

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KANCELLIETS BREVBØGER

VEDRØRENDE DANMARKS INDRE FORHOLD

I UDDRAG

UDGIVNE VED

L. LAURSEN

AF

RIGSARKIVET.

1616 — 1620.

KØBENHAVN

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
(AXEL SIMMELKJÆR)

1919

1616.

2. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der skal holdes almindelig Herredag i København Trefoldighedssøndag, som er den 26. Maj. Sj. T. 21, 141. K.

— Miss. til Landsdommerne over alt Danmark om at lade Herredagsbrevene læse og forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 21, 141 b.

— Miss. til Stiftslensmændene om hver i sit Stift at lade Herredagsbrevene forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne. Udt. i Sj. T. 21, 141 b.

— Miss. til Rigsraadet om at møde i København den 26. Maj. Udt. i Sj. T. 21, 141 b.

4. Jan. (—). Forleningsbrev for M. Hans Kraft, Prædikant til St. Peders Kirke i København, paa det efter M. Hans Knudsen, Biskop i Fyen, ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke, at nyde, ligesom M. Hans Knudsen har haft det. Udt. i Sj. R. 16, 159 b.

5. Jan. (—). Miss. til Anders Bilde. Da Thomas Nold, Hopmand paa Kronborg Slot, har begæret 1 Gaard i Melbye By og Sogn, 3 [Gaarde] i Langerødt og 2 [Gaarde] i Øster Eyerødt i Giøng Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Mørkholt og 1 Gaard i Alrød i Veslinge Sogn og 2 Gaarde i Frebøge i Breeridt Sogn i Halland i Laugholms Len, skal Anders Bilde med det allerførste erklære sig, om det Gods, som Thomas Nold begærer til Mageskifte, kan undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 69.

— Miss. til Godschlef Budde om at erklære sig angaaende noget Gods, som Jens Tomessen til Abeldgaard begærer til Mageskifte. Udt. i J. T. 6, 145 b.

7. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag og Erik Lunge om at optage nogle Breve paa Hundsbeek og Refstrup og tilstille Erik Juel dem. Udt. i J. T. 6, 145 b.

8. Jan. (—). Bestalling for Hendrik Vind til Grundet som Skibskaptejn med en aarlig Løn af 200 Rigsdlr. og en sædvanlig Hofklædning, at regne fra dette Brevs Dato. Udt. i Sj. R. 16, 159 b.

— Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen til sit Byggeri har Brug for nogle Murkarle, Kalkslagere og Pligtskarle, skulle de i Købstaden N udtage N Murkarle, N Kalkslagere og N Pligtskarle og i Lenet N Pligtskarle, som ere gode og kunne forestaa deres Embede, og sende dem til København, saa de kunne være her førstkommende Midfaste. De skulle paase, at ingen bliver sendt, som var fremsendt forrige Aar, og at det bliver stærke og føre Folk. — Fortegnelse paa de Murkarle, Kalkslagere, Pligtskarle og Kærredrenge, som skulle forskrives. — Jylland: fra Kolding 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle, fra Koldinghus Len 6 Pligtskarle; Horsens 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 2 Pligtskarle; Ribe 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle, fra Lenet 6 Pligtskarle; Aarhus 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle, fra Lenet 4 Pligtskarle; fra Skanderborg og Aakier Len 6 Pligtskarle; Randers 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle, fra Dronningborg Len 4 unge Karle til at drive Kærernerne; fra Aalborg 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle, fra Lenet 4 Pligtskarle til at drive Kærernerne; Vejle 1 Murkarl og 4 Pligtskarle. — Fyen: Odense 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Nyborg 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Svendborg 1 Murkarl og 3 Pligtskarle; Assens 1 Murkarl og 3 Pligtskarle; Kerteminde 1 Murkarl og 2 Pligtskarle; Bogense 1 Murkarl og 2 Pligtskarle. — Sjælland: Helsingør 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle; Køge 1 Murkarl og 4 Pligtskarle; Roskilde 4 Pligtskarle; Slagelse 3 Pligtskarle; Næstved 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Vordingborg 3 Pligtskarle. — Laaland: Maribo 3 Pligtskarle; Nakskov 1 Murkarl og 6 Pligtskarle; Nysted 2 Pligtskarle; Sakskebøing 2 Pligtskarle. — Skaane: Malmø 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle; Ystad 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Lund 3 Pligtskarle; Landskrone 3 Pligtskarle; Helsingborg 4 Pligtskarle. — Summarum 24 Murkarle, 11 Kalk-

slagere, 124 Pligtskarle og 8 Pligtskarle til at drive Kærerne. Sj. T. 21, 142.

8. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse. Kongen har eftergivet Kronens Tjenere i Lyndbylille, Lyndbymagle og Karsmøse og de 6 Mænd i Avderød, der bruge Haufgaards Jord, som har ligget til Dronningholms Ladegaard, hver 1 Td. Rug og 1 Td. Byg og Niels Jensen i Avderød $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg af deres Landgilde, at regne fra 1. Maj 1613. Ligeledes har Kongen eftergivet Jacob Greersen, Møller i Haf Mølle, 2 Aars Landgilde af Møllen, at regne fra 1. Maj 1615. Han skal rette sig herefter. Sj. T. 21, 146.

— Miss. til Christen Hansen om med det første at lade Gangene i Lundehave ved Kronborg Slot istandsætte med Tømmerværk, hvor der findes at være noget brøstfældigt; det dertil nødvendige Tømmer skal han lade hente ved Daulikke Slette. Han skal endvidere lade alle de smaa Broer, som findes i hans Len, mure og lade Nivaa Bro mure, saaledes som han tidligere har faaet Ordre om. De Kampesten, der behøves til disse Broer, skal han i Vinter lade henføre til Stederne. Brede Rantzau, Statholder i København, skal skaffe ham den til Broernes Opbyggelse nødvendige Kalk. Sj. T. 21, 146.

9. Jan. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har sendt sine Skibskaptejner¹ N. N. til Sjælland, Jylland, Fyen, Skaane, Halland, Laaland og Falster for at udtage saa mange Baadsmænd, som den dem medgivne Fortegnelse viser, til Orlogsskibenes Udrustning. Kongen befaler sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd og alle andre at være dem behjælpelig med at faa saadanne Skibsfolk, som kunne være Kongen og Riget tjenlige til det Brug, og føre nøje Tilsyn med, at ingen af de udtagne bortvige, men at enhver, som udtages, bliver optegnet ved Navn, for at ikke andre, som ere uduelige, skulle fremsendes i de udtagnes Sted. Baadsmændene skulle være i København til Paaske i det allerseneste. Sj. R. 16, 159 b.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk. Kongen, der har bragt i Erfaring, at Bygningen paa Korsør Slot

¹ Efter Overskriften til Brevet udsendes der 3 Skibskaptejner.

skal være meget bygfældig, befaler ham at lade den istandsætte, hvor den er brøstfældig, baade med Tag, Vinduer og andet, som maatte mangle, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Kongen har bevilget, at der paa Korsør Slot ligesom tidligere maa holdes en Postrider og at de til Slottet liggende Husmænd maa faa et Maaltid Mad om Dagen, naar de arbejde til Slottet, ligesom de fra Arilds Tid have faaet. Endvidere har Kongen bevilget, at de Bønder under Slottet, der ikke have Rug til deres Landgilde, maa yde Byg i Stedet. Sj. T. 21, 146 b.

10. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Jokum Bülow om at lade 6 Læs Navetræ fremføre til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 147.

— Miss. til Lauge Urne til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, og Knudt Gabrielsen til Kringerup. Da Kongen har bevilget, at Jokim Bülow til Ingelstedt, Embedsmand paa Vordingborg Slot, maa faa 1 Lunde Kapitel tilhørende Gaard i Baldringstorp i Harrestedt Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Nesbye i Fers Herred i Skaane, skulle de ved første Lejlighed besigte alt Mageskiftegodset, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 69 b.

14. Jan. (Kronborg). Miss. til Christen Hansen om at lade Jep Nielsen i Vindingrød¹ være fritaget for 1 Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 21, 147.

26. Jan. (Bahus). Miss. til Sigvort Beck og Jens Juel om at give Borgemestre og Raad i Oddevald Kvittans for den Krigsskat, som de skulde have udgivet 1612. Udt. i Sj. T. 21, 147.

— Miss. til Sigvort Beck og Jens Juel om at give Borgemestre og Raad i Kongelf Kvittans for samme Krigsskat, da Byen blev afbrændt i 1612. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 147 b.

— Miss. til Sigvort Beck og Jens Juel om at give Borgemestre og Raad i Marstrand Kvittans for 200 Dlr., som de have udlagt til et Orlogsskibs og en Pinkes Udredning af den Skat, de skulde udgive. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 147 b.

27. Jan. (—). Aab. Brev om, at Adelen i Skaane og

¹ Vinderød, Strø Herred.

Halland og dens Købmænd i indeværende Aar maa udføre de Staldøksne, som de have staldet i denne Vinter. Sk. R. 4, 23. (Tr.: CCD. III. 474 f.).

28. Jan. (Bahus). Miss. til Otte Lindenov. Jomfruerne Soffie og Magdalene Lindenov have berettet, at deres Broder Hertvig Lindenov, der hidtil har været deres Lavværge, imod deres Vilje og uden deres Samtykke har opskrevet de Penge, som de have arvet efter deres afdøde Forældre og have haft staaende hos Godtfolk, for dermed at betale sin egen Gæld og ikke gjort dem nogen Forsikring derfor, hvorfor de ere bange for, at de med Tiden helt skulle miste Pengene. Da de have anmodet Kongen om at beskikke ham til Værge for dem i Stedet for Broderen, befaler Kongen ham at overtage Værgemaalet for dem. Sk. T. 4, 70 b.

3. Febr. (Varberg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at fritage Bønderne i Valdbye og Viske Herred, hvis Gaarde i sidste Fejde bleve afbrændte af de Svenske og hvis Gods blev frarøvet dem, for 1 Aars Landgilde. Udt. i Sk. T. 4, 71.

5. Febr. (Laholm). Miss. til Anders Bilde om at sørge for, at der nu til den 8. Febr. er et halvt Hundrede Vogne eller Slæder til Stede paa Helsingborg Slot, som skulle age, naar Brede Rantzau, Statholder i København, tilsiger. Sk. T. 4, 71 b.

9. Febr. (Hammer). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Elias Sligthing, der har berettet, at der ved det Sølvværk, som Kongen for nogen Tid siden har tilladt ham at anrette i Blekinge, skal findes temmelig god Materie til at gøre Jærn af, hvorfor han i samme Dæmning, hvori Sølvværket skal begyndes, har ladet anrette et Hammerværk, paa sin egen Bekostning og uden nogen Besværing for Kronens Bønder i nogen Maade maa bruge dette Jærnbjærgværk, mod at han af det Jærn, han udvinder, skal svare en Tredjepart til Kronen; det øvrige Jærn skal han først tilbyde Kongen til en rimelig Pris, førend han sælger det til andre. Kongen har endvidere bevilget, at ingen i Nærheden af det Sted, hvor Jærnværket skal anrettes, maa begynde noget andet Jærnværk, da Materien, som behøves dertil, skal opsøges vidt omkring. Sk. R. 4, 24.

— Miss. til Otte Lindenov om at lægge det Fiskeri ved

Mørum, som tidligere laa under Aarsgaard¹, ind under Sølvitsborg Slot, lade fiske deri og føre det til Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 71 b.

9. Febr. (Hammer). Miss. til Otte Lindenov. Denne Brevviser, Elias Slechting, har berettet, at det falder ham helt besværligt at faa Hø til de Hestes Underhold Vinteren over, som han har Brug for til det Bjærgværk, Kongen har givet ham Tilladelse til at anrette i Blekinge, og han har derfor anmodet om, at han maa faa en Bondegaard mod at svare aarlig Landgilde deraf, og at de nærmest ved Bjærgværket boende Bønder maa undsætte ham med nogle Læs Hø for en rimelig Betaling. Otte Lindenov skal derfor, naar der i Lenet bliver en Bondegaard ledig, som kan være Elias Slechting bekvem, lade ham faa denne mod at svare sædvanlig Landgilde deraf, derimod skal han indtil videre være fritaget for at gøre Ægt, Arbejde og anden Tynge deraf. Endvidere skal han give de nærmest Bjærgværket boende Bønder Ordre til aarlig at tilføre Elias Slechting 100 Læs Hø, hvilke denne skal købe af dem til en rimelig Pris. Han skal endvidere sørge for, at Vejene til Bjærgværket efter Lejligheden blive istandsatte af de nærmest boende Bønder. Sk. T. 4, 73.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Han skal ved første Lejlighed slutte Kontrakt med en Murermester om at nedbryde Klosterkirken i Trelleborg. Murstenene og Tømmeret i Kirken skal han lade føre til Lindholm, hvor han skal lade opføre en ny Teglovn, saa stor, at der deri kan brændes 36,000 Sten, og en ny Tegllade. Han skal lade brænde saa megen Kalk som muligt ved Fulesang og give Kronens Bønder, der bo nærmest deromkring, Ordre til at fremføre Ved og andet, som behøves, dertil. Naar Kalken er brændt, skulle Bønderne føre den derhen, hvor han befaler dem. Alt hvad han giver ud, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 72.

— Miss. til Ditlef Holck om at lade Otte Lindenov tilforhandle sig en Skibsladning gullandske Sten paa Gulland, hvilke han behøver til sin Bygning. Udt. i Sk. T. 4, 73 b.

¹ Aahusgaard.

9. Febr. (Hammer). Miss. til Jens Sparre. Da der til Christiansstads Befæstning behøves en hel Hob Ved og Eneris, skal han give Kronens Bønder i Gierdts og Villands Herreder Ordre til, at enhver aarlig, indtil Befæstningen bliver færdig, skal age 3 Læs Ved og 1 Læs Eneris did, og paase, at baade Ved og Ris fremkomme i rette Tid. Sk. T. 4, 73 b.

— Ligelydende Miss. til Anders Bilde for Giøng og Nør-aasbo Herreder, Hendrik Hvitfeldt for Froste Herred og Anders Sinklar for Alboe Herred. Udt. i Sk. T. 4, 74.

— Miss. til Jens Sparre. Kongen har bragt i Erfaring, at de Bønder i Vester Vramb, som have været udkrevne til at holde Soldater, ligge paa Alfarvej, hvorfor de ikke godt kunne mistes her fra Lenet. Han skal derfor sørge for, at disse Bønder herefter ikke blive holdte til at holde Soldater, og i Stedet for give følgende Bønder: Hermandt Boesen og Svend Lauridsen i Rekkebye¹, Svendt Hansen i Vebye, Thamis Jørgensen og Jens Nielsen i Haasløf, Morten Troelsen og Peder Knudsen i Nøropmandt og Jens Svendsen i Tørnestrup i Gierdts Herred Ordre til at holde Soldater og i alle Maader rette sig efter Kongens derom udgaaede Forordning. Sk. T. 4, 72.

10. Febr. (—). Miss. til Anders Sinklar om herefter at lade Bønderne i Vester Vramb være fri for at holde Soldater og i deres Sted lade de ovennævnte Bønder i Gierdts Herred stille under sit Kompagni og lade dem øve og eksersere lige med de andre Bønder. Sk. T. 4, 74.

12. Febr. (Helsingborg). Miss. til Tage Thott paa Laholm. Da Kongen i hans Len vil have opsat en Teglovn, hvori der kan brændes de til Bygningen paa Laholms Slot nødvendige Teglsten, skal han lade en saadan opsætte paa det Sted nærmest Hallandsaas, som synes ham at være mest bekvemt dertil, og give Bønderne i Lenet Tilhold om at føre Ved og andet nødvendigt dertil. Sk. T. 4, 75.

13. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen om

¹ Rinkeby, Villands H. Det følgende Brev til Anders Sinklar har ogsaa: Rinkeby.

at lade Kongens Boder i Helsingør vurdere og sælge. Udt. i Sj. T. 21, 147 b.

13. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da Kongen af ham og hans Medarvinger efter Jomfru Dorette Gjõe ønsker det Gods til Mageskifte, som Dorette Gjõe har haft i Vigs Sogn i Odts Herred, og 1 Gaard i Hørrebye Bye og Sogn i Dragsholms Len mod Vederlag af ligsaa godt Krongods, skal han ved første Lejlighed erklære sig herom til Kongen og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 75.

14. Febr. (—). Miss. til Christen Hansen om at lade nogle Pæle hugge ved Hørsholm og der omkring. Udt. i Sj. T. 21, 147 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Albret Skeel. Kongen har for nylig ved Mester Hans Bygmester ladet gøre et Overslag over, hvad det ny Hus, som Kongen vil have opbygget paa Ribarhus, kan komme til at koste, hvilket vil blive 1318 Dlr. Han skal nu straks lade dette Hus opføre og lade den Skade udbedre, som skete paa de andre Huse i den sidste Storm. Bekostningen derved skal siden blive godtgjort ham i hans Regnskab. J. T. 6, 145 b.

16. Febr. (—). Forordning om Stolestadeordning for St. Olai Kirke i Helsingør. Sj. R. 16, 160. (Tr.: Geheimearch. Aarsberetn. III. Till. S. 86 f. CCD. III. 475 f.).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Thilling, Raadmand i Ystad og Ridefoged til Malmøhus, paa Kirkens Part af Korntienden af Glemminge Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 202 b.

17. Febr. (—). Bestalling for M. Hans Mikkelsen som Hofprædikant. Han har lovet i sin Bestilling i alle Maader at ville forholde sig efter Ordinansen og den Ed, han har svoret. Han skal være forpligtet til personlig at følge Kongen, naar denne rejser et Sted hen og han faar Ordre dertil. Han skal i aarlig Løn have 300 Dlr., 2 sædvanlige Hofklædninger, 30 Dlr. til Husleje, sædvanlig Havre til 2 Heste og 8 Dlr. om Aaret til Hø og Strøelse samt 16 Dlr. om Maaenen i Kostpenge, at regne fra Nytaarsdag 1616. Havren skal

leveres ham af Lensmanden paa det Sted, hvor han følger Kongen, det øvrige af Rentekammeret. Sj. R. 16, 161 b¹.

17. Febr. (Kbhvn.). - Aab. Brev om, at Jens Hammer i Bollestedt har ansøgt om Tilladelse til at maatte faa en lille Skovpart, kaldet Siøholt, som hans Hustrus Forældre tidligere have købt af Ønder Kielsen i Boarp, saaledes som det Skøde, han har derpaa, yderligere viser, da hans Gaard ligger paa en Alfarvej og ingen Skovpart eller Ildebrændsel har, medens der er overflødig Skov til Boarp. Kongen bevilger, at han maa beholde ovennævnte Skovpart Siøholt, og at det nævnte Køb maa staa ved Magt. Sk. R. 4, 25.

— Mageskifte mellem Anders Bilde til Rabeløf, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 25 b. (Se Kr. Sk.).

18. Febr. (—). Miss. til Christen Davidsen og Jens Nielsen, Hospitalsforstandere i Helsingør, om at indtage Albret Pedersen, forhen Birkefoged i Kregome Birk, i Hospitalet i Helsingør. Orig. i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 21, 148.

— Aab. Brev om, at Adelen paa Bornholm maa lade sine Øksne udføre til Skibs. Sk. R. 4, 28. (Tr.: CCD. III. 477. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 594 f.).

— Miss. til Jens Sparre. Kongen har bragt i Erfaring, at han under sit Len har annammet Espholte Len, som Fru Beate Hvitfeldt til Møllerødt, Knudt Ulfeldts Enke, har faaet Livsbrev² paa af Kong Frederik II. Det befales ham herefter ikke at befatte sig med Espholte Lens Gods, dog skulle Bønderne paa Godset gøre ham Ægt og Arbejde, da Kongen i saa Henseende paa ingen Maade kan undvære dem. Sk. T. 4, 75 b.

— Forleningsbrev for Dr. Lucas Paludanus paa det Kannikedømme i Viborg Domkirke, som er ledigt efter afdøde Dr. Johannes Paludanus og er henlagt til Underhold for

¹ Derefter er indført M. Hans Mikkelsens Ed. Han lover at ville være flittig i sit Kald og ikke med Forsæt forsømme noget. Hvis han maatte erfare, at nogen gejstlig Mand her i Riget lærer nogen vrang eller vildfarende Lærdom, som er imod Religionsartiklerne, vil han ikke skjule det, men tilkendegive Kongen det. Han vil føre et sagtmødt, gudfrygtigt og stille Levned, saa ingen skal tage Forargelse af hans Omgængelse. ² 19. Okt. 1587.

en Medicus i Viborg. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 92 b og 96 b.

18. Febr. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Albret Skeel til Fusing, Embedsmand paa Riberhus, og Kronen. J. R. 7, 93 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jakob Lykke om til 1. Maj at levere Lunde-
gaard paa Mors og Jegnøe fra sig. Udt. i J. T. 6, 146.

19. Febr. (—). Miss. til Lensmændene over alt Danmark om at give alle de Kronens Bønder, som de have i Forlening, Ordre til at lade alle de Vædderlam, som falde i Lenet, kastrere og udskære. Ligeledes skal han give alle Kapitels-, Præste- og Hospitalstjenere samt alle andre, der svare deres Landgilde til gejstlige Personer, Tilhold om, at de ligeledes skulle lade deres Vædderlam kastrere og udskære, saa de kun beholde saa mange ukastrerede og uskaarne, som de behøve til deres Faar. Sj. T. 21, 148.

— Aab. Brev til alle Kronens Bønder i Københavns, Kron-
borg og Frederiksborg Len samt alle Universitets-, Kapitels-, Hospitals- og alle andre gejstlige Tjenere. Kongen har forord-
net, at der herefter ikke maa udslaas Heste paa Græs, som ikke ere udskaarne, men at de, der ville holde Heste, som ikke ere udskaarne, skulle holde dem inde paa Strø baade Vinter og Sommer. Denne Forordning vil Kongen have strængt overholdt, og alle, der forse sig mod den, ville blive tiltalte og straffede for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sj. T. 21, 148.

— Miss. til Key Rantzau [Kbhvns Len], Christen Hansen [Kronborg Len] og Christoffer Basse [Frederiksborg Len] om at lade det ovenstaaende aabne Brev forkynde for Bønderne i deres Len og paase dets strænge Overholdelse. Sj. T. 21, 148 b.

23. Febr. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk om at lade Jep Henningsen blive forskaanet for den Landgilde, han endnu resterer med. Udt. i Sj. T. 21, 149.

27. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk om at lade Christen Rasmussen i Stillinge og Pofvel være forskaanet for 1 Aars Landgilde. Udt. i Sj. T. 21, 149.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Hr. Søfren i Benløsses Sønner [Mikkel] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 149 b.

28. Febr. (—). Miss. til Mogens Kaas om straks at

lægge Kronens Part af Korntienden af Hvidbierg Sogn, som M. Hans Pedersen, forhen Skolemester i Aarhus, hidtil har haft, ind under Ørum Len. Udt. i J. T. 6, 146.

1. Marts (Antvorskov). Miss. til Fru Else Grubbe, Jokum Bülow's Enke, om at lade Niels Albritsen, Niels Mortensen, Peder Jensen, Niels Skrædder, Oluf Wreder, Peder Rasmussen, Hans Matsen, Hans Skomager, Jens Caspersen, Henning Boesen og Jens Nielsen i Ørsløf samt Svend Henningsen, Rasmus Ibsen, Karren Jacobs og Marren Jensdatter i Nes være fritagne for et halvt Aars Landgilde, da de have klaget over, at de ere aldeles forarmede og ikke i Stand til at udrede al deres Landgilde. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 152.

2. Marts (—). Bestalling for David Hartmand, der skal lære Kongens Søn Hertug Christian at male og afridse, saaledes som det kan være Hertugen tjenligt. Endvidere skal han udføre hvad andet, der vedkommer hans Kunst, naar det befales ham. Han skal i aarlig Løn have 300 Dlr. og 7 Dlr. hver Maaned i Kostpenge, at regne fra dette Brevs Dato. Sj. R. 16, 162 b.

— Pas for Carsten Meckelborg i Haderslev til med sit Skib Duen at begive sig i Østersøen ind i Sverrig eller andenstedshen, hvor Vinden vil føje ham. Udt. i Sj. R. 16, 163.

8. Marts (—). Aab. Brev til Kronens Bønder paa Færø. Kongen har bragt i Erfaring, at fremmede Nationer, Engelske og andre, understaa sig til at komme der til Landet og bruge deres Købmandskab med Bønderne, skønt det strider mod det Brev, som Kongen har givet dem, der have Færø i Forpagtning. Da dette medfører, at disse lide stor Skade, naar de komme til Bønderne, befales det dem herved strengeligen herefter kun at bruge Handel med dem, der have forpagtet Færø, og ikke med fremmede. Overtrædelse heraf vil blive straffet. N. R. 3, 488.

10. Marts (—). Miss. til Mogens Kaas om, at de to Kompagnier Soldater, som ere udskrevne i Koldinghus og Skanderborg Len, straks skulle komme over til København. Udt. i J. T. 6, 146 b.

12. Marts (—). Aab. Brev om, at Christen Friis til Kragerup maa udføre nogle Staldøksne fra Korsør. Udt. i Sj. R. 16, 163.

12. Marts (Antvorskov). Pas for Hendrik Frich, Kongens Smed, der nogle Gange om Aaret skal rejse med nogle af Kongens Heste mellem Slottene Vordingborg og Frederiksborg. Det befales alle Kongens Fogder og Embedsmænd at lade ham faa frit Foder og Maal til Hestene og de nødtørftige Heste og Vogne til Staldtøjet. Sj. R. 16, 163.

— Miss. til Christen Knutsen om ved forderligste Lejlighed at begive sig herover. Udt. i F. T. 3, 396.

— Miss. til Erik Urne om at møde Knud Urne paa Aalholm Slot den 20. Marts. Udt. i F. T. 3, 396.

13. Marts (—). Miss. til Oluf Rosensparre om at sende 200 Lam og 259 Par Høns til Antvorskov. Udt. i Sj. T. 21, 149 b.

— Miss. til Brede Rantzau om at sende 50 Læster Kalk til Antvorskov. Udt. i Sj. T. 21, 149 b.

17. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen, der af sine Rigers Undersaatter er bleven anmodet om at give Tilladelse til Seglation og Hantering i Ostindien og paa det Farvand, da adskillige kristne Herrers, Potentaters og Stænders Undersaatter frit og uhindret drive saadan, nu har bevilget, at hans Undersaatter, saavel de, som ere bosiddende i København, som andre maa stifte og anrette et ostindisk Kompagni i København til at handle i det Magellanske Hav og Stræde og omkring Capo de Bona Speranza samt paa alle de ostindiske Lande og Provinser, hvor indianiske Konger og Herrer ville tilstede Handel og Commercier. De maa til denne ostindiske Handtering udrede 2 Skibe for København, som skulle være toldfri paa Hen- og Tilbagerejsen med deres Gods og Varer og paa den første Rejse ikke skulle udgive yderligere Told, Sise eller andet, end der nævnes i de konfirmerede Artiklers sidste Part, men efter Tilendebrielsen af den første Rejse skal der svares Told og Rettighed til Kronen af Speceri og andre Varer, saaledes som der nu svares i Holland efter den hollandske Rulle. Handelen tillades dem paa 12 Aar. Sj. R. 16, 163 b.

[**17. Marts**] (—). Artikler for det ostindiske Kompagni. Sj. R. 16, 164 b.

18. Marts (—). Bestalling for Mats Hansen, Vildtskytte, som Skovrider i Kronborg Len. Han skal have 16 Dlr. i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, sædvanlig Hofklædning og Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i Sj. R. 16, 170 b.

18. Marts (Antvorskov). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Morten Køge, Murermester, om Udførelsen af noget Arbejde paa Antvorskov Slot: Han skal nedbryde de 4 Gavle, som ere ovenpaa det store Taarn, og siden mure og istandsætte det ganske Taarn, hvor det findes at være bygfældigt. Han skal nedbryde 2 Kældere og i Stedet opmure to andre nye Kældere med Hvælving over og en Skorsten midt imellem Kælderne i det store Bryggers her paa Slottet, hvor han skal flytte en Dør og mure den gamle til igen samt forandre nogle Vinduer, saaledes som Kongen har ladet ham vise. Kongen vil skaffe ham de nødvendige Mursten, Kalk, Tømmer og andet, som behøves dertil, saaledes som Kongen plejer at skaffe andre Murermestre, der ere i Kongens Arbejde, dog skal han paa sin egen Bekostning holde sig baade Murkarle og andre Arbejdsfolk og Pligtsfolk og Murermesterredskaber. Han skal for dette Arbejde have 600 Dlr., hvilke skulle betales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 16, 170 b.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at det gaar meget unytteligt til med Ægt, Rejser og andet Arbejde, som Kronens Bønder der under Lenet pleje at gøre til Hagenskov Slot og underliggende Ladegaard, saa der ofte bliver forsømt meget til stor Skade for Kronen, og den ene af Bønderne besværes mere end den anden. Det befales ham i den Anledning at drage Omsorg for, at Bønderne i Hagenskov Len gøre deres Ægt og Arbejde paa samme Maade som Bønderne i andre Len, og at skifte alle de Jorder, som ligge under Ladegaarden, mellem Bønderne i de underliggende Herreder, ingen undtagne, saa enhver kan vide, hvad der tilkommer ham at pløje og slaa og høste af Hø og Korn. Han skal endvidere foreholde dem, at de uden Forsømmelse skulle indstille sig paa den Dag, da de blive tilsagte af ham eller hans Fuldmægtige, for at udføre deres Høstgerning. Ligeledes skal han give Kronens Bønder Ordre til at opsætte et Stengærde omkring Slottets Enemærker og Agre og sørge for, at der med det allerførste kan blive begyndt derpaa, saa enhver Bonde aarlig kan opsætte 1 Rode eller $\frac{1}{2}$ Rode, eftersom Lejligheden vil tilstede det. Vise de sig ulydige, skal han lade dem tilbørligt straffe. F. T. 3, 397.

21. Marts (—). Miss. til Ifver Juel og Niels Krag om at

være over et Regnskab mellem Jørgen Friis til Krastrup og Jomfru Lisbet Friis. Udt. i J. T. 6, 146 b.

23. Marts (Antvorskov). Miss. til Frederik Parsberg. Kongen har af en Supplikation fra Hr. Christoffer Arnoldsen, Sognepræst til Marrede Kirke, erfaret, at Hyllinge Sogn tidligere har været Anneks til Marrede Sogn, men at Frederik Parsberg, der har Jus patronatus til Hyllinge Sogn, har indsat en anden Præst i dette Sogn og saaledes adskilt Sognene. Det befales i den Anledning Frederik Parsberg straks at begive sig til Kongen og medtage alle de Breve, han har vedrørende denne Sag, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Han skal medtage den Præst, som han har antaget i Hyllinge Sogn. Sj. T. 21, 150.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Peder Jørgensen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 150 b.

25. Marts (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bestemt, at de 6 Gaarde i Antvorskov Birk, der hidtil have ligget til Sæbygaard, herefter skulle ligge under Antvorskov Slot, skal Ebbe Munk til førstkommande 1. Maj modtage disse Gaarde under Slottet og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 150.

26. Marts (—). Forleningsbrev for Jørgen Brahe til Hvedholm paa Sæbygaards Len mod at svare samme Afgift deraf som afdøde Mogens Gjøe, dog med Undtagelse af de 6 Gaarde, der ligge i Antvorskov Birk og nu ere lagte under Antvorskov. Udt. i Sj. R. 16, 173.

— Følgrebrev for Jørgen Brahe til Bønderne under Sæbygaard. Udt. i Sj. T. 21, 151.

— Miss. til Ebbe Munk og Holger Rosenkrantz om at overlevere Jørgen Brahe Sæbygaard. Udt. i Sj. T. 21, 153.

— Kvittansiarum til Vilhelm Dresselberg til Vindinge paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Ringsted Klosters Len fra 1. Maj 1605 til 1. Maj 1615 og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 172 b.

— Bestalling for Giert von Gylick som Salpetersyder paa Kronens Gods i Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len, paa den kongelige Skole Sorø Gods og paa alt Kapitlets og Kommunitetets Gods i de samme Len.

For at han kan have bedre Fremgang med Salpetersyderiet, har Kongen bevilget, at Lensmanden paa Antvorskov Slot skal skaffe ham følgende Redskaber: en Kedel paa 7 Tønder, et Kar paa 7 Tønder, 3 Vinfade, en Kedel paa 1 Spand Vand, 1 Kar paa 16 Tdr. og nødtørftig Ildebrændsel; derimod skal Giert von Gylick selv skaffe den Aske, han behøver. Han skal levere al den Salpeter, han kan skaffe, i Tøjhuset paa Københavns Slot til Arkelimesteren til en Pris af 6 Rigsdlr. for hvert Centner rent vellutret Salpeter. Naar han gør Anfordring derom hos Statholderen i København, skal der skaffes ham Vogne til at fremføre den lutrede Salpeter. [Med Art. 1—5]. Sj. R. 16, 171 b.

26. Marts (Antvorskov). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har antaget denne Salpetersyder Geert von Gylich til at syde Salpeter ved Antvorskov Slot, skal M. Hans være ham beforderlig med at faa den Jord og Materie, som han efter sin Bestallings Lydelse opsøger paa Sorø Skoles Gods, ført hid til Antvorskov og lade enhver af Skolens Bønder i Aar føre 4 Sække Jord, hver Sæk regnet til 1 Td., hid. Han skal paase, at ingen af Skolens Bønder bliver fritaget for denne Jordgravning, og at Salpetersyderen ikke tager Penge eller Penges Værdi af nogen, hvorved nogle kunne blive fritagne for, at der graves Jord i deres Gaarde. Sj. T. 21, 153.

— Miss. til Ebbe Munk [Antvorskov Len] og Jørgen Brahe [Sæbygaards Len] om, at enhver af Kronens, Kapitlets og Kommunitetets Bønder i deres Len i Aar skal føre 4 Læs Jord til Antvorskov [ligelydende med Miss. til M. Hans Staffensen]. Sj. T. 21, 153 b.

— Miss. til menige Professorer i København. Kongen har antaget en Salpetersyder til at syde Salpeter her for Antvorskov Slot, til hvilken Salpetersyden han skal opsøge Jord og Materie i Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len. Det befales dem i den Anledning at tilsige alle Kommunitetets Tjenere i disse tre Len til i Aar efter Tilsigelse af Lensmændene eller deres Fuldmægtige hver at føre 4 Sække Jord, hver regnet til 1 Td., til Antvorskov Slot. Sj. T. 21, 153. Orig.¹ i Konsistoriets Ark. Pk. 145.

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 658.

26. Marts (Antvorskov). Lignende Brev til Kapitlet i Roskilde om, at dets Tjenere ligeledes hver maa fremføre 4 Sække Jord til Salpetersydningen. Udt. i Sj. T. 21, 153 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en, ved Navn Pøuel Andersen, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 151.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Andersen, Søn af Hr. Anders i Vedbye, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 151.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Christoffer Krafses Søn [Ejler] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 151 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en liflandsk Herremand, Søfren Skrivers Søn og en Søn af Gotfret Skrøder [Gert] i Haderslev i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 151 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Hr. Niels Heldevats Sønner [Lavrids] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 152.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to af Oldrik Sandbergs Børn og 3 af Claus Porses Sønner [Jørgen, Erik og Rudbek] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 152 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Axel Urne til Aarsmark, Landsdommer i Sjælland, Christoffer Gjøe til Gundersløfholm, Befalingsmand paa Trøgeveldegaard, og menige Lodsejere til Skudersløse have berettet, at de have ladet Herredsfogden i Ringsted Herred indstævne til Landstinget for en Dom, som han har dømt mellem dem og Fru Margrette Brahe til Birkholm, Christen Bernekovs Enke, angaaende Grund og Ejendom, da de formene, at han har gjort Uret med denne Dom og derfor bør staa tilbørligt til Rette for den. Da Axel Urne ikke kan være baade Sagvolder og Dommer i denne Sag, har han anmodet Kongen om at tilforordne ham Ebbe Munk til at dømme i denne Sag. Det befales derfor Ebbe Munk med det allerførste at indstævne Parterne i Rette for sig, nøje undersøge Sagen, skille dem ad ved Dom og give Dommen beskrevet. Sj. T. 21, 150 b.

— Miss. til Key Rantzau [Kbhvns Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len], Christoffer Basse [Frederiksborg Len], Christen Hansen [Kron-

borg Len] og Anders Bilde [Helsingborg Len] om at give Kronens Bønder i deres Len Tilhold om at gøre deres Vogne saa vide, at der er to sjællandske Alen vidt mellem Inderkanterne af Fjælene, og lade dem faa det dertil nødvendige Tømmer af Kronens Skove, saa de kunne have Vognene færdige til St. Hans Dag. De skulle lade de Bønder, der ikke efterkomme dette Mandat, tilbørligt straffe. De skulle desuden i Porten lade holde et Maal paa Vidden, hvormed Portneren kan maale Bøndernes Vogne, om de ere saa vide, som de skulle være. De skulle lade alle Lede, Porte og Lukkelse i deres Len, hvorigennem der falder nogen Vej, gøre $3\frac{1}{2}$ sjællandsk Al. vide. Endvidere skulle de lade Postvognene og Arbejdsvognene paa Slottene og de derunder liggende Ladegaarde forandre og lave dem paa samme Maade som Bøndervognene. Sj. T. 21, 151.

26. Marts (Antvorskov). Miss. til Fru Else Grubbe, Jökum Bülow's Enke. Da Administrator for Ærkebispedømmet Magdeburg og Markgreve af Brandenburg Hr. Christian Wilhelms Gesandt Antonius von Randau nu har forrettet sit Ærinde hos Kongen og agter at begive sig paa Hjemreisen til Tyskland, skal hun sørge for, at Antonius von Randau, naar han kommer til Vordingborg Slot, bliver indlagt i et godt Logement i Byen og bliver godt trakteret. Hun skal betale, hvad Antonius von Randau og hans Folk fortære, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 152 b.

— Lignende Miss. til Borgemestre og Raad i Næstved om at lade Antonius von Randau traktere, naar han kommer der til Byen. Udt. i Sj. T. 21, 152 b.

— Skøde fra Christen Knutsen til Kongen paa Hovedgaarden Skinderup med mere Gods. F. R. 3, 225. K. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev paa Livstid, fra 1. Maj 1616 at regne, for Christen Knutsen, der nu har tilskødet Kongen sin Hovedgaard Skinderup med tilliggende Gods, paa Odensegaards Len. Han skal svare 500 gode enkende Rigsdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst uden nogensomhelst Afkortning for de til Soldater udtagne Bønder og Herredsfogder og Delefogder, som ere fri for Landgilde, og desuden aarlig levere Superintendenten i Fyens Stift 2 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 3 Læster

Byg, 1 Td. Smør, 2 Læster 1 Ørt. Havre og 40 Lam, som ere tillagte denne til hans Underholdning, 10 Skolepersoner hver 19 $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. i Kostpenge, Degnen til St. Hans Kirke i Odense 2 $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. og 1 Otting Smør og Hospitalsforstanderen i Odense 4 Svin eller 8 Rdlr. i Stedet, 8 Gæs, 10 Høns, 2 Rigsdlr. i Stedet for en Vorde Kabliav, 6 Rigsdlr. for en Okse og 1 Mk. 5 Sk. 1 Alb. i Penge. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 230.

26. Marts (Antvorskov). Følgrebrev for Christen Knutsen til Bønderne under Odensegaard. Udt. i F. T. 3, 399.

— Miss. til Marqvort Bilde om til førstkommende 1. Maj at overlevere Odensegaard med Inventarium, Jordebøger, Registre, Breve og andet, som bør overleveres, til Christen Knutsen til Skinderup, som er bleven forlenet med Gaarden. F. T. 3, 399.

— Miss. til Lauge Urne til Sielleberrig og Hans Kaas til Lindskouf, Landsdommer i Fyen, om at være til Stede, naar Marqvort Bilde til Hvidkiold overleverer Odensegaard til Christen Knudtsen til Skinderup, overlevere denne Inventarium, Registre, Breve, Jordebøger og hvad andet, der bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og paa Ladegaarden og de til Gaarden liggende Skove og give alt beskrevet fra sig til Christen Knutsen. F. T. 3, 400.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1616 at regne, for Marcus Bilde til Hvidkiold paa Rugaard og Vissenbiørg Birk. Han skal svare 450 gode enkede Rigsdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst uden anden Afkortning end Landgilden af de til Soldater udskrevne Bønders Gaarde, da disse have deres Gaarde kvit og frit, hvilket i alt beløber sig til 60 Rdlr. 3 Sk. danske, anslaaet i Penge. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18]. F. R. 3, 228.

— Følgrebrev for Marqvort Bilde til Bønderne under Rugaard. Udt. i F. T. 3, 399.

— Miss. til Jørgen Brahe om til førstkommende 1. Maj at overlevere Rugaard med Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og andet, som bør overleveres, til Marqvort Bilde, som Kongen har forlenet med Gaarden. Udt. i F. T. 3, 398.

26. Marts (Antvorskov). Miss. til Marqvor Bilde til Hvidkield, Befalingsmand paa Odensegaard, og Hans Kaas til Østergaard, Landsdommer i Fyen. Jost Høg til Biørnholm har berettet, at han ved første Lejlighed vil lade den Arv, som er tilfalden ham og hans umyndige Søsken, for hvem han er Værge, efter deres Fadersøster, afdøde Fru Margrette Høg til Rørbek, skifte mellem sig og dem, og at han har betroet Marqvor Bilde og Hans Kaas til at være til Stede ved Skiftet og paase, at hans umyndige Søsken ikke komme til kort ved dette. Der gives dem i den Anledning Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet og paase, at alt gaar rigtigt til, saa de umyndige Søsken ikke blive forurettede. De skulle give deres Forhandling beskrevet under deres Signeter. F. T. 3, 399.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1616 at regne, for Hans Dyre til Boller paa Lundegaard paa Mors og Jegnø med tilliggende Gods. Han skal svare 250 Rigsdr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af Avlen til Lundegaard og paa egen Bekostning levere dem i Rentekammeret uden al Afkortning. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 1 gerust Hest. [Med Artickl. 7, 10—12, 18]. J. R. 7, 97 b. K.

— Følgebrev for Hans Dyre til Bønderne under Lundegaard paa Mors og paa Jegnøe. Udt. i J. T. 6, 146 b.

— Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard og Knud Gyldenstjerne til Aagaard om at være til Stede, naar Hans Dyre overtager Lundegaard paa Mors. Udt. i J. T. 6, 146 b.

27. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der i Korsør hidtil ingen offentlig Vinkælder er bleven holdt, hvor fremmede, der kom til Byen, eller Borgerne selv ved forefaldende Lejlighed kunde faa en god uforfalsket Rinskvin, for at afhjælpe denne Mangel bevilger, at Giert Petersen Hollænder, Borger i Korsør, maa holde en fri offentlig Vinkælder, dog paa det Vilkaar, at han ikke maa indlægge, sælge eller udtappe anden Vin end god uforplumpet og ufordærvet Rinskvin. Han skal sælge Vinen for en rimelig Pris og i alle Maader rette sig efter Kongens Forordning om Salg af Vin, saafremt han ikke vil tiltales og straffes. Ingen anden i Byen maa udtappe og sælge Rinskvin i

Kander eller Pottetal. Endvidere har Kongen bevilget, at han og ingen anden maa falholde adskillige Slags Urter og Specerier, dog skal det ikke hermed være forment Borgerne at maatte købe de Specerier og Urter, som de selv kunne forbruge, paa andre Steder. Sj. R. 16, 173 b.

27. Marts (Antvorskov). Miss. til Christoffer Basse om at modtage en Fange og holde ham til at arbejde lige med de andre Fanger. Udt. i Sj. T. 21, 154.

— Miss. til M. Christen Hansen, Superintendent i Aalborg Stift. Erik Lunge til Odden har berettet, at Sognepræsten til hans Hovedgaard Elekier, Hr. Palle i Tversted, skal være en bedaget Mand og derfor gerne vil have sin Stifsøn, ved Navn Mourits Lauritsen, til sin Kapellan og Medhjælper, hvilket M. Christen dog ikke har villet tillade uden særlig kongelig Bevilling, da det strider mod Kongens Forordning. Kongen bevilger herved, at Mourits Lauritsen maa blive Faderens Kapellan, saafremt han ellers findes bekvem dertil, og befaler M. Christen at admittere ham dertil. Orig. i Landsark. i Viborg.

28. Marts (—). Miss. til Christoffer Basse. Kongen har for nogen Tid siden givet Ordre til at fængsle en Person, ved Navn Christen Pedersen i Boesgaard, for et Manddrab, som han havde begaaet i Dueholm Klosters Len i Nørrejylland. Otte Skeel, Befalingsmand i Dueholm Kloster, har nu erklæret sig om denne Sag og hidsendt de Domme og Vidnesbyrd, som ere gaaede og gjorde i denne Sag, hvilke hermed sendes Christoffer Basse, for at han deraf selv kan erfare al Lejligheden, med Ordre til at lade procedere ordentlig mod Christen Pedersen og lade ham staa sin Ret for den af ham begaaede Gerning. Sj. T. 21, 151 b. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Sten Brahe om at drage Omsorg for, at der med det første bliver gjort Slagbomme paa Dæmningerne for de 3 Kronens Møller, kaldede Kongens Møller, i As Herred i hans Len [Kallundborg], saaledes som nærværende Skovrider nærmere skal berette ham. Der skal være Laase til Slagbommene, hvortil Møllerne skulle have Nøglerne. Slagbommene maa være aabne om Dagen, men skulle være lukkede om Natten. Hvis Skovriderne om Natten finde nogle af Slagbommene aabne, skulle de, hvis Fejl det er, bøde et Par Øksne. Sj. T. 21, 154.

1. April (Antvorskov). Aab. Brev om, at Vallingsvede Sogn i Flakkeberre Herred, hvori Hr. Hans Jensen nu er Sognepræst, efter Hr. Hans's Død skal være Anneks til Marrede Sogn, da Hr. Christoffer Arreldsen, Sognepræst i Marrede Sogn, har berettet, at dette Sogn, der hidtil har været forenet med Hyllinge Sogn, nu er blevet skilt derfra paa Grund af den Jus patronatus, som Frederik Parsberg til Harrestedgaard har til Hyllinge Kirke, og er saa ringe, at det alene ikke kan føde en Sognepræst. Præstegaarden i Vallingsvede skal dog efter Hr. Hans's Død følge Kronen og af Lensmanden paa Korsør Slot lægges ind under dette Slot. Sj. R. 16, 174.

— Miss. til Ebbe Munk. Denne Brevviser Oluf Hansen, Møller i Ny Mølle, har tilkendegivet, at han i Aar ikke har kunnet male paa Møllen, fordi Kongen har givet Ordre til, at Søen ved Møllen skulde udskæres, og har i den Anledning anmodet om at maatte blive forskaanet saavel for dette Aars som for de følgende Aars Landgilde, indtil Søen igen bliver opstøvet. Kongen har bevilget dette, hvorefter Ebbe Munk skal rette sig. Sj. T. 21, 154 b.

— Aab. Brev om Forbud mod at udføre Havre fra Skaane. Sk. R. 4, 28 b. (Tr.: CCD. III. 477 f.).

— Miss. til Lensmændene i Skaane. Kongen sender dem hermed et aabent Brev om, at Havre indtil videre ikke maa udføres eller udskibes fra Skaane, med Ordre til med det allerførste at lade det forkynde i de Købstæder, de have i Befaling, saa alle kunne vide at rette sig efter det. De skulle alvorligt paase, at det overholdes, saafremt de ikke selv ville staa Kongen til Rette derfor. Sk. T. 4, 76.

5. April (Tryggevælde). Miss. til Sigvort Grubbe om at hjælpe Jørgen Nielsen, der var Hører i Malmø Skole, til at faa Betaling for denne Skoletjeneste. Udt. i Sk. T. 4, 76 b.

7. April (Kbhvn.). Forordning om Deling af det Bytte, som Orlogsskibene gøre. Sj. R. 16, 174 b. (Tr.: CCD. III. 478 f.).

— Miss. til Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghus, om at lade Kongens Jæger Ossevold¹ faa det Hø

¹ I J. T. 6, 148 staar, vistnok urigtigt: Osvold Drejer.

og andet, som han maatte have behov til de Hjorte, han skal følge til England. Orig. Udt. i J. T. 6, 148.

7. April (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne paa Island angaaende de Engelskes og andre fremmedes Handel med dem [ligelydende med Brev af 8. Marts 1616 til Bønderne paa Færø]. N. R. 3, 491 b¹.

8. April (—). Instruktion for Jørgen Daa, Skibshovedsmand og Embedsmand paa Holbæk Slot, paa den Rejse i Vestersøen, som han nu straks skal indgaa: Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa forskellige Steder udrustes Orlogsskibe, som ville udløbe paa Fribytteri i den tilkommende Sommer, og at nogle Skibe af forskellige Nationer, vel monterede med Krigsmunition, agte at løbe paa Hvalfangeri under Norge og paa nogle af dets underliggende Provinser og at bruge Købmandskab og Fiskeri paa ulovlige og forbudte Steder, til stort Hinder og Afbræk for Kongens Undersaatter i Danmark og Norge, vil han, for at forhindre saadant, lade en Skibsflaade udløbe i Østersøen. Jørgen Daa skal derfor med de 6 Orlogsskibe: Viktor, Lybske David, Gabriel, Leoparden, Enhjørningen, og Jupiter begive sig i Vestersøen hen ad Nordlandene, saavidt det nordlandske og vardøhusiske Farvand strækker sig, og der med Flid udsørge og eftersøge, om der findes nogle, som fange Hvaler der under Landene eller opholde sig i nogen af Havnene for at syde Tran af de Hvaler, som de have fanget. Saafremt han træffer nogle, der gøre saadant uden at have Kongens Bevilling eller Pas dertil, skal han gøre sin bedste Flid for at bemægtige sig dem med Skibe og indehavende Gods og sende dem til København. Hvis han mærker fremmede Skibe, der bruge noget Fiskeri eller andet saadant i Vardøhus Lens Havne og Reder eller ved Kørvoge, Kildin eller andensteds under den laplandske Side uden at have Kongens Pas, skal han ligeledes indtage dem med Skibe og Gods og sende dem til København. Kan han opsørge Sørovere, Fribyttere eller andre, som plyndre den søfarende Mand paa Kongens og Kronens Strømme eller driste sig til at overfalde nogen eller at gøre nogen Overlast og Skade i Kongens Havne, skal han gøre sig den yderste Flid for at

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 262 f.

indtage dem, enten med List eller med Magt, hvor han end træffer dem paa Kongens Strømme eller i Havnene, og lade baade Kaptejnerne og de gemene Folk, saa mange som ere Sø-røvere, dræbe og ganske nedlægge. Da der under Færø, Island og Vespene, baade i Havnene og paa Fjordene, findes baade Sø-røvere, Hvalfangere og Folk, der drive ulovligt Købmandskab, skal Jørgen Daa, naar han har forrettet sin Bestilling paa den nordre Kyst („Kost“), ogsaa begive sig derhen med Kongens Skibsflaade, og hvis han finder saadanne Sø-røvere og Hvalfangere for sig, skal der procederes med dem, som ovenfor staaer. Han skal flittigt paase, at Kongens Skibsflaade ikke sættes i Fare eller tager nogen Skade ved hans Uagtsomhed eller Uforsynlighed, ligesom han ogsaa skal holde godt Regimente og Justits, saa der ikke bliver handlet mod Kongens Artikler. Sj. R. 16, 175 b.

8. April (Kbhvn.). Søpas for Jørgen Daa, Embedsmand paa Holbæk Slot, som Skibshøvedsmand paa Kongens Skib Viktor og Admiral over den Skibsflaade, hvormed han skal løbe i Vestersøen og tilbage igen. Sj. R. 16, 177.

— Søpas for Frants Brockenhuus, Skibshøvedsmand paa Lybske David, hvormed han skal følge Admiral Jørgen Daa i Vestersøen. Han skal være Jørgen Daa lydige. [Iøvrigt med de sædvanlige Formularer]. Sj. R. 16, 177.

— Ligelydende Søpas for Kaptejnerne paa Gabriel, Leoparden, Enhjørningen og Jupiter. Udt. i Sj. R. 16, 177 b.

— Fortegnelse over Admiralens og Kaptejnernes Navne: paa Victor Jørgen Daa, Admiral, Holger Rosenkrantz, Kaptejn, og Laurits Brembs, Løjtnant; paa Lybske David Frants Brockenhuus, Viceadmiral, og Jens Munk, Løjtnant; paa Gabriel Hans Køning, Kaptejn, og Hendrik Vind, Løjtnant; paa Leoparden Sigvort Gabrielsen, Kaptejn, og Morits Printz, Løjtnant; paa Enhjørningen Endvold Stygge, Kaptejn, og Johan Semb, Løjtnant; paa Jupiter Peder Nielsen, Kaptejn. Sj. R. 16, 177 b.

— Søpas for Thomas Bahuus, der med Kongens Skib Heringsnese skal begive sig til Kolding for at indtage nogle Hjorte, derfra til England med disse, derfra til Norge, hvor han skal tage Last ind enten paa Augesiden eller paa Vigsiden, og derfra tilbage til København. Sj. R. 16, 178.

8. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Søfren Søfrensens to Sønner [Erik og Lavrids] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 154 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Person, ved Navn Jacob Jensen, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 155.

— Miss. til Bispen i Lund om igen at lade Hr. Hans Hansen, Sognepræst til Opagger og Flakkebjerg¹ Sogne, komme til Prædikestolen. Udt. i Sk. T. 4, 76 b.

— Miss. til Christen Hølek. Han har indberettet, at Arvingerne efter afdøde Jacob Bertelsen i Løgagger have tilbudt at ville optinge med ham paa Kongens Vegne for en Sag, før der gaar Dom i denne, og betale 500 Dlr. eller mere. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham at afsone Sagen for ovennævnte Sum Penge og lade dem føre til Indtægt for Kongen. J. T. 6, 148.

10. April (Frederiksborg). Miss. til Morten Tuessen, Borgemester i Nykøbing. Denne Brevviser, Thi Thikersløf fra Rostock, har berettet, at en Skude, ladet med Rostockerøl, for kort Tid siden er strandet og blevet under Dragsholm Len; 8 Læster Øl er bjærget derfra, hvoraf Morten Tuessen har taget den sædvanlige Akcise, ligesom han ogsaa har taget halv Akcise af 16¹/₂ Læst Øl, som er blevet Vrag. Thi Thikersløf har nu paa deres Vegne, hvem Skuden og Godset tilhørte, begæret, at han i Betragtning af den store Skade, som de have lidt, maa faa noget af denne Akcise eftergivet. Det befales i den Anledning Morten Tuessen at tilbagebetale Thi Thikersløf den Akcise, der er taget af det Øl, som er inddrevet som Vrag, hvis Øllet ikke har været tjenligt til at sælge og til at svare saa stor Akcise. Sj. T. 21, 155.

13. April (Kbhvn.). Kvittansiarum til Knud Urne til Aarsmark, Befalingsmand paa Bergenhus, der nu har gjort Kongen Regnskab for Told, Sise, Vrag samt Penge for Aaresild, som han har oppebaaret i Havnene under Aaleholm Slot paa Laaland, og for Landgilden af det Mageskiftegods, som er blevet lagt under Lenet, beregnet fra 1. Maj 1606 til 1. Maj 1616, og

¹ Flakkerup, Bare H.

for de i samme Tidsrum i Aaleholms og Nykøbing Len oppebaarne Penge- og Madskatter. Han blev aldeles intet skyldig deraf. Sm. R. 5, 59 b¹.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Christen Hansen til Nørregaard, Embedsmand paa Kronborg, har berettet, at han ved første Lejlighed agter at skifte med sin Søster² og afdøde Steen Matsens Børn efter sin Moder, Fru Karen Gyldenstjerne. Da han er Væрге for Steen Matsens Børn, men ikke kan forestaa deres Værgemaal paa dette Skifte, fordi det angaar ham selv, har han anmodet Kongen om at tilforordne Peder Basse til at være til Stede ved Skiftet, da han er en af Steen Matsens Børns Slægtninge. Det paalægges Peder Basse at paatage sig Værgemaal for Steen Matsens Børn, medens det ovennævnte Skifte staar paa, og paase, at der sker Børnene Skel og Fyldest ved Skiftet. Sj. T. 21, 156.

16. April (—). Miss. til Mogens Kaas om at forløve en af Kaptejnerne og antage en anden i Stedet. Udt. i J. T. 6, 148 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Fru Else Grubbe, Jokum Bülow's Enke. Da Kongen til nogen Bygning her paa Slottet har Brug for nogle Murkarle og Kalkslagere, skal hun i Købstæderne Vordingborg, Næstved og Præstø udtage 3 Murremestre og 2 Kalkslagere, som ere gode og kunne forestaa deres Embede, og siden sende dem hid med et klart Register over deres Navne og Hjemsted, saa de straks uden al Forhaling kunne være her til Stede. Hun skal paase, at der ikke fremsendes nogle, som var fremsendte sidste Aar, men andre, som ere stærke og føre. Sj. T. 21, 155 b.

— Ligelydende Miss. til Christen Hansen om 4 Murmestre og 2 Kalkslagere fra Helsingør, til Anders Bilde om 2 Murmestre og 1 Kalkslager fra Helsingborg, til Holger Rosenkrantz om 2 Murmestre og 1 Kalkslager fra Roskilde, til Ebbe Munk om 2 Murmestre og 1 Kalkslager fra Antvorskov, og til Jørgen Daa om 1 Murmester og 1 Kalkslager fra Holbæk. Udt. i Sj. T. 21, 155.

¹ Udenfor er skrevet: Christ. Urnes Skrift.
g. m. Sten Madsen Laxmand.

² Margrete Baden

17. April (Frederiksborg). Miss. til Laurids Ebbesen. Kronens Tjenere i Bostrup, Ustrup og Brørup i Holke¹ Sogn i hans Len [Skanderborg] have berettet, at de paa Grund af den store Misvækst paa Kornet i Fjor ere komne i Armod, saa de ikke ere i Stand til at udrede den Landgilde, som de restere med. Kongen har i den Anledning eftergivet dem Fjerdeparten af ét Aars Landgilde. J. T. 6, 148 b.

18. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Da Hr. Johan Adolph, Arving til Norge og Hertug til Slesvig og Holsten, Kongens Svoger, er død og skal begraves i Slesvig den 14. Maj, skal Eske Brock selvsjette, saaledes stafferet med Sørgeklæder, som det sig bør, møde saa tidligt paa Gottorp, at han kan træde i Kongens Sted ved Hertugens Begravelse. Han skal møde den 10. Maj i Flensborg, hvor han vil finde Dr. Leonardus Metzner, tysk Kancelliforvalter, som sammen med ham skal repræsentere Kongen. J. T. 6, 149.

19. April (—). Søpas for Anders Læsøe, der med Skibet Jonas skal begive sig til England, derfra til Irland og derfra tilbage til København. Udt. i Sj. R. 16, 178.

— Kvittansiarum til Fru Karen Skinkel, Enke efter Anders Dresselberg til Vonserup, der nu har gjort Regnskab for sin afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Holbæk Len fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1614, for Stiftets Indkomst i samme Tid og for de oppebaarne Penge- og Madskatter. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 178 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hr. Jon Grundtsen, Sognepræst til Hitterdal for Vesten paa Island, der i mange Aar har betjent Sognene og nu er en bedaget Mand, bevilger, at dennes Søn Gudmunder Jonsen, som han med stor Bekostning i nogle Aar har ladet studere udenlands ved Universiteter, saa der er god Forhaabning om ham, efter hans Død maa faa hans Kald, dog skal Sønnen kendes duelig dertil af Superintendenten paa Island. N. R. 3, 494 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen — i Anledning af at Bessestad Kirke paa Island skal være meget gammel og bygfældig, saa den paa ny maa opbygges, og aldeles ingen Indkomst

¹ Hylke, Vor H.

har, hvoraf den kan hjælpes og opbygges, ligesom heller ikke Sognemændene have saadan Formue, at de kunne gøre det, — paa Begæring af Lensmanden paa Island bevilger, at alle Kirkerne paa Island, hele og halve med Annekser og Smaakirker, skulle komme Bessestad Kirke til Hjælp hver med 50 Dlr., mere eller mindre efter enhver Kirkes Indkomst, saaledes som Lensmanden med begge Bisperne og Lagmændene samt nogle af de forstandigste Præster taksere Kirkerne til. Det befales Kirkeværgerne at betale disse Penge i Aar til Bessestad Kirkes Fuld-mægtige, saaledes som de blive takserede til. Kirkeværgerne for Bessestad Kirke skulle gøre Regnskab for Anvendelsen af Pengene. N. R. 3, 495¹.

19. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Gudrun Magnus-datter og hendes Sønner, Jon Gudmunder og Jacob Narvesønner, og Kronen, hvorved Kronen faar en Jord, kaldet Reckeveg, paa Salterne i Island af deres Arvegods for 3 Kronjorder, kaldede Bache, Lugervater og Kidefeldt. N. R. 3, 493².

20. April (—). Følgebrev for Laurits Grubbe, Befalingsmand paa Aalleholm Slot, til Købstæderne Nakskov, Nysted og Sakskebing paa Laaland og Stubbekøbing paa Falster, som Knud Urne til Aarsmark hidtil har haft i Forsvar, at de fra førstkommende 1. Maj skulle svare ham. Sm. R. 5, 60 b.

— Miss. til Laurits Grubbe. Kongen har betroet ham til at have Købstæderne paa Laaland og Falster, med Undtagelse af Nykøbing, i Befaling og tilsender ham det aabne Brev til Købstæderne om, at de skulle svare ham. Han skal, naar Lejligheden kræver det, indsætte Borgemestre, Toldere, Sisemestre og Byfogder af de Borgere i hver Købstad, som ere bedst brugelige dertil. Han skal i Forening med Tolderne og Sisemestrene paase, at al Told, Sise og Vrag, som falder under Landene og i Købstæderne, intet undtaget, bliver oppebaaret til Bedste for Kronen og ført til Regnskab, og at Byfogderne i Købstæderne ikke aftinge nogen Sag uden hans Vilje og Vidende, saaledes som de derom udgaaede Breve formelde. Nykøbing paa

¹ Tr.: Finrus Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 58 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 263 f. ² Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 265 ff.

Falster skal han uhindret lade følge Kongens Moder i Overensstemmelse med hendes Livgedingsbrev, dog skal Tolderen gøre Kongen Regnskab for al Told og Sise, som falder i Byen, hvilken Kongen forbeholder sig alene. Sm. T. 6, 120 b.

20. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Laurits Grubbe til Gammelgaard, Befalingsmand paa Aaleholm Slot, hvem Kongen har befalet at skulle have Købstæderne paa Laaland og Falster i Befaling, hvorfor han ingen Indkomst har, herefter aarlig maa oppebære 150 Dlr., saalænge han har disse i Befaling eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sm. R. 5, 60.

22. April (—). Miss. til Eske Krafse. Kongen har for nogen Tid siden begæret 1 Gaard i Hammer By og 2 Gaarde i Baarse Herred, den ene i Tolstrup og den anden i Ubye, i Vordingborg Len til Mageskifte af Fru Anne Bilde, Johan Bernekovs Enke. Da disse 3 Gaarde nu ere tilfaldne Fru Anne Bildes Datter, Jomfru Sophie Bernekov, som han er Væрге for, skal han med det første erklære sig til Kongen om, hvor han paa hendes Vegne vil have Vederlag derfor. Sj. T. 21, 156 b.

— Kvittansiarum til Fru Beatte Hvitfeldt til Møllerødt, Knud Ulfeldts Enke, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Stiftets Indkomst og for den uvisse Indkomst af Giers Herred fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1615 og for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Vagtskatter. Den visse Indkomst havde hun afgiftsfrit. Hun blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 29 b.

— Miss. til Casper Markdanner. Da Kongen har ladet Hans Munk, der i nogen Tid har siddet fangen paa Koldinghus, indstævne til den tilkommende Herredag, skal Caspar Markdanner sende ham vel forvaret til Københavns Slot, saa han kan være her i den førstkommende Pinseuge. J. T. 6, 149.

24. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, for at lønne Christian Eriksen til Erikstrups mandelige og tro Tjeneste i den sidste Fejde, hvorved han med Ære har fortjent adelig Frihed, giver Christian Eriksen, hans ægte Børn og rette Afkom fri Frelse og saadan adelig Frihed, som andre Ridder-svende have her i Danmark, med Skjold og Hjælm, som er en sort Hest og derhos Hovedstol, Stænger og Mundstykker samt en rød Fane paa en Stang med et hvidt Kors i et blaåt Felt og ovenpaa Hjælmen 3 Skansekurve med 4 grove Stykker Skyts imel-

lem samt 2 røde Faner ved Stangen med hvide Kors i, saaledes som det staaer malet i Kongens aabne Brev. Sj. R. 16, 179.

24. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Jacob Knutsen i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 156.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jørgen Brahe. Af vedlagte Klageskrift vil han nærmere kunne se, at nogle af Kronens Bønder i Rugaards Len, som han en Tid har været forlenet med, have besværet sig over, at de i forskellige Maader ere blevne forurettede af ham. Han skal med det allerførste erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 401.

25. April (—). Følgrebrev for Palle Rosenkrantz til Kronens Bønder i Vordingborg og Jungshofvits Len. Udt. i Sj. T. 21, 157.

— Miss. til Peder Basse og Axel Urne om at være til Stede, naar Fru Else Grubbe leverer Vordingborg Slot fra sig, og overlevere det til Palle Rosenkrantz. Udt. i Sj. T. 21, 156 b.

27. April (—). Miss. til Christen Hansen. Da denne Fange skal sendes op til Bahun Slot for som Fange at trælle og arbejde der, skal han forordne to af de paa Slottet [Kronborg] tjenende Soldater til at føre Fangen til Bahun og overlevere ham til Lensmanden. De skulle passe godt paa, at han ikke undkommer paa Vejen, da de saa selv ville komme til at staa til Rette derfor. Sj. T. 21, 157.

28. April (—). Miss. til Fru Karen Rostrup om at give Bønderne i sit Len [Solte Len] Ordre til at hugge Navertræ. Udt. i Sj. T. 21, 157.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at skaffe Vogne til Hofsindernes Tøj. Udt. i Sj. T. 21, 157.

— Miss. til Christen Knutsen om at lægge Skinderupgaard under Odense Bispegaard. Udt. i F. T. 3, 402.

29. April (—). Miss. til Christen Hansen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Ramløse Kirke skal være meget brøstfældig og ikke skal være saa formuende, at den kan istandsættes af sin egen Indkomst, skal han lade Tibirke og Karleboe Kirkers Lader afbryde og lade Ramløse Kirke istandsætte dermed. Sj. T. 21, 157 b.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Af hoslagte Supplikation fra denne Brevviser Frederik Intima ville de nærmere kunne se, at han har nogen Trætte med Peder Wolthers, Borger i Helsingør, og dennes Hustru og Pige. Da Frederik Intimas Lejlighed ikke er saaledes, at han kan vente længere her i Riget, skulle de straks tage Sagen for og dømme Parterne endeligt imellem, saa han ikke skal blive opholdt paa Grund af lang Forhaling. Sj. T. 21, 157 b.

— Miss. til Bisperne i Danmark om at møde i København Trinitatis Søndag [26. Maj]. Udt. i Sj. T. 21, 158. Orig. (til M. Kristen Hansen i Aalborg Stift) i Landsark. i Viborg.

30. April (—). Forleningsbrev for Palle Rosenkrantz til Glimminge paa Vordingborg Len for samme Afgift, som afdøde Jokum Bülow har haft det. Udt. i Sj. R. 16, 179 b.

— Mageskifte mellem Fru Karen Banner til Gissel-feld, Hendrik Lykkes Enke, og Kronen. Sj. R. 16, 180. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Endvold Kruse til Hiermitsløf-gaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, og Kronen. Sj. R. 16, 182 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Knud Urne til Aasmark, Embedsmand paa Bergenhus, og Kronen. Sj. R. 16, 183 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Tage Thott Andersen til Egede, Embedsmand paa Laholm Slot, og Kronen. Sj. R. 16, 185. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Korfits Rud til Fulesang, Befalingsmand paa Hintsgaufvel Slot, og Kronen. Sj. R. 16, 188. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Tage Thott til Eriksholm, Befalingsmand paa Landskrone Slot, og Kronen. Sj. R. 16, 189 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Birgitte Brahe til Turebye, Hendrik Gjões Enke, og Kronen. Sj. R. 16, 191. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Eiler Rud til Odersløf og Kronen. Sj. R. 16, 192 b. (Se Kr. Sk.).

30. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Claus Daas Søn Oluf Daa i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 158.

1. Maj (—). Miss. til Christen Knutsen om at lægge 11 Gaarde med de til Gaardene liggende Gadehuse og 1 Mølle i Davende, som nu afdøde Jomfru Margrette Skovgaard har haft Livsbrev paa, ind under hans Len [Odensegaard], indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem, dog maa han selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst. F. T. 3, 395. Orig. i Landsark. i Odense.

2. Maj (—). Miss. til Mikkel Viebe, Borgemester. Da Kongen vil have en Grøft kastet udenfor Østerport, skal han udlægge saa megen Jord og flytte Plankeværket om en Have, som han har i Leje af Manderup Parsberg til Hagisholm, ind, saa Vejen, som hidtil, kan gaa der. Sj. T. 21, 158¹.

— Miss. til Jacob Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Laurits Hansen, Borger i Assens, og nogle Bønder i Søllested i Bog Herred have forsét sig med Skovhugst. Det befales ham at afsone denne Sag paa det lideligste med nævnte Borger og Bønder, efter enhvers Forseeelse. F. T. 3, 402.

— Miss. til Marqvor Bilde. Han har anmodet om at maatte afbryde Gaarden Kongens Lehed og Husene Snappenborg og Steiglebierghus, der ligge til stor Besværing for Rugaard, og bruge dem under denne. Kongen bevilger, at han gør dette og lægger Avlen under Rugaard, men dog saaledes, at der ikke i nogen Maade afkortes Kongen noget i Regnskabet. F. T. 3, 403.

3. Maj (—). Miss. til Detlef Holck om at lade Hertugen af Pommern faa 3 Skibsladninger gullandske Sten for Betaling. Udt. i Sk. T. 4, 76 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at han, naar Hertug Hans Albret af Meklenborgs Fuldmægtig besøger ham med dette Brev, skal lade ham frit udføre den Havre, han har til-

¹ Udenfor er skrevet: Eyler Gyldenstjernes Skrift.

forhandlet sig i Skaane, dog skal der erlægges sædvanlig Told deraf. Udt. i Sk. T. 4, 76 b.

4. Maj (Kbhvn.). Kgl. Stadfæstelse paa en mellem Anders Bilde til Rabeløf, Embedsmand paa Helsingborg Slot, paa den ene og Niels Lauridtsen, Borgemester i Christianstad, Jens Nielsen, Jørgen Hogensen, Peder Pouelsen, Hans Claussen, Olluf Svendsen og Anders Nikkelsen, Raadmænd, og Johan Nyborg, Byfoged sammesteds, paa den anden Side indgaaet Kontrakt, dateret Rabeløf 23. April 1616, lydende, at de, da Anders Bilde til sin Gaard Rageboe havde nogle Agre og Enge inde i Vangen ved Christianstads Borgeres Ejendom, hvor de laa stykkevis sammenblandede paa adskillige Steder, for at undgaa Strid og for hver at have sit, have anmodet Peder Voldemersen og Jens Pedersen i Oddisbierg, Peder Eskildsen i Hoslekier og Hans Henriksen og Niels Oelsen i Fielkestaa om at jævne Ejendommen og skille den ad; disse have ogsaa gjort rigtigt Skel med Sten og Stabel mellem Parterne, hvilket Skel begynder først i Nesbye og Rageboe Vangegærde, kaldet St. Jørgens Sten, det andet Koershalden, det tredje Rafvesten, det fjerde gennem Birkenesdal og Helle Aa, og strækker Mærket sig lige ad Ferløf Kirke. Sk. R. 4, 30 b.

— Ligelydende Stadfæstelse til Borgerne i Christianstad. Udt. i Sk. R. 4, 31 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Lauridts Hansen, Ridefoged i Giøng Herred i Skaane, der har købt Ølstruporp¹ i Vinsløf Sogn i Giøng Herred med tilliggende Ejendom, hvilken Gaard nu er udskreven til Krigsbrug, bevilger, at Lauridts Hansen maa nyde de Friheder, som de tidligere Ejere af Gaarden have erhvervet af Kongens Forfædre, som er Christian I's Brev, dateret Helsingborg 1452, Christian II's Brev, dateret Væ Fredag efter St. Scholasticæ Jomfrus Dag [13. Febr.] 1506, det tredje Christian III's Brev, dateret København St. Marie Magdalene Dag [22. Juli] 1515². Sk. R. 4, 31 b.

5. Maj (—). Kvittansiarum til Morten Jensen og Hans

¹ Olstorp, Gyngø H.

² Enten maa Aarstallet være forkert eller Christian III en Fejlskrift for: Christian II.

Meckelborg, Toldere, og David Lucht, Berndt Facke og William Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1615 til Nytaarsdag 1616. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 16, 193 b¹.

6. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev til alle Kronens Bønder i Giøng Herred, der hidtil have svaret til Anders Bilde til Rabeløf, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, at de herefter skulle svare til Jens Sparre, Befalingsmand paa Aahusgaard. Sk. T. 4, 77.

— Miss. til Jens Sparre om at annamme Giøng Herred under Aarhus Len og lade det aabne Brev herom forkynde for Bønderne. Udt. i Sk. T. 4, 77.

— Miss. til Jens Sparre om ved første Lejlighed at skaffe Mester Davidt Nyborg Lægter, Kalk, Sten og andet, som han behøver til den Stald, Kongen vil have bygget i Christianstad, samt følgende Tømmer: 80 Bjælker, 18 sjællandske Alen lange, 160 Sparrer, 15 sjællandske Alen lange, 160 Hanebjælker, 9 sjællandske Alen lange, og 300 Murplatter af Eg, som skulle skæres. Sk. T. 4, 77 b.

— Bestalling for Jesper Grubbe til Aalstrup, som Landsdommer paa Laaland og Falster. Han maa, saalænge han er Landsdommer, nyde Hofgaard og tilliggende Gods paa Laaland, som tidligere har ligget til Dalum Kloster, kvit og frit, ligesom Laurits Grubbe til Røgle sidst har haft det. Endvidere maa han oppebære det Landsdommerkorn, som aarlig plejer at udgives paa Falster til Landsdommeren, ligesom hans Formænd have haft det. [Med Art. 16, 18—19]. Sm. R. 5, 61.

— Aab. Brev til Indbyggerne paa Laaland og Falster om at holde Jesper Grubbe til Aalstrup for deres Landsdommer, søge deres Ret hos ham og yde ham den Landsdommerrettighed, som de tidligere Landsdommere have haft. Sm. R. 5, 61 b.

7. Maj (—). Miss. til Ifver Dyre. Niels Basse til Tveden har berettet, at han ved første Lejlighed vil holde Skifte

¹ Udenfor er skrevet: Ficentz Steensens Skrift.

med sine Børn efter sin Hustru¹, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke en Værge for hans Børn, medens Skiftet staar paa. Det befales Ifver Dyre at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Børnene, medens Skiftet staar paa, og paase, at der kun vederfares dem hvad ret og billigt er. J. T. 6, 149 b.

7. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Daa. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i hans Len [Holbæk] eller i Egnen der omkring skal vokse temmelige Asparges, skal han i rette Tid lade opsamle saa mange Asparges, han kan overkomme, og lade dem indsalte, men dog passe paa, at de ikke blive for meget saltede. Sj. T. 21, 158 b².

— Miss. til Anders Sinklar. Da Kongen vil have gravet en Grøft gennem Torvet i Christianstad, skal han med det første give Kaptejnerne under det skaanske Regiment Ordre til, at de inden en kort Tid skulle være til Stede i Christianstad med deres Soldater og give disse Ordre til at grave Grøften efter Lensmandens Anvisning. Sk. T. 4, 77 b.

8. Maj (—). Bestalling for Hans Barchmand som Snedker paa Frederiksborg Slot. Han skal udføre det Snedkerarbejde, der forefalder, og skal i aarlig Løn have 40 Rigsdlr. samt 8 Rigsdlr. i Kostpenge til sig selv og en Dreng og 1 sædvanlig Hofklædning. Saalænge han forarbejder Muskattræ og Ibenholt, maa han hver Dag faa 4 Skill. paa hver Svend, der arbejder med ham, hvørfør han, saalænge han har dette Arbejde for, skal være forpligtet til at skaffe sig selv og sine Svende fri Snedkerredskaber og Tøj. Hans Bestalling skal regnes fra den 14. April 1611. Sj. R. 16, 196³.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Christoffer Gjøre til Gunderløfgaard, Befalingsmand paa Trøggevelgaard, har berettet, at han og hans Søskende ved første Lejlighed ville skifte efter deres afdøde Fader Mogens Gjøre. Da han efter Loven skal være Værge for sin Søster Jomfru Inger Gjøre, men ikke kan forestaa dette Værgemaal, fordi han selv

¹ Kristence Eriksdatter Krag.
IV. 584.

² Tr.: Mansa, Folkesygdommenes
og Sundhedsplejens Hist. i Danmark S. 377 f.

³ Tr.: Hist. Tidsskr.

er interesseret i Skiftet, har han anmodet Kongen om at beskikke en anden Væрге for Søsteren under Skiftet. Det befales Eske Bilde at være til Stede ved Skiftet, paase, at Jomfru Inger Gjõe ikke i nogen Maade kommer til kort ved dette, og siden overlevere Værgemaalet til Christoffer Gjõe. J. T. 6, 150.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Krafse om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margrette Gjõe, medens Skiftet efter afdøde Mogens Gjõe staar paa. Udt. i Sj. T. 21, 158 b.

14. Maj (—). Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Anders Bilde til Rabeløf, Befalingsmænd paa Malmøhus og Helsingborg Slotte. Da Ofve Gjedde til Tommerup har begæret 3 Gaarde i Søndersløf Sogn i Sønder Asboe Herred, nemlig 1 Gaard i Klintstrup, 1 Gaard i Skaaningstrup og 1 Gaard i Stakkerop, til Mageskifte for noget Gods i Vordingborg Len paa Sjælland, skulle de med det allerførste besigte Godset i Skaane og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 78.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Peder Eriksen i Lindvid paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Sindbierig Sogn i Nørvongs Herred, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug, 5 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 107.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gundi Lange til Søfde paa Kirkens Part af Korntienden af Blenterup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 4 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 202 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Gunde Lange til Søfde paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Søfde Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 1 Pd. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 203.

15. Maj (—). Miss. til Peder Basse til Siørup og Ebbe Munk til Fiellebro, Befalingsmænd paa Svenstrupgaard og Antvorskov Slot. Da Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, har bevilget, at Kronen maa faa 1 ham tilhørende Gaard i Ring i Hammer Herred i Vordingborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Jenstrup i Faxe Herred i Trøggevælde Len, skulle de med det første besigte begge Parter Gods,

ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 158 b.

15. Maj (Kbhvn.). Lignende Miss. til Peder Basse og Ebbe Munk om at besigte 1 Gaard i Skalderup i Vordingborg Len, som Christen Hansen har bevilget Kronen til Mageskifte, og 1 øde Gaard i Hedenschiø¹ i Svenstrup Len, som han begærer til Vederlag derfor, hvori Kronen kun har den halve Landgilde, medens den anden Halvpart tilhører Christen Hansen og hans Medarvinger. Udt. i Sj. T. 21, 159 b.

— Lignende Miss. til de samme om at besigte 1 Gaard i Lundbye i Vordingborg Len, som Fru Anne Rosenkrantz, Frands Rantzaus Enke, har bevilget Kronen til Mageskifte, og 1 Gaard i Strøbye i Trøgevelde Len, som hun begærer til Vederlag derfor. Udt. i Sj. T. 21, 159 b.

— Lignende Miss. til de samme om at besigte 1 Gaard i Udbye og 1 Gaard i Allersløf i Baarse Herred i Vordingborg Len, som Fru Birgitte Skave, Niels Krabbes Enke, har bevilget Kronen til Mageskifte, og 3 Gaarde i Farendløse i Ringsted Herred, som hun begærer til Vederlag derfor. Udt. i Sj. T. 21, 160.

— Lignende Miss. til de samme om at besigte 1 Gaard og 1 Gadehus i Over Vindinge By i Vordingborg Len, som Fru Jutte Gyldenstjerne til Totterup, Peder Juels Enke, har bevilget Kronen til Mageskifte, og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Elmufve i Roeholds Sogn i Faxe Herred, som hun begærer til Vederlag derfor. Udt. i Sj. T. 21, 160.

— Lignende Miss. til de samme om at besigte 1 Gaard i Sverborg og 3 Gaarde i Lundbye i Hammer Herred, som Eske Krafse til Assendrup paa sin Søster Jomfru Sophie Krafses Vegne har bevilget Kronen til Mageskifte, og 3 Gaarde i Eggesporrig Sogn i Hammer Herred, den ene kaldet Skoufmølle og de 2 andre i Myrup, som han begærer til Vederlag derfor. Udt. i Sj. T. 21, 160.

Lignende Miss. til de samme om at besigte 1 Gaard i Tolstrup i Egisborg Sogn og 1 Gaard i Ubye By og Sogn i Borse Herred og 1 Gaard i Hammer By og Sogn i Hammer Herred,

¹ Hønske, Ramsø H.

som Eske Krafse paa Jomfru Sophie Bernekovs Vegne har bevilget Kronen til Mageskifte, og 1 Gaard i Huellebek¹ i Hellufmagle Sogn i Tybjerg Herred i Ringsted Len og 2 Gaarde i Kalkerup i Fensmark Sogn i Vordingborg Len, som han begærer til Mageskifte derfor. Udt. i Sj. T. 21, 160 b.

16. Maj (Frederiksborg). Bestalling for Søfren Pedersen som Skovrider i Kronens Skove paa Frederiksborg Len. Han skal paase, at ingen holder Geder, som kunne løbe ind paa Kronens Skove og gøre Skade paa Underskoven; hvis han træffer saadanne Geder, efterat de ere aflyste og forbudte, maa han enten skyde dem ihjel eller lade dem drive til Frederiksborg. Hvis han træffer Hunde i Kronens Skove, maa han skyde dem, hvem de end tilhøre. Han skal paase, at der intet hugges i Kronens Skove uden Lensmandens Bevilling, og at Skovfogderne ikke lade hugge Træer i Skovene, medmindre de i Forvejen ere blevne mærkede og udviste af ham. Han skal i aarlig Løn have 16 gl. Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at regne fra 1. Maj 1616. [Iøvrigt med Artikl. 1—6]. Sj. R. 16, 197.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke om at lægge Gaardene Søndermallegierdt, Staefnes, Stoebbemalle, Dyfvehaefn og Brems ind under Ladegaarden i Christianopol. Udt. i Sk. T. 4, 78 b.

19. Maj (—). Bestalling for Jacob Mikkelsen, at skulle tage Vare paa alle de Træ- og Vandrender, som løbe til Frederiksborg Slot. Naar han mærker, at nogle af disse ere forraadnede og ikke ere tjenlige til at blive liggende længere, skal han være forpligtet til at tage dem bort og lægge nye i Stedet og selv bore dem, dog skal Lensmanden paa Frederiksborg skaffe ham de Træer og Render, han behøver. Naar han ikke er beskæftiget med at tage Vare paa Renderne, skal han udføre det Arbejde, Lensmanden paalægger ham, saa vidt det vedkommer hans Haandværk. Lensmanden skal skaffe ham Folk til Hjælp, naar Lejligheden kræver det. Han skal have 40 Dlr. i aarlig Løn og 12 Sk. i Dagløn. Sj. R. 16, 198 b.

¹ Hjulebæk.

19. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Gjæe. Da Kongens Moder Dronning Sophia ventes til Vordingborg Slot den 27. Maj, skal han være til Stede paa Vordingborg Slot til den Tid for at modtage Dronningen tilbørligt og med sine Folk og Heste ledsage hende til Frederiksborg. Han skal baade paa Trygeveldegaard og andensteds i sit Len, hvor det maatte være fornødent, lade tilfly Kamre og Gemakker, der kunne være Dronningen bekvemme og sømmelige, og ordne alt med Vogne og andet, som maatte være fornødent til Dronningens Underhold og Traktation, saaledes som Kongens Køgemester Reinholdt Heidenstrup tilsiger ham. Bekostningerne skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 160 b.

— Lignende Miss. til Palle Rosenkrantz om at modtage Dronningen paa Vordingborg og ledsage hende til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 161.

— Lignende Miss. til Holger Rosenkrantz [Roskildegaard] angaaende Dronningens Natteteje. Udt. i Sj. T. 21, 161.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Hr. Hans Sigismund, Kurfyrste af Brandenburg, har anmodet om Til ladelse for hans Fuldmægtig Peder Gerschow til at passere toldfrit gennem Sundet med 24 slette Foder Vin, skulle de for denne ene Gang lade nævnte Fuldmægtig passere toldfrit med 24 slette Foder Vin. Sj. T. 21, 161 b.

— Miss. til Peder Basse og Ebbe Munk. Der sendes dem hermed nogle Besigtelser¹ paa Gods i Vordingborg Len, som Kongen vil tilskifte sig af nogle af sine Undersaatter, og hvorom han med det allerførste vil have gjort Mageskifte. De skulle akkordere med enhver især, saa alt kan gaa redeligt til og saa vidt muligt gaa lige op, saa ingen af Parterne bliver den anden noget skyldig, for at Kongen ikke skal behøve at lade udgaa nye Besigtelser, naar Mageskiftet skal gøres. Sj. T. 21, 161 b.

23. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ronneby om at indlevere en rigtig Kopi af de Privilegier, som de have angaaende Byen. Udt. i Sk. T. 4, 78 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at give de Kaptejner, der

¹ o: Ordrene af 15. Maj til at foretage Besigtelsen.

kommandere over de udskrevne Soldater i Skanderborg og Biugholm Len, Ordre til at møde med deres Kompagnier i København den 21. Juni. J. T. 6, 150 b.

23. Maj (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Jensen i Krabisbroe paa Kirkens Part af Korntienden af Uldsted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 107 b.

25. Maj (—). Miss. til Niels Krag og Gunde Lange om at levere nogle Breve, der staa forseglede i Hie Kirke, til Fru Dorrette Skram. Udt. i J. T. 6, 150 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Else Krag, Enke efter Las Lunov til Holmgaard, paa Kirkens Part af Korntienden af Skals Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Pd. 6 Skpr. Rug, 4 Pd. 6 Skpr. Byg og 1 Pd. 6 Skpr. Havre til Kirken. Hvis hun flytter fra Skals Sogn, skal hun have forbrudt Tienden, og Lensmanden paa Hald Slot skal saa have Fuldmagt til paa Kongens Vegne at bortfæste den til en anden. Udt. i Tb. S. 107 b.

27. Maj (—). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Niels Friis til Krastrup, kgl. Sekretær, paa Kongens Vegne at tiltale Hans Munk og Palle Friis paa denne almindelige Herredag efter de ham medgivne Dokumenter og tage Dom over dem. Sj. R. 16, 199.

— Miss. til Borgemestre og Raad og Byfoged i Helsingør. Frederik Intima har berettet Kongen, at han paa Landstinget har vundet sin Sag mod den i Helsingør boende Peder Wolters, der er dømt til at give ham Kost og Tæring. De skulle sørge for, at Frederik Intima ved første Lejlighed kan faa det, som han med Rette bør have af Peder Wolters, og som Dømmen tilkender ham, da hans Lejlighed ikke tillader ham at blive længere her i Landet. Sj. T. 21, 162.

28. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Sognepræst i Hie Hr. Mikkels Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 162.

— J. T. 6, 147, se 28. Maj 1615. (Suppl. til Bind 1609—15).

29. Maj (—). Mageskifte mellem Fru Margrette Brahe til Birkholm, Cristen Barnekovs Enke, og Kronen. Sj. R. 16, 199 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade det Hus paa

Skanderborg Slot, hvori Badstuen er, nedtage og paa dets Sted, noget mere ind i Abildhaven („och ind bedre udi abildhafven“), lade Ridehuset opsætte. Badstuen skal igen opføres mellem Ridehuset og Gangen. Han skal lade Smedjen opføre nedenfor Bakken ud med Søen inden for Porten, lade Pladsen i Staldgaarden jævne, fylde Jorden derfra paa Dammen op til Ridehuset og i det Sted igen lade et Plankeværk opsætte ved det grønne Hus, hvor den lange Stald blev nedbrudt. Alt skal ske med saa ringe Bekostning som muligt, og Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 150 b.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Detlef Holck om at lade Borge-
mestre og Raad i Danzig faa 3 Skuder gullandske Sten,
naar deres Fuldmægtige henvende sig til ham. Udt. i Sk. T.
4, 78 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster to paa Vinding Herredsting den 10. og 24. Maj 1615 udgivne Pergamentstingsvidner og Mageskifter, hvorved Jacob Ulfeldt til Ulfeldts-holm, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, med Kongens Tilladelse tilmageskifter sig af 4 Kronens jordegne Bønder, Villadts Pedersen, Mats Christensen, Knud Andersen Holme og Niels Rasmussen, i Frørup By og Sogn nogen Jord og Ejendom, der ligger i Vinding Herred i Frørup Sogn ved Thoruppe By mellem Jacob Ulfeldts Skov, der ligger til Langefvelde¹, som han fik til Mageskifte af Axel Brahe til Elfvid, og den Skov, som han fik til Mageskifte af Henning Valkendorf til Glorup, hvilken Ejendom kaldes Bønders Skovsmaal og strækker sig i Længden fra Langefvelde Mark ned til Stranden mellem Jacob Ulfeldts 2 Skovsmaal. F. R. 3, 233².

— Miss. til Christian Knudtsen. Marqvor Bilde, Befalingsmand paa Rugaard, har berettet, at medens han var forlenet med Odensegaard, har han ladet en Kvinde³ fængsle, som var udlagt for Trolldom, men Christian Knudtsen har ikke villet modtage denne Kvinde, da han overtog Lenet, hvorfor Marqvor Bilde en Tid lang har maattet lade hende forvare i Byens Fæng-

¹ Langæble, Vinding H. ² Udenfor er skrevet: Vicents Stensens Skrift. ³ Efter Paaskrift bag paa Orig. hed hun Johanne Knivsmøds.

sel. Det befales Christian Knudtsen straks at modtage denne Fange, lade hende tiltale med Lov og Ret og med Hensyn til hende rette sig efter den Dom, der bliver afsagt. F. T. 3, 403. Orig. i Landsark. i Odense.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om at lægge noget Gods, nemlig 1 Gaard i Dyrrebye og 1 Gaard i Forup i Nørhald Herred, 1 Gaard i Ulstrup Sogn i Hedensted Herred og 1 Gaard i Bygum i Østerbøls Sogn i Rindts Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Albret Skeel til Fussingøe, Embedsmand paa Riberhus, ind under Mariager Kloster, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 6, 151¹.

31. Maj (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Madts Søfrensen i Dalsgaard paa Kronens Part af Korntienden af Tømmerbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 12 Pd. Byg og 1 Pd. Havre i Afgift; heraf skal der aarlig efter Kongens Bevilling ydes 4 Tdr. Rug og 16 Tdr. Byg til Superintendenten i Vendelboe Stift, medens Resten skal leveres til Lensmanden paa Aalborghus. Udt. i Tb. S. 108.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mourits Jostsen i Tømmerbye paa Kirkens Part af Korntienden af Tømmerbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug, 1 Læst Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 108.

1. Juni (—). Forleningsbrev for Karen Andersdatter paa Hveen med derpaa boende Bønder, kvit og frit. Sj. R. 16, 203 b.

— Følgebrev for Karren Andersdatter til Kronens Bønder paa Hven, som Cort Barleben til Skatterup hidtil har haft i Forsvar. Sj. T. 21, 163.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to af Ifver Dyres Sønner [Thomas og Movrids] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 162 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christoffer Lunov til Nystrup paa Kirkens Part af Korntienden af Vang Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Byg, 2 Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 108 b.

¹ Tr.: Dsk. Mag. VI. 207.

1. Juni (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Las Lauritsen i Hvidbierig paa Kirkens Part af Korntienden af Hvidbierig Sogn paa Tyrholm, hvoraf der aarlig skal svares sædvanlig Afgift til Kirken. Udt. i Tb. S. 108 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Madtsen i Sierup paa Kirkens Part af Korntienden af Odbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 108 b. Orig.

3. Juni (—). Kvittansiarum til Fru Margrete Lange, Knud Brahes Enke, til Engelsthalm, der nu har gjort Regnskab for sin Husbondes Indtægt og Udgift af Biugholm Slot og Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1615, for Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Klokkeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 99¹.

4. Juni (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Madts Nielsen i Holmstrup paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Holmstrup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2¹/₂ Pd. Rug, 2¹/₂ Pd. Byg, 2 Tdr. Havre og 3 Skpr. Gryn til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 15.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Oluf Rosensparre om at give Bønderne i Odts Herred Ordre til, at enhver af dem straks skal age 1 Læst Kalk fra Suendbye Færge til Frederiksborg Slot, og give dem Tilhold om at gøre det uden videre Forhaling, da det gøres behov til Bygningen her. Sj. T. 21, 163 b.

5. Juni (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade lave 50 Hjul, der kunne være tjenlige til Karrer, og skaffe dem til Helsingør. Udt. i Sk. T. 4, 78 b.

— Ligelydende Miss. til Jens Sparre om at lade lave 50 Hjul og sende dem til Helsingborg. Udt. i Sk. T. 4, 78 b.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sten Brahe. Da Fru Lissebet Bryske til Tyrsbek, Mogens Krabbes Enke, og hendes Børn ved første Lejlighed ville skifte efter deres afdøde Husbonde og Fader, skal han være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Fru Lissebet Bryskes Børn, medens

¹ Brevet er i Registranten sikkert urigtigt dateret: 1615.

Skiftet staar paa, og paase, at de i ingen Maader komme til kort. Sj. T. 21, 162 b.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Fru Lisbet Bryske til Tirsbek, Mogens Krabbes Enke, har berettet, at hun med det allerførste vil skifte med sine Børn efter sin afdøde Husbonde, og i den Anledning har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, medens Skiftet staar paa, befales det herved Sigvort Grubbe at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, paatage sig Værgemaalet for Lisbet Bryske ved dette og paase, at hun i ingen Maader kommer til kort. Sk. T. 4, 79.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Sifvert Beck om at være til Stede, naar Skiftet mellem Fru Lissebet Bryske til Tiersbæk, Mogens Krabbes Enke, og hendes Børn skal foretages, og paase, at det paa begge Sider gaar ligeligt og ret til. Sj. T. 21, 163 b.

— Miss. til Eske Krafse. Da hans Søster, Fru Hylleborg Krafse til Gundersløfholm, Mogens Gjøs Enke, har berettet, at der ved første Løjlighed skal foretages Skifte mellem hende og hendes Børn efter Mogens Gjõe, og har anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, medens Skiftet staar paa, skal Eske Krasse indrette sin Løjlighed efter at være til Stede ved Skiftet og paase, at hans Søster i ingen Maader kommer til kort. Sj. T. 21, 164.

— Miss. til Frederik Munk. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til sammen med Bispen i Ribe at dømme i de Trætter, som finde Sted mellem Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald, og hans Sognepræst ved hans Gaard Tim. Det befales ham at rette sig efter Kongens tidligere Befaling¹, naar Knud Gyldenstjerne besøger ham med dette Brev. J. T. 6, 151 b.

— Miss. til Jacob Lykke og Otte Skeel. Da afdøde Henning Bilde til Vreløfs Kreditorer og Forlovere ere forskrevne til at møde i Aalborg førstkommende St. Bartholomæi Dag [24. Aug.], gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at give Møde i Aalborg til samme Tid for at foretage Skiftet efter

¹ 23. Maj 1615.

Henning Bilde, optage de Breve og Jordebøger, som findes staaende forsejlet paa Vreløf, og siden ligne og lægge Henning Bildes efterladte Gods, saa meget der endnu findes i Behold, og Løsøret mellem alle dem, der enten ved indløste Breve, Løfter eller Forskrivninger med Rette findes at have noget at kræve af ham, saa enhver bliver indført i saa meget, som der med Rette kan tilfalde ham. De skulle give deres Forretning beskrevet fra sig. J. T. 6, 152.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til alle afdøde Henning Bilde til Vreløfs Kreditorer og Forlovere, som enten med Breve, Forskrivninger eller Forløfter kunne bevise, at de efter Forsværgelsen ere berettigede til Henning Bildes Gaarde, Gods og Løsøre. Da det er bestemt, at de samtligen skulle møde i Aalborg St. Bartholomæi Dag, hvor nogle af Kongens gode Mænd til samme Tid skulle være til Stede for at ligne og skifte Henning Bildes Gods og Løsøre mellem dem, saa enhver kan faa sin Qvota i Forhold til sit Tilgodehavende og saa alt kan gaa ligeligt og ret til, befales det dem alle at møde enten personlig eller ved Fuldmægtige til ovennævnte Tid og ikke begive sig derfra, førend de ere blevne indbyrdes forligte, for at de selv eller deres Konsorter ikke skulle lide nogen Skade. De skulle medtage alle de af dem indløste Hovedbreve og rigtige Fortegnelser paa al den Skade, Interesse og Omkostning, som de have lidt, gjort og anvendt for ham. J. T. 6, 152 b.

7. Juni (—). Mageskifte mellem Christoffer Galde til Nygaard og Kronen. Sj. R. 16, 204. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hertvig Brun og Anders Friis om at være til Stede ved et Skifte mellem Anders Sinklar, Mogens Kaas og Jørgen Kaas. Udt. i J. T. 6, 153 b.

8. Juni (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at istandsætte hvad der fattes og er forfaldent paa Malmøhus Slot og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sk. T. 4, 79.

— Kvittansiarum til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Rigens Kansler og Høvedsmand paa Nyborg Slot, paa hans Regnskab for Afgift, Indtægt og Udgift af Hintsgauffels Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1606, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, for de oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 234.

8. Juni (Kbhvn.). Miss. til Frederik Munk. Da Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Segelstrup, der en Tid har forestaaet Værgemaalet for Jomfru Lissebet Friis, paa Grund af Svaghed og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa dette, gives der herved Frederik Munk Ordre og Fuldmagt til at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Lissebet Friis, naar Jørgen Friis vil levere det fra sig, og paase, at der i alle Maader vederfares hende, hvad kristeligt, billigt og ret kan være. Kongen har givet Ulrik Sandberg til Qvelestrup, Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Niels Krag til Aggerkrog og Ifver Dyre til Hvidstedgaard Ordre til at være til Stede ved Overleveringen af Værgemaalet. J. T. 6, 153 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg til Qvellestrup, Embedsmand paa Lundenis Slot, Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Befalingsmand i Vestervig Kloster, Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, og Ifver Dyre til Hvidstedgaard om at være til Stede, naar Jørgen Friis til Krastrup overleverer Værgemaalet for Jomfru Lissebet Friis til Frederik Munk til Krogsgaard, og enten bilægge de Stridigheder, der maatte opstaa mellem dem, i Mindelighed eller skille dem ad ved en endelig Dom, saa alt kan gaa kristeligt og ret til med Overleveringen af Værgemaalet. De skulle give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 154.

9. Juni (—). Miss. til Hans Dyre til Boller, Befalingsmand paa Lundegaard paa Mors, Ifver Dyre til Hvidstedgaard og Niels Basse til Tveden. Da Palle Rodsteen til Hørbylund, hans Broder Steen Rodsteen til Lundsgaard og deres umyndige Søskende, som Palle Rodsteen er Værge for, ved første Lejlighed agte at skifte de Breve, der endnu staa uskiftede mellem dem, skulle de være til Stede, naar Brevene skulle optages og skiftes, paase, at alt gaar rigtigt til, og siden give beskrevet, hvad enhver faar af Breve. J. T. 6, 155.

10. Juni (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 af Erik Urnes Sønner [Aksel og Klavs] i Sorø Skole, saasart der bliver nogen Plads. Udt. i Sj. T. 21, 164.

— Miss. til Christen Holck. Da denne Brevviser Jens Andersen i Atseberg, der er udskreven som Soldat, har berettet, at hans Gaard med Bo og Boskab for nogen Tid siden er brændt, og i den Anledning har begæret at maatte faa

noget Bygningstømmer i Kronens Skove til Gaardens Genopbyggelse, skal Christen Holck til et rimeligt Køb lade ham faa noget Tømmer til Gaardens Genopbyggelse, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. J. T. 6, 155 b.

13. Juni (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre. Da Kongen har bevilget, at Skibsbygger David Balfoedt, der en Tid lang har været indsat paa Dragsholm Slot, nu maa blive entlediget af sit Fængsel, skal Olluf Rosensparre udlade ham af Fængselet og give ham Ordre til straks at begive sig til København. Sj. T. 21, 164 b.

14. Juni (—). Søpas for Mattis Pholl, Borger i Rendsborg, der i Sommer enten selv vil sejle eller vil lade sine Fuld-mægtige sejle i Østersøen med sit Skib enten ind i Sverrig eller andenstedshen, hvor Vinden vil føje ham, for at sælge de Varer, han har med, og købe de Varer, der er at faa, for dermed fremdeles at søge sit Gavn, hvor det synes ham bedst. Sj. R. 16, 207.

— Aab. Brev om, at Tage Thott til Egede, Befalingsmand paa Laholm, der er Værge for sin Søster Jomfru Sidt-sel Thott, har berettet, at Indkomsten af det Gods, som hun har arvet efter sine Forældre, ikke kan forslaa til Forrentning af den Gæld, der ved Skiftet er tilfalden hende, hvilket vil medføre, at Gælden vil vokse fra Aar til Aar til Skade og Ulejlighed for hende i Længden, medmindre det i Tide forekommes. Han har derfor begæret Tilladelse til at sælge hendes Arve-gods til Afbetaling af Gælden, da Loven formelder, at ingen Værge uden Kongens Samtykke maa sælge det Gods, han har under sit Værgemaal. Kongen giver herved den begærede Tilladelse. Sk. R. 4, 32.

— Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte. Da Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, har bevilget Kronen 1 Gaard i Sølfagger i Torne Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Polsterup, i Søfde Sogn i Fers Herred, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Udt. i Sk. T. 4, 79 b.

— Oprejsningsbrev for Anders Guldsmed, Borger i Aalborg, hvem det er paavundet at have ladet falde nogle

Skældsord mod afdøde Henning Bilde, som han ikke har kunnet bevise, af hvilken Grund Henning Bilde har faaet Dom over ham, at han skal lide efter Recessen og Stadsretten. Han har nu stillet Kongen tilfreds for den Sag og ligesaa afdøde Henning Bilde, før denne døde. J. R. 7, 100. K.

14. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Anders Mogensen og Mogens Mogensen til Heisselt have berettet, at de efter Loven ere deres Søstres, Jomfruene Mette, Dorrete og Margrete Mogensdatters rette Værger, og med deres Søstres Bevilling have anmodet Kongen om Tilladelse til at maatte sælge disses Gods for dermed at betale deres Gæld, da Indkomsten af Godset ikke kan forslaa til at forrente Gælden, hvorved denne forøges fra Aar til Aar, i Længden til Skade og Ulejlighed for Søstrene. For at Anders Mogensen og Mogens Mogensen ikke i Fremtiden skulle komme i videre Skade og Ulejlighed og i sin Tid kunne vide sig forvarede, giver Kongen herved sit Samtykke til Salget af deres Søstres Gods. J. R. 7, 101. K.

— Miss. til Marqvor Bilde. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til ham om at lade nogle Gaarde nedbryde og lægge deres Tilliggende under Rugaard. Han skal tilbagebetale de i Gaardene boende Bønder de af dem udgivne Fæstepenge og føre dem til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 404.

15. Juni (—). Miss. til Anders Bilde, Christen Hansén, Thomis Nold og Holger Rosenkrantz. Da Kongen ved sin Fuldmægtig straks vil lade en Fransos, ved Navn Gabriel Seridon, der for sine begangne Misgerninger i nogen Tid har været holdt i Arrest paa Københavns Slot, tiltale for Krigsretten, skulle de rette deres Lejlighed efter at møde her i Morgen Aften for paa Mandag [17. Juni] at være med til at dømme paa hans Gerninger. Sk. T. 4, 80.

16. Juni (—). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster et af Borgemestre og Raad i Kallundborg udgivet og af Steen Brahe, Embedsmand paa Kallundborg Slot, medunderskrevet og medforseglet Pergamentsbrev, dateret 20. Marts 1610, hvorved Borgemestre og Raad og Borgerskabet med Steen Brahes Bevilling indtage et Stykke Jord af Byens Overdrev til Sædøland og Engbund til Bedste for Byen, da det kun kan være til ringe Skade paa Byens Græsbund. Sj. R. 16, 207 b.

16. Juni (Kbhvn.). Bestalling for William Carron som Kongens Herold. Han skal lade sig bruge i Kongens Bestilling, hvor og naar Kongen tilsiger. Han skal, fra Paaske-dag 1615 at regne, have 100 Rigsdrl. i aarlig Løn. Sj. R. 16, 208.

— Miss. til Axel Urne, Ifver Vind og Axel Arenfeldt. Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder paa Københavns Slot, og Fru Eline Marsvin til Lundegaard, Knud Rud til Sandholts Enke, have berettet, at der i Brevkammeret paa Vallø findes adskillige Breve, der kunne angaa deres Gaarde Svanholm og den Del af Vallø, som Fru Eline for nylig har tilforhandlet sig, og deres tilliggende Gods. De skulle derfor inden 8 Dage efter dette Brevs Datum begive sig til Vallø, aabne Brevkammeret og levere Breide Rantzau og Fru Eline Marsvin de Breve, der maatte angaa deres ovennævnte Gaarde med tilliggende Gods. De Breve, der blive tilovers og vedkomme Holger Rosenkrantz til Rosenholm, skulle de levere denne. De skulle derefter under deres Haand og Segl give beskrevet, at de have leveret Brevene til de ovennævnte Parter. Sj. T. 21, 164 b¹.

— Miss. til Jørgen Brahe. Kronens Bønder i Viby², Fulede, Eskebjergs og Fullitsløf³ Sogne i Kallundborg Len have berettet, at de hidtil altid have faaet Ilding og anden nødtøftig Skov paa Sæbygaards Skove. Jørgen Brahe skal ogsaa herefter lade dem faa hvad nødtøftig Ilding og Bygningstømmer, de maatte have behov, ligesom de tidligere have faaet, da Skovene paa Kallundborg Len ikke kunne taale det. Sj. T. 21, 165.

— Miss. til Niels Gyldenstjerne til Biørnsholm. Fru Karene Banner til Giselfeld, Hendrik Lykkes Enke, og hendes Sønner og Svoger have berettet, at de ere til Sinds ved allerførste Lejlighed at ville foretage Skifte og Deling efter hendes Søn, afdøde Jørgen Lykke til Ofvergaard, og i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke Christian Lykke en Væрге, der kan forestaa Værgemaalet for ham, medens Skiftet staar paa.

¹ Tr.: A. Petersen. Vallø S. 366 f.

² Fejlskrift for: Udby, Árts H.

³ Følleslev, Skippinge H.

Det befales Niels Gyldenstjerne at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Christian Lykke ved dette og paase, at han i ingen Maade kommer til kort. Sj. T. 21, 165 b.

16. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongens Broder Hertug Ulriks Tjener Hans Smidt maa købe en Skibsladning Brændeved i Blekinge til Hertugens Behov og udføre det. Sk. R. 4, 33.

—¹ Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Indberetning fra Borgemestre, Raad og Borgerskab i Viborg om, at Byen for kort Tid siden har lidt stor Skade ved en hastig Ildebrand, og Anmodning om i den Anledning at blive forskaanet for kongelig Tyng og Besværing i nogle Aar, bevilger, at følgende Borgere i Viborg: Mester Hendrik Bartskeer, Hans Brotmand, Hans van der Hude, Mette Søfrensdatter, Peder Søfrensen, Christen Kræmmer, Anders Lauridtsen, Pouel Sværdfejer, Claus Sadelmager, Villats Kræmmer, Niels Tran, Philippus Davidsen, Christen Hiarbirsch, Christen Poulsen, Jens Tomissen, Fredløf Søfrensen, Jens Munk, Kiersten Jensdatter, Jacob Mogensen, Christen Tran, Niels Ref, Knud Kræmmer, Jens Rasmussen, Lauridts Aggerschouf, Peder Ossenfeld, Lauridts Lutter, Jacob Skriver, Jacob Nielsen Remmesnider, Lauridts Snedker, Søfren Smed, Peder Bortum, Søfren Vægter, Else Lauridtsdatters Arvinger, Søfren Smed, Jacob Grydestøber, Peder Andersen, Niels Glambek, Niels Rostrup, Jesper Skomager, Niels Hermansen, Erik Skomager, Christen Skrædder, Christen Vongsvend, Hans Ladefoged, Jens Burmand, Jens Tækkemand, Oster Hansen, Gundi Skriver, Kristen Kedelsmed, Niels Loldrup, Mats Kræmmer og Mouridts Andersen, der have forpligtet sig til inden 3 Aar at ville genopbygge deres Gaarde, i disse 3 Aar maa være fri for al kongelig Skat, Tyng og Besværing. J. R. 7, 102. K.

— Oprejsningsbrev for Peder Matsen i Øster Gasse til, som om Gerningen nylig var sket, paany med Sandemænd at forfølge en Sag angaaende hans Broder Jens Matsens Død.

¹ Brevet er i J. R. fejlagtigt dateret: 16. Juli, men indført mellem Brevene fra Juni; K. har: 16. Juni.

Denne, der var født i Ullerup i Skierbek Sogn i Hviding Herred, er for nogen Tid siden hastig død og straks bleven ført til Kirkegaarden for at blive begravet, hvor Ligkisten straks blev opbrudt og Synsvidner tiltagne for at syne hans Krop. Det befandtes herved, at Huden nylig var af hans højre Kind og af hans venstre Haand, og at hans Mund stod fuld af størknet Blod, hvorfor Peder Matsen har forment, at hans Broder er bleven dræbt. J. R. 7, 103. K.

16. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Indberetning fra Borgemestre og Raad i Hobro om, at Kirketaarnet i Byen for nogen Tid siden er blæst ned i Storm og Guds Vejr, og at hverken de eller Kirken ere i Stand til paa egen Bekostning at genopbygge det, bevilger, at alle de Kirker i Halds Len, der tilhøre Kronen og have noget Forraad, men ikke selv trænge, hver skal bidrage 4 Dlr. til Kirketaarnets Bygning. Det befales Kirkeværgerne for disse Kirker at betale Pengene til Hobro Kirkes Fuldmægtige, naar disse besøge dem med dette Brev. Kirkeværgerne skulle siden gøre Regnskab for Anvendelsen af Pengene, og Lensmanden paa Hald Slot skal paase, at alt gaar ret til og at Pengene komme Hobro Kirke til Gavn. J. R. 7, 103 b. K.

— Miss. til Ifver Juel til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland. Han har indberettet, at der i Pandue By lige ved Panduegaard, som han er forlenet med, ligger 5 Gaarde, der have deres Agre og Enge blandede ind mellem Hovedgaardens Agre og Enge til stor Skade for begge Parters Avl, særlig for Hovedgaardens. Da de to af disse Gaarde nu staa øde, har han begæret, at disse to Gaardes Agre og Enge maa lægges under Hovedgaarden, og at siden de Agre og Enge, som ligge nærmest ved Byen, i Dannemænds Overværelse maa blive skiftede og udlagte til de andre tre Gaarde for de Agre og Enge, som disse have liggende nærmest ved og blandt Hovedgaardens Agre og Enge. Kongen bifalder dette og befaler ham at lægge de to øde Gaarde under Pandue Hovedgaard og paa Tinge lade opkræve nogle Dannemænd, som kunne være til Stede, naar han skifter med de andre tre Gaarde i Pandue By. J. T. 6, 155 b.

— Miss. til Otte Skeel. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med en af Kronens Bønder, ved Navn An-

ders Hofmand, der skal have været med til at forsegle 3 falske Vidnesbyrd og af Landsdommeren er dømt til selvtolvt at lovværge sig, at hans Segl ikke med hans Vilje og Vidende er kommen for disse Vidnesbyrd. Da han ikke har efterkommet denne Ed, er han nu bleven tiltalt, om han ikke bør straffes som en Falskner. Det befales Otte Skeel at lade gaa Eksekution over Bonden efter Dommens Lydelse. J. T. 6, 156 b.

16. Juni (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald og Hans Dyre til Boller. Da Kongen har bragt i Erfaring, at 3 af Kronens Gaarde i Kaasse By i Hiortmad¹ Sogn i Thy i Dueholm Klosters Len have lidt stor Skade af Sandflod, skulle de med det allerførste i Forening med Lensmanden begive sig til disse Gaarde, tage uvildige Dannemænd til sig, som siden sammen med dem kunne sætte Gaardene for en passende Landgilde, og give Ansættelsen beskreven, saa Jordebogen siden kan blive forandret i Overensstemmelse dermed. J. T. 6, 156 b.

— Miss. til Albret Skeel og Gunde Lange. Da Frederik Munk til Krogsgaard har berettet, at der i Varde blandt hans afdøde Broder Hans Munks Gods og Breve, som staar forseglet der, findes nogle Breve, der ere meget magtpaaliggende for ham til at forsvare hans Gods med, skulle de, naar Frederik Munk anmoder dem derom, begive sig til Varde, aabne de Brevkister, som findes der, med største Flid opsøge de Breve, der angaa Frederik Munks eget Jordegods og Ejendom, levere ham disse Breve mod nøjagtig Reversal, indlægge denne i Brevkisterne og siden igen forsegle Kisterne med de tilbageblivende Breve, som skulle blive der til Bedste for Hans Munks Kreditorer og andre. J. T. 6, 157.

— Miss. til Albret Skeel om at levere M. Ægidius Lauridsen nogle Breve, der angaa Kirkerne i hans Provsti. Udt. i J. T. 6, 158.

— Miss. til M. Ægidius om paa nærmere Tilsigelse af Albret Skeel at tage de Breve til sig, der vedkomme Kirkerne i hans Provsti. Udt. i J. T. 6, 157 b.

— Miss. til Albret Skeel. Kongen har paa sidste Herredag bragt i Erfaring, at M. Madts Pors, Sognepræst i Ribe,

¹ Hjørdemaal, Hillerslev H.

har forset sig paa adskillige grove Maader og gjort det, som ikke sømmer sig for en Præstemand. Albret Skeel skal ved første Lejlighed lade ham tiltale og forfølge for de Forseelser, hvorom han lovligt kan overbevises, uagtet de Vidnesbyrd, som Albret Skeel agter at føre mod ham, ikke ere tagne paa fersk Fod, fordi man ikke før nu har haft Vidende derom. J. T. 6, 158.

17. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Andreas Sinklar til Sinklarsholm, der for nogen Tid siden er bleven forlenet med noget Krongods i Jerested Herred i Skaane, hvoraf de fleste Gaarde siden ere udskrevne til at holde Soldater, af denne Grund og for adskillige ham paalagte Besværinger maa nyde de tiloversblevne 22 Gaarde og Fæster kvit og frit. Sk. R. 4, 33.

— Miss. til Detlef Holck om at lade Hertug Ulriks Kansler Dr. Hendrik Staldmester faa 400 Fod gullandske Sten for Betaling, naar han henvender sig til ham derom. Udt. i Sk. T. 4, 80.

— Miss. til Tage Thott Ottesen til Eriksholm og Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmænd paa Landskrone Slot og Aahusgaard. Da Anders Bilde til Rable, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 4 Gaarde og 1 [Hus] i Holck, 3 Gaarde i Holstrup og 2 Gaarde i Kroup¹ i Kroup Sogn i Lugde Herred i Skaane til Mageskifte for 2 Gaarde i Førrestedt² By og Sogn, 3 Gaarde i Flenninge By og Sogn, Brogaard i Bye Sogn, 1 Gaard i Kullen i Fillestrup³ og 1 Gaard i Brete⁴ i Lugde Herred, 1 Gaard og 1 Bol i Broby By og Sogn og 1 Gaard i Mardel i Sønder Asbo Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods og indsende Besigtelsen til Kanceliet. Sk. T. 4, 80 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Jomfru Sophia Galt, afdøde Giord Pedersens Datter, har anmodet Kongen om at beskikke en Væрге, der kan forestaa Værgemaalet for hende, medens hun skifter med sine Søkende, og siden fremdeles beholde det, befaler Kongen ham at paatage sig dette Væрге-

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Froup. ² Fjerrested, Luggude H.
³ Fjellestrup, samme H. ⁴ Brække, samme H.

maal, paase, at der ved Skiftet kun vederfares hende hvad ret og billigt er, og siden forestaa Værgemaalet, som han vil forsvare det. J. T. 6, 158 b.

17. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Friis om, at han maa være fri for Værgemaalet for sin Broderdatter¹ og maa overlevere det til Frederik Munk. Udt. i J. T. 6, 158 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kierstin Jul til Ullerup, Niels Vinds Enke, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Ersløf Sogn i Nørre Herred paa Mors, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 106 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Galdtrup Sogn i Nørre Herred paa Mors, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 106 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Flade Sogn i Nørre Herred paa Mors, hvoraf der aarlig skal svares 1 Pd. Rug, 8 Pd. Byg og 3 Pd. Havre til Kronen og ligesaa meget til Kirken. Udt. i Tb. S. 106 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kronens Part af Korntienden af Alstedt Sogn i Nørre Herred paa Mors, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Td. Rug, 5 Tdr. Byg og 11 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 107.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Segersløf Sogn i Nørre Herred paa Mors, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. Rug og 28 Tdr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 107.

18. Juni (—). Aab. Brev om, at Jørgen Lykke til Rugaard maa sælge saa meget af sin Hustrus² Gods, som han kan afbetale sin Gæld med, da han skylder en stor Sum Penge bort paa forskellige Steder og Gælden Aar for Aar forøges, hvilket i Længden vil komme ham til stor Skade og Ulejlighed, saafremt det ikke i Tide forekommes. K. Udt. i J. R. 7, 104 b.

¹ Lisbet Friis.

² Regina Sivertsdatter Rindschatt.

18. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at de Borgere i Ringkøbing, som have lidt Skade ved den store Vandflod for kort Tid siden, der ødelagde Størsteparten af Byen, i 3 Aar maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde, dog mod Forpligtelse til igen at opbygge deres Huse. Lensmanden skal nøje paase, at kun de, der have lidt Skade, blive forskaaede. K. Udt. i J. R. 7, 104 b.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Borgemestre og Raad i Ringkøbing have indberettet, at der i hans Len [Lundenæs] findes adskillige Forprangere og Bissekræmmere og ogsaa formuende Bønder, som strejfe omkring paa Landsbyerne omkring Ringkøbing, opkøbe alle de Varer, som ere at faa hos Bønderne. og siden føre dem til Ribe og Kolding eller Rye Marked, ligesom de ogsaa opkøbe Slagtefæ, Væddere, Lam og Bukke og siden uddrive dem sønden Ribe til Friisland og andensteds og sælge dem der, hvorimod de til Gengæld forsyne Bønderne med de Varer, disse have Brug for. Da dette skal være til allerstørste Skade for Borgerskabet og betager Borgerne deres borgerlige Næring og Bjærgning, og da Kongen ved adskillige Forordninger har forbudt Bissekræmmere og Forprangere saaledes at strejfe omkring i Landet, skal han alvorligt paase, at ingen Bissekræmmere, Bønder eller andre i hans Len understaa sig til at købe og handle paa Landsbyerne, og at ingen af Bønderne understaa sig til at sælge noget til saadanne Bissekræmmere og Forprangere, men føre deres Varer til Torvet, saaledes som Kongens Forordninger ydermere udvise. Hvis nogle i hans Len gribes i at strejfe omkring i Lenet, skal han lade dem tilbørligt straffe. J. T. 6, 159.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Christendtse Dyre, Erik Høgs Enke, paa Kronens Part af Korntienden af Clarup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 109.

— (U. St.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Forespørgsel fra Fru Karren Skram til Brangstrup, Laurits Brockenhuus's Enke, der en Tid lang har haft Datteren Rigborre Brockenhuus hos sig, om, hvor Kongen vil have, at hendes Datter skal opholde sig, naar hun er død, bevilger, at Rigborre Brockenhuus efter Fru Karren Skrams Død enten maa bo i Odense eller i Nybølle By i Fyen, hvor hun selv vil, dog maa hun ikke drage videre derfra end til sin Sognekirke. F. R. 3, 224 b.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Der er erhvervet kongelig Befaling til nogle gode Mænd angaaende en Trætte mellem forskellige Lodsejere til Dremmestrups¹, Hamerups², Knapstrups, Helvodis³ og Kagerups Grundes Ejendom og Marker, at de med det første skulle begive sig paa Aastederne. Det befales i den Anledning Jørgen Brahe, at han i Embedsmand paa Holbæk Slot Jørgen Daas Fraværelse skal være til Stede og paa Kongens Vegne paase, at alt gaar rigtigt til. Sj. T. 21, 166.

— Bestalling for Hans Worm som Skovrider i Kronens Skove i Liusgaard Herred i Silkeborg Len. Han skal paase, at ingen Dyr skydes eller ødelægges i Skovene. Træffer han fremmede Hunde i Kronens Skove og Enemærker, maa han skyde dem. Han skal i aarlig Løn have 16 Dlr., en sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Dlr. om Maaenen i Kostpenge. [Iøvrigt med Artiklerne 1—4, 6]. J. R. 7, 104 b. K.

23. Juni (Kristianstad). Følgebrev for Jens Sparre til Sparridtsholm, Befalingsmand paa Aahusgaard, til de Kronens Bønder i Giøng Herred, der hidtil have ligget under Malmøhus, at de herefter skulle svare ham. Sk. T. 4, 81.

— Miss. til Jens Sparre om at give alle Kapitels-, Provste-, Præste- og andre gejstlige Personers Tjenere i Giøng Herred Ordre til, at de indtil videre skulle fremføre Kalk, Sten, Eneris, Tømmer og andet, som billigen paa-bydes, til Christianstads Bygnings Behov lige med Kronens Tjenere. Han skal lade dette Brev forkynde for dem paa Tinge, saa de kunne vide at rette sig derefter. Han skal give de Kronbønder, der fra forrige Aar endnu restere med at fremføre noget, Ordre til med det første at fremføre det, og lade dem straffe, der vise sig forsømmelige. Sk. T. 4, 81 b.

— Miss. til Ditlef Holck om at lade Jens Sparres Fuldmægtig faa en Skude gullandske Sten til Christianstads Bygnings Behov. Udt. i Sk. T. 4, 82.

24. Juni (Aahus). Miss. til Otte Lindenov om at give

¹ Dramstrup, Merløse H. Holløse, samme H.

² Hanerup, samme H.

³ Muligvis

Bønderne i Blekinge Ordre til hver at tilføre Mester Elias Snechen [o: Slechting] 1 Læst Kul for en rimelig Betaling. Udt. i Sk. T. 4, 82.

24. Juni (Aahus). Miss. til Otte Lindenov. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Vejene alle Steder i Blekinge skulle være helt slemme, og at Sognene der i Landet ikke ere lige store, saa hvert Sogn kan holde sine egne Veje i Stand, skal han i sit Len [Sølvitsborg] lade Vejene skifte mellem Bønderne, saa enhver faar lige meget at holde i Stand og det ene Sogn kan komme det andet til Hjælp. Han skal give Bønderne strengt Tilhold om med det allerførste at efterkomme Kongens Befaling og lade dette Brev forkynde til Tinge, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 4, 82.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Anders Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, om Sammenlægning til Midfaste Søndag af de to Markeder, som have været holdte i Helsingborg Midfaste Søndag og Palmesøndag. Sk. T. 4, 82. (Tr.: CCD. III. 479 f.).

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at han paa Landstinget skal lade det Marked aflyse, som aarlig er holdt i Solbierig paa Petri et Pauli Dag [29. Juni]. Sk. T. 4, 82 b. (Se CCD. III. 479).

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give Borgerne i Ystad Tilhold om at forbedre og vedligeholde Portene for Byen. Udt. i Sk. T. 4, 83.

— Bestalling for Dr. Hans Mikkelsen, der en Tid har været Kongens Hofprædikant og nu af Kongen er forordnet til at være Superintendent i Fyens Stift, som Superintendent, da han nu har aflagt Ed paa at ville forestaa sit Embede kristeligt og tro. Han skal nyde den samme Rente og Rettighed, som de tidligere Superintendenter have haft. F. R. 3, 235 b.

— Aab. Brev til Adel, Fogder og Lensmænd paa Fyen om, at Dr. Hans Mikkelsen, der en Tid har været Kongens Hofprædikant, nu er forordnet til Superintendent i Fyens Stift efter M. Hans Knudsen og har aflagt Ed som saadan, hvorfor det paabydes dem alle at bistaa ham, hvis han maatte have deres Bistand behov i Embedssager, og forsvare ham mod Overvold og Uret. F. R. 3, 235.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Jens Bang, Tolder i Assens. Da Kongen af Rentemestrene erfarer, at han i Regnskabet til 1. Maj 1614 resterer med noget over 1400 Dlr. og endnu resterer med Regnskabet fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1615 foruden med indeværende Aars Regnskab, befales det ham alvorligt straks at begive sig til København for at forklare sit Regnskab, saafremt Kongen ikke, hvis han viser sig forsømmelig, skal se sig foraaarsaget til at tænke paa andre Midler. F. T. 3, 405.

2. Juli (—). Miss. til Palle Rosenkrantz om at lægge de paa hosføjede Seddel optegnede Gaarde, som Kongen har faaet til Mageskifte af nogle af Adelen, ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 166 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to Sønner [Kristoffer og Jørgen] af afdøde Hr. Jesper Christofversen, forhen Sognepræst til Nebelund, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 166 b.

— Miss. til Ebbe Munk til Fielebroe og Peder Basse til Siørup, Embedsmænd paa Antvorskov Slot og Svenstrupgaard. Da Christian Friis til Kragerup, Kongens Søn Hertug Christians Hofmester, har begæret 1 Gaard i Kragerup By i Ørsløf Sogn i Løfve Herred i Antvorskov Len samt 8 Gaarde i Saubierig¹ By i Skielbjerg Sogn og nogle Indelukker, som nogle af Toderup² Bønder for nogle Aar siden have faaet Tilladelse til at indhegne i Saubierig Skov, i Sæbygaards Len til Mageskifte for en Part i Knudstrup Hovedgaard, 1 Gaard i Knudstrup, 1 Gaard i Giersløf By og Sogn, 1 Gaard i Skiellebjerg By og Sogn og 1 Gaard i Bilsøe i Stillinge Sogn i Løfve Herred, 1 Gaard i Gielsted i Hellufmagle Sogn i Tybierig Herred, 2 Gaarde i Sveninge³ By og Sogn i Tudtse Herred og, hvis dette Gods ikke kan forslaa, endnu en Gaard i sidstnævnte By, skulle de med det første besigte Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 167.

— Miss. til Fru Hylleborg Krafse og de andre Arvinger

¹ Sobjærg, Løve H. Tudse H.

² Taaderup, samme H.

³ Svingninge,

efter Mogens Gjõe. Af de af Fogden paa Herloufsholms Skole for de 4 Aar, fra 1. Maj 1611 til 1. Maj 1615, aflagte Regnskaber har Kongen set, at afdøde Mogens Gjøes Folk, Heste og Hunde til adskillige Tider have ligget paa Herloufsholms Skole og fortæret saa meget, at det sammen med 4 Aars Rente af 200 Dlr., som Mogens Gjõe skyldte Skolen, beløber sig til 1146 Dlr. 1 Ort. 17 Sk. danske. Da Skolen ikke kan taale saa stor en Udgift, skulle de af denne Sum betale 1000 Dlr. til Skolen, saaledes at den nødvendige Fortæring i de 4 Aar bliver godtgjort med de 146 Dlr. 1 Ort. 17 Sk. Sj. T. 21, 168.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Gjõe. Da han har berettet, at den store Lade paa Tryggeveldegaard er saa ganske bygfældig, at det er nødvendigt, at den bliver taget helt ned og genopført fra ny af, skal han ved første Lejlighed lade dette gøre, dog skal det Tømmer i Laden, som duer, bruges igen, ligesom han ogsaa skal paase, at der gaar saa ringe Bekostning med som muligt. Han skal lade Bekostningen føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 168 b.

— Miss. til Otte Lindenov om at erklære sig om, hvorvidt noget Gods i Blekinge, som Falk Lykke har begæret til Mageskifte, for Belejligheids Skyld kan undværes, og hvorvidt Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen. Udt. i Sk. T. 4, 83.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Olluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Draxholm, stadfæster et af Kong Hans udgivet Brev, dateret Nykøbing Tirsdag efter St. Ambrosii Dag [8. April] 1505, til hans Undersaatter i Madebølle¹, hvorved Kong Hans, der tidligere havde givet disse Brev paa at maatte hugge i Rastede og Rørebecke Skove til Ildebrændsel og anden deres Nytte, men nu har faaet at vide, at de ganske saare og upligteligen have forhugget disse Skove, forbyder dem herefter at hugge eller hugge lade noget i Skovene, dog hermed enhver Mands Ret uforkrænket i alle Maader i Proces og Rettergang. Sm. R. 5, 62.

— Aab. Brev om, at Lauridts Pedersen i Grødskouf², Birkefoged i Karup Birk, der har klaget over, at han har megen Besværing med Vandring til og fra Tinget og i andre

¹ Majbølle, Musse H.

² Graaskovgaard, Lysgaard H.

Maader og af den Grund maa forsømme sin egen Næring meget uden at faa noget derfor, herefter maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Birkefoged. J. R. 7, 106. K.

2. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Nielsen i Fogstrup, Herredsfoged i Vradts Herred, der har klaget over, at han har megen Besværing med at sidde Ting, med Stævning til Landstinget og i andre Maader og derfor maa forsømme sin egen Næring meget uden at faa noget derfor, herefter maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Herredsfoged. J. R. 7, 106 b. K.

— Forleningsbrev for Christen Skammelsen, kongelig Vinskænk, paa Kronens Part af Korntienden af Eltang Sogn i Koldinghus Len og af Horn Sogn i Øster Herred i Lundenes Len, som afdøde Niels Ifversen, Raadmand i Kolding, sidst var forlenet med, at nyde kvit og frit. J. R. 7, 107 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Da det falder de Kaptejner og Løjtnanter, der er bestilte over de jyske og fynske Knægte, som han er Øverste for, meget besværligt at søge til København efter deres aarlige Besolding, skal Mogens Kaas af den aarlige Afgift af sit Len [Ørum] betale dem deres Besolding og føre Pengene til Udgift for Kongen i Regnskabet. J. T. 6, 160 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder under Silkeborg Slot. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de, naar der er Olden, understaa sig til at lade deres Svin indbrænde til Olden paa fremmede Lodsejeres Skove, hvilket er til Skade og Afbræk for Oldengælden af Kronens Skove, paabydes det, for at forekomme saadant, dem alle strengeligen, at de herefter ikke maa lade deres Svin indbrænde til Olden paa andre end Kronens Skove under Silkeborg Slot, saafremt de ikke ville tiltales og forfølges for Ulydighed mod Kongens Mandater. J. T. 6, 159 b.

— Miss. til Christen Thott om at føre Tilsyn med en Begravelse, som Christen Holck paa sin egen Bekostning vil lade lave i Lemb Kirke, at det sker uden Skade for Kirken og Sognefolket. Udt. i J. T. 6, 160.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Naar Chri-

sten Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, eller hans Fuldmægtig besøger dem med dette Brev, skulle de kalde Skipper Las Andersen, Borger i Aarhus, der har handlet utro med Kongens Kavringbrød og beskattet Kronens Bønder, hvilket skal være at bevise med Tingsvidner, i Rette for sig, saa Christen Holck uden langt Ophold kan faa Lov og Ret over ham. J. T. 6, 160 b.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Han har indberettet, at Vandværket og Broen ved Møllen ved Silkeborg Slot nu ere helt færdige, og samtidig anmodet om Tilladelse til at maatte lade lave noget paa Møllehuset og Møllehjulene sammesteds, der ere meget forfaldne, saa der saa godt som ikke kan males derpaa. Det befales ham i den Anledning at skaffe den i Møllen boende Møller det Tømmer, som behøves til Møllehuset og Møllehullet, og Møllesten og give ham Tilhold om selv at sætte Møllen i Stand. J. T. 6, 161.

— Miss. til Christen Holck om at lade Stenhuset paa Silkeborg og Stenbroen istandsætte med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 6, 161 b.

— Miss. til Christen Holck om af de til Silkeborg Slot liggende Bønder herefter at tage 3 Mk. dansk for hvert Brændsvin, medens de hidtil kun have givet 2 Mk. Udt. i J. T. 6, 161 b.

3. Juli (—). Miss. til Sigvort Grubbe om straks at sende den Person herover, som for kort Tid siden af sin egen Dristighed og uden Sigvort Grubbes Befaling har fikseret og oprejst Bønderne i Malmøhus Len, at de med Heste og Vogne skulde begive sig hen for at fremføre Kalk til Christianstads Bygnings Behov. Sk. T. 4, 83 b.

— Miss. til Tage Thott og Anders Bilde. Da en Kronens Bonde paa Kulden, ved Navn Mogens Andersen, har berettet, at Claus Podebusk til Krapperup, der er forlenet med hans Gaard, har taget et Enemærke og Fægang fra ham for at bruge det til sine egne Hopper og ogsaa i andre Maader har forurettet ham, og Claus Podebusk i Anledning heraf har anmodet Kongen om at beskikke to gode Mænd til at undersøge, om han har gjort Bonden nogen Uret, skulle de ved første Lejlighed begive sig derhen, undersøge, om Claus Podebusk har

forurettet Bonden, og siden erklære sig til Kongen derom. Sk. T. 4, 83 b.

4. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Otte Brahe Pedersen til Krogholm og Kronen. Sj. R. 16, 209 b. (Se Kr. Sk.).

— Forordning om, at Adelspersoner, som sætte sig i større Gæld, end de selv kunne betale, kunne sættes i Gældsfængsel i København. Sj. T. 21, 169. (Tr.: CCD. III. 480 f.).

— Forordning om Mønten. Sj. T. 21, 169 b. (Tr.: CCD. III. 483 f.).

— Forordning om Baadsmænd og Bøsseskytter. Sj. T. 21, 170 b. (Tr.: CCD. III. 481 f.).

— Forordning om at lade de Personer eksaminere, som forskikkes udenlands med Ungdommen. Sj. T. 21, 171 b. (Tr.: CCD. III. 483).

— Miss. til Lensmændene i Danmark¹. Kongen sender dem hermed nogle aabne Breve og trykte Mandater, som han sammen med Danmarks Riges Raad paa denne almindelige Herredag har anset det for godt at lade udgaa, med Ordre til at lade dem læse og forkynde paa Tinge, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og siden paase deres Overholdelse. Sj. T. 21, 172. Orig. til Jakob Ulfeldt, Lensmand paa Nyborg Slot.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene i Norge: Jørgen Lunge i Bahus Len, Envold Kruse i Aggershus Len, Alexander Papenheim i Bratsbjerg Len, Styring Boel i Audesiden, Gabriel Kruse i Stavanger Len, Knud Urne i Bergenhus Len, Claus Daa i Trondhjem Len, Hertvig Bilde i Norlandenes Len, Gunde Lange i Tønsbjerg Len og Claus Gagge i Vardøhus Len. Udt. i Sj. T. 21, 174 b.

— Miss. til Landsdommerne: Axel Urne i Sjælland, Lauge Urne i Skaane, Claus Machabæus i Halland, Jens Koefoed paa Bornholm, Jesper Grubbe paa Laaland og Falster, Niels Gaas paa Langeland, Hans Kaas paa Fyen, Ifver Jul og Niels Krag i Jylland om at lade nogle aabne Breve og trykte Mandater, som Kongen med Danmarks Riges Raad paa denne almindelige

¹ De opregnes alle med deres Len.

Herredag har anset det for godt at lade udgaa, forkynde paa Landstingene, saa enhver kan vide at rette sig efter dem, og holde dem til Stede ved Landstinget, saa de ikke bortkomme. Udt. i Sj. T. 21, 173 b.

4. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lagmændene i Norge: Jens Christensen i Viglen, Peder Jørgensen i Oslo, Jens Nielsen i Frederikstad, Jørgen Skrøder i Tønsberg, N. N. i Skien, Benedix Olsen i Augdesiden, Pouil Leet i Stavanger, Hans Glad i Bergen, Jacob Pedersen i Trondhjem, Hans Vrangell i Nordlandene og Bertel Mule i Oplandene. Kongen sender dem herved nogle aabne Breve og trykte Mandater, som Kongen med Danmarks Riges Raad paa denne almindelige Herredag har anset det for godt at lade udgaa angaaende Mønten og Baadsmændene, med Ordre til at lade dem forkynde paa Lagtinget, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og holde dem til Stede ved Lagtinget, saa de ikke bortkomme. Sj. T. 21, 175.

— Miss. til Bisperne i Danmark: Dr. Hans Reisener i Sjællands Stift, M. Pouel Mortensen i Skaane Stift, Dr. Hans Mikkelsen i Fyens Stift, M. Ifver Ifversen i Ribe Stift, M. Jens Giødesen i Aarhus Stift, M. Niels Lauritsen i Viborg Stift og M. Christen Hansen i Vendelboe Stift. Kongen sender dem hermed et aabent Brev og trykt Mandat om Religionen med Ordre til at paase dets Overholdelse. Sj. T. 21, 173 b. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen) i Landsark. i Odense. Origg. (til M. Kristen Hansen i Aalborg Stift og M. Niels Lauritsen i Viborg Stift) i Landsark. i Viborg.

— Ligelydende Miss. til Bisperne i Norge: M. Niels Clausen i Oslo Stift, M. Laurits Skaboe i Stavanger Stift, Dr. Niels Paaske i Bergen Stift og M. Isak Grønbek i Trondhjem Stift. Udt. i Sj. T. 21, 174 b.

— Miss. til Købstæderne over begge Rigerne om at lade nogle aabne Breve og trykte Mandater, som Kongen med Danmarks Riges Raad har ladet udgaa paa denne almindelige Herredag, læse og forkynde for Menigheden i Byen, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 21, 176. Origg. (til Holbæk og Kallundborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Laxmandt Gyldenstjerne. Da Fru Lisbet Bryske til Tirsbek, Mogens Krabbes Enke, har anmodet Kongen om at beskikke en Værge, som kan forestaa Værgemaalet for

hendes Børn, indtil de blive deres egen Værge, og har meddelt, at han har lovet at ville paatage sig Værgemaalet, saafremt Kongen beskikker ham dertil, befales det ham herved at overtage Værgemaalet med det allerførste og siden forestaa det, som han vil forsvare. Sk. T. 4, 84 b.

4. Juli (Frederiksborg). Forleningsbrev for Sitsel, Enke efter M. Hermand, Sognepræst i Kregome og Vinderødt Sogne, paa Kronens Part af Korntienden af Strøe Sogn, kvit og frit. Sj. R. 16, 209.

5. Juli (—). Miss. til Holger Rosenkrantz [Roskildegaaards Len], Christoffer Basse [Frederiksborg Len] og Key Rantzau [Københavns Len] om i deres Len at indkøbe saa meget Hø og Langhalm, som de kunne faa, til Frederiksborg Slots og Ladegaards Behov og sende det hid. Hvad de give derfor, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 177.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af afdøde M. Christen Rasmussen i Slingerups Sønner [Hans] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 177.

— Miss. til Anders Bilde om at lade hugge nogle Birkestænger til Kongens Rustvognes Behov og siden sende dem til Helsingør, Udt. i Sk. T. 4, 85.

6. Juli (Kbhvn.). Mageskifte mellem Oluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Dragsholm, og Kronen paa Roskilde Kapitels Vegne. Sj. R. 16, 211 b. (Se Kr. Sk.).

— (**Kronborg**). Miss. til alle de Lensmænd i hele Riget, som have Købstæder i Befaling, om i deres Len i rette Tid at lade købe saa mange Fjer og Dun, som de kunne faa, og sende dem til København. Hvad de give derfor, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 177 b.

9. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn [Jakob] af afdøde M. Jens Hansen, forhen Provst paa Møen, i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 177 b.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Frandts Lykke til Kokkedal og Keye Rantzau til Helderup, Befalingsmand paa Københavns Slot, have berettet, at de førstkommende 17. Juli paa Gieselfeldt ville foretage Skifte efter deres afdøde Moder Fru Karren Banner baade af Løsøre, Breve og hvad der iøvrigt maatte være uskiftet mellem dem, ligesaa efter deres

afdøde Broder og Svoger Jørgen Lykke til Ofvergaard baade af Hovedgaard, Jordegods, Løsøre og Breve, der arveligen maatte være tilfaldne dem. Da de samtidig have anmodet Kongen om at beskikke deres Broder og Svoger Christian Lykke en Væрге, medens Skiftet staar paa, befales det ham herved at være til Stede paa Gieselfeldt den 17. Juli, forestaa Værgemaalet for Christian Lykke og paase, at denne i ingen Maader kommer til kort. Sj. T. 21, 177 b.

10. Juli (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Anders Sinklar [Gladsakse Len], Jens Sparre [Aahusgaard Len], Otte Lindenov [Sølvitsborg Len], Hendrik Hvitfeldt [Froste Herred], Christoffer Ulfeldt [Helnekirke Len], Tage Thott paa Landtskrone Slot, Tage Thott paa Laholm Slot og Falk Lykke [Kristianopel Len]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Vejene alle Steder i Skaane, Halland og Blekinge ere helt onde og slemme, og at Bønderne ere meget forsømmelige med at holde dem i Stand, saaledes som Recessens 28. Artikel strengeligen tilholder dem, skulle de give Bønderne i deres Len, hvem de end tilhøre, Ordre til at opfylde, istandsætte og jævne de onde, dybe og ujævne Veje, saa Vejene alle Steder i Landet kunne være færdige inden Mortensdag. Hvis nogen viser sig forsømmelig, skulle de lade ham tiltale og straffe efter Recessen. Sk. T. 4, 85.

12. Juli (—). Miss. til en Række Lensmænd i Sjælland og Skaane angaaende den Vidde, som Vognene skulle have. Sj. T. 21, 178 b. (Tr.: CCD. III. 485 f.).

13. Juli (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at gøre deres Vogne to sjællandske Alen vide mellem Fjælernes Inderkanter. Sj. T. 21, 179. (Tr.: KD. V. 25 f.).

— Miss. til Christen Hansen og Keye Rantzau om at give Vognmændene i Helsingør og Køge Ordre til at forandre deres Vognes Vidde. Sj. T. 21, 179. (Tr.: CCD. III. 486 f.).

— Aab. Brev om, at Meinikke, Falkefænger Vil-lom Villomsens Enke, indtil videre maa nyde det Falkeleje paa Gulland, som hendes afdøde Husbonde har haft, saafremt det endnu er ledigt. Hun skal svare sædvanlig Told og Rettighed deraf og, saafremt Kongen vil købe nogle af

de Falke, hun fanger, være forpligtet til at sælge dem til Kongen til sædvanlig Pris. Sk. R. 4, 34.

13. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Anders Pallissen, Sognepræst til Tuorning og Kaarup Sogne, paa Kirkens Part af Korntienden af Tuorning Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3 Ørt. Rug, 3 Ørt. Byg og 6 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 109.

14. Juli (—). Miss. til Steen Bilde til Billisholm og Knud Grubbe til Røgle. Da Laxmandt Gyldenstjerne til Biersgaard med sit eget Samtykke af Kongen er beskikket til Værge for Fru Lisbet Bryske til Tirsbecks Børn, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede, naar Laxmandt Gyldenstjerne skal overtage Værgemaalet, taksere Gaardens Avl og fastsætte, hvad Børnene aarlig skulle have af Laxmandt Gyldenstjerne derfor, og hvad han skal give dem for den visse Indkomst af det tilliggende Gods efter Jordebogens Lydelse. De skulle give deres Taksation og Ansættelse klarlig beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 84.

— (**Kronborg**). Følgrebrev for Fru Birgitte Marsvin til Borsøe, Frederik Ulfeldts Enke, til Lunde Kapitels Bønder i Balkagger i Jerestedt Herred i Skaane. Hun skal være forpligtet til inden førstkommende Mikkelsdag at udlægge Kapitlet ligesaa godt Gods i Stedet. Sk. T. 4, 85 b.

— Miss. til Eske Brock, Jørgen Skeel, Eske Bilde og Ulrik Sandberg om hver at sende 1 Haandkobbelt („Hont Kobbelt“) Støvere herover til Kongens Jagts Behov. Udt. i J. T. 6, 161 b.

15. Juli (—). Miss. til Breide Rantzau. Jens Sparre, Befalingsmand paa Hammergaard, har berettet, at da han var forlenet med Christianopels Len og Byen blev brændt, brændte ogsaa for ham et Aars Regnskab af Lenet, fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1611, samt Regnskabet for Told, Sise og Stenpenge og Regnskabet for Christianopels Bygning. Da han har anmodet Kongen om at anse denne hans Lejlighed og bevilge, at det maa godtgøres ham i Rentekammeret, befaler Kongen herved Breide Rantzau at give Ordre til, at disse Regnskaber blive godtgjorte Jens Sparre i Renteriet. Sj. T. 21, 180.

— Miss. til Jens Sparre. Da Kongen har bragt i Erfaring,

at der ved Lyngø eller Lommerup i Giøng Herred findes Kalksten, hvoraf der kan brændes Kalk til Christianstads Bygnings Behov, skal han med Flid lade disse Steder opsøge, enten ved Lyngø, Lommerup eller andensteds, som kunne være bekvemme og ikke for langt af Vejen, det være sig paa Kronens eller Kapitlets Gods, lade opsætte Kalkovne der, saa Arbejdet med det første kan blive sat i Værk, og siden lade den Kalk, der bliver brændt, føre til Christianstad. Han skal med det første indsende Relation herom til Kongen. Sk. T. 4, 85 b.

4. Aug. (Aggershus). Miss. til Albret Skeel. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviserske, Dorette Knudsdatter, har beklaget sig til Kongen over Bertel Struck, Raadmand i Ribe, i Anledning af nogle Penge, denne skylder hende. Han skal hjælpe hende til Rette mod Bertel Struck, saa vidt Lov og Ret er, saa Kongen kan blive forskaa-net for videre Overløb af hende. J. T. 6, 161 b.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Superintendenten [M. Jens Gødesen] i Aarhus Stift. Da Kongen, der har erfaret, at M. Niels Mule, Provst paa Samsø og Sognepræst til Vongsberg¹ og Bisser² Sogne, for kort Tid siden skal være død, ved første Lejlighed agter at tilforordne en anden Person i hans Sted, maa Superintendenten ikke tilstede, at nogen anden bliver promoveret til denne Bestilling, førend Kongen lader forordne anderledes derom. — Postscriptum: Kongen vil have M. Hans Bang, Sognepræst til Helliggeist Kirke i København, forordnet til at være Provst paa Samsø og Sognepræst i de to ovennævnte Sogne, hvorefter Superintendenten skal rette sig. J. T. 6, 162.

11. Aug. (—). Miss. til Anders Sinklar. Naar Høsten der i Landet er overstaaet, skal han give Soldaterne ved sit Regiment Ordre til at skiftes til at rydde de store Sten af Vejen, der ligge ved Aahus paa den høje Bakke, hvor Grøften skal graves, og andensteds, hvor Grøften skal gaa, og hjælpe til med at bortføre Jord, og ordne det saaledes, som han selv finder det bekvæmest. Sk. T. 4, 86.

— Miss. til Jens Sparre. Da Kongen, der har befalet en

¹ Onsbjærg. ² Besser.

af sine Ingeniører at skulle afpæle en Grøft, som skal graves ved Aarhus til Christianstads Befæstnings Behov, nu har erfaret, at der findes nogle, hvis Ejendom anstøder paa de Steder, hvor Grøften skal graves, skal han straks undersøge, hvem der har Ejendom dér og hvor meget det omtrent kan beløbe sig til, som Grøften skal graves paa udenfor Kronens Gods, lade lave en Fortegnelse derpaa og ved første Lejlighed indsende den til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 86.

13. Aug. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Theus Jensen paa Kronens Gods alle Steder her i Riget maa opfange og ødelægge saa mange Oddere, som han kan overkomme. Naar han har fanget nogle Oddere, skal han være forpligtet til at tilbyde Kongen dem for en rimelig Pris, men vil Kongen ikke have dem, maa han sælge dem til hvem han vil. Sj. R. 16, 213.

— Aab. Brev om, at Jacob Jensen i Siersløfvester, Birkefoged i Krigomme Birk, paa Grund af den med Birkefogedbestillingen forbundne Besværing maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og al anden kongelig Tyngde af den Kronens Gaard, han bor i, saalænge han er Birkefoged eller indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. R. 16, 213 b.

15. Aug. (—). Aab. Brev om, at Kongen har befalet Povel Rommeler, Maler paa Frederiksborg Slot, at skulle lære 2 Drengene, ved Navn Peder Pedersen og Jens Jensen, at male, hvorfor han skal have 100 Dlr. for hver. Han skal herfor være forpligtet til at beholde dem hos sig i 7 Aar, regnet fra Jul 1615, og paa det flittigste undervise dem i Malerkunsten. Endvidere vil Kongen aarlig give enhver af Drengene 1 nødtørftig Klædning, 6 Par Sko og 3 Skjorter, alt at udrede af Rentemestrene. Sj. R. 16, 214 b.

16. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad Claus Busch, Borger i Helsingør, har suppliceret til Kongen. Det befales dem alvorligt ikke at lade ham vederfares andet, end hvad Lov og Ret er, og at lade ham faa den Dom beskreven, som de have udgivet paa Raadstuen mellem ham og hans Modpart, for at han en Gang kan komme til en ende-

lig Ende med den Sag og Kongen blive fri for videre Overløb af ham. Sj. T. 21, 180 b.

18. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk til Fielebro og Holger Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Antvorskov Slot og Roskildegaard. Da Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København, har begæret 2 Kronens Gaarde, kaldede Lindholmb og Obetved¹, i Roskildegaards Len til Mageskifte for en ham tilhørende Gaard, kaldet Sandling, ved Antvorskov Slot, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 181.

19. Aug. (—). Miss. til Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Holger Rosenkrantz [Roskildegaards Len], Key Rantzau [Kbhvns Len] og Christen Hansen [Kronborg Len]. Naar Christofver Basse, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, sender dem en Takst paa, hvor meget Halm de skulle købe i deres Len til Frederiksborg Ladegaards Behov, skulle de gøre sig den største Flid for at faa samme Halm til en billig Pris og lade den føre til Frederiksborg, saa Ladegaarden med det første kan blive tækket. De Penge, som de give for Halmen, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 181 b.

— Miss. til Steen Brahe og Olluf Rosensparre. Naar de tilsiges af Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København, skulle de møde i København for at overhøre Rentemester Sigvort Beck til Foersløfs Regnskab. Sj. T. 21, 182.

— Mageskifte mellem Anders Bilde til Rabbeløf, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 34 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Sigvort Grubbe om at lade fremføre 50 Læster Kalk til Christianstads Bygnings Behov, til Anders Sinklar om 100 Læster og til Hendrik Hvitfeldt om 50 Læster. Udt. i Sk. T. 4, 86 b.

— Miss. til Anders Bilde til Roblø og Jens Sparre til Sparisholm, Embedsmænd paa Helsingborg Slot og Aahusgaard. Da Thomis Nold til Vesterieg, Hopmand paa Kronborg Slot, har begæret noget Krongods i Giøng Herred, nemlig 3 Gaarde og

¹ Abbeltved, Voldborg H.

2 halve Gaarde i Melbye By og Sogn og 2 Gaarde i Lundeheide, til Mageskifte for 1 Gaard i Qvinge og 1 Gaard i Jullerup i Giøng Herred, 1 Gaard i Sønderløf By og Sogn og 1 Gaard i Efverød i Giers Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 87.

20. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Erik Grubbe som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen har ham behov. Hans Besolding skal regnes fra den 20. Aug. 1616. Udt. i Sj. R. 16, 215.

— Miss. til Peder Basse og Christofver Gjøe, Befalingsmænd paa Svenstrupgaard og Trygeveldtgaard, og Palle Rosenkrantz, Embedsmand paa Vordingborg Slot. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det Gærde, som han havde givet Ordre til at opsætte i Vordingborg Len til Vildtbanens Behov, skal være begyndt noget for vidtløftigt, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Vordingborg Slot, nøje undersøge, hvor Gærdet til Vildtbanen bedst og bekvemst kan opsættes, for at Gærdet med det første kan blive forfærdiget efter deres Besigtelse. Palle Rosenkrantz skal med det første til Kancelliet indsende en Fortegnelse paa de Bønder, som nogen af Adelen maatte have indenfor den Plads, hvorom Gærdet skal gaa. Sj. T. 21, 182.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Jørgen Lunge, Embedsmand paa Bahun, har berettet, at en Borger i Amsterdam, ved Navn Arendt Villomsen, ved sin Tjener har afkøbt ham et Skib, ladet med Byg. Da han endnu ikke har faaet fuld Betaling derfor, har han anmodet om, at hvis man kan faa opsporet, at noget af Arendt Villomsens Gods kommer gennem Sundet, dette Gods da maa blive arresteret og anholdt til Rettens Udføring for Borgemestre og Raad i Helsingør. Det befales i den Anledning Tolderne, at de, naar Jørgen Lunge eller hans Fuldmægtig henvender sig til dem og det kan opspores, at noget af Arendt Villomsens Gods er for Haanden i Sundet, da at lade dette Gods arrestere, indtil Jørgen Lunge kan lade sin Gældssag udføre ved Retten for Borgemestre og Raad, saa han uden videre Bekostning kan komme til sin Betaling. Sj. T. 21, 182 b.

— Miss. til Steen Brahe. Kongen har bragt i Erfaring, at

Vægtergangen paa Kallundborg Slot er faldet ned, at Maltloftet er meget bygfældigt og at der er Mangler paa Vinduerne under Salen. Han skal med saa ringe Bekostning som muligt igen lade Vægtergangen opbygge, lade Maltloftet istandsætte og lade Vinduerne under Salen gøre i Stand og indsætte igen. Han skal lade hugge og save nogle Ege til det Taarn paa Slottet, som kaldes Folen. Bekostningen skal han føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 21, 183 b.

31. Aug. (Skanderborg). Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len], Christofver Basse [Frederiksborg Len] og Jørgen Brahe [Sæbygaard Len]. Da de med Kongens Tilladelse af Loftet paa Slottet have udlaant en stor Mængde Korn til Bønderne i Saatiden, skulle de, for at dette Korn bedre kan blive betalt, strengeligen forbyde Bønderne i Lenet at sælge Korn til Borgerne eller andre, førend de have betalt det Korn, som er laant dem af Loftet, saafremt de ikke ville have forbrudt, hvad de sælge, og desuden straffes. — I Brevet til Palle Rosenkrantz tillige: Han skal hjælpe afdøde Jokum Bülows Frue, Fru Else Grubbe, til Rette, saa hun kan faa den Restance, som Bønderne i Lenet skyldte hende. — I Brevet til Ebbe Munk tillige: Han skal skaffe en Dreng, som har et Hareskaar i Munden og løber omkring og betler, til København i Tugthuset. Sj. T. 21, 184. Orig. (til Kristoffer Basse) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen til Bygningen paa Lyndholm behøver nogle Læs store Kampesten, skal Sigvort Grubbe give Bønderne i Børring, Hagestedt og Lyndholms Len Ordre til hver at køre 30 Læs store Kampesten til Lyndholms Bygning ved første Lejlighed i Vinter, naar det bliver Opholdsføre. Skriveren paa Lyndholm skal modtage Stenene og skrive Bønderne af derfor. Hvis nogen viser sig forsømmelig, skal Sigvort Grubbe lade ham tiltale og straffe. Sk. T. 4, 87 b.

— Miss. til Jens Sparre om at lade opsætte en Savmølle til at save Skibsplanker paa ved Taasebro. Udt. i Sk. T. 4, 88.

1. Sept. (—). Mageskifte mellem Christen Friis til Kragerup, Kongens Søn Hertug Christians Hofmester, og Kronen. Sj. R. 16, 215. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Frederik Paselick. Kongen har bragt i Er-

faring, at en Mand paa hans Gods en Tid har haft to Ægtekvinder og at Frederik Paselick, skønt han har været vidende om denne grove Forseelse, ikke har ladet Manden paagribe og straffe, som det burde sig, men ladet ham undkomme. Det befales ham strengeligen at skaffe Manden til Stede igen, saa denne kan komme til at staa sin tilbørlige Ret for sin Gerning, saafremt Frederik Paselick ikke selv vil staa i hans Sted. Sj. T. 21, 185.

1. Sept. (Skanderborg). Miss. til Peder Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Frederik Paselick til Rønnebeksholms Gods har boet en Mand, der en Tid har haft to Ægtekvinder, for hvilken slemme og grove Gerning han ikke er bleven straffet, men er undkommet ustraffet. Peder Basse skal flittigt lade undersøge, hvor længe nævnte Person har boet paa Frederik Paselicks Gods, og lade tage Vidnesbyrd om, at det har været Frederik Paselick vitterligt, at Manden har haft to Koner. Han skal straks udførligt meddele Kongen, hvad han faar at vide, og indsende Vidnesbyrdene til Kancelliet. Sj. T. 21, 185.

— Miss. til Christen Hansen om ved første Lejlighed at lade det Stenhus ved Kirken i Helsingør, hvori Slotsdeggen hidtil har boet, istandsætte, saa den tyske Præst herefter kan have sin Bolig i dette Hus. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 186.

3. Sept. (—). Miss. til Christen Grubbe. Da Fru Elsebe Grubbe til Ingelsted, Jokim Bülow's Enke, nu til førstkommende 1. Nov. i København vil skifte med sine Børn, og da hendes afdøde Husbondes ældste Broder, som efter Loven burde være Børnenes rette Lavvæрге, er bosiddende udenlands, har hun anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for Børnene, medens Skiftet staa paa. Det befales i den Anledning Christen Grubbe at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Børnenes Værgemaal ved dette og paase, at de i ingen Maade komme til kort. Sj. T. 21, 185 b.

4. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Skolehuset i Slagelse skal være meget ubekvemt til at holde Skole i, bevilger, at den murede Kirkelade paa St. Mikkel's Kirkegaard, der har staaet øde i langsommelig Tid, altid herefter skal være Skolehus. Da St. Mikkel's

Kirke saavel som Sygestuen i Slagelse ere ved god Formue, skulle Kirkeværgerne for St. Mikkels Kirke kontribuere 300 Dlr. til at forsyne Kirkeladen med Vinduer og deri indrette de 5 Lektier, som ville være fornødne til Skolen, ligesom Sygestuen efter sin Formue skal bidrage til Skolens Forbedring, saaledes som Nødtørften kræver i det gamle Skolehus. Endvidere har Kongen bevilget, at Skolemesteren og de 3 øverste Hørere herefter skulle have Bolig i det gamle Skolehus, medens den fjerde Hører, som nu gøres fornøden og skal forordnes, skal have sin Bolig ovenpaa den ny Skole ved det Kammer, hvori Disciplene skulle musicere, og have sin Kost lige med den tredje Hører i Sygestuen i Stedet for en Pebling. Sj. R. 16, 219¹.

4. Sept. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster en af Kapitlet i Roskilde gjort Skik og Ordning i Skolen sammesteds, hvorefter der altid skal være en Konrektor i Skolen, der for sin Bestilling aarlig skal have 2¹/₂ Læst Korn af de til Skolen henlagte Degnekald, en Residens, som ligger op til Skolemesterens Bolig, og aarlige Kostpenge af Kapitlet. Sj. R. 16, 220².

— Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det vilde være til stor Gavn for Skolerne her i Riget, om der ved hver af de store Skoler blev tilforordnet en Konrektor, skal Kapitlet herefter sørge for, at der altid bliver holdt en Konrektor ved Skolen i Lund, for at der kan blive holdt flittigere Opsigt med denne Skole, og til denne Bestilling henlægge nogen Indkomst af Degnekald og af Kapitlet, saaledes som Kapitlet i Roskilde allerede har gjort. Sk. T. 4, 88³.

— Bestalling for M. Claus Cristoffersen, Sognepræst til Herfugle. Han har paataget sig straks at ville tage fat paa at skrive de danske Historier og Kongernes Bedrifter, saa at Kongen ligesaa vel som andre Nationer kan have ordentlige Historier og Krøniker. Han skal begynde Historien og Krøniken

¹ Tr.: L. Engelstoft, Univ. Annaler 1810 I. 35 f. ² Tr.: Bloch, Roskilde Domscoles Hist. 2. H. S. 1. ³ Tr.: Rietz, Svenska Skoleväsendets Hist. S. 205.

fra Christian III og Frederik II og siden gaa tilbage til de tidligere Konger indtil Frode og supplere, hvad der mangler i Saxo. Han skal skrive Historien paa Latin paa det allerflittigste og med al omstændig Lejlighed, som det sømmer sig en god Historicus. Han skal befytte sig paa at ende Arbejdet inden 6 Aar i det allerlængste, hvis det paa nogen Maade er muligt. Han skal have 500 Dlr. i aarlig Løn til sig selv og 100 Dlr. til 2 Amanuenser baade til Kost og Løn, alt at udrede af Rentemestrene og at regne fra 20. Aug. 1616. Sj. R. 16, 220 b¹.

4. Sept. (Skanderborg). Miss. til Rektor og menige Professorer ved Københavns Universitet. Da Kongen har forordnet og tilbetroet M. Claus Christoffersen, Sognepræst til Herfølge, til at skrive de danske Historier og der ved Universitetet skal være nedsat adskillige magtpaaliggende Dokumenter, som ere højlig nødvendige for ham for at fuldende Arbejdet, skulle de ved første Lejlighed mod Claus Christoffersens Reversal levere denne de Dokumenter, som ere nedsatte hos dem og vedkomme hans Bestilling. Sj. T. 21, 186 b².

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Skolen i Skelskør har en meget ringe Indkomst, bevilger, at Degnekaldet i Fordrop Sogn, som er Anneks til Skelskør Kirke, herefter skal betjenes af Skolen i Skelskør, og at Skolemesteren i Skelskør Skole maa oppebære de 3 Tdr. Korn, der aarlig svares af Degnestavnen; den paa denne boende Bonde skal være forpligtet til at ringe Aften og Morgen som sædvanligt. Sj. R. 16, 221. Orig.

— Miss. til Jørgen Brahe om at lade det paa vedlagte Register opførte Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christen Friis til Kragerup, lægge ind under Sæbygaard, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 21, 186 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om at lægge 1 Gaard i Gielsted i Hellufmagle Sogn i Tybjergs Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christen Friis til Kragerup, ind under Vordingborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig

¹ Tr.: Rørdam, Lyskanders Levned S. 60 f.

² Tr.: Rørdam, Lys-

kanders Levned S. 132 f.

gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 21, 187.

4. Sept. (Skanderborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn [Kristen] af Hr. Niels Pedersen, Sognepræst i Bierbye, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 187 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn [Niels] af Hr. Christen N., Sognepræst i Giødstrup, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 187 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn [Lave] af Hr. Thommas N., Sognepræst i Oslo, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 187 b.

— Miss. til Christian Knudsen. Kirkeværgerne for St. Hans Kirke i Odense have berettet, at deres Kirke og Kirkegaard ere meget bygfældige, og at Kirken ikke er saa formuende, at den af sin egen Indkomst kan bekoste Istandsættelsen, hvorfor de, da Kirkens meste Indkomst er lagt under Odensegaard, have anmodet Kongen om at komme dem til Hjælp med noget til Kirkens Forbedring. Christian Knudsen skal derfor ved første Lejlighed lade tage Syn over, hvad der mangler paa Kirken og Kirkegaarden, og hvad der behøves til deres Restauration, og siden meddele Kongen det. F. T. 3, 406.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at give Kronens Bønder over alt Skanderborg Len Tilhold om, at enhver af dem herefter aarlig skal yde paa Skanderborg Slot 10 Læs Ved af hver Fuldgaard og 5 Læs Ved af hver Halvgaard. De skulle tage Veddets paa de Steder, hvor Laurids Ebbesen udviser det. Ingen skulle være fritagne herfor undtagen de, som have Kongens Bevilling paa at være fri. Endvidere skulle de være forpligtede til at yde og indføre Hjælpeved til Slottet, naar han tilsiger dem. J. T. 6, 162 b.

5. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen henlægger det Vikarie i Roskilde, som er ledigt efter afdøde Hr. Samuel Hansen, til Konrektoratet ved Skolen i København. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 16, 221 b.

— Miss. til Eske Brock. Fru Mette Brahe til Aunsbeck, Peder Marsvins Enke, har berettet, at der den 19. Okt. paa Dalum skal foretages Skifte efter hendes afdøde Fader Axel Brahe til Elvid, og anmodet Kongen om at beskikke hende en

Værge, medens Skiftet staar paa. Det befales i den Anledning Eske Brock at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værge-maalet for Fru Mette Brahe ved dette og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. J. T. 6, 163.

5. Sept. (Skanderborg). Miss. til Kapitlet og Borgemestre og Raad i Ribe. Da der er Trætte mellem dem indbyrdes om Kaldelsen af en Sognepræst der i Byen i M. Madts Porses Sted, skal en af Kapitlet og en af Borgerskabet sendes hid med de Privilegier og andre Breve, hvormed enhver vil bevise sin Ret til at kalde Sognepræsten. De skulle være her førstkom-mende 15. Sept. Orig.¹ Udt. i J. T. 6, 163 b.

— Miss. til Superintendenten i Ribe. Kongen har bragt i Erfaring, at der er nogen Uenighed mellem Kapitlet i Ribe og Borgerskabet sammesteds angaaende Kaldelsen af en Sognepræst i Byen i M. Madts Porses Sted, idet Kapitlet har kaldet en og Borgerskabet en anden. Da Kongen i den Anled-ning har bestemt, at begge de kaldede Personer skulle begive sig hid for at prædike for Kongen selv, skal Superintendenten give den Person, som Kapitlet har kaldet, Ordre til at være her paa Slottet førstkommende 11. Sept. for samme Dag at prædike for Kongen, og den Person, som Borgerskabet har kaldet, Ordre til at være her den 15. Sept. for ligeledes at lade sig høre. J. T. 6, 163 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

7. Sept. (—). Aab. Brev om, at Otte Lunov til Holm-gaard paa sine umyndige Halvbrødres Vegne og Fru Else Krag til Ustrup, Lauridts Lunovs Enke, paa sine Børns Vegne have berettet, at Lauridts Lunov paa forskellige Steder har efter-ladt sig en stor Gæld, som forøges Aar for Aar, saa det er at formode, at de i Længden ville komme i stor Skade og Ulej-lighed, hvis det ikke i Tide forekommes. Da de have begæret Tilladelse til at maatte sælge noget af Børnenes Arvegods til at betale deres Gæld med, har Kongen nu, for at de ikke i Fremtiden skulle komme i Skade og Ulejlighed og til sin Tid kunne vide sig forvarede, bevilget, at Otte Lunov og Fru Else

¹ Orig. er dateret: 15. Sept., hvilket er en Fejl, da den har Paaskrift om at være læst 7. Sept.

Krag maa sælge saa meget af Børnenes Arvegods, som behøves for at betale Gælden. J. R. 7, 108. K.

8. Sept. (Aarhus). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at en Fribytter, som har forurettet nogle af Kongens Undersaatter i Søen, for nylig er bleven arresteret i Sundet. De skulle stævne Fribytteren i Rette for sig, dømme ham efter den af de forurettede Undersaatter indgivne Klage og ikke tage Hensyn til den Pardon, han har af Kongen af England. Sj. T. 21, 184 b.

— (**Skanderborg**). Oprejsningsbrev for Hans Troelsen i Skiøringe i Skanderborg Len, der for nogen Tid siden har været med til at skyde og stjæle et Dyr i Kronens Ene-mærkeskov, Sønderskov, i Skanderborg Len og derfor er bleven dømt fra Livet. Han har nu tilfredsstillet Lensmanden paa Kongens Vegne for den Sag. J. R. 7, 108 b¹. K.

10. Sept. (—). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb og Gunde Lange til Bredning. Da Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 1 Gaard og 1 Bol i Lydbek i Hie Sogn i Hing Herred, 1 Bol i Hvingel og 1 Gaard i Noe By og Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Stabye By og Sogn i Hing Herred og 1 Gaard i Sønderby i Handbiørg Sogn i Hierum Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 164.

13. Sept. (—). Miss. til Christen Holck om at lade Anne Jensdatter i Hindbiørg være forskaanet for 1 Aars Landgilde og føre det til Udgift i Regnskabet. Udt. i J. T. 6, 165.

14. Sept. (—). Miss. til Jens Sparre. Fru Vivikke Griis til Sandbyegaard, Peder Munds Enke, har anmodet Kongen om at forordne en af sine gode Mænd til at udvise hende hvad Ildebrændsel, Gærdsel og andet, som hun og hendes Bønder maatte have fornøden, for at hun ikke skal blive mistænkt for at hugge mere, end hun og Bønderne have Brug for. Det paabydes ham i den Anledning at udvise hende hvad Ildebrændsel, Gærdsel og andet, som hun og hendes Bønder til

¹ Udenfor er skrevet: Gregers Krabbes Skrift.

Sandbyegaard have Brug for, og paase, at Skovene til Sandbye-
gaard ikke blive forhuggede til Upligt. Sk. T. 4, 88 b.

14. Sept. (Skanderborg). Miss. til Hans Dyre om at
lade Bygningen paa Lund Gaard paa Mors besigte og
straks fremsende Besigtelsen. Udt. i J. T. 6, 165.

15. Sept. (—). Miss. til Sigvort Grubbe, der tidligere har
faaet Ordre til mellem Børringe og Lindholm at opsætte
et Gærde til en Dyrehave, som Kongen vil have der, om
nu ved forderligste Lejlighed at lade Gærdet lave. Sk. T.
4, 89.

16. Sept. (—). Aab. Brev om, at Fru Eline Marsvin til
Vallo har berettet, at hun agter at sælge hendes Datter Kirstine
Munks Fædrenegaard Nørlundt i Nørrejylland og en anden hende
tilhørende Gaard, kaldet Rybierregaard, paa Laaland til Bedste
for Datteren. Da Loven formelder, at det ikke maa ske uden
Kongens Tilladelse, bevilger Kongen herved, at Fru Eline Mar-
svin maa sælge Gaardene Nørlundt og Rybierregaard
til hvemsomhelst, der vil købe dem og give mest for dem. F.
R. 3, 224.

— Miss. til Ernst Normand. Da en Kronens Gaard i
Raventholt i Rarop Sogn i Bierre Herred, som Lauridts Han-
sen har boet paa, nu staar ganske øde, har Kongen, for at
Gaarden igen kan komme paa Fode, bevilget, at den, der vil
fæste Gaarden, maa være fritaget for 1 Aars Landgilde. J. T.
6, 165.

— Miss. til Ernst Normand om at sende de Staldøksne
og Sagefaldsøksne og den Havre, som er faldet i Biugholms
Len i Aar, til Skanderborg og tage Bevis derfor af Skriveren
paa Skanderborg. Udt. i J. T. 6, 165 b.

— Miss. til Ernst Normand om at lade 2 Bønder i Vron-
ding¹ i Tandrup Sogn i Nim Herred være fri for 1 Aars
Landgilde. Udt. i J. T. 6, 166.

18. Sept. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at
købe Spædekælve og saa mange Æg som muligt og straks
sende dem til Skanderborg. Endvidere skulle de holde Faar
Lam, Høns og Gæs i Forraad og sende dem til Skanderborg,

¹ Vrønding, Nim H.

efterhaanden som Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg, sender Bud efter dem. Hvis de ikke have saadan Indkomst af Lenene, skulle de købe det for Penge og føre disse til Udgift i deres Regnskab. De skulle efterhaanden købe og fremsende de ferske Strandfisk, de kunne faa. De skulle hos Borgerne udtage 20 gode Borgersenge med Dundyner, Puder og Omhæng og hos Bønderne 30 gode Bøndersenge og straks sende dem hid. — Eske Brock (Dronningborg Len), Christen Holck (Silkeborg Len), Eske Bilde (Mariager Len), Jørgen Skeel (Kalø Len), Christen Thott (Skivehus Len), Ernst Normand (Biugholm Len), Knud Gyldenstjerne (Hald Len) og Jørgen Kaas (Aarhus Len). J. T. 6, 166.

19. Sept. (Skanderborg). Mageskifte mellem Brede Rantzau til Rantzovsholm, Statholder i København, og Kronen. Sj. R. 16, 222. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge en Gaard, kaldet Sandløug, med Skov til 1000 Svins Olden, som Kongen har faaet til Mageskifte af Brede Rantzau til Rantzovsholm, Statholder i København, ind under Antvorskov Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 21, 188.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Bogense. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Jørgen Povelsen, Borger i København, har suppliceret til Kongen. De skulle uden vidtløftig Proces og Rettergang hjælpe ham til Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. F. T. 3, 407.

— Miss. til Albret Skeel. Naar Christoffer Gersdorff lovligt har udæsket det, som afdøde Hans Munk endnu maatte være ham skyldig, maa han ikke gøre Christoffer Gersdorff nogen Hinder paa det Gods, som maatte have tilhørt Hans Munk og nu staar forseglet i Varde, men lade ham faa det, saa vidt han med Lov og Ret kan være berettiget til det. J. T. 6, 166 b.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at lade Jørgen Ibsen i Bolstrup være fri for 1 Aars Landgilde og skaffe ham nødtørfigt Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse. Udt. i J. T. 6, 167.

20. Sept. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Kongen har

bragt i Erfaring, at der paa Frederik Paselick til Rønnebeksholms Gods har boet en, ved Navn Jens Holst, der en Tid har haft to Ægtekvinder, for hvilken slemme og grove Gerning han ikke er bleven straffet. Da det menes, at denne Person endnu skal være forhaanden i Palle Rosenkrantz's Len, skal denne gøre sig den allerstørste Flid for at faa fat i denne Mand og lade ham fængsle, for at han kan faa sin tilbørlige Straf. Sj. T. 21, 188.

20. Sept. (Skanderborg). Miss. til Professorerne i København. Da Kongen er til Sinds at ville lade hugge Skibstømmer alle Steder i Riget til sin Skibsbygnings Behov, anmodes de om at tillade, at Kongen ogsaa lader noget Tømmer hugge paa Universitetets Skove i Sjælland, og at give deres Tjenere Ordre til at hjælpe Kronens Bønder med at hugge og fælde Tømmeret og siden føre det fra Skovene til de nærmeste Ladesteder. Sj. T. 21, 188 b. Orig.¹ i Konsistoriums Ark. Pk. 145.

22. Sept. (—). Miss. til Corfidts Rud om paa Kongens Vegne at tilsige de Adelige, der ride under hans Fane, at de med det allerførste skulle lade deres Folk, der ride under Fanen, udstaffere med nyt Liberi af samme Farve og samme Mønster, som de tidligere have ført, saa det ganske Rytteri under Fanen nu med det første kan være saaledes monteret med Liberi. F. T. 3, 407.

— Miss. til Ølrik Sandberg, Albret Skeel og Jørgen Skeel om at give de Adelige under deres Faner Ordre til, at de med det allerførste skulle montere deres Liberi paany. Udt. i J. T. 6, 167.

— Miss. til Caspar Markdanner [Koldinghus] og Ernst Normand [Bygholm] om at skaffe Hertug Christian af Brunsvig fri Befordring med Heste og Vogne gennem deres Len. Udt. i J. T. 6, 167.

23. Sept. (—). Miss. til Hans Nielsen Bang om at gøre sig den største Flid for, at han straks med dette Kongens Kancellibud kan skaffe saa mange Skælfisk, han kan faa, ind i Kongens Køkken. F. T. 3, 408.

27. Sept. (—). Miss. til Jens Sparre. Da det er storligen

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621 IV. 665 f.

at befrygte, at den lange Bro ved Christianstad om Vinteren skal lide stor Skade af Isen, medmindre der holdes flittigt Opsyn med den, skal han give Borgerne i Christianstad Ordre til, at de straks, naar Isen kan bære, skulle begynde at væde omkring Broen og blive ved dermed Vinteren igennem, saalænge det gøres behov, saa Isen herefter ikke kan hæfte ved Broen, saaledes som tidligere er sket. Han skal have alvorlig Inspektion med Broen, saafremt han ikke, hvis Broen lider nogen Skade og der ingen Drivis har været, vil staa til Rette derfor. Sk. T. 4, 89 b.

30. Sept. (Skanderborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, og Gunde Lange til Bredning. Da Niels Krag til Agerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 1 Gaard og 1 Bol i Lybek og 1 Bol i Hvingel i Hie Sogn i Hing Herred og 1 Gaard i Noe By og Sogn til Mageskifte for 1 Gaard i Stobye By og Sogn i Hing Herred, 1 Gaard i Sønderbye i Handbjerg Sogn i Hierumb Herred og 1 Gaard, kaldet Julsgaard, i Stobye Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 189 b¹. Jvfr. 10. Sept. 1616.

1. Okt. (—). Forleningsbrev for Hr. Christian Madtzen, Kapellan til Vor Frue Kirke i Aarhus og Hospitalspræst sammesteds, paa det efter afdøde Hr. Jens Jensen ledige Vikarie i Aarhus Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 109. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Af hoslagte Supplikation vil det nærmere kunne se, at Hr. Kield Jensen, Sognepræst til Orsløf² og Tilst Sogne, har klaget over, at baade Præstegaarden og Anneksgaarden i Sognene samt Tinden af Præstegaarden og Anneksgaarden forholdes ham. Da Kapitlet har Jus patronatus til Sognene, skal det ordne det

¹ Dette Brev er indført mellem Breve af 23. og 24. Dec. 1616. 30. Sept. kan dog ikke være nogen Fejlskrift for: 30. Dec., da den af Knud Gyldenstjerne og Gunde Lange indsendte Besigtelse er dateret 30. Dec. 1616; Mageskiftet selv er af 4. Jan. 1617. I Besigtelsen siges denne at være indsendt i Henhold til en kongelig Ordre af 5. Dec. 1616. En saadan Ordre er dog ikke indført i J. T. ² Aarslev, Hasle H.

saaledes, at der ikke vederfares nævnte Præstemand andet end hvad ret og billigt kan være, og at der ikke forholdes ham noget, som Ordinansen og andre kongelige Forordninger tilholde ham, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. J. T. 6, 167 b.

2. Okt. (Skanderborg). Miss. til Eske Brock og Christen Holck om at indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være her paa Skanderborg Slot førstkommende Fredag [4. Okt.], hvor da Kongens Vilje skal blive tilkendegivet dem. J. T. 6, 168.

3. Okt. (—). Miss. til Knud Urne. Af medfølgende Supplikation og Indlæg vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Hr. Jens Ollufsen Ribber, forhen Sognepræst i Huntseby Sogn, har beklaget sig over. Han skal med det allerførste erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Hr. Jens tilbørlig Besked. Sm. T. 6, 121¹.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Fru Jytte Gyldenstjerne til Totterup, Peder Juels Enke, har berettet, at der nu med det allerførste skal foretages Skifte efter hendes afdøde Fader, Prebiørn Gyldenstjerne til Vosborrig, og har anmodet Kongen om at tilforordne hende en Værge, medens Skiftet staar paa, skal Knud Gyldenstjerne være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Fru Jytte Gyldenstjerne under dette og paase, at hun i ingen Maader kommer til kort. J. T. 6, 168.

4. Okt. (—). Aab. Brev om, at Morten Jørgensen i Rindelouf², Herredsfoged i Hadts Herred i Aakier Len, paa Grund af den med Bestillingen forbundne Besværing maa være fritaget for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og anden kongelig Tyngde, saalænge han er Herredsfoged. Han skal holde Gaarden i god Stand og maa ikke forhugge de til Gaarden hørende Skove. J. R. 7, 110. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal med det allerførste lade Omløbet ved Møllen ved Bygholm Slot lave fra nyt af og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. End-

¹ Udenfor er skrevet: Ofve Gjeddes Skrift.

² Randlev, Hads H.

videre skal han med det første fragte en Skude, der kan føre det Vildtbrød og Landgildesmør, som Kongen vil have sendt til København, did, og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 168 b.

4. Okt. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Ebbesen om at fritage Madts Pedersen i Torrild, Jørgen Vintersen i Lierdrup og Eske Jensen i Eiden¹, Kronens Bønder, hvis Gaarde med adskilligt Bo og Boskab ere brændte, for 1 Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer i Skovene til Gaardenes Genopbyggelse. J. T. 6, 169. Jvfr. 9. Okt.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget Løjtnanten over Soldaterne i Biugholms Len Raaballegaard² i Hatting Sogn i Hatting Herred, skal Ernst Normand sørge for, at Gaarden med det første bliver indrømmet Løjtnanten. Han skal med det allerførste til Kancelliet indsende en Genpart af den Kontrakt, der er bleven oprettet mellem Løjtnanten og den Bonde, som nu bor paa Gaarden. J. T. 6, 169.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Jonsen i Vissingcloster paa Kirkens Part af Korntienden af Vissing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 8 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 109.

— (Koldinghus). Sj. R. 16, 223, se 4. Dec. 1616.

5. Okt. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Bogense. Hr. Mortin Nielsen, Sognepræst til Handsted Kirke, har berettet, at der er tilfalden ham en Arv i Bogense efter hans Hustrus Broder, men at han ikke har kunnet komme til nogen Ende med den Sag, skønt han tit har gjort Anfordring om Arven, fordi hans Medarvinger have opholdt ham fra Tid til anden, saaledes som de nærmere kunne se af hans vedlagte Supplikation. Det befales dem at hjælpe ham til Lov og Ret, saa han uden langt Ophold kan komme til en endelig Ende dermed. F. T. 3, 408³.

— Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard. Paa hans Forespørgsel om, under hvilken Fane han skal stille de Heste, hvormed han skal tjene Riget baade af sit Len og sit Arvegods,

¹ Fejlskrift for: Odder. ² Rugballegaard, Hatting H. ³ Udenfor er skrevet: Ofve Geddes Skrift.

meddeles ham, at han skal stille sin Rostjeneste under den røde jydsk Fane, som Øldrik Sandberg er Ritmester over. J. T. 6, 169 b.

5. Okt. (Skanderborg). Miss. til Lauridts Ebbesen. Da Kronens Bønder i Gylling i Hats Herred have berettet, at de ikke kunne udrede den Landgilderug, som de staa indskrevne i Jordebogen for, fordi der kun er hel ringe Rugsæd til deres Gaarde, har Kongen bevilget, at de herefter indtil nærmere Ordre maa give Byg i Stedet for Rug, Skæppe for Skæppe, hvorefter Lauridts Ebbesen skal rette sig. Da 2 af Kronens Gaarde i Alding i Giern Herred ere meget forfaldne og de paa dem boende Bønder ikke formaa at genopbygge dem, medmindre de i nogen Tid blive forskaanede for Landgilde, skal Lauridts Ebbesen fritage Bønderne paa disse 2 Gaarde for 2 Aars Landgilde. J. T. 6, 170.

— Miss. til Lauridts Ebbesen. Kongen har bragt i Erfaring, at 2 Kronens Gaarde, den ene i Hallerup i Vor Herred, som Lavridts Jensen bor paa, den anden i Ring i Tøsting Herred, som Jens Sørrensens bor paa, ere satte for saa høj en Landgilde, at hverken disse 2 Bønder eller de Bønder, der før dem have boet paa Gaardene, have formaaet at udrede den. For at Gaardene ikke herefter skulle komme til at staa øde, skal Lauridts Ebbesen slaa den halve Del af den nuværende Landgilde af Gaardene af og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 6, 170 b.

6. Okt. (—). Pas for Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand paa Ørum Slot, der er forordnet til Øverste ved det jydsk Regiment og det fynsk Kompagni og af den Grund ofte selv maa begive sig til forskellige Steder og adskillige Kompagnier og undertiden maa sende sine Tjenere did. Kongen befaler sine Fogder og Embedsmænd og alle andre i Nørrejyl-land og Fyen, som Mogens Kaas paa sin Bestillings Vegne personlig kommer til, at de skulle skaffe ham fri Befordring med Heste og 3 Vogne; hans Tjenere skulle have Befordring med Heste og 1 Vogn. J. R. 7, 110 b. K.

7. Okt. (—). Miss. til Christian Holck om ved første Lejlighed paa Giern Herreds Ting at lade opkræve nogle uvildige Dannemænd til at sætte Kronens Part af Korntienden

af Lem¹ Sogn for en bestemt Afgift og siden føre denne til Indtægt i Regnskabet. J. T. 6, 171.

8. Okt. (Skanderborg). Aab. Brev om Tiderne for Rye Markeders Afholdelse. J. R. 7, 111. K. (Tr.: CCD. III. 487 f.).

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen til Bygningen paa Frederiksborg Slot behøver nogle Læster Kalk, skal han straks bestille 3000 Læster Kalk til Kongen og fremsende saa meget som muligt deraf inden Vinter og Resten straks paa Foraaret. Han skal fragte saa mange Skuder, som efter hans Mening behøves til at fremføre Kalken. Hvis han ikke kan faa saa mange Skuder, skal han optage saa mange, han mangler, af de Kalkskuder, som maatte indkomme i Mariager Fjord, for at de 3000 Læster Kalk sikkert kunne komme frem. Den Bekostning, han anvender herpaa, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 171.

9. Okt. (—). Bestalling for M. Mats Jensen som Hofprædikant. Han skal være forpligtet til altid og personlig at følge Kongen, naar det gøres behov, naar Kongen rejser, og han faar Ordre dertil. Han skal have 300 Dlr. i aarlig Løn, 16 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, 2 sædvanlige Hofklædninger, 30 Dlr. aarlig til Husleje og 20 Dlr. hver Maaned paa 2 Vognheste, at regne fra 12. Juli 1616 og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 16, 224.

— Miss. til Lauridts Ebbesen om at fritage Madts Pedersen i Torrildt, Jørgen Vintersen i Lierdrup, Eske Jensen i Oden og Jens Kier i Ting, Kronens Bønder i hans Len, hvis Gaarde med adskilligt Bo og Boskab for kort Tid siden ere brændte, for 1 Aars Landgilde og lade dem faa noget Bygningstømmer til Gaardenes Genopbyggelse og Forbedring. J. T. 6, 171 b. Jvfr. 4. Okt. 1616.

— Miss. til Jørgen Friis til Farskof og Jens Mogensen. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling til at være til Stede, naar Kield Brockenhuus til Liebek leverer Værgemaalet for Jomfru Kiersten Skeel fra sig til Axel Urup til Øfrigsholm. Da denne Befaling endnu ikke er

¹ Linaa, Gern H.

bleven efterkommet, skulle de med det allerførste, naar Kield Brockenhuus begærer det, møde til Stede og efterkomme Kongens tidligere Befaling. J. T. 6, 172.

10. Okt. (Skanderborg). Miss. til Eske Bilde. Da Jørgen Skeel til Sovstrup, Embedsmand paa Kallø, har begæret 1 Bol i Ensløf i Nør Herred i Mariager Klosters Len til Mageskifte, skal Eske Bilde med det allerførste erklære sig, om dette Bol for Belejligheds Skyld kan undværes fra Klosteret eller ej, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 172 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Jørgen Skeel til Sovstrup, Embedsmand paa Kallø, har bevilget Kronen noget Gods i Knud Gyldenstjernes Len til Mageskifte for noget Krongods i samme Len, saaledes som han nærmere kan se af de hoslagte Fortegnelser, skal Knud Gyldenstjerne med det allerførste erklære sig, om det Gods, Jørgen Skeel begærer, for Belejligheds Skyld kan undværes fra Slottet eller ej, og om det Gods, Jørgen Skeel vil udlægge, er ligesaa godt paa Herlighed og Ejendom som det Gods, han begærer, og siden indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 6, 172 b.

— Miss. til Christen Holck om at fritage denne Brevviserske Birgitte Lasdatter i Giern By i Tudum¹ Birk, hvis Gaard med adskilligt Bo og Boskab for nogen Tid siden er brændt, for 1 Aars Landgilde og lade hende faa noget Bygningstømmer til at genopbygge Gaarden med. J. T. 6, 173.

— Miss. til Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg Slot, Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, Lauridts Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot. Da Christopher von Gersdorff til Sebygaard har begæret noget Krongods, nemlig 1 Gaard og 1 Hus, kaldet Tredholt², i Døssing, 1 Gaard i Henbierig³, 1 Gaard i Hiøbierig og Hiøbierig Mølle, 1 Gaard, kaldet Bostrup, og 1 Gaard i Elschborg i Liusgaard Herred i Silkeborg Len, 2 Gaarde i Døssing, 3 Gaarde i Milstrup, 2 Gaarde i Henbierig og 1 Gaard og 2 Bol i Løfring⁴ By i Liusgaard Herred i Hald Len,

¹ Fejlskrift for: Tvillum. ² Træholt, Lysgaard H. ³ Hindbjærg, samme H. ⁴ Levring, samme H.

til Mageskifte for Halvparten af den ene Ladegaard til Skierne Hovedgaard med Birkeret og Jus patronatus til Kirken, 1 Gaard med nogle Gadehuse i Løfskal, 1 Gaard i Ildsøe, 1 Gaard i Terpe, en Part i 1 Kirkegaard i Timbek¹, en Part i 1 Kirkegaard i Hamershøj og en Part i Skierne Mølle i Melsom Herred, 3 Gaarde med tilhørende Gadehuse i Gludsted, 2 Gaarde, 1 Bol og 1 Gadehus i Nørhofvit og Skierbek Mølle i Vrads Herred og 1 Gaard i Hesselbierg i Hammerum Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 173 b.

12. Okt. (Skanderborg). Miss. til Sigvort Beck og Jens Jul. Da Kongen med det første vil have nogle Stykker Vin sendt fra København til Haderslevhus, skulle de lade fragte en Skude, som kan fremføre Vinen og hvad andet, der skal sendes til Haderslevhus. Fragten skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 189.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nykøbing paa Mors. Af hoslagte Supplikation kunne de nærmere se, hvad denne Brevviser, Peder Zitman, har berettet. De skulle hjælpe ham til Ret mod Peder Hestebek, saa han ikke bliver opholdt med lang Proces, for at Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. J. T. 6, 174 b.

18. Okt. (—). Miss. til Christen Hansen. Som han nærmere vil kunne se af hoslagte Supplikation, har denne Brevviserske, Karine Jens Ollufsens i Ullerød i Karleboe Sogn i Kronborg Len, berettet, at hendes Husbonde tiltales og tribuleres af hans Foged for en Sag, der efter hendes Formening er meget ringe. Christen Hansen skal paase, at Jens Ollufsen ikke molesteres og besværes mere, end Lov og Ret medfører, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. Sj. T. 21, 189.

— Miss. til Jørgen Skeel. Da Kongen inden Vinter behøver nogle Læster Kalk til Bygningen paa Frederiksborg Slot, skal han give alle de Borgere i Æbeltoft og Grenaa og andre Personer i Lenet, der eje Skuder, som ere tjenlige til at føre Kalk i, Ordre til at begive sig ind i Mariager Fjord med

¹ Tindbæk, Middelsom H.

deres Skuder for dér hos Eske Bilde, Embedsmand paa Mariager Kloster, eller hans Fuldmægtige at indtage saa megen Kalk, enhver kan føre, og dermed siden løbe ind for Sundbye Færge, saa Kalken sikkert kan komme frem inden Vinter. J. T. 6, 176.

18. Okt. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at de udskrevne Bønder her i Landet allevegne molesteres og plages meget af deres Soldater, der gaa i Kongens og Rigets Tjeneste for dem, idet disse Soldater ofte understaa sig til at fordre og tage mere af dem, end Kongens Forordning tillader, nogle 3 Gange saa meget, andre 2 Gange saa meget, hvoraf det storligen kan befrygtes, at det i Længden vil komme de udskrevne Bønder til allerstørste Skade og Afbræk, hvis der ikke i Tide bliver gjort noget derimod. Der sendes ham hermed en Fortegnelse over det, som nogle af de udskrevne Bønder i Dronningborg Len have maattet give deres Soldater, hvoraf han vidtløftigere kan erfare Lejligheden. Det forundrer Kongen storligen, at Mogens Kaas ikke har bedre Opsyn med Soldaterne, end at det tillades dem at udsuge og plage dem, de gaa for, saa ubilligt. Det befales ham i den Anledning alvorligt at have flittig Opsigt med de Soldater under hans Regiment, der gaa i Stedet for andre, at de ikke saa ubilligt tage mere i Løn af dem, som de gaa for, end Kongens Forordning tillader, og at drage Omsorg for, at baade de paa den sendte Fortegnelse opførte Soldater fra Dronningborg Len og andre, der findes at have taget mere af de Bønder, de tjene, end der er billigt og Kongens Forordning tillader, blive tilbørligt straffede derfor, og at Bønderne, saa vidt det er muligt, igen komme til de Penge, som de enten have udgivet eller udlovnet ud over den gjorte Takst, saafremt han ikke selv vil staa til Rette for sin Forsømmelighed. J. T. 6, 175.

19. Okt. (—). Miss. til Mogens Kaas. Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa Befaling til nogle Lensmænd om at udvise Kaptejnerne og Løjtnanterne under hans Regiment gode Bøndergaarde at bo paa, men erfarer nu, at denne Befaling ikke er bleven fuldt ud efterkommet, fordi Kaptejnerne og Løjtnanterne ikke ville lade sig nøje med de Gaarde, der blive udviste dem af Lensmændene. Det befales ham, at

¹ 29. Juni 1615.

han med det allerførste i Forening med de Lensmænd, der tidligere have faaet Befaling til at udvise Gaarde, saa vidt hans Regiment strækker sig, skal undersøge, hvor mange af Kaptejerne og Løjtnanterne der endnu ikke have faaet Gaarde at bo paa, og være til Stede sammen med Lensmanden i Lenet, naar enhver Kaptejn og Løjtnant faar udvist en god Bondegaard, som han og Lensmanden kunne anse for god nok til at blive udvist, saa at Gaardene med det første kunne blive indrømmede Kaptejerne og deres Løjtnanter. Han skal have Opsigt med, at alt gaar ligeligt og ret til. J. T. 6, 176.

19. Okt. (Skanderborg). Mageskifte mellem Mogens Kaas til Løngholm og Kronen. J. R. 7, 111 b. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Otto Christopher Rosenkrantz til Boller har for nogen Tid siden begæret 2 Gaarde i Torpskouf i Kierte Sogn i Bog Herred i Hagenskouf Len til Vederlag for noget af sit Jordegods i Skanderborg Len, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham. Da Jacob Ulfeldt en Tid lang har været forlenet med Hagenskouf Len, tvivler Kongen ikke om, at han jo ved Besked med det Godses Lejlighed, som Otto Christopher Rosenkrantz begærer, og befaler ham derfor ved første Lejlighed at erklære sig, om dette Gods for Belejligheids Skyld kan undværes fra Hagenskouf Slot eller ej, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. F. T. 3, 409.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding. Da Kongen til sin Skibsbygning behøver nogle Skibstømmermænd og i den Anledning har sendt sin Skibsbygger Jørgen Søfrensen over til Kolding for at udtage saa mange Skibstømmermænd, som kunne faas dér, skulle de paa Kongens Vegne give alle de Skibstømmermænd, som findes i Byen, hvem de end tjene eller arbejde for, ingen undtagne, Ordre til ufortøvet at følge Jørgen Søfrensen til Skanderborg Slot. De skulle endvidere skaffe Jørgen Søfrensen og de udtagne Skibstømmermænd de nødvendige Vogne her til Slottet. J. T. 6, 176 b.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Udt. i J. T. 6, 176 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne til Tim og Kapitlet i Viborg. M. Niels Lauridtsen, Superintendent i Viborg Stift,

har tilkendegivet, at M. Tøger Mortensen, Sognepræst i Viborg, for nogen Tid siden i Nærværelse af nogle af Kannikerne, nemlig Mogens Godske til Liemark, Dr. Peder Iversen og M. Villom Paludanus, skal have forringet og forsmædet ham med utilbørlige Ord, og derhos anmodet om at blive hjulpet til Rette i den Sag. De skulle ved første Lejlighed indstævne de tre ovennævnte Kanniker for sig og tage beskrevet af dem under deres Haand og Segl, hvilke Ord M. Tøger Mortensen lod falde ved den Lejlighed. De skulle endvidere tilholde M. Tøger Mortensen, at han selv skal vedstaa de Ord, han har brugt, og hjælpe M. Niels Lauridsen til Rette mod M. Tøger Mortensen, saa vidt Lov og Ret kan være, saa M. Niels Lauridsen herefter ikke skal have Grund til yderligere at anmode Kongen om Befordring. J. T. 6, 177.

21. Okt. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Jens Bertelsen, Borger i Vejle, har berettet, at en Borger, der har boet i Ribe, for nogen Tid siden har pantsat en Gaard i Ribe til ham, men skønt han ofte har været til Tinge og krævet Pantet, har han dog ikke kunnet komme til nogen Ende dermed, saaledes som de nærmere kunne se af hans hoslagte Supplikation. De skulle uden videre Ophold hjælpe Jens Bertelsen til Ret, saa han en Gang kan komme til endelig Ende med den Sag og ikke skal have Grund til yderligere at henvende sig til Kongen. J. T. 6, 177 b.

24. Okt. (—). Miss. til Otte Brahe Stensen. Fru Biergete Brahe til Turebye, Hendrik Gjões Enke, har berettet, at der den 29. Okt. paa Dalum skal holdes Skifte efter hendes afdøde Fader Axel Brahe til Ellevid, og i den Anledning anmodet Kongen om at tilforordne hende en Værge, medens Skiftet staar paa. Det befales ham at være til Stede, naar Skiftet skal foretages, paatage sig Værgemaalet for Fru Biergete Brahe, medens dette staar paa, og paase, at hun i ingen Maa-der kommer til kort. Sj. T. 21, 189 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Falk Brahe til Ørbygaard har berettet, at der med det allerførste skal foretages Skifte efter hans afdøde Fader Axel Brahe til Elvidt, og i den Anledning har anmodet Kongen om at beskikke en Værge for hans Søstre, Jomfruerne Birgitte og Karine Brahe, medens Skiftet staar paa, gives der herved Eske Brock Befaling og Fuldmagt

til at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Birgitte og Karine Brahe ved dette og paase, at de i ingen Maade komme til kort. J. T. 6, 178.

24. Okt. (Skanderborg). Miss. til Anders Bilde. Da Kongen ved første Lejlighed vil sende en Tømmermand til Skaane for paa Sønderaasen i Helsingborg Len at lade hugge et Antal Bøge til Kongens Bygnings Behov, skal Anders Bilde i alle Maader hjælpe Tømmermanden, naar han kommer, og straks i Vinter, medens Føret paastaar, lade de Bøge, som Tømmermanden hugger paa Aasen, føre til Helsingborg. Sk. T. 4, 90¹.

— Miss. til Jørgen Lunge, Andreas Sinklar, Jens Sparre og Anders Bilde. Da det er bestemt, at Hertug Frederik af Slesvig og Holsten førstkommende 2. Dec. i Kolding skal modtage Fyrstendømmet Slesvig i Forlening af Kongen og Riget, og Kongen af den Grund vil forskrive nogle af Adelen til at tage Vare paa Tjenesten ved den Lejlighed, befales det dem at indrette deres Lejlighed efter at møde hos Kongen i Kolding til ovennævnte Tid. De behøve ikke at tage nogen af deres Rideheste med sig. Sk. T. 4, 90 b.

25. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør, Roskilde og Slagelse. Da Kongen for kort Tid siden har ladet udgaa aabent Brev om, at Hospitalerne i Roskilde, Helsingør og Slagelse herefter altid skulle forbeholdes de Bøsseskytter og Baadsmænd, der blive kvæstede og lemlæstede i Kongens Tjeneste, og at ingen andre husarme herefter maa optages i dem, skulle de herefter rette sig efter denne Forordning og kun optage de Bøsseskytter og Baadsmænd, der komme til Skade i Kongens Tjeneste og af Kongen eller Statholderen i København faa Tilladelse til Optagelse. Hvis der siden Forordningens Udstedelse er indtaget andre Hospitalslemmer i Hospitalerne, skulle de igen udvise disse af Hospitalerne og ligesaa de Personer, som iøvrigt findes i Hospitalerne og dog ikke bør regnes for Hospitalslemmer, saa der kan være Plads ledig, naar Kongen vil bevilge nogen at komme derind. Sj. T. 21, 190 b.

¹ Udenfor er skrevet: Peder Bildes Skrift.

25. Okt. (Skanderborg). Miss. til Borgemestre, Raad og menige Borgerskab i Helsingør. Kongen har bestemt, at der omkring Helsingør skal opsættes en Mur, som kan være Byen til Værn og Beskærmelse og Indbyggerne i Byen til Gavn og Bedste, hvis der skulde komme noget uformodet paa, og har nu paalagt Statholder i København Breide Rantzau med det allerførste at begive sig til Helsingør for at gøre en Forordning mellem dem, der bo ved Stranden, og dem, der bo inde i Byen, om, hvorledes der skal forholdes med Murens Opbyggelse og hvorledes den bedst kan bekostes af dem. Kongen har anset det for raadeligt, at Muren først skal foretages og begyndes ud med Stranden. Naar Statholderen har gjort Ordinans om Murens Opbyggelse, skulle de straks lade Arbejdet stille i Værk, saafremt de ikke ville lide den højeste Straf. Sj. T. 21, 190. Orig. i Landsark. i Kbhvn.¹

— Mageskifte mellem Thomas Nold til Verfven, Hopmand paa Kronborg, og Kronen. Sk. R. 4, 38 b. (Se Kr. Sk. under 24. Okt.)².

— Miss. til Eske Bilde, Christopher Gersdorff, Otte Christopher Rosenkrantz og Ernst Normand. Da Kongen med det allerførste venter 2 Hertuger af Holsten til sig, skulle de møde med deres Kudsvogn i Overmorgen i Horsens, blive der, indtil Hertugerne komme til Byen, og siden ledsage dem hid til Kongen. J. T. 6, 178 b.

— Miss. til Otte Christopher Rosenkrantz. Da Kongen med det første venter nogle fyrstelige Personer til sig og til den Lejlighed behøver nogle gode Senge, anmodes han om at undsætte Kongen med en hel god opredt Seng med Sengested og Omhæng, som kan være bekvem til at lægge en fyrstelig Person i, og straks skaffe den hid. Saasart de fyrstelige Personer ere rejste, skal Sengen igen straks blive tilstillet ham. J. T. 6, 179.

— Miss. til Fru Kiersten Hardenberg, Axel Brahes Enke, om at lade denne Brevviser Madts Pedersen, Kronens Tjener i Mersløf³, hvis Gaard med Bo, Boskab, Kvæg, Fæ og alt hvad han havde for kort Tid siden er brændt ved Nattetid,

¹ Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 88 f. ² Udenfor er skrevet: Peder Bildes Skrift. ³ Marslev, Bjærgø H., Fyen.

være fri for 1 Aars Landgilde og lade ham faa Bygnings-tømmer i Skovene til Gaardens Genopførelse. J. T. 6, 179 b.

26. Okt. (Skanderborg). Miss. til Jens Sparre om at lægge noget Gods, nemlig 1 Gaard i Qvinge By og Sogn med Skov til 25 Svins Olden, 1 Gaard i Jullerup med Skov til 120 Svins Olden, 1 Gaard i Søndersløf By og Sogn i Giers Herred med Skov til 20 Svins Olden og 1 Gaard i Efverød, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tomis Nold til Warfven, Hopmand paa Kronborg, ind under Hammergaard, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 4, 91.

— Miss. til Godtslof Budde om at lægge 1 Gaard i Ydbye i Findts Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Mogens Kaas til Løngholm, ind under Klosteret og lade den indskrive i Jordebogen. J. T. 6, 179.

— Miss. til Christen Holck [Silkeborg Len] og Lavridts Ebbesen [Skanderborg Len]. Da Kongen har bevilget, at de udskrevne Vorningsbønder i deres Len, der tidligere have haft Skove til deres Gaarde eller Paaløb paa nogen af Kronens Skove, herefter hver maa faa Olden i Kronens Skove til 6 Svin, naar der er fuld Olden, og til 3 Svin, naar der er halv Olden, skulle de lade disse Bønder faa nævnte Olden uden Afgift. J. T. 6, 180.

28. Okt. (—). Miss. til Anders Bilde. Da Kongen har sendt denne hollandske Maler over til Skaane for at bese den Plads ved Viidtsø Kirke, hvor de Svenske blev slaede og Kong Gustav selv kom fra sin Hest og i Vandet, skal Anders Bilde begive sig derop sammen med Maleren, naar denne henvender sig til ham, udvise ham Stedet ved Viidtsø og informere ham om dets Lejlighed. Sk. T. 4, 90 b¹.

— Miss. til Caspar Markdanner og Borgemestre og Raad i Kolding. Denne Brevviser Jørgen Søfrensen, Skibsbygger og Borger i Kolding, har berettet, at han tiltales og eftertragtes paa det højeste af Tamis Portner og Anders Brun for hans egen Kvindes Skyld, som har forholdt sig meget uskikkeligt mod

¹ Tr.: Fr. Meidell, Træfningen ved Vidsø S. 40 f. Fr. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 129.

ham og nogle Gange har undveget hans Hus. Da han derhos har ansøgt om, at han, der er beskæftiget i Kongens Tjeneste, ikke skal blive overilet med Retten, forbydes det dem at tilstøde, at der bliver rejst eller forfulgt Dele eller Delemaal over Jørgen Søfrensen, medens han er i Kongens Tjeneste og før Kongen ved sin Ankomst til Koldinghus Slot faar nøjere Besked om den Sag. J. T. 6, 180.

28. Okt. (Skanderborg). Miss. til Ritmestrene i Jylland og Fyen om straks at give de Adelige, der ride under deres Fane, Ordre til at møde i Kolding førstkommende 28. November med saa mange Heste, som de skulle holde af deres Len og Arvegods. De, der paa Grund af Alderdom eller Svaghed ikke selv kunne møde, skulle alligevel fremsende deres Folk og Heste. Det er ikke nødvendigt, at de møde med deres Rustning, men alene vel stafferet med deres Liberi. J. T. 6, 180 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at møde med hele det Regiment Knægte, som han er Øverste for, i Kolding den 28. Nov. og sørge for, at Regimentet bliver indlogeret og indkvarteret i de nærmest omliggende Landsbyer ved Kolding. J. T. 6, 181.

31. Okt. (—). Mageskifte mellem Christen Hansen til Nørgaard, Embedsmand paa Kronborg, og Kronen. Sj. R. 16, 225. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Jytte Gyldenstjerne til Totterup, Peder Juels Enke, og Kronen. Sj. R. 16, 226. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Anne Rosenkrantz til Siøgaard, Frants Rantzaus Enke, og Kronen. Sj. R. 16, 227. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Eske Krafse til Assendrup paa Jomfru Sophie Bernekovs Vegne, som han er Værge for, og Kronen. Sj. R. 16, 228. (Se Kr. Sk. under 15. Nov. 1619).

— Mageskifte mellem Sten Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg, og Kronen. Sj. R. 16, 229. (Se Kr. Sk. under 25. Okt.).

— Aab. Brev om, at Pierre de Vall, bosat i Diepen i Frankrig, har berettet, at han i Sommeren 1615 er ankommen med sit Skib under Andenes for at fange Hvalfisk, men

da han med Tilladelse af Lensmanden og Fogderne var begyndt at fange Hvalfisk og syde Tran og i nogen Tid havde fortsat dette Arbejde, er han bleven optaget med Skib og Gods af en Kaptajn, ved Navn Johan Schomager, og ført ned til København, hvor Skib og Gods er blevet fradømt ham af Borgemestre og Raad i København og konfiskeret, i hvilken Anledning han har ladet Borgemestre og Raad i København indstævne for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den første almindelige Herredag, som bliver berammet i Danmark. Da han i den Anledning har ansøgt om Bevilling til i Danmark og Norge at maatte søge om Vidnesbyrd, der ere nødvendige for ham til Sagens Udførelse, paabyder Kongen herved sine Fogder, Embedsmænd, Lagmænd, Borgemestre og alle andre i Danmark og Norge, som Pierre de Vall og hans Fuldmægtige maatte komme for, at fremme ham paa det bedste, ikke gøre ham nogen Hinder, naar han søger om Vidnesbyrdene, men meget mere hjælpe ham til Ret, naar han indstævner nogen i Rette for dem for at aflægge Vidnesbyrd. Sj. R. 16, 230.

31. Okt. (Skanderborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to af Envold Seefeldt til Visborgs Sønner [Jakob og Oluf] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, skaffe dem under Disciplin og forholde sig med dem som med andre Adelsbørn. Sj. T. 21, 191¹.

— Miss. til Eske Bilde, Christopher Gersdorff og Ernst Normand. Da Otte Christopher Rosenkrantz til Boller har solgt sin Gaard Stiernholm i Horsens til Kongen, skulle de alle begive sig til Stiernholm, undersøge, hvad Ejendom, Enemærker, indelukkede Enghaver og andet, som ligger til og med Rette hører til Stiernholm, for at Kongen deraf kan erfare, hvad der skal indføres i det Skøde, søm Otte Christopher Rosenkrantz skal udgive. De skulle give deres Besigtelse beskrevet og med det allerførste indsende den til Kancelliet. J. T. 6, 181.

— Miss. til Christen Holck. Af hoslagte Supplikation kan han nærmere se, hvad Hr. Anders Nielsen Munk, forhen Sognepræst til Hiøbierig Sogn, har suppliceret. Christen

¹ Udenfor er skrevet: Jacob Ulfeldts Skrift.

Holck skal i Betragtning af Hr. Anders's arme Lejlighed lade ham faa den Fattigdom i Bo og Boskab, som tilkommer ham med Rette, men nu forholdes ham, og paase, at der ikke vederfares ham andet, end hvad Ret og Billighed er, saa han ikke skal have behov yderligere at klage til Kongen. J. T. 6, 181 b.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Hr. Brede Rantzau. Da Fru Margrette Lange til Engelstholm, Knud Brahes Enke, har anmodet Kongen om at bevilge, at en Kvindeperson paa hendes Gods, som har forholdt sig meget uskikkeligt, maa blive indtaget i Tugthuset i København, skal han sørge for, at denne Kvindeperson bliver modtaget i Tugthuset. Sj. T. 21, 191.

— Miss. til Albret Skeel. Af den hoslagte Supplikation og medfølgende Dom vil han nærmere kunne se, at Thomas Leth, Borger i Stavanger, bliver tiltalt af Gabriel Kruse, Befalingsmand paa Kronens Gaard i Stavanger, for hans Hustrus Skyld, idet hun, førend han blev gift med hende, har været viet til en anden Person, ved Navn Anders Hansen, der endnu lever og skal bo paa Rømøen ved Ribe, men er undveget fra denne, fordi han har handlet utilbørligt mod hende, idet han altid har slaaet hende og tilsidst vist hende fra sig. Albert Skeel skal nøje undersøge, om Anders Hansen har givet sin Hustru nogen Grund til at drage fra ham, og hvorledes han i det hele har levet med hende, medens de vare sammen, give det, han erfarer, beskrevet og indsende det til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og derefter give Thomas Leth Besked paa hans Supplikation. J. T. 6, 183 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Person, ved Navn N. N.¹, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 191 b.

3. Nov. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Sognepræst ved Skanderborg Hr. Povel Andersens Søn og Sognepræst til Svexstrup² Sogn Hr. Jens Jensens Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 191 b.

— Miss. til Raadet. Da det er bestemt, at Hertug Frede-

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet.

² Svejstrup, Hjelmslev H.

rik af Slesvig-Holsten den 2. Dec. i Kolding skal modtage Fyrstendømmet Slesvig og Femern i Forlening af Kongen og Riget, skulle de rette deres Lejlighed efter at være til Stede i Kolding hos Kongen den 29. Nov. Sj. T. 21, 191 b.

3. Nov. (Skanderborg). Aab. Brev til Adelens Tjenere i Høgs og Tøndersøe Herreder i Laugholms Len om, at de i de næste 2 Aar skulle gøre Arbejde til Laugholms Slot, naar de blive tilsagte af Lensmanden eller hans Fuldmægtige, ligesom de tidligere have gjort, for at Befæstningen med det første kan blive færdig. Hvis nogen viser sig modvillig, skal han tiltales og straffes. Sk. T. 4, 91 b.

— Instruktion for Mester Davet Balfut, Kongens Skibsbygger, hvorefter denne skal rette sig, førend han drager over til København: Han skal først begive sig til Silkeborg Len og der lade behugge, afmærke og, saa vidt det gøres fornødent, savskære det Tømmer, som for kort Tid siden er blevet hugget der paa Skovene, hvorefter han med allerstørste Flid skal lade Tømmeret optegne stykkevis, saa man kan vide, hvor meget der findes af hver Slags. Endvidere skal han i disse Kronens Skove lade hugge nogle Barkholter af helt Træ, 15 Tommer i Kanten, saa mange han selv maatte anse fornødne. Siden skal han begive sig til Aakier Len, hvor han skal lade fælde 40 Indholter og 10 Knæer og lade dette Tømmer tilhugge, som det sig bør. Derefter skal han begive sig til Aarhus Len, hvor han skal udse det Skibstømmer, som kan faas der og kan være tjenligt til Kongens Skibsbygning. Siden skal han begive sig til Gunde Rostrup til Sielleskoufgaards Skove for der at udse et halvt Hundrede Alen Træer, som kunne bruges til Pumper. Naar han har udrettet alt dette, skal han begive sig til Haderslevhus for at aflægge Beretning til Kongen. J. R. 7, 114.

— Miss. til Christen Holck. Da Kongen nu har befalet sin Skibsbygger M. David, at han ved første Lejlighed skal behugge, afmærke og, saavidt det gøres nødvendigt, savskære det Tømmer, som sidst blev hugget paa Skovene i Silkeborg Len, skal Christen Holck til den Ende være ham behjælpelig med Folk, Savskærere og andet, som gøres nødvendigt, saa intet bliver forsømt. J. T. 6, 184.

— Miss. til Ulrik Sandberg. Da Kongen til sin Skibsbygnings Behov har ladet en Del Tømmer hugge i Silkeborg Lens

Skove og det vil falde de til Silkeborg Slot liggende Bønder meget besværligt alene at udføre Tømmeret fra Skovene til Ladestederne, skal han give Kronens Bønder i sit Len [Lundennæs] Ordre til, at de, saa ofte det gøres behov og de tilsiges, skulle hjælpe til med at føre Tømmeret fra Silkeborg Skove enten til Guden, hvorpaa det siden skal nedprammes til Ladestedet, eller til Horsens, eftersom Kongen siden giver Ordre til. J. T. 6, 184.

3. Nov. (Skanderborg). Miss. til Lavridts Ebbesen om at lade Kronens Bønder i Gylling Sogn yde Byg i Stedet for Rug, Skæppe for Skæppe, ligesom Bønderne i Gylling By, om hvem han tidligere har faaet Befaling. J. T. 6, 184 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Otte Søfrensen i Ustrup paa menige Hølke Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Hølke Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. Rug og 5 Ørt. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 109 b.

13. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Lavridts Ebbesen. Bønderne paa Hiernø¹ i Bygholms Len have berettet, at de altid fra Arilds Tid af have faaet deres Ildebrændsel og nødtørftigt Bygningstømmer i Gyldenes² Skove i hans Len, indtil det for kort Tid siden er blevet dem forment. Det befales ham i den Anledning, at han, ligesom hidtil, herefter skal lade Bønderne paa Hiernø faa nødtørftig Ildebrændsel og Bygningstømmer for en rimelig Betaling enten i Gyldenes Skove eller i andre bekvemme Skove, der ikke ligge for langt fra Haanden. J. T. 6, 185.

— Miss. til Manderup Parsberg. Disse Brevvisere, Borgere fra Bremen, have berettet, at et dem tilhørende Skib, hvorpaa Johan Tillebar har været Skipper, for nogen Tid siden er strandet under Jylland i Aalborghus Len, men ved Guds Bistand er baade Skib og Gods salveret, saaledes som han nærmere kan se af Borgemestre og Raad i Bremens hosføjede Skrivelse til Kongen. Det befales ham at hjælpe dem til Ret, saa de igen kunne komme til deres Skib og Gods, saa vidt de

¹ Hjarnø, Bjærgø H., Jylland. ² Gyllingnæs, Hads H.

billigen kunne være berettigede dertil, saa der ikke vederfares dem andet, end hvad Lov og Ret er. J. T. 6, 186.

13. Nov. (Haderslevhus). Mageskifte mellem Otte Christoffer Rosenkrantz til Boller og Kronen. J. R. 7, 115. K. (Se Kr. Sk.).

— Skøde fra Otte Christopher Rosenkrantz til Boller til Kronen paa hans Hovedgaard Stiernholm i Horsens m. m. J. R. 7, 118. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Lavridts Ebbesen om at lægge 1 Gaard og 3 Gadehuse i G[r]umstrup i Vitslet Sogn og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Assendrup i Vor Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Otte Christopher Rosenkrantz til Boller, ind under Skanderborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 6, 185.

14. Nov. (—). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har afkøbt Otte Christopher Rosenkrantz til Boller hans Hovedgaard Stiernholm i Horsens med Korn, Hø og al tilliggende Ejendom, skal han tage Stiernholm med Korn, Hø og alt andet til sig og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten deraf. J. T. 6, 186.

19. Nov. (—). Miss. til Sten Villumsen. Da Kongen ved Skanderborg Slot har ladet bygge et lille Skib, hvortil der behøves adskillige Redskaber, skal han lade denne Brevviser, Kongens Bøsseskytte Hendrik, faa de Redskaber, Takkel og andet, som maatte behøves. Sj. T. 21, 192.

20. Nov. (—). Aab. Brev om, at Niels Krag til Aggerkrog har berettet, at en af hans Tjenere for nylig uskyldigen har dræbt en anden fattig Karl og derefter er bortrømt, for hvilken Sag han er dømt fra sin Fred. For at Retten kan have sin Gang og saadan Misgerning blive tilbørlig straffet, paabyder Kongen sine Føgder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder, Herredsfogder, Birkefogder og alle andre at være Niels Krags Fuldmægtige behjælpelige med at opsøge Manddraberen og faa ham anholdt, for at han siden kan komme til at staa sin Ret for sine Misgerninger. J. R. 7, 119 b. K.

— Miss. til Fru Dorrethea Skram. Jomfru Mette Lykke har berettet, at Fru Dorretheas afdøde Husbonde Frans Paal til Forsomholdt har forpagtet en Gaard, kaldet Starup, af

hendes afdøde Fader¹ for en aarlig Afgift af 30 Dlr., hvilken Afgift efter hendes Formening ikke er bleven betalt, som det burde sig. Det befales i den Anledning Fru Dorrethea straks med rigtige Kvittanser at bevise, at Afgiften er tilstillet Jomfru Mette Lykkes afdøde Forældre, eller, hvis det ikke kan gøres, da tilfredsstillte Mette Lykke i alle Maader for Inventarium og Sæd, som hendes afdøde Husbonde har modtaget, og for den aarlige Afgift, for at Kongen ikke skal besværes mere med den Sag og videre Vidtløftighed kan blive forekommet. J. T. 6, 183.

20. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Falk Gjõe til Skiersøe. Jomfru Mette Lykke har berettet, at hans afdøde Fader, Falk Gjõe til Skiersøe, skal have solgt en Gaard, kaldet Starupgaard, som hendes afdøde Fader¹ havde forpagtet til Frands Paal, men hendes Fader har efter hendes Formening ikke faaet noget Udlæg derfor. Falk Gjõe skal derfor straks uden videre Forhaling med nøjagtige Breve og Segl gøre bevisligt, at hans Fader har haft Skøde og Adkomst paa Starupgaard og at hendes Fader har faaet rimelig Betaling derfor. Hvis han ikke kan gøre det, skal han være fortænkt i at tilfredsstillte Mette Lykke, der siger, at hun paa sine Søkendes Vegne har Bevilling til at tale paa den Sag, for Gaarden, saaledes som hun kan bevise, at Falk Gjõe billigen bør gøre Udlæg, saa Kongen ikke skal besværes videre med den Sag og anden Vidtløftighed kan blive undgaet. J. T. 6, 186 b.

21. Nov. (—). Miss. til Christen Holck. Der er nu blevet hugget og fældet en hel Del Skibstømmer i hans Len [Silkeborg], og for at Tømmeret bedre kan blive ført ud af Skovene til Ladestederne, vil der behøves nogle Blokvogne, for at Tømmeret ikke skal blive liggende i Skovene, hvis det ikke kan blive udført paa Sluffer, inden den raa Vinter falder ind. Det befales ham derfor at lade lave saa mange Blokvogne, som han maatte anse for nødvendige, og lade dem beslaa paa Akslerne og hvor det ellers gøres nødvendigt. Endvidere skal han paa forskellige Steder i Lenet, hvor Tømmeret skal overføres, lade de Broer gøre i Stand, som der ingen Brokorn

¹ Erik Lykke til Skovgaard († 1592) g. m. Margrete Falksdatter Gjõe.

svares af, men som alligevel bør holdes i Stand af Lenet, lade save stærke Buller og andet Tømmer, som behøves dertil, og lade al Bekostningen til Broer og Blokvoagne føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 182 b.

28. Nov. (Koldinghus). Miss. til Gert Rantzau om i sit Len [Haderslevhus] at købe de paa hoslagte Fortegnelse opførte ferske Fisk og sende dem hid paa Lørdag eller Søndag i det allerseneste. J. T. 6, 182.

29. Nov. (—). Miss. til Mogens Kruse. Niels Krag Eriksen til Kiellingbiereg har berettet, at hans Moder¹ er bleven hans Søster, Jomfru Birgitte Krag, 700 Dlr. skyldig for hendes fædrene Løsøre, hvilke Penge efter en Forhandling mellem hans Moder og Mogens Kruse skulle betales af denne. Da han nu som Søsterens rette Værge har anmodet om, at Pengene maa blive betalte, befales det Mogens Kruse at betale Niels Krag Pengene, naar han forlanger dem. J. T. 6, 182.

30. Nov. (—). Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge om, at Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage i Danmark og Norge den 3., 4. og 5. Febr. Sj. T. 21, 192. Orig. (til Kristoffer Basse paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Kristen Knudsen Akeleje paa Odensegaard) i Landsark. i Odense. Orig. (til Knud Gyldenstjerne paa Hald Slot) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Landsdommerne i Danmark om at lade det aabne Brev om Afholdelsen af Bededage forkynde paa Landstinget, at enhver kan vide at rette sig derefter, saa der paa disse Dage ikke bliver holdt Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Reverens og kristelig Andagt. — Ifver Juel og Niels Krag i Jylland, Axel Urne i Sjælland, Hans Kaas i Fyen, Niels Gaas paa Langeland, Jesper Grubbe paa Laaland og Falster, Lauge Urne i Skaane, Claus Machabæus i Halland og Jens Koefoed paa Bornholm. Sj. T. 21, 194.

— Pas for Hans Dyre til Boller, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, der er forordnet til at være Øverste-

¹ Formentlig Erik Krag's 3. Hustru Kirsten Lauridsdatter Kruse. ² De opregnes alle med deres Len.

løjtnant over det jyske Regiment og det fynske Kompagni og af den Grund ofte selv maa begive sig til forskellige Steder og adskillige Kompagnier. Kongen befaler sine Fogder og Embedsmænd og alle andre i Nørrejylland og Fyen, som Hans Dyre paa sin Bestillings Vegne kommer til, at de skulle skaffe ham fri Befordring med Heste og 2 Vogne. J. R. 7, 120. K.

3. Dec. (Koldinghus). Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen har givet ham Ordre til at lade bygge en ny Bro ved Christianstad, skal han lade det dertil nødvendige Tømmer hugge i Hammerslund. Sk. T. 4, 92.

— Aab. Brev til alle Kron- og Kapitelsbønder i Lyste, Froste, Albo og Villands Herreder. Da Kongen for nogen Tid siden har begyndt nogen Bygning i Christianstad og nu er til Sinds at gøre denne færdig, skal enhver af dem i denne Vinter og med det første Føre levere 20 Læs store Kampesten og 10 Læs smaa Kampesten i Christianstad foruden det Ved, de skulle levere til Tegloven, og hvad andet de hidtil have gjort. Hvis nogen af dem viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. Sk. T 4, 92 b¹.

— Miss. til Anders Sinklar, Hendrik Hvitfeldt, Jens Sparre og Otte Lindenov om med det første at lade det ovenstaaende Brev forkynde og paase, at Stenene blive fremkørte i rette Tid. Sk. T. 4, 93.

4. Dec. (—). Privilegier for Borgerskabet i Helsingør om Handelen med fremmede. Sj. R. 16, 223. (Tr.: CCD. III. 488 f. Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 88).

— Gældsbrev fra Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Lauge Urne til Siellebjerg og Mogens Kaas til Støfringgaard til Kong Christian IV paa 2362¹/₂ Rdlr. 12 Sk. danske, som deres Svoger og Broder Jørgen Kaas til Houfgaard er bleven Kongen skyldig paa sit Regnskab af Stavanger Len. De love at betale Kongen Pengene til førstkommende St. Hans Dag og at holde Kongen skadesløs i alle Maader. Sj. R. 16, 231.

— Miss. til Hr. Breide Rantzau om at stille Jørgen Kaas, der i nogen Tid har været anholdt i København, paa

¹ Det indførte Brev er stilet til Lister Herred.

fri Fod, men tage en Orfejde og Forpligtelse af ham paa, at han i Renteriet vil stille Kongen tilfreds for Vagtskat eller igen indstille sig i den Forvaring, hvori han nu er. Sj. T. 21, 195.

4. Dec. (Koldinghus). Miss. til Hr. Breide Rantzau. Da den Bygning, som Kongen har ladet foretage paa Laugholm Slot, ikke endnu skal være nær færdig og det vil falde Kronens Tjenere i Laugholms Len meget besværligt alene at arbejde dertil, skal han kalde Adelen, som har Gods i Høgs og Tøndersøe Herreder, til sig og paa Kongens Vegne begære af den, at den endnu i de 2 næstfølgende Aar vil bevilge, at dens Tjenere i disse Herreder maa arbejde til Laugholms Befæstning, ligesom de hidtil have gjort, for at Bygningen og Befæstningen med det første kan blive færdig. Sj. T. 21, 195.

— Miss. til Hr. Breide Rantzau. Denne Brevviser Johan Schult, Borger i København, har ofte tilkendegivet Kongen, at Herlof Daa til Snedinge, Befalingsmand paa Island, skal have udgivet sin Haand og Segl til sin Datter¹, Johan Schultes Hustru, paa 5000 Dlr. i Brudeskat, om hvilket Rygtet noksom gaar her i Landene. Breide Rantzau skal kalde Herlof Daa for sig og gøre sig Flid for, at Johan Schult paa sin Hustrus Vegne maa blive tilfredsstillet, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sj. T. 21, 195 b.

— Aab. Brev til alle Kronens og Kapitlets Bønder i Nørre Aasboe og Onse Herreder. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det vil falde Kronens og Kapitlets Bønder i Sønder Aasboe Herred for besværligt alene at fremføre det Tømmer, som gøres behov til Istandsættelsen af Eggebro, skulle de efter nærmere Tilsigelse af Lensmanden paa Helsingborg hjælpe til med at fremføre dette Tømmer. Vise de sig forsømmelige, ville de blive tiltalte og straffede tilbørligt. Sk. T. 4, 93.

— Miss. til Christen Hansen. Kongen har forordnet Hr. Jørgen Lunge til Odden, Marsk og Statholder paa Elfsborg og Bahus, og Jens Juel til Kielgaard, Rentemester, til paa den førstkommende 20. Jan. at modtage den anden Termins Penge af de svenske Kommissarier paa Elfsborg Slot. Naar de komme til ham med Pengene, skal han straks mod-

¹ Lisbet Herlufsdatter.

tage dem, indsætte dem i Hvælvingen paa Kronborg og opbevare dem, indtil han faar nærmere Ordre. Sj. T. 21, 196.

4. Dec. (Koldinghus). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har forordnet Hr. Jørgen Lunge til Odden, Rigens Marsk og Embedsmand paa Elfsborg og Bahus Slotte, og Jens Jul til Kieldgaard, Rentemester, til nu den førstkommende 20. Jan. at modtage den anden Termins Penge af de svenske Kommissarier paa Elfsborg Slot, skal Hr. Anders Bilde, naar de komme tilbage til ham med Pengene og maaske paa Grund af Is eller anden Forhindring ikke kunne komme over fra Helsingborg til Helsingør, modtage Pengene af dem og holde dem i god Forvaring, indtil Kongen med anden god Lejlighed kan faa dem over til sig. Sk. T. 4, 93 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Hr. Gert Rantzau til Breydenberg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslev Sløt, der en Tid lang har haft Hospitalet i Aahus i Forsvar, nu har anmodet om at maatte blive fri derfor, skal Jens Sparre tage Hospitalet i sin Befaling og forordne to Borgere til Forsvar derfor. Han og Superintendenten skulle siden forhøre Borgernes Regnskab. Sk. T. 4, 94.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Denne Brevviser Jep Findtsen har berettet, at hans Søn Hans Ibsen af stor Vanlykke i sidste Fejde har skudt et Par Ænder paa Kronens Grund paa Langeland, og at Ridefogden paa Langeland har forlangt 20 Rdlr. og et Par Øksne af ham for denne Forseelse. Da han paa Grund af sin Armod ikke har kunnet aftinge Sagen saa højt, er han bleven gjort fredløs. Det befales Jacob Ulfeldt som Værge for afdøde Mogens Ulfeldts Børn at aftinge med Hans Ibsen paa det lideligste, saa han siden kan faa Kongens Oprejsningsbrev. F. T. 3, 410.

— Miss. til Christen Knudtsen. Da menige Sognemænd til St. Hans Kirke i Odense have bevilget at ville give noget til Kirkens Istandsættelse, skal han komme Sognemændene til Hjælp ved at lade Kronens Bønder føre Sten og Kalk fra Ladestedet til Kirkens Bygning. F. T. 3, 411.

— Miss. til Niels Krag. Mogens Krabbe til Rysseholm har berettet, at han ved første Lejlighed vil skifte det, som

hans afdøde Fader¹ og Moder have efterladt, med sine Søkende, i hvilken Anledning han har anmodet Kongen om at beskikke Værger for hans Søkende til at varetage deres Tarv ved Skiftet, da han, der som den ældste Broder efter Loven burde være deres Lavværge, ikke kan forestaa Værgemaalet, fordi han selv er interesseret i Skiftet. Det befales i den Anledning Niels Krag at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Jacob Krabbe ved dette og have tilbørlig Indsigt dermed paa hans Vegne. J. T. 6, 187.

4. Dec. (Koldinghus). Ligelydende Miss. til Ifver Friis om at paatage sig Værgemaalet for Ifver Krabbe, til Jørgen Ernst Worm om at paatage sig Værgemaalet for Palle Krabbe og til Mogens Kaas til Støfringgaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Else Krabbe. J. T. 6, 187.

— Miss. til Otte Christopher Rosenkrantz til Boller og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot. Da Jørgen Friis til Krastrup, Embedsmand paa Seigelstrup Slot, med det allerførste vil levere det Værgemaal, som han i nogen Tid har forestaaet for afdøde Tage Krabbes Børn, fra sig til Mogens Krabbe til Rydtseholm, der efter Loven er sine umyndige Søkendes rette Lavværge, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede, naar Jørgen Friis leverer Værgemaalet til Mogens Krabbe, bilægge de muligvis opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og paase, at alt gaar rigtigt til ved Overleveringen af Værgemaalet, saa baade Jordegods og Løsøre maa blive rigtig skiftet mellem dem og Jus patronatus sat, saa der ikke vederfares Tage Krabbes Børn og Arvinger andet end hvad ret og billigt er. De skulle give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 187 b.

— Miss. til Lavridts Ebbesen og Jens Mogensen. Da Kongen for kort Tid siden har afkøbt Otte Christopher Rosenkrantz til Boller en ham tilhørende Gaard i Horsens, kaldet Stiernholm, skulle de paa nærmere Tilsigelse af Ernst Normand, Befalingsmand paa Bygholm, begive sig til Stiernholm, overlevere Gaarden med Korn, Hø og andet, som findes dér og bør være

¹ Tage Mogensen Krabbe g. m. Sofie Friis.

dér, til Ernst Normand, besigte Bygningen paa Stiernholm og give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 188.

4. Dec. (Koldinghus). Miss. til Eske Brock, Christen Holck, Lavridts Ebbesen og Knud Gyldenstjerne. De have for nogen Tid siden¹ faaet Ordre til at besigte noget Gods i Anledning af et Mageskifte mellem Kronen og Christoffer von Gersdorff til Sebyegaard. Da denne nu har erfaret, at hans Gods ikke beløber sig til saa meget som Kronens Gods, har han tilbudt yderligere at ville udlægge Kronen 2 Gaarde, $\frac{1}{2}$ Gaard og 1 Bol i Borck Sogn i Nør Herred i Lundenes Len og 1 Gaard i Torlund i Estrup Sogn i Silkeborg Len. De skulle derfor ved første Lejlighed ogsaa besigte dette Gods og siden indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 188 b.

5. Dec. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sendt sin Skibshøvedsmand N. N. ud for at udtage Baadsmænd til Orlogsskibenes Udrustning i Købstæderne, paa Øerne og paa Landsbyerne efter den medfølgende Designation. Det befales Lensmændene, at de sammen med Borgemestre og Raad i Købstæderne og selv personlig i Lenene skulle hjælpe Skibshøvedsmanden med at faa de Baadsmænd, der kunne være Riget tjenlige. De skulle paase, at ingen af de udtagne undvige eller bortkomme, og lade de udskrevnes Navne optegne paa klare Registre, for at der ikke i deres Sted skal kunne fremsendes uduelige Folk. Baadsmændene skulle være i København til Paaske i det allerseneste. — En Kaptejn i Nørrejylland ad Vestersøen; en Kaptejn i Nørrejylland ad Østersøen; en Kaptejn i Sjælland, Laaland og Falster; nok en Kaptejn i Sjælland; en Kaptejn i Fyen og Langeland; en Kaptejn i Skaane; en Kaptejn i Halland og Blekinge. Sj. R. 16, 231 b.

6. Dec. (Haderslev). Miss. til Jacob Ulfeldt. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra denne Brevviserske, Anne, Erik Bruns Enke, Borgerske i Assens, hvori hun beretter, at hendes afdøde Husbonde er bleven Jacob Ulfeldt en Sum Penge skyldig. Hun tilbyder nu at ville gøre ham Rede derfor efter de efter hendes Husbonde fundne Regnskaber og at ville betale, hvad hun maatte blive skyldig. Det befales ham herved at lade

¹ 10. Okt. 1616.

hendes Regnskaber forhøre og at lade sig stille tilfreds for det, hun bliver ham skyldig. F. T. 3, 412. Orig.

8. Dec. (Koldinghus). Miss. til nogle Lensmænd. Da Kongen nu vil lade den Bygning gøre færdig, som han for nogen Tid siden har begyndt paa i Christianstad, og dertil behøver nogle Læster Kalk, skulle de ved første Lejlighed skaffe N Læster Kalk dertil. — Sigvort Grubbe og Hr. Andreas Sinklar hver 200 Læster, Hendrik Hvitfeldt 100 Læster og Hr. Jens Sparre 400 Læster. Sk. T. 4, 94 b.

12. Dec. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Kongen paa Begæring af sin Broder Hertug Ulrik har bevilget, at dennes Fuldmægtige maa købe 1000 Tdr. Havre af Adel, Borgere og Bønder i Skaane og uhindret udføre dem af Riget. Sk. R. 4, 41.

23. Dec. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Da denne Brevviser Godskalk Jonas paa Kongen af Polens Vegne har Tiltale til nogle Bønder i Mogens Gyldenstjernes Len [Varberg], skal han hjælpe ham til Rette dermed, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. Sk. T. 4, 95.

— Miss. til Caspar Markdanner om straks at lade Knud Kusk indsætte i Taarnet paa Koldinghus Slot og lade ham blive der, indtil Laasene for Leddene mellem Kolding og Nygaard blive saa færdige, som det sig bør. J. T. 6, 189.

24. Dec. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har afkøbt Otte Christopher Rosenkrantz til Boller hans Gaard Stiernholm i Horsens med tilhørende Ejendom, forpligter sig og sine Efterfølgere til at betale de 30 Dlr., som Otte Christopher Rosenkrantz i Følge en mellem hans Moder Fru Karen Gyldenstjerne og Borgemestre og Raad i Horsens sluttet Kontrakt aarlig skulde betale til Horsens By af en til Stiernholm liggende Ejendom, og i alle Maader holde Otte Christopher Rosenkrantz og hans Arvinger skadesløs for disse 30 Dlr. J. T. 6, 190 b.

— Miss. til Marcus Meyer, Forstander for Hospitalet i Aarhus. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviserske, Johanne Knuds i Vitvid, paa Grund af hendes Svaghed og Skrøbelighed maa komme ind i Hospitalet, skal han indtage hende deri, naar der bliver nogen Plads ledig, og skaffe hende Underholdning lige med de andre Hospitalslemmer. J. T. 6, 191.

24. Dec. (Skanderborg). Miss. til Manderup Parsberg. Da han har berettet, at den paa Hals staaende Varde for nogen Tid siden er blæst om i Storm og Uvejr, og Kongen oppebærer Indkomst af søfarende Folk for Varden, skal Manderup Parsberg ved første Lejlighed igen lade Varden opbygge med største Flid og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 191.

— Miss. til Ernst Normand. Da Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Nyborg Slot, har begæret 2 Gaarde og 1 Gadehus i Vorberig og 2 Gaarde og 4 Gadehuse i Thorp i Nim Herred til Mageskifte, skal Ernst Normand med det allerførste erklære sig, om det Gods, Jacob Ulfeldt begærer til Mageskifte, kan undværes fra Slottet [Bygholm] eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 191 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel [Riberhus Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Jørgen Kaas [Aarhus Len], Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Caspar Markdaner [Koldinghus Len] og Ernst Normand [Bygholm Len]. Da Kongen behøver et Antal Tønder Havre til Udfodringen af sine Heste, skal han foruden den Havre, han tidligere har faaet Skrivelse om, lade indkøbe 500 Tdr. Havre til Kongen, beholde dem hos sig indtil nærmere Ordre og føre de Penge, han giver for Havren, til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 191 b.

30. [¹] (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Sidtsel Hans Holstis, Borgerske i Kallundborg, paa Kronens Part af Korntienden af Tømmerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 6 Tdr. Havre til Kronen. Udt. i Tb. S. 15.

¹ Maanedens Navn er glemt, og det har ikke været muligt at bestemme den.

1617.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Breide Rantzau, Statholder. Jens Bang, Tolder i Assens, der er bleven Kronen en stor Sum Penge skyldig paa sine Regnskaber, har nu anmodet om, at han for den Tid, han alene har forestaaet Bestillingen, aarlig maa oppebære samme Løn som de andre Toldere i Fyen. Da Kongen i den Anledning har bevilget, at Jens Bang aarlig maa faa 50 Rdlr. foruden den Besolding, han hidtil har haft, skal Breide Rantzau i den Sum, som Jens Bang skylder Kronen, afkvitte 50 Rdlr. for hvert Aar, han alene har forestaaet Tolderbestillingen. Den resterende Sum skal betales i Rentekammeret til førstkommende 1. Maj, hvorfor Jens Bang straks skal sætte 4 sikre Købmænd som Borgen. Sj. T. 21, 196 b.

— Miss. til Hr. Breide Rantzau. 4 af Kongens Trommetere, Hendrik Lubeck, Morten Weyer, Erhart Stercke og David Schott, have ansøgt om, at Kongen vil unde hver af dem 2 Kjortler frit, ligesom de fik i den sidste svenske Fejde, og ikke lade dem afkorte i deres Besolding. Kongen har bevilget dette. Sj. T. 21, 197.

— Miss. til Oluf Rosensparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Borgerne i Nykøbing i Aats Herred ville lade deres Vogne gøre lige saa vide, som Kronens Bønder i Lenet have faaet Ordre til at gøre deres Vogne, skal Oluf Rosensparre for Betaling lade Borgerne faa det til Vognene nødvendige Tømmer i Skovene i Dragsholm Len og paase, at Vognene blive gjorte saa vide, som de skulle være. Sj. T. 21, 197 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Oluf Mattsen, Søn af Hr. Mats¹ i Hiensted², i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 198.

— Livsbrev for Laurits Jepsen i Resselal paa Resen Bro med tilliggende Brokorn for en aarlig Afgift af 12 Rigsdlr. Han skal være forpligtet til at holde Broen i god

¹ Mads Andersen.

² Hedensted, Hatting H.

Stand, saa ingen med Billighed kan have noget at klage over. J. R. 7, 120 b. K.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Caspar Markdanner. Denne Brevviser, Jep Hansen i Glibstrup, har berettet, at den Gaard, han bor i, er bleven udlagt til en Løjtnant, og derhos anmodet om at maatte blive befordret til en af to Gaarde i Lenet [Koldinghus], hvorom Caspar Markdanner kan se det nærmere af Jep Hansens hoslagte Supplikation. Caspar Markdanner skal med det første erklære sig om, hvorledes det forholder sig med den Gaard, Jep Hansen begærer, saa Kongen derefter kan give denne Svar. J. T. 6, 193.

— Miss. til Christen Holck. Som han nærmere kan se af hoslagte Supplikation, har denne Brevviser Anders Pedersen, Skovrider, tilbudt Kongen nogen Bondeejendom, som han af Nød og Trang nødes til at afhænde, og anmodet om til Gengæld at maatte blive betænkt med nogen Benaadning. Christen Holck skal snarest muligt erklære sig til Kongen herom og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Anders Pedersen tilbørligt Svar. J. T. 6, 193.

— Miss. til Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, og Ifver Juel til Villestrup. Da Hr. Jørgen Skeel til Soestrup, Embedsmand paa Kallø Slot, har begæret noget Gods i Nørrejyland, nemlig 6 Gaarde og 1 Bol i Hiermind By og 3 Gaarde i Biering By i Møysom Herred i Halds Len og 1 Bol i Ensløf By i Nørre Herred i Mariager Klosters Len, til Mageskifte for 7 Gaarde og 5 Gadehuse i Daugbierig By, Daugbieriggaard og Daugbierig Mølle i Finds Herred i Halds Len, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 193 b.

3. Jan. (—). Miss. til Jens Juel og Sivort Beck, Rentemestre. Denne Brevviser, Anders Rollantzer, Byfoged i Viborg, har berettet, at han ved en Ildebrand har mistet sine Regnskabsbøger, hvoriblandt har været Byens Regnskab, som han skulde aflægge til Kongen, og han har i den Anledning anmodet om at maatte faa en 50 Rdlr. eftergivet, som han formener at blive Kongen skyldig paa Byens Regnskab. Det befales dem at give ham Kvittering for de 50 Rdlr. Sj. T. 21, 198.

3. Jan. (Skanderborg). Miss. til Fru Pernille Gyldenstjerne. Kronens Møllere i Bog Herred have klaget over, at Kronens Bønder i Herredet søge til fremmede Møller med det Korn, som de skulle have malet, hvilket medfører, at Kronens Møllere blive forarmede og ikke i rette Tid kunne udrede deres Skyld. Det befales hende i den Anledning at give Kronens Bønder i Bog Herred alvorligt Tilhold om ikke at besøge fremmede Møller med det Korn og Malt, som de ville have malet, men alene søge til Kronens Møller, for at disse kunne blive ved Magt. F. T. 3, 413.

— Miss. til Caspar Markdanner. Da det er berettet Kongen, at Gudsøe Mølle i hans Len [Koldinghus] skal være sat for højt i Skyld, har Kongen nu bevilget, at der maa gives 7 Ørt. mindre i Skyld af Møllen end tidligere, der afkortes med 3¹/₂ Ørt. i Mel og 3¹/₂ Ørt. i Malt, hvilket han skal lade indføre i sit Regnskab. J. T. 6, 194 b.

4. Jan. (—). Miss. til Fru Else Brahe. Denne Brevviser, Anders Pomerings, har berettet, at der for rum Tid siden er sluttet en Kontrakt mellem hendes afdøde Husbonde¹ og ham, underskrevet og beseglet af dem begge, i Følge hvilken Anders Pomerings har overleveret hendes Husbonde nogle Haandskrifter, hvorefter denne paa Anders Pomerings Vegne skulde indkræve nogen Gæld i Holsten. Han har siden forgæves henvendt sig til hende om enten at faa Haandskrifterne tilbage eller at faa de Penge betalt, som Haandskrifterne lyde paa, og har nu anmodet Kongen om at hjælpe ham til Ret. Det befales hende herved enten at tilbagelevere Anders Pomerings Haandskrifterne eller paa anden Maade stille ham tilfreds, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Hvis Sagen forholder sig anderledes, end Anders Pomerings har berettet, skal hun snarest erklære sig derom. Sk. T. 4, 95 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Holger Gabrielsen, Sognepræst til Hølke² Sogn, indtil videre aarlig, naar der er Olden, maa have fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin i Kronens Skove til Skanderborg Slot. J. R. 7, 121.

¹ Henrik Ramel.

² Hylke, Vor H.

4. Jan. (Skanderborg). Mageskifte mellem Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, og Kronen. J. R. 7, 126. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Caspar Markdanner. Denne Brevviser Hans Ifversen, Borger i Kolding, har berettet, at han er bleven tiltalt for Undermaal paa Brød og Havre, som han har fremført til København. Da imidlertid Caspar Markdanner, efter Hans Ifversens Beretning, har haft sin egen Tjener med, da Brødet og Havren blev leveret, forekommer det Kongen ikke at være ubilligt, at Hans Ifversen bliver umolesteret for den Sag. J. T. 6, 195.

— Miss. til Caspar Markdanner. Da denne Brevviserske Mette Søfrensdatter, Jens Hansens Enke i Starup, har berettet, at hendes Gaard i Starup er bleven forlenet til Kaptejn Johan Murs Løjtnant, skal Caspar Markdanner snarest muligt erklære sig om, hvorledes det forholder sig med denne Gaard, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen siden kan give Mette Søfrensdatter tilbørligt Svar. J. T. 6, 195 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at Mette Søfrensdatter, Jens Hansens Enke i Starup, har berettet, at han har forlenet Kaptejn Johan Murs Løjtnant med hendes Gaard i Starup. Han skal med det allerførste erklære sig, om Gaarden er Løjtnanten udvist eller ej, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørligt Svar. J. T. 6, 196.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da det er berettet Kongen, at der mangler en Herredsfoged i Nør Herred i Lundenes Len, og at der blandt Kronens Bønder kun findes en, som er duelig dertil, nemlig Las Lavesen i Bork, der er udskreven til at holde en Knægt, skal Ulrik Sandberg forordne Las Lavesen til Herredsfoged og siden i Forening med Mogens Kaas, Embedsmand paa Ørum Slot, Kongens Øverste, udskrive en anden til at holde den Knægt, som Las Lavesen hidtil har holdt. J. T. 6, 195 b¹.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Fru Elline Rostrup,

¹ Tr.: Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VII. 21.

Tyge Sandbergs Enke, har berettet, at hun for nogen Tid siden har tilforhandlet sig en Gaard i Torup af hendes Søn Giert Bryske, der med Kongens Bevilling har faaet denne Gaard til Mageskifte¹ af Aarhus Kapitel; af denne Gaard er der tidligere blevet svaret Gæsterimalt til Kalø Slot, og det kræves nu fremdeles af Gaarden af Lensmanden paa Kalø, Hr. Jørgen Skeel til Skiervadt, uagtet Giert Bryske har udlagt ligesaa meget til Kapitlet igen. Fru Elline mener derfor, at Kapitlet, og ikke hun, skal svare Gæsteriet til Kalø, da Kapitlet har faaet Vederlag baade for Gæsteri og andet. Kapitlet skal med det allerførste indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørligt Svar. J. T. 6, 196 b.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade bage N Læster Brød i Kavring, paase, at de, der bage nævnte Kavring, omgaas tilbørligt dermed, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor, lade male N Læster Gryn og i Begyndelsen af Foraaret sende Brød og Gryn til København. De skulle indtil Foraaret beholde alt det Smør, som de have i Forraad. — Key Rantzau (Københavns Len) 15 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Christoffer Basse (Frederiksborg Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Christen Hansen (Kronborg Len) 15 Læster Brød og 3 Læster Gryn; Holger Rosenkrantz (Roskilde Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Christoffer Gjøe (Tryggevelde Len) 10 Læster Brød; Oluf Rosensparre (Draxholm Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Palle Rosenkrantz (Vordingborg Len) 20 Læster Brød og 3 Læster Gryn; Ebbe Munk (Antvorskov og Korsør Len) 30 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Jørgen Brahe (Sæbygaards Len) 20 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Sten Brahe (Kallundborg Len) 20 Læster Brød og 3 Læster Gryn; Jacob Ulfeldt (Nyborg Len) 12 Læster Brød; Jørgen Kaas (Aarhusgaards Len) 10 Læster Brød; Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len) 20 Læster Brød; Christen Holck (Silkeborg Len) 20 Læster Brød; Eske Brock (Dronningborg Len) 10 Læster Brød; Jørgen Skeel (Kalø Len) 10 Læster Brød og 4 Læster Gryn; Caspar Markdanner (Koldinghus Len) 15 Læster Brød; Manderup Parsberg (Aalborghus Len) 20 Læster Brød. Sj. T. 21, 198 b.

¹ Se 22. Juli 1608.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hans Nielsen, Tolder i Middelfart. Af vedlagte Supplikation vil han kunne se, at Borgemestre og Raad samt nogle af Borgerskabet i Flensborg, der have deres Handtering paa Nordlandene i Norge, beklage sig over, at han besværer disse Nordlandsfarere med at udgive en usædvanlig Told, som de aldrig have udgivet før i den sidste svenske Fejde. Han skal med det første erklære sig om, hvorledes det forholder sig med denne Told, og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen kan give Klagerne tilbørligt Svar. F. T. 3, 414.

— Miss. til Christen Holck og Mogens Kaas. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne se, at denne Brevviser, Viste Jensen i Vesterlund i Nørvongs Herred, har klaget over, at han er bleven udskreven til at holde en Soldat, fordi han fandtes forsømmelig og ikke mødte, da de andre Bønder blev udskrevne for at holde Soldater; tilmed er han slet ikke Kronens Tjener, men bor paa en Annekspræstegaard. De skulle snarest muligt til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed, saa Kongen derefter kan give Viste Jensen tilbørligt Svar, naar han gør videre Anfordring. J. T. 6, 197.

— Miss. til Ernst Normand. Da han mener, at han ikke godt kan skaffe saa megen Havre, som han for kort Tid siden har faaet Ordre til at købe til Kongen, skal han hos Kirkeværgerne i sit Len [Bygholm] for et rimeligt Landkøb købe den Havre, der er at faa hos dem, saa at han endelig kan efterkomme Kongens forrige Befaling. J. T. 6, 197 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Jacob Ulfeldt. Der er nogen Trætte mellem Svabested Stift paa den ene og Gottorp og Husum Len paa den anden Side, hvorfor det er blevet besluttet, at der skal sendes nogle gode Mænd til Rømes¹, en By lige ved Husum, til førstkommende 10. Febr. for at tage alle de mellem Amterne værende tvistige Sager for og enten bilægge dem ved venlig Underhandling eller afgøre dem ved en endelig Dom. Det befales dem at møde paa ovennævnte Tid og Sted, lade sig bruge i Sagen, dømme deri eller bilægge Striden

¹ Rødemis.

ved venlig Forhandling og give alt beskrevet fra sig under deres Signeter. J. T. 6, 197 b. Jvfr. 19. Jan. 1617.

7. Jan. (Skanderborg). Miss. til Peder Galt. Hans Søster, Jomfru Ingeborg Galt, har berettet, at der efter hendes afdøde Moder¹ er tilfaldet hende en temmelig stor Gæld, som skal beløbe sig til 2942¹/₂ Rdlr., med resterende Rente, og at Gælden forøges fra Aar til Aar til stor Skade for hende, hvorfor hun har anmodet om Tilladelse til at maatte sælge noget af sit Gods til at afbetale Gælden med. Da Kongen finder hendes Begæring rimelig og hun har bevist, at Gælden er tilfalden hende efter hendes afdøde Moder, skal Peder Galt i Forening med Søsteren bortsælge saa meget af hendes mest fjærntliggende Arvegods, som behøves til at afbetale Gælden med, til dem, der ville give mest for det, for at hun i Tide kan forekomme sin Besværing og ikke i Fremtiden skal komme i videre Skade derved. J. T. 6, 198.

8. Jan. (—). Forleningsbrev for M. Madts Jensen, Kongens Hofprædikant, paa det efter afdøde M. Povel Pedersen ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 16, 232.

— Forleningsbrev for Hr. Christen Friis til Kragerup, Kongens Kansler, paa Kongens Kapel i Roskilde Domkirke, saaledes som afdøde Christian Friis til Borreby har haft det, kvit og frit. Han skal rette sig efter den af Roskilde Domkapitel gjorde og af Kong Frederik II 10. Sept. 1572 stadfæstede Fundats, hvorefter den, der er forlenet med Kapellet, skal holde en Hører i Roskilde Kapitel og betale hans Kost hos en ærlig Mand samt give 7 Peblinge hver 1 Sk. om Dagen. [Med Artikl. 16 og 18]. Sj. R. 16, 233.

— Forleningsbrev for Christen Pedersen, dansk Kancellitjener, paa det efter afdøde Sofren Ingemand ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 41 b.

— Forleningsbrev for Claus Sohl, Skriver paa Hol-

¹ Regitze Folmersdatter Rosenkrantz g. m. Gjerd Pedersen Galt.

men ved Københavns Slot, paa det efter afdøde Søfren Inge-
mand ledige Vikarie i Lund Domkirke, som ligger til St.
Thomas's Alter. Naar han ikke længere er forhindret i Kon-
gens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med
Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 42 b.

8. Jan. (Skanderborg). Miss. til Falk Lykke. Han har
indberettet, at han har ladet føre et Antal Kalksten, Mur-
sten og Kampesten til den Bygning, som er foretaget i
Christianopol. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de
fremførte Sten endnu ikke ere nok, skal han end yderligere lade
fremføre et stort Antal Sten af hver Slags, for at Kongen ikke
skal lide Mangel paa Sten, naar der igen skal tages fat paa
Bygningen. Paa hans Forespørgsel om, hvorledes han skal for-
holde sig med Kørsel af Ved til Kalkovnen og med de
Heste, der ere forordnede til at age Sten, svares ham, at dermed
skal forholdes ligesom i Hr. Jens Sparres Tid. De af den
gamle Kirke nedbrudte Sten skulle opbevares, indtil
Kongen faar udset den Plads, hvorpaa den ny Kirke skal byg-
ges. Han skal med største Flid lade Staden og Fæstningen
udridse og med det allerforderligste sende Udridsningen til
Kongen. Sk. T. 4, 96.

— Forleningsbrev for M. Hans Vandel, Sognepræst
til Graabrødre Sogn i Odense, paa et efter afdøde M. Oluf
Bagger ledigt Vikarie i Odense. Med de sædvanlige Bestem-
melser angaaende Bønder og Skove. F. R. 3, 236 b¹.

— Forleningsbrev for Niels Friis til Krastrup, øverste
Sekretær, paa det efter Dr. Johannes Paludanus ledige Præla-
tur i Viborg Domkirke. Naar han ikke længere er forhin-
dret ved Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Dom-
kirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 121.

— Forleningsbrev for M. Ifver Ifversen Hemmet,
Superintendent i Ribe Stift, paa det efter Hr. Anders Vedel
ledige Kannikedømme i Ribe Domkirke. Han skal residere
ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 122.

— Forleningsbrev for M. Villats Nielsen, Lektor i

¹ Udenfor er skrevet: Ofve Gjeddes Skrift.

Viborg, paa det efter M. Niels Lauritsen ledige Kannikedømme i Viborg. Udt. i J. R. 7, 122.

8. Jan. (Skanderborg). Oprejsningsbrev for Thommes Mikkelsen i Dal, der er bleven forfulgt med Lov og Ret og bleven gjort nederfældig paa Tinge for nogle Ord, som var ham og afdøde Christen Ris, daværende Ridefoged til Biugholm Slot, imellem. Han har nu tilfredsstillet saa vel Kongen som Sagvolderen for denne Sag. J. R. 7, 122 b.

— Miss. til Kapitlet i Viborg. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at Skolemesteren i Viborg skal være død, har bestemt, at M. Otte Blichs skal have denne Skoletjeneste, skal Kapitlet indsætte ham i Skolen og lade ham faa den Indkomst, som er tillagt Skolen. J. T. 6, 199. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Ernst Normand. Da han har indberettet, at den Mand, der boede i Ølsted, er død, og at der ikke er nogen, der igen vil fæste Gaarden, fordi den er sat for højt i Landgilde, skal Ernst Normand nedsætte Landgilden med 1 Fjerd. Smør, for at han bedre kan faa en til at overtage Gaarden. J. T. 6, 199.

— F. T. 3, 415, se 8. Febr. 1617.

9. Jan. (—). Bestalling, fra Nytaarsdag 1617 at regne, for Hans Markdanner som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen behøver ham, med en aarlig Løn af 200 Rigsdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden. Sj. R. 16, 233 b.

— Forleningsbrev for Hr. Bernt Meyer, Sognepræst til den tyske Kirke i København, paa det efter M. Pofvel Pedersen ledige Vikarie i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret ved sin Bestilling, skal han residere ved Roskilde Domkirke. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 16, 234.

— Ligelydende Forleningsbrev for Anders Ollufsen, Renteskriver, paa det efter afdøde Søfren Ingemandt ledige Vikarie i Roskilde Domkirke. Udt. i Sj. R. 16, 234.

—¹ Oprejsningsbrev for Richardt Richardtsen, Borger i Næstved, der er forfulgt med Rigens Ret og over hvem

¹ Brevet er i Sj. R. urigtig dateret: 9. Juni.

der er brudt Rømningsbrev, fordi han ikke har betalt Jacob Hansen Dreier, Borger i København, 320 Rigsdlr. paa hans Stifsøn Valter Kortsens Vegne, som han efter sin udgivne Haandskrift var Forlover for. Han har nu tilfredsstillet Jacob Hansen Dreier for disse Penge og igen faaet baade Lavdagsbreve og Rømningsbrev. Sj. R. 16, 234 b.

9. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at alle Kronens Kirker i Fyen skulle komme St. Hans Kirke i Odense til Hjælp med 2000 Rigsdlr. F. R. 3, 237. (Tr.: Dsk. KL. III. 51 b).

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Hans Pogwisch og Dr. Hans Mikkelsen om med det allerførste at taksere Kronens Kirker i Fyens Stift, saavel de Kirker, der ligge til deres Provstier, som andre, til efter deres Formue at yde Hjælp til St. Hans Kirke i Odense og sørge for, at det, som Kirkerne blive takserede til, med det allerførste bliver leveret til Christen Knudtsen, Befalingsmand paa Odensegaard, for at Kirkens Restavration med det første kan blive foretaget. F. T. 3, 416.

— Miss. til Christen Knudtsen om at modtage de 2000 Rdlr., anvende dem til St. Hans Kirkes Bygning og siden gøre Regnskab for Anvendelsen af dem. F. T. 3, 417.

— Miss. til Manderop Parsberg. Axel Rosenkrantz til Kyskegaard har berettet, at han har lidt stor Skade ved afdøde Claus Nielsen til Langedal baade ved Forløfter og andet, og at Claus Nielsen til adskillige Folk i Manderop Parsbergs Len [Aalborghus] har pantsat Løsøre for meget ringere Beløb, end det er værd, saaledes som Axel Rosenkrantz selv skal give ham nærmere Besked om. Da Axel Rosenkrantz nu har begæret at maatte indløse de udsatte Panter for det, de ere pantsatte for, skal Manderop Parsberg hjælpe ham til Rette hermed, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 6, 199 b.

10. Jan. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Brevviser Johan Balchusen har berettet, at han har begæret Borgerskab i Varberg, men at det er blevet ham nægtet, fordi han, da han var i Kongens Tjeneste, er kommen i nogen Ulejlighed og har forsét sig mod Kongen. Da han nu har afstillet sin Forseelse hos Kongen, skal Mogens Gyldenstjerne sørge for, at han faar sit Borgerskab i Varberg, og lade

ham gøre sin borgerlige Ed og Forpligtelse, som det sig bør. Sk. T. 4, 96 b. Orig.

10. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christen Holck [Silkeborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] og Knud Gyldenstjerne [Hald Len]. Da der behøves en hel Hob Fetalje til Udspisningen paa Skanderborg Slot, skulle de straks, hver i sit Len, lade indkøbe 100 unge Faar, 100 Gæs, 400 unge Høns og 30 Ol Æg og straks skaffe dem hid. De skulle paase, at det, der bliver indkøbt, er godt, og lade lave Kister, hvori Hønsene og Gæssene kunne føres, saa de ikke fordærves. J. T. 6, 200.

11. Jan. (—). Miss. til Christen Holck. Han har indberettet, at nogle Ting i hans Len, nemlig Liusgaards Herredsting, Hids Herredsting, Tvilum Birketing og Veigersløf Birketing, ligge i Landsbyerne, hvorved der gives Aarsag til stor Uskikkelighed med Drukkenskab, som Bønderne øve sig i, og anden Ulejlighed, og han har anmodet om at faa dem flyttet hen paa andre belejlige Steder borte fra Byerne, for at saadan Uskikkelighed kan blive afskaffet. Han skal ved sine Fuldmægtige i Forening med Herreds- og Birkemændene udse bekvemme og belejlige Steder i Herrederne¹, dog i de samme Sogne, hvorhen Tingene bekvemmost kunne henlægges, og siden ved første Lejlighed lade Tingene oprette paa disse Pladser. J. T. 6, 200.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christian Holck paa Kronens Part af Korntienden af Kragelund Sogn og paa Kirkens Part af Korntienden af Kragelund og Giern Sogne, at bruge under Silkeborg Ladegaard, medens han er forlenet med Silkeborg Slot, men ikke længere. Han skal af Kragelund Tiende aarlig svare 5¹/₂ Ørt. Rug og 2¹/₂ Ørt. Byg til Kronen og ligesaa meget til Kirken og af Giern Tiende 4¹/₂ Ørt. Rug, 2 Ørt. Byg og 3¹/₂ Ørt. Havre til Giern Kirke. Udt. i Tb. S. 109 b. K.

14. Jan. (—). Miss. til Christoffer Galde, Berte Galde og Else Galde. Da Arvingerne efter Jørgen Friis og Fru Lissebet Galde førstkommende 5. Marts ville holde Skifte i Aarhus efter Jørgen Friis og Lissebet Galde, anmodes de oven-

¹ J. T. har her ved en Fejlskrift: udi forskrefne Landsbyer.

nævnte tre om ogsaa at give Møde enten personlig eller, hvis de ved lovligt Forfald ere forhindrede, ved Fuldmægtige, for at Skiftet kan blive tilendebragt. Sj. T. 21, 200.]

14. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Adelen i Skaane og Halland og deres Købmænd indtil videre maa udskibe de Staldøksne, som de have staldet paa deres Gaarde eller paa Kronens Len. [Iøvrigt enslydende med Bevillingen af 27. Jan. 1616]. Sk. R. 4, 43. Orig. (dat. 15. Jan.) (til Varberg Len).

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Kongen har befalet sin Vognmager Thiis Matsen at udse noget Vogntømmer i Skovene i hans Len [Kalø]. Det befales ham at skaffe Thiis Matsen Folk til at hugge Vogntømmeret og siden ved første Lejlighed lade det føre til Sundby Færge i Sjælland og fragte en Skude til at fremføre det. J. T. 6, 200 b.

15. Jan. (—). Aab. Brev om, at Peder Jensen Sanger i København for Livstid maa være fritaget for Skat, Vagt, Hold og anden kongelig og borgerlig Tyngde og maa bruge borgerlig Handel og Vandel og søge sin Næring, hvor han lyster, lige med andre Borgere i Byen. Sj. R. 16, 235.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Ribe Kapitels Statuter. J. R. 7, 123. (Tr.: CCD. III. 489 ff.).

— Forleningsbrev for Hans Brachrogge paa det efter afdøde Laurits Hverring ledige Johannes Evangelistæ Vikarie i Aarhus Domkirke. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 124.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret 2 Boliger i Hvingel i Hey Sogn i Hing Herred i Bøflinge Len til Mageskifte, skal han nøje undersøge, om disse Boliger ere byggede paa andre Gaardes Grund eller det er særdeles Boliger, og hvad Ejendom og anden Lejlighed der ligger til dem, erklære sig, om de kunne undværes fra Lenet, og med det første indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 201.

— Miss. til Christen Holck. Kongen har af hans Beretning set, at Broerne i Lenet, baade de nærmest ved Silkeborg liggende og de andre, ere ganske bygfældige, og at Laden paa Silkeborg Slot er meget forfalden, saa det er at befrygte, at hvis der ikke i Tide bliver ført Tilsyn dermed, ville baade Laden og Broerne falde helt ned. Det befales ham i den

Anledning at lade Broerne, baade de nærmest omkring Slottet liggende og de andre, hvorover der gaar Alfarvej, og som Kongen bør holde i Stand, istandsætte med det første og ligesaa lade Laden istandsætte, hvor det er nødvendigt, dog alt med saa ringe Bekostning som muligt. Da han har berettet, at han har forstrakt nogle af Kongens Tømmermænd, der arbejde i Skovene der i Lenet, med nogle Penge, og forespurgt, om han skal forstrække dem med endnu flere, befales det ham at give dem deres tilsagte Løn, saalænge de arbejde i Skovene for Kongen, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 201 b.

16. Jan. (Skanderborg). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Han har indberettet, at Ginding Herredsting i Lundenes Len ligger i den ene Ende af Herredet, hvilket tit giver Anledning til stor Uskikkelighed og Ulejlighed. Det befales ham i den Anledning at lade Ginding Herredsting flytte hen paa et belejligt Sted midt i Herredet, saaledes at det kan være menige Herredsmænd og Almuen til Gavn og Bedste. J. T. 6, 202.

17. Jan. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Bromanden ved Skiern Bro, der skal give 100 Rigsdlr. i aarlig Afgift af Broen og klager over, at han nu, da Mønten er opsteget saa højt, ikke kan udrede denne Afgift, medmindre den Told, som den vejfarende Mand giver, maa forhøjes, herefter af enhver, der tidligere har givet $1\frac{1}{2}$ Sk. for 1 Vogn og 2 Heste, 1 Sysling for 1 Hest, 1 Sysling for 1 Okse og 1 Sysling for en gaaende Person, maa oppebære 2 Hvider. J. R. 7, 124 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen har forlenet sin Vinskænk Christen Skammelsen med Kronens Part af Korn-tienden af Huor Sogn i Lundenes Len, hvilken Tiende hidtil har været bortfæstet til 2 Bønder i Sognet, Hans Andersen i Hvorlundt og Olluf Ottesen i Balderup. Da Christen Skammelsen nu agter at bortfæste Tienden til andre, skal Uldrik Sandberg tilbagebetale de 2 Bønder den Indfæstning, de have givet, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 202 b.

— Miss. til Christian Holck og Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at en Bonde, ved Navn Vesty Jensen, der bor paa en Annekspræstegaard i Vesterlundt i Nørvongs Herred i Silkeborg Len, skal være udskreven til at holde en Soldat, fordi han ikke mødte, da de andre Bønder i Lenet af

Kongens Kommissarier blev udskrevne til at holde Soldater. Da den Gaard, hvorpaa Vesty Jensen bor, imidlertid er en Præstegaard, skulle de snarest muligt udskrive en anden Bonde til at holde Soldaten, hvor det kan være Kronen til mindst Skade, saa Vesty Jensen kan blive fri for at holde Soldaten, da det i sig selv er billigt og ret. J. T. 6, 203.

19. Jan. (Skanderborg). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at optage Niels Krabbe, Søn af afdøde Tagge Krabbe, i Sorø Skole, sætte ham under Disciplin og forholde sig med ham som med andre Adelsbørn. Sj. T. 21, 200.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift, om at afgive sin Erklæring angaaende et Andragende fra Beboerne paa Hellenes om paa egen Bekostning at maatte bygge et Kapel der paa Landet. F. T. 3, 420. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 53).

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen om, at Hr. Ifver Krag, der har besøvet sin Fæstemø, førend de have haft Bryllup, alligevel maa beholde sit Kald¹. F. T. 3, 421. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 52 f.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver Hr. Niels Christensen, forhen Kapellan i Rye, der af menneskelig Skrøbelighed har beligget et Kvindfolk og for denne Forseelse er dømt fra sit Embede, hans Forseelse og bevilger, at han igen maa blive befordret til et andet Præstekald, hvortil han kan blive lovlig kaldet efter Ordinansen. J. R. 7, 125.

— Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusing og Jakob Ulfeldt. Den tidligere Ordre [5. Jan.] til dem om at møde i Rømes² ved Husum den 10. Febr. i Anledning af Striden mellem Svabsted Stift paa den ene og Lenene Gottorp og Husum paa den anden Side, ændres til, at de ikke skulle møde før den 22. Febr. J. T. 6, 203. Jvfr. 11. Febr. 1617.

— Miss. til Marcus Meyer, Forstander for almindeligt Hospital i Aarhus, om at indtage en af Niels Christensen i Toustrups Søner Rasmus Nielsen, der skal være blind, i Hospitalet, naar der bliver Plads ledig, og skaffe ham samme Underholdning som andre Hospitalslemmer. J. T. 6, 203 b.

¹ Oure og Vejstrup Sogne.

² Rødemis.

21. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hendrik Waldkirch, Bogfører i København, der har berettet, at han paa egen Bekostning vil lade Kirkeordinansen trykke i København og „Enarrationes seu postillae Martini Lutheri majores“ i Frankfort am Mayn, saafremt det kan ske med Kongens Samtykke og han maa faa Privilegium paa nogle Aar, bevilger, at ingen andre maa eftertrykke disse Bøger eller indføre dem i Riget til Salg i de næste 10 Aar, saafremt de ikke ville have forbrudt alle de Eksemplarer, de have med at fare, den ene Halvpart til Kronen og den anden Halvpart til Hendrik Waldkirch. Sj. R. 16, 235 b.

— Miss. til nogle af Lensmændene¹ i Sjælland og Jylland. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til indtil videre at beholde det Smør, som de maatte have i Forraad, hos sig. Det befales dem nu at sende Smørret til København straks paa Foraaret sammen med Brødet og Grynene. Sj. T. 21, 200 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Kongen har befalet Hr. Albret Skeel, Embedsmand paa Riberhus. at indkøbe et Antal Læster Havre til Kongens Behov, skal han, naar Albret Skeel eller hans Fuldmægtig leverer ham denne Havre, modtage den og lægge den i Forvaring [paa Dronningborg] indtil nærmere Ordre. J. T. 6, 204.

22. Jan. (—). Miss. til Caspar Markdanner. Da Kongen har sendt sin Ingeniør over for at afridse og paa sin visse Maade og Maal stille og lægge Kongens Slot [Koldinghus] og Pladsen deromkring, skal Caspar Markdanner vise ham al Lejligheden og være ham behjælpelig med at faa det, som han behøver dertil. J. T. 6, 204 b.

— Miss. til Jomfruerne Helvig og Kierstin Ulfeldt til Østergaard. Da Kongen ønsker en Gaard i Vidvid i Skanderborg Len og 1 Bol ved Caneskov i Ning Herred til Mageskifte af dem for Vederlag af Krongods, som ikke ligger til Fortrængsel for Kronens Slotte, Gaarde eller Vildtbane, skulle de i Forening med deres Lavvæрге ved første Lejlighed erklære sig til Kongen om, hvor de begære Vederlag, saa Kongen derefter kan

¹ Se 5. Jan. 1617.

lade Befaling udgaa til gode Mænd om at besigte Godset. J. T. 6, 205.

22. Jan. (Skanderborg). Ligelydende Miss. til Fru Anne Rosenkrantz om 1 Gaard i Vidvid. Udt. i J. T. 6, 205.

— Ligelydende Miss. til Falk Gjøe til Skiersøe om 1 Gaard i Grumstrup. Udt. i J. T. 6, 205.

— Ligelydende Miss. til Kield Brockenhuus's Arvinger om 4 Gaarde i Vedslet. Udt. i J. T. 6, 205.

23. Jan. (—). Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Da Kongen vil forlene dem med Kronens Len N, skulle de rette deres Lejlighed efter at overtage Lenet til førstkommende 1. Maj. — Holger Rosenkrantz Jørgensen Dallum Len, Jørgen Brahe Hagenskouf Len, Ebbe Munk Sæbygaard Len, Holger Rosenkrantz Axelsen Halmstad Len, Mogens Pax Roskilde Len. Sj. T. 21, 201 b.

— Forordning om danske Bøger, som paa fremmede Steder trykkes og her i Riget indføres. Sj. T. 21, 233. (Tr.: CCD. III. 491 f. Dsk. KL. III. 54 f. Rørdam, Kbhvns Univ. Hist. 1537—1621. IV. 668 f.).

— Miss. til Fru Margrette Hardenberg. Da Jomfru Anne Kaas, Emmike Kaas's Datter, efter sin Slægts og sine Venners Raad har begæret at maatte komme ind i Maribo Kloster, hvilket Kongen har bevilget, skal Fru Margrette sørge for, at Anne Kaas bliver indtaget i Klosteret, naar der bliver en Plads ledig, og faar samme Underholdning og anden Lejlighed som de andre Klosterjomfruer. Hun skal paase, at Anne Kaas opfører sig tilbørligt baade mod hende og de andre Jomfruer og i andre Maader retter sig efter den Forordning, som er gjort til Klosters Bedste. Sm. T. 6, 122.

— Aab. Brev om, at Jacob Jensen, Ridefoged i Aakier Len, maa være fri for at svare Landgilde og gøre Ægt, Arbejde og al anden Tyngde af sin Gaard, saalænge han er Ridefoged. J. R. 7, 130.

— Følg brev for Gunde Lange til Bredning til Kronens Bønder under Segelstrup Slot, at de straks skulle svare ham. J. R. 7, 131.

— Miss. til Christen Thott til Boltinggaard, Embedsmand paa Skivehus, og Mogens Kaas til Lyngholm om at være til Stede, naar afdøde Jørgen Friis's Arvinger overlevere

Segelstrup Len til Gunde Lange til Bredning, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Lade-gaarden og de til Slottet liggende Skove og give Gunde Lange alt beskrevet under deres Signeter. J. R. 7, 130.

23. Jan. (Skanderborg). Miss. til Gunde Lange Hansen. Da Kongen vil forlene ham med Segelstrup Slot og baade Jørgen Friis, der hidtil har haft Slottet i Forlening, og hans Enke begge ere døde, skal han indrette sin Lejlighed efter straks at overtage Lenet. J. T. 6, 206 b.

— Miss. til Eske Brock. Da disse Brevvisere, Søfren Hansen, Rasmus Søfrensen og Søfren Ibsen i Karre i Rugsee Herred, hvis Gaarde med det meste af hvad der fandtes deri for kort Tid siden ere brændte, have anmodet om at maatte faa noget Bygningstømmer til at genopbygge deres Gaarde med, skal han i Kronens Skove i sit Len [Dronningborg] lade dem faa det til Gaardenes Genopbyggelse nødvendige Tømmer. J. T. 6, 205 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anders Søfrensen i Yding paa menige Sognemænds Vegne paa Kronens Part af Korntienden af Yding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 5 Ørt. 4 Skpr. Rug og 4 Ørt. 4 Skpr. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 110.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pedersen i Yding paa menige Sognemænds Vegne paa Kirkens Part af Korntienden af Yding Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Ørt. 4 Skpr. Rug og 4 Ørt. 4 Skpr. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 110.

24. Jan. (—). Miss. til nogle af Lensmændene om med allerstørste Flid straks at købe saa mange Dun som muligt i deres Len til saa billig en Pris som muligt og ved første Lejlighed sende dem til København. Hvad de give for Dunene, skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 202.

— Miss. til Otte Christopher Rosenkrantz til Boller og Knud Gyldenstjerne til Tim. For nogen Tid siden have de faaet Befaling til at være til Stede, naar Mogens Krabbe til Rysseholm skal modtage det Værgemaal, som Jørgen Friis en Tid lang har forestaaet for ham og hans umyndige Søkende, og dømme dem imellem i de Stridigheder, som

maatte opstaa. Da Jørgen Friis imidlertid er død, inden Værgemaaliet er blevet overleveret Mogens Krabbe, skulle de møde førstkommende 5. Marts i Aarhus for at efterkomme Kongens tidligere Befaling¹, naar afdøde Jørgen Friis's og Fru Lisabeth Galdes Arvinger levere Værgemaaliet fra sig. Ligeledes skulle de være til Støde, naar Mogens Krabbe vil dele den dem efter deres afdøde Forældre² tilfaldne Arv med sine Søskende, og hvis der opstaa nogen Stridighed mellem dem, enten forlige dem i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom. De skulle give alt beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 205 b.

24. Jan. (Skanderborg). Miss. til Niels Krag, der for nogen Tid siden¹ har faaet Missive om at paatage sig Værgemaaliet for afdøde Tagge Krabbes Søn Jacob Krabbe, medens Skiftet mellem ham og hans Søskende efter deres afdøde Forældre staa paa, om i alle Maader at rette sig efter dette Missive. J. T. 6, 206 b.

— Ligelydende Miss. til Ifver Friis angaaende Værgemaaliet for Ifver Krabbe, til Anders Friis angaaende Værgemaaliet for Niels Krabbe, til Jørgen Ernst Worm angaaende Værgemaaliet for Palle Krabbe og til Mogens Kaas til Støringgaard angaaende Værgemaaliet for Jomfru Else Krabbe. Udt. i J. T. 6, 206 b.

25. Jan. (—). Miss. til Caspar Markdanner. Clemind Søfrensen, Borgemester i Vejle, har berettet, at han ikke har faaet Betaling for den Fortæring og Bekostning, som Prins Christian, Kongens Søn, og andre fyrstelige Personer samt flere af Kongens Tjenere til forskellige Tider have gjort hos ham efter rigtige underskrevne Fortæringsregistre, og derhos anmodet om at maatte faa Betaling derfor. Det befales i den Anledning Caspar Markdanner at betale Clemind Søfrensen, hvad Kongen efter Fortæringsregistrene bliver ham skyldig, og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 207.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at optage 2 af M. Ægidius Lauritsens Sønner og Hendrik Henriksen, Søn af Hendrik Walckirck, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 202.

¹ 4. Dec. 1616.

² Tage Krabbe og Sofie Friis.

25. Jan. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviser Jens Thamissen har klaget over, at et Hus, der stod paa den Gaards Grund, han bor i, er blevet frataget ham. Ernst Normand skal med det allerførste erklære sig herpaa, saa Kongen derefter kan give Jens Thamissen Svar. J. T. 6, 207 b.

— Miss. til Jørgen Kaas. M. Niels Spentrup, Sognepræst i Aarhus, har berettet, at han kommer meget tilkort ved et Udlæg, der er gjort ham i afdøde Hr. Hans Albretsens Gods i Aarhus, efter hvem Arv og Gæld er forsvoret. Jørgen Kaas skal paa det flittigste lade den Sag undersøge og snarest muligt erklære sig til Kongen derom. J. T. 6, 208.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Kongen har bragt i Erfaring, at de paaberaabe sig nogle Friheder og Privilegier, i Kraft af hvilke de efter deres Formening ikke ere pligtige til at møde og svare til Landstinget i Viborg angaaende de Domme, Vidnesbyrd, Tov eller Lovmaal, der blive dømt, gjort eller forhvervede af eller hos dem. Det befales dem med det allerførste at begive sig til Skanderborg med disse Friheder og Privilegier. J. T. 6, 208 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Caspar Markdanner. Borgerne i Vejle have berettet, at de idelig og altid besværes meget med at gøre Ægter og derved ville blive fuldstændig forarmede, hvis der ikke i Tide findes Raad derimod, hvorfor de have anmodet Kongen om at tage denne deres daglige Besværing i Betragtning og lindre den noget. Det befales ham i den Anledning at gøre den Forordning, at Bønderne i de nærmest boende Sogne komme Vejle Borgere til Hjælp, naar det gøres nødvendigt og de blive tilsagte dertil af Borgemesteren, saa Borgerne i nogen Maade kunne blive forskaanede for saadanne mangfoldige Ægter. J. T. 6, 208 b.

— Miss. til Caspar Markdanner. Kongen har bragt i Erfaring, at han for nogle Aar siden har givet afdøde Hr. Jens Farsen, da Hospitalsforstander i Vejle, Ordre til at begive sig til ham og medtage Hospitalets Fundats, hvilket denne ogsaa har gjort. Da Borgemestre og Raad i Vejle nu beklage sig over, at de ikke have noget, hvormed de kunne tilholde sig det, som tidligere Konger i Danmark have tillagt Hospitalet,

skal Caspar Markdanner med største Flid lade søge saa vel hos sig selv som hos Hospitalsforstanderens Arvinger, om nævnte Fundats eller en nøjagtig Kopi deraf findes, og i saa Fald tilstille Borgemestre og Raad og Hospitalsforstanderen i Vejle den. Han skal snarest muligt lade undersøge, hvorledes det fra Arilds Tid har forholdt sig med Hospitalets Indkomst og al anden dets Lejlighed, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 6, 209.

25. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Søfren Søfrensen, Borgemester i Bergen, Strange Madtsen i København, Foged paa Færø, og Nicolaus de Freundt, Borger i Bergen, i de næste 3 Aar, fra 1. Maj 1617 at regne, maa besejle Færø og drive Købmandskab der paa de samme Vilkaar, som bevilgedes dem 3. Febr. 1614, hvorefter de skulle rette sig, saafremt de ikke ville have denne Bevilling forbrudt. N. R. 4, 2 b.

28. Jan. (—). Miss. til Otte Lindenov om at give de Bønder i Blekinge, der ligge i hans Len [Sølvitsborg], Ordre til endeligen at være fortænkt i at gøre samme Arbejde med at holde Heste til at fremføre Ved til Ovnene og andet, som de have gjort til Bygningens Behov i Hr. Jens Sparres Tid, da han var forlenet med Christianopol Len. Sk. T. 4, 97.

— Miss. til Caspar Markdanner. Jørgen Andersen, Møller i Skofdal Mølle i Koldinghus Len, har berettet, at Møllen for kort Tid siden er brændt, og anmodet Kongen om at hjælpe ham med noget Bygningstømmer til Møllens Opbygning og eftergive ham noget af Møllenskylden. Det befales i den Anledning Caspar Markdanner at udvise Jørgen Andersen det til Møllens Bygning nødvendige Bygningstømmer og at lade ham være fri for den halve Del af Møllenskylden i dette Aar. J. T. 6, 209 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Gunde Lange. Fru Maren Juel til Langting, Erik Rosenkrantz's Enke, har berettet, at der blandt afdøde Hans Munks Breve, der staa forseglede i Varde, findes Kopi af en Kontrakt, som er gjort mellem Hans Munk og Raadmand Niels Bierg i Varde angaaende en hende tilhørende Gaard i Varde, hvori Hans Munk havde sit Tilhold, da han blev paagrebet, samt Kopier af to Breve fra hende til Hans Munk angaaende denne Gaard. Da der nu paahænger hende vidtløftig Trætte paa Grund af Gaardens Bygfældighed,

skulle de, naar Fru Maren Juel henvender sig til dem, begive sig til Varde, aabne Hans Munks Brevkister, opsøge nævnte Kontrakt og Breve, meddele Fru Maren Juel Kopi af dem, lægge Originalerne ned i Kisterne igen og forsegle disse med de tiloversblevne Breve, der skulle blive staaende der til Bedste for Hans Munks Kreditorer. J. T. 6, 210.

1. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Breide Rantzau. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der endnu behøves 400 Fod gullandske Sten til den foretagne Nybygning paa Kongens Kapel i Roskilde, skal Breide Rantzau med det allerførste levere disse Sten til Kongens Bygmester, saa Kapitlets Tjenere ved første Lejlighed kunne hente Stenene; Bygmesteren mener nemlig ikke at kunne gøre Bygningen færdig i Sommer, hvis han skal vente noget ud paa Sommeren efter Stenene, og dette vil være til stor Skade for Bygningen. Ligeledes skal han forhøre, om det var muligt, at der kunde skaffes en 50,000 Mursten til Bygningen af de Mursten, som blev brændt forrige Sommer, da det vil blive for sent at vente paa de nye brændte Sten, eftersom disse sjælden blive færdige før Pinsedag og der desuden skal bruges Sten til Fylding og Indmur og andet af de Sten, som brændes ved Abrahamstrup, hvilket han nærmere kan erfare af den herhos føjede Fortegnelse. Sj. T. 21, 202 b.

— Miss. til Lavridts Ebbesen. Da Kield Brockenhuus, der for nogen Tid siden¹ blev forlenet med en Kronens Gaard i Jegebjerg² By i Handsted Sogn i Vord Herred, nu er død, skal Lavridts Ebbesen lægge denne Gaard ind under Skanderborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 6, 210 b.

3. Febr. (—). Miss. til Ernst Normand. Af hans Beretning har Kongen erfaret, at Bønderne til Bygholm Slot ikke vel kunne overkomme at drive Avlen baade til Bygholms Ladegaard og paa den Ejendom, som ligger til Stiernholm Gaard. Da Bygholms Ladegaard skal blive vedlige, skal han forpagte den til Stiernholm liggende Ejendom, der plejer at bruges med Avl, til Borgerne i Horsens eller andre, hvilke der ville

¹ 17. Aug. 1590.

² Egebjerg, Vor H.

give mest for den, og føre Forpagtningssummen til Indtægt for Kongen i Regnskabet. J. T. 6, 211.

3. Febr. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af de udskrevne jordegne Bønder, der have bortfæstet de Gaarde, de ere udskrevne af, til andre Bønder, ikke alene tilholde de Bønder, der have fæstet deres Gaarde, til at holde de Soldater, som de selv burde holde, men ogsaa tvinge dem til at udgive den aarlige Landgilde, der plejer at svares af Gaardene, hvorover der ofte klages til Kongen. Det befales ham at føre flittigt Tilsyn med, at disse de jordegne Bønders ubillige Paalæg fuldstændig blive afskaffede, saa at de Bønder, der have fæstet saadanne udskrevne Gaarde af Selvejerbønder, enten blive forskaanede for at holde Soldater eller for at svare Landgilde af Gaardene, og at der hermed forholdes aldeles efter den Forordning, som Kongen har ladet udgaa om Soldaterholdet. Hvis nogen viser sig modvillig, skal han i Forening med Lensmanden i det Len, hvor saadan Modvillighed bedrives, lade vedkommende tilbørligt straffe. J. T. 6, 211 b.

4. Febr. (—). Mageskifte mellem Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Kalø Slot, og Kronen. J. R. 7, 130 b. (Se Kr. Sk.).

— Forleningsbrev for Anders Bertelsen paa det efter afdøde Hr. Jens Jensen ledige Kannikedomme i Aarhus Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 139 b.

— Forleningsbrev for Chresten Ifversen paa det efter afdøde Hr. Anders¹ i Holmb ledige Magdalene Vikarie i Aarhus Domkirke. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 140.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Hr. Lauris Pedersen, forhen Kapellan i Aarhus, der er kommen i nogen Ulejlighed med et Kvindfolk i Aarhus, som han har slaaet i sit eget Hus, for hvilken Sag han er bleven dømt fra sin Hals, igen maa blive befordret til Præstekald enten her i Stiftet eller andensteds, hvor han maatte blive lovlig kaldet, da han nu har stillet Sagvolderen tilfreds for den Sag. J. R. 7, 140 b.

¹ Anders Thomesen.

4. Febr. (Skanderborg). Miss. til Ifver Juel og Niels Krag. Da Hr. Christian Wilhelm, Markgreve af Brandenburg og Administrator i Magdeborg, har henvendt sig med en Skrivelse til Kongen om en Adelsperson, ved Navn Svend Orning, saaledes som de nærmere kunne se af Markgrevens Skrivelse med dertil føjede Kopi, skulle de paa Landstinget lade udspørge, om Svend Orning endnu lever og hvor han opholder sig, og med det allerførste meddele Kongen det. J. T. 6, 212.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd i Jylland. Da Kongen behøver nogle Murkarle, Kalkslagere og Pligtskarle til Byggeriet paa Frederiksborg Slot, skulle de udtage saadanne i Købstæderne og i Lenene, Folk, som ere gode og forstaa deres Embede, og siden sende dem til Frederiksborg Slot, ledsagede af deres eget visse Bud og med en Fortegnelse over enhvers Navn og Fødested, saa de kunne være der til den 1. Marts. De skulle nøje paase, at der ikke fremsendes Folk, som have været fremsendte sidste Aar, men andre, som ere stærke og føre. — Caspar Markdanner (Koldinghus Len) 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle fra Kolding, 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle fra Vejle og 8 Pligtskarle fra Lenet; Hr. Albret Skeel (Riberhus Len) 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 7 Pligtskarle fra Ribe, 4 Pligtskarle fra Varde og 10 Pligtskarle fra Lenet; Hr. Uldrig Sandberg (Lundenes Len) 5 Pligtskarle fra Lenet; Mogens Kaas (Ørum Len) 1 Murkarl og 2 Pligtskarle fra Thisted og 5 Pligtskarle fra Lenet; Knud Gyldenstjerne (Vestervig Len) 6 Pligtskarle fra Lenet; Ifver Juel (Bouling Len) 1 Murkarl og 3 Pligtskarle fra Lemvig, 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 3 Pligtskarle fra Ringkøbing, 4 Pligtskarle fra Holstebro og 6 Pligtskarle fra Lenet; Erendst Norman (Bygholm Len) 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle fra Horsens og 5 Pligtskarle fra Lenet; Lavrids Ebbesen (Skanderborg Len) 10 Pligtskarle fra Lenet; Jørgen Kaas (Aarhus Len) 2 Murkarle, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle fra Aarhus og 8 Pligtskarle fra Lenet; Christian Holck (Silkeborg Len) 8 Pligtskarle fra Lenet; Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len) 2 Pligtskarle fra Æbeltoft, 2 Pligtskarle fra Grenaa og 8 Pligtskarle fra Lenet; Eske Brock (Dronningborg Len) 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 5 Pligtskarle fra Randers og 10 Pligtskarle fra Lenet; Eske Bilde (Mariager Len) 2 Pligtskarle fra Mariager og 6

Pligtskarle fra Lenet; Knud Gyldenstjerne (Hald Len) 1 Murkarl og 3 Pligtskarle fra Nykøbing paa Mors, 1 Murkarl og 3 Pligtskarle fra Viborg, 2 Pligtskarle fra Hobro og 8 Pligtskarle fra Lenet; Christen Thott (Skivehus Len) 2 Pligtskarle fra Skive og 5 Pligtskarle fra Lenet; Manderop Parsberg (Aalborghus Len) 1 Murkarl, 1 Kalkslager og 9 Pligtskarle fra Aalborg, 1 Pligtskarl fra Hjørring, 2 Pligtskarle fra Skagen og 10 Pligtskarle fra Lenet; Gunde Lange (Seigelstrup Len) 2 Pligtskarle fra Sæby og 5 Pligtskarle fra Lenet. J. T. 6, 212 b¹.

6. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jørgen Søfrensen², Borger i Kolding, og nogle af hans Medborgere bevilger, at de maa sælge et Skib paa 36 Læster, som de have ladet bygge i Kolding, til hvem af Indbyggerne, der vil give mest derfor, men ikke til fremmede. J. R. 7, 141.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Da Fru Maren Skram til Faarup har berettet, at hun paa Voldbierggaard har nogle Breve staaende, som ere hende og hendes Gods magtpaa-liggende, skulle de med det første begive sig til Voldbierggaard, opsøge de Breve, der angaa Fru Maren Skram og hendes Gods, tilstille hende disse, men paase, at der ikke leveres hende andre Breve end dem, der angaa hende og hendes Gods. J. T. 6, 214 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Nielsen til Rouglesøegaard³ paa Kirkens Part af Korntienden af Rogle-sø⁴ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Ørt. Rug, 3¹/₂ Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 110.

8. Febr.⁵ (—). Miss. til Jakop Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot. Denne Brevviserske, Anne Erik Bruns i Assens, har berettet, at hendes afdøde Husbonde har tjent Jakop Ulfeldt paa Hagenskof Slot som Ridefoged, men er død, da han stod i Begreb med at ville gøre sit Regnskab klart. Efter hans Død har Jakop Ulfeldt nu ladet

¹ Tr: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 35 f. (med Dato 5. Febr.).

² Kaldes et Sted i Brevet: Jørgen Jørgensen.

³ Rolsegaard,

Mols H.

⁴ Rolse, Mols H.

⁵ Brevet er i F. T. fejlagtig

dateret: 8. Jan.

hende forfølge og ladet sig indføre i hendes Gaard og Grund, uanset at Regnskabet endnu ikke er forhørt og hun ikke kan vide, hvor stor Gælden er og om den kan beløbe sig til saa meget, som hendes Part i Gaarden er værd. Jakob Ulfeldt skal snarest muligt indsende Erklæring herom til Kancelliet, for at Kongen kan give tilbørligt Svar paa hendes Klage. Orig. F. T. 3, 415.

8. Febr. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck. Menige Bønder i Funder i hans Len [Silkeborg] have berettet, at der ved dem ligger en Gaard, hvori Peder Andersen bor, og at denne for nogen Tid siden har paaført dem en Marketrætte; der er opkrævet Sandemænd derpaa, hvilke have fuldgjort deres Tov til stor Skade og Afbræk for Byen. Da de have anmodet om, at der hermed maa forholdes som fra Arilds Tid af, skal Christian Holck med det allerforderligste erklære sig til Kongen om den Sag og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare, om Tovet er til saa stor Skade for dem, som de berette, og kan give dem tilbørligt Svar paa deres Klage, da han ikke vil have en hel By fordærvet for én Gaards Skyld. J. T. 6, 214 b.

— Miss. til Manderop Parsberg. For nogen Tid siden¹ gav Kongen ham Ordre til paa Kronens Vegne at overtage Aastrup Len for en Sum Penge, som Axel Galt, der da havde Lenet i Forsvar, skyldte Kronen af en paabudt Pengeskat, og for nogen anden Gæld, som han paa sin Hustrus Faders Benedix Rantzaus Vegne skulde betale til nogle af Kongens Under-saatter, og beholde dette Len, indtil Kongen var tilfredsstillet for Pengeskatten og Baltzar von Ahlefeldt til Helligestede, Embedsmand paa Rensborg Slot, og Mogens Grefve, Raadmand i Ribe, for deres Tilgodehavende. Da Benedix Rantzau nu har begæret igen at maatte faa Aastrup Len, naar Pengeskatten bliver betalt og Baltzar von Ahlefeldt og Mogens Grefve tilfredsstillede, har Kongen bevilget dette og befaler Manderop Parsberg at overlevere Lenet til Benedix Rantzau, saasnart denne har bevist, at Kongen, Baltzar von Ahlefeldt, Mogens

¹ 13. April 1614.

Grefve og andre, hvis der findes saadanne, som maatte have gjort Beslag paa Lenet, have faaet deres Betaling. J. T. 6, 215.

8. Febr. (Skanderborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskitte af Hr. Jørgen Skeel til Sovstrup, Embedsmand paa Kalø, nemlig 6 Gaarde, 1 Bol og 5 Gadehuse i Daubierig By og Sogn, Daubierig Gaard og Daubierig Mølle i Fiends Herred og 1 Gaard i Skringstrup By i Skals Sogn i Rinds Herred, ind under Hald Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 6, 216.

10. Febr. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Jylland om at købe N Skippund Dun i deres Len til saa billig en Pris som muligt, sende Dunene til København inden 1. Maj og indføre Udgiften i deres Regnskab. Fremsende de ikke Dunene til den fastsatte Tid, nødes Kongen til at købe dem paa andre Steder, og han vil saa siden kræve, hvad han giver derfor, hos dem selv. — Caspar Markdanner [Koldinghus), Hr. Albret Skeel (Riberhus) og Manderop Parsberg (Aalborghus) hver 2 Skippund; Lavrids Ebbesen (Skanderborg), Jørgen Kaas (Aarhus), Christen Holck (Silkeborg), Hr. Jørgen Skeel (Kalø) og Eske Brock (Dronningborg) hver 1½ Skippund; Knud Gyldenstjerne (Vestervig), Fru Mette Hardenberg (Beuling), Eske Bilde (Mariager) og Knud Gyldenstjerne (Hald) hver 1 Skippund; Hr. Ølrik Sandberg (Lundenæs), Mogens Kaas (Ørumb), Ernst Normand (Biugholm), Christen Thott (Skivehus) og Gunde Lange (Seigelstrup) hver ½ Skippund. J. T. 6, 217 b.

11. Febr. (—). Miss. til Fru Mette Hardenberg. Denne Brevviser, Lavrids Diur, har berettet, at han i nogen Tid har tjent hendes afdøde Husbonde¹ som Foged paa St. Knudts Kloster i Odense, fra hvilken Tjeneste han nu har været forløvet paa tredje Aar, og at han har overgivet sit Regnskab til hendes afdøde Husbonde og ofte begæret at maatte komme til Ende dermed og faa sin Kvittansiarum, hvilket ogsaa skal være lovet ham, men nu klager han højlig over, at han bliver eftertragtet, skønt der endnu ikke er gjort ham nogen Mangel paa hans Regnskab. Da han stadig tilbyder at ville gøre hende Regnskab i Godtfolks Nærværelse og at ville stille hende til-

¹ Kristen Friis til Borreby.

freds, hvis han efter disses Sigende bliver hende noget skyldig, befales det hende at stede Laurids Diur til Regnskab, saa han kan komme til endelig Ende med den Sag; han skal saa straks tilfredsstille hende og hendes Medarvinger, saafremt han ikke vil forfølges derfor efter Loven. Sj. T. 21, 203.

11. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Albret Skeel og Jacop Ulfeldt. For nogen Tid siden¹ have de faaet Ordre til at møde i Landsbyen Rømes² ved Husum den 22. Febr. Da de Gravamina, som de skulde rette sig efter i denne Befaling, endnu ikke ere komne Kongen i Hænde, skulle de opsætte Rejsen, indtil de faa nærmere Ordre fra Kongen. J. T. 6, 218.

— Miss. til Christen Thott og M. Christen Hansen. Da der er Strid om, hvorvidt Snested, Sønderhaa og Hørsted Sogne i Thy bør betjenes af én Sognepræst, skulle de ved første Lejlighed begive sig derhen, stævne Sagen i Rette for sig, nøje undersøge den og siden afsige Dom om, hvorvidt de nævnte Sogne for Bejleligheds Skyld bør og kunne annekteres og betjenes af én Sognepræst. De skulle give deres Dom beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 218.

— Miss. til Caspar Markdanner. Da Fru Maren Skram til Faarup, Jakop Hardenbergs Enke, har begæret Faarup Mølle til Mageskifte, skal han ved første Lejlighed erklære sig om, hvorvidt Møllen for Bejleligheds Skyld kan mistes fra Slottet, og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give Fru Maren Skram tilbørlig Besked. J. T. 6, 218 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Fru Maren Skram til Faarup, Jakob Hardenbergs Enke, har begæret en Mølle i Koldinghus Len til Mageskifte for 1 Gaard og 1 Gadehus i Billetofte³ i Nessing Sogn i Skads Herred, skal Albret Skeel med det første undersøge, om Gaarden er god for sin Landgilde, og straks erklære sig til Kongen herom. J. T. 6, 218 b.

— Miss. til Fru Mette Hardenberg om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, nemlig 1 Gaard i

¹ 19. Jan. 1617.

² Rødenis.

³ Billetofte, Næsbjærg S., Skads H.

Kirkebye og Gulsgaard¹ i Stabye Sogn i Uldborg Herred og 1 Gaard i Sønderbye i Handbiørg Sogn i Hierrum Herred, ind under Beufling Slot og indskrive det i Jordebogen. J. T. 6, 220 b.

11. Febr. (Skanderborg). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Thomesen til Tandrup, Hertug Christians Kammerjunker, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Tørringe Sogn i Vradts Herred, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug, 3¹/₂ Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen og ligesaa meget til Tørringe Kirke. Udt. i Tb. S. 110 b.

12. Febr. (—). Miss. til Jens Juel og Sigvort Beck. Kongen har ladet udgaa Missivebreve² til Størsteparten af Lensmændene i Nørrejylland om at købe nogle Skippd. Dun til Kongen, saaledes som de nærmere kunne se af vedlagte Kopi af Brevet og Registret over Lensmændene og over, hvor meget enhver skal købe og fremsende. Hvis nogen af Lensmændene viser sig forsømmelig og ikke fremsender Dunene til den i Brevene bestemte Tid, skulle de straks paa Kongens Vegne købe saa megen Dun, som vedkommende Lensmand ikke har fremsendt, og indkræve de Penge, som de give derfor, hos den Lensmand, der har vist sig forsømmelig. Sj. T. 21, 203 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Karsten Michelborg³ i Haderslev i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 204.

15. Febr. (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Faarstrup Sogn i Slet Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kronen og 4 Pd. Rug og 4 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 110 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at modtage to Fanger, som Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald, sender til Frederiksborg Slot, lade dem slaa i Jærn og holde dem til Arbejde lige med de andre Fanger. Sj. T. 21, 204 b.

¹ Julsgaard, Ulvborg H. Mickelborg.

² 10. Febr. 1617.

³ Johannes

16. Febr. (Skanderborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald. Da Kongen har bragt i Erfaring, at 4 Mænd have lovet for en Skriver paa Mors, der nu er rømmet, fordi han skal have forfalsket en Tingbog, at han skulde blive til Stede, skal han lade aftinge med disse 4 Mænd, saa vidt deres Løfte angaar. Han skal sende de 2 Karle, der overfalddt Ridefogden paa Mors, til Frederiksborg Slot, hvor de skulle slaas i Jærn og arbejde. J. T. 6, 221.

— Forordning over alt Riget om at søge Kronens Møller. Sj. T. 21, 232. (Tr.: CCD. III. 493 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ over alt Danmark om at lade ovenstaaende Brev forkynde paa Tingene i deres Len og paase dets Overholdelse. Sj. T. 21, 204 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Møllerne forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 21, 206 b.

— Miss. til Lavrids Ebbesen, Christopher Gersdorff, Knud Gyldenstjerne til Tim og Christen Thott. Fundum² Bymænd have berettet, at Sandemænd for nogen Tid siden have svoret og gjort et Markeskel mellem Fundum Bymark og Gaarden Seil, hvilket skal være Fundum By til stort Afbræk paa dens Fædrift og i andre Maader, saa Fundum By vil blive fuldstændig ødelagt, saafremt Markeskellet skal staa ved Magt, saaledes som deres indleverede og til Christian Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg, overleverede Supplikation nærmere udviser. Det befales i den Anledning ovennævnte fire Mænd ved første Lejlighed at begive sig baade paa Fundum Bymark og paa Seil Mark, nøje undersøge, om det af Sandemændene svorne Markeskel kan være til saa stor Skade for Fundum Bymark paa Fædrift og i andre Maader, som de lade sig forlyde med, og om det ikke vil være gavnligere for Kronen, at alt bliver, som det har været, forinden Sandemændenes Tov blev gjort. De skulle give deres Undersøgelse beskrevet under deres Signeter og indsende den til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give Fundum Bymænd tilbørligt Svar, naar de gøre yderligere Anfordring herom. J. T. 6, 219 b.

¹ De opregnes alle med deres Len.

² Funder, Hids H.

16. Febr. (Skanderborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det Hus, som staar over Porten, og det trinde Taarn paa Hald Slot skulle være noget bygfældige, skal han med det første lade Huset og Taarnet istandsætte, hvor det maatte være nødvendigt. Han maa endvidere bygge en ny Bro der ved Slottet, da Stolperne paa den anden skulle være helt i Stykker. Da Kongen ogsaa har bragt i Erfaring, at Langvel Bro skal være meget brøstfældig, og de Sogne, der svare Brokorn til Broen, besvære sig ved at udgive dette, medmindre Broen maa blive gjort i Stand, befales det ham at lade Broen flytte, da den ikke længere kan blive staaende, hvor den nu staar, og lade den holde saaledes i Stand, at ingen af de Sogne, der svare Brokorn til Broen, skal have Grund til at klage over dens Brøstfældighed. Han skal lade Sallingsunds Bro opbygge fra nyt af og ligesaa Færgerne, da den skal være saa gammel, at den ikke længere kan bruges. J. T. 6, 221 b.

— Miss. til Jørgen Kaas. Da Kongen har begæret noget Gods til Mageskifte af Jomfruerne Helvig og Kiersten Ulfeldt og Jomfru Helvig Ulfeldt i Stedet har begæret 1 Selvejerbol i Lille Fulden i Beder Sogn og Jomfru Kiersten Ulfeldt 1 Gaard i Pedalt i Maling Sogn i Ning Herred, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om nævnte Gaard og Bol for Belejligheids Skyld kunne undværes fra Gaarden [Aarhusgaard] og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig efter den. J. T. 6, 222.

17. Febr. (—). Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Kongen har begæret noget Gods til Mageskifte af Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard og hun til Vederlag derfor har begæret 1 Aarhus Kapitel tilhørende Gaard i Store Fulden i Marslet Sogn i Ning Herred, skal Kapitlet med det første erklære sig om denne Gaards Lejlighed, hvorfor Kongen vil gøre Kapitlet Udlæg, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig derefter. J. T. 6, 222 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Fru Anne Rosenkrantz, Frants Rantzaus Enke, har bevilget Kongen en Gaard i Skanderborg Len til Mageskifte og til Vederlag derfor har begæret 1 Gaard i Strøby i Roskilde Len, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om denne Gaard kan undværes fra

Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 206 b.

17. Febr. (Skanderborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Da han har tilkendegivet Kongen, at der er 2 Kroer i Vindeskilde, som er den nærmeste By ved Draxholm Slot, og at disse foraarsage stort Klammeri og Usikkerlighed baade blandt hans egne Folk og blandt Kronens Bønder, skal han straks lade disse Kroer afskaffe. Hvis nogen der i Byen herefter understaar sig til at holde offentligt Krohus eller at udtappe Øl, Brændevin eller anden Drik, skal han lade ham alvorligt straffe. Sj. T. 21, 207.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage afdøde Eske Bildes Søn Peder Bilde i Sorø Skole og lade ham flittigt optugte og oplære. Udt. i Sj. T. 21, 207 b.

— Miss. til Lensmændene i Danmark. Da Kongen til Forfærdigelsen af sine Skibe aarlig behøver et stort Antal Skibstømmermænd, skulle de forhandle med alle de Skibstømmermænd, som findes i Købstaden N, om at de hvert Aar i Begyndelsen af Marts skulle begive sig til København for en 2 Maaneders Tid at arbejde paa Bremerholmen lige med Kongens Skibstømmermænd. Kongen vil betale dem samme Løn, som disse faa, og vil endvidere bevilge, at enhver Skibstømmermand, der saaledes indstiller sig, maa være fri for Vagt, Baadsmænds- og Bøsseskyttehold og al anden borgerlig Tyngde, dog skulle de svare sædvanlig Skat til Kronen. Kongen vil endvidere tilstille dem Pas, hvorefter de skulle befordres frem og tilbage. De skulle sørge for, at de Skibstømmermænd, der blive tilsagte, komme herover i Begyndelsen af Marts, og for denne Gang forsyne enhver med Pas af dem selv paa fri Vogne og Færger over Færgstederne, saa de kunne være i København til den bestemte Tid; naar de komme til København, skulle de faa Kongens eget Pas. De skulle paase, at Skibstømmermændene indtil nærmere Ordre hvert Aar begive sig over til København, hver for sig. — Sjælland: Key Rantzau i Køge; Christen Hansen i Helsingør; Ebbe Munk i Korsør og Skelskør; Palle Rosenkrantz i Vordingborg, Præstø og Næstved; Jørgen Daa i Holbæk; Sten Brahe i Kallundborg. — Fyen: Christen Knudsen i Børgense; Jacob Ulfeldt i Nyborg, Kerteminde, Faaborg og Svendborg; Corfidts Rud i Middelfart; Fru Pernille Gyldenstjerne i

Assens. — Jylland: Caspar Markdanner i Kolding og Vejle; Hr. Albret Skeel i Ribe og Varde; Jørgen Kaas i Aarhus; Manderup Parsberg i Aalborg og Skagen; Knud Gyldenstjerne i Nykøbing paa Mors og Hobro; Eske Brock i Randers; Ernst Normand i Horsens; Mogens Kaas i Thisted; Gunde Lange i Sæby; Eske Bilde i Mariager; Fru Mette Hardenberg i Lemvig og Ringkøbing; Christen Thott i Skive; Hr. Jørgen Skeel i Æbeltoft og Grenaa. — Hr. Jørgen Lunge i Marstrand, Kongelf og Oddevald. — Skaane: Sigvord Grubbe i Malmø, Ystad og Trelleborg; Tagge Thott Otsen i Landskrona; Hr. Anders Bilde i Helsingborg; Jens Sparre i N; Anders Sinklar i Sømmershavn; Mogens Pax i Halmstad; Mogens Gyldenstjerne i Varberg, Falkenberg og Kongsbakke; Tagge Thott Andersen i Laugholm; Falk Lykke i Christianopol; Otte Lindenov i Sølvitsborg og Ronneby. Sj. T. 21, 207 b. Orig. (dat. 18. Febr.) til Kristen Knudsen Akeleje paa Odensegaard i Landsark. i Odense. Orig. (dat. 18. Febr.) til Mogens Gyldenstjerne, Lensmand paa Varberg.

17. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hans Bang. Borge-mestre og Raad i Flensborg have berettet, at han et Aars Tid eller to har oppebaaret nogen usædvanlig Told af dem, mere end Rigets Undersaatte pleje at udgive. Det befales ham i den Anledning indtil videre ikke at tage mere i Told af Indbyggerne i Flensborg end af andre Undersaatte i Riget. F. T. 3, 418.

— Miss. til Manderop Parsberg. Da Kongen har befalet Knud Gyldenstjerne at lade foretage nogen Bygning paa Hald Slot og der hertil behøves et temmeligt Antal Mursten, skal Manderop Parsberg, naar han tilsiges derom, skaffe de til Bygningen fornødne Mursten fra Aalborg til Hierbek¹ og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 222 b.

18. Febr. (—). Miss. til Lensmændene² i Danmark og Norge om at lade Forordningen [af 23. Jan. 1617] om de danske Bøger, som trykkes paa fremmede Steder og indføres her i Riget, forkynde i Købstæderne og i Lenet og siden paase dens Overholdelse. Sj. T. 21, 209.

¹ Hjarbæk, Nørlyng H.

² De opregnes alle.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Landsdommerne¹ om at lade samme Forordning forkynde paa Landstingene. Sj. T. 21, 209.

— Miss. til Biskopperne i Danmark og Norge om at paase Overholdelsen af Forordningen om de danske Bøger, som trykkes paa fremmede Steder og indføres her i Riget. Sj. T. 21, 211. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev om, at M. Hans Ubeneus, der en Tid lang har opholdt sig hos Jesuiterne, men har erklæret, at han ikke billiger deres Religion eller i nogen Maade er den tilgængelige, maa komme til Kald paa Landsbyen, hvor han lovligt maatte blive kaldet efter Ordinansen. Superintendenterne skulle dog paase, at M. Hans Ubeneus, hvor han maatte blive kaldet, ikke lærer sine Tilhørere noget, som ikke er i Overensstemmelse med Guds Ord og Kongens Religion. J. R. 7, 141 b.

— Aab. Brev til Kronens Bønder under Skanderborg og Aakier Slotte. Da Kongen vil lade Skanderborg Slot indelukke og befæste med en Jordvold og har sluttet Kontrakt med en Værkmester om Udførelsen af dette Arbejde for en Pris af 1670 Rigsdlr., skal Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, indkræve denne Sum hos dem og paase, at den rigt hjælper den fattige. Det befales dem strengeligen at udrede Pengene, naar Laurits Ebbesen eller hans Fuldmægtige tilsige dem, saafremt de ikke ville deles og tiltales. J. R. 7, 142.

— Miss. til Lavrids Ebbesen om at lade det efterskrevne forfærdige paa og ved Skanderborg Slot: 1. Der skal neden for den nederste Port laves en Bro over den Grav, som Værkmesteren skal lade grave og opkaste, og Broen skal laves med en Togbrygge. 2. Der skal gøres Jernsprinkler i alle Vinduerne neden omkring Slottet. 3. Der skal laves en muret Rende bag ud fra Køkkenet. 4. Baadehuset, Fiskehuset og begge Hyttefadene skulle sættes paa og ved Ebbelø. 5. Skibene skulle ogsaa lægges ved samme Ø. 6. Det grønne Hus skal flyttes til det Sted i Dyrehaven, som er anvist ham. 7. Den

¹ De opregnes alle.

lange Stald skal sættes tæt op til Ridehuset og gaa op til Slottet med den ene Ende. — Ligeledes skal han lade følgende Arbejde udføre paa Aakier: 1. Det Hus, som er forfaldent og staar mellem begge Broerne, skal nedtages og Pladsen tillukkes igen med samme Tømmer, muret mellem Stænger. 2. Husene skulle skelnes, Kælderhalsen opskrues og igen istandsættes med Tag. 3. Den store udbrudte Dam skal istandsættes med 2 Poster og et godt Omløb. 4. Den Dam, som ligger straks udenfor Slottet ved Svend Fyldings Ridebane, skal ligeledes istandsættes med 2 Poster og et godt Omløb. 5. Alle de andre smaa Damme, hvor de end ligge, skulle renses og istandsættes med Poster. — Paa Ring Kloster skal han lade følgende udføre: 1. Alle Skillerum skulle udbrydes og Skorstenene nedbrydes, og der skal laves Loft til Korn og Havre. 2. Kirken skal istandsættes, saa det, der bliver avlet, kan ligge deri. Han skal til denne Bygnings Færdiggørelse hente Kalk, Sten og Tømmer fra Bygholm Slot og paase, at Byggeriet sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 224.

18. Febr. (Skanderborg). Miss. til Ernst Normand. Kongen har bragt i Erfaring, at Taget, Sparreværket og Plankerne paa Stiernholmgaard samt Stalden sammesteds skal være helt bygfældig og forfalden. Det befales i den Anledning Ernst Normand at lade Bygningen paa Bygholm nedtage og med saa ringe Bekostning som muligt istandsætte Stiernholm med Husene fra Bygholm. Mangler paa Vinduer, Bænke, Stole og Skiver skulle ligeledes forbedres med det, som findes paa Bygholm. Hvad der endeligt skal laves fra nyt af, skal han lade udføre efterhaanden og med saa ringe Bekostning som muligt. Da han selv har berettet, at Prammen ved Bygholm kan istandsættes for en 10 eller 12 Dlr., tillades det ham at anvende denne Sum dertil. Da de to Fiskeboder ved Stiernholm ere helt forfaldne og bygfældige, saa Kongen ikke kan faa sin aarlige Rente af dem, skal han ved første Lejlighed og med saa ringe Bekostning som muligt lade disse Fiskeboder istandsætte og fore Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 223.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bønderne i hans Len ikke kunne drive Avlen til Stiernholmgaard, maa han selv beholde Avlen, dog skal

han saa drive den paa sin egen Bekostning og maa ikke i nogen Maade besvære Kronens Bønder dermed, naar undtages, at Kronens Bønder skulle holde de Gærder ved Magt, hvormed Lykkerne og Tofterne indelukkes. Han skal aarlig svare 50 Rigsdaler in specie af Avlen og til belejlig Tid indbetale dem til Rentekammeret. J. T. 6, 223 b.

19. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har begæret noget Krongods i Salling Herred, nemlig 4 jordegne Gaarde, 1 Fæstegaard, Kronens Rettighed i 1 Bol samt 5 Gadehuse i Hostrup¹ By og Sogn, 1 Gaard i Jordløs By og Sogn og 1 Gaard i Ølsted i Sønder Broeby Sogn, til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Vinding Herred, nemlig 3 Gaarde og 1 Gadehus i Ellinge By og Sogn, 1 Gaard i Sodrup², 1 Gaard i Ferritsløuf, 1 Gaard i Rosildt og 1 Gaard i Bogense³ By og Sogn, skal Jacob Ulfeldt ved allerførste Lejlighed erklære sig, om det Gods, som Christian Holck begærer til Mageskifte, kan undværes fra Lenet og om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 418.

20. Febr. (—). Aab. Brev om, at N. N., Borger i Kolding, der har lovet, at han hvert Aar, omkring den 1. Marts, vil indstille sig i Kongens Tjeneste paa Bremerholmen i København for at lade sig bruge en 2 Maaneders Tid lige med andre Kongens Skibstømmermænd, saalænge Kongen behøver hans Tjeneste, skal beforders frem og tilbage med Heste og en Vogn og fri Færger over Færgestederne og forsynes med fri Underholdning af Mad og Øl for sin egen Person, hvorhos han hver Dag, han arbejder paa Bremerholm, skal have samme Dagløn som de andre Skibstømmermænd. Endvidere skal han hele Aaret igennem i Kolding være fri for Vagt, Baadsmænds- og Bøsseskyttehold og anden bürgerlig Tyngde med Undtagelse af de Skatter, som erlægges til Kronen, dog maa han saa heller ikke bruge noget Købmandskab, medmindre han vil svare tilbørlig

¹ Haastrup, Salling H. samme H.

² Saaderup, Vinding H.

³ Bovense

Rettighed deraf til Byen. Han maa ikke opholdes i Kongens Tjeneste i mere end omtrent 2 Maaneder. — Fortegnelse over dem, der fik Pas: Jørgen Søfrensen, Jørgen Bertelsen, Niels Lauridtsen, Anders Mortensen, Christen Jensen, Villom Clausen, Hans Pedersen og Madts Povfelsen i Kolding; Christen Hansen, Christen Ollufsen og Hans Nielsen i Marstrand. Sj. R. 16, 236 b.

20. Febr. (Skanderborg). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har befalet Lavrids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at lade lave en Bro af Egetømmer her neden for Slottet, skal Christen Holck paa nærmere Tilsigelse af Lavrids Ebbesen skaffe denne de til Broens Opbygning nødvendige Egeplanker, hver 1 Haand tyk og 7 Al. lang. J. T. 6, 224 b.

— Miss. til Ernst Norman. Da Kongen har givet Lavrids Ebbesen Ordre til at lade foretage nogen Bygning paa Skanderborg Slot, Ring Kloster og Aakier, skal han dertil skaffe denne saa meget Tømmer, Sten, Kalk og Lægter, som han har i Forraad paa Bygholm Slot. J. T. 6, 225.

21. Febr. (—). Miss. til Christian Holck. Denne Brevviser, Mikkell Nielsen i Hørup¹, har ansøgt om Tilladelse til at maatte ægte den Kvinde, Maren Villadtsdatter, som han i langsommelig Tid har ligget i et slemt Levnet med og har avlet nogle Børn sammen med, for hvilken Sag han dog har afsonet hos Christian Holck og afdøde Frants Rantzau. Kongen bevilger, at de nævnte Personer maa gifte sig med hinanden, saafremt det lovligt kan bevises, at Maren Villadtsdatters forrige Mand er død, dog paa den Betingelse, at de skulle staa offentligt Skrifte, førend de maa gifte sig. J. T. 6, 225.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Da Niels Lund i Riis i hans Len for nogen Tid siden har lidt temmelig stor Skade ved Ildebrand og straks igen har ladet bygge paa den afbrændte Gaard, skal Lavrids Ebbesen udover den Forskaansel, han allerede har, fritage ham for et halvt Aars Landgilde. J. T. 6, 225 b.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Kongen vil lade Skanderborg Slot lukke og befæste med en Jordvold og har ladet

¹ Haarup, Gern H.

forhandle om dette Arbejde med en Værkmester, der har lovet at udføre det for 1670 Rdlr. uden nogen Besværing for Bønderne. Lavrids Ebbesen skal give Kronens Bønder i Skanderborg og Aakier Len samt Fogder, Skrivere og selvegne Bønder i Lenene Paalæg om, at de skulle udrede den ovennævnte Sum, og paase, at Pengene blive erlagte i god Tid og at alt gaar ligeligt til med Kontributionen, saa den rige hjælper den fattige og aldeles ingen bliver fri undtagen Adelen Bønder og de Bønder, som ere udskrevne til Kongens Krigstjeneste. J. T. 6, 226.

21. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Kaas. Lissebet Lavridsdatter, M. Christen Foss's Hustru, i Aarhus har anmodet om at maatte faa Stadfæstelsesbrev paa Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Aarslof Sogn i Horslef Herred, som Jørgen Kaas har fæstet til hende. Jørgen Kaas skal erklære sig om, hvorledes det har sig med denne Tiende og hvor langt Sognet ligger fra Aarhus, da det vil være Bønderne besværligt at yde deres Tiende til nogen, som bor i Købstæderne, og med det første indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 226 b.

22. Febr. (—). Aab. Brev om, at Berent Mogensen, Klejnsmed paa Skanderborg Slot, indtil videre aarlig maa oppebære samme Løn og Genant, som han hidtil har haft, nemlig 30 Dlr. 3 Mk., 4 Tdr. Rug, 8 Tdr. Malt, 1 Td. Humle, 1 Td. Gryn, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 12 Sider Flæsk, 1 Oksekrop og 10 Faarekroppe. Han skal til Gengæld være forpligtet til at udføre det Arbejde, som Lensmanden befaler ham, og som han hidtil har udført. J. R. 7, 143.

— Bestalling for Jens Villadsen¹ som Rørmester paa Skanderborg Slot med en aarlig Løn af 66 Rigsdlr. Han skal være forpligtet til at udføre det Arbejde, som paalægges ham af Lensmanden, og som han hidtil har udført. J. R. 7, 143 b.

— Aab. Brev til de Bønder, der ligge til Løfvel Præbønde i Viborg Domkirke, som Mogens Godske til Liemark er forlenet med, at de skulle gøre ham Ægt og Arbejde,

¹ Kaldes et Sted i Brevet: Jens Mikkelsen.

ligesom de og deres Formænd fra Arilds Tid af have gjort, og hjælpe ham med at drive Avlen til den Gaard i Løfvel, som han med Kongens Bevilling bor paa, indtil han efterhaanden igen kan faa sin Residens genopbygget; dog maa han ikke besvære dem til Upligt med Avlen, saa de af den Grund blive forhindrede i at drive deres egen Avl. J. R. 7, 144.

22. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Jens Jensen, Møller i Rye Mølle, indtil videre kvit og frit maa bruge den ved Møllen paa Simb Mark liggende Toft, som er indelukket, og som han en Tid lang har haft i Brug. J. R. 7, 144 b.

— Skøde til Indbyggerne i Skanderup ved Skanderborg Slot paa en Kronens Grund til at bygge en Skole paa. Grunden ligger paa den østre Gade paa den venstre Side syd for Mikkel Rasmussens Ejendom og er 18 sjæll. Al. bred langs Gaden og 35 Al. lang fra Gaden og vest paa. J. R. 7, 146.

— Skøde til Laurits Jensen, Murermester, og hans Arvinger paa en Kronens Gaard i Skanderup ved Skanderborg Slot med derpaa staaende Bygninger. Ejendommen ligger paa den søndre Gade paa den vestre Side nord for Rasmus Joenssens Hus og er 19¹/₂ sjæll. Al. 1 Kvarter bred langs Gaden og 67 Al. lang fra Gaden og vester paa til Søen. Han skal være forpligtet til at bygge bekvemme Huse, Losementer og Stalde paa Ejendommen, saa Kongens Hofsjinder og andre Hoftjenere bekvemt kunne logeres der, naar Kongen holder Hoffejre paa Skanderborg Slot. Endvidere skal han aarlig svare 1 Rigsdrl. i Jordskyld til Lensmanden paa Skanderborg Slot, saafremt han ikke vil have Ejendommen forbrudt til Kronen. J. R. 7, 145.

— Ligelydende Skøde til Rasmus Nielsen, Væver, paa en Ejendom paa den søndre Gade paa den vestre Side, der ligger nord for Murermester Laurits Jensens Ejendom og er 19¹/₂ sjæll. Al. bred langs Gaden og 67 Al. lang fra Gaden og vester paa til Søen. Udt. i J. R. 7, 145 b.

— Ligelydende Skøde til Jens Ifversen, Grovsmed, paa en Ejendom paa den søndre Gade paa den østre Side, der ligger nord for Rasmus Mortensens Ejendom og er 22 sjæll. Al. bred i hver Ende og 56 Al. lang fra Gaden og øster paa op til Skolen. Udt. i J. R. 7, 145 b.

22. Febr. (Skanderborg). Efterskrevne Ejendomme ere udviste for Skanderborg: til Laurits Jensen, Murermester, en Ejendom paa den søndre Gade paa den vestre Side nord for Rasmus Thommessens Hus, hvilken Grund er $19\frac{1}{2}$ sjællandske Al. 1 Kvarter bred langs Gaden og 67 Al. lang fra Gaden og vest paa til Søen; der skal svares 1 Rigsdlr. i aarlig Jordskyld deraf; — til Rasmus Nielsen, Væver, en Ejendom paa den søndre Gade paa den vestre Side nord for Murermester Laurits Jensens Ejendom; Ejendommen er $19\frac{1}{2}$ sjæll. Al. bred langs Gaden og 67 Al. lang fra Gaden og vest paa til Søen; der skal svares 1 Rigsdlr. i aarlig Jordskyld deraf til Kronen; — til Jens Ifversen, Grovsmed, en Ejendom paa den søndre Gade paa den østre Side nord for Rasmus Mortenssens Ejendom, hvilken Ejendom er 22 sjæll. Al. bred i hver Ende og 56 Al. lang fra Gaden og øst paa til Skolen; der skal svares 1 Rigsdlr. i aarlig Jordskyld til Kronen; — til Niels Lauritsen, Tingskriver, en Ejendom paa den søndre Gade paa den vestre Side nord for Rasmus Paaskes Ejendom, hvilken Ejendom er 23 Al. 3 Kvart. bred langs med Gaden og 27 Al. 1 Kvart. bred i Haven og 125 sjæll. Al. lang fra Gaden og vest paa til Søen; der skal svares 3 Rigsdlr. i aarlig Jordskyld deraf; — til Las Rasmussen Kok en Ejendom paa den søndre Gade paa den vestre Side nord for Niels Lauritsens Ejendom, hvilken Ejendom er 26 Al. 3 Kvart. bred langs med Gaden, 41 Al. 3 Kvart. bred i Haven og 109 sjæll. Al. lang fra Gaden og vest paa mod Søen og 3 sjæll. Al. bred ned til Søen; der skal svares 2 Rigsdlr. i aarlig Jordskyld deraf; — til Peder Nielsen, Snedker, en Ejendom paa den østre Gade paa den vestre Side syd for Peder Bordums Ejendom, hvilken Ejendom er 21 sjæll. Al. bred langs Gaden og 35 Al. lang fra Gaden og vest paa; der skal svares $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. i aarlig Jordskyld deraf; — til Mikkel Rasmussen, Snedker, en Ejendom paa den østre Gade paa den vestre Side syd for Peder Nielsens Ejendom, hvilken Ejendom er 21 sjæll. Al. bred langs Gaden og 25 Al. lang fra Gaden og vest paa; der skal svares $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. i aarlig Jordskyld til Kronen; — til en Skole paa en Ejendom paa den østre Gade paa den vestre Side syd for Mikkel Rasmussens Ejendom, hvilken Ejendom er 18 sjæll. Al. bred langs Gaden og 35 Al. lang fra Gaden og vest paa. Udt. i J. R. 7, 146.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Gunde Lange. Da Goslef Budde til Ryslet, Befalingsmand i Børglum Kloster, har begæret 3 Gaarde og 4 Gadehuse i Nør Haler By i Segelstrup Len til Mageskifte for saa meget af sit nedennævnte Arvegods, som Kronens Gods kan beløbe sig til, nemlig 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Øster Vistrup og 1 Gaard i Ulstrup i Veneberg Herred, 1 Gaard i Vester Hiermitslef, 1 Gaard i Pandrup og 4 Gaarde og 4 Gadehuse i Kaas i Hvetboe Herred, skal Gunde Lange ved allerførste Lejlighed erklære sig, om det Gods, som Goslef Budde begærer, kan undværes fra Lenet og om noget af Goslef Buddes Gods kan være ligesaa belejligt for Lenet og ligesaa gavnligt for Kronen som det Gods, Goslef Budde begærer, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 227.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe om at beskikke en Værge for afdøde Tolder og Raadmand i Ribe Jens Lavgesens Børn Hans, Lenne, Mette og Dorrete, som kan have dem og deres Gods i Forsvar, da deres Morbroder M. Jacop Svaning, Kannik i Lund, der efter Loven er deres rette Lavværge, bor langt fra dem, saa han ikke kan paatage sig Værgemaalet. J. T. 6, 227 b.

— Miss. til Jørgen Kaas. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at nogle af Aarhus Hospitals Jorder og Ejendomme til forskellige Tider skulle være afhændede og bortkomne fra Hospitalet, ingenlunde vil tilstede, at nogen uden hans Samtykke maa afhænde og bortskøde noget Hospitalsgods, befales det herved strengeligen Jørgen Kaas at give Hospitalsforstanderen i Aarhus Tilhold om med Lov og Ret igen at indtale det Gods, som uden Kongens Tilladelse maatte være afhændet af de tidligere Hospitalsforstandere. Jørgen Kaas skal som den, der paa Kongens Vegne bør have Hospitalet i Forsvar, føre flittigt Tilsyn med, at dette bliver gjort, saa der ikke vederfares Hospitalet andet end hvad der er i Overensstemmelse med Lov, Ret og Billighed. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at nogle baade af Kronens, Adelens og de udskrevne Bønder i Hiersløf¹, Giern, Safbro, Haslef, Framløf og Ning

¹ Hjelmlev Herred (?).

Herreder understaa sig til ikke at ville svare den Havre, som de fra Arilds Tid af have ydet til Hospitalet, skal han nøje undersøge, hvorledes det forholder sig med denne Havre og af hvad Grund Bønderne ikke ville udrede den, og ved første Lejlighed indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 6, 228.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Fru Elline Rostrup, Enke efter Tyge Sandberg til Isgaard, har berettet, at Giert Bryske for nogen Tid siden af Kapitlet i Aarhus har tilskiftet sig 1 Gaard i Torup i Tved Sogn paa Mols, hvoraf der svares 18 Skpr. Gæsterimalt til Kronen. Da hun nu skal have denne Gaard, har hun anmodet om at maatte faa disse 18 Skpr. Gæsterimalt til Mageskifte for 1 Bol i Knebel By og Sogn. Han skal ved første Lejlighed erklære sig om, hvorvidt Kronen kan faa Fyldest for de 18 Skpr. Gæsterimalt i Bolet i Knebel, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørligt Svar. J. T. 6, 228 b.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han skal give Kronens, Adelens og de gejstlige Personers Bønder samt de udskrevne Bønder i Skanderborg og Aakier Len Ordre til, at de herefter skulle gøre deres Vogne saa vide, at der er 2 sjællandske Alen vidt mellem begge Inderkanterne af Fjælene, saaledes som Kongen tidligere¹ har paabudt det i Skaane og Sjælland, og skaffe Kronens og de udskrevne Bønder, der ikke selv have Skove til deres Gaarde, nødtørfigt Tømmer til at forfærdige Vognene med. Han skal ligeledes lade Vidden af Postvognene og de andre Arbejdsvogne, som bruges i Lenene, forandre. Han skal ogsaa lade alle Led, Porte og Lukkelse i Lenene, hvorigennem nogens Vej plejer at falde, gøre 3^{1/2} sjællandske Al. vide. Han skal give Ordre til, at Vogne, Led og Lukkelse skulle være forandrede inden N Dag. Hvis nogen ikke vil rette sig herefter, skal han lade dem straffe for Ulydighed mod Kongens Befaling og maa ikke se igennem Fingre med nogen. Han skal i Portene lade holde et Maal paa Vidden, hvormed Portneren kan maale, om Bøndernes Vogne ere saa vide, som de bør være, eller ikke. J. T. 6, 229.

— Miss. til Ernst Normand. Da 3 Bønder i Molger i

¹ 12. Juli 1616.

hans Len [Bygholm] have klaget over, at de ikke kunne vedblive med at udrede deres sædvanlige aarlige Landgilde, skal han herefter i Stedet for den gamle Landgilde lade oppebære følgende aarlige Landgilde af hver af dem: 1½ Otting Smør, 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg og 1 Ørt. Havre, 1 Svin, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 6, 229 b.

22. Febr. (Skanderborg). Miss. til Eske Bilde. Da Mogens Kruse til Balle har begæret 1 Kronens Gaard i Fadslef¹ i hans Len [Mariager Kloster] til Mageskifte for 1 Gaard i Blenstrup i Gierlof Herred, skal han ved allerførste Lejlighed erklære sig, om Kronen kan undvære den Gaard, Mogens Kruse begærer, fra Lenet og om Kronen kan faa Fyldest ved Mageskiftet, og siden indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Mogens Kruse tilbørligt Svar. J. T. 6, 230.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus om paa nærmere Tilsigelse af Lavrids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at skaffe denne nogle gode Skuder, der kunne føre nogle Læster Brød, som han har ladet bage i sit Len, fra Aarhus til København. Lavrids Ebbesen skal selv betale Ejerne af Skuderne en rimelig Fragt. J. T. 6, 230 b.

— Miss. til Markor Bilde og Dr. Hans Mikkelsen. Da Kongen har bevilget, at Trude Bryske til Harridskier maa tilskifte sig et Stykke Jord, kaldet Præstemark, der ligger til Virslef Præstegaard i Skoby Herred, mod, som han har tilbudt, at udlægge Præsten lige saa god eller bedre belejlig Ejendom, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Ejendomme og, hvis Præstegaarden kan faa Fyldest ved Mageskiftet, paa Kongens Vegne bringe dette i Orden, saa Kongen siden kan konfirmere det. J. T. 6, 230 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Knud Gyldenstjerne til Vosborg paa Kronens Part af Korntienden af Uldborg Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug og 10 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 111.

23. Febr. (—). Forleningsbrev for Christopher Hol-

¹ Falslev, Onsild H.

giersen, Birkefoged i Nibe Birk, paa Halvparten af Kronens Part af Korntienden af Nibe Sogn, som er 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug og 2 $\frac{1}{2}$ Ørt. Byg, kvit og frit. J. R. 7, 125 b.

24. Febr. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Jørgen Esmarck har berettet, at en, ved Navn Jørgen Skytt, har skudt hans Farbroder Klaus Esmarck, forhen Borgemester i Aabenraa, og at han nu vil lade Drabsmanden eftertrægte. Kongen befaler i den Anledning sine Fogder og Embedsmænd, at de skulle være Jørgen Esmarck behjælpelige med at anholde Jørgen Skytt, hvis han maatte findes i deres Len, enten paa Kronens eller Adelens Gods, saa han kan faa den Straf, han har fortjent for sin Gerning efter de Dokumenter og Vidnesbyrd, som Jørgen Esmarck har at lægge i Rette mod ham. J. R. 7, 147 b.

— Miss. til M. Jens Giødesen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Voldby Kirke i Aarhus Stift skal være saa forfalden, at den ikke kan istandsættes af sit eget Forraad, skal han ved første Lejlighed sammen med Provsten begive sig til Voldby Kirke, lade gøre et Overslag over, hvor meget der vil behøves til Kirkens Opbyggelse udover det, Kirken maatte have i Forraad, nøje undersøge, hvad Forraad enhver Kirke i Aarhus Stift har og hvor meget enhver Kirke med god Lejlighed efterhaanden kan kontribuere til Voldby Kirke, og indsende deres Erklæring til Kancelliet, saa Kongen siden kan træffe nærmere Anordning. J. T. 6, 231.

— Miss. til Jakop Lykke og Otte Skeel. Otte Christopher Rosenkrantz til Boller har berettet, at afdøde Jørgen Friis til Krastrup i Forening med afdøde Henning Bilde og Ifver Dyre til Hvidsted og Hans Dyre til Boller for rum Tid siden have været i Løfte for Niels Kaas til Birkils til Povel Rantzau til Knob for 4000 Dir. Hovedstol med Renter, for hvilket Løfte Otte Christopher Rosenkrantz skal have hæftet til Jørgen Friis. Da Niels Kaas's Forlovere blev manede, har Otte Christopher Rosenkrantz i afdøde Jørgen Friis's Tid i Forening med Henning Bilde og de Dyrer udgivet et nyt Hovedbrev paa Hovedsummen med Renter, i hvilket nye Brev Otte Christopher Rosenkrantz har gjort sig til Hovedmand og de andre til Forlovere. Da Henning Bilde saa vel som de andre have været Gældnere og forpligtede til at betale det nye Brev,

har Henning Bilde, ham ubevidst, taget det gamle indløste Hovedbrev til sig, og det findes nu i Henning Bildes Skrin under deres Forsegling. Det befales dem i den Anledning, at de, naar Otte Christopher Rosenkrantz henvender sig til dem med dette Brev, skulle aabne det forseglede Skrin, udtage det gamle Hovedbrev deraf og lade ham faa en rigtig Kopi af det under deres Haand og Segl med Angivelse af, om Brevet er kasseret eller ej og „hvor dert det nu forreførdis“. Siden skulle de indlægge det i Skrinet og igen forsegle dette. J. T. 6, 231 b.

24. Febr. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas. Der er nogen Trætte mellem Jakop de Freville og Kaptejn Jørgen Kuur, idet Jakop de Freville beskylder Jørgen Kuur for, at han har tilskyndet en Soldat i sit Kompagni til paa skælmisk Vis at overfalde og slaa Jakop de Freville, saaledes som Mogens Kaas nærmere kan se af de i Sagen tagne Vidnesbyrd, der nu sendes ham. Han skal ved første Lejlighed samle Krigsraadet under sit Regiment, give det Tilhold om nøje at undersøge og overveje Sagen, da Jakop de Freville paa Grund af adskillige Forfald i Kongens Tjeneste ikke personlig kan møde, og straks uden Ophold dømme Parterne imellem, hvorefter Mogens Kaas skal lade ske Eksekution efter Dommens Indhold. J. T. 6, 232.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Da Baarum Bro her i Lenet skal være meget bygfældig, saa den vejfarende Mand ikke uden stor Fare kan komme over den, skal han til Istandsættelse af denne Bro lade hugge det fornødne Tømmer i Kronens Skove og siden give Herredsmændene i Fremløf Herred Ordre til at hugge Tømmeret og føre det ud af Skovene til Broen. Den Bekostning, der gaar med til Tømmermænd og Savskærere eller i andre Maader, skal han lægge sammen, siden lade Beløbet oppebære af Bønderne og anvende det til Broens Istandsættelse, saa enhver uden Fare kan rejse over den. J. T. 6, 232 b.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Falk Gjøe til Skiersø har begæret 1 Gaard i Grafef By i Fogelslef Sogn i Sønder Herred i Kalø Len af Aarhus Kapitels Gods til Mageskifte for noget af sit Jordegods, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, og Kongen igen vil udlægge Kapitlet en ligesaa god og belejlig Gaard, skal Kapitlet ved første Lejlighed erklære

sig, om Kapitlets Gaard for Belejligheds Skyld kan undværes fra Kapitlet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 233.

25. Febr. (Skanderborg). Miss. til Lavrids Ebbesen. Disse Brevvisere, Peder Ibsen og Mikkell Jensen i Gongsted¹ i Vor Herred, have berettet, at deres Gaarde ere satte for højt i Landgilde, saa de ikke kunne udrede den, saafremt de ellers skulle blive ved Magt, og de have derfor anmodet om at faa noget Afslag. Han skal aarlig fritage Peder Ibsen for 1½ Ørt. Rug og Mikkell Jensen for 1 Ørt. Rug og 1½ Ørt. Byg og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. J. T. 6, 233.

— Miss. til Eske Bilde og Anders Friis. Da Kongen har bevilget, at Mogens Kruse til Balle maa faa 1 Kronens Gaard i Falslef i Mariager Klosters Len til Mageskifte for 1 Gaard af hans Arvegods i Blenstrop i Gierlof Herred i Mariager Klosters Len, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 233 b.

— Miss. til Jørgen Kaas og Bisen i Aarhus. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Glendstrup og Vindbles Kirker i Aarhus Stift under Mariager Kloster skulle være meget bygfældige og ikke have noget Forraad, hvormed de kunne istandsættes, skulle de ved første Lejlighed begive sig til disse 2 Kirker, gøre et Overslag over, hvor meget der behøves til deres Opbyggelse, nøje undersøge, hvor meget Kirkerne i Aarhus Stift have i Forraad og hvor meget enhver Kirke med god Lejlighed efterhaanden kan kontribuere til Glendstrup og Vindbles Kirker, og indsende deres Erklæring til Kancelliet, saa Kongen siden kan træffe nærmere Anordning. J. T. 6, 234².

— Ligelydende Miss. til [Manderup Parsberg og Bisen i Viborg Stift] angaaende Als og Mouf Kirker i Viborg Stift i Aalborghus Len, der bedst kunne hjælpes af Viborg Stift. Udt. i J. T. 6, 234 b².

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas og M. Christen Hansen angaaende Hillerslef og Kaastrup Kirker i Vendelbo Stift i

¹ Gangsted, Vor H.

² Tr.: Dsk. Mag. VI. 207 f.

Ørum Len, der bedst kunne hjælpes af Vendelbo Stift. Udt. i J. T. 6, 235¹.

25. Febr. (Skanderborg). Ligelydende Miss. til Øldrik Sandberg og M. Ifver Ifversen angaaende Stauby Kirke i Ribe Stift i Bøufing Len, der bedst kan hjælpes af Ribe Stift. — Alle 7 Kirker med Jus patronatus findes indskrevne i Mariager Klosters Jordebog og yde deres Tiende til Mariager Kloster. Udt. i J. T. 6, 235¹.

— Miss. til Erik Heidenstrup til Olet². Fru Kirstin Munk, Hendrik Krag's Enke, har berettet, at hun er kommen til Ende med alle sine Svogre og Børn om det Løsøre, der arveligen kan være tilfalden dem efter deres Fader, undtagen med ham. Det befales ham i den Anledning at indstille sig inden Paaske og komme til Ende med hende angaaende Løsøre og andet, som kan være dem imellem, for at hun en Gang for alle kan komme til Ende dermed og al Vidtløftighed kan blive undgaaet. J. T. 6, 235 b.

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen af hans Beretning har set, at Mølle-dammen ved Mariager Kloster er udbrudt, gives der ham herved Ordre til at antage en Graver paa Dag-løn, der kan gøre Dæmningen i Stand, og give Graveren Ordre til at istandsætte Dæmningen saaledes, at den kan blive varig. Han skal lade Gavlen og Muren paa det fjerde Hus paa Klosteret istandsætte. Han skal paase, at Arbejdet bliver udført med den største Flid og med saa ringe Omkostning som muligt. J. T. 6, 235³.

— Aab. Brev til Kronens Bønder i Vogenslef⁴, Gelof og Hald Herreder. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Mølle-dammen til Møllen udenfor Mariager Kloster skal være udbrudt, til Skade for Kronen paa dens Landgilde, skulle de paa nærmere Tilsigelse af Eske Bilde, Embedsmand paa Mariager Kloster, hjælpe Mariager Klosters Bønder med at age Tørvejord, Sten og andet til Dæmningen fornødent, saa Dæmningen ved første Lejlighed kan blive istandsat. Hvis nogen

¹ Tr.: Dsk. Mag. VI. 207 f.
Mag. VI. 209.

² Orelund, Baag H.

⁴ Onsild.

³ Tr.: Dsk.

viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. J. T. 6, 235 b.

25. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Kaas. Da Jomfru Kirsten Ulfeldt har begæret en Kronens Gaard i Store Fulden i Mardslet Sogn i Ning Herred til Mageskifte for en Gaard i Skanderborg Len, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om Gaarden i Store Fulden kan undværes fra Lønet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Kirsten Ulfeldt Besked. J. T. 6, 236.

— Aab. Brev til Adelen i Nørrejylland om, at Kongen har givet Manderop Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborg, Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, og Ifver Jul til Villestrop, Landsdommer i Nørrejylland, alle Rigsraader, Ordre til at gøre en Forordning om Rostjenesten i Nørrejylland, der i lang Tid har været ganske urigtig. Det befales enhver af Adelen at give Møde, naar og hvor de tre Rigsraader befale. J. T. 6, 237.

— Miss. til Manderup Parsberg, Christian Holck og Ifver Juel. Kongen har bragt i Erfaring, at en stor Del af Adelen i Nørrejylland siden den sidste Taksering paa Koldinghus er død, og at Arvingerne ikke vide, under hvilken Fane de skulle ride med deres Heste af det dem tilfaldne Arvegods, da en Del af deres Gods ligger spredt over hele Landet og Arven er delt i mange Parter; ligeledes har en Del af Adelen solgt deres Gods, saa de ikke kunne gøre Rostjeneste deraf, og det er ikke dem, der have købt Godset, belejligt at holde Rostjenesten deraf under samme Fane som de, der have solgt det. De skulle derfor samles inden Paaske og gøre en Forordning om, at de Adelige, der siden den sidste Taksering have arvet eller tilforhandlet sig noget Gods, skulle gøre samme Rostjeneste deraf som de tidligere Besiddere, og ordne det saaledes, at enhver af Adelen kommer til at ride under den Fane, som er dem og Riget mest belejligt. De skulle dog ordne det saaledes, at Riget ikke mister noget af den Rostjeneste, som blev fastsat 1614, og i Forening med Ritmestrene læmpe det saaledes, at alle tre Faner blive paa det nærmeste lige stærke. Der sendes dem Kopi af Taksten paa Adelens Rostjeneste her i Nørrejylland og et aabent Mandat til Adelen om, at den skal

møde hos dem, hvis det bliver nødvendigt for dem at indkalde nogen for sig. J. T. 6, 237.

25. Febr. (Skanderborg). Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Hr. Ølrik Sandberg og Knud Gyldenstjerne til Timb. Kongen har givet Manderop Parsberg, Christen Holck og Ifver Jul Ordre til inden Paaske at gøre en Forordning om, hvorledes der skal forholdes med Rosttjenesten af det Gods, som en Del af Adelen i Nørrejylland nylig har arvet eller tilforhandlet sig, og læmpe det saaledes, at enhver af Adelen kommer til at ride under den Fane, som er ham mest bekvem. De ovennævnte tre skulle, naar de tre Rigsraader tilsige dem, møde hos dem for i Forening med dem at dele Adelen saaledes mellem Fanerne, at Fanerne saa vidt muligt blive lige stærke. J. T. 6, 236 b.

26. Febr. (—). Miss. til Christen Holck om at udse et bekvemt og belejligt Sted ved Guden til Opsættelsen af en Teglovn og Tegllade, saa de Sten, han lader brænde deri, med Pramme kunne føres ned ad Guden til Ladestedet. Han skal lade Teglovnene og Teglladene opsætte med det allerførste og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Saa snart Teglovnene er færdige, skal han straks begynde at brænde Sten deri. J. T. 6, 238.

— Miss. til Jørgen Kaas. Da Kongen har givet Ordre til, at en stor Del Tømmer skal føres til Aarhus for derfra at sendes til København med Skib, skal han, naar nogen af Kongens Rustvognssvende kommer did med Tømmeret, sørge for, at Rustvognssvendene faa frit Foder og Maal til Rustvognshestene, og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Han skal udse en bekvem Plads nærmest ved Stranden, hvor Tømmeret kan henlægges og siden udskibes fra. J. T. 6, 238.

— Miss. til Lavrids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, og Jens Mogensen til Sindinggaard. Da Falk Gjøe til Skiersøe har bevilget Kronen 1 Gaard i Grumstrup i Voer Herred i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Aarhus Kapitels Gaard i Grofle¹ i Fogelsløf Sogn i Sønder Herred i Calløe Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods,

¹ Gravlev, Sønder H., Randers A.

ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 238.

26. Febr. (Skanderborg). Miss. til Jørgen Kaas om at skaffe følgende af Kongens Tjenere: Bøssemageren selvanden, Lademageren selvanden, Hjulmageren selv tredje, Sporemageren selv tredje, en Fuglefænger og 4 af Kongens Bøsseskytter ind paa en Skude, som har hjemme i København, men hvis der ingen findes, som har hjemme i København, da ind paa en anden Skude, som kan føre dem og deres Tøj til København. Han skal skaffe de 4 Bøsseskytter Fetalje til en 8 Dage. J. T. 6, 239.

27. Febr. (—). Miss. til Lavrids Ebbesen om paa et belejligt Sted i Lenet og hvor der er mest Skov at lade opføre en Teglovn og en stor Tegllade og lade Laden bygge saaledes, at den ogsaa kan bruges til Salpeterlade. Ligeledes skal han lade opføre et maadeligt Hus derved, hvori Teglbrænderen kan have sin Bolig. Han skal lade det udføre med det allerførste, saa man straks kan begynde at brænde Sten deri. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 239.

28. Febr. (—). Miss. til Niels Gyldenstjerne til Biørnholm og Christen Thott til Boltinggaard. Da Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis og Fru Lisebet Galde med det allerførste ville skifte den dem efter disse tilfaldne Arv, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til Krastrup Hovedgaard og takseres Gaardens Bygning. J. T. 6, 239 b.

2. Marts (Koldinghus). Miss. til Mogens Kaas om straks at give de 2 Kaptejner, der kommandere over Soldaterne i Riberhus og Dronningborg Len, Ordre til uden Forhaling at begive sig over til København med deres Kompagnier. Kompagnierne skulle begive sig paa Rejsen med det allerførste og snarest muligt marchere fort, saa de med det allerførste kunne være til Stede der. J. T. 6, 240.

3. Marts (—). Aab. Brev om, at nærværende Brevviser Johan Cornelsen Rix von Delft paa et belejligt Sted i Nørrejylland eller Fyen maa anlægge et Saltværk, syde Salt der og sælge Saltet for rede Penge til dem af Kongens Undersaatter, der ville købe det; dog maa han ikke med sit Salt begive sig paa noget af de Steder, hvor Kongens eget Salt bliver

solgt, men paa alle andre uforbudte Steder maa han bruge sin Næring, hvor han bekvemmest kan. Han skal i 4 Aar ingen Afgift svare, men efter de 4 Aars Udløb skal han være forpligtet til at henvende sig til Kongen om yderligere Bevilling. Han skal være forpligtet til ved allerførste Lejlighed at nedsætte sig i en af Købstæderne her i Riget med hele sit Hus. Han maa i de 4 Aar ikke bruge anden Købmandskab og Handel end med Saltet. J. R. 7, 148.

3. Marts (Koldinghus). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes Slot, og Hendrik Bilde til Tirsbek. Da Kongen har bevilget, at Fru Maren Skram til Faarup maa faa Faarup Mølle i Jelling Sogn i Tørlid Herred i Koldinghus Len til Mageskifte for 1 hende tilhørende Gaard i Biltofte i Skads Herred i Riberhus Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 240.

7. Marts (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Han skal give Borgerne i sit Len [Antvorskov og Korsør] samt Kapitlets og andre gejstlige Personers Bønder Ordre til, at de skulle forandre deres Vogne i Vidden, ligesom Kronens Bønder have gjort, hvilket skal ske inden førstkommande Pinse-dag. Sj. T. 21, 211 b.

14. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] om at lade Vidden paa Borgernes og Kapitlets Tjeneres Vogne forandre. Udt. i Sj. T. 21, 212.

— Miss. til Eske Krafse. Da han paa sin Søster, Jomfru Soffie Krafses Vegne bliver Kongen 2 Pd. 6 Skpr. 1½ Fjerdingskar Korn skyldig paa Mageskiftet i Vordingborg Len, skal han ved første Lejlighed erklære sig til Kongen om, hvad Gods han paa sin Søsters Vegne vil udlægge til Kronen derfor, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen med det første kan bringe Mageskiftet til Afslutning. Sj. T. 21, 212.

— Miss. til Fru Birgitte Skave. Da hun bliver Kronen 17 Pd. 2 Skpr. Korn skyldig paa Mageskiftet i Vordingborg Len og har tilbudt at udlægge Vederlag derfor af sit Jordegods i Sjælland, anmodes hun om straks til Kancelliet at indsende en Fortegnelse paa det Gods, hun agter at udlægge til Kronen, og ordne det saaledes, at hverken Kronen eller hun bliver hinanden

noget skyldige, saa Mageskiftet kan blive bragt til Ende. Sj. T. 21, 212 b.

14. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe til Houfdal, Embedsmand paa Malmøhus, og Knud Grubbe til Røgle. Fru Ane Skovgaard, Holger Ulfstand til Hekkebergs Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed vil skifte med sine Børn efter deres afdøde Fader, og at disse siden indbyrdes ville skifte hvad der kan tilfalde dem efter Faderen. Da de alle have tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet og som Fuldmægtige at indsige og bilægge alle opstaaende Stridigheder om Skiftet enten i Mindelighed eller ved Dom, gives der dem herved Fuldmagt og Ordre til at være til Stede ved Skiftet, skifte Arven mellem dem og bilægge de opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en endelig Dom, saa Parterne en Gang for alle kunne blive skilte ad. De skulle give alt klarlig beskrevet. Sk. T. 4, 97 b.

15. Marts (—). Miss. til Ofve Urup. Da Fru Ane Skovgaard til Gunderstrup, Holger Ulfstands Enke, ved første Lejlighed vil skifte med sine Børn og i den Anledning har begæret at faa en Værge beskikket for sig under Skiftet, befales det ham at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Fru Ane Skovgaard ved dette, og paase, at hun faar Fyldest for sin Part. Sk. T. 4, 99.

— Miss. til Sygvort Grubbe. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser, Kronens Bonde Hans Ollufsen, har tilkendegivet angaaende hans Brodersøn, der for nogen Tid siden skal være bleven slaaet ihjel i Lund. Sygvort Grubbe skal lade Sagen undersøge og, hvis Hans Ollufsens Foregivende befindes at være rigtigt, lade ham vederfares, hvad Lov og Ret kan medføre over Manddraberen. Sk. T. 4, 98 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Claus Nielsen paa Kronens Part af Korntienden af Husbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Ørt. Rug og 3½ Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 111.

17. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om skriftlig at erklære sig om, hvormed de kunne overbevise Johan Villomsen om det, som de beskyldte ham for, og sende Erklæringen til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 213.

17. Marts (Kbhvn.). Miss. til Johan Villomsen om at erklære sig paa Toldernes Beskyldninger og sende Erklæringen til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 213.

— Miss. til Hr. Jens Sparre om af Lenets [Kristianstad] Indkomst at betale Kaptejnen og Løjtnanten i Gyng Herred, Kaptejnen i Villants Herred og Løjtnanten i Gladsax Len deres Besolding efter deres Bestallings Lydelse, indtil Kongen giver anden Ordre. Sj. T. 21, 213.

— Ligelydende Miss. til Axel Urne, Landsdommer, [Ringsted Len] angaaende 1 Kaptejn; til Ebbe Munk [Antvorskov Len] angaaende 1 Løjtnant; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] angaaende 1 Kaptejn og 1 Løjtnant; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] angaaende 1 Kaptejn og 1 Løjtnant; Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] angaaende 1 Kaptejn; Falk Lykke [Kristianopol Len] angaaende 1 Løjtnant; Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] angaaende 2 Kaptejner og 2 Løjtnanter; Mogens Pax [Halmstad Len] angaaende 1 Kaptejn; Tage Thott [Laugholm Len] angaaende 1 Løjtnant. Udt. i Sj. T. 21, 213.

19. Marts (—). Aab. Brev om, at Falk Lykke til Skovsgaard, Befalingsmand over Christianopol Len, maa udføre de Staldøksne, han har staldet paa Lenet, dog skal han svare Tolderen sædvanlig Told og Rettighed deraf. Sk. R. 4, 44.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Hendrik Aagesen maa sælge alt sin Hustru Fru Ane Daas Arvegods til hendes Broder Herlof Daa til Snedinge, Befalingsmand paa Island, da han og hans Hustru ere komne i stor Gæld, som det vil være meget besværligt for dem at betale, medmindre han maa sælge hendes Gods. Sk. R. 4, 44.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget, at Bertil Drobin, Borger i Koningsberch, til Bedste for denne By for en rimelig Betaling maa tilforhandle sig 5000 Fod Sten paa Gulland, skal Ditlef Holck, naar Bertil Drobins Skipper, ved Navn Thomas Jieromus, besøger ham med dette Brev, tillade ham at købe 5000 Fod Sten der paa Landet. Sk. T. 4, 99 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Breve til Lensmændene i Skaane, Halland og Blekinge om, at de skulle give menige Bønder i deres Len, ingen undtagne, Tilhold om, at de skulle forfærdige, jævne og

forbedre Vejene i disse Lande, der hidtil have været onde og slemme. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de udskrevne Bønder ikke ville være med til at istandsætte Vejene, uagtet det er til Menigmands Gavn, at Vejene blive istandsatte, skal Anders Sinklar give de udskrevne Bønder under sit Regiment Ordre til, at de ligesaa vel som de andre Bønder skulle hjælpe til med at istandsætte de onde Veje, som findes i Landet, og ikke forskaane nogen derfor. Sk. T. 4, 100.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om at give Anders Ollufsen, der skal være hos Kaninmesteren og lære at omgaas med Kaniner og at vogte dem, 8 Rdlr. i aarlig Besolding og 3 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra sidste 8. Marts. Udt. i Sj. T. 21, 213 b.

22. Marts (—). Miss. til Otte Lindenov og Falk Lykke angaaende Kontribution af Penge til Christianopels Befæstning af Bønderne i Bregne og Medelstad Herreder i Sølvitsborg Len og i Øster Herred i Christianopels Len. Sk. T. 4, 100 b. (Tr.: CCD. III. 494 f.).

23. Marts (—). Miss. til Dr. Hans Mikkelsen. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori Rasmus Persen og Jep Hansen paa Vesterskou Sogns Bønders Vegne beklage sig over deres Sognepræst, Hr. Jørgen Jensen, der paa de 3 principaleste Fester i Aaret forholder dem, der pleje at søge Hellig Trefoldigheds Annekssogn, Guds Ords Tjeneste i Hellig Trefoldigheds Kirke, hvori der dog ellers prædikes hele Aaret igennem. Hans Mikkelsen skal nøje undersøge Sagen og flittigt paase, at der med Gudstjenesten i Hellig Trefoldigheds Annekskirke forholdes i Overensstemmelse med Ordinansen. F. T. 3, 422¹.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Disse Brevvisere Rasmus Persen og Jep Hansen paa Lang, der ere udsendte af menige Bønder i Vestenskouf, Tillitze og Danmare Sogne, have berettet, at Hans Matsen i Vesternis, der oppebærer Tolden i Albo Havn, i en to Aars Tid har oppebaaret 9 Mark i Told af hver Læst Gods, som de have udskibet i denne Havn, skønt de aldrig tidligere have svaret mere end 6 Mk.

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 472 f.

Det befales ham nøje at undersøge, hvoraf det kommer sig, at de skulle udgive saa stor en Told fremfor andre, og ved første Lejlighed indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sm. T. 6, 123.

25. Marts (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongens forrige Kansler, afdøde Christian Friis til Borrebye, har ladet bestille en hel Del Kalk og Sten til Opbygningen af det ny Kapel i Roskilde, skal Kapitlet af Kirkens Indkomst betale den Kalk og Sten, som er brugt eller herefter bliver nødvendig til Kapellets Opbyggelse. Sj. T. 21, 213 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bevilget, at Kronens og Kapitlets Bønder i Landskrone Len maa være fri for at age det Tømmer ud til Ladestedet, som de tidligere have faaet Ordre om, paa den Betingelse, at enhver, som var tilsagt til at age et Træ, i Stedet skal udgive 1 Rdlr. Anders Bilde skal oppebære disse Penge af Bønderne i Landskrone Len og siden leje Bønder i sit eget Len [Helsingborg] til for disse Penge at udage Tømmeret, saa det endelig kan fremkomme. Sk. T. 4, 101 b.

— Miss. til Christen Knudtsen om at modtage de Penge, som de andre Kirker i Fyen skulle kontribuere til St. Hans Kirkes Bygning i Odense, vedblive med Bygningen og hermed rette sig efter den Instruks, som Hr. Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København, har givet ham. F. T. 3, 423.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om straks at begive sig over til København. Udt. i J. T. 6, 241.

30. Marts (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af M. Hans Bangs Sønner [Henrik] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og skaffe ham under god Disciplin. Udt. i Sj. T. 21, 214.

1. April (—). Miss. til Olluf Rosensparre om ved første Lejlighed og med saa ringe Bekostning som muligt at lade Kongens Jagthus i Ots Herred istandsætte og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 214.

3. April (—). Bestalling for Hendrik Hansen som Skovrider i Kronens Skove i Frederiksborg Len. Træffer han Hunde i Kronens Skove, skal han skyde dem ihjel, hvem de end tilhøre. Han skal paase, at der intet hugges i Kronens Skove uden Lensmandens Bevilling og at Skovfogderne ikke lade

hugge Træer, medmindre disse tilforn blive mærkede og udviste. Han skal, fra Mikkelsdag 1616 at regne, have 16 gl. Dlr. i aarlig Løn, sædvanlig Hofklædning, Foder og Maal paa 1 Hest og 4 Dlr. om Maaneden til Kostpenge. Sj. R. 16, 238 b.

4. April (Helsingør). Skødebrev fra Fru Else Brahe til Beckeskouf, Hendrik Ramels Enke, til Kronen paa en Gaard i Helsingør imod Slottet, lige overfor Gothardt Klejnsmeds Gaard; Bredden fra øst fra den Gaard, Hr. Augustinus bor i, indtil det Strandstræde under den Hvælvning paa den vestre Side er 36 sjællandske Alen 2¹/₂ Kvarter langs Adelgaden, Bredden langs Stranden ligesaa meget, saa og Længden, der strækker sig fra Adelgaden indtil Stranden. Sj. R. 16, 239 b.

5. April (Kronborg). Bestalling for M. Jens Denisen Jersei som Christian Ulriks Tugtemester. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 200 Rdlr. i aarlig Løn, hvoraf han selv skal lønne en Tjener, sædvanlig Hofklædning til sig selvanden og 24 Rdlr. paa en Fyrbøder. Han skal informere og opdrage Christian Ulrik flittigt og godt efter den Forpligtelse, han har givet Kongen. Sj. R. 16, 241.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om af Toldboden hver Maaned at betale Hans Schrøder, Fiskemester paa Kronborg, 36 Rdlr., hver Maaned beregnet til 30 Dage. Udt. i Sj. T. 21, 214 b.

9. April (—). Aab. Brev om, at Hans Ibsen, født i Sønderup i Antvorskov Len, maa være fri for sit Fødested. Udt. i Sj. R. 16, 242.

— Miss. til Key Rantzau om at lade opføre et Skovriderhus paa den store Bakke paa Roskildevejen, efter som Christoffer Grefven, Kongens Jægermester, giver ham Anvisning om. Sj. T. 21, 214 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at Engelholms Bro i hans Len [Helsingborg] skal være meget brøstfældig. Han skal med det allerførste lade det til Broens Istandsættelse nødvendige Tømmer hugge i Kronens Skove, hvor det kan være mest belejligt og hvor der sker mindst Skovskade, siden lade Broen istandsætte paa Kongens Bekostning og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 102.

9. April (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre om, ligesom tidligere, at modtage de Penge, som Værkmestrene skulle have for deres Arbejde paa Christianstads Befæstning, og efterhaanden udgive dem til Værkmestrene. Han skal paase, at disse udføre Arbejde, eftersom de tage Penge op til. Sk. T. 4, 102 b.

— Aab. Brev om, at Kronens Tjenere paa Hellenesøe i Hagenskov Len i Overværelse af Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, have gjort en Forhandling med deres Sognepræst til Sønderbye Kirke, i Følge hvilken denne heretter altid skal holde en Kapellan, som hver Søndag og paa andre paabudte Helligdage kan gøre Tjeneste i det Kapel, der nu skal opbygges paa Hellenesøe, og instituere Ungdommen i dens Børnelærdom. Da Sognepræsten har erklæret, at han ikke kan holde en Kapellan for saa ringe en Løn som den, Bønderne tilbyde ham, idet de aarlig kun ville give ham 10 Tdr. Byg udover den Rettighed, de ellers ere pligtige til at give ham, har Kongen bevilget, at Sognepræsten i Sønderbye til Kapellanens Underholdning maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Sønderbye Sogn, naar den Enke, der har fæstet Tienden, dør, dog skal Sognepræsten svare sædvanlig Afgift af Tienden paa de Steder, Lensmanden paa Hagenskov befaler. F. R. 3, 237 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har tilladt, at der maa bygges et Kapel paa Hellenesøe, bevilger, at der til Vedligeholdelse af Kapellets Bygning aarlig skal udgives 2 Pd. Korn af den Læst Korn, som Sønderbye Kirke aarlig har i Indkomst, da det kan befrygtes, at Kapellet ikke kan holdes vedlige, medmindre der aarlig bliver lagt nogen Rente dertil. Det befales Kirkeværgerne for Sønderbye Kirke aarlig at udrede de 2 Pd. Korn til Kapellet. F. R. 3, 237 b. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har tilladt, at der maa bygges et Kapel paa Hellenesøe i Hagenskouf Len og Bønderne der paa Landet selv have bevilget at ville give 16 Par Øksne til Kapellets Opbygning, skal Jørgen Brahe oppebære disse Øksne af Bønderne eller 12 slette Dlr. for hvert Par, lade Kapellet opbygge og lade dem faa nødtørfigt Tømmer

dertil af fornede Træer og af det, som med mindst Skade for Skoven kan afhugges, men han skal paase, at Bygningen ikke bliver til yderligere Bekostning for Kongen i nogen Maade. F. T. 3, 424.

9. April (Kronborg). Miss. til Manderop Parsberg om at lade den Tiltale falde, som han paa Kongens Vegne har haft til Hans Hansen, Borger i Aalborg, for nogle Bøger, som denne i Modstrid med Kongens Forordning har ladet prente udenlands. Han skal give Hans Hansen Ordre til at drage bort fra Aalborg, hvor han ikke mere maa bo, og nedsætte sig et andet Sted i Riget. J. T. 6, 241.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Jørgen Kuur, Kaptejn under hans Regiment over Knægtene i Skanderborg og Aakier Len, for rum Tid siden har ladet den udvalgte Prinses Tjener Jacob Freville overfalde og slaa, i hvilken Anledning der nu er gaaet Dom over ham, skal Mogens Kaas straks lade Jørgen Kuur afsætte og kassere og derefter frit lade ham passere, hvorhen han lyster. J. T. 6, 241.

—¹ Miss. til Knud Gyldenstjerne, Fru Else Brahe, Fru Soffie Ulfstand, Jomfru Soffie Brahe og Fru Margrøtte Brahe om, at deres Fogder eller deres Fuldmægtige skulle møde paa Hammergaard den 25. April. Udt. i Sk. T. 4, 102 b.

— Ligelydende Miss. til Christofer Ulfeldt, Ofve Urup, Hendrik Hvitfeldt, Sygvord Grubbe, Claus Bilde og Hr. Anders Sinklar. Udt. i Sk. T. 4, 102 b.

10. April (—). Bestalling for Niels Basse til Tveden som Skibskaptejn med en aarlig Løn af 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden. Han skal heraf underholde sig selv, undtagen naar han bruges paa Skibene, da der saa som sædvanligt skal medgives ham Fetalje. Sj. R. 16, 241 b.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han i den kasserede Kaptejn Kuurs Sted skal ansætte Eiler Gabrielsen og lade ham nyde samme Traktament, som Kaptejn Kuur har haft. J. T. 6, 241 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Niels Knudsen i Ny-

¹ Udateret, men indført mellem Breve af 9. og 10. April.

mølle i hans Len [Roskilde] har berettet, at Møllehuset med Tilbehør er brændt, skal Holger Rosenkrantz med saa ringe Bekostning som muligt igen lade en Stuelænge og et Møllehus opsætte og skaffe Møllestenene dertil, saa Niels Knudsen kan have sin Bolig deri, og siden lade Niels Knudsen være fri for 1 Aars Landgilde. Sj. T. 21, 215.

10. April (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre til Sparris-holm og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Hammergaard og Landskrone Slot. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret et Degnebol i Krop By og Sogn i Lugu Herred i Skaane til Mageskifte for 1 Bol i Byrcke i Krop Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 103.

— Aab. Brev om, at Anders Thommesen, Ridefoged i Nørre Herred, paa Grund af sin flittige Tjeneste indtil videre maa nyde den Gaard i Ferringstofte By og Sogn, som Trude Bendsen bor paa, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde. Han skal holde Gaarden i god Stand og maa ikke forhugge de dertil liggende Skove til Upligt i nogen Maade. Sk. R. 4, 57.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at 2 Bønder, som vare udskrevne til at holde Soldater, nemlig Bernt Nielsen, der boede paa en Gaard, kaldet Hullegaard, i Gunderlunde i Flemminge Sogn i Luggude Herred, og Tyge Pedersen, der boede i Tustrup (!) i Birkerød, have forladt deres Gaarde. Hr. Anders Bilde skal lade disse 2 Gaarde besætte med andre Bønder, gøre Regnskab for den aarlige Landgilde af dem og i de bortdragnes Sted lade udskrive 2 andre Bønder i Lenet til at holde Soldater. Sk. T. 4 103 b.

— Mageskifte mellem Mogens Kruse til Balle og Kronen. J. R. 7, 149. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Maren Skram til Faarup, Jacob Hardenbergs Enke, og Kronen. J. R. 7, 152. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Ølrik Sandberg. Da Christen Tomissen til Tanderup, den udvalgte Prinses Kammerjunker, har begæret noget Gods i hans Len [Lundenæs], nemlig 2 Gaarde, hvoraf den ene kaldes Paarup, og 1 Bol, kaldet Veilgaard, i Aasing

Sogn, 2 Bol, kaldede Aakals¹ og Gammesig, i Rind Sogn og 1 Gaard og 2 Bol, kaldede Baagiskier og Liervadskier, i Herning By og Sogn i Hammer[um] Herred, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Borritstorp, i Borrits Sogn, 1 Bonde paa Styr², 5 Gaarde i Døfvelse³, 1 Gaard i Lovdal⁴ i Faster Sogn og 2 Gaarde i Bølling Sogn i Bølling Herred og, hvis det ikke skulde forslaa, yderligere Fyldest i 3 Bol og 2 Gadehuse i Lem Sogn og 1 Gaard i Korsbek, skal han straks erklære sig, om det Gods, Christen Tomissen begærer, kan undværes fra Lenet eller øj, og om Mageskiftet kan være uden Skade for Kronen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 241 b.

10. April (Kronborg). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen har forordnet, at der i hans Len [Vordingborg] skal være en Salpetersyder, som kan oplede Jord og Materie til at syde Salpeter af, skal han give alle Kron-, Kapitels- og andre gejstlige Personers Bønder Ordre til, at enhver skal føre 4 Sække Jord til det Sted, hvor Salpeteret skal sydes, hver Sæk regnet til 1 Td. Jorden skal henlægges paa det Sted, Salpetersyderen anviser. Sj. T. 21, 214 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Kongen i hans Len [Vordingborg] vil have en Salpetersyder boende, som skal oplede Jord og Materie til at gøre Salpeter af, skal Palle Rosenkrantz paa et belejligt Sted, hvor der ikke mangler Ved, lade opsætte 8 Skure, lavede paa samme Maner som dem, man plejer at have over Korn, saa man kan flytte dem op og ned. Skurene skulle laves i Firkant og være saa vide som muligt. Han skal paase, at de ikke blive satte paa noget fugtigt Sted. Saasnart et eller to af Skurene ere færdige, skal Salpetersyderen drage omkring og oplede Salpeterjord saa vel paa Kronens som paa Kapitlets og de andre gejstlige Personers Gods, hvilken Jord Bønderne siden skulle henage til Stedet, eftersom det bliver anvist dem. Ingen af Bønderne maa modvilligt sætte sig derimod. Naar Jorden fyldes i Skuret, skal Taget staa ophæftet i Vejret, saa Solen kan operere og virke paa Jorden, men saasnart der falder Uvejr ind med Slud og Regn, skal samme Him-

¹ Okkels, Hammerum H. samme H.

² Stier, Bølling H.

³ Debelmose.

⁴ Lodal, samme H.

mel nedlades. Han skal passe godt paa, at Salpetersyderen ikke for Foræringers Skyld forbigaar de Pladser, hvor den bedste Materie kan findes. Han skal lade bygge et lille Hus, hvori Salpetersyderen kan have sin Bolig, og, indtil Værket kommer i Gang, hver Maaned give ham 5 Dlr. Sj. T. 21, 215 b.

11. April (Frederiksborg). Aab. Brev til alle Kron-, Kapitels- og andre gejstlige Personers Tjenere i Vordingborg Len om, at enhver efter nærmere Tilsigelse af Palli Rosenkrantz til Glimminge skal henhføre 4 Sække Jord, enhver Sæk regnet til 1 Td. Jord, til det Sted, som bliver anvist dem. Viser nogen sig forsømmelig, vil han blive tiltalt for Ulydighed mod Kongens Befaling. Sj. T. 21, 216.

— Miss. til Eske Brock, Christen Holck, Holger Rosenkrantz og Niels Krag. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa Befaling til dem angaaende Skiftet efter afdøde Jørgen Friis og Fru Lisebet Galde. Da denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, men Skiftet er blevet opsat nogen Tid, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at samles i Viborg, indstævne alle Arvingerne for sig, forlige dem i Mindelighed om alle de mellem dem værende eller opstaaende Stridigheder eller dømme dem imellem og iøvrigt rette sig efter den tidligere Befaling. J. T. 6, 242.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Jens Koefod, Landsdommer paa Bornholm. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Supplikant har berettet, at han er kommen i en Trætte paa Bornholm og har villet indstævne Trætten for ham, men ikke har kunnet faa nogen Stævning af ham. Han skal straks erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig hermed, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen kan blive fri for Supplikantens Overløb. Sk. T. 4, 104.

— (**Kronborg**). Miss. til Hans Pogwisch. Der er nogen Trætte mellem Laurits Grubbe til Gammilgaard, Befalingsmand paa Aalholm Slot, paa Kronens og egne Vegne paa den ene og Jesper Grubbe til Aalstrup, Landsdommer paa Laaland, paa den anden Side angaaende nogen Tiltale, som Laurits Grubbe har haft til Niels Pedersen i Nybøgt, Herredsfoged i Nørre Herred paa Laaland, og hvorfor han har ladet ham indstævne til Laalandsfar Landsting, idet Niels Pedersen har til dømt Jesper Grubbe Peder Nielsen i Haufgaards og hans Hustrus

Boslod, uanset at de resterede med 100 Rdlr. til deres forrige Husbonde Laurits Grubbe, hvilke de skulde udgive i Gaardfæstning. Da Jesper Grubbe selv er vildig i Sagen og ikke kan være baade Dommer og Sagsøger, gives der herved Hans Pogwisch Ordre og Fuldmagt til at indstævne begge Parter i Rette for sig paa Landstinget, dømme i Sagen og give Dommen beskreven. F. T. 3, 425.

14. April (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen om at begive sig til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 216 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Hvad Mølleren udenfor Ørumb Slot har suppliceret, vil han nærmere kunne se af den medfølgende Supplikation. Han skal ved første Lejlighed erklære sig om, hvormeget der efter hans Mening kan afslaas af Landgilden uden for stor Skade for Kronen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 243.

15. April (Kronborg). Skøde til Barabra Skolemesters og hendes Arvinger paa en Kronens Bolig i Kongensgade i Helsingør paa den søndre Side, hvilken Bolig strækker sig i Bredden langs Gaden fra Barabra Lodvigs Bolig til Meinert Koenigs Boliger 11 Al. paa 2 Fingersbred nær, maalt midt paa begge Skelstolperne; Længden langs igennem Boligen og Haven, indtil Sognepræstens Have støder derpaa, er 45 Al.; Bredden nederst i Haven er 11 Al. paa 2 Fingersbred nær. Sj. R. 16, 242.

— Ligelydende Skøde til Barabra, Ludvig Kompas-magers Enke, paa en Kronens Bolig i Kongensgade i Helsingør paa den søndre Side; Bredden langs Gaden fra Bøssemager Jochum Lugsteds Bolig midt paa Skelstolpen indtil Barabra Skolemesters Bolig er 10 Al. 3 Kvarter; Længden langs igennem Boligen og Haven, indtil Sognepræstens Have støder derpaa, er 51 Al. 1½ Kvarter; Bredden nederst i Haven langs Sognepræstens Plankeværk er 8 Al. 2½ Kvarter. Udt. i Sj. R. 16, 243.

— Ligelydende Skøde til Hans Thorbrøge Snedker, Bøsseskytte paa Kronborg Slot, paa en Kronens Bolig i Kongensgade i Helsingør paa den søndre Side, som Lisbet Billedsniders tidligere boede i; Bredden ud til Gaden fra den

Bolig, Lutter Lademager bor i, indtil Bøsemager Jochum Lugstedts Bolig er $10\frac{1}{2}$ Al. 2 Fingersbred; Længden gennem Boligen og Haven er 48 Al.; Bredden nederst i Haven 12 Al. $\frac{1}{2}$ Kvarter. Udt. i Sj. R. 16, 243 b.

15. April (Kronborg). Ligelydende Skøde til Jacob Hansen, Slottets Snedker, paa en Bolig i St. Anne Gade i Helsingør paa den venstre Side mellem Olluf Savskærers og Simen Hakkelseskærers Boliger, hvilken Bolig Hans Klavdit tidligere boede i; Bredden til Gaden mellem de to nævnte Boliger fra Syd i Nord er 15 Al.; Længden igennem Boligen og Haven ud til de fattiges Plankeværk i Sjøleboderne er 31 Al.; Bredden nederst i Haven er 14 Al. Udt. i Sj. R. 16, 243 b.

— Ligelydende Skøde til Hans Ryrmandt, Brøndmester paa Kronborg, paa 3 Kronens Boliger i Kongensgade i Helsingør paa den nordre Side, den første, hvori Hans Bøsemager boede, den anden, hvori Søfren Smeds Enke boede, den tredje, hvori Niels Hammer, Murermester, boede, hvilke Boligers Længde langs Gaden fra Vest i Øst fra Gethusets Plankeværk og ned til Hjørnet ud til Klostergaden er $56\frac{1}{2}$ Al.; Bredden fra Syd i Nord fra Gadedøren gennem Porten indtil Skakplankeværket ud til Gethusgaarden er 40 Al.; Længden fra Øst i Vest inden i Haven ud til Klostergaden er $29\frac{1}{2}$ Al.; Bredden langs ud med Klostergaden og ud til Hjørnet fra Syd i Nord er 68 Al. Udt. i Sj. R. 16, 244.

— Ligelydende Skøde til Meinert König paa en Bolig i Kongensgade i Helsingør paa den søndre Side, hvori tidligere Carl Tømmermand boede; Bredden ud til Kongensgade fra Øst og i Vest mellem Barabra Skolemesters Bolig og Mester Daniels Bolig er 10 Al. 3 Kvarter; Længden gennem Forstuen og til det nederste i Haven til Plankeværket er 56 Al. 1 Kvarter; Bredden nederst i Haven fra Øst og i Vest er 7 Al. 1 Kvarter. Udt. i Sj. R. 16, 244 b.

— Gældsbev. til Fru Else Brahe til Bekkeskouf, Hendrik Ramels Enke, paa 5000 Rdlr. for en Gaard i Helsingør overfor Slottet, som Kongen har afkøbt hende, at betale nu til førstkommende Fabiani et Sebastiani Dag [20. Jan. 1618]. Sj. R. 16, 244 b.

— Miss. til Holger Gagge til Frøsløf og Peder Galt til Tidtselholt om at være til Stede, naar Holger Rosen-

krantz til Glemminge overleverer Roskildegaard til Mogens Pax til Torup, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden og de til Lenet hørende Skove og give Mogens Pax det altsammen beskrevet under deres Signeter. Sj. R. 16, 245.

15. April (Kronborg). Miss. til Holger Rosenkrantz om at give alle Bønderne i sit Len [Roskilde] Ordre til, at enhver skal age 4 Tdr. Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 216 b.

— Følgebrev for Holger Rosenkrantz til Bønderne i Halmstad Len. Udt. i Sk. R. 4, 44 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen og Mogens Gyldenstjerne om at overlevere Halmstad Gaard med Inventarium til Holger Rosenkrantz Axelsen og besigte Bygningerne paa Gaarden og Ladegaarden. Udt. i Sk. R. 4, 44 b.

— Følgebrev for Jens Juel til Kieldgaard, Rigsraad og Rentemester, til Kronens Bønder under Trankiær Slot efter afdøde Mogens Ulfeldt. F. R. 3, 242.

— Miss. til Eyler Qvitzov til Lykkisholm og Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Sebyegaard, om at være til Stede, naar afdøde Mogens Ulfeldts Arvinger overlevere Trankiær Slot og Len til Jens Juel til Kieldgaard, overlevere denne Inventarium, Jordebøger, Breve, Registre og hvad andet, der bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de under Slottet hørende Skove og give Jens Juel alt beskrevet under deres Signeter. F. R. 3, 244.

— Ligelydende Miss. til Marqvort Bilde og Corfits Rud om at overlevere Holger Rosenkrantz Dalum Kloster. Udt. i F. R. 3, 244 b.

— Ligelydende Miss. til Christen Knudtsen og Hans Kaas om at overlevere Jørgen Brahe Hagenskouf. Udt. i F. R. 3, 244 b.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da Laurits Grubbe til Gammilgaard, Embedsmand paa Aalholm Slot, har begæret noget Gods i Halsted Len paa Laaland, nemlig 6 Gaarde i Ryde i Sønder Herred, 5 Gaarde og 1 øde Jord i Nøbbele, 1 Gaard i Korterup, 1 Gaard i Opager, 3 Gaarde i Skotsebølle og 1 Gaard i Høygevig, til Mageskifte for noget af hans Gods paa

Falster, nemlig 2 Gaarde i Virket, 2 Gaarde i Søndre Kirkeby, 2 Gaarde, 1 Gadehus og 1 Bonde, der aarlig svarer 19 Skpr. Byg, i Idestrup, 2 Gaarde i Skoufbiug, 2 Gaarde, 2 Gadehuse, 1 Hus og 1 Møllegrund i Lillebrand, 1 Gaard og 1 Gadehus i Nørre Alsløf og 1 Gaard og 1 Gadehus i Brarup, skal han med det første erklære sig, om det Gods, Laurits Grubbe begærer til Mageskifte, for Belejligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og om Laurits Grubbes Gods er ligesaa godt paa Landgilde og Ejendom som Kronens Gods, og ligger ligesaa belejligt for Kronen og i en ligesaa god Egn som Kronens Gods, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sm. T. 6, 124.

15. April (Kronborg). Miss. til Anders Jørgensen, Borge-mester og Tolder i Horsens. Jørgen Povilsen, Borger i København, har berettet, at han sidste Efterhøst har købt nogle Læster Korn af Adelspersoner omkring Horsens og nogle Tønder Havre af Borgere i Horsens og siden ført det til København, men desuagtet er han af Anders Jørgensen bleven tvungen til at svare Told deraf, som om han vilde føre det ud af Riget. Da han har anmodet om at maatte blive hjulpen til Ret i den Sag, befales det herved Anders Jørgensen ikke alene at tilbagebetale Jørgen Povilsen den af ham oppebaarne Told, men ogsaa med det allerførste at erklære sig til Kongen om, af hvilken Grund og med hvilken Myndighed han har oppebaaret Told af Kornet, da der ikke er udgaaet noget Forbud mod at udføre Korn eller Havre fra Jylland og Jørgen Povilsen heller ikke har haft til Hensigt at ville udføre det af Riget. Endvidere skal han erklære sig om den Vedtægt og Forordning, som nogle af de fornemste Borgere i Horsens have udgivet om Køb af Korn, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 6, 243.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes Slot, og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmand paa Hald Slot, om at være til Stede, naar Fru Mette Hardenberg til Voeshorig, Preben Gyldenstjernes Enke, leverer Bøfling Slot og Len fra sig til Ifver Jul til Villestrup, Landsdommer i Nørrejylland, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og hvad andet, der bør overleveres, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og give Ifver Jul alt beskrevet under deres Signeter. J. R. 7, 155.

15. April (Kronborg). Ligelydende Miss. til Lauridts Ebbesen og Ernst Normand om at overlevere Koldinghus Len til Otte Brahe Peersen. Udt. i J. R. 7, 156.

— (Kbhvn.). Bestalling for Henning Gabriel som Skibskaptejn (ligelydende med Bestallingen af 10. April 1617 for Niels Basse). Udt. i Sj. R. 16, 244 b.

16. April (Frederiksborg). Miss. til Caspar Markdanner om at indrette sin Lejlighed efter at levere Koldinghus Slot og Len fra sig til førstkommende 1. Maj til den, som Kongen forordner til Lensmand. J. T. 6, 243 b.

18. April (Kronborg). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Ifver Jul til Villestrup, Rigsraad og Landsdommer i Nørrejylland, paa Bøfling Slot og Len med Hing og Uldborg Herreder. Han skal svare 900 gode enkende Rigsdrl. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, dog skal han gøre særskilt Regnskab af det Mageskiftegods og andet Gods, som afdøde Predbiørn Gyldenstjerne har gjort særskilt Regnskab af, og al Indkomsten deraf skal tilfalde Kongen. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artiki. 1—4, 7—14]. J. R. 7, 163 b.

19. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Mogens Pax til Torup paa Roskilde Gaard og Len. Til Underhold for sig selv, sine Folk og Gaardens og Ladegaardens daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 205½ Dlr., 4½ Læst Rug, 7½ Læst Byg, 300 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 140 Lam, 200 Gæs, 200 Hons, 12 Køer og 12 Sider Flæsk, ligesaa al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde til Ladegaarden. Han skal aarlig stalde 24 Øksne for Kongen om Vinteren. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. Han maa kun holde 2 Postheste paa Gaarden. [Med Artiki. 1—14, 16—19]. Sj. R. 16, 246.

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge Sæbygaard med tilliggende Bønder, som Jørgen Brahe har været forlenet med, ind under Antvorskov Slot, aarlig gøre Regnskab for Gaardens Avl og for Lenets visse og uvisse Indkomst og med Hensyn til Gaardens Folks Løn og Udspisning forholde sig ligesom

tidligere, da Sæbygaards Len laa under Antvorskov Slot. Sj. T. 21, 216 b.

19. April (Kronborg). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Hr. Anders Bilde til Rosendal, Rigsraad, paa Helsingborg Slot og Len. Han skal til Underhold for sig selv, sine Svende og Slottets og Ladegaardens daglige Folk have følgende aarlige Genant: 550 Rigsdrl., $5\frac{1}{2}$ Læst 16 Tdr. Rug og Mel, regnet 40 Tdr. paa Læsten, for hver Td. Rug, som Slottets Jordebog ikke kan udrede, maa han tilskrive sig en Td. Byg, 13 Læster Byg, regnet 48 Tdr. paa Læsten, $920\frac{1}{2}$ Td. Havre, 20 Tdr. Smør, 31 Bolsvin, 52 Sider Flæsk eller $\frac{1}{2}$ Dlr. for hver Side Flæsk, 37 Køer, 300 Faar og Lam, 300 Gæs, 8 Tdr. saltet Fisk, 388 Hestes Gæsteri og saa mange Høns, som Jordebogen formaar. Han maa selv oppebære al Avl, Af-fødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 10 geruste Heste. [Med Artiki. 1—14, 17—18]. Sk. R. 4, 45.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om, at han til 1. Maj skal modtage Vesbye og Stuberup Len i Kulden i Skaane, som afdøde Claus Podebusk hidtil har været forlenet med, under Helsingborg Slot og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 4, 104 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Holger Rosenkrantz til Gleminge paa Halmstad Gaard og Len. Han skal holde Befæstningen i en god og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, som en ærlig Riddermandsmand bør. Han skal svare 650 gode enkende Rigsdrl., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af Kronens og Stiftets visse Indkomst til Gaarden og af den visse Indkomst af Aaste Herred. Han skal gøre særligt Regnskab for Indkomsten af det Gods, som Kongen har ladet lægge under Gaarden i Sten Madsen til Rønneholms Tid, og hvorfor denne ogsaa har gjort særskilt Regnskab, ligesaa for Indkomsten af den gejstlige Jurisdiktion i Aaste Herred. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artiki. 4, 9—11, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 48 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Jens Juel til Kieldgaard, Rigsraad, paa Trankisær Slot og Len.

Han skal svare 300 gode enkede Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden, dog forbeholder Kongen sig al Indkomsten af det Mageskiftegods, som i afdøde Niels Friis's Tid er blevet lagt under Lenet, og som fremdeles maatte blive lagt derunder. Han maa oppebære Halvdelen af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artickl. 1—14, 16—18]. F. R. 3, 238 b. K.

19. April (Kronborg). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Rigsraad, paa Dalum Klosters Len. Han skal svare 387 gode enkede Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Hun skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artickl. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 245.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Jørgen Brahe til Hvedholm paa Hagenskouf Slot og Len. Han skal svare 600 gode enkede Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artickl. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 248 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om til førstkommende 1. Maj at annamme Øen Stryen, som afdøde Axel Brahe hidtil har været forlenet med, under Nyborg Slot og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. F. T. 3, 426. Orig.

— Miss. til Jens Juel om at annamme 4 Gaarde i Magleby paa Langeland, som Axel Brahe hidtil har været forlenet med, under Trankier Slot og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Udt. i F. T. 3, 427.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Gunde Lange til Bredning paa Seigelstrup Gaard og Len. Han maa til Underhold for sig selv og for Gaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 300 Rigsdlr., $3\frac{1}{2}$ Læst 13

Tdr. Rug og Mel, beregnet 30 Tdr. i Læsten, 10 Læster Byg, beregnet 36 Tdr. i Læsten, 300 Tdr. Havre, 6 Tdr. Smør, 12 Slagtenød eller 5 Rigsdlr. for hvert Slagtenød, 85 Brændsvin, 100 Lam eller $1\frac{1}{2}$ Mk. i Stedet for hvert Lam, 100 Gæs eller $\frac{1}{2}$ Mk. i Stedet for hver Gaas og 200 Høns samt al Avl, Affødning og anden Fordel til Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artik. 1—14, 16—18, 20]. J. R. 7, 156. K.

19. April (Kronborg). Nyt Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Hr. Albret Skeel til Fussinge, Rigens Admiral, paa Riberhus og Møgeltønderhus Len. Han skal holde Riberhus Slot i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. I Stedet for den visse Indkomst af Trankier Len, som han ellers skulde have været forlenet med for sin Admiralsbestilling, har Kongen af de nævnte 2 Len bevilget ham aarlig: 392 Rigsdlr. 12 Sk., $32\frac{1}{2}$ Læst 8 Pd. 1 Td. $5\frac{1}{2}$ Skp. Byg, beregnet 36 smalle Tønder i Læsten, $4\frac{1}{2}$ Læst 5 Pd. $3\frac{1}{2}$ Skp. Rug, beregnet 30 smalle Tønder i Læsten, $10\frac{1}{2}$ Pd. Hvede, i Stedet for hvilket han skal have 21 Pd. Rug, 368 smalle Tdr. Havre, 8 Tdr. $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Smør, 91 Brændsvin i Stedet for $30\frac{1}{4}$ Bolgalt, $6\frac{3}{4}$ Brændsvin, 1 Ko, 24 Faar, 55 Lam, 114 Gæs, 339 Høns, 1 Td. saltet Hvilling i Stedet for 1 Td. Torsk, 53 Fodernød og for de resterende 66 Fodernød 3 Ort for Stykket, 3 Dlr. for 2 Øksne at stalde. Endvidere maa han af Slottets Indkomst oppebære 10,000 tørre Hvillinger og 10,000 tørre Flyndere og til Underhold af de 4 geruste Heste, hvormed han skal tjene Riget, 100 Rigsdlr., 5 Læster Rug, 10 Tdr. Smør og 30 Brændsvin. Han maa endvidere selv beholde al den Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde til Riberhus Slots Ladegaard, medens han skal gøre Regnskab for al Avl, Affødning og anden Fordel til Møgeltønderhus. Han maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst af Riberhus Len og Tiendparten af den uvisse Indkomst af Møgeltønderhus Len. [Med Artickl. 1—4, 8—14, 16]. J. R. 7, 160.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Otte Brahe Pedersen til Krogholm paa Koldinghus Slot og Len. Han maa aarlig oppebære 500 Dlr. til Løn for sig selv

og sine Svende og Folk, gemen Hofklædning til sig selvsjette samt følgende Genant, nemlig 8 Læster $8\frac{1}{2}$ Pd. $7\frac{1}{2}$ Skp. Rug, 12 Læster $4\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 520 Skpr. Humle, 12 Tdr. Smør, 3 Læster 4 Tdr. 1 Fjerd. Sild, $7\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Bergefisk, $4\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lispd. Flæsk, 120 Svinehoveder, 120 Svinerygge, 49 Slagtenød, 10 Tdr. Ærter, 20 Tdr. Gryn, 106 Faar, 106 Lam, 160 Gæs, 100 Par Høns, 3 Tdr. saltet Aal, $1\frac{1}{2}$ Td. Laks, 2000 Hvillinger, 3000 Flyndere, 5 Vorder Kabliav, $1\frac{1}{2}$ [Td.] Lyneborgersalt, $4\frac{1}{2}$ Td. Baysalt og 10 Ol Æg. Af denne Genant skal underholdes Lensmanden og hans egne Folk selvfortende samt følgende Slottets daglige Folk: Slotsfogden, Slotskriveren selv tredje, en Redesvend, som ogsaa skal være Dugsvend, 1 Ridefoged, 1 Kornmaaler, 1 Skovrider, 2 Fogedsvende, Bryggeren selv tredje, som ogsaa skal male og gøre Malt, Huskokken selv tredje, 1 Kældersvend, 1 Fisker, 1 Skifertækker, Hovsmeden selvanden, 4 Vognsvende, 1 Humlemand, 3 Urtegaardssvende, hvoraf kun den ene holdes om Vinteren, en Portner, en Vægter, Fadeburskvinden selv tredje med en Dværgkvinde, og en gammel Vognsvend, som Kongen har givet Underholdning for Livstid. For al Resten af Slottets og Ladegaardens visse og uvisse Indkomst skal Otte Brahe gøre Kongen aarligt Regnskab, og han skal have Opsigt med Udgiften og Udspisningen paa Ladegaardene, at den medfører saa ringe Bekostning som muligt. Han skal ogsaa paase, at der ingen unyttig Udspisning og Folkeløn indføres i Regnskabet. Med Hensyn til Folkelønnen paa Slottet skal han forholde sig som hidtil og som det findes indført i Caspar Markdanners Regnskab. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste, til hvilke han skal have frit Foder og Maal ligesom ogsaa til 2 Vognheste. [Med Art. 4, 6—8, 10—14, 17—18, 20]. J. R. 7, 166 b.

20. April (Kronborg). Miss. til Ditlef Holck. Da der behøves noget Tømmer til at istandsætte Flensborg Slot med, skal han, naar Otte von Qvalen, Embedsmand paa Flensborghus, sender Bud derefter, straks lade ham faa saa meget Tømmer, som hosføjede Seddel udviser. Sk. T. 4 105.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Kongen paa et Mage-skifte, som han vil afslutte med Falk Gjøre, bliver denne $6\frac{1}{2}$ Td. $3\frac{1}{2}$ Skp. 1 Fjerdingskar Hartkorn skyldig og Falk Gjøre nu

til Vederlag derfor har begæret 16 Læs Engjord i sin Ene-
mærkeskov, Grouflev¹ Skov, i Sønder Herred i Calløe Len,
hvilke Enge bruges af 4 Bønder i Fogelsløf By, men ikke af
menige Bymænd, ligesom de heller ikke ligge indenfor Fogelsløf²
Markeskel, og hvoraf der svares 1 Ørt. Rug i Særskyld til
Calløe Slot, og 1 Bol i Drouby³ By og Sogn i Mols Herred i
Calløe Len, skal han snarest muligt erklære sig, om nævnte
Enge og Bol uden Skade for Kronen kunne undværes fra Calløe
Len, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf
kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 244.

21. April (Kronborg). Miss. til Dr. Hans Mikkelsen om
at hjælpe Hr. Jens Olufsen Riber, forhen Sognepræst til
Huntseby Sogn paa Laaland, til at faa et Kald der i Stiftet;
dog skal alt gaa lovligt til og efter Ordinansen. F. T. 3, 427.
Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev om, at Knud Urne til Aarsmark, Embeds-
mand paa Bergenhus, og hans Konsorter indtil videre maa
lade deres Fuldmægtige med nogle af deres Skibe bruge Hval-
fiskeri under Grønland og lade slaa Hvalfisk der under Lan-
det. For at de bedre kunne komme til Rette med Hvalfiskeriet,
har Kongen bevilget, at de maa antage og bruge fremmede Folk,
der have Forstand paa saadant Fiskeri. N. R. 4, 6 b.

25. April (—). Aab. Brev til Kronens, Kapitlets og
andre gejstlige Personers Bønder i Draxholm Len om, at der
ikke paa Fælled maa holdes uudskaarne Heste paa un-
der 15 Dirs. Værdi. Sj. T. 21, 217. (Tr.: CCD. III. 496 f.).

— Ligelydende Miss. til Kronens, Kapitlets og andre gejst-
lige Personers Bønder i Vordingborg Len. Sj. T. 21, 217.
(Se CCD. III. 497).

— Miss. til Oluf Rosensparre angaaende Holdelsen af
ovennævnte Bønderheste. Udt. i Sj. T. 21, 217 b.

— (**Kristianstad**). Miss. til Sigvordt Beck. Kongen har
bevilget, at Hr. Jens Sparre til Sparrisholm paa Renteriet
maa faa godtgjort, at han til nogle Pligtsfolk, som have
været antagne til Arbejde, har givet 14 Sk. om Dagen, men

¹ Gravlev.
Mols H.

² Fuglslev. Sønder H., Randers A.

³ Draaby,

herefter maa han ikke give nogen Pligtskarl mere end 10 Sk., naar undtages de 6 Karle, der skulle tage Vare paa Prammen, hvilke han dog ogsaa skal betale saa billigt som muligt. Sjø. T. 21, 217 b.

25. April (Kristianstad). Aab. Brev om Aarhus Købstads Nødlæggelse. Sk. R. 4, 51. (Tr.: CCD. III. 495 f.).

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen sender ham hermed det aabne Brev om, at alle de Borgere i Aarhus, der herefter ville drive borgerlig Næring, inden 1. Maj 1618 enten skulle begive sig hid eller nedsætte sig i andre Købstæder i Riget, da Kongen har betaget Aarhus al Købstadsrettighed. Han skal lade dette Brev forkynde for Borgerne og paase, at de rette sig derefter og at ingen af de omkringboende Bønder føre deres Varer did for at sælge dem eller købe noget der. Naar Borgerne ere flyttede fra Aarhus, skal han lade den Jord, der hidtil har ligget til Byen, sætte for Landgilde, lade denne indskrive i Jordebogen og lade Jorden besætte med Bønder, der aarlig kunne svare Kronen tilbørlig Rettighed deraf. Sk. T. 4, 108 b.

— Aab. Brev om, at de Borgere, der allerede ere flyttede eller herefter flytte til Kristianstad for at bosætte sig der, i 7 Aar, regnet fra dette Brevs Dato, maa være fritagne for Skat, Baadsmanshold og al anden kongelig Tynge, for at de bekvemmere og roligere kunne fremme deres foretagne Bygning. Efter de 7 Aars Udløb skulle de svare Kronen tilbørlig Rettighed. Sk. R. 4, 52 b.

— Bestalling for Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand i Helnekirke Len, som Ritmester over den skaanske Fane. Det befales alle de adelige, der ride under denne Fane, at rette sig efter hans Ordre. Sk. R. 4, 52.

— Miss. til Sognemændene i Nybølle¹ Sogn i Giers Herred om herefter at søge Væ Kirke og svare Væ Kirke og Sognepræst den Rettighed, som de hidtil have svaret til Nybølle Kirke og Sognepræst, da Kongen med det allerførste agter at lade Nybølle Kirke nedbryde. Sk. T. 4, 105.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen har bevilget, at

¹ Nøbbelev, Gørs H.

Bønderne i Giemsøe og Nesøe Sogne i hans Len maa være fri for at svare den Vagtskat, som de skulde have udgivet i forrige Fejde, men endnu restere med, da de i Fejden efter Feltmarskalkens Befaling selv have holdt deres Vagt. Han skal rette sig herefter. Kongen har endvidere bevilget, at Teglbrænderen her ved Byen maa faa 13 slette Mark for hvert Tusinde Tagsten, som han brænder for Kongen, dog skal Teglbrænderen selv holde sig med Heste og Vogn. Sk. T. 4, 105 b.

25. April (Kristianstad). Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Borgemestre og Raad i Christianstad have klaget over, at der sker dem adskillig Indpas paa deres Veje til ikke ringe Skade og Afbræk for dem, skal han nøje undersøge denne Sag og siden lade tale derpaa med Retten. Da de endvidere have klaget over, at Bønderne her omkring drive adskilligt Landkøb til stor Skade for deres Næring, skal han, naar han faar at vide, hvad det er for Bønder, som understaa sig til at drive Landkøb, lade dem tiltale og forfølge med Retten, og paase, at ingen herefter driver saadant ulovligt Landkøb. Sk. T. 4, 106 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre og M. Pofvel Mortensen. Da der er Strid om, hvorvidt Sognepræsten eller Kapellanen her i Christianstad skal oppebære Rettigheden af Aaridtslef¹ Sogn, skulle de ved første Lejlighed tage denne Sag for, undersøge den nøje og siden afsige Dom om, hvem der bør have Renten af Aaridtslef Sogn. De skulle give deres Dom klarlig beskrevet og siden indsende den til Kancelliet, for at Kongen kan konfirmere den. Sk. T. 4, 107.

— Aab. Brev om, at de Bønder, der nu nedsætte sig eller herefter nedsætte sig i Væ, maa være fritaget for Landgilde, Ægt og Arbejde i 3 Aar, begyndende med 1616. Naar de 3 Aar ere forbi, skulle de svare Landgilde og gøre Ægt og Arbejde ligesom andre Bønder. Sk. T. 4, 107.

— Miss. til Hr. Jens Sparre og Bispem i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Forstanderen for Hospitalet i Aaahus i langsommelig Tid ikke har aflagt noget Regnskab;

¹ Areslev, Gyngø H.

skulle de ved første Lejlighed kalde Hospitalsforstanderens Enke for sig, forhøre hendes Regnskab og paase, at Hospitalet paa ingen Maade kommer til kort. Sk. T. 4, 108.

25. April (Kristianstad). Miss. til Hr. Jens Sparre. Han skal paa et bekvemt Sted her i Christianstad lade opføre et Hus, hvori Sognepræsten kan have tilbørlig Bolig. Huset skal være muret mellem Stolper. Han skal købe Tømmeret og slutte Kontrakt med en Muremester om at opmure Huset. Bekostningen dermed skal blive godtgjort ham i Renteriet. Sk. T. 4, 109 b.

— Miss. til nogle Lensmænd i Skaane om til Brug ved Christianstads Befæstning at lade udtage nogle gode og stærke Pligtskarle i deres Len og med det allerførste sende dem til Christianstad, saa de kunne være der inden den 4. Maj. De skulle sende Hr. Jens Sparre, Befalingsmand i Christianstad, en Fortegnelse over de sendtes Navne med Oplysning om, hvor de ere fødte. — Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 5; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] hver 4; Tage Thott [Landskrone Len] 3 og Hr. Anders Sinklar [Gladsakse Len] 2. Sk. T. 4, 109 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da efterskrevne 4 Bønder, Anders Eriksen i Vaadtkyfve, Trogels Nielsen i Malle, Hogen i Matterøe og Jens Maltissen i Nyboe, der have været udskrevne i Rigets Krigstjeneste, bo saa nær ved Landevejen, at de ikke kunne undværes her fra Lenet, vil Kongen have dem demitteret af Krigstjenesten og i deres Sted have Peder Pedersen i Harslede, Jost i Lougsald, Mogens Joensen i Kalolt og Svend i Kulolt udskrevet til at holde Soldater. Han skal derfor lade disse sidste fire være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde ligesom andre udskrevne Bønder og igen lade de andre annamme under Lenet, indskrive dem i Jordebogen og gøre Kongen Regnskab for dem. Sk. T. 4, 110.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at antage de 4 ovennævnte Bønder, der nu skulle udskrives, under Regimentet, og lade de 4 tidligere udskrevne være fri. Sk. T. 4, 111.

26. April (Herrisvad Kloster). Aab. Brev om Forbud mod for Fremtiden at holde Markeder eller bruge Handel i Aahus, idet Marie Magdalene Dags Marked skal henlægges til Kristianstad. Sk. R. 4, 53. (Tr.: CCD III. 497 f.).

26. April (Herrisvad Kloster). Miss. til Hr. Jens Sparre (Hammer Len), Hr. Anders Sinklar (Albo Herred) og Hendrik Hvitfeldt (Froste Herred) om inden den 12. Maj flittigt at udspørge, hvor mange af Adelens Tjenere der ere boende i deres Len, i hvilket Sogn de bo og hvem de tilhøre, saa de til den Tid kunne have en rigtig Fortegnelse over dem i Christianstad, for at Kongens dertil forordnede kunne have den at rette sig efter ved Delingen af den Vej, som er bevilget at skulle gøres i Stand af Adelens Tjenere. — Postscriptum i Brevet til Hendrik Hvitfeldt: Kongen anmoder ham om at tillade de Bønder, der skulle age groft Sand og Sten til Christianstads Befæstnings Behov til at fylde og istandsætte Gaderne og Dammene med, at tage Sandet og Stenene paa hans Mark og Ejendom. Sk. T. 4, 111 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar, Hr. Jens Sparre og Christoffer Ulfeldt. Adelen, som bor i Gønge, Villands, Giers og Albo Herreder, har bevilget, at dens Bønder i disse Herreder skulle reparere og ganske færdiggøre den søndre og nørre Dam, som gaar til Christianstad, med groft Sand og Ris og endvidere fremføre saa mange Sten og saa meget Sand, som behøves til Brolægning af hele Torvet og en Gade i Byen, der gaar fra Nørreport til Torvet og fra Torvet til den søndre Port. Da Ridderskabet har bestemt at ville møde i Christianstad den 11. Maj for at antage og uddele dette Arbejde blandt Bønderne, skulle de være til Stede samme Dag og paase, at Kongens Ingeniør eller Værkmesteren i Christianstad afmaaler Værket, og siden hjælpe til med at uddele det blandt Bønderne, saa enhver af disse kan vide at antage og færdiggøre sin Portion, for at Værket desto rigtigere og bedre kan gaa for sig og endes. Sk. T. 4, 113.

— Miss. til Hr. Jens Sparre, Otte Lindenov og Christoffer Ulfeldt. Da der i Christianstads Len forefalder forskellige Stridigheder angaaende Istandholdelsen af Land- og Herredsbroerne, skulle de, naar der paa Tinge lovligt bliver opkrævet 12 Mænd til at kende derpaa, være til Stede og flittigt paase, at ingen, som efter Loven ere forpligtede dertil, blive forskaanede for at holde saadanne Herredsstræder og Broer vedlige. Sk. T. 4, 112 b.

29. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christoffer Basse

til Urup, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, paa sin Hustrus¹ Vegne og Jomfru Margrete Norby paa egne Vegne paa den ene Side og Ifver Ulvsaks til Kieldstrup paa sin Moders² Vegne paa den anden Side, hvem der er tilfalden nogen Arv efter afdøde Johan Norby og hans afdøde Hustru Fru Margrete Basse, i gode Mænds Nærværelse ere blevne forligte og have gjort en Kontrakt om, hvor meget enhver af dem skal betale af Johan Norbys og Fru Margrete Basses Gæld. Da Ifver Ulvsaks endnu ikke helt har betalt sin Part af Gælden, hvilket medfører, at Christoffer Basse ofte kræves og manes, og da Christoffer Basse er bange for, at Ifver Ulvsaks skal pantsætte, sælge eller afhænde noget af det Gods, han paa sin Moders Vegne har arvet, uden at ville betale Gælden, forbyder Kongen herved strengeligen alle og enhver herefter at pante eller købe eller tilhandle sig af Ifver Ulvsaks noget af det Gods, som han paa sin Moders Vegne har arvet efter sin Moders Søster Fru Margrete Basse, førend han har betalt den Gæld, som han efter Kontrakten bør betale. Gør nogen det og lider nogen Skade derved, skal han tilregne sig selv den og Købet være at betragte som ugyldigt. Sk. R. 4, 53 b.

29. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Hr. Christian Friis til Kragerup, Rigsraad og Kansler, paa St. Knuds Kloster i Odense, uden Afgift. [Med Artkl. 16 og 18]. F. R. 3, 252.

— Følgrebrev for Hr. Christian Friis, Kansler, til Kronens Bønder under St. Knuds Kloster i Odense. Udt. i F. R. 3, 242 b.

— Miss. til Hans Kaas og Johan Friis om at overlevere St. Knuds Kloster i Odense til Hr. Christian Friis, Kansler. Udt. i F. R. 3, 244 b.

30. April (Kronborg). Bestalling for Niels Hansen³ som Byfoged, Tolder og Sisemester i Christianopol. Han skal paase, at de Sager, der forefalde i Byen, ikke blive fortiede eller underslaaede. Han skal i aarlig Løn have 30 gl.

¹ Abel Norby. ² Inger Basse g. m. Hans Iversen Ulvsaks. ³ I Overskriften til Brevet kaldes han fejlagtigt: Niels Madsen.

Dlr., hvilke skulle godtgøres ham i hans Regnskab. [Med Art. titkl. 1—2, 4—6]. Sk. R. 4, 54 b.

30. April (Kronborg). Bestalling for Niels Madsen, Borger i Landskrone, som Tolder og Sisemester sammesteds. Han skal have samme Løn som hans Formand. [Med Art. titkl. 1—2, 4—6]. Sk. R. 4, 56.

— Bestalling for Erik Jensen som Tolder og Sisemester i Rødby. Han skal have 30 Dlr. i aarlig Løn og til Fortæring og Vognleje, naar han aarlig forklarer sit Regnskab, hvilke Penge skulle godtgøres ham i hans Regnskab. [Med Art. titkl. 1—2, 4—6]. Sm. R. 5, 63¹.

— Bestalling for Jørgen Holst som Tolder og Sisemester i Rudkøbing med samme Løn som hans Formand. [Med Art. titkl. 1—2, 4—6]. F. R. 3, 252 b.

— Bestalling for Hans Uttermarch som Tolder og Sisemester i Assens. Han skal, fra sidste 1. Marts at regne, have 100 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn. Hvis nogen, der kommer til Byen med Heste, Øksne og andre Varer, som skulle fortoldes, ikke har rede Penge eller andre Varer, hvormed de kunne betale deres Told, maa han ikke lade dem passere gennem Toldstedet, medmindre de stille ham god Sikkerhed for Betalingen. F. R. 3, 253 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Nykøbing. Der er en vidtløftig Trætte mellem Mikkal Albritsen Geis, Borger i Nakskov, og Hans Nielsen i Blangs i Stokmark Sogn angaaende et Sammenstød, som Hans Nielsen med sin Skude mellem Warminde og Rostock har gjort paa et Skib, hvori Mikkal Albritsen Geis havde sit Gods indfragtet, ved hvilket Sammenstød Mikkal Albritsen har lidt stor Skade, saaledes som de nærmere kunne se af de i Sagen gaaede Breve og Vidnesbyrd og erfare af Parterne. Det befales dem i den Anledning at udnævne 4 søfarende Mænd i deres By, som kunne indstævne Sagen i Rette for sig, undersøge den og afsige Dom i den, saa Parterne kunne blive skilte ad ved en endelig Dom. Sm. T. 5, 127.

— Miss. til Palle Rodsteen. Da afdøde Kield Brockenhuus

¹ Udenfor er skrevet: Ofve Geddes Skrift.

til Lierbek en Tid lang har været Væрге for Jomfru Kierstine Skeel til Jungetgaard og hans Enke, Fru Eddel Ulfeldt, nu har anmodet Kongen om at beskikke en anden til Væрге for Kierstine Skeel, gives der herved Palle Rodsteen Ordre og Fuldmagt til at overtage Værgemaalet for Kierstine Skeel, naar Fru Eddel Ulfeldt leverer det fra sig, og paase, at der i alle Maader vederfares Kierstine Skeel hvad billigt og ret er. Kongen har givet Ifver Juel, Otte Skeel, Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Niels Krag til Aggerkrog Ordre til at være til Stede ved Overleveringen. J. T. 6, 246 b.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Beufing Slot og Landsdommer i Nørrejylland, Otte Skeel til Hammelmose, Embedsmand i Dueholms Kloster, Knud Gyldenstjerne, Embedsmand i Vestervig Kloster, og Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland. Da Fru Edel Ulfeldt, Kield Brockenhuus til Lierbeks Enke, ved første Lejlighed agter at levere Værgemaalet for Jomfru Kiersten Skeel, som hendes afdøde Husbonde i nogen Tid har forestaaet, fra sig til Palle Rodsteen til Hørbylund, gives der dem herved Fuldmagt til at være til Stede ved Overleveringen og, hvis der opstaar nogen Strid, enten bilægge den i Mindelighed eller skille Parterne ad ved en Dom, saa de uden Forhaling kunne komme til Ende med Sagen. De skulle nøje paase, at det gaar kristeligt og ret til med Værgemalets Overlevering, saa der kun vederfares Jomfru Kiersten Skeel hvad ret og billigt kan være, og give deres Forretning klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 244 b.

— Miss. til Jørgen Kaas og Lavrids Ebbesen, Embedsmænd paa Aarhusgaard og Skanderborg Slot. Da Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard har bevilget Kronen 1 Bol i Canneskov i Ning Herred til Mageskifte for 1 Aarhus Kapitels Gaard i Store Fulden i Marslet Sogn i Ning Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 245.

— Miss. til Lavrids Ebbesen til Tulestrup og Jørgen Kaas til Gielskov, Embedsmænd paa Skanderborg Slot og Aarhusgaard. Da Jomfru Kiersten Ulfeldt til Østergaard har bevilget Kronen 1 Gaard i Vitved By og Sogn i Skanderborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Store Fulden i Marslet Sogn i Aarhus

Len og, hvis Kronens Gaard maatte beløbe sig til mere end hendes, yderligers vil udlægge Kronen 1 Gaard i Verum¹ By og Sogn i Liung Herred i Dronningborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 245 b.

1. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Claus Daa til Ravenstrup, Embedsmand paa Trondhjemgaard, der har berettet, at det falder ham meget besværligt at lade de Heste, som han skal holde af sit Jordegods i Danmark, gaa gennem hver Mønstring i Riget, da han er langt fra Haanden i Rigets Bestilling, ikke skal være forpligtet til at lade sine Folk og Heste møde ved hver Mønstring og lade sig mønstre, saalænge han er Lensmand paa Trondhjemgaard eller indtil Kongen giver anden Ordre; dog skal han, naar noget Tog paakommer, være forpligtet til at lade de Folk og Heste, som han er pligtig at holde, møde under den sjællandske Fane. Sj. R. 16, 249.

— Miss. til Sigvordt Beck og Ofve Gjedde. Jesper Grubbe til Aalstrup, Landsdommer paa Laaland og Falster, har for nogen Tid siden solgt alt sin Hustrus² Jordegods og derimod forpligtet sig til igen at udlægge hende og hendes Arvinger til evindeligt Ejendom ligesaa godt Gods af sit Jordegods som det, han har solgt af hendes. Da han med det allerførste her i København vil gøre hende Udlæg derfor, skulle de være til Stede, naar Udlæget skal ske, og paase, at der ved Udlæget vederfares hende hvad Ret er. Sj. T. 21, 218.

— Miss. til Niels Gyldenstjerne, Sigvordt Grubbe, Sigvord Beck og Christian Grubbe. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at skifte mellem Fru Else Grubbe til Ingelsted, Jochim Bülow's Enke, og hendes Børn. Det befales dem at opsætte Udførelsen af denne Befaling indtil videre, dog skulle de underskrive Jordebogen paa Arvingernes Gods med deres egne Hænder og ellers antegne Indgæld, Løsøre og Ud-gæld rigtigt, saa intet deraf kan forkømmes. Sj. T. 21, 218 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Tobias Lauterbach, Søn af afdøde Tobias Lauterbach, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 219.

¹ Vejrum, Sønderlyng H.

² Anne Hansdatter Wittrup.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Pogwisch til Damsboe, Erik Normand til Sedingaard, Holger Bilde til Høybygaard og Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand paa Harrested¹ Kloster. Jesper Grubbe til Aalstrup, Landsdommer paa Laaland, har berettet, at Aalstrup Hovedgaard, der er tilfalden ham og hans Broder Jørgen Grubbe paa deres Lod, ikke endnu er skiftet mellem dem, og han har derfor tilbudt sin Broder en kongelig Befaling til gode Mænd om at skifte Aalstrup Hovedgaard med Skove, Ager og Eng, Fiskevand og Fægang og alt hvad der er uskiftet mellem dem, saa enhver kunde vide sin Del deri. Da hans Broder ikke har villet samtykke heri, har han været foraarsaget til efter Recessen at udtage Befalingen alene. Det befales dem ved første Lejlighed at begive sig til Aalstrup, skifte Gaarden med alt Tilliggende mellem Jesper og Jørgen Grubbe, saa disse endelig en Gang kunne komme til Ende med den Sag, dog den Kontrakt, som er oprettet mellem Brødrene, i alle Maader uforkrænket. F. T. 3, 428.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Denne Præstemand, Hr. Christen Nielsen i Veyen², har berettet, at han paa Grund af den Trætte, hvori han har været med Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Befalingsmand i Vestervig Kloster, en Tid lang har været fra Prædikestolen, hvorfor Ulrik Sandberg heller ikke uden særlig kongelig Tilladelse tør understaa sig til at lade ham komme til Prædikestolen igen. Da Kongen nu har eftergivet Hr. Christen Nielsen hans Forseeelse, skal Ulrik Sandberg tillade ham igen at komme til Prædikestolen. J. T. 6, 247.

2. Maj (—). Bestalling for Nicolaus Ductos som Boldtmester, at skulle følge Hoflejren eller blive, hvor Kongen befaler. Han skal aarlig have 40 Rdlr. i Løn, hvoraf han skal holde sig selv med Kost. Han skal altid i Boldthuset holde gode Raketter, Boldte, Sko at lege med og andet, som hører til Boldthuset, og som en Boldtmester bør holde, og være forpligtet til at sælge hvert Dusin Boldte til 20 Sk. danske. Sj. R. 16, 250.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Kurfyrsten

¹ o: Halsted.

² Vejrum, Hjerm H.

af Brandenburgs Fuldmægtig Peder Gierschow passere toldfrit gennem Sundet denne Gang med saa megen Vin, som Kurfyrsten aarlig plejer at faa toldfrit igennem. Udt. i Sj. T. 21, 219.

2. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk til Felebro og Laurits Grubbe til Gammelgaard, Embedsmænd paa Antvorskov og Aaleholm Slotte. Da Dronning Sophia har bevilget, at Hr. Breide Rantzau til Rantzeholm, Statholder i København, maa faa 3 Gaarde i Faxe Herred, to i Liestrup¹ og den tredje i Munsebolle², og 2 Gaarde i Meerløs Herred, den ene i Snofrødt³ og den anden i Meerløs, af hendes Gods til Mageskifte for 3 Gaarde i Virke By i Falkelof Sogn i Falster, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 5, 128.

— Miss. til M. Ifver Ifversen. Denne Præstemand, Hr. Ebbe Lavridsen, Sognepræst i Vistøye Sogn, har berettet, at han i sin Enkestand har besøvet sin Tjenestekvinde, for hvilken Forseelse han er bleven afsat fra sit Embede. Da han nu har anmodet Kongen om at eftergive ham hans Forseelse, skal M. Ifver lade ham staa aabenbart Skrifte og siden lade ham faa sit Kald igen, hvis der endnu ingen lovligt er kaldet dertil; dog skal han tage den besøvede Kvinde til Ægte, saafremt hun ikke tidligere har været i noget slemt Ord og Rygte. M. Ifver skal ogsaa lade Hr. Ebbe give noget til de fattige efter hans Formue. Hvis der allerede er udnævnt nogen til Hr. Ebbes gamle Kald, skal M. Ifver befordre ham til det første Kald, som bliver ledigt, og sørge for, at han bliver lovlig kaldet dertil efter Ordinansen. J. T. 6, 248.

— Aab. Brev om, at Mikkell Viibe, Borgemester i København, Claus Condevin, Borger i København, Hermand Rosenkrantz og deres Konsorter i de nærmest følgende 7 Aar maa lade deres Fuldmægtige med deres Skibe fange saa mange Hvalfisk, som de kunne overkomme, paa Norges Krones Strømme under Grønland. Det skal være dem tilladt at tage fremmede Folk til sig, der have Videnskab om Hvalfiskefangst. N. R. 4, 15.

¹ Lestrup, Fakse H. ² Mosebølle, samme H. ³ Snevre, Merløse H.

3. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Embedsmand i Ringsted Kloster, herefter skal have den samme gejstlige Jurisdiktion og Herredsret i Ringsted Herred, som Kongens Befalingsmænd paa Roskildegaaard en Tid have haft, dog skulle de Bønder, der hidtil have ligget under Roskilde Bispegaard, svare deres Landgilde, Stedsmaal, Sagefald og al anden Rettighed og gøre deres Ægt og Arbejde til Roskilde Bispegaard ligesom hidtil, men Inspektionen over Kirkerne og Herredsretten skal indtil videre blive ved Ringsted Kloster. Sj. R. 16, 250 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at forhøre Regnskabet mellem Herluf Daa til Sneddinge. Befalingsmand paa Island, og hans Datters Mand Johan Schult, Borger i København, og dømme dem imellem. Sj. T. 21, 219. (Tr.: KD. V. 26 f.).

— Miss. til Sigvort Beck. Da Fru Else Grubbe til Ingelsted, Jochim Bülow's Enke, har berettet, at der, medens hendes afdøde Husbonde var forlenet med Vordingborg Slot, er bekostet 392 Rigsdlr. paa et Enebærstagegærde omkring Vordingborg Slots Mark, skal han kvittere hende for denne Sum i hendes Regnskab. Endvidere skal han i hendes Regnskab godtgøre hende 110 Rdlr., der skulle være anvendte til Møllestene til Møllerne i Lenet, saafremt det med rigtige Tingsvidner kan bevises, at Pengene ere anvendte til Møllernes Bedste. Sj. T. 21, 219 b.

— Aab. Brev om, at Bønderne i Blekinge indtil videre maa udføre Favneved, dog kun El og Birk. Sk. R. 4, 57 b. (Tr. CCD. III. 498).

— Miss. til Otte Lindenov og Falk Gjõe. Det aabne Brev om Ret for Almuen i Blekinge til at udføre Favneved af El og Birk til Tyskland mod at svare 1 Rigsmark af hver Favn Ved i Told sendes dem med Ordre til at forkynde det for Undersaatterne og strengelig paase dets Overholdelse. De skulle paase, at der svares den tilbørlige Told og at der ikke udføres Ved paa usædvanlige Havne og Steder, saa Kongen derved skal miste sin Told, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. Sk. T. 4, 114.

— Mageskifte mellem Christopher Gersdorff til Siøbygaard og Kronen. J. R. 7, 170 b. (Se Kr. Sk.).

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock om at lægge noget Gods i Medelsom Herred i Dronningborg Len, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christopher Gersdorff til Søbygaard, nemlig Skierne Ladegaard, som er den sjette Part af Skierne Hovedgaards Avl, med Skov til 375 Svins Olden, 1 Gaard, 2 Gadehuse og 1 Eng i Løfskal, 1 Td. Byg, som svares af 1 Gaard i Tisbek¹ for Jus patronatus til Skierne Kirke, 1 Td. Byg, som svares af 1 Gaard i Løfskal for Jus patronatus til Skierne Kirke, 1 Gaard i Ildsøe, 1 Gaard, kaldet Terp, i Vester Velling Sogn, Sjetteparten af Herligheden af 1 Gaard i Tindbeck i Skierne Sogn, der svarer sin Landgilde til Sognepræsten i Vester Velling og Skierne Sogne, Sjetteparten af Herligheden af 1 Kirkegaard i Hammershøye By og Sogn i Sønderlyng Herred, der svarer Landgilde til Skierne Kirke, og Christopher Gersdorffs Part af Skierne Mølle, ind under Dronningborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Eske Brock skal endvidere lade tage Syn paa de til Godset hørende Skove, om de bør være satte saa højt, som de nu ere udlagte til Kronen, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 6, 248.

5. Maj (—). Aab. Brev om, at der herefter, indtil videre, maa udskibes Øksne fra Korsør enten til Tyskland eller andensteds, hvor Næringen bedst kan søges, dog skulle de, der ville udføre Øksne, svare sædvanlig Told deraf til Tolderen i Korsør, saa der intet afgaar i Kronens Told, hvormed Lensmanden paa Korsør Slot skal have flittigt Tilsyn. Borgemestre og Byfoged i Korsør skulle føre Tilsyn med, at der ikke under denne Tilladelse udføres Græsøksne. Sj. R. 16, 251.

— Aab. Brev om, at der indtil videre fra Varde maa udskibes Staldøksne paa Tyskland og andensteds, hvor Næringen bedst kan søges, dog skulle de, der ville udføre disse Øksne, først svare Kongens Tolder i Ribe tilbørlig Told af dem, hvormed Lensmanden skal føre flittigt Tilsyn. Det paabydes Borgemestre og Byfogden i Varde nøje at paase, at der ikke under denne Tilladelse udskibes Græsøksne. J. R. 7, 180 b.

— Aab. Brev til Adelen i Sjælland, Laaland og Falster.

¹ Tindbæk, Middelsom H.

Da Kongen har befalet Steen Brahe til Knudstrup og Olluf Rosensparre til Skarolt, Embedsmænd paa Kallundborg og Draxholm Slotte, at skulle gøre en Forordning om Rostjenesten i Sjælland, Laaland og Falster, der en Tid lang har været ganske urigtig, skal enhver af dem møde, naar de to Raader kalder nogen af dem til sig, paa det Sted og til den Tid, de tilsiges. Sj. T. 21, 221.

5. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Adelen i Fyen om at møde, naar Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz tilsige dem. Udt. i Sj. T. 21, 221 b.

— Ligelydende Miss. til Adelen i Skaane om at møde, naar Hr. Anders Bilde og Hr. Jens Sparre tilsige dem. Udt. i Sj. T. 21, 221 b.

— Miss. til Christen Hansen. Kongen har tilforordnet Steen Brahe til Knudstrup og Olluf Rosensparre til Skarolt, Embedsmænd paa Kallundborg og Draxholm Slotte, til ved første Lejlighed at gøre en Forordning om, hvorledes der skal forholdes med Rostjenesten i Sjælland, Laaland og Falster af det Gods, som en Del af Adelen nylig har arvet eller tilforhandlet sig. Det befales ham at give Møde, naar disse to Raader ville tage Takseringen for og tilsige ham. Sj. T. 21, 220.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt og Tage Thott Otsen om at møde til Stede, naar Hr. Anders Bilde og Hr. Jens Sparre foretage Takseringen i Skaane. Udt. i Sj. T. 21, 220 b.

— Ligelydende Miss. til Corfidts Rud om at møde til Stede, naar Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz foretage Taksationen i Fyen. Udt. i Sj. T. 21, 220 b.

— Miss. til Steen Brahe og Olluf Rosensparre. Kongen har bragt i Erfaring, at siden den sidst afholdte Mønstring paa Københavns Slot over Adelen Rostjeneste i Sjælland, Laaland og Falster er en stor Del af Adelen død og Arvingerne vide ikke, hvor mange Heste de skulle holde af det Gods, som de have arvet; en Del af Adelen har ogsaa solgt deres Gods til andre, saa de ikke mere kunne gøre Rostjeneste af det. Der gives dem derfor Ordre og Fuldmagt til ved allerførste Lejlighed at samles paa et belejligt Sted her i Landet og gøre den Forordning, at de Adelige, der siden den sidste Taksering have arvet

eller tilkøbt sig noget Gods, skulle gøre den Rostjeneste deraf, som de tidligere Ejere have gjort, dog skulle de ordne alt saaledes, at der paa ingen Maade afgaar noget i den Rostjeneste, Adelen blev takseret for. Kongen sender dem en Kopi af den sidste sjællandske Taksering, som de kunne have at rette sig efter, og et aabent Mandat til Adelen om at give Møde, hvis det bliver nødvendigt for dem at kalde nogen af den for sig. Kongen har skrevet til Ritmestrene om, at de ogsaa skulle møde til samme Tid, naar de blive tilsagte derom. Sj. T. 21, 220 b.

5. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz for Fyens Vedkommende. Udt. i Sj. T. 21, 220 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Jens Sparre for Skaanes Vedkommende. Udt. i Sj. T. 21, 220 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Disse Brevvisere, Peder Ollufsen, Jon Ollufsen, Søfren Jensen og Anders Hansen i Faros i Nørrehalland have berettet, at han efter Kongens Mandat har forordnet, at en af Kongens Løjtnanter, ved Navn Jens Bay, skal besidde deres Gaard Faros pro officio. Det befales ham i den Anledning at tilbagebetale disse Bønder, hvad de første Gang have givet i Stedsmaal af Gaarden, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 114 b.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han skal give Kronens Bønder strengelig Ordre til at grave, rense og dæmme ved Udløbet paa den store Sø ved Slottet [Skanderborg], saa den endelig udfalder, saa meget det gøres fornødent, for at Kongens Arbejde ved Slottet kan gaa for sig og Værkmesteren ikke skal blive forhindret og sinket i at fuldfærdige Værket. Der sendes ham et Missive til Mogens Kaas, Øverste for det jyske Regiment, om, at han skal tilsige det skanderborgske Kompagni Knægte til at hjælpe Bønderne i Lenet med at grave, rense og dæmme, naar de blive tilsagte dertil. Der sendes ham et Afrids paa den Port, som skal være for Slottet; der skal ingen Bygning være over nogen af Portene, kun et Brystværn, saa man kan bruge Stykkerne derpaa. Han skal ved allerførste Lejlighed lade Arbejdet udføre, saaledes som han vil forsvare det. Han skal lade den Sølvpop, som sidder fangen paa Skanderborg Slot, forsværge Landet. Den Bondegaard, som Lav-

rids Fisker er død fra, maa bortfæstes til dennes Søn for saa stor en Indfæstning, som han kan faa. Da han har erhvervet Dom over nogle, der have gjort ulovlig Skovhugst i Lenet, skal han baade i denne Sag og andre rette sig efter Loven, Dommene og Sædvane. J. T. 6, 249 b.

5. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har befalet Lavrids Ebbesen til Tulestrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at skulle lade grave, rense og dæmme ved Udløbet paa den store Sø ved Slottet, saa Søen endelig kan udfalde, for at Kongens Arbejde sammesteds desbedre og snarere kan gaa for sig, skal Mogens Kaas give Ordre til, at Soldaterne under det skanderborgske Kompagni skulle hjælpe til med at grave, rense og dæmme saa meget som muligt, saa Søen endelig kan udlades, og give Kaptejnen over Kompagniet Ordre til flittigt at paase, at Kongens Befaling bliver efterkommet. J. T. 6, 247 b.

— Miss. til Christen Holck. Af hans Indberetning har Kongen set, at han nu har udset en bekvem Plads til den Teglovn og Tegllade, som han for nogen Tid siden¹ har faaet Ordre til at lade opsætte. Kongen er tilfreds med, at han lader Tegloven og Teglladen opsætte paa dette Sted, da den ikke bekvemt kan opbygges noget andet Sted, og befaler ham selv at antage en Teglbænder, der straks med det allerførste igen kan begynde at brænde Sten. Teglbænderen skal for hvert Tusinde Mursten, som han brænder paa sin egen Kost, have 1 Dlr. og for hvert Tusinde Tagsten 2 Dlr., saaledes som det allevegne i Fyen er brugeligt at give en Teglbænder. Christen Holck skal ved Tegloven og Teglladen lade opføre et maadeligt Hus til Teglbænderen, hvori denne kan have sin Bolig. Bekostningen herved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 249.

6. Maj (—). Bestalling for Christen Thomesen som Prinsens Hofmester (ligelydende med Bestallingen for Christen Friis af 16. Maj 1615). Udt. i Sj. R. 16, 252.

— (**Kronborg**). Miss. til Sten Bilde til Billisholm. Da der er Trætte mellem Markurdte Bilde til Hvidkeldt, Em-

¹ 26. Febr. 1617.

bedsmand paa Rugaard, og Fru Ane Bilde til Nakkebølle, Eyller Brockenhuus's Enke, og der er udgaaet kongelig Befaling angaaende den Sag, skal han som Fru Anes Værge møde paa den Tid og det Sted, hvor de gode Mænd forsamles, og paase, at der ikke vederfares hende nogen Uret. Sk. T. 4, 115.

6. Maj (Kronborg). Miss. til Eske Bilde om saa snart som muligt at sende 887 Læster Kalk til Helsingør. De, der fremføre Kalken, skulle faa deres Betaling af Borgemester Johan Villumsen. J. T. 6, 250.

— Miss. til Herlof Daa. Da de Købmænd i Danmark, der handle paa Island, have berettet, at Bønderne paa Island efter en gammel Sædvane tilholde sig selv Ret til at takseres deres Korn og Varer, til stor Skade for Købmændene, skal han med det allerførste forsamle de fornemste der paa Landet og sammen med dem se at finde paa nogle Midler, der kunne være baade Indbyggerne paa Island og Købmændene lidelige, dog saaledes at de fattige Folk der paa Landet ikke tage nogen ubillig Skade deraf og at Landets Løjlighed tages i Agt, saaledes at Indbyggerne ikke nødes til at købe nogle Varer, som de ikke have Brug for. N. T. 4, 21.

— Miss. til Herlof Daa. Kongen har bragt i Erfaring, at Gaarden Veller paa Island, der tidligere har ligget til Hole Domkirke, er kommen derfra ved en Konfirmats, som en af Kongens Lensmænd har udgivet derpaa, hvilket ikke kan ske uden Kongens Tilladelse og strider direkte mod Kong Frederik II's Missive. Det befales Herlof Daa med det allerførste igen med Lov og Ret at skaffe Gaarden til Domkirken, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. Da det er berettet Kongen, at nogle Sogne midt i Herrederne der paa Landet fra Arilds Tid af have været udlagte til Provsterne, skal han, naar nogen af de Provster dør, som altid sædvanlig have resideret i et vist Kald, tillade nogle af de fornemste og dygtigste Præster deromkring at lade sig høre og tage en af dem til Provst, dog saaledes at Bøndernes Rettighed til at kalde Sognepræst efter Ordinansen ikke formindskes. Da Lensmændene paa Island have taget i Brug at udgive Ekspektancebreve til unge Karle paa Sognene efter Præsternes Død eller Afgang, hvilket strider mod Ordinansen, paabydes det ham baade hermed

og med Kaldelsen af de Personer, som skulle bruges til Skolerne, at rette sig efter Ordinansen og Skolefondationen. N. T. 4, 21 b¹.

6. Maj (Kronborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen [Koldinghus], Corfidts Rud [Hindsgavl], Marqvart Bilde [Rugaard], Christen Knudsen [Odensegaard], Jacob Ulfeldt [Nyborg], Ebbe Munk [Korsør og Antvorskov], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Mogens Pax [Roskildegaaard]. Da Hr. Philippus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, Hertug af Brunsvig og Lyneborg, med det første agter at begive sig her ind i Riget for at besøge Kongen, skulle de, naar Hertugen kommer til dem, modtage og opvarte ham og forsyne ham med god Traktation og Befordring. Da Grev Ernst af Schouwenborg ligeledes med det første ventes herind, skulle de lade ham udkvittere og holde frit, men ikke gøre ham nogen Ledsagelse. Bekostningen herved skulle de føre til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 221 b. Orig. (til Kristen Knudsen Akeleje) i Landsark. i Odense.

7. Maj (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel, Lauridts Ebbesen, Ernst Normand og Otte Brahe om at indrette deres Lejlighed efter at møde i Kolding med Heste og Vogn for at modtage Hr. Philippus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, Hertug af Brunsvig og Lyneborg, og ledsage ham til Fyen. Sj. T. 21, 223.

9. Maj (Kbhvn.). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, og Davidt Lufft, Berendt Faach og Vilum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1616 til Nytaarsdag 1617. Sj. R. 16, 252.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Bønderne i Skaane, Halland og Blekinge møde bevæbnede i Kirken eller til Tinge. Sk. R. 4, 58. (Tr.: CCD. III. 499 f.).

— Miss. til alle Lensmændene² i Skaane, Halland og Blekinge om ved første Lejlighed at lade det aabne Mandat om,

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 59 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 267 ff. Stephensen og Sigurdsson, Lovsaml. for Island I, 178 f.

² De opregnes alle med deres Len.

at Bønderne ikke maa møde med deres Bøsser i Kirken eller paa Tinge, forkynde, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og siden paase, at det i alle Maader bliver overholdt. Sk. T. 4, 115 b.

14. Maj (Kbhvn.). Miss. til Melkier Ulfstand. Da der ved første Lejlighed skal holdes Skifte og Jævning mellem Fru Ane Skovgaard til Gundistrop, Holger Ulfstands Enke, og hendes Børn og siden mellem Børnene indbyrdes, gives der ham herved Ordre til at være til Stede ved dette Skifte, paatage sig Værgemaalet for Hans Ulfstand ved dette og paase, at han faar Skel og Fyldest for sin Part ved Skiftet. Sk. T. 4, 116 b.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ane Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 117.

— Ligelydende Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Helle Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 117.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott Ottesen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborre Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 117.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott Andersen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Else Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 117.

— Ligelydende Miss. til Ofve Ugerup om at paatage sig Værgemaalet for Fru Ane Skovgaard. Udt. i Sk. T. 4, 117.

17. Maj (—). Mageskifte mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg, og Kronen. Sk. R. 4, 59 b. (Se Kr. Sk.).

19. Maj (Kronborg). Forleningsbrev for Berent Vach, Toldskriver i Helsingør, paa Kuldgaarden og det øvrige Gods i Kulden, som er henlagt til at holde Lygten paa Kulden færdig med, saaledes som afdøde Claus Podebusk hidtil har haft det, uden Afgift. Endvidere maa han, ligesom Claus Podebusk, aarlig oppebære 200 Rigsdlr. til Lygtens Vedligeholdelse af Tolden i Helsingør. Han skal være forpligtet til at holde Lygten paa Kulden i Stand og lade den blusse

den Tid af Aaret, den plejer at blusse, saa der ikke kommer Klager over, at den søfarende Mand paa Grund af hans Forsømmelse ikke kan sejle, i hvilket Tilfælde han vil komme til at staa til Rette derfor. [Med Artikl. 16 og 18]. Sk. R. 4, 62.

19. Maj (Frederiksborg). Aab. Brev om Tilladelse for fremmede til at nedsætte sig i Varberg uden at blive besværede med særlige Paalæg. Sk. R. 4, 63. (Tr.: CCD. III. 500 f.).

21. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse og Ebbe Munk. Da Fru Birgitte Skave til Eskilstrup, Niels Krabbes Enke, der efter deres til Kancelliet indsendte Besigtelse er bleven Kronen 17 Pd. 1½ Skp. Korn skyldig paa det Krongods, som hun begærer til Mageskifte for sit Gods i Vordingborg Len, nu vil gøre Kronen Udlæg derfor i 2 Gaarde og 1 Gadehus i Kirkehelsing, 1 Gaard i Bøgebierre og 1 Gaard i Flakkebierre, skulle de ved første Lejlighed besigte dette Gods, ligne og lægge alt Mageskiftegodset, saa Kronen kan faa Fyldest for de 17 Pd. 1½ Skp. Korn, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 223.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Gjõe om at annamme Kronens Gaard Høgstrup med tilliggende Bønder, som afdøde Henning Gjõe hidtil har haft i Forsvar, under Trøggevelde Len, og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 21, 223 b.

— Følgebrev for Christoffer Gjõe til Gundersløfholm, Befalingsmand paa Trøggeveldegaard, til Kronens Bønder under Høgstrupgaard. Sj. T. 21, 224.

— Miss. til Kei Rantzau til Heilderup og Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Københavns og Vordingborg Slotte. Da Kongen har befalet Christoffer Gjõe til Gundersløfholm, Embedsmand paa Tryggevelde, at annamme Høgstrupgaard, som afdøde Henning Gjõe hidtil har haft i Værge, under Tryggeveldegaard, skulle de være til Stede, naar Christoffer Gjõe overtager Gaarden, levere denne Inventarium, Breve, Register, Jordebøger og alt andet, som skal findes ved Gaarden, besigte Bygningerne paa Gaarden og paa Ladegaarden og de til Gaarden hørende Skove og give Christoffer Gjõe alt beskrevet. Sj. R. 16, 255.

22. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Daa om at lade samle nogle Asperges i sit Len [Holbæk] og sende dem til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 224 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Jakob Ulfeldt. Da der førstkomende 22. Juni i Rømes ved Kongens Stiftshus Svabested skal holdes en venlig Forhandling om de Stridigheder, der kunne indfalde mellem Svabested paa den ene og Gottorp og Husum paa den anden og tredje Side, skal han i Forening med Hr. Gert Rantzau til Bredenberg, Statholder i Fyrstendømmet Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, Baltzar von Ahlefeldt, Embedsmand paa Rensborg Slot, og Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøufing, møde paa ovennævnte Sted og Tid for paa Kongens Vegne at forhandle i Overensstemmelse med den Fuldmagt, der er medgivet dem. J. T. 6, 250 b.

— Lignende Miss. til Ifver Juel. J. T. 6, 250 b.

23. Maj (—). Miss. til Sigvordt Beck og Christoffer Urne. Da Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler, har berettet, at der skal findes meget ubrugeligt Inventarium paa St. Knudts Kloster i Odense, som han er forlenet med, skulle de, naar afdøde Kansler Christian Friis's Arvinger overlevere Inventariet eller have gjort klart derfor, kvittere dem for dette Inventarium. Sj. T. 21, 224 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at tage Arkeliet paa Halmstad Fæstning til sig og enten overlevere det til Arkelimesteren sammesteds eller paa anden Maade forordne dermed, saaledes som han vil staa til Rette derfor. Sk. T. 4, 117.

— Miss. til Tage Thott Andersen og Mogens Gyldenstjerne. Kongen har faaet at vide, at de efter hans Befaling have overleveret Holger Rosenkrantz, Befalingsmand paa Halmstadgaard, Halmstad Befæstning med derpaa værende Inventarium, med Undtagelse af Arkeliet. Det befales dem i den Anledning at begive sig til Halmstad Fæstning med det allerførste og overlevere Holger Rosenkrantz Arkeliet med alt Tilbehør. Sk. T. 4, 117 b.

24. Maj (—). Ekspektancebrev for M. Niels Jørgensen paa det første ledige Prælatur i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. Sk. R. 4, 64.

26. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage

Hans Holckendorfs Søn Hendrik Hansen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, og sætte ham under Disciplin. Udt. i Sj. T. 21, 224 b.

26. Maj (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse og Ebbe Munk. Da Jomfru Sophie Krafse til Skoumølle har berettet, at hun er kommen til kort ved det Mageskifte, som Kongen har afsluttet med hendes Lavvæрге Eske Krafse til Assendrop paa hendes Vegne om hendes Gods i Vordingborg Len, skulle de med det allerførste igen i Nærværelse af Eske Krafse begive sig til det Gods, som Kongen har faaet af Eske Krafse paa hendes Vegne, nøje undersøge, hvad Landgilden af Godset er eller fra Arilds Tid af har været, uden Hensyn til, om Godset tidligere kan være gaaet højere i Skifte end billigt og ret er, men kun til hvad Bønderne med Ed bekræfte at have givet fra Arilds Tid af, give deres Undersøgelse og Besigtelse beskrevet under deres Signeter og indsende den til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og en Gang komme til Ende med Mageskiftet. Kongen anser det for unødvendigt at lade foretage nogen yderligere Besigtelse af det Gods, som hun har faaet af Kronen. Sj. T. 21, 225.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, paa Christianstads Len. Han skal til Underhold for sig selv og sine Folk have følgende aarlige Genant: 500 Dlr., 5 Læster Rug og Mel, regnet 40 Tdr. i Læsten, 12 Læster Byg, regnet 48 Tdr. i Læsten, 500 Tdr. Havre eller $\frac{1}{2}$ Rigsdlr. for hver Td. Havre, som Jordebogen ikke kan udrede, 1 Læst 4 Tdr. Smør, 30 Skattekøer, 21 Sider Flæsk, 155 Faar og Lam, 185 Gæs, 160 Par Høns, 10 Tdr. Aal og $\frac{1}{2}$ Td. Ørreder. Han maa selv beholde al Avl, Afføding og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Saa længe Christianstads Bygning staar paa, skal han frit holde Bygnings- og Arbejdshestene med Hø og Rugfoder. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 64 b.

— Miss. til Lauge Urne. Kongen har for nogen Tid siden sendt ham et Missive om, at han skal dømme paa de Domme af Landsdommeren i Bølekinge, som indstævnes for ham, men har nu bestemt, at han herefter ikke i nogen Maade skal

dømme paa disse Domme. Hvis nogen af Kongens Under-saatter herefter har noget at klage over de af Landsdommeren i Blekinge afsagte Domme, skulle de indstævne dem for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den almindelige Herredag. Sk. T. 4, 118.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz om igen at lade den lille Stald ved Vordingborg, der var falden ned, genopsætte og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 225 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Han har tidligere faaet Missive om at lade opbygge nogle Himle ved Vordingborg Slot. Det befales ham nu i Stedet for at lade opføre en Salpeter-lade, saa stor som muligt, og lade det dertil fornødne Tømmer hugge af Bøge, Elletræer og hvad andet Tømmer, der falder i Lenet, for at Kongen ikke skal blive nødt til at lade det hente andenstedsfra. Sj. T. 21, 225 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Det er blevet tilkendegivet Kongen, at Kirketienden af Sandby Sogn er bleven bort-fæstet saa langt udenfor Sognet, at det falder Sognemændene meget besværligt at føre Tienden saa langt bort. Kongen bifalder derfor, at en af Sognemændene i Sognet fæster Tienden for den aarlige Afgift, som der fra Arilds Tid af er svaret deraf, dog skal den, der nu har Tienden i Fæste, have det af ham udgivne Stedsmaal tilbagebetalt. Sj. T. 21, 226.

— Aab. Brev om, at Hr. Mads Simensen, Sogneprest i Falkenberg, der har klaget over, at han ikke kan ernære sig af den ringe Indkomst, som er tillagt Prædikestolen, indtil videre maa oppebære Afgiften af Kronens Tiende af Skree og Vessinge Sogne i Orstad Herred i Halland, som aarlig beløber sig til 1½ Td. Smør, til sin Underholdning. Sk. R. 4, 68.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen er tilsinds, at Borgerne i Aarhus i dette ene Aar maa vedblive at drive deres Handtering, men dog kun de Borgere, der ville forpligte sig til eller sætte Borgen for at ville bosætte sig i Christianstad og straks ville begynde paa at fylde og sætte Fundament til deres Bygning i Christianstad; hvor højt dette

¹ Udateret, men indført mellem Breve af 27. Maj.

Fundament nødvendigvis skal være, skal Jens Sparre give dem Anvisning om. De Borgere, der ikke ville flytte til Christianstad, maa ikke faa Tilladelse til at drive nogen Handel eller Vandel enten paa Landet eller i Byen. Det Marked, som plejer at staa i Aarhus, skal herefter holdes i Christianstad, saaledes som han for nogen Tid siden har faaet Befaling om. Sk. T. 4, 119 b.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til N. N.¹ Da Fru Sophie Ulfstand til Barsebek, Claus Podebusks Enke, og Hendrik Podebusk til Krapperup og hans Søskende nu til førstkommende 24. August ville skifte efter deres afdøde Husbonde og Fader og have anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for Jomfru Vivikke Podebusk til at forestaa Værgemaalet for hende under Skiftet, befales det ham at paatage sig dette Værgemaal og paase, at der ved Skiftet vederfares hendes Skel og Fyldest for hendes Part. Sk. T. 4, 120 b.

— Ligelydende Miss. til Eske Bilde om at paatage sig Værgemaalet for Fru Sophia Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 121.

— Ligelydende Miss. til Knudt Gyldenstjerne Axelsen om at paatage sig Værgemaalet for Mourits Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 121.

— Ligelydende Miss. til Knudt Gyldenstjerne Henriksen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margrete Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 121.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Gyldenstjerne Prebensen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Lisebet Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 121.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott Ottesen. Fru Sofie Ulfstand, Claus Podebusks Enke, og Hendrik Podebusk til Krapperup have berettet, at de inden førstkommende St. Laurentii Dag [10. Aug.] ville lade Bygningerne paa deres Gaarde Krapperup, Barsebek og Korsholm i Skaane vurdere. Da de alle have tilbetroet Anders Bilde og Tage Thott til at foretage denne Vurdering, skulle disse inden ovennævnte Termin begive sig til

¹ Navnet paa den Adelsmand, til hvem det indførte Brev er stilet, er ikke angivet, men formentlig har det været Kaj Rantzau, jvfr. 20. Sept. 1617.

Gaardene, nøje undersøge, hvor meget Gaardene kunne være værd i Penge ved Søskendeskitte, og give deres Vurdering klarlig beskreven fra sig under deres Signeter. Sk. T. 4, 120.

27. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eyler Qvitzov og Hans Pogwisch. Fru Sophia Ulfstand, Claus Podebusks Enke, og Hendrik Podebusk til Krapperup have berettet, at de inden førstkomende St. Laurentii Dag ville lade Bygningen paa deres Hovedgaard Kiørupgaard i Fyen taksere. Da de have betroet dem til at foretage Takseringen, skulle de inden ovennævnte Tid begive sig til Gaarden, taksere, hvad Bygningerne paa Gaarden kunne være værd i Søskendeskitte, og give deres Taksation klarlig beskrevet under deres Signeter. F. T. 3, 430.

— Oprejsningsbrev for Anders Ofvesen, der har berettet, at hans Fader Ofve Andersen, boende i Døstrup i Nørrejylland, for 12 Aar siden er bleven dræbt af en, ved Navn Laurits Smed, som endnu skal bo i Rens Herred, til, som om Gerningen nylig var sket, at lade dette Drab forfølge, da Drabet er sket i hans umyndige Aar og han siden har været udenlands, i hvilken Tid ingen har taget sig af dette Drab. J. R. 7, 181 b.

— Miss. til Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] og Falk Lykke [Kristianopol Len]. Det aabne Brev angaaende Landsdommeren i Blekinges Domme sendes dem med Ordre til at lade det forkynde i deres Len, hvor det gøres behov, saa enhver kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 4, 118 b.

28. Maj (—). Aab. Brev om, at Landstingsdomme fra Blekinge skulle indstævnes for Kongen og Rigens Raad. Sk. R. 4, 68 b. (Tr.: CCD. III. 501).

— Bestalling for Dr. Jesper Bruchmann, Professor Theologiæ ved Københavns Universitet, som Kongens Søn Hertug Christians Tugtemester. Han skal være forpligtet til at forestaa sit Kald med den allerstørste Flid og Omhyggelighed og til efter sin allerhøjeste Forstand og Formue at lære og optugte Kongens Søn baade i Gudfrygtighed og i boglige Kunster, anden Lærdom og gode Sæder. Han skal, fra sidste 6. Maj at regne, have 200 Dlr. i aarlig Løn og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden. Sj. R. 16, 256.

— Ligelydende Bestalling for M. Niels Frandtsen

som Tugtemester for Hertug Ulrik. Udt. i Sj. R. 16, 256 b.

28. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for M. Hans Knopf som Tugtemester for Hertug Frederik. Udt. i Sj. R. 16, 256 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviser, der bor i hans Len [Dragsholm], har berettet, at der er gjort ham nogen Forkortning paa hans Gaards Jord og Avl, saa han ikke kan udrede sin sædvanlige Landgilde. Olluf Rosensparre skal ved første Lejlighed erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, og om Brevviseren er kommen til kort eller ej, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen kan give Brevviseren tilbørligt Svar, hvis han gør videre Anfordring. Sj. T. 21, 226 b.

— Miss. til Sigvord Beck og Christoffer Urne, Rentemestre. Da Claus Gagge, Embedsmand paa Vardøhus, har bekostet 154 Rdlr. 14 Sk. paa 2 Skanser og Brystværn omkring Vardøhus og der i sidste svenske Fejde er taget 52 Rdlr. 1 Mk. 8 Sk. fra Kongens Fjældfoged, da han var paa Fjældet for at indkræve Skat, skulle de godtgøre Claus Gagge disse Penge i hans Regnskab og give ham Kvittans derfor. Sj. T. 21, 227.

— Miss. til Sigvord Beck og Christoffer Urne. Da Hr. Albret Skeel, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, har gjort yderligere Bekostning paa Bygningen paa Riberhus end de 1318 Rdlr., hvorpaa Kongen har ladet gøre Overslag ved Mester Hans Bygmester i Kolding, skulle de godtgøre Albret Skeel i hans Regnskab hvad han yderligere har bekostet paa Bygningen. Sj. T. 21, 227.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Pillerne under Broen paa Riberhus med det første maa istandsættes, saafremt Broen skal blive ved Magt, og at Taget paa Huset endnu ikke er skelnet, ligesom der ogsaa mangler lidt paa Indbygningen, gives der ham herved Ordre til at lade Broen istandsætte, lade Taget skelne og lade Indbygningen gøre færdig, alt med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 251.

— Miss. til Peder Basse og Ebbe Munk. Da Kongen efter

Peder Basses og Jochim Bülow's Besigtelse er bleven Eyler Rud til Odersløf 3 $\frac{1}{2}$ Skp. 2 Fjerdingskar 2 Alb. Hartkorn skyldig paa det Gods, som denne faar til Mageskifte af Kongen i Roskilde Len, og Eyler Rud beklager sig over, at den Skov, som han udlægger til Kronen, efter hans Formening er bleven takseret for ringe, og at 4 Tdr. Havre, der efter hans Opfattelse bør regnes for Hartkorn, ere blevne regnede for Gæsteri, hvorfor han har begæret Udlæg af 1 Gaard i Kirke Hvalse, skulle de besigte denne Gaard og udlægge ham saa meget deri, som kan være ret og billigt. Hvis det viser sig, at han har modtaget Skoven højere, end den er takseret for, og at Havren er Gæsteri, skulle de have dette i Agt og passe paa, at Kronen faar Fyldest i alle Maader. De skulle ligne og lægge Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 227 b.

31. Maj (Kbhvn.). Miss. til Bernt Geist, Kongens Hofskænk, Christen Hansen, Embedsmand paa Kronborg, Adam Bülow, Kongens Staldmester, Reinholt Heidenstrup, Kongens Køgemester, og Thomas Nold, Hopmand paa Kronborg. Da der har tildraget sig en Drabssag mellem Jost Høg til Vang, Kongens Hofsinde, og Claus Pofvelsen, som er bleven dræbt, og der er nogen Strid mellem Erik Rosenkrantz til Glemminge, Kongens Hofsinde, Peder Pedersen, Fodermarskal, Christen Vindelboe, Drabant, og Philips Dettenhammer, Kongens Hofprofos, skulle de lade de Vidnesbyrd forhøre, som Søfren Bugge, Rigens Profos, skal lade forhøre i de Sager, flittigt paase, at Vidnesbyrdene blive lovligt erhvervede, give det, der lovlig bliver gjort og handlet i disse Sager, klarlig beskrevet og levere det til Søfren Bugge, saa Kongen deraf kan erfare Sagernes Lejlighed. Sj. R. 16, 256 b.

— Forleningsbrev for Christoffer Urne til Raarup, Rentemester, paa det Prælatur i Roskilde Domkirke, som Jens Juel, Embedsmand paa Tranekier Slot, hidtil har haft i Værge. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 16, 257 b.

— Bestalling for Christoffer Svenck som Arkelmester paa Kronborg Slot, med 20 Rdrl. om Maaneden i Løn og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, at regne

fra 6. Febr. 1617 og at udrede af Tolderne i Helsingør. Sj. R. 16, 258.

31. Maj (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Købstæder om indtil nærmere Besked at lade de Bartskeerere og Trommeters, der ere udskrevne i Byen til Kongens Behov, blive til Stede. — Odense 1 Bartskeer og 1 Trommeter; Nyborg 1 Trommeter; Aalborg 2 Bartskeerere; Ribe 2 Bartskeerere og 1 Trommeter; Aarhus, Kolding, Viborg og Randers hver 1 Bartskeer; Malmø 1 Bartskeer og 1 Trommeter; Ystad, Landskrone og Lund hver 1 Bartskeer. Sj. T. 21, 228. Orig. (til Odense) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Christoffer Gjøe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at afdøde Henning Gjøe endnu ikke er bleven begravet, befales det herved Christoffer Gjøe ufortøvet at lade ham begrave, dog maa han ikke beregne Kongen nogen Omkostninger derved. Sj. T. 21, 229.

— Forleningsbrev for M. Niels Jørgensen paa det efter afdøde M. Oluf Styssen ledige Præbende i Lund Domkirke, indtil der bliver et Prælatur ledigt. Sk. R. 4, 69.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af en Indberetning fra Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, om, at Hald Slot har saa faa Bønder i Meelsom og Nørliung Herreder, at der ikke deraf bekvemt kan sættes Herredsfogder, Herredsskrivere og Sandemænd, bevilger, at der dertil maa bruges Kronbønder i Herrederne, som høre under andre Len, dog skulle Herredsfogderne nyde de Gaarde, som de sædvanligen fra Arilds Tid af have haft. J. R. 7, 182.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Hr. Jørgen Skeel. Knud Gyldenstjerne, Embedsmand paa Hald, har berettet, at der til flere Broer i Lenet, som han skal holde i Stand, ikke ligger nogen synderlig Skov, da denne er mageskiftet bort ved forskellige Mageskifter. Det befales dem i den Anledning, at de skulle begive sig til Aastederne og nøje undersøge al Lejligheden, paa hvilke Steder og af hvilke Kronens Skove i de nærmest liggende Len der bekvemmest kan skaffes Tømmer til Broernes Istandsættelse, ligesaa hvor meget og hvilke Slags Tømmer der ikke uden den højeste Skovskade kan skaffes i Halds Len. Hvis Kronens Bønder i Halds Len ikke kunne fremføre Tømmeret,

skulle andre af Kronens Bønder i de nærmest liggende Len hjælpe dem dermed. J. T. 6, 251.

1. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Brede Rantzau om, at han, naar nogen af Adelen understaar sig til at begaa voldsomme Gerninger i København, skal tage Haanden af dem paa, at de ville holde sig inde i deres Losement, indtil han faar Kongens Resolution at vide. Sj. T. 21, 229. (Tr.: KD. V. 27).

6. Juni (Kronborg). Miss. til nogle af Lensmændene i begge Rigerne. Kongen har for nogen Tid siden i Danmark og Norge ladet nogle Skibsfolk og Pligtskarle udtage, som han havde Brug for til at montere Skibene med og til Arbejdet. Af disse er en Del ikke mødt og en Del er løben bort, efterat de vare komne i Kongens Tjeneste, deriblandt nogle af dem, som ere udtagne i deres Len. Der sendes dem herved en Fortegnelse over disse med Ordre til at lade disse Personer, der enten ere blevne hjemme eller siden ere løbne bort, lovligt forfølge paa deres Fred og straks lade dem paagribe, som de kunne faa fat paa, og sende dem til København. Sj. T. 21, 229 b. Orig. (til Kristen Knudsen Akeleje, Lensmand paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

— Bestalling for Frederik Chrossener som Profos over det skaanske Regiment Knægte. Han skal, fra den 17. Juli 1616 at regne, have 60 Dlr. i Løn til sig selv og 30 Dlr. til en Klavdit, alt at udrede af Lensmanden paa Hammergaard. Endvidere skal han have en god Bondegaard Kvit og frit. Sk. R. 4, 69 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen nu har bestilt denne Brevviser Frederik Krossener til at være Profos over det skaanske Regiment Knægte, skal Jens Sparre straks udvise ham en god Bondegaard i Gønge Herred i Blekinge paa det Sted, der er mest belejligt for ham. Endvidere skal han betale Frederik Krossener 60 Dlr. i aarlig Løn efter hans Bestalling og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 121 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen af det Overslag, han har indsendt til Kancelliet, har set, at Broen ved Engøholm med mindre Bekostning kan opmures af Grund end den kan ophugges af Tømmer, skal han ved allerførste Lejlighed

lade Broen opmure, skaffe Kalk, Sten og andet, som behøves dertil, og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 121 b.

6. Juni (Kronborg). Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Jens Sparre, Otte Lindenov og Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har bestemt, at der aarlig paa Tinge skal opkræves de Personer, der skulle udvise Vejen til Christianstad, skulle de være til Stede, naar Bønderne blive tilsagte, og paase, at der i alle Maader vederfares Borgerne i Christianstad hvad Lov og Ret er, saa man en Gang for alle kan komme til endelig Ende dermed og Borgerne ikke skulle foraarsages til yderligere at besvære sig derover. Sk. T. 4, 122.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen vil lade Borgerne i Christianstad udvise nogle Veje, skal han være til Stede, naar disse Veje skulle udvises Borgerne, for at der kan vederfares Borgerne hvad Lov og Ret er og Kongen blive fri for videre Overløb. Sk. T. 4, 122 b.

— Aab. Brev til Adelens Tjenere i Villans, Giers, Gønge, Aalbo og Froste Herreder om, at de skulle age Sand og Sten til en Gade og Torvet i Christianstad og Sand til 2 Dæmninger. Sk. T. 4, 123. (Se CCD. III. 501).

— Miss. til Detlef Holck. Da Borgemestre og Raad i Danzig have anmodet om, at de for Betaling maa tilhandle sig nogle Skuder Sten paa Gulland, skal han, naar deres Fuldmægtige henvende sig til ham med dette Brev, uhindret lade dem faa nogle Skuder Sten. Sk. T. 4, 122 b.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Biskop i Fyen. Da Kongen nu har kaldet M. Hans Vandel til Superintendent i Viborg Stift og finder det raadeligt, at Stiftsskolen i Odense bliver forsynet med en Konrektor, har han bevilget, at det Vikarie, som M. Hans Vandel er forlenet med, straks maa henlægges til Underhold for Rektoren eller Konrektoren, indtil der kan betænkes andre Midler til Konrektorens Underhold eller Kongen giver anden Ordre. F. T. 3, 431. Orig. i Landsark. i Odense.

— Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Hans Vandel, Sognepræst i Odense, til Superintendent i Viborg Stift efter afdøde M. Niels Lauritsen, da han nu har aflagt Ed til Kongen paa at ville forestaa sit Embede troligt,

gudsfrygtigt og ustraffeligt. Han maa nyde al den til Embedet henlagte Indkomst. J. R. 7, 182 b.

6. Juni (Kronborg). Aab. Brev til menige Adel og Ridderskab, Fogder og Lensmænd i Viborg Stift om, at M. Hans Vandel er forordnet til Biskop i Viborg Stift, hvorfor det befales alle at bistaa ham, hvis han maatte have deres Bistand behov i Embedssager. J. R. 7, 183 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Denne Brevviser, Henrik van Lintteloe, Indvaaner i Amsterdam, har berettet, at han paa sin Faders Vegne har en Sum Penge til gode hos Peder Heseberch, Borger i Nykøbing, men at Betalingen deraf Tid efter anden forholdes ham. Det befales i den Anledning Knud Gyldenstjerne at hjælpe ham til Ret, saa der uden videre Forhaling vederfares ham hvad Lov og Ret er, for at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham. J. T. 6, 252.

— Miss. til Hans Dyre. Da Kongen har antaget denne Brevviser Peder Huen til Profos under Hans Dyres Regiment med en aarlig Løn af 60 Dlr. til ham selv og 30 Dlr. til en Klavdit, skal Hans Dyre aarlig betale Peder Huen disse Penge og føre dem til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 251 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bevilget, at den til Profos ved hans Regiment udnævnte Peder Huen maa faa en god Bondegaard at bo paa, kvit og frit, skal han med det første erklære sig til Kongen om, i hvilket Len og Herred i Nørrejylland Peder Huen bedst kan faa denne Gaard, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 252 b.

7. Juni (—). Bestalling for Peder Huen som Profos over det jyske Regiment Knægte. Han skal i aarlig Løn have 60 Dlr. til sig selv og 30 Dlr. paa en Klavdit samt en Bondegaard at bo paa, kvit og frit, alt at regne fra dette Brevs Datum. J. R. 7, 184.

8. Juni (—). Oprejsningsbrev for Jens Jørgensen, Degn, der har berettet, at han for nogen Tid siden paa Tinge er gjort nederfældig og er bleven dømt til at bøde 3 Mark og være Mindremand for et Ords Skyld, som han skal have indført i en Beretning, hvilket strider mod Kongens udgaaede Mandat om, at ingen maa eftertrages paa sin Ære for et Ords Skyld, som kan falde i Rettergang. F. R. 3, 255.

10. Juni (Kronborg). Miss. til Christen Knudtsen. Denne Brevviser Jens Jørgensen har berettet, at han for nogen Lovmaal og Tiltale, som er dreven over ham, er bleven dømt fra sit Degnekald. Saafremt der endnu ikke lovligt er kommen nogen anden i Kaldet i hans Sted, skal Christen Knudtsen hjælpe ham til Rette i den Sag, saa der kun vederfares ham hvad Lov og Ret er. F. T. 3, 432. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Denne Brevviser Niels Suer, Borger i Slagelse, har berettet, at han har en Trætte med en af deres Medborgere, ved Navn Heine Arendtsen, i Anledning af nogle Vidnesbyrd, saaledes som han selv nærmere kan berette dem. Det befales dem at hjælpe Niels Suer til Rette mod hans Modpart, saa vidt Lov og Ret er. Sj. T. 21, 230.

11. Juni (—). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for Sorø Skole, om straks at indtage Gunde Langes Søn Hans Lange i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 230 b.

13. Juni (—). Kongelig Stadfæstelse for Niels Suer, Borger i Slagelse, paa en Fundats, hvorved han med sin Hustrus og sine Arvingers Samtykke stifter og perpetuerer en ham tilhørende Have og Ejendom ved Slagelse med Hus, Fiskevand og andet Tilbehør samt 1000 Dlr. til Underhold for nogle fattige husarme i Slagelse. Sj. R. 16, 259¹.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Da Tygge Brahe til Gundestrup, Hofsinde, har begæret noget Krongods, nemlig Pouelstrup og 3 Bønder i Velrødt, 1 Bonde i Størrit og 1 Bonde i Hørrødt i Landskrone Len til Mageskifte for 7 Gaarde i Vadensøe By og Sogn, skal Tage Thott undersøge, om de Gaarde, Tygge Brahe begærer til Mageskifte, kunne undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 124.

— Miss. til Marcur Bilde til Hvidkieldt og Jørgen Brahe til Hvedeholm, Embedsmænd paa Rugaard² og Hagenskouf Slot. Da Christen Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, har begæret noget Krongods i Salling Herred i Nyborg Len, nemlig 4 jordegne Bøndergaarde, 1 Fæstegaard, Kronens

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Munkis Skrift.
Fejlskrift: Nygaard.

² F. T. har ved en

Rettighed i et Bol og 5 Gadehuse i Hostrup By og Sogn, 1 Gaard i Jordløse By og Sogn og Østergaard¹ i Sønder Broby Sogn, til Mageskifte for noget af sit Arvegods i Vinding Herred i Nyborg Len, nemlig 3 Gaarde og 1 Gadehus i Ellinge By og Sogn, 1 Gaard i Ferritsløf, 1 Gaard i Rosildt² og 1 Gaard i Bogense By og Sogn, skulle de ved første Lejlighed besøgte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 433.

14. Juni (Kronborg). Miss. til Jens Juel. Da Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, vil udlægge Kronen 1 Gaard med 1 Gadehus og 1 Vejrmøllested i Magleby paa Langeland til Mageskifte, skal Jens Juel straks erklære sig, om nævnte Gaard er god nok for sin Landgilde eller ej, og straks indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christian Holck tilbørligt Svar. F. T. 3, 436.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har begæret 1 Gaard i Ølsted By til Mageskifte, skal Holger Rosenkrantz straks erklære sig, om denne Gaard kan undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Christen Holck tilbørligt Svar. F. T. 3, 436.

— Aab. Brev om, at alle Kronens Bønder, der nu opholde sig i Ringsted Len, men ere fødte andensteds paa Kronens Gods i Sjælland, Laaland eller Falster og nu tiltales til Stavns for deres Fødested af andre Lensmænd, uhindret maa blive boende i Ringsted Len og være fri for at tiltales for deres Fødested. Sj. R. 16, 259 b.

— Miss. til Peder Basse. Det er berettet Kongen, at der er Trætte mellem Fru Anne³ til Ottestrup, Eustachius von Theumens Enke, paa den ene og Christoffer Gjõe, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, og Axel Urne, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand paa Ringsted Kloster, paa Kronens Vegne og Eske Krafse til Assendrop paa egne Vegne paa den anden Side angaaende et Skel mellem Ottestrup og Klippid Fang. Der er opkrævet 13 Oldinge derpaa, men disse have imod Reccessen i langsommelig Tid forhalet at fuldøre deres Tov, hvor-

¹ Ølsted, Salling H.

² F. T. har ved en Fejlskrift: Nosildt.

³ Anne Baden.

for de skulle være indstævnedes til Sjællands Landsting. Da Axel Urne selv er interesseret i Sagen og derfor ikke kan dømme deri, skal Peder Basse rette sig efter at sidde i Dommers Sted, naar Sagen skal forhøres, indstævne de stridende Parter i Rette for sig, nøje undersøge Sagen, afsige Dom deri og give Dommen beskrevet. Sj. T. 21, 230 b.

14. Juni (Kronborg). Miss. til Ebbe Munk om at antage en Fisker til at fiske ved Sæbygaard. Fiskeren skal sende de Fisk, han fanger, til Antvorskov, hvor de skulle sættes i Dammene i Lammehaven. Ebbe Munk skal skaffe Fiskeren Garn og andre fornødne Redskaber. Endvidere skal Ebbe Munk antage en Graver, som kan rense og istandholde Dammene. Den Bekostning, der gaar med, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 231.

— Miss. til Jens Juel. Da Kongen vil sende ham ud af Riget i Rigens Bestilling, skal han ufortøvet begive sig herover og tage en Vogn med 4 Heste for med sig, hvormed han siden kan rejse ud af Landet. Han behøver kun at møde selvfjerde. F. T. 3, 435.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Ifver Juel. Kongen har for kort Tid siden¹ ladet udgaa Befaling til dem om at møde den 22. Juni i Rømes ved Stiftshuset Svavestedt for sammen med nogle andre Mænd og Raader at undersøge og forhandle om nogen Trætte, som forefalder dér. Da Hertug Frederik af Slesvig og Holsten nu har anmodet om, at dette Møde paa Grund af forskellige indfaldne Aarsager maa blive opsat til førstkomende 22. Aug., skulle de rette sig efter at møde til den Tid og da efterkomme Kongens Befaling. F. T. 3, 437.

16. Juni (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om at tilforordne en bestemt Person i Hillerød ved Frederiksborg Slot, der kan tilsige Folkene i Hillerød, naar der befales noget paa Kronens Vegne, og iøvrigt have Tilsyn med, at alt gaar ligeligt og ret til. Han maa for denne Tjeneste give denne Person 10 Dlr. aarlig. Han skal give de 2 Vægtøre, der ere antagne til at vaage omkring Slottet, hver 3 Dlr.

¹ 22. Maj 1617.

om Maanedn i Kostpenge og 6 Dlr. om Aaret i Løn. Sj. T. 21, 231 b.

16. Juni (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om straks at lade hugge 200 Birkestænger til Kongens Rustvogne paa Frederiksborg og ufortøvet sende dem over til Kronborg tillige med det Egetømmer, som er tilbage af det, der forrige Vinter blev hugget til Rustvognene. Sk. T. 4, 124 b.

— Opfejningsbrev for Jep Findtsen paa Langeland og hans Søn Hans Ibsen, der for nogen Tid siden paa Tinge ere blevne gjorte nederfældige for 2 Vildænder, som Hans Ibsen skal have skudt i et Gadekær paa Langeland. De have nu tilfredsstillet Lensmanden paa Kongens Vegne for denne Sag. Sm. R. 3, 67.

18. Juni (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Mogens Pax [Roskilde Len]. De skulle straks, inden Høsten begynder, tilsige Kronens Tjenere i deres Len til uden Forhaling at begive sig til Sundby Færge og hver føre ligesaa megen Kalk, som de pleje, derfra til Frederiksborg. Hver Sognefoged skal paa Frederiksborg tage Bevis for den Kalk, der er fremført. Sj. T. 21, 231 b.

22. Juni (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen. Han skal straks, førend Bønderne begynde at slaa Hø, lade Kronens Bønder i Kronborg Len føre de ved Davlykke Slette liggende Vandrender til Frederiksborg, saa de kunne fremkomme med det allerførste muligt er. Sj. T. 21, 232.

23. Juni (—). Miss. til Hr. Jens Sparre om straks at lade lave 100 Par Kærrehjul i sit Len til Brug paa Frederiksborg Slot og straks sende dem til Kronborg, saa de kunne fremkomme saa snart som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 125.

— Miss. til Eske Bilde. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at fremsende nogle Læster Kalk til Bygningen paa Frederiksborg Slot. Da al Kalken endnu ikke er fremkommen, skal han straks uden videre Forhaling fremsende den Kalk, der endnu resterer, saa Byggeriet ikke skal blive forhindret af den Grund. J. T. 6, 252 b.

24. Juni (Kronborg). Aab. Brev til Bønderne over alt

Danmark om Udredelsen af Skat. Sj. T. 21, 234. (Se CCD. III. 501 f.).

24. Juni (Kronborg). Miss. til Lensmændene¹ over alt Riget om at lade Skattebrevet forkynde for Bønderne i deres Len, lade Skatten skrive og lægge og paase, at alt gaar lige- ligt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen bliver forskaanet, som bør udgive Skatten. De skulle særlig paase, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller andet, komme til at give Skat efter deres Handel og Formue. De skulle indsende Skatten til Rentemestrene inden Mortensdag. Sj. T. 21, 235 b. Orig. (til Lensmanden paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

— Forordning om, at skotsk, Lyneborger- og andet hvidt Salt ikke maa forhandles i Skaane, Halland og Blekinge og paa Øerne i Danmark, hvor man skal bruge norsk Salt. Sj. T. 21, 237. K. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense. (Tr.: CCD. III. 502 f.).

— Miss. til Anders Rytter. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hans Søster, Jomfru Edel Rytter, som han er ret Lavværge for efter Loven, lider stor Armod, befales det ham herved at skaffe Søsteren, hvad hun behøver til Nødtørf, af hendes Gods, saafremt Kongen ikke skal tiltænke andre Midler og Raad. J. T. 6, 253.

25. Juni (Frederiksborg). Instruks for Jens Juel til Kieldgaard, Rigsraad og Embedsmand paa Tranekier Slot, der skal ledsage Kongens Søn Hertug Frederik som Hofmester paa den Rejse, som Hertugen for adskillige vigtige Aarsagers Skyld skal foretage udenlands. Han skal med største Flid tage sig af Hertugens Velstand og Sundhed og selv, saa vidt muligt, baade tidlig og sildig, baade ved Taflet og ellers, være til Stede i Hertugens Nærværelse og Konversation, tilholde Skolemesteren til Morgen og Aften, med Fjærnelse af Tilstedeværende, at fortsætte Hertugens Øvelser i Fromhed og ved privat Konference vedligeholde de begyndte Studier, som det bekvemt kan ske. Jens Juel skal have Befalingen over alle de Folk, som Hertugen har med, for at enhver, høj eller lav, kan forrette, hvad der paalægges ham, særlig skal han paase, at Kammer-

¹ De opregnes alle med deres Len.

junkeren og Skolemesteren hver Nat ligge i Sengekammeret, og der skal føres flittigt Tilsyn med, at Hertugens Nattero og Søvn ikke bliver forhindret eller forstyrret. Han skal fremfor alt have Tilsyn med, hvem der bør have Adgang til Kongens Søn, og ordne det saaledes, at alle saadanne Konversationer sker uden megen Gemenskab og uden Forargelse, og at de ere sobre, saa vidt muligt er, moderate og ikke altfor hyppige, ligesaa at de ikke trækkes ud meget sent paa Dagen eller Aftenen, men foretages, som det kan være respekterligt for Kongen og for Kongens Søns Alder. Han skal ogsaa instruere Hertugen om, hvor vidt denne skal respektere enhver efter deres Kvalitet og sin egen Alder ved Hilsen, Modtagelse og Tagen Afsked og hvorledes han ellers skal forholde sig paa alle Steder og Tider. Han skal i øvrigt efter sin egen Diskretion og Betænkende dirigere det saaledes, at alt kan blive til Ære saa vel for Kongen som for Hertugen. Sj. R. 16, 260.

25. Juni (Frederiksborg). Søpas for Johan Villumsen, Borgemester i Helsingør, der vil sende sin Skipper Niels Simensen med et Skib paa omtrent 24 Læster til Narven eller andensteds paa Rusland for der at handle med sit Gods og sine Varer efter de Kongens Undersaatter forundte Privilegier. Sj. R. 16, 262.

— Miss. til alle Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis til Krastrup og Fru Lisebet Galde. Det er berettet Kongen, at Skiftet efter Jørgen Friis og Fru Lisebet Galde to Gange er blevet opsat, dels fordi adskillige Breve, der burde have været til Stede paa Skiftet, staa paa forskellige Steder, for en stor Del under Forsegling, dels fordi en Del af Arvingerne ikke er mødt paa Skiftet eller har sendt Fuldmægtige, hvilket kommer de Arvinger, der gerne ville have Ende paa Skiftet, noget besværligt for. Da Skiftet nu af de gode Mænd, der have faaet Ordre til at være til Stede ved det, er blevet opsat til førstkommande 27. Juli, befales det dem herved enten selv at møde til den Tid eller sende Fuldmægtige, for at Skiftet kan blive bragt til Ende. Hvis nogen af dem ikke møder eller ikke sender en Fuldmægtig, skal Skiftet ikke desmindre gaa for sig, og den Skade, som den, der ikke møder, maatte lide, maa han saa tilskrive sig selv Skylden for. Da de gode Mænd, der efter Kongens Befaling vare til Stede ved Skiftet sidste Gang i Viborg,

da have tildømt alle Arvingerne, at de skulle gøre Segelstrup Slot ryddeligt for hvad Folk, Fæ, Kvæg, Heste og andet Boscab, der maatte tilhøre dem, ligesaa Krastrup Hovedgaard for hvad der endnu er uskiftet mellem dem, hvilken Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, til ikke ringe Skade for Kronen, hvad Segelstrup Slot angaar, gives der dem herved alvorlig Befaling til at efterkomme den afsagte Dom inden den 27. Juli uden videre Forhaling og Undskyldning, saa Segelstrup Slot og Krastrup Hovedgaard kunne blive gjort ryddelige. Der er udgaaet Befaling til Stygge Høg og Gunde Lange om til den 13. (!) Juli at begive sig til Segelstrup Slot, Krastrup Gaard og Viborg for at registrere de Breve, som findes paa disse Steder, lægge dem i Skrin og sende de Breve, der angaa Skiftet, til Viborg inden 27. Juli. J. T. 6, 254.

25. Juni (Frederiksborg). Miss. til Eske Brock, Christen Holck, Holger Rosenkrantz og Niels Krag. De have tidligere faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem Jørgen Friis til Krastrups og Fru Lisebet Galdes Arvinger, men have opsat dette to Gange af forskellige Grunde, saaledes som deres sidst udgivne Opsættelsesdom nærmere udviser. Det befales dem nu, at de, naar Skiftet igen skal foretages, skulle gøre sig den største Flid for, at Skiftet en Gang kan komme til endelig Ende. Hvis nogen af Arvingerne undlader at møde eller at sende Fuldmægtig, skulle de uden Hensyn hertil udføre Kongens tidligere og denne Befaling. J. T. 6, 255.

— Miss. til Stygge Høg til Vang og Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Segelstrup Slot. Da det er berettet Kongen, at Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis til Krastrup og Fru Lisebet Galde skulle have adskillige Breve staaende baade under Forsegling og paa anden Maade, dels i Viborg, dels paa Segelstrup Slot og Krastrupgaard, hvilke Breve ere nødvendige for dem til deres Skifte, gives der dem herved Ordre til at begive sig til de ovennævnte Steder førstkommande 17. Juli for i Nærværelse af de Arvinger, der komme til Stede, at optage og registrere alle de Breve, som findes der, lade dem nedlægge i Skrin og forsegle disse, saa de siden kunne blive sendte til Viborg, for at Arvingerne kunne have de Breve til Stede der, som ere nødvendige til Skiftet. De skulle give deres Registrering og Forretning klarlig beskrevet under deres Sig-

netter. Da de vare til Stede paa Segelstrup og Krastrup den Gang, da Løsøret skulde have været skiftet efter de i Befalingen tiltagne gode Mænds Dom, skulle de ligeledes være til Stede, naar nævnte Dom skal efterkommes, for at alt kan gaa ligeligt og ret til dermed. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skal den, der møder, have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden Forhaling udføre Kongens Befaling. J. T. 6, 253.

25. Juni (Frederiksborg). Miss. til Stygge Høg til Vang og Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Seigelstrup. Da Niels Friis til Krastrup, øverste Sekretær, har berettet, at Krastrup Hovedgaard, der arveligen er tilfalden ham, endnu ikke er takseret, skulle de ved første Lejlighed begive sig til denne Gaard, taksere Bygningen derpaa, saaledes som de anse det for billigt og som det plejer at ske ved Søkendeskitte, og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. J. T. 6, 255 b.

27. Juni (Kronborg). Bestalling for Mattis Andersen som Sølvpop [ligelydende med Bestallingen af 4. Nov. 1600 for Joakim Brun]. Sj. R. 16, 263.

— (**Frederiksborg**). Pas for Henrik Frisch, der nogle Gange om Aaret maa rejse mellem Slottene Vordingborg, Frederiksborg og Antvorskov med Kongens Heste og Foler. Det befales alle Kongens Fogder, Embedsmænd, Borgemestre og Raad, at de indtil videre skulle lade Henrik Frisch faa frit Foder og Maal samt bekvemt Staldtrum til de Heste og Foler, han rejser med, samt nødtørftige Heste og Vogne til Staldtøjet og de nødvendige Folk til at lede Folerne. Sj. R. 16, 265.

— Aab. Brev om, at Sædedegne i de Sogne, til hvilke Kongen og Kleresiet i Sjællands Stift har Jus patronatus, ikke skulle give mere end Tiendedelen af deres Indkomst til Skolerne. Sj. R. 16, 266. (Tr.: CCD. III. 503 f).

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Kongens Søn, Hertug Frederik, for adskillige vigtige Aarsagers Skyld med det allerførste skal rejse ud af Riget og Kongen har bestemt, at han

skal rejse til Vordingborg for derfra at lade sig sætte over til Falster, skal Palli Rosenkrantz sørge for, at begge de store Færger ere til Stede ved Vordingborg førstkommende 6. Juli for at overføre Hertugen og hans Folk og Heste. Han skal straks bestille det til Hertugens Heste nødvendige Havre, Hø og Strøelse og lade det føre over til den anden Side af Færgestedet. Sj. T. 21, 238 b.

27. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Grubbe og Laurits Grubbe. Da Kongens Søn, Hertug Frederik, ved første Lejlighed for adskillige vigtige Aarsagers Skyld skal rejse ud af Riget, og Kongen har forordnet, at han skal lade sig sætte over fra Falster, skulle de til den 8. Juli i deres Len lade anholde og bestille saa mange Skuder og Færger til at ligge ved Færgestedet, som de maatte anse for nødvendigt til bekvemt at bringe Hertugen og hans Følge over. Sm. T. 5, 131.

28. Juni (Kbhvn.). Forordning om, at ingen, som sælger rinsk Vin, maa holde anden Vin fal. Sj. T. 21, 239. (Tr.: CCD. III. 508 f.).

— Forordning om Herreds- og Birketing og deres Fogder. Sj. T. 21, 239 b. (Tr.: CCD. III. 504 ff.).

— Forordning om, at danske og norske Sø- og Baadsfolk ikke maa tjene paa udenlandske Skibe. Sj. T. 21, 240 b. (Tr.: CCD. III. 506 ff.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om at lade ovenstaaende Forordninger forkynde, hvor det gøres fornødent. Udt. i Sj. T. 21, 239 og 241. Orig. (til Lensmanden paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn. Orig. (til Lensmanden paa Odensegaard) i Landsark. i Odense.

2. Juli (—). Bestalling for Mester Daniel Sinklar som Skibsbygmester med en aarlig Løn af 400 Dlr., regnet fra denne Bestallings Dato. Sj. R. 16, 267.

— Ligelydende Bestalling for Mester David Balfor som Skibsbygmester. Sj. R. 16, 268.

— Aab. Brev til Bønderne i Draxholm Len om

¹ De opregnes alle med deres Len.

Tørvegravning og Hugst af Underskoven. Sj. R. 16, 269. (Tr.: CCD. III. 509).

2. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Kaas til Støringgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Mammen Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. Rug til Kirken. Udt. i Tb. S. 111 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for samme paa Kirkens Part af Korntienden af Hiorthoe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Tdr. 3 Skpr. Rug til Kirken. Udt. i Tb. S. 111 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mogens Gyldenstjerne den unge til Foltoft paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Foltoft Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2½ Pd. Rug og 2½ Pd. Byg til Kronen og 3 Pd. Rug og 3 Pd. Byg til Kirken. Udt. i Tb. S. 203.

3. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Else Grubbe, Jokim Bülow til Ingelsteds Enke, paa hendes Regnskab for Indtægt og Udgift af Vordingborg, Jungshoved og Lekkingegaards Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1616, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 270.

4. Juli (Frederiksborg). Miss. til Lauge Urne. Da Kongen paa Grund af hans Alderdom og Skrøbelighed vil have ham forskaanet for Landsdommerbestillingen i Skaane, som han en Tid lang har betjent, og i hans Sted vil have Laxmandt Gyldenstjerne beskikket dertil, maa han herefter ikke befatte sig med denne Bestilling eller med noget, som ligger dertil. Sk. T. 4, 125.

— Miss. til Tage Thott og Christoffer Ulfeldt, Embedsmænd paa Landskrone Slot og Helnekirke. Der er nogen Trætte mellem Hr. Jacop Lauritsen, Sognepræst i Qvindinge¹, og Qvindinge Sognemænd paa Grund af forskellige Forseelser, som Hr. Jacob skal have begaaet mod Ordinansen og sit Embede, og Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og M. Pofvel Mortensen, Superintendent i Lund Stift, have faaet Ordre² til at indstævne Sagen for sig og

¹ Kvidinge, S. Asbo H.

² 14. Juli 1615.

afsige Dom i den. Da Hr. Anders Bilde nu har berettet, at Hr. Jacop skal have ham mistænkt i denne Sag, fordi han baade skal være Dommer og Sagsøger, og i den Anledning har begæret, at Kongen vil tilforordne nogle gode Mænd til at tage Sagen for sig og afsige Dom i den, skulle de møde ved det første Landemøde, der bliver berammet i Skaane, indstævne Hr. Jacob og Sognemændene for sig og sammen med Superintendenten og Herredsprovsterne afsige Dom om Hr. Jacobs Forseelse, hvad han bør lide derfor. De skulle give Dommen klarlig beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 126.

4. Juli (Frederiksborg). Miss. til Peder Lange og Henrik Lange. Christopher Gersdorff har berettet, at afdøde Hans Munk har været ham nogen Gæld skyldig efter Brev og Segl, hvilket Tilgodehavende han har ladet udæske med Rigens Æskning; denne Æskning har han først faaet beskrevet paa Varde Byting, hvor Hans Munks Gods nu findes, og derefter paa Viborg Landsting, men da han hos Rigens Kansler har ladet anholde om Lavdagsbreve, har han ikke kunnet faa dem, fordi der ikke kunde navngives nogle i Lavdagsbrevene. Da han nu har anmodet Kongen om at tilforordne nogle gode Mænd, som kunne udvurdere ham Hans Munks Gods, der nu staar under Forsegling i Varde, saavidt det kan strække til, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Varde, nøje undersøge, om Christopher Gersdorff med Lov og Ret er saaledes berettiget til Hans Munks Gods, at det bør tilkomme ham fremfor nogen anden af Kreditorerne, og hvis saa er, udvurdere Godset til ham, saa meget han med Ret bør have deraf, og give deres Forretning klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 256.

— J. T. 6, 261 b, se 4. Aug. 1617.

5. Juli (—). Aab. Brev til Indbyggerne i Skaane om, at Kongen har beskikket Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard til Landsdommer i Skaane, hvorfor det befales alle at holde ham for deres Landsdommer og søge deres Ret hos ham i de Sager, som bør paadømmes paa Landstinget. Sk. T. 4, 127.

— (**Malmø**). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da han har anmodet om, at Kongens Ingeniør, Mester Johan Sembst, maa blive sendt op til Christianstad for at besigte den Grøft, som Soldaterne have gravet lige derved, om den er, saaledes som den bør være, meddeles ham, at Ingeniøren ved

første Lejlighed skal blive sendt derop. De Soldater, som arbejde paa Grøfterne, maa blive forskaanede derfor, indtil Høsten er overstaaet, hvorfor han skal give dem Tilladelse til at begive sig til deres Hus, indtil Høsten er forbi. Sk. T. 4, 126 b.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da nogle af Kronens Bønder i hans Len [Vordingborg] have klaget over, at deres Gaarde ere satte for højt i Landgilde, og have anmodet om nogen Forskaansel, har Kongen bevilget, at han herefter kun skal kræve følgende Landgilde af disse Bønder: af Maren Vrangs 1 Pd. Rug, af Rasmus Ibsen og Svend Hemmingsen i Nes hver $\frac{1}{2}$ Pd. Rug samt af hver af disse tre 1 Dlr. Kopenge, 1 Lam, 21 Sk. 1 Alb. Gæsteri, 1 Par Høns, 1 Skrivetskæppe og 1 Mk. Fodernødspenge, af Karrin Jacobs sammesteds $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 3 Mk. Honningspenge, 1 Lam, 21 Sk. 1 Alb. Gæsteri, 1 Par Høns, 1 Skrivetskæppe og 1 Mk. Fodernødspenge, af Hans Rasmussen i Knudtsbye af en øde Jord, som ligger paa Nees Mark til Rens med Gaardens Brug, $\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 1 Td. Byg, 1 Lam, 21 Sk. 1 Alb. Gæsteri og 1 Par Høns; af Hans Sappe i Stufbye 1 Pd. Byg, 1 Pd. Havre, 1 Lam, 2 Mk. Kopenge og 1 Skrivetskæppe. Endvidere har Kongen bevilget, at Peder Hansen, Olluf Andersen og Olluf Søfrensen i Lille Tvede hver maa faa afslaaet 1 Pd. Byg i deres Landgilde. Han skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Han skal med det første lade Lundby Vejmølle, der for 2 Aar siden er brændt, genopbygge, forsyne den med Møllestene og andet og lade Mølleren blive fri for Landgilde af Møllen i Tiden fra Møllens Brand indtil dens Genopbyggelse. Sj. T. 21, 242 b.

14. Juli (—). Kvittansiarum til Fru Kirstin Harndenbergs til Matterup, Axel Brahes Enke, der nu har gjort Regnskab for hendes afdøde Husbondes Indtægt og Udgift af Dalum Klosters Len fra 1. Maj 1602 til 1. Maj 1617 og af Strynø og 4 Gaarde paa Langeland fra 1. Maj 1609, da hendes afdøde Husbonde fik Øen og Gaardene i Forlening efter afdøde Fru Anne Rønno, ligeledes til 1. Maj 1617, da hun efter sin Husbondes Død blev Lenet, Øen og Gaardene kvit og overleverede det med klart Inventarium til Holger Rosenkrantz til Rosenholm. Hun har ogsaa gjort Regnskab for de Penge-

skatter, som Axel Brahe har ladet lægge og oppebære paa Strynøe. Hun blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 255 b.

15. Juli (Jungshoved). Miss. til Steen Brahe, Eske Brock, Jacob Ulfeldt, Hr. Anders Bilde, Jens Juel og Holger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Maribo Kloster findes adskillige unyttige og ubrugelige Huse, som ere meget forfaldne, og som Klosteret ikke kan reparere og siden holde vedlige, hvorfor det vil være meget bedre, at de Huse, som findes uforholdne og ubrugelige, blive nedbrudte, og at de andre Huse, som ere nødvendige, og hvoraf mange ogsaa ere bygfældige, blive reparerede dermed, for at de siden bedre kunne holdes i Stand. Naar de have været paa den Trætte i Laaland, der begiver sig mellem Kongens Moder og nogle andre Lods-ejere, skulle de begive sig til Maribo Kloster, flittigt besigte Bygningen derpaa og siden skriftligt erklære sig til Kongen om, ved hvilke Midler de mene, at Klosterets nødvendige Bygning bedst kan repareres med den ringest mulige Bekostning, og hvilke Huse der kunne afskaffes uden Skade for Klosteret. De skulle indsende deres Erklæring til Kancelliet, men meddele Palli Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, en Kopi deraf, for at han kan rette sig efter den og gøre yderligere Anfordring hos Kongen om Klosterets Bygning. Sj. T. 21, 243 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Hospitalet i Maribo skal være hel meget bygfældig, saa det ikke uden stor Bekostning kan istandsættes, og at der i Byen findes en øde Kirke, som kunde anvendes til Hospitalets Reparation. Kongen bevilger herved, at Kirken maa nedbrydes og Stenene derfra bruges til Hospitalets Bygning, hvilket Palli Rosenkrantz skal lade gøre. Sj. T. 21, 244.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse. Da Fru Inger Basse til N har beklaget sig over, at hendes Søn Ifver Ulvsaks til Kølstrup, som er hendes Lavvæрге, ikke forestaar hendes Værgemaal tilbørligt, og har anmodet Kongen om at beskikke hende en anden Væрге, skal Peder Basse paatage sig Værgemaal for Inger Basse. Sj. T. 21, 244.

— Miss. til Ebbe Munk om i Forening med nærværende Arkelimester at lade forordne, hvor meget Ved Salpetersyde-

ren i hans Len [Antvorskov] aarlig har Brug for til sit Arbejde. Sj. T. 21, 244 b.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Gjøe. Da Kongen vil have det Taarn, som staar paa Høgstrupgaard, nedbrudt, skal Christoffer Gjøe straks lade dette Taarn nedbryde og lade Stenene føre til Steder ved Stranden, hvor de bekvemt kunne indtages og føres til København. Sj. T. 21, 244 b¹.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Jens Juel og Jørgen Grubbe. Der er Trætte mellem Kronen paa den ene og Oluf Rosensparre til Skarolt, Embedsmand paa Draxholm Slot, paa hans Datter Fru Lissebet Rosensparres Vegne og nogle andre Undersaatter af Adelen paa den anden Side, saaledes som de nærmere kunne se af Kongens til dem udgaaede Befaling. Da Dronning Sophia, Kongens Moder, nu har tiltaget og betroet dem til paa hendes og Kronens Vegne at skille Parterne ad enten i Mindelighed eller ved Retten, skulle de rette sig efter personlig at møde paa de omtrættede Aasteder til den af dem selv berammede Tid og udføre Kongens Befaling. De maa, saa vidt muligt, ikke tiltage andre i deres Sted. Sj. T. 21, 245.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kronens Bønder i Kalundborg Len pleje at faa Ildebrændsel i Sæbygaards Skove, skal han ogsaa herefter lade dem faa nødtøftig Ildebrændsel, dog eftersom Skovenes Lejlighed kan taale det. Sj. T. 21, 245 b.

— Miss. til Steen Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Herredsfogden paa Samsø aldeles ingen Genant eller Indkomst har til sin Underholdning for sin Umage, har han bestemt, at enhver af Kronens Tjenere paa Samsø herefter aarlig skal give Herredsfogden 1 Skp. eller $\frac{1}{2}$ Skp. Havre eller Korn, alt efter deres Gaardes Lejlighed. Steen Brahe skal personlig begive sig over til Samsø for at ordne det saaledes, saa Herredsfogden kan faa noget for sin Umage. Sj. T. 21, 245 b.

— Aab. Brev om Ophævelse af det for nogen Tid siden for bevægelige Aarsagers Skyld udstedte Forbud mod Udfør-

¹ Tr.: Brasch, Vemmetoftes Hist. I. 198.

sel af Havre fra Skaane, da der nu skal være god Evne og Forraad paa Havre. Sk. T. 4, 128.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane om at lade det aabne Brev om Ophævelse af Forbuddet mod Udførsel af Havre forkynde paa Tinge og andensteds i deres Len, saa enhver kan vide at rette sig efter det. Sk. T. 4, 128.

— Mageskifte mellem Dronning Sophia og Hr. Breide Rantzau til Rantzovholm, Statholder i København. Sm. R. 5, 64. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ifver Juel. Da Kongen har antaget Gunde Lange, Embedsmand paa Segelstrup Slot, til at være Landsdommer i Nørrejylland, vil han herefter have Ifver Juel forskaanet for Landsdommerbestillingen. J. T. 6, 257 b.

— Bestalling for Gunde Lange til Bredning, Embedsmand paa Segelstrup Slot, som Landsdommer i Nørrejylland. Han skal for denne sin Tjeneste have Gudom Kloster i Forlening, kvit og frit, ligesom Ifver Jul til Villestrup hidtil har haft det. [Med Artl. 16 og 18]. J. R. 7, 186 b.

— Følgebrev for Gunde Lange til Kronens Bønder i Gudom Klosters Len. J. R. 7, 190.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Nørrejylland om, at Kongen har beskikket Gunde Lange, Embedsmand paa Segelstrup Slot, til Landsdommer i Nørrejylland, hvorfor det befales dem at regne ham for deres Landsdommer og søge deres Ret hos ham. J. R. 7, 187 b.

— Forleningsbrev for Gunde Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Segelstrup Slot, paa det Præbende i Viborg Domkirke, kaldet Skals Præbende, som Ifver Jul til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, hidtil har haft, med Senium, Option og Kommungods. Naar han ikke længere er forhindret i nogen Kronens Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artl. 1—2]. J. R. 7, 188.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1617 at regne, for Gunde Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Segelstrup Slot, paa Pandum Gaard og Gods, 1 Gaard, kaldet Snorup, og et Møllested derved, uden Afgift for den visse Indtægts Vedkommende. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene

Riget med 1 gerust Hest. [Med Artikl. 7, 10 og 18]. J. R. 7, 188 b.

17. Juli (Kbhvn.). Følgrebrev for Gunde Lange til Kronens Bønder i Pandumbaards og Snorupgaards Len. J. R. 7, 190 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes Slot, og Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, om at være til Stede, naar Ifver Jul til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, overleverer Gudom Klosters Len, Pandumgaard og Snorupgaard til Gunde Lange, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Segelstrup, levere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og hvad andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne og de under Klosteret og Gaardene hørende Skove og give Gunde Lange alt beskrevet. J. R. 7, 191.

— Miss. til Gunde Lange. Da nogle Sandemænd i hans Len ere blevne gjort nederfældige for et Sandemændstov, som de have gjort, maa han aftinge denne Sag med Sandemændene efter deres Formue og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. J. T. 6, 256 b.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Da Kongen har bevilget, at Kirkerne i Aarhus Stift maa komme Voldbye Kirke, der er meget bygfældig, til Hjælp, skal han med det første erklære sig om, hvor meget der vil behøves til Kirkens Forbedring, og hvor meget Sognemændene i Sognet selv ville og kunne kontribuere dertil. Han skal lade de jordegne Bønder, der lade deres Skove forhugge, straffe og paa Kongens Vegne aftinge med dem efter deres Forseelse. Det Sagefald, som udgives af dem, der ligge deres egne Børn ihjel, skal efter den ny udgivne Reces svares til det nærmeste Hospital. Den Misdæder, der har været i Lejermaal med sin Hustrus Søster og derfor sidder fængslet paa Slottet, maa blive rettet med Sværdet, og hans Slægt skal betale til Kongen derfor saa meget, som Lavrids Ebbesen kan faa af den. Den Tømmermand, som han har begæret at maatte holde til Slottets Behov, skal have alt det Arbejde, som skal udføres paa Slottet, betalt efter Dagløn. Den Salpeterlade, hvorom han tidligere har faaet Befaling, maa opsættes paa Venge Mark i Skanderup Birk. Den Port, som efter Afpælingen og Afridset skal staa paa

Skak, vil Kongen have lavet og opsat efter Afpælingen. J. T. 6, 257.

18. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Ifver Raufven som Degn og Klokker ved den tyske Kirke i København. Sj. R. 16, 271 b. (Tr.: KD. II. 606).

— Miss. til Eske Brock, Ifver Juel, Holger Rosenkrantz, Hr. Ulrik Sandberg, Niels Krag, Hans Dyre og Verner Parsberg. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling til at dømme paa et Markeskel, som Sandemænd have gaaet og gjort mellem Sæby Købstad paa den ene og Peder Munk til Sæbygaards Grund og Ejendom paa den anden Side. De have dømt Markeskellet magtesløst, men Borgemestre, Raad og Menigheden i Sæby klager nu over, at de desuagtet ikke igen have redet og udvist et Markeskel. Det befales dem derfor, at de inden førstkommende Mikkelsdag igen skulle mødes paa de omtrættede Aasteder for at udvise og ride ret Markeskel og sætte Stene og Stabel, saaledes som Kongens Befaling til dem udviser, og i alle Maader uden videre Forhaling fyldestgøre Kongens Befaling. J. T. 6, 257 b.

19. Juli (—). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen for Tilgodehavende hos Jens Bang, forhen Tolder i Assens, har faaet tilvurderet den Kornsæd og Engbund, som ligger til de Gaarde og Huse, Jens Bang havde sammesteds, skal Jørgen Brahe give Kronens Bønder i Hagenskouf Len Ordre til at høste nævnte Korn og Eng og paa en Ret, indtil nærmere Besked, indføre det i den største af Jens Bangs Gaarde i Assens. F. T. 3, 438.

— Miss. til Lavrids Ebbesen om at lade 5 Bønder i Miesing, som det er brændt for, være fri for 1 Aars Landgilde og skaffe dem nogen Hjælp af Skovene til Gaardenes Genopbyggelse. J. T. 6, 258.

22. Juli (—). Oprejsningsbrev for Jens Andersen Aars, Kongens Bøsseskytte, der for nogen Tid siden er kommen i Slagsmaal med en Baadsmand, ved Navn Peder Ibsen, og har saaret denne, men siden i Godtfolks Nærværelse og i Peder Ibsens Velmagt er bleven venligt forligt med denne. Et halvt Aar efter at Skaden var helet, er Peder Ibsen falden i en Sygdom og er død, og Jens Andersen har nu ansøgt om at faa Oprejsningsbrev i Sagen. Sj. R. 16, 272.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Breide Rantzau. Ifver Hansen, Tolder i Kallundborg, har berettet, at hans Gaard og Gods for kort Tid siden skal være brændt og dermed 2 Aars Regnskab, som han skulde have gjort klart her paa Rentekammeret, og han har samtidig begæret, at Kongen vil forunde ham at maatte betale den Restance, som han blev skyldig paa de 2 sidste Aars Regnskaber, som han har gjort klare paa Rentekammeret. Kongen bevilger, at disse 2 Regnskaber maa blive opsøgte paa Rentekammeret og at han maa betale hvad der reterer paa disse 2 ukvitterede Regnskaber, saaledes at der gives ham Respit med Betalingen, 2 eller 3 Aar efter Lejligheden, saafremt han kan skaffe nøjagtig Borgen for sig. Sj. T. 21, 246.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Otte Lindenov, Christoffer Ulfeldt og Falk Lykke. Da Kongen har ladet et Bjærgværk anrette i Blekinge, til hvis Drift der aarlig vil behøves et stort Antal Kul, skulle de, for at Skovene nærmest omkring Bjærgværket ikke med Tiden skulle blive forhuggede og ødelagte, ved allerførste Lejlighed begive sig til Bjærgværket og undersøge, ved hvilke Midler Skovskaden kan forekommes og hvorledes der aarlig af Underskoven kan skaffes og tilføres Bjærgværket de nødvendige Kul for en rimelig Betaling fra de omkringliggende Herreder og Sogne. Sk. T. 4, 128 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen — i Anledning af Beretning fra Bartram Pogwisch i Kiel om, at han trods Kongens og Danmarks Riges Raads Dom ikke har kunnet faa noget hos sine Gældnere Frederik Budde og Hans Seefeldt, ligesom disse heller ikke have holdt Brev og Segl eller i nogen Maade efterkommet Indmaning — bevilger, at Bartram Pogwisch i Overensstemmelse med Kongens Mandater og Forordninger maa lade sine Gældnere paagribe, hvorfor det paabydes alle ikke at hindre ham eller hans Fuldmægtige heri, men meget mere hjælpe dem med Paagribelsen, da Kongen med Danmarks Riges Raads Samtykke af nødvendige Aarsager har forordnet det saaledes. J. R. 7, 191 b.

— Miss. til Hr. Gert Rantzau. For nogen Tid siden har Kongen afkøbt ham hans Gaard Tiusterupgaard¹ med tilliggende

¹ Tyrstrupgaard, Tyrstrup H.

Tjenere. Da en Del af Gaardens Tjenere ad Heden til („til heidewerts“) skulle ligge meget langt borte, saa det ved Pløje- og Høsttid vil falde dem meget besværligt at gøre deres Arbejde saa langt borte, skal han give Kronens Bønder i Frørup Tilhold om herefter at gøre Ægt og Arbejde til Tiusterupgaard, hvorimod Hedebyerne til Gengæld skulle give Arbejds- penge til Fobislet Gaard, saa Kronen ikke mister noget. J. T. 6, 258 b.

22. Juli (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott Andersen. Af stadige Rygter og Tidender har Kongen bragt i Erfaring, at hans Søster Margrete Thott skal have ligget i et slemt og uskikkeligt Levnet med en Person, med hvem Tage Thott allerede har anholdt hende, og det formenes, at hun skal have avlet nogle Børn i Løndom, om hvilke man ikke ved hvor de er blevne af. Det befales ham herved at erklære sig om sin Søsters Forseelser, saa vidt han selv ved noget herom eller kan erfare det af andre, og ved første Lejlighed indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan faa udførlig Besked om Sagen. K.

23. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Hr. Christen Friis til Kraggerup, Kansler, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskildegaaards Len fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1614, for den til Mortensdag 1613 oppebaarne Pengeskat og for det paa Roskildegaaard modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 273.

— Kvittansiarum til Hr. Christen Friis til Kraggerup, Kansler, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Københavns Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1615, for en i Lenet oppebaaren Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 274.

24. Juli (—). Aab. Brev om, at Elias Schlechting og hans Konsorter og deres Arvinger og Efterkommere maa nyde og bruge det Bjærgværk i Blekinge, som Elias Schlechting med Kongens Samtykke har anrettet, saalænge de holde det vedlige og i Virksomhed, som det sig bør. Naar Bjærgværket faar nogen Fremgang, vil Kongen ogsaa give ham, hans Konsorter og deres Arvinger og Efterkommere saadanne Privilegier, som Bjærgværker i Tyskland have, ligesom Kongen ogsaa, naar

Bjærgværket tager til, vil holde og anordne de nødtørftige Officerer, som det er sædvanligt paa andre Bjærgværker. Han skal svare Kongen Tiendeparten af det lutrede Sølv, Bly, Jærn og andet Metal, som han aarlig kan skaffe af Bjærgværket; Resten skal han først tilbyde Kongen, inden han sælger deraf til andre, og lade Kongen faa det til den Pris, som er brugelig paa andre Bjærgværker i Tyskland. Kongen har endvidere bevilget, at ingen i Omegnen af Bjærgværket maa anrette noget andet Bjærgværk, da Materien, som behøves dertil, maa opsøges vidt om. Sk. R. 4, 70.

24. Juli (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Mette Hardenberg, Predbiern Gyldenstjernes Enke, paa Regnskabet for Bøfling Len fra 1597 til 1617. Udt. i J. R. 7, 192.

— Miss. til Ifver Juel og Niels Krag. Fru Anne Vind til Rammergaard, Erik Skrams Enke, har berettet, at de Ejendomsbreve, der angaa Rammergaard og tilliggende Ejendom, straks efter Fru Ellene Svendsdatters Død uskiftede ere blevne nedsatte i Rammer Kirke i en Kiste under Forsegling. Da der nu er Trætte paa Rammergaard og tilliggende Ejendom og hun ikke kan faa Brevene, medmindre hendes og hendes Børns Medarvinger eller deres Fuldmægtige ere til Stede, gives der herved Ifver Juel og Niels Krag Ordre og Fuldmagt til med det første at møde i Rammer Kirke, tilsige hendes Medarvinger til ogsaa enten selv at være til Stede til den bestemte Tid eller at sende deres Fuldmægtige, aabne Kisterne, optage Brevene, registrere disse og lade dem skifte mellem Lodsjerne, saa enhver faar de Breve, der med Rette tilhøre ham. De Breve, der ikke¹ vedkomme Lodsejerne, skulle de igen indlægge i Kisten under deres Forsegling. Hvis ingen af Lodsjerne eller nogen paa deres Vegne møder, skulle de alligevel mod nøjagtig Reversal levere Fru Anne Vind de Breve, der vedkomme hendes Ejendom og Trætte. J. T. 6, 258 b.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax. Kongen har bragt i Erfaring, at der i Borreveile i hans Len [Roskilde] skal findes en hel Hob Løsgængere, som bedrive adskillig Modvillighed dér, afskatte Folk deres Penge og i andre Maader tri-

¹ Ordet „ikke“ maa være glemmt i Registranten.

bulere den vejfarende Mand. Det befales ham flittigt at lade denne Sag undersøge og, hvis der findes saadanne ryggesløse Kumpaner i Borreveile Skove eller andensteds deromkring, gøre sig den yderste Flid for, at de kunne blive paagrebne og straffede. Sj. T. 21, 246 b.

25. Juli (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax. Denne Brevviser, Kronens Tjener Jens Nielsen i Tolstrup, har berettet, at hans Broder, Niels Christensen i Ourup¹, for nogen Tid siden er kommen i Parlament med en Person fra Roskilde og har saaret ham med en Økse, og at denne Person siden er død paa Grund af sin egen Forsømmelse, idet han ikke har villet bruge Midler til at hele den Skade, han havde faaet af Niels Christensen. Da den dødes Arvinger og Eftermaalsmænd ere tilfredsstillede af Jens Nielsens Broder og Slægt, saafremt Kongen vil være tilfreds dermed og igen give Niels Christensen hans Fred, skal Mogens Pax nøje lade denne Drabssag undersøge, og saafremt det er gaaet saaledes til, som det er berettet Kongen, bevilger denne, at han maa aftinge Sagen med Niels Christensens Slægt og Venner for saa meget, som der kan faas af dem. Niels Christensen kan saa siden henvende sig til Kongen om Oprensning. Sj. T. 21, 247.

— (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jørgen Brahe til Hvedeholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Rugaard Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1616, for Stiftets Indkomst, for en i Lenet oppebaaren Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 256 b.

27. Juli (—). Miss. til Knud Rud, Eske Krafse, Herlof Daa og Otte Brahe Steensen. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Trætte, der en Tid lang har været mellem Frenstvedt og Buorup Bymænd om et Gærde, som Buorup Bymænd i langsommelig Tid have lukket og holdt vedlige indtil for nogen Tid siden, da de have undladt at lukke Gærdet. Da Kongen nu af Frenstvedt Bymænds Supplicering har bragt i Erfaring, at hans Befaling ikke er bleven efterkommet af dem, fordi Befalingen ikke har været til-

¹ Orup, Voldborg H.

budt Ebbe Munk til Fiellebroe, Embedsmand paa Antvorskov Slot, der paa Kronens Vegne ogsaa er Lodsejer og Medinteresseret, befales det dem herved straks igen at samles paa Aastederne, indstævne begge de stridende Parter saavel som Ebbe Munk og alle de andre Lodsejere i Rette for sig og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. Sj. T. 21, 247 b.

27. Juli (Frederiksborg). Miss. til Hr. Gert Rantzau. Det er blevet berettet Kongen, at Sigvort Rinschat, der for sine begaaede Forseelser holdes fængslet paa Draxholm Slot, skal lide stor Mangel paa Klæder, og at hans Datters Mand Jørgen Lykke viser sig forsømmelig med at skaffe ham saadant. Gert Rantzau skal derfor, hvis Jørgen Lykke endnu har nogle Penge staaende hos ham paa det Køb, Gert Rantzau sidst gjorde med ham, beholde 1000 Rdlr. deraf, for at Sigvort Rinschat af Renten deraf aarlig kan faa nogen Hjælp til nødtørftige Klæder. J. T. 6, 259.

28. Juli (Kronborg). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at mange understaa sig til at drage over Nesbye Bro ind i Kongens Vildtbane og der skyde og forjage Dyrene, skal M. Hans straks lade gøre en Slagbom ved Broen, bygge et Hus derved og sætte en Person til at bo deri, som kan lukke Slagbommen op for dem, der skulle igennem, og give Agt paa, om nogen kommer over og jager i Kongens Vildtbane, i hvilket Tilfælde han straks skal melde det. Da der lige udenfor Nesbye Bro skal være et Vadested, hvorover man kan komme om Sommeren, skal M. Hans enten lade Vadestedet grave dybere eller i andre Maader adhibere nogle Midler, saa ingen herefter kan komme over Vadestedet. Sj. T. 21, 248.

30. Juli (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Hr. Augustinus, tysk Prædikant i Helsingør, har berettet, at Kongen har forlenet ham med et Kannikedømme i Lund Domkapitel, men da han ikke residerer ved Kapitlet, formener man ham at optere og at nyde de samme Privilegier som de residerende Kanniker. Det befales i den Anledning Kapitlet at tilstede Hr. Augustinus baade at optere og at faa den Rettighed, som de residerende Kanniker have, i Betragtning af, at han er occuperet i Kongens daglige Tjeneste paa Kronborg. Hr. Augustinus skal til Gengæld være forpligtet til af yderste Formue at susti-

nerede de Onera, der er ved Kapitlet. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. Sk T. 4, 129 b.

30. Juli (Kronborg). Miss. til Knudt Grubbe om at paa tage sig Værgemaalet for afdøde Anders Thotts Datter, Jomfru Zidsel Thott, medens Skiftet efter Fru Karine Thott paa Skabersøe staar paa, og paase, at hun ikke kommer til kort ved Skiftet. Endvidere skal han paase, at det ogsaa gaar lige ligt og ret til med hendes Søster Margrethe Thotts Lod, for at Jomfru Zidsel Thott, hvis hun overlever Søsteren, efter dennes Død kan faa sin Part af dennes Lod. Sk. T. 4, 130.

— Miss. til Mogens Kaas om straks at sætte denne Spanier, Antonio Floris, i den allerbedste Løjtnants Plads, som findes under hans Regiment, og sende den Løjtnant, i hvis Sted Spanieren træder, til København, da Kongen vil have ham befordret til anden Lejlighed. J. T. 6, 259 b.

— (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Mogens Lauritsen i Buorup til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Drabet af Peder Nielsen i Sønder Vraa, der er bleven myrdet af Christen Pedersen i Sønder Vraa, dennes Hustru Karen Thørkildsdatter og 2 Sønner Jens Christensen og Niels Christensen, da han som rette Eftermaalsmand ikke har forfulgt dette Drab med Sandemænd efter Loven. J. R. 7, 192 b.

31. Juli (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe og Mogens Gyldenstjerne. Der er nogen Trætte mellem Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, og Tage Thott til Eggit, Embedsmand paa Laugholm Slot, paa den ene og Fru Ane Brahe afdøde Steen Maltessens, Fru Margrethe Brahe afdøde Christian Bernekovs, Fru Else Brahe afdøde Hendrik Rammels og Fru Else Thott Hans Lindenovs paa den anden Side, om, hvor højt Skabersøe Gaards Avl og Herlighed skal tages i Søskeneskifte. Da Kongen nu har ladet udgaa aaben Befaling til gode Mænd om at skille Parterne ad baade i denne og andre forefaldende Trætter, skulle Sigvort Grubbe og Mogens Gyldenstjerne, saafremt de gode Mænd afsige den Dom, at Skabersøegaard paany skal takseres, begive sig til Gaarden, rette sig efter den af de gode Mænd afsagte Dom, vurdere Bygningen paa Gaarden, saaledes som de eragte det kristeligt og

ret, og give deres Taksering og Vurdering klarlig beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 130 b.

31. Juli (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Han har tidligere faaet Missive om med al Flid at anstille Undersøgelse om Margrethe Thotts Børns Lejlighed og Endeligt. Det befales ham nu ved første Lejlighed at erklære sig til Kongen herom. Da der skal have været nogle Kvindfolk hos hende ved hendes Barnefødsel, skal han lade disse stævne til Tinge og der under Ed lade dem vidne deres Sandhed i den Sag. Ligeledes skal den Dreng, der allerede er dømt fra sin Hals for den Sag, eksamineres og overhøres, som det bør sig. Sk. T. 4, 131.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget, at Hans Foss, Borger i Danzig, for Betaling maa faa en Skibsladning gullandske Sten, skal Ditlef Holck lade ham faa Stenene, naar hans Skib kommer efter dem. Sk. T. 4, 131 b.

— Miss. til Hans Kaas. Denne Brevviserske, Marine Niels Baggers, har berettet, at hendes afdøde Husbonde for nogle Aar siden har haft nogen Gæld at kræve hos Borger i Odense Oluf Hansens Arvinger og har set sig foraarsaget til at udkræve denne Gæld med Rigens Ret. Da hendes Husbonde døde, lod hun denne Sag hvile og henstaa i det Haab, at Oluf Hansens Arvinger med Tiden skulde komme til nogen Formue og betale hende Gælden. Da hun har krævet dem for Betaling, har Jørgen Kaas to Gange udgivet Stævning i Sagen og dømt uendeligt deri, hvorover hun højlig beklager sig, da hun derved er bleven holdt hen, til ikke ringe Skade for hende. Det befales nu Jørgen Kaas enten at dømme endeligt i Sagen eller henvise den til Forfølgning paa de Steder, hvor hun kan og bør søge sin Ret. F. T. 3, 439.

— Miss. til Ernst Normand. Kongen har bragt i Erfaring, at 24 Borgere i Horsens med Borgemestre og Raads Samtykke have understaaet sig til at gøre Forbud mod Salg og Udskibning af Korn fra Byen inden en bestemt Tid. Da Kongen paa ingen Maade vil tilstede, at hans Undersaatter uden at spørge ham og uden hans Vidende paa egen Haand udstede saadant Forbud, skal han lade de 24 Mænd og Borgemestre og Raad tiltale med Retten for deres Gerning, straks hænde Dom over dem og lade dem staa til Rette derfor efter Dommens Indhold. J. T. 6, 260.

1. Aug. (Kronborg). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har bevilget Hr. Fridrik¹ i Hvalsøe, at hans Søn [Hans] maa blive indtaget i Sorø Skole, skal M. Hans modtage ham, naar der bliver en Plads ledig, skaffe ham under god Disciplin og forholde sig med ham som med andre Skolebørn. Sj. T. 21, 248.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Hr. Peder Svendsen i Frostrups² 2 Sønner [Matthias og Hans], Jørgen Buskis og Peder Holsts 2 Sønner [Niels Busk og Rasmus Holst] og 2 Sønner [Oluf og Povl] af M. Olluf Bager i Odense i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 248 b.

— Miss. til Tagge Thott til Eriksholm og Christopher Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Landskrone Slot og i Helnekirke Len. Da Tygge Brahe til Gundistrup, Hofsinde, har begæret noget Krongods i Landskrone Len, nemlig 1 Gaard i Poulstrup, [1 Gaard i Hørrød]³, 3 Gaarde i Vellerøed, og 1 Gaard i Styrøedt, til hvilke Gaarde der ligger Skov til 500 Svins Olden, til Mageskifte for 5 Gaarde i Vadsøe i Landskrone Len af hans Arvegods, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 132.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Eske Bilde. Thomas Juel til Estrup har berettet, at der paaføres ham Trætte paa en ham tilhørende Gaard, kaldet Leevad, der fra Arilds Tid af har ligget til Mariager Kloster og er bortskiftet derfra. Da det formenes, at der paa Klosteret endnu kan findes adskillige Ejendomsbreve, hvormed denne Gaard kan forsvares, har han begæret, hvis det er Tilfældet, at maatte faa disse Breve i nogen Tid. Eske Bilde skal lade Brevene undersøge og, hvis der findes nogle, der angaa Thomas Juels Gaard Leevad, og de uden Skade for Klosteret kunne undværes derfra, enten lade ham faa disse mod nøjagtig Reversal for, at han inden en bestemt Tid vil levere dem tilbage til Klosteret, eller meddele ham rigtige Kopier deraf. J. T. 6, 260.

2. Aug. (Kronborg). Miss. til Christen Hansen. Menige

¹ Frederik Nielsen. ² Farstrup, Slet H. ³ Formentlig oversprunget i Registranten; jvfr. Miss. 13. Juni 1617 til Tage Ottesen Thott og Mageskiftet af 3. Okt. 1617.

Søborg Sognemænd her i Lenet have berettet, at Korntienden af Søborg Sogn, baade Kronens og Kirkens Part, er bortfæstet til nogle Borgere i Helsingør, hvorved Sognemændene tvinges til at age deres Tiende her ind til Byen til ikke ringe Besværing for dem. Christen Hansen skal derfor give den Borger i Byen, der har Kirkens Part af Tienden i Fæste, det af ham første Gang udgivne Stedsmaal tilbage og give Søborg Sognemænd Ordre til at yde Kirkens Part af Tienden paa Esse-rumb Ladegaard, Kirkens Rettighed hermed dog uforkrænket. Sj. T. 21, 248 b.

2. Aug. (Kronborg). Miss. til Christen Hansen. Jacob Lodtowitz, Lodt Reimiche, Mogens Jespersen, Lauridts Christensen, Villom Mikkelsen, Christen Thomissen, Povel Ollufsen, Hermand Engelbrecht, Anders Christensen, Niels Andersen og Villom Carron, Borgere i Helsingør, have berettet, at de imod Retten efter Begæring af Eggebret Bagger og hans Prokurator have underskrevet et Brev angaaende en Horsag, som Eggebret Bagger har bedrevet, hvorfor Christen Hansen nu har ladet dem tiltale med Retten. Da de nu have begæret, at deres Forseelse maa blive eftergivet dem, for at de ikke skulle komme i stor Ærespilde og Ulempe, har Kongen bevilget, at de maa aftinge Sagen hos ham efter deres Evne og Formue og siden være forskaanet for videre Tiltale. Han skal tage saa meget, som der kan faas af dem. Sj. T. 21, 249.

— Forordning, hvorved indskærpes Bestemmelsen i Reces 1615 § 28 om Tiltale mod dem, som indbyde for mange til Bryllup. Sj. T. 21, 249. K. (Tr.: CCD. III. 510 f. under Dato: 30. Juli).

— Miss. til Falk Lykke. Da Kong Gustaf Adolf af Sverrig har skrevet til Kongen, at de Svenske, der have dristet sig til at bortføre det døde Legeme af den Misdæder, som Falk Lykke for nogen Tid siden har ladet henrette for Christianopol, skulle føre dette tilbage, skal Falk Lykke sørge for, at de Svenske, naar de have gjort dette, uhindret kunne passere tilbage, og flittigt paase, at de hverken ved Ord eller Gerninger blive forurettede eller molesterede af nogen, da Kong Gustaf Adolfs Skrivelse formelder, at de skulle blive straf-fede tilbørligt derfor i Sverrig. Sk T. 4, 133 b.

3. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for M. Fredrik Ander-

sen Klynne som Prædikant paa Frederiksborg Slot med 50 Dlr. i aarlig Løn, sædvanlig Hofklædning til ham og en Dreng, fri Bolig og 10 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, at regne fra dette Brevs Dato. Sj. R. 16, 268¹.

3. Aug. (Kronborg). Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om at lade den paabudte Skat oppebære i enkende Rigsdlr. in Specie, men lade de udskrevne Bønder være fri for at udgive Skat. Udt. i Sj. T. 21, 250. Orig. (til Lensmanden paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup og Knud Gyldenstjerne til Timb, Embedsmænd paa Lundenes og Hald Slotte, og Jens Mogensen til Ørumb. Da Christen Tomissen til Tanderup, den udvalgte Prinses Hofmester, har begæret 3 Gaarde i Porup i Aasinge Sogn, 1 Bol, kaldet Veyelgaard, i Aasinge Sogn og 1 Bol, kaldet Liervadskier, i Sneiborig Sogn i Hammerum Herred i Lundenes Len til Mageskifte af Kronen for noget af sit Gods i Borris Sogn i Bøfling Herred, nemlig 1 Gaard, kaldet Borristorp, en Halvgaard, som Mads Jørgensen paa Stier bor paa, 1 Bol i Døvelmose samt 1 Bol i Bølling By og Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Hvis Christen Tomissens ovennævnte Gods ikke kan slaa til, skulle de lade ham udlægge yderligere Gods i Bøfling Herred. J. T. 6, 261.

4. Aug. (—). Miss. til Christen Hansen. Naar noget af den Kalk, som Kongen har bevilget Borgerne i Helsingør til at forfærdige Muren ved Stranden med, ankommer her til Byen fra Mariager Len og Borgerne ikke modtage den uden nogen Forhaling, skal han lade den modtage og indføre i den Gaard her i Byen, som Hr. Augustinus, tysk Prædikant, tidligere boede i, og siden sælge Kalken til Borgerne til samme Pris, som Kongen har den til, dog skulle Borgerne tillige betale, hvad det har kostet at lade den opføre fra Stranden, saa Kongen ingen Skade lider derved. Sj. T. 21, 250.

—² Miss. til Eske Bilde. For nogen Tid siden har han

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. II. 317. ² Brevet er i J. T. fejlagtig dateret: 4. Juli, men indført mellem Breve af 3. og 4. Aug.

faaet Ordre til at sende nogle Læster Kalk til Helsingør til Byens Behov, men endnu er der til Kongens store Forundring intet kommet. Det befales Eske Bilde uden videre Forhaling at fremsende det begærede Antal Læster Kalk, saa de med det allerførste kunne være her. J. T. 6, 261 b.

4. Aug. (Kronborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne om ved første Lejlighed at sende saa megen Kalk som muligt over til Kronborg Slot og levere den til Christen Hansen, Embedsmand sammesteds, da Kongen ikke tvivler om, at der er Kalk nok at faa paa det Gods, som Hr. Jørgen Skeel, Embedsmand paa Kallø Slot, for kort Tid siden har tilskiftet Kongen. Den Fragt, som han maa give for den Skude, der fører Kalken herover, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 262.

— Miss. til Mogens Pax. Da Kongen er til Sinds selv at ville lade bruge Bogenes til sit Stod, saaledes som det tidligere har været brugt, skal han med det allerførste lade lave Gærder og Lukkelse deromkring og Laase dertil. Sj. T. 21, 250 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at begive sig ned til Kongen i København. Udt. i Sk. T. 4, 134.

— Miss. til Manderup Parsberg. Kongen har bragt i Erfaring, at Mikkil Nielsen til Falle i nogle Aar har tilholdt sig Kronens Part af Korntienden af Astrup¹ Sogn i Slet Herred uden at have fæstet Tienden eller svaret nogen Afgift af den, hvorfor Manderup Parsberg ogsaa paa Kongens Vegne har tiltalt ham. Manderup Parsberg skal gøre sig den største Flid for, at Kongen endelig kan faa Betaling for sin Rettighed af Astrup Tiende, og bruge de Midler dertil, som han maatte anse for bekvemme. J. T. 6, 262.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han har udbedt sig Kongens Resolution om, hvorvidt denne vil tillade Gunde Rostrup til Sølleskogaard at fæste Kronens Part af Korntienden af Sielløf Sogn i Frembløf Herred. Det befales ham i den Anledning med det første at indsende Erklæring til Kancelliet, om der ikke i Sielløf Sogn eller et af de nærmest liggende Sogne, der ikke ligge for langt fra Sielløf Sogn, findes nogle Kronens

¹ Ajstrup, Slet H.

Bønder, som ville fæste Tienden og i rette Tid svare rimelig Afgift deraf. J. T. 6, 262 b.

6. Aug. (Kronborg). Miss. til Lensmændene¹ i Sjælland, Skaane, Halland og Blekinge om at give Præster, Fogder, Skrivere samt de udskrevne Bønder Ordre til inden 2 Maaneder efter denne Forordnings Forkyndelse at lade deres Vogne gøre 2 sjællandske Alen vide mellem begge Inderkanterne af Fjælene. Sj. T. 21, 250 b. (Se CCD. III. 511 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give Borgerne i København Ordre til at gøre deres Vogne 2 sjællandske Alen vide mellem begge Inderkanterne af Fjælene. Sj. T. 21, 251 b. (Tr.: KD. V. 27 f. Jvfr. CCD. III. 512).

8. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Lensmændene Hr. Christian Friis, Kansler [St. Knuds Kloster], Holger Rosenkrantz [Dalum Kloster], Jørgen Brahe [Hagenskov Len], Corfidts Rud [Hindsgavl Len], Christen Knudtsen [Odensegaards Len] og Marqvor Bilde [Rugaard Len] i Fyen, Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len], Ernst Normand [Bygholm Len] og Christen Holck [Silkeborg Len] i Nørrejylland om, at Vognene skulle være to sjællandske Alen vide mellem Fjælernes Inderkanter. F. T. 3, 440. (Tr.: CCD. III. 512 f.; hvor der fejlagtigt læses: Yderkanterne, i Stedet for: Inderkanterne.).

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han skal give Ordre ikke alene til Kronens Bønder, Kapitlets og andre gøstlige Personers Tjenere og de udskrevne Bønder i hans Len, men ogsaa til Præster, Fogder og Skrivere om, at de skulle forandre deres Vogne i Vidden, saa de have dem lavede om inden 2 Maaneder, efter at denne Forordning er notificeret dem. Hvis nogen ikke vil rette sig herefter, skal han uden al Forhaling lade ham tiltale og straffe for Ulydighed mod Kongens Paabud. J. T. 6, 262 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har bragt i Erfaring, at der allevegne i Sjælland opholder sig en Hob Løsgængere, der antaste den vejfarende Mand og fare frem med Mord, Røveri og Gevalt mod dem, hvorfor det befales alle Lensmænd, Fogder, Krigsofficerer og andre at være Søfren Bugge, Kongens bestilter

¹ De opregnes alle med deres Len.

Gevaldiger og Profos, beforderlig baade Nat og Dag med Heste og Folk til at fange disse Røvere og yde ham al den Hjælp, som Tiden og Lejligheden maatte kræve, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. Sj. R. 16, 275.

8. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Axel Urne og M. Hans Staffensen. Kongen har bragt i Erfaring, at der i deres Len [Ringsted og Sorø] findes adskilligt løst Selskab, der gør sig skyldigt i Røven, Skælden og Myrden, og finder det ganske sælsomt, at de ikke paa de Steder, hvor de have at befale, sørge for, at saadant bliver afskaffet. Det befales dem med allerstørste Flid at lade dette løse Selskab eftertrægte og i Forening med de nærmest omliggende Lensmænd drage Omsorg for, at saadant Selskab ikke kan have sit Ophold nogensteds deromkring. Da det endvidere er berettet Kongen, at disse Røvere, særlig en, ved Navn Børge, skulle have deres Ophold hos Jøp Henningsen i Viedsted¹, Madts Skomager i Gystinge og Olluf Schøt i Kirke Flinterup, hvis Hustru skal ligge i aabenbart Horeri med Børge, skal han lade disse tiltale derfor og ligesaa hvilke andre, der maatte opdages at have deres Handel og Køb med Røverne, for at saadanne Dølgere og Medvidere kunne blive straffede til advarende Eksempel for andre. Sj. T. 21, 252.

— (**Kbhvn.**). Kvittansiarum til Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Sæbygaards Len fra 1. Maj 1616 til 1. Maj 1617, for Stiftets Indkomst og for det paa Gaarden modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 275 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Ebbe Munk og Palli Rosenkrantz. Denne Brevviser, Jens Jenssen i Holdts Mølle, har berettet, at Broen ved Møllen er saa forfalden, at han af den Grund næsten ingen Søgning kan faa og derfor ikke er Mand for at udrede den aarlige Landgilde deraf. Da det formenes, at Herredsmændene i Flakkeberg Herred fra Arilds Tid af have holdt Broen vedlige, skulle de flittigt lade dette undersøge og, saafremt Herredsmændene tidligere have eller endnu bør holde Holdts Bro vedlige, ordne det saaledes, at Broen igen bliver opbygget

¹ Vilsted, Alsted H.

og forfærdiget af dem, og indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet. Sj. T. 21, 252.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har tidligere¹ faaet Befaling til at begive sig til Rømes til den Kommission, som var bevilget der angaaende den Trætte, der begiver sig mellem Kongens Stiftshus Svabestedt paa den ene og Gottorp og Husum Slotte paa den anden og tredje Side, hvilken Kommission er bleven opsat til den 22. Aug. Det befales ham nu at rette sig efter at møde til den 22. Aug. sammen med Baltzer von Ahlefeldt til Hellegenstadt og Hr. Ditlof Rantzau til Putlæs, Embedsmænd paa Rensborg og Steinburg Slotte, for at forhandle mellem de stridende Parter. De skulle paase, at hverken Kongen eller de andre Parter i nogen Maade komme til kort. F. T. 3, 442.

— Miss. til Ifver Juel. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at begive sig til Rømes til den Kommission, som skal holdes der i Anledning af Trætten mellem Svabested Stiftshus og Gottorp og Husum Slotte. Kongen fritager ham nu for denne Rejse. J. T. 6, 262.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da der den 22. Aug. skal holdes et Møde ved Rømes i Anledning af Trætten mellem Svabested Stiftshus paa den ene og Slottene Gottorp og Husum paa den anden og tredje Side, skal han indrette sig paa at give Møde ved den Lejlighed sammen med Baltzar von Ahlefeldt til Helligensted og Ditlof Rantzau til Putlæs, Embedsmænd paa Rensborg og Steinburg Slotte, for at forhandle Parterne imellem og paase, at hverken Kongen eller de andre Parter komme til kort. J. T. 6, 262 b.

14. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Olluf Rosensparre til Skarrolt, Embedsmand paa Dragsholm Slot, maa faa 1 Lunde Kapitel tilhørende Gaard, kaldet Gaarderup, i Gudmindtorp Sogn i Froste Herred til Mageskifte, skal Kapitlet lade ham faa denne Gaard med tilliggende Skov og Ejendom for tilbørlig Fyldest, men paase, at Kapitlet ikke kommer til kort. Sk. T. 4, 134.

— (Kbhvn.). Miss. til Axel Rosenkrantz, Fru Dorrethe

¹ 14. Juni 1617.

Friis og Fru Lissebet Friis. Da afdøde Christian Friis til Borrebye, forhenværende Kansler, til adskillige Tider skal have oppebaaret af St. Knuds Kirke i Odense Penge for Ringning, Begravelse og andet saadant, skulle de med det allerførste gøre St. Knuds Kirke Regnskab for de af Christian Friis oppebaarne Penge, hvilke han efter sit Forleningsbrev ikke burde have beholdt, saa Kirken kan faa, hvad den med Rette bør have. Sk. T. 4, 134 b.

15. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Lavrids Ebbesen. Denne Brevviserske, Gunde Bødkers Hustru i Skanderup, har berettet, at hendes Husbonde er bleven anholdt paa Slottet for et Kvindfolk, som han har villet voldtage i Slots- haven, og samtidig anmodet Kongen om at tillade, at Gunde Bødker maa aftinge Sagen hos Lavrids Ebbesen efter sin Formue uden at blive straffet efter den højeste Ret. Saafremt Gunde Bødker ikke tidligere er bleven overbevist om nogen saadan slem Voldssag, maa Laurids Ebbesen for denne Gang aftinge Sagen med ham efter hans yderste Formue, men saafremt han herefter gør sig skyldig i nogen Horsag, skal Lavrids Ebbesen lade ham straffe efter Retten derfor. Da det er berettet Kongen, at Gunde Bødker tidligere har bødet til afdøde Peder Mund for en lignende Sag, har Kongen bevilget, at denne Sag ikke skal regnes, men at han denne Gang maa afsone Voldssagen for Penge og blive forskaanet paa Livet. J. T. 6, 262 b.

16. Aug. (—). Miss. til Jørgen Brahe. Kronens Bønder i Hagenskouf Len have berettet, at de have stor Trang for Bygningstømmer, Ildebrændsel og anden saadan Nødtørft, som de behøve af Skovene, og at han ikke tør understaa sig til at lade dem faa noget af Skovene for Betaling eller paa anden Maade, medmindre han faar Kongens specielle Befaling derom. Kongen bifalder, at indtil videre enhver Bonde, der sidder for hel Gaard, maa faa 6 Læs Ved og hver Bonde, som sidder for halv Gaard, 4 Læs Ved baade til Ildebrændsel og anden Nødtørft, dog skulle de give 8 Sk. dansk for hvert Læs. Han skal lade dem faa Veddet, hvor der sker mindst Skovskade. F. T. 3, 443.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da en Del af Borgerskabet i Assens har anholdt om at maatte sælge det Lyneborger- salt, som endnu findes i Byen, skal han tilstede dem at

sælge saa meget Lyneborgersalt, som de have efter den til Kancelliet indleverede Fortegnelse over dem, der have Salt, med Angivelse af, hvor meget Salt enhver har. Han skal paase, at der ikke sælges mere, end der findes opført paa Fortegnelsen. F. T. 3, 445.

16. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albret Skeel. Thomas Juel til Estrup har berettet, at hans Sognekirke, Malt Kirke, skal være helt meget bygfældig, saa den ikke selv kan bekoste Istandsættelsen, hvorfor han har begæret, at de andre Kirker i Ribe Stift, der have nogen Formue, maa komme Malt Kirke til Hjælp; selv har han tilbudt at ville betale 200 Rdlr. af sine egne Penge til Kirkens Restavration. Albret Skeel skal i den Anledning snarest muligt begive sig til Malt Kirke, nøje besigte den, lade gøre et Overslag over, hvor meget der behøves til dens Restavration udover de 200 Rdlr., som Thomas Juel vil udrede, og indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 263.

18. Aug. (—). Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget Borgemestre og Raad i Elbingen, at denne Brevviser Tomas Hieronimus Sønderborg paa deres Vegne maa købe 6000 Fod Bloksten paa Gulland, skal han mod Betaling tillade ham at udføre disse Sten fra Gulland. Sk. T. 4, 135.

21. Aug. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at hjælpe Niels Munk, Kongens russiske Tolk, til Rette mod Lauridts Jacobsen i Anledning af, at denne har bygget Niels Munk for nær. Sj. T. 21, 252 b. (Tr.: KD. V. 28).

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Søfren Hellessen, Møller i øverste Ørkils Mølle ved Svendborg, har berettet, at han paa Grund af stort Vandløb i 2 Aar efter hinanden har lidt stor Skade paa sin Næring, idet Mølledammen to Gange er udbrudt, og han har i den Anledning anmodet om at maatte faa noget Afslag paa den aarlige Afgift. Det befales Jacob Ulfeldt for denne Gang at fritage ham for 4 Ørt. Mel. F. T. 3, 446.

22. Aug. (Kronborg). Aab. Brev til alle Kron-, Kapitels- og andre gejstlige Personers Bønder og Tjenere i Lyste, Froste, Villandts og Jerrested Herreder om straks at fremføre Kampe-

sten, Enebærris og Sand til Christianstads Befæstning Sk. T. 4, 136. (Se CCD. III. 513 f.).

22. Aug. (Kronborg). Miss. til Hr. Andreas Sinklar [Gladsakse Len], Hr. Jens Sparre [Kristianstad Len], Hendrik Hvitfeldt [Froste Herred] og Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] om at lade det aabne Brev om Fremførelse af Sten, Enebærris og Sand til Christianstads Bygning forkynde for Bønderne og paase, at det i alle Maader bliver efterkommet, saavel med Hensyn til det, som nu skal fremages, som med Hensyn til det, hvis Fremførelse endnu resterer, saa alt i rette Tid kan fremkomme uden Forsømmelse. Sk. T 4, 135 b.

25. Aug. (—). Miss. til nedennævnte Adelige, der have Gods i Varberg Len. Da Kongen for adskillige Aarsagers og Tilfældes Skyld og til Forbedring og Bestyrkelse for Riget har anset det for raadeligt, at Varberg By bliver flyttet og opbygget ved Slottet paa de Steder, hvor den nu er henlagt, og har anset det for aldeles nødvendigt, at den i nogen Maade bliver lukket med et Stengærde, hvilket Arbejde enhver er pligtig til at fremme af sin yderste Formue, anmoder han dem herved om at bevilge, at enhver af deres Bønder i Varberg Len i den kommende Vinter, naar der er godt Føre, maa fremføre 50 Læs Sten til det Sted, der anvises dem. — Fortegnelse paa de Adelige: Fru Sophia Claus Podebuskes og alle hans Arvinger, Otte Lindenov til Borrebye, Morten Mogensen, Tomis Zitzewitz, Tage Thotterne og Fru Karine Thotts Arvinger, Axel Rosenkrantz, Fru Ane Basse, Arild Griis, Ofve Gedde, Claus Machabeus, Laurits Eriksen, Eske Bilde, Sigvort Beck, Ifver Ulvsaks, Hendrik Lykkes Arvinger, Jacob Beck og Sigvort Grubbe. Sk. T. 4, 136 b. Orig. til Sivert Beck.

— Miss. til Lensmændene i Skaane. Da Kongen til Værn og Bestyrkelse for Riget har ladet Christianstads Befæstning anlægge og der til Opbyggelse af Kirken sammesteds gøres en anelig Sum Penge fornøden, skulle de, fordi det i sig selv er billigt, at det Forraad, Kirkerne maatte have, bliver anvendt til saadant Brug, levere Hr. Jens Sparre til Sparris-holm, Embedsmand paa Hammergaard, Fjerdeparten af det Forraad, som Kirkerne i deres Len have, den ene Halvpart heraf til 1. Maj, den anden inden Mortensdag 1618, eller ogsaa naar det gøres nødvendigt og Hr. Jens Sparre tilsiger dem. —

Sigvort Grubbe (Malmøhus Len), Tage Thott Ottosen (Landskroner Len), Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len), Hendrik Hvitfeldt (Froste Herred), Hr. Jens Sparre (Hammer Len), Hr. Anders Sinklar (Gladsaxe Len), Christoffer Ulfeldt (Helnekirke Len), Otte Lindenov (Sølvitsborg Len), Tage Thott Andersen (Laugholm Len), Holger Rosenkrantz (Halmstad Len), Mogens Gyldenstjerne (Varberg Len), Falk Lykke (Christianopol Len), Hans Lindenov (Bornholm). Sk. T. 4, 137 b. Orig. til Mogens Gyldenstjerne.

25. Aug. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre om at modtage de ovennævnte Penge og efter Kongens Anordning anvende dem til Christianstad Kirkes Bygning. Endvidere skal han oppebære Fjerdeparten af Kirkernes Beholdning i sit eget Len og anvende den til samme Brug. Siden skal han gøre Regnskab for Anvendelsen. Udt. i Sk. T. 4, 138.

— Miss. til Hans Lindenov. Som han af hoslagte Supplikation nærmere vil kunne se, har denne Brevviser, Jens Holst, beklaget sig over, at der vederfares ham stor Uret af Jens Koefodt, Landsdommer paa Bornholm. Hans Lindenov skal undersøge Sagen og enten hjælpe Jens Holst til Ret eller erklære sig, om hans Angivelse er rigtig. Sk. T. 4, 138 b.

— Mageskifte mellem Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, og Kronen. F. R. 3, 257 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at lægge noget Gods i Vinding Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, nemlig 3 Gaarde og 1 Gadehus i Elling By og Sogn, 1 Gaard i Ferrikløf i Rolsted Sogn, 1 Gaard i Soderup i Kullerup Sogn, 1 Gaard i Rosilde i Vindinge Sogn og 1 Gaard i Bogense By og Sogn, ind under Nyborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. F. T. 3, 446.

— Ligelydende Miss. til Jens Juel om at lægge 1 Gaard, 1 Gadehus og 1 Vejrmøllested i Magele By og Sogn ind under Trankier Slot. Udt. i F. T. 3, 448.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard i Hesselby og 1 Gaard i Vendtsløf i Flakkebiens Herred ind under Korsør Slot. Udt. i F. T. 3, 449.

25. Aug. (Kronborg). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Staby Kirke i hans Len [Riberhus] skal være bygfældig, befales det Albret Skeel at lade den restavvrere denne Gang af de Kirker, som Ærkedegnen i Ribe Domkirke har i Forsvar, og som have Forraad. J. T. 6, 264.

— Miss. til Eske Bilde. Kongen har bevilget, at Staby Kirke, der ligger til Mariager Kloster, maa blive istandsat for det Forraad, som de Kirker, Ærkedegnen i Ribe har i Forsvar, have. Naar Kirken saaledes en Gang er istandsat, skal Eske Bilde sørge for, at den siden bliver holdt vedlige af sin egen Indkomst. J. T. 6, 264.

— Miss. til Jørgen Lykke. Det er blevet berettet Kongen, at Sigvort Reinschatt, der for sine begaaede Forseelser holdes fængslet paa Draxholm Slot, lider Mangel paa Klæder og andet, som han behøver, og som ikke kan nægtes en Fange. Da det i sig selv er billigt og ret, at han bliver forsynet med saadant af det Gods, der maatte være tilfaldet ham, skal Jørgen Lykke til nævnte Brug sætte 1000 Dlr. paa Rente, af hvilken Rente saa Sigvort Reinschatt skal forsynes med det nødvendige med den Lensmands Vidende, hos hvem han er i Forvaring. Ingen maa før Sigvort Reinschatts Død blive disse 1000 Dlr. mægtig, men efter hans Død skulle de falde til hans rette Arvinger. J. T. 6, 264.

26. Aug. (—). Miss. til Tage Thott Andersen om ved første Lejlighed at undersøge, hvilke Adelige der have Gods i Laugholms Len, og med det første indsende Besked derom til Kancelliet. Sk. T. 4, 139.

27. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Jørgen Lunge. Han skal ved første Lejlighed begive sig til Kongsbak og undersøge, hvorhen denne By bekvemmest kan henflyttes til Bestyrkelse for Riget i forefaldende Nød, saa den kan forvares med det gemene Retranchement og der kan ligge Garnison deri, som kan være vel ved Haanden for Passer til at forsvare Landet med og importunere Fjendens Land, om der, hvad Gud forbyde, skulde komme noget saadant paa. Endvidere skal han undersøge, om Byen kan henlægges paa et Sted, hvor der kan være Havn, saa dens Indbyggere bedre kunne have de-

res Næring, og ved første Lejlighed erklære sig til Kongen herom: Sk. T. 4, 139.

27. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Jens Sparre, Tage Thott Ottesen og Tage Thott Andersen. Da Kongen har Brug for nogle Tønder Rønnebær til Fugleherden ved Frederiksborg Slot, skal enhver af dem ved allerførste Lejlighed lade samle 2 Tønder Rønnebær i sit Len og i god og bekvem Tid sende dem til Frederiksborg. Sk. T. 4, 139 b.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Supplikantinde har berettet. Naar nogen af hendes Sager, som han bør dømme i, bliver indstævnet for ham, skal han uden vidtløftig Forhaling lade hende vederfares, hvad der er billigt og i Overenstemmelse med Retten, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af hende. Sk. T. 4, 139 b.

— Miss. til Ebbe Munk til Fiellebro, Peder Basse til Sørup, Christen Hansen til Nørgaard og Jørgen Grubbe til Tostrup, Embedsmænd paa Antvorskov Slot, Svenstrupgaard, Kronborg Slot og Halsted Kloster. Da Laurits Grubbe til Gammelgaard, Embedsmand paa Aalholm Slot, har begæret 6 Gaarde i Rye, 5 Gaarde og 1 øde Jord i Nøbbele, 3 Gaarde i Skodtsebølle, 1 Gaard i Korterup, 1 Gaard i Opager og 1 Gaard i Høgerey i Sønder Herred i Halsted Klosters Len paa Laaland til Mageskifte for 2 Gaarde i Virket, 2 Gaarde i Sønder Kirkeby, 2 Gaarde, 1 Gadehus og 1 Bonde. hvoraf der aarlig oppebæres 19 Skpr. Byg, i Idestrup, 2 Gaarde i Stoufbye, 2 Gaarde, 2 Gadehuse og 1 Møllegrund med 1 Hus i Lillebrend, 1 Gaard og 1 Gadehus i Nørre Alslof og 1 Gaard og 1 Gadehus i Brarup paa Falster, skulle de ved første Lejlighed begive sig til alt Mageskiftegodset, undersøge, om det Gods, som Laurits Grubbe begærer til Mageskifte, for Belejligheids Skyld kan undværes fra Klosteret, og saafremt noget deraf ikke kan undværes, udlægge Laurits Grubbe noget andet af Kronens Gods, som kan undværes fra Kronen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det Gods, som Laurits Grubbe begærer til Mageskifte af Kronen, skal være bedre paa Egn og Ejendom end det Gods, han vil udlægge til Kronen, vil Kongen ikke have, at Landgilden af begge Parters Gods skal lignedes mod hinanden, men

kun Ejendommen skal lignedes mod hinanden. Hvis der findes at ligge mere Skov til den ene Parts Gods end til den andens, skal der forholdes dermed som sædvanligt og ske Udlæg derfor som ved andre Mageskifter. De skulle siden besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 5, 132.

27. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Detlef Hølek. Da denne Brevviserske Elsabe Eblings har erhvervet Stævning over Borgemestre og Raad i Visby, skal han sørge for, at hun stiller Borgemestre og Raad nøjagtig Forsikring for bevislig Kost og Tæring, saafremt Sagen gaar hende imod. Sk. T. 4, 140.

28. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Thomis Nold. Kongen bifalder, at den Soldat, der har forset sig og forsømt sin Vagt, maa blive forskaanet paa Livet og blive sendt op til Bahus for i en 3 Aars Tid at blive holdt fængslet der og arbejde lige med de andre Fanger sammesteds. Thomis Nold skal ved allerførste Lejlighed sende Soldaten velforvaret til Bahus, saa han ikke undslipper paa Vejen. Der sendes ham et Brev¹ til Hr. Jørgen Lunge til Odden, Marsk og Embedsmand paa Bahus, om at modtage Fangen og forvare ham vel og et Pas for den, som skal føre Fangen did. Sj. T. 21, 253.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Som han vidtløftigere kan se af den hoslagte Supplikation, har en udskreven Bonde Jørgen Lauritsen i Qverndrup i Nyborg Len berettet, at han af en Herredsfoged er bleven dømt i Kongens Naade og Unaade for nogle Træer, som han har ladet hugge paa sin egen Grund til Opbygningen af en Flommølle, skønt nævnte Herredsfoged ikke burde dømme paa en Soldat, naar det gælder hans Liv og Ære. Jacob Ulfeldt skal ved første Lejlighed erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, for at Kongen derefter kan give Jørgen Lauritsen tilbørlig Besked. F. T. 3, 449.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen. Det tillades ham at maatte afsone den Horsag med Mikkell i Futtrop og hans Hustru, fordi hun har søgt Seng med ham, efter at han har været beskyldt og tiltalt for en saadan Sag, dog efter

¹ Se Norske Rigsregistr. IV. 661.

deres yderste Formue. Siden maa han lade dem blive, hvor det lyster dem. J. T. 6, 264 b.

29. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hendrik Hvitfeldt. Da Mogens Gyldenstjerne til Fulletoft, Embedsmand paa Varberg Slot, har begæret at maatte faa noget Krongods i Fulletoft Sogn i Froste Herred, nemlig 6 Gaarde i Hagenis¹, 1 Gaard i Røge-ninge, 1 Gaard i Hestenge og 3 Gaarde i Nannese², til Mageskifte, skal han, saasnart Kongen kommer over til Skaane, erklære sig, om dette Gods uden Skade for Kronen kan undværes fra Lenet. Sk. T. 4, 140.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Thomes Nold til Warfven har begæret det paa hoslagte Fortegnelse opførte Gods i Jens Sparres Len [Hammer] til Mageskifte, skal Jens Sparre, saasnart Kongen kommer over til Skaane, erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Lenet, og om det Gods, som han tilbyder derfor, er ligesaa godt paa Landgilde og Ejendom og ligesaa belejligt for Kronen. Sk. T. 4, 140 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da Jesper Gjõe til Esperød har begæret et Hus, kaldet Qvasøe, i Meilby Sogn i Albo Herred, der aarlig skylder 1 Dlr., med Fiskeri for den Grund, hvorpaa Huset staar, saa vel som for hans egen Grund, hvor han har Paaløb, og den Ret, der kan falde med Vrag og andet, til Mageskifte for 1 Gaard i Østerherreds³ Sogn, skal Anders Sinklar ved første Lejlighed erklære sig, om Mageskiftet kan være uden Skade for Kronen, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 4, 140 b.

— Miss. til Jørgen Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af Borgerne i Aarhus have haft utilbørligt Parlament med hinanden paa Raadhuset, til ulidelig Foragt for Øvrigheden og Stedet, men siden have afsonet og forligt Sagen indbyrdes. Da det forekommer Kongen underligt, at det tilstedes dem at forgribe sig saaledes mod Øvrigheden og at Sagen derefter gaar ustraffet hen, skal Jørgen Kaas paany lade Sagen forhøre og lade gaa Dom i den efter Loven. J. T. 6, 265.

30. Aug. (—). Bestalling for Tagge Heiderider, at

¹ Häggenäs, Froste H.

² Nunnäs, samme H.

³ St. Herrestad,

Herrestad H.

skulle tage Vare paa Kronens Jagt omkring København og andensteds i Lenet, saaledes som det bliver anvist af Lensmanden paa Københavns Slot, hvor det er Kronens Endel og Enemærke og ikke Fællede med Adelen, at der ikke skydes eller jages efter Harer, Ræve eller noget Vildt der. Han skal, fra Paaskedag 1617 at regne, have 16 Dlr. og 1 sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og Foder og Maal paa 1 Hest. [Med Art. 1—5]. Sj. R. 16, 276 b.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Kongen til Værn og Bestyrkelse for Riget har ladet Christianstads Befæstning anlægge og der til Opbygningen af Kirken sammesteds behøves en anselig Sum Penge, har Kongen, eftersom det i sig selv er billigt og ret, at Kirkernes Forraad anvendes til saadant Brug, bestemt, at de Kirker, som Kapitlet har Jus patronatus til, skulle svare den fjerde Part af deres Forraad til Christianstads Kirkes Opbygning. Halvdelen heraf skal fremsendes til Rentekammeret til 1. Maj og den anden Halvdel til den paafølgende Mortensdag. De skulle med det første til Kancelliet indsende en Fortegnelse over Kirkernes hele Forraad. Sj. T. 21, 253 b.

— Ligelydende Miss. til Kapitlet i Lund, naar undtages, at Fjerdeparten af Forraadet skal leveres til Hr. Jens Sparre. Udt. i Sj. T. 21, 253 b.

— Ligelydende Miss. til Lensmændene i Sjælland om, at Kirkerne i deres Len ligeledes skulle bidrage Fjerdeparten af deres Forraad til Christianstads Kirkes Bygning, at indbetale til Rentekammeret, den ene Halvdel til førstkommende Maj, den anden til den derefter følgende Mortensdag. De skulle til Kancelliet indsende Fortegnelser over Kirkernes hele Forraad. Sj. T. 21, 254. Orig. (til Lensmanden paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Christoffer Gjøe. Da Fru Anne Rosenkrantz til Søholm, Frandts Rantzaus Enke, har bevilget Kronen 1 Gaard i Skanderborg Len til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Gadehus i Strøby i [Tryggevælde] Len, skal han med det allerførste erklære sig om, hvorvidt disse Gaarde for Belejligheids Skyld kunne undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 254.

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge nogle Krongaarde

paa Sjælland, som han hidtil har haft i Forsvar af Kongens Moder, nemlig 1 Gaard og 1 Gadehus i Dalby, 1 Gaard og 1 Gadehus i Solbjerg, 1 Gaard og 1 Gadehus i Vind Helsing, 1 Gaard i Mossebøl og Tulle Mølle i Faxe Herred, 1 Gaard i Sønder Jellinge i Flakkebjergs Herred, 1 Gaard i Boeslundt, 2 Gaarde i Merløse, 1 øde Jord paa Tudsenes i Tudsø Herred, 1 Gaard i Blankeskov i Hammer Herred med Skov til 20 Svins Olden, hvilken Gaard ogsaa svarer Landgilde til Helliggejst Kirke i København, 1 Gaard med Skov til 10 Svins Olden i Uglodie og Beckeskoufs Mølle i Barsø Herred, ind under Antvorskov Slot, gøre Regnskab for den visse Indkomst og indsende Erklæring til Kancelliet om, hvor meget den uvisse Indkomst af Godset i det sidste Aar har beløbet sig til. Sj. T. 21, 254 b.

30. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Laxmand Gyldenstjerne. Da afdøde Tage Krabbes Børn og Arvinger have berettet, at de ikke kunne komme til Skifte og Deling med hinanden, førend det Jus patronatus, som deres afdøde Fader har haft til Kirken ved Skiellinge i Munkeliungby, bliver takseret, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til ved allerførste Lejlighed at begive sig til Munkeliungby Kirke, taksere, hvor meget nævnte Jus patronatus kan regnes til i Søkendeskitte, og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. Da de for nogen Tid siden have takseret Skiellinge Mølle for 40 Tdr. Korn og Arvingerne ikke vide, om Møllen i Søkendeskitte bør regnes for Mølleskyld eller for Hartkorn, som andre Bønder give, skulle de erklære sig skriftligt til Arvingerne herom, naar disse gøre Anfordring derom. Sk. T. 4, 141.

— Miss. til Falk Lykke. Kongen har bragt i Erfaring, at en Præst i hans Len, ved Navn Hr. Jens i Ram¹, der for nogen Tid siden er bleven dømt fra sit Kald paa Grund af Hor, ogsaa skal være berygtet for at have begaaet et Mord paa et Kvindfolk, som han selv skal have beligget. Kongen finder det helt sælsomt og underligt, at Falk Lykke ikke har ladet denne Sag forfølge og erhvervet lovlige Dom deri, og befaler ham derfor herved at lade Sagen udføre paa det flittigste med Retten. Endvidere skal han sammen med Bispen dømme

¹ Ramdale, Øster H., Blekinge.

paa det Band, som Hr. Oluf i Christianopel skal have publiceret og forkyndt mod 2 Personer, og siden have flittigt Tilsyn med, at saadanne slemme og ulidelige Gerninger herefter ikke blive fortiede eller underslaaede. Sk. T. 4, 141 b.

2. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Denne Fange, Jens Mortensen fra Slingerup, er paa Grund af adskillige begaaede Gerninger bleven dømt fra Livet, men bleven benaadet mod at skulle arbejde et Aars Tid i Smedjen paa Varberg Slot lige med andre Fanger. Mogens Gyldenstjerne skal modtage ham, lade ham slaa i Jærn og lade ham arbejde som Fange et Aar efter Ankomstdagen. Sk. T. 4, 142.

— Miss. til Manderop Parsberg. Da der behøves nogle Læster Sæderug til Frederiksborg Ladegaards Behov, skal han med det allerførste hidsende 6 jyske Læster Sæderug af den bedste, der falder i Han Herred eller andensteds, hvor han kan tænke at den allerbedste er at faa, fragte en Skude til at løbe til Sundby Færge med Rugen og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 270.

— (**Kbhvn.**). Oprejsningsbrev for Peder Koch, Indbygger i Laholm, der er bleven gjort nederfældig paa Hallandsfar Landsting for en Dom, som han sammen med nogle andre Indbyggere i Halmstad har dømt. Kongen har nu tilladt ham at aftinge for den Sag, Sk. R. 4, 71.

— Ligelydende Oprejsningsbreve for Peder Lauridsen, Hans Guldsmed og Søren Pedersen, Indbyggere i Laholm. Udt. i Sk. R. 4, 71 b.

3. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott Andersen. Da Peder Lauridsen, Hans Guldsmed, Søfvidt Pedersen og Peder Koch, Borgere i Laugholm, nu have faaet Oprejsning i den Sag, de vare gjort nederfældige for, skal han, naar de have betalt ham, hvad han paa Kongens Vegne har aftinget med dem om, lade dem faa Oprejsningerne og tilstede dem igen at komme i Raadet i Byen, saafremt de ikke kunne overbevises om nogen anden utilbørlig Gerning. Sk. T. 4, 142 b.

8. Sept. (Kronborg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Disse to Møllere, Tyge Nielsen og Lauridts Madtsen, i Lugud Herred have berettet, at paa deres Møller er Kværnværk, Møllestene, Stilleværker, Hjulene inden og uden Vandsluserne og

Dæmningen meget brøstholdne, saa de ikke kunne udrede deres aarlige Landgilde, medmindre der bliver repareret noget derpaa. Det befales ham at lade disse Møller gøre i Stand, ligesom det plejer at ske med andre Kronens Møller, naar de ere brøstfældige, og lade Bekostningen derved føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 142 b.

8. Sept. (Kronborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Det er blevet berettet Kongen, at Undersaatterne i Halland ikke kunne komme til deres Ret, naar de have Sager at udføre med Retten paa Landstinget, fordi dette ofte opsættes i langsommelig Tid, undertiden i 8, 10 eller 12 Uger, hvilket medfører, at en Sag ofte ikke kan tilendebringes paa mindre end 1 eller 1½ Aar. Han skal flittigt lade undersøge, hvor ofte Landsdommeren saaledes har suspenderet og opsat Tinget, og bruge de Midler, som han maatte anse for tjenlige til at faa saadant oplyst. Han skal snarest muligt erklære sig herom og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan sørge for, at saadan Uskikkelighed bliver afskaffet. Sk. T. 4, 143.

— Miss. til Lauridts Grubbe. Denne Brevviser Villom Frandsen von Dirstein, Ebbe Galts Foged paa Siøholt, har berettet, at Falk Brahe til Ørbygaard i adskillige Maader har forurettet ham paa Siøholt og overfaldet ham med Skælden, Truen og Hug, saaledes som det nærmere kan ses af den hosføjede Supplikation. Lauridts Grubbe skal nøje undersøge Sagen, hvorvidt Villom Frandsens Anbringende er rigtigt, og dertil bruge de Midler, som han maatte eragte at være tjenlige. Han skal indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejlighed og give Supplikanten tilbørligt Svar. Sm. T. 5, 136¹. K.

— Aab. Brev om, at Jomfruerne Anne Friis og Ingeborre Friis, der have berettet, at deres Gods ikke forslaar til Forrentning af den betydelige Gæld, som er tilfaldet dem efter deres afdøde Fader og Moder², maa sælge saa meget af det dem tilfaldne Jordegods og Løsøre, at de dermed kunne betale deres Gæld, dog skulle de, naar de staa i Køb med

¹ Udenfor er skrevet: Axel Arenfeldts Skrift.

² Jørgen Friis og

Lisbet Galde.

nogen, tilkendegive deres Løvværge, hvor høj Pris de kunne faa for Godset; vil han da skaffe dem mere derfor, skulle de følge hans Raad og Vilje. J. R. 7, 193.

8. Sept. (Kronborg). Miss. til Eske Brock, Christian Holck, Holger Rosenkrantz og Niels Krag. Jomfruerne Anne og Ingeborrig Friis have berettet, at de sidst have tildømt deres Søskende og Medarvinger at gøre dem Udfly, ligesom deres andre Søstre have faaet. Det befales dem derfor enten i Mindelighed eller ved en endelig Dom at afgøre, hvor meget enhver af dem med Rette bør have af deres Søstre og Medarvinger i Stedet for Udfly, saa de kunne vide, hos hvilke af Arvingerne de skulle kræve det, da det er ganske ubilligt, at de skulle besværes med i langsommelig Tid at forrente eller afbetale den Gæld, som er gjort for deres Medsøskendes Fortæring og Udfly, eftersom Loven formelder, at man ikke bør nægte det ene Barn, hvad det andet har faaet. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og alligevel uden Forhaling udføre Kongens Befaling. J. T. 6, 270 b.

— Miss. til Ifver Juel. Der er Trætte mellem Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, og hans Sognepræst Hr. Jørgen Jensen til Tim og Madum Sogne, og Kongen har for nogen Tid siden¹ ladet udgaa Befaling til Frederik Munk til Krogsgaard og M. Ifver Ifversen, Superintendent i Ribe Stift, om at forhøre Sagen og dømme i den; de have ogsaa efterkommet Befalingen og dømt Hr. Jørgen Jensen til at være i Øvrighedens Minde, hvis han fremdeles vil betjene sit Kald. Dommen er siden kendt ved Magt af Kongen og Danmarks Riges Raad paa Herredagen. Nu beklager Hr. Jørgen Jensen sig over, at han ikke kan komme til nogen Ende med Knud Gyldenstjerne og at der ikke foreslaas ham lidelige Midler, som han kan gaa ind paa, men han forfølges videre med Kongens og Rigens Ret og der er af Rigens Kansler erhvervet Dom i Sagen, at han inden Mortensdag skal være i Knud Gyldenstjernes Minde, saaledes som Dommen yderligere udviser. Da Hr. Jørgen stadig tilbyder, at han gerne vil efterkomme Dom-

¹ 23. Maj 1615.

mene og tilfredsstillende Knud Gyldenstjerne efter sin yderste Formue, saafremt der maa blive foreslaaet ham nogle billige Midler, og har anmodet Kongen om at tilforordne en af sine gode Mænd, der kan paase, at han ikke bliver besværet mod Ret og Billighed, befaler Kongen, der er forpligtet til at haandhæve alle sine Undersaatter og særlig den gejstlige Stand, Ifver Juel at gøre sig den største Flid for, at denne Sag kan komme til en endelig Afslutning, saa Præsten ikke i nogen Maade bliver besværet med at udgive Forpligtelser eller paa anden Maade forurettet imod de i Sagen gaaede Domme. J. T. 6, 271.

8. Sept. (Kronborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Hr. Jørgen Jensen, Sognepræst til Tim og Madum Sogne, har berettet, at han, efter at være dømt til at være i Knud Gyldenstjernes Minde af Frederik Munk til Krogsgaard og M. Ifver Ifversen, Superintendent i Ribe Stift, hvilken Dom er bleven stadfæstet af Kongen og Rigsraadet, ofte har tilbudt at ville rette for sig efter sin højeste Formue, men ikke har kunnet komme til nogen endelig Ende med Sagen, idet Knud Gyldenstjerne yderligere skal have forfulgt ham med Rigens Ret og Dele og hos Rigens Kansler har erhvervet Dom over ham, at han inden Mortensdag skal være i Knud Gyldenstjernes Minde, saafremt han ikke vil staa til Rette derfor. Da Hr. Jørgen stadig tilbyder at ville stille ham tilfreds efter sin yderste Formue og være i hans Minde, saafremt han vil foreslaa ham nogle lidelige Midler, skal han forhandle Sagen til endelig Ende med Hr. Jørgen, saa der ikke aftvinges ham nogen Forpligtelse mod Retten og Ordinansen, naar han har rettet for sig. J. T. 6, 271 b.

9. Sept. (—). Miss. til Christoffer Basse. Kapitlet i Roskilde Domkirke har berettet, at Strøe Sogn i hans Len fra Arilds Tid har ligget til Roskilde Domkirke, og at Kirkens Regnskab er bleven hørt af den Kannik, som er forlenet med Klippestrup Præbende, indtil det i afdøde Peder Munds Tid er kommet til at blive forhørt af Lensmanden paa Frederiksborg, hvilket kom sig af, at den, der var forlenet med Klippestrup Præbende, var forhindret i Kongens daglige Tjeneste og ikke havde nogen Prokurator ved Kapitlet, der paa hans Vegne kunde forhøre Regnskabet. Da Kapitlet samtidig har anmodet om at maatte blive restitueret i sin Rettighed, skal han flittigt lade undersøge,

om Strøe Kirkes Regnskab tidligere er blevet forhørt af Kapitlet og om hvad Grunden til Forandringen er, og med det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give Kapitlet tilbørligt Svar. Sj. T. 21, 255 b.

9. Sept. (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har af nogle Tingsvidner, der ere tagne om Margrete Thotts løsagtige Levnet, erfaret, at der skal være en Kvinde, ved Navn Birgette Vaagekvinde, som efter Margrete Thotts Begæring Klokken fire om Eftermiddagen har taget det Barn, som Margrete Thott havde født, og som endnu levede, og lagt det i en Kiste. Han skal lade nævnte Kvinde tiltale med Retten og undersøge, om Barnets Død ikke kan være kommen af, at det er blevet nedlagt i denne Kiste, eller om der i andre Maader kan være givet Aarsag til Barnets Død. Da der i ovennævnte Tingsvidner siges, at en, ved Navn Barbara Oluf Knogs, har vidnet, at Barnet levede, da hun gik ud, og at nogle af Kvindfolkene og Pigerne paa Gaarden da var inde i Stuen, og da ingen af afdøde Fru Karen Thotts Folk har været stævnet, undtagen Karen Hansdatter, Karen Jensdatter og Maren Jensdatter, der alle vidnede, at de ikke saa Barnet levende, skal han flittigt lade undersøge, hvad det har været for Kvindfolk, som have været til Stede i Stuen, da Barbara Oluf Knogs gik ud af den og Barnet levede. Sk. T. 4, 143.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bevilget, at Bønderne i Varberg Len paa Grund af deres Armod og den store Besværing, der daglig paahænger dem, for denne Gang maa blive fritagne for Fjerdeparten af den paabudte Pengeskat, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 4, 144. Orig.

10. Sept. (—). Miss. til Eske Bilde. Fru Margrete Vifert til Viffertsholm, Jørgen Urnes Enke, har berettet, at der skal foretages Skifte mellem hende og hendes Børn af den dem efter Jørgen Urne tilfaldne Arv, og samtidig anmodet Kongen om at beskikke hendes Datter, Jomfru Anne Urne, en Væрге, medens Skiftet staar paa. Det befales i den Anledning Eske Bilde at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaal for Jomfru Anne Urne under dette og paase, at hun i ingen Maader kommer til kort. J. T. 6, 272 b.

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da han

tidligere¹ har faaet Befaling til af Mikkell Nielsen at indkræve, hvad denne maatte skyldte Kronen af den Korn-tiende², han hidtil har oppebaaret, befales det ham nu at oppebære, hvad Mikkell Nielsen skylder; derimod tillader Kongen, at den Tiltale, som Kronen kunde have til Mikkell Nielsen for den uden Tilladelse oppebaarne Korntiende, maa bero for denne Gang. Da Mikkell Nielsen ogsaa skal skyldte Kirken noget for dennes Part af Tienden, skal Manderup Parsberg ogsaa modtage det af ham og overlevere det til Kirkeværgerne, saa at Kirken ikke lider nogen Skade. J. T. 6, 272 b.

16. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Jens Juel om paa Kronens Vegne at bortfæste Kronens Part af Korntienden af Skrøbeløf Sogn paa Langeland, som to Bønder sammesteds hidtil have haft i Fæste, til Hr. Anders Bredal, Sognepræst i Rudkøbing, for aarlig Afgift, dog skal Hr. Anders Bredal tilfredsstille de to Bønder for det af dem udgivne Stedsmaal. F. T. 3, 450.

17. Sept. (—). Livsbrev for Hr. Christen Nielsen, Sognepræst til Sneibierig og Toringe Sogne³, paa en Sunds Kirke tilhørende Eng, kaldet Skinderholm, som afdøde Anders Dresselberg, forhen Provst i Ribe Domkirke, har bortfæstet til ham. Han skal aarlig inden Fastelavn svare den Afgift, som bør svares til Sunds Kirke deraf efter Kirkens Bog. J. R. 7, 194.

— Aab. Brev om, at Svend Christensen, Simon Christensen og Jep Olufsen, Borgere i Lemvig, af Christoffer Friis til Faarskouf maa købe 2 ham tilhørende Gaarde og 2 Afbygger, kaldede Lemtorp, i Lemb Sogn, der ligge lige udenfor Lemvig i Byens Mark, og bruge dem under Lemvig Bys Frihed, dog skulle de 3 Borgere af disse Gaarde og Afbygger svare ligesaa meget i Skat, som der hidtil er svaret af dem. J. R. 7, 193 b.

— Miss. til Ifver Juel. Kongen har bevilget, at Svend Christensen, Simon Christensen og Jep Olufsen, Borgere i Lemvig, af Christopher Friis til Farskov maa tilforhandle sig 2 denne tilhørende Gaarde med 2 Afbygger, der ligge i

¹ 4. Aug. 1617.

² Ajstrup, Slet H.

³ Tjørring, Hammerum H.

Bymarken lige ved Lemvig, dog saaledes, at de 3 Borgere, naar der skal udgives Skat, skulle svare samme Skat af Gaardene og Afbyggerne, som der tidligere er svaret, saaledes som det Brev, de have erhvervet, yderligere udviser. Ifver Juel skal paase, at det gaar tilbørligt til, og oppebære samme Skat af Borgerne, som de paa Gaardene boende Bønder hidtil have givet, naar der paabødes Skat. J. T. 6, 273.

18. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax. Da Kongen vil have 18 af sine Arbejdsheste staaende paa Roskildegaard i Vinter, skal han modtage disse Heste og skaffe dem det nødvendige Foder og andet. Sj. T. 21, 256.

— Ligelydende Miss. til Axel Urne [paa Ringsted Kloster]. Sj. T. 21, 256.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Bispegaarden i Viborg skal være meget forfalden, saa Bispen ikke godt kan bo deri, skal Knud Gyldenstjerne lade den restavrere og opbygge, saa Bispen kan bo deri, paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 273 b.

19. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Beck. Kongen har af hans Beretning erfaret, at det, naar en Præst paa Øsel dør, falder ham besværligt igen at faa en, som kan forestaa Menigheden i saa Maade. Det befales ham i den Anledning at ud-søge 3 der paa Landet af fromme og ærlige Forældre fødte Personer, som give gode Forhaabninger og ere kyndige i Sprogene der paa Landet, og sende dem herover, de to til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, og den tredje til Kapitlet i Roskilde, hvor disse Personer siden skulle faa nødtørftig Underholdning. Naar nogle af disse Personer siden blive kaldede til Øsel, skal der, indtil Kongen giver anden Ordre, fremsendes andre i deres Sted. Sk. T. 4, 144.

— Miss. til de høj lærde i København. Da Kongen har givet Jacob Beck til Beldring, Befalingsmand paa Arnsborg, Ordre til at hidsende 3 Personer, der kunne blive tjenlige til at bruge, naar nogen Præst der paa Landet [Øsel] dør, de 2 af dem til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, og den tredje til Kapitlet i Roskilde for der at have Kost og være under Disciplin, skulle de, naar nogen af disse Personer kommer med rigtige Vidnesbyrd

fra Skolemesteren paa det Sted, hvor de have været holdt i Skole, skaffe dem Kost hos de andre Stipendiarier ved Universitetet. Sj. T. 21, 256¹.

19. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas til Støfringgaard. En Enke, ved Navn Elline Povildsdatter, i Hundstrup, der bor paa Christen Høg til Tudbøls Gods, har beklaget sig over, at Christen Høg besværer hende imod en Kontrakt og i andre Maader forfølger hende. Skønt Kongen ikke vil forbyde nogen Adeltjener at svare sin Husbonde, kan han dog som kristen Øvrighed ikke undlade at hjælpe dem, der besværes mod Lov og Ret, og befaler derfor Mogens Kaas at hjælpe Enken til Ret, saafremt hun besværes mod Billighed, saa der kan vederfares hende, hvad Lov og Ret er. J. T. 6, 274.

20. Sept. (—). Miss. til Christen Høg om aldeles ikke at befatte sig noget med Elline Povildsdatter i Hundstrup mod Lov og Ret. J. T. 6, 274.

— Miss. til Eske Bilde om at paatage sig Værgemaalet for Fru Soffia Ulfstand, medens Skiftet efter afdøde Claus Podebusk staar paa. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at paatage sig Værgemaalet for Moridts Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 145.

— Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne Hendriksen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mergrette Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 145.

— Ligelydende Miss. til Hendrik Gyldenstjerne om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Lisbet Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 145.

— Ligelydende Miss. til Kei Rantzau om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Vivikke Podebusk. Udt. i Sk. T. 4, 145.

— Miss. til Bispen i Ribe om med Lensmandens Raad og Hjælp at paase Ribe Skoles Ret til at forsyne omlig-

¹ Tr.: L. Engelstoft, Universitets Annal. 1810. I. 192 f.

gende Sogne med Degne. J. T. 6, 274 b. Orig. i Landsark. i Viborg. (Tr.: CCD. III. 514).

20. Sept. (Kronborg). Miss. til Ofve Urup om at paa- tage sig Værgemaalet for Fru Anne Skovgaard, medens Skiftet mellem hende og hendes Børn efter afdøde Hack Ulfstand staar paa. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Miss. til Melchior Ulfstand om at paatage sig Værgemaalet for Hans Ulfstand paa samme Skifte, indtil han kommer tilbage til Landet. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Else Ulfstand ved samme Skifte og have hendes Gods og Gæld i Forsvar, indtil hendes Broder kommer hjem eller der bliver beskikket en anden Væрге for hende. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ane Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Ligelydende Miss. til Laxmand Gyldenstjerne om at paa- tage sig Værgemaalet for Jomfru Helle Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott Ottesen om at paa- tage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Ulfstand. Udt. i Sk. T. 4, 144 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Der er Trætte mellem Claus Machabeus, Landsdommer i Halland, paa en af hans Tjeneres Vegne og Ifver Ulvsaks angaaende nogle Ord, som Ifver Ulvsaks mener at have ført Vidnesbyrd for at Claus Machabeus's Tjener har sagt, for hvilken Sag Tingfogden Lauridts Eskilsen har dømt Claus Machabeus's Tjener fri. Saa- fremt Ifver Ulvsaks ikke vil være fornøjet med denne Dom, skal Holger Rosenkrantz stævne Parterne i Rette for sig, da Claus Machabeus ikke kan dømme deri, fordi han selv er interesseret i Sagen, afsige Dom om, hvorvidt Tingfogdens Kendelse bør staa ved Magt eller ej, og give Dommen klarlig beskrevet under sit Signet. Sk. T. 4, 145.

21. Sept. (—). Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har bevilget, at Hertug Hans Albrecht af Meklenborg for Be- taling maa lade bryde og tilforhandle sig 8000 Fød Kvaderstykkesten paa Gulland, skal han, naar Hertugens

Fuldmægtige komme der til Landet, lade dem købe Stenene og uhindret udføre dem mod Erlæggelse af den tilbørlige Told. Sk. T. 4, 145 b.

22. Sept. (Kronborg). Instruks for Christoffer Ifversen paa Rejsen til England: Saasnaar de ere komne til Lunden i England, skulle de lade de Hopper, de have inde, sætte i Land, hvorefter Karlen, der har dem i Varetægt, skal levere dem til den Person, som Jacob de Freville giver ham Ordre til. Derefter skulle de straks begive sig tilbage igen med Kongens Skib. Christoffer Ifversen skal for de ham medgivne 2000 Dlr. købe Tin i Overensstemmelse med den ham medgivne Befaling; endvidere skal han købe en grøn strikket Nattrøje til Kongen selv, en sort og en graa Beberfildt¹ til Kongens Søn Hertug Christian, to graa til Kongens Sønner Hertug Frederik og Hertug Ulrik og en graa til Christian Uldrik, 5 Par Silkestrømper til Hertug Christian, to Par blaa, 1 Par livfarvede, 1 Par hvide og 1 Par grønne, og 9 Par smaa Silkestrømper af samme Farver efter den ham leverede Form. Han skal betale den Bekostning, der gaar med til Leveringen af Hopperne, hvortil der medgives ham 200 Rdr. Sj. R. 16, 278 b.

23. Sept. (—). Miss. til Christen Hansen til Nørgaard og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Kronborg og Landskrone Slotte. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har begæret 5 Gaarde i Liude Staaby² og 1 Gaard i Kielstrup i Krop Sogn og 1 Gaard, kaldet Kløfverup³, i Fleninge Sogn i Skaane til Mageskifte for 2 Gaarde i Oerby i Rauns Sogn i Luggud Herred, 2 Gaarde i Faxerød i Hiernerup Sogn og 1 Gaard i Nollerup⁴ i Barkager Sogn i Bierre Herred, 1 Gaard i Oterliunge⁵ By og Sogn, 1 Gaard i Ossie⁶, 1 Gaard i Liungby og Brandhussen i Nørre Asbo Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 145 b.

— Oprejsningsbrev for Gunde Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejylland og Embedsmand paa Segelstrup

¹ o: Bæverskind. ² Lydestad, Luggude H. ³ Kløfverup, samme H. ⁴ Navlerup, Bjærg H., Skaane. ⁵ Odelrjunge, N. Asbo H. ⁶ Øsjø, samme H.

Slot, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Drabet paa Peder Nielsen, der for nogen Tid siden er bleven dræbt i Segelstrup Len, uden at der er kommen nogen Eftermaalsmand for at tale paa den Sag. J. R. 7, 195.

23. Sept. (Kbhvn.). Oprejsningsbreve for Peder Pouelsen, Christen Matsen, Hans Jensen og Jens Jensen, der paa Tinge ere blevne gjorte nederfældige for et Sandemændstov, som de have gaaet og gjort, men nu af Kongen have faaet Til ladelse til at aftinge for dette Tov. J. R. 7, 194 b.

24. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har givet sin Hjulmand Ordre til i hans Len [Helsingborg] at hugge Hjultømmer og Birkestænger til Kongens Rustvogne og Arbejdsvogne paa Frederiksborg Slot. skal han tilforordne Hjulmanden de nødvendige Folk, som kunne hjælpe denne med at hugge Hjultømmeret og Stængerne, og siden skaffe baade Hjultømmer og Stænger til Dauløkke. Han skal lade Christoffer Basse, Befalingsmand paa Frederiksborg, vide, naar Tømmer og Stænger komme dertil, for at han kan lade det hente der. Sk. T. 4, 147.

— Miss. til Otte Lindenov. Da Bønderne i Medelsted, Brenne og Lyste Herreder i Blekinge have anmodet om at faa noget af den sidst paabudte Skat eftergivet, har Kongen eftergivet dem Fjerdeparten af Skatten, hvorefter Otte Lindenov skal rette sig. Sk. T. 4, 147.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om, at Bønderne i Hal land ogsaa skulle have Fjerdeparten af Skatten eftergivet. Udt. i Sk. T. 4, 147 b.

— Miss. til Detløf Holck. Naar Peder Rantzaus Enke, Fru Margrete Rantzaus Fuldmægtig besøger ham med dette Brev, skal han for Betaling lade ham faa en Skibsladning gullandske Sten, dog mod Erlæggelse af den tilberlige Told. Sk. T. 4, 147 b.

26. Sept. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Da denne Brevviser, Olluf Jensen i Eskildstrup, har berettet, at hans Gaard for kort Tid siden er brændt med det Korn og Hø, som han for nylig havde indhøstet, og samtidig har anmodet om at maatte faa noget Bygningstømmer til Gaardens Genopbyg gelse og Eftergivelse af dette Aars Landgilde, skal han lade Olluf Jensen faa noget Bygningstømmer og eftergive ham

dette Aars Landgilde, for at Olluf Jensen kan blive ved Gaarden og denne kan blive genopbygget. Sj. T. 21, 256 b.

28. Sept. (Kbhvn.). Miss. til følgende Lensmænd om straks at begive sig til København: Hr. Anders Sinklar, Christen Hansen, Christoffer Basse, Mogens Pax, Tage Thott Otsen, Tage Thott Andersen, Sigvort Grubbe, Otte Brahe Pedersen, Fridrik Redtz, Peder Basse, Christoffer Gjøe, Holger Rosenkrantz, Palli Rosenkrantz, Eyler Gyldenstjerne, Christen Grubbe, Otte Lindenov, Hr. Jens Sparre, Christoffer Krafse, Eske Krafse, Falk Gjøe, Jesper Gjøe, Otte Brahe Stensen, Ebbe Munk, Hendrik Hvitfeldt, Christoffer Ulfeldt, Axel Urne, Jørgen Daa, Sten Brahe, Hr. Jørgen Lunge, Hr. Anders Bilde, Frandts Due, Erik Grubbe, Jens Høg og Stalder Kaas. Udt. i Sj. T. 21, 257.

30. Sept. (—). Aab. Brev om, at Kongen har befalet sin Instrumentist Mogens Pedersen at tage en ung Person, ved Navn Simon Utecht, til sig og med største Flid og Vindskibelighed undervise ham paa musikalske Instrumenter. Mogens Pedersen skal herfor og til den unge Persons Underhold, Klæder dog undtagne, have 100 Rdlr. aarlig, at regne fra 7. Juni 1617 og at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 16, 279 b.

— Miss. til Ebbe Munk [Antvorskov] og M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] om at skaffe nogle Skibstømmermænd nødtørftig Hjælp af Bønderkarle til at hugge noget Skibstømmer i Skovene og straks føre det ned til Ladestederne og at erklære sig om, til hvilke Steder det bliver udført. Udt. i Sj. T. 21, 257.

1. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Falk Lykke. Han har indberettet, at Hovedsmanden for de Røvere, der have plyndret i Svørrig, er bleven henrettet efter den over ham afsagte Dom, og har anmodet om at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med de andre, som have været sammen med ham. Det befales ham i den Anledning at gøre sig Flid for at faa fat i dem, lade dem tiltale, tage Dom over dem og lade ske Eksekution efter Dommens Indhold. Kongen vil ikke gaa ind paa den Kontrakt, som han paa Kongens naadigste Behag har gjort med Bønderne om Ægt og Arbejde, men Bønderne skulle gøre Ægt og Arbejde ligesom Kronens Bønder her i Riget. Han skal lade Bønderne tiltale for

deres Modvillighed, fordi de trods deres tidligere udgivne Forpligtelse have siddet hans Bud overhørige. Sk. T. 4, 148.

1. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Af hans til Kancelliet indsendte Erklæring har Kongen set, at en af Kronens Bønder i Qvarndrop¹, ved Navn Jørgen Lauritsen, for ulovlig Skovhugst er bleven dømt i Kongens Naade og Unaade af Herredsfogden. Da han nu har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig hermed, befales det ham at aftinge Sagen med Jørgen Lauritsen efter dennes yderste Formue. Herredsfogden skal tiltales, fordi han mod Kongens udgaaede Forordning har dømt paa den udskrevne Bondes Liv. Da han har forespurgt, om Kongen vil tillade de selvegne Bønder, der ere udskrevne til at holde Soldater, at sætte og bygge Huse paa deres Ejendom, tillader Kongen herved, at disse Bønder, da de have deres Gaarde fri, i saa Maade maa gøre sig dem saa nyttige, som de kunne med Rette, dog skal Jacob Ulfeldt føre nøje Inspektion med, hvilke Folk der bor i Husene; hvis de opføre sig utilbørligt, skulle de tiltales og straffes. Han skal ogsaa flittigt paase, at ingen af de udskrevne selvegne Bønder lade hugge noget i de til deres Gaarde liggende Skove, medmindre det bliver udvist dem i Overensstemmelse med Kongens derom udgaaede Forordninger. F. T. 3, 451.

3. Okt. (—). Miss. til Raaderne Hr. Albret Skeel, Manderup Parsberg, Eske Brock, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Jens Juel og Holger Rosenkrantz om straks at begive sig til København. Udt. i Sj. T. 21, 257².

— Mageskifte mellem Tygge Brahe til Tostrup, Hofsinde, og Kronen. Sk. R. 4, 71 b³. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Tage Thott Ottesen om at lægge 5 Gaarde i Vadensøe By og Sogn i Rønebjerg Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tygge Brahe til Tostrup, Hofsinde, ind under Landskrone Slot, indskrive dem i Jordebogen og aar-

¹ Kværndrup, Sunds H. ² Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 36 (til Holger Rosenkrantz).
³ Udenfor er skrevet: F[rederik] Markdaners Skrift.

lig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sk. T. 4, 149.

3. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Som han nærmere kan erfare af hoslagte Supplikation, har denne Brevviser Oluf Olufsen i Hagenskouf Len berettet, at der for nogen Tid siden er bleven svoret Hærværk over ham. Jørgen Brahe skal sørge for, at Oluf Olufsen stiller Sagvolderen tilfreds, som det kan være ret og billigt, og ogsaa selv paa Kongens Vegne afsone Sagen med ham. F. T. 3, 452.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen sender ham 14 unge Foler, der i nogen Tid skulle staa paa en af Ladegaardene i Lenet [Malmøhus], med Ordre til at anbringe dem paa den Ladegaard, han finder bekvemmost dertil, og hvor han bedst kan have Opsigt med dem. Han skal sørge for, at hver 3 Foler foruden Hakkelse, som skal være godt skaaren, faa 1 Td. Havre om Ugen. Han skal flittigt paase, at der ikke bliver redet paa dem, men at de i det mindste 2 Gange om Ugen blive trukne ud. Han skal antage Folk til at røgte dem og paase, at han faar Folk, der have Forstand derpaa. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 148 b.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck. Han har indberettet, at Kornhuset paa Visborg Slot er saa brøstfældigt, at det kan befrygtes, at Kongen vil komme til at lide Skade derved, saafremt der ikke i Tide bliver raadet Bod paa det. Han skal fortinge om Istandsættelsen af Huset med Tag af Næver, Jord eller hvad andet, der kan ske med mindst Bekostning og være uden Skade for Stedet. Han skal lade gøre Overslag over, hvad det med mindst mulig Bekostning vil koste at istandsætte Huset med Bjælker og Lofter af Tømmer og Træ der paa Landet, og ved første Lejlighed erklære sig til Kongen om, hvor meget det vil koste. Sk. T. 4, 149.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen i Fyen. Kronens Bønder i det halve Vestenskouf Sogn paa Laaland have klaget over, at deres Sognepræst Paaskedag og Pinsedag ikke har gjort dem den Tjeneste i deres Kapel, som han ellers har gjort dem alle andre Søn- og Helligdage. Hans Mikkelsen skal give Sognepræsten Tilhold om at gøre Bønderne samme Tjeneste i

Kapellet, som han tidligere har gjort, ogsaa med begge Sakramenternes Uddelelse, og føre Tilsyn dermed. F. T. 3, 453¹.

4. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hans Dyre og Gunde Lange. Da Jørgen Kaas til Haufgaard, der for nogen Tid siden har erhvervet kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at være til Stede, naar han vil skifte med afdøde Erik Bildes Børn, nu har berettet, at der paa Tierridgaard i Nørrejylland staar nogle Breve forseglede, der angaa denne Sag, og derhos har begæret, at disse Breve maa blive gennemsete og de Breve leverede ham, der maatte angaa ham, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Tierridgaard, optage de forseglede Breve og, hvis der deriblandt findes nogle, der vedrøre ovennævnte Skifte, levere ham dem, dog skulle de tilkendegive alle dem, hvem Arven vedkommer, paa hvilken Tid Optagelsen af Brevene skal foregaa, for at de eller deres Fuldmægtige kunne møde til samme Tid. De skulle siden indlægge en rigtig Reversal over Brevene hos disse og hensætte Brevene i god Forvaring. J. T. 6, 269.

5. Okt. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt, Jens Juel og Holger Rosenkrantz. For nogen Tid siden have de faaet Befaling til at dømme i en Trætte mellem Kongens Moder og Fru Lisbet Rosensparre, Axel Brahes Enke. Det befales dem at efterkomme denne Befaling og siden uden Tøven begive sig til Kongen. F. T. 3, 454². K.

6. Okt. (—). Miss. til Dr. Jonas Carisius. Da han har berettet Kongen, at afdøde M. Hans Brochmans Børn ikke skulle have nogen Værge, der kan forestaa deres Værgemaal, medens de ere umyndige, og ønsket, at det maa tillades ham at overtage det, bevilger Kongen herved, at han overtager Værgemaalet for dem og forholder sig dermed, som det ved saadanne Lejligheder er sædvanligt i København. Sj. T. 21, 257 b.

— Miss. til Christoffer Gjøe om at lægge 2 Møller, som Kongen har faaet af sin Fru Moder, nemlig Beckeskouf Mølle i Barsø Herred, der aarlig skylder 2 Pd. Mel, og Tulle Mølle i Faxe Herred, der aarlig skylder 2 Pd. Mel, under Tryggevælde Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regn-

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 478.
Arenfeldts Skrift.

² Udenfor er skrevet: Axel

skab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 257 b.

6. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Denne Brevviser Jacop Tocqueville, Borger i København, har berettet, at et ham tilhørende Skib er strandet i Ystad Havn, og at Borgemestre og Raad i Ystad have gjort Arrest ikke alene paa Vraget, men ogsaa paa det Gods, som hans Fuldmægtige skulle have bjærget og solgt til Borgerne i Byen, og paa de bjærgede Redskaber, og han har derhos begæret, at det, som er bjærget, maa blive tilbagegivet ham, og at det, som han har til gode hos Borgerne, maa blive ham betalt. Sigvort Grubbe skal sørge for, at Jacop Tocqueville igen faar alt det Gods, som er bjærget, det være sig Redskaber eller andet, og at Borgerne i Ystad tilfredsstille ham for det Gods, de have faaet af ham. Hvad Vraget angaar, skal enten Jacop Tocqueville selv eller Borgemestre og Raad straks lade det afbryde og bortføre. Saafremt Jacop Tocqueville ikke straks lader Vraget bortføre, skal det komme [Borgemestre og Raad] til Bedste for den Bekostning, der anvendes paa at bortføre det. Sk. T. 4, 149 b.

7. Okt. (—). Kvittansiarum til Hr. Christen Friis til Kragerup, Kongens Kansler, der nu har gjort Regnskab for det af ham paa Borckholm Slot paa Øland og tilliggende Ladegaard forefundne Inventarium og for de Penge og den Proviand, som han har modtaget og igen udgivet paa Slottet fra 15. Juni 1612, da han blev forordnet til Befalingsmand paa Borckholm, til 6. April 1613, da han paa Kongens Vegne overleverede det til de Svenske. Han blev ialt skyldig 1 Sølvkalk og Disk, som var sønderbrudt og vejede $21\frac{1}{2}$ Lod 1 Kvintin, $84\frac{1}{2}$ Lod Rusølv, hvilket ialt beløber sig til 106 Lod 1 Kvintin Sølv, som han nu har leveret i Rentekammeret; derimod fik han til gode $118\frac{1}{2}$ gl. Dlr. 3 Sk. danske, som er blevet betalt ham af Rentekammeret. Endvidere har han den 6. Maj 1613 ved Henrik Folenkamp, forhen Arkelimester paa Borckholm, ladet overgive et Register angaaende nogle Skippund Krudt og Bly og nogle Tusinde Brandlunter, som Arkelimesteren til forskellige Tider har modtaget paa Borckholm, samt paa Kobber- og Jernstykker, Kugler, Fodangler, Hakker, Skovle, Spader, Fyrkranse, Fyrkugler og andet, som han har modtaget og igen leveret fra sig til Hans Kost, Kongens Tøjmaster paa Københavns Slot, og

andre. Hans Udgift heraf findes at overstige hans Oppebørsel med $1\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. 1 Skaalpd. Krudt, $1\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. 11 Skaalpd. Bly og $40\frac{1}{2}$ Bundt Lunter. Sj. R. 16, 280 b.

7. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Niels Suur, Borger i Slagelse, der har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Trætte med Hans Lamb, Borger i Hamborg, og at der med Kongens og Danmarks Riges Raads Samtykke er gjort en Kontrakt mellem dem, gaaende ud paa, at denne Sag ikke paa nogen af Siderne maa repeteres; men desuagtet er han kommen i nogle Skældsord med en Heyne Arentsen, der tidligere har vidnet i Sagen, og for disse Ord bleven eftertragtet saa vidt, at han efter Loven skal være dømt til Bøder, hvilke han ogsaa har erlagt. Sj. R. 16, 283.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kronens Bønder i Bierre¹ og Tyggestrup i Ringsted Klosters Len pleje, for Betaling, at faa deres Ildebrændsel i Sæbygaards Skove, som kaldes Hellebeckeofre, skal han fremdeles lade dem faa nødtørfdig Ildebrændsel af Skovene, dog eftersom Skovene kan taale. Sj. T. 21, 258.

— Miss. til Detlef Holck. Ofve Gjedde til Tommerup, kgl. Sekretær, har berettet, at en Del af Bønderne paa Gulland restere med en stor Sum Penge og andet, som skulde have været leveret i Skriverstuen i hans Faders² Tid, hvilket nu gøres ham til Mangel paa Rentekammeret. Da det er paalagt ham at gøre Regnskabet klart paa Rentekammeret til 1. Maj, skal Detlef Holck, naar Ofve Gjeddes Fuldmægtige besøge ham med dette Brev, give de Bønder, der skyldte ham noget enten paa Kongens eller hans egne Vegne, alvorlig Befaling til at betale ham dette inden 1. Maj, saafremt de ikke ville tiltales og straffes. Sk. T. 4, 150 b.

— Kvittansiarum til Marqvar Bilde til Hvidkield, Befalingsmand paa Rugaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Odensegaards Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1616, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det mod-

¹ Formentlig Munke-Bjærgby, Alsted H.

² Brostrup Gjedde.

tagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 264 b.

7. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde. Da der skal være Mangel paa Kalk til Bygningen paa Frederiksborg Slot, skal han straks, inden Vinter, lade føre al den Kalk, han kan skaffe, til Sundby Færge. J. T. 6, 269 b.

8. Okt. (—). Miss. til Christoffer Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at Strøe Kirke skal ligge til Roskilde Kapitel, saa Præsten faar sin Kollats af Kapitlet og giver Pension til Patronen i dette, men paa Grund af Patronens Forsømmelse er Kirkens Regnskab dog i fordums Tid begyndt at høres af Lensmanden paa Frederiksborg Slot. Kongen vil herefter have det saaledes, at den, der har Jus patronatus, ogsaa skal høre Kirkens Regnskab. Sj. T. 21, 258. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander, om at optage en Søn af Hr. Povel, Sognepræst i Vindinge i Sjælland, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig, skaffe ham under Disciplin og forholde sig med ham som med de andre Skolebørn. Sj. T. 21, 226.

— Miss. til Christen Knudsen. Da M. Hendrik Mikkelsen, Sognepræst i Odense, har anmodet om Tilladelse til at blive boende i den Bolig i Odense, hvori han nu bor, har Kongen bevilget dette. Christen Knudsen skal erklære sig til Kongen om, hvorvidt Sognepræsten bør holde den til Embedet perpetuerede Residens vedlige eller ej, og, hvis han bør gøre det, give M. Hendriks Formands Arvinger Tilhold om at levere Residensen saa lovligt fra sig, at M. Hendrik kan modtage den og igen levere den fra sig. De Folk, som M. Hendrik forordner til at bo i Residensen, skulle holde den forsvarligt ved Hævd og Bygning. F. T. 3, 454. K.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da der i afdøde Arrildt Hvitfeldts Bibliothek skal findes adskillige Dokumenter, som vedkomme den danske Historie, skal Christoffer Ulfeldt lade disse Dokumenter opsøge og siden levere dem til Universitetsbibliothekaren med en rigtig Fortegnelse. Sk. T. 4, 151.

— Miss. til M. Ægidius Lavridsen og M. Søren Andersen. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i deres afdøde Faders M. Anders Vedels Bibliothek findes adskillige Dokumen-

ter, der vedkomme den danske Historie, og disse Dokumenter bør overleveres, da han har været Historicus, skulle de ved første Lejlighed oplede disse Dokumenter og levere dem til Universitetsbibliothekaren med en rigtig Fortegnelse over dem. J. T. 6, 269 b¹.

11. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bevilget den forrige Salpetersyders Søn i hans Len, ved Navn Mikkel Gertsen, 5 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, skal han hver Maaned, indtil Værket kommer i Gang, give ham 5 Rdlr. Sj. T. 21, 258 b.

12. Okt. (—). Forordning om Troldfolk og deres Medvidere. Sj. T. 21, 258 b. (Tr.: CCD. III. 516 ff. Dsk. KL. III. 59 f.).

— Forordning om Løsagtighed. Sj. T. 21, 259 b. (Tr.: CCD. III. 514 f. Dsk. KL. III. 62).

— Forordning om unyttig Bekostning, som sker med Bryllupper, Begravelser, Gylden- og Sølvstykke, Ædelstene og Perler. Sj. T. 21, 260. (Tr.: CCD. III. 515 f. Dsk. KL. III. 61 f.).

— Miss. til Landsdommerne i Danmark om at lade de ovenstaaende 3 Forordninger forkynde paa Landstinget og andensteds, hvor det gøres nødvendigt. Udt. i Sj. T. 21, 260 b.

— (**Kronborg**). Miss. til Hr. Anders Bilde om straks at give Kronens Bønder i Helsingborg Len Ordre til uden Forhaling endnu at age et Antal Sten til Broen ved Helsingborg, hvilke Kongen behøver til et Brokar og til det sænkede Skib for Helsingør. Naar Stenene komme did, skal han give Færgemændene i Helsingborg Ordre til at hjælpe Færgemændene i Helsingør med at føre Stenene herover. Sk. T. 4, 151.

13. Okt. (—). Miss. til Christen Hansen om at lade Jep Pedersen i Hørsørød², hvis Gaard for kort Tid siden er brændt, være fri for dette Aars Landgilde og lade ham faa noget Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse. Sj. T. 21, 261.

¹ Tr.: C. F. Wegener, Om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 255. ² Hørsørød, Lyng-Kronborg H.

18. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at levere Claus Mickelborg, Kongens Proviantmester, N Læster Proviant, lade bage N Læster Kavringbrød, lade male N Læster Gryn og levere Claus Mickelborg det inden N Dag: Key Rantzau [Kbhvns Len] 30 Læster Byg, 30 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Jul; Christoffer Basse [Frederiksborg Len] 30 Læster Brød og 3 Læster Gryn, at levere til Jul; Christen Hansen [Kronborg Len] 20 Læster Brød, at levere til Jul; Mogens Pax [Roskildegård Len] 6 Læster Rug, 30 Læster Byg, 50 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Mortensdag; Christoffer Gjøe [Tryggevælde Len] 20 Læster Brød, Rugen dertil skal leveres af Københavns Slot til Fastelavn; Oluf Rosensparre [Dragsholm Len] 50 Læster Byg, at levere til Mortensdag, 50 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 500 Tdr. Havre til Frederiksborg, at levere ved Sundby Færge; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 40 Læster Brød, 5 Læster Gryn og 5000 Baandstager, at levere til Foraaret; Ebbe Munk (Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len) 1½ Læst Brød og 6 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 30 Læster Malt, at beholde i Forraad, indtil han faar nærmere Besked; Sten Brahe [Kallundborg Len] 40 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 800 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færge til Frederiksborg før Vinter; Jacob Ulfeldt (Nyborg Len) 30 Læster Brød, at levere til Foraaret, 1000 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færge til Frederiksborg før Vinter; Jørgen Kaas [Aarhus Len] 20 Læster Brød, at levere til St. Valborgs Dag [1. Maj], 700 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færge til Frederiksborg; Lauridts Ebbesen [Skanderborg og Aakær Len] 50 Læster Brød og 6 Læster Gryn, at levere til St. Valborgs Dag [1. Maj], 1800 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færge til Frederiksborg til Foraaret; Christen Holck [Silkeborg Len] 40 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Pinsedag; Eske Brock [Dronningborg Len] 40 Læster Brød og 4 Læster Gryn, at levere til Pinsedag, 2000 Tdr. Havre, den ene Halvdel at levere til Kronborg, den anden til Frederiksborg; Jørgen Skeel [Kalø Len] 30 Læster Brød, at levere til Pinsedag; Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len] 40 Læster Brød, at levere til St. Hans Dag, 1000 Tdr. Havre, at levere til St. Hansdag ved Sundby Færge; Ernst Normand [Bygholm

Len] 600 Tdr. Havre, at levere ved Sundby Færge til Frederiksborg; Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 20 Læster Brød, at levere til Pinsedag, 800 Tdr. Havre, at levere til Pinsedag til Frederiksborg; Sigvordt Grubbe [Malmøhus Len] 4 Læster Gryn, at levere til Foraaret, 3000 Tdr. Havre, at levere inden Vinter ved Sundby Færge til Frederiksborg; endvidere skal der købes 100 Læster Nødkød, ligesom Tolderen i Rødby skal købe 20 Læster Ærter til Kongen og sende dem til København til Foraaret. Sj. T. 21, 261.

13. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz til Glimminge om at erklære sig om, hvorvidt noget Gods, som Peder Basse begærer til Mageskifte, kan mistes fra Vordingborg Len. Udt. i Sj. T. 21, 263.

— Miss. til Mogens Pax og Axel Urne. Da Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har begæret Kronens Part i 1 Gaard i Høfvælsie¹ og 1 Gaard i Tyvelstrup² i Farnløse Sogn i Ringsted Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Hiemsølille i Tiuberg Sogn og Herred og hans Part i Gaarden i Høfvælsie (!), skulle de besigte begge Parters Gods, undersøge, om Kronens Gods for Belejlighedens Skyld kan mistes, og indsende Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 263 b.

14. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori Peder Jansen Størhof, Kongens Skibshøvedsmand, og nogle Borgere i Helsingør berette, at et Skib for nylig er blevet undersejlet i Farvandet mellem Kullebonden og³ Sjælland ved Nattetid af et andet Skib og straks skal være sunket; Vraget er siden fundet liggende under den sjællandske Side paa hin Side Gilleleyet, og de have nu faaet Fuldmagt af en af Skibets bedste Medredere paa egne og flere Medrederes Vegne til om muligt at bjærge Vraget med tilhørende Redskaber og andet, som var ladet deri, hvortil de nu begære Kongens Tilladelse. Det befales Christen Hansen at tillade dem Bjærgningen. Sj. T. 21, 264.

— Miss. til Ebbe Munk om med det allerførste at sende 5 unge Køer, der kun have baaret én Gang, og den tyske

¹ Højelse, Ramsø H. formentlig urigtigt: om.

² Tvindelstrup, Ringsted H.

³ Sj. T. har.

Pige, der tjener paa **Kørsør** Slot, til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 264 b.

14. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Peder Galt om, at en af hans Kanniketjenere, Anders Hansen i Vibye, der havde bortlejet noget af sin Gaards Jord, denne Gang maa afsonse Sagen, dog skal han forpligte sig til straks at rømme Gaarden, saafremt han herefter bortlejer noget af Jorden. Udt. i Sj. T. 21, 264 b.

— Aab. Brev om, at Peder Hansen i Øritsløfgaard i Lunde Herred i Fyen, der har givet Kronen sin Gaard, og hans Hustru Marinne Hansdatter for Livstid maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaard til Odensegaard, derimod skulle de svare sædvanlig Landgilde af Gaarden, svare Skat ligesom andre jordegne Bønder, saalænge den hidtil sædvanlige Landgilde af Gaarden svares, og holde Gaarden i Stand med god Bygning. F. R. 3, 265 b.

— (**Kbhvn.**). Oprejsningsbrev for Mogens Olufsen i Vandstatorp i Skaane, der har berettet, at han er bleven tiltalt af Axel Urup til Urop for et Slagsmaal, som han har været i med en af Axel Urups Tjenere, og at der kun er mødt en ung Dreng, Søn af den afdøde Bondefoged, for at svare for ham, hvilket har medført, at Sagen er bleven fuldstændig forsømt, til paany at forfølge denne Sag med Loven, saafremt hans Beretning er rigtig, at han ikke har haft saadant Forsvar, som efter Loven kunde forfølge Sagen. Hvis Sagen gaar ham imod, skal han dog være forpligtet til at betale Axel Urup den Kost og Tæring, som Sagens Oprejsning bevisligt medfører for denne. Sk. R. 4, 74.

23. Okt. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Niels Christensen i Orup, der for nogen Tid siden er kommen for Skade at ihjelslaa en, ved Navn Gregers Klejnsmedsvend, som tjente i Roskilde, og er bleven svoren fredløs derfor, men nu har tilfredsstillet baade Kongen og den dodes Slægt og Venner. Sj. R. 16, 283 b.

— Miss. til Mogens Pax. Da han har indberettet, at han under Forbehold af Kongens Samtykke har aftinget med Niels Christensen i Orup for det Manddrab, denne har begaaet i Roskilde, hvorefter Niels Christensen skal betale 120 Rdlr.,

samtykker Kongen heri, dog skal Niels Christensen staa aabenbart Skrifte for sin Gerning. Sj. T. 21, 264 b.

23. Okt. (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Ifver Jul til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, til i Anledning af, at der den 27. April ved Stranden ved Ringkøbing skal være fundet et Lig, som skal være en, ved Navn Christen Jensen, der for nogen Tid siden skal være bortkommen og taget af Dage, uden at man med Vished har vidst, hvem hans Banemand var, nu at lade denne Sag forfølge, som om Gerningen nylig var sket. J. R. 7, 197 b.

24. Okt. (—). Bestalling for Madts Rafn, Borger i Køge, som Tolder i Køge. [Med Art. 1—6]. Sj. R. 16, 284.

— Kvittansiarum til Jacob Ulfeldt til Urop, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, der nu paa sin afdøde Broder Mogens Ulfeldts Arvingers Vegne har gjort Regnskab for Mogens Ulfeldts Indtægt og Udgift af den uvisse Indkomst af Trankier Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1617, for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. F. R. 3, 266.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med forskellige Punkter: for det første om det helt forfaldne Rye Jagthus maa nedtages, for at Sten og Tømmer deri, som kan bruges, kan blive forvaret; for det andet om Teglladen og Teglovnene ved Skanderborg, der paa det nærmeste er falden ned, igen maa blive opbygget; for det tredje om der maa lægges en Trærende under Taget paa den lange Stald paa Slottet; for det fjerde hvad Slags Fisk Kongen vil have sat i den Dam paa Vrolde Mark og i den Dam ved Ring Klosters Port; for det femte om Boldtuset paa Slottet maa lægges med hugne Sten og om Stenhuggeren maa faa 1 slet Mark for hver Alen og derudover 2 Tdr. Korn for hver 100 Alen; for det sjette om de hemmelige Gemakker bag ved Slottet, der ere forfaldne, igen maa blive opsatte af Tømmer, muret mellem Stænger. Det befales ham i den Anledning for det første at lade Jagtuset i Rye nedtage og lægge Sten og Tømmer derfra, som kan bruges, i god For-

varing, for det andet igen at lade Teglladen og Teglovnene opbygge, for det tredje at lade lægge en Trærende under den lange Stald i den Længde, han maatte anse for nødvendig, for det fjerde at sætte Karudser i Dammen paa Vrolde Mark og Karper i Dammen ved Ring Klosters Port, for det femte at lade Boldthuset lægge med hugne Sten og give Stenhuggeren 1 slet Mark for hver Alen og derudover 2 Tdr. Korn for hver 100 Alen, for det sjette at lade de hemmelige Gemakker bag ved Slottet genopbygge af Tømmer, muret mellem Stænger. Han skal paase, at alt sker med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 265.

24. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hr. Anders Bredal, Sognepræst i Rudkøbing, paa Kronens Part af Korntienden af Sk[r]øfveløf Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 3¹/₂ Ørt Rug, 5 Pd. Byg og 1 Ørt. Havre til Kronen. Han skal betale Bønderne, der hidtil have haft Tien- den i Fæste, den af dem udgivne Indfæstning tilbage. Udt. i Tb. S. 152 b.

28. Okt. (—). Aab. Brev til alle Kron-, Kapitels- og andre gejstlige Personers Tjenere i Gladsaxe Len, Lyste Herred, Froste Herred og Hammer Len. Da der til Fuldførelse af Befæstningen ved Christianstad behøves et temmeligt Antal Læs store Kampesten, smaa Sten og Enebærris samt Ved til Teglovnene, paabydes det herved strengeligen, at enhver uden al Forhaling og Undskyldning endnu skal fremage 20 Læs store Kampesten, 10 Læs smaa Kampesten og ligesaa mange Læs Ved og Ris, som de tidligere have gjort, til Befæstningen udover det, som det tidligere er befalet dem at fremføre. Hvis nogen af dem viser sig forsømmelig, skal Lensmanden lade ham tiltale og straffe for Ulydighed mod Kongens Bud. Sk. T. 4, 151.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar, Otte Lindenov, Hendrik Hvitfeldt og Hr. Jens Sparre om at lade ovenstaaende aabne Brev forkynde for Bønderne og paase, at nævnte Sten, Enebærris og Ved fremkommer i rette Tid, og at det, som Bønderne restere med at fremføre, uden al Forhaling bliver fremført. De skulle give Bønderne Ordre til at bryde de store Kampesten inden Vinteren. Sk. T. 4, 151.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen har paa Begæring

af Kronens Bønder i Væ By i hans Len [Hammer] bevilget, at de maa være fritagne for den sidst paabudte Skat, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 4, 152.

28. Okt. (Kbhvn.). Miss. til menige Kapitelsherrer i Lunde Kapitel. Otte Lindenov til Borrebye, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, har for nogen Tid siden¹ faaet kongelig Ordre til dem om at erklære sig om, hvorvidt 4 Kapitelsgaarde i Vondsbye² i Fers Herred, som han begærer til Mageskifte, for Belejligheds Skyld kunne undværes fra Kapitlet. Erklæringen er ogsaa bleven indsendt til Kancelliet, men er bleven forlagt og findes nu ikke. Det befales dem med det allerførste at indsende en ny Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 152 b.

29. Okt. (—). Miss. til Ifver Juel. Kongen har bragt i Erfaring, at Kronens Bønder i Fielterig³, Trans og Dybye Sogne under Bøufing Len ikke ville gøre Arbejde til Slottet, men vise sig meget genstridige, naar hans Fuldmægtige tilsige dem dertil. Det befales ham i den Anledning at lade disse Bønder tiltale efter Loven, tage Dom over dem og lade dem straffe efter Dommen. Han skal endvidere give dem Tilhold om herefter at gøre Ægt, Arbejde og andet, hvortil de med Rette tilsiges, saafremt Kongen ikke skal tiltænke andre Midler dertil. J. T. 6, 266.

30. Okt. (—). Miss. til Peder Basse [Svenstrupgaard], Mogens Pax [Roskildegard] og Axel Urne [Ringsted Kloster]. De skulle ved første Lejlighed begive sig til de Steder, hvor deres Len grænse sammen, og der udse en bekvem Plads til Opførelsen af en Salpeterlade, der skal være 20 Favne længere end den, der staar i Vordingborg Len. Siden skulle de lade det til Laden nødvendige Tømmer hugge i deres Len og lade Laden opsætte saa snart som gør ligt, dog med saa ringe Bekostning og med saa ringe Skade for Skoven som muligt. Saasnart Salpeterladen er opsat, skulle de give Kronens og Kapitlets Bønder i deres Len Ordre til at age Salpeterjord til Laden efter Salpetersyderens Anvisning. Sj. T. 21, 265 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre [Christianstad], Mogens Gyldestjerne [Varberg], Tage Thott [Laholm], Holger Rosenkrantz

¹ 6. April 1615.

² Vomb, Færs H.

³ Fjaltring, Vandfuld H.

[Halmstad] og Falk Lykke [Christianopol]. Da de Slotte, som de ere forlenede med, ere Grænsefæstninger og man ikke kan vide, hvad uformodet der i disse Tider kan hænde, maa de ikke uden Kongens specielle Tilladelse begive sig fra Fæstningerne, for at alt paa disse desto bedre kan have i Agt og alt kan holdes, som det sig bør. Enhver af dem skal levere dette Missive til sin Efterfølger tilligemed de andre Breve, der skulle overleveres, for at han ogsaa kan vide at rette sig derefter. Sk. T. 4, 153.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck. Da denne Brevviser Lauridts Christensen har anmodet Kongen om at maatte faa et Havnefogderi paa Gulland og han i adskillige Maader har været i Kongens Tjeneste, skal Ditlef Holck skaffe ham et Havnefogderi eller en anden Tjeneste der paa Landet, som han kan være tjenlig til, og som han kan have sit Ophold af. Sk. T. 4, 153 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om i Halmstad Len straks at lade 8 Ege hugge, 15 Al. lange og 1 Al. i Kanten, til Varberg Kirkes Opbygning og levere dem til Mogens Gyldestjerne, Befalingsmand paa Varberg Slot. Sk. T. 4, 153 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Fru Sophia Ulfstand til Barsebek, Claus Podebusks Enke, har berettet, at hun ved første Lejlighed agter at skifte med sine Børn efter sin Husbonde, og har anmodet Kongen om at beskikke en Værge for hendes Søn Mourids Podebusk, som endnu er umyndig, befales det herved ham at paatage sig Værgemaalet for Mourids Podebusk, medens Skiftet staar paa, og paase, at han i ingen Maader kommer til kort. Sk. T. 4, 154.

— Miss. til Knud Grubbe og Knud Gabrielsen. Sigvort Grubbe til Hofdal, Befalingsmand paa Malmøhus, har berettet, at der paa hans Gaard Torup staar nogle forseglede Brevkister og Brevskrin og at de deri værende Breve skulde have været registrerede inden Bartholomæi Dag [24. Aug.] 1613 efter en af Samfrænder gjort Kontrakt mellem ham og hans Svogre Giert og Trud Bryske. Dette er dog bleven forsømt af hans Svogre, der indtil nu hverken selv ere mødte eller have sendt Fuldmægtige for at optage og registrere Brevene, skønt han ofte har anmodet dem derom. Da der paaføres ham adskillig Trætte og han formener, at de Breve, hvormed han skal forsvare sit Gods,

findes i disse forseglede Kister og Skrin, har han anmodet Kongen om Missive til dem om, at de inden Jul skulle begive sig til hans Gaard Torup for at optage Brevkisterne og Brevskrinene og registrere de deri værende Breve. Der gives dem herved Befaling til at gøre dette og indlægge deres Registrering i Brevkisterne og Skrinene. De, der kunne have noget at søge blandt disse forseglede Breve, skulle ogsaa tilsiges, for at de eller deres Fuldmægtige ogsaa kunne møde til den berammede Tid og til sin Tid ikke skulle kunne sige, at de ikke havde vidst noget derom. Sk. T. 4, 154 b.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Krafse og Herlof Daa. Fru Dorette Rud til Herlofstrup, Christian Gyldenstjernes Enke, har berettet, at hun ikke kan komme til nogen endelig Ende med hendes afdøde Husbondes Arvinger og med alle andre, som paa hans forrige Hustrus Vegne ere interesserede i Sagen, angaaende den Arv, der kan tilfalde dem efter ham og hans forrige Hustru, og de andre Stridigheder, der maatte være mellem dem, fordi adskillige Breve, Lodder og Jordebøger staa forseglede paa Herlofstrup, og hun har derfor begæret kongelig Ordre til nogle gode Mænd om at optage disse Breve. Christoffer Krafse og Herlof Daa skulle derfor møde paa Herlofstrup inden førstkommende 24. Jan., udtage alle de Jordebøger, Lodder og andre Breve, der maatte angaa Arven og Sagen, af Brevskrinene eller hvor de findes, registrere dem og ligesaa alt det Løsøre af Guld og Sølv og andet, som findes inventeret der under Forsegling, og levere det fra sig med rigtige Registre under deres Signeter. De skulle i Forvejen give alle Arvingerne Varsel, saa de enten selv kunne være til Stede eller sende Fuldmægtige, om de have noget at søge der. Sj. T. 21, 264 b.

— Miss. til Jesper Grubbe. Fru Dorette Rud til Herlofstrup, Chresten Gyldenstjernes Enke, har anmodet Kongen om at beskikke en Værge for hende, medens Skiftet staa paa mellem hende og Arvingerne efter hendes afdøde Husbondes forrige Frue, afdøde Abel Kaas's Arvinger, da hendes Broder, Knud Rud til Vedby, der ellers efter Loven burde være hendes Værge, selv er interesseret i Skiftet og hendes Broder Eiler Rud til Ottestrup paa Grund af Svaghed ikke kan forestaa Værgemaalet. Det befales herved Jesper Grubbe at paatage sig Værgema-

let for Fru Dorette Rud under Skiftet og paase, at hun i ingen Maader kommer til kort. Sm. T. 5, 137¹. K.

30. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Stiftslensmændene og Bisperne i Jylland, Fyen og Skaane. De skulle i Forening overveje og undersøge, paa hvilke Tider og paa hvilke Steder der bekvemlest kan holdes Provstemøde 2 Gange om Aaret i deres Stift, hvor forskellige gejstlige Sager kunne blive paadømte, ligesom det sker her i Sjælland, og ved første Lejlighed indsende Erklæring herom til Kancelliet, for at den gejstlige Ret kan blive administreret paa en bestemt Maade overalt i Riget. J. T. 6, 266. Orig. (til Hr. Albret Skeel, Stiftslensmand i Ribe Stift, og M. Iver Iversen Hemmet, Superintendent i Ribe Stift) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til M. Hans Vandel, Biskop i Viborg. Da Kongen har faaet at vide, at Præsten Hr. Mikkel i Grinderslef i Salling i hans Stift skal have understaaet sig til at døbe et Barn i en Mølleddam, skal M. Hans lade Præsten tiltale for denne hans utilbørlige Gerning og for hvad anden Uskikkelighed, han kan overbevises om at have begaaet, og tage Dom over ham. Saafremt de Vidnesbyrd, der ere tagne i den Sag, ikke findes til Stede, skal han paany tage Vidnesbyrd i Sagen. J. T. 6, 266 b.

— Miss. til Fru Sophie Belov om at skaffe M. Hans Vandel, Biskop i Viborg, de Vidnesbyrd, der ere gaaede over Hr. Mikkel i Grinderslef for det Barn, han har døbt i en Mølleddam. Udt. i J. T. 6, 267.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at der for kort Tid siden har fundet et Slagsmaal Sted i Næstved mellem nogle af Herlofsholms Skoles Tjenere og nogle Borgere i Næstved, hvortil Borgemester Anders Nielsen har været Aarsag og Tilskynder. Palli Rosenkrantz skal lade Anders Nielsen og de Personer, der have været med i Parlamentet, tiltale efter Loven og, hvis Anders Nielsen eller nogen af Borgerne findes at være skyldig, lade dem tilbørligt straffe. Sj. T. 21, 265 b.

¹ Tr.: Vedel Simonsen, Efterretn. om de danske Ruder. 2. H. S. 157 f.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der for kort Tid siden har været Slagsmaal i Næstved mellem nogle af Herloufsholms Skoles Tjenere og Borgerne i Næstved, skal han, saafremt der findes Skyld hos nogle af Skolens Tjenere, lade disse straffe tilbørligt for deres Modvillighed. Sk. T. 4, 157 b.

— Miss. til Mogens Pax og Christoffer Gjøe. Da Kongen har begæret 1 Gaard i Vidvid i Skanderborg Len til Mageskifte af Fru Anne Rosenkrantz til Siøholm, Frandts Rantzaus Enke, for 1 Kronens Gaard i Strøby i Trøggevælle Len, skulle de besigte Gaarden i Strøby og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 266.

— Miss. til Lavrids Ebbesen og Ernst Normand om ved første Lejlighed at begive sig til Vidvid i Skanderborg Len, besigte al Landgilde, Ejendom og Herlighed til en Gaard, der tilhører Fru Anne Rosenkrantz til Siøholm, Frandts Rantzaus Enke, hvilken Gaard Kongen ønsker til Mageskifte, og siden indsende Besigtelsen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 268 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen til Eriksholm, Befalingsmand paa Landskrone Slot, Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, Landsdommer i Skaane, Knud Grubbe til Røgle og Tage Thott Andersen til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot. Da Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand i Hellenekirke Len, har berettet, at der er nogen Trætte mellem to af Kronens Bønder i hans Len, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at indstævne begge Parterne og de 8 Mænd for sig og efter de andre Bønders og Byens Engemærker og Skel, som løber derpaa, og andre Omstændigheder afsige Dom om, hvorvidt en Granskning, som de 8 Mænd have gjort mellem Aage Engelsen og Niels Troelsen i Espolt om et Engstykke, er saa lovligt gjort, som den burde være, da Aage Engelsen formener, at den ikke er det, og om de 8 Mænd have gjort et saa retfærdigt Skel, som det burde sig. Hvis de 8 Mænd ikke have gjort ret Skel, skulle de gøre ret Skel og Engemærke mellem dem, saa de en Gang for alle kunne blive skilte ad, og give alt klarlig beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 155 b.

— Miss. til Tage Thott paa Laugholm. Da Bønderne i Høgs og Tøndersø Herreder i hans Len have anmodet om,

at de maa blive forskaanede for noget af den sidst paabudte Skat, fordi de besværes meget med Arbejde til Laugholm Slot, har Kongen bevilget, at de maa være fritagne for Fjerdeparten af Skatten. Sk. T. 4, 156 b.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jens Sparre om at give menige Herredsmænd i Gønge Herred Ordre til at flytte Tinget hen paa et belejligt Sted, som ikke ligger for nær ved nogen By. Sk. T. 4, 157. (Tr.: CCD. III. 518 f.).

— Miss. til Hr. Jørgen Lunge [Bahus], Hr. Jens Sparre [Kristianstad], Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Tage Thott [Laugholm], Holger Rosenkrantz [Halmstad] og Falk Lykke [Kristianopol]. Da Kongen har bragt i Erfaring, at svenske Bønder i Troppetal komme ned fra Sverrig til Markeder og andensteds i deres Len og begive sig ind i Fæstningerne med Bøsser, hvilket i sin Tid kan give Aarsag til noget andet, skulle de, naar der kommer saadanne Bønder der til deres Len, forbyde dem at tage Bøsser med sig over Grænsen og have flittigt Opsyn med, at de desforuden ikke tage nogen Slags Geværer, det være sig Værger, Økser eller andet af hvad Navn det være kan, med sig indenfor Porten i Befæstningen, men lade dem blive i den nærmeste Landsby. De svenske Adelige og Købmænd, der rejse alene, maa frit have deres Geværer med sig. Sk. T. 4, 157 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at der i hans Len [Nyborg] findes en Mølle, som er ganske forfalden, og at Mølleren deri er kommen til at restere med nogle Aars Afgift, saa han nu ialt resterer med en 30 Pd. Mel, fordi han har bekostet hvad han ejede paa Møllens Dæmning, der dog i nogle Aar efter hinanden er brudt ud. Jacob Ulfeldt skal eftergive Mølleren 18 Pd. Mel af de resterende 30 Pd., skaffe ham nødtørftigt Tømmer til Møllens Opbygning og hjælpe ham med Istandsættelsen af Dæmningen, saa Kongen igen kan faa tilbørlig Rettighed af Møllen. F. T. 3, 456. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Fru Mette Hardenberg til Skoufsboe, Predbiørn Gyldenstjernes Enke, har begæret 5 Gaarde i Salby og 3 Gaarde i Torup i Nyborg Len paa Fyen til Mageskifte for 3 Gaarde i Balsløs Sogn i Vendts Herred, kaldede Moosegaard, Oufbye og Rufve, og 7 Gaarde i

Dynesfis¹ Sogn i Salling Herred, kaldede Katterye, Findstrup, Peerup, Brendkiel, Skousgaard, Lindisskouf og Kollerup, skal han med det første erklære sig om Mageskiftegodsets Herlighed og Landgilde, og om, hvorvidt det af hende begærede Gods kan undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 457. K.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Kaas. Da denne Brevviser, Søfren Frost, Raadmand i Aarhus, nu har tilfredsstillet Kongen og aetinget for den Forseelse, som han for kort Tid siden har begaaet mod Hans Grønbek, Borgemester i Aarhus, maa Jørgen Kaas ikke tiltale Søfren Frost videre for den Sag, men skal uhindret lade ham betjene sin Raadmandsbestilling som hidtil. Da Søfren Frost, som det er berettet Kongen, er bleven overfalden af Hans Grønbek med ubekvemme Skældsord og saaledes foraarsaget til at begaa sin Forseelse, skal Jørgen Kaas ogsaa lade Hans Grønbek tiltale, for at han, saafremt han findes skyldig, kan blive straffet. J. T. 6, 267.

— Miss. til Ernst Normand og M. Jens Giødsen. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Morten i Hansted skal have iført en af sine Tjenere sin Præstekjortel og befaleet ham at begrave en af Sognemændene. De skulle undersøge denne Sag saa vel som hvad andet urigtigt, han maatte have begaaet, og lade ham tiltale, dømme og straffe for den Urigtighed, der er begaaet. J. T. 6, 267 b.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Førrige Vinter² udgik der paa Skanderborg Slot et kongeligt Missive til Fru Edel Ulfeldt til Hansted, Kield Brockenhuus's Enke, og hendes Sønner angaaende nogle dem tilhørende Gaarde, der laa i Kongens fri Jagt og Vildtbane, og som Kongen derfor ønskede til Mageskifte, med Opfordring til at erklære sig om, hvor de begærede Vederlag af Kronen derfor. Da de endnu ikke have indsendt nogen Erklæring herom til Kancelliet, skal han med det allerførste kræve en Erklæring af dem om, hvor de begære Gods til Vederlag, for at Kongen en Gang kan komme til Ende med den Sag. J. T. 6, 268.

— Miss. til Mogens Kaas. Da der under hans Len [Ørum]

¹ Diernisse.

² 22. Jan. 1617.

som Vrag er indkommet noget Egetømmer, der tilhører en lybsk Skipper, skal han paa Kongens Vegne købe dette Tømmer af den lybske Skipper og give Borgerne i Thisted Ordre til at hjælpe Bønderne med at føre Tømmeret hen til et Sted, hvorfra det kan indskibes og bortføres. J. T. 6, 268.

31. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Han skal lade det Hus paa Koldinghus, som kaldes Klodsbanen og skal være meget forfalden, tage ned og i Stedet opmure en Mur lige ved den anden sammesteds opmurede Mur. Han skal fra ny af istandsætte og opstøve den syd for Kolding liggende Dam, Pilledam, der for nogle Aar siden er udbrudt, ligesom han ogsaa skal istandsætte Vindebroen paa Slottet, der er bygfældig. Alt skal dog ske med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 268 b.

—¹ Miss. til Ernst Normand. Da Søfren Grøn fra hans Len, der havde begaaet stor Uskikkelighed og derfor efter Kongens Befaling var bleven sendt til Frederiksborg Slot for at arbejde, for kort Tid siden er bortkommen mod Kongens Vilje, skal Ernst Normand straks lade ham fængsle, naar han kan faa fat paa ham, og sende ham velforvaret til Frederiksborg Slot, hvor han fremdeles skal gaa paa Kongens Arbejde. J. T. 6, 267 b.

1. Nov. (—). Bestalling for Eiler Gabrielsen til Kringerup som Kaptejn over de Bønderknægte, som ere udkrevne til Soldater i Skanderborg Len [ligelydende med Bestallingen af 14. Dec. 1615]. J. R. 7, 195 b.

4. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Peder Jacobsen, der har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Slagsmaal med tre andre, under hvilket Slagsmaal en, som har villet lægge sig imellem og stifte Fred, er bleven slaet ihjel, for hvilken Gerning Peder Jacobsen er bleven svoren fredløs, skønt en anden, der er bortrømt, efter hans Formening er Banemanden, til paany at rejse Sagen, som om Gerningen nylig var sket, da Sagen er bleven forsømt, idet den ikke er bleven indstævnet til Landstinget inden 6 Uger efter hans Fredløsgørelse. Sj. R. 16, 285.

¹ Udateret, men indført mellem Breve af 31. Okt.

4. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christen Hansen, Ebbe Munk, Peder Basse og Jørgen Grubbe. Da Dronning Sophia, Kongens Moder, har begæret noget Gods i Mosse og Fusse Herreder i Aalholms Len til Mageskifte af Fru Pernille Gyldenstjerne til Rubierregaard, Jacob Rosenkrantz's Enke, for noget Krongods i Sønder Herred i Aalholms og Ønsgaards Len, saaledes som hosfølgende Fortegnelse udviser, skulle de ved første Lejlighed erklære sig om, hvorvidt det Gods, Dronning Sophia begærer, ligger ligesaa belejligt for Aalholms Slot som det Gods, Pernille Gyldenstjerne begærer til Vederlag, og om Fru Pernilles Gods er godt for sin Landgilde, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 266 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Da M. Hendrik Mikkelsen, Sognepræst i Odense, har nogen Tiltale til sin Kapellan, skulle de ved første Lejlighed indstævne Sagen i Rette for sig og skille dem ad ved Dom og Ret. F. T. 3, 459. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om at indtage Niels Jensen, barnefødt i Kolding, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 266 b.

6. Nov. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Niels Mortensen, Søn af Morten Nielsen, Borger i København, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 267.

8. Nov. (—). Miss. til Mogens Pax. Denne Brevviser, Søfren Tomissen i Grafve¹ i Tune Herred, har berettet, at han er kommen af med sin Gaard, kaldet Cappelsgaard, som han i mange Aar har besiddet, fordi Herredsfogden i Herredet, der hidtil har boet i Roskilde, i Henhold til Kongens derom udgaaede Mandat nu selv vil besidde den. Da han har anmodet om, at han under disse Forhold maa faa sin udgivne Indfæstning igen, skal Mogens Pax sørge for, at den bliver tilbagebetalt ham. Sj. T. 21, 267.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Hr. Jens Sparre til Sparrisholm og Otte Lindenov til Borrebye, Befalingsmænd paa Hammergaard og Sølvitsborg Slot. Da Jesper Gjøe til Esperødt har begæret

¹ Greve, Tune H.

1 Hus, kaldet Kvasse, i Medeldbye Sogn i Albo Herred med frit Fiskeri for Husets og hans egen Grund og Forstrand, hvor det findes i Albo Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Øster Heristet By og Sogn i Gladsaxe Len af hans Arvegods, skulle de ved første Lejlighed begive sig til begge Parters Gods, ligne og lægge det, undersøge, om Huset kan mistes for Vrags Skyld og for Forstrandens Skyld, hvis Kongen i Fremtiden skulde blive til Sinds at anlægge en Havn ved Kibich, og om Kronens Bønder, der faa Tilladelse til at fiske der, kunne lide nogen Skade ved, at Huset bliver afhændet fra Kronen og det bliver dem forbudt at søge deres Næring med Fiskeri sammesteds, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 158 b.

10. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Christen Knudsen. Der er udgaaet kongelig Befaling¹ om, at alle Kirker i Fyen, der have noget Forraad, skulle yde Hjælp til Istandsættelsen af St. Hans Kirke i Odense, der er ganske bygfældig. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at der ogsaa i Dallum Klosters Len findes 4 Kirker, som ere ganske bygfældige, men alligevel have faaet Paalæg om at yde Hjælp til St. Hans Kirke, skal han, saafremt al den bevilgede Hjælp ikke gøres fornøden til St. Hans Kirke, igen af hvad der bliver tilovers tilbagelevere de 4 Kirker i Dallum Klosters Len, over hvilke han kan kræve en Fortegnelse af Holger Rosenkrantz, Befalingsmand i Dalum Kloster, hvad de have udredet. F. T. 3, 459. K.

11. Nov. (—). Miss. til Sten Villumsen om at erklære sig angaaende en, som har ansøgt om at maatte forløves fra Bremerholm. Udt. i Sj. T. 21, 267.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Der er Trætte mellem Dr. Jonas Charisius og Hans Christensen, Borger i Køge, angaaende en Gaard i Flensborg, som Hans Christensen har solgt til Dr. Fridrik Pedersen i Flensborg, idet Hans Christensen, skønt han skal have faaet fuldkommen Betaling for Gaarden, alligevel forholder Dr. Fridrik Pedersen Skøde og Forvaring paa denne, for hvilket Skøde Dr. Jonas Charisius har sagt god, saaledes som Dr. Jonas eller hans Fuldmægtig nær-

¹ 9. Jan. 1617.

mere kan berette dem. Det befales dem at hjælpe Jonas Charisius til Ret uden vidtløftig Proces, saa han uden Forhaling kan komme til Ende dermed. Sj. T. 21, 267.

11. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen og Tage Thott, Befalingsmænd paa Kronborg og Laugholm Slotte. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at besigte noget Gods, som Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, har begæret til Mageskifte, og det Gods, han vil udlægge derfor. Da Hr. Anders Bilde nu end yderligere har begæret Gaarden Hogestrup¹ i Krop Sogn med et ved Gaarden bygget Gadehus til Mageskifte for 2 [Gaarde] i Hannerup i Karup Sogn i Bierge Herred, skulle de ogsaa besigte dette Gods og indføre det i Besigtelsen sammen med det andet Gods. Sk. T. 4, 159 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og M. Povel Mortensen, Superintendent i Skaane Stift. Da det er berettet Kongen, at Opaager og Flakkerup Kirker, til hvilke Lunde Kapitel har Jus patronatus, ligge lige ved hinanden, saa Sognemændene godt kunne nøjes med én Kirke, og begge Kirkerne ere saa ringe, at de ikke godt kunne holdes ved Magt af Decimanterne, skulle de ved første Lejlighed erklære sig om disse Kirkers Lejlighed og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 4, 160.

— Miss. til Jørgen Lykke. For nogen Tid siden² har han faaet Ordre til at sætte 1000 Rdlr. paa Rente til sin Hustrus Faders³ Klæder og Nødtørft, medens han sidder anholdt paa Dragsholm. Da han i den Anledning har berettet, at hans Hustrus Fader har afhændet en stor Del af hans Hustrus Moders Gods, og at hans Hustrus Moder desforuden har efterladt sig stor Gæld, billiger Kongen, at der kun bliver sat 500 Rdlr. paa Rente til ovennævnte Brug. Renten deraf skal indtil nærmere Ordre erlægges paa Dragsholm. J. T. 6, 275⁴.

14. Nov. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Casper Markdaner til Siøgaard, Befalingsmand over Brunlaug og Nummedals Len, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kolding-

¹ Fejlskrift: for Lugestrup.
schatt g. m. Magdalene Munk.
Eske Brocks Levnet II. 78.

² 25. Aug. 1617.

³ Sigfrid Rind-

⁴ Tr.: Vedel Simonsen, Bidrag til

hus Len fra 1. Maj 1585 til 1. Maj 1617, for de i samme Tid oppebaarne Penge-, Mad- og Klokkeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 199.

16. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Reisner. Da M. Peder Kiuse, der for nogen Tid siden har været Sognepræst til Bredning Sogn, er bleven dømt fra Kaldet, skal Dr. Hans Reisner give Bønderne i Sognet Tilhold om i hans Sted at kalde M. Erik Hansen og paase, at alt gaar rigtigt til efter Ordinansen. Sj. T. 21, 267 b.

17. Nov. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre. Da han har faaet Missive¹ om, at han ikke uden Kongens specielle Tilladelse maa begive sig fra Christianstads Befæstning, og han nu har anmodet om Tilladelse til for nogen tilfaldende Lejligheds Skyld at maatte rejse til sin Gaard Sparrisholm paa Sjælland og blive der en 3—4 Uger, gives den begærede Tilladelse herved, dog skal han tilforordne en, som kan være i Befæstningen og have flittigt Tilsyn med, at alt gaar rigtigt til, som om han selv var til Stede. Sk. T. 4, 160 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om i sit Len [Helsingborg] at lade plukke saa mange Slaaen, som han kan afstedkomme, og sende dem til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 4, 161.

20. Nov. (—). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Disse Brevvisere, Hans Andersen og Jens Jensen i Vilstrup i Brusk Herred, have berettet, at deres Gaarde i Paaskehelligdagene ere brændte ved en uforvarende Ildebrand med alt hvad de ejede, og derhos anmodet om at maatte blive fritagne for dette Aars Landgilde og at maatte faa noget Bygningstømmer til deres Gaardes Genopbyggelse. Det befales ham i den Anledning at fritage dem for dette Aars Landgilde og at udvise dem noget Bygningstømmer. Da Jens Jensen endvidere har berettet, at han har haft 20 Sider Flæsk at røge for Koldinghus, hvilke ogsaa ere brændte, skal Otte Brahe lade ham være fri for at betale disse 20 Sider Flæsk, saafremt hans Beretning findes at være sandfærdig. J. T. 6, 275.

23. Nov. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde paa Helsingborg

¹ 30. Okt. 1617.

Slot, Tage Thott paa Landskrone Slot og Tage Thott paa Laugholm Slot om at lade fange saa mange Urhøns, Fjerhøns og Agerhøns, som de kunne afstedkomme, og efterhaanden sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 161.

23. Nov. (Kronborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Færgemændene i Helsingborg Ordre til, at de straks skulle overføre de store Sten, som Brokarret og Skibet, der ligger for Helsingør, skal fyldes med. Udt. i Sk. T. 4, 161 b.

24. Nov. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København. Saafremt Albret von der Felle, Borger i Nyløse, er ankommen eller kommer til København med sit Skib og Gods, skulle de, indtil de faa nærmere Ordre fra Kongen, arrestere baade ham selv og Skibet og Godset. Sj. T. 21, 268.

26. Nov. (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at en Borger fra Nyløse, ved Navn Albret van de Hel¹, der paa Grund af sine begaaede Forseelser er bleven sendt herved til Kongen af Knud Urne til Aasmærk, Embedsmand paa Bergenhus, skal være bortløben fra Christen Bang, som havde ham i Forvaring, hvilket skyldes, at en Bonde, ved Navn Olluf Andersen, i Store Aas i Varberg Len og to andre Bønder skaffede Albret van de Hel Heste, som han red bort paa til en Præst, Hr. Aagge, Sognepræst i Fierre Herred, skønt Christen Bang gav Olluf Andersen og de to andre Bønder tilkende, hvorledes det havde sig med Albret van de Hel. Mogens Gyldenstjerne skal lade Olluf Andersen og de to andre Bønder tiltale for deres Modvillighed, tage Dom over dem og siden lade dem straffe. Hvis der findes nogen Skyld hos Hr. Aagge, skal han ligeledes tiltales og straffes. Sk. T. 4, 161 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at en Bonde, ved Navn Bent Troelsen, i Giørshøj² i hans Len [Helsingborg] for nogle Aar siden har forset sig og beligget et Kvindfolk, som var Søkendebarn til hans Hustru. Bent Troelsen har for den Sag betalt 200 Rigsdlr. til Kronen og har desuden maattet betale 35 Rdlr. til en Foged, ved Navn Laurits Hansen, som den Gang var i Anders Bilde

¹ Hel er en Fejlskrift i Registranten for: Felle. ² Hjortshøj, Luggude H.

Tjeneste, hvilket Bent Troelsen vil bevise med Pofvel Pedersen, der sammen med ham har overleveret Pengene til Laurits Hansen, og med Anders Troelsen, Jens Troelsen, Hans Troelsen og Erik Pedersen, der have været til Stede ved Forligelsesmaalet. Da dette strider mod Forleningsbrevet, som paabyder, at Fogden ikke maa tage andet af Bønderne end Fogedpenge, som er den tiende Penge, har Kongen givet Jens Sparre til Sparrisholm, Embedsmand paa Hammergaard, Ordre til at lade Laurits Hansen, som nu har sit Tilhold i Gønge Herred, tiltale. Anders Bilde skal være Jens Sparre behjælpelig med at faa de Vidnesbyrd og andet, som skal erhverves i hans Len, saa Laurits Hansen kan blive tilbørlig straffet, hvis han findes at være skyldig. Sk. T. 4, 162.

26. Nov. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre om at lade Laurits Hansen tiltale og straffe for ovennævnte Sag, hvis han findes at være skyldig. Sk. T. 4, 163.

— Miss. til Eiler Rud. Kongen har begæret at faa 1 Gaard i Lundbyetorp i Vordingborg Len af hans Arvegods til Mageskifte for 1 Krongaard i Roskilde Len. Da Kongen nu af den til Kancelliet indsendte Besigtelse af de gode Mænd, der for anden Gang have besigtet og lignet og lagt Godset, har set, at han paa dette Skifte bliver Kongen $8\frac{1}{2}$ Skp. $1\frac{1}{2}$ Fjerdingskar, $\frac{2}{3}$ Ottingkar hart Landgildekorn skyldig, skal han ved første Lejlighed erklære sig om, hvor han vil udlægge Kronen Vederlag derfor, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sm. T. 5, 138. K.

— Miss. til Lavrids Ebbesen om i Skanderborg Len at skaffe Kaptejn Eiler Gabrielsen nødtørfigt Bygningstømmer til Dybvadgaard, som han bor i, da den er meget forfalden. J. T. 6, 276.

— Miss. til Lavrids Ebbesen og Jørgen Kaas. Kongen har begæret 1 Gaard i Vidvid i Skanderborg Len til Mageskifte af Jomfru Kirsten Ulfeldt til Østergaard for 1 Kronens Gaard i Store Fulden i Morslet Sogn i Aarhus Len. Da Kronens Gaard beløber sig til mere end Kirsten Ulfeldts Gaard og hun derfor vil udlægge Kronen 1 hende tilhørende Gaard i Verumb¹ By og

¹ Vejrum, Sønderlyng H.

Sogn i Lemvig Herred i Dronningborg Len, hvilken dog beløber sig til mere end Kronen faar til gode, skulle de ved første Lejlighed ligne og lægge alt Godset og udlægge Kronen saa meget, som der kan tilkomme den, i Gaarden i Verumb, saa ingen af Parterne bliver hinanden noget skyldig. Da Kongen har begæret 1 Bol, kaldet Drammelstrup, ved Canneskov i Ning Herred til Mageskifte af Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard, hvorfor hun begærer 1 Aarhus Kapitel tilhørende Gaard i Store Fulden i Morslet Sogn i Ning Herred, og det ved Besigtelsen har vist sig, at hendes Gods beløber sig til mere end Kronens Gods, saa Kronen bliver hende 1 Td. $3\frac{1}{3}$ Fjerdk. skyldig, skulle de udlægge hende Fyldest derfor i en af Kronens Gaarde i Skanderborg Len, hvor det synes dem mest bekvemt, dog saaledes at det ogsaa er hende belejligt, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 6, 276.

27. Nov. (Kronborg). Forleningsbrev for Hr. Bernt Meyer, Sognepræst til den tyske Kirke i København, paa det efter afdøde Frandts Brockenhuus ledige Kannikedømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret ved sin Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 16, 285 b.

— Forleningsbrev for Reynholt Hansen, Kongens Mønsterskriver, paa det efter Hr. Bernt Meyer, Sognepræst ved den tyske Kirke i København, ledige Vikarie i Roskilde Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret ved sin Bestilling, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 16, 286 b.

— Miss. til Peder Basse og Ebbe Munk. Fru Birgitte Skave, Niels Krabbes Enke, har tilbudt at ville udlægge 3 Gaarde for det, hun er bleven Kronen skyldig paa et Mageskifte, og de have efter Kongens Befaling besigtet disse 3 Gaarde og indsendt Besigtelsen til Kancelliet, men i denne udeladt, i hvilket Sogn, Herred og Len Gaardene ligge. De skulle derfor erklære sig om, i hvilket Sogn, Herred og Len Gaardene ligge, og siden besigte 2 Gadehuse i Ørsløf, hvoraf det ene ligger til Roskilde Bispegaard, det andet til Ringsted Kloster, som Birgitte Skave ogsaa begærer til Mageskifte, og erklære sig om, hvorvidt de kunne mistes fra Lenet. Sj. T. 21, 268 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade Bønderne i hans

Len [Helsingborg] føre Kampesten til Helsingborg og om at sende 3 eller 4 Tønder Slaaen til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 163 b.

27. Nov. (Kronborg). Miss. til Christoffer Basse om at lade en ung Karl i Slangstrup tiltale, fordi han har købt nogle Lispund Kobber af Kobbersmeden ved Kronborg. Udt. i Sj. T. 21, 268.

— Miss. til Key Rantzau [Kbhvns Len], Christen Hansen [Kronborg Len] og Mogens Pax [Roskilde Len] om at tiltale nogle Mænd, der have handlet med og købt af Kobbersmeden ved Kronborg. Udt. i Sj. T. 21, 268.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Jacob Achtings, Mester i Kobbermøllen ved Kronborg, blandt andet har bekendt, at en ung Kedelsmed i Malmø har faaet et Skippd. Kobber af ham, og at en, ved Navn Fadder Madsen, skal have faaet en Kølekedel af ham, der vejede 2¹/₂ Lispd., skal Sigvort Grubbe hemmeligen lade søge efter den unge Kedelsmed, hvis Navn Jacob Achtings ikke kender, og kalde Fadder Madsen for sig, undersøge Sagen og tage Dom over dem begge efter Loven. Sk. T. 4, 163 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Jacob Achtings, Mester i Kobbermøllen ved Kronborg Slot, har bekendt, at han har afhændet 10 Lispd. Kobber til en Kedelsmed i Helsingborg, skal Anders Bilde hemmeligt lade undersøge, hvem det er, da Jacob Achtings ikke kender Kedelsmedens Navn, og tage Dom over denne efter Loven. Sk. T. 4, 164.

— Mageskifte mellem Fru Ellene Rostrup til Isgaard, Tygge Sandbergs Enke, og Kronen. J. R. 7, 196 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at indskrive 1 Bol i Knebel, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Ellene Rostrup til Isgaard, Tygge Sandbergs Enke, i Slottets [Kaløs] Jordebog og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 6, 277.

28. Nov. (—). Miss. til Lavrids Ebbesen. Som han af vedlagte Supplikation yderligere vil kunne erfare, have disse Brevvisere Christen Rasmussen og Jens Rasmussen berettet, at deres Broder Anders Rasmussen mod deres og deres andre Søskenes Vilje og Samtykke paa modvillig Vis skal besidde deres afdøde Faders Gaard sammen med deres Mo-

der, og at den tredje Part af Gaardens Tilliggende i deres umyndige Aar er kommen fra Gaarden, men at der alligevel nu ligesom tidligere svares fuld Rettighed af denne. Det befales ham at hjælpe dem til Rette, saavidt han kan gøre det med Lov og Ret. J. T. 6, 277.

28. Nov. (Kronborg). Miss. til Mogens Kaas. Hr. Christen Resen, Sognepræst til Vestervig og Agger Sogne, har berettet, at der holdes en Sandemand af Tredjeparten af Helle-risgaard i Søndbiørg Sogn i Refs Herred, og af de to andre Parter i Gaarden, der tilhøre ham, er det paalagt ham at holde to Soldater, hvorover han besværer sig meget. Mogens Kaas skal undersøge, om Hr. Christen besværes mere med at holde disse Soldater end andre, der ligeledes holde Soldater. J. T. 6, 277 b.

29. Nov. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde, Tage Thott, Sigvordt Grubbe, Mogens Pax og Olluf Rosensparre om hver at købe 40 Lam og 50 Par Høns og straks sende dem til Kronborg. Udt. i Sj. T. 21, 269.

— Miss. til Mogens Pax. Han har indberettet, at afdøde Frandts Brockenhuus resterer med nogle Aars Landgilde af en Kronens Gaard, som han havde i Brug, og forespurgt, hvorledes han skal forholde sig dermed. Det befales ham at tage saa meget af Gaardens Avl, som Restancen kan beløbe sig til. Sj. T. 21, 269.

— Mageskifte mellem Christen Thomesen til Tanderup og Kronen. J. R. 7, 200. (Se Kr. Sk.).

30. Nov. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade opkøbe saa mange Æg som muligt i sit Len [Helsingborg] og efterhaanden sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 164 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om at lægge noget Gods, nemlig 1 Gaard, kaldet Borridstorp, i Borrids Sogn, $\frac{1}{2}$ Gaard paa Styre, 1 Bol, kaldet Døvelmos¹, og 2 Bol i Bølling By og Sogn, hvoraf det ene kaldes Toften, alt i Bølling Herred, som Christen Thamissen til Tanderup har udlagt til Kronen, ind under Lundenes Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. J. T. 6, 278.

¹ Debelmose, Bølling H.

2. Dec. (Kronborg). Miss. til Lensmændene i Sjælland om at paase, at Adelens Bønder gøre deres Vogne 2 sjællandske Alen vide mellem Fjælene. Sj. T. 21, 269 b. (Tr.: CCD. III. 519 f.).

— Miss. til Sigvort Beck om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Margrette Podebusk, medens Skiftet mellem hende og hendes Medarvinger efter deres afdøde Fader Claus Podebusk staar paa. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 270.

3. Dec. (—). Miss. til Lavrids Ebbesen. Kongen sender ham med denne Brevviser nogle Heste, der en Tid lang skulle staa paa Skanderborg, og befaler ham at skaffe Foder og Maal og hvad andet, de behøve. Han skal betale de Folk, der skulle have Tilsyn med Hestene, de samme Kostpenge, som de have her, nemlig 3 Rigsdrl. om Maaneden, hvilke han skal føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 278 b.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax [Roskilde Len] om at købe 500 Læs Hø til Kongen og beholde dem hos sig indtil nærmere Ordre. Udt. i Sj. T. 21, 270.

7. Dec. (—). Forordning om, at Handelsskibe ikke maa henlægges paa ubelejlige Steder i Havnen i København. Sj. R. 16, 287 b. (Tr.: KD. II. 606 f. CCD. III. 520).

— Ingeniør Johan Sembs Forpligtelsesbrev angaaende den Befæstning, som Kongen har sluttet Kontrakt med ham om at anlægge paa Amager. Sj. R. 16, 289. (Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 124—27).

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at give Skibsfolket paa Holmen og Flaaden Tilhold om at søge den ny funderede Kirke paa Bremerholm. Sj. T. 21, 270. (Tr.: KD. V. 28 f.).

— Miss. til Dr. Hans Resen om at foreholde de andre Sognepræster og Kapellaner i København, at de ikke maa gøre Sognepræsten til Bremerholms Kirke nogen Indpas i hans Sogn og Tjeneste. Sj. T. 21, 270 b. (Tr.: KD. V. 29).

— Miss. til Mogens Pax. Da afdøde Hans Jespersen har solgt 2 Heste til afdøde Frandts Brockenhuus, men aldeles ingen Betaling faaet derfor, skal han, da Hestene endnu findes til Stede, hjælpe Hans Jespersens Arvinger til at faa dem. Sj. T. 21, 270 b.

11. Dec. (Kronborg). Miss. til Olluf Rosensparre [Drags-

holm Len] om at købe 500 Læs Hø, Peder Basse [Svenstrup Len] 300 Læs Hø, Christoffer Gjæe [Tryggevælde Len] 300 Læs Hø og Jørgen Daa [Holbæk Len] 300 Læs Hø og indberette, hvad Købet gælder. Udt. i Sj. T. 21, 271.

11. Dec. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre om at lade lave 50 Par Hjul og sende dem til Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 164 b.

12. Dec. (—). Miss. til Hr. Anders Sinklar og Christofer Ulfeldt. Da Frans Due til Kulleberg har tilbudt Kronen en ham tilhørende By, kaldet Onnestedt¹, ved hans Gaard Kulleberg i Skaane til Købs, skulle de begive sig til nævnte By, undersøge Godsets Ejendom, Landgilde og Herlighed og handle med ham paa Kongens Vegne, dog maa de ikke slutte noget endeligt Køb med ham, førend de have erklæret sig til Kongen. Sk. T. 4, 164 b.

13. Dec. (—). Miss. til Christoffer Urne. Fru Sophia Ulfstand til Barsebek, Claus Podebusks Enke, har berettet, at hun og hendes Børn nu ere ved at skifte efter Claus Podebusk, i hvilken Anledning hun har anmodet Kongen om at beskikke hendes Søn Moridts Podebusk, der endnu er umyndig, en Væрге, der kan forestaa Værgemaalet for ham under Skiftet. Det befales ham i den Anledning at paatage sig Værgemaallet for Moridts Podebusk, medens Skiftet staar paa, og paase, at han ikke kommer til kort. Sj. T. 21, 271.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med David Nyborg angaaende Opførelsen af en Kirke i Fæstningen Christianstad efter de to derpaa gjorte Afrids. Kirken skal ialt være 100 sjællandske Al. lang, efter hvilken Alen alt her beregnes, og 68 Al. bred, regnet langs Krydskirken; de andre Sider af Kor, Taarn og Kirke som Afridset viser. Kirkens Højde skal være 25 Al. til Tagstenen, det store Taarn paa Kirken skal være 60 Al. højt og Sparreværket 20 Al.; det mindste Spir 40 Al. og stort nok til 2 Klokker. Paa Fundamentet skal Muren af hugne Kampesten være 3 Al. høj, det andet skal efter Afridset mures af Mursten og Kamp til Fylding. Muren paa Kirken skal være 3 Al. tyk, paa Taarnet til Tag-

¹ Ønnestad, Gyngø H.

stenen $3\frac{1}{2}$ Al. tyk, til Sparreværkets Højhed 3 Al., Resten 2 Al. Muren og Taarnet skulle vel forvares med Ankere, der skulle skaffes ham, naar han forlanger det. Han skal grave og sætte Fundamentet, saa det kan have Bestand, slutte og forvare Taarnets og Kirkens Hvælvinger paa 7 Piller og Mure efter Afridset. Han skal lade Sparreværket ophugge og sætte paa Kirken, dog skal der i nogle Dage skaffes ham Hjælp af Bønderne til at rejse det. Han skal lade det mindste Spir ophugge, lade det og Sparreværket tække med Fjæl og gøre helt færdigt, naar undtages Blyet eller hvad det skal tækkes med. Han skal udføre dette Arbejde paa sin egen Bekostning, dog skal det Materiale, der gaar med til Bygning og Stillinger, skaffes ham paa Stedet, og han skal herfor have 6300 Rigsdlr. For Stenhuggerarbejdet skal der betales ham, som følger: for hver af de 3 store Dørgerichter med alle deres Billeder og Tilbehør 35 Rigsdlr.; for hver af de 4 smaa Dørgerichter 4 Rigsdlr., for hvert af de 22 store Vinduer paa Kirken og de 2 endnu større paa Koret og Taarnet, der skulle hugges med rent Arbejde inden og uden, 35 Rigsdlr., for hver af de 4 smaa Gavle 30 Rigsdlr., for hver af de 3 store Gavle 40 Rigsdlr., for hvilken Betaling han ogsaa skal gøre Sejerskive og de Vinduer paa Korsgavlen, hvori Klokkerne og Sejerværket hænge, ligesom han ogsaa skal forvare denne Gavl saaledes, at den kan være stærk nok til Klokkerne; da der paa hver af de store Gavle kommer 3 Billeder, skal han for hver af disse have 13 Rigsdlr. Det øvrige Stenhuggerarbejde, det være sig Hjørnesten, Lister, Spækning eller andet, skal betales ham i Alenvis, som det plejer paa Renteriet; ligeledes skal han i Alenvis, efter Hjørnestens, Spæknings og Listers Værd, lade sig betale for 8 store dobbelte Vinduer, der skulle laves ovenpaa Taarnet, hvilke han skal forvare med Jærn, som skal leveres ham dertil. Sk. R. 4, 74 b.

13. Dec. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen har sluttet Kontrakt med Davit Nyborg om Bygningen af en Kirke i Christianstad Fæstning, og Davit Nyborg agter med det første at lade Fundamentet lægge. Jens Sparre skal skaffe Davit Nyborg, hvad han behøver til denne Bygning, saa han i ingen Maade kan klage over Mangel paa noget og ikke heller kan undskylde sig dermed, hvis han ikke efterkommer den med Kongen sluttede Kontrakt. Jens Sparre skal antage Folk til at

passe de Heste, som ere forordnede til Arbejdet, for at Bygningen desto hurtigere kan gaa for sig. Han skal endvidere ved første Lejlighed til Foraaret og ogsaa senere, hen paa Sommeren, eftersom Arbejdet skrider frem, lade fragte Skuder til at hente Sten fra Gulland til Kirken. Der sendes ham Missive til Ditlef Holck om at skaffe Sten til at lade Skuderne med. Han skal nøje paase, at Stenene ikke blive brugte til andet end til Kirkens Bygning. Der sendes ham 2 Afridsninger paa, hvorledes Kirken skal bygges, hvilke han skal have i sin Forvaring, for at han bedre kan iagttage, at Kirken bliver bygget efter den sluttede Kontrakt. Af de Penge, som Kirkerne udrede, skal han betale Davit Nyborg, eftersom Arbejdet skrider frem. Sk. T. 4, 165.

13. Dec. (Kronborg). Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen vil lade en Kirke opbygge i Befæstningen Christianstad, skal Ditlef Holck, naar Hr. Jens Sparre til Sparresholm, Befalingsmand paa Hammergaard, til Foraaret og siden sender Skuder til Gulland, straks skaffe hans Fuldmægtige eller de Personer, der have Skuderne i Befaling, saa mange gullandske Sten, som Skuderne kunne føre. Sk. T. 4, 165.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Tage Thott paa Laugholm og Tage Thott paa Landskrone. Da Hr. Carl Philip, Sverrigs Riges Arvefyrste, Hertug af Sudermanland, Nørrike og Vermeland, paa en Rejse til Tyskland vil rejse gennem Kongens Lande, skulle de iligen begive sig til Markerødt for at modtage Hertugen og ledsage ham til Kronborg. Hertugen skal frit udkvitteres af sit eget Losement for sit eget Taffels Vedkommende, og der skal skaffes Hertugen og hans Følge godt og nødtørftigt Fordringskab. Sk. T. 4, 166.

— Miss. til Lensmændene i Fyen, undtagen i Tranekier Len, om, at alle Vogne skulle være to sjællandske Alen vide mellem Fjælene. F. T. 3, 460. K. Orig. til Jakob Ulfeldt, Lensmand paa Nyborg Slot. (Tr.: CCD. III. 520 f.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Christen Knudtsen og Dr. Hans Mikkelsen. Kongen har bragt i Erfaring, at Domkirken, St. Knuds Kirke, i Odense skal være meget bygfældig og ikke have nogen Rente, hvormed den kan holdes ved Magt. Da der i Odense findes en anden Sognekirke og dette Sogn maaske kunde henlægges til Domkirkens Sogn, saa

Domkirken bedre kunde holdes ved Magt, skulle de nøje undersøge denne Sag og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 3, 462¹. K.

13. Dec. (Kronborg). Miss. til Christen Knudtsen om at modtage de Penge, som afdøde Chresten Friis's Arvinger skyldte til St. Knuds Kirke i Odense for Ringen, Begravelser og i andre Maader, og anvende dem til Kirkens Fornødenhed og Bygning. Hvis der paa Kirken findes nogen Bygfældighed, som kan forvolde større Skade, skal han straks lade det reparere. F. T. 3, 462. K.

— Oprejsningsbrev for Liborius Andersen til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen angaaende Drabet paa hans Fader, der for nogen Tid siden er bleven slaaet saaledes i Kirken i Rye af nogle andre, at han nogle Dage efter er død. Sagen er bleven forfulgt med Nævninger, men Nævningerne ere blevne dømte magtesløse paa Landstinget, fordi de ikke have dømt endeligt. J. R. 7, 203 b.

— Miss. til Eske Bilde. Naar Hr. Jørgen Skeel til Sovstrup, Embedsmand paa Kallø Slot, sender Skuder til ham til 300 Læster Kalk og Jørgen Kaas til Medelgaard, Embedsmand paa Aarhusgaard, sender Skuder til ham til 400 Læster Kalk, skal han straks lade dem faa saa megen Kalk, hvilken Skuderne skulle føre til Helsingør og levere til Borgemestre og Raad, hos hvem de skulle faa Betaling baade for Kalken og Fragten. Ligeledes skal han, foruden den Kalk, han tidligere har faaet Skrivelse om, fremsende 200 Læster Kalk til Kongens Bygnings Behov. J. T. 6, 278 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om ved Æbeltoft og Grenaa at arrestere saa mange Skuder, som kunne indtage 300 Læster Kalk ved Mariager og føre dem til Helsingør til Byens Behov. Udt. i J. T. 6, 279.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Kaas om at skaffe Skuder til 400 Læster Kalk. Udt. i J. T. 6, 279.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange, Landsdommere i Nørrejylland. Denne Brevviser Hans Ifversen, Borger i Kol-ding, har berettet, at han paa Landstinget har en Trætte med

¹ Tr.: Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. VIII. 91.

Kornmaaleren paa Koldinghus angaaende nogen Havre og noget Kavringbrød, som Hans Ifversen har ført fra Koldinghus til København. Det befales dem at paase, at der ikke vederfares Hans Ifversen andet end hvad Lov og Ret er. J. T. 6, 279.

14. Dec. (Kronborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Jørgen Christoffersen, Søn af Hr. Christoffer Jørgensen i Halsted, og Jens Hansen, Søn af Hr. Hans Pedersen, Sognepræst til Vesterborg, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 271 b.

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Jørgen Kiildsen, Borger i Helsingborg, har berettet, at Lauge Urne til Beltebjerg, forhen Landsdommer i Skaane, har stadfæstet en i Helsingborg afsagt 15 Mands Dom, hvori han efter et Kvindfolks Bekendelse tilfindes til enten at skaffe en Person, ved Navn Jens Kusk, der da tjente Jørgen Venstermand, hvilken Person hun ligeledes har beskyldt, til Stede eller selv lide derfor som vedbør. Da han nu formener at have fyldestgjort denne Dom, hvorfor han foraarsages til paany at indstævne Sagen for Landstinget, skal Laxmand Gyldenstjerne tage Sagen for sig og afsige Dom om, hvorvidt Jørgen Kiildsen bør være fri for den Sag eller ej. Sk. T. 4, 166 b.

15. Dec. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Hans Pedersen, Borger i Halmstad, har berettet, at han til Gavn for Befæstningen har mistet et Stykke Jordsmon af sin Gaards Grund, og anmodet om at faa nogen Betaling derfor. Holger Rosenkrantz skal lade Jorden vurdere og siden skaffe Hans Pedersen Betaling derfor. Sk. T. 4, 167.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Han skal ved første Lejlighed lade bygge et Hus ved Salpeterladen i sit Len, hvori denne Salpetersyder kan have sin Bolig, og give ham 4 Dlr. hver Maaned, indtil Laden er fuld; siden skal Salpetersyderen have Betaling efter Vægten, ligesom Salpetersyderen ved Antvorskov faar. Lavrids Ebbesen skal lade lave Kedler og Redskaber i Forraad til Salpetersyderen. Enhver af Kronens og de gejstlige Bønder samt Krigsfolket i hans Len skal age 10 Tønder Jord i Laden, hvorom der sendes ham et aabent Brev til Forkyndelse paa Tinge. J. T. 6, 279 b.

— Aab. Brev til alle Kronens og de gejstlige Bønder samt

de Bønder, der holde Knægte, i Skanderborg Len, at de efter nærmere Tilsigelse af Lavrids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, hver skal køre 10 Tønder Salpeterjord til den i Skanderborg Len opsatte Salpeterlade. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive straffet for Ulydighed mod Kongens Mandat. J. T. 6, 279 b.

17. Dec.¹ (Kbhvn.). Bestalling for Hans Andersen som Kaptejn over 210 Bønderknægte, der ere udskrevne til Soldater i Nørrejylland, nemlig af Riberhus Len 100, af Lundenis Len 55 og af Bøfling Len 55, at regne fra 29. Marts 1616 [ligelydende med Bestallingerne af 14. Dec. 1615]. J. R. 7, 185.

— Ligelydende Bestalling for Johan Anrep som Kaptejn over 262 (!) Bønderknægte, der ere udskrevne til Soldater i Nørrejylland, nemlig af Kallø Len 148 og af Silkeborg Len 117, at regne fra 13. April 1617. Udt. i J. R. 7, 186 b.

— (Kronborg). Miss. til Sten Brahe (Kallundborg Len), Jacob Ulfeldt (Nyborg Len), Jørgen Kaas (Aarhus Len), Lauridts Ebbesen (Skanderborg Len), Christen Holck (Silkeborg Len), Eske Brock (Dronningborg Len), Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len), Otte Brahe Pedersen (Koldinghus Len), Ernst Normand (Stiernholm Len) og Manderup Parsberg (Aalborghus Len). Der klages daglig til Kongen over, at Skipperne, naar de skulle fremføre Korn, Proviant, Havre og andet saadant til Kongens Behov, faa det tilmaalt med saa skarpt et Maal, at det ikke kan staa sit fulde Maal, naar de igen skulle levere det til Proviantskriveren, hvorved de ofte lide stor Skade. For at Kongen kan blive forskaanet for saadant Overløb, skulle de, naar der skal sendes Korn, Proviant, Havre og andet saadant over, lade en af deres Tjenere følge med for at levere det, saafremt Skipperen vil føre ham over paa sin egen Bekostning. Tjeneren skal være forpligtet til at lade sig nøje med den Kost, som Skipperen og Baadsmændene have. De skulle lade dette Brev

¹ Da dette og det følgende Brev ere indførte i Begyndelsen af Juli Maaned, foran Breve af 17. Juli, er Dec. muligvis en Fejlskrift for: Juli.

forkynde paa Bytinget og hvor det ellers gøres behov. Sj. T. 21, 271 b.

17. Dec. (Kronborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om nøje at lade undersøge i sit Len [Varberg], om Albret von der Felle, Borger i Nyløse, der er undveget fra Embedsmand paa Bergenhus Knud Urne til Aasmarks Tjener, der skulde føre ham ned til Kongen, er kommen bort med Knud Urnes Tjeners Vilje eller ej. Han skal indsende de Vidnesbyrd, han erhverver, til Kancelliet, saa Kongen kan rette sig derefter, og sørge for, at alle de, som denne Sag vedkommer, blive lovligt kaldede og stævned. Sk. T. 4, 167.

— Miss. til Kapitlet i Lund Domkirke. Af Kapitlets til Kancelliet indsendte skriftlige Erklæring og Besigtelse har Kongen set, at det Mageskifte, som Otte Lindenov, Embedsmand paa Sølvitsborg, ønsker at afslutte med Kapitlet, for Belejligheids Skyld godt kan ske. Kapitlet skal derfor bringe Mageskiftet til Afslutning, give Otte Lindenov Skøde paa Kapitlets Gods og passe paa, at Kapitlet i ingen Henseende kommer til kort. Sk. T. 4, 167 b.

18. Dec. (—). Miss. til Christen Hansen [Kronborg], Christoffer Basse [Frederiksborg], Mogens Pax [Roskildegaaard], Axel Urne [Ringsted Kloster], Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør], Jacob Ulfeldt [Nyborg], Christen Knudsen [Odensegaard], Marquardt Bilde [Rugaard], Corfidts Rud [Hindsgavl], Otte Brahe [Koldinghus] og Keye Rantzau [Kbhvn.]. Da Hr. Carl Philip, Sverrigs Riges Arvefyrste, Hertug til Sudermanlandt, Nørrike og Vermeland, paa sin Rejse til Tyskland vil rejse gennem Kongens Riger og Lande, skulle de, naar han kommer til Købstaden N., furere ham i godt Losement og, naar han rejser derfra, skaffe ham god Befordring, for hans egen Person med deres egne Heste og Vogn og for hans Følge med anden god Befordring. De skulle ogsaa selv ledsage ham til den næste Lensmand, for at Hertugen desbedre kan komme afsted. De skulle udkvittere Hertugen af hans Losement for hans eget Taffels Vedkommende. — I Brevet til Keye Rantzau: Hvis Hertugen ønsker at bese Flaaden, Tøjhuset, Holmen, Kollegierne eller andet, skal han tillade det. Sj. T. 21, 272 b. Orig (til Kristen Knudsen Akeleje) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Marquort Bilde og Dr. Hans Mikkelsen. Da

der er Trætte mellem Christen Knudsen, Embedsmand paa Odensegaard, og M. Hendrik Mikkelsen, Sognepræst i Odense, angaaende en Stævning, som M. Hendrik skal have sønderrevet, og andet mere, skulle de indstævne Sagen for sig og adskille Parterne ved en retfærdig Dom. F. T. 3, 455. K.

19. Dec. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre til Sparisholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmænd paa Hammergaard og i Hellenekirke Len. Da Tomas Nuell til Warfven, Hopmand paa Kronborg, har begæret noget Krongods i Gønge Herred i Skaane, nemlig 5 Gaarde i Nøsdal, 2 Gaarde i Lundhede samt $\frac{1}{2}$ Lejegaard og $\frac{1}{2}$ Krongaard, der staar øde, i Melbye, til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Giers Herred, nemlig 2 Gaarde og 1 Gadehus i Lyngbye og en Part i Lyngbye Vandmølle, hvoraf der aarlig svares 5 Skpr. Mel, 1 Gaard i Søndersløf og 3 Gaarde og 1 Hus i Noble¹, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 168.

20. Dec. (—). Miss. til Key Rantzau. Da Kongen vil lægge den Tiende i Balderup, som skal være ledig efter afdøde Valentin Hopmand, til sin Lysthave udenfor København, skal han sørge for, at Tienden herefter aarlig bliver ydet dertil. Sj. T. 21, 273.

— Miss. til Claus Machabeus. Hans Andersen, Embedsmand paa Arnsborg Slot Jacop Beck til Beldringes Foged, har berettet, at han paa sin Husbondes Vegne har en Trætte angaaende en Skov og i denne Sag har ført nøjagtige Vidnesbyrd, men Claus Machabeus vægrer sig nu ved at dømme i Sagen. Det befales ham at dømme i Sagen, saa vidt Lov og Ret medfører, eller ogsaa henvise Hans Andersen til hans tilbørlige Dommer. Sk. T. 4, 169 b.

— Miss. til Ernst Normand. Af hans skriftlige Fortegnelse har Kongen set, hvad der behøves til Reparationen af 2 bygfældige Kirker i hans Len [Stjernholm]. Kongen bifalder, at saafremt Sognemændene i Sognene selv ville bidrage den tredje Part, maa de 2 andre Parter udredes af de andre Kirker i Lenet, eftersom de have Forraad til. Naar Kirkerne

¹ Nøbbelev, Gærs H.

ere restavrerede, skulle Kirkeværgerne holde dem i Stand af Kirkernes aarlige Indkomst. Med Hensyn til det Kapel, som han begærer at maatte bruge til en dansk Skole i Horsens, skal han erklære sig til Kongen om, hvorvidt det, der skulde istandsættes paa Stiernholm Gaard, er gjort færdigt, og derefter afvente Kongens Resolution. J. T. 6, 280.

21. Dec. (Kronborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har paa Begæring af Kongen af Polen tilladt denne at føre 24 Foder Vin toldfrit gennem Sundet, hvorfor de uhindret skulle lade dem passere. Sj. T. 21, 273.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Jens Sparre. Da Axel Rosenkrantz til Gliminge har besværet sig over den sidste Taksering paa hans Rostjeneste, skulle de erklære sig om, hvorvidt de have takseret ham for mere end det skaanske Gods, da han i Jylland er bleven takseret for det jydskes Gods, og indsende deres Erklæring til Kancelliet, for at Kongen derefter kan give ham tilbørligt Svar, hvis han yderligere beklager sig. Sk. T. 4, 170.

22. Dec. (—). Miss. til Lensmændene over begge Rigerne. Da Kongen har en stor Del Kobber liggende ved Kronborg Slot, skulle de give de Sognemænd i deres Len, der herefter ville lade støbe Klokker til deres Kirker, Tilhold om at bestille dem hos Skriveren i Kobbermøllen her ved Slottet med Angivelse af, hvorledes de ville have dem med Hensyn til Størrelse og Vægt. De skulle her faa dem til samme Pris, som de kunne faa dem for i København og andensteds. Sj. T. 21, 273 b¹. Orig. (til Lensmanden paa Varberg Slot). Orig. (til Lensmanden paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lægge de 2 Gaarde i Dømmestrup² i Salling Herred, som afdøde Frandts Brockenhuus har været forlenet med, ind under sit Len [Dalum Kloster], indskrive dem i Jordebogen og gøre aarligt Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. F. T. 3, 463. K.

— Miss. til Lavrids Ebbesen om at lade 50 Hjulbøre lave og beslaa og ved første Lejlighed sende dem med Skib til

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 269 f. (med Dato: 12. Dec.).

² Dømmestrup, Aasum H.

Sundby Færge, hvorfra de siden skulle føres til Frederiksborg. Udt. i J. T. 6, 280 b.

22. Dec. (Kronborg). Miss. til M. Ifver Ifversen. For kort Tid siden¹ har han faaet Befaling til at paase, at Degnekaldene omkring Ribe blev betjente i Overensstemmelse med Ordinansen og Kongens Forordninger. Det befales ham nu at paase det samme med Hensyn til Degnekaldene nærmest omkring de andre Købstæder i hans Stift. J. T. 6, 280 b.

— (Kbhvn.). Kvittansiarum til Johan Sparre til Knapstrup, der paa afdøde Fru Elisabet Trolles, Gabriel Sparres Enkes Vegne har gjort Regnskab for Gabriel Sparres Afgift af Dalbye Kloster og for den uvisse Indkomst fra 1. Maj 1584, da Gabriel Sparre fik Klosteret i Forlening efter Johan Due til Tollids, til 1. Maj 1602, da han døde og det blev lagt under Malmøhus Len. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 75 b.

24. Dec. (Kronborg). Aab. Brev om, at ingen i de næste 10 Aar efter Trykningen maa eftertrykke de Skolebøger, Salmebøger, Bønnebøger og Almanakker, som Salomon Sartorius, Borger i København, trykker efter denne Dag, og som ere approberede og korrigerede af Professorerne, eller lade dem trykke andensteds og indføre her i Riget til Salg, dog de Breve, som Kongen tidligere maatte have givet andre Bogtrykkere hermed i alle Maader uforkrænkede. Handler nogen herimod, skal han have forbrudt alle de Eksemplarer, han har med at fare, den ene Halvpart til Kongen og den anden Halvpart til Salomon Sartorius. Sj. R. 16, 288.

— Miss. til Sten Brahe og Olluf Rosensparre om at møde paa Kronborg 3. Januar. Udt. i Sj. T. 21, 273 b.

— Aab. Brev til Adelen i Varberg Len. Da Kongen for kort Tid siden² har anmodet Adelen i Varberg Len om at lade deres Tjenere i Varberg Len hjælpe til med at fremføre et Antal Læs Sten til Opsætningen af et Stengærde omkring Varberg Købstad, og da Størsteparten af de Adelige, der have faaet Kongens Brev, have samtykket deri. paabydes det strengeligen dem alle, at enhver af dem ved første Lejlighed i Vinter, naar det bliver godt Føre, skal fremføre 50 Læs Sten,

¹ 20. Sept. 1617. ² 25. Aug. 1617.

som ere tjenlige til Gærdet, til de Støder, der anvises dem, naar de tilsiges af Lensmanden eller hans Fuldmægtig. Viser nogen sig modvillig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 4, 171.

24. Dec. (Kronborg). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om at lade det medfølgende aabne Brev til Adelens Tjenere i Varberg Len om Fremførelse af Sten i Vinter til Stengærdet ved Varberg By forkynde og paase, at Befalingen bliver efterkommet med allerstørste Flid og med det allerførste. Sk. T. 4, 170 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen har sendt sin Tømmermand op til hans Len [Kristanstad] for i Glimager Ørken eller paa Steder, hvorfra Tømmeret ellers ikke kan nedføres til Skibsbygning eller andet Behov, at lade hugge Tømmer til 100 Lader med Tilbehør til Stykkerne paa Orlogsskibene. Jens Sparre skal være ham behjælpelig med at faa de nødvendige Folk til Fældningen og Tilhugningen af Laderne, særlig Savskærere og Hjulmænd, der kunne hjælpe til med at udarbejde Tømmeret, da Kongen har befalet Tømmermanden at lade Laderne hugge helt færdige paa Stedet, for at Bønderne ikke skulle besværes med at føre desto større Tyng. Tømmeret skal hugges og tilhugges i „Neyen“¹ og paa belejlige Steder kastes i Vandet, hvor det skal blive liggende en 14 Dags Tid. Siden skal han, indtil nærmere Ordre, lade Tømmeret fordele og oplægge i Kirkerne der omkring, hvor det ikke ligger til Hinder for nogen og bedst kan tørres. Han skal paase, at denne Kongens Befaling med allerstørste Flid og med det allerførste bliver efterkommet. Sk. T. 4, 171 b².

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har sendt sin Tømmermand over for i Herridtsvad Klosters Skove ved allerførste Lejlighed at lade hugge Tømmer til 50 halve og hele Kartovelader med Tilbehør, som er 50 Par Hjul, 50 Par Hjul til Forstillinger, 200 Nav, 1200 Fjæle, 24,000 Eger, 100 Slaaer og Stødholter og 150 Aksler, samt Tømmer til 30 hele og halve Slangelader med 120 Nav, 120 Aksler, 750 Fjæle, 1449 Eger, 300 Slaaer og Stødholter og 150 store og smaa

¹ Rimeligvis menes Nede o: Næ; muligvis kan dog ogsaa menes Neden o: Omegnen. ² Udenfor er skrevet: Fredrik Markdaners Skrift.

Vognstjærter, hvilket Tømmer altsammen skal hugges og udhugges i „Neyen“ og paa belejlige Steder kastes i ferskt Vand, hvor det skal ligge en 14 Dages Tid. Siden skal det fordeles og oplægges i Kirkerne deromkring, hvor det ikke ligger til Hinder for nogen og bedst kan tørres, indtil Kongen lader det kræve. Anders Bilde skal hjælpe Tømmermanden med at faa Folk til at fælde og tilhugge Tømmeret, særlig Savskærere og Hjulmænd, der kunne hjælpe til med at udarbejde det, og iøvrigt paase, at denne Befaling bliver efterkommet med allerstørste Flid og med det allerførste. Sk. T. 4, 172.

24. Dec. (Kronborg). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Axel Rosenkrantz til Glimminge har begæret 2 Kapitlet tilhørende Gaarde i Valdby Sogn til Mageskifte for ligesaa godt Gods af sit Arvegods, hvorom han selv skal give nærmere Beretning, skal Kapitlet ved allerførste Lejlighed erklære sig, om det Gods, Axel Rosenkrantz begærer til Mageskifte, kan undværes fra Kapitlet, og om dette i enhver Henseende kan faa Vederlag derfor paa belejlige Steder, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 4, 172 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Gert Rantzau til Breidenborg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, af Otte Banner maa købe nogle Gaarde, som denne har pantsat til Hertvig Kaas til Møllerop, dog skal det, som disse Gaarde maatte være mere værd og blive betalt med, end Pantesummen beløber sig til, komme Otte Banners Kreditorer til gode, der have ham i Rigens Dele og Forfølgning. J. R. 7, 204 b.

25. Dec. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om indtil videre af Toldboden hver Maaned at betale Morten Knudsen, Kongens Herold og Raadmand i Helsingør, 36 Rdlr., hver Maaned beregnet til 30 Dage og at regne fra 24. Dec. sidst forleden. Sj. T. 21, 273 b.

26. Dec. (—). Miss. til Christoffer Gjøe. Da der skal være strandet et Skib under Stefns i hans Len og noget af Ladningen skal være solgt imod hans og Borgemesteren i Heddinges Forbud, skal han lade baade Køberne og Sælgerne tiltale og tage Dom over dem. Sj. T. 21, 274.

— Miss. til Chresten Høg. Da Jomfru Berte Orning har anmodet Kongen om Tilladelse til, at det Gods, der er

tilfaldet hende efter hendes afdøde Fader¹, til større Gavn for hende maa blive solgt til hendes Brødre Søfren Orning og Jørgen Orning til Eggit, og hendes Brødre have anmodet om at maatte købe Godset, tillader Kongen ham herved at sælge hendes Gods til hendes Brødre til den Pris, som hun kunde faa derfor af fremmede. Brødrene skulle dog, saalænge hun lever, beholde Pengene hos sig mod at svare tilbørlig Rente og stille nøjagtige Forlovere. Renten skal aarlig tilstilles hende. Hovedbrevet paa Pengene skal Chresten Høg beholde hos sig og give hende Forvaring derfor og Kopi deraf under sin egen Haand. Han skal paa Jomfru Berte Ornings Vegne give hendes Brødre Skøde paa hendes Gods og paase, at der vederfares hende hvad Ret og billigt er. J. T. 6, 281.

28. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Gjøe og Fridrik Redtz. Da Kongen har sendt sin Fuglefænger ud til forskellige Steder i Sjælland for at skaffe nogle tamme Duer til Kongen, anmodes de om at overlade Kongen de Duer, som de maatte have og maatte anse for tjenlige for Kongen, og sende dem til Kongen med Fuglefængereren. — Postscriptum: Da Kongen har bragt i Erfaring, at Fridrik Paslick til Rønnebeksholm skal have nogle gode tamme Duer, skal han gøre sig Flid for ogsaa at faa nogle hos ham. Sj. T. 21, 274.

31. Dec. (—). Miss. til Peder Basse, Mogens Pax, Axel Urne og Christoffer Gjøe om at møde med deres egen Vogn og Heste i København den 2. Jan. for den næste Dag at ledsage Kongen af Spaniens Gesandter til Kronborg. Sj. T. 21, 274 b.

¹ Vil Orning.

1618.

3. Jan. (Kronborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en Søn [Markus] af Heine Friis, Borgemester i Slangerup, og 2 Præstesønner fra Jylland i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 275.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da Kongen til Bygningen paa Frederiksborg behøver nogle Murermestre, Kalkslagere og Pligtskarle, skulle de i deres Len, enten i Købstæderne eller paa Landet, udtage N Murermestre, Kalkslagere eller Pligtskarle, som ere gode og dygtige, og sende dem til Frederiksborg med deres eget Bud og med en Fortegnelse over deres Navne og Fødested, saa de uden al Undskyldning kunne være paa Frederiksborg den 1. Marts. De skulle paase, at der ikke fremsendes nogen, som var fremsendt sidste Aar, men andre, som ere stærke og ulemlæstede. — Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 2 Murermestre, 2 Kalkslagere og 10 Pligtsfolk; Ifver Juel [Bøvling Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 8 Pligtsfolk; Gundi Lange [Sejlstrup Len] 6 Pligtsfolk; Eske Bilde [Mariager Kloster] 1 Kalkslager og 6 Pligtsfolk; Eske Brock [Dronningborg Len] 1 Murermester, 2 Kalkslagere og 9 Pligtsfolk; Knud Gyldenstjerne Axelsen [Hald Len] 1 Murermester og 4 Pligtsfolk; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 10 Pligtsfolk; Otte Brahe [Koldinghus Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 8 Pligtsfolk; Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len] 7 Pligtsfolk; Mogens Kaas [Ørum Len] 6 Pligtsfolk; Knud Gyldenstjerne [Vestervig Len] 6 Pligtsfolk; Jørgen Kaas [Aarhusgaard Len] 1 Murermester, 2 Kalkslagere og 8 Pligtsfolk; Christen Holck [Silkeborg Len] 6 Pligtsfolk; Fru Sophia Belov [Skivehus Len] 4 Pligtsfolk; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 1 Murermester og 8 Pligtsfolk; Ernst Normand [Bygholm Len] 8 Pligtsfolk. — Sjælland: Olluf Rosenparre [Dragsholm Len] 6 Pligtsfolk; Steen Brahe [Kallundborg Len] 1 Murermester og 1 Kalkslager; Ebbe Munk [Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 8 Pligtsfolk; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1 Murermester, 2 Kalkslagere og 10 Pligtsfolk; Christoffer Gjøe [Tryggevælde Len] 1 Kalkslager og 6 Pligtsfolk; Axel Urne [Ringsted Kloster]

6 Pligtsfolk; Jørgen Daa [Holbæk Len] 1 Kalkslager og 5 Pligtsfolk; Mogens Pax [Roskilde Len] 1 Murermester og 4 Pligtsfolk. — Fyen: Jacob Ulfeldt [Nýborg Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 8 Pligtsfolk; Christen Knudsen [Odensegaard Len] 2 Murermestre, 1 Kalkslager og 10 Pligtsfolk; Marquard Bilde [Rugaards Len] 4 Pligtsfolk; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 6 Pligtsfolk; Jens Juel [Tranekær Len] 1 Kalkslager og 9 Pligtsfolk; Corfidts Rud [Hindsgavl Len] 1 Murermester og 6 Pligtsfolk. — Skaane: Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 1 Murermester og 6 Pligtsfolk; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 1 Murermester, 2 Kalkslagere og 10 Pligtsfolk; Tagge Thott [Landskrone Len] 1 Murermester og 7 Pligtsfolk; Hr. Anders Sinklar [Gladsakse Len] 5 Pligtsfolk; Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] 7 Pligtsfolk; Laurids Grubbe [Aalholm Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 8 Pligtsfolk; Hr. Jørgen Lunge [Bahus] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 10 Pligtsfolk. Sj. T. 21, 275. Orig. (til Kristen Knudsen) i Landsark. i Odense.

4. Jan. (Kronborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd om med det allerførste at lade købe N Kærreheste til Kongen til højst 10 Rd. Stykket, de bedste og stærkeste de kunne faa til den Pris. Kongen sender dem hermed Penge, saa de straks kunne betale Hestene. De skulle beholde disse hos sig, indtil Kongen kræver dem. — Hr. Jørgen Lunge, Hr. Anders Bilde, Hr. Jens Sparre, Olluf Rosensparre, Steen Brahe, Jacob Ulfeldt, Sigvordt Grubbe, Tagge Thott Otsen, Tagge Thott Andersen, Holger Rosenkrantz Axelsen, Hr. Albret Skeel, Hr. Jørgen Skeel, Otte Brahe Pedersen, Laurids Ebbesen, Knud Gyldenstjerne Axelsen, Ebbe Munk og Palli Rosenkrantz hver 10 Heste; Hr. Andres Sinklar, Ernst Normand, Knud Gyldenstjerne Hendriksen, Christoffer Gjøe, Peder Basse og Mogens Pax hver 5 Heste. Sj. T. 21, 277 b. Orig. (til Anders Sinklar).

— Miss. til Falk Lykke. Af denne Brevviser Hendrik Degners Beretning har Kongen erfaret, at han har fortiet Tolden og Accisen af 2 Tdr. Rostockerøl, hvoraf den ene har været hans egen, den anden hans Baadsmands. Saafremt denne hans Beretning er rigtig, maa Falk Lykke aftinge Sagen med ham for 50 Dlr. Da Kongen har faaet at vide, at Falk Lykke skal have ladet en Skipper, Sierch Fougessen, der

skal være Ebert Arents af Hollands Fuldmægtig, arrestere for nogen Gæld, som han selv skylder denne, befales det ham at løsgive Skipperen af Arresten, da det er ubilligt, at den, der lovlig kræver nogen Gæld, skal arresteres derfor og tvinges til at kontrahere; siden skal han lade sin egen Sag paadømme efter Loven og Retten. Da Kongen ogsaa erfarer, at han har tilforhandlet sig et Skib, som skal være indkommen i hans Len [Kristianopol] som Vrag, udtaler Kongen sin Forundring over, at han vil befatte sig med noget saadant, da Recessen paabyder ham at ramme Kongens Gavn og Bedste deri og at købe saadant alene til Bedste for Kongen. Han skal med det første indsende Erklæring om denne Sag til Kancelliet. Sk. T. 4, 173.

4. Jan. (Kronborg). Miss. til Jomfru Margrette Hardenberg. Da Kongen har bevilget Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, at hans Datter, Jomfru Ingeborg Lange, maa blive indtaget i Maribo Kloster og faa Underholdning der, skal Margrette Hardenberg optage hende i Klosteret, naar der bliver en Plads ledig, lade hende faa samme Underholdning og anden Lejlighed som andre Klosterjomfruer og paase, at hun skikker sig tilbørligt mod hende og de andre Klosterjomfruer. Sm. T. 6, 139. K.¹

5. Jan. (—). Aab. Brev om, at Jens Bilde Eriksen har berettet, at der efter deres Forældre er tilfalden hans umyndige Broder Anders Bilde saa stor Gæld, at dennes Arvegods ikke kan forrente den, hvorfor han har begæret Tilladelse til at sælge saa meget af Broderens Gods, som behøves til Betaling af Gælden. Det tillades ham at sælge saa meget af Anders Bilde's Gods, som behøves til at betale Gælden med, dog skal det ske med Steen Bilde til Bildisholms Raad og Vidende, da denne paa Anders Bilde's Vegne skal have Tilsyn med, at alt gaar rigtigt til med Salget af Godset. J. R. 7, 204 b.

— Miss. til Jakop Lykke til Tanderup og Otte Skeel til Hammelse. Peder Munk til Sæbygaard har berettet, at han for nogen Tid siden af afdøde Henning Bilde's Gældnere har tilkøbt sig den største Part i Søndre Verløfgaard², som

¹ Tr.: Kall Rasmussen, Musse Herred S. 206.
Børglum H.

² Vrejlevkloster,

Jakop Lykke og Otte Skeel efter Kongens Befaling havde udlagt til disse for de Løfter, hvori de havde været for Henning Bilde. Da der nu er nogen Trætte paa Godset og Ejendommen og de Breve, hvormed Godset og Ejendommen skulle forsvares, staa i Viborg Domkirke under deres Forsegling, har han anmodet om kongelig Befaling til dem om at optage Brevene og levere ham de Breve, der ere nødvendige for ham til Forsvaret af hans Part af Godset og Ejendommen. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed at begive sig til Viborg, optage Brevkisterne og mod nøjagtig Reversal levere ham de Breve, der ere nødvendige for ham til at forsvare hans Part af Verløfgaard og Gods med, siden indlægge Reversalen tillige med en rigtig Fortegnelse over de udtagne Breve i Brevkisterne og igen forsegle disse. De skulle paase, at der ikke leveres ham andre Breve end dem, han er berettiget til. J. T. 6, 282.

7. Jan. (Kronborg). Miss. til Peder Basse [Svenstrupgaard], Mogens Pax [Roskildegaard] og Axel Urne [Ringsted Kloster]. For nogen Tid siden¹ have de faaet Ordre til at udse en bekvem Plads til Opførelsen af en Salpeterlade og til at lade hugge Tømmer dertil. Det befales dem nu med al Flid og ved første Lejlighed at efterkomme denne Befaling. Saasnart nogle af Bindingerne i Laden ere færdige, skal Salpetersyderen, der nu sendes til dem, drage omkring i Lenene og oplede Salpeterjord baade paa Kronens, Universitetets, Kapitlets, de gejstlige Personers og de udskrevne Bønders Gods, hvilken Jord Bønderne siden skulle henage til Stedet, eftersom det anvises dem. De skulle paase, at ingen af Bønderne vise sig modvillige, at Salpetersyderen ikke for Gunst eller Gave forbigaar de Pladser, hvor den bedste Materie er at finde, og at han forholder sig beskedelig og tilbørligt med Kasten og i andre Maader. De skulle ved Salpeterladen lade bygge et lille Hus, hvori Salpetersyderen kan have sin Bolig. Mogens Pax skal, indtil Værket kommer i Gang, hver Maaned give Salpetersyderen 4 Rdlr. Sj. T. 21, 278.

— Aab. Brev til Kronens, Universitetets, Kapitlets og de gejstlige Personers Bønder og de til at holde Soldater udskrevne

¹ 30. Okt. 1617.

Bønder i Roskilde, Ringsted og Svendstrup Len om, at enhver af dem efter nærmere Tilsigelse af sin Lensmand skal føre 4 Sække Jord, enhver Sæk regnet til 1 Td., til den Salpeterlade eller det Sted, som bliver anvist dem. Hvis nogen af dem viser sig modvillig, vil han blive tiltalt og straffet tilbørligt. Sj. T. 21, 279.

7. Jan. (Kronborg). Miss. til Sten Brahe [Kallundborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Peder Basse [Svendstrup Len], Mogens Pax [Roskilde Len] og Axel Urne [Ringsted Len]. Da Kongen vil have denne Salpetersyder boende i N Len for at oplede Jord og Materie til at lave Salpeter af, skulle de ved første Lejlighed paa en bekvem og belejlig Plads i deres Len i Skovegnen, hvor der ikke kan mangle Ved, lade opføre en Salpeterlade, der skal være 20 Favne længere end den, som staar i Vordingborg Len, i Tide lade hugge Tømmer dertil og lige ved Salpeterladen lade opføre et lille Hus, hvori Salpetersyderen kan have sit Tilhold. Saasart nogle af Bindingerne ere færdige, skal Salpetersyderen straks begynde paa Arbejdet. Indtil Værket kommer i Gang, skulle de give Salpetersyderen 4 Rdlr. om Maaneden. Sj. T. 21, 279¹.

— Miss. til Olluf Rosensparre om at lade en i hans Len [Dragsholm] udskreven Soldat, ved Navn Madts Ollufsen, være forskaanet og lade ham blive hos Hustru og Børn. Udt. i Sj. T. 21, 278 b.

— Aab. Brev om, at Falk Lykke til Skovgaard, Befalingsmand i Christianopol Len, indtil videre til Skibs maa lade udføre de Staldøksne, han kan stalde der paa Lenet og holde paa sit eget Foder, dog maa denne Bevilling ikke komme nogen af Kongens udgaaede Forordninger til Præjudice i nogen Maade. Han skal svare sædvanlig Told af Øksnene. Sk. R. 4, 76.

— Miss. til Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] og Falk Lykke [Kristianopol Len] om at give Bønderne i deres Len, der hidtil have ført eller have ladet føre Ved til den Kalkovn, som bruges til Bygningen af Christianopels Befæstning, Ordre til fremdeles, ligesom hidtil, at føre Ved til Kalkovnen

¹ Det indførte Brev er stilet til Sten Brahe.

eller lade det føre dertil, indtil Bygningen bliver helt færdig. Sk. T. 4, 173 b. K.

7. Jan. (Kronborg). Miss. til nogle Lensmænd om straks at købe Lam, Gæs, Høns og Æg i deres Len og ved allerførste Lejlighed sende dem til Kronborg til Udspisningens Behov. — Hr. Anders Bilde fra Helsingborg Len 50 Lam, 50 Gæs, 50 Par Høns og 100 Ol Æg; Tage Thott Ottesen fra Landskrone Len 40 Lam, 40 Gæs, 40 Par Høns og 100 Ol Æg; Sigvort Grubbe fra Malmøhus Len 80 Lam, 60 Gæs, 100 Par Høns og 100 Ol Æg; Mogens Pax fra Roskilde Len 50 Lam, 50 Gæs, 60 Par Høns og 100 Ol Æg til Fastelavn; Oluf Rosensparre fra Draxholm Len 100 Lam, 60 Gæs, 100 Par Høns og 100 Ol Æg til Fastelavn. K. Udt. i Sk. T. 4, 173 b.

— Miss. til Hr. Andreas Sinklar og Holger Rosenkrantz. Da Holger Rosenkrantz har berettet, at to Lensmænd i hans Len [Halmstad] ere udskrevne til at holde Soldater, og har anmodet om, at de maa blive fritagne derfor, da de ikke baade kunne være Soldater og Lensmænd, hvilken Begæring Kongen ogsaa har bevilget, befales det dem igen at udskrive to Bønder i Lenet i deres Sted, der ikke ere til for megen Skade for Kronen. K. Udt. i Sk. T. 4, 173 b.

— Miss. til Ebbe Galt. Da Søfren Søfrensen, Borger i Maribo, har udtaget Stævning over ham til førstkommende Herredag for nogle Penge, som han skylder Søfren Søfrensen, men denne er bange for, at Ebbe Galt forinden skal begive sig ud af Riget, saa han ikke skal kunne komme til nogen Ende med ham, forbydes det ham herved at begive sig ud af Danmark, førend han enten har betalt Søfren Søfrensen eller der er gaaet Dom i Sagen. Sm. T. 6, 140. K.

12. Jan. (—). Livsbrev for Peder Nielsen, Borge-mester i Nyborg, paa den Vandmølle, han har ladet opbygge mellem sin Gaard og Volden, kvit og frit, dog maa han ikke male andet derpaa end sit eget Korn, saa der ikke derved skal ske Kronens Møller noget Afbræk; derimod maa han, hvis han vil, bruge den til en Stampemølle. Saasart han dør, skulle hans Arvinger svare sædvanlig Landgilde af Møllen til Kronen. F. R. 3, 267 b¹. K.

¹ Udenfor er skrevet: Axel Arenfeldts Skrift.

12. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax om at give Kronens Bønder i sit Len [Roskilde] Ordre til, at enhver af dem saasnart som muligt skal køre 1 Læs Mursten, hvert Læs regnet til 60 Sten, fra Abramstrup til Frederiksborg, og paase, at Stenene fremkomme med det allerførste. Sj. T. 21, 279 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om, at enhver af dets Tjenere i Roskilde Len skal køre 1 Læs Mursten til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 280.

— Miss. til Christen Hansen om at give Kronens Bønder i Kronborg Len Tilhold om, at enhver af dem straks skal køre 2 Fyrrerender fra Daulykke Slette til Frederiksborg Slot, da enhver kan age 2 Render paa en Vogn. Sj. T. 21, 280.

15. Jan. (—). J. T. 6, 306, se 15. Juni 1618.

16. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Fridrik Paselick. Han har med Kongens Fuglefænger Simen tilsendt Kongen 4 Duer og tilbudt gerne at ville lade Kongen faa flere, hvis den Slags Duer kunne være Kongen tjenlige; Kongen anmoder ham nu om at undsætte ham med saa mange Duer som muligt af samme Slags og ogsaa af de andre, han har, saaledes som Fuglefængerens nærmere skal tilkendegive ham Kongens Vilje. Sj. T. 21, 280 b.¹

17. Jan. (—). Aab. Brev om, at M. Niels, Sognepræst paa Bremerholm ved Københavns Slot, indtil videre aarlig, fra dette Brevs Dato at regne, maa oppebære følgende Genant: 4 Pd. Rug, 5 Pd. Byg, $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 3 Tdr. Nødkød, $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk, 2 Tdr. Sild, 2 Tdr. Torsk, 13 Lispd. Bergefisk, 2 Tdr. Gryn og 2 Tdr. Ærter. Endvidere har Kongen bevilget at ville give en Klokke og Degn, som skal antages samme-steds, 10 Rdlr. 6 Rigsmark, 6 Al. Klæde og 6 Al. Foderdug. Rentemestrene skulle udrede alt det ovenskrevne til M. Niels. Sj. R. 16, 292 b. (Tr.: KD. II. 607).

— Miss. til Ebbe Munk [Antvorskov Len], Peder Basse [Svenstrup Len], Axel Urne [Ringsted Len] og Fru Karen Rostrop [Solte Len] om straks, medens Føret paastaar, at lade det Tømmer, som er hugget paa Skovene i deres Len til

¹ Efter Overskriften til Brevet drejede det sig om tamme Duer.

Kongens Skibsbygnings Behov, føre ned til det nærmeste Ladested, hvorfra det plejer og bekvemmost kan udskibes og føres hid. Sj. T. 21, 280 b.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen. Da Kongen har sendt sin Tømmermand til Sorø Klosters Skove for der at udse og fælde 2 Ege, som Kongen behøver til sin Skibsbygnings Behov, skal M. Hans uhindret lade Tømmermanden faa disse 2 Træer og skaffe ham Vogne og hvad andet han maatte behøve dertil. Det Tømmer, som efter Kongens Befaling er hugget i Skovene til Kongens Skibsbygnings Behov, skal han straks lade nedføre til det nærmeste Ladested, hvorfra det bekvemmost kan udskibes og føres hid. Sj. T. 21, 281.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, og Holger Rosenkrantz, Befalingsmand i Dalum Kloster. Da der skal holdes et Møde i Rømmos i Hertugdømmet Slesvig den 13. April angaaende den svabstedske, gottorpske og husumske Trætte, skal han indrette sig paa at give Møde paa Kronens Vegne til den Tid. Han skal gøre sig Flid for, at Striden kan blive bilagt og at Kronen ikke kommer til kort. Orig. (til Jakob Ulfeldt)¹.

23. Jan. (—). Miss. til menige Danmarks Riges Raad, med Undtagelse af Envold Kruse, om at møde paa Antvorskov den 8. Febr. Udt. i Sj. T. 21, 281.

25. Jan. (—). Miss. til Tage Thott Andersen og Tage Thott Ottesen. Da Kongen har forskrevet Hr. Jørgen Lunge til Odden, Marsk og Embedsmand paa Bahus, til sig, skulle de begive sig til Bahus, ligge i Slotsloven der i Hr. Jørgen Lunges Fraværelse og have godt Tilsyn med Vagten og andet fornødent. De maa ikke tilstede nogen fremmed at komme ind paa Fæstningen. K. Udt. i Sk. T. 4, 174.

28. Jan. (Frederiksborg). Kvittans til Jørgen Hundorp, Kongens Fiskemester, der nu har gjort Kongen Regnskab for de ferske Fisk, som han har solgt i Frederiksborg og Københavns Len fra 24. Nov. 1614 til 27. Nov. 1617, udover

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 37 (efter Brevet til Holger Rosenkrantz).

de Fisk, han har leveret til Kongens daglige Udspisning. De Penge, han har faaet ind, har han nu indleveret i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 16, 293.

28. Jan. (Sølvitsborg). Miss. til Otte Lindenov om ved første Lejlighed at lade de Ege i Gummerup Skov fælde og omhugge, som ved Granskningen ere sagte at være saa forfornede, at de ikke kunne bruges til det Brug, han har faaet Ordre til at hugge dem til. Kongen vil selv ved første Lejlighed sende en Tømmermand herop, som skal udse, hvilke Ege der kunne være tjenlige til at bygge et Hus af; dette Hus vil Kongen have ophugget her og siden sendt til København. Sk. T. 4, 174. K.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen har købt Ønestedt By med tilliggende Ejendom af Frandts Due til Kullebjerg, skal han straks lægge Byen under Hammer Len, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. K. Sk. T. 4, 174.

— Miss. til Sigvort Grubbe om endnu i Aar at bestille og lade brænde ligesaa mange Læster Kalk til Bygningen paa Christianstads Befæstning, som han hidtil aarlig har ladet bestille. Han skal give Bønderne i sit Len [Malmøhus] Ordre til, at de med det allerførste, medens Føret paastaar, skulle fremføre de Sten og andet, som de endnu restere med af det, som de tidligere have faaet Befaling om at fremføre til Christianstads Befæstning. Sk. T. 4, 174 b. K.

29. Jan. (Kronborg). Miss. til Axel Urne. Naar Jens Bryde i Kundbye lovligt stævner Peder Christensen i Tromminge¹, Herredsfoged i Tudtse Herred, i Rette for ham for en Dom, hvori Herredsfogden har dømt Jens Bryde til at være en Løgner, skal han dømme i denne Sag, saa der kan vederfares Jens Bryde hvad lovligt og ret er. Sj. T. 21, 281.

— Miss. til Hr. Andreas Sinklar. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af de ham undergivne Kaptejner og Officerer, naar nogle af de Gaarde, som de udskrevne Bønderknægte bo paa, blive ledige, understaa sig til at bortfæste dem efter deres Behag, tage Syn paa Skovene og ellers

¹ Trønninge, Tudse H.

at tilstede, at Ejendommen bruges og misbruges, som de synes. Da Kongen ikke vil have, at Lensmændene skulle befatte sig noget med Bønderknægtene udover at have Tilsyn med, at Gaardene og Skovene blive holdte ved Magt, vil han heller ikke tilstede, at Officererne understaa sig til noget saadant; de skulle alene forrette deres Kommando i Krigsvæsenet, saaledes som deres Bestalling tilholder dem. Sk. T. 4, 174. K.

29. Jan. (Kronborg). Miss. til M. Lodvig Montte, Ærke-
degn i Lunde Domkirke. Som han nærmere kan se af vedføjede
Supplikation, har denne Brevviser, Joseph Hansen, klaget
over, at M. Lodvig for nogen Tid siden har forvist ham
og hans Hustru af deres Gaard, fordi de begge ere gamle
Folk og for Alderdoms Skyld ikke længere skulle kunne besidde
den, uanset at de have tilbudt, at de aarlig ville svare deres
Landgilde og Rettighed deraf, som det sig bør. Han skal med
det allerførste indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kon-
gen deraf noksom kan erfare Sagens Lejlighed. Sk. T. 4,
174 b. K.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Løn] om at
lade lave 20 Par Rustvognskurve og med det første sende
dem til København. Udt. i J. T. 6, 282 b.

30. Jan. (Kbhvn.). Bestalling for Melchior Burggraf-
ling som øverste Kapelmester i Kongens Kantori. Han
skal være Kongen og dennes Riger huld og tro, med største
Flid tilholde de Musikanter, Instrumentister og andre i Kanto-
riet, som han har under sin Kommando, til at forrette deres
Bestilling, oplære og øve enhver i Musik efter Fornødenhed og
ordne alt, som det bør være i et „rømmeligt“ og velbestilt Kan-
tori, ligesom han altid skal lade sig finde villig og ufortrøden
med Opvartning, baade i Kirken og andensteds, naar han til-
siges. For denne Tjeneste skal han, fra 22. Jan. 1618 at
regne, aarlig have 200 Rdlr. i Løn, 10 Dir. hver Maaned i
Kostpenge og 1 sædvanlig Hofklædning, alt at udrede af Rente-
kammeret. Sj. R. 16, 293 b.

— Bestalling for Peder Falck, Baadsmand, som Un-
derarkelimester i Tøjhuset ved Københavns Slot, da han nu
har aflagt Ed paa at ville være Kongen huld og tro. Han skal
føre godt Tilsyn med de Regnskaber, som det er tilbetroet ham
i Forening med andre at forestaa, med Geværet og dets Tilbe-

hør, med Skyts, Krudt, Lod, Lunter, Salpeter, Svovl, Fyrværk og andet, som han enten nu modtager i Tøjhuset eller herefter faar indleveret, saa at der ikke bortkommer noget til Unytte. Han skal holde rigtige Bøger og Regnskaber over det, som ind- og udleveres, og han skal i Forening med de andre, der sammen med ham forestaa Regnskabet, underskrive de Beviser, der skulle gives derpaa. Han skal være den øverste Arkelimester og begge Arkelimestrene hørig og lydige og føre flittigt Tilsyn med, at der ikke sker nogen Skade ved Ild. Han skal saa ofte som muligt hjælpe til med at efterse alt og i Tide melde, hvilke Mangler der findes. Han maa ikke tilstede, at nogen bruger Bøsseskytterne eller andre, der arbejde i Tøjhuset, eller deres Kvinder og Børn til deres egen Tjeneste og Nytte i nogen Maade, og han skal hjælpe til med at holde stræng og skarp Justits over Bøsseskytterne og de andre Arbejdsfolk, saa enhver forretter det, der er paalagt ham. Han skal passe paa, at ingen gaar igennem paa dobbelt Navn eller faar større Besolding, end han kan fortjene, og at Vagten forrettes tilbørligt, ligesom han trofast skal lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor og naar det befales ham af Kongen, Statholderen eller andre paa Kongens Vegne. For denne Tjeneste skal han, fra dette Brevs Dato at regne, have N Daler i aarlig Løn, at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 16, 299.

30. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for Henrik Hansen, Baadsmand, som Underarkelimester i Tøjhuset. Sj. R. 16, 299.

— Bestalling for Adolf Friderich Grabow som øverste Arkelimester i Tøjhuset ved Københavns Slot. Han skal i Forening med Arkelimestrene og Underarkelimestrene underskrive de Beviser, der skulle udgives, og tilholde begge Arkelimestrene, begge Underarkelimestrene og andre, der have nogen Kommando, at de skulle passe deres Bestilling uden Forsømmelse og med Respekt. Han skal have 200 Rdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen for Underarkelimester Peder Falck]. Sj. R. 16, 303 b.

— Bestalling for Christoffer Suenck som Arkelimester i Tøjhuset ved Københavns Slot. Han skal være den øverste Arkelimester hørig og lydige og paase, at begge Under-

arkelimestrene og andre, der have nogen Befaling, passe deres Bestillinger med al Flid. [Iøvrigt enslydende med Bestillingen for Underarkelimester Peder Falck, naar undtages, at Besoldingen skal regnes fra 19. Jan. 1618]. Sj. R. 16, 300 b.

30. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Bestalling for Hans Budtz som Arkelimester i Tøjhuset ved Københavns Slot. Udt. i Sj. R. 16, 302.

— Mageskifte mellem Fru Birgette Skave til Eskildstrup og Kronen. Sj. R. 16, 294 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 76. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ofve Urup. Denne Brevviser, Christen Bendtsen, Borger i København, har berettet, at Ofve Urup har Tiltale til ham for en ringe Sag, som har tildraget sig for en Tid siden, og derhos begærct Missive til ham om at eftergive ham Sagen. Kongen anmoder ham om at lade Sagen falde og ikke yderligere tale paa den. Sk. T. 4, 175. K.

31. Jan. (Møllerød). Kontrakt med Vallentin Tømmermand i Mosse Mølle ved Roble angaaende Ophugningen af en Stald ved Sølvitsborg, hvilken siden skal føres til Frederiksborg og opsættes dér af ham: Han skal med det allerførste begive sig til Sølvitsborg, hvor han straks skal begynde paa Hugningen af Stalden, der skal være 100 Bindinger i Længden, hver Binding 2 sjællandske Al. lang, 12 Al. i Bredden og 6 Al. høj. Han skal med al Flid lave Stalden inden Høsten med Krybber, Stænger mellem Hestene, Loft og Sparreværk og al anden Tømmermandsgerning, som gøres fornøden til saadan en Stald. Han skal have 3 slette Dlr. for hver Binding, hvilke Penge skulle skaffes op til ham, efterhaanden som Arbejdet skridder frem. Han skal holde sig selv og de Folk, han bruger ved Ophugningen, med Kost og Løn. Naar Stalden er ophugget ved Sølvitsborg, skal han være forpligtet til for de samme Penge at begive sig til Frederiksborg og dér opsætte Stalden paa det Sted, som han faar Ordre til. Sk. R. 4, 76¹.

— Miss. til Otte Lindenov. Kongen har sluttet Kontrakt med Valentin Tømmermand om Ophugningen af en Stald

¹ Udenfor er skrevet: Peder Bildes Skrift.

ved Sølvitsborg Slot, hvilken Stald siden skal føres med Skib til Frederiksborg Slot. Stalden skal være 100 Bindinger lang, hver Binding 2 sjællandske Al. lang, 12 Al. bred og 6 Al. høj. Han skal for hver Binding have 3 slette Dir., saaledes som Otte Lindenov nærmere kan se af Kontrakten. Otte Lindenov skal, saaledes som Kongen selv har aftalt med ham, skaffe Valentin Tømmermand det Tømmer, han skal bruge til Stalden, og Fyrretømmer til Bjælker og Sparrer. Han skal paase, at Valentin Tømmermand med allerstørste Flid udfører Arbejdet, saa Stalden kan blive opsat ved Frederiksborg Slot inden næstkommende Vinter. Sk. T. 4, 175 b. K.

Febr.¹ (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har sendt Skibskaptejnerne Holgier Rosenkrantz, Henning Gabrielsen, Niels Hammer, Erik Grubbe, Niels Rosenkrantz og Sigvard Gabrielsen ud for at antage Baadsmænd til Skibene paa forskellige Steder efter de dem medgivne Fortegnelser. Det befales alle Embedsmænd, Borgemestre og Raad og andre at begive sig ud i Lenene med dem, saa de uden Ophold kunne blive befordrede i deres Hverv. Det skal paases, at der angives, udskrives og optegnes gode søerfarne Mænd, som Kronen kan være tjent med. Det skal nøje paases, at de udskrevne selv, og ingen andre, til Paaske allersest sendes til København, dog vil Kongen have dem fritaget, der have deres egne Skibe og ellers ere bosatte Borgere og drive borgerlig Næring, hvis der da ellers er andre at faa, men Lensmændene skulle paase, at de dem underlagte Borgemestre, Fogder og andre af Hensyn til deres egen Sejlads og Brug ikke forstikke de Folk, som de selv agte at have Tjeneste af. Sj. R. 16, 309 b.

— Aab. Brev om Udskrivning af Baadsmænd i Danmark og Norge. Sj. R. 16, 310. (Tr.: CCD. III. 310).

3. Febr. (Kronborg). Aab. Brev om, at Indbyggerne i Christianopel, indtil anden Ordre gives, til Skibs maa udføre de Staldøksne, som de kunne købe paa Akseltorvet i

¹ Dette Brev er i Registranten dateret: 30. Febr., den samme Dato har nu ogsaa det følgende Brev, men det har oprindelig været dateret: 30. Januar. Rimeligvis have begge Brevene oprindelig været daterede: 30. Jan., men ere først afgaaede i Febr., hvorfor man har rettet Jan. til Febr., uden samtidig at rette Tallet. Brevene ere indførte i Slutningen af Febr.

Christianopel og paa andre lovlige og uforbudte Steder, dog skulle de svare sædvanlig Told af Øksnene og de maa ikke under det Skin udføre Græsøksne. Lensmanden skal flittigt paase, at denne Bevilling ikke bliver misbrugt. Sk. R. 4, 78 b.

3. Febr. (Kronborg). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Borgerskabet i Aahus bevilger, at Borgerne maa være fri for at udrede den Bøsseskytteskat, som de skulde udgive til Kyndelmisse Dag [2. Febr.], da de af Kongen have faaet Ordre til at flytte fra Byen. Sk. R. 4, 79.

— Kontrakt, med Olluf Madsen, Murermester, om Opmuringen af en Kirke i Christianopel efter den Afridsning, han har faaet derpaa. Kirken skal være 60 sjællandske Al. i Længden, 20 Al. i Bredden og 12 Al. i Højden, med 2 Gavle, en paa hver Ende. Muren skal allevegne være 2 Al. tyk, og der skal være et Taarn paa den nordre Side, som skal være 14 Al. i Firkant og 40 Al. højere end Sparreværket paa Kirken er. Forneden, indtil Kirkemuren slipper op, skal Muren i Taarnet være $2\frac{1}{2}$ Al. tyk og derefter opad 2 Al. med 2 Gavle paa. Paa den ene Side af Kirken, tværs overfor Taarnet efter Skabelonens Udvisning, skal der opmures lige som et Vaabenhus, lige saa højt som Kirkemuren er og med en Gavl paa. Olluf Madsen skal selv grave Grunden til Fundamentet. Han skal med al Flid og Vindskibelighed udføre Arbejdet, saa selve Kirken kan blive færdig i Aar og Taarnet med Vaabenhuset i det næstfølgende Aar. Han skal selv lønne de Folk, han behøver til Arbejdet; derimod skulle de Materialier, som han skal bruge, skaffes ham paa Pladsen. Han skal for dette Arbejde have 1100 Rdlr., som efterhaanden skulle sendes derop og udbetales ham af Lensmanden, eftersom Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 79 b.

— Miss. til Falk Lykke. Da Kongen har sluttet Kontrakt med Oluf Madtsen, Borger i Christianopel, om Opmuringen af en Kirke i Christianopel, saaledes som han nærmere kan se af Kontrakten, skal Falk Lykke paase, at Oluf Madtsen udfører Arbejdet tilbørligt, og i rette Tid lade det Tømmer hugge, som Oluf Madtsen maatte behøve til Bjælker og anden Nødtøft, saaledes som Oluf Madtsens egen Fortegnelse nærmere udviser; dog skal han passe godt paa, at Oluf Madtsen ikke faar mere Tømmer, end han har Brug for. Kongen sender ham den af

Kongen selv underskrevne Kontrakt. Han skal tilstille Oluf Madtsen Kontrakten, ladø ham underskrive den medfølgende Revers, som han skal give Kongen, og snarest indsende den til Kongen. Sk. T. 4, 176 b. K.

3. Febr. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre om at betale Prammændene i Aaahus en rimelig Fragt for de gullandske Sten og andet af Kongens Gods, som dér bliver ind- og udskibet, og give dem Tilhold om at holde gode færdige Pramme, hvormed de uden Fare kunne fremføre Kongens Gods. K. Udt. i Sk. T. 4, 176 b.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Mogens Gudmantsen og Abraham Nielsen i Vandbierrig og Peder Mikkelsen i Udstrup¹, der ere udskrevne for Soldater, bo paa Landevejen og derfor for adskillig Belejligheds Skyld ikke kunne undværes fra Lenet, skulle de forskaanøs for Krigstjeneste og igen indskrives i Jordebogen for at gøre Ægt og Arbejde lige med andre Bønder. Jens Sparre skal i deres Sted udskrive Troel og Krog i Porrerop og Aage i Gundestrup til Soldater og med det første meddele Kaptejnen denne Kongens Anordning. Sk. T. 4, 175 b. K.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Det er berettet Kongen, at en Del af de Borgere, der tidligere have boet i Væ, har taget Plads ind i den ny Befæstning Christianstad, men nu ikke er i Stand til at bygge paa disse Pladser, til ikke ringe Forhindring og Skade for Byen og for Borgerskabet i Aaahus, som gerne vil bygge deri. Han skal med Flid undersøge, hvor mange der have ladet sig udvise Pladser i Christianstad uden at være i Stand til at bygge derpaa, og siden udvise disse Pladser til Borgerne i Aaahus, som saa kunne bygge derpaa, dog skulle Borgerne i Aaahus betale dem, der miste Pladserne, hvad de maatte have anvendt paa disse enten med Fyl- ding eller i andre Maader. Sk. T. 4, 176. K.

4. Febr. (Frederiksborg). Aab. Brev om Privilegier for Borgerne i Christianopol. Sk. R. 4, 80. (Tr.: CCD. III. 521 f.).

— Miss. til Bispen i Lund. Da Aaahus By herefter ikke

¹ Ulstorp, Gyngø H.

behøver mere end én Præst, fordi Borgerne skulle flytte derfra, skal han, naar der bliver et Kald ledigt i Stiftet, hjælpe den Kapellan, som har været i Aahus, dertil, dog skal alt gaa efter Ordinansen. Endvidere skal han tilstede, at Hans Jørgensen bliver Kapellan hos sin Fader Hr. Jørgen Andersen, Sognepræst i Ønestad. Sk. T. 4 177. K.

4. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Kongen har bestemt, at Ellekiøbinge Kirke, der hidtil har været Anneks til Aahus Kirke, skal kasseres og Sognefolket søge til Aahus Kirke, skal han lade Ellekiøbing Kirkeklokke føre til Væ Kirke og lade Nybølle Klokke, som nu er i Væ Kirke, komme til Emmitslef Kirke i Giøng Herred. Sk. T. 4, 177. K.

— Aab. Brev til Sognemændene i Ellekiøbinge Sogn om, at Ellekiøbinge Kirke skal kasseres og at de herefter altid skulle søge til Aahus Kirke og svare samme Rettighed til Aahus Kirke, som de hidtil have svaret til Ellekiøbinge Kirke. K. Udt. i Sk. T. 4, 177.

— Miss. til Bispen i Skaane. Borgemestre og Raad i Christianstad have anmodet om, at de nærmest ved Byen liggende Sogne maa tage sig Sognedegne fra Skolen i Byen. Da disse Sogne imidlertid nu betjenes af andre og der heller ikke i Christianstads Skole findes Personer, der med Gavn kunne forestaa Sognene, skal han give menige Sognedegne i Christianstads Len Tilhold om, at enhver af dem aarlig til Skolebørnenes Ophold i Christianstads Skole skal give 1 Skp. Korn af hvert Pd. Korn, de have i Løn, indtil der kommer Personer i Skolen, som kunne betjene Degnekaldene tilbørligt, og de Degne, der nu ere i Sognene, enten dø eller kunne promoveres andenstedshen. Sk. T. 4, 177. K.²

— Miss. til Superintendenten i Skaane. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Viby og Rynkebye Sogne i Villands Herred, der hidtil have været betjente af to Præster, dog ere helt ringe, saa ethvert af Sognene ikke vel kan opholde en Præst, har han bestemt, at de 2 Sogne herefter skulle være

¹ Nøbbelev, Gærs H.
S. 492.

² Tr.: Rietz, Skånska Skolväsendets Hist.
S. 492.

Annekser og betjenes af én Præst, hvilket Superintendenten skal lade saaledes forordne. Sk. T. 4, 177 b. K.

4. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Roskilde om at bevilge, at enhver af dets Tjenere i Roskilde Len og nærmest omkring Sundbye Færge straks, medens Føret paastaar, maa age 3 Læs Mursten fra Abramstrup til Frederiksborg Slot, saa ingen bliver forskaanet derfor. Sj. T. 21, 281 b.

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax om, at enhver Bonde i Roskilde Len skal age 3 Læs Mursten fra Abramstrup Len til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 281 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre om at tilsige Kronens Bønder i sit Len [Dragsholm] til straks, medens Føret paastaar, at age et Antal Læster Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg, saaledes som Christoffer Basse, Embedsmand paa Frederiksborg, skal give ham nærmere Underretning om. Sj. T. 21, 282.

5. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] om, medens Føret paastaar, at lade noget Skibstømmer henage til de Steder, hvorfra det kan udskibes og fremføres. Udt. i Sj. T. 21, 282.

6. Febr. (—). Bestalling for Mogens Pedersen som Underkapelmester i Kongens Kantori. Han skal være Kongen og dennes Riger huld og tro og med største Flid, særlig i Kapelmesterens Fraværelse, tilholde de Musikanter, Instrumentister og andre i Kantoret, som han har under sin Kommando, til at forrette deres Bestilling. Han skal være den øverste Kapelmester hørig og lydig og skal altid lade sig finde villig og ufortrøden med Opvartning baade i Kirken og andensteds, naar han tilsiges. I Kapelmesterens Fraværelse skal han altid tage de musikalske Bøger, som høre til Kantoret, til sig og altid beholde dem ved Kapellet. Han skal, fra 22. Jan. 1618 at regne, have 160 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 7 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. Til 6 Diskantister, som han skal informere og øve i Musik, skal han have 4 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge til hver og aarlig til hver 1 sædvanlig Hofklædning, 1 Hat, 1 Par Strømper, nødtørftige Sko, Skjorter og Kraver og nødtørftige Bøger, Papir og Blæk til Drengenes Behov. Endvidere skal han aarlig have 40 Rdlr. til Løn

og 5 Dlr. om Maaneden til Kostpenge til en Skolemester for Diskantisterne, der skal oplære dem in literis et moribus og holde dem under god Disciplin. Alt skal udredes af Rentekammeret. Kostpengene og Genanten til Drengene og Pensionen og Maanedspengene til Skolemesteren skulle begynde, naar han har bragt dem sammen. Sj. R. 16, 305.

6. Febr. (Kbhvn.). Forordning om Statuter for Roskilde Domkapitel. Sj. R. 16, 330. (Tr.: CCD III. 522 ff.).

— Aab. Brev om, at Knud Christensen maa faa Kronens Mølle ved Kronborg Slot, der kaldes Kongens Mølle, for sædvanlig aarlig Landgilde. Han skal være forpligtet til at holde Møllen ved Hævd og Bygning, til at holde Kobbermøllen og Hammermøllen ved Kronborg i Stand og til at udføre det nødvendige Arbejde paa de Skytslader, der sendes til Hammermøllen for at blive beslaaede. Han skal have 6 Rdlr. hver Maaned i Løn, hvilke skulle betales ham af Skrивeren i Kobbermøllen. Sj. R. 16, 306 b.

— Miss. til Christen Hansen om at lade Knud Christensen faa Kongens Mølle udenfor Kronborg og lade ham nyde den efter det ham givne Brev. Udt. i Sj. T. 21, 282.

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om i de Skoler, de have under sig, at udsøge 3 Skolepersoner, en af de bedste Bassister, en af de bedste Tenorister og en af de bedste Altister, som kunne blive tjenlige til at bruges som Musikanter i Kongens Kantori, og ved første Lejlighed sende dem til København til Kongens Underkapelmester Mogens Pedersen. Sj. T. 21, 282 b. Origg.¹ (til M. Kristen Hansen og M. Jens Gødesen, Superintendent i Vendelbo og Aarhus Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har antaget Anders Nielsen til Salpetersyder i Helsingborg og Landskrona Len, skal Anders Bilde lade købe Kedler og andet til Salpetersyden fornødent i Forraad og erklære sig til Kongen om, hvor mange Læs Jord det efter Salpetersyderens Mening er nødvendigt, at enhver af Bønderne, saa vel Kronens som de

¹ Tr.: Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus II. 36. E. G. Tauber, Hist. scholæ cathedr. Arhusiensis P. 54 f. (med Dato: 8. Febr.).

gejstliges Tjenere, i Begyndelsen fremføre til Salpeterladen. Han skal give Salpetersyderen 4 Rdlr. om Maanedens i Kostpenge, indtil Arbejdet kan gaa for sig. Sk. T. 4, 178. K.

6. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Laurids Grubbe. Da Falk Brahe til Orebygaard har berettet, at Ebbe Galt skylder ham en mærkelig Sum Penge, skal Lavrids Grubbe paa Falk Brahes Begæring gøre sig Flid for at faa fat paa Ebbe Galt og siden paa Falk Brahes egen Bekostning sende ham til København til det Stéd, der er bestemt for saadanne Personer, der blive indsatte for Gæld. Sm. T. 6, 141. K.

— Miss. til Lavrids Ebbesen. Da Kongen har givet Ernst Normand, Embedsmand paa Stiernholm, Ordre til at købe nogle Tønder Havre, men nu erfarer, at han ikke har Penge nok til at betale Havren med, skal Lavrids Ebbesen købe Havren og lade den sende til Sundbye Færge. Udgiften derved skal han indføre i sit Regnskab. J. T. 6, 282 b.

7. Febr. (—). Miss. til Tolderen i Nyborg. Da Kongen har bevilget sin Frænde, Hertug Johan af Slesvig og Holsten, at han herefter som tilforn maa faa 12 Foder Vin, der blive købt til Hertugens eget Behov, toldfrit gennem Bæltet, skal han uden Forhindring lade Hertugens Fuldmægtige passere gennem Bæltet med Vinen mod Hertugens Kvittans. F. T. 3, 465.

10. Febr. (Antvorskov). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn [Just] af Hr. Lauridts i Uby og en Søn af Hr. Lauridts i Ørumbvold i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 282 b.

— Miss. til Sigvordt Beck og Christoffer Urne. Da Kongen har eftergivet Ifver Hansen, Borgemester og Tolder i Kalundborg, 50 Rdlr. af den Told, som han ikke har gjort Regnskab for, skulle de lade ham blive kvitteret for disse 50 Rdlr. Sj. T. 21, 282 b.

12. Febr. (Roskilde). Miss. til M. Hans Staffensen om at give Kapitelstjernerne i Sorø Len og nærmest der omkring Ordre til med det allerførste at fremføre det Skibstømmer, som er hugget der paa Skovene, til Ladestedet, hvor det kan udskibes. Udt. i Sj. T. 21, 283.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Kongen vil have en Salpeterlade opsat i Fyen og vil have en Salpetersyder boende derved, som kan oplede Materie til at syde

Salpeter af, skulle de flittigt undersøge, paa hvilke Steder i Fyen Salpeterladen bekvæmmost kan opsættes og hvor Kronens Skove bedst kunne taale det, og ved første Lejlighed indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen deraf noksom kan erfare al Lejligheden. F. T. 3, 466.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage 2 Sønner [Iver og Augustinus] af Hr. Hans i Boeslund i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 283 b.

— Miss. til Jørgen Daa. Kongen har bevilget Fru Anne Rosenkrantz til Søholm, Frandts Rantzaus Enke, at hun af Kronens Bønder i Holbæk Len maa faa 12 Vogne, der kunne føre nogle Deler, hun har liggende ved Holbæk, paa Vej til hendes Gaard Søholm, indtil hendes egne Tjenere kunne modtage dem og føre dem til hendes Gaard. Han skal rette sig herefter. Sj. T. 21, 283.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Arvingerne efter afdøde Hr. Breide Rantzau, Statholder i København, have berettet, at de ved allerførste Lejlighed ville skifte og dele Arven efter ham, og anmodet Kongen om at beskikke Frandts Rantzau en Væрге, medens Skiftet staar paa, skal Palli Rosenkrantz rette sin Lejlighed efter at være til Stede i København den 22. Febr. for at paatage sig Værgemaalet for Frandts Rantzau, medens Skiftet staar paa, og paase dennes Tarv ved dette. Sj. T. 21, 283 b.

— Miss. til Marqvor Bilde og Jørgen Brahe i Fyen. Da Arvingerne efter afdøde Hr. Breide Rantzau til Randzouholm ved første Lejlighed ville skifte den efter ham faldne Arv og Skiftet ikke godt kan gaa for sig, førend Bygningerne paa hans Hovedgaarde ere blevne takserede, skulle de straks taksere Bygningerne paa alle de Hr. Breide Rantzau tilhørende Gaarde i Fyen for rede Penge, saaledes som de maatte anse det for rimeligt, og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. F. T. 3, 464.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt og Axel Urup om at taksere Monstrup og Nes i Skaane. Udt. i F. T. 3, 465.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Krafse og Mogens Pax om at taksere Svanholm paa Sjælland. Udt. i F. T. 3, 465.

14. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jørgen Grubbe og Jesper Grubbe om at takserer Bremmersvold og Kastrup¹ paa Laaland. Udt. i F. T. 3, 465.

— Ligelydende Miss. til Otte Skeel og Jørgen Worm om at takserer Nes i Jylland. Udt. i F. T. 3, 465.

— Miss. til Tage Thott. Kongen tillader ham straks at begive sig ned fra Elfsborg Slot til Skiftet efter Hr. Breide Rantzau til Rantzauholm, forhen Statholder i København, da han selv er interesseret deri. K. Udt. i Sk. T. 4, 178.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget Hr. Giert Rantzau til Bredenburg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten, at han maa faa 2 Skibsladninger guldlandske Sten til Købs paa Gotland, skal Ditlef Holck lade ham faa disse for en rimelig Betaling. K. Udt. i Sk. T. 4, 178.

17. Febr. (—). Miss. til Otte Skeel og Jacob Lykke. Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Befalingsmand paa Vestervig Kloster, har berettet, at han er bange for, at han skal komme i nogen Ulejlighed paa Grund af de Løfter, han er i for afdøde Henning Bilde. Da de have faaet Ordre til at skifte Henning Bildes Gods og Formue mellem hans Kreditorer, skulle de lade Knud Gyldenstjerne faa Kopier af de Akter, der ere indlagte og forløbne ved Delingen af Godset og Gælden, og af de andre Dokumenter, som maatte findes i Henning Bildes Værge, Kvitanser og andre, saa vidt det kan være ham tjenligt til Rettens Befordring, og overlevere det til ham under deres Hænder. J. T. 6, 282 b.

18. Febr. (—). Aab. Brev om Stadfæstelse for Bønderne paa Reirsøe under Antvorskov Slot paa Kongens Faders og Farfaders Stadfæstelser paa de Bønderne af afdøde Kong Christiern givne Benaadninger med Hensyn til Landgilde og anden Rettighed, som de skulle svare til Kronen. Sj. R. 16, 307.

19. Febr. (Kronborg). Miss. til Jørgen Daa. Da Kongen har ladet hugge en stor Del Tømmer i Kronens Skove ved Sorø Kloster til sine Skibes Fornødenhed og Bønderne i Lenet ikke

¹ Kelstrup, Fuglse H.

bekvemst kunne udføre det til Ladestedet, medens Først paastaar, skal han straks give Kronens og de gejstlige Personers Bønder i Merløse Herred Ordre til at hjælpe Sorø Klosters Bønder med at føre det i Sorø Skove huggede Tømmer til det Ladested, M. Hans Staffensen giver Ordre til, medens Først paastaar. Sj. T. 21, 284.

19. Febr. (Kronborg). Miss. til Hr. Jens Sparre. For et Aar siden bevilgede Kongen i Christianstad, at Stenhuggeren sammesteds maatte faa 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Otting Smør paa hvert Hundrede Al. Feltsten, som han hugger. Det befales ham indtil videre at lade Stenhuggeren faa nævnte Korn og Smør. K. Udt. i Sk. T. 4, 178.

20. Febr. (—). Miss. til Tagge Thott om at give Jens Hansen, Borger i Landskrone, og hans Hustru, der for siddende Ret have injurieret Borgemestre og Raad i Landskrone med adskillige Trusler og Skældsord, Tilhold om, da Sagen af ham er indstævnet for Herredagen, at sætte nøjagtig Borgen for sig, at han indtil Sagens Uddrag vil være Borgemestre og Raad aldeles ubevaret, ligesom Tagge Thott ogsaa skal sørge for, at Borgemestre og Raad kunne blive forskaanede for videre Skældsord af Jens Hansen og hans Hustru. Sk. T. 4, 178 b. K.

21. Febr. (—). Skøde til Henrik Hanne, Lademager, og hans Arvinger paa en Kronens Bolig i Kongens Gade i Helsingør mellem den Gaard, Gregorius Trehov bor i, og Simmen Kocks Bolig; Længden langs Gaden er 8 sjæll. Al. 1 Kvarter, Længden fra Gaden gennem Huset og Gaardsrummet indtil Hospitalshuset er 23 sjællandske Al., Bredden langs Hospitalshuset inderst i Gaardsrummet er 10¹/₂ Al., Bredden langs Aahuset fra Simmen Kocks Plankeværk til Gregorius Trehovs Badstuevæg i Gaardsrummet er 7¹/₂ Al. ¹/₂ Kvarter. Sj. R. 16, 308.

— Forleningsbrev for Torben Gabrielsen til Kringrup, der har lovet at ville være Landsdommer i Fyen og har aflagt Ed som saadan, paa det til Landsdommerbestillingen henlagte Gods [ligelydende med Forleningsbrevet af 16. Juni 1613 for Hans Kaas]. K. F. R. 3, 268.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Fyen om herefter at holde Torben Gabrielsen til Kringrup for deres Landsdommer,

da Kongen har forordineret ham dertil, og søge deres Ret hos ham. Han skal være forpligtet til at hjælpe dem alle i de Sager, der bør paadømmes paa Landstinget, saa vidt Lov og Ret er. K. Udt. i F. R. 3, 268 b.

21. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hans Kaas. Da Kongen nu har forskaanet ham for Landsdommeriet i Fyen, men han har indstævnet forskellige Sager for sig, hvori han endnu ikke har dømt, fordi han i Mellemtiden blev forløvet fra Bestillingen, har Kongen givet hans Efterfølger Torben Gabrielsen til Kringerup Ordre til at dømme i disse Sager. Det befales ham i den Anledning straks at levere Torben Gabrielsen de Breve og Dokumenter, han har hos sig vedrørende de for ham indstævnedes Sager, og med Flid give ham Underretning om alt hvad han ved om Sagerne. F. T. 3, 466. K.

— (**Kronborg**). Miss. til Torbern Gabrielsen. Da tidligere Landsdommer i Fyen, Hans Kaas til Lindskou, har indstævnet forskellige Sager for sig, hvori han endnu ikke har dømt, fordi han imidlertid er bleven forløvet fra Bestillingen, skal Torbern Gabrielsen tage disse Sager for og uden lang Forhaling dømme endeligt i dem. Det er ikke nødvendigt, at der udgives nye Stævninger i disse Sager. F. T. 3, 467. K.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Kongen, der for nogen Tid siden har befalet Hr. Albret Skeel til Fusinge, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, at lade Stabye Kirke, som skal være meget bygfældig, reparere, har nu bragt i Erfaring, at nævnte Kirke ligger nærmere ved Ulrik Sandbergs end ved Hr. Albret Skeels Len, saa Ulrik Sandberg bekvemmere kan lade den istandsætte. Ulrik Sandberg skal derfor lade Kirken istandsætte af de Kirkers Forraad, som Ærke- degnen i Ribe Domkirke maatte have i Forsvar, hvilket Forraad han skal kræve af denne. J. T. 6, 283.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen har af hans Erklæring set, at Malt Kirke, til hvis Reparation Thomas Jul til Estrup tilbyder at ville give 200 Dlr., skal være ham 305 Dlr. skyldig. Kongen anser det derefter ikke for billigt, at andre Kirker bidrage noget til Kirkens Reparation, medmindre Thomas Jul vil eftergive denne Gæld og yderligere bidrage noget til dens Istandsættelse, hvilket ogsaa Sognemændene skulle gøre, enhver efter sin Formue. Hvis de ikke ville gøre det,

skal Albret Skeel ordne det saaledes, at Kirken, førend noget af dens Gæld bliver betalt, forlods faar, hvad der maatte være nødvendigt til at holde dens Tag, Vinduer og Døre vedlige med. J. T. 6, 283 b.

22. Febr. (Kronborg). Miss. til Axel Urne. Da en af Fridrik Redtz til Tyrrestrups Bønder i Kielleklindt i Sjælland, ved Navn Søfren Jensen, er svoret til Banemand for et Drab, han har begaaet, og Fridrik Redtz, siden samme Afsigt er gjort, har erhvervet to Vidner til videre Bekræftelse af Afsigten, skal Axel Urne, da det i sig selv er billigt, at saadanne Forseelser blive tilbørligt straffede, anse disse Vidner for fulde, naar nævnte Manddrab og Afsigt blive indstævnedes for ham, for at Manddraberens, hvis han er skyldig, ikke skal forblive ustraffet. Sj. T. 21, 284.

— Miss. til Peder Basse. For nogen Tid siden har han faaet Befaling til at paatage sig Værgemaalet for Fru Inger Basse, da hendes Søn Ifver Ulvsaks har forestaaet det noget sælsomt. Da han nu har erklæret, at det Gods, som Ifver Ulvsaks har solgt af sin Moders, er solgt for dermed at betale Gælden efter hendes afdøde Søster Fru Margrette Basse, som hun har arvet, og at han for det Gods, han har bortskiftet, har faaet andet Gods, der ligger helt belejligt for hende, bevilger Kongen, at dette Mageskifte maa blive gældende, og befaler ham at modtage det Gods, som Ifver Ulvsaks har tilskiftet sig, og at lade Inger Basse faa Indkomsten baade af dette Gods og det Gods, som ellers er i Behold, til hendes Underhold, saalænge hun lever, hvorefter Godset skal tilfalde hendes rette Arvinger. Han skal passe nøje paa, at Ifver Ulvsaks ikke mere befatter sig med dette Gods. Sj. T. 21, 284 b.

— Miss. til Steen Brahe [Kallundborg Len], Olluf Rosenparre [Dragsholm Len] og Jørgen Daa [Holbæk Len]. Kongen har for kort Tid siden¹ givet Ordre til at lade en Salpeterlade opsætte i Kallundborg Len, men erfarer nu, at der ikke findes saa megen Skov i Lenet, som gøres fornøden dertil, naar da ikke Skoven skal blive ganske forhugget og ødelagt. De skulle derfor i Forening ved første Lejlighed undersøge, hvor der i

¹ 7. Jan. 1618.

deres 3 Len bekvemt kan opsættes 2 Salpeterlader, saa der ikke kommer til at mangle det Ved, som er fornødent til at fulddrive Værket. De skulle med det allerførste lade Laderne ophugge og forfærdige, hver af samme Størrelse som den, der var givet Ordre til at opføre i Kallundborg Len. Saasart noget af Salpeterladerne er færdigt, skulle de give Kronens, Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere i deres Len Ordre til, at de første Gang skulle fylde Salpeterladerne med Salpeter, og bestille Kedler og andre nødvendige Redskaber i Forraad. De skulle endvidere ved enhver af Laderne lade opføre et maadeligt Hus, hvori Salpetersyderen kan have sin Bolig. Begge Salpetersyderne, baade den, der er sendt did, og den, der bliver sendt did, skulle have 4 Rdlr. hver Maaned, indtil Værket er kommet fuldstændig i Gang. Sj. T. 21, 285 b.

22. Febr. (Kronborg). Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Jens Sparre. Da Mogens Gyldenstjerne til Fulletofte, Embedsmand paa Varberg Slot, har begæret noget Krongods i Froste Herred til Mageskifte, saaledes som den vedføjede Fortegnelse baade over det Gods, han begærer, og over det Gods, han vil udlægge i Stedet, nærmere udviser, skulle de med det første undersøge, om det Gods, han begærer, uden Skade for Kronen kan mistes fra Lenet, og om det Gods, han vil udlægge, er ligesaa godt paa Ejendom, Herlighed og Rente og ligger ligesaa belejligt som Kronens Gods, og indsende Erklæring herom til Kancelliet, saa Kongen deraf udførligt kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 178 b. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe. For nogen Tid siden¹ har han faaet Ordre til at tiltale Fader Madtsen, Borgemester i Malmø, for noget Kobber, som denne ulovligt skal have købt af Kobbersmeden her. Da Fader Madtsen skal beraabe sig paa, at en Kvinde her i Byen skal være hans Hjemmel til Kobberet, og denne Kvinde nu tiltales af Byfogden her derfor, skal Sigvort Grubbe med det første fremsende rigtige Dokumenter og Beviser, hvormed hun med Rette kan tiltales og forfølges for samme Hjemmel og Kobber. Sk. T. 4, 179. K.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Han har indberettet, at

¹ 27. Nov. 1617.

han har en Kvinde siddende fængslet, som skal være svoret til sit eget Barns Bane, men han mener, at hun ikke er ved sit Vid og sin Sands. Da hun imidlertid har født sit Barn i Dølgemaal og desuden siden er brudt ud af Fængselet, synes hun ikke at kunne være afsindig. Mogens Gyldenstjerne skal derfor, medmindre det nøjagtig kan bevises og erfares, at Barnet er dødfødt, uden at hun forsætlig har givet Aarsag dertil, rette sig efter den hende overgaaede Dom. Sk. T. 4, 179. K.

22. Febr. (Kronborg). Miss. til Manderup Parsberg. Af hoslagte Supplikation vil han kunne se, hvad denne Brevviser Thomas Nielsen har berettet. Saafremt Supplikationen findes at være sandfærdig, skal han hjælpe Thomas Nielsen til Rette og beskærme ham for Overvold, saavidt han kan gøre det med Lov og Ret. Hvis Thomas Nielsen findes skyldig, skal Manderup Parsberg ikke befatte sig noget med ham, men lade ham blive straffet tilbørligt. J. T. 6, 284.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Otte Lindenov om, alene saa vidt Egetømmeret angaar, at lade den Stald forfærdige, hvorom han tidligere har faaet Befaling. Det Fyrretømmer, som behøves dertil, vil Kongen selv skaffe Tømmermanden, naar Stalden bliver sendt ned og skal opsættes her. Sk. T. 4, 179 b. K.

24. Febr. (—). Kvittansiarum til Mogens Pax til Toerup, Befalingsmand paa Roskildegaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Halmstad Len fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1617, for de i den Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 80 b.

26. Febr. (—). Følgebrev for Hr. Jens Sparre til Sparrisholm, Befalingsmand paa Hammergaard, til Bønderne i Ønsted By, der tidligere have været Frans Due til Kullebjergs Tjenere, at de herefter skulle svare ham. Sk. T. 4, 179 b.

— Miss. til Ebbe Munk til Fiellebroe, Peder Basse til Sørup og Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmænd henholdsvis paa Antvorskov Slot, Svenstrupgaard og Halsted Kloster. Da Fru Pernelle Gyldenstjerne til Rubierregaard, Jacob Rosenkrantz's Enke, har begæret noget Krongods paa Laaland, nem-

lig 1 Bonde i Houbye¹, 1 Bonde i Skodtsbølle, der svarer aarlig Landgilde af 1 øde Jord i Torrebye Mark, 1 Bonde samme-
 steds, 1 Bonde i Oerre², 4 Bønder i Arninge, 4 Bønder i Til-
 lidtse, 1 Bonde i Rugbjerg, 3 Bønder i Maabølle³, 1 Bonde i
 Jordbjerg, 1 Bonde i Vesterskouf, 1 Bonde i Nesbye, 2 Bønder
 i Dammarre, 1 Bonde i Skibelund, 1 Bonde i Skovlænge, 1
 Bonde i Volshaufve, 1 Bonde i Ourre, 1 Smedehus i Volshaufve
 og 1 Bonde i Skoufbye i Aalholm Slots og Oensegaards Len,
 1 Bonde i Rubierg og Kronens Part i Bartofte i Halsted Klo-
 sters Len, til Mageskifte for noget af hendes Gods paa Laa-
 land, nemlig 1 Bonde i Ringsebølle By og Sogn, 1 Bonde i
 Lundtsgaard, 3 Bønder og 1 Gadehus i Norre i Nebbelund Sogn,
 1 Bonde og 1 Gadehus i Tofte, 1 Bonde i Bukkehafve, 1 Bonde
 og 1 Gadehus i Biernesse⁴ i Olstrup Sogn, 1 Bonde i Assen-
 bølle, 4 Bønder og 5 Gadehuse i Veilebye By og Sogn, 1 Bonde
 i Lille Slemminge i Slemminge Sogn, 2 Bønder i Uggestrup, 2
 Bønder og 1 Gadehus i Birket i Torebye Sogn, 1 Bonde i Resør⁵
 i Saxkiøbing Sogn, 1 Bonde i Lille Breininge i Breininge Sogn,
 1 Bonde i Raasted By og Sogn, 1 Bonde og 2 Gadehuse i
 Krongerup⁶, 1 Bonde i Langet i Døllefelle Sogn, 2 Gaarde i
 Torse By og Sogn og 2 Bønder i Maibølle By og Sogn i Mose
 Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods,
 ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm.
 T. 6, 141.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck. Kongen
 har befalet Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand i Mariager
 Kloster, at skulle lade opføre et Stykke Hus paa Klostere-
 ret, som er faldet ned, hvortil der behøves 8 Egebjælker, hver
 18 Al. lang. Da disse Egebjælker ikke kunne faas i Klostere-
 rets Skove, skal Christen Holck lade dem hugge i Silkeborg
 Slots Skove og lade dem sende til Galting Herred, hvorfra Eske
 Brock, Befalingsmand paa Drotningborg Slot, skal lade dem føre
 videre. J. T. 6, 284⁷.

¹ Hoby, Sønder H., Laaland. ² Oreby, samme H. ³ Majbølle,
 samme H. ⁴ Biernæs, Musse H. ⁵ Rersø, samme H. ⁶ Krunge-
 rup, samme H. ⁷ Tr.: Dsk. Mag. VI. 209.

28. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock¹. Naar Christen Holck til Bustrup, Befalingsmand paa Silkeborg Slot, lader nogle Egebjælker, som Kongen har givet ham Ordre til at lade hugge til et Hus paa Mariager Kloster, føre til Galtning Herred, skal han lade nævnte Egebjælker føre gennem Randers til Bierby², hvor Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand i Mariager Kloster, skal modtage dem. J. T. 6, 284 b.

1. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om, at de skulle aflægge Regnskab for nogle Adelsmænd og Borgere, og at de herefter ikke maa paalægge Borgerne nogen Udgift uden Statholderens Samtykke. Sj. T. 21, 286. (Tr.: KD. V. 29 f.).

— Miss. til Hr. Christian Friis, Key Rantzau, Sigvort Beck og Christoffer Urne. Da Kongen har givet Borgemestre og Raad i København Ordre til at gøre Regnskab for de Penge, de i deres Tid have oppebaaret³ af Borgerskabet og igen udgivet⁴, skulle de ved første Lejlighed sammen med 8 Borgere i Byen, som de skulle udtage dertil, forhøre Borgemestre og Raads Regnskab, have nøje Tilsyn med den Udgift⁵, som i denne Byøvrigheds Tid er paalagt Borgerne, og med Anvendelsen af Indtægten, undersøge, hvorledes man har omgaaedes med alt, afgive Erklæring derom og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. De skulle advare Borgemestre og Raad i København derom 14 Dage, forinden Regnskaberne skulle forhøres. Sj. T. 21, 286 b. Orig. (dat. 5. Marts 1618).

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt, Sigvordt Grubbe og Tagge Thott Otsen om at forhøre Malmø Bys Regnskab Udt. i Sj. T. 21, 287.

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk, Christen Hansen og Thomas Noll om at forhøre Helsingør Bys Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 287.

— Miss. til Hr. Jens Sparre [Hammer Len], Otte Linde-

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Bilde. ² Bjerre, Gerlev H. ³ Orig. har derefter: eller oppebære ladet. ⁴ Orig. har derefter: eller udgive ladet. ⁵ Orig. har derefter: og Kollektter. Disse Rettelser have maa-ske givet Anledning til, at Brevet er blevet omskrevet og dateret: 5. Marts.

nov [Sølvitsborg Len] og Falk Gjøe [Kristianopol Len] om at erklære sig om, hvor meget Tømmer der i deres Len er ført ned til Ladestederne, og uden Forhaling med deres eget Bud indsende Erklæringen til Kancelliet. K. Udt. i Sk. T. 4, 180.

2. Marts (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jens Juel til Kieldgaard, Befalingsmand paa Trannekier Slot, paa hans Regnskab for de Penge, som han paa Kongens Vegne har udgivet til Kongens Krigsøverst, Ritmestre, Kaptejner og andre og i andre Maader fra 10. April 1611, da Fejden mellem Danmark og Sverrig begyndte, til 28. Marts 1615, da alle ere afbetalte. Sj. R. 16, 314 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Mikkel Geflissen, Søn af Hr. Gefli paa Skanne, og Jacob Hendriksen, Søn af Borgemesteren i Skien, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 287 b.

— Kvittansiarum til Holger Rosenkrantz til Glimminge, Befalingsmand paa Halmstadgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Roskilde Gaard og Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1617, for den i den Tid oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 81 b. Udt. i Sj. R. 16, 327 b.

— Forleningsbrev for Dr. Christoffer Dyvadt, der er udnævnt til Kongens Mathematicus og i den Stilling skal forholde sig flittigt og modeste med Skriven, paa et Kannikedømme og et Vikarie, der ligger til St. Anna Alter, i Lunde Domkirke, som ere ledige efter afdøde Hr. Brede Rantzau. Han skal være forpligtet til at residere ved Domkirken og holde Residensen i Stand. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 82¹.

— Miss. til Kapitlet i Lunde Domkirke. Kongen har bevilget, at Dr. Christopher Dybvad, Kongens Mathematicus, maa faa det Kannikedømme, som er ledigt i Lunde Kapitel efter Hr. Breide Rantzau. Skønt der efter Kapitlets af Kongen konfirmerede Statuter skulde opteres, anmoder Kongen dog Kapitlet om, at Christopher Dybvad straks maa indtræde i det Kan-

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 233.

nikedømme, som Hr. Breide Rantzau havde, og om at hjælpe ham til med det første at faa mensa. Dette skal dog ikke komme dem til nogen Forhindring paa deres Privilegier i Fremtiden, men skal blive regnet for en Bevilling, som er givet ham for Kongens Skyld. Sk. T. 4, 180. K.

2. Marts (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg og Knud Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at en Skytte, der har ladet sig forlyste med at drive adskillig Modvillighed og Fortræd i Kongens Vildtbane, nu opholder sig i Nørrejylland og tjener hos Fru Anne Kaas til Taarupgaard, Brebiern Gyldenstjernes Enke. Skytten har tidligere tjent afdøde Kansler Christiern Friis og hedder Rasmus. De skulle straks flittigt lade undersøge, om nævnte Skytte enten tjener Fru Anne Kaas eller opholder sig i deres Len eller der omkring, og hvis saa er, gøre sig den største Flid for at faa fat i ham, hvorefter de skulle sende ham fængslet og velforvaret til København. J. T. 6, 290 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade de 2 Kompagnier i Koldinghus Len komme til København den 8. April. Udt. i J. T. 6, 291.

3. Marts (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Olluf Henningsen i Paarup paa Laaland for kort Tid siden, uanset at han forfulgtes med Rigens Ret, har erhvervet Stævning over Jesper Grubbe til Alstrup, Landsdommer paa Laaland og Falster, for en af denne mellem ham og Jomfru Mergrette Hardenberg, Abbedisse i Maribo Kloster, paa Klosterets Vegne afsagt Dom, hvorved Olluf Henningsen er bleven dømt til at gøre Ægt og Arbejde til Klosteret ligesom andre Ugedagsmænd, skal Jacob Ulfeldt uden Hensyn til denne Stævning, som Olluf Henningsen kun har faaet, fordi han ikke fuldkomment har berettet Kongen, hvorledes det forholder sig med denne Sag, fortfare med Rigens Ret og ingen Ophold gøre deri i nogen Maade. F. T. 3, 468. K.

4. Marts (—). Miss. til Mogens Pax om at skaffe nogle Soldater frit Losement med Senge hos Borgerne i Roskilde. Udt. i Sj. T. 21, 287 b.

— Miss. til Sten Brahe [Kallundborg], Ebbe Munk [Korsør], Christen Hansen [Helsingør] og Palli Rosenkrantz [Vordingborg]

om, at ingen Soldater maa føres over Færgestederne uden Pas og Besked. Udt. i Sj. T. 21, 287 b.

4. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Af det Gods, som de Barnekov'er have paa Rügen, plejer der hvert tredje Aar at svares noget til Skolen i Roskilde. Da denne Afgift i nogle Aar ikke er bleven svaret, skal han som Værge for afdøde Christen Barnekovs Børn erklære sig om, hvad Adkomst og Ret Børnene have til at unddrage sig Erlæggelsen af denne Afgift, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. ·J. T. 6, 285.

5. Marts (—). Aab. Brev om Bevilling for Borgerne i København til at udføre saltet Kød. Sj. R. 16, 315 b. (Tr.: KD. II. 607 f. CCD. III. 526).

— Aab. Brev om, at Viibolt Teltmager maa faa Arven efter Jørgen Sadelmager, saafremt ingen af dennes rette Arvinger inden Aar og Dag og 6 Uger derefter møder og beviser at være berettiget til Arven. Sj. R. 16, 316.

— Miss. til Fridrik Redtz. Fru Eline Rostrup, Tyge Sandbergs Enke, har berettet, at hun er til Sinds at ville forære sit Datterbarn, Jomfru Abel Bryske, noget Jordegods, og samtidig har hun anmodet Kongen om at beskikke Datterdatteren en Værge, der kan forestaa dette Jordegods og oppebære den aarlige Afgift deraf. Det befales i den Anledning Fridrik Redtz at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Abel Bryske, saavidt angaar det Jordegods, der foræres hende af hendes Moroder, tage dette til sig, oppebære Indkomsten deraf og levere den til Moderen Fru Kirsten Sandberg til Datterens Klæder og andet Behov. Sj. T. 21, 287 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af Kronens Bønder og Tjenere i hans Len [Helsingborg] have ladet bygge adskillige smaa Skvatmøller, til Fortrængsel og Afbræk for Kronens Møller. Det befales ham at lade de Bønder tiltale, som have ladet saadanne Møller bygge, der ingen Rettighed svare til Kronen eller ikke kunne blive Aargangsmøller eller ligge saa nær ved andre Møller, at de hindre disse, tage Dom over Bønderne og rette sig efter Dommen. Sk. T. 4, 180 b. K.

6. Marts (—). Miss. til Palli Rosenkrantz om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af forskellige

af sine Undersaatter, nemlig 1 Gaard i Skelderup¹ med Skov til 10 Svins Olden, 1 Gaard i Over Vindinge med Skov til 60 Svins Olden, 1 Gaard i Lundby med Skov til 50 Svins Olden, 1 Gaard i Hammer med Skov til 8 Svins Olden, 1 Gaard i Udbye med Skov til 150 Svins Olden, 1 Gaard i Tullestrup med Skov til 100 Svins Olden og 1 Gaard i Ring med Skov til 10 Svins Olden, ind under Vordingborg Slot, indskrive det i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sj. T. 21, 288.

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Denne Brevviserske, Anne Skomagere i Flemstofte, har stævnet Herredsfogden i Flakkebergs Herred i Rette til Landstinget, fordi han i den Trætte, hvori hun er, efter hendes Mening ikke har taget Hensyn til hendes Vidnesbyrd, men alene til Modpartens. Det befales Ebbe Munk at tage sig af hendes Sag, svare for hende paa Landstinget og paase, at der ikke vederfares hende andet, end hvad Lov og Ret er. Da det er berettet Kongen, at en i den Egn, ved Navn Madts Jyde, skal være dømt til sine 3 Mark og til at være Mindremand, og at han ikke har faaet Oprejsning, men at Dommen alligevel skal være bleven sønderreven, skal Ebbe Munk lade undersøge, af hvad Myndighed saadant er sket. Sj. T. 21, 288 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] om at lade saa meget af Bøndernes Landgildekorn, som kan mistes for Bøndernes Armods Skyld, føre ned til Færgestedet og lade det indlægge i det lange Hus. Han skal lade Peder Hemmingsen Kiusse, der skal lade sig bruge som en Spaamand, straffe. Udt. i Sj. T. 21, 289.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at lade Kronens Bønder i sit Len fremføre saa mange Brosten som muligt til Slottet [Malmøhus] og siden lade dem hendlægge paa bekvemme Steder, hvor de bekvemmest kunne indtages af Færger og Pramme. Han skal nu til Sommer lade sende saa meget Ved til Københavns Slot, som han plejer at fremsende. Sk. T. 4, 180 b. K.

— Ligelydende Miss. til Tagge Thott Ottesen om at lade

¹ Skallerup, Baarse H.

fremføre Brosten til Landskrone Slot. Udt. i Sk. T. 4, 180 b. K. (i Udt.).

6. Marts (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da Kongen har beskikket sin Tjener Jacob København til Skovrider i Koldinghus Len efter afdøde Niels Kolding, skal Otte Brahe indsætte ham dertil og skaffe ham de samme Vilkaar, som Niels Kolding har haft. Han skal med det første til Kancelliet indsende en Fortegnelse over den Gaard og Lejlighed, Niels Kolding har haft for sin Tjeneste, for at Kongen bedre kan lade Jacob Københavns Bestalling affatte. J. T. 6, 285.

7. Marts (—). Kvittansiarum til Ditlef Holck til Eskilstrup, Embedsmand paa Visborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronborg Len med Esserumb og Hørsholm Ladegaarde fra 22. Juni 1595 til 1. Maj 1600 for de 2 til 1. Maj og St. Lucie Dag [13. Dec.] 1596 paabudte Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium, og paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Udstien Kloster i Norge fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1597. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 328.

— Kvittansiarum til Ditlef Holck til Eskildstrup, Befalingsmand paa Vysborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Trøggevelle Len fra 1. Maj 1601 til 1. Maj 1614, for de i den Tid oppebaarne Penge- og Madskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 82 b. Udt. i Sj. R. 16, 327.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift. Styge Høg til Vang har berettet Kongen, at der er nogen Strid om nogle Gældsbreve, lydende paa en anselig Sum Penge, der under afdøde Fru Mette Høgs Sygdom skulle være forkomne, og han formener, at hendes Sognepræst Hr. Frandts Lauridtsen, der har besøgt hende i hendes Sygdom, skal vide, hvorledes det er gaaet til med disse Breve; af denne Grund har han ogsaa henvendt sig til denne og desuden anmodet Dr. Hans om at give Hr. Frandts Tilhold om at bekende, hvad han ved om Sagen, hvilket dog endnu ikke er sket, skønt det burde have været gjort uden kongelig Befaling. Det befales ham derfor nu at lade Styge Høg vederfares, hvad Lov og Ret er i den Sag. F. T. 3, 469. K.

9. Marts (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Han og Knud

Grubbe til Røgle have for nogen Tid siden faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem Fru Anne Skovgaard til Busirholm, Holger Ulfstands Enke, og hendes Børn efter afdøde Hack Ulfstand for, hvis der opstod nogen Strid mellem dem, enten at forlige dem eller afsige Dom mellem dem. Det befales ham nu ved allerførste Lejlighed at efterkomme Kongens Befaling, udgive Stævning i Sagen og ikke mere give Aarsag til, at Kongen oftere skal besværes med den Sag. Sk. T. 4, 181. K.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Axel Urup. Fru Anne Skovgaard til Busieholm, Holger Ulfstands Enke, og hendes Børn ville ved første Lejlighed holde Skifte efter deres Søn og Broder afdøde Hack Ulfstand, og hun har i den Anledning anmodet Kongen om at beskikke en Værge for hendes Søn Hans Ulfstand, der er rejst udenlands, for at denne Værge kan forestaa Værgemaalet ved Skiftet og siden beholde det, indtil Hans Ulfstand igen kommer ind i Landet. Det befales herved Axel Urup at overtage Værgemaalet for Hans Ulfstand ved Skiftet, paase, at denne faar Fyldest ved dette, siden tage hans Gods og Gæld under sit Værgemaal, medens han er udenlands, og ramme hans Bedste dermed, saaledes som han vil forsvare. Sk. T. 4, 181. K.

— Miss. til Hr. Jens Sparre til Sparridsholm, Befalingsmand paa Hammergaard, og Christofer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand i Helnekirke Len. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at besigte noget Gods i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Thomas Null til Maglo, Hopmand paa Kronborg Slot. Da de efter deres til Kancelliet indsendte Besigtelse ikke have lignet og lagt Godset saa fuldkomment, som Kongen vil have det, skulle de ved første Lejlighed paany ligne og lægge Godset, saa baade Kongen og Thomas Null kunne faa Fyldest særskilt for Landgilde og særskilt for Ejendom, da Kongen vil have ligesaa megen Landgilde og ligesaa megen Ejendom igen, som han bortskifter; dog skal der, hvad Skovene angaar, forholdes som sædvanligt og derfor paa begge Sider ske Udlæg i Landgilde og Ejendom til Hobe. De skulle siden indsende deres Besigtelse til Kancelliet. Sk. T. 4, 181 b. K.

10. Marts (—). Miss. til Fridrik Redtz. Han har ladet 2 Borgere i København, ved Navn Lauridts og Knud Pe-

dersen, tiltale for deres Fødested. Da de i saa lang Tid have været bosiddende Skatteborgere her uden at molesteres med saadan Tiltale, skal han lade disse Borgere være fri for saadan Tiltale i deres Alderdom. Sj. T. 21, 289.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sende Ved til København til Sommer: Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] 2500 Læs; Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] 2000 Læs; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1500 Læs; Jørgen Skeel [Kalø Len], Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len], Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len], Hr. Andres Sinklar [Gladsaxe Len] og Falk Lykke [Kristianopel Len] hver 1000 Læs; Key Rantzau (Møen), Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Sten Brahe [Kallundborg Len] og Tagge Thott [Landskroner Len] hver 500 Læs. Udt. i Sj. T. 21, 289 b.

— Miss. til Marquardt Bilde. Kongen bevilger, at følgende Huse og Lykker i Rugaards Fang og Enemærke: Fiskerhuset, der aarlig svarer 1 Otting Smør, 2 Gæs og 4 Høns, Skrædderhuset, der aarlig svarer 1 Otting Smør og 2 Gæs af en indfæstet Jord i Kogisskov, 1 Lykke i Forvad og 1 Hus, hvoraf der aarlig svares 2 Gæs, 4 Høns og 1 Lam, og Skovmøllehuset, der staar øde, men ellers svarer 1 Otting Smør, 2 Gæs og 4 Høns, maa lægges ind under Rugaard Ladegaard og Husene nedbrydes. Han skal ikke lade Husene slette i Jordebogen, men lade vedtegne ved dem, at de med Kongens Tilladelse ere henlagte under Ladegaarden. Han skal tilbagebetale de Mænd, der nu have Husene og Lykkerne i Brug, den af dem udgivne Indfæstning og forholde sig saaledes med dem, at de ikke skulle have Grund til at beklage sig over ham og overløbe Kongen. F. T. 3, 470. K.

— Miss. til Bispen i Aalborg. Da Kongen paa Begæring af Hr. Laurits i Øster Bryndersløf har bevilget, at denne maa faa sin Søn Laurits Lauritsen til sin Kapellan, skal Bispen ordinere Sønnen til Kapellan, da han selv har fundet ham dygtig nok til at forestaa Bestillingen. J. T. 6, 285 b. Orig. i Landsark. i Viborg.

11. Marts (—). Bestalling for Jens Jensen i Kongens Kantori som Skolemester sammesteds. Han skal oplære de Børn og unge Personer, der allerede ere antagne og herefter blive antagne i Kongens Kantori, og holde dem under god Disci-

plin. Han skal være Kongens Kapelmestre lydlig i hvad disse befale ham enten med Opvartning i Kirken eller i Kongens egne Gemakker eller i andre Maader. Han skal have 40 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 5 Dlr. om Maa-neden i Kostpenge, at udrede af Rentekammeret og at regne fra den Dag af, da han tiltræder Stillingen. Sj. R. 16, 316 b.

11. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Morten Køge, Murermester i København, om, at denne skal mure 3 Gavle paa den murede Skanse ved Tøjhuset og forhøje Muren, som gaar fra Tøjhuset til Skansen, eller opmure en anden Mur 3 Sten tyk tværs over derfra; Huset skal være 15 Al. i Vidden, og han skal selv grave og sætte Fundamentet dertil. Han skal herfor have 700 Dlr., hvilke Rentemestrene skulle betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 16, 317 b¹.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har befalet Hr. Gert Rantzau til Breidenburg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, at lade lave en Sluse i Holsten, hvortil der vil behøves adskillige Slags Bjælker og Tømmer, skal han lade Gert Rantzaus Fuldmægtige faa det paa medfølgende Seddel opførte Tømmer. — Seddel: 8 „Schlichbalcken“ paa 28 Fod, 20 „Stroibalcken“ paa 24 Fod og 34 „Feirrenbalcken“, 24 Fod lange. K. Udt. i Sk. T. 4, 182.

— Miss. til Marqvort Bilde. Han har indberettet, at Husene paa Rugaard ere meget bygfældige, saa det vil kunne befrygtes, at de ville falde helt ned, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet paa dem. Kongen har i den Anledning bevilget, at han maa afkvitte 300 Rdlr. i sin Afgift af Lenet mod at forpligte sig til aldeles at istandsætte de forfaldne Huse, og at han til det Behov maa lade hugge det til Fodstykker, Stolper og Bjælker nødvendige Tømmer i Kronens Skove. F. T. 3, 471.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Markur Bilde om at udvise Holger Rosenkrantz nødtørftigt Tømmer til Forfærdigelsen af en Møllebro og Dæmning ved Dalum Kloster, da der ikke i Dalum Klosters Skove kan faas Tømmer, som er tjenligt dertil. K. Udt. i F. T. 3, 472.

¹ Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 120.

11. Marts (Kbhvn.). Fuldmagt for Hr. Albret Skeel til Fusingøe, Rigens Admiral og Befalingsmand paa Riberhus, Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, og Holgier Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand i Dallumb Kloster, til at møde ved det Møde, som er berammet i Rømes i Slesvig i Anledning af de Stridigheder, der finde Sted mellem Kronens Stift Svavested paa den ene og Gottorp og Husum Amter paa den anden Side, og afsige Dom i Sagen, saa Kongen en Gang kan komme til en endelig Ende dermed. Ligeledes skulle de dømme i de Besværinger, som Hertugen af Holsten har at indlægge angaaende samme Sag, saa disse tvistige Sager en Gang for alle kunne blive afgjorte. J. R. 7, 223 b.

12. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen befaler alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestre, Raadmænd, Byfogder, Herredsfogder, Birkefogder og alle andre at være denne Brevviser, Kongens Enspænder Claudi, behjælpelig med at paagribe Hans Hirtzback, Mikkel Kurtz, Salomon Piicker, Marcus von Eum og Johan Malers Søn, der ere rømte uden Kongens Tilladelse, og sende dem velforvaret til Københavns Slot. Sj. R. 16, 318.

— Pas for Giert Smedis, Indbygger i Flensborg, der i Sommer enten selv vil rejse til Sverrig eller vil sende sine Fuldmægtige did fra Flensborg med adskillige Kramvarer for at sælge dem der. Den svenske Konge og hans Embedsmænd anmodes om at tillade ham dette og at lade ham frit passere. Sj. R. 16, 318 b.

— Forleningsbrev for M. Niels, Sognepræst paa Bremerholm, paa et Vikarie, kaldet St. Povels Alter, i Lund Domkirke, som nu er ledigt efter afdøde Johannes Machabæus. Han skal af Indkomsten hertil være forpligtet til at holde Brød og Vin og Lys paa Alteret i Bremerholms Kirke, og han skal holde Residensen i Stand. [Med Art. 1—2]. Sj. R. 16, 319.

— Miss. til Ebbe Munk og Palli Rosenkrantz om med det første at sende saa mange Mursten, som de kunne skaffe, til København. Udt. i Sj. T. 21, 290.

— Miss. til Peder Galt og Knud Stensen om at fremsende Mursten. Udt. i Sj. T. 21, 290.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Løjtnanten over

Bønderknægtene i Sjælland faa nødtørfigt Ildebrændsel og Bygningstømmer, ligesom de andre Kronens Bønder pleje at faa. Udt. i Sj. T. 21, 290.

12. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at St. Knuds Kirke i Odense ikke har saadan Indkomst, at den deraf kan holdes vedlige med Bygning og i andre Maader, forordner, at St. Albani Sogn i Odense skal lægges til St. Knuds Kirke og denne være ret Sognekirke til St. Albani Sogn. Endvidere skal St. Knuds Kirke, foruden hvad den hidtil har haft for Ringen, Begravelse og andet, have Kirkens Part af Korntienden af Hunderup og Bolbroe og 1 Gaard paa Arnøe med dens Landgilde, der hidtil har ligget til St. Albani Kirke, samt al anden Indkomst til St. Albani Kirke, naar undtages den Jordskyld i Sognet, der hidtil har været erlagt til St. Albani Kirke, Kirkelykken ved Odense og 4 Agre udenfor Odense med den aarlige Afgift deraf, hvilket ligesom tidligere skal blive ved St. Albani Kirke og oppebæres af Hospitalsforstanderne, da St. Albani Kirke er det fjerde Hus af Graabrødrehospitalets Bygning. Hospitalsforstanderne skulle saa være forpligtede til at holde St. Albani Kirke i Stand. Da Koret i Kirken er skilt fra denne og der ingen Tjeneste holdes deri, skal det paa Grund af Kong Hans's Begravelse holdes tillukket. Herefter skal der holdes 2 Ugedagsprædikener og Froprædiken om Søndagen i St. Albani Kirke, ligesom der tidligere har været holdt i St. Knuds Kirke, for at det ikke af den Grund skal være nødvendigt at gøre videre Bekostning paa at holde flere Sjælesørgere. For deres Skyld, der ville gaa til det højværdige Alterens Sakramente, skal der altid holdes Prædiken i St. Knuds Kirke om Onsdagen og Fredagen. Borgemestre og Raad i Odense skulle med Samtykke af Lensmanden paa St. Knuds Kloster, naar han er til Stede, og i hans Fraværelse af Lensmanden paa St. Hans Kloster forordne Kirkeværger for St. Knuds Kirke, der med Lensmandens Raad og Samtykke skulle lade Kirken bygge og istandsætte, naar det gøres behov, saa den kan blive holdt tilbørligt ved Bygning. F. R. 3, 268 b¹. K.

¹ Tr.: Hofman, Foundationer V. 123 f. Aktst. etc., udg. af Fyens lit. Selskab I. 63 f.

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christen Knudsen, Dr. Hans Mikkelsen og Borgemestre og Raad i Odense. Da Kongen, saaledes som de nærmere kunne erfare af hoslagte aabne Brev, har forordnet, at St. Knudts Kirke i Odense herefter skal være Sognekirke i St. Albani Sogn i Odense, skulle de lade dette aabne Brev læse for Menigheden i St. Albani Sogn, saa alle kunne vide at rette sig efter det. F. T. 3, 472. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Jørgen Hoch, Peder Abrahamsen, Christen Ifversen og Peder Skriver, Borgere i Svendborg, samt Niels Hiort og Rasmus Jensen i Lundeberg i hans Len [Nyborg] aarlig pleje, for en rimelig Betaling, at levere et Antal Mursten i København til Kongens Bygnings Behov sammesteds, skal han nu straks give dem Ordre til, med det allerførste muligt er, at fremsende saa mange Mursten, som de have at afhænde, til en rimelig Betaling, da Kongen straks har Brug for dem. Endvidere skal han give Rasmus Jensen Tilhold om straks at fremsende Afgiften af den Tegllade, som han har i Brug af Kongen. F. T. 3, 473. K.

— Ligelydende Miss. til Jens Juel om at tilsige Niels Jørgensen, Pofvel Moridsens Arvinger og Staffen Olufsen i Korsebølle paa Langeland til at fremsende Mursten. Udt. i F. T. 3, 473. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Christen Knudsen angaaende Hans Brun i Odense. Udt. i F. T. 3, 473. K. (i Udt.).

— Miss. til Eske Bilde. Da Kongen til nogen Bygning i København har Brug for et stort Antal Læster Kalk, skal han saa snart som muligt hidsende 4000 Læster Kalk og lade fragte Skibe og Skuder, som iligen kunne fremføre den, da Kongen behøver den med det allerførste. J. T. 6, 286.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christian Søfrensen i Christianstad paa Kronens Part af Korntienden af Elkiøbing Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug og 2 Pd. Byg, og af Nimø¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 1½ Pd. Rug og 2 Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 203 b.

13. Marts (—). Miss. til Kapitlerne i Danmark om

¹ Nymø, Villands H.

inden førstkommende Pinsedag til Kancelliet at indlevere en rigtig Jordebog med sine Summarier paa alle de Prælaturer, Kannikedømmer og Vikarier, som ligge til Kapitlet. Ved hvert Beneficium skulle de antegne Navnet paa den, som er forlenet dermed. De skulle ogsaa indsende en Jordebog paa alt det Kommungods og andet gejstligt Gods og Rettighed, som ligger til Kapitlet, og paa de Provstier og andre saadanne gejstlige Len, der findes i Stiftet. Naar herefter nogen dør i Kapitlet, skulle de straks meddele Kongen det. Sj. T. 21, 290. Orig. (til Aarhus, Ribe og Viborg Kapitler) i Landsark. i Viborg.

13. Marts (Kbhvn.). Lignende Miss. til Christen Knudsen, Embedsmand paa Odensegaard, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, om inden Pinsedag at indlevere en rigtig Jordebog med sine Summarier paa alle de i Stiftet liggende Provstier og Vikarier med Angivelse ved enhver af dens Navn, som er forlenet dermed. Naar nogen dør, der er forlenet med gejstligt Gods i Stiftet, skulle de straks indberette det. Orig. i Landsark. i Odense.

16. Marts (—). Pas for Christen Andersen, der med Kongens Skib den lange Hollænder skal sejle til Langesund i Norge for at hente en Ladning Tømmer. Sj. R. 16, 319 b.

— Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborrig, Toldere i Helsingør, og David Lucht, Berndt Faacke og Villum Mortensen, Toldskrivere sammesteds, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1617 til Nytaarsdag 1618. De bleve aldeles intet skyldige. Sj. R. 16, 320.

— Miss. til Lauridts Grubbe om straks at lade undersøge, hvor vidt noget af det Tømmer, som Kongen for nogen Tid siden har ladet hugge til sin Skibsbygnings Behov i Skovene paa Laaland, endnu ligger der eller i Havnene, og med det allerførste indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sm. T. 6, 145.

— Miss. til Hr. Jens Sparre. Kongen har nu sendt denne Skipper, Oluf Nyborg, med en af sine Bojerter til Aahus for at indtage de Planker og andet Egetømmer, som Jens Sparre har ladet hugge i sit Len og føre ud til Havnen. Han

skal sørge for, at Oluf Nyborg med det allerførste faar sin Ladning ind og ikke bliver længe opholdt. Sk. T. 4, 182 b. K.

16. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til samme angaaende Niels Malmø¹, som er sendt op med en Skude. Udt. i Sk. T. 4, 182 b. K. (i Udt.).

17. Marts (—). Miss. til Mogens Gyldenstjerne. Kongen har nu sendt denne Skipper, Peder Bogesen, med en af sine Skuder til Halland for omtrent en Mil ovenfor Varberg Slot at indtage det Tømmer, som Kongen for nogen Tid siden har købt af nogle Borgere i Helsingør. Han skal skaffe Skipperen de Folk og den Hjælp, han behøver til Indladningen af Tømmeret, saa han med det allerførste kan faa Ladningen ind. Sk. T. 4, 182 b. K.

18. Marts (—). Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om, at de og andre, som aflægge Regnskab til Rentekammeret, skulle gøre dette til rette Tid. Sj. T. 21, 290 b. Orig. til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot. (Tr.: CCD. III. 526 f.).

— Forleningsbrev for Moens Bertelsen paa det efter afdøde Hr. Hendrik Moensen ledige Beate virginis Vikarie i Lund Domkirke. Han skal residere ved Lund Domkirke og holde Residensen i Stand. [Med Artiki. 1—2]. Sk. R. 4, 83.

— Miss. til Otte Lindenov. Da den Tømmermand, som skulde have tilhugget og opbygget Stalden ved Sølviitsborg, er død og hans Mestersvend, der var rejst herved for at slutte Kontrakt om Stalden, er bleven helt syg her i Byen og derfor er forhindret, skal Otte Lindenov gøre sig den største Flid for der i Egnen at faa en god Tømmermand, som kan lave Stalden. Han maa, hvis han ikke kan faa det billigere, give ham $\frac{1}{2}$ Mark mere for Ophugningen af hver Binding, end den anden skulde have haft. Hvis der allerede er hugget noget paa Tømmeret, bør Tømmermanden derfor afkvitte noget, eftersom Otte Lindenov kan blive enig med ham om. Sk. T. 4, 183. K.

19. Marts (—). Miss. til Falk Lykke. Af medfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser Staffen Skomager, Borger i Christianopol, har suppliceret

¹ K har: Møenbo.

angaaende 2 Stude, som han har købt der paa Landet og nu ved en Dom er kommen af med. Han skal med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig hermed, og tillige den af ham erhvervede Dom, saa Kongen derefter kan give Staffen Skomager tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 183. K.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax om at lade det utærskede Korn og Foder, som findes i Hendrik Frischis Gaard i Køge, fremage fra Køge til Ladegaarden ved København. Udt. i Sj. T. 21, 291.

— Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Jørgen Daa [Holbæk Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len], Peder Basse [Svenstrup Len] og Christoffer Gjøe [Tryggevælde Len] om hver at købe 2 Skpr. Hampefrø til Kongen og fremsende det med det allerførste. Udt. i Sj. T. 21, 291 b.

— Miss. til Mogens Krabbe om at sælge Kongen alle de Mursten, han kan lade brænde ved Schiellinge. Kongen vil betale ham derfor, ligesom han har betalt i hans afdøde Faders¹ Tid og siden. Han skal med det allerførste meddele Kongen, hvor mange Sten han kan lade ham faa. Sk. T. 4, 183 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Han skal lade Kronens Bønder i sit Len [Helsingborg] føre alle de Mursten, som blive solgte til Kongen ved Schiellinge Teglovn til Halmstads Befæstnings Behov, fra Teglovnen til Gryden, hvor Holger Rosenkrantz, Befalingsmand i Halmstad, siden skal lade dem hente med Skuder. Sk. T. 4, 183 b. K.

— Miss. til Jens Juel om med det allerførste at gøre sig Flid for der paa Landet [Langeland] at faa en god Teglbrænder eller Teglbrændersvend, som godt forstaar at stryge og brænde Mursten og Tagsten, hvilken han siden, med det første muligt er, skal sende op til Laugholm Slot. Han skal have samme Betaling for at stryge og brænde en Ovn Sten, som den forrige Teglbrænder har faaet. F. T. 3, 474. K.

21. Marts (—). Aab. Brev om, at Kirkerne i [Holbo]² Herred skulle laane Rammeløs Kirke, der er meget bygfæl-

¹ Tage Krabbe. ² I Registranten er ladt Plads aaben til Herredets Navn.

dig og ikke har nogen Formue, hvoraf den kan istandsættes, en Sum Penge, efter enhvers Formue, til Kirkens Istandsættelse paa Tag, Mur og Vinduer. Naar Rammeløs Kirke er istandsat, skal den efterhaanden tilbagebetale Kirkerne, hvad de have laant den. Sj. R. 16, 322 b.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe om at lade Johan de Willem faa 30 Læster Rug, som den afdøde Statholder¹ har solgt ham, naar han begærer dem. Udt. i Sj. T. 21, 291 b.

— Miss. til Steen Brahe om at lade en Bonde tiltale og straffe for nogle ubeskedne Ord, som han skal have talt under en Brudevielse i Verslef Kirke. Udt. i Sj. T. 21, 291 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om straks med det allerførste at erklære sig om, hvad Adkomst og Rettighed der er for, at Præste- og Degnebolet i Lellinge bør ligge til Lellingegaard, som han for kort Tid siden har tilhandlet sig, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf udførligt kan erfare al Lejligheden. J. T. 6, 288.

23. Marts (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om at indlogere nogle Soldater i Byen og skaffe dem frit Losement med Senge alene; hvad Øl, Mad og andet de skulle have, skulle de selv skaffe sig. Udt. i Sj. T. 21, 291 b.

— Miss. til Christoffer Gjøe og Fru Karen Rostrup. Da Broen mellem Solte og Tryggevelle Len skal være meget forfalden, skulle de denne Gang lade den gøre i Stand paa Bøndernes Bekostning og paalægge Bønderne i begge Herreder aarlig at udgive Brokorn til Broens Vedligeholdelse, saa den kan blive holdt vedlige dermed. Sj. T. 21, 291 b.

— Miss. til Christoffer Gjøe om at skaane en Dreng, som havde forbrudt Livet, dog skal han aftinge Sagen med ham efter hans yderste Formue. Udt. i Sj. T. 21, 292.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bestemt, at der for bedre Opsyns Skyld skal forordnes en Konrektor i Aarhus Skole, ligesom der er forordnet ved andre Skoler, bevilger, at det nu ledige Aarby² Præbende i Aarhus Kapitel med den

¹ Brøjde Rantzau.

² Aaby, Hasle H.

dertil fra Arilds Tid liggende Rettighed herefter maa ligge til Konrektoren i Aarhus Skole. [Med Art. 2]. J. R. 7, 205. Orig. i Landsark. i Viborg¹.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Johan Brockenhuus til Sebbegaard og Mogens Kruse til Balle om at være til Stede, naar Fru Else Nielsdatter til Refs, Christopher Lauritsens Enke, og hendes Børn med det allerførste ville skifte efter deres afdøde Husbonde og Fader, da de have tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet. J. T. 6, 286.

— Miss. til Christopher Kruse om at paatage sig Værge-maalet for Fru Else Nielsdatter til Refs, Christopher Lauridsen Seefeldts Enke, ved hendes og hendes Børns Skifte efter Christopher Lauridsen og paase, at hun faar Skel og Fyldest. J. T. 6, 286 b.

— Miss. til Ifver Dyre til Hvidstegaard om at være Værge for Jomfru Maren Seefeldt ved samme Lejlighed. Udt. i J. T. 6, 287.

— Miss. til Jørgen Kruse til Kiersgaard om at være Værge for Jomfru Anne Seefeldt ved samme Lejlighed. Udt. i J. T. 6, 287.

24. Marts (—). Miss. til Christen Hansen. Kongen har bragt i Erfaring, at en Borger i Helsingør, ved Navn Olluf Gudmandsen Styrmand, skal have 2 Ægtehustruer levende og ikke være lovlig skilt fra den første, da han tog den anden. Christen Hansen skal lade Sagen undersøge og lade Olluf Gudmandsen tiltale og straffe tilbørligt. Sj. T. 21, 292.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har sendt sin Skipper Rasmus Hansen med sit Skib den blaa Ørn til Bussevig paa Gulland for at indtage Sten, skal Ditlef Holck straks lade denne faa sin Ladning ind, saa han ikke skal blive opholdt længe. Han skal med nævnte Skipper nedsende en Fortegnelse paa det, denne nu har inde, og paa det, han faar ind, med Oplysning om, hvad Dag han faar sin Ladning ind og bliver sejlferdig, og hvorledes han har forholdt sig, medens han har ligget der. Sk. T. 4, 184. K.

¹ Tr.: F. Nannestad, Hilaria Aarhus. S. 104 ff. Rothe, Reskripter III. 526 f.

24. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til samme angaaende Christen Jensen, Skipper paa Krabben, der ogsaa skal indtage Sten. Udt. i Sk. T. 4, 184. K. (i Udt.).

— Miss. til samme. Da Kongen nu har sendt Kieldt Nielsen, Skipper paa Vildmanden, til Visby paa Gulland for at indtage Fetalje og saa mange Lægter, som han kan føre oven paa Fetaljen, skal Ditlef Holck straks lade Skipperen faa Ladning, saa han ikke bliver længe opholdt, og med ham indsende en rigtig Fortegnelse over det, han modtager, til Kancelliet. K. Udt. i Sk. T. 4, 184.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup. Naar Eske Bilde til Valden, Befalingsmand i Mariager Kloster, henvender sig til ham om Skuder til den Kalk, Kongen har bestilt til sin Bygnings Behov, skal han af Købstæderne i sit Len [Kalø] skaffe ham saa mange Skuder som muligt, saa der ingen Forømmelse finder Sted. J. T. 6, 287.

— Miss. til Eske Bilde om med det allerførste til Helsingør at fremsende det Antal Læster Kalk, som han allerede for nogen Tid siden har faaet Ordre til at sende did. Der sendes ham to Missiver til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup og Jørgen Kaas til Gielskouf om at skaffe ham Skuder i Købstæderne i deres Len [Kalø og Aarhus] til at føre Kalken over. J. T. 6, 287 b.

26. Marts (—). Miss. til Hieronimus Torkilsen, Foged paa Møen, om at skaffe 5 Skuder Brosten til Færgestederne paa Møen. Udt. i Sj. T. 21, 292 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Kongen er til Sinds at ville lade en Forordning udgaa om, hvad Tjenestefolk aarlig bør have i Løn, da der daglig kommer Klager over, at Tjenestefolkene understaa sig til baade at fordre og tage altfor meget i Løn, til ikke ringe Skade og Fortræd for Kongens Undersaatter, der behøve deres Tjeneste. Da Kongen imidlertid erfarer, at Tjenestefolkene paa Grund af Landenes forskellige Lejlighed ikke faa samme Løn allevegne her i Riget, skulle de ved allerførste Lejlighed erklære sig om, hvad Tjenestefolkene faa i Løn i Egnen omkring deres Len, og hvad de synes, at de med Rette bør have, saa Kongen siden i sine Forordninger kan lade alt dirigere efter hver Landsejns Lejlighed; de skulle indsende Erklæringen til Kancelliet. — Mogens Gylden-

stjerne [Varberg Len] og Holger Rosenkrantz [Halmstad Len]; Hr. Jens Sparre [Kristianopol Len] og Otte Lindenov [Sølvitsborg Len]; Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] og Corfidts Rud [Hindsgavl Len]; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] og Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len]; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] og Jørgen Kaas [Aarhus Len]; Knud Gyldenstjerne [Hald Len] og Otte Skeel [Dueholms Len]; Manderup Parsberg [Aalborghus Len] og Mogens Kaas [Ørum Len]. Sj. T. 21, 292 b. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne paa Varberg Slot).

26. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Gjøe. Da en af Kongens Skuder skal sendes til Stefnis Herred efter de Redskaber, Ankere og andet, som findes ved det Skib, der for nogen Tid siden skal være strandet der under Landet, skal han skaffe Skipperen Hjælp af de omkringboende Kronens Bønder til at bringe Redskaber og Ankere ombord i Skuden. Sj. T. 21, 293 b.

27. Marts (—). Pas for Charsten Meckelborg, Borger i Haderslev, der til Foraaret med sit Skib Duen paa omtrent 26 Læster, hvorpaa Aarent Dolman er Skipper, vil begive sig i Østersøen enten til Sverrig eller andenstedshen, hvor Vinden vil føje ham, for at sælge det Gods, han har med sig, og igen købe de Varer, der ere at faa. Sj. R. 16, 323.

— (**Kronborg**). Skøde fra Christen Hansen til Nørsgaard til Kronen. J. R. 7, 224. (Se Kr. Sk.).

— (**Kbhvn.**). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Kongen sender ham hermed et Følgebrev, som Christen Hansen til Nørsgaard, Befalingsmand paa Kronborg Slot, har udgivet til sine Bønder i Nørrejylland. Han skal ved første Lejlighed lade dette Følgebrev læse og lade de paa hosfølgende Fortegnelse opførte Bønder indskrive i Jordebogen og aarlig lade gøre Regnskab i Rentekammeret for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 6, 291.

— Livsbrev for Christen Hansen til Nørsgaard paa Svenstrup Gaard og Len, som Peder Basse til Siørup hidtil har haft i Forlening, uden Afgift og Rostjeneste. [Med Artickl. 16 og 18]. Sj. R. 16, 324.

— Miss. til Peder Galt. Da Kanniketjenerne paa Glenøe, saaledes som han udførligere kan se af vedlagte Supplikation, have beklaget sig over, at han vil aftvinge

dem en stor Sum Penge for en forfuldet Eg, som Skovfogden har udvist dem til Ildebrændsel, og Kongen ikke har forlenet ham med Kannikedømmet for at han skulde paalægge Kronens Bønder ubillig Tyngde, skal Peder Galt med det første indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 21, 293 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Kongen har bevilget, at Anne Marquardtsdatter, Christoffer Andersens Enke, i Aar, ligesom hendes Husbonde i nogle Aar har faaet, maa faa det Skyldmel, som Møllerne i hans Len [Roskilde] svare, for en rimelig Betaling, saaledes som det gælder i Aar. Det befales ham at levere hende Melet. Sj. T. 21, 294.

— Miss. til Sigvort Beck og Christoffer Urne. Da Kongen af det paa Rentekammeret nylig forfattede Restanceregister har set, at en Del Lensmænd have været og endnu ere meget forsømmelige med i rette Tid at fremsende deres Regnskaber, Afgifter, Pengeskatter og hvad andet, som de skulde udgive af Lenene eller have faaet Ordre til at oppebære og fremsende, hvilket har været til ikke ringe Skade for Kronen, der i lang-sommelig Tid har maattet undvære en anselig Sum Penge, har han set sig forarsaget til at tilkendegive¹ sine Lensmænd sin Mening, at enhver, der er eller herefter bliver forlenet med et Len, skal gøre Regnskab deraf i Rentekammeret efter sit Forleningsbrevs Lydende og for Skatter og anden Oppebørsel i rette Tid, da Restancen, saafremt nogen viser sig forsømmelig, vil blive indkrævet hos dem med Renter ligesom anden vitterlig Gæld. Ligeledes have Lensmændene faaet Ordre til at tilholde de Toldere, Sisemestre, Byfogder og andre, der selv pleje at gøre Regnskab i Rentekammeret, at de skulle aflægge Regnskab i rette Tid, saafremt de ikke ligeledes ville staa til Rette derfor. Der gives i den Anledning Rentemestrene alvorlig Ordre om, at de altid herefter skulle tilholde Lensmænd, Toldere, Sisemestre, Byfogder og andre, der selv pleje at gøre Regnskab, og Købmænd, der handle med Kongen og blive denne noget skyldige, at give tilbørlig Rente af den Restance, som de blive skyldige og ikke betale til den Tid, de skulle. Hvis nogen vægrer sig herved, skulle de straks tilkendegive

¹ Miss. til Lensmændene 18. Marts 1618.

Kongen det, saa han kan gribe til tjenlige Midler derimod. Sj. T. 21, 294 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck om at lade Embedsmand paa Skanderborg Slot Lavrids Ebbesens Fuldmægtig faa 100 Fyrrerender eller saa mange, som en Skude kan føre, hvilke han skal bruge til Vandkunsten paa Skanderborg Slot. K. Udt. i Sk. T. 4, 184 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus Len], Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Christoffer Gjøe [Tryggevælde Len] om ved allerførste Lejlighed at erklære sig til Kongen om, hvor mange af Kongens der paa Ladegaardene staldede Øksne Købmændene have vraget („skudt“). Sk. T. 4, 184 b. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, indtil videre, at give Hans Hansen, Stenhugger i Børring Kloster, 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Otting Smør for hvert Hundrede Al. Feltsten, han hugger, og føre det til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sk. T. 4, 184 b.

— Miss. til Marqvord Bilde om at gøre sig den yderste Flid for at skaffe Kongen en god Teglblænder i Fyen og med det allerførste muligt er sende ham til Skanderborg Slot, hvor der skal skaffes ham Arbejde til en tilbørlig Betaling. F. T. 3, 474. K.

— Miss. til Hans Bang, Tolder i Middelfart. Borgemestre og Raad i Haderslev have berettet, at han i et eller to Aars Tid har taget usædvanlig Told af dem, mere end Rigernes Undersaatte pleje at udgive. Det befales ham, indtil nærmere Ordre, ikke at tage mere i Told af Indbyggerne i Haderslev, end der tages af andre Rigernes Undersaatte. F. T. 3, 475. K.

— Bestalling for Jacob Johansen København som Skovrider i Eild Herred i Koldinghus Len. Han skal for sin Bestilling have Gaarden Høneburg¹ i Koldinghus Len, fri for Indfæstning, Landgilde, Ægt og Arbejde og anden Tyng, samt Foder og Maal paa 1 Hest. Udt. i J. R. 7, 206.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at sælge alt det Rug,

¹ Hønborg (nu Henneberg) Ladegaard, Elbo H.

som endnu findes i Behold paa Skanderborg og Aakier Slotte og ikke skal sendes herover, saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt i sit Regnskab. Han skal lade Eiler Gabrielsen, Kaptejn over Soldaterne i hans Len, faa nødvendigt Bygningstømmer til at holde den Gaard vedlige med, som han bor paa. J. T. 6, 288 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kruse om at overlade Kongen saa megen Kalk som muligt til Bygningen paa Skanderborg Slot. Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, skal betale ham Kalken med den sædvanlige Pris og ligesaa betale en passende Fragt. J. T. 6, 288 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at give de udskrevne Soldater i Skanderborg Len Tilhold om at hjælpe Kronens Bønder med at kaste Vandet ud af Graven og ligesaa Jorden, for saa vidt Voldmesteren ikke har fortinget og forpligtet sig selv til at udføre den, saa Arbejdet kan gaa hurtigere for sig. J. T. 6, 289.

28. Marts (—). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Køge maa oppebære nogen Told af fremmede Købmænd til deres Havns Forbedring. Sj. R. 16, 324 b. (Se CCD. III. 528).

— Bestalling for Johannes Isacius, der har paataget sig straks at ville skrive den danske Historie og de forrige Kongers Bedrifter, saa den danske Nation ligesaa vel som andre Nationer kan have en ordentlig Historie og Krønike. Han skal skrive Historien paa Latin og med al omstændelig Lejlighed, som det sømmer sig for en god Historicus. Han skal begynde fra den første Begyndelse og først gaa til Jesu Christi Fødsel, siden til Christendommens Indførelse i disse Riger, derfra til Kong Valdemar den stores Tid, derfra til Kong Christian I's Tid, og derfra til vore Tider. Saasart et Afsnit er færdigt, skal han straks lade det revidere og publicere. Han skal paa det højeste befytte sig paa at fuldende Arbejdet i 6 Aar, hvis det paa nogen Maade kan ske. Han skal i aarlig Løn have 500 Rdlr. til sig selv og 100 Rdlr. til 2 Amanuenser, baade til Løn og Kost, at regne fra 1. Maj 1618. Saasart han har fuldendt og udgivet Afsnittet indtil Christendommens Indførelse i

disse Riger, vil Kongen forlene ham med et Kannikedømme i Roskilde. Sj. R. 16, 325.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck om, at han, naar Eske Brock, Embedsmand paa Dronningborg, sender Skibe derefter, skal lade denne faa 16 Fyrrebjælker, hver 18 sjællandske Al. lang, og 70 Fyrrebjælker, hver 16 Al. lang, til Dronningborg Slots Bygnings Behov. Sk. T. 4, 184 b. K.

— Miss. til Tagge Thott og Christopher Ulfeldt. Det er forebragt Kongen, at nogle af Kronens Bønder, da enhver vil have sit indhegnet, have gjort et Mageskifte med nogle af Embedsmand paa Helsingborg Hr. Anders Bilde til Rosendals Bønder om nogle Enge, saaledes som hosføjede Fortegnelse viser. De skulle derfor ved første Lejlighed begive sig paa Aastederne, undersøge, om det Mageskifte, som de indbyrdes have foretaget, er saa rigtig gjort, at det bør gaa for sig, og om det i alle Maader kan være uden Skade for Kronen, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 4, 185. K.

— Bestalling for M. Jørgen¹, Sognepræst i Linov Sogn, som Prædikant paa Skanderborg Slot og Sognepræst i Skanderup og Stillinge Sogne. Han skal skikke sig tilbørligt i sit Embede og hver Søndag og andre Højtidsdage gøre Kirketjeneste og prædike baade i Slotskirken paa Slottet og i Skanderup Kirke, først paa Slottet til Fromesse, som man kalder det, hvad enten Kongen selv er til Stede eller ej, og siden i Skanderup Kirke. Hver Onsdag og Fredag skal han prædike i Slotskirken, enten Kongen er til Stede eller ej. I Stillinge Sogn skal han holde en god vellærd Mand til Kapellan, der skal gøre Sognefolket tilbørlig Tjeneste i og udenfor Kirken. For denne sin Tjeneste skal han aarlig have følgende Genant af Slottet: 9 Ørt. Mel, 1 Læst Malt, 36 Skpr. Humle, 3 Fjerd. Smør, 36 Sider Flæsk, 2¹/₂ Krop Oksekød, 36 Faarekroppe, 36 Gaasekroppe, 1 levende Okse, 10 levende Faar, 5 levende Fedesvin, 4¹/₂ Td. Sild, 3 Tdr. Torsk, 250 Hvillinger, 24 Fisk Kabliav, 2¹/₂ Td. Gryn og 1 Td. Lønborgsalt; endvidere skal han have 30 gl. Dlr. i Løn og en Klædning med Tilbehør, som han efter sin Stand kan bære. Han skal desuden aarlig have

¹ Jørgen Pedersen Obel.

nødtørfvig Ildebrændsel af Skovene og nyde Præstetienden og al anden Præsterente af Skanderup og Stillinge Sogne paa samme Betingelser, som de tidligere Præster have haft den. Han skal af den ham tillagte Indkomst selv lønne Kapellanen i Stillinge Sogn. Det befales Laurits Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, at beskikke M. Jørgen til ovennævnte Kald og levere ham Genanten. J. R. 7, 206. Orig¹ (dat. 30. Marts) i Landsark. i Viborg.

28. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har erfaret, at der vil behøves endnu en Sum Penge, førend det ved Skanderborg begyndte Værk kan blive gjort helt færdigt, skal han give Kronens Bønder i Skanderborg og Aakier Len Ordre til, at de yderligere skulle bidrage 840 Rigsdlr. til Arbejdet, og give dem strængt Tilhold om at udrede Pengene ved allerførste Lejlighed, for at Værket desto snarere kan komme til Ende. J. T. 6, 289.

— Miss. til Otte Brahe. Saafremt han ikke allerede har bortfæstet den Tiende, som den forrige Skovrider i Koldinghus Len, Niels Kolding, har haft i Fæste, skal han lade Jacob København faa den i Fæste; denne skal aarlig i rette Tid udrede den Afgift, som skal svares deraf. J. T. 6, 289 b.

— Miss. til Ifver Jul og Verner Parsberg. Naar de skulle udføre Kongens Befaling til dem angaaende Skovtrætten mellem Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand i Mariager Kloster, og Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, skulle de paa Aastederne forhøre de Vidnesbyrd, som Eske Bilde lovligt kan og bør føre i den Sag. J. T. 6, 290.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at give Arvingerne efter afdøde Hr. Pouel Andersen, Sognepræst til Skanderborg Slot, Tilhold om at tilstille ham de Kongebreve, det være sig Bestallingsbreve paa Tiender eller andre, som Hr. Pouel Andersen i sin Tid har erhvervet. J. T. 6, 290.

[Omtr. 29.] **Marts (—).** Bestalling for N. N., Kongens Skibskaptejn, der med Skibet Gribben skal begive sig til Øresund og blive liggende der i Sommer eller indtil nærmere Ordre. Han skal saa vidt muligt lægge til alle de Skibe, der sejle gennem Sundet, tage saa mange af sine bedste Skibs-

¹ Tr.: K. Hansen, Beskrivelse over Skanderborg S. 21 f.

folk til sig, at han kan være Skibene mægtig, og undersøge, om det Gods, som findes i disse, er tilbørligt angivet og fortoldet paa Toldboden i Helsingør. Hvis der paa Skibene findes noget uangivet og ufortoldet Gods, til hvis bedre Opklarelse Tolderne i Helsingør skulle sende ham de af ham ønskede Toldsedler, skal han besætte Skibene og lade dem løbe til København. Han maa ikke opholde noget Skib utilbørligt eller tilføje Folkene derpaa nogen Gevalt med Ord eller Gerning, saafremt de ikke vægre sig ved at gøre det, der med Billighed forlanges af dem. Han maa ikke selv tage eller tillade sine Folk at tage nogen Skænk eller Gave, af hvad Navn nævnes kan, eller nogen Æde eller Drikke paa de Skibe, som de komme paa. Det befales Lensmanden paa Kronborg og Borgemestre og Raad i Helsingør i alle Maader at være ham behjælpelig med at udføre Kongens Befaling. Sj. R. 16, 329.

29. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Anders Bogensen, Skipper, der med Kongens Skib Alexander i Sommer skal ligge i Bæltet for at paase, at ingen forløbe Kongens Told eller løbe igennem med noget Gods uangivet og ufortoldet. For bedre at paase dette, skal han flittigt besøge og undersøge de Skibe, der løbe igennem, om der findes ufortoldet Gods deri. Han skal blive liggende paa de Steder, hvor han bedst kan udføre sit Hverv. Han skal paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, som ere franske eller engelske, løbe igennem Bæltet uden rigtig Besked eller Bevis, men henvise dem til at løbe igennem Øresund, som det er sædvanligt, medmindre de ville besøge nogen af Kongens Købstæder i Nørrejylland. Han skal forholde sig, som hidtil sket er, med Kongens egne Undersaatter, der sejle gennem Bæltet, og han maa ikke opholde noget Skib, indenlandsk eller udenlandsk, utilbørligt eller tilføje Folkene derpaa nogen Gevalt med Ord eller Gerning, saafremt de ikke vægre sig ved at gøre det, der med Billighed forlanges af dem. Han maa ikke selv tage eller tillade sine Folk at tage nogen Skænk eller Gave, af hvad Navn nævnes kan, eller nogen Æde eller Drikke paa de Skibe, som de komme paa. Han maa ikke se gennem Fingre med nogen. Det befales alle, der have nogen Befaling paa Kongens Vegne, at være ham behjælpelig med at udføre Kongens Befaling. Sj. R. 16, 326.

— Miss. til Mogens Pax om at lade hugge 6 eller 7

Læs Haventorn paa Bogenes og straks sende dem til København. Udt. i Sj. T. 21, 295 b.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har sendt sin Skipper Peder Lessøe med sit Skib Samson til Østergaarn paa Gulland for at indtage nogle Sparrer og Lægter, skal han straks lade denne faa sin Ladning, saa han ikke skal blive længe opholdt, og med ham hidsende en rigtig Fortegnelse paa det, han faar ind, med Angivelse af, hvilken Dag han bliver sejlfærdig og hvorledes han har forholdt sig, medens han har opholdt sig der. K. Udt. i Sk. T. 4, 184.

— Ligelydende Miss. til samme angaaende Bertel Nielsen, Skipper paa Kolding Skude, der skal hente Sparrer og Lægter i Sandvig Havn paa Gulland. K. (i Udt.). Udt. i Sk. T. 4, 184.

30. Marts (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Laxmand Gyldenstjerne til Biersgaard, Landsdommer i Skaane, paa Helnekirke Len i Skaane med tilliggende Bønder. Han skal svare 100 Rdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Af føding og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artik. 1—5, 8—12, 16—18]. Sk. R. 4, 84.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Christoffer Ulfeldt til Svenstrup paa Froste Herred. Han skal svare 100 Rdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst, dog skal den aarlige visse Indkomst af det Gods, som er lagt under Lenet, og hvorfor Hendrik Hvitfeldt har gjort særskilt Regnskab, komme Kongen alene til Bedste. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Art. 8—11, 13—14, 16—18]. Sk. R. 4, 89.

31. Marts (—). Miss. til Hendrik Hvitfeldt om nu til 1. Maj at overlevere Froste Herreds Len, som han hidtil har været forlenet med, til Christopher Ulfeldt til Svendstrup, hvem Kongen nu har givet det i Forlening. Sk. T. 4, 185. K.

— Ligelydende Miss. til Christopher Ulfeldt om at overlevere Helnekirke Len til Laxman Gyldenstjerne. Udt. i Sk. T. 4, 185 b. K. (i Udt.).

31. Marts (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Anne Jensdatter, Borgerske i Aalborg, paa Kronens Part af Korntienden af Hvornum Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 6 Pd. Rug og 4 Pd. Byg, og paa Kirkens Part af Korntienden af Aasted Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Pd. Rug, 7 Pd. Byg og 1 Pd. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 112.

1. April (—). Miss. til Olluf Rosensparre om at lade en norsk Præst, ved Navn Herman Hansen, indsætte paa Draxholm i det Kammer, hvori David¹ Skibsbygger sad, og skaffe ham den Underholdning, som saadan en Fange bør have. Udt. i Sj. T. 21, 295 b.

— Aab. Brev om, at Bispen i Holm Domkirke paa Island maa bortfæste en Gaard paa Island, som han har Ret til at bortfæste, til Torkil Gammalilsen for sædvanlig aarlig Afgift. N. R. 4, 40.

— Miss. til Herluf Daa. Det er blevet berettet Kongen, at Herluf Daas Sognepræst er død forrige Aar, og at Herluf Daa og de andre Sognemænd have ladet Tjenesten i hans Sognekirke besørge af en Kapellan, skønt Provsten har tilbudt at ville efterkomme hvad Ordinansen paabyder ham; ligeledes er det klarligen blevet tilkendegivet Kongen, at han i 1608 har tilladt to Personer paa Island, der vare beslægtede i 3. Led, at gifte sig med hinanden og derfor har oppebaaret en Sum Penge under Løfte om at ville skaffe dem Kongens Konfirmation derpaa. Han skal med det allerførste erklære sig paa disse to Punkter og indsende sin Erklæring til Kancelliet. N. T. 4, 70 b.

— Miss. til Herluf Daa. Det er blevet berettet Kongen, at adskillige Varer, som de Købmænd, der handle paa Island, føre did, stadig stige i Pris, medens de Varer, som Indbyggerne igen give Købmændene, vedblivende holde den samme Pris, hvilket er til ikke ringe Skade for Indbyggerne. Det befales ham at have nøje Tilsyn med, at der ikke, hverken heri eller i andre Maader, vederfares den fattige Almue andet, end hvad Ret er, saafremt han ikke siden vil staa

¹ David Balfour.

til Rette derfor, da de bo saa langt borte, at de ikke hver Dag kunne tilkendegive deres Nød for Kongen som deres højeste Øvrighed, og Kongen har forlenet ham med Landet, for at han skal paase, at der vederfares dem, hvad Ret er. Da Arne Ot-sen har anmodet om at maatte blive forlenet med Mo-tverf¹ Kloster mod at svare sædvanlig Afgift deraf, skal han ved første Lejlighed erklære sig om, hvad Lejlighed der er til dette Kloster og hvorledes det kan bortforlenes til størst Gavn for Kronen. Da man har anmodet om, at de gamle skrøbe-lige Præster maa opholdes med de bedste Beneficier, skal han ogsaa indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed. N. T. 4, 71.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Herluf Daa. Da Kongen har bragt i Erfaring, at adskilligt Gods skal være frahævdet Kirkerne og Skolerne paa Island, skal han lade den Sag nøje undersøge hos Bisperne paa Island og uden al Undskyldning igen lade Ejendommen indtale. Han skal give Bisperne paa Island Ordre til aarlig til Universitetet af hver Skole at fremsende mindst én dygtig Person, som kan øve sig i boglige Kunster og i Fremtiden blive brugt der paa Landet. Da det er berettet Kongen, at Skolen ikke kan op-holde dem, der frekventere den, hele Aaret igennem, maa Børnene en 3—4 Maaneders Tid om Høsten blive hjemme hos deres Forældre, men der skal ellers, saa vidt muligt, føres flittigt Tilsyn med dem. Da Bispen for Sonden paa Island har klaget over, at der ikke tiendes i hans Stift som i Stiftet for Norden, skal han ogsaa flittigt under-søge den Sag og erklære sig om, hvorvidt dette kan ske uden Skade for Kronen og den fattige Almue. N. T. 4, 72².

— Brev, hvorved Bygmester Villum Cornillissen, med hvem Kongen har sluttet Kontrakt om at lave en blind Grav rundt omkring Halmstad, forpligter sig til at udføre dette Arbejde paa følgende Maade: Den blinde Grav skal være 4 Roder fra Fundamentet paa Volden rundt omkring Halmstad.

¹ Vel Mødruvold Kloster. ² Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 60 f. M. Ketilson, Forordn. til Island II. 270 f. Stephensen og Sigurðs-son, Lovsaml. for Island I, 179 f.

Gravens Bredde oventil skal være 12 sjællandske Alen, nedentil¹ paa Grunden 6 sjællandske Alen; Dybden skal være 2 Alen; denne 2 Al. dybe blinde Grav skal være neden for Grunden i den store Grav, hvor den store Grav's rette Grund er dybest efter Waterpasset; den store Grav berettes at være dybest mellem den norre Port og den norderste Kant. Den blinde Grav skal være i det ringeste 2124 sjællandske Al. lang, indeholdende i det ringeste 2124 Schacht Jord. Denne Jord skal Villum Cornilissen lade føre hen paa den yderste Kant paa den gamle Grav og lade den sætte, som det er brugeligt i Graven for alle andre Fæstninger, saaledes som Kongens Ingeniør Abraham de la Hay tidligere har vist ham paa Aastederne. Endvidere skal han lade den gamle Grav gøre ren og dyb rundt omkring, ligesom han forpligter sig til at føre det Stykke Jord, som ligger mellem Sønder- og Vesterport og indeholder omtrent 600 Schacht Jord, paa den Kat mellem Vesterport og Nørreport. Hvor Jorden ligger, skal han lave en Grav, nedentil¹ 48 sjællandske Al. og oventil 54 Al.; hvis han af det nævnte Stykke Jord ikke kan faa saa megen Jord, at han dermed overalt kan forhøje Katten saa meget, som den højeste Jord er, der allerede ligger paa Katten, skal han tage Jorden af den blinde Grav og føre den derop, saa Katten overalt kan faa sin fuldkomne Højde efter Waterpassen og Pælen, som bliver slaaet paa den højeste Jord paa samme Kat. For dette Arbejde skal han have 2000 Rdlr., der skulle udbetales ham af Lensmanden, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Endvidere skal han lade den gamle store Grav gøre lige saa dyb overalt efter Waterpassen som den er, hvor den er dybest ved den nordre Kam og Port, dog skal han, hvor han i Graven skal gøre den dybere, end den hidtil ordinært har været anlagt, have 1 Ortsdlr. for hver Schacht Jord. Han skal overalt passe paa, at Voldens Grund og Befæstningen ingen Skade lider af Graven. Sk. R. 4, 85 b.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen nu har sluttet Kontrakt med Bygmester Villom Cornilissen om, at han skal grave en Blindgrav rundt omkring Halmstads Befæstning og forfærdige den store Grav og

¹ Registranten har formentlig urigtigt: udentil.

Katten sammesteds, saaledes som Kontrakten nærmere udviser, for hvilket Arbejde paa egen Bekostning han skal have 2000 Rdlr. foruden det, han skal have for at fuldfærdige den store Grav, skal Holger Rosenkrantz give de Bønder, der restere med Arbejde dertil, Ordre til at give Penge i Stedet, eftersom de formaa, for dermed at betale Bygmesteren. Da det imidlertid ikke vil strække til, skal han paalægge Kronens, Adelens og de gejstliges Bønder at kontribuere det resterende Beløb, enhver efter sin Formue, da Danmarks Riges Raad har samtykket deri. Sk. T. 4, 185 b. K.

2. April (Kbhvn.). Brev, hvorved Bygmester Villom Cornillissen i Halmstads Befæstning forpligter sig til at lave en Kælder under¹ Provianthuset paa Halmstad Slot, som skal være 12 Al. bred, 39 Al. lang og 3 Al. dyb, med Hul og Døre, udføre Jorden derfra paa Volden, lægge det nederste Gulv, lægge Bjælkerne og Planker ovenpaa Bjælkerne samt Gulvet af Sten ovenpaa, dønnike Muren indvendig og gøre Kælderen helt færdig med Trappe og Indgang med det allerførste. Han skal have 70 Rigsdlr. for dette Arbejde. Sk. R. 4, 86 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at sende Høns til København til Pinsedag. — Hans Lindenov [Bornholm] 400 Par Høns; Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] 300 Par; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 200 Par; Fogden paa Møen 300 Par, at fremsende straks. Udt. i Sj. T. 21, 295.

— Miss. til Christen Hansen om at indskrive disse Brevvisere, Hans Pedersen og Peder Jensen, Hjulmænd, der skulle arbejde hos Hans Kriid, naar der er Tømmer for Haanden, for almindelig Bøsseskyttebesolding. Naar der intet Arbejde er, skulle de være forpligtede til at gøre Tog og Vagt lige med de andre. Sj. T. 21, 295 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Gemakkerne paa Antvorskov gøre i Stand til Pinsedag til Hertug Christian den femte, udvalgt Prins og Konge til Danmark og Norge, og til de to unge Herrer, Hertugerne Frederik og Ulrik. Udt. i Sj. T. 21, 296.

¹ Registranten har formentlig urigtigt: uden.

2. April (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Peder Knudsen i Skanderborg Len, der har berettet, at han for nogen Tid siden, da han var i Kongens Forfald paa Mønstring i Kolding sammen med de andre Soldater under Kompagniet, er bleven svoret Vold over paa Bytinget i Aarhus, skønt han har ladet gøre Skudsmaal for sig, og siden paa Landstinget er bleven sagt fra sin Fred; han maa nu paany lade Sagen forfølge efter Loven for dens tilbørlige Dommere. J. R. 7, 207 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om at give Urtegaardsmanden paa Koldinghus Tilhold om aarligt at indsylte røde Roser og siden sende dem hid. Udt. i J. T. 6, 291 b.

— Miss. til Eske Brock. Naar Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, besøger ham med dette Brev, skal han fra Randers skaffe ham nogle Pramme, som ad Guden kunne nedføre det Tømmer, Christen Holck har ladet hugge i Silkeborg Lens Skove, til Dronningborg Slot eller et andet bekvemt Sted, hvor Kongens Skibe, der blive sendte efter det, bedst kunne indtage det. Han skal give Prammændene paa Prammene Tilhold om, at de ikke først maa udvælge det smaa Tømmer, men skulle tage stort, langt og smaat Tømmer mellem hinanden. Hvis Bønderne i Silkeborg Len ikke alene kunne overkomme at udskibe Tømmeret i Prammene, skal han lade Bønderne i sit Len [Dronningborg] hjælpe dem noget. J. T. 6, 291 b.

3. April (—). Miss. til Marqvord Bilde. Da Kongen vil have en Salpeterlade opsat i hans Len, skal han lade en saadan opsætte paa det Sted i VissenbiERG Birk, som kaldes BøgebiERG, bygget paa samme Maner som Salpeterladen i Vordingborg Len, men 20 Favne længere. Henimod den Tid, da han har den færdig, skal han melde det til Kongen, for at Kongen kan træffe videre Anordning om, hvilke Lens Bønder der skulle fremføre Salpeterjord og Materie dertil, og kan forordne en Salpetersyder did. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 475. K.

4. April (—). Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har bestemt, at der fra Christianstads Len til hans egen Udspisnings Behov skal sendes 6 sjællandske Læster Rug af den bedste, der vokser i Lenet, hvert Foraar og ligesaa meget til hver Mikkelsdag, skal han gøre sig Flid for, at Rugen kan

fremkomme vel forvaret, og straks fremsende 6 Læster. Sk. T. 4, 186¹. K.

4. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] om aarlig hvert Foraar at sende 9 sjællandske Læster god Rug herover og ligesaa meget hver Mikkelsdag til Kongens egen Udspisning. Han skal gøre sig Flid for, at den kan komme velforvaret frem. De 6 Læster Rug skal han nu straks fremsende. J. T. 6, 292.

—² Miss. til Jørgen Kaas [Aarhusgaard] om at sende 200 Par Høns herover. Udt. i J. T. 6, 292.

5. April (—). Miss. til Jens Juel [Tranekær Len] om til førstkommende 1. Maj fra sit Len at hidsende 200 Høns og 100 Lam og Beder, saa de til den Tid kunne fremkomme fede og vel forvarede. K. Udt. i F. T. 3, 476.

— Aab. Brev om Mønten. Sj. R. 16, 332 b³. Orig. (Tr.: CCD. III. 528 ff. efter Orig.).

6. April (—). Pas for Laurits Hammer, der med Kongens Skib Jonas, som Peder Ibsen er Skipper og Claus Pedersen Styrmand paa, skal sejle til Riga for at sælge de Varer, han fører med sig, og igen købe de Varer, som han har faaet Ordre til at købe. Sj. R. 16, 336.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eske Brock og Ifver Juel. Da Kongen straks venter Hr. Philip Sigismundus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, her ind i Riget, skulle de, naar Hr. Gert Rantzau til Bredenburg, Statholder, aviserer dem om hans Ankomst, sørge for at være til Stede i Kolding i god Tid for at modtage Biskoppen. Saasnart de faa Underretning om hans Ankomst, skulle de i en Il, uden Forsømmelse Nat eller Dag, underrette Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz⁴ derom. De skulle samtidig mønstre den jyske Adel, der skal give Møde sammesteds, naar den bliver tilsagt af Ritmestrene. Ritmestrene have faaet Ordre til at møde med deres Rytteri, naar de blive tilsagte af dem. De skulle afholde

¹ Udenfor er skrevet: Peder Bildes Skrift. ² Udateret, men indført mellem Breve af 2. og 4. April. ³ I Sj. R. lyder Overskriften til Brevet: Nicolaus Suab och Johan Post finge hver myntemesters bestilling.

⁴ Sj. T. har ved en Føjlskrift her: Hr. Albret Skeel, Eske Brock og Ifver Juel.

Mønstringen enten Dagen før eller samme Dag som Biskoppen kommer, saavidt det er muligt. De skulle modtage Hr. Philip Sigismundus paa det Sted, hvor Folket sidste Gang blev mønstret udenfor Byen imod Haderslev, dog saa nær Byen som det er muligt at „raade“ Folket, medens de med Rytteriet ledsage Biskoppen ind til Færgestedet. De skulle siden tage en Del af den jydsk Adel til sig, som kan følge Biskoppen over Sundet til Hindsgafvel Slot. De skulle frit udkvittere Biskoppen med fyrstelig Underholdning og Traktation og, medens Biskoppen opholder sig i Kolding, tilforordne ham saa mange af Adelen til Opvartning, som maatte være nødvendigt, men passe paa, at ingen bruges dertil uden de, som beskedeligen kunne omgaaes med fyrstelige Personer og deres Følge og forstaa at anstille sig tilbørligt. Sj. T. 21, 304.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Kongen straks venter Hr. Philip Sigismundus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, Hertug af Brunsvig og Lyneborg, her ind i Riget, skulle de, naar hans Ankomst bliver meldt dem af Hr. Albret Skeel til Fusinge, Embedsmand paa Riberhus, Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, og Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, i rette Tid være til Stede i Middelfart for at modtage Biskoppen tilbørligt. Saasnaart de faa at vide, at han er paa Antoget i Holsten, skulle de i en Il, uden Forsømmelse Nat eller Dag, pr. Post avisere Kongen derom, ligesaa naar Biskoppen er i Fyen og hvilken Dag han rejser til Nyborg. De skulle ligeledes ved deres eget visse Bud underrette Steen Brahe og Ebbe Munk, Embedsmænd paa Kallundborg og Antvorskov Slotte, derom. De skulle til samme Tid lade den fynske Adel mønstre, som skal møde sammesteds, naar den bliver anmodet derom af Ritmestrene. Ritmestrene have faaet Ordre til at møde med deres Rytteri, naar de faa Tilsigelse af dem. De skulle afholde Mønstringen enten Dagen før eller samme Dag, som Biskoppen kommer, eftersom det belejligt kan ske. De skulle derefter med Rytteriet ledsage Biskoppen til Nyborg og tage en Del af den fynske Adel til sig, der kan følge Biskoppen over til Korsør. De skulle udkvittere Biskoppen med fyrstelig Underholdning og Traktement og, medens Biskoppen opholder sig i Fyen, forordne ham saa mange af Adelen til Opvart-

ning, som maatte være nødvendigt, men passe paa, at ingen bruges dertil uden de, som beskedeligen kunne omgaas med fyrstelige Personer og deres Følge og forstaa at anstille sig tilbørligt. Mellem Hindtsgefvels Slot og Odense skulle de lade opslaa enten et af deres egne eller et af Officerernes Telte, hvori der kan holdes koldt Køkken. Sj. T. 21, 302.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe, Olluf Rosen-sparre, Hr. Anders Bilde, Ebbe Munk, Peder Basse og Axel Urne. Da Kongen straks venter Hr. Philip Sigismundus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, Hertug af Brunsvig og Lyneborg, her ind i Riget, skulle de, naar hans Ankomst bliver meldt dem af Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, møde i god Tid med deres Vogne i Korsør for at modtage Hr. Philip Sigismundus og ledsage ham til Kongen i København, dog skulle de lade deres rejsige Heste blive ved Fanen, der har faaet Ordre til at være i København paa de Tider. De skulle lade Hr. Philip Sigismundus traktere paa fyrstelig Vis, saa vidt muligt, og lade ham udkvittere af Herbergerne. Sj. T. 21, 301 b.

— Miss. til Ritmestrene i Sjælland, Skaane, Halland, Fyen og Jylland. Da Kongen straks venter Hr. Philip Sigismundus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, Hertug af Brunsvig og Lyneborg, til sig og har bestemt til samme Tid at ville lade afholde en Mønstring i Købstaden N over Ridderskabet og den Rostjeneste, som det skal holde under deres Fane og Kommando, skal enhver af dem straks give sit Kompagni Ordre til at være rede med deres fulde Gevær, saa de straks kunne være til Stede, naar Kongen vil have det og til-siger dem. Sj. T. 21, 296.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard og Gunde Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejylland. Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, har berettet, at der paa hans Gaard Bustrup staar nogle Breve under Forsegling, der skulle have tilhørt afdøde Hr. Erik Krabbe, hvilke Breve han gerne vil af med. Da han har henvendt sig til de fleste af Erik Krabbes Arvinger og til dem, der nu have noget af Erik Krabbes Gods i Possession, om i Forening med ham at udvirke denne kongelige Befaling, gives der dem her-ved Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Bustrup

Hovedgaard, indstævne alle Hr. Erik Krabbes Arvinger og dem, der nu have noget af hans Gods i Eje, saa vidt det er dem bekendt, til ogsaa at møde samme Tid, registrere de Breve, der befindes ikke at være registrerede, og siden uddele dem, saaledes at enhver faar de Breve, der med Rette tilkomme ham. Hvis der bliver nogle Breve tilovers, som ingen af de mødte har nogen Rettighed til, skulle de indlægge dem, forsegle dem og indsætte dem i Forvaring i de nærmeste Kirker. De skulle give deres Registrering og Forretning klarlig beskrevet under deres Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte give Christen Holck Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet, hvorefter de uden videre Forhaling skulle udføre denne Befaling. J. T. 6, 302 b.

8. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Otte Marsvin til Dybek paa Christianstads Len. Til Underhold for sig selv og sine Svende og Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: 500 Dir., 5 Læster Rug og Mel, 40 Tdr. i Læsten, 500 Tdr. Havre eller $\frac{1}{2}$ Rdlr. for hver Td. Havre, som ikke kan faas af Jordebogen, 1 Læst 3 Tdr. Smør, 30 Skattekøer, 21 Sider Flæsk, 155 Faar og Lam, 185 Gæs, 160 Par Høns, 10 Tdr. Aal og $\frac{1}{2}$ Td. Ørreder. Han maa selv beholde al Affødning, Avl og anden Fordel, der kan falde paa Hammergaards Ladegaard. Han skal, saalænge Byggeriet staar paa, frit holde de Bygnings- og Arbejdsheste, der bruges dertil, med Hø og Rufoder. Han maa selv beholde Tienddelen af den uvisse Rente og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 91. Orig.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Ennevold Kruse til Hiermisløfgaard, Rigsraad, paa Trannekier Slot og Len paa Langeland. Han skal svare 300 gode enkede Rigsdaler, uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst, dog skal der gøres særskilt Regnskab af det Mageskiftegods, som i afdøde Niels Friis's Tid er lagt under Lenet, og hvorfor der tidligere er gjort særskilt Regnskab, ligesaa for det Gods, som herefter maatte blive lagt til Lenet, og al Indkomsten deraf skal komme Kongen alene til Bedste. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard, ligesom han maa oppebære Halv-

delen af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18]. F. R. 3. 269 b. K.

8. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Anders Friis til Hungstrup paa Segelstrup Slot og Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne og Gaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 300 Rdlr., $3\frac{1}{2}$ Læst 13 Tdr. Rug og Mel, beregnet 30 Tdr. i Læsten, 4 Læster Byg, beregnet 36 Tdr. i Læsten, 300 Tdr. Havre, 6 Tdr. Smør, 12 Slagtenød eller 5 Rdlr. for hvert Slagtenød, 85 Brændsvin, 100 Lam eller $1\frac{1}{2}$ Ort i Stedet for hvert Lam, 100 Gæs eller $\frac{1}{2}$ Ort i Stedet for hver Gaas, og 200 Høns. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. J. R. 7, 213. K.

9. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Peder Basse til Siørup paa Stege Slot og Ermelundt Gaard paa Møen. Til Underhold for sig selv, sine egne og Gaardens daglige Folk maa han oppebære følgende aarlige Genant: $205\frac{1}{2}$ Dlr., $4\frac{1}{2}$ Læst Rug, $7\frac{1}{2}$ Læst Byg, 300 Tdr. Havre, 5 Tdr. Smør, 140 Lam, 12 Køer, 6 Bolsvin, 200 Gæs og 200 Høns. Han maa desuden selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaardene. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Art. 1—20]. Sj. R. 16, 337. K.

— Miss. til Otte Lindenov om nu til 1. Maj at modtage Gjemse¹ Sogn med deri boende Bønder, der hidtil have ligget til Christianstads Len, under Sølvitsborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. Sk. T. 4, 186. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Hr. Jørgen Lunge til Odden, Rigsraad og Marsk i Danmark, paa Vestervig Kloster og Len. Han skal svare 500 gode

¹ Gemshøj. Lister H.

enkede Rigsdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse og uvisse Indkomst og af Avlen, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise og Vrag. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artiki. 10, 12, 18]. J. R. 7, 208.

9. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Knud Gyldenstjerne til Aagaard paa Skivehus Len. Han skal svare 1000 Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet, af Skarpenbiergs Gods, af det Gods, som kaldes Kirkegodset, og af Stiftets visse Indkomst, som han hidtil har gjort særskilt Regnskab for. Han maa selv oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Lade-gaarden, og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artiki. 1—14, 18]. J. R. 7, 216.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Laurits Ebbesen. Da Kongen ved et Mageskifte, som han agter at slutte med Falk Gjøe til Skiersøe, bliver denne 6¹/₂ Td. 3¹/₂ Skp. 1 Fjerdingskar Hartkorn skyldig, og Falk Gjøe til Vederlag derfor begærer at maatte faa 16 Læs Engjord i Grauffel Skov i Sønder Herred i Kalø Len, der er hans Enemærke, hvilken Eng bruges til Fogelslef¹ By, men særskilt af 4 Bønder i Byen og ikke af menige Bymænd, ligesom den heller ikke ligger indenfor Fogelslef Markskel, og svarer 1 Ørt. Rug til Kallø Slot, og desuden 1 lille Bolig i Droubye By og Sogn i Mols Herred, skulle de med det første undersøge, om nævnte Eng og Bolig kunne undværes fra Lenet og, hvis de kunne det, besigte, ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 292.

— Fuldmagt for Frederik Friis til Hesselager og Jørgen Vind til Grundet, Sekretærer, til ved første Lejlighed at begive sig til Island for at sidde Retterting og høre og paadømme de Sager og Klagemaal, som Undersaatterne paa Island have at andrage for dem, i Overensstemmelse med den dem medgivne Instruks. N. R. 4, 42 b.

— Instruktion for Frederik Friis til Hesselager og Jørgen Vind til Grundet, Sekretærer, paa deres Rejse til Island: De skulle være færdige til at rejse med det Skib, som

¹ Fuglslev, Sønder H., Randers Amt.

bliver forordnet dertil, og skulle, naar de komme til Island, straks meddele Almuen deres Ankomst og Meningen med deres Sendelse samt beramme en Dag eller to, paa hvilken de bekvemt ville begynde at foretage den dem betroede Bestilling, saa selv de Undersaatter, der bo længst borte, kunne komme til Stede. Medens de vente der paa Landet, skulle de og deres egne Folk, som de have med sig, have deres Ophold paa Kongens egen Gaard. Herluf Daa til Snedinge, Embedsmand paa Island, skal have godt Tilsyn med, at de og deres Folk blive forsørgede med god Underholdning og Traktation, hvorimod Undersaatterne paa Island ikke maa besværes med nogen Udgift til deres Underholdning. Førend de begynde at sidde Retterting, skulle de lade Kongens Fuldmagtsbrev læse for Menigheden, som forsamles der, saa den kan rette sig derefter, og siden skulle de efter deres begavede Forstand ordentlig og med god Beskedenhed tilkendegive menige Almue Kongens Vilje, Affektion og Hjærtelag til at ramme dens Gavn og Bedste, holde den ved Lov, Skel og Ret og beskytte og forsvare den for Overmod. Kongen har derfor sendt dem til Landet for at sidde Retterting og forhøre og paadømme de Sager, der indkomme for dem, saa Undersaatterne ikke skulle have noget at klage over. De skulle forhøre alle de Sager, som komme ind for dem, og paadømme dem; de maa ikke tage nogen anden med i Dommen, men skulle selv dømme og give Dommen klarlig beskrevet under deres Signeter. De skulle endvidere forhøre alle de Klagemaal, som Undersaatterne maatte have, det være sig over Kongens Befalingsmand paa Island, Lensmændene, Dommerne eller andre, der ere i Øvrigheds Bestilling, ligesaa de Klagemaal, som private Folk maatte have mod hinanden, og skille Parterne ad, saa vidt det kan ske paa lovlig Vis. I de Klagemaal, som Undersaatterne maatte have over Lensmanden og hans Fogder, maa de ikke tilstede Forligelse, men skulle afsige Dom i dem. Befalingsmanden og hans Fogder skulle have Ordre til, at de straks, og førend Frederik Friis og Jørgen Vind drage af Landet, skulle betale og tilbagegive Bønderne, hvad de med Urette have afskattet og frataget dem, med Interesse og andet efter de afsagte Dømmes Indhold, for at den Uret, som disse Undersaatter, der bo saa langt borte, have lidt, ikke skal blive fordulgt, til stor Skade baade for Kongen og dem selv i Fremtiden. Hvis Kongens Befalingsmand

skulde ville skyde Skylden over paa sine Fogder, at de have gjort Uret uden hans Vidende, skulle de nøje undersøge, hvorledes det i Grunden forholder sig hermed, og siden afsige Dom om, hvorvidt Herluf Daa eller hans Fogder have Skylden. Hvis nogen Foged bliver dømt til at staa til Rette for nogen Mishandling eller Uret, han har gjort Kongens Undersaatter, ihvad det være kan, skulle de straks sørge for, at Dommen bliver eksekveret uden nogen Forhaling. Hvis nogen vil beraabe sig paa, at det, der er sket Kongens Undersaatter, er sket ved lovlige Proces og Dom, skulle de flittigt undersøge om disse Domme, og hvis nogen har noget at klage over dem, skulle de tage dem for sig og enten fælde dem eller sige dem ved Magt, eftersom det kan være billigt og ret. Ligeledes skulle de kende og dømme paa de Breve, som Lensmanden der paa Landet eller hans Fogder have udgivet, om de ere saa retteligen udgivne, som det sig bør. Hvis der i disse Sager forløber noget, som Kongen som højeste Øvrighed kan have nogen Interesse i, eller det erfares, at der er handlet mod Forleningsbreve, Landets Lov eller imod Kongens Højhed, skulle de i de afsagte Domme udtrykkelig indføre og formelde, at den Interesse og Tiltale, Kongen til sin Tid kan have i disse Sager, er henstillet til sine tilbørlige Dommere. Hvis Kongens Undersaatter fremføre nogle almindelige Gravamina og Besværinger, der enten angaa Rigens Jordebøger, Kongens Indkomst eller andet saadant, som Kongen nu ikke kan vide noget om og derfor heller ikke kan berøre eller navngive i denne Instruktion, skulle de ikke beslutte noget bestemt herom, men skaffe sig grundig Besked derom, optegne det med alle Omstændigheder og ved deres Hjemkomst referere det for Kongen, der saa vil erklære sig til Undersaatterne derom. De skulle flittigt undersøge hele Landets Lejlighed og Indbyggernes Tilstand, saa vidt det er muligt, særlig Skolernes og Kirkernes Tilstand. Da det berettes, at der imod Ordinansen for Penge og Gaver er udgivet Ekspektancebreve og Kollatsbreve paa Præstekald, skulle de anstille nøje Undersøgelse herom og udfrutte, hvem der har faaet disse Gaver, og hvor meget det oppebaarne kan beløbe sig til. De skulle hos Hr. Arngrim Jonsen, den ene af Superintendenterne paa Island, faa Besked om nogle Personer, der have været beslægtede med hinanden i 3. Led, og som Herluf Daa imod Forordningen har tilladt at blive gift med

hinanden. Da baade Bisper, Præster og Almuen paa Landet klage over, at de Købmænd, der besejle Island, opsætte de Varer, som de føre did, paa det allerhøjeste, medens de Landsvarer, som de igen faa, aldrig stige, men blive staaende paa den samme Pris, uanset at baade her i Landet og andre Steder den ene Vare plejer at stige med den anden, skulle de ogsaa nøje undersøge den Sag. N. R. 4, 40.

10. April (Kbhvn.). Sj. T. 21, 334 b, se 10. Aug. 1618.

11. April (—). Miss. til Bertel Hansen, Forstander for Duebrødre Hospital i Roskilde, om at indtage 3 Personer, Lauridts Pedersen, Peder Pedersen og Thomas med Krykken, i Hospitalet og skaffe dem Underholdning. Udt. i Sj. T. 21, 296 b.

— Mageskifte mellem Jesper Gjõe til Esperød og Kronen. Sk. R. 4, 93 b. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Axel Rosenkrantz til Glimminge og Kongen paa Lunde Kapitels Vegne. Sk. R. 4, 94 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at lægge 1 Gaard i Øster Herrestedt Sogn i Jerrestedt Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jesper Gjõe til Esperød, ind under hans Len [Gladsakse], indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sk. T. 4, 186 b. K.

— Oprejsningsbrev for Niels Nielsen i Møgelbiere¹ og Anders Christensen i Smullerup², der have berettet, at en Kvinde, ved Navn Maren Christensdatter i Møgelbiere, for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel af Christen Andersen i Gunde-
lund i Kieds³ Herred, hvortil hans Kvinde Johanne Mikkelsdatter og en Karl, ved Navn Christen Jensen, der tjente ham, have været Aarsag, idet de i Forening have hidset Christen Andersen til Gerningen, til nu at forfølge denne Sag, da den hidtil ikke har været forfulgt. J. R. 7, 209 b.

— Mageskifte mellem Jomfru Kiersten Ulfeldt til Østergaard og Kronen. J. R. 7, 231. (Se Kr. Sk. under 10. April).

¹ Møgelbjærggaard, Fjends H. ² Smullerup, samme H. ³ c: Fjends H.

11. April (Kbhvn.). Mageskifte mellem Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard og Kronen. J. R. 7, 219. (Se Kr. Sk. under 12. April).

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Kongen har udlagt 1 Aarhus Kapitels Gaard i Store Fulden i Morslet Sogn i Ning Herred til Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard, skal han i sit Len igen udlægge Aarhus Kapitel en Gaard, der er lige-saa god paa Landgilde og Ejendom som den Helvig Ulfeldt har faaet. Han skal lægge det Bol ved Canneskouf, kaldet Drammelstrup, i Ning Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Helvig Ulfeldt, og den Gaard i Vidvid By og Sogn, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jomfru Kiersten Ulfeldt, ind under Skanderborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 6, 293.

— Miss. til Eske Brock. Da Jomfru Kiersten Ulfeldt har tilskiftet Kronen en Part i hendes Gaard i Verumb¹ By og Sogn i Liung Herred i Dronningborg Len, skal han lægge denne Part under Dronningborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 6, 293 b.

12. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om straks at dømme paa de Skibe, som ere til Stede her, fordi de ikke have fortoldet ret. Udt. i Sj. T. 21, 296 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade Jens Jørgensen i Barholt tiltale og forfølge, fordi han ikke, efter Kongens Befaling, har tilkendegivet Christoffer Basse, at Svend Jonsen gjorde ulovlig Skovhugst, og ikke heller har tiltalt Bonden derfor. Sj. T. 21, 296 b.

— Miss. til Christen Tommissen² om at have flittig Indseende med Udspisningen paa Kronborg, baade med Føtalje og Ved, saa Kokkene ikke forøde eller indtage mere, end de have fornøden. Udt. i Sj. T. 21, 297.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at fragte en

¹ Vejrum, Sønderlyng H. ² Vistnok Fejlskrift for: Christen Hansen (Baden), der var Lensmand paa Kronborg.

Skude, der kan føre de for nogen Tid siden i Halmstad Len strandede Vognskud ned til København. K. Udt. i Sk. T. 4, 187.

12. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz om, at han under Obersten for det skaanske Regiment Knægte Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholms Fraværelse skal kommandere og tilholde Soldaterne under Regimentet til at gøre den ved Aarhus begyndte Grøft færdig; han skal selv rejse derhen og blive der, indtil Folket er sat i Arbejde. Han skal kalde Kaptejnen i Halmstad Len for Krigsretten, forhøre ham imod Soldaternes Klager og lade ske deri, hvad Ret er. Hvis der nylig har tildraget sig andre Sager, der vedkomme Krigsretten, skal han ogsaa lade dem behandle og paadømme ved samme Sammenkomst. Sk. T. 4, 187. K.

— Aab. Brev til Provster, Præster, Lagmænd, Borgere og Bønder paa Gulland om, at Kongen, for at skaffe enhver, der har verdslige eller gejstlige Sager at udføre for Retten eller har noget at klage over Kongens Befalingsmænd, Fogder eller anden verdslig eller gejstlig Øvrighed, Lov og Ret, nu til Sommer vil sende nogle Kommissærer over for at sidde Retterting og forhøre og paadømme de Sager, som indstævnes for dem, hjælpe enhver til Lov og Ret, høre de Klager, som Undersaatterne maatte have at forebringe for dem, undersøge disse Klager og afgive Beretning til Kongen om dem. Det befales alle, der have Sager eller Klagemaal at forebringe, i god Tid at møde sammen med deres Modparter for Kongens Forordnede, andrage deres Sager og afvente Dom og Besked i dem. Sk. R. 4, 87.

— Ligelydende aab. Brev til Undersaatterne paa Bornholm. Udt. i Sk. R. 4, 88.

— Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har i Sinde i den kommende Sommer at sende nogle Kommissærer til Gulland for at forhøre Sager og skaffe enhver Lov og Ret, saaledes som det hermed følgende aabne Brev nærmere formelder, skal han lade dette forkynde der paa Landet paa alle de Steder, hvor det gøres behov, saa alle Undersaatterne paa Gulland kunne vide at rette sig derefter. Sk. T. 4, 187 b. K.

— Ligelydende Miss. til Hans Lindenov angaaende Bornholm. Udt. i Sk. T. 4, 187 b. K. (i Udt.).

13. April (—). Bestalling for Carsten Mortensen

som Tolder i Korsør (ligelydende med Bestallingen af [21. Maj 1604] for Søfren Baye). Udt. i Sj. R. 16, 341.

13. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin om at lade den Ingeniør, der arbejder paa Befæstningen omkring Christianstad, faa 800 Træer, 8 Al. lange, af Birk, El og andre Træer i Skovene, der kunne bruges til Stillinger. Sk. T. 4, 187 b. K.

— Miss. til Falk Brahe. Karl von Ahlefeldt har i hoslagte Supplikation berettet, at Falk Brahe efter sit udgivne Brev og Segl skylder hans Søster, Alexander Sehesteds Enke¹, 6000 Rdlr., og at han forgæves paa hendes Vegne har krævet dem nogle Gange hos ham. Det befales i den Anledning Falk Brahe at betale Karl von Ahlefeldt paa Søsterens Vegne, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Molestation af ham. Sm. T. 6, 146. K.

— Miss. til Lauridts Grubbe om at lade alt det Skibstømmer, som endnu findes liggende paa forskellige Havne og Ladesteder, føre sammen paa et bestemt Ladested og siden erklære sig om, til hvilket Sted Tømmeret bliver henført, for at Kongen kan sende Skibe efter det. Sm. T. 6, 147.

— Oprejsningsbrev for Eftermaalsmanden efter Oluf Nielsen Thomagger, der ved Nattetid skal være omkommen i Holstebro og hvis Lig siden skal være funden i en Aa udenfor Byen, til paany at forfølge denne Sag, da den hidtil ikke er bleven lovlig forfulgt, som det burde sig, paa Grund af hans Forsømmelse og Uforstand. J. R. 7, 210.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade søge efter Isak Skytte og anholde ham indtil nærmere Ordre. Udt. i J. T. 6, 294.

14. April (—). Miss. til Olluf Rosensparre, Jørgen Daa og Mogens Pax om hver at købe 200 Al. Sækkelærred og straks sende det til København. Udt. i Sj. T. 21, 297.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Roskilde om at lade rede noget Værk af det Tov, som halte Søfren har med sig, og skaffe denne Underholdning, medens han er der. Sj. T. 21, 297.

¹ Margrethe Ahlefeldt.

14. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jens Sparre. Da Fru Else Galde til N har givet og afhændet alt sit Jorde- og Arvegods i Danmark og Norge til Kongen og Kronen og hendes Broder Christofer Galde til N skal have noget af hendes Gods hos sig, nemlig en Arv, som er tilfalden hende efter hendes Søster, skal Jens Sparre paa Kongens Vegne efter Loven tale paa denne Arv og paa hvad anden Rettighed, der derudover kan være tilfalden Kronen, saa Kronen kan faa hvad der med Rette tilkommer den, da han ellers selv vil komme til at staa til Rette. Sk. T. 4, 188. K.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Henning Gabrielsen, Kongens Skibskaptejn, har udskrevet en af Niels Krabbes Tjenere, ved Navn Peder Christensen, der bor i Nibe, men Kongen nu har tilladt denne at drage hjem, skal Manderup Parsberg i hans Sted lade udskrive en anden og med det første sende ham herover. J. T. 6, 294.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lade Byfogden i Viborg tiltale for en af de udskrevne Bønderknægte, som han havde sendt hid til Kongens Tjeneste. Udt. i J. T. 6, 294.

— Miss. til Mogens Kaas om saa snart som muligt at lade istandsætte hvad der er forfaldent paa Hyllersløf og Klogstrup¹ Kirker af det Forraad, som de andre Kirker i Aalborg Stift have. Hvis Kirkerne ikke kunne istandsættes dermed, skal den Rest, der mangler, udredes af Kirkernes Forraad i Riberhus Len, hvorom Hr. Albret Skeel til Fusinge, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, har faaet Ordre til at gøre Anordning. J. T. 6, 294 b.

15. April (—). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kongen har givet Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jyske Regiment Knægte og Embedsmand paa Ørum Slot, Ordre til at lade Hyllersløf og Klogstrup Kirker istandsætte, skal Albret Skeel, hvis disse Kirker ikke kunne blive tilstrækkeligt istandsatte med den Hjælp, Kirkerne i Aalborg Stift yde, paa nærmere Begæring af Mogens Kaas tilsige de Personer i Ribe Kapitel, der have de mest formuende Kirker i Forsvar, at disse Kirker skulle udrede hvad der kommer til at mangle til Istand-

¹ Vistnok Fejlskrift for: Kaastrup.

sættelsen, enhver eftersom den har Formue til, og tilstille Mogens Kaas det. J. T. 6, 295. Orig. i Landsark. i Viborg.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om at holde Kirkerne i Mariager Kloster[s Len] vedlige af deres aarlige Indkomst. Udt. i J. T. 6, 295 b.

— Miss. til Jørgen Kaas om at lade det, der er bygfældigt paa Vindbles og Glenstrup Kirker i Aarhus Stift, istandsætte af det Forraad, Kirkerne i Aarhus Stift have, hvorom Kongen allerede har givet nogle af Lensmændene i Aarhus Stift Ordre til at gøre Anordning, enhver i sit Len. Disse skulle sende ham det oppebaarne, hvorefter han deraf og af det, Kirkerne i hans eget Len [Aarhus] have i Forraad, skal lade de to Kirker reparere. J. T. 6, 295 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Kongen har givet Jørgen Kaas til Meielgaard, Befalingsmand paa Hafreballegaard, Ordre til at lade Vindbles og Glenstrup Kirker i Aarhus Stift, der skulle være meget bygfældige, istandsætte, skal han ordne det saaledes, at Kirkerne i hans Len [Kalø], enhver efter sin Formue og som de kunne undvære, komme de to nævnte Kirker til Hjælp. Hvad Kirkerne saaledes bidrage, skal leveres til Jørgen Kaas, der siden skal anvende det til de to Kirkers Reparation. J. T. 6, 294 b.

— Ligelydende Miss. til Eske Brock [Dronningborg Len], Christen Holck [Silkeborg Len] og Laurits Ebbesen [Skanderborg Len]. Udt. i J. T. 6, 295.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen af hans Erklæring har erfaret, at Kirkerne i Viborg Stift ikke kunne bidrage saa meget, som der behøves til Istandsættelsen af Als og Mou Kirkers Bygfældighed, men at det manglende vil kunne udredes af det Forraad, Kirkerne i Vendelbo Stift have, skal han, i hvis Len disse Kirker ligge, saa han bekvemt kan lade dem istandsætte, efter den af ham indleverede Fortegnelse oppebære Kontributionen baade af Viborg og Vendelbo Stifter og anvende den til den nødvendige Bygning paa Kirkerne, saa de saa snart som muligt kunne blive istandsatte. Ligeledes skal han, saa vidt muligt, af Kirkernes Forraad i Vendelbo Stift lade Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jydsk Regiment Knægte og Embedsmand paa Ørum Slot, faa nogen Hjælp til

Istandsættelsen af de to Kirker i Aalborg Stift, som Kongen har givet ham Ordre til at lade reparere. J. T. 6, 296 b.

15. April (Kbhvn.). Forleningsbrev for Bendt Søfrensen Jæger paa Kronens Gaard Kierbek i Spedalsbierge Sogn i Sømme Herred i Roskildegaards Len, der aarlig skylder $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ [Pd.] Byg og $\frac{1}{2}$ Td. Smør, fri for Indfæstning, Ægt og Arbejde, mod at svare Halvdelen af Landgilden paa Roskilde Bispegaard. Han skal føre godt Tilsyn med følgende Skove, Krat og Steder: Herslef Krat paa Bogenes, Giefvinge Skov, Leyere Skov, Kornerup Lund, Ømes Lund og Ømes Krat, Himmelef Krat og Røgelundts Krat, saa at der ikke jages eller skydes i dem, uden naar Jægermesteren eller Jægeren kommer for at jage deri til Kongens Behov, ligesom han ogsaa skal paase, at Bogenes Skov ikke bliver optaget af for meget Kvæg, saa Dyrene lide nogen Skade derved. Han skal have Fuldmagt til at ødelægge Høge, Ørne og andre skadelige Dyr, der kunne gøre Skade i Vildtbanen. Han maa selv ikke skyde noget Dyr, lidet eller stort, eller Fjervildtbrad, medmindre han af Jægermesteren faar Befaling til at skyde det til Kongens Behov. Han skal holde Gaarden i god Stand og maa ikke hugge i Skovene uden Udvisning. Sj. R. 16, 341.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om straks at købe N Par Sko til saa billig en Pris som muligt i Købstaden N og sørge for, at de kunne være her i København inden den 10. Maj. — Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 100 Par; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] hver 60 Par; Holger Rosenkrantz [Halmstad Len] 40 Par; Key Rantzau [Kbhvns Len], Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Tagge Thott [Landskrone Len] hver 30 Par; Mogens Pax [Roskilde Len], Axel Urne [Ringsted Len], Christoffer Basse [Frederiksborg Len], Jørgen Daa [Holbæk Len], Christoffer Gjøre [Tryggevalde Len], Peder Basse [Svenstrup Len] og Tagge Thott [Laholm Len] hver 20 Par. Sj. T. 21, 297 b.

— Aab. Brev, hvorved Villom von Stienwinkel forpligter sig til at udføre følgende Bygning paa Laugholm Slot efter den Afridsning, som han har indleveret i Kongens Kancelli, og efter den Skabelon, som han selv har hos sig, og som Villom Cornillissen, Borger i Halmstad, har gjort: Han skal opmure Porthuset med Porten og 2 Fangetaarne, et paa hver Side af

Porten, samt hvælve Porten, endvidere et Hus, syd for Porthuset, et Hus, nord for Porthuset, hvilket Hus skal være en Stald og begynde ved Enden af Porthuset og strække sig ud i Nordøst, og et Hus i Nordøst til østen for Porthuset, alle i den Størrelse, som Afridsningen og Skabelonen udviser. Han skal selv grave og hvælve Kælderne under Slotsherrens Vaaninger og grave og sætte Fundamentet til alle Bygningerne, dog skulle Bønderne efter Lensmandens Befaling bortføre Jorden. Muren paa Husene skal være 12 Al. høj og Husene 2 Lofter høje. Muren skal være $2\frac{1}{2}$ Sten tyk for nedén og 2 Sten tyk for oven. Han skal lægge Gulvene i disse Huse, opmure Skorstenene og Skillerrummene, eftersom det gøres behov, oplægge og skelne Tagene og fra øverst til nederst udføre alt det Arbejde, som skal laves med Murskeem. Han skal ogsaa opmure Volden i 3 Alens Højde rundt omkring og opsætte et ottekantet Taarn, som skal være 50 Al. højt, de nederste 10 Alen 6 Sten tyk, siden skal der paa hver 10 Al. i Højden afgaa $\frac{1}{2}$ Sten paa Tykkelsen. Taarnet skal hvælves for nedén. Han skal udføre alt dette Arbejde fra øverst til nederst, saavidt Murskeem angaar, i Løbet af 3 Aar, dog skal han efter Kongens Kontrakts Indhold have leveret paa Stedet alle Materialier af Sten, Kalk, Jærn, Jærnankere, Stillinger og andet, som behøves til Bygningen. Lensmanden paa Laugholm skal føre Tilsyn med, at det, han skal have til Arbejdet, bliver tilført ham tilbørligt, for at Arbejdet uopholdet kan have Fremgang. Han skal for hele Arbejdet have 3600 Rdlr., der skulle betales ham af Lensmanden, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 88.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har forskrevet den omkring Christianstad boende Adel til at møde i Christianstad den 29. April angaaende Christianstads Bygning, Gader, Vejene og Vaserne der omkring, skal Hr. Anders Bilde sammen med Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, møde og udføre det, som Kansleren har faaet Besked om. Sk. T. 4, 188 b. K.

— Miss. til Axel Rosenkrantz. Peder Løber, Indbygger i Skelskør, har berettet, at han frygter for at blive tiltalt for sit Fødested, som skal være paa Troldholms Gods. Endvidere har han berettet, at han er givet til afdøde Fru Mette Hardenberg, og at Axel Rosenkrantz har lovet og givet ham

Bevis for, at han, hvis der findes noget Gavebrev paa ham blandt Fru Mette Hardenbergs Breve, vil meddele ham det. Hvis noget saadant Gavebrev findes, skal han lade Peder Løber faa det. Sk. T. 4, 188 b. K.

15. April (Kbhvn.). Miss. til Kort von Barleben. Som han nærmere vil kunne se af den medfølgende Supplikation, har hans Tjener, Pouel Pedersen i Løye, beklaget sig over, at Kort von Barleben, der har fæstet en af sine Gaarde til ham paa Livstid, desuagtet siden har fæstet den til en anden. Han skal med det første erklære sig om, hvorledes den Sag hænger sammen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, for at der kan gives Pouel Pedersen tilbørligt Svar, hvis han gør videre Anfordring. Sk. T. 4, 189. K.

— Miss. til Jens Juel. Denne Brevviser, Søfren Mikkelsen Lindeborg, Herredsfoged i Sønder Herred paa Lange-land, har berettet, at Ridefogden til Tranekier Slot gør ham Forhindring paa en Del af det Fogedkorn og den Rettighed, som efter hans Formening ligger til hans Herredsfogedbestilling. Naar Søfren Mikkelsen vil udføre denne Sag paa Herredstinget, skal Jens Juel forordne en anden til at sidde i Dommers Sted, medens Sagen procederes, da den angaar Søfren Mikkelsen selv. F. T. 3, 476. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Jacob Ulfeldt og Holgier Rosenkrantz. Hertug Frederik af Slesvig og Holsten har nylig ladet forfatte nogle Gravamina angaaende Uenighederne mellem Svabested, Gottorp og Husum Amter og tilsendt Kongen dem. Kongen sender dem disse med Ordre til at tage dem for paa det nu først kommende Møde, saaledes som de tidligere have faaet Befaling til. Hvis der derimod fremføres noget angaaende Stiftet Svabesteds Højhed og der rejses Tvivl om, hvorvidt det rettelig hører under Kronen her eller under Fyrstendømmet, eller om nogen anden Stiftets Højhed med Jagt og andet paa de Steder, der utvivlsomt høre til Stiftet, hvilket Kongen ingenlunde vil have holdt for stridigt, skulle de gøre sig den yderste Flid for, at saadanne Kvæstioner ikke komme for, og maa ikke paa nogen Maade høre paa det eller antage det. J. T. 6, 296.

16. April (—). Miss. til Lensmændene i Danmark. Da Kongen til adskillig Fornødenhed har maattet befale Størstepar-

ten af Lensmændene at skulle lade spinde noget Hør og Hamp, skulle de lade uddele Hør og Hamp til Kronens Bønder i deres Len og sætte en, der har nogen Forstand derpaa, til at have Tilsyn, naar Garnet leveres, at det er spundet godt. Det spundne Garn skulle de siden sende til Købstaden N. (Lensmændene i Sjælland til København; Lensmændene i Jylland til Aalborg og Kolding; Lensmændene i Fyen til Nyborg; Lensmændene i Skaane til Helsingborg). Der skal allevegne skaffes fri Vogne til at føre Garnet gennem Lenene. — Sjælland: Key Rantzau [Kbhvns Len] 1 Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. 3 Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 5 Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Christen Hansen [Kronborg Len] 1 Skippd. $4\frac{1}{2}$ Lispd. $5\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. $9\frac{1}{2}$ Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Christoffer Basse [Frederiksborg Len] 1 Skippd. $9\frac{1}{2}$ Lispd. $5\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $2\frac{1}{2}$ Skippd. $8\frac{1}{2}$ Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 1 Skippd. 3 Lispd. $\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 6 Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Mogens Pax [Roskilde Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. $3\frac{1}{2}$ Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 7 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Christoffer Gjøre [Tryggevælde Len] 8 Lispd. 6 Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. 6 Lispd. 12 Skaalpd. Hør; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1 Skippd. 8 Lispd. 6 Skaalpd. Hamp og $2\frac{1}{2}$ Skippd. $6\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Hør; Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] 2 Skippd. 1 Lispd. $13\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 3 Skippd. 18 Lispd. 11 Skaalpd. Hør; Axel Urne [Ringsted Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. 1 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. og 2 Skaalpd. Hør; Jørgen Daa [Holbæk Len] 3 Lispd. 1 Skaalpd. Hamp og 6 Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Steen Brahe [Kallundborg Len] 1 Skippd. $7\frac{1}{2}$ Lispd. $6\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $2\frac{1}{2}$ Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Peder Basse [Svenstrup Len] $9\frac{1}{2}$ Lispd. 3 Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Fru Karren Rostrup [Solte Len] 3 Lispd. $4\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $6\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; M. Hans Stafensen [Sorø Kloster] $\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. 5 Skaalpd. Hør. — Fyen: Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. $6\frac{1}{2}$ Lispd. 12 Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 4 Lispd. 8 Skaalpd. Hør; Holger Rosenkrantz [Dalum Kloster] $12\frac{1}{2}$ Lispd. 9 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 16 Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Corfidts Rud [Hindsgavl Len] 4 Lispd. $7\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $8\frac{1}{2}$ Lispd. 7 Skaalpd. Hør; Marquart Bilde

[Rugaard Len] 6¹/₂ Lispd. 7¹/₂ Skaalpd. Hamp og 13¹/₂ Lispd. 7 Skaalpd. Hør; Hr. Christen Friis [St. Knuds Kloster i Odense] 8¹/₂ Lispd. 7 Skaalpd. Hamp og 17¹/₂ Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Envold Kruse [Tranekær Len] ¹/₂ Skippd. 2 Lispd. 2¹/₂ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 4 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 5 Lispd. 1¹/₂ Skaalpd. Hamp og ¹/₂ Skippd. 3 Lispd. Hør. — Jylland: Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len] 2 Skippd. 7¹/₂ Lispd. 10¹/₂ Skaalpd. Hamp og 3 Skippd. 15¹/₂ Lispd. 13 Skaalpd. Hør; Christen Holck [Silkeborg Len] ¹/₂ Skippd. 5 Lispd. 4¹/₂ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. ¹/₂ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Jørgen Kaas [Aarhus Len] ¹/₂ Skippd. ¹/₂ Lispd. Hamp og 1 Skippd. ¹/₂ Lispd. Hør; Otte Brahe [Koldinghus Len] 1 Skippd. 7 Lispd. 3¹/₂ Skaalpd. Hamp og 2¹/₂ Skippd. 4 Lispd. 6¹/₂ Skaalpd. Hør; Ernst Normand [Stjernholm Len] 4¹/₂ Lispd. 7 Skaalpd. Hamp og 9¹/₂ Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len] 8¹/₂ Lispd. 2¹/₂ Skaalpd. Hamp og ¹/₂ Skippd. 7 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] 1 Skippd. 7¹/₂ Lispd. 13¹/₂ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 17¹/₂ Lispd. 15 Skaalpd. Hør; Christoffer Gersdorff [Lønborg Bispegaard] 2¹/₂ Lispd. 3¹/₂ Skaalpd. Hamp og 5 Lispd. 7 Skaalpd. Hør; Eske Brock [Dronningborg Len] 1 Skippd. 2¹/₂ Lispd. 5 Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 5¹/₂ Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Knud Gyldenstjerne Axelsen [Hald Len] ¹/₂ Skippd. 6¹/₂ Lispd. Hamp og 1¹/₂ Skippd. 3 Lispd. Hør; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] ¹/₂ Skippd. 1¹/₂ Lispd. Hamp og 1 Skippd. 4 Lispd. Hør; Mogens Kaas [Ørum Len] 7¹/₂ Lispd. 1¹/₂ Skaalpd. Hamp og ¹/₂ Skippd. 5 Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Knud Gyldenstjerne Henriksen [Skivehus Len] 6 Lispd. 4¹/₂ Skaalpd. Hamp og 12¹/₂ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Mandrup Parsberg [Aalborghus Len] 1 Skippd. 5¹/₂ Lispd. 12¹/₂ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 12 Lispd. 9 Skaalpd. Hør; Ifver Juel [Bøvling Len] 8 Lispd. 7¹/₂ Skaalpd. Hamp og ¹/₂ Skippd. 6¹/₂ Lispd. 7 Skaalpd. Hør; Anders Friis [Segelstrup Len] ¹/₂ Skippd. ¹/₂ Lispd. Hamp og 1 Skippd. 1 Lispd. Hør; Hr. Jørgen Lunge [Vestervig Kloster] ¹/₂ Skippd. 2¹/₂ Lispd. 4 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 6 Lispd. Hør; Otte Skeel [Dueholm Kloster] 7¹/₂ Lispd. 9 Skaalpd. Hamp og ¹/₂ Skippd. 6 Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Godtslef Budde [Børglum Kloster] 6¹/₂ Lispd. 4¹/₂ Skaalpd. Hamp og ¹/₂ Skippd. 3¹/₂ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Eske Bilde

[Mariager Kloster] $\frac{1}{2}$ Skippd. $3\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. $7\frac{1}{2}$ Lispd. Hør; Gundi Lange [Gudum Kloster] $2\frac{1}{2}$ Lispd. $12\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 6 Lispd. 8 Skaalpd. Hør; Niels Krag [St. Hans Kloster i Viborg] 3 Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 6 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Hans Dyre [Lundegaard p. Mors] $1\frac{1}{2}$ Lispd. 7 Skaalpd. Hamp og 4 Lispd. 6 Skaalpd. Hør. — I Skaane: Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] $1\frac{1}{2}$ Skippd. $\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Hamp og $2\frac{1}{2}$ Skippd. $1\frac{1}{2}$ Lispd. Hør; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 1 Skippd. $9\frac{1}{2}$ Lispd. 11 Skaalpd. Hamp og $2\frac{1}{2}$ Skippd. 10 Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Tagge Thott Otsen [Landskrone Len] 1 Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 5 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] 1 Skippd. $3\frac{1}{2}$ Lispd. $5\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 8 Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Falk Lykke [Kristianopol Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 4 Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 6 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] $1\frac{1}{2}$ Skippd. $6\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hamp og 4 Skippd. 3 Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Tagge Thott Andersen [Laugholm Len] 6 Lispd. $4\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Hr. Anders Sinklar [Gladsakse Len] 5 Lispd. Hamp og 1 Skippd. Hør; Holger Rosenkrantz [Halmstad Len] $9\frac{1}{2}$ Lispd. $3\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. 9 Lispd. 7 Skaalpd. Hør; Otte Marsvin [Kristianstad Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. 7 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. $4\frac{1}{2}$ Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Christoffer Ulfeldt [Froste Herred] 3 Lispd. 4 Skaalpd. Hamp og 9 Lispd. Hør; Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Kloster i Lund] 7 Lispd. $13\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. 5 Lispd. 11 Skaalpd. Hør; Laxmand Gyldenstjerne [Helnekirke Len] 5 Lispd. $4\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. $\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør. Sj. T. 21, 298.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax om at være til Stede paa Københavns Slot førstkommande Mandag [20. April] for i Key Rantzaus Sted at forhøre Københavns Bys Regnskaber. Udt. i Sj. T. 21, 299 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Bønderlensmænd, der bo i Christanstads Len, særlig de, der bo paa Alfarvejen, i forskellige Maader besværes meget, har han bevilget, at disse Bønderlensmænd indtil videre maa være fritagne for at svare Landgilde, hvorfor de skulle godtgøre Lensmanden denne i hans Regnskab. Sj. T. 21, 299 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Daa. Sognepræsten i Holbæk har berettet, at han kun har en saare ringe Ting til sin Underholdning, og har derfor anmodet Kongen om at unde ham en Tiende, som hans Forgænger har haft. Da det viser sig, at Forgængerens kun har været forlenet med Tienden indtil videre eller paa Livstid, og at Tienden ikke er henlagt til Prædikestolen, skal han give Borgemestre, Raad og Borgerskab i Holbæk Tilhold om aarlig at give deres Sognepræst saa meget, at han kan leve deraf, da det i sig selv er kristeligt og billigt. Sj. T. 21, 300.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd. Da Kongen har befalet Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler, og Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at skulle være til Stede i Christianstad den 29. April for paa Kongens Vegne at tilkendegive Adelen deromkring noget, skulle de, om gørligt, selv give Møde eller lade deres Fuldmægtige møde, der kunne give Svar paa deres Vegne, for nærmere at erfare, hvad der bliver foregivet. — Olluf Rosensparre, Eske Brock, Eske Bilde, Hr. Anders Sinklar, Ofve Urup, Otte Lindenov, Christofer Ulfeldt, Hendrik Hvitfeldt, Claus Bilde, Axel Rosenkrantz, Hendrik Podebusk, Knud Gyldenstjerne Axelsen, Otte Brahe paa Christen Barnekovs Børns Vegne, Fru Ane Sten Maltissens, Fru Else Brahe, Fru Vivikke Griis, Jomfru Sophiæ Brahe, Sigvort Grubbe og Thomas Nold. Sk. T. 4, 189 b. K.

— Bestalling for Jens Rasmussen som Kaptejn over 173 Bønderknægte, der ere udskrevne for Soldater i Koldinghus Len, hvilke afdøde Anders Ørum sidst havde i Befaling [ligelydende med Bestallingerne af 14. Dec. 1615]. J. R. 7, 210 b.

— Miss. til Mogens Kaas om med det første at fragte Skuder til det Tømmer, han har købt til Kongen, og sende det herved. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 6, 296 b.

17. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1618 at regne, for Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Rigsraad og Befalingsmand i Dallum Kloster, paa Odense Gaard og Len. Han skal svare 500 gode enkede Rigsdaler, uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst, og desuden paa Kongens Vegne udrede følgende aarlige Genanter af Gaardens

Indkomst: 1500 gode enkede Rdlr. til Christen Knudsen, der sidst var forlenet med Odensegaards Len, mod dennes Kvittans derfor; 2 Læster $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, 3 Læster Byg, 1 Td. Smør, 2 Læster 1 Ørt. Havre og 40 Lam til Superintendenten i Fyens Stift; $9\frac{1}{2}$ Rdlr. i Kostpenge aarlig til hver enkelt af 10 Skolepersoner; $2\frac{1}{2}$ Rdlr. og 1 Otting Smør aarlig til Degnen ved St. Hans Kirke i Odense; 4 Svin eller 8 Rdlr. i Stedet, 4 Faar, 8 Gæs, 10 Høns, 2 Rdlr. for en Vorde Kabliav, 6 Rigsdlr. for 1 Okse og 1 Mk. 5 Sk. 1 Alb. i Penge til Hospitalsforstanderne i Odense. Han maa intet afkorte i Regnskabet for de Kronens Bønder, der have deres Gaarde kvit og frit, fordi de ere Soldater, ej heller for de Herredsfogder og Delefogder, der paa Grund af deres Bestilling ere fri for at svare Landgilde. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, ligesom han maa oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artiki. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 272. K.

17. April (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz om at lægge Skinderupgaard med tilliggende Bønder, som Kongen for nogen Tid siden har faaet af Christen Knudsen, ind under Odensegaard og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. F. T. 3, 477. K.

18. April (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Denne Brevviser, Lauridts Nielsen, Møller i Nesbyehofvids Mølle, har berettet, at der er stor Brøst paa Møllehusets Bygning og at der mangler 2 Møllestene til den ene Kværn, og derhos anmodet om, at der maa skaffes ham, hvad der gøres fornøden dertil. Holger Rosenkrantz skal undersøge Sagen og indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 3, 477. K.

19. April (—). Miss. til Jørgen Grubbe. Da Kongen har bestemt, at Nakskov Købstad indtil videre skal ligge og svare til Haldsted Klosters Len, skal han modtage Købstaden under Klosteret og forholde sig tilbørligt mod dens Indbyggere. Sm. T. 6, 147. K.

20. April (—). Pas for Christen Nielsen, Skipper paa Ørnen, der skal sejle til Danzig for at indkøbe noget paa Kongens Vegne. Udt. i Sj. R. 16, 344.

— Miss. til Otte Marsvin og Christofer Ulfeldt om ved

første Lejlighed at begive sig til Kullebjerggaard, taksere Gaardens Bygning, saaledes som Sædegaarde her i Riget pleje at takseres, og give deres Taksation beskrevet fra sig under deres Signeter. De skulle tillige med Flid undersøge, om ikke det tilliggende Gods siden er sat for højere Landgilde, end det var sat, da det kom fra Kronen, og sende Besked om alt til Kancelliet. — Postscriptum: De skulle ogsaa gøre et Overslag over, hvor meget Kullebjerg Gods kan beløbe sig til i Penge; Kongen vil give 50 Rdlr. for hver Td. Korn; 30 Svins Olden i Skovene skulle regnes lig med 1 Td. Korn. Sk. T. 4, 190 b. K.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Eyller Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i hans Tjeneste findes en Skytte, ved Navn Rasmus, der tidligere har tjent afdøde Kansler Ghristian Friis og skal have forlystet sig med at bedrive adskillig Modvillighed i Kronens Vildtbane, skal Eyller Gyldenstjerne, saafremt nævnte Person endnu er i hans Tjeneste, straks lade ham fængsle indtil nærmere Ordre og melde det til Kongen. Sm. T. 6, 148. K.

21. April (—). Miss. til Niels Lange om at paatage sig Værgemaalet for Jørgen Kaas's Børn over det Gods, som arveligen er tilfaldet dem efter deres Moder, Fru Mette Banner. Udt. i J. T. 6, 297 b.

22. April (—). Instruks for Niels Rosenkrantz til N og Henrik Vind til Grundet, Skibshovedsmænd, paa den Rejse, som de til Sommer skulde gøre med Kongens Skibe Fides og Havhesten: Først skal Niels Rosenkrantz sejle lige herfra til Island og der sætte Frederik Friis til Hesselager og Jørgen Vind til Grundet, Kongens Sekretærer, i Land; paa Vejen skal han i Forening med Henrik Vind, der saa vidt skal holde Flaade sammen med ham, undersøge, om der findes Fribyttere eller Fiskere, der opholde sig paa ulovlige Steder under Færø og Vespenø til Fortrængsel for Kongens Undersaatter, og hvis saa er, straks angribe dem. Hvis der ingen findes, skal Niels Rosenkrantz med Fides, som ovenfor nævnt, sætte sin Kaas ad Island til, medens Henrik Vind skal blive under Færø og Vespenø, dog maa han ikke krybe ind i nogen Havn, førend Fides kommer tilbage til ham. Derefter maa de ikke skilles, men Henrik Vind skal følge Niels Rosenkrantz, og de skulle sætte deres Kaas ad Vardøhus

til. Paa Vejen skulle de allevegne undersøge, om nogen, af hvad Nation det end kan være, drister sig til at drive Fribyggeri, ulovligt Fiskeri eller Handel uden Kongens Tilladelse paa Kongens og Norges Krones Strømme. Derefter skulle de begive sig til Kildvien og ligeledes paa Vejen dertil og i alle Fiskerlejer give Agt paa, om nogen understaar sig til at drive Fribyggeri eller at handle uden Pas; alle saadanne, hvor de end findes, skulle de gøre deres Bedste for med Magt at overmande og indtage og siden føre dem til København. Naar de have udrettet dette i Nordlandene, skulle de begive sig paa Hjemvejen. Niels Rosenkrantz paa Fides skal løbe paa Island igen, hvor han skal være sidst i August for at indtage Kongens Kommissærer. Han skal der indkøbe og hidføre 2 unge islandske Gangere, saafremt de ikke i Forvejen ere sendte ned med et af Købmændenes Skibe; Herluf Daa til Snedinge, Befalingsmand paa Island, skal tilstille ham disse 2 Gangere. Henrik Vind skal atter sejle til Vespene og Færø for at undersøge, om der paa disse Steder skulde opholde sig nogen, som ikke har noget at forrette der. Naar det er sket, skal han begive sig lige til København. Kaptejnerne skulle iøvrigt rette sig efter Skibsartiklerne. Sj. R. 16, 342.

22. April (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz om at lade de 19 Øksne fede, der staa paa Ladegaarden [Vordingborg], og som Købmændene have vraget („schut“), saa de kunne være fodrede tilbørligt, naar der kommer Bud efter dem. Han skal skaffe Peder Basse 20 Vogne, som kunne flytte hans Gods fra Sørup til Kallehafns Færge. Udt. i Sj. T. 21, 300 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at beskikke denne Brevviser til Fisker i sit Len [Skanderborg] og paase, at han i alle Maader forholder sig tilbørligt. J. T. 6, 297 b.

24. April (—). Aab. Brev om, at de Degnebol, som ere annammede under Lenene, atter skulle udlægges til Degnene. Sj. R. 16, 344. (Tr.: CCD. III. 532).

— Miss. til Christian Grubbe og Axel Urne. Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Koldinghus, har berettet, at Axel Urne ved 2 Borgere i Køge paa Lellingegaard har forsegleet adskilligt Gods, der tilhørte afdøde Fru Anne Bilde. Da han gerne saa, at hans Gaard Lellinge blev gjort ham ryddelig, har han anmodet Kongen om at lade udgaa Befaling til dem om igen at optage det forseglede Gods og lade det vurdere i Penge.

De skulle derfor ved første Lejlighed begive sig til Lellingegaard, vurdere det der staaende forseglede Gods, som tilhører Fru Anne Bilde, til Bedste for alle hendes Kreditorer. De skulle give deres Vurdering klarlig beskrevet under deres Signeter. De skulle give de 2 Borgere fra Køge Varsel, saa de kunne være til Stede, naar Godset bliver opbrudt. Sj. T. 21, 300 b.

24. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen om at lade de smaa Haver udenfor Kolding vurdere og siden sælge dem. Han skal gøre sig Flid for at blive af med dem til noget over Vurderingen og siden føre Pengene til Regnskab. Udt. i J. T. 6, 297 b.

25. April (—). Kgl. Stadfæstelse paa et efter Tage Thott til Egedes og Christoffer Ulfeldt til Svenstrups, Embedsmænd paa Laugholm Slot og i Helnekirke Len, deres Besigtelse afsluttet Mageskifte mellem Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg, og nogle Kronens Bønder i Skaane. Sk. R. 4, 96. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Thomas Nold til Magløe, Hopmand paa Kronborg, og Kronen. Sk. R. 4, 99 b. (Se Kr. Sk.).

— Skøde til Jep Bøgvad, Borgemester i Kolding, og hans Arvinger paa en Kronens Plads i Kolding nær ved Klosteret, hvilken allerede er sat for 300 Rdlr., med derpaa staaende Huse og Bygninger. J. R. 7, 211 b.

27. April (—). Miss. til Sten Brahe. Han maa lade det, som er bygfældigt paa det Taarn, der kaldes Følen, paa Kallundborg Slot reparere, ligesaa paa det andet Taarn og hvad andet paa Slottet, der skal forbedres. Han maa herfor lade Murermestrene faa 200 Rdlr. Han maa forstrække Bønderne i Lenet med 3 Læster Korn til Sædekorn. Sj. T. 21, 301.

28. April (—). Miss. til Lauridts Grubbe. Ebbe Munk til Fiellebro, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har berettet, at en Borger i Stubbekøbing, ved Navn Boe Rasch, har modtaget Betaling af ham for nogle Lægter, som han ikke har leveret, skønt han sagde, at han havde gjort det. Lauridts Grubbe skal give Boe Rasch Ordre til at gøre klart med Ebbe Munk for disse Lægter, saa Ebbe Munk ikke skal have behov at søge sin Betaling ved en vidtløftig Proces. Sm. T. 6, 149. K.

29. April (Kbhvn.). Bestalling for Knud Vorm som Skriver i den store Smedje paa Bremerholm. Han skal altid være til Stede i Smedjen og troligen efterkomme følgende Artikler: Han skal til Inventarium annamme alle de Redskaber, som findes i Smedjen og bruges af Smeden, og en Gang om Aaret inventere dem samt føre dem til Indtægt eller Udgift efter nøjagtigt Bevis. Af Skriveren paa Bremerholm Claus Sol eller hans Eftermand skal han i Vejerhuset modtage alt det nye Jærn, som skal forarbejdes i Smedjen, ligesaa det gamle Jærn, som kan falde paa Holmen, paa Flaaden og i Tøjhuset, og det gamle Jærnfang af Vogne, Hovslag og andet, hvilket Jærn, baade gammelt og nyt, han skal føre sig til Indtægt og aarlig gøre Regnskab for. For alt, hvad han saaledes modtager enten af Skriveren paa Holmen, Skipperne eller andre, skal han i Forening med Mestersmeden paa Smedjen give rigtigt Bevis og tage nøjagtigt Bevis paa al Udgiften. Ligesaa skal han i Forening med Mestersmeden have flittigt Tilsyn med, at der bruges en rigtig Vægt, beregnet fra Skippund, Lispund, hele og halve Skaalpund, Fjerdingspund og mindre efter Kongens derom udgaaede Forordning og Københavns Bys Vægt. Hverken han eller Mestersmeden maa tillade, at der kommer noget Jærn ud af Smedjen, medmindre det skal anvendes til Kongens Bygnings Behov og til Kongens Bedste, hvorom han skal tage klart Bevis; i disse Beviser skal stykkevis indføres Vægten paa alt Arbejdet, hvortil det skal bruges og hvor det kommer hen. Han og Mestersmeden skulle daglig paase, hvor mange Svende der møde paa Arbejdet, saa at de Svende, der forsømme Arbejdet, kunne blive optegnede og deres Forsømmelse blive afkortet i deres Beting. Hver Lørdag skal han i Forening med Mestersmeden levere Steen Villumsen, Admiral paa Bremerholm, en Fortegnelse over alle Klejnsmed- og Grovsmedsvendene med Angivelse af, hvor mange Timer enhver daglig har forsømt. Hvis det skulde ske, at Mestersmeden eller andre i Smedjen understaa sig til at arbejde for fremmede eller paa Tider, da Svendene ere til Maaltid, eller paa en Tid, da Smedjen bør være lukket og Ilden slukket, skal han melde det til Admiralen paa Holmen, saa Mesteren kan komme til at staa tilbørligt til Rette derfor. Han skal i Forening med Mestersmeden have flittigt Tilsyn med de Stenkul, som aarligen købes og bruges til Smedjen, at alt gaar rigtigt

til baade med Maalet og Leveringen. Hverken han eller Mestersmeden maa søge deres Profit med Indkøb eller Forprang eller med Opladelse af Køb og Anholdelse til andre, til Skade for Borgerskabet, under det Skin, at det skal komme Kongen til Bedste. Han maa ikke tilstede nogen Øltappen i Smedjen enten af tysk eller dansk Øl, men enhver maa tage med sig, hvad han behøver. Han skal selv have 50 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og $5\frac{1}{2}$ Rdlr. om Maaneden i Kostpenge samt til en Dreng 16 Rdlr. i Løn aarlig og 4 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, alt at udrede af Rentekammeret og at regne fra 7. Jan. 1618. Sj. R. 16, 344 b.

29. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Peder Christensen, Søn af Hr. Christen Madtsen, Anders og Peder Hansen, Sønner af afdøde Hr. Hans Hansen, Simen Andersen, Søn af Hr. Anders Povelsen i Øster Usløf, og Hans Danielsen, Stifsøn af Hr. Erik i Tersløse, i Sorø Skole, naar der bliver Plads. Udt. i Sj. T. 21, 301 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om med det første at sende en Skude med Hjultømmer herved. Den Fragt, der loves Skipperen, skal blive betalt i Rentekammeret. Sk. T. 4, 190 b. K.

30. April (—). Pas for de Skibstømmermænd, der aarlig indstille sig paa Bremerholm. Kongens Fogder og Embedsmænd skulle, naar disse bevise at ville rejse herover for at lade sig bruge i Kongens Tjeneste eller de rejse hjem og have Bevis af Admiralen paa Holmen, skaffe dem Heste og Vogn, fri Færger over Færgstederne og fri Underholdning med Mad og Øl. Disse Skibstømmermænd skulle nyde de samme Privilegier og Benaadninger, som er givet de Tømmermænd, der aarlig indstille sig i Kongens Tjeneste. — Fortegnelse over Skibstømmermændene: i Kolding Jørgen Søfrensen, Jørgen Bertelsen, Madts Povelsen, Anders Mortensen, Christen Jensen, Niels Lauritsen, Villum Claussen og Hans Pedersen; i Bogen Søfren Rasmussen og Anders Hansen; i Vordingborg Hans Jørgensen Femøe og Laurits Kuldt; i Aalborg Carsten Johansen, Lauridts Chrestensen, Povel Hansen, Olle Pedersen og Peder Officersen; i Aarhus Peder Theylgaarit Aars, Søfren Nielsen og Lauridts Rasmussen; i Landskrone Anders Mikkelsen, Hans Ollesen og Jens Madtsen; i Sølvitsborg Peder Nielsen Sølvitsborg; i Vejle Tam-

mes Huessen; i Nykøbing paa Mors Movridts Christensen Nykøbing; i Helsingør Hans Pedersen, Erland Pedersen og Jens Povelsen; i Nyborg Hans Markorsen, Hans Jørgensen, Mikkel Hansen og Hans Nielsen; i Svendborg Peder Iversen, Jens Nielsen og Peder Pedersen; i Flensborg Peder Jensen, Morten Andersen og Hans Jørgensen; i Kongelf Olle Lassen, Niels Læsøe og Peder Joensen; i Marstrand Chresten Hansen, Chresten Ollesen og Hans Nielsen; i Ronneby Gudmand Ollesen; i Rensborg Jochom Siick og Jørgen Sifvortsen; i Malmø Torben Skibsbygger, Herlouf Skibsbygger, Jens Skibsbygger, Lauridts Aagesen, Claus Hansen og Henrik Hansen; i Grenaa Rasmus Bertelsen og Niels Rasmussen; i Falkenberg Svend Pedersen; i Æbeltoft Jacob Rasmussen; i Varberg Anders Joensen. Sj. R. 16; 347.

30. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at denne Brevviser Johan Robertsen, Skipper af London i England, har berettet, at hans Skib og Gods desværre er strandet under Anholt, hvor en Del af Godset er bjærget. Da han er bange for, at han som fremmed skal blive anmodet om adskilligt og skal blive hindret i at føre sit Gods derfra, har han ansøgt Kongen om at hjælpe ham til Rette. Det befales derfor dem, der have Anholt i Befaling, at paase, at Johan Robertsen i ingen Maader bliver forurettet, men faar det Gods, der med Rette bør følge ham, og at der med alt forholdes efter den sidst udgaaede Reces. J. R. 7, 237 b.

1. Maj (—). Forordning om Ølsalg, Kroer og Gilder paa Landsbyerne. Sj. T. 21, 305. (Tr.: CCD. III. 538 ff.).

— Forordning om Guld- og Sølvsnore, Stifter med Ædelstene, Tapeter og Sengeklæder. Sj. T. 21, 308. (Tr.: CCD. III. 535 ff.).

— Forordning om Udlændinge, som arve Gods eller Penge, deres Førlov deraf. Sj. T. 21, 309. (Tr.: CCD. III. 540 f.).

— Forordning om Forhøjelse af Rigsdalernes Værdi. Sj. T. 21, 309 b. (Tr.: CCD. III. 541 f.).

— Forordning om, at ingen maa udfordre nogen til at fægte med Pistoler eller Bøsser. Sj. T. 21, 310. (Tr.: CCD. III. 537 f.).

1. Maj (Kbhvn.). Forordning om Akcisesedler paa tysk Øl. Sj. T. 21, 311. (Tr.: CCD. III. 542).

— Forordning om Provstemoder og Præster, som bo udenfor Sognene. Sj. T. 21, 306 b. (Tr.: Dsk. KL. III. 64 ff. CCD. III. 532 ff.).

— Miss. til Superintendenterne om at rette sig efter 2 aabne Mandater: 1. om Manen og Signen [12. Okt. 1617]; 2. om Provstemoder, Kalenter og Landsbypræster, der residere i Købstæderne, hvilke hermed sendes dem. Orig. (til M. Ifver Ifversen og M. Kristen Hansen, Superintendenter i Ribe og Vendelbo Stifter) i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Lensmændene over begge Rigerne. Nogle trykte Forordninger: 1. om Provstemoder, Kalenter og Landsbypræster, der residere i Købstæderne; 2. om Mønten; 3. om Klædedragten; 4. om Kroer, Ølsalg og Gilder paa Landsbyen; 5. om Sisesedler, som Adelen udgiver; 6. om Fægten med Pistoler; 7. om dem, der føre Arv ud af Riget, sendes dem med Ordre til at lade dem forkynde paa Tingene i deres Len og andensteds, hvor det gøres nødvendigt, saa Undersaatterne kunne vide at rette sig efter dem, og siden paase deres Overholdelse. Sj. T. 21, 311 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen har købt 100 Læster Kalk af Fru Ellene Marsvin til Valløe, skal han fragte Skuder til at fremføre Kalken, saa den med det første kan komme hid. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3. 478. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om til Monstringen i Kolding at købe 2 gode, stærke, sortbrune Heste til Kongen. men i sit eget Navn. Udt. i J. T. 6, 297 b.

— Aab. Brev om, at Antonius Hendriksen, Grev Movrids af Nassaus Falkefænger, i de næstfølgende 3 Aar maa fange alle de Falke, han kan overkomme, i Issefjord, Nørrestrand og Barrestrand Sysler paa Island, dog skal han svare sædvanlig Told af dem til Kronen. N. R. 4, 51. Orig.

2. Maj (—). Miss. til Jørgen Kaas om, at han i Aarhus Bys Skov maa lade hugge 2 Træer til Byens store Mølle. Udt. i J. T. 6, 297 b.

— Miss. til Eske Brock om at købe 30 gode Spegelaks

og sende dem hid til de fremmedes Ankomst. Udt. i J. T. 6, 297.

3. Maj (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt [Nyborg] om henimod Hertug Philips Ankomst at have et halvt Hundrede Fiskere eller andre til Stede, der forstaa sig godt paa Roen, til at ro en Gallej over, som Kongen agter at sende did. F. T. 3, 478.

4. Maj (—). Miss. til Hendrik Roetkirck om at begive sig fra Antvorskov til København med nogle Heste. Udt. i Sj. T. 21, 311 b.

— Miss. til nedennævnte Adelsmænd om at begive sig til København: Lauge Brock, Viffert Seefeldt, Jørgen Seefeldt, Erik Juel, Falk Gjøe Falksen, Frandts Lykke, Jørgen Munk, Frandts Due, Niels Friis, Christoffer Friis, Otte Brahe Pedersen, Henning Valkendorf, Hans Krafse, Jesper Gjøe, Axel Urne, Jørgen Arenfeldt, Jens Juel, Mogens Lykke, Niels Arenfeldt, Eggert Kaas, Neils Kaas, Sten Rodsteen, Steen Bilde, Jens Bilde, Povel Skinkel og Chresten eller Erik Krabbes Sønner. Udt. i Sj. T. 21, 311 b.

— Miss. til Christen Hansen om at lade nogle russiske Gesandter, der ventes til Helsingør, traktere af Kongens eget Køkken og Kælder og skaffe dem godt Losement en 2 Dages Tid. Udt. i Sj. T. 21, 312.

5. Maj (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle russiske Gesandter ere forhaanden og agte sig til ham, gives der herved Anders Bilde Ordre til at udkvittere dem i Losementet, naar de komme til Helsingborg, og siden ledsage dem over Sundet til Helsingør. Han selv skal møde hos Kongen i København den 11. Maj for nærmere at erfare Kongens Vilje. Sk. T. 4, 191. K.

— Miss. til Sten Brahe, Olluf Rosensparre og Jens Juel om at være til Stede i København den 11. Maj. Udt. i Sj. T. 21, 312.

— Miss. til Ritmestrene i Skaane og Halland. For kort Tid siden have de faaet Ordre til at være beredt med deres Kompagni Ryttere og møde med dem i København, naar Kongen vil have det. Det befales dem nu at møde med deres Ryttere i København den 19. Maj og at give enhver af Adelen, der holder Rostjeneste under deres Fane, Underretning derom i

god Tid, saa de kunne vide at rette sig derefter. Sk. T. 4, 191. K.

5. Maj (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz Axelsen om at lade det sjællandske Kompagni Knægte med deres Geværer møde i København den 19. Maj. K. Udt. i Sk. T. 4, 191.

— (Kbhvn.). Kvittansiarum til Jacob Ulfeldt til Urup, Befalingsmand paa Nyborg Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Hagenskov Slot og Len fra 1. Maj 1605 til 1. Maj 1610, for Stiftets Indkomst i samme Tid, for de oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. K. F. R. 3, 275 b.

6. Maj (—). Miss. til Jørgen Kaas. Kongen er tilfreds med, at han forskaaner Hans Grønbeck, Borgemester i Aarhus, for den Tiltale, som han paa Kongens Vegne har til denne for Baardag og Ukvemsord, som han har haft og været i paa Raadhuset i Aarhus med Søfren Frost, Borger i Aarhus. Kongen vil hermed have Sagen mellem Hans Grønbeck og Søfren Frost og den mellem dem førte Rettergang og Proces erklæret magtesløs og kasseret, dog skal det hermed ikke være dem forbudt at udføre hvad andre Sager, de maatte have at udføre mod hinanden, naar de ikke vedkomme denne Sag. J. T. 6, 298.

7. Maj (—). Miss. til Palli Rosenkrantz. Denne Brevviser Hans Christensen, Borger i Næstved, har berettet, at Palli Rosenkrantz efter Kongens Befaling tiltaler ham, fordi han i Næstved har ringet Stormklokken, og da han ikke har henvist til („skudt paa“) nogen, som har befalet ham det, er han bleven eftertragtet med Retten paa det yderste. Da han nu formener noksom at kunne bevise, at Borgemesteren har befalet ham det, bifalder Kongen, at de Domme, der allerede ere gaaede over ham i den Sag, maa optages og Sagen paany repeteres, dog skal Hans Christensen være forpligtet til inden lovlig Tid at føre Vidnesbyrd i Sagen; siden skal Sagen med det første udføres, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret. Sj. T. 21, 312.

— Aab. Brev om, at Thomas Thuesen indtil videre maa fange alle de Oddere, han kan overkomme, paa Kronens Gods

eller hvor Kronen har Lod og Del i Fyen, i Koldinghus Len og i Haderslev Len, dog skal han være forpligtet til aarlig at svare Kronen 5 Oddere. J. R. 7, 234.

7. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand om, at Hans Søfrensen maa være fritaget for Landgilde fra 1617 til 1618, fordi han har lidt Skade ved Ildebrand. Udt. i J. T. 6, 298 b.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Tømmeret fra de to Huse paa Borggaarden paa Bygholm, fra Kapellet og de to Stalde og fra det mellem Stænger murede Plankeværk vurdere for rede Penge og sælge det for Vurderingssummen, hvis han ikke kan faa mere for det. Pengene, som han faar for det, skal han indlevere i Renteriet. J. T. 6, 298 b.

— Miss. til Ernst Normand. Han har indberettet, at 2 Kronens Bønder i Butrup By i Hatting Herred i hans Len, den ene Jens Nielsen, der bruger 4 Ottinger Jord og skal gøre Arbejde deraf for en fuld Gaard, og den anden Oluf Hansen, der bruger 2 Ottinger Jord og skal gøre Arbejde deraf for en halv Gaard, have saa ringe Brug, at de ikke kunne gøre dette Arbejde. For at de des bedre kunne blive ved Magt, bifalder Kongen, at han paa Tinge lader opkræve nogle Danne-mænd, der kunne dele de 6 Ottinger mellem de to Mænd, saa begge faa lige meget, hvorefter enhver af dem skal gøre Ægt, Arbejde og anden Tyngte for en halv Gaard, hvilket han skal lade indskrive i Jordebogen. J. T. 6, 298 b.

8. Maj (—). Miss. til Sten Brahe [Kallundborg Len], Oluf Rosensparre [Dragsholm Len], Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Mogens Pax [Roskilde Len] om paa nærmere Anfordring af Reinholt Heidenstrup at fremsende 380 Lam, 450 Gæs, 660 Høns og 150 Ol Æg til København. Udt. i Sj. T. 21, 312 b.

— Miss. til Ebbe Munk om til den 16. Maj at skaffe 68 Rorkarle til Stede i Korsør, der kunne ro en Gallej samme-steds. Udt. i Sj. T. 21, 312 b.

— Miss. til Sten Brahe [Kallundborg Len] og Jørgen Daa [Holbæk Len] om at fremsende en Del af disse Karle til Korsør. Udt. i Sj. T. 21, 312 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har eftergivet Borgerne i Væ de 600 Dlr., som de i sidste Fejde ere blevne

Kongen skyldige for de to i 1613 og 1614 udskrevne Krigsskatter. Sj. T. 21, 313.

8. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om, saasart som muligt, at fremsende de hvide Træfæde, som Kongen har ladet bestille hos ham til Holmens Behov, til København tillige med de Søm, som Kongen har befalet ham at lade købe til sit Bedste. Sk. T. 4, 191 b. K.

— Miss. til Sigvort Grubbe til Hofdal og Tage Thott til Eriksholm, Embedsmænd paa Malmøhus og Landskrone Slotte. Da Gunde Lange til Søfde, Befalingsmand i Tønsberg Len, har begæret 1 Kronens Gaard i Karup i Skaane, som Fru Beate Hvitfeldt er forlenet med, til Mageskifte for 1 Gaard i Sølagger By, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sk. T. 4, 192. K.

— Miss. til Bendix Sehested. Da han paa afdøde Corfidts Hardenbergs Vegne er bleven Kronen en Sum Penge skyldig paa de Mangler, der vare gjorte denne i hans Regnskab af det Len, han var forlenet med, paabydes det ham med det allerførste at klargøre og betale denne Restance. F. T. 3, 479. K.

9. Maj (—). Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Rustvogns- og Arbejdsheste, der holdes til det daglige Arbejde i Christianstad, kun faa $\frac{1}{2}$ Skp. Havre til Foder Dag og Nat, befales det ham herefter at lade hver Hest faa 1 Skp. Havre til Foder Dag og Nat. Han skal lade dem, der arbejde paa Dæmningen samstedts, faa de dertil nødvendige Træer i Skovene, dog maa han, naar nogle Træer og noget Tømmer ikke kan skaffes i Skovene og nødvendigvis skal bruges, lade købe for 10 Rdlr. Sk. T. 4, 192 b. K.

— Miss. til Eske Bilde om at lade menige Sognemænd i St. Albani Sogn i Odense faa 100 Læster Kalk for det Køb, han plejer at have, men dog først naar han har tilvejebragt den Kalk, han har faaet Kongens Befaling til at fremsende. J. T. 6, 299 b.

10. Maj (—). Miss. til Jørgen Kaas. Naar Peder Boesen, Skipper paa den ny Haderslev Skude, og Niels Mønbo, Skipper paa den anden Haderslev Skude, hvilke Kongen har

sendt til Aarhus for at indtage Skibstømmer, henvende sig til ham med dette Brev, skal han skaffe dem Folk, der kunne hjælpe til med at indlade Tømmeret i Skibene. Folkene skulle først tilføre Stavtræerne og Køltræerne og dernæst saa meget af det øvrige Skibstømmer, som Skibene kunne føre denne Gang, saa Skibene straks kunne faa Ladning og ikke skulle blive opholdte længe. Han skal med Skipperne fremsende til Stien Villemssen, Admiral paa Bremerholm, en rigtig Fortegnelse over det Tømmer, de faa ind, med Oplysning om, hvornaar de ere blevne sejlferdige og hvorledes de have forholdt sig med deres Folk. J. T. 6, 299 b.

10. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jørgen Kaas angaaende Jens Lercke, Skipper paa Saxkøbing Skude. Udt. i J. T. 6, 300.

11. Maj (—). Aab. Brev om, at Karl Karlsen Gyldenhielm, Friherre til Bergquarra og Sundbyholm i Sverrig, indtil videre maa føre alle de lovlige Varer, som han har at afhænde af sit eget Gods, til Søsiden til en Havn, kaldet Buchuld¹, i Bløkinge, sælge dem der til Kongens Undersaatter og igen købe alle andre lovlige Varer af dem, uden al Told. Hvis han ikke kan eller vil sælge sine Varer til Kongens Undersaatter, maa han igen toldfrit udskibe dem. Hermed den mellem Kongerigerne gjorte Forening uforkrænket. Sk. R. 4, 102.

— Aab. Brev om, at de Indbyggere i Odense, der bo i St. Albani Sogn og nu faa St. Knuds Kirke til Sognekirke, herefter til evig Tid selv maa kalde Sognepræsten til Sognet, dog paa den Betingelse, at de, naar St. Knuds Kirke nu en Gang bliver repareret, skulle være forpligtede til herefter selv at holde den i Stand af den til dens Underholdning henlagte aarlige Indkomst, saafremt de ikke ville have forbrudt denne Bevilling. F. R. 3, 278. Orig.² i Landsark. i Odense.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Saafremt det ikke strækker til, som den afdøde Kanslers Arvinger have refunderet eller skulle refundere af det, der tidligere er oppebaaret af Kirkernes Indkomst, skulle de lade det, der yderligere gøres behov til St. Knuds Kirkes Reparation,

¹ Bokult (nu Carlshamn).

² Tr.: Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selskab I. 64.

annamme af andre Kirkers Forraad der i Landet. Da Kongen endvidere har bragt i Erfaring, at det, naar Stolene i St. Knuds Kirke blive flyttede, vil gøre Forandring paa de Stolestader, som nogle af Adelen have i Kirken, skulle de ordne det saaledes, at disse Adelige igen faa Stolestader saa nær som muligt ved de Steder, hvor de tidligere have haft saadanne. F. T. 3, 479. K.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Christen Holck om at erklære sig om, hvorfor Fureren med Rustvognshestene opholdes saa længe hos ham. Udt. i J. T. 6, 300.

— Miss. til Otte Marsvin. Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Befalingsmand i Froste Herred, har lovet, at han til Christianstads Kirkes og Befæstnings Bygning aarlig vil levere saa mange Mursten, som han kan bringe til Veje, af samme Størrelse som dem, han tidligere har solgt til Borgerne i Christianstad, og til en Pris af 6 slette Dlr. for hvert Tusinde Sten. Otte Marsvin skal, saalænge det gøres nødvendigt eller indtil Kongen giver anden Ordre, modtage disse Mursten af Christoffer Ulfeldt. Betalingen af Stenene skal ske i Rentekammeret. Sk. T. 4, 193. K.

— Miss. til Otte Marsvin til Dybek, Otte Lindenov til Borrebye, Sigvort Grubbe til Hofdal og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Christianstad, Sølvitsborg og Malmøhus Slotte og i Froste Herred. Da Adelen i Gyngø, Villandts, Liste, Alboe, Giers, Froste og Fers Herreder, der nylig efter Kongens Befaling har været til Stede i Christianstad, har bevilget, at dens Bønder i de nævnte Herreder skulle forhøje, saaledes som Kongens Ingeniør skal anvise dem, og som det i Fjor er sket med Torvet og den store lange Gade, de øvrige resterende Gader og Stræder i Fæstningen og Torvet, hvilket endnu ikke er opfyldt, til den tilbørlige Højde, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Christianstad og fordele mellem Adelens, Kapitlets og andre gejstliges Bønder, hvor meget enhver kan tilkomme at forsyne med Brøsten, Eneris og Sand, saa enhver kan vide sin Portion og istandsætte den. For at Gaderne og Stræderne kunne blive opfyldte i Aar, skulle Kronens egne Bønder i de nævnte Herreder hjælpe til dermed, saafremt de ikke ere idelig forhindrede med at føre Sten, Kalk og andet til Befæstningens Opbyggelse. Otte Marsvin skal

undersøge, hvem der er forhindrede ved saadan Ægt og Arbejde, og erklære sig til de andre derom. Saafremt Kongens egne Bønder ere aldeles forhindrede i at hjælpe til med Gadernes og Strædernes Istandsættelse, saa disse ikke kunne blive gjorte fær-dige i den tilstundende Sommer, skulle Adelen Bønder alene gøre de fornemste og nødvendigste Gader og Stræder i Stand i Aar og Resten til næste Sommer. Naar de ville udføre denne Befaling, skulle de i Forvejen meddele Adelen i de nævnte Herreder det, for at saa mange af den, som personlig ville være til Stede, kunne give Møde og hjælpe dem med at fordele Arbejdet, saa Værket desto rigtigere kan gaa for sig og ingen kan have Grund til at beklage sig. Sk. T. 4, 193 b. K.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til de samme. Da Befæstningen Christianstad er anlagt til Bedste og Bestyrkelse for menige Landets Indbyggere og den omkringboende Adel har bevilget, at dens Bønder maa hjælpe til med at holde Veje, Damme og Broer til Befæstningen i Stand, da Vejene ikke alene ere Herredsveje, men ogsaa alfare Lande- og Befæstningsveje, skulle de ved allerførste Lejlighed begive sig til Christianstad og dele disse Veje, Damme og Broer mellem Kronens, Adelen og de gejstliges Bønder og de udskrevne Bønder i Giønge, Villands, Lister, Alboe, Giers og Froste Herreder. For bedre at kunne gøre det, skulle de kalde de 4 fornemste Bønder i hvert Sogn i disse Herreder for sig og siden dele de søndre Veje, Damme og Broer mellem Sognene i Gønge, Villands og Lister Herreder og derefter de nordre Veje, Damme og Broer mellem Sognene i Alboe, Giers og Froste Herreder. Da det er berettet Kongen, at Adelen i disse Herreder ikke har saa megen Skov, at dens Bønder deraf kunne istandsætte deres Part af Broerne, har Kongen bevilget, at der frit maa skaffes Tømmer dertil af Kronens nærmestliggende Skove. Borgerne i Christianstad skulle dog selv være forpligtede til at istandholde den Bro, som er nærmest ved hver af Portene, og deres egen Gravs Bro. Sk. T. 4, 194 b. K.

12. Maj (—). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Adelen i Giønge, Villands, Lister, Alboe, Giers, Froste og Fers Herreder har bevilget, at dens Bønder i disse Herreder maa hjælpe til med at forhøje Gaderne i Christianstad og holde Vejene, Broerne og Dammene omkring Byen i Stand, anmodes

Kapitlet ogsaa om at lade dets Tjenere i de nævnte Herreder hjælpe til med at udføre dette Arbejde, saaledes som Kommissærerne fordele Arbejdet mellem Bønderne. Sk. T. 4, 195 b. K.

12. Maj (Kbhvn.). Miss. til Detlef Holck om at lade Bertel Nielsen, Skipper paa Kolding Skib, faa en Skibsladning Træer til Render samt bestille en anden Skibsladning Render og lade dem føre ned til Ladestedet, saa de kunne være rede, naar Kongens Bud kommer efter dem. Sk. T. 4, 195 b. K.

— Miss. til Christoffer Gjøe om uopholdelig at skaffe Olluf Riber og Rasmus Køge fuld Skibsladning af Stefns Klintesten og sende Admiralen en rigtig Fortegnelse over, hvor meget de have faaet, med Oplysning om, hvorledes de have forholdt sig og paa hvilken Tid de blev sejlfærdige. Udt. i Sj. T. 21, 313.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Saa ofte Søfren Markursen, Skipper paa Kongens Skib den lybske Krejert, og Thomas Nibe, Skipper paa Riber Pris, komme til dem i Sommer, skulle de lade dem faa fuld Ladning af Salt, som de skulle sejle til Langsund i Norge med, og tage Bevis af dem derfor. Sj. T. 21, 313.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, bevilger, at han, saalænge han er forlenet med Aggershus eller indtil nærmere Ordre, ikke skal være forpligtet til at lade de Folk og Heste, som han er pligtig at holde af sit Jordegods, møde ved hver Mønstring for at lade sig mønstre, hvilket vil være ham meget besværligt, da han er langt fra Haanden i Rigens Bestilling. Hvis der derimod kommer noget Tog paa, skal han være forpligtet til at lade sine Folk og Heste møde ligesom andre af Adelen. J. R. 7, 234 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Pouel Pedersen i Hølcke, som det er brændt for, være fri for 1 Aars Landgilde og lade ham faa noget Tømmer til at genopbygge Gaarden med. Ligeledes skal han lade Sognepræsten i Hølcke Hr. Holgier, hvis Gaard ogsaa har lidt mærkelig stor Skade ved Ildebranden, faa nogen Hjælp til Gaardens Genopbygning. J. T. 6, 300 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Anders Friis. Kongen

har bragt i Erfaring, at Søfren Mikkelsen, Borgemester i Sæby, af Manderup Parsberg og ligeledes af afdøde Jørgen Friis har faaet Befaling til at istandsætte Præstebro mellem Aalborg og Segelstrup Len, da den var noget ufærdig og øde. Da de paa begge Sider af Broen boende Herredsmænd nu forholde Søfren Mikkelsen hans Betaling for den paa Broen anvendte Bekostning, skulle de give nævnte Herredsmænd, baade Kronens og Adelens Tjenere, Tilhold om efter Recessen at betale ham hans Omkostning. J. T. 6, 300 b.

13. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Rasmus Claussen, Stenhugger, forpligter sig til at hugge de nødtørftige Stenpiller til Kirken i Christianstad efter det Maal, der bliver tilstillet ham af Kongens Bygmester Mester David. Pillerne skulle være 10 Al. høje og af ét Stykke, foruden Kapitæl og Postament til dem. For hver Pille med Kapitæl og Postament skal Rasmus Claussen have 55 Dir., dog skal han være forpligtet til for samme Arbejds løn at hugge 2 smaa Piller i Stedet for en stor, ligesaa med Kapitæl og Postament, hvor Bygningen kræver det. Pengene skulle udbetales ham af Lensmanden paa Hammer efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 102 b.

14. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Hr. Anders Sinklars 2 Sønner, Christian og Erik, i Sorø Skole, naar Hr. Anders Sinklar begærer det. Udt. i Sj. T. 21, 313 b.

— Miss. til Rentemestrene. Kongen har bragt i Erfaring, at Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, skal have ladet forfærdige nogen Bygning paa Trankier Slot, medens han var forlenet dermed. Kongen bifalder, at der maa godtgøres Jens Juel 200 Rigsdlr. for denne Bygning, hvorfor de skulle kvittere ham derfor. Sj. T. 21, 313 b.

16. Maj (—). Forordning om Handelen med Rostockerøl. Sj. T. 21, 313 b. (Tr.: CCD. III. 543 f.).

— Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge om at lade ovenstaaende Forordning forkynde. Udt. i Sj. T. 21, 315. Origg. (til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot og Mogens

¹ De opregnes.

Gyldenstjerne paa Varberg Slot). Orig. til Lensmanden paa Frederiksborg i Landsark. i Kbhvn.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om straks at fremsende saa mange Paafugle som muligt til København til Reinholt Heidenstrup. Udt. i Sj. T. 21, 315 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om paa Kongens Vegne at tilveksle sig 20,000 Stück von Achten. Udt. i Sj. T. 21, 315 b.

— Miss. til Tage Thott paa Laugholm og Holger Rosenkrantz [Halmstad Len] om med det allerførste at sende saa mange ferske Laks og Spegelaks, som de kunne skaffe i deres Len, til København og levere dem til Køgemester Reinholt Heidenstrup. K. Udt. i Sk. T. 4, 196.

Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Otte Marsvin [Sølvitsborg Len] om i deres Len at lade skyde og fange saa mange Urhøns og Fjederhøns, som der kan faas, lade dem stege i Smør, indsylte og forvare vel, saaledes som det plejer at ske, og siden saa snart som muligt sende dem til Køgemester Reinholt Heidenstrup. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de have nogle Paafugle, skulle de til samme Tid lade Kongen faa nogle af disse. K. Sk. T. 4, 196.

— Miss. til Detlef Holck [Gulland] om at lade Johan de Willom, Borger i København, faa 30 Læster Tjære, hvis de kunne skaffes, foruden de 30 Læster, som han efter afdøde Statholder Hr. Breyde Rantzaus Skrivelse skal have hos Detlef Holck. Sk. T. 4, 196 b. K.

Miss. til Detlef Holck. Paa hans Begæring om at maatte begive sig ned til Danmark i nogen Tid for at forrette sine Ærinder, tillades det ham at begive sig hened i nogen Tid, naar Kommissærerne have været paa Landet [Gulland] og udført deres Kommission og der ellers ikke er noget, som endelig kræver hans Tilstedeværelse, dog skal han ordne alt saaledes, at det kan gaa ret til i hans Fraværelse. Sk. T. 4, 197. K.

— Livsbrev for Christen Knudtsen til Kringerup, der nu efter sin egen Begæring er kommen af med Odensegaards Len, som han efter en Forhandling med Kongen for nogen Tid siden var bleven forlenet med, paa 1500 Rdrl. aarlig, der i rette Tid skulle betales ham af Lensmanden paa Odensegaard, og paa følgende Gods, nemlig 11 Gaarde i Davinde i Fyen

med dertil liggende 3 Gadehuse og en lille Mølle, kvit og frit. [Med Artikl. 16 og 18]. F. R. 3, 275 b. K.

16. Maj (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Jens Bang, forhen Tolder i Assens, har ansøgt Kongen om at maatte beholde sin Gaard, der er tilvurderet Kronen for det, som han er bleven denne skyldig paa sine Regnskaber. Kongen har bevilget dette, men Jørgen Brahe skal tage en nøjagtig Forpligtelse af ham paa, at han inden 3 Aar vil betale, hvad han bliver skyldig paa sine Regnskaber, og føre Tilsyn med, at han i den Tid holder Gaarden tilbørligt i Stand. Hvis Jens Bang ikke kan gøre det, skal Jørgen Brahe sælge Gaarden til Bedste for Kongen, for at den ikke skal forfalde yderligere og blive øde. F. T. 3, 480. K.

— Miss. til Ifver Juel. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvad Peder Pedersen, Borgemester i Ringkøbing, har suppliceret angaaende nogle Soldater, som det er paalagt ham at holde af 2 jordegne Bøndergaarde. Han skal med det allerførste erklære sig til Kongen, om Peder Pedersen er sat for højt, saa han ikke kan holde Soldaterne uden at komme i den allerstørste Skade. J. T. 6, 301 b.

Miss. til Eske Brock og Ifver Juel. Der er adskillige Stridigheder mellem Borgemestre og Raad i Viborg paa den ene og Borgerskabet paa den anden Side. Da Borgemestre og Raad nu have anmodet Kongen om at beskikke nogle gode Mænd til at forhøre disse Stridigheder og dømme endeligt i dem, fordi de befrygte [ikke at faa en retfærdig Afgørelse]¹, hvis nogle af Borgerskabet blive deputerede dertil, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Viborg, indstævne Sagen i Rette for sig, dømme endeligt deri og give Dommen beskreven. J. T. 6, 301 b.

17. Maj (—). Miss. til Christoffer Gjøe. Da Kongen havde bragt i Erfaring, at en Skytte, ved Navn Rasmus, der for nogen Tid siden havde tjent afdøde Christian Friis til Borrebye, forhenværende Kansler, og da lod sig forlyste med at drive adskillig Modvillighed og Fortræd i Kongens Vildtbane,

¹ Nogle Ord af denne Mening maa være oversprungne i J. T.

nu var i Tjeneste hos Eyller Gyldenstjerne til Bistrup, lod Kongen skrive til Eyller Gyldenstjerne om at lade ham anholde indtil nærmere Ordre, hvilket Eyller Gyldenstjerne ogsaa har efterkommet. Da Kongen ikke vil lade Skyttens Modvillighed gaa ustraffet hen, gives der herved Christoffer Gjøe Fuldmagt til at forfølge Skytten med Retten og lade ske Eksekution over ham efter den Dom, der erhverves over ham. Der sendes ham Skrivelse til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om at sende ham de Domme, som han tidligere har ladet tage over Skytten. Sj. T. 21, 315 b.

17. Maj (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at overlevere Christoffer Gjøe de Domme og Breve, som ere tagne over afdøde Christian Friis's Skytte Rasmus. Udt. i Sj. T. 21, 316.

— Forleningsbrev for Fredrik Friis til Hesselagger, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Mads Pofvelsen ledige Kannikedomme i Lund Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 103.

— Forleningsbrev for Axel Arenfeldt til Liusholdt, kgl. Sekretær, paa det efter afdøde Hr. Pouel Andersen, Sognepræst paa Skanderborg Slot, ledige Kannikedomme i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 235 b.

— Forordning om Borgerskabet i Rudkøbing og Bønderne paa Langeland deres Købmandskab og Skibsfart. F. R. 3, 277. K. (Tr.: CCD. III. 544 f.).

— Miss. til Ennevold Kruse. Kongen sender ham en Forordning angaaende den Sejlads og Købmandskab, som er forundt Bønderne paa Langeland, med Ordre til at lade den forkynde paa Landsting, Byting og Herredsting og flittigt paase, at der ikke handles derimod paa nogen af Siderne. Hvis nogen ikke retter sig derefter, skal han lade vedkommende tilbørligt straffe til advarende Eksempel for andre. F. T. 3, 481. K.

— Miss. til Manderup Parsberg. Af hofølgende Supplikation vil han nærmere kunne erfare, hvad Niels Munk, Indbygger i Aalborg, har suppliceret angaaende Værgemaalet

for to af hans umyndige Brødre. Han skal med Flid undersøge denne Sag og sørge for, at Værgemaalet for Niels Munks Brødre bliver overdraget til dem, som bør have det og kunne forestaa det tilbørligt til Gavn for Børnene. J. T. 6, 302.

18. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i nedennævnte Købstæder om at lade slaa Søm efter den Størrelse og Længde, som bliver sendt dem af Claus Sold. — Malmø og Helsingør hver 5 Skippd.; Ystad og Køge hver 4 Skippd.; Landskrona og Roskilde hver 3 Skippd.; Helsingborg 2 Skippd. Udt. i Sj. T. 21, 316.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Knud Jørgensens Søn i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 316 b.

— Miss. til Detlef Holck om at beholde 20 Læster Tjære i Forraad, som Kongens Skibe kunne faa, naar de kræve det af ham. K. Udt. i Sk. T. 4, 197.

19. Maj (—). Miss. til Ifver Juel og Holgier Rosenkrantz. Da der paa Gulland og Bornholm er adskillige tvistige Sager, som efter Loven maa ordeles og føres til Ende med Dom og Sentens, har Kongen overvejet den Sag og bestemt at ville sende nogle gode Mænd did, der paa hans Vegne kunne hjælpe Undersaatterne til Rette efter Loven. De skulle derfor indrette deres Lejlighed saaledes, at de kunne være til Stede i København den 1. Juli for at afvente Kongens Befaling om det, der skal forrettes paa disse Lande. J. T. 6, 302 d.

20. Maj (—). Miss. til Detlef Holck om at skaffe Skibet den blaa Orm, som Rasmus Hansen er Skipper paa, og Skibet Krabben, som Rasmus Skrædder er Skipper paa, deres fulde Ladning med Bloksten, saa ofte de i Sommer komme til Gulland. Han skal sende Admiralen paa Bremerholm en rigtig Fortegnelse over de Bloksten, Skipperne faa, med Oplysning om, hvad Dag de ere blevne sejlfærdige og hvorledes de have forholdt sig. Udt. i Sk. T. 4, 197.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at give Augustinus Ebbel, Indbygger i Odense, Tilhold om at levere fra sig til den Kaptejn, der nu kommanderer det fynske Kompagni Knægte, de Geværer og hvad andet, der bør være ved Kompagniet, og som han havde taget til sig, da han var Kaptejn for Kompagniet. Augustinus Ebbel skal tage Bevis for det, han

leverer fra sig, og siden kræve sin Kvittans paa Tøjhuset ved Københavns Slot. F. T. 3, 482. K.

20. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Soldaterne og det udskrevne Krigsfolk under det jyske Regiment og fynske Kompagni indtil videre maa faa nødtørftigt Ildebrændsel, Bygningstømmer og Vogntømmer i Kronens Skove, hvor de ikke selv have Skove, lige med de andre Kronens Bønder, enten for Betaling eller paa anden Maade, eftersom de tidligere have faaet, førend de blev udskrevne. J. R. 7, 236 b.

— Miss. til Christen Holck og Mogens Kaas om straks at udvise Anthonius Flos, Løjtnant for det silkeborgske Kompagni Knægte, en god og for ham belejlig Gaard, som han efter Forordningen skal have for sin Bestilling, hvilken Gaard allerede burde have været udvist ham, ligesom de andre Kaptejner og Løjtnanter allerede have faaet Gaarde. J. T. 6, 303.

— Lignende Miss. til Eske Brock og Mogens Kaas om at udvise Løjtnanten i Dronningborg Løn en Gaard. Udt. i J. T. 6, 303.

— Lignende Miss. til Hr. Jørgen Skeel og Mogens Kaas om at udvise Kaptejnen i Kalløe Løn en anden bekvem Gaard, da den ham tidligere udviste Gaard ikke skal være ham tjenlig. Udt. i J. T. 6, 303.

21. Maj (—). Rejsepas for Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jyske Regiment Fodfolk og Embedsmand paa Ørumb Slot, der for sin Bestillings Skyld ofte maa rejse til forskellige Steder og til adskillige Kompagnier, at alle Kongens Fogder og Embedsmænd og andre i Nørrejylland og Fyen skulle skaffe ham og hans Fuldmægtig Heste og 2 Vogne. J. R. 7, 237.

— Aab. Brev, hvorved Willom Cornellissen, Bygmester i Halmstad, hvem Kongen nu har bevilget 1000 Dlr. udover de 2000 Dlr., for hvilke han havde paataget sig at udføre det Arbejde i Halmstad, nu forpligter sig til ganske og aldeles uden al Undskyldning at udføre Arbejdet. Sk. R. 4, 104.

23. Maj (—). Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har sendt sin Skipper Christen Nielsen med Skibet Byssen til Slide Havn paa Gulland for at indtage Render, skal han

straks, naar Skibet kommer did, skaffe Skipperen sin Ladning, saa han ikke skal blive opholdt længe, og sende Admiralen paa Bremerholm en rigtig Fortegnelse paa det, Skipperen faar ind, med Oplysning om, hvad Dag Skipperen er bleven sejlferdig og hvorledes han har forholdt sig. Sk. T. 4, 197 b. K.

23. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mogens Gyldenstjerne om straks at give den ved Varberg boende Tømmermand, som lavede Broen ved Laugholm Slot, Ordre til snarest at begive sig op til Bahus Slot, hvor han skal hugge, bygge og opsætte en Mølle paa det Sted, han tidligere har udset som bekvemt dertil. Sk. T. 4, 197 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin [Christianstads Len]. Da der vil blive Brug for et stort Antal Læster Kalk til Christianstads Befæstning, Kirken og anden Bygnings Behov sammesteds og der er Mangel paa Kalk dér, skal han give Kronens, Kapitlets og andre gejstliges Bønder i Gønge, Villands og Giers Herreder Ordre til, at enhver af dem saa snart som muligt skal fremage 2 Læs Kalk, beregnet 3 Tdr. til Læsset, fra Kalkovnen i Gønge Herred til Befæstningen Christianstad. Hvis Kalken ikke kommer i rette Tid og Bygmesteren lider nogen Skade derved, vil han blive nødt til at søge sin Erstatning hos dem, der have faaet Ordre til at lade Kalken føre frem, hvis de have forset sig, da Kongen har sluttet Kontrakt med Bygmesteren om Udførelsen af Arbejdet og har lovet i rette Tid at skaffe Materialierne til Stede. K. Sk. T. 4, 198.

— Ligelydende Miss. til Otte Lindenov angaaende Bønderne i Lister Herred. K. (i Udt.). Udt. i Sk. T. 4, 198 b.

— Lignende Miss. til Hr. Anders Sinklar angaaende Bønderne i Alboe og Jerrested Herreder, der skulle age Kalk fra Kalkovnen i Gladsaxe Len til Christianstad. K. (i Udt.). Udt. i Sk. T. 4, 198 b.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott angaaende Bønderne i Fers Herred og til Christoffer Ulfeldt angaaende Bønderne i Froste Herred, der skulle age Kalk fra Kalkovnen i Gladsaxe Len til Christianstad. K. (i Udt.). Udt. i Sk. T. 4, 198 b.

24. Maj (—). Miss. til Jørgen Brahe. For nogen Tid siden har han faaet kongeligt Missive om, at Jens Bang, forhen Tolder i Assens, maa faa 3 Aars Respit til at betale

det, som han er bleven skyldig paa sit Regnskab. Da Jens Bang ikke tør paatage sig at betale sin Gæld i de 3 Aar og ikke kan stille tilbørlig Borgen derfor, skal Jørgen Brahe lade de Marker og Jorder, der ere tilvurderede Kongen for Gælden, pløje, besaa og høste af Bønderne i sit Len, holde Fæ og Kvæg derpaa og saa meget som muligt søge Kongens Nytte og Fordel med Avlingen. Gaardene i Byen, der ere blevne tilvurderede Kongen, skal han bortleje til dem, der ville give mest i Leje, og holde Bygningerne derpaa vedlige med den mindst mulige Bekostning. Kongen bevilger, at det, som maatte være fravurderet Jens Bang mere end Restancen beløber sig til efter Afregningen paa Rentekammeret, maa tilbagegives ham af det, som kan være Kronen til mindst Skade. F. T. 3, 482. K.

25. Maj (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om at sende 60 Læster Kalk til Engelholms Bygning ind for Gryden. Udt. i J. T. 6, 303 b.

27. Maj (—). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen har paalagt Otte Lindenov til Borrebye, Embedsmand paa Sølvitsborg, at han sammen med flere andre gode Mænd skal fordele Istandsættelsen og Vedligeholdelsen af Damme, Broer, Gader, Stræder og Torvet i Christianstad mellem Adelen og andre omkring Christianstad boende Bønder. Da Otte Lindenov nu er forhindret ved anden Bestilling, skal Anders Sinklar indtræde i hans Sted, naar Fordelingen skal ske. Sk. T. 4, 198 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har befalet David von Augsburg, boende i Helsingborg, at afrette 2 Agerhønshunde, skal Anders Bilde skaffe ham, hvad der behøves til Hundenes Underholdning, medens han har dem til Afretning. K. Udt. i Sk. T. 4, 199.

— Miss. til Albret Skeel, Otte Christoffer Rosenkrantz. Lauge Urne, Mogens Kaas, Laurits Ebbesen, Knud Gyldenstjerne og Niels Krag. Da den til dem for nogen Tid siden udgaaede Befaling angaaende Arv og Skifte efter afdøde Fru Rigidze Rosenkrantz paa Grund af forskellige Tilfald endnu ikke er bleven fyldestgjort, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at mødes med det første og enten forlige Arvingerne i Mindelighed om de indfaldne Stridigheder eller skille dem endeligt ad samt i alle Maader efterkomme den tidligere Befaling. Hvis

nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de møde have Fuldmagt til at tiltage en anden i Stedet. J. T. 6, 303 b.

28. Maj (Kbhvn.). Mageskifte mellem Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, og Kronen. Sj. R. 16, 351 b. (Se Kr. Sk.).

— Kvittansiarum til Peder Basse til Sørup, Befalingsmand over Stege Len, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Svenstrupgaards Len fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1618. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 349.

— Kvittansiarum til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Hovedsmand paa Aggershus Slot, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift paa den Rejse, han har foretaget med Kongens Søn Hertug Frederik til Verden, Bremen og Rotenburg i Tyskland i 1617. Han har til denne Rejse den 1. Juli 1617 modtaget i Rentekammeret 20 Guld-kæder, der vejede 2069 $\frac{1}{2}$ Krone, 40 Kontrafejer af Kongen, hvert stafferet med en emaljeret („ammulieret“) Guldkrans, og 50 slette Kontrafejer af Kongen, den 7. Juli af Kongens eget Kammer paa Vordingborg Slot 100 Rosenobler og 6000 Dlr., hvorhos han den 17. Juli 1617 hos Kongens Juvelér i Hamborg har optaget 4 forgyldte Kredentser, der tilsammen vejede 334 $\frac{1}{2}$ Lod 1 $\frac{1}{2}$ Kvintin; endvidere er ført til Indtægt 113 Dlr. 8 $\frac{1}{2}$ Groschen, som Hans Pedersen, Køkkenskriver, blev skyldig paa sit Regnskab af de Penge, han havde under Hænder til at udgive til adskillig Fornødenhed paa Rejsen fra 30. Juli til 20. Aug. 1617. Jens Juel har den 12. Sept. 1617 tilbageleveret i Rentekamme-20 Kontrafejer af Kongen, hvert med en emaljeret Guldkrans, og 28 slette Kontrafejer af Kongen. Naar tillige fradrages, hvad han har udgivet til Fortæring, Vognleje, Skænk og Foræring, bliver han ialt skyldig 22 Rosenobler, 913 $\frac{1}{2}$ gl. Dlr. 5 $\frac{1}{2}$ Sk. lybsk, som han nu har indbetalt i Rentekammeret. Sj. R. 16, 350.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Mester Davidt, Bygmester i Christianstads Befæstning, faa 1000 Tylter Savdeler eller flere til Stillinger til Bygningen af den Kirke i Christianstad, som Kongen har sluttet Kontrakt med ham om, men dog ikke flere, end han behøver til Stillinger. Han skal tilforhandle sig disse for saa ringe en Pris som muligt, da

det er berettet Kongen, at der kan faas Savdeler der omkring til ligesaa godt Køb som i Norge. Sk. T. 4, 199. K.

28. Maj (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Præsten Hr. Niels paa Ullandsagger i Norge skal for kort Tid siden være død, og Envold Kruse til Hiermeslefgaard, Embedsmand paa Trankier Slot og forhen Statholder i Norge, har ladet hans Gods arrestere paa en Ret og forsegle, fordi han skal have været et Frillebarn og uægte Barn og Norges Krone af den Grund er nærmest berettiget til Arven, skønt hans Brødre og hans Venner mene noksom at kunne bevise, at Hr. Niels's Fader har lyst ham i Kuld og Køn paa Tinge. Da Hr. Niels skal være født i Landsbyen Hvisselberg¹ lige ved Vejle i hans Len og hans Brødre og Venner utvivlsomt ville søge at skaffe sig Bevis for Kulds og Køns Lysning i Egnen der omkring for dermed at tilholde sig Arven, skal Otte Brahe paa Kongens Vegne paase, at det, som tages beskrevet af Hr. Niels's Brødre, sker paa lovlig Vis, og at der gaas frem i Overensstemmelse med Retten. Hvis der allerede er foretaget noget af Hr. Niels's Brødre, skal han træffe tilbørlige Foranstaltninger, for at Kongen og Norges Krone ikke ved nogen Underfundighed eller ulovlige Breve skulle blive berøvede deres Rettighed. J. T. 6, 304.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Anne Vind til Rammergaard paa Kronens Part af Korntienden af Fieltering² Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 20 Tdr. Byg til Skolemesteren i Lemvig. Udt. i Tb. S. 112.

29. Maj (—). Aab. Brev til alle Kronens og de gejstlige Personers Bønder i Tudse Herred i Sjælland. Da den Salpetersyde, som Kongen har forordnet til at syde Salpeter i Draxholm Len, ikke kan faa Materie nok at syde af, medens der ellers er Materie nok at faa til Salpeterladen i Kallundborg Len, befales det enhver af dem at age nogle Tønder Salpeterjord til den i Draxholm Len opsatte Salpeterlade efter nærmere Tilsigelse af Jørgen Daa, Embedsmand paa Holbæk Slot. Hvis nogen viser sig forsømmelig, skal han straffes tilbørligt. Sj. T. 21, 316 b.

¹ Vistnok Hvejsel, Nørvang H.

² Fjaltring, Vandfuld H.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Fru Else Galde har givet Kongen alt det Jordegods, der arveligen kan tilfalde hende i Danmark og Norge, og hendes Søster Fru Berte Galde nu er død, skal Palli Rosenkrantz indrette sig paa at være til Stede, naar det Jordegods, som Fru Berte Galde har efterladt sig her i Danmark, skal skiftes, og paase, at Kongen faar hvad han skal have. Sj. T. 21, 317.

— Ligelydende Miss. til Hr. Jens Sparre om paa Kongens Vegne at være til Stede, naar Fru Berte Galdes norske Gods skal skiftes. Udt. i Sj. T. 21, 317.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Køge om at lade 20 Skippd. Kabeltov udrede til Værk. Udt. i Sj. T. 21, 317 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen har købt Kullebjerg Gaard af Peder Due og er til Sinds at sætte Bønder paa denne Gaard, skal Otte Marsvin lade sætte 2, 3 eller flere Bønder paa Gaarden, eftersom han mener, at det bedst kan skikke sig, og paa Tinge lade opkræve Folk til at sætte Gaarden for Landgilde. Han skal siden sælge Bygningerne paa Gaarden til Bedste for Kronen. Sk. T. 4, 199 b. K.

— Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har bevilget, at hans Svoger, Markgrev Johan Sigismund af Brandenburg, maa faa 8000 Fod gullandske Sten til Købs paa Gulland, skal Detlef Holck, naar Markgrevens Fuldmægtige komme til Gulland for at købe Stenene, lade dem uhindret passere med disse Sten, dog skal der svares tilbørlig Told af dem. Han skal paase, at hverken Kongens Skibe eller andre Skibe, der føre Sten til Kongens Bygninger, af den Grund blive opholdte. Sk. T. 4, 200. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle af Indbyggerne i Aahus understaa sig til fremdeles at opholde sig i Aahus, skønt den Tid, hvori Kongens aabne Breve¹ tillod dem at blive i Byen, er udløben. Han skal derfor give disse Indbyggere Tilhold om med det allerførste at begive sig til Christianstad og bosætte sig der. Han skal lade det Færgested ved Aahus, hvor de føre over med Pramme, forbyde og afskaffe Prammene, dog maa de gaaende Folk,

¹ 25. April 1617.

der over Færgestedet ville begive sig til Kirken og ellers, overføres med en Baad. Ligeledes skal han forbyde al borgerlig Handtering og Næring i Aaahus. Hvis nogle af Aaahus Bys Indbyggere ikke formaa at flytte derfra, maa de opholde sig dér som andre Bønder og Gadehusmænd for Landgilde og anden Tyngge, men de maa ikke drive nogen Handel, Køb eller Salg. Sk. T. 4, 200. K.

29. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Svendborg. Af hoslagte Supplikation ville de nærmere kunne erfare, at Cornelius Petersen af Frandtzburg har erhvervet Intercessionsskrivelse fra Hertug Philip Julius af Pommern angaaende en Arv, som er tilfalden ham paa hans Hustrus Vegne i Svendborg. Det befales dem, at de uden vidtløftig Proces og Rettergang skulle lade ham vederfares hvad Ret er med Hensyn til denne Arv, saa han ikke skal blive opholdt længe og saa Kongen kan blive fri for hans Overløb. F. T. 3, 484. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Hans Lindenov til Gaufnøe, Embedsmand paa Hammershus, har berettet, at hans Hustrus¹ Fader, afdøde Hr. Breide Rantzau til Rantzouholm, allerede har begyndt at lade Søgaard paa Fyen, som han har tilforhandlet sig af Erik Urne, Befalingsmand i Udsteen Kloster, forfølge til Laas. Da Breide Rantzau paa Grund af sin Død ikke har kunnet føre Processen til Ende, har Hans Lindenov nu begæret, at denne Proces og Forfølgning til Laas maa kontinueres og fulddrives paa hans Person, hvilket Kongen ogsaa har bevilget. Jacob Ulfeldt skal derfor lade den af Breide Rantzau begyndte Forfølgning kontinuere og lyde paa Hans Lindenov, saa det ikke bliver nødvendigt at begynde den fra nyt af, da Kongen ikke kan se, at det kan komme nogen til Skade. F. T. 3, 484. K.

— Miss. til Lauridts Grubbe. Da Kongens Moder, Dronning Sophia, til Vederlag for det Gods, som Kongen har faaet af hende paa Sjælland og har lagt ind under Antvorskov og Tryggevelle Len, har begæret efterfølgende Gods i Nykøbing Len paa Laaland, nemlig 1 [Gaard] i Egeløf i Nørre Vedbye Sogn, 1 Bolig i samme Herred, 1 [Gaard] i Bionste-

¹ Lisbet Sofie Rantzau.

rup¹ 1 [Gaard] i Houerbye² By og Sogn, 1 [Gaard] i Virket i Falkersløf Sogn, 1 [Gaard] i Veininge³ i Aastrup Sogn, 4 Gaardsæder i Lillebrende, 2 [Gaarde] og 2 Huse i Nørre Vidbye, 1 Borger i Stubbekøbing af en øde Jord, som han bruger, og 1 [Gaard] i Sundbye, skal han modtage dette Gods under Nykøbing Len og gøre Dronning Sophia Regnskab for den aarlige Indkomst deraf, som om det var Dronningens eget Gods. Da Renten af Dronningens Gods efter det til Rentekammeret indsendte Overslag beløber sig 1 Rdlr. 5 Sk. $\frac{1}{2}$ Alb. højere end Renten af Kronens Gods, skal han aarlig paa Dronningens Vegne lade dette Beløb oppebære af den Kronens Gaard i Rudbjerg paa Laaland, som Rasmus Hansen bor i. Sm. T. 6, 155.

29. Maj (Kbhvn.). Kvittansiarum til Steen Brahe paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af 7 Gaarde og 3 Gadehuse i Nør Øxe i Brouest Sogn i Han Herred fra 1. Maj 1593 til 1. Maj 1601. Udt. i J. R. 7, 237 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om snarest muligt at modtage den Kalk, der ligger paa Biugholm Slot, og som afdøde Knud Brahe for nogen Tid siden har indkøbt efter Kongens Befaling. Han skal modtage den i Nærværelse af Knud Brahes Arvinger eller deres Fuldmægtige og siden bruge den til den Bygning med Muren, som i Fremtiden skal foretages paa Skanderborg Slot. J. T. 6, 305.

— Miss. til Ernst Normand om at skaffe Laurids Ebbesen nogle Vogne, der i Forening med Skanderborg Slots Bønder kunne føre ovennævnte Kalk fra Biugholm til Skanderborg. J. T. 6, 305.

30. Maj (—). Miss. til Palli Rosenkrantz om at skaffe 30,000 Mursten eller flere til Halmstad. Udt. i Sj. T. 21, 317 b.

— Miss. til Christen Hansen om at give Borgerskabet i Helsingør Tilhold om at efterkomme deres Løfte om at lade Muren langs ud med Stranden forfærdige. Udt. i Sj. T. 21, 317 b.

— Kvittansiarum til Hr. Jens Sparre til Sparrisholm paa hans Regnskab af Sølvitsborg og Christianopol Len

¹ Bjerup, Falster.

² Horreby.

³ Vejringe.

fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1612, og af Aahusgaard og Hammergaard fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1618. Udt. i Sk. R. 4, 104 b.

30. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lauge Urne og Hans Kaas. Jørgen Krag til Enderup har berettet, at han paa sin Søster Jomfru Mergrette Krags Vegne har købt Vorhofvet¹ Hovedgaard med tilliggende Bønder. Da der nu paaføres ham forskellige Trætter derpaa og de Breve, hvormed Godset skal forsvares, staa under deres Forsegling i Brevkisterne paa Sanderupgaard paa Fyen, saa han intet har at forsvare Godset med, skulle de ved første Løjlighed begive sig til Sanderupgaard, aabne Brevkisterne og mod en rigtig Reversal overlevere Jørgen Krag de Breve, der angaa Vorhofvet Gaard og tilliggende Gods, og som ingen andre ere interesserede i. De skulle indlægge Reversalerne i Brevkisterne og igen forsegle disse. J. T. 6, 305 b.

2. Juni (—). Miss. til Christen Hansen om at lade Hendrik Ramels Gaard i Helsingør ved Slottet gøre ryddelig til den Tid, da de nederlandske Gesandter ankomme. Udt. i Sj. T. 21, 317 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om fra Borgerskabet at skaffe Sengklæder og Omhæng om Senge med Tapeter til Stede i Hendrik Ramels Gaard for dermed at staffere den til den Tid, de nederlandske Gesandter ankomme. Udt. i Sj. T. 21, 317 b.

— Miss. til Steen Brahe, Olluf Rosensparre, Jacob Ulfeldt og Hr. Anders Bilde om at være til Stede paa Kronborg førstkommende 9. Juni. Udt. i Sj. T. 21, 318. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

5. Juni (Frederiksborg). Miss. til Steen Brahe, Olluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde, Ebbe Munk, Peder Basse og Axel Urne om at ledsage Hr. Philip Sigismundus, postuleret Biskop til Osnabrück og Verden, fra Frederiksborg til Fyen med samme Traktation, som han kom ind i Riget med. Udt. i Sj. T. 21, 318.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Henning Valkendorff, Marquardt Bilde, Corfidts Rud og Jørgen Brahe om

¹ Varho, Gørding H.

at ledsage Biskop Philip Sigismund med fyrstelig Traktament fra Nyborg til Koldinghus. Udt. i Sj. T. 21, 318.

5. Juni (Frederiksborg). Miss. til Cort Barleben. Pofvel Pedersens Hustru i Lye har paany beklaget sig over, at han har ladet hende og hendes Husbonde udsætte af en Bondegaard, som de i nogen Tid have boet paa. Da han uden¹ foregaaende Dom efter Loven har ladet hendes Husbonde forvise af Gaarden, befales det ham herved at tilfredsstille Pofvel Pedersen saaledes, at Kongen kan blive fri for videre Overløb. K. Sk. T. 4, 201.

9. Juni (—). Miss. til Hr. Jørgen Skeel om i Aar at lade Eske Bilde faa saa mange Skuder i hans Len [Kalø], som behøves til Fremførsel af Kalk til Frederiksborg. Udt. i J. T. 6, 306.

— Miss. til Eske Bilde om at optage de Kalkskuder, der komme i Mariager Fjord. til Fremførsel af Kalk til Frederiksborgs Bygning, da han har klaget over, at han ikke kan faa Skuder nok dertil. Udt. i J. T. 6, 306.

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre om at give de Bønder i Draxholm Len, der pleje at løbe ind i Mariager Fjord med deres Skuder, Ordre til at hente saa megen Kalk, som der er bestilt til Bygningen paa Frederiksborg og andensteds. Udt. i Sj. T. 21, 318 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingør, Køge, Roskilde, Ystad og Landskrone om straks at skaffe alle de Søm, som ere slaaede, til København og med det allerførste lade det tiloversblevne Jærn gøre færdigt. Udt. i Sj. T. 21, 318 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Abraham de la Hay, Ingeniør, om at gøre det Stykke Vold færdigt, som Jost Melchiorsen har begyndt og hidtil arbejdet paa, hvilket begynder ved Vesterporten og endes paa Kourntinen af den Tenaille („Tenagle“) ved Vandkunsten, saaledes som hans derpaa udgivne Forpligtelse nærmere udviser. Kongen har lovet at give ham 2300 Rdlr. for dette Arbejde,

¹ Sk. T. har sikkert fejlagtigt: ikke uden foregaaende Dom; ikke synes ogsaa at være overstreget i Koncepten.

hvilke Rentemestrene skulle betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 16, 353 b.¹

10. Juni (Kbhvn.). Miss. til Axel Urne om at forhverve Dom over Jens Hansen for de voldsomme Gerninger, som han har begaaet paa Herrestræderne i Købstaden N og i Undersaatternes Huse og, saafremt han bliver dømt fra Livet, lade ham pinligt, skarpt og hemmeligt forhøre for af ham at faa at vide, om der er andre modvillige Røvere og Løsgængere, der løbe om blandt Almuen og bruge Modvillighed og Skalkhed mod den. Han skal siden hemmeligt meddele de Lensmænd, under hvem de have deres Tilhold, deres Opholdssted og de Personer, med hvem de omgaas, og hvor og naar de have deres Tilhold der, for at de og de tilgrænsende Lensmænd kunne gøre deres bedste for at eftertrakte dem og gaa frem mod dem efter deres Forseelse. Sj. T. 21, 318.

11. Juni (Kronborg). Miss. til Key Rantzau om straks at skaffe den Stenhugger, som kløver Sten til Engelholms Bro, 2 Stenhuggersvende og sende dem over til Hr. Anders Bilde til Rosendal, Befalingsmand paa Helsingborg Slot. Da der efter den Fortegnelse, som Kirkeværgerne for Roskilde Domkirke overgive ham, behøves en Del Mursten og „Kløfversten“ til Roskilde Kapels Bygning, skal han med det allerførste muligt er lade disse Sten brænde i den samme Størrelse som hidtil og lade Kirkeværgerne vide, naar de ere brændte, for at de kunne lade dem hente og føre til Stedet. Der er givet Christoffer Basse, Embedsmand paa Frederiksborg, Ordre til for Betaling at lade ham faa Ved i Frederiksborgs Skove til Brændingen af Stenene, men kun til de Sten, som ere nødvendige til Kapellets Bygning. Sj. T. 21, 319.

— Miss. til Christoffer Basse om for Betaling at lade Key Rantzau faa saa meget Ved, som han behøver til Brændingen af Stenene til Roskilde Kapels Bygning. Udt. i Sj. T. 21, 319 b.

— Miss. til Mogens Gjões Arvinger om straks at betale den Restance, som de ere Herlofsholm Skole skyldige. Udt. i Sj. T. 21, 319 b.

¹ Tr.: G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 120 f.

11. Juni (Kronborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har givet Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm Ordre til i sit Len [Gladsakse] at lade hugge 2000 Læs Ved og sende dem til Københavns Slot. Veddet er allerede hugget, men Anders Sinklar klager over, at han i sit Len ikke kan faa Skuder til at fremføre Veddet. Sigvort Grubbe skal derfor i sit Len [Malmøhus] skaffe ham saa mange Skuder, som behøves til at føre de 2000 Læs Ved til Københavns Slot. Sk. T. 4, 201. K.

— Miss. til Tage Thott. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Porthuset paa Landskrone Slot er bygfældigt og at et andet allerede er ophugget, skal han lade det gamle Porthus nedtage og det andet opsætte i dets Sted, dog skal alt ske med saa ringe Bekostning som muligt. Da han har indberettet, at to eller tre Kirketiender i hans Len have staaet ledige i nogle Aar, fordi de have været satte for højt i Afgift, befales det ham, da der nu vel burde gives deraf ligesom tidligere, først at lade disse Tiender opbyde paa Herredstinget, om nogen af Kronens Bønder i Sognet eller de nærmest liggende Sogne vil beholde dem for den gamle Afgift. Hvis ingen vil det, skal han lade Tienderne taksere for, hvad der med Rette mest bør gives af dem, og siden bortfæste dem til Kronens Bønder. Sk. T. 4, 201 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Davinde Skov, som Christen Knudsen er forlenet med, skal være den bedste Skov til Odensegaard, skal han føre flittigt Tilsyn med, at Skoven ikke forhugges for meget, og i Tide give Kongen det tilkende, hvis saadant sker. F. T. 3, 487. K.

— Miss. til Christen Knudsen om at paase, at Davinde Skov, som han er forlenet med, bliver sparet med højeste Flid, da de andre Skove til Odensegaard ere meget forhuggede. F. T. 3, 486. K.

— Miss. til Corfidts Rud om at udvise en Præst i Hindts-gauffel Len, som det er brændt for, Tømmer i Lenets Skove til 3 Huse og lade Bønderne age det til det Sted, hvor han vil bygge, naar han selv først har ladet det savskære. Udt. i F. T. 3, 486.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen. Da Kongen har bevilget, at Kirkerne i Fyen skulle komme Hr. N. N. til Hjælp til Opbygningen af hans Præstegaard, der for nogen Tid

siden er afbrændt, skal han give Kirkeværgerne for alle Kirkerne i Fyens Stift Ordre til, at de hver skulle udgive 2 eller 3 Mark danske, eftersom hver Kirkes Formue er, dog skal Præstens egne Kirker, der ere ved god Formue, give noget mere. Pengene skulle erlægges til Præsten med det allerførste. F. T. 3, 486. K.

11. Juni (Kronborg). Miss. til Holger Rosenkrantz om i Fyen at købe saa mange Øksne, som kunne staldes paa Skinderup, til saa godt Køb som muligt og siden opsætte dem der. Han skal af de Penge, som han til sidste 1. Maj skulde have erlagt paa Regnskabet af sine Len, beholde saa mange hos sig, som Øksnene kunne købes for. F. T. 3, 487. K.

13. Juni (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Gjoe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hans Moder, Dronning Sophia, i hans Len [Tryggevælde] har 2 Møller, der ere lagte under Lenet, og at disse Møller restere med 4 Pd. Mel, skal han indkræve denne Restance hos Møllerne og levere Dronning Sophia den; hvis han selv har oppebaaret de 4 Pd. Mel, skal han skaffe Dronning Sophia Betaling derfor. Sj. T. 21, 319 b.

— Miss. til Kannikerne i Roskilde om at bevilge, at enhver af deres Tjenere maa age 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg, efterhaanden som Christoffer Basse forlanger det. Udt. i Sj. T. 21, 320.

— Miss. til Mogens Pax om at give Bønderne i Roskilde Len Ordre til ligeledes hver at age 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 320.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om straks at tilbagebetale nogen Told, som de have taget af det Kobber, der tilhørte Kongen af Sverrig, til Kongen af Sverrigs Fuldmægtige. Udt. i Sj. T. 21, 320.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, har faaet Ordre til at lade lave to Dæmninger over Helligaa ved Vidskøfle Færge og ved Aarhus og der hertil behøves Ved, Ris, Træer til Pæle og andet mere, skal han skaffe Anders Sinklar hvad Ved, Ris, Træer til Pæle og andet, der behøves til Dæmningerne. Sk. T. 4, 202. K.

15. Juni (—). Miss. til Jesper Gjoe. Christen Ollufsen.

Raadmand i Simbrishavn, har klaget over, at han er bleven paagreben paa Marken af en af Jesper Gjoes Tjenere, ført fængslet til Jesper Gjoes Gaard og tvunget til at betale ham 130 Dlr., skønt han tidligere har efterkommet Landsdommerens Dom over ham og udlagt de Penge, han var dømt til at betale for sin Forseelse, hvilke Penge Landsdommeren ogsaa har taget til sig. Han har ogsaa tilfredsstillet Jesper Gjoe derfor, men ikke kunnet faa nogen Kvittans eller Forsikring af denne. Jesper Gjoe skal med det første indsende Erklæring om den Sag til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare, hvorledes Sagen forholder sig. Sk. T. 4, 202 b. K.

15. Juni¹ (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albret Skeel. Niels Hansen i Vermindgaard² i hans Len [Riberhus] har klaget over, at en, ved Navn Anders Eskildsen, med hvem han har nogen Trætte og Rettergang, med Slag og Sting har overfaldet hans Kaldsmænd, der have støvnet ham med en Landstingsstævning, saa en af Stævningsmændene inden 6 Uger derefter er død. Albret Skeel skal undersøge denne Sag med Flid og, hvis det forholder sig rigtigt, lade Anders Eskildsen straffe tilbørligt efter Loven og forinden give ham Tilhold om at efterkomme den af Kongen i hans og Niels Hansens Sag afsagte Dom, dat. 25. Jan. 1596. J. T. 6, 306.

16. Juni (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Bønderne i sit Len [Helsingborg] Ordre til at køre saa mange Sten, som behøves til et Brokar ved Helsingør, ned til Stranden med det allerførste, saa Kongen siden kan lade dem hente med Færger der. Sk. T. 4, 203. K.

18. Juni (—). Miss. til Laurids Ebbesen om at lade Adser Nielsen i Iding³ i Skanderborg Len, hvis Gaard for kort Tid siden er afbrændt ved en hastig Ildebrand, faa noget Bygningstømmer til Gaardens Genopbyggelse og lade ham være fri for dette Aars Landgilde og for at betale det Pd. Korn, som han skulde lade gøre i Malt. J. T. 6, 306 b.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsing-

¹ Brevet er i Registranten dateret 15. Jan., men indført mellem Breve af 9. og 18. Juni, saa Jan. formentlig er en Fejlskrift for Juni.
² Varminggaard, Ribe H. ³ Yding, Vor H.

borg], Tage Thott [Laholm], Holger Rosenkrantz [Halmstad], Moens Gyldenstjerne [Varberg] og Otte Marsvin [Christianstad]. Da Hr. Anton Günther¹, Greve af Oldenborg og Delmenhorst, vil begive sig over til Skaane for at bese Fæstningerne, skal enhver af dem ledsage Greven til den nærmeste Lensmand, indlogere ham paa Slottet, skaffe ham god Befordring med deres egne Heste og Vogne frem og tilbage og føre ham omkring paa Fæstningen. Sk. T. 4, 203. K.

21. Juni (Kbhvn.). Miss. til Otte Lindenov og Falk Lykke. Da Kongen nu har sendt sin Skipper Søfren Rasmussen med Skibet Archa Rosæ op til Aspedybesund for at indtage nogen Tømmerlast og siden føre den her ned, skulle de, naar Skipperen kommer did, straks i Forening skaffe ham Ladning, saa han ikke skal blive længe opholdt, og med ham sende Admiralen paa Bremerholm en Fortegnelse paa det, han faar ind, med Oplysning om, hvilken Dag han bliver sejlferdig og hvorledes han har forholdt sig. K. Sk. T. 4, 203 b.

22. Juni (—). Miss. til Moens Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Varberg Slot findes nogle gamle ubrugelige Kobberstykker, befales det ham at sende dem ned til København med nærværende Skude. Kongen sender ham med samme Skude 9 Slinger, som Kongen vil have liggende paa Varberg Slot i de ubrugeliges Sted. Han skal lade lave Lader til disse. Sk. T. 4, 204. K.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen bifalder, at de Soldater, der have arbejdet paa Dæmningen ved Vid-skyfle Færge i hans Len, for denne Gang maa forløves, dog skulle de straks møde igen, naar Høsten er overstaaet, og udføre alt det Arbejde, som i denne Sommer skal laves paa Dæmningen. Sk. T. 4, 204 b. K.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Taflou Sognemænd i hans Len have berettet, at Jacob Clausen, der har haft baade Kronens og Kirkens Tiende af Taflou Sogn, nu er død, og anmodet om, at de nu maa faa Tienden i Fæste. Han skal derfor bortfæste baade Kronens og Kirkens Part af Tienden

¹ Baade K. og Sk. T. have fejlagtigt: Deutem.

til dem for et tilbørlig Fæste og mod sædvanlig Afgift til Kongen og Kirken. J. T. 6, 307.

23. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om paa Kongens Vegne at købe en Skibsladning spansk Salt i Øresund og straks sende Saltet op til Langesund i Norge. De skulle betale Skipperen baade Lasten og Fragten. Udt. i Sj. T. 21, 320.

— Miss. til Ebbe Munk. Niels Suur, der nu skal være død, har perpetueret en Have og Ejendom ved Slagelse med Hus, Fiskevand og alt andet Tilbehør samt 1000 Rdlr., der skal staa paa Rente, til Underhold af nogle fattige husarme i Slagelse, saaledes som hans af Kongen konfirmerede Fundats, der hermed sendes Ebbe Munk, nærmere viser. Ebbe Munk skal paase, at Fundatsen bliver efterkommet tilbørligt. Sj. T. 21, 320.

— Miss. til Peder Ibsen, Hospitalsforstander, om at indtage 4 af Kongens Skibsfolk i Slagelse Hospital. Udt. i Sj. T. 21, 320 b.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget, at Hertug Philippus Julius af Pommern for Betaling maa lade bryde og købe 4000 Fod gullandske Sten paa Gulland, skal han, naar Hertugen sender Skib til Gulland efter Stenene, uhindret lade hans Fuldmægtig faa Stenene mod Erlæggelse af den sædvanlige Told. K. Udt. i Sk. T. 4, 204 b.

24. Juni (—). Miss. til Peder Munk om at lade sin Frue, Fru Sophie Brahe, begive sig til Frederiksborg. Udt. i J. T. 6, 307 b.

25. Juni (—). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Kongen paa Begæring af Mathis Zernekow har bevilget, at denne maa syde Salt i Vordingborg, skal Palli Rosenkrantz tillade ham dette, dog foreløbig kun med 1 Pande; hvis det gaar godt, skal han tilkendegive Kongen det og siden faa nærmere Ordre. Sj. T. 21, 320 b.

— Miss. til Detlef Holck. Da Kirkeværgerne i Visby formedelst Restavrationen af det forbrændte Kirketaarn i Visby foraarsages til at sælge Resten af det forbrændte Kobber for dermed at betale Kirkens Gæld, hvilket Kobber skal veje 3 Skippd. 2 Lispd., skal han købe dette Kobber til Kongen for en rimelig Pris og siden sende det her ned. Sk. T. 4, 205. K.

26. Juni (Kbhvn.). Miss. til Prælater og Kanniker i Roskilde. Hr. Hans Jørgensen Faxe, Sognepræst til Kirkerup og Aagerup Sogne, der hidtil har boet i Roskilde, har, i Anledning af Kongens Forordning om, at ingen Præstemand, der har Kald paa Landsbyerne, efter denne Dag maa bo i Købstæderne, men skal bo paa Landsbyen ved sine Sogne, anmodet Kongen om at drage Omsorg for, at han, for at efterkomme Kongens Forordning, maa nyde det, som Ordinansen og de kongelige Breve tilholde ham, saaledes som de nærmere kunne erfare af hans herhos fejede Supplikation. Da Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, der er Ærkedegn i Roskilde Domkirke og som saadan har Jus patronatus til Kirkerup Sogn, er beskæftiget i Rigets Bestilling og bor langt borte fra Kapitlet, skulle de, der residere ved Domkirken, paase, at der ikke vederfares Hans Jørgensen andet end hvad der er Ret og i Overensstemmelse med Ordinansen og de kongelige Breve. Sj. T. 21, 321.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Hvis det, som i Mogens Ibsens Supplikation paastaet, viser sig, at hans Gaard virkelig er sat for højere Landgilde end de andre Glostrup Mænds Gaarde, skønt den ikke har større Mark og Ejendom end disse, skal Olluf Rosensparre lade Landgilden nedsætte noget og lade Jordebogen forandre. Udt. i Sj. T. 21, 321 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da der ofte opstaar Trætte og Misforstaaelse mellem Kongens Udliggere, Kongens Toldere eller andre, der paa Kongens Vegne have at kommandere, og dem, der bruge deres Sejlads gennem Øresund, angaaende Kongens Højhed, Told eller Rettighed, skulle de, naar saadanne Sager lovligt blive indstævnedes for dem, uden Ophold dømme deri. Sj. T. 21, 322. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Miss. til Palli Rosenkrantz, der for nogen Tid siden [30. Maj] har faaet Ordre til at sende Mursten til Halmstad, om i Stedet at sende dem til Christianstad, hvis de ikke allerede ere sendte til Halmstad. Hvis der ikke er flere tilbage, skal han straks erklære sig herom. Udt. i Sj. T. 21, 322.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har bragt i Erfaring, at Bygmesteren, som skal opbygge Kirken i Christianstads Befæstning, har sat Grundvolden til Kirken saa lavt, at

Jorden, naar Gaderne i Byen blive opfyldte, vil komme for højt op paa Muren af Kirken. Da Bygmesteren selv er Skyld deri, skal Otte Marsvin give ham Ordre til at mure endnu en Rad med hugne Kampesten over det, han allerede har lavet med hugne Kampesten. Sk. T. 4, 205. K.

27. Juni (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Nicolaus von Rheden, Raadmand i Bremen, har berettet, at han har tilforhandlet sig noget Krudt i Danzig, som, da hans Fuldmægtig vilde føre det gennem Øresund, efter Kongens Befaling er blevet opkøbt til Kongen, uden at han dog har faaet saa meget derfor, som det har kostet ham selv. Det befales dem at betale Nicolaus von Rhedens Fuldmægtig ligesaa meget for Krudtet, som han kan bevise at have givet for det i Danzig. Sj. T. 21, 322 b.

— Miss. til Otte Brahe. Nogle Bønder i hans Len [Koldinghus] have berettet, at hans Fogder understaa sig til at forholde dem nødtørftigt Ildebrændsel, Bygningtømmer til at forbedre deres Gaarde med og Tømmer til at vedligeholde deres Vogne med, ligesom de nøde disse Bønder til at sælge deres Øksne til dem, hvilket strider mod Recessen. Han skal flittigt paase, at saadant ikke sker, og hvis nogen af hans Fogder lovligt kan overbevises om at have gjort noget saadant, lade ham straffe tilbørligt. J. T. 6, 307 b.

[Omtr. 1. Juli]¹ (—). Aab. Brev om, at Kongen, for at alle, der have Sager at udføre for Retten, og alle, der have noget at klage over Kongens Lensmænd, Fogder, Provster, Præster eller andre, kunne blive hjulpe til Ret, har sendt Rigsraaderne Iver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøufing Slot, og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand i Dallum Kloster, samt Sekretær Axel Arenfeldt til Gulland for at sidde Retterting. Der gives dem hermed Ordre og

¹ Fuldmagterne og Instruksen for Iver Juul, Holger Rosenkrantz og Sekretær Aksel Arenfeldt ere i Registranten udaterede og indførte i Slutningen af Aaret 1618. Da Kommissærerne den 19. Maj fik Ordre til at være i København den 1. Juli for at modtage nærmere Befaling, og da de den 24. Juli ankom til Bornholm, ere Fuldmagterne og Instruksen rimeligvis udfærdigede omkring den 1. Juli.

Fuldmagt til at begive sig derover med det dertil forordnede Skib, saa de kunne være der med det allerførste. De skulle kalde i Rette for sig alle de Retssager og Klagemaal, som Indbyggerne paa Gulland maatte have, og som maatte blive indstævnedes for dem indtil deres Ankomst til Gulland, med Flid forhøre og overveje dem, afsige Dom i dem, saavidt de kunne gøre det efter deres Instruks, og give Dommen beskreven. De skulle ligeledes have Fuldmagt til at forhøre de Klager, der maatte fremføres over Kongens Embedsmænd, og deri forordne hvad Lov og Ret er, saa ingen skal have noget at klage over. Det som Kongens Raader i saa Maade dømme og forordne, skal blive ved sin fulde Magt, som om Kongen selv personlig havde været til Stede og dømt og afsagt. De skulle ligeledes forhøre sig om anden Lejlighed og Uskikkelighed paa Landet, saa Kongen siden, efter deres Hjemkomst, efter deres og andre gode Mænds og Raaders Betænkning kan træffe Forordning derom. Hvis nogle af Kongens Undersaatter forebringe særlige Anliggender for dem, som de efter deres Instruks og Fuldmagt ikke kunne forordne noget om, skulle de med Flid undersøge al Lejligheden derom, optegne det og referere det ved deres Hjemkomst; Kongen vil saa siden erklære sig derpaa. Det befales alle Kongens Undersaatter paa Gulland at have hans Raader betroet heri, som om Kongen selv var til Stede. Sk. R. 4, 111.

[Omr. 1. Juli] (Kbhvn.). Ligelydende Fuldmagt for de samme angaaende Bornholm. Udt. i Sk. R. 4, 112 b.

— Instruks for Rigsraaderne Ifver Juel til Vyllestrup og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmænd paa Bøufing Slot og Dallum Kloster, og Sekretær Axel Arenfeldt paa deres Sendelse til Gulland og Bornholm: De skulle med det dertil forordnede Skib begive sig til Gulland og Bornholm, hvor de, inden de begynde at holde Retterting, skulle lade det dem medgivne Fuldmagtsbrev læse for Menigheden og derefter efter deres begavede Beskedenhed lade Menigheden forstaa Kongens naadigste Vilje og Affektion mod dem alle til at vide deres Gavn og Bedste, holde dem ved Lov, Skel og Ret og forsvare dem mod Vold og Uret, hvorfor Kongen, der kan tænke, at der maaske paa disse Lande kan findes nogle, særlig Folk, som ere mindre formuende eller intet Forsvar have, som besværes mod Loven med Dom eller Vold eller paa anden Maade,

men ikke kunne søge deres Ret her paa Grund af den store Bekostning og den lange Rejse hid, nu har bestemt at sende Kommissærer did for at hjælpe alle til Lov og Ret. De skulle derefter paa en bestemt Dag begynde at kalde alle Sager og Klagemaal for sig, undersøge og overveje dem nøje, dømme dem alle imellem og hjælpe enhver til Lov og Ret. De maa ikke tage andre i Dommen med sig, men skulle dømme alene og give deres Dom beskreven. Hvad de saaledes dømme, skal holdes, som om Kongen selv havde dømt det. Ligeledes skulle de forhøre alle de Klager, som Menigheden maatte have at fremføre over Kongens Befalingsmænd paa Landene, over Dommere, Fogder, Provster, Præster og andre gejstlige eller verdslige, der ere i nogen Øvrigheds Bestilling, ligesaa de Klagemaal, som private Personer have mod hinanden, og skille Parterne endeligt ad, saa vidt det lovligt kan ske. De maa ikke tillade Forligelse i de Klager, som Undersaatterne have over Kongens Befalingsmænd eller deres Fogder eller andre gejstlige eller verdslige, men skulle afsige Dom i dem og give baade Befalingsmanden, hans Fogder og de andre Tilhold om straks, og inden Kommissæerne drage fra Øen, at betale og tilbagegive Bønderne, hvad de med Urette have skattet og frataget dem, med Interesse og andet efter Dommens Indhold, for at den Uret, som disse saa langt fra Kongen boende Undersaatter have lidt, ikke skal fordølges eller blive Kongen ukendt til stor Skade for dem i Fremtiden. De skulle afsige endelig Dom i alle de Blodsager, der indkomme for dem, og lade ske Eksekution efter Dommens Indhold, førend de drage fra Øen. Da Borgemestre og Raad i Visby ere stævnedes herved til den første almindelige Herredag af en Kvinde, ved Navn Elsebet Elbing, for en af dem afsagt Dom, skulle Kommissæerne ogsaa kalde den Sag for sig og afsige Dom i den, ligesom ogsaa i den Sag, som Jens Holst, Skomager paa Bornholm, har taget Stævning i over Jens Koefoed, Landsdommer paa Bornholm. Hvis Kongens Befalingsmænd skulde ville skyde Skylden paa deres Fogder, at disse uden deres Vidende have gjort Uret, skulle de nøje undersøge, hvorledes det i Grunden forholder sig hermed, og siden afsige Dom om, hvorvidt Lensmændene eller Fogderne have Skylden. Hvis nogen vil paaberaabe sig, at det, der er vederfaret Kongens Undersaatter, er sket ved lovlig Proces og Dom, skulle de flittigt undersøge dette og enten fælde

Dommene eller sige dem ved Magt. Hvis der i disse Sager forefalder noget, hvori Kongen som den højeste Øvrighed kan have Interesse, eller hvis der er handlet mod Forleningsbreve, Landets Lov eller imod Kongens Højhed, skulle de i Dommene indføre, at den Tiltale, som Kongen til sin Tid kan have deri, skal være henstillet til sine tilbørlige Dommere. Da der ofte kan begive sig Uenighed mellem Borgemestre og Raad og Menigheden i Købstæderne og paa Landet paa Gulland og Bornholm og Slotsfogden, Slotsskriveren og andre Slottets Tjenere om Køb og Salg og om Landkøbet mellem Landfogden, Havnefogden og Almuen, skulle de kalde begge Parter i Rette for sig, undersøge Sagen, afsige Dom mellem dem og træffe den efter deres Mening bedste Ordning for en Gang for alle at afskaffe saadan Urigtighed. De skulle med Flid undersøge, hvorledes Bygningen og Befæstningen paa Visborg og Hammershus er holdt i Stand og hvorledes Slottene og Befæstningen ere forsynede med Fetalje, Krigsfolk, Krigsmunition og anden Nødtørf. Ligeledes skulle de undersøge, hvorledes Skovene til begge Slottene ere behandlede og holdte ved Magt. De skulle selv ride paa de Egeskove paa Gulland, som Kongen lader hugge i til Rigets Nødtørf, og undersøge, hvorledes disse Skove have været behandlede og hvor meget der herefter kan taale at hugges deri. Da Kongen har ladet udgaa Forbud mod Udførsel af forskellige Varer der fra Landene, skulle de undersøge, om disse Forbud ere blevne overholdte eller ikke, og om Undersaatterne paa Gulland i nogen Maade kunne besvære sig over, at de lide Skade paa deres Næring ved disse Forbud, og hvis saa er, hvorledes det da bedst kan forandres. Ligeledes skulle de undersøge, hvorledes det bedst kan holdes med den Told og Sise, som Indbyggerne der paa Landet udgive til Kronen af de Heste og andre Varer, som udføres af Landet, og af det Øl, som de igen indføre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Gulland findes mange øde Gaarde og Jorder, hvorved Kronens Rente bliver forkortet og de andre Bønder paa Landet desto mere besværede, skulle de undersøge den Sag, overveje, hvorledes den Skade kan forekommes, og ved deres Hjemkomst aflægge klar Relation til Kongen derom, saa Kongen i Forening med Rigets Raad siden kan gøre Forordning om, hvorledes der bedst kan forholdes hermed. Hvad der iøvrigt maatte forekomme paa Gulland og Born-

holm, som maatte angaa Kongen og Kronen og Landenes Lejlighed, hvilket Kongen nu ikke kan vide eller in specie kan formelde, herom skulle de med Flid bespørge sig og forfare al Lejligheden, ramme Kronens Gavn og Bedste efter deres begavede Forstand og ved deres Hjemkomst aflægge fuldstændig Beretning om alt, hvorefter Kongen videre kan rette sig, ligesom de i det hele skulle bestræbe sig for at gøre, hvad der kan være Retten til Bestyrkelse og Undersaatterne paa Landene til Nytte og Forfremmelse. Sk. R. 4, 112 b.

2. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Johan Cornelissen og Peter Peytersen Peling, Skippere fra Serdam, indtil videre alene maa søge Amager for der at tilforhandle sig Aal af Undersaatterne og siden føre Aalene til England. Sj. R. 16, 354.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Denne Brevviser, Mads Hansen, Borger i Ribe, har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Trætte for nogle Ord, som han skal have sagt til Tinge, og af Borgemestre og Raad i Ribe er bleven dømt til at være en Løgner, skønt han, som han beretter, vil bevise det anderledes og tidligere har tilbudt at ville bevise det, hvis hans Vidnesbyrd ellers havde maattet tilstedes ham, hvilket dog ikke har maattet ske. Han har nu anmodet om Tilladelse til at maatte føre Vidnesbyrdene, skønt der er gaaet Dom i Sagen. Da Sagen nu er indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad til den første almindelige Herredag, skal Albret Skeel selv i egen Person paa Tinge og i Mads Hansens Nærværelse forhøre de Vidnesbyrd, han agter at føre i Sagen, og give ham dem beskrevne. J. T. 6, 308.

4. Juli (—). Søpas for Hans Kønning, Skibskaptejn, der med Kongens Skib Marekatten skal begive sig paa Kronens Strømme og tilbage igen. Sj. R. 16, 354 b.

— Miss. til Christen Hansen. Karrin Andersdatter, som Kongen har forlenet med Hven, har berettet, at han ikke vil tillade hende at lade Kirkens Regnskab forhøre ved hendes Ombudsmand, hvilket hun er bange for skal medføre, at Bønderne blive modvillige mod hende. Det forbydes ham at gøre hende Hinder paa at høre Kirkens Regnskab, dog skal det i Overensstemmelse med Ordinansen høres i Nærværelse af Provsten og Landspræsten. Sj. T. 21, 322 b. K.

4. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev til Bønderne over alt Danmark om Udredelsen af en Skat. Sj. T. 21, 323. (Se CCD. III. 546).

— Miss. til Lensmændene i Danmark om at forkynde ovenstaaende Brev og fremsende Skatten til København inden Mortensdag. — Postscriptum: Hoslagt sendes tillige en Forordning om Mønten, som han skal lade forkynde, hvor det gøres nødvendigt. Orig. (til Jakob Ulfeldt). Udt. i Sj. 21, 324 b. (her ikke Postscr.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Denne Brevviser, Sønnike Hansen, Stadsbud i Flensborg, har berettet, at Jørgen Svendsen, Borger i Landskrone, skylder ham nogle Penge for en Rejse, som han har gjort for ham ind i Tyskland, hvilke Penge Jørgen Svendsen forholder ham, saaledes som de nærmere kunne se af den medfølgende Supplikation. Det befales dem uden Ophold at hjælpe Sønnike Hansen til Rette, saa vidt de kunne gøre det med Lov og Ret. Sk. T. 4, 205 b. K.

— Miss. til Jørgen Kaas. For nogen Tid siden har han taget det Brev til sig, som Hans Grønbeck, Borgemester i Aarhus, har faaet af Kongen, da han havde lovet at betale 500 Rigsdlr. til Kongen for det Slagsmaal, han havde været i. Han skal med det allerførste lade disse 500 Rdlr. indbetale i Kongens eget Kammer. J. T. 6, 308 b.

6. Juli (—). Kvittansiarum til Tage Thott Ottesen paa hans Regnskab af Laugholms Len fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1612. Udt. i Sk. R. 4, 104 b.

— Livsbrev for Anders Jensen Skriver, Borger i Aalborg, og et af hans Børn efter ham paa et Kronens Bol, kaldet Krabisbroe, i Aalborghus Len i Vendsyssel med dertil liggende Ejendom, fri for Ægt og Arbejde, hvilket Bol han hidtil har haft i Fæste. De skulle svare sædvanlig Afgift deraf, nemlig $1\frac{1}{2}$ Pd. Smør aarlig. J. R. 7, 238.

— Miss. til Manderup Parsberg. Anders Jensen Skriver, Borger i Aalborg, har udlagt et ham tilhørende Selvejerbol i Aistrup By og Sogn i Kier Herred i Vendsyssel, der skylder 1 Pd. Byg og 1 Skovsvin i aarlig Landgilde, til Kronen, hvorfor Kongen til Gengæld har bevilget ham og et af hans Børn et Kronens Bol, kaldet Krabesbroe, paa Livstid. Manderup Parsberg skal paa Tinge tage nøjagtigt Skøde paa Bolet af Anders

Jensen og siden tilstille ham Kongens Brev paa Kronens Bol, hvilket hermed sendes ham. Han skal siden lade Bolet indskrive i Jordebogen, saa der kan gøres Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 6, 309.

7. Juli (Kbhvn.). Instruktion for Hans Kønning, Skibshøvedsmand paa Kongens Skib Marekatten, paa hans Rejse i Vestersøen. Han skal straks med Kongens Skib begive ud i Vestersøen under Norges Riges Vigs side, Augdeside og fremdeles og der gøre sig den største Flid for at rense Kronens Strømme for Fribyttere og Sørøvere. Hvis han træffer saadanne og kan se, at han er dem mægtig, skal han anfælde dem, se at indtage dem og føre dem til København. Han maa paa denne Rejse ikke begive sig ind i nogen Havn, medmindre han tvinges derind af Storm, Uvejr eller anden Ulejlighed, og han skal i saa Tilfælde saa snart som muligt igen begive sig ud i Søen. Han skal paa Kronens Strømme have Kongens og hans Rigers Højhed i Agt, men ellers i ingen Maade spendere Krudt eller anden Munition til Unytte. Iøvrigt skulle han og hans Folk i alle Maader rette sig efter Skibsartiklerne. Sj. R. 16, 355.

— Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander paa Sorø, om at indtage Anders Hansens Søn Erik Andersen i Sorø Skole. K. Udt. i Sj. T. 21, 324 b.

— Miss. til Christen Hansen. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori Hans Møller (Koch), Kongens Instrumentist, beretter, at Johan Villumsen, Borgemester i Helsingør, har lukket en Alfarvej og flyttet hans Gærder, hvorved der efter hans Formening er gjort ham Uret, Christen Hansen skal undersøge Sagen og, hvis Johan Villumsen i saa Maade har gjort Hans Møller (Koch) Uret, lade ham tiltale og tage Dom over ham. Sj. T. 21, 325. K.

— Miss. til Hr. Giert Rantzau. Denne Brevviser, Mads Hansen, Borger i Ribe, har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i nogen Trætte for nogle Ord, som han skal have sagt paa Tinge, hvorfor han af Borgemestre og Raad i Ribe er dømt til at være en Løgner, skønt han, som han tidligere har tilbudt, vil bevise, at det forholder sig anderledes, naar blot hans Vidnesbyrd maa tilstedes ham, hvilket hidtil, efter hans Klage, ikke har maattet ske. Blandt Vidnerne bo to i Haderslevhus Len, og han har nu begæret at maatte føre

disse Vidnesbyrd, skønt der er gaaet Dom i Sagen. Da Hovedsagen nu er indstævnet for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den første almindelige Herredag, skal Giert Rantzau selv personlig i Nærværelse af Mads Hansen til Tinge lade de Vidnesbyrd forhøre, som han agter at føre i Sagen, og give ham de førte Vidnesbyrd beskrevne paa Tinge. J. T. 6, 309 b.

7. Juli (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Fru Kiersten Juel til Siøgaard paa Kirkens Part af Korntienden af Qvandløs Sogn, som Jørgen Daa har fæstet til hende, og hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 5 Tdr. Havre, paa Kirkens Part af Korntienden af Asmindrup Sogn, som Fru Karen Skinkel, Anders Dresselbergs Enke, har fæstet til hende, og hvoraf der aarlig skal svares 2½ Pd. 5 Skpr. Rug, 2½ Pd. 6 Skpr. Byg, 5½ Td. Havre og 1 Skp. Boghvedegryn, samt paa Kronens Part af Korntienden af Asmindrup Sogn, som Dr. Thommis Fincke paa de 100 Studenters Vegne har fæstet til hende, og hvoraf der aarlig skal svares 3½ Pd. Rug, 3½ Pd. Byg, 6 Tdr. Havre og 2 Skpr. Boghvedegryn. Udt. i Tb. S. 15 b.¹

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Juel til Villestrup paa Kronens Part af Korntienden af Idom Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 7 Tdr. Rug og 7 Ørt. Byg til Kronen. Udt. i Tb. S. 112 b.

8. Juli (—). Kvittansiarum til Ifver Juel til Villestrup, Hovedsmand paa Bøfling Slot, paa hans Regnskab for Sagefald og Gaardfæstning af Pandumgaards Len fra 1. Maj 1610 til 1. Maj 1617. Han blev aldeles intet skyldig deraf. J. R. 7, 238 b.

9. Juli (—). Miss. til Christoffer Urne om at indsætte 2 Personer, Hans Nielsen og Karrin Matsdatter, i Tugtuset, forordne dem til Arbejde og paase, at de ikke undkomme. K. Udt. i Sj. T. 21, 325.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Tolderne i Helsingør om at give Nicolaus von Rhedens Fuldmægtig 21 Rigsdlr. for hvert Centner Krudt efter Danmarks Vægt. K. Udt. i Sj. T. 21, 325.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Med denne Brevviser sender Kongen dem noget gammelt Kabeltov, som skal udredes til 20 Skippd. Værk. De skulle lade dette Værk tilrede i deres By, saa det med det første kan blive færdigt, og lade Brevviseren faa nødtørfigt fri Under-

¹ Overstreget og udenfor er skrevet: Gik ikke for sig.

holdning med Mad og Øl, medens Værket udredes. Sk. T. 4, 206. K.

9. Juli (Frederiksborg). Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har sendt sin Skipper Thomis Nibe med Skibet Killer Pris til Gotland for at indtage en Ladning Tjære og føre den hid, skal han, naar Skibet kommer did, straks lade Skipperen faa sin Ladning, saa han ikke skal blive opholdt længe. Hvis Skipperen ikke kan faa fuld Ladning i Tjæren, skal han indskibe de Huse, der efter Kongens Befaling ere blevne huggede paa Gotland sidste Aar. Han skal med Skipperen sende Admiralen paa Bremerholm en Fortegnelse paa det, Skipperen faar ind, med Oplysning om, paa hvilken Dag han bliver sejlfærdig og hvorledes han har forholdt sig. Sk. T. 4, 206. K.

10. Juli (—). Miss. til Christoffer Basse om at sælge det Rug, som findes paa Frederiksborg, til paalidelige Købmænd til 1 Rdlr. for hver Tønde. K. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 325.

— Miss. til Jacob Ulfeld om at følge med Hr. Albret Skeel som Gesandt til Hertugen af Gottorp. Udt. i J. T. 6, 310.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om det samme. Udt. i J. T. 6, 310.

11. Juli (—). Instruktion for Christoffer Ifversen, Kongens Renteriskriver, paa hans Rejse til Fyrstendømmerne: Han skal med det allerførste begive sig over til Haderslevhus med 50,000 Rdlr. in specie til Hr. Giert Rantzau til Breydenberg, Statholder i Slesvig og Holsten. Saa snart han kommer derover, skal han meddele Statholderen, at han har disse Penge hos sig, og paa Lenenes Vegne tilbyde ham saa mange deraf, som Kongens egne Bønder behøve til den aarlige Udgift og Rettighed, som de ere Kongen pligtige. For Dalerne skal han tage anden god brugelig og her i Landene gængs Mønt og paa hver Daler tage en Opgæld, eftersom Dalerne ere gængs i Hamborg og Lybæk. Naar Rigsdalerne ere erlagte, saa vidt det er fornødent, og overleverede til hver Lensmand, skal han levere de Rigsdalere, der maatte blive tilovers, til Gotthardt Skriver, hos hvem de foreløbig skulle blive staaende. Sj. R. 16, 356.

— Miss. til Palli Rosenkrantz om at give en Jomfru af de Kaaser Tilhold om herefter aldeles at entholde sig fra

Maribo Kloster, da hun har været med til at forårsage adskillig Uenighed og er udeblevet fra Klosteret udover den sædvanlige Tid. K. Udt. i Sj. T. 21, 325 b.

11. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax om at hjælpe Terkil Bartskeer i Roskilde til straks at faa den Betaling, som de skyldte ham i Byen, og hvorom han ofte har gjort Anfordring uden dog at faa noget. K. Udt. i Sj. T. 21, 325 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da denne Brevviser Oluf Vistissen Ingeberg i hans Len [Hald] har klaget over, at han er bleven fordelt af en af hans Fogder og ikke maa komme af Delen igen, befales det Knud Gyldenstjerne at sørge for, at Oluf Vistissen bliver fri for samme Dele. J. T. 6, 310.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Som han af hosfølgende Supplikation nærmere vil kunne erfare, har denne Brevviser Sackarias Roggen, Løjtnant i Koldinghus Len, berettet, at der i den ham udviste Gaards Toft ligger en Eng, som er Kirkegods, hvilken Eng den tidligere paa Gaarden boende Bonde nu ikke vil afstaa til ham, skønt den har ligget til Gaarden fra gammel Tid af. Otte Brahe skal med det første undersøge Sagen og siden erklære sig til Kongen derom, saa denne kan give Sackarias Roggen tilbørligt Svar. Endvidere skal han ved første Lejlighed hidsende alle de røde Roser, der er at faa i Kongens Have ved Koldinghus Slot. J. T. 6, 310 b.

12. Juli (—). Aab. Brev om ny Mønt. Sj. T. 21, 325 b. (Tr.: CCD. III. 546 ff.).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christoffer Urne om indtil videre at indforordne Thomas Remmesnidens Hustru i Tugthuset, da hun i adskillige og ulidelige Maader har forset sig mod sin Husbonde, for at hun kan arbejde dér sammen med de andre Kvinder. K. Udt. i Sj. T. 21, 326 b.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster. Da Kongen har bevilget Niels Basse til Tveden, Skibskaptejn, at hans Datter Jomfru Anne Basse maa komme ind i Maribo Kloster og faa sin Underholdning dér, skal hun, naar der bliver en Plads ledig, sørge for, at Anne Basse bliver indtaget i Klosteret og faar samme Underholdning dér som de andre Jomfruer, og paase, at hun forholder sig tilbørligt baade mod hende selv og de andre

Jomfruer og efter den derom udgaaede Forordning. Sm. T. 6, 149. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Salomon de Vogel, Borger og Skipper i Amsterdam, har i vedlagte Supplikation paa Skipper sammesteds Lambert Jansens Vegne berettet, at da Lambert Jansen i sidste April sejlede fra Amsterdam, skulde han have haft en Pakke inde, som ved Uforsigtighed er ført til et andet Skib, uanset at Pakken skal være indført i hans Konvojseddel. Dette har han ogsaa ladet Tolderne forstaa, da han kom til Sundet, og begæret, at Pakken frit maatte passere, naar den kom til Sundet. Da Pakken imidlertid ankom til Sundet og den Skipper, Jacob Peiters von Nyendam¹, der havde den inde, ikke tilkendegav, at han havde den inde, og heller ikke fortoldede den, da han ansaa det for unødvendigt, fordi den tidligere var fortoldet, blev Pakken ved Visiteringen af Skibet udtaget af dette som uført Gods. Han har nu anmodet Kongen om at eftergive denne Forseelse og igen lade ham faa Pakken. De skulle ved forderligste Lejlighed erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, og indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 326 b. K.

— Miss. til Tage Thott paa Landskrone. Claus Bilde til Vandaas har berettet, at der er nogle Regnskaber mellem ham og Jørgen Svendsen, Borger i Landskrone, og at Jørgen Svendsens Regnskaber efter hans Mening ikke ere saa rigtige, som de bør være, hvorfor han har anmodet Kongen om at forordne 4 uvildige Dannemænd til at forhøre og gennemse Regnskaberne og skille dem ad ved en Dom. Han skal udtage 4 af Borgerne i Landskrone, der have Forstand paa saadant, og give dem Tilhold om at forhøre og gennemse Regnskaberne og enten forlige Parterne i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem om de derved opkommende Stridigheder. Sk. T. 4, 206 b. K.

— Miss. til Otte Lindenov. Denne Brevviser Pofvel Christensen, Borger i København, har berettet, at han for nogen Tid siden er sejlet ud fra Sølvitsborg med en Skude, ladet med Ved, hvormed han agtede sig til København. Paa Vejen er

¹ Nieuwendam.

Skuden, som det er bevist for Kongen, bleven læk i Storm og Uvejr, og han er bleven nødt til at begive sig til Werneminde, hvor han har maattet sælge baade Skuden og Veddet. Derefter har han fragtet en lille Skude tilbage til Sølvitsborg med Øl, men da han er kommen der, har Tolderen beslaglagt Øllet som forbrudt, fordi Pofvel Christensen var sejlet til Werneminde med sin Skude og havde solgt Veddet der imod Kongens Forbud. Da det viser sig, at Pofvel Christensen ikke har gjort det forsætligt, men er sejlet ind for Werneminde paa Grund af Storm og Uvejr, skal Otte Lindenov sørge for, at han bliver fri for Beslaglæggelsen. Sk. T. 4, 207. K.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Christoffer Ulfeldt. For nogen Tid siden har Moens Gyldenstjerne til Fulletofte, Embedsmand paa Varberg Slot, faaet Missive til Hr. Anders Bilde og Hr. Jens Sparre om, at de skulde undersøge, om noget Gods i Froste Herred, som Moens Gyldenstjerne begærede til Mageskifte af Kronen, for Belejligheds Skyld kunde undværes fra Kronen, og om det Gods, som han vilde udlægge i Stedet, var ligesaa godt som Kronens Gods og laa ligesaa belejligt for den. Det viste sig da, at det Gods, som Moens Gyldenstjerne vilde udlægge til Kronen, ikke var saa godt paa Ejendom som Kronens Gods, hvorfor Mageskiftet blev afslaaet. Da Moens Gyldenstjerne nu har tilbudt at ville udlægge følgende 19 Gaarde til Kronen: 1 i Nobelle¹ i Vee Sogn i Giers Herred, 1 i Ølskøb², 1 i Deiberrig By og Sogn, 1 i Tomerup i Jerrestedt Herred, 2 i Grødstrup, 3 i Ørum i Hørup Sogn i Ingelsted Herred, 1 i Hogested, 1 i Vallebierig, 1 i Stenby, 3 i Orreby, 1 i Valleromb i Frening Sogn i Fers Herred, 2 i Nielsbye i Tolange Sogn og 1 i Øster Asmundtorp i Onse Herred, skulle de med det allerførste undersøge, om dette Moens Gyldenstjernes Gods er ligesaa godt paa Ejendom, Herlighed og Rente som Kronens Gods, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 4, 208. K.

— Aab. Brev om, at Borgerne i Skive indtil videre maa brygge og sælge Øl i de nærmest omliggende Fiskelejer og Havne, hvor der ikke er saadan Avl, at Beboerne selv kunne

¹ Nøbbelev, Gærs H. ² ? Østenskøb, Gærs H.

forsørge sig med Øl, dog kun i Tønder- og Pottetal uden Huset og til Nødtørft alene; hermed vil Kongen dog ikke, at Kroer og Ølsalg paa Landsbyerne maa tilstedes mod hans forrige Forordninger, men de skulle være aldeles afskaffede. J. R. 7, 239 b.

13. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne om at tilstille Borgerne i Skive det medfølgende aabne Brev om, at de maa brygge og sælge Øl i de nærmest omliggende Fiskerlejer og Havne, og paase, at de i alle Maader rette sig derefter. J. T. 6, 311.

— Miss. til Laurids Ebbesen om i Skanderborg Skove at lade hugge saa mange Render af El og Bøg, som han finder det nødvendigt at lægge der ved Slottet. Udt. i J. T. 6, 311,

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da 3 Personer fra hans Len [Lundenæs], Christen Hansen, Pouel Pedersen og Jens Christensen, der ere udskrevne som Pligtskarle, i Forening have slaaet en, ved Navn Rasmus Pedersen, ihjel og siden ere rømte af Kongens Tjeneste, skal han gøre sig den største Flid for at faa fat i disse 3 Personer og siden sende dem fængslede og vel forvarede over til Frederiksborg. J. T. 6, 311 b.

— Miss. til Otte Skeel og Mogens Kaas. Hr. Jørgen Lunge til Odden, Marsk og Embedsmand i Vestervig Kloster, har berettet, at han har købt Bierckholt Gaard med tilliggende Ejendom, men endnu ikke har faaet de Ejendomsbreve, hvormed Gaarden og Godset skal forsvares. De skulle derfor samles ved første Lejlighed, stævne alle afdøde Fru Kiersten Fadersdatters Arvinger i Rette for sig med de Ejendomsbreve, de have paa Bierckholt Gaard, og siden mod nøjagtig Reversal tilstille Hr. Jørgen Lunge eller hans Fuldmægtig alle de Breve og Adkomster, som han med Rette bør have til at forsvare Gaarden og Godset med. Hvis nogle af Fru Kiersten Fadersdatters Arvinger ikke møde, skulle de under deres Haand og Segl indlægge en rigtig Reversal over de Breve, enhver faar, i Brevkisten. J. T. 6, 320.

14. Juli (—). Miss. til Steen Brahe og Olluf Rosensparre. Disse Brevvisere, Thomas Krag og Laug Krag, Borgere i Roskilde, have beklaget sig over, at Borgemestre og Raad i Roskilde besvære baade dem og deres Medborgere med at svare den tiende Pending til dem, naar de tilforhandle

sig nogen Jord og Ejendom i Roskilde, hvortil Borgemestre og Raad efter deres Formening ingen Ret har. De skulle ved første Lejlighed begive sig til Roskilde, indstævne Parterne i Rette for sig, undersøge Sagen og afsige Dom i den, hvis den er saadan, at de kunne dømme i den; hvis ikke, skulle de indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet, saa Kongen kan erfare Sagens Lejlighed til Bunds. Sj. T. 21, 327 b.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Moens Gyldenstjerne og andre Christen Gyldenstjernes Arvinger. For nogen Tid siden have Moens Krag til Glumstrup paa sin Hustrus¹ Vegne, Otte Kaas til Søgaard, Claus Kaas til Øland, Thomis Kaas til Ørndrup og Moens Kaas til Frøstrup forhvervet kongelig Befaling til nogle gode Mænd om at forlige dem og Christen Gyldenstjernes Arvinger i Trætten om det Jordegods, der er tilfalden dem efter deres afdøde Fadersøster og Farfaderssøster Fru Abel Kaas efter Christen Gyldenstjernes Død, hvilket Gods Christen Gyldenstjerne har været forlenet med paa Livstid af deres Forældre. Da denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet og fuldgjort, som det burde sig, fordi flere af Christen Gyldenstjernes Arvinger ikke ere mødte, da de gode Mænd indstævnede dem, er Sagen bleven opsat til den 22. Sept. Det befales dem nu endelig at give Møde til den Tid eller sende Fuldmægtige, hvis de paa Grund af lovligt Forfald ikke selv kunne møde, saa Kongens Befaling en Gang for alle kan blive fuldgjort. Sk. T. 4, 209. K.

— Miss. til Ifver Juel, Eske Krafse, Jens Mogensen, Knud Gyldenstjerne, Niels Krag og Axel Urne. For nogen Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til dem angaaende noget Jordegods, som var tilfaldet Mogens Krag til Glumstrup paa hans Hustrus¹ Vegne, Otte Kaas til Søgaard, Claus Kaas til Øland, Thomis Kaas til Ørndrup og Mogens Kaas til Frøstrup efter deres afdøde Fadersøster og Farfaderssøster, Fru Abel Kaas, ved Christian Gyldenstjernes Død, da denne har haft Livsbrev paa Godset efter deres Forældre. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, fordi en Del af Christian Gyldenstjernes Arvinger ikke ere mødte, og Sagen nu er bleven opsat af dem til den 22.

¹ Ingeborg Eriksdatter Kaas.

Sept., gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at samles den 22. Sept., enten forlige Arvingerne i Mindelighed om Arven eller adskille dem ved en endelig Dom, og ellers i alle Maader rette sig efter den tidligere udgaaede Befaling. Hvis nogen paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt til at tiltage andre gode Mænd i Stedet og uden videre Forhaling udføre Befalingen. J. T. 6, 312.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Bartram Pogwisch har berettet, at han har erhvervet Dom over Hans Seefeldt, at denne enten skal betale ham en Sum Penge, som han skylder ham, eller under sin Æres Fortabelse holde Indlager, naar han bliver manet, men alligevel har Hans Seefeldt ikke villet holde Indlager, skønt han nogle Gange er bleven indmanet. Da han nu har anmodet om, at Kongen vil hjælpe ham med at blive Hans Seefeldt mægtig og siden lade denne hensætte paa de Steder, der ere forordnede til dem, der ikke kunne betale deres Gæld, skal Eske Brock, naar Bartram Pogwisch henvender sig til ham, hjælpe ham med Folk og andet, saa han kan blive Hans Seefeldt mægtig, og siden sende denne til det Sted, som er forordnet til dem, der ikke kunne betale deres Gæld. J. T. 6, 311 b.

— Miss. til Eske Brock. Niels Lassen, Borger i Aalborg, har berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Slagsmal med en Kapellan i Randers og har gjort denne Saar og Skade, for hvilken Sag han er bleven voldsvoren paa Randers Byting. Siden har han forligt sig med Sagvolderen, saa denne er tilfreds med ham, og han har paa Bytinget opbudt sine Bøder efter Loven, hvilke man dog ikke har villet tilstede ham. Han har derfor anmodet om Tilladelse til at erlægge sine Bøder paa Rentekammeret, hvilket Kongen dog ikke har villet bevilge, da han ikke kan vide, om ikke Niels Lassen i andre Maader har forsét sig. Eske Brock skal lade Sagen undersøge og, saafremt Niels Lassen ikke i andre Maader har forholdt sig utilbørligt, aftinge Sagen med ham, saaledes som han kan anse det for billigt. J. T. 6, 313.

— Miss. til Ifver Juel. Peder Pedersen, Borgemester i Ringkøbing, hvem det er paalagt at holde 5 Soldater af hans jordegne Gods i Hing Herred, har beklaget sig, at han ikke længere kan udstaa det. Da der i Hing Herred bor en

hel Del jordegne Bønder, der ikke ere udskrevne til at holde Soldater, skal Ifver Juel ordne det saaledes, at Peder Pedersen bliver forskaanet for de 3 af de 5 Soldater, og at andre blive udskrevne i de tres Sted. J. T. 6, 313 b.

15. Juli (**Frederiksborg**). Miss. til Christoffer Basse om at betale de Skippere, der føre Kalk til Sundby Færge, 3 Rigsmark for hver Læst. Udt. i Sj. T. 21, 328.

— Miss. til Christoffer Basse. Kongen har for et Tidsrum af 4 Aar, beregnet fra 1. Maj 1617, bevilget Bønderne i Liungbylille og Liungbymagle følgende Afslag i Landgilde: 13 Mænd hver 6 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, 8 Mænd hver 5 Skpr. Rug og 6 Skpr. Byg, 4 Mænd hver 3 Skpr. Rug og 3 Skpr. Byg, 3 Mænd hver 3 Skpr. Rug og $1\frac{1}{2}$ Skp. Byg og 1 Mand $1\frac{1}{2}$ Skp. Rug og 2 Skpr. Byg. Endvidere har Kongen eftergivet de 6 Mænd i Auderød, der bruge Houfgaards Jord, hver 6 Skpr. Byg og 1 Mand $\frac{1}{3}$ Pd. Rug og $\frac{1}{2}$ Pd. Byg samt 5 Mænd i Carsemose hver 1 Td. Byg, 2 Mænd $\frac{1}{2}$ Td. Byg hver og 1 Mand 2 Skpr. Byg. K. Sj. T. 21, 328.

— (**U. St.**). Miss. til Ifver Juel. Da han for nogen Tid siden¹ har faaet Ordre til at holde Dybye, Fieltering² og Trans Sognemænd til at gøre Ægt og Arbejde til Bøfling Slot lige med andre Kronens Bønder under Slottet, paalægges det ham herved at føre flittigt Tilsyn med, at der ikke ses gennem Fingre med nogen, at den ene hjælper den anden og at ingen, der bor saa nær ved Slottet, at han bør gøre Ægt og Arbejde dertil, bliver forskaanet. Da der i Fieltering Sogn ligger en øde Gaard, der skal være bleven fordærvet og ødelagt af det sidste Vandløb, hvilken Gaard afdøde Brebiern Gyldenstjerne skal have bortfæstet til tre eller fire Bønder, og da Fieltering Sognemænd nu have anmodet om, at den maa blive bortfæstet til en bestemt Mand, der igen kan opbygge den og gøre tilbørlig Ægt, Arbejde og anden Tynge af den, skal Ifver Juel, saafremt der findes en, som vil fæste Gaarden, bortfæste den til denne, dog skal denne Person være forpligtet til at genopbygge Gaarden, tilbagebetale dem, der nu have fæstet Gaarden, deres udgivne Indfæstning og siden aarlig gøre Ægt,

¹ 29. Okt. 1617.

² Fjaltring, Vandfuld H.

Arbejde og anden Tynge af Gaarden lige med de andre Bønder. J. T. 6, 314.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk om at skaffe denne Kontrafejer et Kammer der paa Slottet [Antvorskov], medens han afkontrafejer Hertug Christian. Udt. i Sj. T. 21, 328.

— Miss. til Niels Hammer om, at han, saalænge han bliver liggende i Sundet med det ham betroede Skib, ikke maa understaa sig til at ransage eller molestere noget fremmed Skib, som kommer der og med nøjagtig Certifikation kan bevise at ville bryde Lasten og losse i Danmark og Norge. Han skal overlevere dette Brev til den, der efter ham faar Kommandoen paa Skibet, saa baade han og de følgende kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 21, 328 b. K.

— Miss. til Axel Urne. Da der er Trætte mellem Borgerskabet i Helsingør angaaende Stolestader i Byens Kirke og Byfogden besværer sig ved at dømme deri, fordi han selv er interesseret i Sagen, skal Axel Urne tage Sagen for sig og afsige Dom i den. Sj. T. 21, 328 b.

— Miss. til Ditlef Holck. Da Kongen har bevilget, at hans Broder Hertug Uldrik maa faa 40 Fyrrebjælker, hver 25 Al. lang, og 25 Sparrer paa Gulland, skal Ditlef Holck levere Hertugens Fuldmægtig dette Tømmer, naar Hertugen sender Skib efter det. Sk. T. 4, 210. K.

— Oprejsningsbrev for Peder Jacobsen til for anden Gang at forny en Sag og forfølge den, som om den for nylig var sket. Har har nemlig berettet, at han for nogen Tid siden er kommen i Slagsmaal med tre andre, og medens han har været i dette Slagsmaal, skal en, der har villet lægge sig imellem og stifte Fred, være bleven slaet ihjel, for hvilken Gerning Peder Jacobsen er bleven svoren fredløs, skønt en anden, som han mener er Banemanden, skal være borttrømt for denne Sag. Da Sagen var bleven forsømt, fordi den ikke inden 6 Uger, efter at han var bleven gjort fredløs, var bleven indstævnet for Landstinget, fik han for nogen Tid siden¹ Oprejsningsbrev til paany at indstævne Sagen, men han har nu berettet, at han for ad-

¹ 4. Nov. 1617.

skillige Aarsagers Skyld ikke inden de 6 Uger har kunnet fuldende Sagen efter Loven, og har nu for anden Gang begæret Oprejningsbrev. J. R. 7, 239 b.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om, at han, naar nogen Kaptejn under hans Regiment dør, skal ind sætte Laurids Christensen Hessing i hans Sted. Udt. i J. T. 6, 315.

— Miss. til Manderup Parsberg, Eske Brock og Christen Holck. Da der er nogen Trætte mellem Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald Slot, paa Kongens og Viborg Borgeres Vegne og Borgemestre og Raad i Viborg, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Viborg, indstævne Parterne i Rette for sig, afsige Dom mellem dem og give Dommen beskreven. J. T. 6, 315.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Jomfru Margrette Bilde til Dunslund har berettet, at hendes Folk og Tjenere, der paa Tinge skulle forrette og med Loven udføre hendes Ærinder, i adskillige Maader blive overfaldne og forurettede af Hans Stygge. Albert Skeel skal med det første lade dette flittigt undersøge, erklære sig til Kongen derom og paase, at der imidlertid ikke tilføjes hende eller hendes Folk nogen Overvold af Hans Stygge imod Loven. J. T. 6, 315 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Kongen sender ham nogle Blyrender, der skulle lægges ved Skanderborg Slot, med Ordre til nøje at paase, at Blyrenderne blive lagte og loddede sammen og i øvrigt behandlede, som det sig bør. J. T. 6, 315 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Ifver Juel. Disse Brevvisere, Jens Svendsen, Jens Mikkelsen, Mads Christensen og Peder Pedersen i Fjeltring¹ Sogn i Bøfling Len, have i vedlagte Supplikation berettet, at de af M. Hans Olufsen, Læsemester i Ribe, have fæstet nogle smaa Jorder, hvoraf der aarlig svares 1 Td. Smør, og derfor tilsiges til at gøre Ægt og Arbejde for ham, skønt de bo 24 store Mil fra Ribe. Da dette paa Grund af den lange Vej falder dem for tungt, have de anmodet om at maatte blive forskaanede for saadan stor

¹ Fjaltring, Vandfuld H.

Tynge. De skulle i Forening undersøge denne Sag og siden lade Parterne indgaa en Kontrakt med hinanden, saaledes som det maatte synes dem billigt. J. T. 6, 316.

17. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Niels Mortensen Kolding som Instrumentist i Kongens Kantori. Han skal være Kapelmesteren og Underkapelmesteren lydige med Opvartning i Kirken, i Kongens egne Gemakker og i anden Maade. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 60 Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 5 Rdlr. om Maanedens i Kostpenge. Sj. R. 16, 356 b.

— Aab. Brev om, at Lemvig Borgere herefter altid maa beholde et Bolig, kaldet Kubstrup, ved Lemvig, der aarlig skylder 6 Tdr. Havre, mod, som de have tilbudt, aarlig at svare 8 Tdr. Havre deraf til Lensmanden paa Bøfling Slot, give sædvanlig Skat af Bolet, naar der paabydes Skat, og desuden tilbagegive Bonden hans Fæste. J. R. 7, 240 b.

— Miss. til Eske Brock, Ifver Juel, Holgier Rosenkrantz, Uldrik Sandberg, Niels Krag og Hans Dyre. For nogen Tid siden have de faaet kongelig Befaling angaaende en Markeskelstrætte mellem Peder Munk til Sæbygaard og Borgerne i Sæby, og siden have de faaet Missive om en Gang for alle at bringe Trætten til Ende med retfærdig Sten og Stabel, men alligevel finder Peder Munk sig stadig brøstholden, fordi der sidste Gang, da de gode Mænd havde været paa Aastederne, ikke noksom er blevet udvist, hvor det rette Skel mellem ham og Sæby Borgere skal være, særlig ved nogle Træer, hvor efter hans Formening Sæby Borgere tilholde sig mere, end der med Rette tilkommer dem. Der gives dem derfor paany Ordre og Fuldmagt til atter at samles paa Aastederne, skille Peder Munk og Borgerne i Sæby endeligt ad om alle de mellem dem værende Stridigheder, ride et ret Markeskel mellem dem, sætte udtrykkelig Sten og Stabel paa alle de Steder, hvor det gøres behov og hvor der en Gang kan opstaa Trætte, saa enhver kan vide, hvor meget han med Rette kan tilholde sig og ikke skal have Grund til at besvære sig over, at de ikke i alle Maader have efterkommet Kongens Befaling. De skulle give alt klarligt beskrevet under deres Signeter. Hvis nogen af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skulle de mødte have Fuldmagt

til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel endeligt udføre Kongens Befaling. J. T. 6, 316 b.

17. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Denne Brevviser, Simmen Skriver, forhen Byskriver i Viborg, har beklaget sig over, at Knud Gyldenstjerne paa det højeste tiltaler og forfølger ham for en Side af et rent Ark Papir, som han har ladet staa ubeskrevet i Tingbogen, og anmodet om, at han maa blive forskaanet for denne Tiltale og faa Sagen afsonet, for at han kan blive i Fred paa sin Alderdom. Det befales Knud Gyldenstjerne at aftinge Sagen med ham efter hans Formue. J. T. 6, 318 b.

18. Juli (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om for deres Skrøbeligheds Skyld, som de have faaet i Kongens Tjeneste, at indtage 3 Baadsmænd i Hospitalet i de 3 afdødes Sted og skaffe dem Underhold og andet som sædvanligt. K. Udt. i Sj. T. 21, 329.

19. Juli (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Gjæe om at lade samle 4 Tdr. gode Kirsebær i Egnen deromkring og sende dem til Kongens Apotheker paa Københavns Slot, da Kongen vil bruge dem til sit eget Behov. K. Udt. i Sj. T. 21, 329.

20. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Borgerskabet i Ribe bevilger, at det maa lade lave en Bro over Aaen Raamandsveille øst for Ribe, da saadant ikke alene vil være til Gavn for Byen, men ogsaa for alle dem, der søge til Ribe. Det befales alle i Byen, Borgemestre og Raad saavel som andre, at bidrage dertil, enhver efter sin Evne og Formue. Borgerne skulle, naar Broen er opbygget, være forpligtede til at holde den i Stand, saa den vejfarende Mand ikke kan have noget at klage over. J. R. 7, 241 b¹.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Kongen har bevilget, at Borgerne i Ribe maa lade lave en Bro over den Aa, Raamundsveille, udenfor Ribe, saaledes som det medfølgende aabne Brev nærmere udviser. Han skal tilstille Borgemestre og Raad dette Brev og, hvis Broen kan lægges nærmere ved Byen, paase, at Broen bliver lagt saa nær ved Byen som muligt, for at

¹ Tr.: P. Terpager, Ripæ Cimbricæ P. 51.

den ved forefaldende Lejlighed kan beskyttes af Byen. J. T. 6, 317 b.

21. Juli (Frederiksborg). Miss. til Steen Villumsen om at forløve de Baadsmænd, der have arbejdet paa Frederiksborg en Tid, hjem hver til sit, dog paa det Vilkaar, at de skulle indstille sig igen, naar det forlanges. Udt. i Sj. T. 21, 329.

— (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Som han af vedlagte Supplikation nærmere kan se, har denne Brevviserske Karen Nielsdatter, Laurids Tønders Enke, Borgerske i Viborg, henvendt sig til Kongen angaaende 100 Rdlr., som hendes afdøde Husbonde har laant Christen Hegelund, Borgemester i Viborg. Knud Gyldenstjerne skal tage sig af hendes Sag og hjælpe hende, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af hende. J. T. 6, 318.

22. Juli (—) Bestalling for Hans Hesmand som Felbereder. Han skal paa egen Bekostning tilgøre og berede de Okse- og Kohuder, der leveres ham paa Kongens Vegne, paa den Manér, som han faar Ordre til. Han skal have 5 Rdlr. for hvert Deger, han bereder. Bestallingen skal regnes fra 3. April 1618. Han skal være fri for al Bys Tyngde og Besværing i København, saalænge han er i denne Bestilling og ingen borgerlig Næring driver. Sj. R. 16, 357 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København angaaende Jordskylden af nogle Jorder, der ere henlagte til Universitetet, at der for hver 3 Mk. nu skal gives 1 enkende Dlr. Sj. T. 21, 329 b. K. (Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621 IV. 678. KD. V. 31).

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Christen Jensen i Hoen¹ paa Kirkens Part af Korntienden af Hoen Sogn i Hvetboe Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug og 5 Pd. Byg. Udt. i Tb. S. 112 b.

27. Juli (—). Miss. til Ebbe Munk om at bortfæste Sørbye Kirkes Tiende, som afdøde Pofvel Skriver, Borgemester i Slagelse, hidtil har haft i Fæste, til Sørbye Mænd,

¹ Hune, Hvetbo H.

hvis den ikke allerede er bortfæstet, for saa høj en Afgift som muligt. K. Udt. i Sj. T. 21, 330.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Ditlef Holck om nu til Vinter at lade hugge paa Gulland og nedsende til Ladestedet 98 Bjælker, 21 Al. lange og 1 Fod ren Træ i alle Kanter, hvilke Bjælker skulle bruges til nogen Bygning paa Flensborghus. Bjælkerne skulle ligge rede straks paa Foraaret, naar Otte von Qvalen, Embedsmand paa Flensborghus, sender Skibe efter dem. Han skal lade samle en Del Fyrrefrø og levere Otte von Qvalens Tjener det, naar han kommer efter Bjælkerne. Sk. T. 4, 210. K.

— (**Frederiksborg**). Oprejsningsbrev for Christen Krag til Hoieris til paany at forfølge en Sag, som om den nylig var sket. Han har nemlig berettet, at en af hans Tjenere, Oluf Christensen i Visbye, skal være beskyldt for at have besøvet sin Hustrus Søkendebarn, ved Navn Mette Christensdatter, og avlet et Barn med hende, saaledes som hun selv har bekendt i hendes Barnefødsel. Da han paa Grund af sin Fraværelse ikke har kunnet tage Vidner paa fersk Fod, har han nu begæret Oprejsning i Sagen, hvilket Kongen har bevilget, for at Oluf Christensen, hvis han er skyldig, kan faa sin tilbørlige Straf. J. R. 7, 242.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Dr. Jonas [Charisius] og Mikkil Vibe om at gøre sig Flid for at formaa de Folk, der have Formue, til at gøre Indlæg i det ostindiske Kompagni. Sj. T. 21, 330. (Tr.: KD. V. 31 b).

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at de 2 Sogne, som M. Niels Jørgensen, forhen Læsemester ved Kapitelskolen i Lund, fik sig tillagt, da de ordinære Indkomster til Læsemesterembedet var saa ringe, at han ikke godt kunde underholde sig deraf, saasomt M. Niels faar det Prælaturs i Lund, som Kongen har givet ham Ekspektancebrev paa, maa følge Lektorembetet i Lund. Lektoren kan, hvis det efter Kongens Forordning gøres fornødent, besætte Sognene med en residerende Kapellan, som han saa skal forsørge med den ene Præstegaard og nogen Genant. Sk. R. 4, 107.

— Miss. til M. Pouel Mortensen, Biskop i Lund. Kongen har paa hans Anmodning bevilget, at der maa forordnes en vis Provst i Halland, en i Blekinge og en paa Bornholm,

som kunne absolvere dem, der ligge deres Børn ihjel („liberorum oppressores“)¹, da disse ikke uden stor Bekostning kunne gøre en saadan lang Rejse. Sk. T. 4, 210 b. K.

28. Juli (Kbhvn.). Miss. til Biskoppen i Lund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at adskillige Folk rømme fra Sverrig paa Grund af Manddrab, Blodskam, Tyveri og andre Ugerninger og siden nedsætte sig i Lunde Stift, skal han give Provsterne og Præsterne Ordre til, at saadanne ubekendte udenlandske Personer skulle have Tilhold om at bevise, hvorledes de ere skiltes fra de Steder, hvor de tidligere have boet, saafremt de ville nyde Kirkens Privilegier og den tilbørlige Kirkens Tjeneste. Sk. T. 4, 211. K.

— Miss. til Biskoppen i Lund. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de i Lund Stift bosiddende Degne hidtil ikke have kontribueret noget til Skolerne i Stiftet, skønt det efter Ordinansen burde være sket, skal han i Forening med Provsterne give enhver i Stiftet bosiddende Degn, til hvem Kongen eller Kongens Kleresi i Lund Stift har Jus patronatus, Tilhold om at kontribuere en Del af deres Indkomst, saaledes som de kunne overkomme det, til Skolerne, der ellers burde forsørge Kirkerne med Degne. Sk. T. 4, 211. K.² (Tr.: CCD. III. 548).

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen er til Sinds at ville bruge Kolstrup³ Korntiende, der er bortfæstet til Christen Knudtsen, til Skinderup Gaard, skal Holger Rosenkrantz annamme Tienden under Skinderup, aarlig svare tilbørlig Afgift deraf og tilbagebetale Christen Knudtsen hans udgivne Indfæstning. F. T. 3, 488. K.

29. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn [Kornelius] af Hr. Domianus, Sognepræst til Hersløf Sogn, i Sorø Skole. naar der bliver Plads ledig, og skaffe ham under Disciplin. K. Udt. i Sj. T. 21, 330 b.

— Miss. til Eske Brock om at sørge for, at Kongens Skibe snart faa deres Ladning af Tømmer, naar de komme

¹ Jvfr. Forordn. 1. April 1606 og Recessen af 31. Marts 1615. Art. 25.

² Tr.: Rietz, Skånska skolväsendets hist. S. 578 (med Dato: 29. Juli).

³ Kølstrup, Bjerge H., Fyen.

i Randers Fjord, og siden sende Admiralen paa Holmen Besked med dem om, hvad enhver har indladet, hvornaar de ere løbne bort, og hvorledes Skipperne og deres Folk have forholdt sig. Udt. i J. T. 6, 319.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Kongen har bragt i Erfaring, at en Baadsmand, ved Navn Laurids Jensen, fra Læsø for nogen Tid siden er bleven udskreven, men har købt og udgjort en anden i sit Sted, som har præ-senteret sig i hans Sted paa Bremerholm for Admiralen og ladet sig kalde Laurids Jensen, skønt han, som det er berettet Kongen, skal hedde Niels Andersen og være en Søn af Anders Villadt-sen i Vester By og Sogn paa Læsø. Da denne Laurids Jensen nylig er rømmet af Kongens Tjeneste paa Frederiksborg Slot, skal han gøre sig al mulig Flid for at faa fat paa ham og sende ham fængslet til Københavns Slot. Endvidere skal han lade den virkelige Laurids Jensen, der har købt den anden til at forandre sit Navn og gaa i hans Sted, tiltale og straffe. J. T. 6, 319.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Jacob Ulfeldt. De have undskyldt sig i Anledning af, at de, da de havde faaet Ordre til at begive sig til Hertug Frederik af Slesvig og Holsten, have maattet rejse tilbage med uforrettet Sag, fordi Hertugen var rejst til Danmark. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Hertugen er vendt hjem igen, skulle de med det allerførste igen begive sig til Hertugen og i alle Maader rette sig efter deres forrige Instruks. J. T. 6, 319 b.

1. Aug. (—). Miss. til Falk Lykke om ved første Lejlighed at meddele Kongen, om der er sket Eksekution over de svenske Bønder, der have anstillet sig modvillige i Blekinge; hvis der ikke er sket nogen Eksekution, skal han til Kancelliet indsende de Beviser¹, han har for, at han har begæret det, men at det ikke er sket. K. Sk. T. 4, 212 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har paa Begæ-ring bevilget, at St. Knuds Kirke i Odense for Vindfangs og anden Aarsags Skyld maa tækkes med Bly, dog skulle Sogne-mændene selv bekoste det og kontribuere dertil, hver efter sin

¹ Sk. T. har ved en Fejllæsning af K.: Besværinger.

Formue. Da der til St. Knuds Kloster i Odense ligger et lille Stykke af en Praterhave¹ eller en anden Have, som nu er ubrugelig, og da Kirkegaarden til St. Knuds Kirke ellers falder noget lille, skal han af nævnte Have lade indelukke saa meget til Kirkegaarden, som han maatte finde nødvendigt. F. T. 3, 489. K.

2. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af den store Skade, Kallundborg har lidt ved Ildebrand, bevilger, at de Indbyggere i Byen, der have lidt stor Skade, maa være fri for al kongelig og borgerlig Tyngde i nærværende Aar. Lensmanden skal paase, at kun de blive skaaede, der have lidt saadan Skade. Sj. R. 16, 358. Orig. i Landsark. i Kbhvn.

— Ligelydende aab. Brev angaaende brandlidte Borgere i Ringsted. Sj. R. 16, 358.

— Miss. til Eske Krafse og Fridrik Reedtz. Da der er Trætte mellem Jesper Grubbe til Aalstrop, Landsdommer paa Laaland og Falster, paa hans Moster Dorette Ruds Vegne paa den ene og nogle af de Kaaser paa den anden Side angaaende en Arvedeling, og da de Breve, der angaa Hovedsagen, staa forseglede, gives der dem herved Ordre til at aabne de Brevkister, der staa paa N², og optage og registrere Brevene i Jesper Grubbes og de Kaasers Nærværelse, hvilke de i Tide skulle avertere derom, for at de enten selv kunne være til Stede eller sende Fuldmægtige. De skulle tilstille de interesserede Parter de Breve, som disse ere enige om at ville lade optage, og som vedkomme disse selv, igen forsegle Brevkisterne og give alt beskrevet. Sj. T. 21, 330 b.

— Miss. til Mogens Pax om at lade Veyrebro og Tudsøe Møller istandsætte med saa ringe Omkostning som muligt, dog skal han først erklære sig om, hvor stor Bekostningen vil blive. Udt. i Sj. T. 21, 331.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Peder Møller i Nyborg Mølle har beklaget sig over, at han ikke kan udrede den aarlige Afgift af Møllen, fordi de andre Møller der omkring og den Mølle, som Borgemesteren i Nyborg med Kongens Til-

¹ 0: Lysthave. ² Der er ladt Plads aaben til Navnet.

ladelse¹ har ladet opsætte, betage ham Tilførselen, skal Jacob Ulfeldt ordne det saaledes, at der ikke gøres ham nogen Hinder af de omkringliggende Møller, men at der forholdes efter den sidst udgaaede Forordning². Endvidere skal han give Borgemeesteren Tilhold om, at han ikke maa male noget af Borgernes Korn og Malt, til Skade og Afbræk for Kronens Mølle, imod den Bevilling, han har faaet paa Opsættelsen af sin Mølle, saafremt han ikke vil have Møllen forbrudt og desuden straffes. F. T. 3, 489. K.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Holger Bilde. Da Jesper Grubbe til Aalestrup, Landsdommer paa Laaland og Falster, har berettet, at han selv har en Trætte angaaende sin Ejendom i Skolenge³ By at udføre paa Landstinget, skal Holger Bilde, naar Vidnesbyrdene i den Sag fremkomme paa Landstinget og der ellers skal procederes i Sagen, sidde Landstinget i Jesper Grubbes Sted og dømme i Sagen, da Jesper Grubbe ikke kan være Dommer i sin egen Sag. Sm. T. 6, 150. K.

— Miss. til Eske Brock. Kongen har bragt i Erfaring, at Træværket i Kirketaarnet paa Dronningborg Slot skal være meget fordærvet, saa Taarnet kan befrygtes at ville falde helt ned, hvis der ikke i Tide bliver hjulpet derpaa, og at han allerede har sluttet Kontrakt med en Tømmermand, der vil paatage sig Arbejdet for 80 Rdlr. Kongen bifalder, at denne Sum anvendes paa Taarnets Istandsættelse, og at der skaffes Tømmermanden Tømmer dertil. Eske Brock skal paase, at Arbejdet bliver gjort godt, og lade Tømmermanden faa det nødvendige Tømmer. J. T. 6, 321.

— Miss. til Christen Holck. Hr. Peder Melkorsen, Sognepræst til Giødevad og Balle Sogne, har anmodet om, at han paa Grund af sine Sognes Ringhed maa faa 7 Ørt. Korn af Silkeborg Slot, ligesom hans Formand har haft. Christen Holck skal erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, om Kornet har fulgt Hr. Peders Formand, indtil denne døde, og om Hr. Peders Sogne ere saa ringe, at han ikke kan

¹ Jvfr. 12. Jan. 1618. ² 16. Febr. 1617. ³ Skovlænge, Sønder H. Laaland.

hjælpe sig uden de 7 Ørt. Korn, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 321.

2. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Kaas. Da det er berettiget Kongen, at der er Fejl og Mangler paa Bygningen paa Møllen i Aarhus, skal han flittigt lade Bygfældigheden undersøge, lade gøre Overslag over, hvad det med ringest Bekostning vil koste at istandsætte den, og slutte Kontrakt med en Person, som vil paatage sig at istandsætte Møllen, dog skal han først underrette Kongen om, hvad det vil koste. Han skal indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 321 b.

— Miss. til M. Jens Gødsen. Denne Brevviser, Hr. Lauridts Pedersen, har berettet, at det ringe Kapellani, han hidtil har betjent og nogenledes¹ haft sit Ophold af, nu bliver betjent af Præsten selv, der efter Kongens Forordning² er flyttet ud til Sognet, og han har i den Anledning anmodet om at maatte blive betænkt med nogen Lejlighed. M. Jens skal erklære sig om denne Præst, om han er saa dygtig til at forestaa et Kald, at han kan betros dertil og kan anbefales til ham eller en anden af Superintendenterne til en anden Plads. J. T. 6, 322.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Det er berettet Kongen, at der paa Tredie Hovedgaard staar et Brevskrin, hvori findes det Morgengavebrev, som afdøde Jesper Nielsen til Bigoe har givet sin Hustru Fru Maren Knudsdatter, og som siden er blevet tilstillet hendes Broder, afdøde Søfren Knudsen til Tredie. Det befales dem at begive sig til Tredie Hovedgaard med det allerførste, aabne Brevskrinet, opsøge Morgengavebrevet, tilstille Fru Maren Knudsdatter det og siden igen forsegle Brevskrinet. J. T. 6, 322 b.

6. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da det Hus paa Vordingborg Slot, hvori der plejer at holdes Hus, er meget brøstfældigt, skal han lade Huset skelne. Han skal lade save nogle Egebrædder til deraf at lave Poster paa Slottet til Kongens Heste, Foler og Hopper. Han skal lade det mindste Hus paa Jungshofvidt nedbryde for dermed at istandsætte de andre Huse, Køkken, Trapper og Broer. Be-

¹ J. T. har rimeligvis fejlagtigt: ingenledes.

² 1. Maj 1618.

kostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 331.

6. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Daa om, at Kronens og de gejstliges Bønder samt de jordegne og udskrevne Bønder i N¹ Herred skulle fremage ligesaa mange Læs Salpeterjord til den der i Egnen anrettede Salpeterlade, som Bønderne i Kallundborg Len fremage. Udt. i Sj. T. 21, 331 b.

— Miss. til Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] om at sørge for, at Resten af de 100,000 Enebærstager, som han har faaet Ordre til at bestille til nogle Lukkelse ved Vordingborg Slot, men som endnu ikke ere fremkomne, ligger rede. Han skal til samme Behov lade bestille yderligere 30,000 Enebærstager, saa de Skuder, som Lensmanden paa Vordingborg Slot sender efter dem, ikke skulle blive opholdte. Sk. T. 4, 213. K.

— Ligelydende Miss. til Falk Lykke [Kristianopel Len] angaaende Resten af de 100,000 Enebærstager, som han har faaet Ordre til at fremsende. Sk. T. 4, 213. K.

— (U. St.). Miss. til Eske Bilde om at sende 50 Læster Kalk til Vordingborg Bygnings Behov. Udt. i J. T. 6, 320 b.

8. Aug. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Hoslagt sendes dem en Fortegnelse over nogle Pligtsfolk, der have været forskrevne til Bygningen paa Frederiksborg Slot, men nu uden Tilladelse ere løbne bort fra deres Arbejde. De skulle med største Flid lade de Personer fra deres Len, der ere bortløbne, efterspørge, tage Dom over dem, de kunne faa fat i, og lade ske Eksekution over dem derefter. De Pligtsfolk, som de ikke kunne faa fat i, skulle de lade gøre fredløse og lade deres Navne notificere og opslaa paa Landsting, Herredsting, Byting, Birketing og i de hosliggende Kirker, men faa de siden fat i dem, skulle de gaa frem mod dem efter Dommen. Findes nogle af de bortløbne paa Adelens eller de gejstliges Gods, skulle de lade de Folk, der herberge dem, tiltale som Folk, der huse eller hæle Skælme og Tyve. — Register paa de Lensmænd, der fik ovennævnte Missive: I Sjælland: Key Rant-

¹ Under Holbæk Slot hørte Merløse og Tudse Herreder.

zau, Christen Hansen, Christoffer Basse, Ebbe Munk, Olluf Rosensparre, Jørgen Daa, Steen Brahe, Mogens Pax, Axel Urne, Christoffer Gjøe og Palli Rosenkrantz. — I Skaane: Sigvort Grubbe, Tagge Thott, Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar og Otte Lindenov. — I Fyen: Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz, Jørgen Brahe, Marquart Bilde, Corfidts Rud og Envold Kruse. — Paa Laaland: Jørgen Grubbe og Lauridts Grubbe. — I Halland [og Blekinge]: Otte Marsvin, Holger Rosenkrantz, Mogens Gyldenstjerne, Tagge Thott, Falk Lykke og Christoffer Ulfeldt. — I Jylland: Manderup Parsberg, Eske Brock, Knud Gyldenstjerne, Otte Brahe Pedersen, Hr. Jørgen Skeel, Hr. Ulrik Sandberg, Eske Bilde, Hr. Albret Skeel, Christen Holck, Hr. Jørgen Lunge, Lauridts Ebbesen, Jørgen Kaas, Ernst Normand, Ifver Juel, Mogens Kaas, Anders Friis og Knud Gyldenstjerne. — Register paa de bortløbne Pligtskarle: fra Antvorskov Len Lauridts Olsen, Hans Ifversen og Neils Hansen; fra Aalborghus Len Jørgen Jensen, Søfren Sørensen og Laurids Ibsen; fra Draxholm Len Neils Rasmussen, Neils Lauridsen og Lauridts Madsen; fra Dronningborg Len Jacob Jensen, Mikkell Keir og Lauridts Pettersen; fra Glad-sax Len Veste Nesesen; fra Helsingborg Len Peder Jørgensen; fra Hagenskouf Len Morten Andersen og Rasmus Villomsen; fra Hindsgavls Len Neils Pedersen; fra Holbæk Len Hans Neilsen; fra Haldts Len Christen Jensen Sall, Sørren Pedersen og Elias Hansen; fra Kallundborg Len Laurids Pedersen, Hendrik Jørgensen, Olluf Christensen, Jens Andersen og Hans Madtsen; fra Koldinghus Len Jens Mikkelsen og Christen Hansen; fra Kalø Len Niels Søfrensen; fra Landskrone Len Joen Joensen, Peder Pedersen, Jørgen Bendtsen, Rasmus Aagesen og Neils Povelsen; fra Lundenes Len Anders Mikkelsen, Christen Hansen, Povel Pedersen, Jens Christensen og Knud Jørgensen; fra Malmøhus Len Madts Lindegaard, Lauridts Kruse og Mougens Lauridtsen; fra Mariager Len Neils Olsen; fra Odensegaards Len Lauridts Simonsen og Rasmus Boessen; fra Roskildegaards Len Dinus Rasmussen og Morten Hansen; fra Rugaards Len Knud Pedersen og Anders Mikkelsen; fra Riberhus Len Mikkell Pedersen, Anders Hermansen, Jens Thomissen, Jacob Pedersen og Hans Pas, Kalkslager; fra Ringsted Len Lauridts Søfrensen, Lauridts Jensen, Sørren Olsen og Peder Jensen; fra Sølvitsborg Len Mogens Olsen, Anders Ving og Anders Haagenen; fra Saxeboing Jens Lauridts-

sen; fra Svendborg Peder Hansen og Hans Mikkelsen; fra Silkeborg Len Peder Olsen Schratt og Christen Neilsen Skrædder; fra Trøggevelde Len Josep Jensen og Rasmus Pedersen; fra Vordingborg Len Jørgen Bunde, Lauridts Olsen og Hans Neilsen; fra Vestervig Len Anders Jensen og Christen Neilsen. Sj. T. 21, 331 b. Orig. til Lensmanden paa Frederiksborg (dat. 9. Aug.).

8. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bevilget, at denne Skipper, ved Navn Adrian Cornelissen, for denne Gang maa passere gennem Sundet med det Gods, som hans her vedlagte Pas og Certifikater lyde paa, saaledes som svensk Gods gemenlig plejer at passere, dog skulle de først tage Ed af ham paa, at det Gods, hans Pas lyder paa, saa vidt han ved, tilhører dem, som navngives deri, og skibes paa deres Omkostning og Eventyr; en lignende Ed skulle de tage af alle dem, som komme fra Sverrig med Gods og sejle gennem Sundet, lade dem navngive de Købmænd, der i Nederlandene eller andensteds skulle modtage deres indehavende Gods, og flittigt optegne og opbevare det. De skulle betale Gotskalk Tømmermand 60 Rigsdlr. in specie for hvert Skip-pund, som de to Kobberstykker, han har bragt til Sundet og har villet føre igennem, veje, da Kongen selv vil beholde dem for deres Værdi, men heller ikke vil betale dem dyrere. De skulle tage Bevis af ham for, at han hører hjemme i Reval, og indtil videre hos sig beholde det Pas, han har faaet i Sverrig. Sj. T. 21, 334.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Marqvor Bilde til Hvidkieldt, Befalingsmand paa Rugaard, der har faaet Ordre til at opsætte en Salpeterlade i sit Len, ikke deri kan faa saa meget Langhalm, som behøves til Taget paa Salpeterladen, skal Holger Rosenkrantz, naar Marqvor Bilde underretter ham om, hvor meget Langhalm der behøves, give Kronens Bønder i sit Len [Odensegaard] Ordre til for en rimelig Betaling at skaffe det halve af det til Salpeterladen nødvendige Langhalm. Halmen skal betales af Marqvor Bilde. F. T. 3, 490. K.

— (Kbhvn.). Forleningsbrev for M. Pouel Mortensen, Superintendent over Lunde Stift, paa det efter afdøde M. Jacop Grønebek, Superintendent i Trondhjem Stift, ledige Vikarie i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 104 b.

9. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at give Borgerskabet sammesteds Ordre til at betale 600 Kasakker¹, som det for nogen Tid siden har faaet. Udt. i Sj. T. 21, 334 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen til Eriksholm og Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmænd paa Landskrone Slot og i Froste Herred. Da Moens Krabbe til Rydseholm, der efter Loven er ret Lavværge for sine umyndige Brødre Niels og Pally Krabbe, har begæret, at Skiellinge Hovedgaards Avl med tilliggende Møller og Teglovn, som er tilfalden hans Brødre, for Vidtløftigheds og Regnskabers Urigtigheds Skyld maa blive takseret for, hvor meget der aarlig bør gives deraf, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at begive sig til Skiellinge Hovedgaard, der ved Søkendeskitte arvelig er tilfalden Niels og Pally Krabbe efter deres afdøde Forældre, taksere Gaardens Avl med tilliggende Møller og Teglovn, hvor meget Moens Krabbe paa det højeste aarlig skal give sine Brødre i rede Penge deraf. De skulle endvidere undersøge, om Niels og Pally Krabbes egne Skove kunne taale Teglovnens Brænding, og i hvor vid Udstrækning de aarlig kunne taale den. Saafremt deres Skove ikke kunne taale den og Moens Krabbe bruger sine egne Skove dertil, skulle de taksere, hvad han da skal give for Grunden, Leret og dets Nytte og Fordel og for Bøndernes Arbejde med at hente Ved og fremføre det til Teglovn. De skulle give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 211 b. K. (dat. 28. Juli og ikke indeholdende den sidste Passus om Teglovn).

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at give den i Ribe boende Svinesnider Ordre til at begive sig til Frederiksborg. Udt. i J. T. 6, 320 b.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Dorrette, Hans Schritters Enke, maa sælge den Gaard med tilliggende Ejendom, som hendes afdøde Husbonde og hun selv have beboet lige udenfor Helsingør ved Lundehaven, saavidt hun efter Byens Privilegier maa gøre det. Salgssummen skal hun anvende til Bedste for sine Børn. Sj. R. 16, 358.

¹ Kapper.

9. Aug. (Frederiksborg). Søpas for Peder Staffensen, der med sit Skib, St. Hans, paa 38 Læster, hvorpaa Lauridts Andersen er Skipper, vil sejle til Norge og derfra videre til England og Frankrig eller, hvis Vinden ikke vil føje ham did, andenstedshen for at søge sin Fordel med Handel og Vandel. Sj. R. 16, 358 b.

— Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har bevilget, at hans bestilte Raad Dr. Henrik Stallmeyster for Betaling maa tilforhandle sig 125 Bjælker, hver 28 Al. lang, paa Gul- land og udføre dem, maa han ikke gøre ham eller hans Fuldmægtig nogen Hinder herpaa. Sk. T. 4, 213. K.

10. Aug. (Kbhvn.). Søpas for Thomas Jørgensen, Kongens Skipper, der med Kongens Skib Jægeren skal begive sig herfra til Riga for at forrette noget paa Kongens Vegne og tilbage igen. Sj. R. 16, 359 b.

— Bestalling for Johan Baptista Vetaldi som Lute- nist. Han skal være Kongens Kapelmester og Underkapelmester lydlig med Opvartning i Kirken, i Kongens egne Gemakker og i andre Maader. Han skal have 400 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn. Sj. R. 16, 360.

— Miss. til Christen Hansen om straks at skaffe Jørgen Søfrensen 3 Tømmermænd, der kunne hjælpe ham med Kran- prammen udenfor Byen [Helsingør], og skaffe ham fri Under- holdning, saalænge han bliver liggende der. Udt. i Sj. T. 21, 334 b.

— ¹ Miss. til Rentemestrene om indtil videre aarlig at give denne Brevviser, Hans Jørgensen, 100 Rigsdlr. til Fort- sættelse af hans Studier i fremmede Lande. Sj. T. 21, 334 b.

— Aab. Brev om Forbud mod, at Havre udføres fra Skaane. Sk. R. 4, 105 b. (Tr.: CCD. III. 548 f.).

— Miss. til Kapitlet i Lund om ved første Lejlighed at erklære sig om, hvad Rettighed det har til de Tiender, som det paa Grund af et Mageskifte tilholder sig fra M. Pofvel Mortensen, Superintendent i Skaane Stift, og Skoler og Hospi-

¹ Sj. T. har sikkert ved en Fejlskrift: 10. April.

taler¹, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare den Sags Lejlighed. K. Sk. T. 4, 213 b.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane. Kongen sender dem herved det udstedte Forbud mod Udførsel af Havre fra Skaane med Ordre til med det allerførste at lade det forkynde i de Købstæder, som de have i Befaling, saa enhver kan vide at rette sig derefter, og siden alvorligt paase dets Overholdelse, indtil de have opkøbt saa megen Havre, som de have faaet Ordre til at købe. Naar det er sket, maa de paa Kongens Vegne opgive Forbuddet. Sk. T. 4, 213 b. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Jørgen Brahe. Da Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har begæret Biørnemoesgaard i Tved Sogn i Sunds Herred i Nyborg Len til Mageskifte for to ham tilhørende Gaarde, den ene i Qverndrup By og Sogn i Sunds Herred, den anden i Dalbye By og Sogn paa Hindsholm, skulle de med det første begive sig til alt Godset, undersøge, om Kronens Gods kan undværes fra Lenet for Belejligheids Skyld, og om Kronen kan faa Fyldest i det Gods, Jacob Ulfeldt tilbyder, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. F. T. 3, 491. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da der i hans Len [Nyborg] skal findes en udskreven Bonde, som forholder sig ganske modvillig, skal han tilkendegive Officererne det, for at de kunne lade Bonden fængsle, og siden lade denne tiltale for hans Modvillighed, saa han kan blive straffet. F. T. 3, 492. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at der i Fremmerløf ligger 6 Gaarde, der altid have ligget under Nyborg Len og findes klarligen antegnede i Nyborg Slots Jordebog, men for nogle Aar siden have de været bortforleuede til afdøde Mogens Hendriksen, forhen Borgemester i Odense, og ere efter hans Død lagte under Odensegaard, som om de tidligere havde ligget under den. Holger Rosenkrantz skal flittigt lade den Sag undersøge og snarest indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare Sagens Lejlighed. F. T. 3, 492. K.

¹ Sk. T. har ved en Fejlæsning af K: Kapitler.

10. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Knud Gyldenstjerne om at skaffe Eske Brock 2 Stykker stort Vildt og 2 Raadyr. Udt. i J. T. 6, 322 b.

11. Aug. (—). Miss. til Peder Due. Otte Guldsmed, Borger i København, har berettet, at Peder Due efter sit egenhændig underskrevne Brev skylder ham en Sum Penge, som han har laant af ham. Skønt Otte Guldsmed ofte har krævet disse Penge, har han dog intet faaet, hvorfor han nu har anmodet Kongen om, at Peder Due maa faa Tilhold om at betale. Det befales i den Anledning Peder Due at betale Otte Guldsmed, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 4, 214. K.

— Miss. til Albret Rostrup og Frands Due. Wolf von Skonefeldt har berettet, at de begge udenlands have sagt god for Jørgen Rostrup til ham for 1536 Rigsdlr., hvilke Penge med paaløbne Renter siden Mikkelsdag 1607 ikke ere blevne betalte ham. Da han har anmodet om, at de maa faa Tilhold om som tro Forlovere at betale Pengene, befaler Kongen, der finder det rimeligt, at de betale hvad der i fremmed Land er betroet dem, dem at gøre dette, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. J. T. 6, 322 b.

12. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingborg. Da der er Trætte mellem David Jacobsen, Borger i Helsingborg, og Jens Pedersen, Foged paa Gaasevad i Nørre Halland, angaaende Skibsparti og Købmandskab, som de have været i med hinanden, og saadan Trætte bedst synes at kunne bilægges af søfarende Folk, skulle Borgemestre og Raad udnævne nogle gode, forstandige og upartiske søfarende Folk der i Byen, som kunne stævne de stridende Parter i Rette for sig og enten forlige dem i Mindelighed eller med Retten. K. Sk. T. 4, 214 b.

13. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Laxmand Gyldenstjerne. Som han nærmere kan se af hoslagte Supplikation, har Ludse Jens Smeds i Hullerup i Skaane beklaget sig over, at hendes og hendes Husbondes Gaard er frakommet dem, efter deres Formening med Urette, og at der ogsaa er sket hende anden Uret. Han skal tage sig af Sagen og hjælpe hende, saa vidt Lov og Ret kan være, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 4, 215. K.

14. Aug. (Kbhvn.). Bestalling for Baltasar de Bitter, der skal forestaa Skibsvisitationen i Øresund i Aar, indtil Skibene høre op med at gaa. Han skal i Løn have saa meget af 500 Rdlr., som der à l'avenant kan regnes paa Aaret fra nu af indtil Skibene høre op med at gaa, og Femteparten af det hemmelige Gods, som forbydes og ikke findes af Kongens Udliggere eller andre, der have Befaling paa Kongens Vegne. Saafremt Kongen vil beholde ham længere eller vil betro ham videre Visitation i Bæltet eller i Norge, vil Kongen give ham nærmere Bestalling derpaa. Det befales Rentemestrene at betale ham hans Pension, Tolderne at erklære sig udførligt til ham om, hvad han har behov at faa at vide hos dem, og Kongens Fogder, Embedsmænd og Udliggere at rette sig efter hans Anvisning med deres Visitation. Sj. R. 16, 360 b.

— Miss. til nogle Lensmænd om at sælge de Kærreheste, som de tidligere [4. Jan.] have faaet Ordre til at købe, saa dyrt som muligt, og indsende Pengene til Renteriet. Udt. i Sj. T. 21, 335. Origg. til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot og Anders Sinklar paa Gladsakse Slot.

— Miss. til Jacob Ulfeldt [Nyborg], Jørgen Brahe [Hagenskov], Ebbe Munk [Korsør og Antvorskov], Mogens Pax [Roskildegaard], Christen Hansen [Kronborg], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Hr. Anders Bilde [Helsingborg]. Da Frøken Agnes, Hertuginde af Slesvig og Holsten, agter at rejse her igennem Riget ind i Sverrig og formodes at ville komme til Assens den 17. August, skal han [Jørgen Brahe] møde i Assens til samme Tid, indlægge Hertuginde og hendes Følge i gode bekvemme Losementer, skaffe hende hvad hun behøver til hendes eget Taffel og ledsage hende derfra til det næste Len. Han skal skaffe hende fri Befordring med Heste og Vogne gennem Lenet. Sj. T. 21, 335.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len om at sende Fetalje til Frederiksborg Slot. Hvis der ikke er saa meget i Forraad af Lenets Indkomst, skulle de købe det manglende. — Roskilde Len 100 Lam, 150 Gæs og 100 Par Høns; Draxholm Len 150 Lam, 150 Gæs og 100 Par Høns; Kallundborg Len 200 Lam; Vordingborg Len 150 Lam; Malmøhus Len $\frac{1}{2}$ Læst Smør; Helsingborg Len 1 Læst Smør; fra Claus Mikkelborg $\frac{1}{2}$ Læst Smør. Udt. i Sj. T. 21, 335 b.

14. Aug. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Slot] og Sigvort Grubbe [Malmøhus] om hver at sende $\frac{1}{2}$ Læst Smør til Frederiksborg til Kongens Behov. K. Udt. i Sk. T. 4, 215 b.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen. Naar denne Præstemand, Hr. Jens Ollufsen, besøger ham, skal han støde ham til Forhør og hjælpe ham til Ret i det, han beklager sig over, eftersom det kan være billigt og ret og han paa Embeds Vegne er pligtig at gøre. F. T. 3, 494. K.

— Miss. til Eske Bilde. Da Anders Friis til Hungstrup, Embedsmand paa Segelstrup, har begæret noget Mariager Klosters Gods, nemlig 2 Gaarde, hvoraf den ene i langsommelig Tid har staaet øde, og 1 Gadehus i Tvede By og Sogn og 2 Gaarde i Skadenstrup¹ i Hald Herred, til Mageskifte for 2 Gaarde i Hvidsteen i Gaasum Sogn i Hald Herred og, hvis det ikke forslaar, yderligere Fyldest i andet Jordegods, skal han indsende Erklæring om, hvorvidt det af Anders Friis begærede Gods kan mistes fra Lenet. J. T. 6, 323 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om at fritage Peder Pedersen i Eretsøe i Eld Herred i Koldinghus Len, som det er brændt for, for 1 Aars Landgilde og lade ham faa noget af Skoven til at genopbygge Gaarden med. Udt. i J. T. 6, 324.

15. Aug. (—). Forordning om Forbud mod Ild paa Skibene ved København. Sj. R. 16, 361. K. (Tr.: CCD. III. 549).

— Miss. til Christen Hansen om indtil videre aarlig at skaffe Karrin Andersdatter 100 gode Bønderlæs Ved og lade dem nedage til Stranden. Udt. i Sj. T. 21, 336.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at lade Nesbye Aa opbryde og grave dybere, hvor det gøres nødvendigt, saa ingen kan ride derover. Udt. i Sj. T. 21, 336.

17. Aug. (—). Pas for Hillebrand Jørgensen, Renteriskriver, til Riga med Jægeren, hvorpaa Tommis Lollik er Skipper, for der at sælge og købe noget Gods. Udt. i Sj. R. 16, 361 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Else Nielsdatter i Siøholm, Jacob Clausens Enke, paa Kronens og Kirkens

¹ Skalmstrup, Nørhald H.

Parter af Korntienden af Tafløe Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 10 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 7 Ørt. Havre til Kronen og 10 Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 8 Ørt. Havre til Kirken, og paa Kronens Part af Korntienden af Ullerup Sogn, hvoraf der aarlig skal svares $1\frac{1}{2}$ Ørt. Rug, 10 Ørt. Byg og 11 Ørt. Havre. Udt. i Tb. S. 112 b.

20. Aug. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Christen Hansen, Embedsmand paa Kronborg, maa udskibe 80 Øksne, der nu gaa paa Græs, men dog ere overstaldede sidste Vinter, fra Rødby paa Laaland; dog skal han betale Tolderen i Rødby Told af dem som af Staldøksne. Sj. R. 16, 361 b.

27. Aug. (—). Miss. til nogle Lensmænd om at levere Johan de Willem, Borger i København, nogle Læster Smør af Lenenes Indkomst for 1618 i Betaling for de Varer, han har leveret til Kongen. De skulle sørge for, at han faar Smørret straks og ikke bliver opholdt til Skade for sig selv. — Hr. Jens Sparre 7 Læster Smør af Bahun Len og 13 Læster Smør af Elsborg Len; Moens Gyldenstjerne 16 Læster Smør af Varberg Len; Otte Marsvin 7 Læster Smør af Hammergaards Len. Sk. T. 4, 215 b. K.

— Miss. til Laurits Jørgensen, Tolder i Visby, om at købe 20 Læster Nødkød paa Gotland til Kongen til Forspising paa Bremerholm, saa Køddet kan blive sendt til Proviantskriveren paa Bremerholm inden Vinter eller straks paa Foraaret. K. Udt. i Sk. T. 4, 216.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar [Gladsakse Len], Tage Thott [Landskrone Len] og Christoffer Ulfeldt [Froste Herred] om at give de Bønder i deres Len, der tidligere have aget Kalk til Christianstads Bygnings Behov, Tilhold om straks efter Høsten hver at age 2 Læs Kalk, hvert Læs beregnet til 3 Tønder, til Christianstad. Bønderne skulle modtage Kalken paa de Steder, der anvises dem af Lensmanden paa Malmøhus Sigvort Grubbes Fuldmægtige. Sk. T. 4, 216. K.

29. Aug. (—). Forleningsbrev for Jørgen Schuldt, Kongens Søn Hertug Frederiks Kammerjunker, paa det efter Peder Galt til Tidtselholt ledige Kannikødømme i Roskilde Domkirke. Naar han ikke er i Kongens daglige Hoftjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sj. R. 16, 362.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Palli Rosenkrantz om at

skaffe en Snedker nogle Bønder til at hjælpe ham med at hugge Navrtræ til Kongens Arbejde paa Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 336.

29. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade samle nogle Tønder Rønnebær i sit Len [Helsingborg] og med det første sende dem til Frederiksborg Slot til Kongens Fuglefænger. K. Udt. i Sk. T. 4, 216 b.

— Miss. til Eske Bilde om at erklære sig om Grunden til, at den Kalk, han havde faaet Ordre til at sende til Frederiksborg, endnu ikke er fremkommen. Udt. i J. T. 6, 324 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Anders Friis. Af vedlagte Supplikation ville de nærmere kunne erfare, hvad nogle Kronens og Aalborg Hospitals Bønder i Vendsyssel have suppliceret til Kongen. Saafremt det viser sig, at Styge Høg til Vang, over hvem de besvære sig, foruretter dem til deres Skade imod det Laasebrev, han allerede har erhvervet derpaa, skulle de hjælpe dem, som de bør have i Forsvar, saa de ikke forurettes imod Billighed og Retten. J. T. 6, 324 b.

— Miss. til Christen Holck [Silkeborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len] og Otte Brahe [Koldinghus Len] om at erklære sig om, hvad Forhaabning de have til Olden paa Skovene. Udt. i J. T. 6, 325.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da denne Brevviser Christen Madsen, forhen Herredsfoged i Herrum Herred, har klaget over, at han uden al Brøde og lovuforvunden er bleven afsat fra sin Bestilling, til ikke ringe Foragt for ham, skal Uldrik Sandberg med det første erklære sig om Grunden til hans Afsættelse. Da han ogsaa har beklaget sig over, at Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, vil aftrænge ham en Del af Ejendommen til den Gaard, han nu bor paa, eller allerede har vundet det derfra, skal Uldrik Sandberg, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret, assistere ham som en Kronens Bonde i den Sag. J. T. 6, 325.

— (Kbhvn.). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Christen Hansen til Nørgaard har klaget over, at to af hans Fogder, Mads Christensen i Holstebro Bisgaard og Peder Svenningesen i Hodsager¹, der have forestaaet det Gods i Nørrejylland,

¹ Hodsager, Ginding H.

som Kongen for kort Tid siden¹ har faaet af ham og har ladet lægge under Uldrik Sandbergs Len [Lundenæs], ere meget for-sømmelige med at gøre klart og betale, hvad de endnu skyldte ham, skal Uldrik Sandberg give dem Tilhold om snarest muligt at begive sig over til ham og gøre ham Regnskab for de Restancer, de have hos sig. J. T. 6, 324.

30. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. Da Kongen har sendt denne Brevviser til Landskrone med 20 Skippund Værk, som skal udredes, skulle de, naar han kommer til dem med Værket, skaffe ham Folk, der med det første kunne udrede det, og nødtørfigt Underhold med Mad og Øl til ham selv, medens han venter der. K. Udt. i Sk. T. 4, 216 b.

— Kvittansiarum til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, der nu har gjort Regnskab for den gejstlige Jurisdiktion og Stiftets Indkomst til Trankier Slot fra 1. Maj 1617 til 1. Maj 1618, for den uvisse Indkomst i samme Tid, for den til Mortensdag 1617 oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. K. Udt. i F. R. 3, 278.

31. Aug. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Balthasar de Bitter, der for nogen Tid siden fik Brev paa at forestaa Visitationen af de fremmede Skibe i Øresund, at antage 4 Personer, Siex Jacobs, Werner van Won, Johan Scaffer og Jacob Ysebrantzen, og under sin Direktion bruge dem ved Visitationen. Sj. R. 16, 363.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen har sendt denne Brevviser over til Malmøhus Slot med 20 Foler, skal Sigvort Grubbe modtage Folerne af ham, sørge for, at de blive fodrede og holdte paa samme Maade som de Foler, Kongen havde staaende der i Fjor Vinter. Dog vil Kongen ikke herover have noget afkortet i det Antal Øksne, der pleje at staldes for Kongen paa Ladegaarden. Sk. T. 4, 216 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Han skal ved første Lejlighed lade Togbroerne² paa Broerne ved Christianstad Befæst-

¹ 27. Marts 1618. ² Vindebroerne.

ning gøre færdige, saa de kunne trækkes op hver Aften og naar det ellers gøres behov. Ligeledes skal han lade Portene lave; de skulle laves af stærke Egeplanker og være vel forvarede med Jærn, saaledes som han kan eragte det fornødent, dog vil Kongen selv lade Laasene sende derop. Udenfor Vindbroerne skal han lade lave en Hommej¹ og en Slagbom. Endvidere skal han i de Hvælvinger, som Vandet gaar igennem, lade lave to Skodporte, der skulle være 5 Al. høje. Paa Volden over Hullet til Skodportene skal der opsættes en Vinde, hvormed man kan vinde dem op og ned Morgen og Aften og naar ellers Fornødenheden kræver det. Over Vinden skal der bygges et Hus, saa den kan staa tørt deri. Fra Gaden op til Vinden skal der laves en Trappe, saa den, der bliver forordnet til Vagtmester, dér kan gaa op paa Volden og lukke op og i. Bekostningerne derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 217 b. K.

31. Aug. (Frederiksborg). Miss. til Kapitlet i Aarhus Domkirke. Da Eske Bilde til Ellinge, Befalingsmand i Mariager Kloster, har berettet, at han foraarsages til at anklage Hr. Laurids Jensen, Præst i Mariager, for Retten for adskillige grove Forseelser og Stykker, han skal have begaaet, skal Kapitlet, naar Sagen kommer i Rette for det, uden videre Forhaling afsige Dom i Sagen, saafremt det da med Rette bør dømme deri. J. T. 6, 325 b.

— Lignende Brev til Niels Krag og Gunde Lange, Landsdommere i Nørrejylland. Udt. i J. T. 6, 326.

Aug. Aab. Brev om, at Petter N.², forhen Portner paa Kronborg Slot, indtil videre maa oppebære følgende Maanedsfetalje: 1 Td. Øl, 2 Skpr. Rug, 1 Otting Sild, 3 Pd. Smør, $\frac{1}{2}$ Skp. Byg, $\frac{1}{2}$ Side Flæsk og 8 Sk. for Bergefisk, af Kronborg Slot. Sj. R. 16, 363 b.

5. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev³ om, at Hans Pedersen i Liemark Sogn i Sjælland maa faa et Kvindfolk til Ægte, som han tidligere i sit Ægteskab har lokket. Udt. i J. R. 7, 242 b.

¹ Udenværk. ² Der er ladt Plads aaben til Efternavnet. ³ Otte Brahe Pedersen fik Brevet.

7. Sept. (Koldinghus). Miss. til Hans Pogwisch. Hans forrige Foged Hans Arnsberg har klaget over, at Hans Pogwisch nu næsten et Aar har ladet ham indmane og holde fængslet, uden at han maa faa at vide, af hvad Grund han er bleven indsat, og uden at hans Regnskaber maa blive forhørte, hvilke kunne have foraarsaget Hans Pogwisch til Ugunst mod ham, hvorved der efter hans Mening er tilføjet ham stor Uret. Det befales Hans Pogwisch at lade sin Foged komme til Forhør og enten frigive ham af Fængselet, saa han paa lovlige Steder kan forsvare sig med Retten, eller give ham Sag, hvorfor han kan og bør holdes fængslet. F. T. 3, 494. K.

— Miss. til Christen Holck. Kongen har bragt i Erfaring, at en af Kronens Dyrevogtere i Silkeborg Len, ved Navn Hans Vorm i Siørup, for kort Tid siden paa et offentligt Ting er blevet givet Sag af en af de udskrevne Bønder for en Eg, som han ulovligt skal have faaet i Kronens Skov og have afhændet; denne Beskyldning har han taget til sig og forligt sig med den, der har tillagt ham denne Gerning, uden at rense sig tilbørligt derfor. Da saadanne Kronens Tjenere bør være uden Mistanke og Suspicion, skal han lade Hans Vorm tiltale, fordi han ikke tilbørligt har fralagt sig den ham tillagte Sag, og indeholde hans Besolding, indtil han lovligt har renset sig i den Sag. J. T. 6, 326.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Kongen har bevilget, at Zacharias Rogen, Løjtnant over et Kompagni udskrevne Soldater i Koldinghus Len, maa faa den Kirkejord, der tidligere har ligget til den Gaard, som er bleven udvist til ham for hans Tjeneste, dog mod at tilbagebetale den Bonde, der nu har Kirkejorden i Fæste, det af ham udgivne Stedsmaal og desuden fæste Jorden paany. To Soldater, ved Navn Ifver Andersen og Anders Hansen, i Bierte have beklaget sig over, at de af en halv Gaards Brug ere tilskrevne [hver] at holde 1 Soldat, medens den, der har den anden halv Gaard i Brug, ogsaa kun er udskreven for at holde 1 Soldat. Da de alle 3 have lige stor Umag og ens Bestilling, skal han paa Ting lade opkræve nogle uvillige Dannemænd, der kunne dele nævnte hele Gaards Brug ligeligt mellem dem. J. T. 6, 326 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Denne Brevviserske Agnete Giersdatter, Indvaanerske i Aalborg, har blandt andet

berettet, at hendes fattige Formue skal være kastet ud paa Gaden af hendes Hus, som ikke i nogen Maade skal have været afvundet hende. Manderup Parsberg skal flittigt lade den Sag undersøge og, hvis der mod Billighed og Ret er tilføjet hende nogen Gevalt, hjælpe hende til Rette og tage sig af hendes Sag, da hun er en fattig Enke. J. T. 6, 327.

8. Sept. (Koldinghus). Aab. Brev om, at en af Søfren Bertelsen i Duns's Søner efter Søfren Bertelsens Død for en rimelig Indfæstning maa faa den Gaard i Duns, som Søfren Bertelsen nu bor paa, da han har anvendt stor Bekostning paa Gaarden med Bygning og andet, dog skal der svares sædvanlig Landgilde og anden Rettighed af Gaarden. J. R. 7, 243.

10. Sept. (Svendborg). Miss. til Otte Pogwisch. Hans Pogwisch til Damsboe har berettet, at han ved første Lejlighed vil skifte med sine Børn efter deres afdøde Moder, Fru Karine Brockenhuus, baade Jordegods, Løsøre og andet, saa de kunne vide, hvad der arveligen kan tilkomme dem efter hende, og han har derhos anmodet om, at der maa blive beskikket en Værgе for hans Børn, medens Skiftet staar paa. Det befales Otte Pogwisch at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Hans Pogwisch's Børn og paa deres Vegne paase, at de ikke komme til kort ved Skiftet. F. T. 3, 495. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, og Henning Valkendorf til Glorup om at være til Stede ved Skiftet efter afdøde Fru Karine Brockenhuus, paase, at alt gaar rigtigt til, bilægge de opkommende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give alt beskrevet. Orig.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ofve Urup, Lafve Urne, Christoffer Ulfeldt, Tage Thott Ottesen, Christen Hansen og Axel Urup. For nogen Tid siden er der udgaaet Missive til nogle af dem angaaende et Markeskel mellem Hr. Anders Sinklar til Sinklarholm, Embedsmand paa Gladsaxe, og Claus Bilde til Vandaas. Da det er berettet Kongen, at denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, befales det dem med det allerførste at føre Befalingen til Ende, saa vidt det er forsvarligt og de kunne gøre det med Rette. K. Udt. i Sk. T. 4, 218.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at lægge

Gaarden Gammel Hald ved Hald Slot ind under Slottets Ladegaard, mod aarlig at svare Kronen hvad der fra Arilds Tid er svaret deraf og at udrede tilbørlig Skat af Gaarden, naar der paabydes Landeskate. J. T. 6, 327 b.

15. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har tilladt Fru Anna, indfødt til Stettin og Pommern, Hertuginde af Meklenborg, Fyrstinde til Venden og Grevinde til Schwerin, at hendes Tjener maa købe 15 Øksne her i Riget til hendes Husholdning og toldfrit udføre dem. Sj. R. 16, 364.

— Miss. til Falk Lykke. Paa hans Begæring om at maatte rejse over til Jylland og blive der nogen Tid for at forrette sine Ærinder, tillades det ham at rejse derover i nogen Tid, dog skal han ordne alt saaledes, at der intet bliver for sømt i hans Len [Kristianopol] i hans Fraværelse. K. Udt. i Sk. T. 4, 218.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne [Varberg Len], Falk Lykke [Kristianopol Len], Holger Rosenkrantz [Halmstad Len], Tage Thott paa Laugholm og Fru Anne Brahe Otte Lindenovs i Sølvitsborg Len. Da Kongen har bevilget, at de Bønder i deres Len, der pleje at faa Forskaansel for Skat, naar der paabydes Landeskate, denne Gang maa forskaanes for den halve Skat, skulle de rette sig derefter og indføre det i deres Regnskab. K. Sk. T. 4, 218.

— Miss. til Hans Pogwisch. For nogen Tid siden¹ har han faaet Bevilling til at nyde Assens Provsti, som Jørgen Brockenhuus, Befalingsmand i Halsne Kloster og Haranger Len, er forlenet med, for at han derved kunde faa de Penge betalt, som Jørgen Brockenhuus skyldte ham. Jørgen Brockenhuus har nu berettet, at han staar i den Formening, at Hans Pogwisch næsten er kommen til sin Betaling, og han har derfor begæret at maatte komme til Regnskab med Hans Pogwisch og igen faa Provstiet, idet han samtidig tilbyder straks at ville betale det, som han endnu maatte være Hans Pogwisch skyldig. Hans Pogwisch skal lade Jørgen Brockenhuus komme til Regnskab og lade ham betale, hvis han endnu maatte skyldte noget udover det, Hans Pogwisch allerede har oppebaaret af Provstiet. Hvis

¹ 1. April 1615.

Hans Pogwisch har oppebaaret mere, end Jørgen Brockenhuus skyldte ham, skal han tilbagebetale Jørgen Brockenhuus det. Han skal levere denne de Kirkeregnskaber, han har forhørt, og siden uhindret lade ham nyde sit Provsti. F. T. 3, 496. K.¹

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Lunge, Mogens Kaas og Knud Gyldenstjerue. Da det er berettet Kongen, at en Del af de Bønder i Vestervig og Hald Len, som ere udskrevne til at skulle holde Soldater, ere saa forarmede, at de ikke kunne holde de Soldater, som de ere takserede for, hvilket skyldes, at de have altfor ringe Gaarde og for liden Avl til at udstaa saadan stor Tyngde, skulle de i Forening fittigt undersøge den Sag og ved første Lejlighed erklære sig om den til Kongen. De skulle tilsende Kongen en Fortegnelse over de mest formuende Kronbønder i Lenene, der til ringest Skade for Kronen kunne holde Soldaterne. J. T. 6, 327 b.

— Miss. til Otte Brahe [Koldinghus Len], Ernst Normand [Bygholm Len] og Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len] om at anholde alle Lediggængere og Betlere, baade Piger og Karle, og sende dem til Tugthuset i København. Udt. i J. T. 6, 328.

16. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Brevviser, Christian Goudes, har berettet, at han har haft en Pakke Klæde i det Skib, som N. N. var Skipper paa, og som for kort Tid siden af forskellige Grunde blev sendt til København, og at han af denne Pakke Klæde har mistet 3 halve Stykker, skønt de have været rigtigt fortoldede og angivne. De skulle ved første Lejlighed erklære sig om, hvorvidt de vide noget herom, saa Kongen kan give ham tilbørligt Svar og blive fri for videre Overløb af ham. Sj. T. 21, 336 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af M. Hans Aalborgs Sønner [Hans] i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 336 b.

— Miss. til Jørgen Daa om at lægge 1 Kronens Gaard i Bukkerup i Synderup² Sogn i Meerløse Herred, der hidtil har ligget under Antvorskov Slot, ind under Holbæk Slot, ind-

¹ Tr.: Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. III. 289.

² Soderup.

skrive den i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Sj. T. 21, 337.

16. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen forbyder alle at rejse eller rejse lade, at følge eller følge lade nogen Dele eller Delemaal paa det Ofve Gjedde til Tommerup selv eller hans Søkende, hvis Gods han har i Værge, tilhørende Gods, medens han ved Rigens Rejse udenlands er forhindret i selv at være til Stede og forsvare det og 6 Uger efter at han er kommen af sit Forfald; dog maa han saa heller ikke i den Tid paaføre nogen anden nogen Trætte og misbruge dette Brev. Saafremt han har nogen Trætte og ikke kan føre den til Ende før sin Rejse, skal det staa ham frit for at optage og begynde den, naar han kommer hjem, uden at have forbrudt sin Ret, som om han i lang Tid havde forsømt den. Sk. R. 4, 106.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad. Som de ville kunne se af hoslagte Supplikation, klager denne Brevviser Hans Macke fra Danzig over, at han har Trætte med Hendrik Meyer, Borger i Ystad, angaaende nogen vitterlig Gæld, denne har til ham, og hvormed han ikke kan komme til nogen Ende. Det befales dem at hjælpe Hans Macke til Rette, saa vidt det kan gøres med Lov og Ret, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 4, 218 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Saasnart Befæstningen ved Christianstad er færdig, skal han melde det til Kongens Ingeniør Johan Semb, for at denne kan begive sig derop og bese, om den er lavet efter Fortingningen. Johan Semb har faaet Ordre til at begive sig derop, naar Otte Marsvin melder ham det. Han skal lade Kalkovnen flytte til det Sted, som han finder mest bekvemt med Hensyn til Skoven. Han skal lade Bygmesteren faa 50 Skippund Stangjærn, som han skal lade annamme paa Hammermøllen i Blekinge; han skal her give Bevis for, at han har modtaget Jærnet til Kongens Behov og i Tide underrette den, som har Hammermøllen i Forsvar, herom. Han skal give Jens Rasmussen, Bygningsskriver i Christianstad, Befaling til at lade smedde 584 Par Hængsler, som Kongen har Brug for, af samme Størrelse og Maner som dem, han tidligere har ladet smedde til Kongens Brug, og siden sende dem til Københavns Slot. Han skal lade dem, der forse sig med Lejermaal og ikke kunne betale efter

Kongens derom udgaaede Forordning, dømme til at være i Tugthuset i København i en 2—3 Aars Tid eller mere, eftersom deres Forseelse er til, eller til at arbejde i Jærn paa de Steder, Kongen forordner. Sk. T. 4, 218 b. K.

16. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Niels Lange til Skrumsager, der for nogen Tid siden¹ har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Jørgen Kaas's Børn, har berettet, at Børnenes Gæld er større, end at Indkomsten af Godset kan strække til at forrente den, hvorfor han har begæret Tilladelse til at maatte sælge noget af deres Gods til Afbetaling af Gælden. Da dette synes at ville være til Gavn for Jørgen Kaas's Børn, bevilger Kongen herved, at Niels Lange maa sælge saa meget af Børnenes Gods, som behøves til Gældens Betaling, dog skal det ske med en af Børnenes Slægts og Venners Raad. J. R. 7, 242 b.

— Miss. til Ifver Dyre og Palle Rodsten. Da Niels Lange til Skrumsager, der for nogen Tid siden har faaet Paalæg om at være Værge for Jørgen Kaas's Børn, nu har begæret, at gode Mænd maa levere ham hvad han skal have under sit Værgemaal, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at samles paa et belejligt Sted, indstævne Parterne for sig, baade den, der skal levere Værgemaalet fra sig, og den, der skal modtage det, under deres Haand og Segl give beskrevet, hvad der bliver leveret og bør leveres til Niels Lange, og levere det til Niels Lange, saa han kan rette sig derefter. J. T. 6, 328 b.

17. Sept. (—). Bestalling for Christen Skammelsen, at skulle passe Kongens Vinkælder paa Københavns Slot og paase, at Vinen bliver godt forvaret og ikke fordærvet. Han skal have 60 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og i Stedet for fri Underholdning med Mad og Øl følgende Proviant: 3 Pd. Rug, 3 Pd. Malt, 12 Skpr. Humle, 2 Øksne, 4 Lam, 4 Svin, 1 Td. Smør, 1 Td. Sild og 2 Voger Bergefisk. Endvidere skal han til en Svend i Kælderen have 20 Rdlr. og 1 sædvanlig Hofklædning om Aaret og 4 Dlr. om Maaneden til Kostpenge, alt at udrede af Rentekammeret. Hans Bestalling skal regnes fra 26. Maj 1617. Sj. R. 16, 364 b.

¹ 21. April 1618.

17. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Axel Urne og Mogens Pax om at lade Kronens Bønder i Ringsted og Roskilde Len opbygge den Salpeterlade, som de for nogen Tid siden¹ have faaet Ordre om, men lade Bønderne under Svenstrup være fri derfor. Iøvrigt skulle de forholde sig efter den tidligere Befaling, dog skulle de ikke give Salpetersyderen mere end 1 Rdlr. for hver 70 Tdr. Jord, som han lader grave og indføre i Laden, indtil denne bliver fyldt, og anden Løn maa ikke gives ham. Sj. T. 21, 337.

— Miss. til Ebbe Munk. For nogen Tid siden har han faaet Kongens Befaling angaaende nogle Hospitalstiender, som en Del Borgere og Bønder have fæstet, men igen bortfæstet til andre. Da Kongen endnu mærker, at en Del vedblive dermed, skal han lade gøre den Forordning, at alle de Personer, der have Tiender i Fæste af Hospitalet og have forpagtet eller bortfæstet dem til andre og ikke selv oppebære dem, skulle miste Tienderne. Han skal derefter give Hospitalsforstanderne Ordre til igen at bortfæste dem og deri ramme Hospitalets Gavn. Sj. T. 21, 337.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, har berettet, at han agter at forfølge noget af sit Gods til Laas, men ikke selv kan udføre det ved Rigens Ret, da han selv er Rigskansler. Da han har anmodet Kongen om at beskikke en anden til at forestaa Embedet, medens denne Proces varer, skal Holger Rosenkrantz tage Rigens Segl til sig og forvalte Rigens Kanslers Bestilling, naar denne Sag foretages. F. T. 3, 497. K².

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Marqvor Bilde. Da Kongen har bestemt, at den Salpeterlade, der allerede er bleven opsat i Rugaards Len, skal flyttes og igen opsættes ved Tiøstrup Sø i Odensegaards Len, skulle de straks lade Salpeterladen flytte og, naar den er forfærdiget, straks meddele Kongen det, saa han kan lade gøre videre Anordning. K. F. T. 3, 498.

— Miss. til Eske Brock om for 200 Rdlr. at fragte et

¹ 7. Jan. 1618. ² Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 37 f.

Skib, som kan hente Bjælker fra Gulland til Drotningborgs Bygnings Behov. Udt. i J. T. 6, 329.

19. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i København om uden Forhaling at dømme de Borgere i Byen, der have sendt ubrugelige Varer til Island og udredet deres Skibe fra ulovlige Steder. Sj. T. 21, 338. (Tr.: KD. V. 32).

— Miss. til Christen Hansen. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Helsingør ved deres Dom befrier et Skib, ladet med Salt, som var kommet fra St. Juves¹, som om det skulde være svensk Gods, og det alene efter en Købsvends og Skipperens bare Ord og Beretning, uanset at der ikke findes at være oprettet nogen Kontrakt mellem Skipperen og den Person i Sverrig, som Godset siges at tilhøre, ej heller findes der at være fremlagt noget andet skriftligt Bevis, men kun fremført blotte Ord og Undskyldninger, saaledes som han nærmere kan erfare af Dommen og Tolderne i Helsingørs Beretning. Han skal lade Borgemestre og Raad indstævne for deres Overdommere og tage Dom over dem, om de ikke bør staa Kongen til Rette for deres Dom. Sj. T. 21, 338 b.

20. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Detlef Holck om straks i rette Tid at lade hugge 400 Render paa Gulland og lade dem udføre til et bekvemt Ladested, saa de kunne være rede, naar Kongen med det allerførste sender Bud efter dem. K. Udt. i Sk. T. 4, 219 b.

— Miss. til samme om at lade nærværende Skipper faa sin Ladning af de 400 Render, som han har faaet Ordre til at lade hugge og føre ned til Ladestedet, saa han ikke bliver opholdt. Han skal med Skipperen tilsende Admiralen paa Bremerholm en rigtig Fortegnelse paa det, han faar ind, med Oplysning om, naar han er bleven sejlfærdig og hvorledes han har forholdt sig med sit Folk. K. Udt. i Sk. T. 4, 219 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Jacob Ulfeldt og Holgier Rosenkrantz. Da der mellem Kongen og Hertug Frederik af Slesvig Holsten er berammet en Kompromisdag i Segeberg førstkommande 1. Nov., hvor de svabestedske

¹ Formentlig St. Yves (Setubal) i Portugal.

Stridigheder skulle behandles i Nærværelse af nogle fyrstelige Personers Kommissærer, saaledes som de nærmere kunne erfare af den hosføjede Instruks, skulle de indrette sig paa at kunne møde til ovennævnte Tid og rette sig efter Instruksen. J. T. 6, 329.

21. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Key Rantzau, Christen Hansen, Christoffer Gjøe og Mogens Pax om hver at købe 10 af de fedeste Øksne de kunne faa og sende dem til København til Claus Mickelborg. Udt. i Sj. T. 21, 338 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Bispen i Skaane. Kongen har bevilget, at Hr. Jørgen Hansen, der for nogen Forseelse, han havde begaaet, i nogen Tid har været suspenderet fra Embedet og forholdt Prædikestolen, igen maa komme til Kapellaniet i Malmø, som han tidligere har betjent, saafremt han ellers igen kan blive kaldet og admitteret dertil af Borgemestre og Raad. Sk. T. 4, 220. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen om at lade Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Skivehus, faa nødtørfdig Ildebrændsel af Tørv og Lyng i Halds Len, ligesom hans Formænd i Skivehus Len have faaet. J. T. 6, 329 b.

22. Sept. (—). Miss. til Christen Hansen [Kronborg]. Naar Christoffer Basse sender ham de Rustvogns- og Kærreheste, der sidste Sommer blev brugte paa Frederiksborg Slot, skal han modtage dem og skaffe dem Foder og Maal og anden Nødtørfthighed. Udt. i Sj. T. 21, 339.

— Miss. til Christen Hansen. Han skal lade gøre den Anordning, at ingen, som kommer fra Bergen til Sundet, maa komme i Land fra Skibene. Da nogle Huse i Helsingør skulle være smittede med Pestilens af Folk, der allerede ere komne i Land, skal han lade de Huse, der ere blevne smittede eller herefter blive smittede, ganske tillukke. Sj. T. 21, 339.

— Miss. til Christoffer Basse [Frederiksborg] om at sælge den Mel af Møllenskylden, som endnu er i Behold fra forrige Aar, til $4\frac{1}{2}$ slet Mk dansk for Tønden. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 339.

23. Sept. (—). Aab. Brev til nogle af Lensmændene i Skaane, hvorved Kongen af synderlig Betænkende indtil videre forbyder al Udførsel af Havregryn fra Skaane. Handler

nogen herimod, skal han ikke alene have forbrudt de Havregryn, han agter at udføre, men ogsaa straffes. Det paabydes alle at paase dette Forbuds Overholdelse. Sk. R. 4, 106 b.

23. Sept. (Frederiksborg). Miss. til nogle af Lensmændene i Skaane om at lade det medfølgende aabne Brev om Forbud mod Udførsel af Havregryn fra Skaane forkynde, hvor det gøres nødvendigt. K. Udt. i Sk. T. 4, 220.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade 120 Fjæl af det Tømmer, som er hugget i Herritsvad Klosters Skove, føre fra Herritsvad Kloster til Helsingborg Slot med det allerførste. K. Udt. i Sk. T. 4, 220.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om saa snart som muligt at lade de Kampesten, som behøves til Brokarrene ved Helsingør, føre ned til Skibsbroen ved Helsingborg og lade dem føre i Brokarrene med Færgerne, da det er meget magtpaaliggende, at det sker med det allerførste. K. Udt. i Sk. T. 4, 220 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at forordne Byens Skuder til at føre saa mange Kampesten som muligt fra Helsingborg over i de Brokar ved Helsingør, da det er magtpaaliggende. Udt. i Sj. T. 21, 339 b.

— Miss. til Fru Anne Brahe. Da Kongen har sendt sin Hjulmand over til Sølvitsborg Len for at hugge noget Hjultømmer til Kongens eget Behov, skal hun hjælpe denne paa det bedste, skaffe ham Hjælp til at hugge Tømmeret og siden lade fragte en Færge til med det allerførste at løbe til Daulykke Slette med det. Han skal sælge Toppene af de omhuggede Træer og snarest sende Lensmanden her paa Slottet en Fortegnelse over det Hjultømmer, som Hjulmanden hugger. K. Sk. T. 4, 220 b.

— Miss. til Kaptejnen i Skanderborg Len om straks flittigt og alvorligt at lade forfare af en Soldat, ved Navn Peder Sommer, der skal tjene under hans Kompagni, om det er ham vitterligt, at en, ved Navn Borkardt Hansen, har faaet noget Sølv i et Skab i en Kirke i Lante Gylck, lade ham give sin Bekendelse beskrevet fra sig under sin egen Haand og indsende den til Kancelliet med nærværende Kancellibud. J. T. 6, 329 b.

24. Sept. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen forærer

Fru Karren Pax, Enke efter Erik Vasspyd til Eriksholm, de 2000 Rdlr., som hendes afdøde Husbonde skyldte Kongen. Sj. R. 16, 365.

27. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Christen Hansen om at lade Christoffer Basse, Embedsmand paa Frederiksborg, vide, paa hvilken Tid han selv eller hans Foged kan være til Stede paa det Sted, hvor den ny Dyrehave skal laves; det skal dog være med det allerførste. De skulle da dele Indhegningen og Færdiggørelsen af Dyrehaven mellem sig saaledes, som Kongen selv har angivet paa Afridsningen. De skulle endnu i Aar lade Pælene sætte over Ende, 4 Al. vidt fra hinanden. Sj. T. 21, 339 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da Kongen har sendt denne Brevviser over til Koldinghus med 11 Foler, skal han modtage disse og sørge for, at de faa deres Nødtørf i Vinter. J. T. 6, 330.

— Ligelydende Miss. til Lauridts Ebbesen paa Skanderborg Slot. J. T. 6, 330.

— (**Koldinghus**¹). Miss. til Otte Brahe Pedersen om at lade Jep Hansen i Gielstrup, hvis Gaard er bleven udvist til en Løjtnant, faa en anden god Gaard i Stedet, naar der falder nogen saadan her i Lenet, som han kan være tjent med, eller tilbagebetale ham det Stedsmaal, han har udgivet af Gaarden i Gielstrup. J. T. 6, 330.

3. Okt. (Haderslevhus). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sende Fetalje til Antvorskov Slot, naar Ebbe Munk begærer det. — Steen Brahe [Kallundborg Len] 280 Lam, 200 Gæs, 36 Par Høns og 50 Ol Æg; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 240 Lam, 200 Gæs, 28 Par Høns og 50 Ol Æg. Udt. i Sj. T. 21, 340.

5. Okt. (—). Miss. til Eiler Gabrielsen, Kaptejn i Skanderborg Len, om straks at give Peder Jørgensen Sommer, der tjener som Soldat under hans Kompagni, Ordre til at følge nærværende Kancellibud over til Kronborg for at vidne

¹ Koldinghus kan være en Fejlskrift for Frederiksborg, men Datoen kan muligvis ogsaa være forkert.

sin Sandhed for Retten om det, han ved om Borkardt Hansen. J. T. 6, 330 b.

6. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Sten Madsens Børn og Arvinger paa hans Regnskab af Øvids Kloster og St. Peders Kloster i Lund fra 1. Maj 1613 til 1. Maj 1615. Udt. i Sk. R. 4, 109.

— (**Haderslevhus**). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har bevilget, at Baltzer von Ahlefeldt til Drache, holstensk Raad og Embedsmand paa Rensborg, maa faa de 300 Rdlr., som Benedix Rantzau er bleven ham skyldig, af Aastrup Lens Indkomst, skal Manderup Parsberg, naar Kronen først har faaet Fyldest for sin Restance af Lenet, lade Baltzer von Ahlefeldt faa de 300 Dlr. af Lenet. J. T. 6, 330 b.

7. Okt. (—). Aab. Brev om, at Bartram Pogwisch i Kiel har berettet, at Hans Seefeldt, Søn af afdøde Jacob Seefeldt til Visborg, ved 2 Domme af Kongen og Danmarks Riges Raad er dømt til at tilfredsstille ham for det, som han efter Brev og Segl er ham skyldig, eller begive sig i Indmanelse, men endnu ikke har efterkommet disse Domme, skønt Bartram Pogwisch ved sine Fuldmægtige flittigt har ladet ham eftersøge for at anmode ham om Indmanelse, dog uden at kunne blive ham mægtig. Da han nu har anmodet om, at Hans Seefeldt paa hans Bekostning maa blive anholdt og sat i det Fængsel i København, som er bestemt for de Adelspersoner, der udsætte sig over Evne, hvilken retmæssige Begæring Kongen har bevilget, paa-bydes det herved alle Embedsmænd paa de Steder, hvor Hans Seefeldt kan findes, at hjælpe Bartram Pogwisch's Fuldmægtige med at anholde Hans Seefeldt og føre ham til København, dog alt paa Bartram Pogwisch's egen Bekostning. J. R. 7, 243 b.

8. Okt. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ribe. Dr. Mathias Jacobsen, Kongens Hofmedicus, har berettet, at hans Svoger Jens Lund, Borger i Ribe, efter hans Moders Død har taget Oppebørselen og Renten af hendes Jordegods og Ejendom uden sine Medarvingers Vidende og Samtykke, og derhos anmodet om, at Jens Lund maa faa Tilhold om at gøre alt klart angaaende denne Arv med Dr. Mathias og hans Medarvinger. Da Dr. Mathias paa Grund af sin daglige Op-

vartning og Tjeneste ikke kan dimitteres fra Hove og komme derover, skulle de give Jens Lund endeligt Tilhold om at gøre Dr. Mathias og hans Medarvinger Regnskab for den Oppebørsel, som han i nogle Aar siden hans Moders Død har taget til sig af hendes Jordegods og Ejendom, og desuden forbyde Jens Lund at befatte sig med det uskiftede Gods, enten paa egne eller paa Dr. Mathias's og hans Medarvingers Vegne, og at oppebære noget deraf, førend han har tilfredsstillet enhver for sin Part. De skulle yderligere give Jens Lund Ordre til at gøre Dr. Mathias rigtigt Afkald for de Børnepenget og andet, „hand hafver af hannom paa sin stifborns vegne, der de skulde udi mands vold, ammes [? annammet], efter sin forpligtelsers liudelser“. De skulle endvidere give hans Søstersøn Laurits Hansen, Borger i Ribe, der nu efter Loven er sine Sødskendes rette Værge, Ordre til at tage sine Sødskendes Lodder og Arvedele til sig, hvilke hidtil Dr. Mathias med stor Besværing har haft under Hænder, og i lige Maade gøre ham Afkald paa egne og deres Vegne. De skulle give disse to af deres Medborgere Ordre til i egen Person uden videre Undskyldning og Dilation at efterkomme dette inden førstkommende Fastelavn enten i Slagelse eller et andet Sted, hvor Dr. Mathias maatte være bosiddende ved Kongens Hoflejr her i Danmark. J. T. 6, 331.

9. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Hr. Christian Friis om at lade 2 Fanger, den ene tidligere Byfoged i Flensborg, den anden, kaldet Zacharias Schutte, forvare vel, indtil de ostindiske Skibe ere sejlfærdige, og da forordne dem under Tyge Stygges Kompagni som gemene Soldater til Ostindien. Udt. i Sj. T. 21, 340.

12. Okt. (—). Aab. Brev om, at Erik Johansen, Borger i Roskilde, har berettet, at Karsten Rosenkrantz ved to Domme er dømt til at betale ham, hvad han efter Brev og Segl skylder ham, hvilket han dog endnu ikke har gjort. Da Karsten Rosenkrantz nu skal opholde sig i Norge, har Erik Johansen begæret, at han maa blive anholdt og sat i det Fængsel i København, som er bestemt for de Adelspersoner, der udsætte sig over deres Evne, hvilken billige og retmæssige Begæring Kongen har bevilget. Kongen befaler derfor sine Embedsmænd paa de Steder, hvor Karsten Rosenkrantz kan findes, at være Erik Johansen eller hans Fuldmægtige behjælpelig med at faa Karsten

Rosenkrantz anholdt og ført velforvaret til København, dog paa Erik Johansens egen Bekostning. Sj. R. 16, 365 b.

12. Okt. (Haderslevhus). Miss. til unge Henning Valkendorf. Da Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, der er med i en Befaling om Skifte mellem Hans Pogwisch til Damsbo og hans Børn, nu ved Rigens Bestilling er forhindret i at være til Stede ved denne Befalings Udførelse, skal Henning Valkendorf træde i Jacob Ulfeldts Sted. K. Udt. i F. T. 3, 498.

— Miss. til Albret Rostrup. Jørgen Friis til Farskouf har berettet, at han har Rigens Forfølgning over Mads Nielsen til Østergaard for en Sum Penge, denne skylder ham, og at hans afdøde Morbroder Laurids Friis, der har været en af hans Ridemænd, er død, medens Forfølgningen stod paa, hvorved Rigens Ret er bleven forhalet. Det befales Albret Rostrup at indtræde i Laurids Friis's Sted og hjælpe til med at efterkomme Ridebrevet. J. T. 6, 332.

— Miss. til Jørgen Kaas om at udvise Jomfru Helvig Ulfeldt en Stolestand i Morslet Kirke, der kan være hendes Stand sømmelig. Udt. i J. T. 6, 332 b.

13. Okt. (—). Miss. til Christen Holck om straks at lade de to Dyrevogtere i hans Len [Silkeborg] Baldser og Hans Worm, flytte, saa Baldser kommer til at bo i Steenholt og Hans Worm i Tarup, saaledes som Casper von Thyenen efter Kongens Anordning har udvist. J. T. 6, 332 b.

14. Okt. (—). Miss. til Detlef Holck om at lade Hr. Giert Rantzau faa 60 Bjælker, 14 Al. lange, 48 Sparrer, 12 Al. lange, og 30 Hanebjælker, 8 Al. lange, til Haderslevhuses Bygnings Behov, naar han sender Skib efter dem. Han skal sørge for, at Skibet straks faar Ladning, saa det ikke skal blive opholdt længe. Sk. T. 4, 221. K.

— Miss. til Eske Bilde om at lade bestille 600 Læster Kalk til Byggeriet paa Haderslevhus, saa Kalken snarest muligt kan være færdig, og siden fragte Skuder til at føre den til Haderslevhus, hvor Lensmanden Hr. Giert Rantzau skal modtage den. Betalingen for Kalken skal han føre til Udgift i sit Regnskab, medens Giert Rantzau skal betale den af ham udlovede Fragt. J. T. 6, 333.

— Miss. til Mogens Kaas om at forordne Christen Han-

sen Barfoed til Sergent eller til en anden Bestilling, som han kan være dygtig til, naar der bliver en Plads ledig under hans Regiment. Udt. i J. T. 6, 333.

16. Okt. (Haderslevhus). Miss. til Tyge Stygge om at modtage Bendix Rantzau, den gamle Bendix Rantzaus Søn, under sit Kompagni som Adalburs. Udt. i Sj. T. 21, 340.

19. Okt. (Kallundborg). Miss. til Ebbe Munk om i Aar at lade Bønderne i Føllesløf, Bredning, Ubye og Store Fullede Sogne, der ligge til Kallundborg Slot, faa nødtørfdig Ildebrændsel lige med de andre Antvorskov Slots Tjenere. Udt. i Sj. T. 21, 340.

— Miss. til Steen Brahe om at kontrahere med en Murermester, som kan gøre Vægtergangen omkring Kallundborg Slot færdig, og give ham 180 Dlr. for dette Arbejde, hvilke skulle blive godtgjorte ham i hans Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 340.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sende Johan de Willom, Borger i København, Korn. — Steen Brahe [Kallundborg Len] 30 Læster Byg; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 38 Læster Byg og Malt, Læsten til 36 Tdr.; Peder Basse [Stege Len] 18 Læster Byg og det Rug, som der er at afhænde; Hr. Jens Sparre 1000 Tdr. Byg af Elfsborgs Indkomst. Udt. i Sj. T. 21, 340 b.

— Miss. til Axel Urne om at tiltale og tage Dom over dem af Borgerskabet i Ringsted, der havde givet Jacob Andersen, forhen Skriver paa Ringsted Kloster, Skudsmaal, da han skulde sendes fængslet til Tugthuset i København. Udt. i Sj. T. 21, 340 b.

— Miss. til Christen Hansen om at skaffe disse 5 Baadsmænd, der skulle tage Vare paa Stenprammen ved Helsingør, Underholdning med Mad og Øl. Udt. i Sj. T. 21, 340 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Jens Bundes Sønner i Sorø Skole og skaffe ham under Disciplin ligesom de andre Skolebørn. Udt. i Sj. T. 21, 340 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen har bevilget, at de Bønder i Bierre Herred, der have kontribueret til Engelholms Bros og Laugholms Bygnings Behov, maa faa Respit paa et Aars Tid med at betale den paabudte Skat; dog skulle

de udrede den i det kommende Aar, hvorefter han skal rette sig. Sk. T. 4, 221. K.

22. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len]. Saafremt Oldengælden udover hans Genant i Aar ikke kan beløbe sig til 100 Svin, skal han for et billigt Køb købe saa mange Svin, at han faar et helt Hundrede. Naar de ere temmelig fede, skal han lade dem drive hid. Udt. i Sj. T. 21, 341.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at skaffe denne Kongens Renteskriver 700 gode Svin til Købs i Skanderborg og Aakier Len til en rimelig Pris og desuden lade ham faa de Svin, som han paa Kongens Vegne har faaet til Oldengæld i Aar og kan undvære fra Slottet. Disse Svin samt en Del andre, der ere forskrevne fra andre Len i Nørrejylland, skulle slagtes paa Skanderborg Slot, saaledes som Renteskriveren skal give ham nærmere Besked om. Kongen har i den Anledning sendt sine Slagtere derover, hvilke han i alt skal assistere med Folk og andet nødvendigt. Han skal paase, at Flæsket og alt andet Tilbehør bliver vel forvaret med Salt. Han skal siden skaffe Slagterne bekvemme Skuder, der kunne føre Flæsket urøget til København straks, naar det har ligget sin Tid i Salt. J. T. 6, 333 b.

— Miss. til Jørgen Kaas [Aarhus Len], Christen Holck [Silkeborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Eske Brock [Dronningborg Len] og Ernst Normand [Bygholm Len] om hver i sit Len at skaffe denne Renteriskriver N gode Svin til Købs til en rimelig Pris og desuden lade ham faa de Svin, som de paa Kongens Vegne have oppebaaret i Oldengæld i Aar og kunne undvære fra Slottet. Naar der ikke er mere Olden i Skovene, skulle de lade disse Svin drive til Skanderborg Slot, hvor de siden skulle slagtes. — Christen Holck 300; Jørgen Kaas, Hr. Jørgen Skeel og Eske Brock hver 150; Ernst Normand 50. J. T. 6, 334.

23. Okt. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om straks i bekvem Tid at lade hugge Avnbøge, lade disse kløve og deraf lave 600 Stykker Træ, saa lange som det hermed følgende og med A mærkede Maal udviser, firkantede og i Bredde og Tykkelse, som det med C mærkede Maal viser, endvidere 200 Stykker Træ, i Længden efter det med B mærkede Maal, fir-

kantede og i Bredde og Tykkelse efter Maal C. Sk. T. 4, 221 b. K.

23. Okt. (Kbhvn.). Bestalling for Peder Huen som Regimentsprofos over det jydsk Regiment og fynske Kompagni Knægte. Han skal have Kronens Gaard Nipgaard i Vium Sogn i Silkeborg Len kvit og frit lige med de udskrevne Soldater. J. R. 7, 244 b.

— Miss. til Mogens Kaas om aarlig, først i Marts, at sende 2 Kompagnier Soldater under hans Regiment, „som nest for stoer“, over til København. Udt. i J. T. 6, 334 b.

— Miss. til Ifver Juel. Denne Brevviser Jørgen Jørgensen i Fialting har berettet, at hans Forfædre tidligere have beboet et Bol, kaldet Houssen, i Ifver Juels Len [Bøvling], hvilket Bol for nogen Tid siden er borttaget af Floden og nu staar aldeles øde, medens Jorden er bortlejet til andre. Da han nu har begæret at maatte faa dette Bol i Fæste mod at føre Bygning derpaa og svare den aarlige Afgift deraf, som er indført i Jordebogen, skal Ifver Juel lade ham faa det i Fæste og give ham Tilhold om at opbygge det og aarlig svare den i Jordebogen indførte Rettighed. J. T. 6, 334 b.

24. Okt. (—). Bestalling for Niels Rosenkrantz til Gunderstedgaard som Kaptejn paa et Skib, kaldet David, som Kongen efter den med Cenvirad Adassin, Kejser over Ceylon, oprettede Forening tilsender denne, at skulle begive sig herfra med Skibet til Ostindien til Ceylon. Han skal være Kongen og Kejser Cenvirad Adassin huld og tro efter den af ham udgivne Revers. For hans Tjeneste har Kejseren af Ceylons herværende Gesandt lovet ham 100 Gl. maanedlig, hver Gylden regnet til $\frac{1}{2}$ Sletdlr., hver Maaned regnet til 30 Dage. Hans Officerer, Bøsseskytter, Baadsmænd og andre Søfolk skulle betales maanedsviis efter den ham tilstillede Rulle. Deres Besolding skal begynde, naar de sejle forbi Kronborg ud af Øresund, og endes, naar de komme tilbage igen. De skulle have deres Løn af Kejseren af Ceylon, naar undtages det, som de have faaet paa Haanden her. Niels Rosenkrantz skal være forpligtet til at blive paa Ceylon en 3—4 Aar, som Lejligheden kan kræve det, og hans Folk skulle blive, indtil Kongen kan sende nogle over for at afløse dem. Orig.

25. Okt. (—). Søpas for Peder Nielsen, Skibskap-

tejn, der med Skibet Elephanten skal følge Ofve Gjedde til Tommerup, Kommandør over Kongens Skibsflaade, til Ostindien. Orig. (med Rettelser).

25. Okt. (Kbhvn.). Lignende Søpas for Niels Rosenkrantz, Skibskaptejn paa David. Orig.

— Kvittansiarum til Ofve Gjedde og hans Medarvinger paa deres Fader Brostrup Gjeddes Regnskab af Visborg Slot og Len fra 1. Maj 1608 til 1. Maj 1614. Udt. i Sk. R. 4, 107 b.

26. Okt. (—). Miss. til Laurids Ebbesen. Kongen har til Brug for Salpetersyderen i hans Len [Skanderborg] sendt en Salpeterkedel paa 11 Tønder over; de andre skulle blive sendte over med det allerførste. Laurids Ebbesen skal lade bygge den Salpeterlade, som Salpetersyderen skal bruge til sit Haandværk og til den Materie, han indsamler, og han skal lade den lave ligesaa lang som de i Sjælland byggede Salpeterlader. Naar Laden er færdig, skal han lade Salpetersyderen indsamle saa megen Materiejord, han kan skaffe, men ikke lade noget deraf syde eller lutre, førend Laden er fuld af Materiejord, medmindre da Kongen giver anden Ordre. — Postscriptum: Han skal lade det gamle Hus paa Ladegaarden ved Aakier nedtage og deraf lade bygge en Bolig til Salpetersyderen. J. T. 6, 335.

31. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Kongen sender ham med denne Skipper nogle Skippund Hør og Hamp, som en Del Lensmænd i Nørrejyland allerede have faaet Ordre til at lade Kronens Bønder i deres Len spinde, saaledes som han nærmere kan se af hoslagte Fortegnelse, der viser, hvem det er og hvor meget enhver af dem skal have. Han skal meddele enhver af Lensmændene, at Hørret og Hampen er kommet til Kolding, saa enhver kan kræve det der. J. T. 6, 344 b.

— Ligelydende Miss. til Manderup Parsberg om Hør og Hamp, som er blevet sendt til Aalborg. Udt. i J. T. 6, 345.

1. Nov. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sende Havre til Antvorskov Slot. — Eske Brock [Dronningborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len], Jørgen Kaas [Aarhus Len] og Otte Brahe

Pedersen [Koldinghus Len] hver 400 Tdr. Havre. Udt. i Sj. T. 21, 341.

1. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Steen Brahe [Kallundborg Len], Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] og Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len]. For kort Tid siden¹ have de faaet Ordre til at sende Faar, Lam, Gæs, Høns og Æg til Udspisningen paa Antvorskov Slot. Da Kongen imidlertid nu har erfaret, at Lenets Jordebog ikke kan udrede saa meget, som de have faaet Ordre til at fremsende, og det absolut gøres fornødent paa Antvorskov, skulle de for rede Penge købe saa meget, som de have faaet Ordre til at fremsende, saafremt de ikke kunne skaffe det af Lenets Indkomst, og sende det til Antvorskov, naar Lensmanden dér kræver det. — Postscriptum i Palli Rosenkrantz's Brev: Da Kongen har bragt i Erfaring, at de Stolper, der hugges til Stakitværket omkring Dyrehaven ved Vordingborg Slot, ere altfor smaa, skal han føre Tilsyn med, at de blive huggede og gjorte til Gavns, som det sig bør. Sj. T. 21, 341 b.

— Miss. til Christen Hansen om at hjælpe en Kvinde til Rette, som havde suppliceret til Kongen, saa vidt Lov og Ret er. Udt. i Sj. T. 21, 342.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Som han nærmere vil kunne se af hosfølgende Supplikation, har Kirstine Bendsdatter klaget over, at en, ved Navn Jens Knabe, mod hendes Vilje har krænket hende og bragt hende til Skam. Hun har nok faaet Dom over ham, at han skal staa hende til Rette for denne sin Gerning, men han har ikke villet efterkomme denne Dom, til ikke ringe Foragt for Retten. Det befales i den Anledning Moens Gyldenstjerne, skønt han burde gøre det uden Kongens Skrivelse, at føre skarpt Tilsyn med, at Jens Knabe staaar nævnte Kvindeperson til Rette efter de Domme, hun har erhvervet over ham, saa Retten kan have sin Gang og Kongen blive fri for videre Anmodning af hende. Sk. T. 4, 222. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Borgemestre og Raad i Odense have anmodet Kongen om at laane dem 2000 Rdlr. til St. Knuds Kirkes Bygning paa nogle Maa-

¹ 3. Okt. 1618.

neders eller et Aars Tid, fordi Kirken nu staar i Bygning og ikke uden stor Skade kan forsømmes, skal Holger Rosenkrantz levere dem disse 2000 Rdlr. af den i hans Len paabudte Skat og lade Pengene blive staaende hos dem paa nogle Maaneders eller et Aars Tid, dog skulle de svare 6 p. Ct. Rente af Pengene. — Postscriptum: Han skal straks tilsende Kongen det Gælds-brev, som Borgemestre og Raad udgive paa Pengene. F. T. 3, 499. K.

3. Nov. (Kronborg). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Denne Præstemand, Hr. Rasmus Mikkelsen, har berettet, at han for nogen Tid siden, paa Grund af den nu afdøde Sognepræst i Grenaa's Alderdom og Svaghed, med Byens Samtykke af Borgemestre og Raad er forordnet til at være den gamle Præsts Koadjutor paa den Betingelse, at han, saafremt han blev i Bestillingen, indtil Kaldet blev ledigt, skulde succedere den gamle Sognepræst, hvorpaa Borgemestre og Raad i Kirken have givet ham Haand og Fortrøstning. I Henhold hertil opgav han sin tidligere Bestilling, men da den gamle Sognepræst døde, have de dog kaldet en anden og udelukket Hr. Rasmus. Da han nu har begæret, at han enten maa faa Skoletjenesten i Grenaa, som han tidligere har forestaaet, eller Kapellaniet, skal Jørgen Skeel ved første Lejlighed erklære sig om Grunden til, at Borgemestre og Raad have forbigaaet Hr. Rasmus, og om, hvorledes han har forholdt sig i Levnet og Lærdom. medens han har betjent Menigheden og siden han kom fra Kaldet, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare, om han kan være dygtig til igen at betjene et Kald. J. T. 6, 336.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Hr. Rasmus Mikkelsen, forhen Præst i Grenaa, har for nogen Tid siden baade skriftlig og mundtlig ladet sig forlyde med, at han, da Kaldet i Byen blev ledigt, er bleven forskudt fra dette og en anden foretrukket for ham, fordi han paa Prædikestolen i Grenaa straffede Borgemesterens Søn, der havde bedrevet baade Hor og Mord, men alligevel fik Tilladelse til at opholde sig i Byen. Jørgen Skeel skal flittigt lade undersøge, om Borgemesterens Søn har gjort sig skyldig i saadanne Laster, og i saa Fald paase, at han bliver tilbørligt straffet. Ligeledes skal han lade dem tiltale, der have huset og hjemmet ham som en kendt

Manddraber, saa de kunne komme til at staa tilbørligt til Rette. J. T. 6, 335 b.

4. Nov. (Kronborg). Aab. Brev om, at Herman von der Decken, Slotsfoged paa Kronborg, indtil videre maa nyde og bruge den Fiskedam ved Skoven ovenfor Lundegaard, som afdøde Hans Schreyter, forhen Slotsfoged paa Kronborg, tidligere havde i Brug. Sj. R. 16, 366.

5. Nov. (—). Miss. til Kapitlet i Roskilde Domkirke. Da Kongen har bevilget sin Hofprædikant M. Madts Jensen, at han indtil videre maa regnes lige med en privilegeret Kannik i Roskilde Kapitel med Hensyn til Option, Senium og anden Kapitels Frihed, skal Kapitlet, saalænge M. Madts Jensen er forhindret i Kongens Tjeneste og indtil videre, holde ham for en privilegeret Kannik og forunde ham at komme til Option og Senium lige med de residerende Kanniker. Denne Benaadning skal begynde straks med det, som kan tilfalde ham efter Peder Galt. Sj. T. 21, 342.

— Ligelydende Miss. til Kapitlet i Roskilde angaaende Melkior Instrumentist. Udt. i Sj. T. 21, 342. Orig. (dat. 3. Nov.).

— Miss. til Sigvort Beck om at forhøre sig flittigt efter en Købmand, der vil købe den Rug, som i Aar kan undværes af Draxholm Lens Indkomst. Købmanden skal selv lade Rugen hente. Udt. i Sj. T. 21, 342 b.

6. Nov. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de udskrevne Soldater i hans Len [Dragsholm] lade de Gaarde, de bo paa, helt forfalde, skal han lade de Personer, der saaledes have ladet deres Gaarde forfalde, tiltale med Retten paa Herredsting og Birketing, tage Dom over dem og herefter paase, at de Soldatergaarde, der allerede ere forfaldne, igen blive opbyggede og holdte ved Magt. Da en Del af Soldaterne ogsaa understaar sig til at forhugge de til deres Gaarde liggende Skove, skal han til Tinge forbyde de udskrevne Bønder herefter at hugge noget i Oldenskovene, medmindre det bliver udvist dem af ham eller hans Fuldmægtig. Hvis nogen alligevel drister sig dertil, skal han lade dem tiltale derfor og lade dem tilbørligt straffe. Da en af de udskrevne Bønder, ved Navn Jens Grønhafve, imod 8 Mænds Syn og Olluf Rosensparres eget Forbud har hugget 2 store Ol-

dentræer, skal Olluf Rosensparre ligeledes lade procedere mod ham med Retten. Olluf Rosensparre skal til Jagtgaardens Behov der i Lenet lade lave nogle Stalde, saaledes som det gøres nødvendigt. Sj. T. 21, 342 b.

6. Nov. (Kronborg). Miss. til Tage Thott om at lade Saxstrup Mølle, der for nogen Tid siden brændte, opbygge med saa ringe Bekostning som muligt og føre denne til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 222 b. K.

8. Nov. (—). Miss. til Neils Basse om igen at indsende sin Bestalling til Kancelliet, da han paa Grund af sin Svagthed skal være forskaanet for Tjenesten. Udt. i Sj. T. 21, 343.

— Miss. til Steen Brahe. Da Kongen af den af ham til Kancelliet indsendte Fortegnelse har set, at en Del af Bønderne i hans Len [Kallundborg] ikke kunne udrede deres Landgilde efter Jordebogen, bevilger Kongen, at de i Aar maa forskaanes for Restancen, dog skal den saa snart som muligt igen indkræves af dem. Da han har anmodet om Tilladelse til at maatte bortlaane 5 Læster Byg og 1 Læst Rug til nogle af Kronens Bønder til Sædekorn, befales det ham til Kancelliet at indsende en Fortegnelse over, hvor meget enhver af Bønderne har behov at laane. Sj. T. 21, 343.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sælge Kronens Rug, Mel og Byg i deres Len: i Sjælland: Steen Brahe [Kallundborg Len], Key Rantzau [Københavns Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Ebbe Munk [Antvorskov Len], dog skal Ebbe Munk beholde 40 Læster Malt til Brug paa Holmen og paa Kongens Skibe og nogle Læster Byg til Teglbrænderne. — I Jylland: Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len], Hr. Albret Skeel [Riberhus Len], Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len] for saa vidt Stifterns Korn angaar, da han ellers har Lenet paa Afgift, Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len], Ernst Normand [Bygholm Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], saa vidt Rugen angaar, da Kongen har bevilget, at Johan de Willom maa faa Maltet og Bygget i Betaling, Jørgen Kaas [Aarhusgaard Len], Christen Holck [Silkeborg Len], Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Anders Friis [Sejlstrup Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len], for saa vidt angaar Brokornet, Stifterns Korn og Kornet fra det underlagte Gods, hvorfor der gøres særskilt Regnskab. — I Skaane: Sigvort Grubbe [Malmøhus Len],

Tagge Thott [Landskrone Len], saa vidt Stiftets Korn angaar, da han har Lenet paa Afgift, Otte Marsvin [Kristianstad Len] og Mougens Gyldenstjerne [Varberg Len]. Sj. T. 21, 343 b. Orig. (til Mogens Gyldenstjerne).

8. Nov. (Kronborg). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da det er storligen magtpaaliggende, at Befæstningen Christianstad, som Kongen har ladet anlægge til synderlig Bestyrkelse for Riget, bliver vel forvaret og mainteneret, og der, naar der holdes Marked, kommer mange fremmede og udenlandske Folk did, skal Anders Sinklar, for at der kan holdes bedre Opsigt med alt, altid, naar der holdes Marked i Christianstad, sende et Kompagni Knægte did, der kan holde Vagt i Portene, medens Markedet staar paa. Han skal give de Officerer, der kommandere Kompagniet, Tilhold om, at de og deres Soldater skulle opholde sig paa de Steder, hvor de bør være, i deres Gæver og ikke løbe rundt paa Markedet eller give sig til Drik, saa baade Officerer og Soldater i alle Tilfælde kunne være i god Beredskab, hvis der uformodet skulde komme noget paa eller der skulde opstaa Tumult i Byen. Sk. T. 4, 223 b. K.

— Mandat om, at Svin, Heste, Fæ eller Kvæg ikke maa stige op paa Volden ved Christianstad. Sk. R. 4, 107 b. (Tr.: CCD. III. 549 f.).

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen sender ham hermed et aabent Mandat om, at ingen Borgere maa lade deres Svin, Fæ, Heste eller andet Kvæg komme paa Volden omkring Befæstningen Christianstad, med Ordre til at lade det forkynde for Borgerne, paase, at det bliver tilbørligt overholdt, og at de, der overtræde det, blive tilbørligt straffede. Sk. T. 4, 223. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at lade Gravene omkring Byen [Halmstad] støve, saa de med det første kunne løbe fulde af Vand, og straks begynde med at lade Skytset føre paa Volden, men efterhaanden og i Ro og Mag („algemach“), dog skal det være ført op derpaa inden Nytaarsdag. — Postscriptum: Han skal bestille 3 eller 4 gode og bekvemme Losementer i Halmstad, hvori de svenske Kommissærer, der med det første ventes did, kunne logeres og for Penge faa, hvad de behøve. Sk. T. 4, 222 b. K.

— Miss. til Ifver Juel, Knud Gyldenstjerne Hendriksen,

Otte Skeel og Niels Krag om ved første mulige Lejlighed at efterkomme den for nogen Tid siden til dem udgaaede Befaling angaaende Jomfru Kierstine Skeels Værgemaal, som Kield Brockenhuus's Arvinger skulle levere fra sig til Palle Rodsteen, og enten forlige dem i Mindelighed eller afsige Dom mellem dem om de Mangler, som der maatte være i Kield Brockenhuus's Regnskab for den Tid, han har forestaaet Jomfru Kierstine Skeels Værgemaal, og om de andre Stridigheder, der maatte opstaa mellem dem, saa de en Gang for alle kunne komme til Ende dermed. J. T. 6, 337.

8. Nov. (Kronborg). Miss. til Palle Rodsteen. Paa hans Begæring tillades det ham at sælge saa meget af Jomfru Kiersten Skeels Gods, som maatte være nødvendigt, til Betaling af hendes egen bevislige Gæld, dog skal det ske i Overværelse af og med Vidende af hendes nærmeste Slægt og Venner. J. T. 6, 338.

9. Nov. (—). Miss. til Manderup Parsberg. Niels Bild har berettet, at Byfogden i Aalborg af Landsdommerne i Nørrejylland er tilfunden at skulle dømme i en Sag mellem ham og Hermand Jensen, Borger i Aalborg, men endnu ikke har gjort det, idet han beraaber sig paa, at Hermand Jensen har indstævnet Niels Bild til den første Herredag, der bliver holdt her i Danmark. Manderup Parsberg skal i den Anledning give Byfogden Tilhold om endelig at dømme i de Punkter i denne Sag, som han bør dømme i, og som ikke ere indstævnedede for Kongen selv og Danmarks Riges Raad. J. T. 6, 339 b.

10. Nov. (—). Oprejningsbrev for Jacob Kræmmer, Madts Lafve, Povel Skomager, Jens Skrædder, Peder Pedersen, Niels Sejermager, Frits Guldsmed, Laurits Blaalund, Mikkell Maler, Tyge Snedker, Niels Hald, Mats Giertsen og Villumb Fuglefænger, alle Borgere i Kallundborg, som for nogen Tid siden paa Sjællandsfar Landsting ere blevne fældede, fordi de have svoret en Kvinde til Ilden, der siden skal være frikendt af Landsdommeren. De have nu udgivet deres Bøder for denne Forseelse. Sj. R. 16, 366 b.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om uden nogen Indsigelse i nogen Maade at admittere Rentemestrene til Kirkeværgedømmet i Roskilde. Udt. i Sj. T. 21, 344.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hermand Ub-

bing, Borger i Danzig, eller hans Tjener frit passere gennem Sundet med 24 slette Foder Vin, der tilhøre Kongen af Polen, dog skal den Skipper, der fremfører Vinen, nøjagtig certificere, at den tilhører Kongen af Polen. Udt. i Sj. T. 21, 344 b.

10. Nov. (Kronborg). Miss. til Mogens Pax om at modtage 2 Gaarde i Abbeltved, som afdøde Hans Simensen hidtil har været forlenet med, [under Roskildegaard], indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab af dem, dog skal Hans Simensens Enke nyde Naadensaar. Udt. i Sj. T. 21, 344 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da han har indberettet, at der i hans Len [Kristianstad] findes nogle Bønder, som nylig have overtaget Gaarde og derfor ikke ere i Stand til at udgive den paabudte Skat, bevilger Kongen, for at disse Bønder bedre kunne komme sig, at de, der ere saa forarmede, at de ikke kunne udrede Skatten i Aar, maa forskaanes dermed indtil ad Aare, dog skulle de bestemt svare den til Mortensdag 1619. Sk. T. 4, 224. K.

— Miss. til Erik Mormand. Da Jomfru Soffie Lindenov, der er indgivet i Maribo Kloster, har begæret at faa beskikket en anden Væрге i Stedet for afdøde Otte Lindenov til Borrebye, der hidtil efter Kongens Befaling har været Væрге for hende, befales det ham at overtage Værgemaaliet for Jomfru Soffie Lindenov. Sm. T. 6, 151. K.

— Miss. til Eske Bilde. Da Fru Anne Kaas til Taarup, Bredbiørn Bilds Enke, har begæret noget Mariager Klosters Gods i Finds Herred, nemlig 3 Gaarde og 3 Gadehuse, hvoraf det ene er øde, i Kvolis By og Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Skalmstrup og Skalmstrup Mølle, til Mageskifte for 2 Gaarde i Friisdal, 1 Gaard i Stisterup og Stisterup Mølle i Gislom Herred i Himmer Syssel, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om det Gods, Fru Anne Kaas begærer til Mageskifte, kan undværes fra Lenet, og om Kronen kan faa Fyldest i alle Henseender i det af hende tilbudte Gods, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give hende tilbørligt Svar. J. T. 6, 338.

— Miss. til Eske Bilde om at lade nogle Geværer forvare i Mariager Klosters Kirke, naar de blive sendte til ham. Udt. i J. T. 6, 339 b.

12. Nov. (Kronborg). Forordning om Forbud mod Laan til eller Handel med Baadsmænd og Bøsseskytter. Sj. R. 16, 367 b. K. (Tr.: CCD. III. 550 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om strænge-
ligen at overholde et af Kongen udstedt Mandat angaaende
dem, der herefter borge eller afkøbe Baadsmænd eller
Bøsseskytter noget. Udt. i Sj. T. 21, 344 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har ladet udgaa
en Forordning om de Folk i København, der unde nogen af
Kongens Baadsmænd eller Bøsseskytter Varer paa Borg eller
afkøbe dem deres Klæder, skulle de rette sig herefter og ikke
tillade, at nogen faar Betaling paa Rentekammeret for
Varer, som han har afhændet paa Borg til Baadsmænd
eller Bøsseskytter. Sj. T. 21, 345.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om alvor-
ligt at forbyde, at nogen sælger Akvavit eller Brændevin
paa Gaderne; hvis nogen gør det, skal han i 3 Dage efter
hinanden sættes i Halsjærnet paa et Hjørne. De skulle føre
flittigt Tilsyn hermed. Udt. i Sj. T. 21, 344 b. (Tr.: CCD.
III. 550. KD. V. 32).

— Aab. Brev om, at nedennævnte Købstæder skulle holde
Bøsseskytter efter følgende Fortegnelse: Malmø 26; Helsingør
20; Ystad 17; Landskrone og Helsingborg hver 15; Lund og
Trelleborg hver 14; Ronneby 9; Simmershavn 8; Falsterbo,
Skanør og Laholm hver 5; Sølvitsborg ligesaa mange som hid-
til. Det befales Borgemestre og Raad at drage Omsorg for, at
Borgelejepengene blive udredede til de to sædvanlige Terminer.
Sj. R. 16, 368. Sk. R. 4, 108 b.

— Mageskifte mellem Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens
Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, og Kronen. F. R.
3, 278. K. (Se Kr. Sk.).

13. Nov. (—). Miss. til Christoffer Gjøe. Kongen har
bragt i Erfaring, at Sognemændene i Strøby og Varpeslef
Sogne i hans Len imod Forbuddet og dets Mening sammen med
Herredsprovsten have kaldet Herredsprovstens egen Søn til
deres Sognepræst. Kongen har nu kasseret dette Kald og
beskikket Hr. Villom Lemvig til at betjene Sognene, hvorfor
Christoffer Gjøe skal give Sognemændene Tilhold om at holde
ham for deres Sognepræst. Sj. T. 21, 345.

13. Nov. (Kronborg). Miss. til Mogens Pax. Kongen har for kort Tid siden¹ befalet Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, at tiltale Borgemestre, Raad og menige Borgerskab i Ringsted, saa mange som have været med til at give Jacob Andersen, forhen Skriver i Ringsted Kloster, der havde angivet Hr. Hans i Harrested for Kongen, et godt Skudsmaal, og tage Dom over dem. Ligeledes har Axel Urne paa Kongens Vegne Tiltale til Laurits Jude i Kiuringe paa de højlærdes Gods, fordi Laurits Jude skal have afbrudt 3 Væggerum Hus af en Klostergaard i Kiuringe, som han har fæstet, og har ladet hugge i den til Gaarden liggende Skovlod uden Axel Urnes Tilladelse, for hvilken Gerning Laurits Jude er dømt til at staa til Rette som for andet uhjemlet og for Tyveri, hvilken Dom Axel Urne ser sig foraarsaget til at indstævne for Landstinget. Da Axel Urne ikke baade kan være Sagsøger og Dommer i samme Sag, skal Mogens Pax sidde i Dommers Sted, medens disse Sager forhøres, indstævne de stridende Parter i Rette for sig, nøje undersøge al Lejligheden, skille dem ad ved en retfærdig Dom og give sine Domme klarlig beskrevne. Sj. T. 21, 345 b.

— Miss. til nogle Lensmænd. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til, at de til Foraaret skulle fremsende saa mange Skibstømmermænd, som de kunne skaffe i deres Len, til København for at arbejde for Kongen. Kongen har dog nu bragt i Erfaring, at foruden de Skibstømmermænd, som de i Henhold til denne Befaling have fremsendt, findes der endnu i Lenet følgende Skibstømmermænd, der enten ere blevne forstukne og skjulte af Folk, der bruge deres Arbejde, eller ikke have faaet Tilhold om at indstille sig, saaledes som de billigvis burde have faaet. De skulle derfor med det første erklære sig til Kongen om, hvorfor Kongens første Befaling ikke er bleven efterkommet, og siden, indtil anden Ordre gives, passe alvorligt paa, at der ingen Skibstømmermænd blive tilbage i Købstæderne i deres Len, for at Kongen ikke skal lide noget Afbræk paa sit Arbejde paa Grund af saadan Forsømmelse. — I Aalborg Søfren Skibsbygger, Jacob Mikkelsen, Niels Jensen, Laurids Jørgensen, Jacob Pedersen, Otte

¹ 22. Okt. 1618.

Pedersen, Envold Nielsen Kolding, Rasmus Pedersen og Neils Christensen Hals; i Sæby Neils Langeland og Lauridts Clausen; i Randers Rasmus Tømmermand; i Skagen Christen Bertelsen, Jens Tømmermand og Laurids Pallesen; i Aarhus Ebbe Tømmermand; i Varberg Søfren Andersen, Holger Bentesen, Claus Baadsmand, Mogens Krabbe, Børge Mikkelsen, Jens Fisker, Bent Thursen og Anders Blyestrup; i Æbeltoft Neils Lassen, Rasmus Neilsen, Jens Rasmussen Boeslundt og Peder Mikkelsen; i Grenaa Søfren Neilsen; i Ronneby Anders Neilsen, Jep Tømmermand og endnu 1 Person; i Skelskør Jacob Boessen og Claus Thrane; i Stubbe-købing Anders Eriksen; i Vordingborg Erik Klant; i Horsens Neils Thornboe og Anders Laursen; i Nykøbing paa Mors Peder Jensen og Jost Andersen; i Flensborg Bunde Tømmermand, Claus Hansen, Hans Hansen, Laurs Heisel, Jørgen Thembstol, Christen Jensen, Petter Thomissen, Petter Tømmermand, Heiden Andersen og Hans Hollænder; i Marstrand Strange Ollufsen, Olluf Strange-sen, Povel Tømmermand, Thord paa Trappen, Thord Tømmermand, Arfved Ardtsensen, Jens Jensen, Christoffer Hansen, Olluf Eriksen, Anders Thorbiørnsen, Hans Ollufsen, Thomis Jensen, Hans Tømmermand, Anders Tømmermand, Peder Engelbretsen og Erik Keddelbanchel; i Kongelf Anders Mortensen og hans 2 Sønner, Svening Amundsen, Neils Andersen og Laurs Allebye; i Rensborg Claus Carstensen, Morten Greve og Hans Bloch; i Kolding Hans Boessen, Peder Boessen, Christen Siesten og Neils Møller. Sj. T. 21, 346 b.

13. Nov. (Kronborg). Forleningsbrev for Peder Galt til Tisselholt paa det nu ledige Præbende og Kannikedømme i Lund Domkirke. Han maa blive boende paa sit eget, hvor det lyster ham, indtil han operer og faar saa meget i Lund Kapitel, at han kan residere og have sit Ophold deraf. Saasart det sker, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 109.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med at opkræve Skat af de Indester, der sidde til Huse hos Soldaterne i hans Len [Varberg]. Det befales ham i den Anledning ikke at forskaane nogen, hverken Indester eller andre, der bruge Jord med Soldaterne, for Skatten, naar undtages Hovedmanden paa Gaarden, der er udskreven til at holde Soldat. Sk. T. 4, 224 b. K. Orig.

13. Nov. (Kronborg). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han har berettet, at en Person, som er løben bort af Kongens Tjeneste, er forrykt i Hovedet og skal være draget syg af Tjenesten og endnu være syg, gives der ham herved Ordre til ikke at procedere videre mod ham, men lade ham komme over til Frederiksborg Slot, naar han bliver til Pas og Arbejdet gaar for sig. F. T. 3, 500.

14. Nov. (—). Miss. til begge Rentemestrene om at gøre Afregning med disse Ingeniører, der have arbejdet paa Christianstads Befæstning, og betale dem, hvad der med Rette kan tilkomme dem. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 349.

— Miss. til Tage Thott. Som han af vedlagte Kopi af Supplikationen nærmere kan erfare, har en Bonde i hans Len, Peder Haagensen i Orderup, beklaget sig til Kongen over Tage Thotts Ridefoged Peder Thomessen, der ved en Seddel har forbudt hans Sognepræst at admittere ham til det højværdige Sakramente, idet Ridefogden skal være hans Fred mægtig, fordi Peder Haagensen skal have været med til at anmode Kongen om, at nogle nye Paalæg, der vare paalagte ham og nogle andre Kronens Bønder, maatte blive afskaffede. Han er dog ikke bleven lovlig kaldet og stævnet efter Recessen til den Dom, der saaledes er erhvervet paa hans Fred, og han besværer sig ogsaa over, at han i andre Maader er forurettet af Ridefogden. Da han nu har anmodet Kongen om at sørge for, at han i sin store Nød og Trang bliver hjulpet til Rette og forsvaret mod Vold og Uret, befaler Kongen herved alvorligt Tage Thott med det allerførste at erklære sig udførligt om disse Besværinger og, hvis hans Ridefoged findes at være skyldig, da selv at lade denne tiltale og staa til Rette og hjælpe Peder Haagensen til Ret. Han burde selv have haft flittigt Tilsyn hermed, da Kongen ikke vil, at hans Bønder skulle eftertrages for en ringe Sag og for at have tilkendegivet deres Nød for Kongen som deres højeste Øvrighed, endsige da afholdes fra den kristne Kirkes Frihed. Han skal ogsaa erklære sig til Kongen om, hvorfor Peder Haagensen er bleven udskreven til at holde Soldat, da Tage Thotts Foged var hans Fred mægtig og saaledes har ladet en fredløs Mand udskrive til at holde Soldat, og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf udførligt kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 225. K.

15. Nov. (Kronborg). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. For kort Tid siden har han i Kancelliet erklæret, at den Havre, som var forskreven herover fra hans Len [Kalø] til Kongens egne Hestes Udfodring, ikke kan sendes af Lenets Indkomst, da Jordebogen ikke formaar at yde mere Havre, end han behøver til sin Genant. Kongen har i den Anledning straks ladet spørge paa Renteriet og dér erfaret, at han til sidste 1. Maj var bleven Kronen 599¹/₂ Td. Havre skyldig, hvilke han har solgt til 2 slette Mark pr. Tønde og indført i Regnskabet, hvorom der er gjort Antegnelse, da hans Skriver sidst var her med Regnskabet, eftersom Havren burde have været sendt herover og ikke solgt, da Kongen selv havde Brug for den. Det befales ham derfor at fremsende den Havre, hvorom han tidligere har faaet Skrivelse, da Kongen ikke vil lade det passere, at han saaledes har solgt Havren. J. T. 6, 340.

16. Nov. (—). Aab. Brev om, at nedennævnte Købstæder herefter skulle udgive Penge til Baadsmanshold, 7 Sk. danske paa hver Person om Dagen, fra sidste 1. Nov. til Paaskeaften. Det befales Borgemestre og Raad at drage Omsorg for, at Baadsmansholdspengene blive udredede, den ene Halvpart straks til nærværende Bøsseskytte, den anden Halvpart straks til Foraaret. — Fortegnelse over, hvor mange Personer Købstæderne skulle holde: I Jylland: Ribe og Aalborg hver 47; Randers og Aarhus hver 24; Kolding 20; Horsens 17; Skagen 14; Vejle 12; Æbeltoft, Lemvig, Thisted, Ringkøbing og Sæby hver 11; Grenaa og Skive hver 10; Hjørring 9; Holstebro 8; Varde 7 og Hobro 6. — I Sjælland: Køge 20; Næstved 16; Kallundborg 14; Slangerup 13; Skelskør, Holbæk og Slagelse hver 12; Nykøbing i Aads Herred 11; Vordingborg 10; Stege 8; Heddinge og Præstø hver 7; Ringsted 5. — Paa Laaland og Falster: Nakskov 20; Maribo 14; Nysted, Stubbekøbing og Saxkøbing hver 10. — Paa Fyen: Odense 20; Svendborg 18; Kerteminde 16; Bogense 15; Faaborg og Nyborg hver 14; Assens 13; Middelfart 10; Rudkøbing 6. Sj. R. 16, 368 b.¹

17. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Jørgen Lunge

¹ Tr.: Aktst. etc., udg. af Fyens lit. Selsk. I. 161 f. Ribe Avis 1834. Nr. 38. Tillæg.

[Vestervig Len] og Manderup Parsberg [Aalborghus Len]. For nogen Tid siden har Kongen givet Mogens Kaas til Støfringgaard, Øverste for det jyske Regiment Knægte og Embedsmand paa Ørum Slot, Ordre til nu i Vinter, naar det bliver Føre, at lade nogle Skibsplanker og noget Tømmer føre fra det Sted, hvor det er strandet og nu ført til, til Løgstør ud af Grunden, hvor Kongen siden kan lade sine Skibe hente det. Da Kronens Bønder i Ørum Len ikke alene kunne fremføre Tømmeret, skulle de give de Kronens Bønder i deres Len, der bo nærmest og nogenlunde kunne hjælpe til med at udage Tømmeret, Ordre til med det første at hjælpe med til at age det til Løgstør. J. T. 6, 341.

18. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Steen Brahe, Ebbe Munk, Palli Rosenkrantz, Laurids Grubbe, Jørgen Grubbe og Christen Hansen om paa det allerflittigste at lade søge efter en Person, som har begaaet et grueligt Mord i Frederiksborg Len og sende ham velforvaret til København, hvis de kunne faa fat i ham. Udt. i Sj. T. 21, 349.

— Miss. til Hr. Gert Rantzau. En, ved Navn Laurids, der er barnefødt enten i Slesvig eller Holsten, har for nogle faa Dage siden begaaet et grueligt Mord paa en Præst, dennes Hustru og 2 andre Personer. Da det kan formodes, at han paa Flugten begiver sig der over, hvorfra han er kommen, skal han i sit Len og ellers i Fyrstendømmerne, saa vidt muligt er, paa det allerflittigste lade søge efter denne Misgerningsmand, der er en firskaaren undersætsig Karl med et spidst rødgult Skæg og opstrøgen Knebelsbart, i en hvid Troje eller ulden Skjorte. Saasnart han faar fat i ham, skal han sende ham her til Slottet. J. T. 6, 342.

— Miss. til Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odensegaard Len], Marqvor Bilde [Rugaard Len], Corfidts Rud [Hindsgavl Len] og Jørgen Brahe [Hagenskov Len] om paa Kongens Vegne at anmode de Adelige, der bo eller eje Gods i deres Len, om at tillade, at deres Bønder maa forandre Vidden paa deres Vogne, ligesom de have faaet Ordre om at lade Kronens Bønder gøre, og paase, at ingen, hverken gejstlige, Købstadmænd, Bønder, saa vel Kronens som Adelens og andres, eller de udskrevne Soldater, køre med andre Vogne end dem, der ere forandrede efter det tidligere befalede Maal, efter

førstkommende Fastelavn. Hvis nogen handler herimod efter denne Tid, skulle de ikke forandrede Vogne sønderhugges, hvor de træffes, enten i Købstæderne eller paa Vejene. F. T. 3, 500. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

18. Nov. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Laurids Ebbesen [Skanderborg og Aakær Len], Ernst Normand [Stjernholm Len] og Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len] med Hensyn til de Adelige, der bo i deres Len eller have Gods dér. J. T. 6, 341 b.

19. Nov. (—). Miss. til Laurids Ebbesen om, at Bønderne i Nebel By og Sogn, der paa Grund af Grødens Misvækst i Aar ikke kunne udrede deres Landgilde, maa svare den til næste Aar. Udt. i J. T. 6, 342 b.

24. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Steen Brahe, Olluf Rosenparre, Jacob Ulfeldt, Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz om at møde i Halmstad den 20. Jan., naar den sidste Termis Penge skulle erlægges. Udt. i Sj. T. 21, 349.

— Kvittansiarum til Christoffer Ulfeldt paa hans Regnskab af Hellenekirkes Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1618. Udt. i Sk. R. 4, 110.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard og Verner Parsberg til Siødal. Da Hans Lykke til Krabbesholm med det første vil skifte med sine Børn, saa disse kunne vide, hvad der med Rette er tilfalden dem efter deres afdøde Moder, Fru Johanne Parsberg, baade i Jordegods og Løsøre, skulle de indrette sig paa at kunne være til Stede, naar Skiftet skal foregaa, og paatage sig Værgemaalet for Hans Lykkes Børn ved dette. De skulle paase, at der ikke vederfares Børnene andet end hvad billigt og ret er, og give deres Forretning ved Skiftet beskreven fra sig. J. T. 6, 342 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard har begæret 2 Kronens Gaarde i Store Fulden i Morslet Sogn i Ning Herred i Skanderborg Len til Mageskifte, skal han ved første Lejlighed erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kunne undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 343.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard til Mageskifte for noget Krongods vil udlægge Kronen 1 Gaard i Hommo By og Sogn i Sønder Herred, 1 Gaard

i Basballe i Agri Sogn i Mols Herred og hendes Part i 1 Gaard i Grønfeld¹ i samme Sogn, skal han med det første undersøge dette Gods, om det er godt for sin Landgilde og hvor stor hendes Part i Gaarden i Grønfeld er, og erklære sig til Kongen derom. J. T. 6, 343 b.

25. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Ofve Gjedde. Kongen har for nogen Tid siden ladet udgaa aabent Brev om, at ingen Danske eller Norske maa tjene som Skibs- eller Baadsfolk paa fremmede Steder og at de, der kunne træffes paa fremmede Nationers Skibe, skulle straffes. Kongen har dog nu bevilget sine synderlig gode Venner, Generalstaterne i Nederlandene, at ingen af hans Undersaatter, som maatte være i deres Tjeneste, maa molesteres derfor hverken i Ostindien eller hvor han ellers maatte komme med Kongens Skibsflaade. Hvis han derfor paa Generalstaternes Skibe skulde træffe Folk, der ere fødte i Kongens Riger og Lande, skal han uhindret lade dem passere og forblive i den Tjeneste, hvori de nu ere. Sj. T. 21, 349 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] og Tage Thott [Landskrone Len] i Skaane, Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Holger Rosenkrantz [Odense Len], Jørgen Brahe [Hagenskov Len] og Corfidts Rud [Hindsgavl Len] i Fyen; Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len], Jørgen Kaas [Aarhus Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Eske Bilde [Mariager Kloster], Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len] og Hr. Albret Skeel [Riberhus Len]. Kongen har anset det for godt at bringe den ostindiske Fart paa Fode i sine Riger, til Bedste for sine Undersaatter, og ser ikke gerne, at den bliver dreven for fremmede Penge, for at Handelen desto bestandigere kan blive hos hans Undersaatter. De skulle derfor give de fornemste og mest formuende blandt Borgerskabet i de dem underlagte Købstæder Tilhold om, at enhver efter sin Formue skal participere og gøre Indlæg i Kompagniet. Findes der nogen, som ikke straks kan skaffe Pengene, vil Kongen laane ham dem mod en rimelig Rente og

¹ J. T. har her ved en Fejlskrift: Grønsløt.

nøjagtig Forvaring. Hvis nogen tilbyder at ville udlægge Pengene i visse Terminer, maa de ogsaa antage disse. De skulle ved allerførste Lejlighed tilsende Kongen en af Participanterne selv med egen Haand skreven Fortegnelse over dem. Kongen vil være disse bevaagen med al Gunst. Sj. T. 21, 350. Orig. til Jakob Ulfeldt.

25. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott paa Laugholm om, straks og medens det er Opholdsføre, at lade hugge saa meget Hjultømmer, som 4 Skuder kunne føre, og lade det føre ned til Ladestedet. Til Foraaret skal han lade det sende til København. K. Udt. i Sk. T. 4, 226.

— Miss. til Sigvort Grubbe om uhindret at lade Jacob Mikkelsen, Tolder i København, udskibe 80 Tdr. Havre fra Malmø til København til hans eget Behov. K. Udt. i Sk. T. 4, 226 b.

27. Nov. (—). Oprejsningsbrev for Mogens Jacobsen Smed, Peder Jensen og Jep Stierb (ligelydende med Oprejsningsbrevet af 10. Nov. 1618 og i samme Sag). Udt. i Sj. R. 16, 367 b.

— Miss. til Christen Hansen om at lade et Ølkar køre til Frederiksborg, saasnart det bliver overleveret ham af Hr. Anders Bilde, hos hvem det er bestilt. Udt. i Sj. T. 21, 350 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om, at han nu i Vinter, medens Føret paastaar, skal lade hugge Tømmer til 2 Pramme, der skulle bruges i Engelholms Aa, i Helsingborg Lens Skove og siden lade Tømmeret føre til Engelholm, hvor han med den ringest mulige Bekostning skal lade de 2 Pramme lave. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. K. Udt. i Sk. T. 4, 226.

28. Nov. (—). Miss. til Fru Anne Brahe. Da Kongen har sendt sin Tømmermand op til Sølvitsborg Len for at ophugge et Hus, 2 Lofter højt og 50 Bindinger langt, hvilket Hus Kongen siden vil have hentet herved og opsat paa Frederiksborg Slot, skal hun af fornede Egetræer og saadant Tømmer, som Stalden sidst blev ophugget af, udvise Tømmermanden saa meget Tømmer, som maatte gøres behov til Huset, og føre flittigt Tilsyn med, at Arbejdet bliver gjort til Gavns. K. Sk. T. 4, 226.

30. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Kannikerne i Roskilde. Hr. Jørgen Schult, Domherre i Bremen og Kongens Søn Hertug Frederiks Kammerjunker, har berettet, at han i Roskilde Kapitel bliver anmodet om forskelligt, der er imod Billighed. Da han er fremmed her i Riget og ikke synderlig bevandret i dette Riges Ret og Konstitutioner, tilmed er forhindret i Kongens daglige Tjeneste, anmoder Kongen Kapitlet om paa Jørgen Schultes Vegne at have Indseende med, at der ikke vederfares ham andet, enten af Kapitlet eller nogen af dets Medlemmer, end hvad der er billigt og i Overensstemmelse med Kapitlets Statuter, saa han ikke skal faa Aarsag til yderligere at beklage sig. Sj. T. 21, 350 b.

— Miss. til Lauridts Grubbe. Kongen har givet Ordre til, at nærværende to fangne Personer, Mand og Kvinde, der begge ere ægtegifte, men ere løbne bort med hinanden fra deres ægte Staldbrødre, skulle sendes over til hans Len, hvor de høre hjemme og hvorfra de ere komne. Det befales ham at modtage dem, lade dem tiltale med Retten og straffe for deres Forseelse. Sm. T. 6, 152. K.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Kongen har givet denne Tømmermand Jørgen Søfrensen, Borger i Kolding, Ordre til i Koldinghus Lens Skove at hugge saa meget Tømmer til Indholter, Køle og Stavne, at der kan bygges 4 store Skibsbaade, hver 15 Al. i Kølen, deraf, dog maa han ikke hugge eller lade hugge andet dertil end Grene, som ikke kunne være Skoven til nogen Skade og kunne være tjenlige til det Brug. Otte Brahe skal udvise ham dette Tømmer og tilholde ham til med det allerførste at begynde paa Arbejdet. J. T. 6, 344.

31. Nov.¹ (—). Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har bevilget, at Kongen af Polen maa faa en Skibsladning guldlandske Sten, skal Detlef Holck lade Kongen af Polens Fuld-

¹ K. har oprindelig været dateret: 31. Okt., men Oktober er siden rettet til November, uden at Tallet er blevet rettet. Muligvis bør Brevet henføres til en af de første Dage i November; 31. Nov. kan jo i hvert Fald ikke være rigtig.

mægtig faa Stenene for Betaling og mod Erlæggelse af sædvanlig Rettighed til Kronen. K. Udt. i Sk. T. 4, 226 b.

[Nov.]¹ Miss. til Niels Gaas, Jacob Gabrielsen og Knud Steensen. Da Hendrik Jespersen til Holm ved første Lejlighed agter at skifte med sine Børn efter sin forrige afdøde Hustru² og Børnenes rette Lavvæрге og Formyndere paa Grund af Svaghed ikke kan være til Stede ved Skiftet, skulle de samtligen indrette deres Lejlighed efter at være til Stede ved Skiftet, paase, at Børnene faa hvad der efter Retten og Landsloven tilkommer dem efter deres Moder, og give beskrevet, hvad de forhandle ved Skiftet. F. T. 3, 501.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Bertel Hansen, Forstander for Hospitalet i Slagelse, om at indtage en Baadsmand, ved Navn Erik Svendsen, deri og skaffe ham Underholdning. Udt. i Sj. T. 21, 351.

2. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk om at lade Lauridts Olsen, Møller i Brørup³ Mølle, blive forskaanet for 3 Pd. Mel af den Landgilde, som han i Aar skulde have udgivet, og lade Præsten ved Sæbygaard aarlig, indtil videre, faa 1 Pd. Byg, ligesom han hidtil altid har faaet. Sj. T. 21, 351 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen paa Sorø om at modtage 2 smaa Børn og lade dem opføde som Almissebørn, indtil de blive saa store, at de kunne arbejde i Tugthuset. Udt. i Sj. T. 21, 351 b.

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om, at Kongen har bestemt, at der skal holdes Bededage den 16., 17. og 18. Marts, hvorfor det befales dem at sørge for, at der paa disse Dage ikke bliver holdt Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling, men at Bededagene blive holdte med tilbørlig Reverens og Andagt. Sj. T. 21, 351 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade Mandatet om Bededagene forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 21, 352.

— (Kbhvn.). Miss. til Corfidts Rud om at tilsige Adelen

¹ Udateret, men indført mellem Breve af 18. Nov. og 2. Dec. ² Dorte Ejlserdatter von Deden. ³ Brørup Mølle, Ø. Flakkebjerg H.

i Fyen efter hoslagte Fortegnelse og om der ellers findes nogle unge Karle af Adel, at de skulle rette deres Lejlighed efter at møde vel stafferede i Halmstad i Januar, naar de tilsiges, for at opvarte Kongen. F. T. 3, 502.

2. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christen Hansen, Tage Thott Ottesen og Christoffer Ulfeldt om at give Adelen, der rider under deres Faner, Ordre til at holde sig rede med deres Heste og Folk, som de ere pligtige at holde, saa de kunne rykke op, naar de blive tilsagte. De skulle endvidere anmode alle de unge af Adelen i deres Len og der omkring, der ikke holde Rostjeneste, om at møde vel stafferede i Halmstad i Januar Maaned, naar de tilsiges, for at opvarte Kongen. Sk. T. 4, 227. K.

— Miss. til Tage Thott paa Landskrone, Mogens Gyldenstjerne [Varberg], Holger Rosenkrantz [Halmstad] og Tage Thott paa Laugholm. Da Kong Gustaf Adolf af Sverrig efter Fredsfordraget 1613 til førstkommende 20. Jan. skal betale den sidste Termin af Pengene for Restitutionen af de af den danske Konge i Krigen erobrede Fæstninger, og Kongen har forpligtet sig til Maanedsdagen efter Pengenes Erlæggelse at tilbagelevere Elfsborg Slot med underliggende Købstæder og Herreder til den svenske Konge eller hans Fuldmægtige, skulle de indrette sig paa at være til Stede paa Elfsborg Maanedsdagen efter Pengenes Erlæggelse for at overlevere Elfsborg Slot med underliggende Købstæder og Herreder. Sk. T. 4, 227. K.

— Miss. til Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz. Da Kong Gustav Adolf af Sverrig den 20. Jan. 1619 skal betale Kongen 250,000 Rdlr. i Halmstad, hvilke Rentemestrene paa Kongens Vegne skulle modtage, skulle de rette sig efter at være til Stede, naar Pengene betales Kongens Fuldmægtige. Orig. (t. Jakob Ulfeldt)¹.

3. Dec. (—). Miss. til Hendrik Vind og Neils Hammer om, indtil videre, at have flittigt Opsyn paa Bremerholmen, saaledes som de ville forsvare. Udt. i Sj. T. 21, 352.

— Miss. til Ebbe Munk og Fridrik Reedtz. Da Kongen har bestemt, at Borgemestre og Raad i Slagelse og Korsør

I
od

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. VI. 38 (efter Brevet til H. Rosenkrantz).

skulle gøre Regnskab for de Penge, som de i deres Tid have oppebaaret af Borgerskabet og igen udgivet, skulle de ved første Lejlighed begive sig til disse Købstæder, tage nogle af de fornemste Borgere i Byen, der kende Byens Lejlighed og tør svare dertil, til sig, forhøre Borgemestre og Raads Regnskaber og passe paa, hvilke Udgifter der i den nuværende Øvrigheds Tid er bleven paalagt Borgerne, og hvorledes Indtægten er bleven anvendt og om man har omgaaedes tilbørligt med alt. De skulle erklære sig herom til Kongen og indsende deres Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. De skulle advare Borgemestre og Raad 4 Dage i Forvejen, naar de ville forhøre Regnskabet. Sj. T. 21, 352.

3. Dec. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Sigvort Beck og Key Rantzau om at forhøre Borgemestre og Raad i Køges Regnskaber. Udt. i Sj. T. 21, 352.

4. Dec. (—). Opvejsningsbrev for Jacob Christensen, Borger i Ringsted, der har berettet, at han paa Sjællandsfar Landsting er bleven dømt til at være nederfældig og bøde sine 3 Mark paa Grund af en Trætte, som skal have været mellem ham og Hans Lauritsen, Byfoged i Ringsted. Han har nu tilfredsstillet Lensmanden paa Ringsted Kloster for den Sag. Sj. R. 16, 370 b.

— (**U. St.**). Miss. til Eske Brock. Af hoslagte til Kancelliet indsendte Supplikation fra Jørgen Andersen, Borger i Helsingør, vil han nærmere kunne se, at denne har berettet, at hans Folk paa en Skude, ladet med Salt, som han havde sendt til Randers, i Randers Fjord have solgt nogle faa Tønder Salt, da de ikke kunde komme over Grundene og led Mangel paa Proviant, hvilket har medført, at hans Skude med deri værende Gods er bleven fradømt ham. Eske Brock skal lade Sagen nøje undersøge og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig med den, saa Kongen derefter kan give Jørgen Andersen tilbørligt Svar. J. T. 6, 345.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgerne i Helsingør, der have faaet kongelig Bevilling paa at besejle Havnene paa Island, understaa sig til at udrede deres Skibe fra Hamborg og andre fremmede ulovlige Steder, tværtimod Kongens Bevilling, hvilket hidtil har foraarsaget og herefter vil for-

aarsage mange Inkonvenienser. For at saadant kan blive forekommet, skulle de give Borgerne i Helsingør, der med Kongens Bevilling besøge Havnene paa Island, alvorligt Tilhold om her-
 efter at gøre deres Udredning her for Helsingør og at begive sig til Helsingør eller København med de Varer, som de tilforhandle sig paa Island, udlosse deres Skibe og opskibe deres Varer der og siden sende dem derfra hen paa de Steder, hvor de kunne søge deres Fordel. Hvis nogen handler herimod, skal han tiltales og straffes for Ulydighed mod Kongens alvorlige Befaling. Sj. T. 21, 352 b.

8. Dec. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø angaaende de Borgere i Malmø, der besejle Island. Udt. i Sj. T. 21, 352 b.

— Miss. til Marqvor Bilde, Eiller Qvitzov, Henning Valkendorf og Torben Gabrielsen. Mogens Krabbe til Rydtseholm har berettet, at der ved første Lejlighed og en Gang inden Jul skal foretages Skifte mellem ham og Johan Friis til Ørridtsløf paa hans Hustrus¹ Vegne og deres umyndige Søkende af det Arve-gods og Løsøre, der kan være tilfalden dem efter deres afdøde Broder Jacob Krabbe. Da han i den Anledning har begæret, at der maa blive beskikket en Værge for hans Broder Ifver Krabbe, medens Skiftet staar paa, befales det dem at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Ifver Krabbe og paase, at der ved Skiftet vederfares ham Lov og Ret. F. T. 3, 502.

9. Dec. (—). Miss. til Ditlef Holck. Af medfølgende Supplikats vil han nærmere kunne erfare, hvad de Borgere i Rostock, der bruge Købmandskab og Handel paa Gulland, have suppliceret til Kongen angaaende deres Handtering samme-steds. Da Indbyggerne i Rostock paaberaabe sig Privilegier og Friheder paa at handle paa Gulland, hvilket de ogsaa i lang-sommelig Tid have gjort, men Kongen ikke husker noget om disse prætenderede Privilegier, skal han med det første undersøge dette og udførligt erklære sig til Kongen om, hvorledes det hidtil har været med Rostockernes Handel og Brug, og om det ikke hidtil har været og fremdeles vil blive Borgerskabet og

¹ Karen Tagesdatter Krabbe.

Menigheden der paa Landet til Præjudits og stor Skade og Afbræk paa deres Brug og Næring, om Handelen fremdeles skal tilstedes Rostockerne. Sk. T. 4, 228. K.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om at skaffe Hr. Gert Rantzau rigtig Besked om den Morder, som har begaaet det store Mord paa en Præst der i Lenet [Frederiksborg], og sende den Kvinde, som kendte Præsten, derover. Udt. i Sj. T. 21, 353 b.

— Miss. til Peder Basse om, at han for en rimelig Betaling skal lade Præster, Bønder og dem af Borgerskabet paa Møen, som Kongen selv har talt med ham om, faa en temmelig Hjælp til Ildebrændsel der paa Landet af Vindfælder og fornede Træer, hvor det mindst kan skade Skoven. Sj. T. 21, 353.

— Miss. til Peder Basse. Kongen har bevilget, at Færgemanden i Kallehaf Færge aarlig maa faa følgende Genant af Elmelund Gaard paa Møen, nemlig 1 Pund Rug, 2 Svin, 4 Faar og 4 Gæs, fordi han frit fører Kongens Gods og Folk over imellem Sjælland og Møen. Peder Basse skal aarlig levere Færgemanden Genanten og føre den til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 353 b.

— Miss. til Hospitalsforstanderen i Slagelse Hospital om at indtage en af Aarsknægtene paa Københavns Slot, ved Navn Hans Knudsen, i Hospitalet, naar der bliver en Plads ledig, og skaffe ham Underholdning lige med de andre. Udt. i Sj. T. 21, 354.

10. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hr. Niels, Sognepræst til Hiertebjerg Sogn paa Møen, indtil videre maa oppebære Kronens Part af Korntienden af Ermelund Sogn paa Møen til sin Underholdning, ligesom hans Formand har haft den. Sj. R. 16, 371.

— Aab. Brev om Akseltorvs Indrettelse i Stege. Sj. R. 16, 371 b. (Tr.: CCD. III. 552 f. J. Paludan, Beskr. over Møen II. 298 f.).

— Miss. til Peder Basse om at give Bønderne paa Møen Tilhold om, at de endelig skulle føre det Korn og det Kvæg, som de have at afhænde og som de ellers pleje at udføre til Tyskland, til Stege Købstad eller til København og der

igen indkøbe hvad de have behov til deres Husholdning. Udt. i Sj. T. 21, 354.

10. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Bønderne i Vordingborg Len om, at enhver af dem endnu skal age 4 Tdr. Salpeterjord til den i Lenet oprejste Lade, naar Palli Rosenkrantz forlanger det. Udt. i Sj. T. 21, 354.

— Aab. Brev til Indbyggerne i Danmark om, at Kongen og Danmarks Riges Raad have besluttet, at der skal holdes almindelig Herredag i Danmark Hellig Trefoldigheds Søndag den 23. Maj. Sj. T. 21, 354. Orig.

— Miss. til Stiftslensmændene Manderup Parsberg, Knud Gyldenstjerne, Jørgen Kaas, Hr. Albret Skeel, Holger Rosenkrantz, Mogens Pax, Sigvord Grubbe og Hans Lindenov om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Stift, saa enhver kan vide at rette sig derefter og udtage Stævninger. Udt. i Sj. T. 21, 354.

— Miss. til Landsdommerne i Danmark om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstingene og holde det i god Forvaring, saa det ikke bortkommer. Udt. i Sj. T. 21, 354 b.

— Miss. til Rigsraadet, som er Hr. Jørgen Lunge, Hr. Albret Skeel, Steen Brahe, Manderup Parsberg, Eske Brock, Oluf Rosensparre, Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Envold Kruse, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde og Holger Rosenkrantz, om at møde til den Tid, Herredagen skal holdes. Udt. i Sj. T. 21, 354. Orig. (dat. 12. Dec.) til Jakob Ulfeldt.

— Miss. til Bisperne i Danmark og Norge om Afløsning af Universitetets Ret til at oppebære en Rdlr. af hver Præsts eller Vikars Dødsbo. Sj. T. 21, 355. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Kristen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg. (Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 540. CCD. III. 553 f.).

— Miss. til Palli Rosenkrantz om at give Bønderne i Vordingborg Len Tilhold om at istandsætte og siden vedligeholde Vejen fra Vordingborg til Færgehuset saaledes, at den vejfarende Mand baade Sommer og Vinter bekvemt kan komme frem der. Udt. i Sj. T. 21, 356.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da der med det første skal

holdes Skifte efter afdøde Fru Berte Galde Hans Dresselbergs til Bierbygaard, skal han i Forening med Sigvort Gabrielsen til Kringerup, Befalingsmand i Vernøe Klosters Len, være til Stede ved Skiftet og paase, at alt gaar rigtigt til baade med Jordegods, Løsøre og hvad rigtig og bevislig Gæld, Arven kan være behæftet med. Sj. T. 21, 356.

10. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Knud Grubbe. Da Peder Basse, Embedsmand paa Stege, der af Kongen er tilforordnet til at være Værge for afdøde Peder Madsens og afdøde Fru Kirsten Sparres umyndige Børn, nu er bosiddende her i Landet langt borte fra Børnenes Gods, der ligger i Skaane, og desuden er forhindret ved andre Bestillinger, saa han ikke uden stor Besværing kan forestaa Værgemaalet, skal Knud Grubbe paatage sig Værgemaalet for Børnene, tage det til sig, som kan være tilfaldet dem efter deres afdøde Forældre, og i alle Maader ramme deres Gavn og Bedste. Da det formenes, at Børnene skulle være i Gæld, synes det ikke billigt, at han beregner sig Vægepenge af Børnenes Gods, førend Renten af den bortskyldige Hovedstol og anden Udgift med Fogder, Folk, Udspisning og anden billig Bekostning paa deres Gods først er udredet. Af det, der bliver tilovers, kan han efter Loven tage den tredje Pending. Han skal have Fuldmagt til at sælge alt det Løsøre, som de have eller faa. Hvis Gælden er saa stor, at den ikke godt kan forrentes, skal han snarest meddele Kongen det, saa denne kan træffe nærmere Anordning om, hvad af deres Gods der kan sælges med mindst Skade for dem. Sk. T. 4, 228 b. K.

— Miss. til Lauridts Ebbesen og Peder Galt. Jomfru Sidsel Galt har berettet, at hun paa forskellige Steder skylder nogle Penge bort, som hun har optaget til sin Nytte, efter den hoslagte Fortegnelse ialt omtrent 1200 Rdlr. Da hun derhos har begæret, at der maatte sælges saa meget af hendes Gods til Palsgaard og i Stensballe og den Gaard i Blistrup og Tvingstrup¹, at Gælden dermed kan betales, skulle de sælge saa meget af hendes Gods, som maatte behøves til Gældens

¹ Tvingstrup, Vor H.

Betaling, men af det Gods, som ligger hende mindst belejligt. J. T. 6, 345 b.

10. Dec. (Kbhvn). Miss. til Laurids Ebbesen om at lægge 1 Gaard i Vidvid, som Kongen har faaet til Mageskifte af afdøde Fru Anne Rosenkrantz, ind under [Skanderborg] Slot. Udt. i J. T. 6, 346 b.

— Miss. til Jørgen Kaas og M. Jens Gødsen. Hr. Paaske Jensen er bleven kaldet og samtykket til at være Kapellan ved Domkirken i Aarhus og til at succedere M. Niels Villadsen, Sognepræst ved Aarhus Domkirke, hvis han skulde overleve denne. Da det maaske kan formodes, at M. Niels Villadsen ikke vil bevilge ham noget til Underholdning for hans Tjeneste, skulle de beflitte sig paa at faa sluttet en Akkord mellem dem om Hr. Paaske Jensens Løn og Underhold, saaledes som det kan være lideligt for begge Parter. J. T. 6, 346 b.

— (Antvorskov). Aab. Brev om, at Jørgen Kaas til Meielgaard, Befalingsmand paa Aarhusgaard, og nogle af Borgerskabet i St. Clemens Sogn i Aarhus have berettet, at de, fordi deres Sognepræst M. Niels Villadsens Røst er saa vanskelig at forstaa, have været forarsaget til at kalde Hr. Paaske Jensen Hofver, Kapellan ved Domkirken i Viborg, til hans Kapellan, og derhos ansøgt om, at han maa succedere i Kaldet, naar M. Niels dør. Kongen bevilger, at Hr. Paaske Jensen maa betjene Kaldet som Kapellan og maa succedere deri, hvis han forholder sig skikkelig og tilbørligt og overlever Sognepræsten. J. R. 7, 246.

11. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar og Moens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring, at de Kronens Bønder, der ere udskrevne for at holde Soldater, besværes over Billighed af Soldaterne med Løn og Underhold, som Bønderne skulle give dem, saa det kan formodes, at mange af Bønderne ville komme i den største Armod, hvis det tilstedes Soldaterne længere at handle saaledes med dem. Da det ingenlunde er Kongens Mening, at Soldaterne, saaledes som de selv lyste, skulle være Bønderne til Fortrængsel, skulle de have flittigt Tilsyn med Soldaterne under deres Regiment, at ingen af dem understaar sig til at kræve eller modtage mere i Løn end 12 Rdrl., dog skal det staa enhver frit for at handle med sin Soldat, om han kan faa ham for ringere Løn. De, der hidtil

have været forligte med Bønderne om en ringere Løn, skulle lade sig nøje dermed. Handler nogen Soldat herimod eller kræver han mere end ovenfor fastsat, skal han straffes efter Krigsretten. Sk. T. 4, 229. K.

12. Dec. (Kbhvn.). Fundats paa noget Gods paa Møen, kaldet Speidtsbye Klosters Gods, til Vartov Hospital udenfor København. Sj. R. 16, 375. (Tr.: Hofman, Foundationer VIII. 522 ff., X. 49 f. Jvfr. Kr. Sk.).

— Miss. til Mogens Pax. Kongen har bevilget, at Jomfru Mette Lykke maa faa noget af Kronens Engjord, som plejer at bortfæstes fra Roskildegaard, til Leje, dog skal det ske med deres Samtykke, der nu have Jorden i Fæste, og hun skal tilfredsstille dem for deres Fæste. Han skal hjælpe hende med at faa Fæsternes Samtykke, men dog have Tilsyn med, at ingen af disse bliver besværet mod Billighed. Han skal tage Revers af Jomfru Mette Lykke om, at hun igen vil lade Engen komme til Roskildegaard, naar Kongen ikke længere vil lade hende beholde den, indsende Originalen til Kancelliet og beholde en Kopi blandt Lenets Breve. Sj. T. 21, 356 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen om at dømme mellem Corfidts Rud og Hr. Saaune¹, Provst i Middelfart, i de mellem dem værende Trætter. Udt. i F. T. 3, 502.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Da Kongen har Brug for nogle Læster Hvede til sin Hofholdnings Behov, skal han i sit Len [Halsted Kloster] paa Laaland lade købe 9 Læster Hvede til 40 Tdr. pr. Læst eller lade Tolderen i Nakskov købe dem, eftersom det bekvemmest kan ske, og siden ved første Lejlighed sende Hveden over til København. Tolderen i Nakskov skal betale Hveden og føre den til Udgift i sit Regnskab. Sm. T. 6, 153. K.

— Miss. til Fru Ane Brahe Otte Lindenovs. Da der til Bygningen af Kirken i Christianstads Befæstning endnu behøves adskillige Slags Tømmer, skal hun i Skovene i sit Len [Sølvitsborg] lade følgende Tømmer hugge og lade Bønderne i Lenet ved første Lejlighed føre det til Christianstad: 34 Ege-

¹ Sone Lavridsen.

bjælker, 24 Al. lange, 35 Fyrrebjælker, 19 Al. lange, 26 Sparrer, 19 Al. lange, 234 Egebjælker, 18 Al. lange, 79 Sparrer til Hanebjælker, 15 Al. lange, 79 Sparrer, 8 Al. lange, $2\frac{1}{2}$ Tylt Sparrer, 18 Al. lange, 80 Tylter Deler til Buerne, 268 Tylter Deler til at tække Kirken med samt Deler til at tække Spirene med. Saafremt noget af dette Tømmer ikke kan faas i hendes Len, skal Otte Marsvin, Befalingsmand i Christianstads Len, skaffe hende Penge til at købe det manglende for enten i Sverrig eller hvor det bedst og billigst kan købes. Naar Otte Marsvin tilsiger hende, skal hun give Bønderne i Gemsø Sogn Tilhold om, at enhver af dem, indtil Bygningen i Christianstad bliver færdig, aarlig skal fremage 10 Læs Ved til Tegloven, 20 Læs Kampesten til Christianstad og 2 Læs Kalk fra Kalkovnen til Christianstad, saa det kan fremkomme uden Forsømmelse og eftersom Otte Marsvin tilsiger. Sk. T. 4, 230. K.

13. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Kronens og de gejstliges Bønder i Fers, Aalboe, Froste og Lyster Herreder om, at enhver af dem i denne Vinter, naar det er Opholdsføre eller Otte Marsvin til Dybek tilsiger dem, skal fremage og levere 20 Læs Kampesten og 3 Læs Tømmer til Christianstads Befæstning; endvidere skal enhver i den tilkommende Sommer, naar Otte Marsvin tilsiger dem, køre 2 Læs Kalk fra Kalkovnen til Christianstad, saa det alt efterhaanden kan fremkomme. Hvis nogen viser sig forsømmelig, vil han blive tiltalt og straffet. Sk. T. 4, 231 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Kongen af hans Erklæring har bragt i Erfaring, at der endnu mangler allehaande Materialier til Kirkens og anden Bygnings Behov i Christianstads Befæstning, skal han for det billigst mulige Køb købe efterskrevne Tømmer og Kalk i sit Len eller, hvis det ikke kan faas der, enten i Sverrig eller paa andre Steder, hvor det med mindst Bekostning kan skaffes: 63 Egebjælker, 24 Al. lange, 52 Fyrrebjælker, 19 Al. lange, 72 Egebjælker, 18 Al. lange, 466 Sparrer, 19 Al. lange, 116 Sparrer til Hanebjælker, 15 Al. lange, 116 Sparrer, 8 Al. lange, $4\frac{1}{2}$ Tylt Sparrer, 18 Al. lange, 160 Tylter Deler til Buer, 536 Tylter Deler til at tække Kirken med, 10 Tylter Deler til at tække Spirene med og 400 Læster Kalk, hvilke han skal lade hente fra Kalkovnen i Skaane,

da han selv beretter, at de kunne faas derfra. Da han beretter, at der mangler adskillige Arbejdsredskaber af Hjulbøre, Skovle og Spader, skal han gøre et Overslag over, hvor meget nyt der behøves af hver Slags og hvor mange Mursten udover dem, Teglblænderen kan brænde, der endnu mangler til Kirkens Bygning, og indsende Overslaget til Kancelliet. Sk. T. 4, 230 b. K.

13. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin. Kongen har sluttet Kontrakt med denne Tømmermand om, at han skal nedtage de 2 et Loft høje Huse paa Kullebjerg og deraf igen opsætte et Hus, 2 Lofter højt, som Kongen vil have staaende paa Frederiksborg Slot. Tømmermanden skal have 10 slette Mark for Opsætningen af hver Binding af Huset. Han skal istandsætte det med nye Fodstykker og, hvis det ene Hus er kortere end det andet, dog gøre det ganske færdigt, ogsaa med Bjælker. Otte Marsvin skal skaffe Tømmermanden hvad der kan behøves dertil og Hjælp af Folk til at afbryde Sten og Tag, give ham Penge paa Haanden, eftersom Arbejdet skrider frem, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 232. K.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Kongen har bragt i Erfaring, at Øum Kirke, der ligger til det Prælatur, som Jacob Mikkelsen, Tolder i København, er forlenet med, skal være meget forfalden og bygfældig, hvilket skyldes, at de, der tidligere have haft Kirken i Forsvar, have oppebaaret Indkomsten, men ikke holdt Kirken tilbørligt i Stand. Kapitlet skal derfor lade den tiltale. der særlig har ladet Kirken forfalde, eller ogsaa hans Arvinger og af ham eller dem kræve Kirkens Skade samt anvendt Kost og Tæring. J. T. 6, 347. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Aab. Brev om Maaden, hvorpaa Universitetets og Kommunitetets Bønder skulle tilsiges til Udførelse af kongelige Ægter. Sj. R. 16, 372. Orig. i Konsistoriets Arkiv Pk. 145 (med Dato: 16. Dec.). (Tr.: CCD. III. 554 (efter Sj. R.). Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 680 f. (efter Orig.)).

14. Dec. (—). Miss. til Stiftslensmændene Mogens Pax, Sigvort Grubbe, Hr. Albret Skeel, Jørgen Kaas, Knud Gyldenstjerne og Manderup Parsberg om at føre Tilsyn med Hospitalernes og Kirkernes Skove. Sj. T. 21, 357. (Tr.: CCD. III. 554 f.).

14. Dec. (Kbhvn.). Lignende Miss. til Bisperne Dr. Hans Reisner, M. Poufvel Mortensen, Dr. Hans Mikkelsen, M. Iver Ifversen, M. Jens Gøidsen, M. Hans Vandel og M. Christen Hansen om at føre Tilsyn med Skovene paa deres gejstlige Forleningsgods og paase, at de ikke blive forhuggede. Orig. (til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift) i Landsark. i Odense. Orig. (til M. Kristen Hansen, Superintendent i Vendelbo Stift) i Landsark. i Viborg¹. Udt. i Sj. T. 21, 357.

— Lignende Miss. til Universitetet og Kapitlerne. Udt. i Sj. T. 21, 357. Orig. til Viborg Kapitel i Landsark. i Viborg. Orig. i Konsist. Arkiv. Pk. 138.

— Miss. til Lauridts Grubbe, Jørgen Grubbe, Jesper Grubbe og Palle Rosenkrantz. Da Færgebroen ved Govense² paa Falster er meget forfalden og det er berettet Kongen, at den plejer at blive holdt vedlige af menige Bønder og at Tømmeret dertil hugges i Fællesskovene, skulle de ved første Lejlighed begive sig derhen, nøje undersøge, hvorledes det fra Arilds Tid har været dermed og fremdeles bør være, og siden gøre den Anordning, at Broen bliver sat fuldstændig i Stand til Gavn for den vejfarende Mand og siden holdt tilbørligt vedlige. Sm. T. 6, 154. K.

15. Dec. (—). Miss. til Sten Brahe [Kallundborg Len], Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Holger Rosenkrantz [Odense Len], Lauridts Ebbesen [Skanderborg Len], Anders Bilde [Helsingborg Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len], Tagge Thott paa Landskrone Slot og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at de antagne Salpetersydere overalt vise sig forsømmelige med at grave Jord, hvilket skyldes, at Kongen har forordnet, at de skulle have Maanedspenge, idet de saa ere lige glade, om der bliver gravet og indført megen eller lidt Jord i Laden. For at forekomme saadant, har Kongen nu bestemt, at Salpetersyderne herefter ikke skulle have Maanedspenge, men 1 Dlr. for hver 70 Tdr. Jord, som de lade grave og indføre i Laden, og derudover intet. De skulle rette sig herefter. Sj. T. 21, 357 b.

¹ Tr.: Dsk. KL. III. 68.

² Gaabense, Falster.

15. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Naar det bliver Førø dertil, skal han give Bønderne i sit Len [Helsingborg] Ordre til at fremage saa mange Sten som muligt til Stranden ved Helsingborg til Brokarrene ved Helsingør, eftersom det gøres fornødent. Han skal ved allerførste Lejlighed fremsende 6 Læs Avnbøg til Arkelimesteren paa Kronborg Slot. Sk. T. 4, 232 b. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Olluf Rosensparre om at give Bønderne i sit Len [Dragsholm] Tilhold om, saasnart Foraaet begynder, hver at age 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg og paase, at ingen bliver skaanet. Udt. i Sj. T. 21, 358.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde om at lade dem af deres Bønder, der pleje at age, hver age 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg, naar Førøet bliver godt. Udt. i Sj. T. 21, 358 b.

Miss. til Rentemestrene om, at de hvert Fjerdingaar skulle sende en af Renteriskriverne her til Slottet for at afbetale de daglige Folk, som holdes her. Denne Betaling skal begynde fra sidste Mikkelsdag og finde Sted hvert Fjerdingaar, indtil anden Ordre gives. Forinden Betalingen finder Sted, skal dog Renteskriveren lade Kvartalssedlerne underskrive først af Slotsherren her paa Huset og siden af Kongen selv. Sj. T. 21, 358 b.

— Miss. til Christoffer Basse. Kongen har bevilget, at Bønderne paa 2 Gaarde i Herlof, 1 Gaard i Tolderup, 3 Gaarde i Ølstykke og 1 Gaard i Liunge, der i Aar have lidt Skade ved Ildebrand, maa blive forskaanede for at udrede Halvparten af deres Landgilde. Han skal give Mikkil Sørensen, der tager Vare paa Kaninbjærget her ved Slottet, 20 Rdlr. i aarlig Løn og 2 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge, saalænge han er i Tjenesten eller indtil Kongen giver anden Ordre. Af de Bønder i Lenet, der ikke formaa at udrede Landgilderug, skal han tage Byg i Stedet, Skæppe for Skæppe. Han maa sælge hver Tønde Møllenskyld for 1 Rdlr. Sj. T. 21, 358 b.

— Miss. til Eske Brock. Peter von Spreckelsen, Borger i Hamborg, har berettet, at en Borger i Randers, ved Navn Jens Bay, skylder ham en temmelig stor Sum Penge, og at han endnu ingen Betaling har kunnet faa, men er bleven holdt hen fra Tid

til anden, skønt han ofte har krævet Pengene. Da han nu har anmodet Kongen om at hjælpe ham til Betaling, skal Eske Brock i alle billige Maader hjælpe Peter von Spreckelsen eller hans Fuldmægtige, saa han kan faa sin Betaling hos Jens Bay, hvis han med Rette kan kræve Pengene hos denne. J. T. 6, 347.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de udskrevne jordegne Bønder i hans Len [Dronningborg] forhugge deres Skove til Upligt, skal han lade disse Bønder tiltale og lade dem aftinge efter deres Forseelse. J. T. 6, 348.

17. Dec. (—). Miss. til Moens Gyldenstjerne (Varberg Len), Tage Thott (Laugholm Len), Otte Marsvin (Giøng Herred), Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) og Tage Thott (Landskrone Len). Da Kongen med det første forsaarsages til at begive sig til Halmstad og dette Len ikke magter at yde det, som behøves til Kongens og hans Følges Fornødenhed, skulle de i deres Len skaffe Havre, Øksne, Lam, Gæs, Høns og andet, saa det efterhaanden efter Kongens Forordning kan føres did. Der maa ikke vises nogensomhelst Forsømmelighed hermed. De skulle endvidere fra deres Len efterhaanden sende Vildt og Fugle baade til Kongens eget Behov og til Salg. K. Sk. T. 4, 232 b.

19. Dec. (Antvorskov). Miss. til Steen Brahe, Olluf Rosensparre, Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Anders Bilde om at møde ved Ulfsbeks Grænse førstkommande 27. Jan. Udt. i Sj. T. 21, 359.

20. Dec. (—). Miss. til Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] om, at han i tilkommende Nede skal lade hugge 20 Læs Avnbøg og 20 Læs Haventorn og straks lade det nedage til Korsør. Han skal lade det Brød, han har ladet bage, age til København. Udt. i Sj. T. 21, 359.

— Miss. til M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] om at lade hugge ligesaa meget Avnbøg og Haventorn og desuden 10 Stykker Asketømmer, hvert saa stort som 4 Heste kunne drage. Udt. i Sj. T. 21, 359.

— Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] om at lade hugge 30 Stykker Asketømmer og lade dem nedføre til den nærmestliggende Havn. Udt. i Sj. T. 21, 359 b.

20. Dec. (Antvorskov). Miss. til Olluf Rosensparre og Sten Brahe [Kallundborg Len] om at lade det Brød, som de have faaet Ordre til at lade bage, fremage til København. Udt. i Sj. T. 21, 359 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at lægge 3 Gaarde, den ene i Kirke Helsing, den anden i Øster Bøgebierre og den tredje i Flakkebierre, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Birrette Skave, ind under Antvorskov Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 359 b.

21. Dec. (—). Aab. Brev om, at Borgemestre og Raad i Slagelse, der have berettet, at afdøde Niels Suur, Borger i Slagelse, foruden de 1000 Rdlr., som han har perpetueret til de fattige i Slagelse, ogsaa har skænket disse et Hus med en Have og fire Fiskedamme i Skousøgade, maa sælge nævnte Hus med Have og Ejendom for rede Penge til den højstbydende, da de koste mere at holde vedlige, end Indkomsten deraf kan beløbe sig til, saa de fattige slet ingen Fordel faa deraf. Pengene, de faa ind, skulle de sætte paa Rente ligesom de 1000 Rdlr. og anvende Renten til de fattiges Underholdning efter Niels Suurs af Kongen konfirmerede Fundats. Sj. R. 16, 372 b.

— Bestalling for Mikkil Giertsen som Salpetersyder i Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len, den kongelige Skole i Sorøs Gods og paa Kapitlets og Kommunitetets Gods i disse Len. Han skal lade grave og opsøge saa megen Materie som muligt til at syde Salpeter af, saa det siden kan blive henført til Salpeterladen her ved Slottet, indtil man har faaet nok der. Der skal skaffes ham nødtørftig Ildebrændsel til hans Haandværk, men Asken, han behøver, skal han selv skaffe sig. Den Salpeter, han kan skaffe lutret, skal han levere til Arkelimesteren i Tøjhuset ved Københavns Slot, og der skal af Rentekammeret betales ham 6 Rdlr. for hvert Centner vel lutret rent Salpeter. Naar han kræver det hos Statholderen i København, skal der meddeles ham Pas paa Vogne til at fremføre den lutrede Salpeter. [Iøvrigt med de sædvanlige Bestemmelser]. Sj. R. 16, 373 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at skaffe 18 Kusk-

hæste Havre, Hø og Strøelse, medens de staa der paa Klosteret [Sorø]. Udt. i Sj. T. 21, 359 b.

21. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ebbe Munk. Da Kronens Tjener under Antvorskov Slot, Peder Keilsen i Heininge, har berettet, at hans Gaard med alt hans Husgeraad er brændt, har Kongen i Betragtning af hans arme Lejlighed fritaget ham for 1 Aars Landgilde. Sj. T. 21, 360.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len] om straks i deres Len at lade samle en Tønde Enebær og sende dem til København. K. Udt. i Sk. T. 4, 233.

— Miss. til Jørgen Brahe. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at Peder Surd og Jens Oelsen i Solbjerg i Sæbygaards Len have berettet, at han, medens han var forlenet med Sæbygaards Len, har paalagt dem og andre af deres Medtjenere at udgive Bolsvin i Stedet for Oldensvin, naar der er Olden, og har ladet det indskrive saaledes i Jordebogen, hvorfor de endnu kræves derfor. Det befales ham at erklære sig om Grunden til denne Forandring af Landgilden og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og derefter give Bønderne tilbørligt Svar. F. T. 3, 504. K.

24. Dec. (—). Miss. til Christian Grubbe. Jesper Grubbe til Aalstrup, Landsdommer paa Laaland og Falster, har for nogen Tid siden faaet kongelig Befaling til nogle gode Mænd om enten at bilægge de mellem ham og hans Søkende eventuelt opstaaende Stridigheder angaaende Skiftet efter deres afdøde Forældre i Mindelighed eller afgøre dem ved en Dom. Da Jesper Grubbe nu har anmodet Kongen om at beskikke en Væрге for hans Søster, Jomfru Anne Grubbe, der kan forestaa hendes Værgemaal, medens Skiftet staar paa, befales det herved Christian Grubbe at paatage sig Værgemaal for Anne Grubbe ved den Lejlighed. Sj. T. 21, 360.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Skipper, Døne Pettersen af Skeldinge, er sidste Sommer undløbet med sit Skib fra Kongens Visitatør i Sundet og burde derfor have været anset med tilbørlig Straf. Kongen har dog af Hensyn til forskellige, der have intercederet for ham, for denne Gang eftergivet ham hans Forseelse og bevilget, at han herefter frit

og uhindret maa passere gennem Sundet, dog skal han for Fremtiden afholde sig fra saadan Forseelse og forholde sig tilbørligt, saafremt han ikke vil straffes derfor. Sj. T. 21, 360.

24. Dec. (Antvorskov). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at sælge Fru Anne Bildes i hendes Gaard i København beroende Gods til Bedste for hendes Kreditorer. Sj. T. 21, 361. (Tr.: KD. V. 32 f.).

— Miss. til Eiler Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at der paa hans Gaard findes en hel Hob Korn, som har tilhørt afdøde Fru Anne Bilde, hvilket er ham til Besvær, da det fylder hans Loftsrum. Da saadant ogsaa er til Skade for hendes Kreditorer, skal han i Forening med dem af Anne Bildes Kreditorer, der ville komme til Stede, sælge nævnte Korn og Gods til dem, der ville betale det dyrest, til Bedste for alle Kreditorerne. Han skal i Forvejen avisere de Kreditorer, der bo nærmest, herom. Sm. T. 6, 154. K.

— Forleningsbrev for Villichius Westhouf paa det efter afdøde Anders Hansen ledige Kannikedømme i Lund Domkirke og paa det efter afdøde Hr. Jacob i Otterup ledige Vikarie sammesteds. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artkl. 1—2]. Sk. R. 4, 110.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Efter hans Begæring bevilger Kongen, at han i Aar selv maa beholde det Kronens Korn, som kan afhændes i Riberhus Len, til den Pris, som de omboende af Adelen kunne sælge deres Korn til. Pengene skal han føre til Indtægt i Regnskabet. J. T. 6, 348.

— Miss. til Ifver Juel om at give Borgerskabet i Lemvig Tilhold om at holde Skolen i Byen ved Magt, da Kirken ikke kan gøre det alene. Udt. J. T. 6, 348 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Tage Thott [Laholm Len] og Holger Rosenkrantz [Halmstad Len]. De skulle sørge for, at Kongens Rustvognsheste paa Rejsen op til Halmstad faa frit Foder og Maal hos Bønderne i deres Len. — Postscriptum i Brevet til Hr. Anders Bilde: Da Kongen har givet sin Fiskemester paa Frederiksborg Slot Ordre til at sende adskillige Slags Fisk til Helsingborg Slot, hvilke Kongen indtil nærmere Besked vil have formeret i de smaa Damme ved Slottet, skal han, naar der kommer nogle ferske Fisk fra Fiskemesteren, lade dem sætte i Dammene. Sk. T. 4, 233 b. K.

25. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Præsten i Københavns Hospital af Kielbye Kirketiende paa Møen, hvoraf der hidtil er underholdt en Præst, der betjente de fattige, som underholdtes af Speilbye Klosters Gods, nu, da disse fattige med deres Renter ere henlagte til Hospitalet udenfor København, maa underholde og føde en Kapellan, der kan betjene Hospitalets fattige og den anden Menighed udenfor Vesterport og ligesaa gøre Tjeneste i den Kirke, som Kongen agter at lade opbygge der. Sj. R. 16, 375¹.

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Jens Hansen i Horsløf, Herredsfoged i Flakkeberg Herred, og Rasmus Christensen i Frølund, Herredsfoged i Slagelse Herred, være fritagne for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge de ere i deres Bestilling og indtil Kongen giver anden Ordre. Udt. i Sj. T. 21, 361.

— Miss. til Steen Brahe om at lægge nogle Bønder, der hidtil have ligget under Ringsted Kloster, nemlig 17 i Bierge og 2 i Tyggstrup², ind under Kallundborg Slot. Til Gengæld skulle følgende Kallundborg Slots Tjenere lægges ind under Ringsted Kloster, nemlig 4 i Tersløse i Mierløse Herred, 6 Bønder og 1 Husmand i Tiørntved, 3 i Bunderup, 1 i Tømmerup, 1 i Brentholdt, 1 i Kyringe, 1 i Snefre, 1 i Skielentved i Tudtse Herred, 1 i Sandbye, 1 i Skamstrup, 1 i Bierbye og 1 i Gudmandstrup. Sj. T. 21, 361 b.

— Miss. til Axel Urne om at lægge ovennævnte Kallundborg Slots Bønder ind under Ringsted Kloster og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse dermed. Udt. i Sj. T. 21, 362.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Han skal straks lade Kælderne rydde paa Halmstadgaard, da Kongen med det første vil have lagt Vin i dem. Han skal sørge for, at alle Kamrene paa Gaarden, saa vel hans eget som de andre, og det lange Hus paa venstre Haand fra Kongens eget Kammer blive gjorte i Stand („opflydt“) og gjorte ryddelige. Da Kongen er til Sinds at ville indlogere Folk i den Stue og det Kammer, hvori han selv holder Hus, skal han lade Kælderhalsene

¹ Tr.: Hofman, Foundationer X. 50.

² Tystrup, Arts H.

deri afskaffe og tillukke. Han skal i alle Kamrene skaffe de nødvendige Borde og Bænke, Senge og Sengklæder i Forraad og lade beslaglægge alt Tyskøl og Mel, som kommer til Byen eller allerede findes der. Han skal lade brygge godt Danskøl i Forraad. Han skal sørge for, at der er Brændeved og Kul i store Mængder i Forraad, og paa et belejligt Sted lade sammenslaa et Hus af Fjæl eller Tømmer, hvori der kan steges. Han skal skaffe tørre Fyrretræer i Forraad til at holde 2 Fyrblus, et for Slottet og et udenfor Byen i Cordegarden¹, vedlige nogle Aftener. Sk T. 4, 233 b. K.

25. Dec. (Antvorskov). Miss. til Moens Gyldenstjerne. Da Kongen med det første vil rejse til Halmstadgaard, skal han skaffe saa mange Sengklæder did, som maatte anses for nødvendige, og ligesaa Borde og Bænke, om det gøres nødvendigt. Sk. T. 4, 234 b. K.

— Miss. til Tage Thott om ligeledes at sende de nødvendige Borde, Bænke, Senge og Sengklæder til Halmstadgaard og lægge Beslag paa det Tyskøl og Mel, som kommer til Laugholm. K. Udt. i Sk. T. 4, 234 b.

— Miss. til Fru Sophie Rantzau og Fru Klare Sparre om ved første Lejlighed at begive sig til Halmstadgaard for at hjælpe Holger Rosenkrantz's Hustru, Fru Lene Gyldenstjerne, med at staffere og drage Kamre og Gemakker. Sk. T. 4, 235. K.

— Aab. Brev om, at Landstingshørere og Landstingskrivere ved Viborg Landsting, der bo eller bosætte sig i Viborg, indtil videre maa være fritagne for al borgerlig og Bys Tynge, medens de ere i denne Bestilling. J. R. 7, 245 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Nebel og Sønd² Sogne-tiender ere faldne til Fæste og menige Bønder i disse Sogne have anmodet om at maatte faa Tienderne i Fæste, har Kongen bevilget, at Bønderne fremfor nogen anden maa faa Tienderne i Fæste, saafremt disse ikke allerede ere bortfæstede, dog skulle de i rette Tid svare tilbørlig Rettighed deraf. J. T. 6, 348 b.

26. Dec. (—). Miss. til Peder Basse om at erklære sig angaaende den Gaard Vetersløs i Løfve Herred, som efter

¹ K: Condegarten. ² Søvind, Vor H.

Præsterne i Løfve Herreds Mening tilkommer dem, men som han tilholder sig, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 21, 362.

26. Dec. (Antvorskov). Miss. til Key Rantzau. Da Søfren Søfrensen, Borgemester i Bergen, er bleven angivet for Kongen for en Horsag, skal Key Rantzau tage Søfren Søfrensen og Kvindfolket for sig, eksaminere dem og undersøge Sagen flittigt, saa vidt det er muligt. Da det er berettet Kongen, at dette Kvindfolk i sin Barselseng har faaet bedre Traktament end andre saadanne letfærdige Kvindfolk, skal han tage Ifver Skrædder i Kollekold for sig, flittigt undersøge, hvorfor saadant Traktament er sket, og lade Kvindfolket straffe tilbørligt, hvis det viser sig, at hun løgnagtigt har angivet Søfren Søfrensen. Sj. T. 21, 362.

— Miss. til Mogens Pax om, at han aarlig skal lade Præsten til St. Jørgen og hans Efterfølgere faa 10 Pd. Korn eller hvad der med Rette tilkommer ham af Bistrup Ladegaard's Tiende. Udt. i Sj. T. 21, 362.

— Miss. til Falk Lykke. Da Kongen har erfaret, at der ikke er forordnet nogen til at være Portner i Portene i Christianopel, hvilket medfører, at Portene blive holdte aabne længere, end de burde, hvorved der kan tildrage sig Ulejlighed, skal han antage en dygtig Portner, der kan paase, at Portene blive lukkede i tilbørlig Tid og igen lukkede op. Lønnen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 235. K.

— Miss. til Fru Ane Brahe, Otte Lindenovs. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bønderne i Christianopel Len alene ikke kunne overkomme at age Ved og Kalk til Kalkovnen og Smedjen sammesteds, samt Vogntømmer, Hjultømmer, Stillings-tømmer og andet, som behøves til Bygningen paa Christianopel Befæstning, skal hun give Bønderne i Sølvitsborg Len Ordre til indtil videre at hjælpe Bønderne i Christianopel Len dermed, ligesom de gjorde, da begge Lenene laa sammen. Sk. T. 4, 235 b.

— Miss. til Claus Machabæus. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Peder Lauritsen, Borger i Laugholm, har suppliceret til Kongen. Naar Peder Lauritsen lovligt indstævner Sagen for ham, skal Claus Machabæus lade

ham vederfares, hvad ret og billigt er, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 4, 236. K.

26. Dec. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Peder Bertelsen, der er tilforordnet til at være Landstingshører ved Viborg Landsting i afdøde Gunde Skriveres Sted, indtil videre maa beholde Tienden af Røding Sogn, ligesom Gunde Skriver hidtil har haft den. J. R. 7, 245 b.

27. Dec. (—). Miss. til Fridrik Reedtz og Christoffer Ulfeldt om at være til Stede med deres Kompagnier i Laugholm den 25. Jan. Udt. i Sj. T. 21, 362 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Han har tidligere faaet Befaling til at give Adelen, der holder Rostjeneste under den hallandske Fane, Tilhold om at holde sig rede med deres Rytteri. Det befales ham nu at møde med den hallandske Fane i Laugholm den 25. Jan., vel udstaffet med Livré alene, og lægge Rytteriet i Landsbyerne mellem Ulfsbek og Laugholm, som det belejligst kan ske. Baade han og Tage Thott Andersen skulle selv blive til Stede ved Rytteriet. Sk. T. 4, 236. K.

— Miss. til Corfidts Rud, der tidligere har faaet Ordre til at anmode nogle af Adelen i Fyen om at være beredt til at opvarte Kongen, om nu at give disse Adelige Ordre til at møde den 27. Jan. i Halmstad, hvor de skulle faa nærmere Besked om Kongens Vilje. F. T. 3, 504.

28. Dec. (—). Miss. til Ebbe Munk om at gøre sig Flid for at faa en til at overtage og opbygge den øde Gaard i Helsing. Han maa lade ham faa den uden Stedsmaal og lade ham være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i 4 Aar fra den Tid at regne, da han faar Gaarden i Brug. Udt. i Sj. T. 21, 362 b.

29. Dec. (—). Miss. til Jørgen Brahe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at hele Bygningen paa Hagenskov Slot skal være meget forfalden, skal han slutte Kontrakt med en Murermester og en Tømmermester om Istandsættelsen af de nødvendigeste Huse paa Slottet, der ikke kunne forbigaaes, men maa istandsættes, for saa billig en Pris som muligt og indsende Kontrakten til Kancelliet med en rigtig Fortegnelse over de Materialier, der gøres nødvendige, saa Kongen derefter kan træffe nærmere Anordning. F. T. 3, 505.

30. Dec. (—). Miss. til Ebbe Munk. Han skal lade det

Kammer i Kornhuset ved Korsør Slot afskaffe og deri lade indlægge en Rad („Reede“) Bjælker, saa der bliver et Loftsrum til at lægge Korn i. Han skal lade alle Kælderdørene paa Kornhuset lave ud til den lange Side og ordne Skillerummene saaledes, at Gangen udenfor Kælderen bliver afskaffet. Han skal i førstkommende Nede i Lenets Skove lade hugge saa meget Egetømmer, som behøves til et Ridehus, nogle Stalde og et Plankeværk, som han efter det medfølgende Afrids skal lade opsætte her ved Slottet. Han skal lade gøre et Overslag over, hvor mange Sparrer og Bjælker der vil behøves til Bygningen, og med det første indsende det til Kanceliet. Endvidere skal han i tilkommende Nede lade hugge 10 Læs Hessellægter, hvert Træ en Arm tyk i det tykkeste, lade al Barken skrælle af og henlægge dem paa et bekvemt Sted, indtil de blive krævede. Sj. T. 21, 363.

30. Dec. (Antvorskov). Miss. til M. Hans Staffensen om at lade hugge og afskalle 20 Læs Hessellægter. Udt. i Sj. T. 21, 363 b.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Da Kongen har givet Ordre til, at denne Fange, Jens Pedersen af Bøstrup, paa Grund af adskillig Modvillighed og Forseelse skal sendes op til Varberg Slot, skal han modtage ham og indtil videre lade ham arbejde dér ligesom andre Fanger. Sk. T. 4, 236 b. K.

— Miss. til Christen Holck om i den næst efter denne kommende Nede at lade hugge 20 Avnbøge i Silkeborg Skove og lade dem føre ned til den nærmeste Havn, hvor de skulle opbevares indtil nærmere Ordre. Udt. i J. T. 6, 349.

31. Dec. (—). Miss. til Axel Urne om i den tilkommende Nede at lade hugge det nødvendige Egetømmer til Fodstykker og Stolper til den Stald paa Ringsted Kloster, som han skal lade lave til Kongens egne Heste. Udt. i Sj. T. 21, 363 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre om, at han maa forstrække Bønderne i sit Len [Dragsholm] med 9 Læster 23 Tdr. Byg, som han skal indkræve igen til Mikkelsdag næste Aar, Skæppe for Skæppe. Han skal fittigt paase, at det bliver betalt tilbage. Udt. i Sj. T. 21, 363 b.

— Miss. til Fru Margrette Rosenkrantz. Denne Brevviserske Maren Pedersdatter, Oluf Hansens Enke, Borgerske i Odense, har berettet, at hun for nogle Aar siden har leveret

Fru Margrette et Tingsvidne, som denne ønskede at se, til troer Hænde, hvilket Tingsvidne angaar hendes Børn og er meget magtpaaliggende. Da hun nogle Gange har krævet det tilbage, men ikke kunnet faa det, paabydes det herved Fru Margrette straks at levere hendes Fuldmægtige dette Tingsvidne eller paa den førstkommende Herredag erklære sig om, hvorfor hun forholder Maren Pedersdatter Tingsvidnet. J. T. 6, 349.

31. Dec. (Antvorskov). Miss. til Ernst Normand og Jørgen Arenfeldt. For nogen Tid siden have de forsegleet nogle Skrin og andet, som fandtes i Horsens efter Styring Boel, hvilke Ting endnu staa der under deres Forsegling. Da Fru Mergrette Galt, Styring Boels Enke, nu har berettet, at hun har sluttet Overenskomst med hendes Husbondes Arvinger om det, som arveligen kan tilfalde dem efter ham, og at hun derfor med det allerførste agter at lade det hente, som er hensat under deres Forsegling, skulle de levere hendes Fuldmægtige de Skrin og andet, der efter hendes Husbondes Død er hensat under deres Forsegling, og ikke i nogen Maade gøre hende Hinder derpaa. J. T. 6, 349 b.

1619.

2. Jan. (Antvorskov). Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Knud Gyldenstjerne til Tiem, Embedsmand paa Hald Slot, har berettet, at der i Kapellet i Viborg Domkirke staar en Kiste, som kaldes Stiftskisten, hvori han formener, at der findes Breve, der vedkomme Hald Slot og dets underliggende Gods. Det befales dem ved første Lejlighed at aabne Kisten, med Flid gennemse og registrere Brevene deri og, hvis der deriblandt findes Breve, som kunne bruges til at forsvare Hald Slot og dets underliggende Gods med, levere Knud Gyldenstjerne dem mod hans Reversal, der skal indlægges i Kisten, hvorefter denne igen skal forsegles. J. T. 6, 350.

— Miss. til Jomfru Helvig Kaas. Fru Dorete Rud, Niels

Gyldenstjernes Enke, har berettet, at der staar adskilligt Løsøre uskiftet og under Forsegling efter hendes afdøde Husbonde, saa hun ikke kan faa hvad der tilhører hende, og at hun Tid efter anden har haft Bud ovre i Jylland i det Haab, at hun engang skulde komme til Ende med Sagen, men hidtil har det ikke hjulpet hende. For at det en Gang kan faa sin Rigtighed, skal Helvig Kaas nu bringe Skiftet til Ende og ikke forhale det længere, saa Kongen ikke skal besværes videre dermed. J. T. 6, 350 b.

2. Jan. (Antvorskov). J. T. 6, 354, se 12. Jan. 1619.

5. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Da Lade-
gaardsfogden paa den store Ladegaard ved Frederiks-
borg har anmodet om at maatte faa den Kronens Gaard i
Gandløs, som afdøde Peder Aagesen sidst havde, skal Christoffer
Basse lade ham faa denne Gaard i Fæste for aarlig Landgilde,
ligesom hans Formand har haft den, men dog kun saafremt Pe-
der Aagesens Enke vil give sit Samtykke dertil. Sj. T. 21, 365.

6. Jan. (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har
bevilget Gunde Lange, Befalingsmand over Tynsberg Len, at
han herefter maa gore den Rostjeneste, som han ellers er
takseret for under den sjællandske Fane, under den skaanske
Fane, skal Christoffer Ulfeldt med det førderligste tilkende-
give ham dette, saa han kan vide at rette sig derefter. Sk. T.
4, 238.

7. Jan. (—). Miss. til Ebbe Munk om at give Neils Pe-
dersen i Tierrebye Henstand med hans Landgilde til næste
Aar. Udt. i Sj. T. 21, 365.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give Borgerskabet i
Malmø, der maatte have Havre at sælge, Ordre til at sælge
den i Halmstad. Udt. i Sk. T. 4, 238.

— Miss. til Sigvort Grubbe, Otte Marsvin, Knud Grubbe og
Hendrik Gyldenstjerne. Da Kongen har bragt i Erfaring, at
den til dem udgaaede aabne Befaling angaaende Trætten mel-
lem Fru Berrette Marsvin, Frederik Ulfeldts Enke, og Jør-
gen Ulfeldt paa den ene og Gunde Lange, Befalingsmand
over Tynsberg Len, paa den anden Side, endnu ikke er bleven
efterkommet, gives der dem herved Ordre til uden Forhaling at
udføre Befalingen. Sk. T. 4, 238 b.

— Miss. til Fru Ane Brahe. Som hun nærmere vil kunne

se af den hoslagte Supplikation, har denne Brevviser, Laurids Madsen i Røcholt¹, beklaget sig over en Landevej og Bro, der til ikke Skade for ham er lagt over hans Grund; han er bleven dømt fri derfor paa Landstinget, men alligevel er Landevejen og Broen ikke bleven afskaffet. Hun skal drage Omsorg for, at nævnte udskrevne Soldat ikke saaledes bliver anmodet om noget, som er mod Ret og Billighed, men bliver hjulpen til Ret. Endvidere skal hun med det første erklære sig paa den anden hoslagte Supplikation fra nogle i Lenet udskrevne Soldater og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og siden give Soldaterne tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 239.

7. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Johan Urne. Hoslagt sendes ham en Supplikation, hvori denne Brevviser, Olluf Pedersen i Qvindvads Mølle, klager over Møllens Bygfældighed og over det Indpas og den Uret, der gøres ham af hans Nabo, en Gadehusmand, og en anden Mand, Svend Pedersen, der tidligere har boet i den Gaard, hvori han nu bor. Johan Urne skal erklære sig til Kongen om, hvoraf det kommer sig, at Møllen er saa forfalden, og forsvare Olluf Pedersen mod hans Modparter, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, saa der ikke vederfares ham andet, end hvad ret og billigt er. Sk. T. 4, 239 b.

8. Jan. (—). Forordning om, at Førloy af Arv, som Udlændinge føre her af Riget, skal erlægges saavel af det Gods, der findes her, som af det Gods, der allerede er udført af Riget. Samtidige Tryk. (Tr.: CCD. III. 555 f.).

— Forordning om den Værdi, til hvilken forskellige Fireskillingsstykker skulle antages. Sj. T. 21, 365 b. (Tr.: CCD. III. 556—59).

— Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om at lade ovennævnte Forordning læse og forkynde i Købstæderne i deres Len. Udt. i Sj. T. 21, 367 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade ovennævnte For-

¹ Vistnok Rohult, Lister H.

ordning læse og forkynde paa Landstingene. Udt. i Sj. T. 21, 367 b.

8. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jens Sparre om at lade 3 Jærnstykker, 1 Klokke og en Bryggekedel føre fra Elfsborg til Bahus. Udt. i Sk. T. 4, 240.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne [Varberg Len] og Tage Thott [Laholm Len]. Da der nu gøres en Hel Hob Ved og Kul fornøden til Halmstad, skulle de, saafremt Kronens Bønder i Halmstad Len paa Grund af den anden store Besværing, der nu paahænger dem, ikke kunne overkomme at tilføre saa meget Ved og Kul, som behøves, hjælpe til med deres Lens Bønder, naar Kongens Befalingsmand i Halmstad anmoder dem derom. Sk. T. 4, 240.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift. Paa Grund af den Omhyggelighed, Kongen har for den kristelige Religions og Gejstlighedens Velstand, ser han sig som kristen Øvrighed forarsaget til at paase, at Skolerne, der ere det rette Fundament hertil, ikke alene blive holdte vedlige, men ogsaa, saa vidt Gud vil give sin Naade dertil, tiltage og forbedres, og han har derfor anset det for raadeligt at anordne et Kollegium ved nogle af Kapitelsskolerne i Danmark, hvori de, der have gjort nogen Fremgang i Skolerne, en to Aars Tid i det ringeste kunne præpareres til den høje Skole og Kongens universale Akademi i København, for at de kunne komme der noget bedre funderede og med desto større Frugt anvende deres Tid der og siden blive kaldede til Skoler og Kirker, til mærkelig Forbedring for disse. Kongen vil derfor, indtil nærmere Forordning, have holdt et Kollegium i Odense i det Auditorium, som Lektoren hidtil plejede at bruge, og i det underholde 5 Professorer til at informere Ungdommen efter den Anordning, Kongen vil lade forfatte derom: den første Professor theologus og hebræus skal være Superintendenten i Stiftet, der efter Kirkeordinansen er forpligtet dertil; det andet Professorat i de græske og latinske Sprog skal Rektoren for Skolen betjene; det tredje Professorat i Philosophi, Fysik og Metafysik skal den nuværende Lektor og hans Efterfølgere betjene, men hvis han enten paa Grund af Alder eller andet er ubekvem dertil, vil Kongen lade ham faa det første Kald, der bliver ledigt i Stiftet, hvortil Kongen eller

Gejstligheden har Jus patronatus, for at en anden dygtig Mand kan forfremmes til Lektor. Til de to andre Professorater i Logik og Rhetorik og i Mathematik og Ethik vil Kongen siden beskikke Professorer, men senere skulle Professorerne, naar der bliver en Plads ledig, submitteres af Universitetet med Kongens Raad og Bevilling. Da det gejstlige Gods, Gud til Ære, tidligere har været funderet til saadan eller lignende Brug og det i sig selv er billigt, at Skolens og Kirkens Tjenere nyde det, paabyder Kongen dem herved at ordne det saaledes med det gejstlige Gods, Kalentegods, Sogne, Pension og anden Tilfald der i Stiftet, som bekvemmest kan anvendes til dette Brug, at Rektor, Konrektor og Lektor ved Skolen blive saaledes forsynede deraf, at de uden Besværing og Tvang kunne betjene deres Bestilling vel, saafremt de i Forvejen ikke ere saaledes aflagte, at de bekvemt kunne underholde sig deraf. Af disse gejstlige Indkomster skulle de ogsaa forsyne de to andre Professorer med saadan Underholdning, som disse kunne eragtes at have fornøden, saa de ikke tør molestere Kongen om videre Subsudier. Professorerne skulle, med Undtagelse af Rektor og Konrektor, være forpligtede til at dømme i Ægteskabssager og at lade sig bruge med Raad og Daad i anden forefaldende Nødtørft, dog vil Kongen ikke herved have ment, at de med Forsømmelse af deres Bestilling skulle begive sig ud paa Landet blandt Bønderne med Trætter eller anden Omdragen, men naar de ville have deres Bønder og Tjenere til sig, skulle de lade dem indfordre ved den nærmeste Kapitelsfoged, dér forrette deres Nødtørft med dem og lade Trætterne forfølge ved den nærmeste kongelige eller Kapitelsfoged, som skal være forpligtet dertil, eller ved en Fuldmægtig. F. T. 3, 506. K.

8. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Kapitlet i Lund angaaende Oprettelsen af et Kollegium ved Kapitelsskolen i Lund. Sk. T. 4, 260 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om hos Fru Edel Ulfeldt, Kield Brockenhuus's Enke, at gøre Anfordring paa det Gods, som Kongen har begæret til Mageskifte af hende, saa Mageskiftet med det allerførste kan faa Fremgang. Udt. i J. T. 6, 351.

— Miss. til Eske Bilde om at erklære sig, om en Gaard i Grydsted i Voxlef Sogn i Huornum Herred i Mariager Klosters

Len, som Ifver Juel begærer til Mageskifte, kan undværes fra Lenet. Udt. i J. T. 6, 351.

9. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott om, at han med det allerførste skal sende Peder Haagensen i Uderup, der er bleven gjort fredløs, fordi han ikke vilde rette for sig efter Herredstingets og Landsdommerens Domme, men modvillig har sid-det dem overhørig, fængslet til København, for at han, til advarende Eksempel for andre saadanne Kumpaner, kan blive straffet tilbørligt for sin Modvillighed. Sk. T. 4, 240 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give Borgemesteren, Tolderen og Skolemesteren i Trelleborg, der have nogen Trætte sammen, Ordre til at begive sig til København for at erfare Kongens Vilje. Udt. i Sk. T. 4, 241.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, har begæret noget Gods i Aalborghus Len, nemlig 1 Gaard i Brønberg i Rostrup Sogn i Hinsted Herred, Herligheden af 1 Selvejerbondegaard i Gunde-strup i Aars Sogn og Herred og 6 Gaarde og Bol i Grydsted i Voxlev Sogn i Huornum Herred, til Mageskifte, skal Manderup Parsberg snarest erklære sig til Kongen om, hvorvidt nævnte Gods for Belejlighedens Skyld kan undværes fra Lenet. J. T. 6, 351 b.

— Ligelydende Miss. til Eske Brock om at erklære sig om, hvorvidt noget Gods i Dronningborg Len, nemlig 8 Gaarde i Hald Sogn og Herred og 1 Gaard i Muostrup¹ med et lille Stykke Skov og Krat til 6 Svins Olden, som Ifver Juel begærer til Mageskifte, kan undværes fra Lenet. Udt. i J. T. 6, 352.

— Ligelydende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg om at erklære sig om, hvorvidt noget Gods i Lundenæs Len, som Ifver Juel begærer til Mageskifte, nemlig Gaardene Roenborg², Bieregaard, Sellergaard³ og Tolsengaard i Veirumb Sogn i Hie-rumb Herred, Herligheden af 1 Kirkegaard, kaldet Maskergaard⁴, i Giemsing Sogn med et derved liggende Gadehus, Herligheden af 1 Bol, kaldet Lumsmark, i Aspe Sogn, 1 Gaard i Lundbye og 1 Gaard ved Tinget med et Stykke Jord og nogen Eng, kal-

¹ Mostrupgaarde, Nørhald H.

² Rovnborg, Hjerm H.

³ Søller-

gaard, samme H. ⁴ Mærskærgaard, samme H.

det Skrams Eng, i Veirumb Sogn i Hierum Herred, 1 Gaard, kaldet Vester Ausom, og 1 Gaard, kaldet Provstgaard, i Hierum Sogn, for Belejlighedens Skyld kan undværes fra Lenet. Udt. i J. T. 6, 352.

9. Jan. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Knud Gyldenstjerne om at erklære sig om, hvorvidt 1 Kirkebol i Bygom¹ Sogn i Nørlyng Herred, som Ifver Juel begærer til Mageskifte, for Belejlighedens Skyld kan undværes fra Lenet [Hald]. J. T. 6, 352 b.

10. Jan. (—). Bestalling for Christen Christensen som Portner og Vægter for Bremerholm. Sj. R. 16, 377. (Tr.: KD. II. 609 f.).

— Miss. til Lensmændene over alt Riget om at paase, at de Selvejerbønder, som holde Soldater, ikke forhugge deres Skove og ikke skille sig ved deres Bondeejendom. Sj. T. 21, 367 b. Orig. (til Lensmanden paa Frederiksborg) i Landsark. i Kbhvn. (Tr.: CCD. III. 559).

— Miss. til Sigvort Grubbe og Tage Thott. Da Kongen paa et Mageskifte med Gunde Lange til Søvede, Befalingsmand over Bradsberrig Len, er bleven denne 2 Tdr. 2 $\frac{1}{2}$ Skp. 1 $\frac{1}{2}$ Otting Korn skyldig og Gunde Lange derfor har begæret 1 Fæste i Eferslef, der svarer 18 Sk. 2 Alb. til Kronen og Resten af sin Landgilde til Søvede Kirke, og 1 Fæste i Karup, der svarer 18 Sk. 2 Alb. til Kronen og Resten af sin Landgilde til Ble[n]derup Kirke, skulle de med det første undersøge, hvad disse Fæster svare til Kirkerne, hvad de kunne saa og avle og hvad anden Lejlighed der er dertil, og erklære sig derom til Kongen, saa denne derefter kan give Gunde Lange tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 241.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne, Som han nærmere vil kunne se af den hoslagte Supplikation, har denne Brevviserske Dorette Bastians, Enke efter den forrige Vagtmester paa Varberg Slot, beklaget sig over, at han efter hendes Mands Død har frataget hende Børnene, ligesom hun ogsaa mundtlig har berettet, at han har taget alt hendes afdøde Mands Gods til sig for dermed at betale hans Gæld, med Løfte om, at det, der

¹ Bigum, Nørlyng H.

blev tilovers, skulde komme hende til Bedste. Han skal med det første erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig dermed. Sk. T. 4, 241 b.

11. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Christian Grubbe og Axel Urne om, at de med det første skulle begive sig til Rygaard for at vurdere det Korn, som tilhører afdøde Fru Anne Bilde, saa dyrt som muligt til Bedste for hendes Kreditorer. Udt. i Sj. T. 21, 368.

— Miss. til Anders Friis. Da Niels Arenfeldt til Knifholt har begæret noget Krongods under Segelstrup Slot, nemlig 1 Bol, kaldet Nørsyderboe¹, 1 Bol, kaldet Tronderup, og 1 Gadehus, kaldet Vangen, i Flad Sogn i Venbjerg Herred, til Mageskifte for noget af sit Gods, nemlig 1 Bol i Venebjerg By, 1 Gaard, 1 Bol og 4 Gadehuse i Underaar, 1 Bol og 1 Gadehus paa Auesborg², skal Anders Friis erklære sig udførligt til Kongen, om det af Niels Arenfeldt begærede Gods for Belejlighedens Skyld kan undværes fra Lenet og om Kronen kan være tjent med Mageskiftet. J. T. 6, 353.

12. Jan. (—). Miss. til Danmarks Riges Raader om, at de iligen ved Dag og Nat skulle erklære sig om, hvad der synes dem raadeligt om den Forordning om Fireskillingers Afsættelse, for at Forordningen i Tide kan udgaa. Udt. i Sj. T. 21, 368.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at lade 2 Kompagnier møde i Halmstad førstkommende 20. Jan. Det befales ham nu yderligere at lade 4 Kompagnier møde med de sjællandske, saaledes at alle 6 Kompagnier kunne være i Halmstad førstkommende 27. Jan. Sk. T. 4, 242.

— Miss. til Ditlef Holck. Da der til den Bygning, som Kongen har befalet Ebbe Munk, Embedsmand paa Antvorskov Slot, at lade foretage paa Slottet, behøves 56 Bjælker, 14 Al. lange, 56 Hanebjælker, 10 Al. lange, 36 Bjælker, 16 Al. lange, og 36 Hanebjælker, 8 Al. lange, skal han lade Ebbe Munk faa disse Bjælker, naar han sender Skib efter dem. Sk. T. 4, 242.

¹ Sudderbo. Flade Sogn, Horns H. ² ? Aggersborg, Ø. Han H.

12. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Eske Bilde om straks til Foraaret at sende 50 Læster Kalk til Korsør til Antvorskovs Bygnings Behov og føre saavel Kalken som Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 6, 355.

— Miss. til Laurids Grubbe, Jørgen Grubbe, Eyler Gyldenstjerne og Eiler Kruckow. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den til dem tidligere udgaaede Befaling angaaende Skifte og Deling mellem afdøde Peder Grubbes Børn og Arvinger, saa alt kunde faa sin Rigtighed og de kunde give hinanden Afkald, endnu ikke er bleven efterkommet, befales det dem nu uden al Opsættelse at efterkomme Befalingen og enten forlige dem af Arvingerne, der komme til Stede, i Mindelighed eller adskille dem ved Dom, saa de en Gang for alle kunne komme til Ende og kunne give hinanden indbyrdes Afkald. Sm. T. 6, 157.

—¹ Miss. til Laurids Ebbesen. Paa hans Forespørgsel om, hvorvidt der nu til Foraaret skal begyndes paa den Mur, som skal opsættes ved Skanderborg Slot, befales det ham straks til Foraaret at begynde paa Muren og der i Egnen bestille de Mursten, som maatte behøves dertil udover dem, der kunne brændes i Lenets Teglovn, til saa billig en Pris som muligt. Vedlagt følger Missive til Befalingsmanden paa Mariager Kloster om paa hans Begæring at skaffe Kalk ind for Høe Havn eller for Aarhus. Paa hans Spørgsmaal om, hvad der maa gives Murermesteren, svares, at der ikke maa gives ham mere for hver Favnd end der er givet de Murermestre, der mure omkring Helsingør. Da han har berettet, at Volden omkring Slottet paa adskillige Steder er falden ned, befales det ham at lade Graveren ved Slottet reparere Volden. Skibsbyggeren ved Kolding maa faa 80 Dlr. for at gøre det Skib færdigt, som ligger der ved Slottet, hvortil Kongen vil sende ham 2000 6 Tømmers Spigere. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Gosmar Kirke i Aakier Len skal være meget forfalden, skal Laurids Ebbesen lade de andre Kirker i Skanderborg og Aakier Len kontribuere til dens Reparation og igen lade Kirken istandsætte. J. T. 6, 354.

— Miss. til Eske Bilde. Da der vil blive Brug for en Del

¹ I Registranten er Brevet ved en Fejlskrift dateret: 2. Jan.

Læster Kalk til Byggeriet paa Skanderborg Slot, skal han, naar Laurids Ebbesen, Embedsmand paa Skanderborg Slot, meddeler ham, hvor megen Kalk han behøver, skaffe ham denne og Skuder, som kunne føre Kalken enten til Hoe Havn eller til Aarhus, hvor det belejligst kan ske. Udgiften skal han indføre i sit Regnskab. J. T. 6, 355.

13. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Niels Krag og Gunde Lange. Hr. Geert Rantzau til Bredenburg, Statholder i Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, har berettet, at der er begyndt en Trætte mellem ham og Christen Thomesen til Tandrup, Kongens Søns Hofmester, og at denne Sag er indstævnet for dem, der snart ville dømme i den. Da han samtidig har anmodet om, at Sagen maa blive opsat en Tid, fordi han ved Kongens Bestilling paa Omslaget er forhindret i at møde, skulle de opsætte Sagen nu til Mauritio [? Martio] eller til April, for at han selv kan være til Stede, naar Sagen skal foretages. J. T. 6, 355.

14. Jan. (—). Miss. til Christian Grubbe. Til Magelæg for det Gods, som han har paa Møen, har han begæret noget af Kronens Gods i Tryggevelde Len. Da Tryggevelde Lens Tjenere imidlertid af Hensyn til Gaardens Avl og anden Belejlighed ikke kunne undværes fra Lenet, anmodes han om at begære Vederlag for sit Gods paa et andet Sted og med det første erklære sig til Kongen herom. Sj. T. 21, 368 b.

— Miss. til Hans Lindenov, Tagge Thott Eriksen, Tagge Thott Andersen, Fru Lissebet Friis, Fru Anne Brahe, Fru Ellen Marsvin og Eyller Gyldenstjerne om at erklære sig om, hvad Krongods de begære til Vederlag for deres Gods paa Møen, som Kongen begærer til Mageskifte. Udt. i Sj. T. 21, 368 b.

Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de skulle lade Hertug Ulrik af Stettin-Pommerns Fuldmægtig passere toldfrit gennem Sundet med 12 Foder Vin, Hertuginde af Stettin-Pommerns Fuldmægtig med 12 Foder Vin og Hertug Frants af Stettin-Pommerns Fuldmægtig med den Vin, som han til Foraaret kommer med til Hertugens Hofholdnings Bebov. Udt. i Sj. T. 21, 369.

17. Jan. (—). Miss. til Olluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde og Sigvord Beck. Da Kongen har lovet, at Elfsborg

Slot straks skal blive overleveret til Kongen af Sverrig, saasnt den sidste Termin af Pengene er bleven erlagt af de Svenske i Halmstad, skulle de, saasnt de paa Kongens Vegne i Henhold til den dem givne Fuldmagt have modtaget den sidste Termin af Pengene, sende det hosfølgende Missive til de Kommissarier, der have Kongens Ordre til at overlevere Elfsborg Slot, men de maa ikke afsende det, førend den hele Sum er betalt. Der sendes dem en Kopi af Missivet, for at de deraf kunne erfare al Lejligheden. Sj. T. 21, 369.

17. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz paa Halmstad. Saafremt de svenske Kommissærer ikke allerede ere komne til Halmstad med den sidste Termins Penge, skal han gelejde dem fra den nærmeste svenske Grænse til Byen med saa meget Rytteri, som han i en Il kan bringe til Veje. — Postscriptum: Endvidere skal han skaffe og bestille Vogne paa Vejen mellem Grænsen og Halmstad, hvormed de svenske Raader¹ og Pengene kunne befordres. Hvis det bliver nødvendigt, at man maa forblive en Nats Tid mellem Grænsen og Halmstad, skal han sørge for, at Pengene blive nedsatte paa et bekvemt Sted. Sk. T. 4, 242 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at forbyde, at Akvavit, Brændevin eller anden slig Drik herefter hemmeligen eller aabenbarligen sælges paa Gaderne eller i Husene. Udt. i Sj. T. 21, 369 b. (Se CCD. III. 560).

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at tilholde Indvaanerne at renholde Gaderne under stor Straf. Udt. i Sj. T. 21, 369 b. (Tr.: KD. V. 33).

— Miss. til Rektor, Biskop og menige Universitet om at have Opsyn med, at Gaderne i København holdes rene. Udt. i Sj. T. 21, 369 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jomfru Elidse Norby. Da hun i Kallundborg Len har 2 Gaarde i Kielleklint og 1 Hus i Lille Fulede, der ligge belejligt for Kronen, anmodes hun om at begære Vederlag derfor paa Steder, hvor det ikke kan være

¹ Registranten har her ved en Fejlskrift: kand.

til Skade for Kronens Slotte og Gaarde, og erklære sig til Kongen herom. J. T. 6, 356.

17. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da han i Kallundborg Len har 1 Gaard i Forstinge, 1 Gaard i Kielleklindt, 1 Gaard i Kierbye og 1 Gaard i Gastrup¹ i Ars Herred, som ligge belejligt for Kronen, anmodes han om at begære Vederlag derfor paa Steder, hvor det ikke kan være til Skade for Kronens Slotte og Gaarde, og erklære sig til Kongen herom. J. T. 6, 356.

21. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om at give Byfogden i Helsingør Ordre til, at han skal stævne og tiltale Hans Schrøder for hvad utilbørligt han har begaaet mod Islands Indvaanere og uden lang Forhaling tage endelig Dom over ham. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Tage Thott paa Landskrone om at møde paa Grænsen mellem Knerødt og Ulsbek den 27. Jan. med den hallandske Fane for at vare paa Kommissærerne. Udt. i Sk. T. 4. 243.

22. Jan. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Margarete Henriksdatter, afdøde Borgemester i København Christen Albrechtsens Enke, og hans Arvinger, der nu have betalt de 3283¹/₂ Rdlr. 1 Ort 18 Sk. dansk, som de i Følge den af de daværende Rentemestre Jens Jul til Kielgaard og Sigvort Beck til Førsløf mellem dem og Kongen gjorde Afregning, dateret 17. Juli 1616, ere blevne Kronen skyldige. Sj. R. 16, 379.

— Miss. til Ebbe Munk om, at han skal skaffe Mester Daniel Skibsbygger og de fire Tømmermænd Hjælp med Bønder til at lette det Tømmer ved Korsør og til andet fornødent Arbejde. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Biskop i Fyen. Da det er berettet Kongen, at Hr. Simen Andersen, Sognepræst i Visløf² og Veflinge Sogne, paa Grund af sin høje Alder ikke kan forestaa Sognene, som det bør sig, skal Dr. Hans forordne ham Hr. Olluf-Lauridsen, Kapellan i Marsløf, eller en anden dygtig Person til Medtjener og ordne det

¹ Sikkert Fejlskrift for: Bastrup.

² Vigerslev, Skovby H.

saaledes, at den, der bliver forordnet til Medtjener, faar Anneks-sognet og hvad der ligger dertil til Underholdning. Hvis denne Person forholder sig skikkelig i Levnet og Lærdom, skal han være nærmest til at faa Sognene efter Hr. Simens Død, dog skal alt gaa efter Ordinansen. F. T. 3, 509. K.

22. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg om at søge efter en Baadsmand, kaldet Mikkell Rasmussen Grenaa, der er borttrømt af Tjenesten, og sende ham fængslet til København. Udt. i J. T. 6, 356 b.

— Ligelydende Miss. til Otte Brahe angaaende Mikkell Jørgensen og Mogens Ibsen. Udt. i J. T. 6, 356 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde om Peder Svendsen. Udt. i J. T. 6, 356 b.

23. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt. Kei Rantzau til Randtzouholm, Embedsmand paa Københavns Slot, har berettet, at hans Fader, afdøde Breide Rantzau, har begyndt at forfølge noget af sit Gods i Fyen til Laas, og at han nu har arvet dette Gods efter Faderen og agter at fortsætte med Forfølgningen. Naar Kei Rantzau henvender sig til Jacob Ulfeldt, skal denne tilstede ham eller hans Fuldmægtig at fortsætte med Forfølgningen fra den Tid af, da det sidste Domsbrev blev udgivet, og siden fremdeles, indtil han kommer til Ende dermed. F. T. 3, 510.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Palli Rosenkrantz om at modtage 16 Kærreheste, som han skal lade fodre, de 8 paa Vordingborg og de andre 8 paa Lekking. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— Miss. til Axel Urne om at lade 6 Kærreheste, der bruges her paa Frederiksborg, men indtil videre skulle staa paa Ringsted Kloster, fodre dér. Orig. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— Miss. til Mogens Pax om at lade 6 Kærreheste fodre paa Roskildegård. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— Miss. til Fru Anne Hansdatter om at lade 4 Heste fodre paa Svenstrup, indtil de affodres. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— Miss. til M. Hans Staffensen paa Sorø om at indtage en af Peder Jensens Sønner og to Børn, Peder Vistesens og Mathis Vistesens, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 370.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Af vedlagte Supplikation

vil han nærmere kunne se, hvad Joen Smidt, Borger i Helsingborg, har berettet angaaende sin Hustrus Moder, der paa Grund af Mistanke for Trolddom er bleven kastet i Fængsel, hvor hun er dod, førend Processen er bleven endt. 15 Mand have derefter svoret og dømt, at hendes Krop skulde lide efter Loven for Trolddom, men siden er hun bleven frikendt af Landsdommeren i Skaane; ikke desto mindre har hun dog i nogen Tid staaet over Jorden, og Jorden og Begravelsen er bleven forment hende. Anders Bilde skal lade denne Sag nøje undersøge og erklære sig derom til Kongen, saa denne derefter kan give Joen Smidt tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 243.

24. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Rektor og Professorer i København. Da nærværende to unge Personer, Studenter fra Trondhjem Stift i Norge, have anmodet om Tilladelse til at maatte blive Kapellaner hos deres Fædre, skulle de flittigt eksaminere, om disse Studenter have gjort saadan Fremgang i deres Studier og ere begavede med saadanne dona concionandi, at de bør tilstedes dertil, og erklære sig til Kongen derom. Sj. T. 21, 370 b. Orig. i Konsistoriets Ark. Pk. 195.

— Miss. til Christen Holck. Da Vindeltrappen i det Hus paa Silkeborg Slot, hvori han selv holder Hus, skal være meget forfalden, skal han, dog med saa ringe Bekostning som muligt, lade Vindeltrappen og Taarnet derpaa istandsætte med nye Fodstykker og andet Tilbehør. Bekostningen skal blive godtgjort ham i Rentekammeret. Hvad Dyrevogter Hans Worm angaar, hvis Besolding Christen Holck tidligere har faaet Ordre til at indeholde indtil videre, saa er Kongen nu tilfreds med, at han igen faar sin Besolding, da den Sag, han kom i Mistanke for, nu er saa vidt ageret til Herredsting og Lands-ting, at Hans Worm ikke kan komme videre dermed. Da han har forespurgt, hvorledes han skal forholde sig med de Vaaninger til Dyrevogterne i Lenet, som der er givet Ordre til at flytte, om han skal lade dem opbygge paa Kongens Bekostning, befales det ham at forholde sig dermed, som det plejer at ske, og enten lade dem opbygge eller udvise Tømmer til dem i Skovene. J. T. 6, 357.

25. Jan. (—). Kvittans til Johan Bøgvad, der nu har gjort Regnskab for de Penge, som han har oppebaaret til

Kongens Bygnings Behov her fra 6. Nov. 1614 til Nytaarsdag 1619, som er 72,142¹/₂ Dlr. 14¹/₂ Sk. af Kongens eget Kammer, 12,328¹/₂ Dlr. af Rentekammeret og 4150 Dlr. af Tolderne i Helsingør, hvortil kommer 7¹/₂ Dlr., som han har ført sig til Indtægt paa Claus von Ahnens Vegne, og de Penge, han var bleven skyldig paa sit Regnskab til 23. Nov. 1614, som han fik Kvittans for af Kongen selv, og paa et andet Regnskab fra 6. Nov. 1614 til 12. Nov. 1615, hvorfor han blev kvitteret i Rentekammeret. Naar herfra drages hans Udgift til Haandværkere og andre, der have arbejdet paa Slottet, til Fragt for Overførsel af Sten og Kalk, til Løn og Maanedskostpenge for Rustvognssvende og andre efter de af ham overleverede Regnskaber og Beviser, blev han skyldig 2231¹/₂ Rdlr. 9 Sk., hver Dlr. beregnet til 80 Sk., som han nu straks har indbetalt i Kongens eget Kammer. Sj. R. 16, 379 b.

25. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Moens Gyldenstjerne om at modtage nærværende Fange¹, som Kongen sender herfra til Varberg, paa Varberg Slot og holde ham til at gøre Arbejde der lige med de andre Fanger. Sk. T. 4, 243 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at være denne Brevviser, som Kongen har sendt over til Helsingborg Len for at hugge Avnbøg, behjælpelig og skaffe ham de Folk, han behøver til at fælde Avnbøgene, saa disse kunne blive huggede straks i denne Nede. Sk. T. 4, 244.

26. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene om straks at forstrække de Bøsseskytter, der skulle rejse op til Halmstad, med N Dlr. paa Haanden, hvilke Penge igen skulle indbetales i Renteriet, naar Bøsseskytternes Hold indkommer fra Købstæderne. Udt. i Sj. T. 21, 370 b.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Kongen anmoder det om at give dets Tjenere i Færs, Giers og Engelsted Herreder Tilhold om, at enhver af dem skal hugge 10 Læs Ved i Kronens Skov, Kongens Ore, i Alboe Herred, og føre dem ned til Stranden neden for Raulundt², og at give dets Tjenere i Gladsaxe Len Tilhold om hver at hugge og nedføre 5 Læs Ved. Kapitlets Tjenere i Malmøhus Len skulle hver føre 10 Læs Ved fra Dalbye Skove ned til Malmø. Sk. T. 4, 244.

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet.

² Raffunde, Albo H.

26. Jan. (Frederiksborg). Miss. til Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere i Færs¹, Giers og Engelsted Herreder om, at enhver af dem ved første Lejlighed skal lade hugge 10 Læs Ved i Kronens Skov, kaldet Kongens Ore, i Albo Herred og siden lade dem føre ned til Stranden neden for Raulundt, naar det bliver udvist dem af Lensmanden eller hans Fuldmægtig. Sk. T. 4, 244 b.

— Ligelydende Miss. til Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere i Gladsaxe Len om, at enhver af dem skal hugge og nedføre 5 Læs Ved. Da de slippe med at fremføre 5 Læs Ved, medens ellers enhver af Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere i de omkringliggende Len skal fremage 10 Læs, skulle de være forpligtede til sammen med Kronens Bønder at skaffe det Ved, som baade de selv og de andre omliggende Bønder nedføre, ind paa de Skuder, der skulle hente det. Udt. i Sk. T. 4, 244 b.

— Miss. til Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere i Malmøhus Len om, at enhver af dem skal nedføre 10 Læs Ved fra Dalbye Skove til Malmø. Udt. i Sk. T. 4, 245.

— Miss. til [Tage Thott Ottesen] om at give Kronens Bønder og Tjenere i Fers Herred Ordre til, at enhver af dem med det første skal hugge 10 Læs Ved i Kronens Skov, Kongens Ore, i Albo Herred og føre dem ned til Stranden nedenfor Raulund, og føre Tilsyn med, at Kapitlets og Præsternes Tjenere ligeledes hver hugge og nedføre 10 Læs Ved. Sk. T. 4, 245 b.

— Ligelydende Miss. til Otte Marsvin med Hensyn til Bønderne i Geyrs Herred. Udt. i Sk. T. 4, 245 b.

— Ligelydende Miss. til Sigvort Grubbe med Hensyn til Bønderne i Engelsted Herred. Endvidere skal han give Kronens Bønder i sit Len [Malmø] Ordre til, at enhver af dem skal udage 10 Læs Ved fra Dalbye Skove til Malmø, hvor Kongen siden vil lade Veddet hente. Han skal paase, at Kannike- og Præstetjenerne i Lenet hver udage ligesaa mange Læs Ved. Udt. i Sk. T. 4, 245 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om, at Bønderne i hans Len [Gladsakse] hver skulle hugge og udage 5 Læs Ved. Da

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: Froste.

Bønderne i hans Len slippe med at udage 5 Læs Ved, medens Bønderne i de omliggende Len maa udage 10 Læs Ved, skulle Bønderne i Albo Herred være forpligtede til at skaffe al den Ved, som baade de selv og de andre omliggende Bønder udage, ind paa de Skuder, der skulle hente Veddet. Udt. i Sk. T. 4, 246.

27. Jan. (Kronborg). Miss. til Ebbe Munk om, at han i Aar skal lade Claus Condevin faa lige saa meget Mel af Lenet [Antvorskov], som han aarlig plejer at faa, til den islandske Fart. Udt. i Sj. T. 21, 370 b.

29. Jan. (—). Miss. til Rentemestrene om at betale Fridrik Stuart 400 Rdlr., der er ét Aars Pension, som hans Fader¹ havde af Kongen. Udt. i Sj. T. 21, 371.

— Miss. til Peder Basse. Som han af hosfølgende Supplikation nærmere vil kunne se, har Peder Svenssen, Borger i Helsingør, berettet, at hans Skude med deri værende Gods er strandet under Møen, og anmodet om at maatte blive forskaanet for den Accise, der kræves af ham for noget paa samme Tid indstrandet Øl. Peder Basse skal snarest muligt erklære sig om, hvor meget og hvad Gods der er blevet bjærget, og hvad der kræves i Accise af Peder Svenssen. Sj. T. 21, 371.

1. Febr. (—). Instruktion for Renteskriver Mats Povelsen paa Rejsen til Danzig: Han skal begive sig paa Rejsen til Danzig med Kongens Skib Jonas og til Ladning af dette Skib i Danzig indkøbe saa meget af det bedste Kabelgarn, som han kan faa for de 6000 Dlr., han har faaet med. Hvis der i Danzig er temmeligt Køb paa Kabelgarn og de 6000 Dlr. ikke kunne forslaa til en fuld Skibsladning, skal han have Tilladelse til at optage saa mange Penge, som maatte behøves til Indkøb af en fuld Skibsladning Kabelgarn, hvilke Penge skulle blive erlagte i rette Tid paa de Steder, hvor han lover det. Hvis han, som ovenfor sagt, mærker, at der er temmeligt Køb paa Kabelgarn, skal han bestille endnu en Skibsladning deraf, som kan ligge rede i Danzig, naar der bliver sendt Skib efter den. Han skal endvidere beflitte sig paa at faa for 1000 Rdlr. gammelt Tovværk til Købs dér, som kan

¹ Vilhelm Stuart.

være tjenligt til Værk, og straks tage det med sig hid. Han skal desuden bestille 50 Flasker, hver paa 1 Fjerdings, af stærkt Glas og tage dem med sig, hvis de kunne blive færdige saa snart. Han skal i Danzig yderligere bestille 1 Skibsladning Klapholt og 1 Skibsladning Vogns kud og i alt ramme det billigste Køb. Sj. R. 16, 381.

1. Febr. (Kronborg). Miss. til Johan Urne og Sigvort Grubbe. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der skal være Krebs at faa paa noget af deres Gods i Skaane, skulle de, henimod Kongens Ankomst til Halmstad og medens Kongen opholder sig dér, gøre sig Flid for at skaffe saadanne til Kongens eget Bord og efterhaanden sende dem did med Skib. Sk. T. 4, 246 b.

— Miss. til Tage Thott om at give Adelens Bønder og Tjenere i Laugholms Len Tilhold om at age og ægte lige med Kronens Bønder, saalænge Raadet ligger i Knerød, foruden at de ere forpligtede til at fremføre Fadeburet. Udt. i Sk. T. 4, 246 b.

2. Febr. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Hans Steenwinckel, Kongens Stenhugger, om, at han skal nedbryde det Galleri over Porten paa Frederiksborg Slot ind til Pladsen og forny og igen opsætte det og gøre det helt færdigt med nye Lister, Arkitrav og andet Tilbehør. Han skal tillige hugge og forfærdige de Buer og Piller, som komme under Galleriet, med alt Tilbehør efter det derpaa gjorte og ham tilstillede Afrids. Endvidere skal han lave en ny Port ind til Pladsen med Stenhuggerværk, saaledes som Afridset viser. Han skal udføre Arbejdet paa sin egen Bekostning og derfor have 300 Dlr., der skulle udbetales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sj. R. 16, 381 b.¹

— Miss. til Eske Brock om, at han i Købstæderne i sit Len [Dronningborg] skal indkøbe saa meget gammelt Tov, han kan faa, til saa billig en Pris som muligt og lade rede Værk deraf. Han skal siden lade Værket indpakke i Tønder og sende til København. J. T. 6, 357 b.

— Ligelydende Miss. til Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] og Jørgen Kaas [Aarhus Len]. Udt. i J. T. 6, 358.

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 585.

6. Febr. (Kronborg). Miss. til Ebbe Munk om straks at sende 10 Læster Malt til København enten paa en Skude eller til Vogns, saa det bestemt kan fremkomme med det første. Udt. i Sj. T. 21, 371 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen [Skanderborg Len] om ved første Lejlighed at lade lave 500 Hjulbøre og sende dem til København. Udt. i J. T. 6, 358.

— Ligelydende Miss. til Christen Holck [Silkeborg Len] angaaende 300 Hjulbøre. Udt. i J. T. 6, 358.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] om 400 Hjulbøre. Udt. i Sk. T. 4, 247.

— Ligelydende Miss. til Otte Marsvin [Kristianstad Len] om 500 Hjulbøre. Udt. i Sk. T. 4, 247.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen sender ham med dette Kancellibud nogle Laase og Nøgler, indpakkede i en Fjerdning, hvilke Kongen vil have brugt i Befæstningen Christianstad. Otte Marsvin skal modtage Fjerdningen af Kancellibuddet og bruge Laasene deri i Befæstningen. Sk. T. 4, 247.

12. Febr. (Halmstad). Miss. til Fredrik Paslick og Knud Gabrielsen. Da Jørgen Daa for kort Tid siden er død her i Landet, skulle de straks begive sig til det Sted, hvor han er død, registrere det af hans Gods, som findes inden Laas og ellers, og igen tilforsegle det, som bør forsegles. De skulle derefter ved første Lejlighed rejse til Holbæk Slot for der ligeledes at registrere og forsegle hvad der tilhører ham og findes dér. Sj. T. 21, 371 b.

13. Febr. (—). Miss. til Fridrik Paslick og Knud Gabrielsen. Da Jens Munk, Kongens Skibskaptajn, har berettet, at han har bekostet afdøde Jørgen Daas Begravelse og dertil udlagt en temmelig Sum Penge, skulle de straks registrere Jørgen Daas efterladte Gods og af de rede Penge, som findes, betale Jens Munk de Penge, som han kan bevise at have anvendt paa Begravelsen. Hvis der ikke er saa mange rede Penge, skulle de levere Jens Munk en Del af Jørgen Daas efterladte Gods, som han igen skal levere fra sig, naar han faar sine udlagte Penge. Sj. T. 21, 373.

— Miss. til Knudt Gabrielsen. Naar han har været med til at registrere hvad afdøde Jørgen Daa har efterladt sig, skal han paatage sig Værgemaal for Jørgen Daas umyn-

dige Børn og forestaa det, som han vil være det bekendt. Sk. T. 4, 247.

13. Febr. (Halmstad). Miss. til Hans Lindenov og Otte Brahe Pedersen om at være til Stede paa Baarrebygaard¹ 8 Dage efter Paaske, naar der skal holdes Skifte efter afdøde Otte Lindenov. Udt. i Sk. T. 4, 247 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. Til Bygningens Behov paa Frederiksborg skulle de i deres Len udtage N Murermestre, Kalkslagere og Pligtskarle, enten i Købstæderne eller hvor de ellers bedst ere at faa, og med deres eget Bud sende dem til Frederiksborg til førstkommende 1. Marts med en Fortegnelse over deres Navne og hvor de ere fødte. De skulle flittigt paase, at der kun fremsendes føre og stærke Personer, der ere tjenlige til at udføre saadant Arbejde. — Jylland: Otte Brahe [Koldinghus Len] 1 Murermester og 7 Pligtskarle; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] 1 Murermester og 7 Pligtskarle; Ernst Normand [Stjernholm Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Jørgen Kaas [Aarhus Len] 1 Murermester og 6 Pligtskarle; Eske Brock [Dronningborg Len] 1 Murermester og 5 Pligtskarle; Knud Gyldenstjerne [Hald Len] 6 Pligtskarle; Tyge Brahe [Skivehus Len] 3 Pligtskarle; Mandrup Parsberg [Aalborghus Len] 1 Murermester og 7 Pligtskarle; Gundi Lange [Gudum Kloster og Pandumgaard] 3 Pligtskarle; Mogens Kaas [Ørum Len] 4 Pligtskarle; Ifver Juel [Bøvling Len] 5 Pligtskarle; Eske Bilde [Mariager Kloster] 3 Pligtskarle; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 4 Pligtskarle. — Skaane: Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 1 Murermester, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle; Tagge Thott [Landskrone Len] 1 Kalkslager og 4 Pligtskarle; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 4 Pligtskarle; Otte Lindenov [Sølvitsborg Len] 4 Pligtskarle; Hr. Anders Sinklar [Gladsakse Len] 2 Pligtskarle; Holger Rosenkrantz [Halmstad Len] 3 Pligtskarle; Mogens Gyldenstjerne [Varberg Len] 6 Pligtskarle. — Sjælland: Christoffer Basse [Frederiksborg Len] 1 Murermester; Key Rantzau [Københavns Len] 3 Pligtskarle; Mogens Pax [Roskildegaaards Len] 3 Pligtskarle; Axel Urne [Ringsted Kloster] 2 Pligtskarle; Ebbe Munk [Antvorskov

¹ Borrebygaard, Torne H.

Len] 5 Pligtskarle; Steen Brahe [Kallundborg Len] 1 Murer-
mester og 4 Pligtskarle; Olluf Rosensparre [Dragsholms Len] 2
Pligtskarle; Christoffer Gjøe [Tryggevælde Len] 2 Pligtskarle;
Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1 Murermester, 1 Kalk-
slager og 6 Pligtskarle; Peder Basse [Møen] 3 Pligtskarle. —
Fyen: Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] 1 Murermester og 7 Pligts-
karle; Holger Rosenkrantz [Odensegaards Len] 1 Murermester,
1 Kalkslager og 6 Pligtskarle; Jørgen Brahe [Hagenskov Len]
1 Kalkslager og 3 Pligtskarle; Corfits Rud [Hindsgavl Len] 3
Pligtskarle. — Laaland: Laurids Grubbe [Aalholm Len] 1 Mu-
rermester, 1 Kalkslager og 6 Pligtskarle; Jørgen Grubbe [Hal-
sted Kloster] 1 Murermester og 3 Pligtskarle. — Envold Kruse
[Langeland] 3 Pligtskarle. Sj. T. 21, 372.

17. Febr. (Halmstad). Miss. til Dr. Hans Reisener. Han
skal give Skibspræsterne i København Tilhold om, at de i
Forening med Sognepræsten paa Bremerholmen skulle
besøge de syge, der høre under Bremerholms Sogn og
søge Kirken sammesteds, da Sognepræsten ikke kan overkomme
det alene. Han skal ogsaa give Ordre til, at Pøkerdrengene
paa Holmen blive instruerede i deres Katekismus og Læs-
ning til Bords og fra Bords. Sj. T. 21, 373 b.

— Miss. til Eske Brock om straks at overtage Mariager
Klosters Len, som afdøde Eske Bilde har været forlenet med,
og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf og
for al Fordelen af Ladegaardene fra Eske Bildes Dødsdag til
førstkommende 1. Maj. J. T. 6, 358.

18. Febr. (—). Miss. til Lensmændene om Udskrivning
af Baadsmænd. Sj. T. 21, 374. (Se CCD. III. 560).

— Miss. til Key Rantzau [Kbhvns Len], Christoffer Basse
[Frederiksborg Len] og Mogens Pax [Roskildegaaards Len]. Da
Kongen i denne farlige Tid billigen bør lade det være sig magt-
paaliggende, at den nu grasserende smitsomme Sygdom, saa vidt
Gud vil give Naade dertil, kan afvendes, befales det dem at
gøre og fittigt paase Overholdelsen af den Anordning, at in-
gen, under hvad Skin det end kan være, faar Lov til at be-
søge nogen, som er bleven befængt med Pesten, naar
undtages de Personer, der ere nødvendige til deres Opvart-
ning, og Præst og Bartskær, om en saadan er til Stede.
Naar nogen dør, maa det heller ikke tillades nogen, indenbys

eller udenbys, Borgere eller Bønder, at komme ind i Huset og hente Arv, selv om de kunne være nok saa berettigede dertil, men Arven skal tilnagles, forsegles og forvares vel af dem, der forordnes dertil, indtil Aar og Dag er forbi. Hvis nogen herimod begiver sig ind i saadanne Huse, skulle de indelukkes deri og blive derinde en Tidlang, for at de ikke skulle smitte andre. Hvis der efterlades fader- og moderløse Børn, der ikke selv have nogen Formue, skulle de underholde dem nødtørftigt af gemene Paalæg og Almisse. De skulle strengeligen forbyde alle at begive sig ind i de pestbefængte Huse baade i Købstæderne og i Landsbyerne under den ovennævnte Straf. Kongen vil have denne Anordning overholdt, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. Sj. T. 21, 375 b.

18. Febr. (Halmstad). Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad om, hvorledes der skal forholdes i Helsingør, København og Roskilde i denne Pestilens. Udt. i Sj. T. 21, 376.

19. Febr. (—). Miss. til Borgemestre, Raad og Borgerskab i Helsingør, Køge, Ringsted, Roskilde, Slangerup, Malmø, Lund, Helsingborg, Landskrone, Ystad, Trelleborg, Skanør, Falsterbo, Sømmershavn, Sølvitsborg, Ronneby og Laholm. Da det er berettet Kongen, at de i Aar i Bøsseskyttehold have betalt adskillige Fireskillingsstykker, som ere ansatte til herefter at gælde for mindre Værdi her i Riget, til de Bøsseskytter, der ere satte til at opkræve Bøsseskytteholdet, og da disse Bøsseskytter ikke kunne taale den Skade, skulle de, naar disse to Bøsseskytter henvende sig til dem, yderligere betale disse saa meget, som de nu tabe paa de Fireskillingsstykker, som de have faaet af dem. Sj. R. 16, 382 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Han skal give de Indbyggere paa Serrøe, der pleje at sejle, Tilhold om, at de straks eller ved første Lejlighed skulle begive sig ind i Mariager Fjord med deres Skuder for at indtage den Kalk, som er bestilt til Kongens Bygnings Behov, og føre den til de Steder, som det befales. Ligeledes skal han senere hen paa Aaret give dem Ordre til atter at løbe derhen for at fremføre Kalk. De skulle faa den sædvanlige Fragt. Sj. T. 21, 376.

— Miss. til Holger Gagge om sammen med Fridrik Paslick at registrere Jørgen Daas efterladte Gods paa Hol-

bæk Slot og levere det til Knud Gabrielsen, som er Jørgen Daas Børns Værge. Udt. i Sj. T. 21, 376 b.

19. Febr. (Halmstad). Miss. til Knud Gabrielsen. Da det er berettet Kongen, at afdøde Jørgen Daa har efterladt sig adskilligt gjort Guld, Sølv og Klenodier saavel som andet Bo og Boskab, skal han først lade det gjorte Guld og Sølv saavel som Boskabet vurdere af Folk, som have Forstand derpaa, og siden sælge det for rede Penge saa dyrt som muligt, om muligt for mere end det er vurderet til. Siden skal han sætte Pengene paa Rente eller paa anden Maade anvende dem til Nytte for Jørgen Daas Børn, for hvilke Kongen nu har beskikket ham til Værge. Sj. T. 21, 376 b.

— Miss. til Otte Marsvin om i sit Len [Kristianstad] at lade tilhugge og forfærdige 100 Par Kærrehjul, der skulle bruges til Kærterne paa Frederiksborg Slot, og siden lade dem nedføre med Skib til Daulykke Slette. Den udgivne Fragt skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. Sk. T. 4, 247 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen vil forlene ham med Mariager Kloster, skal han indrette sig paa at overtage dette Len til førstkommende 1. Maj. Kongen har befalet Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg, at forestaa Lenet til den Tid, dog skal Mogens Kaas selv bestille et temmeligt Antal Læster Kalk i Forraad, som Kongen vil have sendt derfra i den kommende Sommer til sine Bygningers Behov, saa den kan være til Stede paa Stedet og Kongen ingen Skade skal lide paa sit Byggeri. Han skal til Bygningen paa Frederiksborg Slot til Foraaret bestille 2000 Læster Kalk, der skulle sendes til Sundbye Færge, til Bygningen i København 2000 Læster Kalk og til Muren omkring Helsingør nede ved Stranden og andet Behov samme- steds 2000 Læster Kalk. Han skal selv fremsende Kalken, saa den kommer i Tide. J. T. 6, 362.

20. Febr. (—). Miss. til Otte Marsvin og Christoffer Ulfeldt. Sigvort Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, har berettet, at Kronens Bønder i Høybye under Malmøhus sammen med ham have nogle Fællesenge i nogle smaa Engholme, der ligge lige ved hans Hovedgaard Torup og hvoraf der aarlig skal svares 5 Mk. 6 Sk. til Kronen. Da han samtidig har anmodet om Tilladelse til at maatte tilskifte sig

disse Enge af Høybye Mænd og i Stedet for udlægge dem nogle andre Enge, der ligge dem lige saa belejligt lige derved, hvilken Anmodning Kongen har bevilget, skulle de ved første Lejlighed begive sig paa Aastøderne, være til Stede dér, naar Sigvort Grubbe vil gøre Høybye Mænd Vederlag for Engene, og paase, at Kronens Bønder faa Fyldest for Engene. De skulle indsende Erklæring om Sagen til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og siden konfirmere Skiftet. Sk. T. 4, 248.

20. Febr. (Halmstad). Miss. til Hr. Anders Sinklar og Holger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at 3 Bønderlensmænd her i Lenet ere blevne udskrevne til Soldater. Da Lensmændene ikke kunne undværes her fra Lenet og de heller ikke paa én Gang kunne forestaa begge Bestillinger, har Kongen bestemt, at de herefter skulle være fri for at holde Soldater, men blive ved Lensmandsbestillingen, og at følgende 3 Bønder, Børge Andersen i Rydsgierre i Askim Sogn og Børge Pedersen og Olluf Børgesen i Yttergaard i Vebye i Vesinge Sogn, i deres Sted skulle forordnes til Soldater. De skulle ordne det saaledes og forandre Kronens Jordebog og Mønstringsrullen derefter. Sk. T. 4, 248 b.

— J. R. 7, 314 b, se 1. Maj 1620.

22. Febr. (—). Aab. Brev til Adelens Bønder i Halmstad Len om, at de, saalænge Kongen er til Stede i Halmstad, skulle gøre Ægt og Arbejde til Halmstad Slot med Førstel til og fra saa vel som med andre Ægter og Arbejde, naar de tilsiges af Lensmanden i Halmstad, lige med Kronens Bønder, da disse ikke alene kunne overkomme det. Vise de sig forsømmelige, ville de komme til at staa tilbørligt til Rette. Sk. T. 4, 249.

24. Febr. (—). Miss. til Keye Rantzau [Københavns Len], Christoffer Basse [Frederiksborg Len] og Mogens Pax [Roskilde- gaards Len]. Kongen har bragt i Erfaring, at naar nogen i denne farlige Tid dør i deres Len, blive Ligene staaende ubegravede i Husene en 2—3 Dage eller mere, ja nogle bevares endog til den paafølgende Søndag. Det befales dem i den Anledning at gøre den Anordning, at de, der bortkaldes ved Døden, hvem det end er, straks og snarest muligt blive begravede, og strengeligen forbyde, at der i de Huse, hvori nogen

dør, nu eller herefter, i andre Tilfælde, holdes nogen Driken, hvilken herefter ganske skal være afskaffet, for at, saa vidt muligt, alt, som kan give Aarsag til Smittens Udbredelse, kan blive afskaffet. Da det kan befrygtes, at Ligene ofte blive liggende længere Tid end de burde, fordi der ikke kan faas nogen, som vil føre dem til deres Lejersted, skulle de i Sognene paa menige Sognemænds Bekostning, hvis det er nødvendigt, holde en Vogn eller Kærre, som kan optage Ligene fra det ene Hus til det andet og føre dem til det Sted, hvor de skulle begraves. Sj. T. 21, 377.

24. Febr. (Halmstad). Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i København og Helsingør. Orig. (til Helsingør) i Landsark. i Kbhvn. Udt. i Sj. T. 21, 377 b.

27. Febr. (—). Aab. Brev om, at Mester Villom Cornillissen har paataget sig at lave nogle Vandporte paa den Side ud til Aaen omkring Halmstad Befæstning, saaledes som det bliver forevist ham, hvilke han skal færdiggøre ganske og aldeles med Murværk og Træværk i den Størrelse og Manér som den Vandport paa samme Side, som han allerede har lavet. Han skal have 100 Rdlr. for hver Port, hvilke skulle udbetales ham af Rentemestrene i København, eftersom Arbejdet skrider frem. De fornødne Materialier vil Kongen skaffe ham paa Stedet. Sk. R. 4, 118¹.

— Miss. til Knud Grubbe. Han har berettet, at der er tilfalden Børnene efter afdøde Peder Madsen og Fru Kirstine Sparre saa megen Gæld, at Jordegodset ikke kan forrente den, selv naar det er betalt, som kan betales med deres Løsøre, der efter Kongens Befaling skal sælges. Han skal derfor som Børnenes Værge sælge det Strøgods, der ligger Børnene mindst belejligt, saa dyrt som muligt, dermed betale deres Gæld og deri ramme deres Gavn og Bedste, som det sømmer sig en god Værge. Sk. T. 4, 249 b.

— Miss. til Tage Thott og Holger Rosenkrantz om, at de ved første Lejlighed i Forening skulle forhøre Borgemestre og Raad i Halmstads Regnskab for det, som de paa Byens Vegne have oppebaaret eller ladet oppebære ved Byens Kæmner og igen have udgivet eller ladet udgive paa Byens Vegne. Lige-

¹ Udenfor er skrevet: Peder Bildis Drengs Skrift.

ledes skulle de forhøre Kirkeværgernes Regnskaber for det, som de paa Kirkernes Vegne have oppebaaret og igen udgivet til Kirkernes Fornødenhed, og saavel herved som ved Forhørelsen af Byens Regnskab flittigt paase, at hverken Byen eller Kirken i ringeste Maade kommer til kort. Sk. T. 4, 250.

27. Febr. (Halmstad). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Pally Rosenkrantz til Ørup har begæret noget Lunde Kapitels Gods, nemlig 2 Gaarde i Selsøe¹ og 1 Gaard i Efverroedt i Tryde Sogn i Ingelstedt Herred, til Mageskifte for ligesaa godt Gods i Ingelstedt Herred, skal Kapitlet med det første erklære sig, om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kapitlet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og derefter give Pally Rosenkrantz tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 250 b.

1. Marts (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Mester Villom Cornillissen om Udførelsen af følgende Arbejde: Han skal reparere og paa ny forfærdige alt hvad der måatte mangle og være brøstfældigt paa alle de Kassematter, som findes paa Halmstad Befæstning, for saa vidt Murværket angaar, dog undtages det ene Bolværk, som kaldes Wagehals. Ligeledes skal han renovere og paa ny op-pudse alle fire Porte omkring Befæstningen og reparere og op-sætte Volden rundt om Befæstningen med Jord og Tørv, hvor det maatte gøres behov, baade forinden og foruden, ligesaa Brystværnene og Banketterne („Benckatterne“) derpaa. Brystværnene paa de søndre Runddele skal han forhøje saa højt, som de bør være. Han skal endvidere til fulde færdiggøre Volden op til Muren langs ad Aaen fra Slotsgraven til Østerport og fra Østerport til den nordre Runddel, saa den bliver saa høj som den allerede nu er paa de Steder, hvor den er højest, og for-syne den baade med Banketter og Brystværn, som det sig bør. Brystværnene langs ud med Aaen skulle ad Aaen til tækkes først med en Teglsten og siden opad med Næver og Tørv. Han skal forhøje den store Kat mellem Vesterport og Nørreport 2 Al. overalt foruden Brystværnene; der ovenpaa skal han sætte Brystværnene paa de 3 Sider, hvilke Brystværn skulle være 8 Al.

tykke nedenfra og 3^{1/2} Al. høje, samt de Banketter, der høre dertil. Han skal være forpligtet til saa snart som muligt at begynde paa Arbejdet og fuldende det. Han skal for dette Arbejde have 1250 Rdlr. og desuden 1 Rdlr. for hver Skakt Jord, som han opfører paa Katten, saa vel til Forhøjelsen af den som til Brystværn og Banketter derpaa, dog Tørvene undtagne, som han selv for den nævnte Sum skal lade føre til Stede og opsætte. Alt skal iøvrigt ske paa hans egen Bekostning, naar undtages at Lensmanden i Halmstad skal skaffe ham paa Stedet hvad Mursten, Kalk, Næver og Ris, han maatte have Brug for. Det skal staa ham frit for at lade de Tørv, som han behøver, skære paa saa nærtliggende et Sted som muligt. Pengene skulle betales ham af Renteriet, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 119.

1. Marts (Halmstad). Miss. til Sigvort Grubbe om at paatage sig Værgemaalet for to af Sten Madsens Døtre, Jomfruerne Helle og Sitselle, hvilket deres Morbroder afdøde Christen Hansen hidtil har forestaaet, og i alle Ting vide og ramme deres Gavn og Bedste. Sk. T. 4, 251.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han, naar Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, til Foraaret besøger ham med dette Brev og selv sender Skibe, skal lade ham faa 30 Læster Kalk af Kalken ved Mariager Kloster, der skulle bruges til Byggeriet paa Kallundborg Slot. J. T. 6, 358.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Niels Krag om med det allerførste at begive sig til Viborg, aabne de Brevskrin og Kister, som staa paa Domhuset i Viborg og tilhøre Arvingerne efter afdøde Jørgen Friis til Krastrup og Fru Elisabeth Galde, registrere Brevene deri, levere Mogens Krabbe til Rysseholms Fuldmægtig de Breve, der alene vedkomme Tage Krabbes Børn og med Rette tilhøre disse, og siden igen forsegle Brevskrinene og Kisterne. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet for ham og alligevel udføre Kongens Befaling. J. T. 6, 358 b.

6. Marts (Frederiksborg). Bestalling for Envold Kruse til Tulsteed som Skibskaptejn, at lade sig bruge paa Skibene og ellers til Lands, hvor Kongen befaler. Han skal,

fra dette Brevs Dato at regne, have 200 Dlr. i aarlig Løn og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, hvormed han skal holde sig paa sin egen Underholdning, undtagen naar han bruges paa Skibene. Sj. R. 16, 383.

6. Marts (Frederiksborg). Miss. til Palli Rosenkrantz om at lade Vinduerne paa Vordingborg Slot reparere, hvor det er nødvendigt, og lade sætte Trævinduer udenfor paa somme Steder, hvor det er absolut nødvendigt. Bekostningen derved skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 378.

— Miss. til alle Arvingerne efter afdøde Fru Anne Rosenkrantz om at møde paa Søeholm førstkomme 1. Maj for endeligt at skifte hvad der arveligen er tilfalden dem efter hende. Udt. i Sj. T. 21, 378.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne [Varberg] og Falk Lykke [Kristianopol]. Kongen bevilger, at de til førstkomme 1. Maj begive sig ned til Søholm for at være til Stede ved det Skifte, som skal staa efter deres Hustruers¹ Moder, afdøde Fru Ane Rosenkrantz. De skulle gøre den Anordning, at intet paa Fæstningen eller i Lenet bliver forsømt paa Grund af deres Fraværelse. Sk. T. 4, 251.

— Miss. til Tage Thott. Kongen bifalder, at der, for at skaffe Bygningen paa Laugholm bedre Fremgang, paa hans Bekostning maa antages og holdes en Pligtsskriver eller Pligtsfoged, alt som Tage Thott kan eragte det tjenligst, der kan paase, at Bønderne og Almuen gøre deres Tilførsel med Tømmer, Sten og Teglvæd og ellers udføre alt andet Arbejde, som det sig bør, og ogsaa i andre Maader kan have Tilsyn med, at alt paa Bygningen gaar rigtigt til, saaledes som Tage Thott paa Kongens Vegne skal give ham Ordre om. Han skal for saa ringe en Besoldning som muligt antage en dertil dygtig Person, forordne ham til at forestaa denne Bestilling og føre Besoldningen til ham til Udgift i Regnskabet. Han skal til saa billigt et Køb som muligt der i Eggen bestille de Mursten, der maatte behøves til Bygningen udover dem, der kunne skaffes fra Teglovnen sammesteds. Han skal i Henhold til Kongens

¹ Sofie Rantzau g. m. Mogens Gyldenstjerne. Kirsten Rantzau g. m. Falk Lykke.

forrige Befaling gøre sig den yderste Flid for at skaffe Bjælker og Sparrer til Bygningen fra Sverrig, hvis de ikke allerede ere hentede i dette Føre. Sk. T. 4, 251 b.

6. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om at lade Tage Thott faa 1000 Læster Kalk til Laholms Bygning, naar denne sender Skuder efter dem. Udt. i J. T. 6, 359.

7. Marts (—). Miss. til Falk Lykke om at give Kronens Bønder i sit Len [Kristianopel] Tilhold om at udage det Tømmer og andet, som efter Kongens Befaling er hugget paa Skovene, til Ladestederne, saa det kan ligge rede dér, naar Kongen sender Skibe efter det. Sk. T. 4, 252.

—¹ Bestalling for Laurids Christensen som Kaptejn over 157 Bønderknægte, der ere udskrevne som Soldater i Dronningborg og Mariager Len, efter Hans Otto. Han skal, naar der ingen Fejde er, have 100 Rdlr. aarlig i Løn og den Gaard, som Hans Otto havde. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 14. Dec. 1615). J. R. 7, 260.

— Miss. til Ifver Lykke om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Magdalene Krabbe, medens Skiftet efter afdøde Fru Anne Krabbe, Jacob Bjørns til Steenholdt, staar paa, og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort ved Skiftet. J. T. 6, 359 b.

8. Marts (—). Kvittans til Morten Jensen og Hans Meckelborg, Toldere, David Lucht, Bernt Facke og Villum Mortensen, Toldskrivere i Helsingør, paa deres Regnskab for Indtægt og Udgift af Tolden i Øresund fra Nytaarsdag 1618 til Nytaarsdag 1619. De bleve intet skyldige. Sj. R. 16, 384.

— Skøde til Mester Daniel Hogewoldt, Kongens Livbadskær, og hans Arvinger paa en Kronens Bolig i Kongens Gade i Helsingør, der i Bredden strækker sig 11 sjællandske Al. langs Kongens Gade fra midt paa Skelstolpen ved Meynert Skrædders Bolig indtil Hjørnet ud til Klostergade; Bredden inde i Gaarden, hvor Luden slipper og Vognskjulet tager ved, er ved Vognskjulet 15 Al. 1¹/₂ Kvarter; Bredden inderst i Ha-

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 27. April og 29. Maj, er Marts muligvis en Fejlskrift for Maj.

ven er 10¹/₄ Al.; Længden gennem samme Bolig og Have er 59 Al. Sj. R. 16, 386 b.

8. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om Tilladelse for Bønderne i Medelsted og Bregne Herreder til at skyde Ræve. Sk. R. 4, 120. (Tr.: CCD. III. 561).

9. Marts (—). Miss. til Fru Ane Brahe. Kronens Bønder i Medelstedt og Bregne Herreder i Sølvitsborg Len have berettet, at de ere blevne tilsagte til at føre adskilligt Tømmer, Bjælker, Sparrer og Deler, til Bygningens Behov i Christianstads Befæstning. Skønt Kongen for nogen Tid siden¹ har skrevet til hende om at lade en Del Tømmer føre did, har hans Mening dog ikke været, at Tømmeret skulde hugges saa langt borte derfra og føres did, da det vil falde altfor besværligt for dem, som ere bosiddende dér. Hun skal derfor lade Bønderne i disse to Herreder være fri for at udage Tømmeret, men lade det hugge og udage af Bønder paa andre Steder, som ligge nærmere ved Christianstad. Sk. T. 4, 252 b.

— Bestalling for Johan Mortensen som Skibskaptein, at regne fra 20. Juni 1618, med en aarlig Løn af 200 Rdlr. og sædvanlig Hofklædning. Udt. i Sj. R. 16, 388.

— Miss. til Mogens Kaas om at give Bønderne i Mariager Klosters Len Tilhold om at hjælpe til med at føre Sten, Kalk og andet til de Kirker i Mariager Len, som Jørgen Kaas har faaet Ordre til at opbygge. Udt. i J. T. 6, 359 b.

— Miss. til Jørgen Kaas. Han har indberettet, at Kronens Mølle i Aarhus er meget bygfældig og nødvendigvis i Tide maa istandsættes, og til Kancelliet indsendt en Fortegnelse over det, som maa laves. Det befales ham at lade Møllen istandsætte efter den indsendte Fortegnelse og købe Møllestenene til den saa billigt som muligt. Han skal nu snarest muligt lade de to Kirker² i Mariager Klosters Len, som han tidligere³ har faaet Ordre til at bygge paa, gøre i Stand. Der er skrevet til Mogens Kaas, Befalingsmand i Mariager Klo-

¹ 12. Dec. 1618. ² Vindblæs (Gerlev H.) og Glenstrup (Nørhald H.).
³ 15. April 1618.

ster, om at lade Lenets Bønder hjælpe til med at føre Sten, Kalk og andet til Bygningen nødvendigt. Da han har indberettet, at de 400 Tdr. Havre, som han har faaet Ordre til at sende til Udfodringen paa Antvorskov Slot, ikke kunne faas til Købs der, skal han i Stedet sende 200 Tdr. Byg. J. T. 6, 359 b.

10. Marts (Frederiksborg). Bestalling for Mogens Krabbe som Skibskaptejn (ligelydende med Bestallingen af 6. Marts 1619 for Enevold Kruse). Udt. i Sj. R. 16, 384.

— Miss. til Keye Rantzau om at sende 2 Kampestenshuggere op til Halland, den ene til Laugholm, den anden til Halmstad. Udt. i Sj. T. 21, 378.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Da Morten Knudsen, Raadmand i Helsingør, har berettet, at han til forskellige Tider har ladet bygge for 72 Rdlr. paa den Gaard, hvori han bor, og har anmodet om at faa dette godtgjort, skulle de med det første beskikke nogle uvildige Danne-mænd til at besigtige den Bygning, som han saaledes har bekostet, og undersøge, om han har anvendt saa meget derpaa, som han beretter, hvorefter de skulle erklære sig i Kancelliet om Sagen. Sj. T. 21, 378 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Da Hr. Gert Rantzau til Breidenburg, Statholder i Fyrstendømmet Holsten og Embedsmand paa Haderslev Slot, har staaende paa Rente hos sig 500 Rdlr. af Friherrens¹ Penge, hvoraf Friherren aarlig skal have Renten til Klæder og anden Nødtørft, og da Gert Rantzau nu har sendt sin Tjener herover med Renten, skal Olluf Rosensparre modtage disse Penge, udgive dem til Friherrens Nødtørft og give Gert Rantzaus Tjener Kvittering for Pengene. Da Gert Rantzau, efter hvad der er berettet Kongen, ikke vil have Pengene staaende hos sig mere end det kommende Aar, skal Olluf Rosensparre til den Tid lade Pengene sætte paa Rente hos andre sikre Folk og fremdeles anvende Renten af dem til Friherrens Nytte, saalænge denne lever. Efter hans Død skal Hovedsummen komme hans rette Arvinger til gode. Sj. T. 21, 378 b.

¹ Sigfried Reinschatt.

10. Marts (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott. Han skal lade det Tømmerværk, som der ikke allerede er sluttet Kontrakt med Villom Stenvinkel om at lave, og det Snedkerværk, som endelig gøres nødvendigt paa Laugholm Slots Bygning, forfærdige og selv skaffe Folk dertil. Han skal erklære sig om, hvor mange Mursten han kan skaffe der i Eggen, og hvis han ikke kan faa saa mange, som behøves til Bygningen, skal han tilskrive Rentemestrene, hvor mange han mangler, for at de kunne erindre Kongen om at skaffe dem fra de Steder, hvor de kunne faas. Sk. T. 4, 253.

— Miss. til Fru Vyvekke Griis. Forhenværende Borger i Haderslev afdøde Hans Quidz Enke og hans Børns Formyndere have berettet, at hun efter tre af hende derpaa udgivne Haandskrifters Lydelse til Hans Quidz skylder dem 500 Rdlr., som de trods gentagne Anmodninger om Betaling ikke have kunnet faa. Da de nu have anmodet om at maatte blive hjulpe til deres Betaling, befales det hende at slaa sig selv til Rette, saa de uden langt Ophold kunne faa, hvad hun med Rette skylder dem, og saa Kongen kan blive fri for videre Overløb. Sk. T. 4, 253.

— Miss. til M. Pofvel Mortensen. Borgemestre og Raad i Laugholm have klaget over, at Degnekaldene i Laugholms Len ikke i Overensstemmelse med Ordinansen og de kongelige Forordninger følge Skolen sammesteds, og derhos begæret, at de to bedste Degnekald, der ligge saa nær ved Laugholms By, at de efter Ordinansen kunne betjenes af Skolen, maa bevilges til Underhold af en Hører, og at Skolebørnene, saafremt de ikke kunne betjene de andre Degnekald, maa faa en Pension af disse i Overensstemmelse med Kongens derom udgaaede Forordninger. M. Pofvel skal snarest muligt indsende Erklæring om den Sag til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give tilbørligt Svar, hvis der gøres videre Anfordring. Sk. T. 4, 253 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da der til det nu nylig fortingede Arbejde paa Halmstad Befæstning vil blive Brug for 150,000 Mursten, skal han lade disse Sten bestille paa belejlige Steder i Skaane til saa billig en Pris som muligt; hvis han ikke kan faa saa mange Sten dér, skal han i Tide lade Kongen vide, hvor mange han kommer til at mangle, saa Kon-

gen kan lade dem forskrive fra andre Steder. Da der til Bygningen endvidere behøves 20 Ruller Bly, skal han lade Blyet tage af Vandportene paa Befæstningen, anvende det nødvendige til Bygningen og føre Resten til Regnskab for Kongen; Vandportene skal han siden lade tække med Sten. Da han til Bygningen forlanger 50 Egebjælker, 50 Fyrrebjælker og 80 Fyrresparrer, befales det ham at lade Egebjælkerne hugge i Lenets Skove og at lade Fyrrebjælkerne og Fyrresparrerne købe i Sverrig. Der sendes ham et Missive¹ til Statholderen i Norge om at skaffe ham 60 Tylter Egeplanker og 60 Tylter Danmarksdeler til Bygningen, naar han sender Skibe efter dem; ligeledes sendes ham et Missive til Befalingsmanden paa Mariager Kloster om 70 Læster Kalk, som han selv skal lade hente. Sk. T. 4, 254.

10. **Marts (Frederiksborg)**. Miss. til Mogens Kaas om at lade Holgier Rosenkrantz faa 70 Læster Kalk i den tilkommende Sommer til Halmstads Bygnings Behov, naar han sender Skibe derefter. Udt. i J. T. 6, 361 b.

— Miss. til Frands Nielsen. Da Jomfru Edel Rytter har faaet Kongens Tilladelse til at sælge to af hendes Gaarde til hendes Livs Ophold, skal han paase, at Gaardene blive solgte til deres Værdi, og at Pengene blive brugte til hendes Ophold. J. T. 6, 361 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jomfru Edel Rytter bevilger, at hun med Frands Nielsen til Ørs's Raad og Vidende maa sælge to af hendes Gaarde til den højstbydende. J. R. 7, 247 b.

— Miss. til Otte Marsvin og Christofer Ulfeldt. Da Jesper Gjõe til Esperødt har begæret noget Krongods i Mielbye Sogn i Aalboe Herred i Gladsaxe Len i Skaane, nemlig 2 Gaarde i Mielbye, 1 Gaard i Aagerup og 8 Gaarde og 2 Fæster i Svineberg, til Mageskifte for 3 af hans Gaarde i Gladsaxe Len, skulle de med det allerførste undersøge, om det Gods, Jesper Gjõe begærer, for Belejligheds Skyld kan undværes fra Gladsaxe Len, om det Gods, han igen tilbyder, er ligesaa godt paa Ejendom, Herlighed og andet som Kronens Gods, og om Kronen

¹ Se Norske Rigsregistr. V. 7 (her nævnes dog Fyrreplanker i Stedet for: Egeplanker).

i alle Maader kan faa Skel og Fyldest, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 4, 255.

10. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Jomfru Kiersten Skeel har berettet, at hendes Væрге Palle Rodsteen ikke udfører en Sag, som hun har med afdøde Kield Brockenhuus's Arvinger angaaende hendes Værgemaal, hvilket Kield Brockenhuus en Tid har forestaaet, saaledes som Sagens Rigtighed i sig selv udkræver det, og derfor har begæret, at hun maa antage en Person til at føre hendes Sag, indtil Kield Brockenhuus's Arvinger have gjort hende Regnskab og tilfredsstillet hende, saa vidt de bør. Kongen bevilger i den Anledning, at hun med Mogens Kaas til Støfringgaards Raad og Vidende maa antage en Person til at føre hendes Sag mod Kield Brockenhuus's Arvinger. Naar denne Sag er ført til Ende, skal Palle Rodsteen igen være hendes Væрге. J. R. 7, 247.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Af hans Erklæring har Kongen sét, hvor meget Borgerskabet og Kleresiet i hans Len [Riberhus] vil indlægge i det ostindiske Kompagni. Da dette Indlæg er meget ringe og der endnu behøves en temmelig stor Sum, skal han forhandle med dem, som have Formue, om godvilligt at indlægge fem, fire, tre eller to Gange saa meget efter deres Formue og Lejlighed, i Betragtning af, at man haaber, at det til sin Tid skal komme Landet og dem selv til Gavn. Hos dem, der ingen Formue have, skal han ikke gøre videre Anfordring. J. T. 6, 360 b.

— Miss. til Eske Brock. Af hans Erklæring paa Borger i Helsingør Søfren Andersens Klage har Kongen set, at Sagen endnu beror ved en paa Randers Byting udgivet Dom, hvorved Søfren Andersen er dømt fra sin Skude og sit Gods, fordi Folkene paa Skuden i Skipperens Fraværelse og, som det formenes, uden hans Vidende have solgt nogle Tønder Salt. For at der kan vederfares Søfren Andersen hvad billigt og ret er, saafremt han maatte være forurettet ved den afsagte Dom, skal Eske Brock selv lade Dommen indstævne til Viborg Landsting og sætte i Rette, om Søfren Andersens Folk ere komne til kort eller ikke, for at Søfren Andersen, hvis der sker ham Uret, kan hjælpes til sit igen og ikke skal have Aarsag til at beklage sig over, at han bliver besværet mod Retten. J. T. 6, 361.

11. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Jesper Steenback, Borger i København, indtil nærmere Ordre alene maa sælge Kornleer og Højhøleer i alle Købstæder i Skaane, Halland, Blekinge, Sjælland, Fyen og de andre Smaalande, Nykøbing paa Falster undtagen, dog skal han være forpligtet til at give ligesaa godt Køb paa Leerne, som de fremmede hidtil have givet, indføre ligesaa gode og ustraffelige Leer som disse, give Henstand med Betalingen, ligesom de fremmede pleje at gøre, og lade sig betale med lignende Varer som disse. Han maa dog kun sælge Leerne i Hundrede- eller Tusindetal til Borgerne i Købstæderne og skal være forpligtet til ordinært at besøge de ordinære Markeder, der aarlig holdes i Kongens Lande, og forsyne dem med Leer, saa der ingen Mangel bliver og der ingen Grund bliver til Klage. Det forbydes Borgerne i Købstæderne i de ovennævnte Lande herefter at indføre Leer her i Riget eller tilkøbe sig saadanne af andre end Jesper Steenback, saafremt de ikke ville have Leerne forbrudt. Sj. R. 16, 388.

— Jesper Rahtcoppes (Stenbacks) Revers af samme Dag, hvorved han forpligter sig til at rette sig efter Kongens ovenstaaende Brev og at betale Kongen $\frac{1}{2}$ Rigsort i Told af hvert Dusin Kornleer og Højhøleer, han sælger. Disse Penge skulle indbetales i Rentekammeret og ledsages af en rigtig Fortegnelse over de Leer, han har indført i Riget, med nøjagtige Certifikater fra de Købmænd i Udlandet, af hvem han har købt Leerne. Saafremt han forholder sig uoprigtig med Toldens Erlæggelse, skal han staa Kongen til Rette derfor. Sj. R. 16, 389.

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget denne Brevviser Jacob von Eys, at han vil lade opbygge en Kobber- og Messingmølle til ham i Skaane paa et bekvemt Sted. Af Møllen og den anden Bygning derved skal Jacob von Eys aarlig svare omtrent saa meget i Leje, som Renten af den paa Møllen og Bygningen anvendte Omkostning kan beløbe sig til; Kongen vil til Gengæld saa holde Møllen i Stand. Første Gang vil Kongen skaffe Jacob von Eys de Redskaber, som høre til Møllen, men derefter skal han være forpligtet til selv at holde Redskaberne vedlige og levere dem fra sig lige saa gode, som han har modtaget dem. Hvad det gemene Messingarbejde i Kedler og andet angaar, skal han, saa vidt Kongen forlanger det af ham, for hvert Skippd. Raakobber levere Kongen 14 Lispd.

saadant Messingværk og Arbejde; hvad det brunerede og fortinnede Arbejde angaar, skal han ligeledes for hvert Skippd. Raakobber levere Kongen 14 Lispd. bruneret og fortinnet Arbejde; for hvert Skippd. saaledes bruneret og fortinnet Arbejde har Kongen bevilget ham 10 Rdlr. i Arbejdsløn, dog skal han saa for disse Penge selv skaffe sig det Tin, som bruges dertil. Naar Kongen forlanger Garkobber af ham for det Rukobber, der leveres ham, skal han for hver $24\frac{1}{2}$ Lispd. Rukobber igen levere 20 Lispd. Garkobber. Ved Levering af Tagkobber og andet Kobberværk skal der betales ham, ligesom der betales paa Kobbermøllen ved Kronborg. Sk. R. 4, 120 b.

11. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Jacob von Eis forpligter sig til at ville give omtrent ligesaa meget i Leje af den Kobber- og Messingmølle i Skaane, som Kongen lader bygge til ham, som Renten af den Sum, som det koster at bygge Møllen med de derved liggende Huse, kan beløbe sig til. Da Kongen har bevilget, at han første Gang vil skaffe Redskaberne til Møllen, forpligter Jacob von Eis sig til at levere lige saa gode Redskaber fra sig, naar han fratræder Møllen. For hvert Skippd. Rukobber, der leveres ham til gement Messingværk som Kedler og andet saadant, skal han igen levere 14 Lispd. i saadant Arbejde, ligesaa, naar det drejer sig om bruneret og fortinnet Tøj; dog skal han selv lave Tinnet dertil, men saa have 10 Rdlr. for hvert Skippd. bruneret og fortinnet Arbejde for Arbejdsløn, Tin og anden Bekostning. For hver $24\frac{1}{2}$ Lispd. Rukobber, der leveres ham til Gar- eller Renkobber, skal han levere 20 Skippd. Garkobber. Med Hensyn til Betaling for Tagkobber og andet Kobberarbejde forpligter han sig til at rette sig efter det paa Kobbermøllen ved Kronborg gældende. Sk. R. 4, 121.

— Miss. til N. N. Han har berettet Kongen, at nogle Bønder ere blevne sagte fra deres Fred for et paa en fredløs Mand, ved Navn Bent Claussen, begaaet Manddrab. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en allerede har staaet sin Ret for denne Gerning, skal han paa Kronens Vegne aftinge denne Sag med Bønderne efter deres Formue og siden lade dem være utiltalte derfor. Sk. T. 4, 255 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen. Af hoslagte Supplikation

fra Mølleren i Biorød¹ Mølle i hans Len [Landskrone] vil han se, at denne klager over, at det er blevet paalagt ham at gøre mere Ægt og Arbejde end andre Møllere. Han skal med det første indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorledes det forholder sig hermed, saa Kongen derefter kan give Mølleren tilbørligt Svar. Sk. T. 4, 256.

11. Marts (Frederiksborg). Miss. til Knud Grubbe og Jesper Gjøe. Da Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm har begæret, at nogle gode Mænd maa komme paa Sandbye Skove og besigte, hvorledes de ere blevne fredede og holdte ved Magt siden den sidste Granskning, gives der dem herved Ordre til ved første Lejlighed at begive sig til Sandbye Skove, undersøge, hvorledes de ere fredede og holdte ved Magt siden den sidste Granskning, og give deres Besigtelse beskreven. Sk. T. 4, 256 b.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen. Kongen har givet 2 af sine Skibstømmermænd Ordre til, at de i Ringsted Skove skulle hugge Grøne til en Skøjte af den Størrelse, som Skibsbygger Mester Daniel anordner, og, hvis der ikke kan faas nok af saadant Tømmer i Ringsted Skove, da hugge det manglende i Sorø Skove. Han skal være Tømmermændene beforderlig med det, som de behøve, og uden Forhaling, medens Føret varer, lade Tømmeret føre til Kronens Gaard i Ringsted. Sj. T. 21, 379 b.

— Lignende Miss. til Axel Urne [Ringsted Kloster]. Han skal lade Tømmeret føre til Roskilde. Udt. i Sj. T. 21, 379 b.

— Miss. til Mogens Pax om at lade Tømmeret føre til København. Udt. i Sj. T. 21, 379 b.

— Miss. til Ernst Normand om flittigt at undersøge, hvorledes det er gaaet til med det Drab, som Peder Galt har begaaet ved Horsens, og sende udførlig Beretning derom med alle Omstændigheder. Udt. i J. T. 6, 362.

14. Marts (—). Miss. til Lensmændene i Fyen, Sjælland, Blekinge, Halland, Skaane og Smaalandene. Kongen sender dem hermed Kopi af en til Jesper Steenbach, Borger i København,

¹ Bjerød, Færs H.

given Bevilling, at han alene maa sælge til Borgerne i Købstæderne i disse Lande alle de Korn- og Høleer, som Kongens Undersaatte i disse Lande maatte behøve til deres Avl. De skulle paase, at Jesper Steenbach nyder denne Bevilling. Sj. T. 21, 380.

14. Marts (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe. Han skal give Peder Skouf, Byfoged i Trelleborg, Ordre til at møde i København med sin Tegnebog, saasart de berammede Bededage ere holdte, ligeledes Hans Rasmussen med sit Regnskab paa Udskibningskornet i de 3 Aar, han var Raadskæmner, Niels Bertelsen med Regnskaberne for hans Tid, indtil Johan Kløcker tog Maaletønden fra ham, samt Laurits Væver, Troels Pedersen og Christoffer Søfrensen, hvor de siden skulle erfare Kongens naadigste Vilje. Endvidere skal han lade Borgemester Johan Kløcker i Trelleborg begive sig til København for at svare til de Klager, Anders Skriver har over ham. Sk. T. 4, 256 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt, Tage Thott og M. Pofvel Mortensen. Da Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at han har nogen Tiltale til sin Sognepræst til Rosendal, skulle de ved første Lejlighed samles paa et belejligt Sted, indstævne Sagen for sig og dømme deri. Sk. T. 4, 257.

15. Marts (—). Miss. til Moens Gyldenstjerne og Holger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Claus Condevins Stifdatter¹ i Boe Præstegaard paa Grænsen hos en Præst, ved Navn Hr. Laurits, har faaet et Barn, hvoraf hun er død. Det paabydes dem flittigt at opspørge, hvorledes hun er død, hvor hun ligger begravet, naar og hvor hun blev forløst, om Barnet endnu lever og hvor det er, og iøvrigt med Flid forhøre sig om alle Omstændigheder, hvorefter de ved første Lejlighed skulle erklære sig om Sagen til Kancelliet. Sk. T. 4, 257 b.

16. Marts (—). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Tage Thott til Egit, Befalingsmand paa Laugholm Slot, har begæret 4 Gaarde og 2 Fæster i Everdrup By og Sogn i Borse Herred

¹ Efter Overskriften til Brevet hed hun: Nille Baltersdatter.

i Vordingborg Len til Mageskifte for sit Gods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte, skal Palli Rosenkrantz erklære sig, om Godset i Everdrup kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 403 b¹.

16. Marts (Kbhvn.). Følgrebrev for Christoffer Basse til Urup, Embedsmand paa Frederiksborg Slot, til Kronens Bønder under Kronborg Slot. Sj. R. 16, 391.

— Miss. til Mogens Pax til Torup og Key Rantzau til Rantzovholm, Embedsmænd paa Roskildegård og Københavns Slot, om snarest muligt at overlevere Christoffer Basse Kronborg Slot og Len med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør findes ved Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give Christoffer Basse alt beskrevet. Sj. R. 16, 391 b.

— (**Frederiksborg**). Bestalling for Mikkell Mønnicke som Vognmester. Han skal have flittigt Tilsyn med Kongens Vogne med tilhørende Heste og andet, saavel i Kongens Hoflejr som andensteds, hvor det befales ham og Kongen rejser hen, saa intet af Vognenes Tilbehør bliver forrykket eller paa modvillig Vis bliver sønderbrudt eller skamferet. Naar noget af Vognenes Tilbehør trænger til Reparation, skal han lade denne udføre med Vindskibelighed og iøvrigt rette sig efter Kongens, Staldmesterens eller andre dertil forordnedes Befalinger. Han skal, fra 14. Dec. 1618 at regne, have 60 Rdlr. i aarlig Løn, 20 Rdlr. om Maaneden til 2 Heste og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 16, 390.

17. Marts (—). Miss. til Mogens Packs. Da Kongen af Værgen for afdøde Peder Madtsens Børn har begæret 1 Gaard paa Møen af deres Arvegods til Mageskifte og Værgen til Vederlag har begæret 1 Kronens Gaard i Vetersløf By og Sogn i Roskildegårds Len, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring, om sidstnævnte Gaard kan undværes fra Lenet. Sj. T. 21, 380.

18. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Christoffer Basse til Urup paa Kronborg og

¹ Udenfor er skrevet: Niels Friises Drengs Skrift.

Frederiksborg Slotte og Len og Abramstrup Len. Han skal holde Kronborg Slot og Befæstning i en tryk og fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal for sin Tjeneste, for Tilsynet med Frederiksborg Slot, Abramstrup Gaard og underliggende Ladegaarde og til Løn for sine Folk og Tjenere have følgende aarlige Genant: 700 Dlr., 100 Dlr. for 10 Hofklædninger til sig selvtiende, $5\frac{1}{2}$ Læst 3 Pd. Rug og Mel, $8\frac{1}{2}$ Læst $2\frac{1}{2}$ Pd. Byg og Malt, 385 Skpr. Humle, $14\frac{1}{2}$ Skippd. 8 Lispd. 12 Skaalpd. Flæsk, 115 Svinehoveder, 115 Svinerygge, $45\frac{1}{2}$ Okse, 176 Faar og Lam, 182 Gæs, 176 Par Høns, $9\frac{1}{2}$ Td. 1 Otting Smør, 7 Skippd. 1 Lispd. Bergesk, 1740 Hvingler, 2500 Flyndere, 4 Vorder Kabliav, $3\frac{1}{2}$ Læst $1\frac{1}{2}$ Fjerd. Sild, $2\frac{1}{2}$ Td. $\frac{1}{2}$ Otting Aal, 1 Td. 1 Fjerd. saltet Laks, 3 Tdr. Salt von Salt, 1 Læst 5 Tdr. spansk Salt, $17\frac{1}{2}$ Td. Byggryn, $9\frac{1}{2}$ Td. Ærter, 10 Ol Æg. Af denne Genant skal han underholde sig selv attende, hvad hans egne Tjenere angaar, og følgende daglige Folk paa Kronborg Slot: Slotsfogden og hans Dreng, Skriveren, Underskriveren og en Skriverdreng, der skal passe og stille Slottets Sejerværk, en Ridefoged, en Kornmaaler, der ogsaa skal være Kældersvend, en Fadeburskvinde, 2 Fadeburspiger, en Kok selvtredje, der ogsaa skal slagte, 4 daglige Pligtskarle, en Brygger selvanden, som ogsaa skal bage, en Fisker, en Postrider, en Smed og en Smedesvend, en Tømmermand og 2 Portnere. Endvidere skal der paa Kronborg holdes 2 Postvogne og Postvognssvende, der skulle have den Aarsløn, de pleje at faa, og hver 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge. Udover denne Genant maa Christoffer Basse ikke tilskrive sig noget eller indføre Udspisning til flere uvisse Personer i Regnskabet, hverken naar nogen af Kongens Folk faa et Maaltid Mad eller to paa Slottet eller komme dertil en Nats Tid eller to, eller naar nogle Bønder arbejde til Slottet, Lundegaard eller Tegelstrup. Paa Frederiksborg Slot skal der ikke holdes flere daglige Folk end de herefter nævnte, og disse skulle ikke bispises, men have Kostpenge for 12 Maaneder om Aaret, hver Dlr. beregnet til 80 Sk.: Slotsfogden 4 Dlr. om Maaneden, Slotskriveren 4 Dlr., en Underskriver 3 Dlr., en Skriverdreng $2\frac{1}{2}$ Dlr., Ridefogden 4 Dlr., en Kornmaaler 3 Dlr., en Fadeburskvinde 3 Dlr., 2 Fadeburspiger hver $2\frac{1}{2}$ Dlr., en Portner $2\frac{1}{2}$ Dlr. Disse Slotstjenere skulle have samme Aarsløn som hidtil.

I Slottets Regnskab maa ellers ikke indføres nogen Udspisning til andre uvisse Personer eller til Bønder, der arbejde til Slottet, dog skulle de Kostpenge og den Aarsløn, som andre Kongens Haandværksfolk og Tjenere udover de ovennævnte hidtil have haft baade paa Slottet og udenfor Slottet, indtil nærmere Ordre fremdeles gives dem. Christoffer Basse skal være forpligtet til aarlig at gøre Regnskab for begge Slottenes og Abramstrup Gaards og de underliggende Avlsgaardes visse og uvisse Indkomst, have flittigt Tilsyn med, at begge Slottenes og Abramstrups Ladegaarde blive vel drevne, dog maa han aldeles ikke befatte sig med Avlingen og Ladegaardene ved Frederiksborg og maa heller ikke lade noget hente derfra, men skal kun føre Inspektion dermed, saa Kongen kan have Fordel deraf og der bliver anvendt saa ringe Bekostning derpaa som muligt, og paase, at der ingen unødigt Folkeløn bliver indført i Regnskabet, og at det ikke tilstedes, at der føres Korn, Smør, levende Kvæg, Hø eller andet fra Ladegaarden, uden det bliver indført i Regnskabet. Med Hensyn til Folkeløn, Maanedskostpenge og Maanedsfetalje paa Ladegaardene, skal der forholdes som hidtil, dog maa Christoffer Basse formere og formindske Folkene, som han finder det nyttigt for Kongen. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst, og han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. Til disse 8 Heste og 2 Vognheste maa han aarlig faa 500 Tdr. Havre. Skriveren skal ingen Foder og Maal have paa Heste, men have Penge derfor som hidtil. Han maa til sit Huses Behov lade fiske i Gurre Sø, Søeholm Sø, Huorneby Sø; Munkegaardsdam, Claredam og Sidseldam i Kronborg Len og i Frederiksborg Len indtil videre paa de Steder, der allerede ere anviste ham. [Med Artickl. 1—20]. Sj. R. 16, 392.

18. Marts (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Kongen har begæret nogle Gaarde paa Møen til Mageskifte af Fru Ellene Marsvin, Knud Ruds Enke, for 4 af Kronens Gaarde i Frørup By i Vinding Herred i Nyborg Len, skal han med det første erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 513. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Keye Rantzau om straks og uden videre Forhaling at lade procedere i den Horsag, hvorfor Søfren Søfrensen, Borgemester i Bergen, beskyldes

af et Kvindfolk i Keye Rantzaus Len [København], saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, for at Søfren Søfrensen ikke længere skal opholdes fra sin Bestilling i Bergen. Sj. T. 21, 380 b.

18. Marts (Frederiksborg). Miss. til Fru Ane Brahe om at lade nogle Personer, der have bedrevet uhørlige Geringer i hendes Len [Sølvitsborg], staa deres Ret efter den derom gaaede Doms Lydelse. Udt. i Sk. T. 4, 258.

19. Marts (Kbhvn.). Miss. til Key Rantzau. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der i Køge findes nogle formuende Borgere, der endnu ikke have indlagt noget i det ostindiske Kompagni, skal han foreholde saadanne, at de, enhver efter sin Formue, skulle gøre Indlæg i Kompagniet, da det kan formodes, at saadant, næst Guds Hjælp, til sin Tid kan blive til Gavn og Fordel for dem og det ganske Land. Sj. T. 21, 381.

— (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Hr. Neils¹ i Pugedals Sønner [Niels] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 381.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Paa hans Forespørgsel, om han af den Rug, som han har i Beholdning paa Slottet [Dragsholm] af Lenets Indkomst, maa sælge noget til de fattige trængende Bønder til en Pris af 1 slet Mark for Skæppen, befales det ham at indsende til Kancelliet en Fortegnelse paa de Bønders Navne, der have behov at købe Korn, med Oplysning om, hvor meget enhver behøver; Kongen vil saa erklære sig videre derpaa. Kongen bevilger, at den Pligtskarl, der er løbet fra sit Arbejde, men siden er bleven grebet, stillet for Retten og dømt fra Livet, for denne Gang maa forskaanes paa Livet, men Olluf Rosensparre skal sende ham hid slaet i Jærn. Sj. T. 21, 381 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om med nærværende Kancellibud at erklære sig om, hvor megen Havre han endnu har liggende af den Havre, som han tidligere har faaet Befaling til at fremsende af Lenets [Malmøhus] Indkomst eller lade købe der

¹ Præst i Ullerup og Vejlbj, Elbo H.

i Landet, og siden med det allerførste lade det fremføre til de Steder, han har faaet Ordre til. Han skal endvidere erklære sig om, hvor meget han allerede har fremsendt og hvor megen Havre han mener at kunne købe for Penge i Lenet og i Egnen der omkring. Sk. T. 4, 258.

19. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om snarest muligt at erklære sig til Kongen om, hvad det er for Vrag og andet, som hans Foged eller Fuldmægtig i hans Fraværelse har købt noget dyrt til Kongens Behov, og til hvilken Pris det er købt. Kongen vil saa siden erklære sig om, hvorvidt han vil beholde det. J. T. 6, 362 b.

— Miss. til Anders Friis om ved første Løjlighed og med saa ringe Bekostning som muligt at fremsende de to Ankere, han har købt til Kongen. Udt. i J. T. 6, 363.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Andres Sinklar. Da Kongen af sin Svoger Kongen af Englands Skrivelse, dat. Hamptoncourt 2. Marts, har set, at dennes Gemalinde Kongens Søster er død, skal han med al broder-, svoger- og venlig Hilsen andrage Kongen og Prinsen af Wales, Kongens Søstersøn, dog enhver for sig, at Kongen med største Smerte og Bedrøvelse har erfaret denne sørgelige Tidende. Da Kongen af England og Kongen ere saa nær beslægtede, at de indbyrdes bør participere i al Modgang, føler Kongen ikke ringe Medynk over sin Svogers bedrøvelige Tilstand og ønsker af alt sit Hjærte, at Gud vil forunde Kongen af England standhaftig at forsmerte dette sørgelige Tilfælde. Skønt Kongen, der har mistet en saa kær Søster, kunde have næsten ligesaa megen Aarsag til højlig at beklage sig over dette sørgelige Dødsfald, har Kongen dog sammen med sin Svoger en ikke ringe Trøst deraf, at han har erfaret, at hendes Afgang er sket med saadant et kristeligt og med hendes Dyder og Levnet stemmende Endeligt og af hende selv har været en ønsket Ende paa hendes lange og besværlige Sot og derfor ikke er kommet som noget uformodet ugerne, og at hun nu lever hos Gud i Himlen og her paa Jorden i sine Efterkommere og med Guds Hjælp vil leve endnu i lange Tider. Kongen haaber derfor, at hans Svoger vil bære sin Gemalindes Død som et Værk af Guds Vilje med al kongelig og kristelig Taalmod, særlig da hun nu er forløst fra al denne Verdens besværlige Møje og Sygdom for i uendelig Glæde og Lyst at nyde og beskue

Guds Ansigt med alle hans Engle og udvalgte. Denne Kondolence skal han andrage saaledes. Sj. T. 21, 382.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse og Mogens Packs. Da Arvingerne efter afdøde Fru Anne Frandts Rantzau have bestemt, at Skiftet efter hende skal holdes med det allerførste, skulle de straks begive sig til Søholm for at taksere Gaarden, Gaardens Avl og Bygningen. De skulle give deres Taksation beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. T. 21, 383.

— Miss. til Marquart Bilde og Jørgen Brahe om at taksere Brobygaards og Finstrups Bygning og Avl. Udt. i Sj. T. 21, 383 b.

22. Marts (—). Miss. til Jacob Ulfeldt om straks og indtil anden Ordre gives at paatage sig Værgemaalet for afdøde Mogens Ulfeldts Børn, da Jacob Ulfeldt til Sielsø, der ellers er deres rette Værge, paa Grund af sin Ungdom og sin Fraværelse fra Landet ikke selv kan forestaa det tilbørligt. Sj. T. 21, 383 b.

— Miss. til Ebbe Munk. For nogen Tid siden har han faaet Kongens Befaling til at forhandle med Borgerskabet i Slagelse, Korsør og Skelskør om at drive Køb, Salg og Handel paa København. Det befales ham nu at bringe den Sag til Ende saa snart som muligt og, hvis Indbyggerne i Slagelse mod Billighed vægre sig herved, da paa Kongens Vegne sige dem, at da Kongen ikke som af andre Købstæder kan udtage Baadsmænd af Slagelse, der er en Landstad, ej heller i andre Henseender kan tjenes til Bestyrkelse for Land og Rige, og da Byen dog ligger midt i Landet og betager de smaa Søstæder deromkring deres Næring, skulle de rette sig efter at flytte til Korsør eller Skelskør. Sj. T. 21, 384.

— Miss. til Key Rantzau. Da en Del af Borgerne i Køge, der have Formue, aldeles ikke have indlagt noget i det ostindiske Kompagni og andre kun en meget ringe Ting, skal han forhandle med disse Borgere om velvilligt at styrke det ostindiske Kompagni yderligere, da det kan formodes, at saadant med Guds Hjælp til sin Tid kan blive til Fordel for dem selv. Sj. T. 21, 384 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give Bønderne i sit Len [Malmøhus] Ordre til at nedføre saa mange Brosten til Stran-

den, som de kunne lade 10 Færger med; siden skal han lade disse løbe til København med Stenene og aflade dem ved den lange ny Bro mellem København og Amager. Han skal erklære sig om, hvor meget Brændeved han har ladet føre sammen. Sk. T. 4, 258 b.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Moens Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Kronens, Mogens Gyldenstjernes og andre Adeliges Bønder have understaaet sig til indenfor den svenske Grænse, som støder op til hans Len [Varberg], at forurette de svenske Bønder med Skovhugst og anden Modvillighed. For at forekomme al Disputering og anden Vidtløftighed, der kan opstaa af saadant, skal han med Flid undersøge Sagen og hjælpe Sverrigs Riges Undersaatter til Ret. Sk. T. 4, 258 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at sende 18 Tdr. ulæsket Kalk til København nedpakket i Tønder, saa den kan fremkomme velforvaret. Udt. i J. T. 6, 363.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Hr. Anders Bilde faa 60 Læster Kalk, der skulle bruges til Laholm Bros Bygning. Udt. i J. T. 6, 363.

23. Marts (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Fredrik Reedtz til Tyggestrup paa Svenstrup Gaard. Han skal svare 100 enkede Rdlr., uden nogen Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af al Avl, Af føding og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artickl. 1—12, 16—18]. Sj. R. 16, 398.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Eyler Urne til Aasmark paa Holbæk Slot og Len og Ilsøe Len. Han skal svare 245 enkede Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og af Avl, Af føding og anden Fordel til Slottet. Han maa selv oppebære Tiendedelen af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artickl. 1—14, 16—18]. Sj. R. 16, 400.

— Miss. til Tage Thott. Denne Brevviser Haldan Svendsen har berettet, at Claus Maccabæus til Etterups to Tjenere, Peder Brun og Knudt Skrивerdreng, paa Raadstuetinget i Halmstad have vidnet paa ham, til Forklejnelse af hans Ære, Navn

og gode Rygte, baade imod Tingbogen og hans høje Benægtelse, og at Claus Maccabæus har forholdt ham Stævning i den Sag. Da Claus Maccabæus ikke uden Mistanke kan være Dommer i denne Sag, der angaar hans egne Tjenere, skal Tage Thott med det første indstævne Sagen for sig og afsige Dom i den. Sk. T. 4, 259.

23. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Tyge Brahe paa Skivehus Len. Han skal svare 1000 enkede Rdlr. i aarlig Afgift. (Iøvrigt ligelydende med Forleningsbrevet af 9. April 1618 for Knud Gyldenstjerne). Udt. i J. R. 7, 252.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Mogens Kaas til Støfringgaard paa Mariager Kloster og Gislum Herred. Han skal svare 1500 gode enkede Rigsdlr., uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst til Mariager Kloster og af al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde til Klosters Ladegaard. Han skal aarlig gøre Regnskab for den visse Indkomst af Gislum Herred, der altsammen skal tilfalde Kongen. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst baade i Mariager Klosters Len og i Gislum Herred. Indtægten af den Kalk, der bliver gravet og brændt i Lenet paa Kronens Skove og Ved, skal altsammen komme Kronen til Bedste. Han skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Art. 1—12, 16—18, 20]. J. R. 7, 248. K.

— Miss. til Laurids Ebbesen og Knud Gyldenstjerne. Niels Lauridsen, Borgemester i Hobro, har berettet, at hans Hus og Gaard og alt hvad han havde deri for nogen Tid siden er brændt, deriblandt Skøder og Adkomstbreve paa Huse og Ejendomme i Hobro, som han har tilhandlet sig for Betaling af Adelen og andre her i Riget. Da han nu har begæret at maatte faa kongeligt Konfirmationsbrev paa disse Ejendomme, skulle de lade lyse til Tinge, at hvis der findes nogen, som har Ret til at tale paa de Ejendomme, som han har tilhandlet sig, skulle de møde frem, hvorefter de skulle se og forfare om hans Hævd og hvorledes han er kommen til Ejendommene og indsende skriftlig Erklæring herom til Kancelliet, for at Kongen deraf kan se, om han kan give Konfirmation paa Ejendommene eller ej. J. T. 6, 363.

— Forleningsbrev, fra St. Hans Dag 1619 at regne,

for Frederik Friis paa Island. Han skal i aarlig Afgift af den visse Indkomst, som er Landskyld, Tiende, Told, der svares af de Skibe, der have Tilladelse til at besejle Havnene, Afgifterne af Klostrene, Syslerne og Jorderne, saaledes som de nu ere bortforpagtede, og andet, som kan beregnes for aarlig Indkomst, svare i alt 3200 Rdlr. [Iøvrigt enslydende med Forleningsbrevet af 2. Maj 1606 for Herluf Daa, naar undtages, at der tilføjes en Bestemmelse om, at han ikke maa føre de Varer og Fisk, han faar af Landet og Lenet og udfører, andenstedshen end til København for her at sælge dem. N. R. 4, 64.

23. Marts (Kbhvn.). Følgrebrev for Frederik Friis til Indbyggerne paa Island. Udt. i N. R. 4, 65 b¹.

24. Marts (—). Miss. til Christoffer Gjøe. Da Frans Redesvend i Vindbyholt Kro er død, skal han lade denne Brevviser Christoffer von Norden faa Kroen, ligesom Frans Redesvend har haft den. Sj. T. 21, 384 b.

— Miss. til Steen Brahe om, at han maa lade det Brød, som er bagt i Lenet [Kallundborg], føre til København med Skib, dog paa Bøndernes egen Bekostning; disse skulle ogsaa selv staa for Maalet. Udt. i Sj. T. 21, 385.

— Mandat til Kronens Bønder i Sjælland om at holde deres Svin ringede. Sj. T. 21, 385. (Tr.: CCD. III. 562).

— Miss. til Lensmændene i Sjælland om at lade dette Mandat forkynde, hvor det gøres behov, og paase dets Overholdelse. Udt. i Sj. T. 21, 385.

— Miss. til Lensmanden paa Gulland. Naar Kongens Skipper Thomas med Kongens Skib Jægeren kommer til Vestergaarn paa Gulland, skal han lade ham faa Ladning af Lægter og 10 Læs store Hagentorn til Nagler i Blokker. Han skal med Skipperen sende Admiralen paa Bremerholm en Fortegnelse over det, Skipperen faar ind, med Oplysning om, hvad Dag han har faaet Ladning og er bleven sejlfærdig, og hvorledes han har forholdt sig. Sk. T. 4, 259 b.

25. Marts (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre om at laane Kronens Bønder paa Serrø 11 Pd. Byg til

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. til Island II. 272 (med Dato: 19. Marts).

Sædekorn og til Foraaret igen indkræve det og føre det til Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 385 b.

25. Marts (Frederiksborg). Miss. til Holger Rosenkrantz om straks at fragte en god, tæt Skude med Overløb paa, og som har godt Folk inde, og deri indlade de Kister med Tapetseri, Tin, Staaltoøj og andet, som sidst bleve tilbage i Halmstad, og lade Kongens Rejseknægte, som ere der, følge med herved, saa det altsammen saa snart som muligt kan komme ind for Kronborg. Sk. T. 4, 259 b.

28. Marts (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at skaffe Ved til København. — Peder Basse [Møen] 500 Læs; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1500 Læs; Steen Brahe [Kallundborg Len] 500 Læs; Ebbe Munk [Antvorskov Len] 2500 Læs; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 1000 Læs; Otte Brahe [Koldinghus Len] 1000 Læs; Laurids Ebbesen [Skanderborg Len] 1000 Læs; Tagge Thott [Laholm Len] 500 Læs; Andres Sinklar [Gladsaxe Len] 1000 Læs; Fru Anne Brahe [Sølvitsborg Len] 2000 Læs og Falk Lykke [Kristianopel Len] 1000 Læs. Sj. T. 21, 385 b.

— Miss. til Mogens Packs om at lade Tudsø Mølle opbygge og reparere og lade hugge Bygningstømmer dertil i Roskilde Lens Skove. Udt. i Sj. T. 21, 386.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Kongen af Polen føre 24 Foder Vin toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 21, 386.

— Miss. til Professorerne i København. Da Kongen har bestemt at ville perpetuere Bona vicariatus altaris Petri i Roskilde Domkirke, som Hr. Knud Søfrensen hidtil har haft i Forsvar, til Underhold for en Professor ved Universitetet i København, skulle de aarlig tilfredsstille Hr. Knud Søfrensen for Vikarjets visse og uvisse Indkomst og for anden Fordel deraf, saalænge han lever. Sj. T. 21, 386¹.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Simmershafn. De have berettiget, at der er strandet et lybsk Skib paa Simmershafns Bys Grund, og at Folket begærer at maatte bortføre det bjærgede Gods, og de have i den Anledning begæret at faa

¹ Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621 IV. 686 f.

at vide, hvorledes de skulle forholde sig dermed. Kongen bifalder, at det af det bjærgede Gods, som ikke er forbudt eller forbrudt Gods, maa bortføres fra Stedet, og at Folket efter Recessen maa gøre sig deres saa nyttigt, som det kan. Sk. T. 4, 260.

29. Marts (Frederiksborg). Forleningsbrev, fra 1 Maj 1619 at regne, for Knud Urne til Aasmark paa Tryggevelde og Høgstrup Len. Han skal svare 100 gode enkede Rdlr. i aarlig Afgift af Tryggevelde Lens Indkomst og 600 gode enkede Rdlr. i aarlig Afgift af Høgstrupgaards Avl og aarlige visse Indkomst. Han skal dog gøre særskilt Regnskab for den visse Indkomst af det Mageskiftegods, som er lagt under Tryggeveldegaard, og som Christoffer Gjõe ogsaa har gjort særskilt Regnskab for, hvilken Indkomst skal tilfalde Kongen alene. Derimod maa han i sit Regnskab føre det samme til Afkortning, som Christoffer Gjõe har ført til Afkortning i sit Regnskab. Han maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaardene. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indtægt og skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—20]. Sj. R. 16, 403 b. K.

— Følgebrev for Knud Urne til Kronens Bønder i Tryggevelde og Høgstrup Len. Udt. i Sj. R. 16, 407 b.

— Miss. til Peder Basse og Palle Rosenkrantz om at overlevere Knud Urne Inventariet paa Tryggeveldegaard og Høgstrup og besigte Bygningerne og Skovene. Udt. i Sj. R. 16, 407 b.

— Bestalling for Balthazar de Bitter, der indtil videre skal forestaa Skibsvisitationen i Øresund og holde Visitatorer og Ransagere paa efterskrevne Steder: en i Bæltet, der skal ligge i Bæltet paa Kongens dertil forordnede Pinke og visitere, en i Oslo, en i Bergen, en i Stavanger og en i Nedenes, Mandal og List Len. Balthazar de Bitter og hans Visitatorer skulle være forpligtede til paa de dem betroede Steder at ransage og visitere alle handterende Købmænds Skibe og Gods, om de have svaret deres Told og Rettighed til Kronen saa oprigtigt, som de burde, og hvis det ikke er Tilfældet, konfiskere det ufortoldede Gods til Kronen. Han maa visitere saa vel de Skibe, der have fortoldet, som de Skibe, der ikke have fortoldet, særlig skal Visitatoren i Nedenes, Mandal og List Len flittigt ransage

det Købmandsgods, som ind- og udføres dér, at Kronen ikke kommer til kort paa sin Rettighed. De maa ikke for Gunsts eller Gaves Skyld se gennem Fingre med nogen, ligesom de heller ikke maa opholde nogen utilbørligt eller tilføje Folkene paa Skibene nogen Gevalt med Ord eller Gerning, saafremt disse ikke vægre sig mod det, der billigvis forlanges af dem. Han maa ikke selv tage eller tillade sine Folk at tage nogen Skænk eller Gave, liden eller stor, af hvad Navn nævnes kan, ej heller Æde eller Drikke, naar de komme paa Skibene for at besigte dem, under den højeste Straf. Balthazar de Bitter, der skal være øverste Visitor, skal lønne og underholde de andre Visitorer. Han skal i Løn have 500 Rdlr. og Femteparten af det hemmelige Gods, som forbrydes, og som ikke er fundet og antastet af Kongens Udliggere eller andre, der have Befaling paa Kongens Vegne. Hans Bestalling skal regnes fra dette Brevs Dato af. Det befales Rentemestrene at betale ham hans Løn og Kongens Toldere at erklære sig udførligt til ham om det, som han kræver af dem og har Brug for. Ligeledes skulle Kongens Fogder, Embedsmænd og Udliggere rette sig efter hans Anvisning med deres Visitation og baade Dag og Nat være ham og hans Folk beforderlige, saa de kunne forrette den dem betroede Bestilling. Sj. R. 16, 408.

29. Marts (Frederiksborg). Bestalling for fire (!) andre, der skulle visitere, en i Bæltet, en i Bergen, en i Stavanger og en i Nedenes, Mandal og Liste Len, dog skal Balthazar de Bitter selv lønne dem. Udt. i Sj. R. 16, 409 b. Jvfr. det foregaaende Brev og Brevet af 2. April.

— Bestalling for Gottardt Mikkelsen som Skriver i Tøjhuset for Københavns Slot. Han skal holde rigtige Regnskabsbøger over alt det, som kommer ind og ud af Tøjhuset, og efter den derpaa gjorte Anordning hjælpe til med nogle Gange om Aaret at gennemse Tøjhuset, konferere med Regnskabet og Registrene, om alt findes deri saa rigtigt, som det bør være. Han maa ikke nogen Tid tilkendegive hverken Tøjhusets Forraad eller Mangler, end mindre give eller tillade, at der gives Afskrifter af Tøjhusets Forraad af Gevær og Munition, men i alt lade sig finde tro og flittig. Han skal være den øverste Arkelimester og de to Underarkelimestre lydige. Han skal aarlig have 30 Rdlr. i Løn, for 39 Rdlr. Underholdning

af Proviandhuset og en sædvanlig Hofklædning, fra dette Brevs Dato at regne. Sj. R. 16, 409 b.

29. Marts (Frederiksborg). Bestalling for Villomb Goordon som Styrmand. Han skal være forpligtet til at lade sig bruge til Søs, naar og hvor Kongen behøver ham. Han skal, fra dette Brevs Datum at regne, have 50 Dlr. i aarlig Løn. Saafremt han ved Guds Hjælp og Ledsagelse kan finde den Passage, som Kongen har befalet ham at opsøge, vil Kongen til Belønning give ham 2000 Rdlr. Sj. R. 16, 412.

— Miss. til Steen Brahe om at lade Aufvensøe Kirke i hans Len [Kallundborg], der skal være bygfædig, reparere af de til Sognet hørende Annekssovnekirkers Forraad og ordne det saaledes, at de andre i Lenet liggende Kirker, der have noget i Forraad, laane Aufvensøe Kirke nogle Penge uden Rente. Han skal give Bønderne i Aufvensøe Sogn Tilhold om, at de skulle yde nogen Hjælp til deres Kirkes Bygning, enhver efter sin Evne, saa den nu kan blive istandsat og siden holdt ved Magt. Sj. T. 21, 386 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at hjælpe denne Snedker Hans Koch til at faa Hus og Vaaning i Christianstad og noget Arbejde i Byen eller der omkring, som han kan ernære sig af, saa han kan opholde sig der i Byen eller i Egnen der omkring, indtil Kongen selv vil bruge ham enten til Kirkens eller til Kongens eget Hus's Snedkerværk. Sk. T. 4, 273.

— Aab. Brev til alle Kronens, Adelen og de gejstliges Bønder i Skaane, Halland og Blekinge. Da Adelen sidst var forsamlet i Halmstad, bevilgede den paa Kongens Begæring, at dens Bønder ligesom Kronens og de gejstliges Bønder maa holde Vogne, der ere saa vide som paabudt i Forordningen, og maa hjælpe til med at rydde og forbedre Vejene saaledes, at man overalt kan komme frem med Vognene. Det befales herved Bønderne herefter at holde og bruge de vide Vogne og hjælpe Kronens og de gejstliges Bønder med at forbedre og holde Vejene i Stand, naar de tilsiges af Lensmanden, saafremt de ikke ville tiltales og straffes af deres Herskab. Sk. T. 4, 309 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len), Tage Thott (Landskrone Len), Sigvor Grubbe (Malmøhus Len), Otte Marsvin (Christianstads Len), Christoffer Ulfeldt (Froste Herred) og Hr. Anders Sinklar (Gladsaxe Len) i Skaane; Tage Thott

(Laholm Len), Holger Rosenkrantz (Halmstad Len) og Moens Gyldenstjerne (Varberg Len) i Halland; Fru Ane Brahe (Sølvitsborg Len) og Falk Lykke (Christianopol Len) i Blekinge. Da Adelen i Skaane, Halland og Blekinge nu sidst i Halmstad har bevilget, at dens Bønder og Tjenere herefter ligesom Kronens Bønder maa holde Vogne saa vide som det allerede gjorde Maal, skulle de, for at alle kunne komme frem allevegne med disse Vogne, give Kronens saa vel som Adelen og de gejstliges Bønder samt Fogder og andre i deres Len, der ville bruge Vejene og pleje at hjælpe til med at holde Vejene i Stand, Tilhold om at rydde og forbedre Vejene saaledes, at man uhindret allevegne kan komme frem med Vognene. Sk. T. 4, 309.

29. Marts (Hillerød). Revers af Sigvart van Diwers, hvorved han, da Kongen har bevilget¹, at hans Svoger Hermand Rosenkrantz i 4 Aar maa besøge Norges Krones Strømme ved Trondhjem og deromkring med Fiskeri med hollandske eller andre Garn, som bedst kunne bruges til nævnte Fiskeri, og har bevilget ham selv 50 Rdlr. til hans Rejse til Tyskland og tilbage igen, forpligter sig til at indstille sig her i Danmark igen inden førstkommende St. Hans Dag paa det Sted, hvor Kongen er at finde, saafremt han ikke kan bevise at være bleven forhindret deri ved Sygdom, og da at anordne en Krudtmølle og derpaa angive alle de Midler og Greb, der ham vittterligt kunne være tjenlige til Profit og Fordel. Sj. R. 16, 410 b.

30. Marts (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre. Kongen tillader ham at sælge 20 Læster 6 Skpr. Rug af den Rug, som han har i Beholdning paa Lenet [Dragsholm], til Bønderne til en Pris af 1 slet Mark Skæppen og give dem Henstand med Betalingen til Mikkelsdag, til hvilken Tid han skal oppebære Pengene af dem og føre dem til Regnskab. Sj. T. 21, 404.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Johan Lorends, Orgemager i København, om, at han paa sin egen Bekostning skal opbygge og færdiggøre et Orge-

¹ Se Norske Rigsregistr. V. 14 f.

værk i den ny Kirke i Christianstad af samme Størrelse og Maner som det, han allerede har gjort i Kirken paa Frederiksborg, med Stemmer, Piber, Bølge, Klaverer, Pedal og alt andet Tilbehør, intet undtaget i nogen Maade. Orgeværket skal laves saaledes med Stemmer og i den Størrelse, som den Fortegnelse viser, han selv har underskrevet og tilstillet Kongen. Han skal paa egen Bekostning skaffe sig alle de Materialier, han skal bruge, det være sig Tin, Bly, Blik, „Lier“ [? Læder], Tømmer eller andet. Han skal snarest muligt gøre Orgeværket færdigt, saa vidt Orge-magerens Arbejde angaar, derimod vil Kongen selv lade en Snedker lave den yderste Struktur, hvori Værket staar, da det ikke vedkommer hans Haandværk. For den fuldstændige Ud-førelse af dette Arbejde vil Kongen give ham 1800 Rdlr., hver Rdlr. beregnet til 80 Sk., hvilke skulle betales ham af Lensman-den i Christianstad, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 122.

30. Marts (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen af hans Erklæring har erfaret, at der kan faas 3200 Tdr. Havre af Beholdningen paa Malmøhus og af det, som kan købes i Lenet for Penge, befales det ham at købe de 2000 Tdr. Havre til saa billig en Pris som muligt og siden fragte Skuder til disse 2000 Tdr. Havre, der kunne føre dem ind for Sundbye Færge. De 1200 Tdr. Havre skal han med det første sende til København. Sk. T. 4, 260.

31. Marts (—). Miss. til Rigsraaderne Hr. Jørgen Lunge, Hr. Albret Skeel, Stehen Brahe, Manderup Parsberg, Olluf Rosensparre, Eske Brock, Envold Kruse, Jacob Ulfeldt, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Holger Rosenkrantz og Christen Holck om at indrette deres Lejlighed efter at møde den 25. April i Odense, hvor Kongen da har noget synderligt at tale og forhandle med dem om. Da Kongen endvidere paa Grund af den store Sygdom, som begynder at faa Overhaand i København, har bestemt, at den Herredag, som var udskrevet at skulle staa i København, skal holdes paa Antvorskov Slot, befales det dem at møde her Trinitatis Søndag [23. Maj]. Sj. T. 21, 404 b.

— Aab. Brev om, at den for nogen Tid siden til 23. Maj udskrevne Herredag i København i Stedet for skal holdes paa Antvorskov til samme Tid, da der siden er opstaaet Syg-

dom og Svagthed i København og den daglig forøges, saa der ikke godt uden den største Fare kan holdes nogen Forsamling der. Det befales alle, der have indstævnet eller herefter indstævne Sager i Rette for Herredagen, at møde i Slagelse den 23. Maj og der udføre deres Sager for Kongen og Danmarks Riges Raad. Sj. R. 16, 411 b.

31. Marts (Frederiksborg). Miss. til Landsdommerne og Stiftslensmændene. Kongen sender dem hermed det aabne Brev om Herredagen, der denne Gang paa Grund af den i København grasserende Sygdom, der fluks tager Overhaand, skal holdes paa Antvorskov Slot. De skulle lade Brevet læse og forkynde, hvor det gøres nødvendigt. Sj. T. 21, 387.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at give Mester Blasius Bartskeer Ordre til at gøre sig rede til at følge med Kongens Skibe paa en Rejse. Udt. i Sj. T. 21, 387.

Marts. Miss. til Kansleren, Holger Rosenkrantz og Marqvord Bilde. Da Kongen har bestemt, at Kronens og de gejstliges Bønder under St. Knudts Kloster, St. Hans Kloster i Odense, Dalling Kloster og Rugaards Len skulle tilføre saa megen Salpeterjord og Materie, som den Salpeterlade kan fyldes med, der nu efter Kongens Befaling opsættes ved Tjøstrup Sø i St. Hans Klosters Len, skulle de, naar Salpeterladen er færdig, give Kronens og de gejstliges Bønder i deres Len Tilhold om første Gang at fylde Salpeterladen med Jord og Materie. Kongen har bevilget, at Salpetersyderen maa faa 1 Rdlr. for hver 70 Tønder Salpeterjord, han opleder og udgraver og lader indføre i Laden, hvilke Penge Holger Rosenkrantz skal betale ham. Endvidere skal denne lade opsætte et Hus ved Salpeterladen, hvori Salpetersyderen kan have sin Bolig. Naar Salpeterladen er fyldt med Jord, skulle de tilkendegive Kongen det, saa denne kan lade bestille og didsende Kedler og andre Redskaber til at drive Værket med. De skulle passe paa, at Salpetersyderen ikke foruretter nogen af Kronens eller de gejstliges Bønder, og at han ikke tager Foræringer af nogen for at forskaane dem for Graven under deres Huse eller paa anden Maade forholder sig utilbørligt. F. T. 3, 511.

2. April (Kbhvn.). Aab. Brev¹ om, at Kongen har paa-
lagt Balthazar de Bitter at give de Undervisitører, der
ere forordnede til paa nogle Steder i Norge at visitere de Skibe,
som komme der, Ordre til ogsaa paa Rejsen op til Norge,
hvor de maatte komme ind i en Havn og finde Skibe, der
handle og indtage Ladning eller have handlet og indtaget
Ladning, at visitere og undersøge disse Skibe, om de have
forholdt sig tilbørligt med deres Told eller have forbudne Varer
inde, og iøvrigt forholde sig efter hans Bestallings Lydelse.
Sj. R. 16, 412 b.

— Miss. til Peder Basse og Palli Rosenkrantz om at be-
sigte noget Gods i Anledning af et Mageskifte mellem Kongen
og Tagge Thott til Eyget. Udt. i Sj. T. 21, 387 b.

— Miss. til Steen Brahe om at levere Jørgen Gaasse-
vaag 24 Læster Byg og Malt af Kallundborg Lens Indkomst,
naar Jørgen Gaassevaag begærer det. Udt. i Sj. T. 21, 387 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Ofve Gedde til Tomme-
rup, Kommandør over Skibsflaaden til Ostindien, til Vederlag
for det Gods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte
af hans Søster, Jomfru Sidsel Gedde, har begæret 1 Gaard i
Stakkerup i Søndersløf Sogn i Sønder Aasboe² Herred, 1 Gaard
i Skonningstrup, 1 Gaard og 1 Gadehus i Hør, 1 Gaard i
Klinterup og 1 Gaard i Knudstrup i Herridsvad Klosters Len,
1 Gaard i Qvinde Sogn, 2 Gaarde i Søndersløf og 2 Gaarde i
Tranerup i Helsingborg Len, skal han med det første til Kan-
celliet indsende Erklæring om, hvorvidt det nævnte Kronens
Gods for Belejligheds eller anden Herligheds Skyld kan mistes
fra Lenene. Sk. T. 4, 262 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Ofve Gedde til Tommerup,
Kommandør over Skibsflaaden til Ostindien, til Vederlag for det
Gods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte af
hans Søster, Jomfru Sidsel Gedde, har forlangt 1 Gaard i
Sandagger i Melbye Sogn i Gønge Herred i Skaane, skal han
med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt
nævnte Gaard for Belejligheds Skyld kan undværes fra Lenet.
Sk. T. 4, 262 b.

¹ Udstedt i 4 Eksemplarer. ² Sk. T. har ved en Fejlskrift: Aalboe.

2. April (Kbhvn.). Fire Miss. til Detlef Holck om at lade 4 af Kongens Skibe faa Ladning, Samson med Sten, Riber Pris med Fetalje og Tjære, Vildmanden med Render og Ørnen med Bloksten. Udt. i Sk. T. 4, 262 b.

— Miss. til Detlef Holck. Naar Johan de Villoms eller hans Fuldmægtig besøger ham med dette Brev, skal han lade ham faa 25 Læster Tjære af Visborg Slots Indkomst og lade det føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 262.

— Miss. til Otte Marsvin om saa snart som muligt at udskrive 2 gode Savskærere i Gønge Herred og sende dem hid til Admiralen paa Bremerholm. Sk. T. 4, 262.

— Miss. til Eske Brock om af Slottets [Dronningborg] Indkomst at levere Johan de Willum eller hans Fuldmægtig 2200 Tdr. Rug, naar han sender Skib efter dem, og indføre det i sit Regnskab. J. T. 6, 364.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da der med det første skal foretages Skifte efter afdøde Anders Skram og hans forrige Hustru Fru Mette Skram, skal han være til Stede ved dette Skifte, paatage sig Værgemaalet for Fru Ellene Hundermark, Anders Skrams Enke, medens Skiftet staar paa, og flittigt paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. J. T. 6, 364.

— Miss. til Eske Brock om med det første at lade Mogens Kaas til Støfringgaard faa 1500 Rdlr. af Lenets [Mariager Kloster] Indkomst til at købe Kalk for til Kongens Bygnings Behov. Udt. i J. T. 6, 365.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han skal beholde alt det, som bliver tilovers af Indkomsten i Ørumb Len og skulde betales til førstkommende 1. Maj i Rentekammeret, med Undtagelse af Kaptejnernes og Løjtnanternes Besolding til Paaske, hos sig og lade købe Kalk derfor til Kongens Bygnings Behov. Der er skrevet til Eske Brock, Embedsmand paa Dronningborg Slot, om, at han med det første skal skaffe ham 1500 Rdlr., for hvilke han ogsaa skal købe Kalk til Kongen. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvorvidt han behøver flere Penge til Kalk. J. T. 6, 365.

3. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bestemt herefter at underholde en Professor ved Universitetet i København udover det Antal, der hidtil har været holdt, henlæg-

ger et Vikarie i Roskilde Domkirke, kaldet Bona altaris Petri, som Hr. Knud Søfrensen hidtil har haft i Værge, til Løn for denne Professor foruden hvad der allerede er tillagt ham af Roskilde Domkirkes „minutis“, som Prokuratorerne hidtil have nydt. Vikariatet bestaar af følgende Gods: 2 Gaarde i Vritsløse By i Smørum Herred, 1 Gaard i Torslundlille i Thune Herred, 1 Gaard i Dommestrup¹ i Stefnis Herred, 2 Gaarde i Uby i Borse Herred og Jordskyld af en Gaard i Ringstedgade. Sj. R. 16, 413. Orig.² i Konsistoriets Ark. Pk. 178.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Gjøe om at skaffe denne Tømmermand Jørgen Søfrensen det Tømmer, som behøves til Forbedring af Prammene i Stefnis Herred, samt fri Underholdning med Mad og Øl, Vogne, hvor han skal rejse hen for at udvise Tømmeret, og nødtørftige Tømmermænd til Arbejdet. Endvidere skal han, som man tidligere har plejet at gøre, lade hugge i Forraad af Stefnis Klints Sten. Sj. T. 21, 387 b.

— Miss. til Mogens Packs. Da den Borger i Roskilde, der havde sat sig modvilligt op mod ham med Ukvemsord og derfor efter Kongens Befaling blev sendt til Københavns Slot i Jærn, er bleven forløvet paa Grund af Sygdom, skal han, saafremt nævnte Borger nu er kommen til sit Helbred, straks igen sende ham hid, medmindre han, som han har tilbudt, vil betale 100 Rdlr. til Mogens Packs paa Kongens Vegne for den af ham begaaede Modvillighed. Sj. T. 21, 388.

— Miss. til Tolderne i Øresund om at lade Hertug Frederik af Liflands, Hertug Philip Julius af Stettin-Pommerns og Hertuginde Sophie Hedvig født af Brunsvigs Fuldmægtige passere toldfrit gennem Sundet. Udt. i Sj. T. 21, 388.

— Miss. til Hans Lindenov. Kongen bevilger, at han henimod den næste Herredag, som skal staa her i Riget, maa begive sig hid for at forrette sine Ærinder, men han skal ordne alt saaledes, at intet bliver forsømt i hans Fraværelse. Sk. T. 4, 263.

¹ Tommestrup, Stævns H. ² Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 687 f.

3. April (Kbhvn.). Miss. til Jacop Beck. Kongen sender ham hermed et Missive fra Kongen af Sverrig til Hr. Gabriel Oxenstjerne, Kongen af Sverrigs Guvernør i Estland, angaaende de forholdne øselske Bønder, saaledes som han nærmere kan se af den vedføjede Kopi af Missivet. Han skal levere Hr. Gabriel Oxenstjerne Brevet og flittigt anmode ham om, at de øselske Undersaatter, som endnu maatte være anholdte i Estland siden sidste Føjde, maa blive løsgivne og komme tilbage. Sk. T. 4, 263 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at han straks skal sende den Person, der efter hans Angivelse har forholdt sig modvilligt hos ham, til København vel forvaret i Jærn. Sk. T. 4, 263 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Gregers Høg til Rørbeg har begæret 1 Gaard i Refling¹, 1 Gaard i Ullersløf og 1 Gaard i Flødstrup af Kronens Gods i Odense Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Grindeløs By og Sogn, skal han erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds og anden Herligheds Skyld kan undværes fra Lenet og om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 514².

— Miss. til Laurids Ebbesen om, at han for Betaling skal lade Otte Christopher Rosenkrantz faa 2 Stykker Vildt til hans Datters Bryllup. Udt. i J. T. 6, 365 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at lade Eiler Gabrielsen faa nødtørftig Ildebrændsel for Betaling lige med de andre paa Kronens Gods boende. Udt. i J. T. 6, 365 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen sender dem hermed Kopi af en Kontrakt, som han har sluttet med denne Brevviser Martin Jacobs angaaende Opførelsen af en Mølle her i Byen. Da Kongen har bevilget, at han straks maa faa udbetalt 1000 Rdlr., hvilke de efter hans Begæring skulle levere til to Skippere, der efter Kontrakten skulle cavere og love for Pengene, skulle de, naar de to Skippere, der ville love for ham og ere vederhæftige dertil, henvende sig til dem, udbe-

¹ Vistnok Refsvindinge, Vindinge H. Holchis Skrift.

² Udenfor er skrevet: Eyler

tale dem de 1000 Rdlr. paa hans Vegne og tage Bevis og Forsikring af dem. J. T. 6, 365 b.

3. April (Kbhvn.). Kontrakt med Martin Jacobs, Møller, Indbygger i Northem i Friisland, om, at han i Nederlandene paa sin egen Bekostning skal ophugge en Vejrmølle, der paa en Dags og Nats Tid kan male 10 eller 12 Læster Mel, og siden føre den hid og opsætte den paa et belejligt Sted her for København. Sj. R. 16, 414 b. (Tr.: KD. II. 611).

4. April (—). Miss. til Sigvordt Grubbe. Af Borgemestre og Raad i Malmøs Regnskaber har Kongen set, at de have ført forskellige Udgifter til Regnskab, som efter deres Formening ere udgivne til Byens Nytte og Gavn, men som dog ikke med Billighed kunne godtgøres dem, saaledes som Sigvordt Grubbe nærmere kan erfare af det herhos føjede. Han skal lade Borgemestre og Raad tiltale ved Retten, at de igen skulle tilbagebetale Byen disse unyttige Udgifter, og endvidere give dem Tilhold om, at de med det første nøjagtigt skulle erklære sig paa de Punkter, som Kongen hermed sender ham, og siden indsende deres Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 263 b.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Basse angaaende Borgemestre og Raad i Helsingør. Sk. T. 4, 263 b.

—¹ Miss. til Johan Post om straks at lade mønte og slaa Deninger for 1500 Rdlr., saaledes at 48 Deninger veje 1 Rdlr. De skulle være af Materie og Prøve som de russiske Deninger og lige saa gode som disse, saa de kunne udgives og være gangbare lige med disse. Orig. Sj. T. 21, 389 b².

5. April (—). Bestalling for Peiter Gaukelmand som Hofapotheker. Sj. R. 16, 415. (Tr.: KD. II. 611 f.).

— Frihedsbrev for den ny By paa Amager. Sj. R. 16, 416. Orig. i Københavns Raadstuearkiv. (Tr.: KD. I. 593 f. CCD. III. 562 f.).

— Aab. Brev om, at Salomon Gutfeld maa optages i den ledige tiende Plads i Bartskeerlavet. Sj. R. 16, 417. (Tr.: KD. II. 612).

— Miss. til Christoffer Basse om at udvise Mogens

¹ Orig. er dateret: 4. April, medens Sj. T. har: 5. April. ² Udenfor er skrevet: Ifver Pedersens Skrift.

Packs den Del, der kan tilkomme ham paa Kirkernes Vegne, eftersom de 8 Mænd have indført ham, i den Gaard i Slangstrup, der tilhører Johan Christian. Udt. i Sj. T. 21, 388.

5. April (Kbhvn.). Miss. til Mogens Packs om at lade den sidst afdøde Præst i Hvestrup Sogns Hustru og rette Arvinger faa de Penge og det Gods, Præsten har efterladt sig, og skaffe Hustruen, der paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke godt kan sørge for sig selv, nødtørf-
tig Underholdning for Livstid, saaledes som det kan være forsvarligt. Udt. i Sj. T. 21, 388 b.

— Miss. til Mogens Packs om at lade Borgemestre og Raad i Roskilde udvurdere saa meget af afdøde Frandts Brockenhuus's efterladte og i Roskilde under Forsegling staaende Gods, som kan dække det, han er bleven Kongen skyldig, og derefter lade dem igen forsegle det Gods, der bliver tilovers, dog skal han selv være til Stede, naar de Segl, hvor-
med Dørene, Skrinene og Godset ere forseglede, opbrydes. Endvidere skal han lade hugge Tømmer i Kronens Skove til Istand-
sættelse af Bestrup¹ og Jødstrup² Møller, der ere byg-
fældige efter de indleverede Synsvidner, og lade Møllerne istand-
sætte. Sj. T. 21, 388 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget denne Brevviser, Cornelius de Weerdt, at ville bygge ham en Kobbermølle med fire Ilde paa et bekvemt Sted i Skaane, hvilken han skal have i Brug i mindst 10 Aar, hvis Kongen til en rimelig Pris kan skaffe ham godt Moldenkobber fra Sverrig. Han skal aar-
lig svare 1000 slette Dlr. i Afgift deraf. Første Gang vil Kongen skaffe ham de til Møllen nødvendige Redskaber, men siden skal han være forpligtet til at holde dem vedlige og le-
vere dem fra sig ligesaa gode, som han har modtaget dem. For hver 24^{1/2} Lispd. godt svensk Moldenkobber, der bliver leveret ham, skal han levere Kongen 20 Lispd. rent Garkobber, dog skal Kobberet paa Kongens Bekostning føres til og fra Møllen. Hvad han derudover kan faa tilovers af Kobberet, maa han handle med efter sit eget Tykke. Sk. R. 4, 128³.

¹ Bistrup, Sømme H. ² Jydstrup, Ringsted H. ³ Derefter er indført Cornelius de Weerdt's Revers, indeholdende de samme Bestem-

5. April (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane. Kongen har bevilget, at der, hvor Adelen ikke selv har Skove at undsætte sine Bønder med, af Kronens Skove for Betaling maa undes enhver af Adelen Bønder Tømmer til 2 Aksler til de vide Vogne, som der er givet Befaling til at gøre og bruge allevegne. Sk. T. 4, 264.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om ved første Lejlighed at lade fragte en Skude, som kan føre det, der blev staaende af Kongens Vinkælder og Apothekertøj, fra Halmstad her ned, saa det med det første kan fremkomme. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 264.

— Miss. til Sigvort Grubbe om straks at sende Johan Kløcher, Borgemester i Trelleborg, velforvaret til København, enten han er syg eller ej, saafremt han ikke kan stille Borgen for, at han vil blive til Stede. Han skal samle alle de Regnskabsbøger angaaende Kongens Told og de andre Tegnebøger, der findes hos ham, og sende dem hid, vel forsegledede, sammen med ham. Han skal endvidere lade alt Johan Kløchers Gods beslaglægge. Sk. T. 4, 264 b.

— Miss. til Frederik Friis. Kongen har bevilget, at Hr. Gunder Ennersen, Præst paa Island, der for kort Tid siden paa Grund af sin Forseelse er bleven dømt fra sit Kald, maa, efter at have gjort offentlig Afbigt fra Prædikestolen, afsone denne Sag hos ham efter sin yderste Formue og siden atter faa sit forrige Kald, saafremt der ikke allerede er kaldet en anden dertil. Hvis en anden allerede er indsat i Kaldet, maa han faa det første Kald, som bliver ledigt paa Island, og som han lovligt kan blive kaldet til efter Ordinansen. N. T. 4, 112 b.

[**5. April**]¹. Miss. til nogle Købstæder om at sende Smedesvende og Kalkslagere til København: Køge 2 Smedesvende og 2 Kalkslagere; Roskilde 2 Smedesvende og 2 Kalkslagere; Helsingør 3 Smedesvende og 2 Kalkslagere; Malmø 3 Smedesvende og 2 Kalkslagere; Landskrone 2 Smedesvende og 2 Kalkslagere;

melser som ovenfor og desuden en Bestemmelse om, at han, naar Møllen er færdig, skal stille Kongen nøjagtig Kavtion. Sk. R. 4, 128 b. ¹ I Sj. T. er Brevet udateret, men indført mellem Breve af 5. April.

Slagelse, Holbæk, Næstved og Slangstrup hver 2 [Smedesvende]¹; Skelskør og Nykøbing i Aadts Herred hver 1 [Smedesvend]¹; Helsingborg, Lund og Trelleborg hver 2 Smedesvende; Ysted 3 Smedesvende. Udt. i Sj. T. 21, 389.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe [Koldinghus] om at lade lave 24 Par Rustvognskurve og ved første Lejlighed sende dem herover med Skib. Udt. i J. T. 6, 366.

7. April (—). Forordning om Borgemestre, Overformyndere, Overkøbmænd, Kæmnere og andre Bys- og Købmændsforvaltere. Samtidige Tryk. (Tr.: CCD. III. 563—72).

— Miss. til Tage Thott [Laholm] og Holger Rosenkrantz [Halmstad]. Kongen sender dem nærværende Kampestenshugger, der skal udføre det Kampestenshuggerarbejde, som behøves til begge Befæstningers Behov. De skulle betale ham for hans Arbejde, ligesom andre Kampestenshuggere pleje at faa. Sk. T. 4, 265.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent over Fyens Stift. Da Kongen har bevilget, at Ebbe Munk til Fielesbroe, Embedsmand paa Antvorskov, maa faa en Annekspræstegaard i Heringe By og Sogn i Salling Herred i Fyen til Mageskifte mod at gøre Præsten Udlæg derfor i noget af sit Jordegods i Vantinge, skal Dr. Hans Mikkelsen være til Stede, naar Ebbe Munk vil gøre Præsten Udlæg, og paase, at Præsten i alle Maader faar Fyldest. Han skal give det, der forrettes, beskrevet og indsende det til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og siden konfirmere Mageskiftet. — Postscriptum: Da Kongen har givet Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard, Ordre til at besigte Gaardene og give alt beskrevet, er det ikke nødvendigt, at han giver noget beskrevet; han skal kun være til Stede. F. T. 3, 514. Orig. i Landsark. i Odense.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Jørgen Kaas. Af hosføjede Supplikation vil han kunne se, at Søfren Jensen i Spøring, udskreven Soldat i Kongens Tjeneste, har klaget over, at han

¹ Der er ikke angivet, om det er Smedesvende eller Kalkslagere.

bliver tiltalt og eftertragtet af en af Jørgen Kaas's Fogder for Landgilde og Rettighed af en Jord, der efter hans Formening er inkorporeret til hans Gaard og altid har ligget dertil og derfor burde forskaanes efter de Privilegier, der ere givne de udskrevne Soldater. Han skal ved første Lejlighed indsende udførlig Erklæring herom til Kancelliet og imidlertid paase, at der kun vederfares den udskrevne Bonde hvad der er billigt og ret. J. T. 6, 366 b.

8. April (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigens Kansler, og Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Embedsmænd paa Nyborg Slot og Odensegaard. Da Kongen har bevilget, at Ebbe Munk til Fielebroe maa faa en Annekspræstegaard i Hieringe By og Sogn i Salling Herred til Mageskifte for noget af sit Gods i Vantinge, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 515.

— (Kbhvn.). Forordning om Guld- og Sølvkroner og mindre Møntsorter. Sj. T. 21, 389 b. (Tr.: CCD. III. 572 ff. Scharling, Pengenes synkende Værdi S. 424).

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 af Kaptejn Jens Munks Børn [Jens og Knud] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 389 b.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Markus Skaaning, Ridefoged til Malmøhus, paa Kirkens Part af Korntienden af Valdkier Sogn i Torne Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 6 Pd. Byg og 10 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 203 b.

9. April (—). Bestalling for Hans Hermansen, der skal vogte Kaninerne i Københavns Len og, naar det gøres behov, ved lovlige Midler fordrive Rotter og Mus paa København, Kronborg, Frederiksborg og Antvorskov Slotte og underliggende Ladegaarde. Han skal, fra 31. Jan. 1619 at regne, have 20 Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og Fetalje hver Maaned for 2 $\frac{1}{2}$ Sletdlr. hos Proviantskriver Claus Meckelborg. Sj. R. 16, 417 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør, Roskilde, Køge, Malmø, Helsingborg og Landskrone om at skaffe en god Bødker fra hver Købstad. Udt. i Sj. T. 21, 390 b.

— Miss. til Detlef Holck. Da Kongen har forlenet Chri-

støfer Ulfeldt til Svenstrup med Visborg Slot og Len, skal han rette sig efter at levere Slot og Len fra sig til Christoffer Ulfeldt til 1. Maj. Sk. T. 4, 264 b.

9. April (Kbhvn.). Miss. til Jens Mogensen. Jørgen Mund til Serredslefgaard har berettet, at han og hans Søskende ved første Lejlighed ville skifte og dele alt det Jordegods, Løsøre og andet, som findes efter deres afdøde Fader og Moder¹. Da han i den Anledning har begæret, at der maa blive beskikket en Væрге for hans Broder Hendrik Mund ved Skiftet, da han selv er interesseret i Sagen, befales det Jens Mogensen at paatage sig Værgemaalet for Hendrik Mund, naar Skiftet skal foretages, kræve hvad der med Rette tilkommer denne, paase, at han i ingen Maade kommer til kort, og siden overlevere Værgemaalet til Jørgen Mund, der efter Loven bør forestaa det. J. T. 6, 367.

— Ligelydende Miss. til Otte Christoffer Rosenkrantz om at paatage sig Værgemaalet for Hendrik Munds Søstre, som ere umyndige. Udt. i J. T. 6, 367 b.

10. April (Frederiksborg). Bestalling for Lauridts Jensen, der med største Flid skal tage Vare paa den ny Dyrehave ved Frederiksborg og særlig have Tilsyn med de Stengærder, der allerede ere opsatte eller herefter skulle opsættes, at de ikke forfalde. Naar der kommer Brøst paa dem, skal han straks tilkendegive det, saa de igen kunne blive istandsatte. Han skal ogsaa føre Tilsyn med, at ingen af Dyrene ødelægges eller bortskydes, og han maa ikke selv skyde noget i Dyrehaven, lidet eller stort. Han skal have 9¹/₂ Rdlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn, 4 Rdlr. om Maaneden i Kostpenge og frit Foder og Maal paa 1 Hest. Sj. R. 16, 418.

— (Kbhvn.). Miss. til Peder Basse om flittigt at lade efterspørge, om der ikke under Møen er strandet en Skude, ladet med Vogntømmer; som var kommen fra Sølvitsborg Slot og skulde have været ind for Dagliung² Slette paa Sjælland. Hvis saa er, skal han undersøge, om Tømmeret er til Stede eller ikke, og hvor det er kommet hen. Han

¹ Klavs Mund g. m. Kirsten Harbou.

² Daglykke.

skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 21, 391.

10. April (Kbhvn.). Miss. til Fru Ane Brahe, Otte Lindenvovs Enke. Hun skal fittigt lade efterspørge, hvor den Skude er bleven af, der blev ladet med Vogntømmer i Sølvitsborg Len og skulde have været ind for Daulykke Slette i Sjælland, og med det første sende Erklæring herom til Danske Kancelli. Sk. T. 4, 265.

— Miss. til Laurids Ebbesen om, at han med det første skal hidsende 6 Tdr. af det bedste og rødeste Ler, der findes i Lenet [Skanderborg], og som dur til at farve med. Udt. i J. T. 6, 367 b.

11. April (—). Miss. til Key Rantzau [Københavns Len], Mogens Pax [Roskilde Len] og Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len]. De skulle i Tugthuset i København hver modtage 3¹/₂ Lispd. 6 Skaalpd. Hørgarn og 4¹/₂ Lispd. 6 Skaalpd. Blaargarn, hvoraf de henholdsvis i Køge [Roskilde og Helsingør] skulle lade væve Sejldug til Kongens Behov efter den Prøve, som deres Tjener skal faa med, naar han modtager Garnet. De skulle give Væverne Tilhold om at sætte deres Kendemærke paa Sejldugen. Hvert Stykke Sejldug skal indeholde 57 Al. og være 4¹/₂ Kvarter bredt efter sjællandsk Maal. Garnet skal leveres med Vægten og annammes ligesaadan igen, for at man kan erfare, hvor meget deraf der er kogt ind („indsødet“) og hvad der bliver tilovers. De maa ikke indlevere Garnet til Forarbejdning i Huse, som er befængte med Pest eller Sygdom. Sj. T. 21, 391.

12. April (—). Miss. til [Fru Ane Brahe, Otte Lindenvovs Enke]. Da det er blevet berettet Kongen, at der mangler Kalk til Christianstads Bygnings Behov, skal hun give Kronens, Kapitlets og de andre gejstliges Bønder i Liste Herred Tilhold om, at enhver af dem saa snart som muligt skal fremage 2 Læs Kalk fra Kalkovnen i Gønge Herred til Befæstningen, beregnet 3 Tdr. Kalk paa hvert Læs, saa disse kunne staa et ret og billigt Maal, naar de fremkomme. Saa fremt Kalken ikke fremkommer i rette Tid og Bygmesteren derved lider nogen Skade, foraarsages han til at søge det hos dem, der nu have faaet Ordre til at fremføre Kalken, saafremt de vise sig forsømmelige, da Kongen nu har sluttet Kontrakt med

Bygmesteren om Udførelsen af Arbejdet og har lovet at skaffe de fornødne Materialier til Stede i rette Tid. Sk. T. 4, 265 b.

12. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Otte Marsvin om at give Bønderne i Gønge, Villands og Giers Herreder Ordre til at age Kalk fra Kalkovnen i Gønge Herred til Christianstad. Udt. i Sk. T. 4, 266.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Sinklar om at give Bønderne i Alboe og Jerrestedt Herreder Ordre til at age Kalk fra Kalkovnen i Gladsaxe Len til Christianstad. Udt. i Sk. T. 4, 266.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott om at give Bønderne i Fers Herred Ordre til at age Kalk fra Kalkovnen i Gladsaxe Len til Christianstad. Udt. i Sk. T. 4, 266.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Ulfeldt om at give Bønderne i Froste Herred Ordre til at age Kalk fra Kalkovnen i Gladsaxe Len til Christianstad. Udt. i Sk. T. 4, 266.

— Miss. til nogle af Adelen i Fyen. Da de tidligere have leveret Kongen nogle Tusinde Mursten til Bygningen her, anmoder Kongen dem om nu med det allerførste at fremsende saa mange Mursten, som de i Aar agte at overlade Kongen, da Kongen har Brug for dem med det første. Kongen vil betale dem derfor som sædvanligt. F. T. 3, 516.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at give Peder Abraham, Christen Ifversen Raadmand, Jørgen Hack i Svendborg og Rasmus Jensen i Kongens Teglggaard ved Hesselager, der aarlig pleje at sende Mursten hid til Kongens Bygnings Behov her, Ordre til i Aar til Mikkelsdag at hidsende saa mange Mursten, som de kunne levere. F. T. 3, 517.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz angaaende Hans Brun i Odense. Udt. i F. T. 3, 517.

— Ligelydende Miss. til Envold Kruse angaaende Meinert Povelsen, Niels Jørgensen, Peder Skriver og Staffen Oelsen, Teglbændere paa Langeland. Udt. i F. T. 3, 517.

13. April (—). Miss. til Otte Marsvin om at give Mester David Bygmester Tilhold om straks uden Forhaling igen at opsætte den Kam udenfor Nørreport i København, som er falden ned. Udt. i Sk. T. 4, 266.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Kronens Bøn-

der i Helsingborg Len Ordre til, at enhver i nærværende Sommer skal age 30 Læs Sten til Helsingborg, og siden lade Stenene føre over til Helsingør med Færger til det Brokar, som skal fyldes der. Sk. T. 4, 266.

13. April (Kbhvn.). Lignende Miss. til Tage Thott angaaende Bønderne i Landskrone Len. Udt. i Sk. T. 4, 266.

— Miss. til Tage Thott paa Landskrone. Jomfru Ane Venstermand har berettet, at hendes Broder Jørgen Venstermand, som var hendes Væрге, er død og efter sit Brevs Lydelse er bleven hende en Sum Penge skyldig. Da den, der efter Loven nu er hendes rette Væрге, ikke er saa nærværende til Stede, har hun anmodet Kongen om at beskikke hende en Væрге, der kan paatage sig Værgemaalet for hende og paa det bedste befordre hendes Sag angaaende den ovennævnte Sum Penge. Det befales Tage Thott at paatage sig Værgemaalet for hende, for saa vidt angaar denne Sag, og ved Lov og Ret indkræve det, som hendes Broder efter rigtige Haandskrifter og Beviser er bleven hende skyldig. Sk. T. 4, 266 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om, at han ved Nyborg skal fragte en Skude, som kan fremføre 10 Læster ulæsket Kalk, der skal være indpakket i Tønder, fra Kalkovnen ved Elinesborg til København. Den af ham udgivne Fragt skal han føre til Udgift i sit Regnskab. F. T. 3, 517.

— (**Frederiksborg**). Pas for Kongens Jæger Osvald, der nu skal begive sig over til Nørrejylland for i Skanderborg, Silkeborg og Hald Len at fange 50 Hjorte, der skulle føres levende herover. Det befales Lensmændene at hjælpe ham paa det bedste, skaffe ham de nødvendige Folk til at jage efter og fange Hjortene samt Deler og andet, som behøves til Kister. Det befales ogsaa alle Fogder, Embedsmænd og andre at befordre ham paa det bedste paa Rejsen frem og tilbage og skaffe ham god Befordring med Heste og to Vogne samt fri Færger over Færgstederne, saa han uden Forsømmelse kan komme afsted. Sj. R. 16, 419.

— Miss. til Jørgen Kaas [Aarhusgaard] om at skaffe Skuder til 50 Hjorte, der skulle føres til Helsingør, og skaffe den nødvendige Føde til dem og andet Tilbehør. Udt. i J. T. 6, 368 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Af hoslagte Supplikation

vil han nærmere kunne erfare, hvad Gøde Eriksen, bosat i hans Len, har suppliceret angaaende en Kvindeperson, som han har tillagt Trolddomssag og har ladet anholde, i hvilken Sag Retten i adskillige Maader skal forventes ham. Han skal paase, at der kun vederfares Gøde Eriksen hvad billigt og ret er, og indsende Erklæring til Kancelliet om Sagen, saa Kongen derefter kan give Gøde Eriksen tilbørligt Svar. J. T. 6, 367 b.

13. April (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe. Da han har indberettet, at han paa Koldinghus har liggende 600 Tdr. Rug, som han ikke kan sælge dyrere end $1\frac{1}{2}$ slet Dlr. pr. Td., tillades det ham at sælge Rugen for 6 slette Mk. Tønden. Da han har meddelt, at der til Hvælvingen paa Trappen, som skal laves paa Koldinghus, vil behøves 10,000 Mursten, som skulle bestilles fra Aabenraa, tillades det ham at bestille Murstenene dér, saafremt de kunne købes dér for godt Køb, men ellers hvor de kunne faas billigt. J. T. 6, 368.

— Miss. til Mogens Kaas om snarest at sende 100 Tdr. ulæsket Kalk til Koldinghus til Brug ved Byggeriet dér. J. T. 6, 369.

14. April (—). Aab. Brev om, at Palle Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Vordingborg Slot, og andre Adelige, der bo eller eje Gods omkring Vordingborg, i Aar der for Byen maa udskibe saa mange Staldøksne, som de i Vinter have overstaldet paa deres egne Gaarde og Gods, dog skulle de svare Tolderen i Vordingborg paa Kronens Vegne sædvanlig Told af Øksnene. Tolderen skal flittigt paase, at Kronen ikke mister noget i Told, og at ingen Græsøksne under det Skin udføres mod Kongens Forordning. Sj. R. 16, 419.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod at udføre uberedte Okse- og Kohuder fra København. Sj. R. 16, 420. (Tr.: KD. II. 613. CCD. III. 574 f.).

— Aab. Brev om, at Mikkel Viibe, Borgemester i København, og nogle Borgere sammesteds maa lade bygge en Pramkanal, hvori de med Pramme og Baade kunne lægge til Strandgaden i Christianshavn. Sj. R. 16, 420 b. (Tr.: KD. II. 612 f.).

15. April (—). Kong Christian IV's Skødebrev til Borgemestre og Raad i København paa Ofverdrup Sø og 3 Damme ved Vartov og en aarlig Afgift af 150 Karper

i Stedet for Leyersø, Peblingsø, St. Jørgen Sø og Sorte Dam, der dog skulle vedblive at være Byens Grave. Sj. R. 16, 421. (Tr.: KD. I. 595. Tidsskr. f. Fiskeri III. 207 f.),

15. April (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Han skal ved allerførste Lejlighed erklære sig til Kongen om det Laksefiskeri i hans Len, som Helsingborg eller Landskrone Hospital har, hvor meget Hospitalet har i aarlig Landgilde deraf, og hvad Kongen bedst kan udlægge til Hospitalet som Vederlag derfor, hvis han vil tilskifte sig det. Han skal efterhaanden sende ferske Laks herover til Slottet til Kongens egen Udspisnings Behov. Sj. T. 21, 391 b.

— Miss. til Axel Urne. Da Fru Anne Hansdatter til Ottestrup, Eustachius von Tümens Enke, har begæret 1 Gaard i Skive i Nørderup Sogn, 1 Gaard i Klippid med et Hus, som skal ligge til Tryggeveldegaard, og 2 Gaarde i Ørsløf By og Sogn i Ringsted Len til Mageskifte, skal han med det allerførste erklære sig til Kongen, om nævnte Gods kan undværes fra hans Len, og ligesaa om det Gods i Tryggevelde Len, som hun begærer, kan undværes derfra. Da hun endvidere har begæret at maatte faa Kronens Part af Tienden af Tersløf og Ørsløf Sogne i Forlening, skal han undersøge, hvorledes det forholder sig med disse Tiender, hvem der har dem i Brug, hvad Kronen aarlig kan have af dem, og om de for Belejligheids Skyld kunne bortforlenes, da Kongen formener, at de ogsaa ligge i hans Len. Han skal ligeledes erklære sig herom og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og give Fru Anne Hansdatter tilbørligt Svar. Sj. T. 21, 392.

— Miss. til Ebbe Munk om at forskaane nedennævnte Bønder for et halvt Aars Landgilde og give dem Respit med den anden halve Part til næste Aar. — Hans Olsen og Jens Carlsen i Nesbye ved Stranden, Niels Hansen selvtiende i Blesing, Morten Christensen i Sønderupnørre, Jep Olsen i Nesbye under Skoven, 5 Bønder i Agerup, 4 Bønder i Krummerup, 3 Bønder i Tiustoft, 12 Bønder i Skiørping, Peder Møller i Halkevad¹, 11 Bønder i Lyngby, 3 Bønder i Hesebye, 5 Bønder

¹ Halkevad, V. Flakkebjærg H.

i Eggidtsløfille, 5 Bønder i Rye, 2 Bønder i Backendrup, 3 Bønder i Vinde Helsing, 2 Bønder i Kirke Helsing, 1 Gaard i Dalbye og 1 Gaard i Reersløf. Udt. i Sj. T. 21, 393.

15. April (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand om at lade Peder Lassen i Vordbierig, Herredsfoged i [Nim] Herred, være fri for den aarlige Landgilde og anden Rettighed, som hans Formænd have været fri for og som Herredsfogderne pleje at nyde, for den Tid, han har forestaaet og herefter kommer til at forestaa Herredsfogedbestillingen, hvilket skal blive godtgjort ham i hans Regnskab. J. T. 6, 369.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at lade de Foler, som staa paa Skanderborg, slippe paa Græs i Sommer i de Vange, som ere bedst lukkede („lut“). Udt. i J. T. 6, 369 b.

16. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage afdøde Jørgen Daas Søn [Christian] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 389 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hr. Jens Olufsen Riber, forhen Sognepræst til Hundsbye Sogn, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 389 b.

— Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. For nogen Tid siden har Kongen med Rigsraadets Samtykke, til Bestyrkelse for Riget, ladet udlægge og forordne nogle af Kronens Bøndergaarde til at underholde Soldater, men han erfarer nu, at Størstedelen af disse Bønder ikke formaa at udstaa saadant. For baade at forhindre, at Gaardene blive øde og at Riget mister disse Folk, hvilke det efter denne Tids Tilstand ikke kan undvære, har Kongen anset det for raadeligt at søge en anden Maade og Vej, som formentlig med Guds Hjælp kan blive varigere. Da Underholdelsen af 24 Soldater fra deres Len aarlig vil koste 864 Daler, skulle de efter den Ed og Troskab, hvormed de ere Riget forpligtede, personlig undersøge, hvorledes denne Sum kan tilvejebringes med mindst Besvær for Lenet, og det paa følgende Maade: Først skulle de forhandle med de Bønder, der hidtil have holdt Soldaterne, om, at de aarlig af deres Gaarde for vis Landgilde, Ægt og Arbejde, under hvad Navn det nævnes kan, og for Skat og Tynge, undtagen i Fejdetid, skulle erlægge en vis Sum aarlig, dog skal det paases, at ingen kommer til at give mindre, end Gaardene kunne taale, og at heller ingen kommer til at give mere, end

at Kongen, naar Bonden dør, kan faa en af hans Arvinger eller en anden til at overtage Gaarden uden Stedsmaal paa de samme Vilkaar. Dernæst skulle de forhandle med de Bønder, der ligge noget langt fra Lenene, om at svare en vis Afgift for alt deres Ægt og Arbejde, intet undtaget, medmindre da Kongen selv drager gennem Landet eller holder Hoffejre der. Endvidere skal der forhandles med nogle andre Bønder, saa mange der kunne mistes fra Lenene, om at svare en vis aarlig Afgift for at forskaanes for Ægt alene, dog skulle de gøre Høstarbejde til Slottet og ogsaa gøre Ægt, naar Kongen selv personlig drager gennem Landet med Hoffejren. Den Rest af de 864 Dlr., som ikke kan tilvejebringes paa disse Maader, skal udredes af de Bønder, der svare ringere Landgilde, end deres Gaarde kunne taale, og af de Bønder, der ellers have gode Gaarde, dog skal man forholde sig saaledes med alting, at Kongen, naar de Bønder dø, der nu besidde Gaardene, atter kan faa Folk til at overtage dem paa de samme Vilkaar. Der maa ikke ses mere gennem Fingre med Sogne- og Skovfogder end med andre Bønder, blandt hvilke de, der allerede svare større Landgilde, end de burde, eller ere uformuende, skulle forskaanes. De skulle snarest undersøge denne Sag og straks meddele Kongen, hvor vidt der kan forrettes heri uden Lenenes og Bøndernes store Skade. — Københavns, Kronborg med underliggende Len, Roskilde, Kallundborg, Draxholm, Ringsted, Møen, Svenstrup, Holbæk, Nyborg, St. Hans Kloster, Dallum Kloster, Hagenskouf, Rugaard, Hindsgafvel og Langeland Len. Sj. T. 21, 393.

17. April (Frederiksborg). Miss. til Mogens Packs om efterhaanden at indkøbe og fremsende Schelfisk¹, saaledes som han kan eragte det fornødent til Kongens egen Udspisnings Behov. Sj. T. 21, 395.

— (**Kbhvn.**). Miss. til Peder og Hendrik Lange. Frederik Munk til Krogsgaard har berettet, at der i Varde under deres Forsegling staaer nogle Skrin og Kister med adskillige Slags Breve i, hvoriblandt efter hans Formening findes nogle Breve, som kun vedkomme ham, hans afdøde Fader² og Broder³. Da han derhos har begæret, at de forseglede Kister og Skrin

¹ o: Kuller. ² Jørgen Munk. ³ Hans Munk.

maa blive optagne og Brevene deri gennemsete, og at han maa faa de Breve, der angaa ham, hans afdøde Fader og Broder og ingen anden, skulle de ved første Lejlighed samles i Varde, aabne Kisterne og Skrinene i hans eller hans Fuldmægtigs Nærværelse, levere Frederik Munk de Breve, der kun vedkomme ham, hans afdøde Fader og Broder, indlægge en rigtig Reversal over de udtagne og til Frederik Munk leverede Breve i Kisterne og Skrinene og siden igen hensætte disse under deres Forsegling. J. T. 6, 369 b.

17. April (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouel Andersen i Skierre paa menige Sognemænds Vegne i Skierre Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Skierre¹ Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 4 Pd. Rug, 4 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre til Kirken. Udt. i Tb. S. 203 b.

18. April (—). Aab. Brev om, at Mikkell Viibe, Borgemester i København, og Jacob Mikkelsen, Tolder sammesteds, maa anlægge et Gæstehus og en Skydebane udenfor Vesterport. Sj. R. 16, 421 b. (Tr.: KD. II. 613 f. Nielsen, Hellig Trefoldigheds Gilde udi det danske Compagnie S. 56 f.).

— Aab. Brev om, at Erik Ifversen har berettet, at han for nogen Tid siden har ladet sig trolove med en Enke, ved Navn Kiersten Mikkelsdatter i Sæby, men at hun nogen Tid efter Trolovelsen har forandret Sind og ikke villet efterkomme, hvad hun havde lovet ham. Han har derfor indstævnet hende for den gejstlige Ret i Vendelbo Stift, hvor han ogsaa har faaet Dom over hende, at hun skal opfylde sit Løfte. Hun har dog ikke villet rette sig efter denne Dom, men har aldeles foragtet den, er rømt fra Sæby og har endog forrykket og forkommet det ham tilhørende Gods, som han har indført i hendes Bo, og noget Børnegods, som Borgemestre og Raad i Sæby havde betroet ham. Da han nu har anmodet om, at han maa lade hende anholde, hvor hun maatte træffes, og at hun maa faa Tilhold om at efterkomme Dommen og igen levere ham det Gods, han har indført i hendes Bo, og det ham betroede Børnegods, eller i modsat Fald maa blive sendt til

¹ Skegrie, Skyts H.

Tugthuset i København, befaler Kongen alle sine Embedsmænd, Fogder, Borgemestre og Raad og alle andre, der have Befaling paa Kongens Vegne. at efterkomme Erik Ifversens Anmodning, lade Kiersten Mikkelsdatter anholde, hvis han træffer hende i deres Gebet, give hende alvorligt Tilhold om at efterkomme den over hende erhvervede Dom og tilbagelevere ham hans Gods og Børnegodset, som hun har forrykket, samt erstatte ham den Skade, han har lidt derved, eller i modsat Fald sende hende over til Tugthuset i København. J. R. 7, 252.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz. Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland, har berettet, at der er Trætte mellem Kronens Bønder i Farenløsse¹ under Ringsted Kloster paa den ene og en Bonde i Fridtsgaard², tilhørende Fru Lissebet Sehested til Sandbygaard, Niels Parsbergs Enke, paa den anden Side i Anledning af, at denne Bonde, Jørgen N., skal have sigtet og tiltalt Ringsted Klosters Tjenere i Farenløsse for Afslæt, som de skulle have begaaet over det rette Markeskel, medens Ringsted Klosters Bønder mene, at de ingen Uret have begaaet, da de have afbevist Sagen, og derfor have indstævnet Jørgen N. for hans Værneting og forhvert Dom over ham, at han skal tage sin Sigtning og Beskyldning i sig igen og bøde efter Loven. Da Fru Lissebet Sehesteds Tjener nu har indstævnet denne Dom til Landstinget, fordi han mener at være bleven forurettet af Herredsfogden ved denne Sag, og da Axel Urne, der bør tage Ringsted Klosters Bønder i Forsvar, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, ikke kan være baade Sagsøger og Dommer i Sagen, skal Palli Rosenkrantz sidde i Dommers Sted i den Sag, indstævne de stridende Parter i Rette for sig og skille dem ad ved Lov og Ret, saaledes som han vil forsvare det. Sj. T. 21, 395.

— Aab. Brev om Forbud mod at holde Svin i Malmø. Sk. R. 4, 122 b. (Tr.: CCD. III. 575).

— Aab. Brev om, at Handel 'og Brug i Trelleborg ganske skal afskaffes og henlægges til Malmø, saa Trelleborg herefter ikke maa regnes for en Købstad.

¹ Farringløse, Ringsted H.

² Fredsgaarde, samme H.

Sk. R. 4, 123. (Tr.: CCD. III. 575 f. N. H. Lovén, Dissertatio de territ. Skyttiano p. 102 f.).

19. April (Kbhvn.). Miss. til begge Rentemestre. Da Kongen for adskillige Aarsagers Skyld har fundet det raadeligt at flytte Trelleborg By til Malmø, og da Borgemestrene i Malmø paa Byens Vegne have tilbudt, at de, saafremt det kan ske, aarlig ville gøre og give alt det, som Trelleborg hidtil har gjort og givet, det være sig Skat, Baadsmænds- og Bøsseskyttehold og andet af hvad Navn nævnes kan, skulle Rentemestrene herefter iagttage dette ved Forhøringen af deres Regnskaber og rette sig derefter. Sj. T. 21, 396.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de herefter skulle oppebære al Told og Rettighed paa den ny Toldbod i Helsingør og der ogsaa forhandle, hvad der hidtil er foregaaet paa den gamle Toldbod. Udt. i Sj. T. 21, 396 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen, der har bragt i Erfaring, at Johan Kløcher, Borgemester i Trelleborg, er død, bevilger, at han maa blive begravet, dog i Kirkegaarden. Da det er bevist, at han har tjent Kongen utro, skal Sigvort Grubbe efter hosfølgende Vidnesbyrd og Bekendelser, om hvilke han skal skaffe sig nærmere Besked i Trelleborg, tage Dom, om ikke Johan Kløchers Arvinger bør staa Kongen til Rette, gøre denne Vederlag for den Utroskab, som er funden eller herefter maatte blive funden hos Johan Kløcher, gøre Regnskab derfor og gøre Manglerne klare. Sk. T. 4, 266 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der imod hans udstedte Forbud drives Landkøb i Malmø, befales det dem at føre Tilsyn med, hvem der gør saadant, og lade dem tiltale efter Loven. Sk. T. 4, 267.

— Miss. til de samme. Paa deres Begæring tillader Kongen dem at lade Færgebroen ved Malmø reparere, dog skal det ske med Lensmandens og nogle af de bedste Borgeres Raad og Vidende. Dette skal herefter ogsaa gælde med Hensyn til alle Byens andre Bygninger, saaledes at nogle af de fornemste Borgere sammen med Lensmanden skulle anordne og slutte Kontrakt om alt hvad der angaar Byens Bygning og Arbejde. Sk. T. 4, 267.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har bragt i Erfaring,

at Fru Soffie Ulfstand til Barsebæk har ladet nogle af sine Huse og Gaarde i Malmø afbryde, hvilket skal stride mod Malmø Bys Privilegier. Sigvort Grubbe skal faa at vide af hende, om hun igen vil opbygge de nedbrudte Huse, og hvis hun gaar ind derpaa, tage nøjagtig Forpligtelse af hende derom. Hvis hun derimod vægrer sig derved, skal han efter medfølgende Stævning lade hende indstævne for Kongen og Danmarks Riges Raad til den kommende Herredag. Sk. T. 4, 267 b.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Christoffer Rosenkrantz om at erklære sig angaaende en Kalv og en usædvanlig Fødsel, som skal være falden paa hans Gods, og som en Maler der i Egnen skal have malet. Udt. i J. T. 6, 370.

— Miss. til Ernst Normand. Det er berettet Kongen, at der i hans Len [Stjernihlm] findes en Maler, som skal have afmalet en Kalv efter en usædvanlig Fødsel, som skal være falden paa Otte Christoffer Rosenkrantz til Bollers Gods. Han skal først befytte sig paa at faa en Kopi deraf og siden, naar han har faaet Otte Christoffer Rosenkrantz's skriftlige Erklæring om Sagen, lade Maleren tiltale og straffe, saafremt det viser sig, at han usandfærdigt har digtet saadant. J. T. 6, 370.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Jacob Ulfeldt. For nogen Tid siden¹ har Kongen befalet dem at begive sig til Gottorp for paa Kongens Vegne at andrage noget for Hertug Frederik efter den dem medgivne Instrukses Lydelse. Da de hidtil ikke have kunnet efterkomme denne Befaling, befales det dem nu, saasnart det i Odense berammede Møde er overstaaet, at begive sig paa Rejsen til Gottorp for hos Hertugen at forrette hvad den hosføjede Befaling indeholder. J. T. 6, 370 b.

— Miss. til Otte Brahe om at sælge en Kaalhave i Kolding til Jørgen Søfrensen, Borger sammesteds, for en rimelig Pris. Udt. i J. T. 6, 371.

—² Miss. til Christoffer Basse. Denne Brevviser Peder Aalborg har klaget over, at Borgemestre og Raad i Helsingør have udtaget ham, der er en gift Mand, til

¹ 31. Juli 1618.

² Uden Dag og Sted, men indført mellem Breve af 19. April.

Kongens Tjeneste, skønt der sammesteds findes Folk, der ere ugifte, blandt andre Torben Ollufsen og Søfren Koldingsmand. Han skal give Borgemestre og Raad Tilhold om at sende en af disse to eller en anden ugift Person hid og herefter paase, at ingen gifte Mænd fremsendes til Kongens Tjeneste, saafremt der er ugifte at faa. Sj. T. 21, 396.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Da Kongen har bevilget, at Hans Schrøder, Borger i Helsingør, maa afsone den Forseelse, han har begaaet paa Island, skal Christoffer Basse nu afsone Sagen med ham efter hans Formue. Da Hans Schrøder ligger paa Rejse til Island, er Kongen gaaet ind paa, at han maa stille Borgen for Afsoningen. Sj. T. 21, 396 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler, har begæret 4 $\frac{1}{2}$ Gaard af Kronens Gods i Todderup¹ By i Skiellebjerg Sogn i Løf Herred, i hvilken By han i Forvejen har Part, til Mageskifte, skal Ebbe Munk snarest erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare Lejligheden. Sj. T. 21, 397.

— Miss. til Sigvort Beck og Tage Thott. Da Kongen vil lade det af Bewindthebberne i det ostindiske Kompagni gjorte Regnskab for Bekostningen med den sidste Udredning forhøre, skulle de saa snart som muligt tage disse Regnskaber for sig, forhøre dem og ved Forhøringen tiltage 6 af de fornemste Participanter i Kompagniet. De skulle i Tide notificere dette til dem, der skulle aflægge Regnskabet, saa dette uden nogen Dilation kan foretages. Sj. T. 21, 397. Orig.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Christoffer Ulfeldt til Svenstrup paa Visborg Slot og Len paa Gotland. Han skal holde Slottet i en fast Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde, og have god Opsigt med det. Han skal herefter paa Slottet holde 1 Vagtmester og 2 Bøsseskytter, hvoraf den ene som hidtil skal være Arkelimester, derimod skal der indtil videre ingen Knægte holdes paa Slottet, men de, der nu ere, skulle straks afskediges. Vagtmesteren og

¹ Taaderup, Løve H.

Bøsseskytterne skulle Dag og Nat være til Stede paa Slottet og maa ikke sendes nogenstedshen derfra eller ud paa Landet eller bruges i nogen anden Bestilling end den, hvortil de ere forordnede. Vagtmesteren skal være til Stede Morgen og Aften og ellers altid, naar Slotsporten aabnes eller lukkes, og have god Opsigt dermed, som det sig bør. Christoffer Ulfeldt skal oppebære al Kronens Indkomst, baade vist og uvist, som falder der paa Landet og paa Holmene, og aarlig gøre Regnskab derfor til 1. Maj. Han skal holde Slottet ved god Hævd og Magt, men skal der bygges noget særligt derpaa, vil Kongen selv give Ordre derom. Han skal holde Arkeliet paa Slottet vedlige med Skyts, Krudt, Lod og andet Tilbehør og aarlig lade det forbedre efter Lejligheden, saa der ikke i nogen Maade skal findes Forsømmelse fra hans Side. Kronens Køb der paa Landet eller paa Havnene maa kun bruges til Bedste for Kronen. Han maa ikke selv gøre eller tillade sine Fogder at gøre noget Forbud mod, at Borgere eller fremmede frit udføre deres Gods, naar de have svaret deres Told og Rettighed, dog undtages saltet Kød og levende Kvæg, som ikke maa udføres til andre Steder end her ind i Riget, og da Kronens Told uforkrænket. Det maa heller ikke forbydes Borgerne at handle med Almuen eller Almuen at handle med Borgerne, naar Kronens Rettighed blot ikke forsømmes eller formindskes derved. Christoffer Ulfeldt maa ikke tillade Landfogderne eller nogen af Slottets Tjenere at bruge Købmandskab eller Landkøb hos Almuen eller paa Havnene imod Borgernes Privilegier; hvis nogen af Slottets Tjenere handler herimod, skal Christoffer Ulfeldt være forpligtet til at optage Godset til Bedste for Kongen og ikke se gennem Fingre med nogen. Han skal føre godt Tilsyn med Kirke- og Præsteskovene, at de ikke forhugges til andet Brug end til Kirkernes og Præstegaardenes Bygnings Behov. Hvis nogen af Præsterne eller Kirkeværgerne har hugget noget enten til at brænde Tjære af eller til at sælge, siden Kongens Forbud udgik, skal Christoffer Ulfeldt lade Dannemænd syne det, og hvis det findes, at der er hugget mere end til ovennævnte Bygnings Behov, lade dem, der have gjort det, staa til Ansvar derfor og paase, at saadant herefter ikke sker. Han skal have Præsterne paa Landet i Forsvar, saaledes som Ordinansen formelder, og med Provstens Raad have nøje Tilsyn med, at de føre et godt kristeligt

Løvnet. Han skal aarlig høre Kirkernes Regnskaber, paase, at Kirkernes Indkomst ikke misbruges eller udgives til Skade for Kirkerne, aarlig holde klart Register derover og fremsende en af ham selv underskreven Genpart deraf med sit Regnskab. For dette Arbejde maa han aarlig oppebære 1 Dlr. af hver Kirke, men derudover maa Kirkerne ikke besværes med nogen Udgift enten til Christoffer Ulfeldt, hans Folk eller til Sognefolket. Han skal være Kongens Tolder i Visby og Havnefogderne behjælpelig, saa de bedre kunne faa Kronens Told og Rettighed indkrævet. Hvis han erfarer paalidelige nye Tidender, som kunne være magtpaaliggende for Kongen, eller han mærker Fribyttere der under Landet, skal han straks melde det til Kongen. Han skal forholde sig venligt imod Kongens Naboer og Venner og deres Undersaatte, som maatte komme der til Landet, og ikke i nogen Maade give dem Aarsag til nogen Strid eller Klage. Han skal til sig selv og sine Svende aarlig have 600 Dlr., 4 Stykker Engelst, 4 Stykker Gøtterst, 4 Stykker Sardug, 84 Al. Hørgarnslærred, 2 $\frac{1}{2}$ Læst Rostockerøl til sit eget Bord og 300 Tdr. Havre til Foder til sine egne Heste. I aarlig Genant til Underhold for sig selv og Slottets Folk og Tjenere skal han have: 480 Tdr. Malt, 250 Tdr. Rug og Mel, 480 Skpr. Humle, 90 Kroppe Nødkød, 350 Kroppe Lammekød, 150 Kroppe Gaasekød, 15 Skippd. Flæsk, 16 Tdr. Smør, 4 Skippd. Bergefisk, 5 Vorder Langer, 6 Vorder Rokker, 2000 Flyndere, 1500 Hvilinger, 10,000 Spidfisk, 1 Td. Laks, 2 Tdr. Aal, 6 Tdr. nordlandske eller flamske Sild, 2 Læster Nibesild, 3 Læster Strømning, 1 Læst nordlandsk Torsk, 5 $\frac{1}{2}$ [Læst] gullandsk Torsk, 2 Tdr. Hvedemel, 2 $\frac{1}{2}$ Læst Byggryn og Havregryn, 8 Tdr. Eddike, 10 Tdr. Ærter, 6 Tdr. Salt von Salt, 3 Læster groft Salt til hans eget Behov og Slagteri, 16 Tdr. Roer og 2 $\frac{1}{2}$ Skippd. Talg til Lys. Af denne Genant skal han underholde sig selv og sine egne Folk, selvtyvende, samt følgende Slottets Tjenere: Slotsprædikanten, Vagtmesteren, Slotsskriveren, Slotsfogden, en Landfoged, en Underskriver, en Redesvend, en Fadeburskvinde, en Fadeburspige, en Skriversvend, en Kældersvend, en Kok, en Borgekok, en Kokkedreng, en Tøndebinder, en Tjærøskurer, en Brygger, som ogsaa skal være Maltgører, en Bryggersvend, en Bager, en Bagervend, en Smed, en Fisker, en Tømmerfoged, en Slagter, der ogsaa skal passe Kongens Slagteri og Røghuset, en

Møller, 2 Landridere, 2 Vognsvende, 2 Bøsseskytter, hvoraf den ene, som før nævnt, skal være Arkelimester, en Brokigger, en Portner og 4 Skolepersoner, der synge i Kirken. Disse Slotsfolk skulle desuden have Løn og Klædning som tidligere bestemt, men heller ikke mere. Udover nævnte Genant maa Christoffer Ulfeldt ikke tilskrive sig noget i nogen Maade, ej heller i Regnskabet indføre nogen Udspisning til flere eller uvisse Personer, enten naar nogen af Kongens Folk kan komme til Slottet en Nats Tid, to eller tre, eller naar Bønder arbejde til Slottet, dog maa han fremdeles give de Almisser, der hidtil ere givne fattige Folk paa de 4 Tamperdage og paa andre Højtidsdage, og føre dem til Udgift i Regnskabet. Ligeledes maa han, naar der slagtes Øksne, Køer, Faar og Lam, hvoraf Kødet skal sendes til Holmen, føre Udspisningen til dem, der hjælpe til med Slagteriet, til Udgift i sit Regnskab, men saa skal ogsaa alt, som falder af Slagteriet og er tjenligt, føres til Indtægt for Kongen og sendes hid sammen med Kødet. Han maa selv oppebære Tiendeparten af det Sagefald og den Gaardfæstning, som falder baade i Byen og paa Landet, ligesom han ogsaa maa beholde al Avlen til de to Ladegaarde for en aarlig Afgift af 200 gode Rigsdaler, fri Penge. Han skal rette sig efter de Forordninger, som ere gjorte og udgaaede til Bedste for Indbyggerne, dels da Kongens Kommissærer sidst vare paa Øen, dels tidligere, og paase, at Indbyggerne baade i Visby og paa Landet rette sig derefter. Han skal betale Sognepræsten, Hospitalspræsten, Tolderen og andre i Visby deres aarlige Løn, saaledes som de hidtil have faaet, og ligesaa indtil videre Havnefogderne. Han maa ikke holde Skibe eller bruge noget Købmandskab paa Gotland, som kan være Borgerne eller Almuen til Skade paa deres Privilegier. [Med Art. 16, 18, 20]. Sk. R. 4, 124.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Han skal snarest muligt erklære sig til Kongen om Engelholms Aas Udpæling, Prammen og andre Omstændigheder, hvor vidt man er kommet dermed og hvad der hindrer det, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 267 b.

— Miss. til samme. Saaledes som han nærmere kan se af hosføjede Supplikation, har Gundelle Svendsdatter berettiget, at der er tilfalden hendes Moder en Arv efter afdøde Bent Vind, forhen Skriver paa Helsingborg Slot, men at den

forholdes og fravendes hende af hendes Morsøster Margrette Lauridts Paaskes, til ikke ringe Skade og Afbræk for hende. Han skal nøje undersøge den Sag og hjælpe hende til Ret, saa hun som en fattig Enke ikke i nogen Maade skal komme til kort, og saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af hende. Sk. T. 4, 268.

20. April (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen, paa Forespørgsel af nogle af Indbyggerne paa Island om, hvorledes der skal forholdes med Tienderne af Bøndergaarde paa Island, om Tienden skal svares af den, der har Gaarden i Fæste, eller af Ejeren af Gaarden, bestemmer, at da hidtil den, der ejer Gaarden, har svaret Tienden, skal det fremdeles blive, som det af Arilds Tid har været, saafremt det da ikke strider mod Islands Lov og gammel Sædvane der paa Landet. N. R. 4, 72 b¹.

— Aab. Brev om, at Kongen af synderlige Aarsager og Betænkender har bestemt, at de nuværende og tilkommende Sysselmænd paa Island, indtil anderledes bestemmes, skulle aflægge Ed til Lensmanden paa Island, at de i alle Maader ville være Kongen og hans Riger og Lande huld og tro og ville forholde sig troligt, ærligt, flittigt og oprigtigt i alt hvad der vedkommer deres Bestilling og i alt hvad Lensmanden befaler dem. N. R. 4, 73².

— Aab. Brev om, at Kongen, foranlediget ved Klager fra Indbyggerne paa Island over det Købmandskab, som drives der paa Landet, for at kunne gøre saadan videre Forordning herom, som maatte være nødvendig, har bestemt, at fire af Landets Indbyggere med det første skulle begive sig hid til Kongen, hvilke fire Mænd enten skulle være Sysselmænd eller forstandige Folk, der forstaa Landets Lejlighed og Tarv. Nævnte fire Personer skulle have Fuldmagt af det ganske Land, saa de, eftersom det findes ret og billigt, kunne

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 61. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 272 f. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. f. Island I, 181 f. (efter Orig. med Dato: 21. April). ² Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 283 (med Dato: 21. April). O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. f. Island I. 180.

gøre, lade og beslutte om al Islands Fornødenhed. De skulle ikke tage nogen skriftlig Takst med sig fra Island, men skulle her handle og akkordere med Købmændene om et billigt og lideligt Køb paa alle Slags Varer. Det islandske Kompagni og Købmænd her i Danmark skulle bekoste deres Ned- og Hjemrejse. Frederik Friis, Lensmand paa Island, skal alvorligt paase, at disse fire fuldmægtige Personer endelig fremkomme, da det er storligen magtpaaliggende for hele Landet og dets Indbyggere. N. R. 4, 73¹.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Friis. Han skal føre flittigt Tilsyn med Sysselmændene paa Island, der oppebære Gjeftold og Gjeffisk, at de ikke tage eller kræve mere af Bønderne, end der tilkommer dem, saa Bønderne ikke med Rette skulle have Grund til at klage over dem. Han skal aarlig kræve en rigtig Fortegnelse af dem over denne Oppebørsel, der viser, hvor meget og hvilke Slags Varer der er oppebaaret, af hvem det er oppebaaret og hvor meget der er oppebaaret af hver Slags. Sysselmændene skulle oppebære det, som det tilkommer dem at oppebære af Bønderne, i islandske Varer, som falder der paa Landet, enten det er sort eller hvidt Vadmel. Huder, Skind eller andre Varer, dog skulle de ikke være forpligtede til af Bønderne at modtage andre end gode, tjenlige Købmandsvarer, som kunne afhændes for deres Værdi, og som man igen kan blive kvit. N. T. 4, 113 b².

— Miss. til Frederik Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Købmændene i det islandske Kompagni, der besejle Island og drive Handel dér, ikke føre saa gode og tjenlige Varer did, som det bør sig, skal han føre flittigt og alvorligt Tilsyn med, at det ikke tilstedes nogen af Købmændene at forhandle straffelige og utjenlige Varer nogensteds paa Island, og at Købmændene i al Handel, baade Indtægt og Udgift, bruge ét Slags Maal, saa Kongens Undersaatter paa Island ikke med Billighed skulle kunne besvære sig over Maalet. N. T. 4, 113 b³.

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 286 f. (med Dato: 21 April).

² Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 285. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. f. Island I. 181. ³ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 287 f.

20. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Friis. Kongen, der har erfaret, at nogle Personer paa Island, som ere beslægtede i 3. Led, have giftet sig og avlet Børn sammen, tillader, at disse Personer blive sammen. Da en af Lagmændene paa Island, der var bleven afsat af Kongens Kommissærer, endnu skal have Lagmandsbestillingen, skal han forbyde ham Bestillingen, da han allerede en Gang er afsat. Hvad det Mel angaar, som han ønsker aarlig at føre med sig til Island, har Kongen bevilget, at han indtil videre maa føre 6 Læster Mel did. De Fisk og andre Varer, som han faar der paa Landet, skulle føres til København og ikke andenstedshen. Han skal med størst mulig Flid lade forfare, om der findes nogle af Kongens Undersaatter paa Island, som enten fra den nordre, vestre eller østre Ende af Landet ville paatage sig at søge Havne under Grønland, og akkordere med dem om Betaling og anden Benaadning og Frihed derfor. Han maa paa Kongens Vegne gøre dem Tilsagn om gode, store og tætte Baade med Fetalje og alt andet Tilbehør til to eller tre Partier. N. T. 4, 114¹.

21. April (—). Aab. Brev om, at Indbyggerne paa Island og deres Enker saa vel som Bøndernes Tjenere, der have Gaarde i Fæste af dem, indtil anden Ordre gives, uhindret maa beholde de Gaarde, som de engang have fæstet, for Livstid mod at svare den Afgift, som bør svares deraf og som de have udlovet, saalænge de holde Gaardene ved god Hævd og Bygning. Ej heller maa Landgilden af Kronens Gaarde i nogen Maade forhøjes eller forandres fra det, som de fra Arilds Tid af have givet og gjort. N. R. 4, 73 b².

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der paa Island findes mange Løsgængere, som af Ladhed hjælpe sig med Lediggang og ikke ville befitte sig paa noget ærligt Haandværk, Fiskeri eller andet Middel til deres Næring og Bjærgning, for saa vidt muligt at afskaffe saadan Forargelighed, paabyder den nuværende og de kommende Lensmænd at

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 274 f. ² Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 282. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. f. Island I. 182 f.

have alvorligt Indseende med, at saadanne Løsgængere, der ikke have Hustru eller Børn og ej heller befitte sig paa nogen der paa Landet sædvanlig Næring, ikke tilstedes, men faa Tilhold om at tjene for deres Brød eller paa anden lovlig Maade søge deres Næring og Ophold. N. R. 4, 74¹.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Friis. Kongen har bragt i Erfaring, at Bispen for Norden paa Island imod Fundatsen holder en ulærd og udygtig Mand til at informere og undervise Ungdommen sammesteds og selv beholder de Indkomster, der ere henlagte til Skolemesterens Underholdning, og at han ogsaa har trykt en Bog, hvori han har diffameret og forurettet nogle Personer, der ere døde. Frederik Friis skal med Flid lade disse Sager undersøge, og hvis Bispen har forsét sig, lade ham tiltale med Lov og Ret. N. T. 4, 115².

— Miss. til samme. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bispen for Norden paa Island endnu skal beholde nogle af Domkirkens Jorder hos sig, skønt Kongen tidligere har befalet, at saadanne Jorder med Loven igen skulle indfries til Domkirken, skal Frederik Friis lade Bispen tiltale med Loven som den, der ikke har villet efterkomme Kongens Breve og Forordninger. N. T. 4, 115 b.³

— Miss. til samme. Da Undersaatterne paa Vespenø have klaget over, at de Købmænd, der aarlig gøre dem Tilførsel med allehaande nødtørftige Varer, anslaa dem disse Varer meget over Billighed, skal Frederik Friis i Nærværelse af Købmændene eller deres Fuldmægtige lade undersøge, hvor dyrt Købmændene i de sidste 3—4 Aar have solgt deres Varer paa Vespenø og hvor meget de have faaet derfor i Penge eller Varer, erhverve Tingsvidner eller rigtigt Bevis herom og siden indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet. N. T. 4, 115 b.

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 284. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. f. Island I. 183. ² Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 62. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 278 f. C. Giessing, Jubellærere I. 196. ³ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 62. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 277 f.

21. April (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Stefansen. Da Kongen har givet denne Jægerdreng Ordre til at afkræve ham de 2 Hunde, som han i nogen Tid har haft at opføde, skal han levere Drengen Hundene og af ham igen modtage 3 smaa Hunde til Opfødning der i Klosteret. Sj. T. 21, 397 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Med denne Kongens udskikkede Rejseknægt skal han hidsende de ældste af Kongens Foler, som først i Aar blev oversendte til Ladegaardene i hans Len. De sidste, der blev tilsendte ham, skal han indslaa i Dyrehaven der i Lenet, naar Græsset kommer. Sk. T. 4, 268 b.

— Følgebrev for Tønne Friis til Hesselagger til Kronens Bønder i Ørum Len. J. R. 7, 253.

— Miss. til Otte Skeel til Hammelmoes og Hans Dyre til Boller, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, om til 1. Maj at overlevere Tønne Friis til Hesselagger Ørum Slot med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres med Slottet, besigte Slottet og Ladegaarden og give Tønne Friis deres Besigtelse beskreven. J. R. 7, 253 b.

— Miss. til Mogens Kaas om til 1. Maj at overlevere Ørumb Slot og Len med Inventarium til Tønne Friis. Udt. i J. T. 6, 371.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne erfare, at denne Brevviserske Ellene Splids har beklaget sig over, at hendes Husbonde holdes fængslet og forfølges af Borgemestre og Raad i Ribe, fordi han holder dansk Skole i Byen imod et Brev, som Borgemestre og Raad have givet en anden paa alene at holde dansk Skole i Ribe. Albret Skeel skal hjælpe hendes Mand til Rette, saa der kun vederfares ham hvad ret og billigt er, og lade undersøge, om Borgemestre og Raad i Ribe have nogen særdeles Frihed paa at tilstede eller paabyde, at kun én maa holde Skole i saadan en stor Menighed, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 6, 371.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om nu i Sommer at give saa mange af Borgerskabet i Æbeltoft og Grenaa, som have Skuder og pleje at løbe efter Kalk, Ordre til at begive sig ind i Mariager Fjord for at indtage Kalk, hvorfor der skal betaales dem sædvanlig Fragt. Udt. i J. T. 6, 372.

21. April (Kbhvn.). Miss. til Frederik Friis. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Bispen for Sønden paa Island tilholder sig nogle Jorder paa Island, der tilhøre de fattige paa Island og kaldes Kristfane-Jorder, og bortfæster dem, som han selv synes, paabydes det Frederik Friis at føre tilbørligt Indseende med, at de fattige ikke i nogen Maade komme til kort paa det, de ere berettigede til, men vederfares hvad ret og billigt er, saafremt han ikke selv vil staa til Rette derfor. N. T. 4, 116¹.

— Miss. til Bispen for Norden paa Island. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det hænder sig, at der kommer Recher² til Island, og at han tilholder sig disse til Domkirkens Bygning, skal han aarligt holde Register over, hvor meget disse Recher beløbe sig til og hvad der deraf bekostes til Domkirkens Fornødenhed. Han skal lade affatte en rigtig Fortegnelse paa Domkirkens aarlige visse og uvisse Indkomst og hvert Aar levere Frederik Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Island, nævnte Registre og Fortegnelser. N. T. 4, 116³.

22. April (—). Miss. til Bispen for Sønden paa Island. Han skal aarlig levere Frederik Friis til Hesselagger, Befalingsmand paa Island, en rigtig Jordebog paa al den til Domkirken i hans Stift liggende Rente og Indkomst, vis og uvis, da Kongen har befalet Frederik Friis at modtage en saadan af ham. N. T. 4, 116 b.⁴

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Christen Madsen og Hans Thomisen fra Nibe og Christen Olsen fra Skagen, der for nogen Tid siden ere udskrevne til Kongens Tjeneste som Baadsmænd, nu ere borttrømte af Tjenesten, skal han lade tage Dom over dem paa deres Fred og Formue, saa der skal forholdes med det Gods, som de nu have eller herefter faa, som med fred-

¹ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 62 f. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 281. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. f. Island. I. 182. ² Drivtømmer. ³ Tr.: F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. 61 f. M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 277. ⁴ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 276 (med Dato: 20. April).

løse Mænds, og lade disse Domme forkynde paa de Steder, hvor de ere fødte. Sj. T. 21, 398.

22. April (Kbhvn.). Ligelydende Missiver til Jesper Gjøe angaaende Biørn Trudsen Bachen fra Brunlaug Len; til Hr. Jens Sparre angaaende Laurits Jonsen Liusekel fra Søndervigen, Hans Frandsen Onsøen fra Frederikstad og Peder Thorgiersen Koster fra Nordvigen; til Eiller Urne angaaende Bent Andersen Hallandsfarer fra Holbæk; til Hr. Albret Skeel angaaende Hans Nielsen fra Ribe; til Otte Brahe angaaende Mikkel Jørgensen og Mogens Ibsen fra Strandhuset; til Envold Kruse angaaende Rasmus Madtsen fra Langeland; til Jens Juel angaaende Rasmus Haldvorsen fra Oslo; til Sigvort Grubbe angaaende Morten Christoffersen Gulland fra Malmø. Udt. i Sj. T. 21, 398.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om straks at hidsende den Bødker, som er udtaget der i Helsingborg, da han en Tid skal bruges her. Sk. T. 4, 268 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da han nogle Gange har faaet Befaling til at hidsende en Del Havre, befales det ham nu med det allerførste at lade Havren fremkomme. Det forundrer Kongen storligen, at den ikke allerede er fremkommen. Sk. T. 4, 268 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Han skal afsætte den Tjæreskriver og den Tømmerfoged, der have været rejst ned til Danmark, fra deres Bestilling og indsætte andre i deres Sted, som kunne forestaa deres Bestilling uden billig Klage fra Landets Indbyggere. Hvis nogen har noget at klage over de afsatte, skal han lade dem vederfares hvad Ret er. Med Jens Bertelsen, som har drevet Landkøb der paa Landet, skal han afdringe Sagen efter hans Formue og siden hjælpe dem til Rette, der have noget at klage over ham. Sk. T. 4, 269.

— Miss. til Marqvort Bilde. Da Kongen af hans Tilkendegivelse har erfaret, at Hr. Olluf Lauritsen lovligt er kaldet til Kapellan i Viersløf og Vøfling¹ Sogne, befales det ham at holde over, at denne fredeligt kan forrette sin Tjeneste og at der vederfares ham, hvad Ret er. F. T. 3, 518.

— Miss. til Knud Urne. Da Christian Grubbe til Ly-

¹ Veflinge, Skovby H.

strup, der paa Kongens Begæring har lovet at ville afstaa noget af sin Hustrus¹ Gods paa Møen til Kronen, til Mageskifte derfor blandt andet har begæret noget af Kronens Gods i Faxe Herred i Høgstrup Len, nemlig 5 Gaarde og 2 Gadehuse i Fafverbye, 2 Gaarde og 2 Gadehuse i Faxe og 1 Gaard i Stubberup, skal Knud Urne snarest muligt erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sj. T. 21, 397 b.

22. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Musebølle² i Antvorskov Len. Udt. i Sj. T. 21, 398.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Hans Lindenov til Gafnøe, Befalingsmand paa Hammershus, paa Kongens Begæring har bevilget denne noget af sit Gods paa Møen til Mageskifte, skal Palli Rosenkrantz i Vordingborg Len udse noget Gods, der kan være lige saa godt paa Landgilde og Ejendom som Hans Lindenovs Gods, om hvilket han kan faa nærmere Besked af Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen. Han skal flittigt paase, at der bliver udset Gods, som det mindst kan skade Lenet at miste, og indsende en Fortegnelse over Godset til Kancelliet. Sj. T. 21, 398.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Tage Thott til Eriks-holm, Embedsmand paa Landskrone Slot, paa Kongens Begæring har bevilget, at Kronen maa faa noget af hans Gods paa Møen til Mageskifte, og til Vederlag derfor blandt andet har begæret noget Kronens Gods i Onse Herred i Landskrone Len, der dog svarer til Malmøhus Slot, nemlig 2 Gaarde i Reersløf, 1 Gaard i Nør Hvidinge, 2 Gaarde i Bellinge, 1 Gaard i Gunderødt og 1 Gaard i Øsløf, skal Sigvort Grubbe med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt Kronens Gods kan mistes fra Malmøhus Slot, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 270.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde om at erklære sig angaaende 1 Gaard i Virkie i Landskrone Len, som dog svarer til Helsingborg Slot. Udt. i Sk. T. 4, 270 b.

¹ Jytte Gyldenstjerne Predbjærnsdatter.

² Mosebølle, Faxe H.

22. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til samme om at erklære sig, om 4 Fæster i Østerbye i Landskrone Len kunne undværes fra Landskrone Len. Udt. i Sk. T. 4, 270 b.

— Følgebrev for Christoffer Ulfeldt til Svenstrup til Kronens Bønder paa Gulland under Visborg Slot, at de skulle svare ham fra førstkommende 1. Maj. Sk. T. 4, 269.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Knud Grubbe og Tage Thott Andersen. Da Arvingerne efter afdøde Eske Bilde til Ellinge have meddelt Kongen, at de ved første Lejlighed ville skifte efter ham, skulle Knud Grubbe og Tage Thott Andersen inden Pinsedag begive sig til Vallen og Skedal, taksere Gaardenes Bygninger for rede Penge, saaledes som de bør beregnes i Arveskifte, og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 269 b.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott og Palle Rosenkrantz om at taksere Ellinges og Ørtoftes Bygninger. Udt. i Sk. T. 4, 270.

— Miss. til Otte Skeel til Hamels¹ og Moens Kaas til Aas om at taksere Asdals Bygninger. Udt. i Sk. T. 4, 270.

23. April (Kbhvn.). Miss. til Roskilde Kapitel. Da Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Embedsmand paa Koldinghus, der paa Kongens Begæring har bevilget denne noget af sit Gods i Vordingborg og Kallundborg Len og paa Møen til Mageskifte, til Vederlag derfor blandt andet har begæret noget af Kapitlets Gods, nemlig 2 Gaarde og 2 Huse i Liemarke By og Sogn, som M. Peder Skiellerup, Sognepræst til Vor Frue Kirke i København, nu har i Forsvar, og 2 Gaarde sammesteds, som Holger Gagge til Frøsløf nu har i Forsvar, skal Kapitellet snarest muligt erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Kapitellet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Saafremt Godset kan undværes fra Kapitellet, vil Kongen udlægge lige saa godt Gods til Kapitellet i Stedet. Sj. T. 21, 399.

— Miss. til Mons Pax. Da Otte Brahe Pedersen til Krogholm, Befalingsmand paa Koldinghus, der paa Kongens Begæring har bevilget denne noget af sit Gods i Vordingborg og

¹ Hammelse, Børglum H.

Kallundborg Len og paa Møen til Mageskifte, til Vederlag derfor blandt andet har begæret 1 Gaard i Liemarke By og Sogn og 2 Gaarde i Lille Salby, der høre under Roskildeggaard, skal Mons Pax snarest muligt erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare Lejligheden. Sj. T. 21, 399.

23. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Friderik Reedtz om at erklære sig angaaende 2 Gaarde, der kaldes Stenkildstrup, og 1 Gaard i Lille Salby, der ligge under Svenstrupgaard. Udt. i Sj. T. 21, 399.

— Miss. til nedennævnte Adelige. Da Kongen vil tilmageskifte sig alt det Gods, som Adelen har i Vordingborg Len, hvor Kongens Vildtbane er beliggende, og de eje følgende Gods dér, skulle de med det første erklære sig om, hvor de begære Gods til Vederlag derfor. Saafremt de igen kunne tage Gods i Vordingborg Len, som ikke ligger belejligt for Slottet og kan undværes derfra, og som heller ikke ligger i Kongens Vildtbane, sker Kongens naadigste Vilje deri. De skulle indsende Erklæring til Kancelliet. — Fortegnelse over de Adelige og det Gods, Kongen vil tilmageskifte sig: Fru Anne Basse 1 Bonde i Store Røttinge, Fru Birgette Brahe 1 Bonde i Store Røttinge; Frands Lykke 2 Bønder i Store Røttinge; Christoffer Galde 1 Bonde i Store Røttinge og 2 Bønder i Efver; Ditlof Holck 1 Bonde i Ubye, 1 Bonde i Allersløf og 1 Bonde i Toldstrup; Fru Anna Hansdatter 1 Bonde i Skalderup; Friderik Paslick 1 øde Jord paa Skifvinge Mark; Steen Brahe 1 Bonde i Reng¹; Claus Gagge 2 Bønder i Ofver Vindinge; Ebbe Munk 1 Bonde i Ugledige. Sj. T. 21, 399 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd² om straks at fremsende den Havre, som de tidligere i Høsten have faaet Ordre til at fremsende, saafremt den da ikke allerede er sendt. — Steen Brahe [Kallundborg Len] 1000 Tdr. Havre; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 120 Tdr.; Jacop Ulfeldt [Nyborg Len] 500 Tdr.; Otte Brahe [Koldinghus Len] 65 Tdr.; Laurids Ebbesen [Skanderborg Len] 1500 Tdr.; Eske Brock [Dronningborg

¹ Ring, Hammer H.

² Det indførte Brev er stilet til Tage Thott Ottesen.

Len] 1600 Tdr.; Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 1000 Tdr.; Jørgen Kaas [Aarhus Len] 600 Tdr.; Ernst Normand [Stjernholm Len] 200 Tdr.; Christen Holck [Silkeborg Len] 400 Tdr.; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 300 Tdr.; Knud Gyldenstjerne paa Hald 300 Tdr.; Tage Thott Ottesen [Landskrone Len] 430 Tdr. Sk. T. 4, 271. .

23. April (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Niels Nielsen i Møgelbierig og Anders Christensen i Smulderup til paany, som om Gerningen nylig var sket, at begynde og forfølge Sagen angaaende Drabet paa Maren Kristensdatter i Møgelbierig, der for nogen Tid siden blev slaaet ihjel af Christen Andersen i Gundelund i Finds Herred, hvem Christen Andersens Kvinde, ved Navn Johan Mikkelsdatter, og en Karl, ved Navn Christen Jensen, der har tjent ham, beskyldes for at have hidset til Drabet. Sagen er ikke bleven forfulgt i rette Tid. J. R. 7, 254 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jomfru Berte Stygge bevilger, at hun maa sælge alt det Gods, som hun har indløst til sig eller i andre Maader har tilhandlet sig, dog skal det ske med Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrups Raad og Vidende, der skal være hendes Værge, medens hun sælger Godset, og siden skal have Tilsyn med, at de Penge, hun faar for Godset, blive anvendte til Nytte for hende. J. R. 7, 255.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Jomfru Berte Stygge har faaet Kongens Tilladelse til at sælge sit Gods, dog saaledes at det sker med hans Raad og Vidende, skal han rette sig efter at være Berte Stygges Værge, medens hun sælger Godset, og paase, at de Penge, hun faar ind for Godset, blive anvendte til hendes Nytte. J. T. 6, 372.

24. April (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser, Tønnes Petersen af Ossane i Holland, har beklaget sig over, at en af deres Medborgere Villum Hibens efter en mellem dem gjort Kontrakt har givet ham Tilsagn om at ville levere ham 100 Læster Tjære i Halmstad, hvilken Kontrakt han dog ikke har holdt. Tønnes Petersen har saa indstævnet Sagen for dem, men de have, til stor Skade og Besværing for hans Næring, opsat den en Maanedes Tid. Det befales dem nu, at de uden lang Proces og Rettergang skulle dømme Parterne imellem, saa Tønnes Petersen som fremmed ikke

skal opholdes længe dermed, og saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham. Sj. T. 21, 400.

24. April (Kbhvn.). Artikler om Bjærgværket i Møllerød. Sk. R. 4, 129 b. (Tr.: CCD. III. 577 f.).

— Miss. til Borgemestre og Raad i Landskrone. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at udtage nogle Baadsmænd i Landskrone, og de have ogsaa efterkommet Befalingen. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at to af disse, Gudmand Pedersen og Bent Olufsen, have taget Penge paa Haanden af dem, der udgøre Skibe paa Hvalfangst her fra København, befales det dem at udtage to andre i de nævnte to's Sted, da disse nu i de to foregaaende Aar have sejlet paa Hvalfangst og have nogen Videnskab derom. Sk. T. 4, 271.

25. April (—). Bestalling for Mester Casper Rotenberg som Bartskeer. Han skal lade sig bruge til Lands og Vands, hvor Kongen befaler og har Brug for ham, og lade sig finde villig med sit Haandværk og sin Kunst. Kongen vil skaffe ham Bartskeerliste med Tilbehør, som han skal bruge, naar han bliver sendt paa en lang Rejse til Skibs. Han skal, fra sidste Paaskedag at regne, have 100 Dlr. i aarlig Løn. Sj. R. 16, 422 b.

— Miss. til Peder Galt. Fru Else Thott har berettet, at hun har indstævnet Sager for Kongen og Danmarks Riges Raad til den næstkommende Herredag, og at hun ogsaa er bleven indstævnet af andre. Da hendes Husbonde¹ nu er rejst bort fra Landet, har hun anmodet om, at der maa blive tilforordnet en, som kan gaa i Rette for hende og føre hendes Sager til Ende, som det sig bør. Det befales i den Anledning Peder Galt at møde i Rette for hende og føre hendes Sager til Ende. Sj. T. 21, 400.

— Miss. til M. Hans Stefansen om at indtage afdøde Peder Vindstrups Søn [Peder] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 400 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Hans Lindenov om, at han straks eller saa snart som muligt skal sende 200 Par gode Høns med Skib fra Bornholm ind for Daulykke Slette. Han

¹ Hans Lindenov til Ørslev Kloster.

skal give den, der fremsendes med Hønsene, Ordre til, at han, saa snart han ankommer, skal melde det her paa Slottet, for at Hønsene straks kunne hentes. Sk. T. 4, 271 b.

25. April (Frederiksborg). Miss. til Jens Sibeck om at møde med det skaanske Regiment, det sjællandske Kompagni undtaget, ved Aarhus Grøft, naar Bønderne have til-saaet, hvor det da skal blive vist dem, hvor dybt Grøften skal graves. Sk. T. 4, 272.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har forespurgt, om det i Sommer maa bero med at reparere de nedfaldne Stykker af Volden, da der ellers er nok at bestille med Katte og andet Arbejde paa Befæstningen [Kristianstad], og da de store Sten, der skulle bruges til den nedfaldne Pladses Fundament, ikke godt kunne tilføres førend til Vinter. Kongen bevilger, at det maa bero dermed i Sommer. Da han har berettet, at en Bonde der i Lenet, som tidligere har besøvet et Kvindfolk, siden har ægtet en Kvinde, der var beslægtet i tredje Led med den af ham besøvede, hvorom dog hverken han eller hun har vidst noget, førend det nu er regnet ud af nogle, og derhos har forespurgt, om de maa blive i Ægteskab sammen, befales det ham at give de nævnte to Personer Tilhold om lovligt at erklære sig om, at de ikke have vidst noget af, at de var saa nær beslægtede med hinanden, da de gav sig i Ægteskab sammen, og derefter afvente Kongens nærmere Resolution i Sagen. Han skal, saaledes som han for kort Tid siden¹ har faaet Kongens Befaling om, give Mester David Bygmester Tilhold om straks uden videre Paaskud at lade opbygge og igen opmure den Kam ved Nørreport ved Københavns Slot, som er falden ned. Sk. T. 4, 272.

27. April (—). Miss. til M. Hans Stefansen om at indtage Hr. Povel² i Skanderborgs Søn [Christian] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 400 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø. Denne Brevviser Søfren Thomissen har berettet, at Byfogden i Malmø har afsagt en Dom over ham, som er meget præjudicerlig for hans Ære og Lempe og til allerstørste Fordærv for ham,

¹ 13. April 1619. ² Povl Andersen Kolding.

hvilken Dom han agter at indstævne for dem, da han mener, at den ikke er saa retfærdig, som den bør være.' De skulle flittigt undersøge Sagen og, naar den lovligt bliver indstævnet for dem, uden nogen Dilation og Ophold dømme deri, som det kan være billigt og i Overensstemmelse med Retten. Sk. T. 4, 272 b.

27. April (Frederiksborg). Mageskifte mellem Falk Gjõe til Skiersø og Kronen. Sk. R. 4, 255 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurids Ebbesen om, saafremt det ikke allerede er sket, at lægge 1 Gaard i Grumstrup, som Kongen har faaet til Mageskifte af Falk Gjõe til Skiersøe, ind under Skanderborg Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. Endvidere skal han gøre Aarhus Kapitel Udlæg for den det tilhørende Gaard i Grafeuf, som Kongen har bortskiftet til Falk Gjõe, i Gods, som ligger mindst belejligt for Slottet, og hvori Kapitlet kan faa Vederlag. Da han til Kancelliet har indsendt Optegnelse paa nogle Kar og Dont, som Salpetersyderen i hans Len begærer, skal han skaffe ham disse Redskaber med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 372 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at lægge 1 Gaard og 1 Bol i Engens By og Sogn, 1 Gaard i Agry By og Sogn og 1 Bol i Strands i Vistofte Sogn i Mols, som Kongen har faaet til Mageskifte af Falk Gjõe til Skiersøe, ind under Kalløe Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. J. T. 6, 374.

28. April (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hertuginde Sophie af Stettin-Pommerns Fuldmægtige passere tolfrit gennem Sundet med 12 Foder Vin, som er købt til hendes eget Behov. Sj. T. 21, 401.

29. April (—). Miss. til Palle Rosenkrantz om at lade Kronens Bønder i Vordingborg Len faa 8 Læster Sædekorn og igen kræve Kornet af dem, naar der er indhøstet. Sj. T. 21, 401.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade denne Brevviser, Skipper Cornelis Jacobsen fra Hemb, passere uhindret gennem Øresund, dog skal han skaffe Peder Woltersen, Borger i Helsingør, til Borgen for, at denne vil staa til Rette for det, der kan overgaa Cornelis Jacobsen for den Forseelse,

han synes at have begaaet ved, at han uvisiteret¹ er sejlet gennem Sundet. De skulle paase, at den af Peder Woltersen udgivne Kavtion bliver saa nøjagtig som den bør være. Sj. T. 21, 401.

29. April (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Andersen. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at fremsende 2 gode duelige Skibskarle til Kongens Tjeneste. Da Kongen nu har erfaret, at de 2 fremsendte ere aldeles uduelige til Søs og skulle være to Kræmmere, befales det ham straks at fremsende to andre gode søfarende unge Karle i deres Sted og erklære sig til Kongen om, hvorfor saadanne udygtige ere sendte hid. Sk. T. 4, 273.

— Miss. til Manderup Parsberg. For nogen Tid siden har han faaet Befaling til at udskrive nogle Baadsmænd til Kongens Skibsflaade i sit Len [Aalborghus] og sende dem herover. Da der blandt de herover sendte findes en Person, ved Navn Knud Madsen Aalborg, der tidligere har været i Kongens Tjeneste og nu er uddragen i Stedet for sin Broder, der er udskrevet af Manderup Parsberg, skal Manderup Parsberg straks sende den Person over, som han har udtaget, og lade den Person, som er gaaet i Broderens Sted, tilbørligt straffe. J. T. 6, 374 b.

30. April (—). Pas for Casper Thorn, Borger i København, der nu i Sommer agter at begive sig ind i Sverrig for at bruge sit Købmandskab og siden rejse tilbage igen. Sj. R. 16, 423.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade den hermed følgende Forordning [af 7. April] om Øvrighedsbestillinger i Købstæderne læse og forkynde paa Raadstuen og siden alvorligt paase dens Overholdelse. — Sigvart Grubbe i Ystad og Malmø; Christoffer Basse i Helsingør; Key Rantzau i Køge; Palle Rosenkrantz i Næstved; Jørgen Kaas i Aarhus; Ebbe Munk i Slagelse; Peder Basse i Stege paa Møen. Sj. T. 21, 401 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om i Sommer at lade Borgemestre og Raad i Danzigs udskikkede Skipper Lu-

¹ Sj. T. har, formentlig ved en Fejlskrift: visiterit.

cas Daller for Betaling faa saa mange gullandske Sten, som han kan føre med sit Skib, saa ofte han kommer til Christoffer Ulfeldt. Sk. T. 4, 273 b.

30. April (Kbhvn.). Miss. til Jørgen Brahe. Kongen har erfaret, at han tilholder sig en Skov, kaldet Kirkeskoven, i Nyborg Len, medens Sognepræsten til Vester Hassing¹ Sogn i samme Len mener, at den er givet til Vester Hassing Kirke og at der er bevilget Sognepræsterne i Sognet Ildebrændsel og Olden til deres Svin deri. Han skal med det allerførste erklære sig til Kongen om, med hvad Adkomst, Mageskifte eller andre Breve, han kan tilholde sig Skoven, saa Kongen siden kan give Præsten tilbørligt Svar. F. T. 3, 518.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade Nesbyhofvidts Mølle i hans Len [Odense] genopbygge og forfærdige efter den af ham overleverede Fortegnelse. Da det Tømmer, som behøves hertil, for Størstedelen kan faas i Skovene i hans Len, skal han lade Tømmeret hugge i Skovene, siden lade Møllen gøre færdig med den mindst mulige Bekostning og føre denne til Udgift i Regnskabet. F. T. 3, 518.

— Miss. til Anders Friis til Hungstrup og Hans Dyre til Boller, Embedsmænd paa Segelstrup Slot og Lund Gaard paa Mors. Da Niels Arenfeldt til Knifholdt har begæret noget Krongods i Flad Sogn i Venneberg Herred i Segelstrup Len, nemlig 1 Bol, kaldet Nørsyderboe², 1 Bol, kaldet Tronderup, og 1 Gadehus, kaldet Venge³, til Mageskifte for 1 Bol i Venneberg By og 1 Bol i Sønder Herritsløf⁴ i Venneberg Herred, 1 Bol og 3 Gadehuse i Underaar i Seridsløf Sogn i Jensløf Herred, 1 Bonde i Roslacke, 1 Gadehus, der bruger Avl, og 1 Bol, kaldet Ulfløf, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen. J. T. 6, 375.

— Miss. til Frederik Friis. Da Kongens Svoger, Kong Jakob af Storbritannien, Frankrig og Irland, har tilskrevet Kongen, at Indbyggerne paa Island udtage og ødelægge baade Æg og Unger af Falke, hvor de kunne overkomme dem, saa det kan befrygtes, at de derover tilsidst ville blive

¹ V. Hæsinge, Salling H. ² Suderbo, Horns H. ³ Vang, samme H.
⁴ S. Harridslev, Vennebjærg H.

øde, paabydes det Frederik Friis nøje at undersøge den Sag og indsende Erklæring derom til Kancelliet. N. T. 4, 116 b.¹

1. **Maj (Kbhvn.)**. Miss. til Peder Basse, Laurits Grubbe, Jørgen Grubbe og Palle Rosenkrantz om, at de skulle besigte Skovene i Kallundborg, Antvorskov, Korsør, Dragsholm og Sæbygaards Len, da der angives, at Skovene ikke kunne taale saa megen Hugning, som der udkræves til forskelligt Brug, og udse, hvilke Len der kunne hjælpe dem. Udt. i Sj. T. 21, 402.

— Miss. til Oluf Rosensparre og Axel Urne. Da der er adskillig Trætte mellem Steen Brahe til Knudstrup, Embedsmand paa Kallundborg Slot, og menige Bønder og Indbyggere paa Samsø, skulle de begive sig over til Samsø, forhøre Bøndernes og Indbyggernes Klager og Besværinger over Steen Brahe og Fogden paa Samsø Jacob Brun, ligesaa vel som disses Svar derpaa og deres Beskyldninger mod Almuen, og snarest muligt indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sj. T. 21, 402.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at give Hans Bruun, Indvaaner i Odense, Ordre til med det allerførste at fremsende 30,000 velbrændte Mursten til Byggeriet paa Laugholms Slot, saa der ikke sker nogen Forsømmelse. F. T. 3, 519.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Han skal paa Kongens Vegne give Rasmus Jensen, Teglblænder i Kongens Teglgård ved Heselager, Ordre til med det allerførste at fremsende 30,000 velbrændte Mursten til Byggeriet paa Laugholms Slot. Endvidere skal han give Jørgen Hack i Svendborg Ordre til at fremsende 20,000 velbrændte Mursten til Halmstads Bygnings Behov. F. T. 3, 519.

— Miss. til Knud Stensen om at levere og fremsende 20,000 velbrændte Mursten til Halmstad Befæstnings Bygnings Behov. Kongen vil betale ham dem, som det hidtil har været sædvanligt. F. T. 3, 520.

— Miss. til Gudde Galde og Jørgen Worm. Da der skal foretages Skifte efter Godsle Budde til Rydslets Hustru, afdøde Fru Sidsel Bjørn, skulle de være til Stede, naar Skiftet skal holdes, og paa Frederik Buddes Vegne have Tilsyn med

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 288.

den Lod, der kan tilfalde ham, og paa hans Vegne svare til alle de omtvistede Punkter, der kunne forefalde paa Skiftet, for at dette ikke skal blive yderligere forhalet til Skade for begge Parterne, og for at Frederik Buddes Kreditorer af de af Gudde Galde og Jørgen Worm og de andre Medarvinger underskrevne Lodder kunne se, hvor meget der kan tilkomme dem af Arven, da Frederik Budde selv ikke er til Stede. De skulle i Forvejen lade Skiftet forkynde paa Landstinget, for at Frederik Buddes Kreditorer kunne faa det at vide og hver faa hvad han kan være berettiget til af Arven. J. T. 6, 376.

1. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har berettet, at Jørgen Skeel skal have rigtig Kopi af alle hans Forlovers Angivender og af de af dem fremlagte Sedler, ligesaa af de Lodder, der ere tilfaldne enhver af dem for de Løfter, som de have været i for ham, og de Løfter, som der er gjort dem Udlæg for, hvilket altsammen er gjort og gaaet, da Hr. Jørgen Skeel og Knud Brahe efter Kongens Befaling have skiftet Niels Krags Gods mellem hans Forlovere og Kreditorer. Da Niels Krag nu har begæret at maatte faa en rigtig Kopi af disse Breve og Akter og denne Begæring i sig selv er billig, skal Hr. Jørgen Skeel lade ham faa rigtig Kopi og Udskrift deraf. J. T. 6, 376.

2. Maj (—). Miss. til Jacob Beck om at erklære sig paa nogle Punkter, som Henrik Aratz har indlagt i Kancelliet over ham, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Udt. i Sj. T. 21, 402.

— Miss. til Steen Brahe [Kallundborg Len] om at sende 30 Lam, 50 Gæs, 100 Par Høns og 8 Ol Æg til Antvorskov 3 Dage før Trinitatis Søndag [20. Maj]. Udt. i Sj. T. 21, 402 b.

— Miss. til Palle Rosenkrantz [Vordingborg Len] om at sende ligesaa meget til den 5. Juni. Udt. i Sj. T. 21, 402.

— Miss. til Oluf Rosensparre [Dragsholm Len] om at sende ligesaa meget af Lam, Gæs og Høns til den 29. Maj. Udt. i Sj. T. 21, 402.

3. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør og København om, at de ikke maa kræve nogen Skat, Tyngte eller anden saadan Besværing af de Kvinder, hvis Mænd

personlig have begivet sig paa den ostindiske Rejse, saafremt de da ingen stor Handel bruge, da det er bevilget dem indtil videre. Udt. i Sj. T. 21, 402 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mons Pax. Jørgen Brockenhuus til N har berettet, at hans afdøde Broder Frandts Brockenhuus er bleven ham en stor Sum Penge skyldig, og at der endnu i Roskilde skal findes noget af Frandts Brockenhuus's Gods, hvilket dog ikke skal være saa meget værd, at det kan udfordres med Rigens Ret. Han har derfor begæret, at han, naar Kongen af Boet har faaet Betaling for det, Frandts Brockenhuus skyldte Kongen, da maa faa Resten af Frandts Brockenhuus's efterladte Gods. Saasart Mons Pax derfor har faaet, hvad Frandts Brockenhuus skyldte Kongen, skal han lade Resten vurdere og siden levere det til Jørgen Brockenhuus tillige med de Breve, der kun vedkomme Jørgen Brockenhuus og ingen anden. Sj. T. 21, 402 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade en Troldkvinde, der er beskyldt af en Bonde paa Kronborg Len og sat i Fængsel paa Hertzholm, forfølge med Retten og føre Bekostningen derved til Udgift i sit Regnskab. Udt. i Sj. T. 21, 403.

— Miss. til Eske Brock til Estrup og Jørgen Kaas til Meelgaard, Befalingsmænd paa Dronningborg Slot og Aarhusgaard. Da Anders Friis til Hungstrup, Embedsmand paa Segelstrup Slot, har begæret noget Krongods i Mariager Klosters Len i Hald Herred, nemlig 2 Gaarde, hvoraf den ene i langsommelig Tid har staaet øde, og 1 Gadehus i Tvede By og Sogn og 2 Gaarde i Skalumstrup, til Mageskifte for 3 Gaarde i Hvidsten By i Gassum Sogn i Hald Herred i Mariager Klosters Len og hvad andet Gods han maatte have i denne By samt yderligere Vederlag i Mariager Klosters Len, hvis Godset i Hvidsten ikke slaar til, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 376 b.

— Miss. til Eske Brock til Estrup og Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmænd paa Dronningborg og Hald Slotte. Da Ifver Juel til Villestrup, Embedsmand paa Bøfling Slot, har begæret noget Krongods i Nørrejylland, nemlig Herligheden i 1 Kirkebol i Bygom Sogn i Nørlyngs Herred i Hald Len, 1 Gaard i Grydsted By i Voxlef Sogn i Huornum Herred i Mariager

Klosters Len, 1 Gaard, kaldet Roenborg¹, 1 Gaard, kaldet Bieregaard, 1 Gaard, kaldet Søllegaard², 1 Gaard, kaldet Tol-sengaard, 1 Gaard, kaldet Probstegaard, 1 Gaard i Lundbye og 1 Gaard ved Tinget med et Stykke Jord og noget Eng, kal-det Skramseng, i Veirum Sogn i Hierum Herred i Lundenis Len, 1 Gaard, kaldet Vester Ausom i Hierum Sogn, Herligheden af en Kirkegaard, kaldet Maskergaard³, i Giemsing Sogn med et Gadehus, Herligheden af 1 Bol, kaldet Lundsmark⁴, i Aspe Sogn, 1 Gaard i Brøndberg By i Rostrup Sogn i Hinsted Herred i Aalborghus Len, Herligheden af 1 selvegen Bondegaard i Gunde-strup i Aars Sogn og Herred og 6 Gaarde og Bol i Grydsted By i Voxlef Sogn i Huornum Herred, til Mageskifte for 1 Gaard, kaldet Nørgaard, 1 Gaard, kaldet Stroustrup, 1 Gaard, kaldet Eistrop⁵, i Idom Sogn i Uldborg Herred i Bøfling Len, 1 Gaard, kaldet Rockier⁶, i Vind Sogn, 1 Gaard, kaldet Kirke-byegaard, og 1 Gaard, kaldet Grem⁷, i Husby Sogn, 1 Gaard, kaldet Vang, i Nessim Sogn, 1 Gaard, kaldet Synderbyegaard, 1 Gaard, kaldet Fiande, 1 Gaard, kaldet Løsbeck⁸, i Hing Her-red, 1 Gaard i Ramme Sogn i Vandfoldt Herred, 1 Gaard, kal-det Bommerhiede, 1 Gaard, kaldet Frøkier, Vester Ramme Mølle, 1 Gaard i Vesterkielde i Lomborg Sogn i Skodborg Herred, 1 Gaard, kaldet Aalbye, i Sael Sogn i Ginding Herred i Lundenis Len, 1 Gaard, kaldet Giedelbye⁹, i Eising Sogn, Rusborg i Handborg Sogn, Rautsborg¹⁰, 1 Gaard, kaldet Sønderbye, i Tved Sogn, 1 Gaard, kaldet Huidinge¹¹, 1 Gaard og 1 Gadehus i Ingeborg¹² By og Sogn, 1 Gaard, kaldet Store Brøndomb, i Hel-lom Herred i Aalborghus Len, 1 Gaard i Salling Sogn i Slet Herred, 1 Gaard i Ønderup¹³ By og Sogn, 1 Gaard i Mielde-rup¹⁴, 2 Gaarde i Toberup¹⁵ i Hindsted Herred, 1 Gaard, kaldet Grøndrup i Gislum Herred i Mariager Klosters Len med et Vangsted derved, 1 Gaard i Gislom By, 1 Gaard i Hiermedslef By og Sogn og 1 Stykke Skov, kaldet Hafven, ved Mariager Klo-

¹ Rovnborg, Hjerm H. ² Søllegaard, samme H. ³ Marskærgaard, samme H. ⁴ Lumsmark, samme H. ⁵ Estrup, Ulvborg H. ⁶ Røj-kær, samme H. ⁷ Grim, samme H. ⁸ Lystbæk, Hind H. ⁹ Geddal, Ginding H. ¹⁰ Ransborg, Hjerm H. ¹¹ Hinding, Hillerslev H. ¹² Je-bbjerg, Nørre H., Salling. ¹³ Ovdrup, Slet H. ¹⁴ Mjallerup, samme H. ¹⁵ Taabberup, Hindsted H.

sters Skov, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. J. T. 6, 377 b.

3. Maj (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott. Saafremt der, naar Jørgen Venstermands Gods bliver optaget, deriblandt findes Jens Axelsens Hægtebrev til Jørgen Brockenhuus for et Løfte, som denne har lovet for afdøde Jørgen Venstermand til Bartram Pogwisch paa sidste Omslag i Kiel, skal han tilstille Jørgen Brockenhuus det. Sk. T. 4, 274.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviser har suppliceret til Kongen angaaende en af Kongens Kommissærer sidste Sommer gjort Kontrakt mellem ham og en Købmand paa Gulland. Han skal hjælpe ham til Rette og give Købmanden Tilhold om at efterkomme Kontrakten og tilfredsstille den anden for hans Bekostning og Rejser, som det kan være billigt og ret. Sk. T. 4, 274.

— Miss. til Envold Kruse. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Brevviserske Marine, Søren Lindeborgs Enke, af Langeland har suppliceret angaaende noget Foderkorn, som har været forholdt hendes afdøde Husbonde, medens han var Herredsfoged. Han skal flittigt lade den Sag undersøge og hjælpe hende til Ret i det, hun med Billighed og Ret har at kræve, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af hende. F. T. 3, 520.

4. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Laurits Steenwinckel, Stenhugger, om at hugge Portalen paa Børsen, som nu skal opbygges i København, efter det Afrids, han har leveret Kongen. Laurits Steenwinckel skal for at hugge Portalen, dog skal der i Stedet for de to [Billeder ved Siden af]¹ Portalen hugges to Piller, have 100 Rdlr., hver regnet til 5 slette Mark. Endvidere har Kongen sluttet Kontrakt med Stenhuggerne Laurits Steenwinckel og Hermand Rollefinck om alt det øvrige Stenhuggerarbejde, som skal laves paa Børsen: for hvert af de store Vinduer med Frontespice, Arkitrav, Lister og hvad i deres Begreb forfattes, skulle de have N Rdlr.; for hver Terme med

¹ Glømt i Kontrakten. tilføjet efter Reversen.

Arkitrav og Lister 16 Rdlr.; for hvert af de mellemste Vinduer med Frontespice, Arkitraver, Lister og hvad som i deres Begreb forfattes 7 Rdlr.; for hvert af de nederste Vinduer i Hvælvingen med alt hvad der befattes i dem 4 Rdlr.; for Resten, som er Dørene paa Kælderne, Hjørnestykkerne, Trapperne, de Arkitraver og Lister, som ikke ere i Vinduerne, Portalen og Termerne, skulle de have Arbejdsløn efter den sædvanlige Takst. De maa ikke tilskrive Kongen nogen Bekostning med at vende Stenene eller anden Bekostning paa Arbejdet i nogen Maade. Pengene og Arbejdslønnen skulle betales dem af Rentemestrene, efterhaanden som Arbejdet gaar for sig¹. Sj. R. 16, 423².

4. Maj (Kbhvn.). Miss. til Mons Pax om i Aar at lade Anna Marqvusdatter, Christoffer Andersens Enke, faa Skyldmelet af Møllerne i Roskilde Len, saaledes som hendes Husbonde i nogle Aar har faaet det, for en rimelig Betaling, som det i Aar gælder eller kan gælde. Udt. i Sj. T. 21, 403.

5. Maj (—). Aab. Brev om, at Christen Lauritsen, Herredsfoged i Vester Herred paa Møen, indtil videre for sin Bestilling maa nyde den Gaard, kaldet Harbølle³, som han bor i, kvit og frit, dog skal han holde Gaarden i god Stand, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Sj. R. 16, 425.

— Bestalling for Joris Carolus, Styrmand, som Læremester og Underviser for Kongens Styrmand, Sø- og Skibsfolk. Han skal uden nogen Betaling lære og undervise alle Kongens Styrmand og Skibsfolk, baade unge og gamle, som Kongen anviser ham, saa de kunne forstaa alle Slags Søkort, Skibsinstrumenter, Søbøger, Søtiderne og alt andet, som gode Styrmand og søfarende Mænd bør forstaa. Han skal undervise Folkene to Timer før Middag og 3 Timer efter Middag, fra 8—10 om Formiddagen og fra 12—3 om Eftermiddagen. I de andre Timer om Dagen maa han til Fordel for sig selv undervise hvem han vil, dog saaledes, at han ikke i nogen

¹ Tr.: G. F. Lassen, Bidrag til Børsens Hist. S. 7 f. ² Derefter er indført Laurits Steenwinckels og Hermand Rollefincks Revers af samme Dag og samme Indhold. ³ Haarbølle, Møen.

Maade forsømmer de til Kongens Folk bestemte Timer. De, som han faar Befaling til at oplære, skulle i Forvejen kunne læse og skrive, men kunne de ikke regne, skal han lære dem det. Han skal, fra sidste 22. Marts at regne, aarlig have 300 Rdlr. til Løn, Husleje og Underholdning og være fri for al kongelig og borgerlig Skat og Tynge. Sj. R. 16, 425 b.

5. Maj (Kbhvn.). Bestalling for Erik Hieronimussen som Degn. Han skal varetage Kirketjenesten baade paa Kronborg Slot og i den tyske Kirke i Helsingør og skal i aarlig Løn have 30 Rdlr., 10 Al. Engelst og Foderdug til Klædning, $4\frac{1}{2}$ Al. Sardug og $4\frac{1}{2}$ Al. Lærred, at udrede af Tolderne i Helsingør. Til sin Underholdning skal han af Klosteret i Helsingør aarlig have $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 1 Okse, 1 fedt Svin, $\frac{1}{2}$ Td. Aal, 1 Fjerd. Smør, 1 Td. smaat Salt og 1 Td. groft Salt. Genant og Løn skal regnes fra dette Brevs Dato. Sj. R. 16, 426 b.

— Pas for nedennævnte Skibstømmermænd i indeværende Aar: Jørgen Thimsen, Jørgen Pedersen, Bunde Jensen og Hans Lavridtsen i Flensborg 1 Pas; Jacob Boessen og Claus Thranne i Skelskør 1 Pas; Morten Bertelsen, Jep Jørgensen, Peder Lauritsen og Andreas Claussen i Ronneby hver 1 Pas; Peder Jensen i Nykøbing paa Mors 1 Pas; Lauridts Jørgensen, Søfren Jensen, Jacob Pedersen, Jacob Mikkelsen og Rasmus Pedersen i Aalborg hver 1 Pas; Mattis Christoffersen, Niels Lassen, Rasmus Nielsen og Jens Rasmussen i Æbeltoft hver 1 Pas; Jacob Jensen, Hans Svendsen og Bendt Gundessen i Halmstad; Laurits Claussen, Niels Langeland og Niels Ollesen i Sæby hver 1 Pas; Ebbe Søfrensen og Niels Skibsbygger i Aarhus hver 1 Pas; Anders Lauridtsen og Niels Thorneboe i Horsens hver 1 Pas. Sj. R. 16, 427.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Denne Brevviser, Rasmus Nielsen af Endeløfve, som er udskreven i Kongens Tjeneste, har berettet og bevist med Tingsvidne, at han har fæstet en halv Gaard paa Endeløfve, har smaa Børn og driver Avl for sin gamle Fader. Laurids Ebbesen skal herefter føre Tilsyn med, at der ikke udskrives saadanne Folk, men kun unge Karle og Folk, som ere ledige og ugifte og ikke besidde nogen Kronens Gaard. J. T. 6, 379 b.

6. Maj (—). Miss. til Peder Basse om at lade det gamle mellem Stolper murede Hus, som staar paa Borggaarden paa

Ermelundgaard, nedtage og lægge det deraf, som kan bruges til anden Bygning, i Forvaring indtil videre. Han skal slutte Kontrakt med en, der kan reparere de brøstfældige Huse, og snarest muligt til Kancelliet indsende Erklæring om, hvad Reparationen vil komme til at koste, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sj. T. 21, 403.

6. Maj (Kbhvn.). Miss. til Palle Rosenkrantz om at skaffe Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, 40 Risbøge og Ege til Istandsættelsen af Møens Færgebro og lade Bøgene og Egene føre til Kallehaufvis Færge. Sj. T. 21, 403 b.

7. Maj (—). Aab. Brev om, at Laurits Hemmingsen, Herredsfoged i Øster Herred paa Møen, indtil videre maa nyde den Gaard, kaldet Bussemarck, som han nu selv bor i, kvit og frit for sin Tjeneste, dog skal han holde Gaarden i god Stand, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Sj. R. 16, 428.

— Aab. Brev om, at Jens Hansen, Landsdommer paa Møen, indtil videre maa nyde den Gaard, kaldet Huodskov¹, som han nu selv bor i, kvit og frit for sin Tjeneste, dog skal han holde Gaarden i god Stand, saafremt han ikke vil have dette Brev forbrudt. Sj. R. 16, 428 b.

— Aab. Brev om, at Laurits Oelsen, Byfoged i Stege, indtil videre aarlig for sin Tjeneste maa oppebære 3 Pd. Korn af Lensmanden paa Møen. Sj. R. 16, 429.

— Søpas for Jens Munk, Kongens Skibskaptejn, der med Kongens Skib Enhjørningen skal løbe herfra ind i Vestersøen og tilbage igen, naar han har udrettet det ham betroede Hverv. Sj. R. 16, 429.

— Ligelydende Søpas for Hans Henriksen, Skipper paa Jagten Lampreen, Henrik Vind til Grundet paa Svenske Hektor og Envold Kruse til Tulsted paa Gabriel. Udt. i Sj. R. 16, 429 b.

— Søpas for Christen Andersen, Skipper, der med Kongens Skib den lange Hollænder skal begive sig herfra ind i Sverrig for at indtage en Ladning Master og Bjælker i Braviken og siden sejle tilbage igen. Sj. R. 16, 430.

¹ Hovedskov.

7. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Søpas for Peder Nielsen, Skipper paa den lange hollandske Fløjte. Udt. i Sj. R. 16, 430 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz og Axel Urne. Da Peder Basse til Sørup, Befalingsmand paa Møen, har begæret 1 Kronens Gaard i Veterslef By og Sogn i Ringsted Herred i Roskilde Len til Mageskifte for 1 Gaard i Parruppe¹ i Kioldby-magle Sogn i Vester Herred paa Møen, som han har tilhandlet sig af Knud Grubbe til Røgle paa afdøde Fru Kirsten Sparres Børns Vegne, og som Kongen nu har begæret til Mageskifte af ham, skulle de snarest muligt besigte dette Gods, ligne og lægge det, beregne, hvor stor en Part Peder Basse skal have i Gaarden i Veterslef, da hans Gaard paa Møen ikke beløber sig til saa meget som denne Gaard, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 405.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Jørgen Bendsen, nu boende i Visby paa Gulland, af Kongens Kommissærer, der sidst vare sendte til Gulland, for adskillige ulovlige Handler, Bedrifter og grove Forseelser, som han har begaaet, medens han var Byfoged, er dømt til at staa Kongen til Rette for dennes Tiltale til ham, saaledes som Christoffer Ulfeldt nærmere kan se af de over Jørgen Bendsen afsagte Domme, skal han lade Jørgen Bendsen tiltale og lade ham tilbørligt straffe efter Dommen. Sk. T. 4, 274 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har faaet at vide, at Ditlef Holck til Eskildstrup har købt en Bondeggaard paa Gulland af en af Kongens Undersaatter, hvortil han har brugt Avl med Kronens Bønder, og har brugt ulovligt Købmandskab paa Gulland; tilmed skal den Person, af hvem han har faaet Gaarden, have noget at klage over ham baade for Gaardens Brug og i andre Maader. Christoffer Ulfeldt skal med Flid lade denne Sag og alle dens Omstændigheder undersøge og med det første indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 4, 274 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da han tidligere har faaet Befaling til paa Kongens Vegne at afdringe med Jens Bertel-

¹ Pollerup.

sen, Skriver paa Visborg Slot, for det Købmandskab, denne har drevet paa Gulland, befales det ham nu at afsone Sagen med ham i Overensstemmelse med Kongens tidligere Befaling. Da Kongen af det af Redesvenden paa Visborg aflagte Regnskab har faaet at vide, at Slotsladegaardens Udspising er ført til Udgift i Jens Bertelsens Regnskab, dog under forandret Mandtal og ellers paa fordægt Vis, skal han med Flid undersøge den Sag, tiltale Jens Bertelsen derfor og sende Kongen den Erklæring, Jens Bertelsen afgiver derom. Sk. T. 4, 275.

9. Maj (Frederiksborg). Miss. til Knud Urne om, at han paa det Sted i sit Len [Tryggevælde], hvor den hvide Kridtsten brydes, skal sætte flere Folk til at bryde og nedføre den og selv have godt Tilsyn med, at Folkene arbejde flittigere end hidtil. Sj. T. 21, 405 b.

10. Maj (—). Miss. til nogle Lensmænd. Da N. N., barnefødt i N Herred, der er udskreven og sendt hid for at arbejde paa Frederiksborg Slot, nu er løben bort uden Tilladelse, skulle de lade disse Personer eftertrægte og uden Forhaling lade dem straffe derfor til Eksempel for andre. Saafremt de ikke kunne faa fat i dem, skulle de lade dem gøre fredløse til Herredsting og Landsting og, hvis de siden faa fat i dem, lade dem straffe som fredløse Mænd. — Fra Roskilde Len Peder Lauritsen, født i Biercke i Rams Herred; fra Helsingborg Len Aage Jensen, født i København, og Jesper Jensen, født i Visby; fra Malmøhus Len Peder Svendsen Kalkslager, født i Søndermønge i Rønneberg Herred; fra Møen Jens Lauritsen, født i Stege, Niels Hofmark, født i Vollerup, og Svend Hansen, født paa Retsebek; fra Koldinghus Len Eske Lauritsen, født i Kolding; fra Mariager Len Pouel Svendsen, født i Jedsted i Haderslevhus Len; fra Halmstad Len Bent Mougensen; fra Halds Len Christen Christensen, født i Nykøbing paa Mors. Sj. T. 21, 406.

— Miss. til Peder Basse om at tage en Ed af Landsdommeren paa Møen paa, at han vil forholde sig oprigtigt i sin Bestilling, som en Dommer bør. Sj. T. 21, 406 b.

— Miss. til Christen Holck. Han har berettet, at det Rug, Byg og Malt, som han har i Beholdning af Lenets [Silkeborg] Indkomst, endnu ikke er solgt, fordi han ikke kan faa Købmænd dertil, der ville give lige saa meget for det, som

faas andre Steder. Det befales ham paany at gøre sig Flid for at faa Købmænd dertil og sælge det saa dyrt som muligt og ligesom han sælger sit eget Korn, saaledes som han tidligere har faaet Befaling om. Da han endvidere har indberettet, at Slottets Ladegaarde ere meget brøstfældige paa Tagene, befales det ham at give Slottets underliggende Bønder Tilhold om at give og tilføre Langhalm dertil for dermed at istandsætte Tagene. Der sendes ham Missive til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, om at skaffe ham 40 Tylter Deler til at istandsætte Lofterne paa Slottet med, naar han sender Bud efter dem. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 6, 380.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingør, Køge og Roskilde om straks at lade udskrive en Bagersvend i Byen, en Person, som er ung og dygtig til Kongens Arbejde, og sende ham til København. De skulle paase, at han ikke udtages af et Hus, hvor nogen er bleven syg eller er død af Pesten. Sj. T. 21, 406 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Laxmand Gyldenstjerne. Da det er berettet Kongen, at der med det første skal foretages Skifte og Deling mellem afdøde Hendrik Ramels Børn og Arvinger, og da disse samtligen have betroet dem til enten at bilægge de mellem dem om Skiftet opstaaende Stridigheder i Mindelighed eller afgøre dem ved en Dom, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet. Endvidere skulle de ved første Lejlighed begive sig til Hendrik Ramels Gaard Beckeskouf, besigte Gaardens og Ladegaardens Bygninger, og siden taksere dem saa højt, som de med Billighed bør sættes ved Søkendeskite. De skulle give deres Afgørelser paa Skiftet og deres Taksation beskrevne under deres Signeter. Sk. T. 4, 275 b.

— Miss. til Tage Thott om at være Værge for Jomfru Lene Ramel paa Skiftet. Udt. i Sk. T. 4, 276.

— Miss. til Otte Marsvin om at være Værge for Jomfru Ane Ramel. Udt. i Sk. T. 4, 276.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at være Værge for Jomfru Sophie Ramel. Udt. i Sk. T. 4, 276.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om at være Værge for Pofvel Ramel. Udt. i Sk. T. 4, 276.

11. Maj (Kbhvn.). Miss. til begge Tage Thott'erne, Otte Marsvin og Otte Brahe Pedersen om at være Værger for Christen Barnekovs Børn. Udt. i Sk. T. 4, 276.

12. Maj (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax og Christoffer Basse om snarest at tage de af Borgemestre og Raad i Slangstrup aflagte Regnskaber for det, som de i de forledne Aar have modtaget eller ladet modtage af Byen og igen udgivet eller ladet udgive paa dens Vegne, for sig og sammen med nogle af de fornemste af Borgerskabet, som de skulle tage til sig, flittigt gennemse Regnskaberne og undersøge, om Indtægter og Udgifter er saa rigtige, som de bør være, og om Byen i alle Maader har faaet tilbørlig Fyldest. Hvis de finde Mangler i Regnskaberne, skulle de optegne dem og snarest indsende dem til Kancelliet sammen med Regnskabernes Forløb. Sj. T. 21, 406 b.

— Miss. til Maarten Jensen og Hans Meckelborg om, at de herefter forud for nogen anden skulle fortolde og visitere de Skibe, der have hjemme i Stafveren i Friisland, efter et Privilegium, som Kong Voldemar har givet Indbyggerne i Byen Stafveren. Sj. T. 21, 407 b.

13. Maj (Kbhvn.). Miss. til Hans Barnekov. Da han paa egne og umyndige Søskenes Vegne har begæret Tilladelse til at maatte sælge noget af deres Jordegods for dermed at betale deres Fællesgæld, tillades det ham at sælge saa meget af sine umyndige Søskenes Gods, som gøres nødvendigt til Afbetaling af Gælden. Sk. T. 4, 276.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Laxmand Gyldenstjerne. Da der med det første skal holdes Skifte og Deling mellem afdøde Christen Barnekovs Børn og Arvinger og disse have betroet dem til at indsiges i Skiftet og bilægge de Stridigheder, der maatte opstaa, enten i Mindelighed eller ved Retten, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede, naar Skiftet skal holdes, og give deres Afgørelse klarlig beskrevet under deres Haand og Segl. Sk. T. 4, 276 b.

— Miss. til Friederik Reedtz og Axel Urne. Da der med det allerførste skal holdes Skifte mellem afdøde Christen Barnekovs Børn og Arvinger efter deres afdøde Fader og

Moder¹, skulle de med det allerførste begive sig til deres Gaarde Birkholm, Tørløs² og Velmbse³, nøje besigte Gaardenes og Ladegaardenes Bygning, taksere, hvor højt de bør sættes i Søkendskifte, og give deres Besigtelse og Taksation klarlig beskreven under deres Haand og Signet. Sj. T. 21, 407 b.

13. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Claus Bilde og Hendrik Hvitfeldt om at taksere Vestielholms⁴ Bygning. Udt. i Sj. T. 21, 408.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade Embedsmand paa Københavns Slot Key Rantzau til Rantzouholms Foged paa hans Gaard Svanholm faa af Kronens Skove i Abrahamstrup Len det nødvendige Ved til at brænde saa mange Mursten med, som behøves til Bygningen af det nye Kapel i Roskilde. Sj. T. 21, 408.

14. Maj (—). Miss. til Nicolaus Svabe og Johan Post om herefter at mønte Hvider af Pagament, eftersom Kongens derom udgaaede Forordning tilholder dem, hvoraf de skulle erlægge Slagskat i Rentekammeret eller til Kongens Guardein, ligesom der tidligere er givet af anden Mønt af Pagament. Sj. T. 21, 410.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at M. Bertel N., der har ladet sig høre med sin Prædiken i et Sogn ved Malmø, efter Ordinansen maa faa dette Kald. Sk. T. 4, 277.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give nærværende Tømmermand Ordre til at gøre Prammen ved Engelholms Aa færdig, skaffe ham hvad der behøves dertil og paa Kongens Vegne slutte Kontrakt med ham om, hvad han skal have for dette Arbejde. Han skal befytte sig paa, at den i Aaen begyndte Pæling kommer til at gaa for sig snarest muligt og bliver gjort færdig. Sk. T. 4, 277.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Tage Thott. Han har berettet, at nogle Borgere i Landskrone have bekostet omtrent 208 Rdlr. paa afdøde Jørgen Venstermands Begravelse. Han skal lade

¹ Margrete Brahe. ² Tølløse, Merløse H. ³ Hjelmøgaard, Tybjærg H. ⁴ Muligvis Hesselholm, Gyngø H.; maaske er Vestielholm dog snarere en ren Fejlskrift for: Vidtskøfte, hvilken Gaard Kristian Barnekov ejede.

udvurdere og sælge saa meget af Jørgen Venstermands Bo, saa Borgerne derved kunne komme til deres Betaling. Sk. T. 4, 277.

14. Maj (Kbhvn.). Aab. Brev om Indskærpelse af Recessens Bestemmelser om Læggelsen af Humlekuler og Plantningen af Ymper og Pile. Sj. T. 21, 408. (Tr.: CCD. III. 578 f.).

— Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om at lade Forordningerne om Mønten og om Lægning af Humlekuler og Plantning af Ymper og Pilestager forkynde alle Vegne i deres Len, hvor det gøres behov, og paase deres Overholdelse. Sj. T. 21, 409. Orig. til Jakob Ulfeldt paa Nyborg Slot.

— Miss. til Landsdommerne om at lade de samme to Forordninger forkynde paa Landstinget. Udt. i Sj. T. 21, 409.

16. Maj (Frøderiksborg). Miss. til Rentemestrene. I den udgaaede Forordning om Læggelsen af Humlekuler og Plantning af Ymper og Pilestager har Kongen paabudt, at ingen af Lensmændene herefter i Rentekammeret maa faa Kvittans paa deres Regnskaber, medmindre de ved Regnskabet med Tingsvidner bevise, hvor mange af Bønderne der ikke formaa at efterkomme Kongens Paabud og hvor de bo. Det paabydes Rentemestrene at rette sig herefter. Sj. T. 21, 410.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Aarhus om, enten straks eller saa snart der bliver nogen Plads ledig, at indtage Jens (i Overskriften til Brevet: Hans) Nielsen i Hospitalet og lade ham nyde Underholdning dér for Livstid lige med andre Hospitalslemmer. J. T. 6, 380 b.

— Miss. til Mogens Pax om at give de Bønder i Roskildegaaards Len, der pleje at age Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg, Ordre til, at enhver af dem paa eller inden 4. Pinsedag skal age 12 Tdr. Kalk hid, saa Kalken uden al Forsømmelse kan fremkomme. — Postscriptum: Endvidere skal han anmode Kapitlets Tjenere i Lenet om hver ligeledes at føre 12 Tdr. Kalk hid fra Sundby Færge. Sj. T. 21, 407.

17. Maj (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om hos Jakob Mikkelsen, Tolder i København, at kræve en Fortegnelse over de Borgere i København, som Kongen har forstrakt med Penge særlig til den ostindiske Udredning,

og passe paa, hvis nogen af Kongens Skyldnere i denne skrøbelige Tid skulde dø, at Kongen da efter deres udgivne Brevs Lydelse bliver vel forsikret. Sj. T. 21, 410 b.

17. Maj (Frederiksborg). Miss. til Sigvert Beck og Christoffer Urne om at lade den forrige Skriver paa Visborg Slot Daniel Jensens Regnskabsbøger og Haandskrifter rigtig registrere. Udt. i Sj. T. 21, 410 b.

— Miss. til Christofer Ulfeldt om rigtig at opspørge, hvad Gaarde og Gods Daniel Jensen, forhen Skriver paa Visborg Slot, har paa Gulland, optage Inventarium derover, taksere det saa højt, som det kan være værd, og sende Kongen Underretning derom. Sk. T. 4, 277 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen har eftergivet Borgemestre og Raad i Malmø den Tiltale, som han paa Kongens Vegne havde til dem for det, som de efter deres Regnskab paa Byens Vegne have udgivet til Fortæring paa Rejser. De øvrige Poster skal han i Henhold til Kongens forrige Missive [4. April] kræve af enhver af dem, der formaar at udrede sin Del. Sk. T. 4, 277 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Han skal slutte Kontrakt med den dygtigste af M. Davids Mestersvende om Udførelsen af det Arbejde paa Kirken i Christianstad, som endnu resterer af det Arbejde, der er sluttet Kontrakt med afdøde M. David om, baade hvad angaar Mur, Taarn, Hvælvinger, Gavle, Vinduer, Stenhuggerarbejde og alt andet, der vedkommer Murskeen og Stenhuggeriet, saavel som om Sparreværket og det mindste Spir paa Kirken. Han skal straks lade opsætte en skriftlig Kontrakt og indsende den til Renteriet. Sk. T. 4, 278.

18. Maj (—). Sj. R. 16, 433, se 18. Juni 1619.

25. Maj (Antvorskov). Miss. til Hr. Albret Skeel om at sende 24,000 Hvillinger, 50,000 Flyndere, 2000 overskaarne Skullere, 40 Vorder Kabliav og 80 Vorder Rokker til København. Hvis Sandtolden ikke kan beløbe sig til saa meget, skal han købe det manglende og føre det til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 6, 380 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Da Fru Mergrette Galt, Styring Bohls Enke, og hendes Søskennde ved første Lejlighed

ville skifte efter deres afdøde Moder¹ og hun selv ikke kan møde til den Tid, skal Laurids Ebbesen paase, at hendes Fuldmægtige ved Skiftet faa, hvad der er billigt og ret, og tage sig af hendes Sag. J. T. 6, 381.

26. Maj (Antvorskov). Miss. til Mogens Pax. Kongen har bevilget, at Salpetersyderen i hans Len [Roskilde] maa faa 1 Rdlr. for hver 70 Læs Jord, som er tjenlig til at lave Salpeter af, og som indføres i Salpeterladen, ligesom de andre Salpetersydere her i Landet faa. Mogens Pax skal rette sig herefter og føre de Penge, han betaler Salpetersyderen, til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 409 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør. Denne Brevviser, Thommis Peitersen af Osen i Holland, har paany suppliceret til Kongen angaaende sin Trætte med Villum Hybers, Borger i Helsingør. Borgemestre og Raad have nok nu i Henhold til Kongens Befaling dømt i Sagen, at Villum Hybers skal tilfredsstille ham, men han klager nu over, at han ikke kan faa Dommen eksekveret, fordi der ikke skal holdes Byting i Byen, førend Søgelandstinget („søegen landtzens“) først har været holdt. Det befales dem i den Anledning med det allerførste at holde Ting og lade Thommis Peitersen vederfares hvad Ret er, for at han ikke som en Udlænding skal blive opholdt ret længe, og for at Kongen kan blive fri for videre Overløb af ham i den Sag. Sj. T. 21, 411.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at han paa Kongens Vegne i Købstæderne i sit Len [Malmøhus] for en rimelig Fragt skal fragte Skuder, der kunne fremføre det Ved, som Kongen har bestilt i Gladsaxe Len, til København, saa det kan fremkomme med det første. Sk. T. 4, 278.

— Miss. til Jørgen Brahe og Dr. Hans Mikkelsen. Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Befalingsmand paa Nyborg Slot, og Holger Rosenkrantz, Befalingsmand paa Odensegaard, have efter Kongens Befaling forhørt de Stridigheder, der have været mellem Corfits Rud til Sandholt, Befalingsmand paa Hindts-gaufl Slot, og Hr. Saane Grornete i Middelfart, Provst i Vends Herred. Da Hr. Saane er befunden at have forset sig i

¹ Regitze Folmersdatter Rosenkrantz.

adskillige Maader, men Corfits Rud, der selv er interesseret i Sagen, af den Grund ikke kan dømme deri, skulle de indstævne Sagen i Rette for sig, og afsige Dom om Præstens Forseeelse og den Straf, han bør have derfor. F. T. 3, 520.

26. Maj (Antvorskov). Miss. til Mogens Kaas om, at han, naar det gøres fornødent og han ikke kan faa andre Skuder, skal optage de Kalkskuder, som komme ind i Mariager Fjord, og lade dem fremføre den Kalk, som er bestilt til Kongens Bygnings Behov. Han skal betale Skipperne den sædvanlige Fragt. J. T. 6, 381.

27. Maj (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Naar Johan de Villom eller hans Fuldmægtig besøger ham med dette Brev, skal han af Visborg Slots Indkomst lade ham faa 25 Læster Tjære og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 278 b.

— Oprejsningsbrev for Kapitlet i Viborg til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Sagen angaaende det Drab, der for nogen Tid siden har fundet Sted i Dr. Peder Ifversens Gaard og Hus i Viborg, hvor to af hans Tjenere kom i Bardag sammen og den ene dræbte den anden. Sagen er bleven forfulgt paa Bytinget og Manddraberen svoren fredløs, men Kapitlet mener, at det strider mod dets Privilegier, og det har derfor faaet Sandemændstovet dømt magtesløst og vil nu paany lade Sagen forfølge. J. R. 7, 271. Orig.

— Miss. til Hans Dyre og Hans Basse. For nogen Tid siden have de efter Kongens Befaling optaget nogle Ejendomsbreve og andre Breve og deraf leveret Jørgen Kaas Eriksen til N de Breve, der vedkom ham, hvorefter de have forsegleet en Del af Brevene i en Skuffe. Da Jørgen Kaas formener, at der blandt disse endnu findes en Del Breve, der vedkomme ham alene, skulle de endnu en Gang optage de af dem forseglede Breve, med Flid gennemse disse og siden deraf levere ham saa mange, som efter deres Mening kun vedkomme ham, og som han alene med Rette bør have. J. T. 6, 381 b.

— Miss. til Jens Bilde og Anders Bilde om, at de ikke maa begive sig udenlands, førend de have endt deres Skifte med Jørgen Kaas. Udt. i J. T. 6, 382.

— Miss. til Erik Rantzau. Da hans Brødre og Svogre have berettet, at der endnu er adskillige omstridte Punkter mel-

lem ham og dem angaaende Skiftet efter deres afdøde Fader og Moder¹, skal han rette sig efter uden al Undskyldning at møde i Slagelse, inden Herredagen, som nu staaer, er til Ende, og bringe Skiftet med sine Brødre og Svogre til Ende eller sende sine Fuldmægtige med nøjagtig Fuldmagt til at forhandle med dem. J. T. 6, 382.

27. Maj (Antvorskov). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Pouel Pedersen i Torrup paa Kirkens Part af Korntienden af Hiorttels Sogn i Han Herred, hvoraf der aarlig skal svares 3 Pd. Rug, 5 Pd. Byg og 1 Pd. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 113.

29. Maj (—). Miss. til Christoffer Basse. Denne Brevviser Andreas Weier har suppliceret til Kongen om at eftergive ham den Forseelse, han har begaaet i Øresund, idet han ikke har strøget, som det sig bør, hvorfor hans Skib er bleven arresteret. Kongen har eftergivet ham denne Forseelse, hvorefter Christoffer Basse skal rette sig, men hvis han i andre Maader har forset sig, skal han staa til Rette derfor. Sj. T. 21, 409 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at optage to af Frants Juels Sønner [Ove og Jørgen] i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Sj. T. 21, 410.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Denne Brevviser Edevord Smid, Skipper fra England, har anmodet Kongen om at eftergive ham den Forseelse, han har begaaet, idet han er sejlet igennem Øresund og har forløbet sin Toldseddel. Da det af den over ham afsagte Dom ses, at man i nogen Maade har visiteret ham og dog ingen Fejl fundet hos ham, og at han paa Grund af Storm og Uvejrh har maattet lette sit Anker og gaa til Sejls, har Kongen eftergivet ham hans Forseelse, hvorfor de frit skulle lade ham passere. Sj. T. 21, 411.

— Miss. til Jacob Beck. Da hans Sædegaard Bieldringe i Vordingborg Len ligger midt i Kongens Vildtbane og derfor helt belejlig for Kronen, ønsker Kongen at mageskifte sig den til. Kongen vil til Vederlag udlægge ham Høgstrupgaard med saa meget af det tilliggende Gods, som hans Gaard

¹ Frans Rantzau og Anne Rosenkrantz.

og Gods i Vildtbanen kan beløbe sig til. Han skal snarest muligt erklære sig herom, saa Kongen kan vide at rette sig derefter. Sj. T. 21, 411.

29. Maj (Antvorskov). Miss. til Sigvort Grubbe om at lade det gamle murede Stenhus paa Børring Kloster, som kaldes Søfren Norby, saaledes renovere og istandsætte, at der kan blive nogle bekvemme Værelser deri, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal lade den gamle Mur, som staar paa Lindholms Slot, afbryde og slutte Kontrakt med en Murmester, som kan afbryde Murstenene til Gavns. Udgiften skal han indføre i sit Regnskab. Sk. T. 4, 278 b.

— Oprejsningsbrev for Peder Pouelsen i Thisted til paany, som om Gerningen nylig var sket, at begynde og siden forfølge Sagen angaaende Drabet af hans Søn Pouel Pedersen, der uskyldig er bleven slaaet ihjel. Da Sagen blev forfulgt med Sandemænd, blev Manddraberen svoren til sin Fred efter de Vidnesbyrd, som han selv havde erhvervet, men da Sagvolderen mente, at disse Vidnesbyrd have vidnet urigtigt, og at Sandemændene derfor have svoret Uret, har han ladet Sandemændenes Tov og Vidnesbyrd indstævne for Landstinget, hvor baade Tov og Vidnesbyrd ere blevne dømte aldeles magtesløse af Landsdommeren, og Peder Pouelsen vil nu paany forfølge Sagen. J. R. 7, 261.

30. Maj (Antvorskov). Mageskifte mellem Sivort Grubbe til Houfdal, Embedsmand paa Malmøhus, og Kronen. Sk. R. 4, 131. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Otte Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Koldinghus, faa en Skibsladning Pipholt til Kongens Behov paa Koldinghus, naar han sender Skib efter det. Sk. T. 4, 279.

31. Maj (—). Miss. til Christoffer Basse om at lade Joachim von Eis, Kobbersmed, komme ind i Arkelismedjen ved Kronborg Slot, hvor han skal lade det Redskab forarbejde, som han nu har Brug for til sit foretagne Værk, efter den med ham sluttede Kontrakt. Af Hammersmedjen skal der skaffes ham Jærn og Materie til det, han behøver til Redskabet. Der kan dog vel smeddes andet i Arkelismedjen, om det gøres nødvendigt. Sj. T. 21, 412.

31. Maj (Antvorskov). Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de, naar Kongen af Polens Fuldmægtig kommer til Sundet med nogle Marmorsten, som han har bestilt til Kongens Behov, skulle lade ham passere toldfrit. Sj. T. 21, 412.

— Miss. til Knud Urne. Da Frands Lykke til Ofvergaard har begæret i Gaard i Snesser i Knud Urnes Len [Tryggvælde] til Mageskifte for det ham tilhørende Jordegods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte, skal Knud Urne med det første erklære sig, om denne Gaard kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 412 b.

1. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Holger Gagge til Førstef og Jørgen Brockenhuus til N, Befalingsmand i Halsnø Kloster og Haranger Len, til Bedste for alle afdøde Frandts Brockenhuus's Kreditorer maa tage et paa 1500 Dlr. lydende Brev, som Frandts Brockenhuus har faaet i Betaling af Fru Anne Rantzau, Gabriel Skinkels Enke, til sig. Sj. R. 16, 430 b.

— (**Frederiksborg**). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to af M. Mats Jensens Sønners Børn (!) i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 412 b.

— (**Antvorskov**). Miss. til Christoffer Urne om at lade en Kvinde indsætte i Tugthuset. Udt. i Sj. T. 21, 412 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz om, at han med det første og med saa ringe Bekostning som muligt skal lade Stalden paa Lekkingegaard, der skal være meget bygfældig, reparere. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 413.

— Miss. til Sigvert Beck. Nogle af det islandske Kompagni i Malmø have fragtet et dansk Skib til Island, men Skibet er blevet læk paa Rejsen og har endelig maattet begive sig tilbage igen, hvorfor Rederne nu have anmodet om at maatte fragte et fremmed Skib, saa Rejsen kan blive udført og deres Næring ikke derover skal blive forsømt. Da Kongen har forbudt det islandske Kompagni at fragte fremmede Skibe til den islandske Fart og Handel, skal han akkordere med det islandske Kompagni i Malmø om for en billig Fragt at fragte et af Kongens egne Skibe og siden meddele det til Admiralen paa Bremerholm, for at han kan forordne et af Kongens Skibe

til Rejsen, saa Kompagniet med det allerførste kan komme paa Rejsen med det. Sj. T. 21, 413.

1. Juni (Antvorskov). Miss. til Stehen Villumsen. Da Kongen har bevilget nogle af det islandske Kompagni i Malmø, at de maa faa et af Kongens Skibe til Fragt, fordi deres eget Skib, som de havde sendt til Island, er kommet læk tilbage, skal han, naar Rentemester Sigvert Beck til Førselef er bleven enig med dem om en rimelig Fragt, straks lade et af Kongens Koffardiskibe, som kan være dem tjenlig, udtakle, saa de ikke skulle vente længe efter det, da den bedste Tid, hvori de skulde gøre deres Marked, næsten er forbi. Sj. T. 21, 413 b.

— Miss. til Jørgen Brahe. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, at Laurits Andersen, der bor i Møllen ved Assens, har anmodet om at faa nogen Bekostning, som han har anvendt paa Møllen, godtgjort i Mølleskyllden. Han skal snarest muligt til Kancelliet indsende Erklæring om, hvad der med Billighed kan siges at være bekostet paa Møllen, og om det er sket med hans Samtykke, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. F. T. 3, 521.

— Miss. til Corfits Rud. Af medfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, at Hr. Niels Madsen, Sognepræst i Asperup Sogn, har begæret, at han og hans Efterfølgere i Embedet maa faa saa meget af Kirkeladen til Husrum som Kirken kan miste og ikke har Brug for. Han skal undersøge Sagen og erklære sig, om saadant kan ske uden Skade for Kirken. F. T. 3, 522.

— Miss. til Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Christen Holck og Ifver Juel om, at de alle skulle mødes i Viborg til førstkommende Mauritii Dag [22. Sept.] for at ligne og lægge, hvor meget Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis, og hans Medforlovere efter den i Haderslev gangne og gjorde Dom og Likvidation skulle udlægge til Giert Møllemand og hans Konsorter af Koksbølle Gods, som er solgt til Hr. Giert Rantzau til Bredenburg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus. De skulle give deres Ligning og Lægning klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 382 b.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg, Eggert Abildgaard, Chri-

stoffer Gersdorff, Hans Lange, Otte Christoffer Rosenkrantz, Brebiern Gyldenstjernes Arvinger og Børge Rosenkrantz's Arvinger. Da Kongen har forordnet 4 Rigsraader til at møde i Viborg førstkommende Mauriti Dag for at ligne og lægge, hvor meget enhver af dem skal udlægge til Gert Møllemand og hans Medkonsorter af Kogsbølle Gods, skulle de møde i Viborg til samme Tid eller sende deres Fuldmægtige, for at alt kan komme til en endelig Ende. J. T. 6, 382 b.

1. Juni (Antvorskov). Miss. til Niels Lange. Jomfru Inger Hvas har berettet, at hun ved første Lejlighed vil skifte med sin Moder¹ og Broder² hvad der arveligen er tilfaldet dem efter deres afdøde Husbonde og Fader, og derhos anmodet Kongen om at beskikke hende en Værge, der kan forestaa Værgemaalet for hende paa Skiftet, da hendes Broder, der efter Loven er hendes rette Lavværge, selv er interesseret i Sagen. Niels Lange skal paatage sig Værgemaalet for hende paa Skiftet, paase, at hun ikke kommer tilkort ved dette, og siden overlevere Værgemaalet til hendes Broder. Da hun endvidere har begæret, at det Gods, der kan tilfalde hende i Arv paa Skiftet, maa blive solgt til hendes Broder, for at Godset ikke skal komme fra Gaarden, idet hun saa siden kan købe sig Gods paa et andet Sted, hvilken billige Begæring Kongen har bevilget, skal han, naar Skiftet er overstaaet, sælge det hende tilfaldne Gods til hendes Broder for en rimelig Pris og ordne alt mellem dem saaledes, at ingen af Parterne kan have noget at klage over. J. T. 6, 383³.

— Miss. til Verner Parsberg til Lynderupgaard om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Alhed Brockenhuus, medens Skiftet efter afdøde Johan Brockenhuus til Seberkloster staar paa. Udt. i J. T. 6, 383 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at lade Ernst Normand faa to Mølleaksler til Bygholms Mølle. Udt. i J. T. 6, 383 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen har bragt i Erfa-

¹ Ingeborg Kruse g. m. Jens Mikkelsen Hvas. ² Kristoffer Hvas til Kaas. ³ Tr.: Hvas, Personer og Familier af Navnet Hvas II. 4 f.

ring, at der paa Kronens Gods i Mariager Klosters Len findes en Hob øde Gaarde, hvoraf Kronen ikke kan faa den Rettighed, den bør have, befales det ham at gøre sig den største Flid for at faa de øde Gaarde besatte og at handle med dem, der ville have Gaardene, om, at de, enhver efter sin Lejlighed, enten skulle være fri for Landgilde en 2—3 Aars Tid eller en Del være fri for Ægt og Arbejde, indtil de kunne komme noget til Rette igen. Endvidere skal han lade dem faa noget Tømmer i Skovene til at opbygge Gaardene med. J. T. 6, 384.

1. Juni (Antvorskov). Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han har indberettet, at han paa Viborg Bys Vegne er kommen i Trætte med begge Borgemestrene i Viborg angaaende adskillige Oppebørsler, som de have oppebaaret paa Byens Vegne, og anden Byens Rettighed, som de tilholde sig. Da deres Forseelse i saa Maade befindes, men den ene af dem er død, skal han aftinge Forseelsen med den endnu levende Borgemester og den dødes Arvinger efter deres yderste Formue. J. T. 6, 384.

2. Juni (—). Miss. til Mogens Pax. Da Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, har begæret 2 Gaarde i Kierke Hvalsøe By og Sogn og 3 Gaarde i Nørre Hvalsøe i Volborg Herred i Roskildegaaards Len til Mageskifte for sit Gods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte, skal Mogens Pax med det første erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 413 b.

— Miss. til Dr. Hans Reisener om at udtage 3 dygtige Præster, der skulle bruges som Skibspræster paa Kongens Orlogsskibe paa Rejsen til den Herredag, som skal holdes i Norge, og lade dem møde i Helsingør førstkommende 15. Juni. Han maa ikke udskrive nogen af Kapellanerne i København, men skal udsøge dem paa Landet, hvor de bekvemst kunne faas. Sj. T. 21, 414.

— Forleningsbrev for Hans Nielsen, Borgemester i Middelfart, paa Halvparten af den Tiende, som han i nogle Aar har oppebaaret, men ikke gjort Regnskab for. Han maa svare 1 Rdlr. for hver Td. Korn baade af det, som han nu

skylder, og af det, som han fremdeles skal give i Afgift af Tienden. F. R. 3, 280 b¹. Jvfr. 31. Marts 1620.

2. Juni (Antvorskov). Miss. til Kapitlet i Ribe. Da Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret noget af Kapitlets Gods, nemlig 1 Gaard i Snorup, 1 Gaard i Tønding og 1 Gaard i Tistrup i Tistrup Sogn og 1 Gaard i Bieremosse i Hvorn Sogn i Øster Herred, 2 Gaarde i Sønderbye og 1 Gaard i Lydbek i Hie Sogn i Hing Herred, til Mage-skifte, skal Kapitlet erklære sig, om Godset kan undværes fra Kapitlet, og indsende Erklæring til Kancelliet derom. J. T. 6, 384 b. Orig.

3. Juni (—). Miss. til Friederik Reedtz og Palli Rosenkrantz om, at de snarest skulle tage de af Borgemestre og Raad og Kirkeværgerne i Næstved, Vordingborg og Præstø aflagte Regnskaber for det, som de, hver i sin By, have oppebaaret eller ladet oppebære og igen have udgivet eller ladet udgive, for sig og sammen med nogle af de fornemste af Borgerskabet, som de skulle tage til sig i hver By, fittigt genemse dem og undersøge, om Indtægter og Udgifter ere saa rigtige, som de bør være, og om Byerne og Kirkerne have faaet tilbørlig Fyldest i alle Maader. Hvis de finde Fejl, skulle de optegne disse saavel som Regnskabernes Forløb og snarest indsende dem til Kancelliet. Sj. T. 21, 414 b.

— Forleningsbrev for Eiler Qvitzov til Lykkisholm paa det efter afdøde Johan Brockenhuus til Sebbegaard ledige Kannikedømme i Aarhus. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 263.

— Oprejsningsbrev til paa ny, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Sagen mod Boelde Nielsdatter i Vrøgum i Riberhus Len, der berettes for rum Tid siden at have født et Barn og at have ombragt det, hvorfor hun har været anholdt, men siden er hun brudt ud af Fængselet og har en Tid lang været borte. Nu er hun dog igen kommen paa de samme Steder, og der gaar stærke Rygter

¹ Udenfor er skrevet: Eyller Holchis Skrift. Efter Brevet er tilføjet: Samme brev blev forandret som efterfølger. Derefter følger Brevet af 31. Marts 1620.

og Tidender om, at hun i forrige Vinter atter har født et Barn og ligeledes har ombragt det. Sagen er dog ikke bleven forfulgt paa fersk Fod med Sandemænd, som det burde sig, men den fornys nu, for at hun, hvis hun findes skyldig i saadanne Gerninger, kan blive straffet derfor. J. R. 7, 262 b.

3. Juni (Antvorskov). Oprejsningsbrev, givet paa Embedsmand paa Koldinghus Otte Brahe Pedersen til Krogholms Forbøn, til to af hans Tjenere, Laurids Christensen og Erik Pedersen i Tegeland, der paa Viborg Landsting ere dømte til at straffes efter Recessen og siden til Herredsting at straffes paa deres Fingre for en Benægtelse, som de have gjort i en Kvindes Sag, ved Navn Mette Hvid, saa de herefter ikke skulle være Mænd desværre for den Sag. J. R. 7, 262, 272.

— Miss. til Tønne Friis om at erklære sig, om 2 Gaarde i Totstrup¹ i Hassing Herred, som Knud Gyldenstjerne begærer til Mageskifte, kunne undværes fra Ørumb Len. Udt. i J. T. 6, 385 b.

— Miss. til Ifver Jul om at erklære sig, om 1 Gaard i Opstrup og $1\frac{1}{2}$ Gaard og 1 Bol i Medelbye i Stadel Sogn, 1 Bol i Mastrup i Hie Sogn og 1 Bol i Hofver Sogn i Hing Herred, som Knud Gyldenstjerne til Thim begærer til Mageskifte, kunne undværes fra Bøfling Len. Udt. i J. T. 6, 386.

— Miss. til Frederik Munk. Kongen har for nogen Tid siden forordnet ham til Værge for hans Hustrus² Søster, Jomfru Elisebet Friis, men har nu erfaret, at han ikke har alt hendes Gods i Forsvar. Det befales ham derfor nu til Mikeldsdag at overtage alt hendes Jordegods, hvor det end findes, og forestaa det, som en god Værge bør. Han skal ogsaa tage hende selv i Huset til sig. J. T. 6, 385.

— Miss. til Verner Parsberg. Da Jørgen Parsberg til Jerned, Hofsinde, som Kongen har tilladt at begive sig ud af Riget i nogen Tid for at forsøge sig i den bøhmiske Krig, har berettet, at der endnu ikke er foretaget Skifte mellem ham og hans Søkende af det, som arveligen er tilfalden

¹ Tøttrup, Hassing H. ² Sofie Albertsdatter Friis.

dem efter deres afdøde Forældre¹, skal Verner Parsberg i Jørgen Parsbergs Fraværelse tage sig af hans Sag ved Arveskiftet, kræve, at dette bliver bragt til Ende ved første Lejlighed, paase, at der kun vederfares Jørgen Parsberg hvad ret og billigt er, tage alle de denne tilfaldne Lodder og det Løsøre, Jordegods og andet, som Lodderne lyde paa, til sig, under Jørgen Parsbergs Fraværelse føre flittigt Tilsyn med hans Jordegods, Løsøre og andet, saa der forholdes dermed, som det sig bør, og siden levere det til ham, naar han kræver det. J. T. 6, 385.

3. Juni (Antvorskov). Miss. til Verner Parsberg. Da der endnu er adskillige Trætter mellem afdøde Frands Rantzau og Fru Anne Rosenkrantz's Arvinger om, hvad der med Rette kan tilfalde enhver af dem efter deres Forældre, hvilke Trætter nu skulle tages for her i Byen af nogle af Kongens gode Mænd, skal han, da Erik Rantzau, der er interesseret i Skiftet med en Broderlod, ikke kan møde til den Tid, paatage sig Værgemaalet for Erik Rantzau, medens Stridighederne afhandles, paa hans Vegne føre Sagen til Ende angaaende det, der endnu er uskiftet mellem ham og hans Medarvinger, og paase, at der kun vederfares ham, hvad ret og billigt er. J. T. 6, 386 b.

4. Juni (—). Miss. til Laurits Grubbe. Knud Steensen til Stensgaard har berettet, at han og hans Søkende ved første Lejlighed agte at skifte efter deres afdøde Broder Hans Steensen, og derhos begæret, at der maa blive tilforordnet hans Søstre, Jomfruerne Maren og Anne Steensdatter, en Værge, der kan paatage sig Værgemaalet for dem, medens Skiftet staar paa, da han, der er deres rette Værge, selv er interesseret deri. Det befales Laurits Grubbe at være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for de to Søstre, paase, at de ikke komme til kort ved Skiftet, og siden overlevere Værgemaalet til deres Broder. F. T. 3, 522.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Paa hans Begæring om, at Ingeniøren maa komme over [til Skanderborg] for at afpæle den Mur, som skal sættes langs med Søen, og be-

¹ Valdemar Parsberg g. m. Ide Lykke.

stemme, hvor Smedjen, Bryggerset, Slagterhuset, Vaskerhuset, Vandposten og de andre Bygninger skulle opsættes, svares, at Kongen ikke kan huske andet, end at Ingeniøren allerede har afpælet Muren, og at der er truffet Bestemmelse om, hvor de ovennævnte Bygninger skulle sættes. Da han har berettet, at det vil være gavnligt at lade opsætte et Hus over Porten ved Dyrehaven, [tillades det ham at gøre det]¹, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Da det er berettet Kongen, at den gamle Graver undskylder sig for at reparere Volden, idet han foregiver, at han ikke kan omgaas med saadant Arbejde, skal Laurids Ebbesen kassere den gamle Graver og antage en anden dygtig Karl i hans Sted, som har Forstand paa saadant Arbejde. J. T. 6, 387.

5. Juni (Antvorskov). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har bevilget, at Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Calløe Slot, maa købe og udføre saa mange gullandske Sten fra Gulland, som han kan føre paa en Skude. Sk. T. 4, 279.

— Oprejsningsbrev for Peder Eriksen i Boerup i Børglum Klosters Len, der paa Tinge er bleven gjort nederfældig for et Sandemandstov. som han og hans Medfølgere for nogen Tid siden have gaaet, svoret og gjort mellem Sæbys og Sæbygaards Ejendom. Han har nu med Kongens Bevilling aftinget for den Sag. J. R. 7, 263 b.

— Ligelydende Oprejsningsbreve for Johan Andersen i Nør Vraa og Niels Lødvigsen i Veibye. Udt. i J. R. 7, 264².

— Oprejsningsbrev til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge med Sandemænd Sagen angaaende det for nogen Tid siden stedfundne Drab paa Eske Christensen i Gudom Sogn, der er bleven slaaet ihjel af Laurids Christensen i Kaarsgaard i Thye, som ogsaa er bleven forfulgt for Sagen, men man har ikke kunnet komme til nogen endelig Ende dermed,

¹ Disse Ord maa være oversprungne i Registranten. ² Derefter er tilskrevet med en anden Haand: Disse forskrevne 3 Opreisninger gik først ud anno 1621. 28. Juli. — Brevene ere dog ikke indførte paany under denne Dag.

da der ikke er blevet givet lovligt Varsel i Sagen. J. R. 7, 264.

5. Juni (Antvorskov). Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Johan Rantzau til Randzou har forpligtet sig til at møde her, inden Herredagen har Ende, for at gøre det klart med sine Brødre og Svogre, som endnu er dem imellem. Da Kongen har ladet Befaling udgaa til nogle af sine gode Mænd og Raader om, at de skulle indsigte og adskille dem om alle de mellem dem værende Stridigheder, og da disse straks ville udføre denne Befaling, men Johan Rantzau ikke er mødt, har Kongen, for at alt kan gaa desto rigtigere til, anset det for rigtigt at tilforordne en god Mand til paa Johan Rantzaus Vegne at have Indseende hermed og befaler derfor Hr. Uldrik Sandberg at varetage Johan Rantzaus Sag, medens Stridighederne afhandles, og paa hans Vegne gøre til Ende med de andre Arvinger om det mellem dem uskiftede samt paase, at der kun vederfares ham, hvad ret og billigt er. J. T. 6, 387 b.

6. Juni (Kbhvn.). Oprejsningsbrev for Jens Eriksen, forrige Borgemester i Skelskør, der for nogen Tid siden er bleven dømt til sine 3 Mark for et Træ, som han skal have ladet hugge i afdøde Anders Skram til Gierdrups Skov. Sj. R. 16, 431.

— (**Antvorskov**). Miss. til Sigvert Beck. Da der blandt de Stoddere, som for kort Tid siden blev sendt did, skal findes en Kvinde, som led af Kræft og gik til Bartskeer dermed i Slagelse, og da hendes Husbonde Søfren Jensen i Giersløf nu har begæret, at hun maa blive løsgivet og følge ham, skal Sigvort Beck løsgive Søfren Jensens Hustru og lade ham faa hende med. Sj. T. 21, 415.

— Miss. til Key Rantzau om at forordne Anders Svendsen til Aarsknægt paa Københavns Slot og give ham samme Besolding som andre Aarsknægte. Udt. i Sj. T. 21, 415.

— Miss. til Christoffer Basse om at lade en Fange, Mats Hansen fra Ribe, arbejde lige med andre Fanger paa Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 415.

— Miss. til Bispem i Lund. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Sognemændene i Hørup og Løderup Sogne have suppliceret angaaende Kaldelsen af en Sognepræst i den nu afdøde Sognepræsts Sted. Han skal sørge for,

at der hermed aldeles forholdes efter Ordinansen, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af dem. Sk. T. 4, 279 b.

6. Juni (Antvorskov). Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lade slaa nogle Dyr i Halds Skove og sælge dem til Niels Krag for en rimelig Betaling til hans Søsters Bryllup. Udt. i J. T. 6, 388.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Denne Brevviserske Karen Søfrensdatter har blandt andet berettet, at da hendes Moder blev brændt ved Viborg og Byfogden skulde tage hendes Boslod, har han blandt andet ogsaa taget en hel Hob af Karen Søfrensdatters Gods, som var i Huset hos hendes Moder. Knud Gyldenstjerne skal flittigt undersøge den Sag, hjælpe Karen Søfrensdatter til Rette, hvis hun er kommen til kort, og sørge for, at hun faar det tilbage, der med Urette maatte være frataget hende. J. T. 6, 388.

7. Juni (—). Aab. Brev om, at Jost Høg til Kye, der efter Kongens Bestemmelse skal blive en 5 Aar i Bremen og antage det Præbende i Kapitlet, som Hertug Christian af Brunsvig-Lyneborg, postuleret Biskop til Halberstad, har afstaaet til Kongen, indtil videre maa oppebære 500 Rdlr. in specie aarlig, at betale i 2 Terminer, da han i nogle Aar ikke faar nogen Indkomst af Præbendet. Kongen vil desuden ved første Lejlighed forlene ham med noget gejstligt Gods her i Riget, som maatte blive ledigt. Sj. R. 16, 465. Orig.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot, til Mageskifte for 1 Gaard i Vordingborg Len, som Kongen har ønsket at tilmageskifte sig af ham, og 20 Tdr. 2 Skpr. Korn, som Kongen er bleven ham skyldig paa et andet Mageskifte, har begæret at faa 4 Kronens Gaarde i Snessertorp, i hvilken By Kronen efter hans Beretning kun har disse 4 Gaarde, og hvis Kronen yderligere maatte blive ham noget skyldig, Udlæg derfor i Brøderup By, skal Palli Rosenkrantz med det første erklære sig, om det af Tage Thott begærede Gods kan undværes fra Vordingborg Len, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 415.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at tage saa mange Penge af Lenets [Helsingborg] Indkomst, som han behøver til Forfær-

digelsen af Engelholms Bro, og føre dem til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 279 b.

7. Juni (Antvorskov). Miss. til Kapitlet i Lund. Da Kongen har bevilget, at Fru Berritte Marsvin til Borsøe maa faa noget Lunde Kapitels Gods til Mageskifte, og da Kongen af Kapitlets Erklæring ser, at det kan være tilfreds med det Gods, hun byder til Vederlag, skal Kapitlet med det første bringe Mageskiftet til Afslutning, dog saaledes at baade Kapitlet og Fru Berritte i alle Maader faa Skel og Fyldest. Sk. T. 4, 279 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg Slot, faa 16 Fyrrebjælker, hver 18 sjællandske Al. lang, og 70 Fyrrebjælker, hver 16 Al. lang, til Dronningborg Slots Bygning, naar han sender Skibe efter dem. Sk. T. 4, 280.

— Miss. til Christen Holck. Denne Brevviserske Maren Jensdatter i Neppegaard¹ i Liusgaard Herred har beklaget sig over, at Neppegaard er bleven udlagt til en af Kongens Kaptejner ved Navn Peder Huen, der skal have den for sin Bestilling, og derhos anmodet om, at hun i Stedet for maa faa en Gaard, kaldet Refvel, i Liusgaard Herred, som afdøde Thomas Andersen boede i, og som nu dennes Enke bor i. Saafremt Maren Jensdatter i Venlighed kan udminde Thomas Andersens Enke af Gaarden, bifalder Kongen, at hun maa faa Refvel uden nogen Indfæstning, men hvis hun siden gifter sig, skal der svares tilbørlig Indfæstning deraf. J. T. 6, 388 b.

8. Juni (Kbhvn.). Aab. Brev om, at det grundmurede Hus, som afdøde Niels Sur har ladet opbygge paa Torvet i Slagelse, og som hans Broder Peder Sur nu har arvet, hvilket Hus menes at være bygget for langt ud paa Torvet, maa blive staaende paa den Plads, hvor det nu staar, uden at der skal tages noget af det. Sj. R. 16, 431 b.

— (Antvorskov). Aab. Brev om, at Borchart Meyners, Borger i København, indtil videre maa drage omkring til Forsamlinger og ellers i Købstæderne i Danmark med sine Kramvarer

¹ Nipgaard, Lysgaard H.

og der uhindret sælge de smaa Kramvarer, som han har med at fare. Sj. R. 16, 431 b.

8. Juni (Antvorskov). Aab. Brev om, at denne Brevviser Peder Ibsen har klaget over, at han, der for kort Tid siden har fæstet Kronens Gaard Ulstrup i Løf Herred under Antvorskov Slot, nu bliver tiltalt af Embedsmand paa Kallundborg Slot Steen Brahe til Knudstrups Fuldmægtige for sit Fødested, fordi han er født paa Kronens Gods i Aads Herred under Kallundborg Slot. Det bevilges, at han maa være fri for sit Fødested, saalænge han bliver boende paa Kronens Gods, da baade det Gods, hvorpaa han er født, og det Gods, hvorpaa han nu bor, er Kronens Gods. Sj. R. 16, 432.

— Oprejsningsbrev for Laurits Sørensen i Bierit, der har berettet, at der for en 7 Aar siden er paakommen ham en Ildebrand ved Nattetid, og at hans Nabo Jens Albretsen senere har ført Vidner paa, at Laurits Sørensen skal have beskyldt hans Søn Niels Jensen for at være Skyld i Ildebranden, hvilket Laurits Sørensen dog straks har benægtet, ligesom han endnu højlig benægter, at han ved noget af at have sagt saadanne Ord, skønt Vidnesbyrdene gaa ud paa, at det er sket i deres Ølsmaal og Forsamling. Han er derfor bleven dømt til at bøde sine 3 Mk. for Løgn, men Kongen har nu eftergivet ham denne Sag og givet ham Oprejsning. Sj. R. 16, 432 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Christoffer Galde til Nygaard har begæret 2 Kronens Gaarde i Siolte By i Sneser Sogn i Vordingborg Len til Mageskifte for de 3 Gaarde i Sneser Sogn i Vordingborg Len, nemlig 1 Gaard i Store Røttinge og 2 Gaarde i Even, som Kongen har ønsket at tilmageskifte sig af ham, skal Palli Rosenkrantz erklære sig, om det af Christoffer Galde begærede Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 415 b.

— Miss. til Christoffer Basse og Steen Villumsen om at lade nærværende Kedelsmed arbejde i Smedjen paa Kronborg. Udt. i Sj. T. 21, 416.

— Miss. til Herlof Daa og Axel Urne. Da Fru Hilleborg Gyldenstjerne, Knud Ruds Enke, har berettet, at hun med det første agter at foretage Skifte med sine Børn efter hendes afdøde Husbonde, skulle de ved allerførste Lejlighed overvære Skiftet paa hendes Gaard Vedbyegaard og enten i Mindelighed

eller ved Retten skille dem endeligt ad i alle de Stridigheder, der kunne opstaa ved Skiftet. De skulle give deres Forhandling klarlig beskrevet under deres Haand og Segl. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og alligevel uden Forhaling udføre Kongens Befaling. Sj. T. 21, 416.

8. Juni (Antvorskov). Miss. til Eske Krafse om at være til Stede, naar der skal foretages Skifte mellem Fru Hilleborg Gyldenstjerne og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde paa deres Gaard Vedbyegaard, forestaa Værgemaalet for hende og hendes Datter, Jomfru Anne Rud, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares dem, hvad Lov og Ret er. Sj. T. 21, 417.

— Miss. til Jørgen Grubbe. Naar Skiftet mellem Fru Hilleborg Gyldenstjerne og hendes Børn efter hendes afdøde Husbonde Knud Rud er overstaaet, skal han paatage sig Værgemaalet for hende og hendes Datter og i alle Maader have tilbørligt Tilsyn dermed. Sm. T. 6, 158¹.

— Miss. til Universitetet i København. Da Kongen, der har ladet Brev udgaa om, at ikke alene Kronens, men ogsaa Kapitlets, Universitetets og andre gejstlige Personers Tjenere skulle age Salpeterjord og Materie til de i Draxholm og Kallundborg Len opsatte Salpeterlader, nu har erfaret, at Universitetets Tjenere endnu ikke have efterkommet denne Kongens Befaling, hvorover Kongen forundrer sig ikke saa lidt, befales det Universitetet straks at give dets Tjenere i de to Len Tilhold om at føre Salpeterjord til Laderne lige med Kronens Tjenere, saafremt de ikke ville tiltales af Lensmanden og straffes derfor. Sj. T. 21, 416 b. Orig.² i Konsistoriets Ark. Pk. 145.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Eske Brock til Estrup, Embedsmand paa Dronningborg Slot, maa faa saa mange gullandske Sten paa Gulland, som han

¹ Udenfor er skrevet: Eyler Holchis Skrift. ² Tr.: Rørdam, Kbhvns Universitets Hist. 1537—1621. IV. 693.

maatte behøve til sin foretagne Bygnings Behov, skal han lade Eske Brocks Fuldmægtig faa dem. Sk. T. 4, 280 b.

8. Juni (Antvorskov). Miss. til Hr. Anders Bilde om med det første at indsende Erklæring til Kancelliet, om følgende Gods for Belejligheds Skyld kan undværes fra hans Len [Helsingborg]: Vesbye Hofgaard, 5 Gaarde og 1 Hus i Vesbye, 1 Gaard i Vandemosse¹, Bachegaard, Høygsgaard, Louskouf², 3 Bønder i Høygaard, 3 Bønder i Morup, 4 Bønder i Thorødt³, 3 Bønder i Holtboe, 3 Gaarde i Broche⁴ i Vesbye Sogn, 7 Bønder i Flønderup⁵ i Broubye Sogn, 1 Bonde i Molchesel⁶, 15 Bønder i Sandager i Melbye Sogn og 1 Vejrmølle, som Peder Jensen i Hustoft har i Brug. Sk. T. 4, 280 b.

— Miss. til Christopher Gersdorff. Christen Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, har berettet, at der af Soeby Kirke aarlig svares 2 Ørt. Provstekorn til Silkeborg Slot, hvorfor Lensmanden paa dette Slot aarlig skal gøre Regnskab i Renteriet, og at Christopher Gersdorff nu reterer med dette Korn for omtrent 8 Aar, hvilket Aar efter Aar gøres ham til Mangel i Renteriet. Da Christopher Gersdorff er Kirkeværge for Kirken og aarlig oppebærer dens Korn og Indkomst, skal han nu tilfredsstille Christen Holck for det Korn, han reterer med, og for Fremtiden, saalænge han er Kirkeværge, svare Lensmanden paa Silkeborg tilbørlig Rettighed af Kirken. J. T. 6, 389.

— Miss. til Jens og Anders Bilde om ikke at drage ud af Landet, førend de have gjort Udlæg og Rigtighed med Johan Ruds Arvinger. Udt. i J. T. 6, 389 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Mariager. De skulle lade Peder Pedersen, Ridefoged paa Ringsted Kloster, faa det Børnegods under sit Værgemaal, som arveligen er tilfaldet hans Stifbørn efter deres Fader og findes i Mariager, dog skal han skaffe dem nøjagtigt Bevis for, at han har sat nøjagtigt Loven og Vissen for, at nævnte Børnegods og Arv skal komme Børnene til gode, som det sig bør. De maa heller ikke

¹ Våtamosa, Luggude H. ² Lönskog, samme H. ³ Tjöröd, samme H. ⁴ Bräcke, samme H. ⁵ Flundarp, Brunnby S., Luggude H. ⁶ Mölle-Hessel, samme H.

hindre ham i at sælge den Gaard, som er tilfalden Børnene og hans Hustru, deres Moder, til Gavn for begge Parter. J. T. 6, 389 b.

8. Juni (Antvorskov). Miss. til Ernst Normand. Han skal lade Kongens egen Stald paa Stiernholm, som er meget forfalden, istandsætte efter den af ham til Kancelliet indleverede Fortegnelses Lydelse, dog med den allerringeste Bekostning muligt er. Ligeledes bifalder Kongen, at han igen lader Neder¹ og Biugholm Møller, der efter det til Kancelliet indleverede Tingsvidne ere saa forfaldne, at de snarest muligt maa istandsættes, opbygge og forsyne med Møllestene. Udgiften skal han indføre i sit Regnskab. Han maa for en rimelig Pris sælge de Sten af den gamle Bygning, som Kongen ikke kan bruge, til Kronens Bønder deromkring. J. T. 6, 390.

[Omtr. 8.] **Juni (—).** Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Palle Rosenkrantz til Glimminges Fuldmægtige faa en temmelig Skibsladning Tømmer. Udt. i Sk. T. 4, 284 b.

12. Juni (Frederiksborg). Bestalling for Mads Christensen, Borger i Visby paa Gulland, som Landfoged paa Færøerne. N. R. 4, 75. (Tr.: Norske Rigsregistr. V. 30 ff.).

13. Juni (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage to af Sognepræst i Carlebo Hr. Pouel Olsens Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 417.

— Miss. til Johan Friis om at paatage sig Værgemaallet for Jomfru Sophie Krafse, medens Skiftet efter afdøde Eske Bilde staar paa, hvilket skal begynde den 20. Juni i Odense, paase, at der vederfares hende hvad Ret er ved Skiftet, tage de Lodder til sig, der kan tilfalde hende paa Skiftet, og efter dette overlevere dem til hende. F. T. 3, 523.

— Livsbrev for Niels Rasmussen, Borger i Viborg, hans nuværende Hustru og hans Stifsøn Hans Hansen paa den Kronens Gaard i Albygge i Kalløe Len, som afdøde Hans Søfrensen boede paa, fri for Landgilde, Ægt og Arbejde, saalænge de leve, til Gengæld for, at han til Kronen har afstaaet sin Part i en selvegen Bondegaard i Seiling i Silkeborg

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Nølle. Lensregnskabet viser, at det skal være Neder Mølle.

Len med Skov til 20 Svins Olden, dog skal Kronens Herlighed af Gaarden i Albygge igen falde tilbage til Kronen, naar de tre nævnte Personer ere døde, Niels Rasmussens Bondeejendom i Gaarden hermed uforkrænket. J. R. 7, 264 b. Orig.

13. Juni (Frederiksborg). Miss. til Christen Holck. Da Kongen har forlenet Niels Rasmussen, hans Hustru og Stif søn Hans Hansen for Livstid med Herligheden af en Kronens Gaard i Albye i Kallø Len, hvorimod han til Kronen har afstaaet sin Andel i en Bondegaard i Seilinge i Silkeborg Len med Skov til 20 Svins Olden, skal Christen Holck straks lægge denne Andel under Slottet, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab derfor. Ligeledes skal han snarest tage Skøde af Niels Rasmussen paa Gaarden og lade det blive liggende ved Lenet. J. T. 6, 390 b.

— Miss. til Jesper Grubbe. Kongen har skrevet til Falk Brahe til Orebygaard om at betale eller tilfredsstille Thomas Lorck, Raadmand i København, for de omtrent 1500 Dlr., som han skylder denne. Da Thomas Lorck, saafremt han ikke ved saadant Middel kan komme til sin Betaling, agter at søge den ad Rettens Vej, skal Jesper Grubbe, i Tilfælde af at Thomas Lorck gør Anfordring hos ham derom, uden vidtløftigt Ophold hjælpe ham til Ret, det meste muligt ske kan og bør. Sm. T. 6, 158.

14. Juni (—). Miss. til Falk Brahe. Thomas Lorck, Raadmand i København, har berettet, at Falk Brahe efter et mellem dem sluttet Regnskab skylder ham 1400 Rdlr. for forskellige Varer, som Thomas Lorck har udborget til Falk Brahe, og desuden 90 Dlr., som Thomas Lorck har udlagt for ham til Rubbert Plattenslager, hvilke Penge han ikke har kunnet faa betalt, skønt han ofte har krævet dem, alt til ikke ringe Skade for hans Brug og Næring. Det befales nu Falk Brahe enten straks at betale Thomas Lorck hvad han skylder denne eller ogsaa ved Forlovere eller paa anden Maade tilfredsstille ham, for at der ikke skal tænkes paa andre Midler til at skaffe ham Betaling. Sm. T. 6, 159.

— Miss. til Herlof Daa. Ebbe Munk til Fiellebro, Embedsmand paa Antvorskov, har berettet, at Herlof Daas Søster, Fru Dorrete Daa, Claus Hundermarks Enke, skylder ham 200 Rdlr. med resterende Rente, som er hans Part i et Løfte

for hende til Alexander Raab von Papenheim, Embedsmand over Bradsbjerg Len, hvilken Part han selv har maattet betale. Skønt Fru Dorrete Daa havde forpligtet sig til igen at betale ham Pengene, er det dog endnu ikke sket, og hun har heller ikke holdt Indmanelse, som det burde sig, da han havde forpligtet sig til det, hvis hun viste sig forsømmelig med Betalingen. Da det nu er berettet Ebbe Munk som sikkert, at der hos Herlof Daa tilkommer hende en Gaard, som hun skal beholde paa Livstid, har han anmodet Kongen om en Befaling til Herlof Daa om, at han, saafremt Herlof Daa skal udlægge sin Søster en Gaard paa Livstid, da maa faa denne Gaard, medens hun lever, indtil han enten har faaet sine Penge af hende i en samlet Sum eller har faaet dem ind af Gaardens aarlige Indkomst. Da det kun er rimeligt, at hans Søsters Kreditorer hjælpes til at faa deres Betaling, saalænge hun har Midler til at betale med, skal Herlof Daa, saafremt han skal udlægge sin Søster nogen Gaard, lade Ebbe Munk faa denne Gaard med samme Rettighed som Søsteren, men heller ikke anderledes, og lade ham beholde den, saalænge som hans Søster burde nyde den, saafremt hans Søster da ikke imidlertid betaler Ebbe Munk. Sj. T. 21, 417 b.

14. Juni (Frederiksborg). Forleningsbrev for Bendt Hacksen paa det efter afdøde Christen Ifversen, forhen Fyrbøder i det tyske Kancelli, ledige Vikarie i Aarhus Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 265.

15. Juni (—). Miss. til Moens Gyldenstjerne. Som han af hoføjede Supplikation nærmere vil kunne se, har Byrge Byrgesen i Varberg Len beklaget sig over, at han er bleven udskrevet til Kongens Arbejde, fordi han kom til Varberg Slot og havde et Øg for, som var fordærvet for ham. Moens Gyldenstjerne skal med det første til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig hermed, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 281.

17. Juni (—). Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, om herefter at have Tilsyn med Hospitalet i Odense, saa alt deri gaar som det bør, lade Hospitalsforstanderens Regnskab forhøre i deres egen Nærværelse og i alt have Inspektion med, at Hospitalet og dets Lemmer

vederfares hvad Ret er. Orig. i Landsark. i Odense. F. T. 3, 524.

17. Juni (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Da Kongen om nogen Tid vil begive sig over til Nørrejylland med sit Hof og vil holde sin Hoflejr dér Vinteren over, og da en Del af Hoffet vil blive liggende paa Koldinghus, skal han indrette sin Lejlighed derefter og skaffe godt Forraad af alt det af Spise og andet, som behøves til Kongens Hofholdnings Underhold. Ligeledes skal han skaffe Havre og Rufoder til Kongens egne Heste og give Borgerskabet i Kolding Ordre til, at de skulle indrette deres Lejlighed efter bekvemt at kunne logere Kongens Hoftjenere og deres Folk. J. T. 6, 386.

— Lignende Miss. til Laurids Ebbesen [Skanderborg]. Udt. i J. T. 6, 386.

— Miss. til Torløf Knudsen om enten selv at møde her paa Frederiksborg 14 Dage efter Modtagelsen af dette Brev eller lade sin Fuldmægtig møde for at gøre klart om den Arv, som efter hans Formening er tilfalden ham efter hans Datter, Hofprædikant M. Mads Jensens afdøde Hustru Margrete Torløfsdatter, hvis han da mener, at han efter Loven med Rette kan tilholde sig noget af Arven, og hvis han ikke forinden bliver enig med M. Mads Jensen eller hans Fuldmægtig, saa alt inden den Tid bliver gjort klart med Afkald. J. T. 6, 390 b.

18. Juni (—). Aab. Brev om, at alt, hvad der i København af Folk uden Børn bortgives til de fattige, uhindret skal følge disse. Sj. R. 16, 434. (Tr.: CCD. III. 579 f.).

— Aab. Brev om, at Zirich Foogertz og hans Konsorter i de næste 10 Aar med Waterskibe fra Øster- og Vestersøen maa føre levende Fisk til Købs [? København]. Sj. R. 16, 434. (Tr.: KD. II. 614).

— Miss. til Olluf Rosensparre, Christen Holck og Hr. Anders Bilde. Da Kongen denne Gang paa Grund af anden indfaldende Rigens Nødtørft og Anfordring ikke personlig kan overvære Herredagen i Norge og derfor maa lade Sagerne forhøre af dertil forordnede, skulle de i Forening med Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Befalingsmand paa Ag-

gershus, og Jens Bjelke til Østerraad, Norges Riges Kansler, tage alle de forefaldende Sager for og afsige endelig Dom deri i Overensstemmelse med Norges Riges Lov. Hvis nogle af Undersaatterne besvære sig over Vold og Uret, skulle de modtage deres Supplikation og hjælpe dem til Ret. Sj. T. 21, 419.

18. Juni (Frederiksborg). Miss. til Olluf Rosensparre, Christen Holck og Hr. Anders Bilde, der ere forordnede til at rejse til Norge for at høre Sager og have anmodet om at rejse indenskærs [„inden Scheen“], om, at Kongen tillader dem at drage derop til Lands, dog paa deres egen Bekostning. Sj. T. 21, 418 b.

—¹ Aab. Brev, hvorved Kongen giver Ifver Vind til Grundet Fuldmagt til at tiltale og tage Dom over Gabriel Kruse til Tulsted, Befalingsmand over Stavanger Len, som Kongen har ladet indstævne til den kommende Herredag i Norge angaaende et hollandsk Skib, der for nogen Tid siden er strandet under hans Len, ladet med adskillige Varer, hvoraf han paa egne Vegne har tilforhandlet sig en Del, hvilket efter Kongens Mening strider mod Kongens sidst udgaaede Reces. Sj. R. 16, 433.

— Miss. til Christoffer Basse om at give Skriveren paa Kobbermøllen ved Kronborg Ordre til at lade Jacob Ulfeldt til Urrup, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, faa 5 Skippd. Kobberplader eller Tækkekobber for en rimelig Betaling, naar han sender Bud efter dem. Sj. T. 21, 418 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om med det første at lade undersøge, hvor mange der have lidt Skade ved den sidste Ildebrand i Faaborg, og indsende Beretning derom til Kancelliet med Angivelse af de skadelidtes Navne og Størrelsen af deres Part af Byens aarlige Udgift og Tyngde i Forhold til de ikke skadelidtes. F. T. 3, 524. Orig.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Da Claus Brockenhuus til Fridtsøe har begæret noget Krongods i Nyborg Len, nemlig 10 [Gaarde] og 4 Gadehuse i Gudme By og Sogn, og 1 Gaard,

¹ Brevet er i Sj. R. dateret 18. Maj, men indført mellem Breve af 8. og 18. Juni. 18. Maj er derfor sikkert en Fejlskrift for: 18. Juni, jvfr. ogsaa de to foregaaende Breve.

kaldet Kioldsgaard, i Øfre¹ By og Sogn, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Bolig i Veigstrup By og Sogn, 1 Gaard i Skielle-
rup By og Sogn, 1 Gaard i Flødestrup, 1 Gaard i Rusilde²,
Rulle Mølle, 1 Gaard i Aarslef, 1 Gaard i Skalkendrup, 1
Gaard i Kapdrup³, 1 Gaard og 1 Gadehus i Keisendrup⁴, 1
Gaard i Asmendlef⁵ By og Sogn og 1 Gaard i Kierting i Køl-
strup Sogn af hans Gods, skal Jacob Ulfeldt ved første Løjlig-
hed erklære sig, om Kronens Gods for Belejligheds Skyld og
ellers kan mistes fra Lenet, og om Kronen kan faa Fyldest der-
for i det af Claus Brockenhuus tilbudte Gods, saa Mageskiftet
kan ske uden Skade for Kronen, og indsende Erklæring derom
til Kancelliet. F. T. 3, 524.

18. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt og Hol-
ger Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Borgere,
Bønder og Almue paa Laaland og Falster komme meget
til Agters og geraade i Armod ved deres Seglation og
Skibsfart, idet de, undertiden endog med den største Fare,
overføre deres Varer, hvormed Torvemarkerne skulde og burde
opholdes, til Tyskland, og for Størstepartens Vedkommende kun
føre lidet eller intet med sig tilbage udover Øl. De skulle selv
med Flid undersøge den Sag og med det første indsende udfør-
lig Erklæring derom til Kancelliet; de skulle ogsaa tage de Pri-
villegier for sig, som Borgere og Bønder have angaaende deres
Sejlads, og med Flid gennemse dem, saa Kongen af deres Er-
klæring kan faa Besked derom. F. T. 3, 526.

— Aab. Brev om, at Knud Gyldenstjerne til Aagaard,
Embedsmand paa Bergenhus, maa, saalænge han er i Kon-
gens Bestilling i Norge og indtil videre, være fri for at gøre
Rostjeneste her i Danmark af sit Arvegods her, dog skal han,
hvis der skulde komme nogen Fejde paa, holde og gøre Ros-
tjeneste ligesom andre af Adelen her i Riget. J. R. 7, 266.

— Miss. til Ifver Jul til Villestrup om, at han maa være
forskaanet for Svabesteds Kommission. Udt. i J. T.
6, 391.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Kield Jørgensen,
Borgemester og Tolder i Ribe, nu ønsker at oplade Tolde-

¹ Øvre, Gudme H. ² Rosilde, Vinding H. ³ ? Korkendrup, samme
H. ⁴ Kissendrup, samme H. ⁵ Avnslev, samme H.

riet i Ribe til sin Søn Christoffer Kiildsen, tillader Kongen, at Christoffer Kiildsen maa faa Tolderiet. Albret Skeel skal forordne ham dertil, men forinden tage nøjagtig Borgen af ham for, at han vil forholde sig flittigt og tro i sin Bestilling og aarligt i rette Tid gøre Regnskab for den oppebaarne Told. J. T. 6, 391.

18. Juni (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om straks at lade de Folk fremkomme, som ere forordnede til Københavns og Helsingørs Bygnings Behov. Udt. i J. T. 6, 391 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen. Han skal lade den Mur ved Skanderborg Slot ude ved Søen, som Kongens Ingeniør Abraham de la Haye nu har afstukket, gøre færdig efter Afstikningen. Ovenpaa Fundamentet, som allerede er lagt, skal han yderligere lægge en Rad Kampesten, saa Muren kan blive fri for Sølingen („Syldingen“) af Vandet. Ovenpaa Fundamentet skal Muren opføres 5 Al. høj og 3 Sten tyk, og der skal mures Piller indenfor til at styrke den, saa der bliver 4 Al. mellem hver Pille. Dette Arbejde skal udføres med det første og med saa ringe Bekostning som muligt. J. T. 6, 391 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen sender ham hermed et Antal Kasjakker, der skulle uddeles blandt Soldaterne. Til Kompagniet i Dronningborg Len skal han sende 105 Kasjakker, til Riberhus Len 140 Kasjakker, til Skanderborg Len 134 Kasjakker, til Kalløe og Silkeborg Len 179 Kasjakker, til Bygholms Len 151 Kasjakker, hvilke enhver Kaptejn skal uddele til Soldaterne under sit Kompagni. Han skal tage Betaling derfor af de udskrevne Soldater, der faa dem, i Overensstemmelse med det i Renteriet gjorte Anslag og indlevere de Penge, han faar ind, til Renteriet. J. T. 6, 392.

— Miss. til Kaptejnen i Fyen. Kongen oversender hermed 134 Kasjakker til det fynske Kompagni Knægte, hvilke han skal modtage og siden uddele blandt Soldaterne. Han skal tage Betaling derfor af de udskrevne Soldater, eftersom Kasjakerne ere blevne anslaaede i Renteriet, og indsende Pengene til Renteriet. F. T. 3, 527.

— (**U. St.**). Miss. til Jacob Ulfeldt. Afdøde Mogens Ulfeldt til Sielsøe, forhen Danmarks Riges Admiral, har med Kongens Vidende og Villie og naadigste Anordning for en Tid

lang ladet sin Hustru Fru Anne Munk indsætte paa sin Gaard Sielsøe, i hvilket Fængsel („Custodia“) hun ogsaa har været til hans Dødsdag. Det befales ham som Værge for hans Broders Børn fremdeles at lade Fru Anne Munk forvare i dette Fængsel og ikke i nogen Maade forandre noget deri, da det er Kongens Villie og Anordning. F. T. 3, 540.

19. Juni (Frederiksborg). Gavebrev til Hans Barchman, Snedker, og hans Arvinger paa en Kronens Grund i Hyllerød, der strækker sig 56 Al. i Bredden ud med Gaden, 102 Al. i Længden ud med Grøften ved Vendtsel Kromands Gaard, 60 Al. i Bredden bag ude ad Marken til og 131 Al. i Længden paa den anden Side fra Marken og ud til Gaden ad Slottet til. Han skal være forpligtet til at sætte god og tarvelig Købstadsbygning tækket med Tegl derpaa. Sj. R. 16, 434 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om straks at gøre sig Flid for at faa et Antal Tønder Havre til Købs i Malmøhus Len til saa billig en Pris som muligt og siden sende Havren til Københavns Slot. Han maa endelig give Borgerskabet i Ystad Tilhold om at føre Havre til Københavns Slot og ind for Sundbye Færge, da det er meget magtpaaliggende. Sk. T. 4, 281 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz til Rosenholm og Marqvar Bilde til Hvidkiel, Befalingsmænd paa Odensegaard og Rugaard. Da Gregers Høg til Rørbek har begæret 1 Gaard i Refning, 1 Gaard i Ullerslef og 1 Gaard i Flødstrup i Odensegaards Len af Kronens Gods til Mageskifte for 2 Gaarde i Grindeløs By og Sogn i Odensegaards Len af sit Gods, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 527.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at paatage sig Værge-maalet for Jomfru Anne Urne, medens Skiftet efter hendes afdøde Fader staar paa. Udt. i J. T. 6, 392 b.

— Miss. til Eske Brock og Hr. Jørgen Skeel. De have for nogen Tid siden faaet Ordre til at være til Stede, naar der skal holdes Skifte efter afdøde Hr. Jørgen Urne mellem hans Børn og Arvinger. Da denne Befaling for adskillige Aarsagers Skyld endnu ikke er bleven efterkommet, skulle de nu med det allerførste og inden 1. Aug. indstævne Arvingerne for sig paa et belejligt Sted, enten i Randers eller i Viborg, overvære Skif-

tet, lade enhver vederfares hvad Lov og Ret er og rette sig efter den forrige kongelige Befaling. J. T. 6, 392 b.

19. Juni (Frederiksborg). Miss. til Otte Skeel om at høre Jomfru Ane Rodsteens Værgemaal og Regnskab, naar Palle Rodsteen overleverer Værgemaallet til sin Broder Knud Rodsteen. Udt. i J. T. 6, 392 b.

— Miss. til Knud Rodsteen om at modtage Værgemaallet for Jomfru Anne Rodsteen af sin Broder Palle Rodsteen og paatage sig det. Udt. i J. T. 6, 393.

— Miss. til Kapitlet i Aarhus. Da Laurids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har begæret en halv Gaard i Tening¹ i Saubroe Herred og 1 Ørt. Byg og $\frac{1}{2}$ Ørt. Smør Landgilde af en Gaard i Valdbye² af Kapitlets Gods til Mageskifte, skal Kapitlet ved første Lejlighed erklære sig, om nævnte Gods og Herlighed kan undværes fra Kapitlet, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Laurids Ebbesen tilbørligt Svar. J. T. 6, 393.

20. Juni (—). Miss. til Christian Holck og Hr. Anders Bilde. Da Kongen har forløvet Olluf Rosensparre, Embedsmand paa Dragsholm, at han maa blive hjemme fra den norske Herredag, som han skulde have overværet sammen med dem, skulle de straks begive sig paa Rejsen derop for sammen med Statholderen og Kansleren i Norge at sidde Retterting og rette sig efter Kongens tidligere Befaling. Sj. T. 21, 419.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Sigvort Grubbe. Da Kongen selv vil bruge det Laksefiskeri ved Engelholm, som ligger til Landskrone Hospital, skulle de udlægge Hospitalet Vederlag derfor af det Krongods i Helsingborg Len, som bedst kan undværes fra Lenet, saaledes som det kan være [begge Parter lideligt, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 4, 281 b.

— Forleningsbrev for Jacob Ørn, en af Kongens Musikantere, paa et Vikarie i Roskilde Domkirke, som afdøde Jørgen Busch, Renteriskriver, var forlenet med. Udt. i Sj. R. 16, 447.

— Forleningsbrev for Dr. Matthias Jacobsen, Kon-

¹ Tinning, Sabro H.

² Voldby, Gern H.

gens Hofmedikus, paa det efter afdøde Gregorius Trehof, forrige Kapelmester i Kongens Kantori, ledige Prælatur i Aarhus Domkirke. Naar han ikke længere er i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 266 b.

20. Juni (Frederiksborg). Lignende Forleningsbrev for Anders Friis, Renteriskriver, paa det efter afdøde Hans Mariager, tysk Degn i København, ledige Vikarie i Aarhus Kapitel. Udt. i J. R. 7, 267.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald, Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Laurids Ebbesen [Skanderborg Len] og Fru Dorete Jul, Jørgen Kaas's Enke [Aarhusgaard Len] om at sende al den Rug, som de have i Forraad af Kronens Indkomst, til København. Udt. i J. T. 6, 393 b.

— Miss. til Manderup Parsberg om at modtage Aastrup Len under sit Len [Aalborghus] efter afdøde Frands Rantzau og indtil videre gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Udt. i J. T. 6, 393 b.

21. Juni (—). Miss. til Christoffer Basse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at en Kronens Gaard, kaldet Bendeberg, i Kronborg Len er saa øde og helt forfalden, at man ikke kan faa nogen til at bebo den, skal han med det allerførste lade sætte et Hus derpaa, købe Tømmer dertil til saa billig en Pris som muligt og lade det saaledes lave, at han kan faa en til at bebo og bygge Gaarden og svare Landgilde og anden Herlighed af den. Sj. T. 21, 419 b.

— Miss. til Mogens Pax til Torup og Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland, Embedsmænd paa Roskildegaard og Ringsted Kloster. Da Kongen har begæret 2 Gaarde i Albek¹ paa Møen til Mageskifte af Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, og desuden har bevilget at ville afskifte ham 3 Gaarde i Løfve Herred i Antvorskov Len, den ene i Knudstrup, den anden i Salbjerg² og den tredje i Herslef, og til Vederlag herfor vil udlægge Manderup Parsberg 2 Gaarde i Kierke Hvalsøe og 3 Gaarde i Nørre Hval-

¹ Aalebæk. ² Solbjærg, Løve H.

søe i Volbjerg Herred i Roskildegaaards Len og, hvis det ikke forslaar, yderligere Udlæg i endnu en Gaard i Kierke Hvalsøe, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 420.

21. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev omi, at Byfogden i Varde, saalænge han betjener denne Bestilling eller indtil nærmere Ordre, maa være fritaget for al borgerlig Tyngde i Varde, ligesom hans Formænd have været det, men ikke anderledes. Naar han kommer af med Bestillingen, skal han skatte og skyldte ligesom andre Borgere i Byen. J. R. 7, 267.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at lade en Kvinde faa noget af Hans Munks Gods, der staar under Forsegling i Varde, i Betaling. Udt. i J. T. 6, 393 b.

22. Juni (—). Miss. til Laxmandt Gyldenstjerne og Knudt Grubbe om snarest muligt at begive sig til Skielling Hovedgaard, besigte Bygningen baade paa Borggaarden og paa Ladegaarden, hvorledes Bygningen nu er og hvad nyt der nødvendigvis maa bygges derpaa, give deres Besigtelse beskrevet under deres Haand og Segl og levere Fogden paa Gaarden den, da Moens Krabbe til Rysseholm, der er Værge for sine Brødre, hvem Gaarden tilhører, har anmodet Kongen om en Befaling til gode Mænd om at besigte Gaarden, for at han til sin Tid, naar han skal levere Gaarden fra sig, kan gøre bevisligt for sine Søkende, hvorledes samme Gaard nu er og forefindes, og hvad han har maattet bygge fra ny af derpaa. Sk. T. 4, 282.

23. Juni (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Jørgen Sommer, Hutstufferer i Odense, ikke vil tage Vare paa sit Haandværk og sin Næring, men hendriver sin Tid med Lædiggang, Slemmen og Demmen, skulle de lade ham paagribe og sende ham velforvaret til Tugthuset i København, hvor han indtil videre skal arbejde. F. T. 3, 529.

— **23. Juni (Haderslevhus).** J. R. 7, 272 b, se 23. Aug. 1619.

24. Juni (Frederiksborg). Miss. til Palli Rosenkrantz og Fru Karren Rostrup. Da Hans Lindenov, Embedsmand paa Hammershus, til Vederlag for det Gods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte af ham, har begæret 7 eller 8

Smaagaarde, kaldede Einøe, i Solte Len, skulle de flittigt undersøge dette Gods, erklære sig, om det kan undværes fra Solte Len, og indsende Erklæringen til Kancelliet, for at Kongen deraf kan erfare, hvorledes det forholder sig, og siden nærmere erklære sig. Sj. T. 21, 421.

24. Juni (Frederiksborg). Miss. til Sigvert Grubbe til Hofdal og Peder Basse til Siørup, Embedsmænd paa Malmøhus og paa Stege Slot. Da Kongen til Vederlag for det Gods paa Møen, nemlig 2 Gaarde i Paarlup¹ i Kielbyemagle Sogn, 1 Gaard og 1 Gadehus i Frenderup i Stege Sogn, 1 Gadehus i Nøebølle² og 1 Gaard i Kielbyelille, som han har begæret til Mageskifte af Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, vil udlægge denne følgende Gods i Onse Herred i Landskrone Len i Skaane: 2 Gaarde i Reerslef, 1 Gaard i Nørhvi- dinge, 2 Gaarde i Billinge, 1 Gaard i Gunderød, 1 Gaard i Øslef³, 1 Gaard i Virkie og 4 Fæster i Østerbye, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 423.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Laxmandt Gyldenstjerne til Biersgaard, Landsdommer i Skaane, paa Froste Herred. Han skal svare 100 gode enkede Rigsdlr. uden nogen Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 4, 8—11, 13—14, 16—18]. Sk. R. 4, 134. K.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Tage Thott til Erixholm, paa Sølvitsborg Slot og Len med det derunder lagte Elleholms Len. Han maa til Underhold for sig selv og sine egne Folk oppebære følgende aarlige Genant: 348 Dlr., 5 Læster 3 Pd. Mel, 11½ Læst 4 Pd. 4 Skpr. Byg og Malt, regnet 40 Tdr. paa Læsten, 700 Tdr. Havre, 12 Tdr. 5 Pd. Smør, 9 Spegelaks eller 9 Dlr., 1 Td. saltet Aal, 30½ Ko, 42½ Bolsvin 145½ magert Svin eller 145½ Dlr., 77 Faar, 189 Lam, 307 Gæs, 318 Par Høns. Da Jordebogen heraf ikke formaar at udrede 135 Tdr. Byg, 508 Tdr. Havre, 73 Lam og 72½ Gaas, maa han i Stedet herfor faa

¹ Pollerup. ² Nebbele. ³ Øslev, Onse H.

Smør, hver Td. Smør beregnet til 12 Dlr., hver Td. Byg eller Malt til 1 Dlr., hver Td. Havre til 3 Mk., hvert Lam til 2 Mk. og hver Gaas til 8 Sk. Foruden denne Genant maa han selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaardene. Kongen forbeholder derimod sig selv al den Nytte og Fordel, der kan falde af Laksefiskeriet og Aalefiskeriet i Lenet, hvilke han skal bruge til Bedste for Kronen, dog med den ringest mulige Bekostning. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 135 b. K.

24. Juni (Frederiksborg). Følgebrev for Tage Thott til Erixholm til Bønderne i Sølvitsborg Len. Sk. R. 4, 138 b.

—¹ Miss. til Otte Marsvin og Laxmandt Gyldenstjerne om ved allerførste Lejlighed at overlevere Sølvitsborg Slot med Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, til Tage Thott til Eriksholm, der nu er bleven forlenet med Slottet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give Tage Thott deres Overlevering og Besigtelse klarlig beskrevet under deres Signeter. Sk. T. 4, 284.

— Miss. til Hospitalsforstanderne i Landskrone om at indtage en, ved Navn Gødde Madsen, i Hospitalet og forholde sig med ham som med et af de andre Hospitalslemmer. Udt. i Sk. T. 4, 282 b.

— Miss. til M. Pofvel Mortensen om at lade gøre Anordning om, at de Degnekald, der hidtil have været betjente af Skolens Personer i Trelleborg, men ligge saa nær ved Malmø, at de bekvemt kunne og bør betjenes af Malmø Skoles Personer, herefter blive lagte til Malmø Skole og blive betjente af denne Skoles Personer. Sk. T. 4, 282 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1619 at regne, for Tønne Friis til Hesselagger paa Ørum Slot og Len. Han skal svare 2300 gode enkede Rigsdaler, uden nogensomhelst Afkortning, i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Ørum Len,

¹ I Sk. T. er Brevet kun dateret: Juni.

af Thisted Bispegaards Gods, af det Gods, som afdøde Christen Skeel havde i Pant, og af en Gaard i Ydbye. Han maa selv oppebære al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 8—14, 20]. J. R. 7, 267 b. K.

25. Juni (Frederiksborg). Miss. til Ifver Jul, Otte Skeel, Niels Krag og Jost Friis om at være til Stede ved Skiftet mellem Fru Edel Ulfeldt og Jost og Johan Brockenhuus efter deres afdøde Husbonde og Fader¹ og med det første efterkomme den tidligere til dem udgaaede kongelige Befaling. Udt. i J. T. 6, 393 b.

26. Juni (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Abraham Kruch, Tømmermand, om det Træværk, som det vil blive nødvendigt at tilhugge og opsætte i de to Kobber- og Messingmøller, som Kongen vil have bygget i Helsingborg Len ved Byen Fosebye. Han skal først tilhugge Træværket til Taget paa de to Møller med Bjælker, Sparrer og Lægter, indlægge og forbinde det ind i hinanden, som det sig bør, og gøre det helt færdigt. Ligeledes skal han i Kobbermøllen tilhugge og indsætte 4 Aksler, 4 Møllehjul med Render og andet Tilbehør; de 3 Aksler skulle hver kunne drive 2 Par Bælge og den fjerde Aksel den store Hammer og en dyb Hammer. I Messingmøllen skal han ligeledes lave 4 Aksler med tilhørende Hjul, Render og andet Tilbehør, hvoraf de 3 Aksler hver skulle kunne drive 3 Hamre og den fjerde Aksel 3 Stemper og en Maalmølle. Alt dette Arbejde med alt Tilbehør af Tømmer og Træ, det være sig Døre, Vinder og andet, skal han altsammen lave fuldstændig færdigt paa sin egen Kost og Løn, dog skal Kongen skaffe ham det fornødne Tømmer til Stedet. For Arbejdet skal han ialt have 300 Rdlr., hver beregnet til 80 danske Sk., hvilke skulle betales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 139².

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Martien Raickel, Murermester, om af Grund at opmure

¹ Keld Brockenhuus. ² Derefter er indført Abraham Kruchs Revers af samme Indhold og Dato.

2 Møller, en Kobbermølle og en Messingmølle, ved Fosseby i Helsingborg Len. Kobbermøllen skal være 49 sjællandske Al. lang og 22 Al. bred; Muren i Længden paa den Side, der vender ud til Vandet, og hvorpaa Vandet slaar og hvor Hjulene er, skal være $8\frac{1}{2}$ sjællandske Al. høj uden Fundamentet, og paa den anden Side $6\frac{1}{2}$ Al. høj, med 2 Gavle, der skulle opføres saa højt, som de bør være. Den Mur tværs over for Vandmuren, hvori Akslerne og Hjulene skulle ligge og gaa, skal være lige saa lang som Møllen er, men kun 3 Al. høj. I Kobbermøllen skal der opmures 3 Skorstene, der skulle være 4 Al. vide og 6 Al. lange, hvilke skulle opføres gennem Taget til deres nødvendige Højde. Messingmøllen skal være 30 sjællandske Al. lang og 12 Al. vid; begge Sider af Huset i Længden, baade ud ad til Vandet og den forreste Side, skulle være ligesaa høje som Murene paa Kobbermøllen, og Gavlene ligeledes være ligesaa høje som Gavlene paa Kobbermøllen. Muren tværs over for Vandmuren, hvori Akslerne og Hjulene skulle ligge og gaa, skal være ligesaa lang som Møllen er, men kun 3 Al. høj. Der skal være 3 Skorstene i Messingmøllen, der skulle være 3 Al. vide og 4 Al. lange og føres op igennem Taget. Alt skal opmures af Kampesten med Undtagelse af Skorstenene, der skulle være af Mursten. Han skal selv grave Grundvolden og Fundamentet til Bygningen og lægge det saa fast, som det sig bør, saa Bygningen, der kommer til at staa derpaa, bliver en god og varig Bygning. Han skal ligeledes forsyne Møllerne med de nødvendige Skillerum af samme Materiale og andet Murværk, som gøres nødvendigt i og til Møllerne. Han skal udføre Arbejdet paa egen Kost og Løn baade til sig selv og sine Mursvende, dog vil Kongen lade de Kampesten, der skulle bruges, føre til Stedet og lade dem kløve, ligesom han ogsaa vil skaffe den fornødne Kalk. Martien Raickel skal for hele Arbejdet have 1000 Rdlr., hver beregnet til 80 Sk. dansk, der skulle betaales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 140 b.

26. Juni (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Hr. Laurids Jensen Trane, forhen Sognepræst i Mariager, igen maa

¹ Derefter er indført Martien Raickels Revers af samme Indhold, dat. 27. Juni.

faa et Præstekald her i Riget, naar han lovligen kan blive kaldet dertil efter Ordinansen. J. R. 7, 270.

27. Juni (Frederiksborg). Miss. til Friederik Reedtz om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Mette Lykke, da Falk Lykke til Skougaard, Befalingsmand i Christianopels Len, ved Kongens Bestilling deroppe er forhindret i at forestaa Værgemaalet, og paase, at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. Sj. T. 21, 424 b.

— Miss. til Morten Jensen og Hans Mickelborg¹ om, indtil anden Ordre gives, herefter at betale 3 Arbejdsvognsdrænge, der holdes paa Kronborg Slot, hver 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge og ligeledes at give en Dreng, der er hos Smeden paa Kronborg, 3 Dlr. om Maaneden i Kostpenge, hvilket skal blive dem godtgjort i deres Regnskab. Sj. T. 21, 424 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at bortfæste Teigelstrup Gaard ved Kronborg til den, som vil give mest deraf, ligesom den tidligere har været bortfæstet, og aarlig gøre Regnskab derfor i Renteriet. Sj. T. 21, 425.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Som det af hosføjede Supplikation nærmere vil kunne erfares, har denne Brevviser Bent Hansen beklaget sig over, at han er bleven fængslet og forskudt fra sin Gaard. Kapitlet skal lade undersøge, hvorledes det forholder sig hermed, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden og siden give Bent Hansen tilbørlig Besked. Sk. T. 4, 282 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Knud Gabrielsen. Johan Sparre til Knapstrup, Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot, og Hendrik Gyldenstjerne til Svanholm have berettet, at der paa Svanholm staar 2 Brevskrin under Forsøgling, der vedkomme Fru Elisabet Trolles og Jomfru Ingeborg Bildes Arvinger samtligen. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til snarest muligt at begive sig til Svanholm, aabne Brevskrinene, udtage deraf de Breve, der angaa nævnte Arvinger, og hvortil disse med Rette ere berettigede, levere dem til Arvingerne mod nøjagtig Reversal af disse, ned-

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Mikkelsen.

lægge de andre Breve i Brevskrinene igen og atter forsegle disse. Sk. T. 4, 283.

27. Juni (Frederiksborg). Miss. til Jacob Ulfeldt. Borgemestre og Raad i Nyborg have berettet, at adskillige Haandværksfolk og andre gemene Folk i Nyborg, til stor Skade for Borgerskabet paa dets Næring, med Bøndernes og andre paa Landsbyerne boende Folks Penge opkøbe adskillige Varer paa Skibsbroerne og igen levere dem til de paa Landsbyerne boende Folk; ligesaa at fremmede Humleførere strejfe omkring paa Landsbyerne, hvor de sælge deres Varer i Skæppetal og igen tilkøbe sig andre Varer, saaledes som han nærmere kan se af Borgemestre og Raads hosføjede Supplikation. Det befales ham at have flittigt Tilsyn med, at disse Haandværksfolk ikke købe mere paa Skibsbroen eller andensteds i Nyborg, end de have behov til deres egen Husholdning og kunne købe for deres egne Penge, og siden sælge det. Hvis nogen handler herimod og køber ind for fremmede Penge, skal han lade ham staa tilbørligt til Rette derfor. Ligesaa skal han, hvis han kan træffe fremmede Humleførere, der strejfe omkring paa Landsbyerne, som ovenfor nævnt, lade dem straffe som andre, der bruge Landkøb. F. T. 3, 529.

— Kongelig Stadfæstelse paa en mellem Falk Lykke til Skofgaard, Befalingsmand over Christianopels Len, og hans Søster, Jomfru Mette Lykke, sluttet Kontrakt, dateret Turebygaard 22. Juni 1619, gaaende ud paa, at de i Overværelse af deres Broder, Jørgen Lykke til Østergaard, og Svoger, Frederik Qvitzov til Qvitzouholm, og ved Underhandling af disse ere komne overens om en venlig Afregning og Forligelse angaaende alle de Køb, Skifter, Forløfter, Pengeindtægter og Pengeudgifter og al anden Forhandling af hvad Navn nævnes kan, som de have forrettet for hinanden eller været i for hinanden indtil denne Dag, saaledes at de paa begge Sider give hinanden fuldstændig fri for videre Krav og Eftermaning, saa hverken de eller deres Arvinger efter denne Dag skulle have noget at tale eller fordre derpaa, men alt skal være en evig aftalt Sag, som ikke siden skal komme dem eller deres Arvinger til nogen Skade i nogen Maade. J. R. 7, 270 b.

— Miss. til Mogens Kaas om med det første at lade 100 Læster Kalk føre til Helsingborg, selv fragte Skuder dertil

og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. Udt. i J. T. 6, 393 b.

28. Juni (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Kruse, Sognepræst i Helsingør. Kongen har bragt i Erfaring, at han og Hr. Augustinus Sant, tysk Prædikant paa Kronborg og i Helsingør, skulle være i Strid om deres Tjeneste, idet den ene formener, at den anden griber ind i hans Tjeneste med at døbe Børn, begrave fremmede og udlændiske afdøde Personer og andet mere. For at forekomme den Vidtløftighed, som kunde foraarsages heraf, har Kongen skrevet til Hr. Augustinus, at han skal forholde sig efter sin Bestallings Lydelse og ikke tilholde sig at gøre nogen fremmed, der kommer til Byen, nogen Ligtjeneste. Det forbydes ligeledes M. Hans at gøre Hr. Augustinus noget Indpas i hans Kald eller befatte sig med at gøre nogen af Kongens Krigsfolk paa Befæstningen eller Haandværksfolk, som ere fødte uden Riget og ikke have nedsat sig i Byen, nogen saadan Tjeneste, medmindre Nøden kræver det. Sj. T. 21, 422 b.¹

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at skaffe Jacop van Eys 10 Hjulbøre til at rydde den Plads med, hvorpaa den Kobber- og Messingmølle, der skal opbygges i Helsingborg Len, skal staa. Ligeledes skal han skaffe Jacop van Eys en eller to Kampestenshuggere, der kunne kløve Kampesten til Bygningen, hvis de da ere at faa i hans Len. Sk. T. 4, 283 b.

— Miss. til Thomas Zitzewitz om at paatage sig Værgemaalet for Morten Mogensen Mormands Søn Mogens Mormand, naar hans Fader vil udlægge ham og hans Søskende deres mødrene Arv, tage den Mogens Mormand tilfaldne Part i sin Varetægt, anvende den til hans Gavn og iøvrigt ogsaa i andre Maader paase, at hans Gods ikke forrykkes, og at han ikke kommer til kort, da Mogens Mormand selv har anmodet Kongen om at lade udgaa Ordre til en af sine gode Mænd om at overtage Værgemaalet for ham. Sk. T. 4, 283 b.

29. Juni (Roskildegaard). Miss. til Peder Basse og Palli Rosenkrantz. Da Kongen af deres til Kancelliet indsendte Besigtelse i Anledning af Mageskiftet mellem Kronen og Tage

¹ Tr.: Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 90 f.

Thott, Embedsmand paa Laugholm, om dennes Gods paa Møen og i Vordingborg Len, erfarer, at han bliver Tage Thott 20 Tdr. 2 Skpr. Hartkorn skyldig, til Vederlag for hvilket og for noget andet Gods i Store Røttinge i Vordingborg Len, som Tage Thott har tilhandlet sig af Fru Anne Basse, og som Kongen tidligere har begæret til Mageskifte af hende, Tage Thott begærer 4 Gaarde i Snesetorp¹ i Vordingborg Len og, hvis Kongen derudover maatte blive ham noget skyldig, Udlæg derfor i Brønderup², skulle de besigte og ligne og lægge Godset, saa man en Gang kan komme til Ende med Mageskiftet. Sj. T. 21, 425.

Juni (Frederiksborg). Miss. til Tage Thott Ottesen. Kongen har tidligere ladet udgaa Brev til afdøde Otte Lindenov til Borrebye om, at Elias Slechting, der forestaar Bjærgværket i Blekinge, for aarlig Landgilde maa nyde en af Kronens Gaarde lige ved Bjærgværket, og at Bønderne deromkring, dog for Betaling, skulle tilføre ham et Antal Læs Hø. Det befales nu Tage Thott at lade ham faa en saadan Bondegaard, mod at han svarer Tage Thott den aarlige Landgilde, som denne skal give til Kronen af Gaarden, derimod maa Elias Slechting indtil videre være forskaanet for Ægt, Arbejde og anden Tynge af Gaarden. Endvidere skal Tage Thott give de nærmest omkring Bjærgværket boende Bønder Ordre til, at de aarlig skulle tilføre Elias Slechting 100 Læs Hø, hvilke han maa købe af dem til en rimelig Pris. Sk. T. 4, 284.

1. Juli (Valsbøl)³. Bestalling for Kaptejn Edvart Christiin som Direktør, Angiver og Raadfører i den ostindiske Handel, hvor og naar Kongen og det ostindiske Kompagni befaler ham. Da han i sin udgivne edelige Revers har forpligtet sig til i alle Maader at være Kongen og hans Riger tro og ramme deres Gavn, har Kongen nu, fra dette Brevs Dato at regne, bevilget ham 800 Dlr. i aarlig Løn, 200 Dlr. at betale hvert Fjerdingaar. Han skal deraf underholde sig paa

¹ Sneseretorp. Baarse H. ² Brøderup, samme H. ³ Da Kongen den 1. Juli ikke var i Valsbøl, maa enten Datoen eller Dateringsstedet være forkert. Det rimeligste er vistnok, at Datoen er urigtig, maaske skal den være 1. Sept. eller 1. Okt.

sin egen Bekostning, undtagen naar han bruges udenfor Riget. Sj. R. 16, 435 b.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Universitetet og Borgemestre og Raad i København. Kongen har bragt i Erfaring, at en af Borgerne i København, som er en af Kirkeværgerne for Vor Frue Kirke, allerede skal have en anselig Sum af Kirkens Restance hos sig i Forvaltning, hvorfor han endnu ikke har gjort Kirken rigtigt Regnskab. Da det tilkommer dem at forordne Kirkeværger og igen at afsætte dem, hvis de ikke ere vederhæftige eller dygtige, befales det dem nu straks paa Kirkens Vegne at forhøre vedkommende Kirkeværges Regnskab og paase, at Kirken faar hvad Ret er, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. De skulle føre flittigt Tilsyn med, at Kirkens Restance aarlig bliver leveret Kirken, med Undtagelse af det, der kan bevises at blive staaende hos Bønderne, og ligesaa med de Breve, der lyde paa Kirkens Penge, som blive udsatte hos solide Borgere. Med Hensyn til Kirkeværgerne skal det herefter være saaledes, at den ene af dem ikke uden den andens Vidende maa udsætte noget af Kirkens Penge, ej heller befatte sig med at sælge Begravelser eller at foretage Bygninger, for at de begge kunne vide Besked om Kirkens Lejlighed og i Forening være ansvarlige. Sj. T. 21, 425 b¹.

— Forordning om, at Svin og Grise skulle være ringede. Sj. T. 21, 428. K. Orig. (Tr.: CCD. III. 580 f.).

— Miss. til Lensmændene i Danmark om at lade ovenstaaende Forordning forkynde i deres Len og paase, at den bliver overholdt. — Postscriptum: Ligeledes sendes dem til Forkyndelse og Efterkommelse følgende trykte Forordninger: 1 om Mindreaarige; 2 om Værger; 3 om Rigens Ret; 4 om Velkom til Bryllupper; 5 om Øksne. Sj. T. 21, 428.

— Forordning om Udførsel af Græsøksne og Fæ. Sj. T. 21, 430. (Tr.: CCD. III. 581 f.).

— Forordning om Mindreaarige og Forpligtelser, som ere imod Loven. Sj. T. 21, 430 b. (Tr.: CCD. III. 585 ff.).

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. I. 410 f.

1. Juli (Kbhvn.). Forordning om, for hvor høj Gælds-
sag Rigens Dele maa rejses. Sj. T. 21, 429 b. (Tr.: CCD.
III. 587 f.).

— Forordning om Velkom til Adelens Bryllupper.
Sj. T. 21, 432 b. (Tr.: CCD. III. 582 f.).

— Forordning om Salg af umyndige Børns Gods til
Betaling af disses Gæld. Sj. T. 21, 428 b. (Tr.: CCD.
III. 583 f.).

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Hr. Albert Skeel til
Fusingøe, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, har
begæret 9 [Gaarde] i Bierregrav By og Sogn og 1 Gaard i
Aulum¹ By og Sogn i Liung Herred i Dronningborg Len, der
tilhøre Maribo Kloster, til Mageskifte, skal Palli Rosenkrantz
med det første erklære sig, om dette Gods kan undværes fra
Maribo Kloster, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T.
21, 433.

— Miss. til Otte Marsvin. Da Hr. Anders Sinklar til
Sinklarsholm, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, har begæret en
Præstegaard i Gomløse By i Gønge Herred til Mageskifte for
1 Gaard i Jordbye² i Annekssoget, skal Otte Marsvin erklære
sig, om nævnte Præstegaard kan mistes fra Lenet for Belej-
ligheds Skyld, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T.
4, 285.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Tage Thott Ottesen. Da
Kongen har bragt i Erfaring, at der paa forskellige Steder i
Skaane er anlagt smaa Skvatmøller til Formaling af Mel og
Malt, hvilke Skvatmøller ere til ikke ringe Fortrængsel og Af-
bræk for de sædvanlige Møller, der fra Arilds Tid af have sva-
ret Landgilde og Mølleskyld, skulle de med det første i egen
Person undersøge, hvoraf og hvor vidt saadan Misbrug med disse
Skvatmøller er kommen og hvad Skade der kan forventes deraf,
og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 4, 285.

— Miss. til Bispen, Rektor og Konrektor i Odense. Kongen
har til Guds Æres Forfremmelse og sine Undersaatters Gavn
besluttet at anlægge Kollegier og mindre Akademier ved Stifts-
skolerne her i Riget, for at Ungdommen siden med desto større

¹ Aalum, Sønderlyng H. ² Føjlskrift for Sørby.

Frugt og Gavn kan være i Stand til at besøge den høje Skole og Universitetet. For at Ungdommen med desto større Gavn kan forfremmes til disse Kollegier, har Kongen ligeledes anset det for gavnligt at have Indseende med, at det, der kan findes at være til Forbedring for Skolerne, efterhaanden bliver stillet i Værk. Da en saadan Forandring dog snarere kan frembringe Konfusion end noget frugtbart, skulle de straks uden Forsømmelse tage den latinske og græske Grammatik for af de bedste Autorer, der have skrevet derom, og sammenskrive det saa kompendiøst som muligt og saa vidt muligt læmpe sig efter de Eksempler („Exemplaria“), der allerede bruges i Skolerne. Ligeledes skulle de forfatte Vocabularia, Colloquia, Phrases og saadanne Bøger, som ere læmpede efter Lektierne og efter hinanden indbyrdes. De skulle heri raadføre sig med M. Povel Mortensen, Superintendent, og M. Jens Deinissen, Professor, og siden oversende Kongen Bøgerne, for at Kongen kan lade raadslaa videre derom. F. T. 3, 530. Orig. i Landsark. i Odense¹.

2. Juli (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe og Bispen i Lund. Baade af Sigvort Grubbes og af Sognepræsten i Lyderup² og Hørup M. Bertels Beretning har Kongen erfaret den af nogle af nævnte Præsts Tilhørere og nogle Præster der i Egnen udviste Modvillighed og begaaede Forseelse. Sigvort Grubbe skal derfor, saafremt Præsterne have forset sig og det nøjagtigt kan bevises, i Forening med M. Pouel Mortensen, Superintendent i Lunde Stift, indstævne Præsterne for sig og dømme om deres Forseelse. De Bønder i Sognene, der have været Ophav til saadan Modvillighed, skal han ligeledes lade tiltale og straffe. Sk. T. 4, 285 b.

— (**Antvorskov**)³. Miss. til Universitetet i København om, at M. Niels Foss, der i nogle Aar har studeret udenlands for Kongens Penge, endnu et Aars Tid maa nyde disse til sine Studiers Fortsættelse. Orig. i Konsistoriets Arkiv. Pk. 38. Sj. T. 21, 426 b.

¹ Tr.: Gjellerup, Jens Dinesen Jersin S. 242.

² Løderup, Ingel-

stad H. ³ I Sj. T. er Brevet dateret 1. Juli 1619, Kolding, hvilket ikke kan være rigtigt, da Kongen den 1. Juli ikke var i Kolding.

8. Juli (Ophusum). Miss. til Mogens Kaas om straks efter Modtagelsen af dette Brev at begive sig med 5 Kompagnier jydskes Soldater under den Kommando, som her er nærmest for Haanden, hid til Bredsted, hvor det ny Land er begyndt at inddiges; han skal her nærmere faa Kongens Vilje at vide. Da de to koldinghusiske og det ribeske Kompagni ere nærmest ved Haanden, skal han straks begive sig paa Vejen med disse 3 Kompagnier og lade de 2 andre Kompagnier følge efter; disse skulle dog ikke være af dem, der sidst have været forskrevne i Kongens Bestilling. Han skal gøre sig den største Flid for at være her saa snart som muligt, da det er Kongen storligen magtpaaliggende. J. T. 6, 395.

10. Juli (Kolding). Miss. til Dr. Casper¹ om straks uden Forsømmelse at forfatte Enchiridion logicum og Logicam rhetoricam, physicam, ethicam og metaphysicam, saa de i Kollegierne og Stiftsskolerne, hvor Kongen vil lade dem forordne, kunne læses med Udbytte for Børnene og Tilhørerne. Sj. T. 21, 426 b.

14. Juli (Rensborg). Miss. til Ifver Jul og Otte Brahe Pedersen. Paa den sidst paa Antvorskov holdte Herredag blev en mellem Godske Rantzau til Trørborg paa den ene og nogle af dennes egne Bønder paa den anden Side oprettet Kontrakt underdømt af Kongen og Danmarks Riges Raad, særlig fordi der i Kontrakten har været indført en af hans Bønder, som var afgaaet ved Døden, førend Kontrakten blev besluttet og skreven. Kongen har nu ladet Godske Rantzau stævne i Rette til den første almindelige Herredag, som bliver berammet her i Riget, for denne i Retten fremlagte urigtige Kontrakt, og Godske Rantzau har derefter til sin Undskyldning anmodet om, at der maa blive tilforordnet nogle gode Mænd til at kalde følgende Personer, Hr. Mikkell Andersen, Guds Ords Tjener til Doestorp, Peder Nielsen, Foged til Balum, og Peder Tøgesen, Herredsfoged i Loe Herred, der have været Underhandlere ved Handelen mellem ham og hans Bønder sammen med Hr. Ebbe Lauridsen, forhen Guds Ords Tjener til Visbye, som siden er død, for sig og udspørge dem om Kontraktens og Un-

¹ Caspar Bartholin.

derhandlingens Lejlighed og Vilkaar, hvem der har skrevet den, hvorledes det er gaaet til dermed, og om de vide eller kunne eragte, at Godske Rantzau har vidst noget om, at den afdøde Person er bleven indført i Kontrakten. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til snarest at begive sig til et belejligt Sted, indstævne de ovennævnte tre Personer, der have været Underhandlere, for sig og udspørge dem om Kontraktens Forløb, hvem der har givet Aarsag til den, hvem der har skrevet den, om de Bønder, der ere indførte i den, selv have været til Stede eller have givet Fuldmagt til de tilstedeværende, om den afdøde Bonde med Godske Rantzaus Vidende er bleven indført i Kontrakten, og om al anden Lejlighed, som de kunne eragte for nødvendig til Sagens grundige Opklaring. De skulle give det, som de erfare, beskrevet under deres Signeter og indsende det til Kancelliet. Kongen sender dem Godske Rantzaus Supplikation, hvoraf de maaske kunne have nogen Underretning. J. T. 6, 394.

27. Juli (U. St.). Miss. til Hr. Albret Skeel om at give Ordre til, at de paa Sild lave saa mange Halmreb, som de kunne, til en rimelig Pris. Udt. i J. T. 6, 398 b.

30. Juli (Hatstedkog). Miss. til Marquard Jørgensen Angel, Husfoged til Svabested, om at lade skære nogle Bregner i Skovene og udføre dem til det ny Værk. Udt. i J. T. 6, 395.

4. Aug. (Paa det ny Værk ved Brødsted). Miss. til Hr. Albret Skeel om at gøre den Anordning paa Ameren, at Fogden der paa Landet lader lave saa mange Straareb og Halm-simer, som de kunne overkomme, og leverer dem til en rimelig Pris. Udt. i J. T. 6, 395 b.

5. Aug. (—). Miss. til Jørgen Brahe. Det er blevet berettet Kongen, at 3 Møller i hans Len [Hagenskov], nemlig Hagenskov Mølle, Kaals Mølle og Strandmøllen ved Assens, skulle være meget brøstfældige paa Bygningen og mangle Sten. Det befales ham i den Anledning at lade Møllerne i disse Møller faa nødtørftigt Bygningstømmer i Kronens Skove, saa Møllerne igen kunne blive istandsatte, og købe de manglende Sten til den billigst mulige Pris, saa Møllerne kunne svare deres Landgilde og ikke skulle kunne undskylde sig med Møllernes Bygfældighed og Mangel paa Sten, naar de komme til at restere

med noget af den aarlige Afgift. Den Udgift, han faar, skal han indføre i Regnskabet. F. T. 3, 531.

5. Aug. (Paa det ny Værk ved Bredsted). Miss. til Hans Oldeland. Som han af hosføjede Supplikation nærmere kan erfare, har denne Brevviser, Jens Olsen i Dreby, beklaget sig over, at Hans Oldeland besværer ham imod Billighed, idet han uden Dom og Ret vil fratage ham et helt Aars Grøde, som efter Hans Oldelands eget Syn skal være takseret til 80 Dlr. Hans Oldeland skal ved første Lejlighed erklære sig herom til Kongen, og det forbydes ham at forurette eller besvære Bonden imod Lov og Billighed og uden foregaaende Dom, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af Bonden. F. T. 3, 532.

6. Aug. (—). Miss. til Mogens Pax til Torup og Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland, Embedsmænd paa Roskildegaard og Ringsted Kloster. Da Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kongens Kansler, har begæret 4 Gaarde, 1 Halvgaard og de dertil hørende Gadehuse i Taaderup i Skiellebjerg Sogn i Løf Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Bildsøe, 1 Gaard i Hiøng og 1 Gaard i Dalbye i Løf Herred, skulle de med det første undersøge, om det af Christian Friis begærede Gods kan undværes fra Antvorskov Kloster og, hvis saa er, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 433 b.

— Miss. til Marqvar Bilde og Jørgen Brahe. Da Fru Sophie Belov til Boltinggaard, Christen Thotts Enke, har begæret 1 Hospitalsgaard i Ringe Sogn i Fyen, kaldet Lingberig¹, til Mageskifte for 1 Gaard i Fangel By og Sogn i Fyen af hendes Jordegods, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. F. T. 3, 533.

7. Aug. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz, Lensmand paa Vordingborg Slot, om Forholdsregler ved Vordingborg Færgested for at hindre Pestens Udbredelse. Sj. T. 21, 434 b. (Tr.: CCD. III. 588 f.).

— Miss. til Olluf Rosensparre om at give Bønderne i sit Len [Dragsholm] Ordre til hver at fremage 1 Læst Kalk

¹ Lombjærg, Gudme H.

fra Sundby Færge til Frederiksborg Slot, naar de blive tilsagte dertil, og paase, at ingen bliver forskaanet derfor. Sj. T. 21, 435 b.

8. Aug. (Brødsted). Miss. til Sigverdt Beck. Kongen har bragt i Erfaring, at nogle Bønder paa Vejen mellem Næstved og Antvorskov Slot have overfaldet to af Kongens Tjenere, den ene en Edelknabe, den anden Kongens Smed, trakteret dem helt ilde og tilføjet dem store Hug og Slag. Da en af Sigverdt Becks Bønder skal have været med hertil, skal han lade denne Bonde fængsle, indtil Ridefogeden paa Antvorskov Slot, der har faaet Ordre til at forfølge Sagen, har ført denne til Ende. Sj. T. 21, 435 b.

— Miss. til Rentemestrene om at forskrive en Del Tagsten fra Emden til Bygningen paa Antvorskov Slot, at losse for Korsør. Ebbe Munk til Fiellebrou, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har faaet Ordre til at tilsende dem en Fortegnelse over, hvor mange Sten der behøves. Sj. T. 21, 436.

— Miss. til Ebbe Munk. Da han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med det Beriderhus, som skal opsættes paa Antvorskov Slot, befales det ham at ordne det saaledes, at Spæret bliver indfattet med Bjælkerne paa nævnte Stald og intet Loft lagt derpaa. Han skal straks lade begynde at hugge paa Beriderhuset, og der maa gives saa meget mere for hver Binding, som det er højere end Stalden. For Opmuringen af Stalden maa der gives Muremesteren ligesaa meget for Opmuringen af hver Tav, som det er brugeligt allevegne i Landet. De til Huset nødvendige Tagsten skulle Rentemestrene forskrive fra Emden, at indføre for Korsør, hvorfor han med det første skal lade dem vide, hvor mange Sten der behøves, for at Rentemestrene i Tide kunne bestille dem. Grundvolden til den ene Side af den Stald, som nu opbygges, skal graves af Kronens Bønder og siden lægges paa Dagløn af Muremesteren, („siden paa dagløn formedelst murmester leggis“), saa den kan have god Bestand. Da det er berettet Kongen, at nogle Bønder have overfaldet en af Kongens Edelknaber og Kongens Smed paa Alfarvej, skal han give Ridefogden i Lenet Tilhold om at forfølge Bønderne, tage Dom i Sagen og lade ske Eksekution derefter. Kongen har skrevet til Rentemester Sigvert Beck til Førsløf og til Borkert Rud om at anholde to af deres

Bønder, der have været med til Overfaldet, indtil Sagens Uddrag. Sj. T. 21, 436.

12. Aug. (Bredsted). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Hr. Gert Rantzau har begæret en Otting Jord i Høigsbroe i Hveding Sogn i Haderslevhus Len, der hører til Ribe Hospital, til Mageskifte for en Gaard eller et Bol i Asted¹ i Kong Sogn i Vester Herred, skal han erklære sig, om nævnte Otting Jord kan undværes fra Hospitalet. Udt. i J. T. 6, 395.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da Hr. Giert Rantzau til Breidenborg, Statholder i Hertugdømmerne, har begæret noget Kronens Gods, nemlig 2 [Gaarde] i Heedeagger i Herning Sogn med et Stykke Eng, som tidligere ved Lov og Ret er vunden dertil fra Friherren², 4 halve Boliger i He[r]ningbye, 1 Gaard i Lunden³ i Gylderup Sogn og 1 Gadehus i Sunds By og Sogn i Hammerumb Herred og Nørgaard i Hommelung Sogn i Skodborg Herred, til Mageskifte for noget af sit Jordegods i Lundesnæs Len, nemlig 1 Gaard i Skiern By og Sogn, 1 Gaard i Handbiere, 1 Gaard i Bølling By og Sogn, 1 Gaard i Fasterkier, 1 Gaard i Lille Aller⁴ i Vordgaard Sogn, 1 Gaard i Nauver By og Sogn i Hierrum Herred, 1 Gaard i Vemb By og Sogn, 1 Gadehus i Skloekebye⁵ i Giøring Sogn i Skodborg Herred og 2 Gaarde i Ofvehald i Ikast Sogn, skal han med det første erklære sig, om Krongodset kan undværes fra Lenet, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 395 b.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at erklære sig, om et Bol i Giesing By og Sogn i Hald Herred, som Hr. Giert Rantzau begærer til Mageskifte, kan undværes fra Lenet [Kalø]. Udt. i J. T. 6, 396 b.

16. Aug. (Antvorskov). Miss. til Key Rantzau [Kbhvns Len], Mogens Pax [Roskildegaard Len], Axel Urne [Ringsted Kloster] og Ebbe Munk [Antvorskov Kloster] om hver straks at købe 20 staldfærdige Øksne, som ere tjenlige til at sætte paa Foder, og sende Øksnene til København inden Mikkelsdag. Sj. T. 21, 437.

¹ Aasted, Kvang S., V. Horne H. ² Siegfried Reinschatt. ³ Gelleruplund, Hammerum H. ⁴ Lille Allegaard, Bølling H. ⁵ Slyk, Hjerm H.

16. Aug. (Antvorskov). Miss. til nogle af Lensmændene om at sende Lam og Gæs til Proviantskrивereren i København, Lammene til St. Bartholomæi Dag [24. Aug.], Gæssene til Mikkelsdag. Hvad der ikke kan faas af Lenenes Indkomst, skulle de købe for en rimelig Betaling, saa det fulde Tal leveres til den fastsatte Tid. — Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 200 Lam og 200 Gæs; Mogens Pax [Roskilde Len] 200 Lam og 200 Gæs; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 300 Lam; Peder Basse [Møen] 300 Lam. Sj. T. 21, 437.

— (**Haderslevhus**). Miss. til Thomas Noll. Da Ofve Gjedde til Tommerup er uden Riget i Kongens Bestilling og hans Søster, Jomfru Sitsel Gjedde, behøver en Væрге til at forestaa Værgemaalet for hende i hans Sted, skal Thomas Noll med det allerførste overtage Værgemaalet for hende. Sj. T. 21, 437 b.

— Miss. til Knudt Grubbe og Laxmandt Gyldenstjerne. Da Kongen har befalet Thomas Noll til Mageløe at skulle paa-tage sig Værgemaalet for Jomfru Sidselle Gjedde, medens hendes Broder Ofve Gjedde, der efter Loven er hendes rette Væрге, er uden Riget i Kongens Bestilling, skulle de med det allerførste overlevere Værgemaalet til Thomas Noll og under deres Haand og Segl give ham beskrevet, hvad der bliver overleveret ham, for at han desto rigtigere siden igen kan levere Værgemaalet fra sig. Sk. T. 4, 286.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at begive sig til Kongen. Han skal forbyde, at nogen, der kommer fra Aarhus, maa komme ind der i Byen [Skanderborg]. Udt. i J. T. 6, 396 b.

19. Aug. (Koldinghus). Mageskifte mellem Tagge Thott til Eggidt, Embedsmand paa Laugholm, og Kronen. Sj. R. 16, 436. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Grubbe, Jørgen Grubbe og Peder Basse. Da Fiskeriet ved Malmø, Gud være lovet, forbedres saaledes, at der skal være god Forhaabning om, at ikke alene Indbyggerne i Malmø, men ogsaa andre af Kongens Undersaatte kunne søge deres Fordel og Næring der, skulle de lade saadant tilkendegive overalt i deres Len, hvor der er Fiskere, og tilraade dem at begive sig derhen paa Fiskeri med deres Skuder og Fiskeskibe. Sm. T. 6, 160.

— Miss. til Gude Galde og Jørgen Ernst Worm. For nogen

Tid siden have de faaet skriftlig Befaling til paa Frederik Buddes Vegne at være til Stede ved Skiftet efter hans afdøde Moder, Fru Sidsel Biørn, og tage den Lod, der kan tilfalde ham efter hende, til sig til Bedste for hans Kreditorer. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at de ere blevne enige med de andre medinteresserede Medarvinger om at foretage Skiftet snaarest muligt, skulle de i Forvejen meddele alle dem, der ved Rigens Ret ere indførte i den Part, der med Rette kan tilfalde Frederik Budde efter Fru Sidsel Biørn, hvornaar Skiftet skal staa, for at de enten selv kunne møde eller kunne sende Fuldmægtige, hvis de have noget at indsigte deri. J. T. 6, 396 b.

20. Aug. (Nygaard). Aab. Brev om, at Rasmus Pandesvend skal tage Vare paa den ny Dyrehave mellem København og Frederiksborg. Han skal have flittigt Tilsyn med Gærderne og Lukkelseerne omkring Dyrehaven og straks, naar der ved et Tilfælde sker Bræk eller Skade derpaa, i Tide underrette Kongens Befalingsmand paa Frederiksborg derom, saa det straks kan blive repareret. Han skal passe paa, at intet fremmed Fæ, hvad Navn det end kan have, kommer ind i Dyrehaven, og han maa selv heller ikke have noget Slags Fæ gaaende i den. Om Vinteren skal han passe paa, at der ikke spildes noget af det Foder, som bliver indført til Dyrene. Naar der om Sommeren indslaaes noget af Kongens eget Kvæg og Foler i Dyrehaven, skal han tage et rigtigt Register paa, hvor meget der kommer ind af hver Slags, og naar noget deraf bliver sygt eller mangelagtigt, straks melde det paa Slottet. Han maa intet Fæ indtage i Dyrehaven, medmindre Kongen selv eller Lensmanden paa Frederiksborg giver ham Ordre dertil. Han skal passe paa, at ingen løber omkring i Dyrehaven uden de, der gaa deres Gang langs ad den ny Vej. Alle, der efter gammel Sædvane tage deres Vej der igennem eller understaa sig til at plukke Nødder, Bær eller andet, skal han føre til Slottet, hvor de skulle straffes med Taarn eller anden saadan Straf af Fogden. De Svin, Faar og andet Smaakvæg, der vende sig over Gærderne ind i Dyrehaven, skal han lade drive til Faurholms Ladegaard, hvor de straks skulle modtages af Fogden. Han skal fra dette Brevs Dato at regne have N¹ Rdlr. i aarlig Løn, en sædvanlig

¹ Der er ladt Plads aaben til Tallet.

Hofklædning og N¹ Rdlr. om Maanednen i Kostpenge og fri Ildebrændsel af fornede Træer, der falde i Dyrehaven, efter Udvisning af Skovrideren eller Slotsfogden. Sj. R. 16, 443.

20. Aug. (Nygaard). Aab. Brev til Menigmand, som bygge og bo omkring Frederiksborg og den store ny Dyrehave paa Kronborg og Frederiksborg Len, om Forbud mod at vandre gennem Vange, Kobler eller Dyrehave ved Frederiksborg. Sj. R. 16, 444. (Tr.: CCD. III. 589 f.).

— Miss. til Christoffer Basse om at lade den ovenstaaende Forordning læse og forkynde paa Tinge og paa Kirkestævne i Frederiksborg og Kronborg Len og paase dens Overholdelse. Saafremt nogen gør sig skyldig i Overtrædelse af den, skal han lade vedkommende straffe med Taarnet, Hesten eller anden saadan Straf. Sj. T. 21, 439.

— Miss. til Peder Basse om at lægge noget Gods paa Møen, nemlig 2 Gaarde i Vestud, 1 Gaard i Nordbyvester, 1 Gaard i Nyborge Mark, 1 Gaard med Skov til 20 Svins Olden og 1 Gadehus i Pollerup, samt en Part i 1 Gaard i Salte By ved Salte Slot, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot, ind under Stege Len, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Sj. T. 21, 439 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz om at lægge 9 Gaarde i Store Røttinge i Borse Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tage Thott til Egede, ind under Vordingborg Slot, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af dem. Sj. T. 21, 437 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har handlet med Otte Brahe Pedersen, Embedsmand paa Koldinghus, om, at han til Byggeriet paa Laugholm Slot skal overlade Kongen 100,000 Mursten til en Pris af 5 Rdlr. Tusindet, skulle Rentemestrene betale Otte Brahe 5 Rdlr. for hvert Tusinde, efterhaanden som Befalingsmanden paa Laugholm Slot lader Stenene affordre fra Otte Brahes Gaarde i Halland. Sj. T. 21, 438.

— Miss. til Key Rantzau om ved nogle Bodsted Skuder at lade de 500 Læs Ved og det Hjultømmer, som staar ved

¹ Der er ladt Plads aaben til Tallet.

Bodsted, og som Tage Thott, Embedsmand paa Laugholm Slot, efter Kongens Ordre har ladet føre did, føre til Københavns Slot ved første Lejlighed. Sj. T. 21, 439.

20. Aug. (Nygaard). Miss. til Holger Rosenkrantz om at skaffe Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot, en halv Snes Skuder af dem, der have hjemme i Halmstad, til at hente Kalk i Mariager Fjord. Han skal betale Skuderne sædvanlig Fragt. Sk. T. 4, 286 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne om at lade de paa hosføjede Fortegnelse opførte Borgere i Hobro, som desværre have lidt stor Skade ved Ildebrand, være fri for Skat og Tyngte i 3 Aar. — Fortegnelse paa alle de Borgere, hvis Gaarde ere afbrændte i de 3 Brande: I den første Brand 1616: Anders Jensen, Christen Lauridsen, Niels Lauridsen, Oluf Nielsen, Søfren Christensen og Christen Bystrup. — I den anden Brand 1618: Tord Kielsen, Karen Knudsdatter, Mette Pallis, Mikkell Skrædder, Christen Pallesen, Lille Christen Deegen, Christen Andersen, Peder Skomager, Niels Pouelsen, Mogens Storm, Christen Pouelsen, Søfren Christensen, Tord Jensen, Niels Lauridsen, Peder Kierketorp, Las Dal og Pouel Svend. — I den tredje Brand 1619: Niels Lauridsen, Anders Jensen, Christen Skriver, Las Dal, Niels Toberup, Søfren Toberup, Mads Mortensen, Morten Karlbye, Gamle Christen Deegen, Lille Christen Deegen, Store Anders Andersen, Jiens Mikkelsen, Jiens Fisker, Søfren Mikkelsen Skomager og Christen Søfrensen. J. T. 6, 397.

— Miss. til Jens Mogensen og Ernst Normand. Da Laurids Ebbesen har begæret en Aarhus Kapitel tilhørende Halvgaard i Tinding i Saubro Herred med Herligheden og 1 Bol i Volbye By og Sogn, hvori han selv har Herligheden, medens der svares 1 Ørt. Byg og 1 Otting Smør til Aarhus Domkirke, og 1 Kirkebol i Faystrup i Lading Sogn, der skylder 14 Sk. dansk til Kongen og 9 Skpr. Byg til Kirken, der fremdeles skal beholde denne Afgift, til Mageskifte for 1 Gaard i Vorid i Temb Sogn og yderligere Udlæg andensteds, hvis den ikke kan forslaa, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Udt. i J. T. 6, 401 b.

— Aab. Brev til Adølen, Kapitlets og de gejstliges Bønder i Skanderborg og Aakiærd Len, at de ikke maa drage

til Aarhus for nogen Undskyldning, saalænge Sygdommen dér varer. Udt. i J. R. 7, 272 b.

21. Aug. (Koldinghus). Miss. til Tage Thott Ottesen. Naar Otte Brahe til Krogholm, Befalingsmand paa Koldinghus, sender sin Fuldmægtig til ham, skal han paa Kongens Vegne lade denne faa en Skibsladning gode brugelige Egeplanker, 9 eller 10 Al. lange, da Kongen vil bruge dem til sit eget Arbejde. Sk. T. 4, 286 b.

22. Aug. (Haderslevhus). Miss. til Christoffer Basse [Frederiksborg Len] og Key Rantzau [Københavns Len]. Da Kongen har befalet sin Jæger Osvoldt at lade nogle Hjorte fange i deres Len og siden indsætte dem i den ny Dyrehave, skulle de, naar han henvender sig til dem med dette Brev, skaffe ham de nødvendige Folk til at fange Hjortene og de nødvendige Heste og Vogne til at fremføre dem. — Postscriptum [i Brevet til Key Rantzau]: Han skal lade den ny Vang ved Raade¹ slaa, hvis den ikke allerede er slaaet, og lade Høet føre til Ybstrup. Sj. T. 21, 440.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne om, at han af Bønderne i sit Len [Varberg] maa oppebære Penge i Stedet for deres Smørlandgilde, 20 Rdlr. for hver Td. Smør. Udt. i Sk. T. 4, 286 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus] om at rette sig efter at have nogen Havre i Forraad, saaledes som han plejer at have, saa Kongen kan faa den til sit Behov, naar han faar nærmere Tilsigelse. Sk. T. 4, 287.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Det er berettet Kongen, at der er nogen Misforstaaelse mellem en af Kaptejnerne i Varberg Len, ved Navn Jacob Pedersen, og hans Løjtnant, fordi Løjtnanten tilholder sig en Gaard, som er meget bedre end den Gaard, som er udvist til Kaptejnen, hvilken Udvisning, som det er berettet Kongen, skal være sket lige i Begyndelsen, da Forordningen om Knægte at holde blev udstedt. Den nuværende Kaptejns Formand skal ogsaa have talt paa denne Sag, da han mente, at Kaptejnen burde have den bedste Gaard, men siden har han og Løjtnanten selv sluttet en Kon-

¹ ? Raadvad, Sockkelunds H.

trakt om, at Løjtnanten skulde beholde den bedste Gaard, fordi Kaptejnen og Løjtnanten skulle have vidst Tys med hinanden. Anders Sinklar skal ved første Lejlighed med Flid undersøge, hvorledes det er gaaet til, at Kaptejnen ikke har faaet den bedste Gaard, og hvorfor Kaptejnen ved Kontrakt har undt Løjtnanten den, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. Sk. T. 4, 287.

22. Aug. (Haderslevhus). Bestalling for Jacob Pedersen som Kaptejn i Anders Niensens Sted over den ene Del Bønderknægte, som ere udskrevne til Soldater i Nørrehalland i Varberg Len. Han skal, fra Paaskedag 1618 at regne, have 100 Rdlr. i Løn og en Bondegaard, uden Afgift, Ægt, Arbejde og anden Tyng. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 26. Juni 1615, naar undtages, at der ikke nævnes noget om Besoldingen til Løjtnanten]. Sk. R. 4, 143 b.

— Miss. til Fru Sophie Brahe om at komme til Skanderborg 14 Dage før Mikkelsdag. Udt. i J. T. 6, 397 b.

— Miss. til Laurids Ebbesen om at skaffe Adam Hartmand, Fuglefænger, hvad der gøres fornødent til Vogelherden. Udt. i J. T. 6, 397 b.

— Miss. til M. Ifver Ifversen om efter Recessen lovligt at kalde Hr. Jens Olufsen Ribber, forhen Sognepræst til Hundsebye Sogn paa Laaland, til et Kald i Ribe Stift, naar der bliver et ledigt. Udt. i J. T. 6, 397 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Kolding. Hans Ifversen, Borger i Kolding, har berettet, at han for kort Tid siden af afdøde Hans Andersen Dansk's Arvinger har købt Halvparten af et Stykke Jord ved den ny By, hvori Borgemestre og Raad nu gøre ham Indpas, skønt der, efter hans Beretning, efter Hans Andersen Dansk skal findes nøjagtigt Skøde og Forvaring paa Jorden som fri Ejendomsjord. De skulle udførligt erklære sig til Kongen om, hvorledes det hænger sammen med denne Sag og hvorfor de gøre ham Indpas, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 6, 398.

— Miss. til Otte Brahe og M. Ifver Ifversen. Da det er berettet Kongen, at Nye Kirke i Nørvangs Herred i Koldinghus Len, særlig Taarnet og Spiret, er meget bygfældig, og at Kirken ikke har den Formue, at den kan blive istandsat alene ved sin egen Indkomst, skulle de ved første Lejlighed i Forening

undersøge Kirkens Bygfældighed og hvor stor Bekostning der nødvendigt maa medgaa til Istandsættelsen, ligesaa hvilke Kirker dér omkring der have saadan Formue, at de kunne komme Nye Kirke til Hjælp, og hvor meget enhver Kirke uden Besværing kan bidrage, og siden erklære sig til Kongen derom. J. T. 6, 398.

23. Aug. (Haderslevhus). Kvittansiarum til Christoffer Gjøe til Gundersleholm, Befalingsmand over Mandal, Nedenes og Liste Len i Norge, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Tryggevelde Len fra 1. Maj 1614 til 1. Maj 1619, og af Høygstrup Len fra 3. Juni 1617, da Høygstrupgaard blev lagt ind under Tryggevelde Len, til 1. Maj 1619, for Stiftets Indkomst, for de oppebaarne Pengeskatter og Kirkepenge og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 16, 445.

—¹ Kvittansiarum til Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Skivehus Len fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1619, for den til Mortensdag 1618 oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 272 b.

— Kvittansiarum til Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Befalingsmand paa Bergenhus, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vestervig Klosters Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1618, for Kronens og Vestervig Kirkes Parter af Korn-tienden, for de i samme Tidsrum oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 273 b.

24. Aug. (Valsbøl). Miss. til Hr. Detlef Rantzau om at købe Citroner og Lambretsnødder i Hamborg. Udt. i J. T. 6, 398 b.

25. Aug. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om snarest at sende 6 Tdr. Rønnebær til Frederiksborg og ligesaa de

¹ Brevet har i Registranten oprindelig været dateret København, den 1. Juni 1619; København er siden rettet til Haderslevhus og 1. til 23., men man har glemt at rette Juni til August. Brevet er indført mellem Brev af 20. Aug. og den følgende Kvittansiarum til Knud Gyldenstjerne.

to Hunde, som Davidt von Augsburg havde at afrette. Udt. i Sk. T. 4, 287 b.

25. Aug. (Valsbøl). Miss. til Tage Thott. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til, saa vidt det med Lov og Ret kan ske, at være Jomfru Ane Venstermand beforderlig, saa hun kan faa det, som hendes afdøde Broder Jørgen Venstermand, der har forestaaet Værgemaalet for hende, er bleven hende skyldig. Da Tage Thott nu paa hendes Vegne har taget den Gaard i Landskrone, som tilhørte Jørgen Venstermand, men denne Gaard ikke er hende synderlig nyttig og kun kan indbringe hende en saare ringe Ting, skal han, da hun ikke har nogen anden af sin Slægt eller sine Venner saa nær til Stede, saafremt ingen anden er fremkommen og har bevist at have bedre Rettighed til Gaarden og der heller ikke fremkommer nogen med det første, lade nogle Borgere i Landskrone vurdere Gaarden, hvor meget den kan være værd, og siden sælge den. De Penge, han faar ind, skal han paa en Ret sætte paa Rente hos sikre Folk og udtage Stævning til den førstkommende Herredag, om ikke disse Penge som Børnepenget bør følge Jomfru Ane Venstermand fremfor nogen anden. Da der i samme Gaard skal staa adskilligt Løsøre af Guld, Sølv, Bo, Boskab og andet under Forsegling og Jomfru Ane Venstermand efter sin Beretning ikke kan komme til sin Betaling i Gaarden alene, skal han ogsaa lade det nævnte Løsøre vurdere, siden sælge det og forholde sig med de Penge, der komme ind derfor, ligesom med de Penge, der komme ind for Gaarden, saa hun deraf kan faa hvad der efter lovligt Bevis kan tilkomme hende. Sk. T. 4, 287 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at sende nogle Paahøns fra Antvorskov til Frederiksborg. Udt. i Sj. T. 21, 440 b.

— Miss. til Raadet i Sjælland og Skaane om at være i Kolding førstkommende 12. Sept. Udt. i Sj. T. 21, 441 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Otte Pors, Søn af Claus Pors, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 440 b.

26. Aug. (—). Miss. til Mogens Kaas. Da der er Mangel paa Kalk paa Frederiksborg, skal han sende nogle Skuder derhen med Kalk. Naar Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laholm, henvender sig til ham om Kalk og sen-

der Skuder derefter, skal han skaffe ham Kalk til den Bygning, som skal foretages paa Laholm. Endvidere skal han skaffe Borgemestre og Raad i Helsingør Kalk til den Mur, som skal opføres omkring Byen, naar de anmode ham derom. J. T. 6, 398 b.

26. Aug. (Roskilde). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Ofve og Rønnov Bilde i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 440 b.

27. Aug. (Valsbøl). Miss. til Bartolomeius Haagensen om at skaffe Salpetersyderen i Helsingborg Len de Kedler, han behøver. Udt. i Sj. T. 21, 441.

— Miss. til Rentemestrene. Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at han for nogle Aar siden har ladet nogle Møller i sit Len, der vare bygfældige, nemlig den røde Mølle, den Mølle straks derved, Fos¹ Mølle, Herritsvad Mølle og Toersbro² Mølle, istandsætte og anvendt stor Bekostning derpaa efter Granskningens og Tingsvidners Lydelse. Da denne Bekostning er gjort ham til Mangel i Renteriet, har han nu anmodet om, at den maa blive ham godtgjort. Kongen har bevilget dette og befaler Rentemestrene at godtgøre ham Bekostningen. Orig. Sj. T. 21, 441.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om for en rimelig Pris at købe saa mange Møllestene, som behøves til Foes Mølle og Herridsvads Klosters Mølle, og indføre Betalingen for dem i sit Regnskab. Sk. T. 4, 288.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da der til den ostindiske Handel, som Kongen for nogen Tid siden har begyndt paa til Gavn for sine Riger og Lande og sine Undersaatter, endnu behøves en stor Sum Penge, saafremt Handelen skal have Fremgang, skal han forestille de Adelige, der til førstkommende St. Mauritii Dag [22. Sept.] samles i Viborg, dette og paa Kongens Vegne anmode dem om at kontribuere noget til den ostindiske Handel, eftersom enhver selv synes, i Betragtning af, at det med Guds Hjælp kan komme dem selv til største Nytte. Han skal ogsaa anmode de Adelige om at bevilge, at deres

¹ Forse Mølle, Albo H. ² Torsbro Mølle, Gyngø H.

Bønder maa gøre deres Vogne vide, ligesom Adelen i de andre Lande har bevilget. J. T. 6, 399.

28. Aug. (Valsbøl). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en af Sognepræst i Ølgoed Hr. Hans Søfrensens Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 441 b.

29. Aug. (—). Miss. til Raadet i Jylland om at være i Kolding den 12. Sept. Udt. i Sj. T. 21, 441 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Albert Skeel, Eske Brock, Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz, som vare Kommissarier i Husum. Udt. i Sj. T. 21, 441 b.

Miss. til Eiler Urne om i Ebbe Munks Sted sammen med Frederik Reedtz at forhøre Borgemestre og Raads Regnskaber i Slagelse, Korsør og Skelskør. Udt. i Sj. T. 21, 441 b.

— Miss. til Sigvert Beck og Christoffer Urne om at levere Anne Markusdatter 100 Stykker Sardug¹ og 100 Stykker Boltelærred mere til Kongens Behov, end hun tidligere har haft Kongens Bevilling paa. Udt. i Sj. T. 21, 441 b.

— Miss. til Ebbe Munk om, indtil videre, aarlig at lade Kronens Bønder i Store Fullede, Udbye, Bregninge og Fylledtslef² Sogne i Kallundborg Len og Kronens Bønder i Bierrebye i Svallerup Sogn i samme Len faa samme Hjælp til Ildebrændsel og anden Nødtørft i Hellebyvor³ Skov i Sæbygaards Len og i Ørebø⁴ og Sandlige⁵ i Antvorskov Len, som andre Kronens Bønder i Kallundborg Len faa. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Skovene til Korsør Slot efterhaanden forhugges og forringes meget, skal Vindstrup Skov i Antvorskov Len komme Korsør Skov til Hjælp, saa begge Skovene kunne forskaanes saa meget som muligt og ikke skulle blive forhuggede til Upligt. Sj. T. 21, 442.

— (**Roskilde**). Miss. til Knud Grubbe om at avisere Adelen under den skaanske Fane om, at Tage Thott Ottesen skal være dens Ritmester. Udt. i Sk. T. 4, 288 b.

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Haardug. ² Følleslev, Skippinge H.

³ Hallebyore, Løve H.

⁴ Orebo Skov, Stenlille Sogn, Merløse H.

⁵ Sandlyng Skov, samme S. og H.

29. Aug. (Roskilde). Miss. til Tage Thott Ottesen om at avisere Adelen under den hallandske Fane om, at Tage Thott Andersen skal være dens Ritmester. Udt. i Sk. T. 4, 288 b.

30. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Skovene til Kallundborg Slot og i Kallundborg Len efterhaanden ere blevne meget forringede og forhuggede, saa de i Længden ikke uden største Fordærv kunne taale saadan Skovhugst, for at skaane Skovene saa meget som muligt, har bevilget, at Store Fullede, Udbye, Bregninge og Fylledtslef Sogne og Kronens Bønder i Bierrebye i Svallerup Sogn i Kallundborg Len, der ingen Hjælp faa af Kallundborg Skove, indtil videre maa faa samme Hjælp til Ildebrændsel og anden Nødtørf af Hallebyuhre Skov i Sæbygaards Len og af Øreboe og Sandlige Skove i Antvorskov Len, som der bevilges andre Kronens Tjenere i Kallundborg Len. Lensmanden i Antvorskov og Sæbygaards Len skal anvise Bønderne Hjælpen af Skovene. Sj. R. 16, 446 b.

— Miss. til Knud Urne, Laurits Grubbe, Holger Bilde og Palli Rosenkrantz paa Vordingborg om at være til Stede ved Skiftet mellem Fru Karrin Gyldenstjerne og hendes Søn Christoffer Lindenov efter hendes Husbonde Godske Lindenov og enten forlige dem i Mindelighed om de Stridigheder, der maatte opstaa, eller skille dem ad ved Dom og Ret. Udt. i Sj. T. 21, 442 b.

— Miss. til Holger Lindenov om at være Væрге for Christoffer Lindenov, medens Skiftet efter dennes Fader Goske Lindenov staar paa. Udt. i Sj. T. 21, 442 b.

31. Aug. (Valsbøl). Aab. Brev om, at Johan Villumsen, Borgemester i Helsingør, og hans Konsorter, Islandsfarere, for denne ene Gang maa lade deres fjerde Skib, som kommer fra Island, uden nogen Opskibning sejle andre Steder hen for at sælge deres Gods, dog skal deres fjerde Skib først sejle derhen, hvor Kongens Forordning paabyder. Sj. R. 16, 446.

2. Sept. (—). Miss. til Christoffer Basse. Han har indberettet, at en af Skarpretterens Svende i Helsingør har ihjelslaaet den anden Svend, og derhos anmodet om, at Byfogden i Helsingør maa tage den Sag for sig og dømme i den.

Kongen bevilger dette og befaler Christoffer Basse at give Byfogden Ordre til at rette sig derefter. Sj. T. 21, 443 b.

7. Sept. (Valsbøl). Miss. til Hr. Christian Friis. Da Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Befalingsmand paa Aggershus Slot, har berettet, at han i nogle Punkter, Aggershus Len vedrørende, har at besvære sig over Envold Kruse til Hiermisleufgaard, Embedsmand paa Trankier Slot, saaledes som Christian Friis nærmere kan se af det indlagte, skal Christian Friis foreholde Envold Kruse, at han skal erklære sig herpaa i Kolding, og siden tilstille Kongen hans Erklæring. Sj. T. 21, 443 b.

10. Sept. (—). Miss. til Envold Kruse. Af indlagte vil han nærmere kunne erfare, hvad Hans Jancke, Borger i Kalmar i Sverrig, har at klage over ham. Han skal straks sende Kongen en Erklæring herom med Hans Jancke, saa Kongen noksom deraf kan erfare al Lejligheden. F. T. 3, 533.

13. Sept. (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har sluttet Akkord med Jokim Langemake, Borger i København, om, at han skal levere Kongen 200 Skippd. dansker Jærn, 110 Skippd. krakausk Bly og 200 Centner Salpeter i København, hvert Skippd. Jærn, københavnsk Vægt, for 11 Rdlr., hvert Skippd. Bly for 10 Rdlr. og hvert Centner Salpeter for 26 Rdlr. Naar Jokim Langemake leverer Varerne, skulle de betale ham herefter. Sj. T. 21, 444. Orig.

15. Sept. (—). Miss. til Otte Marsvin. Han har indberettet, at Bygningen paa Kirken i Christianstad ingen videre Fremgang kan faa i Aar paa Grund af den store Sygdom, som grasserer dér, og at han har talt med den Bygmester, som har Kontrakt om Opførelsen af Christianopol Kirke, om ogsaa at gøre Bygningen paa Christianstads Kirke færdig, da M. David, med hvem der var sluttet Kontrakt om dette Arbejde, er død. Da Sygdommen grasserer saa stærkt i Christianstad, finder Kongen det raadeligst, at Byggeriet standses en Tid. Hvad Bygmesteren angaar, tillader Kongen, at M. Davids Hustru slutter Kontrakt med hvem hun vil om Kirkens Fuldendelse, da M. Davids Arvinger efter den mellem ham og Kongen sluttede Kontrakt ere forpligtede til at gøre Bygningen færdig. Kongen bevilger hans Begæring om at maatte drage over

til Jylland en Tid, dog skal han ordne alt saaledes, at intet i Lenet bliver forsømt i hans Fraværelse. Sk. T. 4, 290 b.

15. Sept. (Valsbøl). Miss. til Envold Kruse. Da Kongen har bevilget, at denne Brevviser Hans Janicke, Borger i Calmar i Sverrig, uhindret igen maa faa sit Skib, som forrige Aar strandede der under Langeland, skal Envold Kruse straks uden al Forhaling lade Hans Janicke faa Skibet med alt Tilbehør, saaledes som det forefandtes, da det strandede, med Takkel, Tov, Ankere og alt andet af hvad Navn nævnes kan samt det deri værende Gods, dog skulle de, der have bjærget Skibet, have deres Bjærgeløn. Han skal paase, at Hans Janicke ikke bliver besværet over Billighed med Bjærgeløn, og at han heller ikke i anden Maade bliver molesteret med nogen Pengeudgift. F. T. 3, 534.

16. Sept. (—). Aab. Brev om, at Lorentz Schviss, Borger i Amsterdam, for Betaling maa tilhandle sig 2500 Fod gullandske Sten af Kongens Undersaatte paa Gulland og toldfrit lade dem udføre derfra til Holland gennem Øresund. Sk. R. 4, 143 b.

17. Sept. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i Ystad. Som han af den hosføjede Supplikation nærmere vil kunne erfare, har denne Brevviser Hans Visker, Borger i Flensborg, berettet, at der er nogen Trætte mellem ham og Anne Kochens, Borgerske i Ystad, der tidligere har boet i Flensborg, angaaende noget Hvede og Rug, hvormed han for lang Tid siden har forstrakt hende, men som hun endnu ikke har betalt ham for. Da Hans Visker har begæret, at han maa blive hjulpen til Ret uden lang Proces og Rettergang, befales det dem uden nogen Dilation at lade ham vederfares, hvad Lov og Ret er, naar han besøger dem med dette Brev. Sk. T. 4, 289.

18. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at skaffe Kongens Svoger Markgreve Georg Vilhelm af Brandenburgs Falkefænger Hendrik Laurentz 5 Falke, hvor de kunne faa dem for det billigste Køb, og føre Bekostningen til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 444 b.

— Forleningsbrev for Jørgen Vind til Grundet, kongelig Sekretær, paa det efter afdøde Claus Meckelburg ledige Præbende og Vikarie i Lund. Naar han ikke er forhindret i

Kongens daglige Tjeneste, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 144.

19. Sept. (Valsbøl). Pasbrev for N. N., der med Kongens Skib N skal sejle til Christianstads Len i Skaane for at indtage det Tømmer, som er hugget til Feltlader, og føre det til København. Lensmanden skal skaffe Skipperen Folk, der kunne hjælpe til med at inlade Tømmeret i Skibet. Sk. R. 4, 144 b.

— Miss. til Otte Marsvin om, at han snarest og inden Vinter skal lade det Tømmer, som er hugget til Feltlader i Villands Herred i hans Len, føre ned til de Steder, hvor Skibene bekvemmest kunne indtage det. Naar Tømmeret er ført ned, skal han meddele det til Sten Villomsen, Embedsmand paa Bremerholm, saa han kan sende Skibe efter det. Sk. T. 4, 289 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om, at han i Vinter, naar det er godt Føre, skal lade det Tømmer, som er hugget til Feltlader ved Herridsvad Kloster i hans Len, føre ned til de Steder, hvor Skibene til Foraaret bekvemmest kunne indtage det. Naar Tømmeret er ført ned, skal han meddele det til Sten Villomsen, Embedsmand paa Bremerholm, saa han kan sende Skibe efter det. Sk. T. 4, 290.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar. Da Kongen har befalet Tage Thott Ottesen, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, at være Ritmester for den skaanske Fane og Tage Thott Andersen, Embedsmand paa Laugholm Slot, at være Ritmester for den hallandske Fane, skulle de tilkendegive de Adelige, der ride under disse Faner, dette, at de herefter kunne holde dem for deres Ritmestre. Sk. T. 4, 289.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade de to Personer, der sidde anholdte i Halmstad, fordi de have slaaet falsk Mønt, tiltale, tage Dom over dem og forholde sig efter Dommens Indhold. Sk. T. 4, 289 b.

— Miss. til Hr. Giert Rantzau og Otte Brahe Pedersen. Hertug Frederik, Arving til Norge etc., Kongens Frænde, har begæret, at han til Magelæg maa faa 3 Bol i Aabenraa Len, som Kommissærerne paa Kommissionsdagen have fradømt ham, og tilbudt at ville udlægge ligesaa god Ejendom igen til Kongens Hus Svabested, hvilken Begæring Kongen har bevilget, da Bolene ligge til Hertugens Ladegaard. De skulle der-

for ved første Lejlighed begive sig til de Steder, som efter den af Kommissærerne paa begge Sider gjorde Afsked skulle udlægges til Svabested, og paase, at Kronen i alle Maader faar Fyldest efter Afskeden. J. T. 6, 399.

19. Sept. (Valsbøl). Aab. Brev om, at Borgerskabet i Aalborg Købstad maa drive deres sædvanlige Handel i Egnen om Thisted og Fegesund. J. R. 7, 274¹. (Tr.: CCD. III. 590). Jvfr. 7. Jan. 1620.

— Forleningsbrev for Jacob Jensen, Renteskriver, paa det efter afdøde Claus Meckelborg ledige Kannikedømme i Aarhus Domkirke. Udt. i J. R. 7, 275.

21. Sept. (Brunsbüttel). Miss. til Sigvord Grubbe og Otte Marsvin. Da Kongen har bevilget Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, at han ved Mageskifte maa tilforhandle sig en Præstegaard i Gumbløse, skulle de ved første Lejlighed besigte nævnte Præstegaard og det, han vil udlægge til Vederlag derfor, og bringe Mageskiftet til Ende. Sk. T. 4, 290.

— Følgebrev for Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm til Bønderne i Landskrone Len. Sk. R. 4, 145.

— Miss. til Otte Skeel og Hans Dyre. Jørgen Arenfeldt til Vordgaard har anmodet Kongen om at beskikke to gode Mænd til at overslaa hans umyndige Søskenes Kornskyld med anden Landgilde og vis aarlig Indkomst og anslaa det i Penge, for at han kan vide, hvad han aarlig skal give dem for hver Tønde Korn, da det vil være gavnligt baade for ham og hans umyndige Søsken. Det befales dem i den Anledning at mødes paa et belejligt Sted ved første Lejlighed, gøre et Overslag over, hvad Jørgen Arenfeldts umyndige Søsken bør have for Kornskyld, Landgilde og vis aarlig Indkomst af ham, saalænge han forestaar deres Værgemaal, anslaa det i Penge saa retfærdigt som muligt, saa ingen af Parterne kommer til kort, og give deres Overslag og Anslaaelse beskrevet under deres Signeter. J. T. 6, 400.

22. Sept. (—) Miss. til Fru Sophie Brahe om at give

¹ Udenfor er skrevet: Dette brev er in Octobri maanet anno 1620 igien leverit udi K. M. cantzelii.

Bønderne i Vestervig Len Tilhold om at hjælpe Bønderne i Ørum Len med at føre Planker og Tømmer til Løgstør. Udt. i J. T. 6, 399 b.

22. Sept. (Brunsbüttel). Miss. til Manderup Parsberg om at lade fragte Skibe til det Tømmer, som er ført til Løgstør, og lade det føre til København. Udt. i J. T. 6, 399 b.

— (**Crempe**). Miss. til Palle Rosenkrantz om at give den Skytte i hans Len [Vordingborg], som har fanget de Ænder og Svaner, Ordre til selv at fremføre dem til Frederiksborg Slot med det allerførste og paase, at de ikke komme til Skade. Sj. T. 21, 444 b.

— Miss. til Tønne Friis om med det første at lade Hilderslef og Kaastrup Kirker i hans Len restavrere, hvilke Kirker Mogens Kaas til Støfringgaard, Embedsmand i Mariager Kloster, har faaet Ordre¹ til at istandsætte, da han var Lensmand paa [Ørum Slot], og af Mogens Kaas modtage de Penge og det Tømmer, Kalk og Sten, som er i Behold hos ham og er købt til Bygningen. Endvidere skal han indkræve det, der af Stifterne skal kontribueres til Kirkernes Bygning, og iøvrigt med Hensyn til Byggeriet rette sig efter Kongens tidligere Skrivelse til Mogens Kaas. Han skal med det første lade de Planker og det Tømmer, som ligger i hans Len, føre ned til Løgstør. Kongen har bestemt, at Bønderne i Vestervig Len skulle hjælpe Bønderne i Ørum Len med at føre Tømmeret derved. J. T. 6, 400.

23. Sept. (Koldinghus). Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen bevilger herved, at han, indtil anden Ordre gives, selv maa oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst til Herridsvad Klosters Len, ligesom han nyder det af Helsingborg Len, hvilket skal blive iagttaget i Rentekammeret. Sk. T. 4, 290 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz og Axel Urne. Da Friederik Reedtz til Tygistrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har begæret en Kronens Gaard, kaldet Sandlyuegaard², i Vinlose Herred i Antvorskov Len til Mageskifte for 1 Gaard i Kelleklint i Kallundborg Len og, hvis den ikke beløber sig til saa

¹ 14. April 1618.

² Sandlynggaard, Merløse H.

meget som Kronens Gaard, da yderligere Udlæg i en ham tilhørende Gaard i Giøstinge i Ringsted Len og en ham tilhørende Gaard i Uglestrup i Roskilde Len, skulle de ved første Løjlighed undersøge, om Kronens Gaard kan undværes fra Lenet, og hvis saa er, besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 442 b.

23. Sept. (Koldinghus). Miss. til Jacob Ulfeldt. Det er berettet Kongen, at Horne Degnekald i hans Len [Nyborg] skal være lagt til Skolen i Faaborg, men uanset det og en kongelig Forordning af 1567¹ skal nævnte Degnekald ikke betjenes af Skolens Personer. Jacob Ulfeldt skal undersøge Sagen og rette sig efter Ordinansen og det nævnte Mandat, saafremt han ikke har anden særlig Aarsag, hvorom han, hvis saa er, med det første skal indsende Erklæring til Kancelliet. F. T. 3, 534.

— Miss. til Envold Kruse. Det er berettet Kongen, at Degnekaldet i Tullebølle² Sogn paa Langeland af Superintendenten og Provsten er henlagt til Underhold for en Hører i Lavensköbing paa Langeland og det i Henhold til en kongelig Forordning af 1578³, og at der nu er indsat en Smed i dette Kald. Det befales ham at rette sig efter Ordinansen og det nævnte Mandat og at fjærne Smeden fra Kaldet, medmindre denne kan have det med Hørerens Minde og aarligt vil tilfredsstille Hørerens tilbørligt derfor. F. T. 3, 535.

30. Sept. (Valsbøl). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Ifver Christoffersen, Indvaaner i Køge, paa Kronens Part af Korntienden af Seder Sogn i Biefverskov Herred, hvoraf der aarlig skal svares 2 Pd. Rug, 2 Pd. Byg og 2 Tdr. Havre i Afgift. Udt. i Tb. S. 16.

1. Okt. (—). Miss. til Key Rantzau om straks af de Køer, som staar paa Ibstrup Ladegaard, at sende dem, der ere gode og malke godt, til Frederiksborg Slot; de andre, der enten slet ikke dur eller kun meget lidt, skal han straks lade slagte til Underhold for Folkene paa Bremerholm. I de til Frederiksborg sendte Køers Sted skal han lade sætte saa mange gode

¹ 17. Sept. ² Tullebølle. ³ 1578 er vistnok en Fejlskrift for: 1567, jvfr. det foregaaende Brev.

staldfærdige Øksne, der have græsset sammesteds og deromkring, som Fodringen sammesteds kan taale. Sj. T. 21, 445.

1. Okt. (Valsbøl). Miss. til Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len], Axel Urne [Ringsted Len], Ebbe Munk [Antvorskov Len], Mogens Pax [Roskilde Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] og M. Hans Staffensen [Sorø Kloster] om at give alle Kronens Bønder, der bo nær ved Skov, Tilhold om hver at samle 1 Skp. Bog til Kongen og levere dem til Lensmanden, der skal opbevare dem indtil nærmere Ordre. Sj. T. 21, 445.

— Miss. til Sigvordt Grubbe om nu med det allerførste at sende den Havre, som han for nogen Tid siden har faaet Ordre til at sende til Kronborg, da Kongen har storligen Brug for den paa Kronborg. Sk. T. 4, 291.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at give Svinesnideren Ordre til at begive sig til Antvorskov, Frederiksborg, København, Ibstrup, Vordingborg og deres underliggende Ladegaarde. Udt. i J. T. 6, 401.

2. Okt. (—). Miss. til Tage Thott om i den fornede Egeskov i Sølvitsborg Len at lade hugge 2000 Stolper, 2000 Leider og 2000 Fodstykker. Stolperne skulle være $4\frac{1}{2}$ Al. høje over Jorden, 2 Alen i Jorden og 1 Fod i Kanten; Leiderne og Fodstykkerne skulle være saa lange, som Tømmeret kan falde, og 1 Kvarter i Kanten. Fodstykkerne skulle være udhulede, saaledes at Plankerne bekvemt kunne fæstes deri; til hver Stolpe skal der være 2 Støtter under Leiderne, alle med Kors paa den Ende, der kommer i Jorden. Han skal lade Plankerne hugge af blekingske Bord, $4\frac{1}{2}$ Al. høje, og lade dem snorhugge. Han skal antage Tømmermænd og Savskærere til Arbejdet og slutte Kontrakt med dem derom, enten i én Sum eller stykkevis, som han bedst kan, og gøre sig al mulig Flid for at faa den, der hugger Plankeværket, til ogsaa at paatage sig at opsætte det, hvor Kongen forlanger det, dog skal der saa betales ham noget a parte for Rejsen, hvilket skal indføres i Kontrakten. Efterhaanden som Tømmeret bliver hugget færdigt i Skovene, skal det føres ned til de nærmeste Havne. Sk. T. 4, 291.

3. Okt. (—). Miss. til Christoffer Basse og Axel Urne.

Da Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har bevilget Kronen en ham tilhørende Gaard i Kelleklinte i Kallundborg Len, der ligger i Kongens Frihed, til Mageskifte for Kronens Gaard Sandlyng i Antvorskov Len og har tilbudt, hvis Kronens Gaard beløber sig til mere i Landgilde og Ejendom end hans Gaard, yderligere at ville udlægge Kronen 1 Gaard i Gystinge i Ringsted Len, der ogsaa ligger i Kongens Frihed, og 1 Gaard i Uglestrup i Roskilde Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 445 b.

4. Okt. (Valsbøl). Oprejsningsbrev for de til Forfølgelse berettigede til, som om Gerningen nylig var sket, med Sandemænd at forfølge Sagen angaaende Drabet af Kirsten Smedkone, der boede paa Øverstesekretær Niels Friis til Krastrups Grund hos den paa Niels Friis's Grund fødte Christen Stafn Mortensen og er flydt død i Land ved Aalborg, hvilken Sag ikke er bleven forfulgt paa fersk Fod med Sandemænd, som det burde sig. J. R. 7, 275 b.

6. Okt. (—). Miss. til Ebbe Munk om at anvise nærværende Mosegraver den Mose, som skal ryddes, og som Kongen tidligere selv har beset. Mosen skal opmaales ved Rodetal. Sj. T. 21, 446.

7. Okt. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Da Kongens Svoger, Kong Jacob af Storbritannien, har meddelt Kongen, at han har sendt sin Falkefænger til Øresund efter Falke, og anmodet om, at Falkefængereren ikke maa blive opholdt længe, skulle de være Falkefængereren behjælpelig, saa han ikke bliver opholdt længe, og forholde sig dermed, som hidtil er sket. Sj. T. 21, 446 b.

7. Okt. (Roskilde). Miss. til nedennævnte Lensmænd om i Aar og fremdeles hvert Aar at fremsende Havre til de Steder og den Tid, som Fortegnelsen fra Renteriet formelder. — Sjælland: Stehen Brahe (Kallundborg Len) 1000 Tdr. Havre, at levere paa Københavns Slot, den ene Halvdel straks med det allerførste muligt er, den anden Halvdel straks paa Foraaret; Palli Rosenkrantz (Vordingborg Len) 300 Tdr. Havre, at levere paa Kronborg inden Vinter; hvis Lenets Indkomst ikke kan strække til, skal der købes Havre i Lenet til den billigst mulige Pris. — Skaane: Sigvort Grubbe (Malmøhus Len) 1700 Tdr.

Havre, hvoraf 1000 Tdr. skulle leveres paa Sundbye Færgested med det første inden Vinter, 400 Tdr. paa Københavns Slot og 300 Tdr. paa Kronborg Slot til samme Tid; endvidere skal han skaffe den Havre, som han tidligere har faaet Ordre til at købe til Kongen, til Købs; Hr. Anders Sinklar (Landskrone Len) 300 Tdr. Havre, at fremsende inden Vinter til Kronborg Slot; hvis Lenets Indkomst ikke kan strække til, skal det manglende købes til en billig Pris; Hr. Anders Bilde (Helsingborg Len) 120 Tdr. Havre, at levere inden Vinter paa Kronborg Slot; kan Havren ikke faas af Lenets Indkomst, skal den købes til et billigt Køb. — Fyen: Jacob Ulfeldt (Nyborg Len) 450 Tdr. Havre, at sende til Københavns Slot inden Mortensdag. — Nørrejylland: Eske Brock (Dronningborg Len) 1600 Tdr. Havre, den ene Halvdel at sende til Frederiksborg inden Vinter, den anden Halvdel at sende til København til Foraaret; Manderup Parsberg (Aalborghus Len og Aastrup Len) 1200 Tdr. Havre, at sende til København straks paa Foraaret; Fru Dorrete Jul, Jørgen Kaas's Enke (Aarhusgaards Len) 600 Tdr. Havre, at sende til Frederiksborg Slot med det allerførste inden Vinter; Ernst Normand (Biugholm Len) 200 Tdr. Havre, at sende til Københavns Slot straks paa Foraaret; hvis Lenets Indkomst ikke kan slaa til, skal det manglende købes; Knud Gyldenstjerne Axelsen (Halds Len) 300 Tdr. Havre, at sende til København straks paa Foraaret; hvis Lenets Indkomst ikke kan slaa til, skal det manglende købes; Christen Holck (Silkeborg Len) 300 Tdr. Havre, at sende til København straks paa Foraaret; Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len) 500 Tdr. Havre, som skal købes i Lenet til den billigst mulige Pris og sendes til København inden Vinter; Laurits Ebbesen (Skanderborg og Aakier Len) skal for saa billig en Pris som muligt i Lenene købe den Havre, som maatte behøves udover Lenenes Indkomst til Fodringen af Kongens Heste, medens de staa paa Skanderborg Slot; Otte Brahe Pedersen (Koldinghus Len) skal for saa billig en Pris som muligt i Lenet købe den Havre, som maatte behøves udover Lenets Indkomst til Fodringen af Kongens Heste, medens de staa paa Koldinghus Slot. Sj. T. 21, 449.

8. Okt. (Roskilde). Miss. til nogle Lensmænd i Sjælland om, at de saa snart som muligt inden Vinter og herefter aarlig, indtil anden Ordre gives, til samme Tid skulle fremsende neden-

nævnte Proviant til Proviantskriveren paa Københavns Slot. Bønderne skulle selv fremage Provianten, saa den baade nu og siden bliver leveret inden Vinter eller i det seneste med det første Opholdsføre. — Christoffer Basse af Frederiksborg Len 55 Læster Rug, 6 Læster Mel, 60 Læster Byg og 4 Læster Byggryn og af Kronborg Len 36 Læster Rug, 3 Læster Mel, 15 Læster Byg og 3 Læster Byggryn; Mogens Pax af Roskilde-gaards Len 6 Læster Rug, 26 Læster Byg og 6 Læster Byggryn; Olluf Rosensparre af Draxholmb Len 24 Læster Rug, 44 Læster Byg og 6 Læster Byggryn; Ebbe Munk af Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len 50 Læster Byg og 12 Læster Byggryn; Palli Rosenkrantz af Vordingborg Len 15 Læster Rug, 6 Læster Mel og 6 Læster Byggryn; Stehen Brahe af Kallundborg Len 6 Læster Byggryn. Sj. T. 21, 447 b.

8. Okt. (Roskilde). Ligelydende Miss. til Key Rantzau [Københavns Len] om aarlig at levere Mats Davidsen, Proviantskriver for Københavns Slot, 25 Læster Rug, 5 Læster Mel, 75 Læster Byg og 7 Læster Byggryn. Sj. T. 21, 448.

—¹ Aab. Brev om Forbud mod Udførsel af Havre fra Riget. Sk. R. 4, 145 b. (Tr.: CCD. III. 619 under det urigtige Aar: 1620).

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Sigvort Grubbe og Tage Thott Ottesen om, at de, indtil nærmere Ordre, ikke maa til-lade Udskibning af Havre udenlands og ud af Riget. Udt. i Sk. T. 4, 291 b.

— Miss. til Tolderen paa Gulland om, at han til saa bil-lig en Pris som muligt skal købe 20 Læster Nødkød paa Gulland til Kongen og straks til Foraaret sende dem til Pro-viantskriveren paa Københavns Slot. Udgiften skal han indføre i sit Regnskab. Sk. T. 4, 291 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt paa Gulland og Tage Thott paa Sølvitsborg. De skulle give Skriveren i deres Len Ordre til aarlig i Regnskabet at føre det Tømmer til Indtægt og Udgift, som bliver hugget efter Kongens Befaling og udtinget af Kronens Bønder paa Kronens Skove og ved Mandtal

¹ I Sk. R. er Brevet fejlagtigt dateret: 1620.

forklare, hvor meget, hvor langt og hvor stort Tømmer enhver Bonde udfører. N. T. 4, 127 b.

9. Okt. (Valsbøl). Miss. til Hr. Christian Friis. Hermed sendes ham to Promotorialskrivelser, som Arvingerne efter afdøde Otto Ludvig, forhen Husfoged paa Frederiksborg Slot, have erhvervet sig til Kongen angaaende noget Indpas, som Borgemestre og Raad i København gøre de nævnte Arvinger paa nogle Penge, som Otto Ludvig skal have udsat paa Rente i København, hvorom Christian Friis kan erfare det nærmere af de hosføjede Breve og Supplikatsen. Han skal hos Borgemestre og Raad undersøge, hvorledes det forholder sig hermed. Sj. T. 21, 446 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at erklære sig om, hvorledes det forholder sig med Otto Ludvigs paa Rente udsatte Penge. Sj. T. 21, 447. (Tr.: KD. V. 35).

11. Okt. (—). Miss. til Ifver Jul og Otte Skeel. Godslef Budde til Rydslet har berettet, at han og hans Børn med det første ville skifte efter deres afdøde Hustru og Moder¹, og derhos anmodet Kongen om at beskikke to gode Mænd til paa hans Vegne at være til Stede ved Skiftet og paase, at han i ingen Maade kommer til kort. Da Godslef Budde er gammel og svagelig, skulle de paa hans Vegne være til Stede ved Skiftet og paase, at der kun vederfares ham hvad Ret er. J. T. 6, 401.

— Miss. til de samme. Paa den sidste Herredag udgik der en Befaling til nogle gode Mænd angaaende en Trætte mellem Godslef Budde og Styge Høg til Vang, at de enten skulde bilægge den i Mindelighed eller dømme dem imellem. Da Hovedmanden i Befalingen Hr. Jørgen Lunge nu er død og Mogens Kaas til Støfringgaard, der ogsaa var med i Befalingen, ved Kongens Bestilling er forhindret i at udføre denne, skulle de i Forening med Hr. Albret Skeel til Fusinge, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, og Knud Gyldenstjerne til Tim, Befalingsmand paa Hald, udføre Kongens forrige Befaling. J. T. 6, 401.

¹ Sidsel Bjørn.

13. Okt. (Valsbøl). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Da Kongen har bevilget, at Kongen af Polens Stenhugger til Kongen af Polens Bygning for en rimelig Betaling maa tilforhandle sig paa Gulland og udføre derfra saa mange Bloksten, som han til Sommer kan føre med et Skib, skal Christoffer Ulfeldt lade Stenhuggeren faa disse Sten. Sk. T. 4, 292.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om, at han ikke maa tilstede nogen af Borgerskabet i Halmstad, der har lidt Skade ved Ildebranden, at opføre Huse igen, hvor de forrige stod, førend det bliver afpælet, hvorledes Kongen vil have Gaderne anlagt, og det bliver udvist dem, hvilket skal ske med det allerførste. — Postscriptum: Da Kongen har befalet Ingeniør Abraham de la Haj at begive sig op til Halmstad for at afmærke og afpæle, hvorledes Gaderne i Byen skulle anlægges, skal Holger Rosenkrantz, naar nævnte Ingeniør har efterkommet Kongens Befaling, sammen med nogle af de fornemste af Borgerne fordele Pladserne, hvor Gaderne skulle gaa og blive afmærkede, blandt Borgerskabet, eftersom enhver har haft Plads i de gamle Gader, saaledes som det belejligst kan ske, og siden give Borgerne Tilhold om endelig at bygge paa de Steder, der blive anviste dem, og ikke tillade dem at tække de af dem opførte Huse med andet end Tegl. Sk. T. 4, 292.

— Miss. til Olof Werffsten om at give menige Indbyggere paa Vesterland og Ameren Tilhold om endelig at gøre de Tejer, som det er befalet at føre hid til Værket, saa langé, som de hidtil have gjort dem; de maa herefter ikke skære det Tøj, hvoraf Tejerne gøres, paa Sandbakkerne, men inde paa Landet, for at Sandet ikke derved skal faa Overhaand til Fordærvelse for Landet. J. T. 6, 403.

— Miss. til Lafrits Ebbesen [Skanderborg og Aakier Len] og Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len] om, at de for saa billigt et Køb som muligt skulle købe den Havre, som behøves til Kongens Heste, medens de staa paa Slottet hos dem, saafremt den ikke kan faas af Lenenes Indkomst. J. T. 6, 403.

— (**Roskilde**). Miss. til Peder Basse og Frederik Reedtz. Ebbe Munk til Fiellebrou, Embedsmand paa Antvorskov Slot, har erhvervet en kongelig Befaling, dateret Antvorskov 22. Dec. 1618, til nogle gode Mænd angaaende en Trætte mellem ham

paa Kronens Vegne og Claus Daa til Raunstrup om nogen Græsgang og Fædrift, saaledes som nærmere kan ses af Befalingen. Da denne Befaling endnu ikke er bleven udført, fordi Knud Rud, som var med i Befalingen, er død og Johan Sparre til Knabstrup, som ogsaa var med i Befalingen, ikke er til Stede her i Landet, skulle de træde i disse to's Sted og sammen med de andre gode Mænd udføre Befalingen snarest muligt inden Vinter. Sj. T. 21, 448.

13. Okt. (Roskilde). Fredebrev for Villum Foet, der er bleven forfulgt paa sin Fred af Jørgen Ploug, Borger i Rødbye, for det Overvold med Hug og Slag, han har begaaet mod denne, og ved Dom er bleven gjort fredløs. Villum Foet og Jørgen Ploug ere nu blevne venligt forligte om alle mellem dem værende Stridigheder. Sm. R. 6, 68¹.

15. Okt. (Valsbøl). Miss. til Fru Anne Munk. Denne Brevviser, Peder Haugaard, Borger i Skelskør, har berettet, at han tiltales for sit Fødested af hendes Søn Niels Trolle til Trollesholm, skønt hun har foræret og afstaaet sin Rettighed til ham til afdøde Fru Mette Hardenberg, Christen Friis til Borreby's Enke, saaledes som mange Godtfolk, Adelige og Uadelige, have vidnet at have hørt af Fru Mette Hardenberg. Det befales hende endnu en Gang at erklære sig herom og, saafremt hun har gjort det, som det visselig formenes, ordne det saaledes hos hendes Søn, at Peder Haugaard bliver fri for Tiltale. J. T. 6, 404.

16. Okt. (—). Miss. til Rentemestrene. Naar der gøres Anfordring hos dem om et Antal Tønder Salt til Flaadens Behov, som Kongen vil have slaaet i Skibene, skulle de skaffe saa meget Salt, som kan eragtes fornødent dertil. Sj. T. 21, 449.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Denne Brevviser Jens Bay, boende i Randers, har berettet, at han ved yderste Lovmaal er bleven forfulgt af en ved Navn Thomas Pofvlsen, der er barnefødt i Randers, men nu bor i Lybæk, for en Sum Penge, som Thomas Pofvlsen formener at have til gode hos Jens Bay, og at Thomas Pofvlsen har erhvervet Stævning over

¹ Udenfor er skrevet: Eyller Holckis Skrift.

ham, at møde i Rette for Jacob Ulfeldt den nu førlebne 16. August. Da Jens Bay mødte til den Tid i Nyborg, var Jacob Ulfeldt forhindret her i Landet i Rigens Bestilling, og Jens Bay blev da af Rigens Skriver henvist til den 13. Sept. Imidlertid har hans Modpart, ham ganske uafvidende, begivet sig her ind i Landet og af Jacob Ulfeldt erhvervet Dom i Sagen og andre Rigens Breve, som pleje at tages til den Processes Fuldgørelse. Jens Bay formener, at han er bleven overilet med Retten, og at han havde kunnet svare for sig, hvorfor hans Modpart ikke burde have erhvervet den Dom, som han har erhvervet. Han har derfor begæret, at den over ham erhvervede Dom ikke maa komme ham til nogen Hinder, men at Processen maa begyndes paany, saa han tilbørlig kan forsvare sig mod sin Modparts Angivelse og Beskyldning. Da Kongen har haft nogen Betænkelighed ved at bevilge Jens Bays Begæring, førend han af Jacob Ulfeldt er bleven informeret om Sagens Sammenhæng, skal Jacob Ulfeldt snarest muligt erklære sig til Kongen om, hvorledes der er procederet med denne Sag, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Jens Bay tilbørligt Svar. F. T. 3, 535.

16. Okt. (Valsbøl). Miss. til Eske Brock. Da det er berettet Kongen, at Tomes Pofvelsen, barnefødt i Randers, men nu boende i Lybæk, skal have ført al den Arvedel, der er tilfalden ham her i Riget, derhen eller agter at udføre den dertil, men at Kongen ikke har faaet den Del deraf, som han efter Forordningen skulde have, skal Eske Brock flittigt lade undersøge, hvorledes det forholder sig hermed, og paase, at Kongen ikke kommer til kort paa sin Rettighed. J. T. 6, 403 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen om, at han skal skaffe Daniel Skibsbygger 6 af de bedste Tømmermænd, som findes i Kolding, hvilke sammen med ham skulle hugge noget Tømmer i Aalborghus Len til Skibets Behov. Udt. i J. T. 6, 403.

— Miss. til Manderup Parsberg om at skaffe Daniel Skibsbygger Bønder og hvad andet han behøver til Hugningen af Tømmeret. Udt. i J. T. 6, 403 b.

— Miss. til Christoffer Gersdorff. Da han skal vide noget om adskillige Pengeudgifter og Udlæg, som have været mel-

lem Gunde Rostrup til Siellidtskoufgaard og hans Broder Albret Rostrup til Starupgaard og til Dels være anvendt i deres umyndige Aar, og da Kongen nu har beskikket nogle Kommissærer til at forhandle Brødrene imellem om den Uenighed, der kan opstaa mellem dem, skal han møde den 2. Nov. i Vejle, hvor Kongens Befaling skal udføres, for at give Kommissærerne Underretning om hvad han véd angaaende Pengeudgiften. J. T. 6, 403 b.

16. Okt. (Valsbøl). Miss. til Otte Brahe Pedersen. Det er berettet Kongen, at Niels Roed i Kollerup i Koldinghus Len har stjaalet sig til paa skælmisk Vis at skamfere Olof Pedersen i Munkeholm, Foged hos Fru Helvig Kaas, Hannibal Gyldenstjerne til Restrops Enke, helt ilde, hvorfor han ogsaa skal være gjort æreløs, men at han endnu lader sig forlyde med at ville tilføje Olof Pedersen yderligere Skade og Fordærvelse, saa Olof Pedersen ikke véd sit Liv sikker for ham. Otte Brahe skal derfor give Niels Roed Ordre til straks at sætte nøjagtig Borgen for, at han i alle Maader vil være Olof Pedersen ubevaret og ingen Skade tilføje ham. Kan eller vil han ikke stille saadan Borgen, skal Otte Brahe lade ham anholde og borge for sig selv. J. T. 6, 404 b.

19. Okt. (—). Miss. til Friederik Reedtz og Eiller Urne om ved første Lejlighed at forhøre Borgemestre og Raad i Skelskørs Regnskab for hvad de i nogle Aars Tid paa Byens Vegne have oppebaaret eller ladet oppebære og igen udgivet eller ladet udgive, og forholde sig dermed, ligesom det er sket med de andre Byers Regnskaber. Sj. T. 21, 451.

— Mageskifte mellem Laurids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg, og Kronen. J. R. 7, 275 b. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Eske Brock. Da Lafrits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, har tilskiftet Kronen 7 Skpr. Byg i en ham tilhørende Gaard i Handest i Glendstrup Sogn i Nørhald Herred, men ikke mere af Landgilde, Ejendom eller Herlighed, skal Eske Brock lade disse 7 Skpr. Byg indskrive i Dronningborg Lens Jordebog og aarlig gøre Regnskab for dem. J. T. 6, 405.

— Miss. til Lafrits Ebbesen. Da han nu af Kongen har faaet til Mageskifte en Aarhus Kapitel tilhørende Halvgaard i

Tinning i Foelby Sogn i Safbro Herred, som svarer 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg og 1 Brændsvin til Kapitlet, og 1 Bol i Voldbye By og Sogn i Giern Herred, der svarer 1 Ørt. Byg og 1 Otting Smør til Domkirken, skal han nu igen udlægge Aarhus Domkirke Fyldest for den Landgilde, han har faaet, og ligesaa udlægge Kapitlet Fyldest for det Kapitelsgods, som Kongen i et Aars Tid eller to har bortskiftet fra Kapitlet, af Kronens Gods under Skanderborg Len, som ligger længst fra Haanden og kan undværes derfra, og indsende Besked derom til Kancelliet, saa Kongen kan ratificere det. Han skal lægge den Gaard i Vorret i Tem Sogn med Skov til 24 Svins Olden, som han har tilskiftet Kongen, ind under Slottet, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af den. J. T. 6, 405 b.

20. Okt. (Valsbøl). Miss. til Fru Sophia Ulfstand. Som hun nærmere vil kunne se af den hosføjede Supplikation, har denne Brevviser, Hans Rasmussen, klaget over, at hun lader ham forfølge, fordi han skal være draget fra Kørupgaard med sit Regnskab, førend det blev klareret, hvilket efter hans Formening forholder sig anderledes, idet han gentagne Gange har tilbudt baade hende og hendes Søn Hendrik Podebusk sit Regnskab til Forhøring, hvilket dog ikke er blevet ham til-ladt, hvorved der efter hans Formening er sket ham Uret. Det befales Sophie Ulfstand at indsende Erklæring til Kancelliet herom, saa Kongen derefter kan give Hans Rasmussen tilbørligt Svar, og det forbydes hende at forurette denne. Sk. T. 4, 292 b.

26. Okt. (Skanderborg). Aab. Brev om Forbud mod, at Indbyggerne i Vendsyssel eller Læsø om Nattetide optænde Ild paa Stranden for at vildlede de søfarende. J. R. 7, 279. (Tr.: CCD. III. 591 f. Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. VIII. 190).

— Miss. til Manderup Parsberg om at lade Forordningen om Afskaffelse af Ild og Blus ved Nattetid læse paa Tinge og andensteds, hvor det gøres nødvendigt, i sit Len og paa Læsø og siden vaage over dens Overholdelse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at nogle for kort Tid siden have understaaet sig til at optænde Ild paa Strandsiden i Vendsyssel og dermed forvildet et stort hollandsk Skib fra sin rette Seglation, saa det er strandet, skal han flittigt lade

undersøge, hvad det har været for Folk, der have optændt saadan Ild, og i hvilken Mening det er sket. Hvis det viser sig, at det er sket med Forsæt for at føre andre i Fordærvelse, og de skyldige endnu ere til Stede, skal han lade dem tiltale og straffe derfor. J. T. 6, 406.

26. Okt. (Skanderborg). Lignende Miss. til Anders Friis [Sejlstrup Len] om Forkyndelse af Forordningen angaaende Ild og Blus. Udt. i J. T. 6, 406.

27. Okt. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at optage en Søn af Hr. Peder [Nielsen i Volsterup, Sognepræst til Sæbygaard, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 451.

— Aab. Brev om, at Studiosus Claus Jensen, der i sin Ungdom, da han gik i Roskilde Skole, har forset sig med et Kvindfolk og derover er bleven trolovet med hende, nu, da hun paa Grund af hans lange Absens og Fraværelse har ladet sig skille fra ham, som om han skulde være borttrømt, har anmodet om, at denne Sag ikke maa hindre ham i at faa et Kald enten i Skole- eller Kirketjenesten, da han siden den Tid altid har fortsat sine Studier og ikke befittet sig paa andet, hvormed han kan underholde sig. Kongen bevilger, at Claus Jensen maa faa det Kald, det være sig i Skole- eller Kirketjenesten, som han efter Ordinansen lovligt kan blive kaldet til. Det forbydes alle at hindre ham heri. J. R. 7, 280.

28. Okt. (—). Miss. til Key Rantzau om at give Marcus i Kongens Have Ordre til at hidsende $\frac{1}{2}$ Læst Æbler, 4 Tdr. Pærer, 4 Tdr. Gulerødder, 2 Tdr. hvide Roer, 4 Tdr. Løg, 4 Tdr. Pastinak- og Persillierødder, 8 Ottinger syltede Agurker og 3 Tdr. Surkaal. Da Kongen har befalet Tolderne i Helsingør straks at sende forskellige Varer her over med visse Skuder, skulle disse tage de ovennævnte Varer med ved St. Anne Bro. Sj. T. 21, 451.

— Miss. til Maarten Jensen og Hans Mckelborg om straks at indkøbe 1 Læst norske Sild, $\frac{1}{2}$ Læst skaanske Sild, $\frac{1}{2}$ Læst saltet Laks, 12 Skokke rigiske Bøtter, 6 Straa Sprot, 6 Fjerdinger flamske Sild, 4 Rav og Rebling og 10 hollandske Oste, hvor de kunne faa de bedste Varer til den billigste Pris, og straks sende det til Horsens med visse Skuder, hvorpaa der ikke er nogen Sygdom at befrygte. Disse Skuder skulle ved St.

Anne Bro tillige indtage nogen Frugt og andet, som Marcus i Kongens Have ved København skal sende her over. Sj. T. 21, 451 b.

28. Okt. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Fru Anne Brahe, Otte Lindenov til Borrebyes Enke, maa af Øfvis Klosterkirke udbygge et Kapel til en Begravelse, dog paa sin egen Bekostning, og beholde det som evig Ejendom. Hun skal ved Opbygningen og Forfærdigelsen af nævnte Kapel og Begravelse rette sig efter det ovenstaaende og de Forordninger, som maatte være udgaaede derom. Sk. R. 4, 145 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Hans Mikkelsen. Kongen har bragt i Erfaring, at nærværende Person, Tomas Nielsen, af menige Sognemænd i Langaa Sogn, som er et Hovedsogn, er bleven kaldet til Sognepræst, medens Sognemændene i Øxenstrup Sogn, der er Annekssognet, ikke ville give ham Kald, men have understaaet sig til at kalde og indføre en anden. Det befales dem i den Anledning at forordne Tomas Nielsen til Sognepræst saa vel i Annekssognet som i Hovedsognet, medmindre Sognemændene i Annekssognet med Billighed kunne have noget at klage over ham med Hensyn til Lærdom og Levnet, da Kongen ikke vil tilstede, at nogle i Annekssognene skulle understaa sig til at udgive Særkald, hvorved Sogne, der fra Arilds Tid af have været annekterede, kunne blive skilte ad. Da det formenes, at der allerede er en Præst, der understaar sig til at betjene Menigheden i Annekssognet, skulle de, saafremt denne Præst understaar sig til at gøre det uden deres Vidende og Samtykke, lade ham tiltale og straffe tilbørligt. F. T. 3, 537.

— Miss. til Hans Vandel, Borgemester og Tolder i Aalborg, om at skaffe $\frac{1}{2}$ Læst smaa Torsk, $\frac{1}{2}$ Læst saltet Laks og 1 Læst Aal til Skanderborg. Udt. i J. T. 6, 406 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Det er blevet berettet Kongen, at der paa Jomfru Margrete Bilde til Dunslunds Gods skal opholde sig en Kvindeperson, som formenes at have været med til at dræbe sin egen Mand, saaledes som Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, nærmere kan berette ham. Han skal lade nævnte Kvindeperson paagrube og lade hende forvare i Fængsel til Sagens Uddrag, saafremt hendes Herskab ikke vil eller kan forvare hende

saaledes, at det selv vil staa til Rette derfor, om hun skulde undkomme. J. T. 6, 406 b.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Hr. Anders Sinklar om at indtage denne Brevviser Niels Lauridsen i Landskrone Hospital og forholde sig med ham som med andre Hospitalslemmer. Sk. T. 4, 293.

— Miss. til Tage Thott. Da Kongen har bestemt, at det Tømmer, som behøves til Bygningens Behov i Christianstad Befæstning, skal hugges i Giemsøe Sogn i hans Len [Sølvitsborg], maa han, naar Befalingsmanden i Christianstad henvender sig til ham, ikke gøre denne nogen Hinder derpaa, men skal assistere ham. Da Kongen har erfaret, at det Tømmer, som var bestilt i hans Len til Byggeriet i Christianstad og skulde have været fremført forrige Aar, endnu ikke er kommet, befales det ham at rette sig efter Kongens forrige Befaling og fremsende Tømmeret. Sk. T. 4, 293 b.

— Miss. til [Hr. Anders Sinklar] om at give Kronens, Kapitlets og andre gejstliges Bønder i Fers og Albo Herreder Tilhold om, at enhver af dem nu i Vinter skal age og fremføre 20 Læs Kampesten, 2 Læs Tømmer og 1 Læs Kalk til Christianstad Befæstning. Han skal selv flittigt paase, at det fremkommer og at der ikke vises nogen Forsømmelighed, da Kongen, hvis Bygningen af den Grund ikke faar Fremgang, vil drage baade Bønderne og ham, hvis han har vist sig forsømmelig, til Ansvar. Sk. T. 4, 293 b.

— Ligelydende Miss. til Laxmand Gyldenstjerne angaaende Bønderne i Froste Herred. Udt. i Sk. T. 4, 294.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott paa Sølvitsborg angaaende Bønderne i Lister Herred. Udt. i Sk. T. 4, 294.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da denne Pige, Margrete Thomisdatter, har berettet, at der efter Troels Pedersen i Trelleborg er tilfalden hende en Arvepart i Skaane, hvori nogen nu vil indtrænge sig, befales det ham at paase, at det gaar rigtigt til med denne Arv, og at hun ikke i nogen Maade kommer til kort. Hvis nogen vil indtrænge sig i Arven, skal han, saa vidt det kan ske med Lov og Ret, forhindre det og ikke tilstede nogen det, medmindre de ere berettigede dertil. Da det kan befrygtes, at hendes Fader Thomas Bergmand ikke kan forestaa Arven tilbørligt, skal han forordne hende en

Værge, der kan modtage Arven og anvende den til hendes Gavn. Sk. T. 4, 294.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Lafrits Ebbesen. Da disse Brevvisere, Jens Søfrensen i Yding, Hans Søfrensen i Rørt, Peder Thommissen og Søfren Dinessen i Nørre Vissing, have beklaget sig over, at alt hvad de havde er brændt ved en Ildebrand, der opstod uforvarende ved Nattetid, og i den Anledning have anmodet Kongen om nogen Forskaansel, skal han lade disse Bønder være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i ét Aar. Da 4 af Kronens Bønder i Miessing, Søfren Rasmussen, Peder Rasmussen, Jens Søfrensen og Rasmus Moritsen, og Pofvel Pedersen i Hylke, der for nogen Tid siden have lidt stor Skade ved Ildebrand og af den Grund ere blevne forskaanede for ét Aars Landgilde, nu have beklaget sig, at de ikke kunne blive ved Magt, medmindre de faa yderligere Benaadning, bevilger Kongen, at de fremdeles maa være fritagne for Landgilde, Ægt og Arbejde i ét Aar og at de maa faa nogen Hjælp med Bygningstømmer af Skovene, ligesom ogsaa at Pofvel Pedersen i Hylke maa være forskaanet for det Pd. Malt, som han skulde lade gøre til Slottet, og som ogsaa er brændt. Da Kronens Tjenere i Nebel, der forrige Aar fik Henstand med deres Landgilde til næste Aar, endnu fremdeles ere nødte til at begære Lindring paa deres Landgilde for deres store Armods Skyld, skal han først af deres Avl lade dem faa saa meget, som de skulle have til at saa, og dernæst saa meget, som de og deres Børn næppeligen kunne underholdes med, hvorefter han skal tage hvad der bliver tilbage og eftergive dem Resten. Da Hans Hermandtsen i Bredvads Mølle har berettet, at han har bekostet en Sum Penge paa Møllen og paa Broen og Underværket derved, hvorom Lafrits Ebbesen selv skal vide Besked, skal Lafrits Ebbesen betale ham 50 slette Dlr. for hans Arbejde og Bekostning. Han skal indføre alt dette i sit Regnskab, hvorefter det skal blive godtgjort ham. J. T. 6, 407.

— Miss. til Mogens Kaas om med det allerførste at mønstre Soldaterne under Silkeborg og Aalborg Kompagnier og paase, at Soldaterne ere duelige og tjenlige til deres Bestilling. Han skal give de Bønder under hele hans Regiment,

der holde Soldater, Tilhold om, at de indtil videre skulle holde disse Soldater ligesom tilforn. J. T. 6, 408.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Fru Dorete Juel om at lade Knud Rasmussen i Malling Bisgaard og Just Moritsen i Ayrstrup, der have lidt stor Skade ved en uforvarende Ildebrand, være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i ét Aar og lade dem faa mulig Hjælp af Skovene til Bygningstømmer. J. T. 6, 408 h.

— Miss. til Ernst Normand. Da han har indberettet, at han af Lenets [Bygholm] Indkomst ikke kan skaffe de 200 Tdr. Havre, som han tidligere har faaet Ordre til aarlig at levere til København, skal han give Kirkeværgerne og dem, der have Kirkernes Parter af Tienderne i hans Len, Tilhold om, at de skulle levere ham den Havre, som ikke kan skaffes af Lenets Indkomst, af Kirkernes Parter af Tienden, dog skal han betale dem derfor efter Landkøbet. J. T. 6, 408 b.

— Miss. til Eske Brock og M. Jens Gøedtsen. Denne Præstemand, Hr. Jens Jensen, Kapellan i Galten, Vissing og Hadbiereg Sogne, har berettet, at han, da han blev kendt god for at være Kapellan hos sin Fader, ogsaa fik Bevilling paa at maatte succedere Faderen i Sognene, hvis han overlevede denne, men desuagtet er efter Faderens Død en anden blevet foretrukket for ham og kaldet og ordineret til Sognene, hvilket denne anden skal have opnaaet af Kongen gennem Eske Brock, der ogsaa har tilskrevet Bispen derom. De skulle ved første Lejlighed erklære sig til Kongen om, hvorledes det forholder sig dermed. Da Hr. Jens Jensen endvidere har berettet, at den Præsts Kald, som nu er kaldet og ordineret til Sognene, ikke er saa sufficient og i Overensstemmelse med Ordinansen, som det sig bør, idet han er bleven ordineret af M. Jens Gøedtsen, førend han efter Recessen har faaet Kollats af Eske Brock, skulle de ogsaa erklære sig udførligt til Kongen om dette Spørgsmaal, saa Kongen derefter kan give Hr. Jens Jensen tilbørligt Svar. J. T. 6, 409.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Denne Brevviserske, Kierstine Mikkelsdatter, har berettet, at hun efter sin Husbondes Død har begivet sig i Trolovelse med Erik Ifversen, forhen Føged paa Segelstrop Slot, men straks efter Trolovelsen har denne anstillet sig utilbørligt mod hende, hendes Børn og Tyende

baade med Slag og andet. Blandt andre Grunde, hvorfor hun ikke vil fuldkomme Ægteskabet med Erik Ifversen, er ogsaa den, at han skal have besøvet 3 ærlige uberygtede Kvindepersoner i Jørgen Skeels Len. Jørgen Skeel skal nøje undersøge dette, erklære sig derom til Anders Friis til Hungstrup, Embedsmand paa Segelstrop Slot, og sende denne de over Erik Ifversen gaaede Domme. J. T. 6, 409 b.

2. Nov. (Skanderborg). Miss. til Anders Friis. Saasart han faar Erklæringen om og Dommene over Erik Ifversen af Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmand paa Kalø Slot, og deraf kan se, at Erik Ifversen er skyldig, skal han lade denne fængsle og sende ham velforvaret til København. — Postscriptum: Han skal hjælpe Kierstine Mikkelsdatter til Rette, hvis hun vil skilles fra Manden eller i andre Maader har Tiltale til denne, dog ikke anderledes end det kan gøres med Lov og Ret. J. T. 6, 410.

— Miss. til Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, og Erik Juel til Hundtsbek. Da Hr. Albret Skeel til Fusing, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus Slot, har begæret 9 [Gaarde] og 1 Gadehus i Bierregraf By og Sogn og 1 Gaard i Allum¹ By og Sogn i Liung Herred i Dronningborg Len, der høre til Maribo Kloster, til Mageskifte for 1 Gaard, 2 Bol og 1 Gadehus i Vrenderup og 1 Gaard, 1 Bol og 1 Hus i Orre² By og Sogn i Skadts Herred, 3 Gaarde i Stendrup, 1 Gaard i Boebøl og 1 Gaard i Høllerskof³ i Moldt Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 410 b.

6. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Key Rantzau. Da Kongen til Udspisningen paa Bremerholm, paa Orlogsskibene og andensteds aarlig behøver en stor Mængde Flæsk, har han set sig nødsaget til at give de Lensmænd i Sjælland, der have Kronens Skove i Befaling, Ordre til at lade et Antal Svin drive til København, hvor de skulle slagtes. Key Rantzau skal derfor lade alle de Svin, som i Aar svares i Oldengæld af Kronens Skove i hans Len [København], drive til København,

¹ Aalum, Sønderlyng H.

² Aarre.

³ Holleskov.

saasart de komme af Skovene og Olden, og saafremt de ikke udgør 400 Svin, skal han for den billigst mulige Pris købe saa mange Svin, som maatte mangle i dette Tal. Saafremt der bliver over 400 Svin, skal han lade dem alle fremdrive, med Undtagelse af dem, som han efter sit Forleningsbrev selv bør have. Han skal gøre sig den yderste Flid herfor, da det er magtpaa-liggende. Sj. T. 21, 452.

6. Nov. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til nedennævnte Lensmænd om at lade Svin fremdrive til København. — I Sjælland: Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] 1800 Svin; Christoffer Basse [Frederiksborg Len] 1500; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 1200; Stehen Brahe [Kallundborg Len] og Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] hver 500; Mogens Pax [Roskilde Len] og Peder Basse [Møen] hver 400; Friederik Reedtz [Svenstrup Len] 200 og Knud Urne [Tryggevalde Len] 50. — I Skaane: Sigvert Grubbe [Malmøhus Len] 400; Otte Marsvin [Kristianstad Len] 300; Laxmand Gyldenstjerne [Froste Herred] 150; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 100 og Fru Beate Hvitfeldt [St. Peders Kloster i Lund] 50 Svin. Sj. T. 21, 452.

— Lignende Miss. til Lensmændene i Fyen om at lade fremdrive Svin til Nyborg Slot og købe dem for rede Penge. — Tilføjelse i Brevet til Jacob Ulfeldt: Da de andre Lensmænd paa Fyen og Langeland have faaet Ordre til at lade et Antal Svin fremdrive til Nyborg Slot, hvor de skulle slagtes, hvorefter Flæsket og Smaamaden siden skal sendes til København, skal han lade sin Skriver modtage Svinene og være Kongens Slagter, der med det allerførste skal blive sendt derover, behjælpelig med Folk og andet, som han maatte behøve til Slagteriet. Han skal lade sin Skriver og sine Fogder have Tilsyn med Slagteriet, saa alt kan gaa rigtigt til og uden langt Ophold. Kongen har givet Ordre til at sende 130 Tdr. Salt derover med Skib, hvilket Salt han ligeledes skal modtage. — Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] og Holger Rosenkrantz [Odense Len] hver 600 Svin; Envold Kruse [Langeland] 300; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 250; Marqvar Bilde [Rugaard Len] 200 og Corfits Rud [Hindsgavl Len] 100. Udt. i Sj. T. 21, 452 b.

— Lignende Miss. til Lensmændene i Jylland om at lade Svin fremdrive til Horsens, hvor de skulle slagtes. — Tilføjelse i Brevet til Ernst Normand: Da de andre Lens-

mænd i Jylland have faaet Ordre til at lade et Antal Svin fremdrive til Horsens, hvor de skulle slagtes, hvorefter Flæsket og Smaamaden siden skal sendes til København, skal han lade sin Skriver modtage Svinene af dem og være Kongens Kokke derovre, som skulle udføre Slagtningen, behjælpelig med Folk og andet, som de maatte behøve dertil. Baade han selv og hans Skriver og Foged skulle føre Tilsyn med, at alt gaar rigtigt til. Kongen har givet Ordre til, at der skal sendes 250 Tdr. Salt med Skib til Horsens, hvilket Salt han skal modtage. — Postscriptum i Brevet til Ernst Normand: Da Kongen har givet Ordre til, at der skal sendes en Del Salt til Horsens til Slagteriet, men det er uvist, naar dette Salt kan komme, skal han, hvis Saltet ikke kommer til den Tid, det skal bruges, se at faa det til Laans; han skal saa tilbagebetale det, naar Kongens Salt kommer. — Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 800 Svin; Laurits Ebbesen [Skanderborg Len], Otte Brahe Pedersen [Koldinghus Len] og Christen Holck [Silkeborg Len] hver 500; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] og Eske Brock [Dronningborg Len] hver 400; Knud Gyldenstjerne [Hald Len] 300; Fru Dorrete Jul [Aarhus Len] 200 og Ernst Normand [Bygholm Len] 100. Udt. i Sj. T. 21, 453 b.

8. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Ernest Normand¹. For adskillig Inconvenients's og Ubelejligheds Skyld, særlig i denne grasserende Pest, har Kongen bestemt, at hans Slagteri af Svin, der sædvanlig plejer at finde Sted paa Skanderborg Slot, i Aar skal finde Sted paa Stiernholm Gaard, og at de Svin, som en Del af Lensmændene have faaet Ordre til at lade fremdrive til Kongens Behov, skulle slagtes paa Stiernholm. Han skal derfor lade de Kedler og Kar, som findes paa Skanderborg Slot og pleje at bruges til Slagteriet, fremage til Stiernholm, om man ellers kan faa dem af Sted, og skaffe det fornødne Ved derhen, da det ikke kan faas i Stiernholms Skove. Han skal iøvrigt ogsaa i andre Maader være Lensmanden paa Stiernholm behjælpelig med det, som gøres nødvendigt til Slagteriet, og som denne ikke kan faa i sit eget Len. J. T. 6, 411 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Kongen har tilskrevet ham, at

¹ Ernst Normand maa formentlig være en Fejlskrift for Laurits Ebbesen, der var Lensmand paa Skanderborg.

han vilde sende en Slagter over, der kunde forestaa det Slagteri, som Kongen har bestemt at ville lade foretage paa Nyborg Slot. Da Kongen imidlertid ikke nu kan sende en dertil dygtig Person, skal Jacob Ulfeldt gøre sig Flid for derovre at faa en Slagter, som kan være dygtig til at forestaa Kongens Slagteri, forordne ham dertil og selv føre Tilsyn med ham, at han forretter det til Gavns baade med Flæsket og andet Smaamad. Flæsket skal, naar det er saltet, nedlægges i Skuder, som han skal fragte dertil, og siden sendes over til København for at røges. Hovederne, Ryggene, Dalbagerne med alt andet Smaamad, intet undtaget, med Pølser og andet skulle nedpakkes i Tønder og ligeledes med Skib sendes til København til Proviantskriveren. Saafremt det Salt, som Kongen har givet Ordre til at sende derover til Slagteriet, ikke fremkommer saa snart, som det behøves, skal han gøre sig Flid for at faa saa meget Salt til Laans, som behøves til Slagteriet, og siden betale det tilbage, naar Kongens eget Salt kommer. F. T. 3, 538.

8. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Stehen Villumsen. Da Kongen har bestemt, at der skal sendes 130 Tdr. Salt til Nyborg Slot og 250 Tdr. Salt til Horsens til Slagteriets Behov, skal han forordne Skuder til at fremføre Saltet, saa det endelig kan fremkomme med det første. Sj. T. 21, 454.

9. Nov. (—). Miss. til Universitetet i København, Kapitlet i Roskilde, Kirkeværgerne for Vor Frue Kirke og Forstanderne for Vartov Hospital om at give deres Tjenere i Københavns, Frederiksborg og de omliggende Len Ordre til hver at fremføre 6 Læs Sand paa den ny Dæmning udenfor Vesterport ved St. Jørgen ved København, saa det endelig fremkommer snarest muligt og inden Vinter. Sj. T. 21, 454 b.

— Miss. til Christian Thomissen. Da Kongen har bestemt, at Mag. Rasmus Jensen, der hidtil har været Skolemester i Sorø Skole, herefter skal være Kongens Søn Hertug Frederiks Præceptor og Informator, skal Christian Thomissen forordne ham dertil og paase, at han forholder sig, som det sig bør. Sj. T. 21, 454 b.

— Miss. til Tage Thott Ottesen om uopholdelig at begive sig ned til Kongen for at erfare dennes Vilje. Udt. i Sk. T. 4, 294 b.

— Miss. til Mogens Gyldenstjerne om i Stedet for Otte

Brahe til Krogholm, Embedsmand paa Koldinghus, at paatage sig Værgemaalet for Pofvel Ramel, Hendrik Ramels Søn, medens Skiftet mellem ham og hans Søkende staar paa, og paase, at der ved Skiftet kun vederfares ham, hvad Ret er. Kongen vil i den Tid have ham forløvet fra Befæstningen, dog skal han ordne alt saaledes, førend han begiver sig derfra, at der i hans Fraværelse ikke sker nogen Inkonveniens. Sk. T. 4, 294 b.

10. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Ofve Ugerup om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru N¹ Ramel, medens Skiftet staar paa. Udt. i Sk. T. 4, 295.

— Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har sluttet Kontrakt med nærværende Graver Andreas von Hold om nogen Engrydning i Antvorskov Len, skal Ebbe Munk efter det Andreas von Hold af Kongen givne Brev, hvori findes indført, hvad han skal have for Arbejdet, betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem og han fortjener det, og føre det til Udgift i sit Regnskab. — Postscriptum: Han skal levere Graveren de Redskaber, han behøver, og ligesaa, hvis han behøver at skærpe dem, sørge for, at han kan faa det gjort i Kongens egen Smedje eller andensteds, dog for en rimelig Betaling. Da Graveren er en fremmed, udlændisk Mand, som er aldeles ukendt dér, og da han klager over, at han ikke kan faa det til Købs, som han behøver til sin egen og sine Svendes Underholdning, skal Ebbe Munk være ham behjælpelig med at faa det, som han maatte behøve til sin egen og sit Selskabs Kost, til Købs for en rimelig Betaling. Sj. T. 21, 455.

— Aab. Brev om, at nedennævnte Købstæder skulle holde Bøsseskytter. Det befales Borgemestre og Raad at sørge for, at Borgelejepengene blive udredede til de to sædvanlige Terminer. — Malmø 40 Bøsseskytter; Helsingør 20; Ystad 17; Landskrone og Helsingborg hver 15; Lund 14; Ronneby 9; Sømmershavn 8; Skanør, Falsterbo og Laholm hver 5; Sølvitsborg som de pleje at give. Sk. R. 4, 146.

— Miss. til Tage Thott. Kongen har tidligere paalagt afdøde Otte Lindenov, forhen Embedsmand paa Sølvitsborg Slot,

¹ Fornavnet er oversprunget.

at give Bønderne Tilhold om at gøre Esaias Slechting, Forvalter for Jærnbjærgværket i Blekinge, Tilførsel med Kul, dog for Betaling, og ligesaa at hjælpe ham med Hø til de Heste, som han bruger til Værkets Fornødenhed. Da det nu er berettet Kongen, at Værket forhindres af Mangel herpaa, skal han give Kronens Bønder endeligt Tilhold om for en rimelig Betaling at føre baade Kul og Hø til Bjærgværkshytterne og til de Heste, som gøres fornødne til at drive Værket. Da Esaias Slechting endvidere har berettet, at der paaføres ham forskellige Trætter for de Hytter og den Bygning, som han skal have sat til Værkets Fornødenhed, skønt den er sat paa Kronens Grund, skal Tage Thott assistere ham mod dem, der saaledes ville forfølge ham med nogen Tiltale, saa han uden Vidtløftighed og Trætte kan nyde samme Strandbo, da Værket er anrettet til Gavn og Fordel for Kongen og er mere profiterlig end en ringe Partikelsejendom kan være. Sk. T. 4, 295.

10. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Denne Skipper [Johan Tønnesen] har angivet for Kongen, at der i en Del af de Skibe, som sejle der igennem, findes ufortoldede Varer, efterat de ere blevne besøgte og visiterede af Kongens Visitator, og at Kongen bliver mærkelig bedraget for sin Told og Rettighed, hvilket han mener at kunne bevise, hvis det maa tilstedes ham. Christoffer Basse skal hemmeligt og uden at nogen véd det gøre Skipperen Assistance med Folk og Baade og tilforordne ham Vagtmesteren paa Slottet og Johan Maartensen, Kongens Skibskaptejn, der opholder sig dernede, dog maa disse heller ikke faa noget at vide derom før den samme Time, de skulle følge ham. Naar han angiver noget Skib, skal Christoffer Basse selv flittigt paase, at intet Skib bliver opholdt eller omladet efter hans blotte Beretning, medmindre der findes nogen Fejl. Hvis der findes Fejl og Bedrageri, skal Skibet omlades og undersøges der nede ved Helsingør. Sj. T. 21, 455 b.

11. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Borgerne i Slagelse og de Bønder, der søge til St. Peders Kirke i Slagelse som deres Sognekirke. Det er berettet Kongen, at to Personer have prædiket for dem efter deres Sognepræst Hr. Povels Død, men at de besvære sig ved at give nogen af dem Kald, fordi de ikke kunne eller ville tage den afdøde Præsts Enke til

Ægte. Da saadant udtrykkeligt strider mod Ordinansen, befales det dem nu enten at vælge en af de to Personer til Sognepræst eller at vælge en anden, som de maatte anse for duelig dertil, saa Kaldet ikke skal blive staaende ledigt længere, og det uden at foreslaa noget Vilkaar som det med at tage den afdøde Præsts Hustru til Ægte eller andre ulovlige Konditioner, der stride mod Ordinansen, Gudfrygtighed og al Billighed, saafremt de ikke ville tiltales og straffes derfor. Sj. R. 16, 447 b¹.

11. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Key Rantzau om, at Olluf Jørgensen i Lyndbye, der har lidt Skade ved Ildbrand, maa blive forskaanet for at svare Landgilde i Aar og maa faa en mulig Hjælp af Bygningstømmer til sin Gaards Genopbyggelse. Sj. T. 21, 456.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Kongen bevilger, at den Borgemester og den Raadmand i Næstved, som efter hans Beretning ikke ere dygtige til at forestaa deres Bestillinger, efter hans Begæring maa blive fritagne derfor. Han skal i deres Sted forordne andre, der efter hans Formening ere tjenlige dertil. Sj. T. 21, 456 b.

— Miss. til Christoffer Basse. Af hosføjede Supplikation og den i hendes Sag afsagte Dom vil han kunne se, hvad nærværende Anne Rasmusdatter har beklaget sig over. Da hun paa Grund af Fattigdom ikke selv kan udføre sin Sag med Proces, skal han give sin Ridefoged Ordre til at udføre hendes Sag med Retten og paa hendes Vegne tage Dom i Sagen og selv føre Tilsyn med, at der vederfares hende hvad lovligt og ret er. Sj. T. 21, 456 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at give enten Borgemestre og Raad i Malmø eller Slagterne sammesteds Ordre til at opbygge Slagterboderne udenfor Byen, medmindre da Slagterne have nogen Frihed at indvende derimod, hvorom han, hvis saa er, skal indsende Erklæring til Kancelliet. Sk. T. 4, 295 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Kapitlet i Lund. Kongen har bevilget, at Degnekaldet i Hvellinge Sogn efter Ordinansen maa blive lagt til Skolen i Malmø og blive betjent

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 659 f.

derfra, saasnart der kan skaffes den nuværende Sædedegn i Hvel-
linge en anden Lejlighed. Sk. T. 4, 295 b.

11. Nov. (Frederiksborg). Miss. til Sigvort Grubbe om
paa Malmø Bys Bekostning at lade Hans Mandrich, der for
Retten, til Foragt for denne, skal have begaaet adskillig usøm-
melig Modvillighed mod Borgemestre og Raad i Malmø,
tiltale paa hans Værneting og tage Dom over ham, saa han
kan blive tilbørligt straffet derfor. Sk. T. 4, 295 b.

— Miss. til samme. Det er blevet berettet Kongen, at
Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot, skal
tiltale og forfølge nogle af Borgerskabet i Malmø videre og
højere, end den af Kongen og Rigens Raad paa sidste Herredag
afsagte Dom giver ham Ret til. Sigvort Grubbe skal i den An-
ledning tage Borgerne i Forsvar, saa vidt det kan ske med Lov
og Ret, og ikke tillade, at der procederes mod dem anderledes
end efter Kongens Doms rette Mening. Sk. T. 4, 296.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Da Kongen af hans Be-
retning har set, at to af Hvælvingerne i den søndre Rund-
del paa Varberg Slot ere bygfældige, befales det ham at
lade en Bygmester bese Hvælvingerne og siden med Flid under-
søge, hvad det mindst vil koste at reparere dem. Han skal
indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 4, 297 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen har bragt i Er-
faring, at nogle af Trelleborg Bys Indvaanere under fors-
kellige Paaskud endnu opholde sig der i Byen imod Kongens
Forbud, skal han give disse Ordre til uden al Undskyldning at
begive sig enten til Malmø eller andre privilegerede
Byer med Undtagelse af dem, der søge deres Næring alene med
Avl og Bondearbejde. Endvidere skal han lade de Skomagere
i Trelleborg, der, skønt de ere bosiddende i denne By, have
staaet ude med Sko i Malmø for at sælge dem og derved be-
taget Skomagerne i Malmø deres Næring, tiltale og straffe,
kræve Trelleborg Bys Privilegier tilbage og sende dem til Kon-
gen. Sk. T. 4, 297 b.

— Miss. til samme. Borgemestre og Raad i Malmø have
berettet, at efterat Trelleborg By er bleven kasseret og borger-
lig Næring deri forbudt, er det Bøsseskyttehold, som Trelle-
borg tidligere har udgjort, blevet paalagt Malmø, men
ikke desto mindre skal en Del af Trelleborgs Næring hen-

vendes til Ystad. Sigvort Grubbe skal med Flid undersøge den Sag og til Kancelliet indsende Erklæring om, hvor meget af Bøsseskytteholdet der med Rette tilkommer hver af de to Byer, saaledes som det kan være ligeligt og bekvemt for hver af dem. Sk. T. 4, 296.

11. Nov. (Frederiksborg). Miss. til samme. Da det er berettet Kongen, at der efter Trelleborg Bys borgerlige Nærings og Handels Afskaffelse skal drives adskillig usædvanlig Handel og Købmandskab i Falsterbo og Skanør, skal han personlig med Flid undersøge den Sag, paase, at der ikke drives videre Handel paa disse Steder, end deres Privilegier tilstede dem, og med Lov og Ret lade tale derpaa, hvis der foretages noget imod disse. Sk. T. 4, 296 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da det er berettet Kongen, at den nye Stald paa Helsingborg Slot skal have lidt Skade af den sidste Storm og Tømmermanden maaske er Skyld deri, idet han ikke har opsat Stalden, som det burde sig, og passet paa Bygningen, skal han tiltale ham derfor og til igen at opsætte Stalden paa sin egen Bekostning. Sk. T. 4, 297.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Han skal give Mester Villum Bygmester Ordre til straks at begive sig til Broen ved Engelholm for at bese den og sammen med Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, til Kancelliet indsende Erklæring om Broens Tilstand og om hvad der i Tide bedst kan foretages derpaa. Sk. T. 4, 297.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Der sendes ham en Kopi af ovenstaaende Brev. Udt. i Sk. T. 4, 297.

— Miss. til Corfits Rud. M. Peder Areboe har berettet, at han for nogen Tid siden har faaet kongelig Skrivelse om, at han fremfor nogen anden skulde beforders til Asperup og Rørslef¹ Sogne i Fyen, hvori han dog blev forhindret ved Hr. Sone Lauritsen i Middelfarts underfundige og partiske Forhandling, af hvilken Grund blandt andre Hr. Sone Lauritsen er bleven afsat fra sit Kald og sin Bestilling. Da Sognene nu igen ere ledige, har han begæret, at han fremfor nogen anden

¹ Rorslev, Vends H.

nu maa blive beskikket til Sognepræst i dem. Det befales i den Anledning Corfits Rud at have Kongens forrige Befordringskrivelse for M. Peder Areboe i tilbørlig Agt og indsende en udførlig Erklæring om Sagen til Kancelliet. F. T. 3, 539¹.

12. Nov. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Sjælland om at give Kronens Bønder i deres Len Ordre til straks at begynde paa at aftærseke deres Havre og yde deres Landgilde, hvoraf der uden al Forhaling skal sendes N Tdr. Havre til Frederiksborg Slot til Udfodringen. — Christoffer Basse [Frederiksborg og Kronborg Len] 400 Tdr.; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len], Mogens Pax [Roskilde Len] og Axel Urne [Ringsted Kloster] hver 200 Tdr.; Knud Urne [Tryggevælde Len] 100 Tdr. Sj. T. 21, 457.

— Bestalling for Morten Jacobsen, Rustvognssvend, der skal tage Vare paa Kongens Vogne, Vogntøj og andet Tilbehør, som findes i Vogngaarden og Vognhuset her paa Frederiksborg Slot, at intet deraf fordærves, forrykkes eller bortkommer. Han skal fra dette Brevs Dato at regne have 13½ Dlr. og en sædvanlig Hofklædning i aarlig Løn og 4 Dlr. hver Maaned i Kostpenge, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 16, 448.

13. Nov. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade samle et halvt Læs Enebær i sit Len [Helsingborg] og sende dem til København. Udt. i Sk. T. 4, 298.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Han skal lade Borger i København Johan de Willums Fuldmægtige faa saa meget Korn, Rug og Byg, som han i Aar kan undvære af Lenets [Malmøhus] Indkomst, og som ikke er beordret sendt andenstedshen til Kongens egen Udspisnings Behov, som Betaling paa forskellige Varer, leverede til Kongens Behov. Sk. T. 4, 298.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Kongen har bevilget, at Johan de Willom, Borger i København, i Betaling for adskillige Varer, som han efter Kongens Befaling har leveret, maa faa saa meget Smør, som kan undværes af Varberg Lens Indkomst, saafremt det ikke er beordret sendt til andre Steder til Kongens egen Udspisnings Behov eller han allerede har faaet Befaling om, at det er solgt til andre Købmænd. Han skal

¹ Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 588.

rette sig herefter, naar Johan de Willom eller hans Fuldmægtige henvende sig til ham. Sk. T. 4, 298 b.

13. Nov. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Hr. Jens Sparre [Bahus Len] og Otte Marsvin [Kristianstad Len]. Udt. i Sk. T. 4, 298 b.

— Miss. til Stehen Brahe. Da Kongen har bevilget, at Johan de Willum, Borger i København, maa faa 30 Læster Korn af Kallundborg Slots Indkomst i Betaling for adskillige Varer, som han har leveret til Kongens Behov, skal han lade Johan de Willums Fuldmægtige faa disse 30 Læster Korn, saafremt de kunne undværes og der ikke er givet Ordre til at sende dem andre Steder hen til Kongens egen Udspisnings Behov. Sj. T. 21, 457.

— Ligelydende Miss. til Peder Basse om at skaffe Johan de Willum 20 Læster Korn af [Stege] Lens Indkomst. Udt. i Sj. T. 21, 457 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz om for Betaling at lade Knud Gyldenstjerne til Tim, Embedsmand paa Hald Slot, faa 2 store Stykker Vildt og 3 Raadyr hos Kongens Skovrider til hans Hustrus¹ Begravelse. Sj. T. 21, 457 b.

15. Nov. (—). Miss. til Mogens Pax [Roskildegaard] om at lade 4 Foler overfodre i Vinter. Udt. i Sj. T. 21, 457 b.

— Ligelydende Miss. til Axel Urne [Ringsted Kloster] om 4 Foler. Udt. i Sj. T. 21, 457 b.

— Ligelydende Miss. til M. Hans Staffensen (Sorø Kloster) om 6 Foler. Udt. i Sj. T. 21, 457 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at sende 2 Agerhøns-hunde, som David Augsburg har afrettet, til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 4, 299.

16. Nov. (Kbhvn.). Forordning om Møntens Værdi. Sj. T. 21, 461. (Tr.: CCD. III. 598—601. Paus, Forordninger for Norge S. 589—93. Collin, Om Rigmønt og Courant. Bil. 4. Scharling, Pengenes synkende Værdi S. 425 f.).

— Forordning om Tjenestefolk og Løsgængere. Sj. T. 21, 463. (Tr.: CCD. III. 592—98).

— Bestalling for Johan Jostsen som Remmesnider.

¹ Øllegaard Hvitfeldt.

Han skal tage Vare paa Kongens Rustvogne, have Tilsyn med det til dem hørende Hestetøj og flikke og istandsætte det, naar der kommer nogen Mangel paa det, ligesom hans Formand Peder Remmesnider har gjort før ham. Endvidere skal han, naar han er paa Frederiksborg, holde det Tøj, som bruges til Arbejdshestene og Posthestene og andet Slottets Arbejde, i Stand og flikke og istandsætte det, eftersom det gøres fornødent, ligesom Thomis Remmesnider tidligere har gjort. For Flikkeriet skal han have 5¹/₂ Rdlr. om Maaneden i Løn, og for det nye Tøj, som han laver til Rustvognene eller Arbejdsvognene eller i andre Maader, skal han have en rimelig Betaling. Han skal være Lensmanden paa Frederiksborg og Kongens Vognmester lydlig. Hans Besolding skal regnes fra den Dag af, da han indstiller sig i Tjenesten. Sj. R. 16, 448 b.

16. Nov. (Kbhvn.)¹. Miss. til Peder Basse om at lade det Kapel, som ligger til Spedalsbye Kloster, nedbryde og anvende Stenene deri til Ermelundgaards Bygning. Han skal lade Jens Tyskølsfører i Køge toldfrit nyde det Øl og andet, som han har bjærget fra den Skude, der stødte under Møens Land. Sj. T. 21, 481 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe [Malmøhus] om at modtage nogle Heste og lade dem gaa i den store Have i Vinter. Udt. i Sk. T. 4, 299.

— Miss. til Manderup Parsberg. Af det Skibstømmer, som er blevet hugget i hans Len [Aalborghus] til Kongens Behov, skal han ved det første Opholdsføre lade det store føre til det nærmeste og bekvemmeligste Ladested og enten lade Smaatømmeret samle sammen paa et belejligt Sted ved Ladestedet eller lade det tiltælle til en af Bønderne, hvor det er belejligst, saa det kan blive sammen velforvaret i en Bondegaard, at intet deraf borttrykkes eller forkommes. J. T. 6, 412.

17. Nov. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om at udvise Jacop von Aix, Mester for Kobbermøllen i Helsingborg Len, nødtørftigt Egetømmer til Møllens Bygning, hvilket Tømmer

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 16. Dec., er 16. Nov. muligvis en Fejlskrift for: 16. Dec.

denne paa sin egen Bekostning skal lade hugge, og lade det fremføre til Byggestedet. Sk. T. 4, 299.

18. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre om at give de paa hoslagte Fortegnelse opførte Personer i hans Len [Dragsholm] Ordre til straks at begive sig til Københavns Slot, hvor de skulle faa nærmere Besked om Kongens Villie. — Fortegnelse: Niels Vogensen i Eegebierrig, Herredsfoged i Ods Herred, Anders Kræmmer, Laurits Hansen, Raadmand i Nykøbing, Jens Grønhafve og Søfren Geide i Glodstrup, Peder Clemindsen i Asmindrup, Peder Jul i Suenge¹, Jacob Snedker i Nykøbing, Laurits Madtsen i Hølkerup, Jens Lauritsen i Vig, Peder Jacobsen, Skomagersvend, Laurits Matsen i Assens², Siverdt Poulsen i Gielstrup, Jens Nielsen i Maadelod³, Anders Jensen i Ulstrup og hans Bymænd, Peder Lauritsen i Benede⁴, Niels Jyde i Eegebierrig, Anders Lauritsen i Sidinge og hans Bymænd, Anders Oelsen i Listrup⁵ og hans Bymænd, Niels Vogensen, Laurits Oelsen, Niels Truelsen, Olluf Pedersen, Laurits Matsen, Skovfoged, Peder Skomagers Arvinger i Benade⁴, Jep Hansens Børns Formyndere, Jens Degns Arvinger i Glodstrup, Niels Vogensens Arvinger i Abollør⁶, Anders Duis Arvinger i F[r]ostrup og Bodil Krags Arvinger i Ladstrup⁵. Sj. T. 21, 458.

19. Nov. (—). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bevilliget, at Fru Pernille Gyldenstjerne, Jacob Rosenkrantz til Kiestrups Enke, maa faa 12 Læster Byg af Antvorskov, Lens Indkomst i Betaling for nogle Mursten, som hun har overladt Kongen til hans Bygnings Behov, skal han levere hende Bygget til Udskibning i Korsør. Sj. T. 21, 458 b.

— Miss. til Eiller Urne om at give Borgerskabet i Holbæk, der har nogle Jorder, fordi de skulle gøre Kongens Rejser og Ægter, naar de tilsiges, Tilhold om at gøre disse Ægter. Hvis de vægre sig derved, skal han tage Jorderne fra dem, men dog ved foregaaende Dom, og udlægge dem til andre, der ville gøre disse Rejser. Sj. T. 21, 459.

— Miss. til Christoffer Basse. Da denne Brevviser, Johan

¹ Svinninge, Ods H. ² Asnæs, Ods H. ³ Dette Navn er vistnok fuldstændig forskrevet. ⁴ Læsningen er noget usikkert; der menes vistnok: Braade. ⁵ Læstrup, Ods H. ⁶ Abildøre, Ods H

Tønnissen, atter har tilbudt at ville være forpligtet til at straffes paa sin Hals, saafremt de Skibe i Sundet, som han har angivet for at have bedraget Kongen for hans Told, findes ikke at have begaaet saadan Fejl, skal Christoffer Basse fremdeles være Johan Tønnissen behjælpelig med Baade og Folk og sørge for, at han bliver saaledes accompagneret, som Kongens forrige Skrivelse¹ paabyder. Naar Johan Tønnissen kommer i noget Skib og angiver, at det har ufortoldet Gods inde eller har mere Gods inde, end der er angivet paa Toldboden eller befunden af Visitatoren, skal Christoffer Basse først lade Johan Tønnissen give Folket, der raader over det angivne Skib, fuldkommen Sag for saadan Falskhed og Utroskab, og det under hans Halses Fortabelse, og siden lade Skibet nøje undersøge og, om fornødent, lade det omlade. Saafremt der da findes at være begaaet Utroskab mod Kongen med Hensyn til Tolden, skal der derom gaa, hvad Lov og Ret giver, men hvis Johan Tønnissens Angivelse viser sig at være usandfærdig, skal han lade denne fængsle, for at han kan komme til at staa tilbørligt til Rette. Sj. T. 21, 459.

19. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Der sendes ham hermed en Fortegnelse paa noget Tømmer, som skal udledes blandt det allerede i Herridsvad Klosters Skove huggede Tømmer til Lader, Hjul og anden Fornødenhed til Arkeliet paa Kronborg, med Ordre til at udlede dertil brugeligt Tømmer og lade det føre ned til Helsingborg, naar der bliver Føre dertil, hvorfra det saa siden skal overskibes til Kronborg. Sk. T. 4, 299.

— Aab. Brev om, at Erhart Sterck, Kongens Trommeter, hvem Kongen har befalet at tage to af Taarnblæserens Sønner til sig og i ét Aar fra dette Brevs Dato undervise og lære dem i det, som en god Trommeter bør vide, i dette Aar skal have 100 Rdlr. for hver for sin Ulejlighed med dem og for Kosten til dem, at udbetale af Rentekammeret. Sj. R. 16, 450.

— Aab. Brev om, at Kongen, der nu har antaget Nicolaus Svaabe til Møntmester, har ladet forfatte følgende Forordning om Mønten: Først skal der udmøntes Gulddubloner, og

¹ 10. Nov. 1619.

saadanne dobbelte Kroner skulle i Værdi gælde 3 Rdlr. in specie; hver lødig Mark skal holde 22 Karat fint Guld og 39 dobbelte Kroner skulle veje 1 lødig Mark, saa at der for 1 lødig Mark fint Guld kommer af Mønten $127\frac{1}{2}$ Rdlr. 11 Sk. $1\frac{4}{11}$ Alb. Kongen har bevilget, at Nicolaus Svaabe selv maa indkøbe og indveksle Guld og udmønte det efter forskrevne Ordning paa Værd, Skrot og Korn, dog skal han af hver lødig Mark fint Guld, som han udmønter for sig selv eller for andre, være forpligtet til at betale $2\frac{1}{4}$ Rigsort i Slagskat til Kongen paa Rentekammeret eller til Kongens Guardein, og Slagskatten skal udgives i saadan Guldmønt, dog skal han af det Guld, som Kongen selv overleverer ham, efter ovennævnte Skrot og Korn levere Kongen alle de Stykker, som kunne komme deraf, og for Arbejdsløn og al anden derpaa anvendt Omkostning paa hver lødig Mark Guld, som holder 22 Karat fint Guld, for dobbelte Kroner have 4 Rdlr. $13\frac{1}{2}$ Ort. — Dernæst skal der af Sølv udmøntes hele, halve og Ortskroner; Kronen skal altid gælde lige med $1\frac{1}{2}$ Rdlr. og de andre Sorter à l'advenant; hver lødig Mark i denne Mønt skal holde $13\frac{3}{4}$ Lod fint Sølv, og $6\frac{2\frac{5}{7}}{14\frac{0}{0}}$ Stykker hele Kroner skal veje en lødig Mark, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer $7\frac{1\frac{8}{8}\frac{8}{2}\frac{1}{5}}$ Kroner, som gør $10\frac{3}{4}$ Rdlr. $27\frac{3\frac{2}{6}\frac{2}{5}}$ Sk.; af halve Kroner skal $12\frac{2\frac{5}{7}}{7\frac{0}{0}}$ Stykker veje en lødig Mark, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer $14\frac{3\frac{7}{6}\frac{2}{2}\frac{2}{5}}$ halve Kroner, som gør $10\frac{3}{4}$ Rdlr. $27\frac{3\frac{2}{6}\frac{2}{5}}$ Sk.; af Orter skal $24\frac{2\frac{5}{7}}{3\frac{0}{0}}$ Stykker veje 1 lødig Mark, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer $28\frac{5\frac{2}{6}\frac{2}{2}\frac{4}{5}}$ Stykker, som gør $10\frac{3}{4}$ Rdlr. $27\frac{3\frac{2}{6}\frac{2}{5}}$ Sk.; af halve Ortdalere gaar der 12 paa en Krone, 8 paa en Dlr., $74\frac{1}{4}$ Stykke veje 1 lødig Mark og holde $13\frac{3}{4}$ Lod fint Sølv, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer $86\frac{2\frac{2}{5}}{2\frac{5}{5}}$ Stykker, som er $10\frac{3}{4}$ Rdlr. $31\frac{11}{55}$ Sk. — Af Otteskillingsstykker veje $111\frac{118}{700}$ Stykker en lødig Mark og holde $13\frac{3}{4}$ Lod fint Sølv, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer $129\frac{4\frac{2}{6}\frac{2}{2}\frac{2}{5}}$ Stykker, det er $10\frac{3}{4}$ Rdlr. 4 Sk. $\frac{4\frac{0}{6}\frac{2}{2}\frac{2}{5}}$ Alb. — Af Fireskillingsstykker veje $222\frac{213}{350}$ Stykker en lødig Mark, og holder en lødig Mark $13\frac{3}{4}$ Lod fint, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer $238\frac{2\frac{4}{6}\frac{2}{2}\frac{2}{5}}$ Stykker, det er $10\frac{3}{4}$ Rdlr. 4 Sk. $\frac{4\frac{0}{6}\frac{2}{2}\frac{2}{5}}$ Alb. — Af Toskillingsstykker veje $445\frac{88}{175}$ Stykker en lødig Mark og holder en lødig Mark $13\frac{3}{4}$ Lod fint Sølv, saa der af en lødig

Mark fint Sølv af Mønten kommer $518\frac{882}{9625}$ Stykker, det er $10\frac{3}{4}$ Dlr. 4 Sk. $\frac{4032}{8625}$ Alb. — Af Skillinger veje $447\frac{3}{16}$ Stykke en lødig Mark og denne holder 5 Lod fint Sølv, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer 1431 Stykker, som er $14\frac{3}{4}$ Dlr. 15 Sk. — Af Sølvinger veje 390 Stykker en lødig Mark og holde 2 Lod fint Sølv, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer 3120 Stykker, som er 16 Dlr. 24 Sk. — Af Hvider veje 474 Stykker en lødig Mark og holde $1\frac{1}{2}$ Lod fint Sølv, saa der af en lødig Mark fint Sølv af Mønten kommer 5056 Stykker, som er $17\frac{1}{2}$ Dlr. 5 Sk. 1 Alb. — Og er al denne Mønt saaledes regnet, at al denne Sølvmønt hver efter sin Værdi, som er 2 halve Kroner, 4 Ortskroner, 12 halve Ortsdlr., 24 Fireskillinger, 48 Toskillinger, 96 Skillinger, skal veje lige med en hel Krone og gælde ligesaa meget som en hel Krone eller $1\frac{1}{2}$ Rdlr. in specie. — I Slagskat af hver lødig Mark fint Sølv, som han udmønter i hele Kroner, skal han i Renteriet eller til Guardeinen erlægge $2\frac{1}{4}$ Rigsort i Sølv- eller Guld-Kroner, af hver lødig Mark fint Sølv, som han udmønter i halve Kroner, Ortskroner, halve Ortsdalere og Otteskillingsstykker, 2 Rigsort, af hver lødig Mark fint Sølv, som han udmønter i Fireskillinger, 1 Rigsort, derimod skal han ingen Slagskat give af de Sølvtoskillinger, som han udmønter. Af hver lødig Mark fint Sølv, som udmøntes i Skillinger, Sølvinger og Hvider, skal han give 2 Ortsdlr. i Slagskat. Han skal være forpligtet til kun at mønte de Møntsorter, som befales ham. Af det, som Kongen selv tilstiller ham i Sølv eller Rigsdalere, skal han være forpligtet til udover Slagskatten at indlevere i Renteriet eller til Guardeinen for hvert Tusinde Rigsdaler 50 Rigsdaler til Veksel, og det i Sølvkroner, hvilke 50 Rdlr. Kongen har bevilget ham i Møntens Overslag til Indveksling. Med Hensyn til Skuepenge af Sølv eller Guld, vil Kongen herefter tillade ham at gøre saadanne, dog ikke i Mønts Vis eller med Kongens Kontrafej, Navn eller Vaaben paa. Saadanne Sølv- og Guldskepenge skulle være af Korn og Skrot, som de ovennævnte gode Sølv- og Guldmønter ere, saaledes at hver lødig Mark Sølv skal holde $13\frac{3}{4}$ Lod fint Sølv og hver lødig Mark Guld 22 Karat fint Guld. Møntmesteren skal være forpligtet til at sætte sit Mærke kendeligt paa den Mønt, han slaar, og skal desforuden være forpligtet til aarlig at slaa 4000 Rdlr. in specie med Kongens eget Kontrafej,

Vaaben og Navn paa, saa gode af Korn, Vægt og Skrot som de, der ere gængse i Lybæk og Hamborg, og herfor skal han ingen Arbejdsløn have. Da det let kan hænde, at Materien i somme Støbninger kan være en ringe Del anderledes, end ovennævnte Ordning indeholder, saa det vil falde ham besværligt paa Omkostning og Spild at støbe om, og da ogsaa paa en hel lødig Mark nogle faa Stykker kunne være lettere, har Kongen for at raade Bod herpaa bevilget 2 Gran paa hver lødig Mark, dog saaledes, at naar Guardainen finder en eller nogle lodige Mark at være 2 Gran ringere, end Ordningen indeholder, skal Møntmesteren være forpligtet til i næste Støbning at gøre ligesaa mange lodige Mark 2 Gran bedre. Hvis der af en lødig Mark af Otteskillingsstykker kommer 1 Stykke, af Fireskillingsstykker 3 Stykker, af Toskillingsstykker og Skillinger 8 Stykker, af Søslinger og Hvider 10 Stykker mere end Ordningen indeholder, skal Møntmesteren være forpligtet til i næste Værk at gøre ligesaa mange af samme Sorter ligesaa meget tungere og bedre, end Ordningen indeholder, som det forrige var flere og lettere. Hvis Kongen ønsker at tilveksle sig den Mønt, han maatte have udmøntet, for anden god gangbar Mønt, skal det staa Kongen frit for. Møntmesteren maa ikke aabenbare denne Møntordning og Mønten for dem, som ikke bør vide det, og baade han og Kongens bestilte Guardain skulle trolig rette sig efter Møntordningen og hans Bestalling. Sj. R. 16, 450 b.

20. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene om at betale Peder Andersen af Haunsøe, der var fragtet til at løbe fra Mariager herover med Kongens Kalk, men i Storm og Uvejr har mistet sin Skude med Kalken under Assens Land i Mariager Fjord, den halve Fragt og føre det til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 459 b.

— Miss. til Stehen Brahe. Det er berettet Kongen, at han vil forhindre den Præstemand, som af Provsten og 7 Kaldsmænd er kaldet til Præst i Tersløse Sogn i den afdøde Præsts Sted og har faaet Kollats af Lensmanden paa Holbæk Slot, i at faa Sognet, fordi han, der har en Sædegaard i Sognet, mener at være forbigaaet ved Kaldet, og at dette derfor er ulovligt. Da Sognet ikke kan være uden Sognepræst, befales det ham at lade den Præst, der allerede er forordnet til Sognepræst, betjene Sognet, indtil han ved Retten har udført Sagen

for dens tilbørlige Dommere, saa Præsten kan blive overbevist om, at han ulovligt er kommen i Kaldet. Sj. T. 21, 460¹.

21. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Dr. Hans Reisener om af Skolerne i sit Stift at udtage 3 unge Skolebørn, der have god Stemme til at være Diskantister og kunne informeres i Musik, og lade dem melde sig i Kapellet hos Kongens Underkapelmester, Mogens Pedersen. Sj. T. 21, 460 b.

22. Nov. (—). Miss. til Stehen Brahe. Borgemestre og Raad i Kallundborg have ansøgt om, at det Bøsseskytte- og Baadsmændshold, som er paalagt Byen, maa lindres noget, da Byen nylig har lidt stor Skade ved Ildebrand. Skønt det Antal Bøsseskytter og Baadsmænd, som Byen er takseret til at holde, ikke kan formindskes, bevilger Kongen dog, at de Borgere i Kallundborg, der have lidt Skade ved Ildebranden, i Aar og igen næste Aar maa være forskaanet for deres Part af den Skat, det efter Kongens Befaling kan tilkomme dem at betale, hvilket skal faa Lov at passere i Renteriet, naar Skatten skal betales, saa deres Kvota skal blive afkortet i Summen. Sj. T. 21, 460 b.

— Miss. til Lensmændene i begge Rigerne om at lade Forordningerne om Mønten og om Tjenestefolks Løn og Løsgængere læse og forkynde og siden føre alvorligt Tilsyn med deres Overholdelse. Udt. i Sj. T. 21, 467 b.

— Miss. til Landsdommerne om at lade Forordningerne om Mønten og om Tjenestefolks Løn og Løsgængere forkynde paa Landstinget og siden opbevare dem ved Tinget. Udt. i Sj. T. 21, 467 b.

— Miss. til Lensmændene i Norge om at lade Forordningen om Mønten læse og forkynde og siden paase dens Overholdelse. Udt. i Sj. T. 21, 467 b.

— Miss. til Lensmændene i Danmark og Norge om Paaleggelsen af en Hjælp og Kontribution af Købstæderne til Genopførelsen af Halmstad By, der er brændt ved Vaadeild, da den er en af Rigets Grænsefæstninger. Sj. T. 21, 467 b. (Se CCD. III. 602).

23. Nov. (—). Bestalling for Martin Lancke som

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 660.

Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets, de andre gejstliges og de udskrevne Bønders Gods i Vordingborg og de derunder liggende Len. Han maa her grave og opsøge Materie til at syde Salpeter af, saa meget han kan, hvilket siden skal indføres i Salpeterladen, indtil denne er fuld. Der skal skaffes ham Redskaber til at fulddrive hans Haandværk med og ligesaa Ildebrændsel, hvis det ikke allerede findes ved Værket, men Asken, som han maatte behøve, skal han selv skaffe sig. Han skal gøre sig den yderste Flid for at skaffe saa meget Salpeter som muligt og levere det til Kongens Arkelimester i Tøjhuset i København i hele og halve Læster, men ikke plukvis, dog skal han være forpligtet til efterhaanden at indlægge det Salpeter, han lutrer, paa Vordingborg Slot, indtil han kan fremsende det til Tøjhuset i hele eller halve Læster, og han maa aldeles intet beholde hos sig selv. Lensmanden paa Vordingborg Slot maa, efterhaanden som han indleverer Salpeter paa Slottet, forstrække ham med nogle Penge derpaa. Han skal have 1 Rdlr. for hver 70 Tdr. Jord, som han lader grave og indføre i Laden, hvilke Lensmanden paa Vordingborg Slot skal betale ham, og 6 Rdlr. for hvert Centner rent vel lutret Salpeter, hvilke skulle betales ham af Rentekammeret, naar Salpeteret indleveres i Arkeliet, dog skal heri afkortes, hvad der tidligere er forstrakt ham. Naar han gør Anfordring derom i Kancelliet eller hos Kongens Statholder i København, skal der meddeles ham Pas paa Vogne til at føre det lutrede Salpeter hid med. [Iøvrigt med de sædvanlige Bestemmelser]. Sj. R. 16, 454.

23. Nov. (Kbhvn.). Bestalling for Jørgen Rasmussen som Skrædder paa Bremerholmen. Han skal herefter, indtil anden Ordre gives, alene beholde alt det Skrædderarbejde, det være sig Flag, Skansklæde, Mersklæde og andet sligt Arbejde, som forefalder paa Holmen og gøres fornødent til Flaadens Behov, hvilket Arbejde, som sædvanligt, skal betales ham stykkevis. Han skal være Admiralen paa Bremerholm lydlig. Sj. R. 16, 456 b.

24. Nov. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz og Key Rantzau om at afsige Dom i en Sag mellem Rektor og Professorer ved Københavns Universitet og Laurits Hansen Skriver, Borger i København, der en Tid har været Kirke-

værge for Vor Frue Kirke, angaaende Kirkens Regnskab og Værgemaal. Sj. T. 21, 468 b. (Tr.: KD. V. 35 f.).

24. Nov. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at udskrive N unge stærke Karle, der kunne være tjenlige til Smedesvende og kunne slaa med en Hammer, i Købstaden N og med det allerførste sende dem hid for at arbejde i Kongens Smedje for samme Løn, som de andre Svende pleje at faa. — Christoffer Basse [Frederiksborg Len], Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] og Ebbe Munk [Antvorskov Len] hver 3 Smedesvende; Key Rantzau [Københavns Len] og Mogens Pax [Roskilde Len] hver 2 Smedesvende af Købstæderne i deres Len; Stehen Brahe 1 Smedesvend fra Kallundborg, Olluf Rosensparre 1 Smedesvend fra Nykøbing og Eiller Urne 1 Smedesvend fra Holbæk. Sj. T. 21, 469.

— Miss. til Skrивeren paa Kobbermøllen om at skaffe Jacob von Eis 200 Skippd. Kobber, naar han forlanger dem. Udt. i Sj. T. 21, 468 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at skaffe Jacob von Eis en god Skude eller Færge, besat med gode Folk, som kan føre 200 Skippd. Kobber fra Kobbermøllen ved Kronborg Slot ind for Engelholm. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 469 b.

— Miss. til Knud Urne om at lade Christoffer von Norden i Vindbyeholt faa de to Tiender i Fæste, som afdøde Laurits Jensen i Fiskerhofvit tidligere havde i Fæste, saafremt de da ikke allerede ere bortfæstede, dog skal der svares tilbørlig Rettighed af Tienderne. Sj. T. 21, 469 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at optage Adam¹ Instrumentists Søn i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 470.

25. Nov. (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Af hosfølgende Indlæg kan han nærmere erfare, hvad denne Brevviser Villum Villumsen har indlagt i Kancelliet angaaende en Trætte mellem ham og Fadder Madsen, Borgemester i Malmø, om Regnskab mellem dem. Da Fadder Madsen er Øvrighedsperson i Byen og derfor ved Rettens Udføring kunde favoriseres mere

¹ Adam Pickerow.

end Supplikanten, har sidstnævnte anmodet om kongelig Befaling til Sigvort Grubbe om at hjælpe ham til Ret. Det befales i den Anledning Sigvort Grubbe at paase, at der ikke vederfares Villum Villumsen andet end hvad der er i Overensstemmelse med Billighed og Retten. Sk. T. 4, 299 b.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre om at løsgive den Person, ved Navn Hermand Hansen, som tidligere har været Præst i Norge, er bleven landflygtig fra Kongens Lande paa Grund af den jesuitiske Religion, men alligevel har dristet sig herind igen, er bleven paagreben og nu en Tid har været fængslet paa Dragsholm¹ Slot. Dog skal Hermand Hansen forinden give en stærk Forpligtelse om, at han inden en bestemt Frist, som Olluf Rosensparre skal sætte saa kort som muligt, vil begive sig *jud* af Kongens Riger og Fyrstendømmer og aldrig mere komme derind, men aldeles rette sig efter den ham overgaaede Dom, saafremt han ikke vil straffes paa Livet, hvis han siden bliver greben paa Kongens Gebet. Sj. T. 21, 470.

— Miss. til M. Niels Jørgensen. Kongen har for nogen Tid siden tilskrevet Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, M. Jens Dinessen, Professor ved Universitetet, og Rektor og Konrektor i Odense, at de sammen med Superintendente i Skaane skulle sammenskrive nogle Bøger for Skolerne her i Riget. Da Superintendente i Skaane nu er død, skal M. Niels, naar de andre anmode ham derom, raadslaa paa det bedste med dem til Værkets Fulddrivelse og arbejde for, at Bøgerne med det første blive sammenskrivne. Sk. T. 4, 300.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen, M. Jens Dynnissen, Rektor og Konrektor i Odense om i den nu afdøde Superintendent i Skaanes Sted at bruge M. Niels Jørgensen, Kannik i Lund Kapitel. Sj. T. 21, 470 b. Orig. i Landsark. i Odense².

— Miss. til Stehen Brahe om ved allerførste Lejlighed at indsende til Kancelliet en rigtig Jordebog paa den Indkomst, som Hospitalet i Kallundborg har, med Oplysning om, i hvilke Sogne og Herreder Godset ligger. Endvidere skal

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Vordingborg, ² Tr.: Rietz, Skånska Skolväsändets Hist. S. 94 f.

han indsende Hospitalsforstandernes Regnskab for 3 Aar, en Fortegnelse over, hvor mange Personer og Senge der underholdes i Hospitalet, og over anden Hospitalets Lejlighed og en Kopi af Fundatsen, saa Kongen deraf udførligt kan erfare al Hospitalets Lejlighed. Sj. T. 21, 471.

27. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Christopher Ulfeldt paa Gotland om i rette Tid at lade hugge 130 Tylter Bjælker, 16 Al. lange, 50 Tylter Bjælker, 18 Al. lange, 6 Tylter Bjælker, 20 Al. lange, og 50 Tylter Tømmer, 12 Al. langt, foruden det Skattetømmer og de Brædder, som aarlig udgives af Bønderne der paa Landet og som ligeledes skulle fremsendes. Naar det til Vinter bliver Føre dertil, skal han uden Forsømmelse lade Tømmer, Master, Spir og Deler føre ned til Ladestederne. N. T. 4, 131 b.

28. Nov. (—). Aab. Brev om, at Eske Krafse til Assendrup paa sin egen Bekostning fra sin Sognekirke Aversie maa udbygge et Kapel til en Begravelse med tarvelig Bygning og siden beholde det for sig og sin Hustru alene til evig Ejendom, dog skal han bestemt rette sig efter det ovenfor nævnte og efter de Forordninger, som maatte være udgaaede herom. Sj. R. 16, 457.

—¹ Miss. til Palli Rosenkrantz og Axel Urne om at udlægge Kronen 2 Tdr. 2 Skpr. ¹/₂ Otting Korn af Peder Basse til Sørups Gaard i Markisløf, da han efter deres til Kancelliet indsendte Besigtelse bliver Kongen saa meget skyldig paa Mageskiftet mellem ham og Kronen, og siden erklære sig i Kancelliet derom. Sj. T. 21, 471.

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da det formenes, at en Del af den Have, som ligger til den i sidste Ildebrand afbrændte Johannes Evangelistæ Residens i Roskilde, med Urette er kommen derfra og nu tilholdes til Erasmi Alters Vikarie, skal Kapitlet med det allerførste undersøge, hvorledes det er gaaet til dermed og om nævnte Del af Haven med Rette bør ligge til Erasmi Alters Vikarie eller ej. Hvis det viser sig, at den med Urette er kommen fra Johannes Evangelistæ Residens, skal Kapitlet med Flid opsørge, hvem der først har understaaet

¹ I Sj. T. er Brevet ved en Fejlskrift dateret: Skanderborg.

sig til ulovligt at tilegne sig den, bortleje den og aarlig oppebære Lejen deraf, og siden lade vedkommende eller hans Arvinger tiltale og forfølge derfor. Sj. T. 21, 471 b.

29. Nov. (Kbhvn.). Kvittans til Lydik von Minden, Kongens Berider, der nu har gjort Regnskab for de Foler og Hopper, som han paa Kongens Vegne har solgt af Kongens Stod fra 25. April 1615 til denne Dag, og har indbetalt de derved indkomne Penge i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 16, 457 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar. Kongen er tilfreds med, at de forskrive Adelen i Skaane, Halland og Blekinge alene, uden deres Folk og Heste, paa et belejligt Sted og tilkendegive dem Forandringen med Hensyn til Ritmestrene. Endvidere skulle de foreholde Adelen, at den skal holde sig saaledes stafferet med Rostj eneste, baade Folk, Heste og Harnisk, som den bør og som det tidligere er befalet. Sk. T. 4, 300 b.

30. Nov. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. For nylig er der her paa Københavns Slot blevet overgivet Kongen en Supplikation, hvori Niels Vogensen i Egebierrig, Herredsfoged i Ods Herred, er angivet for adskillige ubillige Stykker, som han har begaaet mod Herredsmændene, hvoraf han i Kongens egen Nærværelse har vedgaaet følgende, for hvilke han skal tiltales for Retten: For det første har han taget langt højere Brevpenge, end Recessen tillader, nemlig 2 Mk. dansk og mere for et Tingsvidne, 1 Dlr. for en Genpart af en Afsigt, 2 Dlr. for et Mandhelgsbrev og saa videre; dernæst har han oppebaaret 4 Dlr. for at hjælpe nogle af sine Herredsmænd til Rette med et Skel, hvorom de og deres Naboer stredes; fremdeles har han handlet med Laurits Matsen, Skovfoged, om at lade Baandstager hugge i Kronens Skove, skønt han godt vidste, at denne ikke kunde hjemle ham denne Handel, og endelig har han af hver af Herredsmændene oppebaaret en opmaalt Skæppe Korn efter en Kontrakt, som den forrige Herredsfoged har gjort med dem, medens de fra Arilds Tid ikke have givet de tidligere Herredsfogder mere end en strøgen Skæppe Korn, uanset at hverken Bønderne eller han ere myndige eller Mand for at sætte eller lade sætte nogen Afgift paa Gaardene uden deres Husbondes Samtykke, til Besværing for Gaardene i Fremtiden. Olluf Rosen-

sparre skal lade Niels Vogensen tiltale for disse Forseelser og tage Dom over ham. Da Olluf Rosensparre formener, at man er gaaet ham for nær og har angrebet ham i Supplikationen, og derfor begærer at maatte tale derpaa efter Recessen, tillader Kongen, at han, saafremt han kan faa opspurgt, hvem der har angivet ham ved Supplikationen, maa lade vedkommende tiltale og staa til Rette derfor, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sj. T. 21, 472.

30. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Pax. Han har berettet, at nogle i hans Len [Roskilde] og i Egnen deromkring have understaaet sig til at huse og hæle den Skytte, som var brudt ud af Roskildeggaard, hvorved Mogens Pax er bleven nødt til at udgive en temmelig Sum Penge, førend han kunde faa fat i ham igen. Han skal derfor tiltale de Personer, der med Vidende have huset og hælet den dømte Skytte, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret, og søge sin Oprejsning hos dem for de Penge, som han har givet ud for at faa fat paa Skytten, ligesom han ogsaa skal tiltale dem, om de ikke bør staa tilbørligt til Rette derfor. Sj. T. 21, 472 b.

— Miss. til Lydik Berider om, at han saa dyrt som muligt skal sælge de Foler, som Kongen selv har givet Ordre til at sælge, og indlevere Pengene i Kongens eget Kammer. Sj. T. 21, 473.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har bevilget, at Mester Villum Cornillessen, Bygmester, for noget Arbejde paa Befæstningen [Halmstad] maa faa 1000 Rdlr. udover den Sum, som den med ham først sluttede Kontrakt lyder paa. Da Bønderne i Lenet have udredet den Sum, som den første Kontrakt lyder paa, skal han give dem Ordre til yderligere ogsaa at udrede de 1000 Rdlr., som Villom Cornillessen skal have derudover, og levere ham disse. Sk. T. 4, 300 b.

— Miss. til samme. Da han har indberettet, at Broerne til Befæstningen omkring Halmstad ere meget forfaldne og brøstfældige, befales det ham i rette Tid at lade det til Broerne nødvendige Tømmer hugge i Kronens Skove og siden lade Broerne istandsætte med den mindst mulige Bekostning, hvilken han skal føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 301.

— Miss. til samme. Kongen har nu sendt sin Ingeniør

Abraham de la Hay op til Halmstad Befæstning og givet ham Befaling til at være med til at gøre en endelig Afpæling paa Gaderne og Stræderne der i Byen, hvorledes den igen maa og skal opbygges af Borgerskabet. Holger Rosenkrantz skal ved Abraham de la Hay lade udvise enhver af Borgerskabet den Plads, hvor han igen maa bygge, og paa Afridsningen eller Planen lade enhver indtegne sit Navn paa det Sted, han vil bygge paa. Han maa ikke tilstede nogen at indtage mere Plads, end han med det forderligste vil være forpligtet til at bygge paa, og han skal paase, at der bliver udvist de formuende Borgere Plads ved Torvet, Slottet og de bekvemteste Steder, dog saaledes, at Adelen, som har haft egne Pladser derinde, beholder disse. Hvis nogens Plads formindskes eller formeres ved denne Forandring af Gaderne, skal det udlægges dem paa andre Maader, eftersom det er muligt. De Borgere, der have haft gode Pladser, skulle beholde disse eller igen paa belejlige Steder have saadanne udlagt, som de have mistet, og som de nogenlunde kunne formaa at opbygge. De, der ikke selv formaa at bygge, maa sælge deres Pladser til Folk, der ere formuende. Torvet skal gøres saa stort, som Kongen har anvist Ingeniøren. Kongen har ogsaa bestemt, at han nu til Foraaret vil hjælpe enhver af Borgerne, der vil bygge for sig selv, med noget Kalk, Mursten og Tagsten samt en 12 eller 14 Dlr. til Tømmer, for at Byen desto snarere igen kan komme paa Fode og blive genopbygget. Holger Rosenkrantz skal, saaledes som han allerede har anordnet, lade Soldaterne i Halmstad og Varberg Len holde Vagt i Halmstads Befæstning indtil nærmere Ordre. Sk. T. 4, 301.

30. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Gert Rantzau. Da Kongen har bevilget afdøde Hendrik Gjõe til Turebys Børn 4000 enkede Rdlr. til Laans af sine Penge til førstkommende Omslag, skal han, naar Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, der er tilforordnet til at være Kurator for Børnene, paa Børnenes Vegne gør Anfordring derom, lade ham faa disse Penge paa Omslaget mod nøjagtig Forvaring med 3 eller 4 sikre Adelsmænd som Forlovare. J. T. 6, 412.

Nov. (—). Aab. Brev om, at Kongen har forordnet Adolf Frederik Grabow, øverste Arkelimester, til tillige at være

Vicepræsident for det ostindiske Kompagni i København, hvorfor Christian Ulrik er øverste Præsident. Han skal i den øverste Præsidents Sted have Tilsyn med alt hvad der vedkommer Kompagniet og baade naar der skal foretages nogen Bygning til Kompagniets Bedste, naar der skal udredes Skibe og naar der ellers forefalder noget, som kommer hele Kompagniet til Bedste, da søge dettes Nytte og Fordel og ikke nogen Partikulærs Gavn og Profit. Han skal iøvrigt i alle Maader have godt Tilsyn med, at alting gaar rigtigt til i Kompagniet efter Artiklernes Indhold, og have flittigt Tilsyn med Arkeliet, som Kongen tidligere har betroet ham. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 300 Rdlr. in specie i aarlig Løn, hvilke skulle betales ham af Kompagniet. Sj. R. 16, 449 b.

1. Dec. (Kbhvn.). Forordning om, at raa Huder ikke maa udføres fra Køge. Sj. R. 16, 458. (Tr.: CCD. III. 602 f.).

— Miss. til Key Rantzau om at lade ovenstaaende Forordning forkynde og siden paase dens Overholdelse. Sj. T. 21, 473 b.

— Miss. til Ebbe Munk om at forordne en dygtig Person til at betjene den afdøde Ridefoged paa Antvorskov Slots Plads, indtil der bliver gjort Forordning paa Lenet. Han skal alvorligt og under Trudsel om Straf forbyde Folkene paa Slottet at komme ned i Byen, saalænge Sygdommen grasserer. Sj. T. 21, 473 b.

— Miss. til Hendrik Waldkirch om at forbyde Folkene i Stalden, han har i Befaling, at gaa ned i Slagelse, saalænge Sygdommen varer, saafremt de ikke ville straffes derfor. Udt. i Sj. T. 21, 474.

— Miss. til Jacob Ulfeldt. Han har tidligere faaet Ordre til at erklære sig, om det Gods, som Fru Elline Marsvin til Ellensborig begærer til Vederlag for det hende tilhørende Gods paa Møen, som Kongen begærer til Mageskifte af hende, kan undværes fra Nyborg Len. Af hans indsendte Erklæring ser Kongen dog kun, hvorledes Godset er beliggende, hvor langt det ligger fra Nyborg Slot og hvad Jagt og Fiskeri der er dertil. Da der til Gods kan være andre Lejligheder end de tre nævnte, befales det ham herved i Overensstemmelse med Kongens tidligere Befaling udtrykkeligt at erklære sig til Kancelliet,

om det nævnte Gods enten for de nævnte Aarsagers eller andres Skyld kan mistes fra Lenet eller ej, saa Kongen med det første kan faa dette Mageskifte bragt til Ende. F. T. 3, 537.

2. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Gerhardus Kock som Degn baade paa Kronborg Slot og i den tyske Kirke i Helsingør. Han skal, fra sidste 24. Maj at regne, ligesom hans Formand aarlig have 30 Dlr., 10 Al. Engelst og Foderdug til en Klædning, $4\frac{1}{2}$ Al. Sardug, og $4\frac{1}{2}$ Al. Lærred, hvilket aarlig skal gives ham af Tolderne i Helsingør, samt $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug, $1\frac{1}{2}$ Pd. Malt, 1 Okse, 1 fedt Svin, $\frac{1}{2}$ Td. Aal, 1 Fjerd. Smør, 1 Td. smaat Salt og 1 Td. groft Salt af Klosteret til sin Underholdning. Sj. R. 16, 458 b.

— Miss. til Claus Daa og Jørgen Parsberg. De skulle tage Hans Lykke til Krabbesholms Børns mødrene Gods, som er arvet efter deres Moders¹ Død, efter hvem Arv og Gæld paa Børnenes Vegne ikke er vedgaaet, til sig og sætte Pengene for det Gods, som allerede er solgt, paa Rente til Bedste for Børnene, saaledes at denne Rente og Indkomsten af Resten af Godset bliver oppebaaret og anvendt til Børnenes Ophold og Fremtarv. Claus Daa skal alene paatage sig denne Befaling, indtil Jørgen Parsberg igen kommer ind i Riget. J. T. 6, 412 b.

4. Dec. (—). Miss. til Holger Rosenkrantz. Han skal ved første tilfældige Lejlighed til Skibs sende de Klokker, der hængte i Kirketaarnet i Halmstad, men ved den sidste Ildebrand faldt ned af Taarnet, til Kronborg, for at de kunne oprettes og paa ny igen forfærdiges. Sk. T. 4, 302.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Naar der over Sundet til Helsingborg kommer en Del Kobber, som Kongen har befalet Jacob von Eys, Kongens Kobbersmed, at forarbejde, skal Anders Bilde med Vogne lade det fremføre til den Kobbermølle i Helsingborg Len, som man har begyndt at opbygge. Sk. T. 4, 302 b.

5. Dec. (—). Miss. til Palle Rosenkrantz. Da Frederik Parsberg til Harrested har begæret Maribo Klosters Gods i Kiuse² i Sjælland, som er omtrent 14 Gaarde, til Mageskifte

¹ Johanne Valdemarsdatter Parsberg.

² Kyse, Ø. Flakkebjærg H.

for ligesaa godt Gods af sit Gods i Halland, over hvilket Gods der sendes Palle Rosenkrantz en Fortegnelse, og har tilbudt, saafremt Mageskiftet maa bevilges ham, at ville udlægge Maribo Kloster Gods til en Værdi af 1000 Dlr. ud over Vederlaget i det hallandske Gods, Tønde for Tønde, skal Palle Rosenkrantz med det første udtrykkeligen og uden nogen Udflugt erklære sig, om Kiuse Gods for Belejligheds Skyld kan undværes fra Maribo Kloster, og om det af Frederik Parsberg begærede Skifte kan være uden Skade for Kronen og Maribo Kloster, og indsende sin Erklæring til Kancelliet. Sj. T. 21, 474.

5. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len i Danmark og Norge. Da nogle Personer, der ere blevne udskrevne som Baadsfolk i Kongens Tjeneste fra deres Len, nu uden Forlov ere rømte af Kongens Tjeneste, skulle de, saafremt nogle af disse bortrømte Personer opholde sig i deres Len eller i Egnen deromkring, lade dem tiltale og lade dem staa til Rette efter den over dem erhvervede Dom. Selv om ingen af dem findes i deres Len, skulle de dog gaa frem mod dem med Retten, lade dem gøre fredløse og siden straffe dem som saadanne, hvis de faa fat i dem. — I Jylland: i Aalborg- hus og Aastrup Len Niels Rasmussen, Peder Clemendsen, Christen Lauritsen og Clemend Ibsen fra Sæby og Lauritz Jensen Uldborig, udskrevne fra Aalborg By 1619, Jesper Mouritsen Kyffel og Niels Matsen Tursted, udskrevne fra Tursted i Huorens Herred 1619, Christen Ollufsen Tursted, Niels Ibsen Høfden, Jens Pedersen Høfden og Peder Sventsen Skaum, udskrevne fra Skaum¹ og Høfden² 1619, Jens Thomissen, Christen Matsen og Mourits Andersen, udskrevne fra Nibe 1619; i Viborg Stift Laurits Andersen, Anders Abrahamsen og Anders Nielsen, udskrevne fra Læsø 1618; i Biugholms Len Hans Andersen Baggi og Hans Henriksen, udskrevne fra Horsens 1618; i Kalø Len Søfren Jensen fra Æbeltoft, udskreven 1619; fra Mariager Klosters Len Hans Jensen fra Grøndefeld, udskreven 1619; fra Koldinghus Len Hans Villandsen fra Kolding, udskreven 1619; fra Ribarhus Len Greiger Thøgersen og Peder Sventsen, udskrevne fra Sønderhou 1618. — I Sjælland: fra Antvorskov og Korsør Len Jens

¹ Skagen, Horns H.

² Højen, samme H.

Maartensen og Anders Hansen, udskrevne fra Omøe 1619; fra Kallundborg Len Jens Søfrensen fra Kallundborg og Olluf Smed fra Brundbye, udskrevne fra Kallundborg By 1619; fra Holbæk Len Maarten Hendriksen, udskreven fra Holbæk By 1619; fra Dragsholm Len Peder Andersen fra Yderbye, to Fanger, der blev hidsendte fra Draxholm, Peder Nielsen fra Hobro og Niels Lauritsen fra Grevinge, de to sidste udskrevne fra Yderbye 1619. — I Fyen: Jens Andersen Hiortøe, udskreven fra Svendborg 1619, Jens Rasmussen, udskreven fra Avernak 1619, Anders Andersen, udskreven fra Strynøe 1619; fra Hindtsgefvel Len Peder Gregersen, udskreven fra Strandhus 1619; fra Hagenskouf Len Laurits Lauritsen, udskreven 1619; fra Langeland Rasmus Matsen og Anders Jacobsen, udskrevne 1618; fra Rudkøbing By Maarten Salmandsen den lille, udskreven 1619; fra Baggenkop¹. — I Skaane, Halland og Blekinge: Jens Villantsen og Marcus Hansen fra Malmø, udskrevne 1619; Niels Pedersen Skiedsel, udskreven fra Malmø 1619; Helle Pedersen, udskreven fra Helsingborg By 1619; Bent Thorsen, udskreven fra Halmstad By 1618; Olluf Pedersen, udskreven fra Simmershafn 1618; Hans Nielsen Lollik, udskreven fra Christianopel 1619. — I Norge: fra Aggershus Len Hans Frantsen Onsøen, udskreven 1617, Olluf Matsen Svensk, udskreven 1619, Rasmus Haldversen, Mogens Ollufsen Askum og Peder Ollufsen Skien, udskrevne fra Oslo By 1619; fra Tune og Aabiug Fogderi Thonnis Kaldbiørnsen fra Røge² Sogn, udskreven 1619; fra Mandals Len Peder Thørgersen Koster og Mikkell Pedersen Udgaard, udskrevne fra Norvigen 1618; fra Vernøe Klosters Len Helle Ollufsen fra Røe, udskreven 1617; fra Tønsbiørg Len og By Engelbret Søfrensen, udskreven 1618, Olle Lauritsen fra Tønsbiørg og Anders Pedersen fra Strøm Sogn, udskrevne 1619; fra Bragenes Fogderi Mattis Eriksen fra Vigen, udskreven 1619; fra Stavanger Len og By Arne Dallen, udskreven 1619, Pouel Søfrensen, udskreven fra Stavanger 1619; fra Freckov i Nordhord Len ved Bergenhus Olluf Sandersen Tved, udskreven af Lindanis Skibrede 1619; fra Herløe Skibrede Hans Arnesen Oppedal, udskreven 1619; fra Gule Skibrede Mikkell Ollufsen Siel, udskreven 1619, og Eiller

¹ Her nævnes ingen. ² Rygge Sogn, Norge.

paa Lie, udskreven af Fieldbjerg Skibrede 1619; fra Bratsbjerg Len Knud Biørnsen Sinnikedal og Hermand Hansen Lunde, udskrevne fra Annex henholdsvis i 1617 og 1619; fra Nennis¹ Len Moulants² Sogn Niels Lauritsen Diubing, udskreven 1619; fra Grebstad Gunder Gylliksen, udskreven 1619. Sj. T. 21, 474 b.

5. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Af hans Erklæring angaaende den nye Engelholms Bro har Kongen set, at Hvælvingerne maa nedtages og at der maa slaas og nedbukkes Bøgepæle omkring Pillerne, hvis den skal blive ved Magt. Han skal derfor til saa billig en Pris som muligt slutte Kontrakt med Mester Villom Bygmester, der sammen med ham har besigtet Broen, eller med den anden Mester Villom Bygmester i Laugholm om at nedtage Hvælvingerne og siden lade slaa og bukke Pæle ned omkring Pillerne, hvor det anses for nødvendigt. Sk. T. 4, 302 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar og Mogens Gyldenstjerne. Det er berettet Kongen, at der er Uenighed mellem Kaptejn Jacop Pedersen og hans Løjtnant om de Gaarde, som de nyde for deres Bestilling, idet Kaptejnen mener, at Løjtnantens Gaard er meget bedre end hans, og at hans Formand har ladet sig en Gaard udvise, som Jacop Pedersen ingenlunde kan lade sig nøje med. De skulle derfor paa Kongens Vegne ordne det saaledes, at baade Kaptejnen og Løjtnanten faa hver en saadan Gaard udvist, som de kunne hjælpe sig paa og siden lade sig nøje med, saa Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb. Sk. T. 4, 303.

— Miss. til Sigvordt Grubbe. Da Fru Ane Skovgaard, Holger Ulfstand til Hikkebjergs Enke, har begæret 1 Gaard, kaldet Bourup, i Hyebye Sogn og 6 Fæster i Lyngbye By og Sogn i Barre Herred til Mageskifte for 1 Gaard i Sallerup By og Sogn og [1 Gaard] i Tyelse By og Sogn, som Hr. Hans har i Fæste, skal han snarest erklære sig, om det Gods, som Fru Ane Skovgaard begærer, kan mistes fra Lenet, og om Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen. Sk. T. 4, 303 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Kongen har erfaret, at

¹ Nedenæs.

² Sj. T. har ved en Fejlskrift: Noulants.

en Del af de udskrevne Bønder under hans Regiment stiller sig helt modvilligt an, idet de hverken selv ville være i den Krigstjeneste, de ere udskrevne til, eller ville leje andre for sig, da de staa i den Formening, at de ere fri for denne Tjeneste, fordi der er blevet forhandlet med dem om aarlig at udgive en vis Pengesum i Stedet, uden at der dog er blevet besluttet noget endeligt derom. Det befales ham i den Anledning at give alle dem, der ere udskrevne til at være Soldater eller holde andre for sig, Ordre til, indtil Kongen giver anden Ordre, at være deres Officerer lydige i hvad de paa Kongens Vegne og efter Krigsartiklernes Indhold befale dem, saaledes som de hidtil have været. Han skal vise dette Missive til Kongens Befalingsmænd, hvis nogen skulde mene anderledes derom, saa de heraf kunne erfare Kongens Vilje. Sk. T. 4, 304.

6. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Lafrits Ebbesen til Tulstrop, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Jens Mogensen til Sindinggaard. Da Fru Edel Ulfeldt, Kield Brockenhuus til Leerbeks Enke, til Kronen har afstaaet det Gods, som hun har i Skanderborg Len, og som har Paaløb paa Kongens Vildtbane, for Vederlag af Kronens Gods i Skanderborg Len, som ikke ligger til Fortrængsel for Slottet og dets Ladegaarde og kan undværes fra Slottet, hvilket Lafrits Ebbesen skal udlægge til hende, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 413.

7. Dec. (—). Aab. Brev om, at Kongen for nogen Tid siden har sluttet Kontrakt med Christoffer Reval af Jochimsdal, Korduanmager, der skal nedsætte sig i København, hvis han ikke allerede har gjort det, om, at han aarligt for Kongen skal tilberede 300 Deger Skind og gøre dem i Korduanlæder, af hvilke 300 Deger Skind Halvdelen skal leveres ham i Bukke- eller Kalveskind og Halvdelen i Faareskind. Han skal lave dem i godt Korduanlæder og give dem sort, hvid, brun, rød, gul og brandgul Farve, men ikke blaa Farve, hvortil Kongen særlig vil skaffe ham hvad der gøres nødvendigt. Han skal udføre det altsammen paa sin egen Bekostning og skal have 2 Dlr. 1 Mk. 12 Sk. for hvert Deger Bukkeskind og 1 Dlr. 16 Sk. for hvert Deger Faareskind, at betale af Rentekammeret. Saalænge han arbejder for Kongen, maa han være fri for borgerlig Tynge. Sj. R. 16, 459 b.

7. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at nedennævnte Købstæder skulle udgive Borgeleje penge for N Personer efter den nedenstaaende Fortegnelse. Borgemestre og Raad skulle gøre Anordning om, at Borgelejepengene blive betalte til den sædvanlige Tid, og at den første Termin nu straks bliver erlagt i god gangbar Mønt, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — Fortegnelse: Ribe og Aalborg hver 50; Randers og Aarhus hver 26; Kolding 22; Horsens 18; Skagen og Vejle hver 12; Lemvig og Thisted hver 11; Grenaa, Æbeltoft. Ringkøbing, Sæby og Hjørring hver 9; Skive 8; Varde 7; Hobro og Holstebro hver 6. Sj. R. 16, 460.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Købstæderne i Fyen, Sjælland, Laaland og Falster om, at de skulle skaffe de Borgeleje penge for Bøsseskyttehold betalt, som Købstæderne ere takserede for. — Fyen: Odense 25; Svendborg 18; Kerteminde og Nyborg hver 16; Faaborg 14; Bogense 13; Assens 11; Middelfart 10; Rudkøbing 6. — Sjælland: Køge 22; Næstved 17; Kallundborg og Slagelse hver 14; Holbæk og Slangerup hver 13; Skelskør 12; Nykøbing i Aadts Herred 11; Heddinge, Præstø og Vordingborg hver 7; Stege 6; Ringsted 4. — Laaland og Falster: Nakskov 22; Maribo 14; Stubbekøbing 10; Nysted og Sakskøbing hver 9. Udt. i Sj. R. 16, 460 b.

— Miss. til Axel Arenfeldt og Dr. Medzner. Da Kongens forrige Hofraad Dr. Jonas Charisius er død og der i hans Væрге findes forskellige Breve, Akter og Dokumenter, der alene vedkomme Kongen og Riget, om hvilke Kongen ikke vil, at hans Arvinger eller andre skulle faa nogen Videnskab, skulle de straks begive sig til Roskilde, hvor Dr. Jonas er død, flittigt gennemse alle hans Breve, Akter og Dokumenter, hvad Navn de end maatte have, indlægge de Breve og Sedler, som de maatte finde skrevne med Kongens egen Haand, ulæste og uigennemsete i bestemte Konvoluter og forsegle disse med deres sædvanlige Segl, hvorefter de skulle tilstille Kongen dem. Hvad andet, der findes, det være sig Instruktioner, Akter og Dokumenter, der vedkomme de Legationer og Hverv, hvori han har været for Kongen og Riget, med alt andet, der maatte angaa Riget, nemlig Relationer, Historica, Kopier eller andet, som han selv kan have sammenskrevet, skulle de flittigt registrere, tage det til sig og indlevere det i det danske Kancelli. Siden skulle de begive sig

til København og gaa frem paa samme Maade i hans Gaard dér, hvis der findes noget af lignende Art i den. Sj. T. 21, 478¹.

7. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Han skal med et paalideligt Bud med det første tilsende Kongen det gjorte Guld, Sølv og Penge, som findes blandt Daniel Jensens Gods i Visby, der er tildømt Kongen. Gaarden med deri værende Boskab og andet maa han sælge til Vurderingssummen eller dyrere, om det kan ske. Den anden Gaard i Visby, som er tilvurderet Kongen efter en Borgemester samme-steds, maa han ogsaa sælge saa dyrt som muligt. Der sendes ham en Ekstrakt af Daniel Jensens Regnskab og af hans Indgæld og Udgæld, hvorefter han kan rette sig og indkræve Gælden og betale dem, der efter lovligt Bevis have noget at kræve hos Daniel Jensen. Sk. T. 4, 304.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt, Lensmand paa Visborg, om at forbyde Rostockere og andre fremmede at holde Købsvende og Kramboder om Vinteren paa Gulland, og at paase, at Forordningen om Maal og Vægt overholdes. Sk. T. 4, 304 b. (Tr.: CCD. III. 603 f.).

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen er til Sinds med det første at ville privilegere nogle af Borgerskabet i København, at maatte handle og købslaa paa Gulland og i Visby og have Vinterleje der, ligesom de ogsaa maa nyde andre Privilegier og Friheder, som Kongen af Øvrigheds Magt og Myndighed uden nogens Skade og Præjudits kan forlene dem med. Da Kongen ogsaa gerne ser Visby Borgeres Fordel og Tiltagelse, har han eragtet det gavnligt, om der kunde oprettes et Kompagni mellem Københavns og Visbys Borgere med lige Profit og Fordel. Christoffer Ulfeldt skal med al Flid og Vindskibelighed tage sig af denne Sag og straks begynde at forhandle med en 10, 20 eller 30 af de fornemste Borgere i Visby, der drive størst Handel, om at inklade sig med Københavns Borgere, først anmode en, saa en anden derom, men han skal passe paa ikke at forhandle med saadanne af Borgerskabet, som ere mere venligstemte mod og Tilhængere af de

¹ Tr.: A. D. Jørgensen; Udsigt over de danske Rigsarkivers Hist. S. 234 f.

fremmede og udlændiske end af Kongens egne Undersaatter. Hvis ingen af disse vil være med i Handelen og Købmandskabet, kan han lade det bero dermed, da det ikke er Kongens Mening dermed at ville forbyde andre dertil privilegerede at drive Handel og Vandel der paa Landet og i Byen. Saafremt ingen af Visby Borgere ville gøre Udlæg sammen med de københavnske eller æventyre nogen Udredning, skal han dog forhandle med dem og gøre det Forslag, at de skulle tage de københavnske Borgeres Gods og Varer til sig, udhandle det og igen indkøbe Varer paa Gulland for disse samt forhandle med dem om, hvad de skulle have for hvert Hundrede, de saaledes forhandle for Borgerne. Naar han har udrettet dette, skal han til Kancelliet indsende udførlig Erklæring om, hvorledes det er gaaet, for at Kongen siden kan træffe Anordning derom. Sk. T. 4, 305.

7. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har bragt i Erfaring, at de Borgere i Visby, der have Bondegaarde paa Landet, som de bruge og drive Avl til, lade de til Gaardene liggende Skove ganske forhugge til Tjæresydning og til Hugning af Tømmerlast, ligesom de ogsaa lade Gaardene forfalde. Han skal sørge for, at det bliver forment dem, og give dem Tilhold om at holde Gaardene ved god Hævd og Bygning, holde Skovene i Stand og gøre Ægt og Arbejde til Visborg Slot lige med andre Bønder. Han skal lade dem tiltale og straffe, der vise sig ulydige herimod. Sk. T. 4, 306.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen tillader ham aarlig at udføre 40 Par Staldøksne, der ere overstaldede paa hans eget Foder, fra Gulland til Tyskland paa samme Betingelser som hans Formand. Endvidere maa han selv holde sig en Skude og dermed føre saa mange Bloksten fra Gulland, som han behøver til sin egen Bygning, men han maa ikke besvære Kronens Bønder paa Gulland dermed, ej heller maa han paa denne Skude, fra eller til Danmark, føre andre Købmandsvarer end dem, han behøver til sin egen Husholdning. Det maa bero med at opsætte de Pilestager, som Indbyggerne efter Kongens Forordning [af 14. Maj 1619] skulde opsætte, men iøvrigt skulle disse rette sig efter de andre Punkter i Forordningen. Han maa aftinge med den forrige Skriver paa Visborg, med Tømmerfogden og med Jørgen Bend-

sen for deres Forseelser efter deres Formue og føre Pengene til Indtægt for Kongen. Da Visborg Slot skal være bygfeldigt paa Taget, to Skorstene, Brystværnet („Bryuehrit“) og Stakitterne, skal han lade disse Ting istandsætte ved Bønderne, saavidt de kunne og bør gøre det, dog under Hensyntagen til Landets Lejlighed; Tømmeret dertil maa han lade hente i Skovene. Da Kongen har erfaret, at de Skibe, som han sender til Gulland efter Bloksten, ikke ville lade sig nøje med anden Slags Træ til at lægge mellem Stenene end Birkeved, skal han herefter paase, at de lade sig nøje med hvad Slags Træ der er nærmest ved Haanden baade til Brændevod og til at lægge mellem Stenene, hvis det gøres nødvendigt, og medgive Admiralen paa Holmen en Seddel om, hvor meget Ved der behøves dertil. Kongen sender ham hermed et Mandat om Landkøb og ulidelig og ukristelig Aager, som desværre drives der paa Landet, til Forkyndelse og Efterlevelse. Sk. T. 4, 306 b.

8. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev om Forbud mod Landkøb og ulidelig og ukristelig Aager paa Gulland. Sk. R. 4, 147. (Tr.: CCD. III. 604 f.).

— Miss. til Ebbe Munk om at lade Niels Thistrup, Olle Ollufsen Fredrikstad, Christen Mordsen, Anders Frantsen, Niels Sæby og Niels Holst komme ind i Hospitalet i Slagelse i de afgangne dødes Sted og lade dem faa Underholdning lige med andre Hospitalslemmer. Sj. T. 21, 478 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Som han nærmere vil kunne se af hoslagte Supplikation, har denne Brevviser Peiter Tordsen, Glarmester og Borger i Næstved, berettet, at hans Hus og Gaard med deri værende Bo og Boskab er bleven registreret og opskrevet og Lovmaal og Trætte paaført ham, fordi to Mænd ved Nattetid og uden hans Vidende have indsat noget Mel i hans Hus, som de maaske ere komne ulovligt til. Han skal fittigt lade denne Sag undersøge og paase, at Supplikanten ikke lider nogen Uret. Sj. T. 21, 479.

[Omtr. 8. Dec.]¹. Miss. til Peder Basse til Siørup og Palli Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Stege Slot og

¹ Brevet er i Sj. T. udateret, men indført mellem Breve af 8. Dec.

Vordingborg Slot. Da Christoffer Galde til Nygaard har bevilget Kronen noget Gods i Vordingborg Len i Kongens Vildtbane, hvorom Palli Rosenkrantz ved Besked, men som ikke kan indføres her, da Kancelliet ikke er ved Haanden, til Mageskifte for 2 Gaarde og 1 Bol i Staufnstrup i Vordingborg Len, om hvis mulige Afstaaelse fra Lenet Palli Rosenkrantz har erklæret sig, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. Sj. T. 21, 479 b.

8. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre og Dr. Hans Reisener. Kongen har bevilget, at denne Studiosus Bertil Eskildsen maa blive Kapellan hos sin Fader, Hr. Eskild Bertelsen, Sognepræst til Høyby Kirke i Ods Herred, og succedere sin Fader i Embedet, hvis han overlever denne, da Kongen er bleven informeret om, at han skal være dygtig dertil, dog skal ellers alt gaa efter Ordinansen. Sj. T. 21, 479 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Det er berettet Kongen, at der i Stedet for den afdøde Degn til Baufvelse og Skielby Kirker atter er forordnet en Sædedegn¹, skønt dette Degnekald efter Ordinansen og anden Forordning bør betjenes af en Person fra Næstved Skole, der er den nærmeste Skole og ligger saa nær, som Ordinansen og Forordningen paabyder. Han skal flittigt undersøge denne Sag og paase, at der forholdes med Degnekaldet efter Ordinansen og andre derom udgaaede Forordninger. Sj. T. 21, 480.

— Aab. Brev om, at Jochum Sparvoedt paa sin egen Bekostning maa opføre Vejrmøller paa Gulland til at save og skære Tømmer og Deler paa, hvormed han med det første skal begynde. Han maa paa de dertil bekvemteste Steder opføre en 2, 3 eller flere Møller, hvorpaa Kongen, naar de ere stillede i Værk og han mærker, at det kan have nogen Fremgang, vil give ham saadan Frihed og Privilegier, at det ikke alene skal være uden Skade for ham, men ogsaa til Fordel. Sk. R. 4, 147.

— Miss. til Laurits Grubbe. Da Fru Lisbet Friis, Jacob Hvitfeldts Enke, til Mageskifte for noget Gods paa Møen,

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Selledegn.

som Kongen har begæret til Magelæg af hende, begærer noget Krongods paa Laaland, nemlig 1 Gaard i Rouberg¹, 1 Gaard i Letzoe² og Tryhus³, hvilket Gods efter hendes Beretning er tilskiftet⁴ Kronen af Kansler Christian Friis til Borreby og ikke vedkommer Kongens Moders Livgeding, skal han med det allerførste til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorledes det forholder sig med dette Gods, og om det for Belejligheds Skyld kan bortskiftes. Sm. T. 6, 160.

10. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da det er berettet Kongen, at det Hør og Hamp, som de have faaet her fra Bremerholm for at lade det spinde, endnu ikke skal være fremkommen, befales det dem ikke at beholde Garnet længere hos sig, men ved allerførste Lejlighed fremsende det til Bremerholm. — Christen Holck [Silkeborg Len], Hr. Uldrik Sandberg [Lundenæs Len], Christoffer Gersdorff [Lønborg Bispegaard], Christoffer Gjøe [Tryggevælde Len], Corvits Rud [Hindsgavl Len], Tage Thott Ottesen [Landskrone Len], Falk Lykke [Kristianopol Len] og Christoffer Ulfeld [Gulland]. Sj. T. 21, 480 b.

— Miss. til Lafrits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Jens Mogensen til Sindinggaard. Da Jomfru Helvig Ulfeldt har begæret 2 Kronens Gaarde i Store Fulden i Marslet Sogn i Ning Herred under Skanderborg Slot, hvoraf hun selv har Part i den ene, til Mageskifte og disse Gaarde efter Lafrits Ebbesens Erklæring godt kunne undværes fra Lenet, hvorhos hun har tilbudt til Vederlag at ville udlægge Kronen 1 Gaard i Hommo By og Sogn i Sønder Herred, 1 Gaard i Lim By og Sogn i Hald Herred, 1 Gaard i Basballe i Ageri Sogn i Mols Herred og hendes Part i 1 Gaard i Grønfeld, hvori Kronen har de andre Parter, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 6, 413 b.

— Bestalling for Hans von Steenwinckel som Bygmester og Tilsynsmand over alle Kongens Bygninger. Han skal lave Ridsningerne og Anordningerne paa Bygningerne,

¹ Rudbjærg, Sønder H., Laaland. ² Læsø, samme H. ³ Tryghuse, samme H. ⁴ 3. Sept. 1613.

hvor og naar det befales, og have flittigt og tilbørligt Tilsyn med Kongens Bygninger, Stenhuggeri og alt saadant Arbejde, som vedkommer hans Haandværk, og som Kongen giver ham Ordre om. Hvor Kongen sender ham hen for at besigte nogle Bygninger, gamle eller ny, der enten skulle repareres eller laves fra ny af, skal han vise sig flittig og ufortrøden; Kongen skal forsyne ham med Pas paa de nødvendige Heste og Vogne, men Fortæringen skal han selv betale. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, aarlig have 400 Dlr. Courant i Løn og dermed lade sig nøje. Sj. R. 16, 462.

11. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Povel Mortensen som Tømmerskriver paa Bremerholm. Han skal have alt det Skibstømmer, Master, Deler og andet Tømmer, stort eller smaat, hvad Navn det og har, som findes liggende over hele Bremerholm, i Befaling, ligesaa det Hustømmer, Bygningstømmer, Planker, Deler, Lægter, Sparrer og alt andet saadant Tømmer, ved hvad Navn det nævnes kan, som kommer fra forskellige Steder ind til København, enten det forskrives fra Lenene eller indkøbes fra andre Steder, holde rigtige Bøger og Registre over det altsammen, baade over det, der nu findes, og over det, der herefter leveres, med Angivelse af, hvornaar det kommer, hvor meget hvert Skib leverer ind, og hvortil og naar det bliver brugt eller udleveret til andre. Han skal aarlig gøre rigtigt Regnskab herfor med nøjagtige Beviser. Han skal, fra sidste 16. Juni at regne, have 60 Dlr. Courant i aarlig Løn, 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv og aarlig til en Dreng 12 Dlr. og følgende Genant: $6\frac{1}{2}$ Lispd. Flæsk, $3\frac{1}{4}$ Fjerding Nødkød, 3 Lispd. 4 Skaalpd. Smør, 3 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Sild, 3 Lispd. 4 Skaalpd. Bergefisk, 3 Fjerd. $\frac{1}{2}$ Otting Gryn, 1 Pd. 6 Skpr. Rug til Brød, $1\frac{1}{2}$ Pd. 3 Skpr. Malt til Øl og $6\frac{1}{2}$ Skp. Humle. Sj. R. 16, 463.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Kongen sender denne Tømmermand, der skal nedbukke de Pæle, som gøres nødvendige ved Engelholms Bro. Han skal skaffe Tømmermanden de nødvendige Pæle og Folk og lade Bygmesteren, M. Villom, som han har sluttet Kontrakt med om Nedtagelsen af Hvælvingerne, føre Tilsyn med, at Pælene blive nedbukkede paa belejlige og tjenlige Steder. Hvad den Stald paa Helsingborg Slot angaar, som var falden ned, og som Tømmermanden, der først

havde lavet den, igen burde have opsat, saa bifalder Kongen, at det, som Anders Bilde selv har anvendt paa dens Opsættelse, maa blive godtgjort ham paa Rentekammeret, dog skal Anders Bilde lade saa meget af den afdøde Tømmermands Gods, som han kan erfare er til Stede, anholde, om Kongen kan faa nogen Erstatning deraf. Sk. T. 4, 307.

12. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Stehen Brahe, Olluf Rosen-sparre, Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar om at være til Stede i København førstkommende Torsdag [16. Dec.], hvor de nærmere skulle faa Besked om Kongens Vilje. Udt. i Sj. T. 21, 481.

13. Dec. (—). Aab. Brev om, at Hans Kønning indtil videre alene maa falholde allehaande Slags Urtefrø i alle Købstæderne paa Sjælland, undtagen paa Amager, hvor de dog ogsaa, hvis de ville, maa handle med ham derom. Han skal være forpligtet til at have allehaande Slags Frø, som kan vokse og have Fremgang her i Riget, til Salg og, naar Aars-tiden dertil er, holde det fal paa alle de Steder i Sjælland, hvor det behøves, i gode og friske Varer. Det Frø, som han sælger, skal betales ham et halvt Aar efter, og kan nogen da bevise, at saadant ikke er kommet friskt op af Jorden, ej heller haft nogen Fremvækst, skulle de ikke være pligtige til at betale ham noget derfor, hvorimod han skal være forpligtet til at erstatte dem den Skade, som de nøjagtigen kunne bevise at have lidt derved. Førend han nogensteds falholder Frøet, skal han 14 Dage i Forvejen lade offentlig opslaa, at han ventes did med Frø, saa enhver kan faa, hvad han behøver. Hvis der kommer sande og bevislige Klagemaal over ham, skal dette Brev være forbrudt. Det forbydes alle Lensmænd, Borgemestre og Raad og Fogder at tilstede andre end Hans Kønning at sælge Frø. Sj. R. 16, 464.

16. Dec. (—). Miss. til Ebbe Munk om at lægge 1 Gaard i Solte¹ By, som Kongen har tilskiftet sig af Tage Thott til Egede, Embedsmand paa Laugholm Slot, ind under Antvorskov Slot, indskrive den i Jordebogen og aarlig gøre

¹ Saltø, Ø. Flakkebjærg H.

Regnskab for den visse og uvisse Indtægt deraf. Sj. T. 21, 481.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Jacob Mikkelsen. Maarten Tunge og Jens Rasmussen, Borgere her, have berettet, at deres Skude ved Nattetid skal være løben i Sænk for Vorreminde¹, og at det, som var deri, skal være ødelagt af Strandvand, og derhos ansøgt om at maatte sælge det bjærgede Øl sise frit. Han skal lade dem passere toldfrit med 8 Læster af det bjærgede Øl. Sj. T. 21, 481. Orig.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om med det første at sende en af deres Tjenere til København, der kan modtage noget Hør og Hamp, som Bønderne i deres Len kunne spinde i Garn efter den Anordning, som skal blive givet deres Tjener paa Bremerholm af Skriveren. — Key Rantzau [Københavns Len] 11 Skippd. 2¹/₂ Lispd. 3 Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 8¹/₂ Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Christoffer Basse (Kronborg Len) 11 Skippd. 4¹/₂ Lispd. 5¹/₂ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 8¹/₂ Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Christoffer Basse (Frederiksborg Len) 11 Skippd. 9¹/₂ Lispd. 6 Skaalpd. Hamp og 2¹/₂ Skippd. 8¹/₂ Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 11 Skippd. 3 Lispd. 1¹/₂ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 6 Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Mogens Pax [Roskildegaaards Len] 10¹/₂ Skippd. 3¹/₂ Lispd. 2¹/₂ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 7 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Knud Urne [Tryggevælde Len] 18 Lispd. 6 Skaalpd. Hamp og 1¹/₂ Skippd. 6 Lispd. 12 Skaalpd. Hør; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 10 Skippd. 8 Lispd. 6 Skaalpd. Hamp og 2¹/₂ Skippd. 6¹/₂ Lispd. 4 Skaalpd. Hør; Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] 12 Skippd. 1 Lispd. 13¹/₂ Skaalpd. Hamp og 3 Skippd. 18 Lispd. 11 Skaalpd. Hør; Axel Urne [Ringsted Kloster] 11 Skippd. 1 Lispd. 1 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Eiller Urne [Holbæk Len] 3 Lispd. 1 Skaalpd. Hamp og 6 Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Stehen Brahe [Kallundborg Len] 11 Skippd. 7¹/₂ Lispd. 7 Skaalpd. Hamp og 2¹/₂ Skippd. 5¹/₂ Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Peder Basse [Møen] 9¹/₂ Lispd. 3 Skaalpd. Hamp og 1¹/₂ Skippd. 9 Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Fru Karren Rostrup [Saltø Len] 3 Lispd. 4¹/₂ Skaalpd.

¹ Warnemünde.

Hamp og $6\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; M. Hans Mikkelsen [Sorø Kloster] $\frac{1}{2}$ Skippd. 1 Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 2 Lispd. 5 Skaalpd. Hør. Sj. T. 21, 481 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd i Nørrejylland. Da Kongen har givet Ordre til, at der straks paa Foraaret skal sendes en Del Hør og Hamp til Aalborg for at blive spundet i Garn i forskellige Len, og de tidligere have faaet Ordre til at lade spinde Hør og Hamp i deres Len, skulle de, saasomt de erfare, at Hørret og Hampen er kommet over, hvorom de selv skulle lade forfare, straks lade det hente fra Aalborg med deres eget paalidelige Bud og uddele det til Bønder i deres Len, der forstaa at omgaas dermed. Siden skulle de modtage det af disse i godt Garn, det bedste der kan faas deraf, hvis Bønderne ellers ville være det kvit, og syde og levere Garnet i Aalborg. De skulle have fri Befordring af Kronens Bønder til at føre Hør, Hamp og Garn frem og tilbage. Dette Missive kan vises til Lensmænd og Fogder paa Vejen i Stedet for Pas, for at de deraf kunne erfare Kongens Vilje. — Eske Brock [Dronningborg Len] 1 Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. 5 Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. 2 Skaalpd. Hør; Knud Gyldenstjerne [Hald Len] 1 Skippd. 7 Lispd. Hamp og $1\frac{1}{2}$ Skippd. 3 Lispd. Hør; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. 2 Lispd. Hamp og 1 Skippd. 4 Lispd. Hør; Tønne Friis [Ørum Len] $7\frac{1}{2}$ Lispd. $1\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. 5 Lispd. 3 Skaalpd. Hør; Tygge Brahe [Skivehus Len] 6 Lispd. $4\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $12\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Ifver Juel [Bøvling Len] 8 Lispd. $7\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. $6\frac{1}{2}$ Lispd. 7 Skaalpd. Hør; Anders Friis [Sejlstrup Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. $\frac{1}{2}$ Lispd. Hamp og 1 Skippd. 1 Lispd. Hør; Otte Skeel [Dueholm Len] $7\frac{1}{2}$ Lispd. 9 Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. $3\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Godtslef Budde [Børglum Len] $6\frac{1}{2}$ Lispd. $4\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og $\frac{1}{2}$ Skippd. $3\frac{1}{2}$ Lispd. 1 Skaalpd. Hør; Mogens Kaas [Mariager Klosters Len] $\frac{1}{2}$ Skippd. $3\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. $7\frac{1}{2}$ Lispd. Hør; Gunde Lange [Gudum Len og Pandumgaard] $2\frac{1}{2}$ Lispd. $12\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 6 Lispd. 9 Skaalpd. Hør; Niels Krag [St. Hans Kloster i Viborg] 3 Lispd. $2\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 6 Lispd. 5 Skaalpd. Hør; Hans Dyre [Lund Gaard paa Mors] 2 Lispd. 7 Skaalpd. Hamp og $3\frac{1}{2}$ Lispd. 6 Skaalpd. Hør; Fru Sophie Brahe [Vestervig Kloster]

$\frac{1}{2}$ Skippd. $2\frac{1}{2}$ Lispd. 4 Skaalpd. Hamp og 1 Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. Hør; Manderup Parsberg [Aalborghus Len] 1 Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. $12\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp og 2 Skippd. 12 Lispd. 9 Skaalpd. Hør. J. T. 6, 414 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har givet Ordre til, at der straks paa Foraaret skal sendes en Del Hør og Hamp over til Aalborg for at blive spundet i Garn i forskellige Len i Nørrejylland, skal han lade sin Slotsskriver modtage det, naar det kommer, henlægge det i god Forvaring og siden, naar Lensmændene gøre Anfordring derom, levere dem saa meget deraf, som enhver skal have efter den hermed følgende Fortegnelse. Han skal lade sin Skriver tage Bevis for, hvor meget der udleveres til enhver, og, naar Garnet er spundet, lade ham modtage det, hver Slags for sig, og lade nogle Folk, der have Forstand derpaa, paase, at Garnet er spundet til Gavns, naar det leveres, da det ellers ikke maa modtages, og siden ved første Lejlighed sende det til Skibs til Bremerholm. Fragten skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Bønderne i hans Len skulle spinde 2 Skippd. 12 Lispd. 9 Skaalpd. Hør og 1 Skippd. $5\frac{1}{2}$ Lispd. $12\frac{1}{2}$ Skaalpd. Hamp. De skulle spinde det til Gavns og syde det, inden de levere det fra sig. J. T. 6, 415 b.

— Miss. til Tage Thott. Kongen vil, at der paa de nærmest liggende Skove ved Baasted skal hugges Træer til 2000 Læs Ved til Kongens Behov. Bønderne i Baasted skulle selv hugge Træerne og føre dem ned til Stranden, hvor Veddet kan blive hentet med Skib. Sk. T. 4, 307 b.

— Miss. til Tage Thott. Da de Bønder, der bo ved Grænsen, baade Kongens Bønder og Sverrig Riges Bønder, tilføje hinanden indbyrdes adskillig Modvillighed med Genvalt og andre Forurettelser, befales det ham uden Nations Anseelse at hjælpe de ved hans Lens [Sølvitsborg] Grænse boende klagende Svenskere til Rette i alle Maader, naar de henvende sig til ham angaaende Uret, som er tilføjet dem af Kongens Undersaatter, særlig af Peder Madsen, Ridefoged i Medelsom Herred i hans Len, og sørge for, at Svenskerne ikke blive opholdte med lang Rettergang, men at der enten sker Eksekution eller at Sagen indstævnes for Overdommeren, eftersom Loven tilsteder. Saafremt nogle af Kongens Undersaatter have begaaet

morderiske Gerninger og dermed i Synderlighed fortørnet Gud, skal han selv lade dem anholde, tiltale og straffe, selv om ingen af Sverrigs Undersaatter klage derover. Saafremt det lovligt kan bevises, at nogle af Kongen af Sverrigs Vidrige („Vindinge“) og Opsætsige, der opholde sig ved Grænsen, forføre Kongen af Sverrigs Undersaatter, enten naar disse komme over Grænsen ind i Tage Thotts Len, eller ved at sende Bud, Breve, Tidender og Patenter over Grænsen ind i Sverrig, skal han straks enten lade dem anholde og straffe eller for Livstid forvise dem fra Kongens Lande og Provinser, eftersom de anklagende forlange det. Saafremt de efternævnte, Joen Pofvelsen og Joen Hvid, findes i hans Len, skal han lade dem anholde paa en Ret og meddele det til de nærmeste Sverrigs Riges Officerer, for at disse inden en bestemt fastsat Tid kunne lade dem anklage, og siden enten straffe dem eller forvise dem fra Landet, eftersom de anklagende Svenske selv begære det. Dog skal hermed ikke i nogen Maade være ment de Svenske, der opholde sig fredeligt paa de ovennævnte Steder og ikke med Grund kunne beskyldes for noget. Sk. T. 4, 307 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Moens Gyldenstjerne [Varberg Len], hvori navngives en, ved Navn Godskalk Jonsen. Udt. i Sk. T. 4, 308 b.

— Ligelydende Miss. til Otte Marsvin [Kristianstad Len], hvori navngives Jon Pofvelsen og Jon Hvid. Udt. i Sk. T. 4, 308 b.

— Ligelydende Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], hvori navngives Jon Pofvelsen og Jon Hvid. Udt. i Sk. T. 4, 308 b.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz [Halmstad Len], hvori navngives Godskalk Jonsen. (Endvidere tilføjes: Naar Anders Svendsen og Peder Gudmansen, Borgere i Jenekøbing, henvende sig til ham, skal han hjælpe dem i deres Sager, saa vidt Lov og Ret tilsteder det, og sørge for, at de Domme, der blive afsagte angaaende dem, enten blive efterkommede eller blive indstævnedede for Overdommeren, saa de kunne komme til Ende dermed). Udt. i Sk. T. 4, 308 b.

— Ligelydende Miss. til Falk Lykke [Kristianopol Len], hvori navngives Jon Pofvelsen og Jon Hvid. (Endvidere tilføjes: Da de svenske Raader have angivet, at en, ved Navn Lasse

Jeppe, uretfærdigt er bleven aflivet, skal han hjælpe de klagende til at faa dem, der have eksekveret ham, stævnet i Rette og til at faa endelig Dom over dem og siden lade de anklagede straffe, hvis det viser sig, at de have forsét sig. Udt. i Sk. T. 4, 308 b.

16. Dec. (Kbhvn.). Forordning om Taksten paa den islandske Handel. N. R. 4, 82. (Tr.: Ketilson, Forordninger til Island II. 289—302 (med Dato: 6. Dec. 1619). Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 184—94).

— Det islandske Kompagnis Privilegier. N. R. 4, 88. (Tr.: Ketilson, Forordninger til Island II. 303—14. Stephensen og Sigurðsson, Lovsaml. for Island I. 194—99).

17. Dec. (—). Miss. til N. N. Hr. Knud Eriksen, Sognepræst i Orre Sogn i Orre Birk i Fyen, har berettet, at han kun har en saa ringe Ting at leve af, at han ikke kan underholde sig deraf, dels fordi en Tiende, der tidligere har ligget til Sognepræsterne, i afdøde Carl Bryskes Tid er kommen fra dem og ved Dom afvunden dem, at skulle følge Kronen, dels fordi der ingen Præstegaard er i Sognet, hvori han kan residere og med hvis Avl han kan underholde sig. Da han har anmodet Kongen om at betænke hans ringe og arme Lejlighed og forordne ham noget mere til Underhold, skulle de med det første undersøge, om der ikke ved Orre Sogn ligger et enligt Præstekald, hvis Sognepræst er meget bedaget, saa at dette Sogn kunde annekteres til Orre Sogn, naar vedkommende Præst døde, og begge Sogne derefter blive betjente af Hr. Knud og hans Efterfølgere i Orre Sogn. De skulle indsende Erklæring herom til Kongen, saa denne derefter kan træffe nærmere Anordning. F. T. 3, 540.

— Miss. til Frants Due. Da Nille, Claus Condevins Enke, Borgerske i København, har berettet, at Frants Due er bleven hende 5311 Rdlr. skyldig, hvilke skulde have været betalte til sidste Omslag, men ikke ere blevne det, befales det ham at betale hende, hvad han med Rette skylder hende, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler, hvorved hun kan komme til sin Betaling. J. T. 6, 416.

21. Dec. ((Haderslevhus)). Forordning for Haderslevhus Len om Svin at ringe, om Forbud mod at bære Bøs-

ser i Brudeskare og om Knægte, som undvige fra Fanen i Haderslev. J. R. 7, 288 b. (Tr.: CCD. III. 605 ff.).

25. Dec. (Skanderborg). Miss. til Mogens Kaas om iligen at begive sig til Skanderborg, hvor han skal erfare Kongens Vilje. Udt. i J. T. 6, 416.

— Miss. til Ifver Juel om at sende 3 Læster Sild og 2 Læster Torsk eller anden saltet Fisk til Skanderborg. Udt. i J. T. 6, 416.

— Miss. til Eske Brock paa Dronningborg om at sende 200 Faar, 200 Gæs, 400 Høns og 30 Ol Æg til Skanderborg. Endvidere skal han af Borgerne i Randers laane 20 gode Senge med Omhæng og alt Tilbehør og straks sende dem til Skanderborg med to Borgere, der kunne levere dem fra sig. Udt. i J. T. 6, 416 b.

— Miss. til Christian Holck paa Silkeborg om at sende 200 Faar, 200 Gæs, 400 Høns og 30 Ol Æg til Skanderborg. Udt. i J. T. 6, 416 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne paa Hald om at sende 200 Faar, 200 Gæs, 400 Høns og 30 Ol Æg til Skanderborg. Han skal snarest lade Kongen vide, hvor den Bonde bor, som kan hjælpe skulørede Heste, og hvad han hedder. Udt. i J. T. 6, 416 b.

28. Dec. (—). Forleningsbrev for Christoffer Urne til Aasmark, Rentemester, paa det Prælatur, kaldet Nørholms Provsti, i Viborg Domkirke, som Jens Jul til Kieldgaard, Rigsraad, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, hidtil har været forlenet med, at tiltræde straks. Naar han ikke længere er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. J. R. 7, 281.

— Miss. til Universitetet i København, Kapitlet i Roskilde, Key Rantzau [Københavns Len] og Mogens Pax [Roskilde Len]. De skulle give Kronens Bønder i deres Len Ordre til, at enhver af dem skal køre 4 Læs Kampesten til den ny „Brouers“¹, som skal bygges ved den ny Bro i København, og nedlægge

¹ „Brouers“ og „Bøvers“ i det følgende Brev er vistnok en Fejllæsning af Koncepten. Der menes rimeligvis: Brokar.

dem paa Stedet straks derved. Kapitlets, Universitetets og andre gejstliges Tjenere i Lenene skulle ligeledes fremage 4 Læs Kampesten. De skulle paase, at ingen blive forskaaned. Sj. T. 21, 483.

29. Dec. (Skanderborg). Miss. til Forstanderen for Vartov om at give Hospitalets Tjenere i Københavns og Roskilde Len, som han har Befalingen over, Tilhold om, at enhver af dem straks, mens Føret er dertil, skal fremføre 4 Læs Kampesten til den ny „Beuers“ i København, som skal opbygges ved den ny Bro, og nedlægge dem paa Stedet straks derved. Sj. T. 21, 483.

— Miss. til M. Hans Staffensen om i rette Tid at lade hugge Tømmer paa Sorø Klosters Skove til en Stald, hvor 60 Heste kunne staa bekvemt i Rad; der skal ikke være mere end én Rad Heste i Stalden, og denne skal være lige saa høj som Stalden paa Antvorskov. Han skal, saa snart det bekvemt kan ske, lade det huggede Tømmer savskære. Sj. T. 21, 483 b.

— Miss. til Hans Lindenov paa Bornholm om, at han maa begive sig til Danmark til sin Broder Laurids Lindenovs Bryllup. Udt. i Sk. T. 4, 309.

— Miss. til M. Jens Giødtsen. Af hoslagte Supplikation vil han kunne se, at Hr. Jens Jensen, som har været Kapellan i Galten, har klaget over, at M. Jens forholder ham en Efterretning, som han har i sit Værge, hvoraf det skal kunne ses, at Kongen har bevilget ham at maatte succedere sin Fader i Galten Kald og dets Annekser, men ikke desto mindre har M. Jens ordineret en anden Person til at betjene Kaldet, hvilken Person hverken har haft nøjagtig Kollats af Lensmanden eller er lovlig kaldet, som det burde sig. M. Jens skal med det allerførste erklære sig paa denne Supplikation og indsende sin Erklæring til Kancelliet. J. T. 6, 416 b.

30. Dec. (—). Miss. til Olluf Rosensparre om, at han, medens det er Føre dertil, skal give Kronens, Kapitlets og andre gejstliges Tjenere i sit Len [Dragsholm] Tilhold om, at enhver af dem skal køre 1 Læst Kalk fra Sundby Færge til Frederiksborg Slot. Sj. T. 21, 483 b.

31. Dec. (—). Miss. til Otte Brahe. Han skal paa et bekvemt Sted i Koldinghus Len lade opsætte en Salpeterlade til at samle Salpetermaterie i af samme Størrelse og Facon som

den, der er bygget paa her i Lenet. Henimod den Tid, den er færdig, skal han lade Kongen det vide, for at Kongen kan træffe nærmere Anordning om Indførelse af Salpeterjord og Materie deri. J. T. 6, 417.

31. Dec. (Skanderborg). Miss. til Christian Holck. Han skal straks erklære sig til Kongen om, hvor meget Skibstømmer der endnu ligger paa Skovene i hans Len [Silkeborg]. Han skal nu i dette Føre lade Tømmeret udføre af Skovene. Der sendes ham et Missive til Hr. Uldrik Sandberg til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenes Slot, om, at han, saafremt det gøres nødvendigt og Bønderne i Silkeborg Len alene ikke kunne gøre det, skal lade de Bønder i sit Len, der ligge saa nær ved Haanden, at de kunne gøre det, hjælpe til med at udføre Tømmeret af Skovene. J. T. 6, 417.

Dec. (Kbhvn.). Skøde fra Knud Grubbe til Røgle til Kronen paa 1 Gaard paa Købmagergade i København, som Hans Ormb nu bor i, strækkende sig i Længden fra Adelgaden gennem Gaarden til Plankeværket nede i Haven 81 Al. og i Bredden ud til Købmagergade 16 Al. 1 Fingerbred og midt i Gaarden fra Syd i Nord 15 Al. 1¹/₂ Kvarter. Sj. R. 16, 461.

Udat.¹ Aab. Brev om, at Kongen indtil videre har beskikket Jens Andersen Krag, Raadmand i Aalborg, til at forestaa Kongens Sildesalteri i Nibe, købe Sildene paa Kongens Vegne, siden salte dem og sende dem over til København og iøvrigt forholde sig som hans Formand Hans Ofvid har gjort før ham. Han skal nyde den samme Løn og Kondition som Hans Ofvid. Han skal forholde sig tro og flittigt i sin Bestilling og udføre det, der bliver paalagt ham af dem, der have noget at befale over ham. J. R. 7, 280 b.

Udat.² Livsbrev for Hendrik Ramel til Ousby paa Kronens Part af Korntienden af Hørby og Lyby Sogne for sædvanlig Indfæstning og Afgift, dog forbeholder Kongen sig at tage Tienderne tilbage mod Tilbagebetaling af Indfæst-

¹ Indført mellem Breve af 27. Okt. og 28. Dec. 1619. sidst i Aaret.

² Indført

ningen, hvis han selv vil bruge dem til noget af sine Slotte eller Gaarde. Hverken Kronens Bønder eller andre Bønder i Sognene skulle besværes mod Billighed med at udgive samme Tiender. Sk. R. 4, 147 b.

1620.

1. Jan. (Skanderborg). Miss. til Olluf Rosensparre og Axel Urne. Kongen har tidligere befalet dem at begive sig over til Samsø for at høre Bøndernes Klager over Fogden Jacob Brun og hans Forsvar derimod og siden give alt beskrevet. De have ogsaa udført denne Befaling, men da Bønderne paa Samsø ikke ville lade sig nøje dermed og stadig mene, at Fogden har forurettet dem, skulle de endnu en Gang begive sig over til Samsø for endeligen at dømme og kende i alle de Sager og Punkter, som de have forhørt, hvori Bønderne anse sig for forurettede af Jacob Brun, om de have lidt nogen Uret af ham eller ej, hvori han har forsét sig imod dem, hvorledes han bør staa til Rette derfor, og hvad Bønderne bør lide for deres Klage, hvis deres Angivelse findes at være usandfærdig. De skulle give deres Dom klarlig beskrevet. Sj. T. 21, 489 b.

— Miss. til Just Høg om straks at begive sig til Kongen og indrette sin Lejlighed efter straks at kunne begive sig paa Rejsen til Ærkestiftet Bremen for der at forrette hvad Kongen tidligere har befalet ham. K. Udt. i Sj. T. 21, 490.

2. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt om af Rigens Bøger at meddele Mogens Kaas til Støfninggaard, Embedsmand i Mariager Kloster, en rigtig Kopi af et Laasebrev, som Verner Parsberg til Lynderupgaard for nogen Tid siden skal have erhvervet, for at Mogens Kaas deraf kan have nogen Efterretning til at forsvare noget Kronens Gods med, hvorom han har Trætte med Verner Parsberg. F. T. 3, 541.

— Miss. til Mogens Kaas. Kongen har bragt i Erfaring,

at der nedenfor Mariager i Fjorden undertiden hemmelig opskibes adskilligt Gods og igen udskibes Korn og andre Varer, som falde der i Landet, hvorved der ikke alene drives Landkøb, men hvorved Kronen ogsaa kommer til kort paa sin Told og Rettighed. Han skal i den Anledning give Tolderen i Mariager alvorligt Tilhold om at passe godt paa, at der ikke indskibes eller udskibes Gods paa ulovlige Steder, og at der svares Kronen tilbørlig Told af alt det Gods, som indkommer. Da han har indberettet, at der udenfor Ladegaarden paa Mariager Kloster staar to gamle forfaldne og ubrugelige Huse, tillades det ham at lade disse Huse nedbryde og anvende dem enten til Forbedring af det øde Gods i Lenet eller til Istand-sættelse af Plankeværket. Det befales ham endvidere at lade det gamle ubrugelige Inventarium paa Klosteret vurdere, sælge det efter Vurderingen eller dyrere endnu og føre Pengene til Indtægt for Kongen i Regnskabet. J. T. 7, 2 b.

3. Jan. (Skanderborg). Miss. til Keye Rantzau [Kbhvns Len] om i rette Tid at lade hugge saa mange Bøge, som behøves til et Brokar. Udt. i Sj. T. 21, 490.

— Pas for 2 Personer af Vinkældereren paa Københavns Slot, der fra København skulle begive sig, den ene til Giønge Herred, den anden til Blekinge, for at udse og hugge et Antal Baandholt til Kongens Behov efter det Register, som Kongens Vinskænk Christian Skammelsen medgiver dem. Det befales Lensmændene at befordre disse Vinkælderknægte paa det bedste, skaffe dem de nødvendige Folk til at hugge og kløve disse Baandholt og føre dem ned til det nærmeste Ladested, hvor de kunne hentes med Skib. Der skal ogsaa skaffes Vinkælderknægtene fri Befordring med Heste og Vogn, fri Færger over Færgstederne og fri Underholdning med Mad og Øl. Sk. R. 4, 148 b.

— Miss. til Envold Kruse. Denne Brevviser, Niels Thommesen, Raadmand i Haderslev, har berettet, at hans Broder, ved Navn Niels Nielsen, der boede i Rudkøbing paa Langeland, for nogen Tid siden skal være død og have efterladt sig tre umyndige Børn, hvis rette Lavvæрге han efter Loven er. Da han nu har klaget over, at han ikke uden stor Skade for sig og Børnene kan forestaa dette Værgemaal, fordi han bor saa langt borte fra dem, og i den Anledning har anmodet Kongen om at

beskikke en Væрге for hvert af Børnene, som kan forestaa og forsvare dem og deres Gods tilbørligt, skal Envold Kruse forordne Anders Andersen, Borgemester i Rudkøbing, Anders Thommesen, Raadmand, og Jens Pedersen, Borger sammesteds, til at forestaa Værgemaalet for de tre Børn. F. T. 3, 541.

3. Jan. (Skanderborg)¹. Aab. Brev om, at Niels Mikelsen i Hørret, Herredsfoged i Ning Herred, indtil videre maa nyde den Kronens Gaard i Morslet, som Johannes Mikelsen bor i, og som aarlig skylder 4 Sk., 1 Ørt. Rug, 1 Ørt. Byg, 11¹/₂ Td. Havre, 1 Ko, 1 Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 4 Høns og 1 Brændsvin, fri for al Skyld, Landgilde, Ægt, Arbejde og anden Udgift. J. R. 7, 282. K.

— Ligelydende Brev for Jens Tamessen i True, Herredsfoged i Haslef Herred, paa en Kronens Gaard i True, der aarlig skylder ¹/₂ Mk., 18 Skpr. Byg og Malt, ¹/₂ Td. Smør, 1 Faar, 1 Lam, 1 Brændsvin og 1 Fødenød. Udt. i J. R. 7, 282. K.

—¹ Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Jacob Jensen, Ridefoged til Aarhusgaard og Borger i Aarhus, indtil videre maa oppebære det Brokorn, som Bønderne i Ning Herred udgive til at holde Broubiørg Bro i Aarhus Len ved Magt med, og som afdøde Jørgen Kaas, forhen Befalingsmand paa Aarhusgaard, har fæstet til ham. Han skal holde Broen saaledes i Stand, at hverken Bønderne i Herredet eller andre vejfarende med Rette kunne have noget at klage over. Det befales Bønderne i Ning Herred aarlig at yde Brokornet til Jacob Jensen. J. R. 7, 282 b. K.

— Miss. til Eske Brock. Niels Søfrensen i Tistrop² i Ning Herred har berettet, at han for nogle Aar siden har fæstet en Bondegaard af Niels Jakobsen, Borgemester i Randers, men at denne nu har solgt Gaarden til en anden, saa han nu skal flytte ud af den, uden at der dog tilbydes ham nogen Tilbagebetaling af Stedsmaal. Da han har anmodet Kongen om at paase, at der ikke vederfares ham andet end hvad ret og

¹ J. R. har ved en Fejlskrift: 1619. ² Testrup.

billigt er, skal Eske Brock undersøge denne Sag og hjælpe Niels Søfrensen til Rette. J. T. 7, 3.

4. Jan. (Skanderborg). Miss. til M. Hans Staffensen, Forstander for den kongelige Skole i Sorø, om straks at optage Søfren Mund, Søn af Ifver Mund, i Skolen. Udt. i Sj. T. 21, 490.

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Hans Mikkelsen. Hr. Madts Jensen Lomborg, Sognepræst i Hilderslef Sogn i Fyen, har berettet, at der ingen Præstegaard er til hans Sogn, og har i den Anledning anmodet om at maatte faa Kronens Part af Korntienden af Dier[n]es Sognetiende kvit og frit, som hans Formænd have haft, fordi de ellers ikke have haft nok at leve af. Da Kongen ikke vil undvære denne Tiende, skulle de flittigt tænke paa andre Midler, hvorved Hr. Madts Jensen Lomborg kunde forsørges, og snarest muligt erklære sig til Kongen derom samt oplyse, om der har været nogen Præstegaard til Sognet og hvor den er bleven af. F. T. 3, 542.

— Skøde til Anders Bertelsen, Skriver paa Skanderborg Slot, paa en Kronens Grund og Ejendom i Skanderup By ved Skanderborg Slot, der strækker sig 30 sjællandske Al. langs ad Gaden i Syd og Nord og 34 Al. inden i Gaarden fra Peder Ibsens Ejendom paa den nordre til Jens Ifversens Ejendom paa den søndre Side og strækker sig 60 Al. i Længden fra Adelgaden og østerpaa til Mikkell Snedkers og Peder Snedkers Ejendom, med den derpaa staaende Bygning. J. R. 7, 283. K.

— Aab. Brev om, at Jacob Krabbe til Vabenholt indtil videre maa oppebære det Brokorn, som fra Arilds Tid er svaret af Tørsting og Nim¹ Herreder til Brøsten Bros Vedligeholdelse. Han skal lade Broen gøre i Stand og siden holde den saaledes vedlige, at hverken Bønderne i de to Herreder eller andre vejfarende med Rette kunne have noget at klage over. Det paabydes alle de Bønder i de to Herreder, der fra Arilds Tid have svaret Brokorn til Brøsten² Bro, aarlig at yde det til Jacob Krabbe, enhver ved sin egen Sognekirke. J. R. 7, 283 b. K.

— Miss. til Eske Brock. Da nogle Kalkbrændere i

¹ J. T. har ved en Fejlskrift: Ning.

² Brestenbro, Nim H.

Mariager Klosters Len, baade Kronens og Adelsens Tjenere, have berettiget, at de i de forledne Aar have solgt afdøde Eske Bilde til Ellinge nogle Læster Kalk til Kongens Bygnings Behov, hvorfor de endnu ikke have faaet nogen Betaling, skal han hjælpe disse Kalkbrændere til Rette og med det første lade dem faa deres Betaling, da han er en af Eske Bildes fornemste Arvinger og de fattige Folk ikke kunne søge alle Arvingerne om deres Betaling, medens han bedre kan indkræve sin Betaling hos de andre Arvinger. J. T. 7, 3 b.

4. Jan. (Skanderborg). Miss. til Godtslef Budde om snarest at sende den Bonde, der bor paa hans Gods ved Rydslet og kan hjælpe en skuløret Hest, til Kongen. Der sendes et Pas, hvorved Bonden hurtigt kan komme frem. J. T. 7, 8. Udt. i J. T. 7, 3 b.

5. Jan. (—). Miss. til Olluf Rosensparre om at give de Folk i hans Len [Dragsholm], der have Skuder og pleje at sejle efter Kalk i Mariager Fjord, Ordre til, at de ogsaa i Aar skulle begive sig did og for sædvanlig Fragt fremføre Kalk til de Steder, som de faa Ordre til. K. Udt. i Sj. T. 21, 490.

— Ligelydende Miss. til Hr. Jørgen Skeel med Hensyn til Bønderne i sit Len [Kalø]. Udt. i Sj. T. 21, 490. K. (i Udt.).

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har givet Mogens Kaas Ordre til at købe 8000 Læster Kalk, hvortil vil behøves 800 Rdlr., skulle de drage Omsorg for, at disse Penge efterhaanden blive leverede Mogens Kaas af Lenene eller Tolderne i Nørrejyland. K. Udt. i Sj. T. 21, 490.

— Miss. til Frederik Reedtz. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at modtage det Gods og Gaarde, som Jomfru Abbel Bryske, Giert Bryskes Datter, har faaet foræret af sin Mormoder¹, og være Værge derfor. Det befales ham nu, indtil anden Ordre gives, herefter aarlig at levere Fru Kiersten Sandberg Indkomsten af dette Gods enten i Korn og andre Varer, som Godset giver i Landgilde, eller i rede Penge, til hendes Datters Underholdning. Endvidere skal han af Abbel Bryskes nævnte 4 Gaarde i Fladstrup i Lyngbye Sogn i Sønder Herred lade Fru Kiersten Sandberg nyde nogle Dages Ægt og Arbejde

¹ Ellen Rostrup.

til den Gaard, Stien Brahe til Knudstrup har forlenet hende med, eftersom Bønderne kunne overkomme det, dog Jomfru Abbel Bryskes Rettigheder dermed i alle Maader uforkrænket. Sj. T. 21, 490.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Naar Laurids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, henvender sig til ham, skal han lade ham faa 600 store, tykke Fyrrerender. Sk. T. 4, 310 b.

— Miss. til Falk Brahe. Nelle, afdøde Claus Condevins, Borgerske i København, har berettet, at han skylder hende 1000 Rdlr., der skulde have været betalte til sidste Omslag, men endnu ikke ere blevne betalte. Det befales ham nu at tænke til at betale hende, hvad han skylder hende, saafremt der ikke skal optænkes andre Midler, hvorved hun kan komme til sin Betaling. Sm. T. 6, 161.

— Aab. Brev om, at de nuværende Sandemænd i Biere Herred paa Grund af den Besværing, de have i deres Bestilling, maa være fri for at gøre Ægt og Arbejde af deres Gaarde, saalænge de ere Sandemænd eller indtil videre. J. R. 7, 284. K.

— Aab. Brev om, at Hr. Jens Jensen maa admitteres til Kald i Aarhus Stift, naar han lovligt kan blive kaldet dertil efter Ordinansen. Udt. i J. R. 7, 284 b.

— Miss. til Eske Brock. Da Hr. Jens Jensen i Galten, Vissing og Hadbierig Sogne, der hidtil har været Kapellan hos sin afdøde Fader, som var Sognepræst i disse Sogne, har berettet, at han endnu har nogen Rente til gode af Sognene, der var bevilget ham, medens han som Kapellan varetog Tjenesten i dem, skal Eske Brock flittigt undersøge den Sag og hjælpe Hr. Jens til at faa det, som han har Ret til. J. T. 7, 3 b.

— Miss. til Fru Maren Skram. Hr. Søfren Bertelsen, Sognepræst i Lisbjerg og Skeiby Sogne, har klaget over, at han ikke er saaledes aflagt med Indtægt, at han kan underholde sig deraf. Da hendes Forældre have tilskiftet sig fra Kronen Jus patronatus til den ene Kirke, der er Hovedsognet, hvori han residerer, saa hun efter al Billighed bør aflægge Sognepræsten saaledes, at han kan leve deraf, befales det hende herved at skaffe ham saadant Ophold, saa han ikke yderligere skal besvære Kongen derom. J. T. 7, 4.

5. Jan. (Skanderborg). Miss. til Christen Holck om at lade Lafrits Ebbesen faa 20 Tylter Egeplanker, 6 Al. lange og $\frac{1}{2}$ Kvarter tykke, til Broer, naar han sender Vogne efter dem. J. T. 7, 8. Udt. i J. T. 7, 4.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Lafrits Ebbesen faa de hugne Sten, der ligge i Bygholms Len og ere huggede til Bygholms Behov, efter at have ladet ham dem tiltælle. Udt. i J. T. 7, 4 b.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Lafrits Ebbesen faa 200 Læster Kalk til Kongens Bygnings Behov, naar han sender Skuder til Mariager Fjord efter dem. Udt. i J. T. 7, 4 b.

— Miss. til Fru Dorete Juel om at være Lafrits Ebbesen behjælpelig med at faa saa mange Skuder, som han behøver til at føre de 200 Læster Kalk fra Mariager Fjord, i Aarhus for en rimelig Fragt. Udt. i J. T. 7, 4 b.

6. Jan. (—). Miss. til Marqvor Bilde om at paatage sig Jacob Ulfeldt Mogensens Sag paa Skiftet efter hans afdøde Fader Mogens Ulfeldt. Udt. i F. T. 3, 543¹

— Miss. til Lafrits Ebbesen. Han skal lade Kroen, Jærgergaarden og Kongens andre Huse nedenfor Porten her ved Slottet reparere med nye Fodstykker og andet nødvendigt Tilbehør og lade det gamle Udskud, som staar nord for Jærgergaarden, nedbryde. Endvidere skal han lade Palissader opsætte rundt omkring Volden her og med det første lade en ny Bro lave og anlægge mellem Slottet og Dyrehaven, saa vidt det gøres fornødent. Da Kongen har bragt i Erfaring, at Fuldbroe Mølle skal være meget bygfældig, skal han lade den istandsætte med et stærkt Rindværk og andet Tilbehør. Det til ovennævnte Bygninger nødvendige Tømmer skal han lade hugge i Lenets Skove, hvor det bedst kan hugges uden Skade for Skoven. Den øvrige Bekostning skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 4 b.

7. Jan. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af Hr. Knud Christensen i Vilstedes Sønner i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 490 b.

¹ Udenfor er skrevet: Item Kolding 10. Jan. 1620.

7. Jan. (Skanderborg). Miss. til samme om at indtage en af Hr. Jørgen i Katterups Søner [Matthias] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 490 b.

— Miss. til samme om straks at indtage en af Christoffer Skades Søner [Otto] i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 490 b.

— Miss. til samme om at indtage en af Sognepræst i Vindinge Hr. Anders Pedersens Søner [Anders] i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 490 b.

— Svar paa Borgemestre og Raad i Aalborgs Supplikats: Paa deres paa Menighedens Vegne i Kongens Kancelli indlagte Supplikats har Kongen erklæret sig saaledes: Da den Sag om Købmændenes Drift og Handel i Limfjorden paa de Steder, hvor Borgemestre og Raad i Thisted paa Menighedens Vegne formene alene at have Privilegium paa at handle, er indstævnet for Retten og der bleven anhängig, skal den først endes og udføres dér ved lovlig Dom og Proces for dens tilbørlige Dommere, og Borgemestre og Raad i Aalborg skulle derfor snarest igen til Kongens Kancelli indsende det kongelige aabne Brev¹, som de for nogen Tid siden have faaet paa at maatte drive samme Købmandskab, indtil Kongen har faaet grundig Beretning om denne Sag. J. R 7, 284 b. K.

— Bestalling for Anders Nielsen som Salpetersyder paa Kronens, Kapitlets, de andre gejstliges og de udskrevnes Gaarde og Gods i Skanderborg og underliggende Len. Han maa grave og opsøge saa megen Materie som muligt, som han kan syde Salpeter af, hvilken Materie siden skal indføres i Salpeterladen i Skanderborg Len, indtil den er fuld, eller efterhaanden som det behøves. Der skal skaffes ham de til Værkets Fulddrivelse nødvendige Redskaber, saafremt de ikke allerede findes ved Værket, ligeledes Ildebrændsel og den nødvendige Aske. Al den Salpeter, han kan udvinde, skal han efterhaanden indlægge paa Skanderborg Slot og maa intet beholde hos sig. Lensmanden paa Skanderborg Slot skal efterhaanden betale ham 5 Dlr. 32 Sk. dansk for hvert Centner godt Salpeter, han leverer, og 1 Dlr. for hver 70 Tdr. Jord, som han lader grave

¹ 19. Sept. 1619.

og indføre i Laden. [Iøvrigt med de sædvanlige Bestemmelser]. J. R. 7, 285.

7. Jan. (Skanderborg). Aab. Brev om, at Niels Pouelsen i Skarup¹ i Skanderup Birk maa indtages i Aarhus Hospital. Udt. i J. R. 7, 286 b.

— Forordning om, at ingen Soldat under det jyske Regiment maa begive sig af Tjenesten, førend 4 Aar ere omme. J. R. 7, 287. K. (Tr.: CCD. III. 607 f.).

— Aab. Brev om, at Kongen for adskillige Aarsagers Skyld har bevilget, at Hr. Thomas Nielsen, Kapellan til Aastrup, Tulstrup og Hvidsted² Sogne, maa succedere Hr. Christoffer Nielsen, Sognepræst i de samme Sogne, hvis han overlever denne, dog skal han med Hensyn til Levnet og Lærdom forholde sig saaledes overfor Hr. Christoffer Nielsen og Sognefolkene, som en flittig og oprigtig Guds Ords Tjener bør, saa de ikke med Rette i nogen Maade kunne beklage sig over ham. Lensmanden og Superintendenten i Aarhus Stift skulle, naar Hr. Christoffer Nielsen dør, forordne Hr. Thomas Nielsen til Sognepræst. J. R. 7, 287 b. K.

— Miss. til Gunde Lange til Bredning, Landsdommer i Nørrejylland, og Erik Juel til Hundtsbek. Da Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, har begæret noget Ribe Kapitels Gods, nemlig 1 Gaard i Snurrup³, 1 Gaard i Tønding og 1 Bol i Tiistrop i Tiistrop Sogn og 1 Gaard i Berremose⁴ i Huorn Sogn i Øster Herred, 1 Gaard i Synderby og 1 Gaard med et øde Møllested i Lybek i Hie Sogn i Hing Herred, til Mageskifte for 1 Gaard i Ansagger By og Sogn i Øster Herred, 1 Gaard, kaldet Refsgaard⁵, og 2 Gaarde og 1 Gadehus i Allersløf i Ofdrop Sogn og 1 Gaard i Kastkier i Lund Sogn i Vester Herred og 1 Gaard i Lindbjerg i Handbjerg Sogn i Hierum Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 5.

— Miss. til Lafrits Ebbesen. Da nogle af Kronens Bønder her i Lenet have ansøgt Kongen om Forskaansel baade paa

¹ Skaarup, Hjelmslev H. Horne H.

⁴ Bjerremose.

² Hvilsted, Hads H.

³ Snorup, Ø.

⁵ Rævskaarde, V. Horne H.

Landgilde og i andre Maader, har Kongen indrømmet følgende Afslag: De 5 Mænd i Jexen i N. [Hjelmslev] Herred, der hidtil have svaret 9 Brændsvin, utvivlsomt fordi der oprindeligt har været 9 Gaarde i Byen, maa, indtil anden Ordre gives, forskaanes for 5 Brændsvin; Jens Christensen i Ring og hans Efterfølgere paa Gaarden maa være fri for de 2 Rdlr. af de 3 $\frac{1}{2}$ Rdlr., han nu svarer, Peder Mikkelsen sammesteds maa forskaanes for $\frac{1}{2}$ Ørt. Rug og $\frac{1}{2}$ Rdlr. Gerningspenge; Las Ifversen, Rasmus Søfrensen og Morten Madtsen i Brørup i Hylke Sogn fritages aarlig for Tredjeparten af deres Smørlandgilde, hvilket han skal lade indføre i Jordebogen; Anders Jespersen, Morten Christensen, Jens Jørgensen, Peder Jørgensen, Peder Søfrensen, Søfren Pedersen, Sitsel Peders og Olof Jørgensen i Gantrop maa i Aar forskaanes for Halvparten af deres Landgilde; Simen Degn i Gylдинг maa indtil videre være fritaget for Ægt og Arbejde af det Bol, han bor i, dog skal han saa, ligesom hidtil, være forpligtet til at opskrive det Ved, som udkibes for Haa Havn. Lafrits Ebbesen skal forskaane disse Bønder saaledes. Endvidere skal han lade Kronens Bønder i Ilderup, dog ikke hermed ment de selvegne Bønder, faa det Stykke Jord i Fæste for Landgilde, som Niels Rasmussen og Jens Jørgensen i Ilderup havde opladt til Herlof Pedersen i Tørrit, hvis de ville give ligesaa meget i Fæste og Landgilde, som denne tilbyder. J. T. 7, 6.

7. Jan. (Skanderborg). Miss. til M. Jens Giødtsen, Superintendent i Aarhus Stift, om at arbejde for, at enhver af Sognepræsterne i hans Stift komme Hr. Holger Gabrielsen, Sognepræst til Hylke Kirke, til Hjælp med noget til den Bygning, som han har opsat og fremdeles forarsages til at opsætte paa hans Præstegaard, der for nogen Tid siden brændte, da de jo dog ere forpligtede til efter Evne at hjælpe hinanden i Nød og Trang. Han skal tage de Penge, som de godvilligt ville give, til sig og tilstille Hr. Holger Gabrielsen dem. J. T. 7, 7. Orig. i Landsark. i Viborg.

— Miss. til Lensmændene i Jylland og Fyen. Kongen har bragt i Erfaring, at en Del af de Bønder, der ere udskevne til Kongens Krigstjeneste og enten selv skulle være Soldater eller holde andre for sig, understaar sig til hverken selv at møde under Fanen, naar det paabydes, eller sende andre for sig. Kongen har givet Mogens Kaas til Støfringgaard,

Øverste for det jyske Regiment Knægte og Embedsmand i Mariager Kloster, Ordre til at undersøge denne Sag, optegne dem, der unddrage sig Krigstjenesten, og sende de Lensmænd, til hvis Len de høre, en Fortegnelse over dem. Saafremt nogle af de ikke mødte ere bosiddende i deres Len og de af Mogens Kaas blive underrettede derom, skulle de lade dem tiltale med Retten, om de ikke bør have deres Ejendom eller Gaardfæstning forbrudt for saadan Oversiddelse og staa til Rette derfor. J. T. 7, 8.

7. Jan. (Skanderborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Kongen har paa Begæring af Niels Mikkelsen i Eggeberg, hvis Gaard med Kvæg, Bo og Boskab er brændt, bevilget, at han i 2 Aar maa være fri for Ægt, Arbejde, Landgilde og al anden Tyngsel og maa faa nogen Hjælp af Skoven med Bygningstømmer. Ligeledes maa Thamis Jensen i Ulstrup, der ogsaa har lidt stor Skade paa sin Gaard ved Ildebrand, være fri for Ægt, Arbejde og Landgilde et Aars Tid og faa nogen Hjælp af Skoven med Bygningstømmer. J. T. 7, 8 b.

— Miss. til M. Hans Vandel. Da Thamis Pedersen i Riis har anmodet Kongen om at bevilge ham Kost til hans Søn, der er Skoleperson i Viborg, skal M. Hans Vandel indtage Sønnen i Viborg Skole og lade ham faa Kost sammen med de andre Degne, der nyde Kongens Kost. J. T. 7, 9.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har lovet Salpetersyderen i Skanderborg Len at skaffe ham Aske til den Salpeter, han skal lutre, skal Laurits Ebbesen give Bønderne i Skanderborg og Aakier Len Ordre til at levere saa megen Aske, som behøves til at fulddrive Salpeterværket, hvilken Aske han siden skal levere Salpetersyderen, efterhaanden som der bliver Brug for den. Laurits Ebbesen skal føre Tilsyn med, at Salpetersyderen ikke sælger eller paa anden Maade forkommer Asken, Veddet og Salpeteret. Salpetersyderen skal føre Salpeteret ind paa Skanderborg Slot, efterhaanden som han laver og lutrer det, hvorpaa Laurits Ebbesen skal betale ham efter hans Bestillings Lydelse. J. T. 7, 9.

10. Jan. (Koldinghus). Miss. til Søfren Bugge. I Sagen mellem Caspar Smeds Dreng og den Borgers Tjener i Haderslev angaaende et Slagsmaal skal han tiltage 4 af Kongens Enspændere, 4 af Kongens egne Karle, en af Kongens

Søns Hofmesters Karle, en af Kongens Kammerjunkers Karle, en af Kongens Køgemesters Karle og en af Erik Rosenkrantz's Karle, lade dem dømme i Sagen ved lovlig Proces og Dom og siden rette sig efter den afsagte Dom. Sj. T. 21, 489.

10. Jan. (Koldinghus). Miss. til Jacob Uheldt om at hjælpe Søfren Bugge i en Gældssag mod Johan Hermandsen, Borger i Nyborg. Udt. i F. T. 3, 543.

— Miss. til Otte Marsvin om straks i sit Lens [Kristianstad] Skove at lade hugge 8000 Enebærstager og lade dem føre ned til de nærmeste og bekvemteste Ladesteder. Siden skal han meddele Admiralen paa Bremerholm, hvor mange Enebærstager der er og paa hvilket Sted de ligge. Sk. T. 4, 310 b.

— Ligelydende Miss. til Tage Thott [Sølvitsborg Len]. Sk. T. 4, 310 b.

11. Jan. (—). Aab. Brev om, at Erik Nielsen efter de 5 Aars Udløb, i hvilke det er bevilget ham at studere udenlands for Kongens Penge, yderligere maa beholde disse Penge endnu et Aar til at studere udenlands for, da han beretter, at han i Aar ikke har faaet dem, fordi det Bud, der skulde levere ham Pengene, blev helt borte. Det befales dem ved Københavns Universitet, der aarlig modtage disse Penge, at lade Erik Nielsen faa Kongens Penge i ét Aar mere, end der var bevilget ham. Sj. R. 17, 1¹.

— Miss. til Envold Kruse Af hosføjede Supplikats vil han nærmere kunne se, hvad nærværende Brevviser paa Almuens Vegne paa Langeland har berettet, at han blandt andet har klaget over Borgerskabet i Rudkøbing, paa hvis Begæring Kongen har befalet, at Almuen der paa Landet skal søge Rudkøbing Købstad, dertil føre hvad den vil sælge og igen købe hvad den maatte have Brug for, medens den ellers ikke maa handle ud af Landet uden alene til København, og over, at Almuen ikke kan faa hvad den har Brug for til Købs i Byen og maa betale hvad den faar af Borgerskabet paa det allerdyreste og fast imod Billighed, medens Borgerne for det, som de købe af Almuen, ikke ville betale efter Landkøbet, men kun ville betale hvad de selv synes. Han skal i den Anledning

¹ Udenfor er skrevet: Ifver Munks Skrift.

alvorligt foreholde Borgerskabet i Rudkøbing, at det skal holde saadanne Varer fal, som Bønderne der paa Landet have Brug for, og i Køb og Salg forholde sig saaledes mod Almuen, som Billighed og Retten udkræver, saafremt Borgerskabet ikke vil have forbrudt Kongens Benaadning¹ og ellers staa Kongen til Rette. Det paalægges Envold Kruse at føre Tilsyn med, at man forholder sig rigtigt og billigt med det. F. T. 3, 544.

11. Jan. (Koldinghus). Miss. til Envold Kruse. Kongen har bevilget, at Rasmus Madsen i Magelby By og Sogn paa Langeland herefter maa forskaanes for 1 Td. Torsk af de 5¹/₂ Td. Torsk, hvorfor den af ham beboede Gaard, som Kongen har tilskiftet sig af Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg, staa indskreven i Jordebogen. Envold Kruse skal lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. F. T. 3, 545.

— Aab. Brev om, at nedennævnte Kirker i Nørvongs Herred skulle bidrage til Nyekirkes Bygning og Reparation. Kirkeværgerne skulle straks levere Pengene til Regnskabsprovsten i Nørvongs Herred, Hr. Clemend Søfresen, Borgemester i Vejle, der siden skal anvende dem til Nyekirkes Bygning. — Randbølle Kirke 65 Dlr.; Snede Kirke 60 Dlr.; Gadbjerg Kirke 45 Dlr.; Tyregøed Kirke 40 Dlr.; Sindbjerg Kirke og Hornstrup Kirke hver 20 Dlr.; Gyfve Kirke, Gyfskof² Kirke, Hvixel³ Kirke og Brand Kirke hver 15 Dlr.; Lindballe Kirke 10 Dlr. J. R. 7, 288. K.

— Miss. til Christen Holck. Denne Brevviser, som har været Skovfoged i Silkeborg Len, har berettet, at han følges haardeligen for en Eg, som efter hans Formening Søfren Jensen i Mølhof skal have nedhugget, hvilken Sag dog nu retorqveres og henvendes paa ham. Christen Holck skal med det første erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, saa Kongen derefter kan give ham tilbørligt Svar. J. T. 7, 9 b.

— Miss. til Jørgen Ernst Worm. Jens Bertelsen, Borger i Vejle, har berettet, at han har afkøbt Frants Due Jørgensen 20 Øksne og betalt ham 162 Dlr. paa dem, men

¹ 17. Maj 1618.

² Givskud, Nørvang H.

³ Hvejsel, samme H.

da Jørgen Ernst Worm senere har overtaget Frants Dues Gaard Oxholm, har han villet beholde disse Øxne. Da Frants Due imidlertid har solgt Jens Bertelsen Øksnene, førend han kom i nogen Forfølgning og maatte afhænde sit eget Gods, skal Jørgen Ernst Worm enten lade Jens Bertelsen faa de 20 Øksne, mod at han betaler hvad han skulde give mere for dem, end han allerede har betalt, eller ogsaa tilbagebetale ham de 162 Dlr., da han som en fattig Skatteborger ikke kan taale saadan Skade. J. T. 7, 9 b.

11. Jan. (Koldinghus). Miss. til Knud Gyldenstjerne og Bispem i Aalborg. Af hosføjede Supplikation ville de nærmere kunne erfare, at Sognemændene i Karby, Hvidberg og Røsted Sogne have beklaget sig over, at Thamis Kaas til Ørnstrup, der ogsaa er Sognemand i Sognet, vil paaatrænge dem en Præst i den nu afdøde Præsts Sted. De skulle paaase, at alt med Kaldelsen gaar efter Ordinansen, at enhver faar sin Rettighed og at Sognene snarest muligt paa lovlig og efter den i Ordinansen specificerede Vis blive forsynede med en dygtig Sognepræst. J. T. 7, 10.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen sidst var paa Skanderborg Slot, bevilgede han, at det store Krohus med hosstaaende Stalde maatte udbyttes til nogle Godtfolk, som vilde antage sig Pladsen og forbedre den med god Bygning, dog vilde Kongen forære dem den Bygning, der allerede staaar der, til Hjælp. Laurits Ebbesen skal nu lade den Plads, hvorpaa Krohuset og de lange Stalde staaar, dele i 6 bekvemme Dele og lade 6 Partier sætte god Bygning derpaa. Kongen bevilger, at de, der faa Plads udvist, frit maa nyde den Bygning, der er derpaa, og som enhver faar udvist, dog menes hermed ikke det Hus, hvori Kromanden bor, da Kongen har bevilget, at denne indtil videre fremdeles maa bebo det med bekvem Gaardsrum og Plads. Da de, der have begæret at maatte faa Pladsen, som Skrивeren, Fogden og andre, have begæret at maatte renovere og igen oppudse de gamle Huse, der staa derpaa, bevilger Kongen ogsaa dette, dog skal Laurits Ebbesen give dem Tilhold om, at de paa Pladsen, enten i de gamle Huse eller i andre nye Huse, skulle indrette gode Losementer og Stuer og opsætte gode Stalde til saa mange Heste, som han giver Ordre om, og som de mest kunne have. Det er ikke nødvendigt, at

hver Del af Pladsen bliver lige stor, men han maa dele den, som det synes ham bedst, og som han kan tænke sig, at enhver bedst vil bygge og vil anvende mest derpaa, dog skal det ordnes saaledes, at den, der faar størst Plads, ogsaa skal holde flest Heste. Saasnt Pladsen er delt og afmaalt, skal han indsende en rigtig Fortegnelse derover til Kancelliet, hvorefter Kongen saa vil give enhver Skøde. J. T. 7, 10.

11. Jan. (Koldinghus). Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Jens Mogensen til Ørum. Da Kongen har begæret 4 Gaarde i Vedslet, 2 Gaarde og 1 Bol i Tidstrup¹, 1 Gaard i Elbek og 1 Bol i Gangsted i Skanderborg Len til Mageskifte af Fru Edel Ulfeldt, Kield Brockenhuus's Enke, for 2 Selvejrbøndergaarde i Bield, hvoraf der holdes Soldater, Kronens Gods i Lundomskouf, hvorom Laurits Ebbesen ved bedst Besked, og hvis det ikke forslaar, da yderligere Udlæg af Kronens Gods i Eggebjerg, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 11.

13. Jan. (Nyborg). Miss. til Christoffer Basse og Key Rantzau om, at de straks ved allerførste Lejlighed skulle begive sig til Sielsøe Hovedgaard i Sjælland, der tilhørte afdøde Mogens Ulfeldt, Rigens Admiral, og taksere Bygningerne derpaa for rede Penge, eftersom de kunne være værd i Søskendeskifte, give Taksationen beskrevet under deres Segl og straks sende den til Jacob Ulfeldt til Bafvelse, Kongens Sekretær. Sj. T. 21, 489².

— Ligelydende Miss. til Ifver Friis og Knud Gyldenstjerne Prebensen om at taksere Tvis Kloster og Kroxdal Hovedgaard. Udt. i Sj. T. 21, 489.

— Ligelydende Miss. til Hr. Uldrik Sandberg og Knud Gyldenstjerne Prebensen om at taksere Ustrup Hovedgaard. Udt. i Sj. T. 21, 489.

— Miss. til Otte Brahe. Han skal hos den bedste Knivsmed i Kolding bestille 24 gode Koldingsknive, dog ikke

¹ Tebstrup, Vor H. Skrift.

² Udenfor er skrevet: Kancellidrengens

sølvbeslaaede, lade gøre Foder dertil og sende Kongen dem med et tilfældigt Bud. J. T. 7, 11 b.

15. Jan. (Nyborg). Kgl. Stadfæstelse paa Kong Christiern I's Brev, dat. Kbhn. feria secunda post dom. cantate [16. Maj] 1457, hvorved denne giver Biørn Tollesen Frihed og Frelse som andre Riddere og Svende i Norge med Skjold og Hjælm, som er en hvid Bjørn i et blaat Felt i Skjoldet og en hvid Bjørn paa Hjælmen, saaledes som der staar malet nedenfor. Det forbydes alle at molestere eller forurette Joen Mogensen noget imod den islandske Lov. N. R. 4, 96 b¹.

— Miss. til Otte Skeel og Anders Friis. Kongen har bragt i Erfaring, at en Jomfru i Aalborg, ved Navn Christentse Kruckow, og hendes Søster baade nu nylig og ogsaa tidligere ere blevne udlagte for at være forfarne i Trolddomskunster og mistænkes derfor af mange Godtfolk her i Riget. Da Manderup Parsberg, Embedsmand paa Aalborghus, er saa besværet med Livssvaghed, at han ikke kan undersøge den Sag, skulle de flittigt anstille Undersøgelse om de Vidnesbyrd, som for nylig eller ogsaa tidligere ere aflagte herom eller herefter maatte faas, men holde alt hemmeligt hos sig, indtil de ere informerede om alt til Processens Udførelse. De skulle siden forholde sig efter ordentlig Lov og Ret baade med at forhøre Vidnesbyrd i Sagen og i andre Maader imod de nævnte Personer, saafremt disse ellers med Billighed ere mistænkte for saadanne Gerninger. J. T. 7, 7.

16. Jan. (—). Miss. til Jacob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz om at undersøge, hvor meget gejstligt Gods der er i Fyen, og indsende en rigtig Designation derover med Oplysning om, hvor meget enhver af Bønderne svarer til deres Herskab og hvem deres Herskab er. Udt. i F. T. 3, 546.

17. Jan. (—). Miss. til Dr. Hans Mikkelsen om i sit Stifts [Fyen] Skoler at udlede to Skolebørn, som ere fødte af fattige Forældre, ere unge, have god Stemme og ere dygtige til Diskantister, sende dem til Kapellet og adressere dem til Underkapelmesteren. Udt. i F. T. 3, 546.

— Miss. til Mogens Kaas. Af hoslagte Supplikation vil

¹ Tr.: M. Ketilson, Forordn. t. Island II. 314 f.

han kunne se, at de til Rigets Tjeneste udskrevne Bønder i Gudme og Sundts Herreder have klaget over, at de af deres Kaptejn besværes med adskillig Udgift. Han skal flittigt lade den Sag undersøge og saafremt det viser sig, at Kaptejnen besværer dem med nogen Udgift mod Billighed og Artiklernes Indhold, lade ham staa tilbørligt til Rette derfor. J. T. 7, 1.

17. Jan. (Nyborg). Miss. til Mandrup Parsberg. Denne Brevviserske, Apellone Søfrensdatter i Sæby, har berettet, at hun er kommen i Trætte med nogle Folk i Aalborg, der sammen med Apellone Guldsmeds, som for kort Tid siden blev brændt for Aalborg, have været med til at forgøre hendes Datter, hvilke Folk hun enten har ladet tiltale eller vil lade tiltale med Retten. Da hun endvidere har anmodet Kongen om at medgive hende en Befaling til Stedets Øvrighed om at føre Tilsyn med, at Retten kan faa sin Gang og at de, der findes skyldige i Gerningen, kunne blive tilbørligt straffede, skal Mandrup Parsberg paase, at der kun vederfares hende, hvad der er i Overensstemmelse med Ret og Billighed, og at hverken hun eller hendes Modpart bliver forurettet. J. T. 7, 1.

— Miss. til Hendrik Lange. Fru Ellen Hundermark, Enke efter Anders Skram til Deybierglund, har anmodet Kongen om at faa en Sum Penge til Laans mod sin egen og nøjagtige Forlovers Forsikring, hvilket Kongen ogsaa har lovet. Da hun imidlertid ingen nøjagtige Forlovere har kunnet skaffe, har Kongen næret Betænkelighed ved at forstrække hende med Pengene. Det er nu berettet Kongen, at Hendrik Lange efter en mellem ham og Fru Ellen Hundermark oprettet Kontrakt er bleven hende en Sum Penge skyldig, men at der ikke i Kontrakten er indført noget om, til hvilken Tid han skal betale Pengene. Det befales ham derfor, hvis det forholder sig saaledes, straks at betale Ellen Hundermark Pengene, da hun som en fattig Enke, der ellers ingen Raad ved, stortilgen har Brug for dem og det kun er billigt og ret, og da hun maaske, hvis hun ikke faar Pengene af ham, derved kan komme i stor Ulejlighed og Armod. J. T. 7, 1 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Naar Christian Holck, Embedsmand paa Silkeborg Slot, henvender sig til ham om Hjælp fra hans Len til at faa det Skibstømmer udført, som endnu

ligger i Skovene i hans Len, skal Ulrik Sandberg lade sit Lens [Lundenæs] nærmest boende Bønder med Heste hjælpe til med at udføre Tømmeret af Skovene til de Steder, som Christian Holck har faaet Ordre om. J. T. 7, 2.

17. Jan. (Nyborg). Ligelydende Miss. til Fru Dorete Juel om ligeledes at lade Aarhusgaards Lens Bønder hjælpe med. Udt. i J. T. 7, 2 b.

24. Jan. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde, Hr. Andres Sinklar, Sigvort Grubbe, Knud Urne, Palli Rosenkrantz, Axel Urne og Frederik Reedtz om snarest at begive sig til København, hvor de nærmere skulle erfare Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 21, 491.

— Miss. til Christoffer Basse og Thomas Nuell om snarest at begive sig til København og medtage 20 af Soldaterne paa Kronborg med Hellebarder. K. Udt. i Sj. T. 21, 491.

1. Febr. (—). Miss. til Palli Rosenkrantz. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at sende 15 Læster Rug og 6 Læster Mel til Københavns Slot med Vogn. Da det imidlertid falder Bønderne noget for besværligt at fremage Kornet, maa det blive liggende hos ham til Foraaret, da han saa skal sende det hid sammen med den Bog, som efter Kongens Befaling er bleven sanket i Lenet. De 6 Læster Gryn skal han derimod skaffe hid med det første. Sj. T. 21, 491. K.

— Miss. til samme om, at Kongen tillader, at der her efter udskibes Øksne fra Vordingborg, dog skal han passe godt paa, at Tolden af de Øksne, der udføres, bliver rigtig erlagt, saa Kongen ikke i nogen Maade kommer til kort. K. Udt. i Sj. T. 21, 491.

4. Febr. (—). Miss. til Olluf Rosensparre. Da denne Tømmermand skal hugge noget Esketømmer til Kongens Behov i Skovene i hans Len [Dragsholm], skal han anvise ham de Steder, hvor saadant Tømmer er at faa, og skaffe ham den nødvendige Hjælp til at fælde Tømmeret. K. Udt. i Sj. T. 21, 491 b.

6. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Grubbe. Morten Jensen, Tolder i Helsingør, har berettet, at Jørgen Grubbes afdøde Hustrus¹ Broder Johan Venstermand skal have truffet

¹ Kirsten Venstermand.

Aftale med hans Søn Morten Mortensen, der da tjente i Moskwa, om 500 Rdlr., som Morten Mortensen har forstrakt Johan Venstermand med dér i Landet, saaledes at Johan Venstermand har overskrevet Morten Mortensen et Vekselsbrev paa 200 Rdlr. til Rasmus Islænder, Borger i København, der skal være død for 7 Aar siden, og har solgt en Gaard i Skaane til ham for 300 Rdlr., skønt han ikke havde en Stage eller Fods Jord deri. Da Morten Jensen nu har anmodet Kongen om at skaffe ham noget Udlæg derfor i den Arv, der kan tilfalde Johan Venstermand efter hans afdøde Søster, Jørgen Grubbes Hustru, skal Jørgen Grubbe være Morten Jensen behjælpelig med i denne Arv at faa de 500 Rdlr. betalt, saafremt andre ikke tidligere have ladet sig indføre i Arven. Morten Jensen skal til Gengæld være forpligtet til at skaffe Jørgen Grubbe de af hans Svoger udgivne Breve, Skøder og Vekselsbrev tilbage. Sm. T. 6, 161.

7. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør om straks skriftlig at erklære sig til Kongen paa hosfølgende Seddel om Grunden til, at det paa Sedlen anførte Pelteri er blevet forbrudt i Sundet. Udt. i Sj. T. 21, 491 b.

8. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk om at give den Gra-ver, med hvem Kongen har sluttet Kontrakt om Rydningen af de Moser i hans Len [Antvorskov og Korsør], Ordre til at begive sig hid til Kongen med sine Folk og de til saadant Haandværk tjenlige Redskaber, saa han straks indstiller sig. K. Udt. i Sj. T. 21, 491 b.

9. Febr. (—). Aab. Brev, hvorved Povel de Villumb, Borger i Amsterdam i Holland, med hvem Kongen har sluttet Kontrakt om, at han skal indkøbe og paa egen Risiko sende til København det Silke, Bomuld, Farver og andet, som behøves til de Manufakturere og Haandværker, der skulle drives i København, forpligter sig til paa egen Risiko at levere disse Varer i København og ikke tage mere for dem, end de fra første Haand koste, naar Povel de Villumb køber dem til den nøjeste Pris muligt er. Den Bekostning, der løber paa, indtil de leveres i København, skal Kongen betale Povel de Villumb. Kongen har lovet at betale Povel de Villumb 5 Rdlr. in specie i Provision og Assurance paa hver 100 Rdlr. in specie, som Varerne koste, dog skal Betalingen først ske, naar Leve-

ringen har fundet Sted, og Povel de Villumb skal overlevere rigtigt Regnskab for Indkøb og Bekostning. Saafremt de Varer, som Povel de Villumb faar Ordre til at købe, ikke behage Kongen, skal Povel de Villumb selv beholde dem, dog skal han da alligevel have de 5 Rdlr. i Provision og Assurance betalt, men videre Profit og Fordel maa han ikke søge. Sj. R. 17, 1 b.

10. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Pax om straks at fremsende Resten af de 200 Tdr. Havre, som han sidst fik Ordre til at sende hid, da Kongen har erfaret, at der endnu ikke er fremkommet mere end 70 Tdr., og da det er meget magtpaaliggende. K. Udt. i Sj. T. 21, 491 b.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at ordne det saaledes, at nogle af Soldaterne under hans Regiment straks paa Foraaret begive sig til Fæstningen Christianstad for at istandsætte det af Volden, som er faldet ned. Sk. T. 4, 311.

— Miss. til Eiller Gyldenstjerne. Hoslagt sendes ham en Supplikation fra Rasmus Pedersen, der en Tid lang har tjent ham som Foged paa hans Gaard Nielstrup, hvori denne paa det højeste angiver ham for, medens han var borte fra Gaarden i hans Bestilling, at have forurettet ham storligen, ladet hans Kammer, Kister, Skrin og Skabe opbryde, taget hans Breve, Regnskaber og alt andet, hvad han har, ud deraf, og for endnu at efterstræbe ham med det yderste Lovmaal, uden at han maa møde til Ting og Stævne for at svare for sig. Det befales ham med det allerførste at erklære sig paa denne Angivelse og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sm. T. 6, 163.

11. Febr. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om, at han i Skovene i sit Len [Helsingborg] skal lade hugge saa mange Avnbøge, som behøves i Aar til Arkeliet paa Kronborg Slot, lade dem savskære og føre ned til Helsingborg, hvor de igen kunne hentes med Færger. Sk. T. 4, 311.

12. Febr. (—). Miss. til Christoffer Basse. Kongen har bevilget Engelholms Indbyggere, at de fremdeles maa bruge det Laksefiskende ved Engelholm, som Kongen nylig har tilskiftet sig fra Landskrone Hospital, dog paa den Betingelse, at de, foruden den sædvanlige Afgift, hver Uge fra Midfaste til Mikkelsdag skulle give Kongen 2 ferske Laks, at levere paa Kronborg Slot; gives de 2 Laks ikke en Uge,

skal der gives 4 Laks en anden Uge. Christoffer Basse skal modtage Laksene paa Kronborg og, hvis Kongen er her i Landet, straks sende dem til ham med sit eget eller et tilfældigt Bud og levere dem i Kongens Køkken. Hvis Kongen eller hans Hoflejr ikke er her i Landet, skal han lade Laksene salte og indlevere dem saltede i Kongens Køkken, naar Kongen igen kommer her til Landet. K. Sj. T. 21, 491 b.

12. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Marqvar Bilde. Hr. Anders Bilde til Rosendal, Embedsmand paa Helsingborg Slot, har berettet, at han er kommen i Skade for Marqvar Bildes Søster Fru Anne Bilde, Eiler Brockenhuus's Enke, for 500 Rdlr. med Rente, som han for nogen Tid siden har maattet udlægge for hende, og hvorfor han med Rigens Dele har ladet hende forfølge til Indførsel, da han endnu ikke har faaet noget af Pengene. Da Anders Bilde imidlertid nu har erfaret, at Marqvar Bilde efter en mellem ham og Søsteren oprettet Kontrakt aarlig skal betale hende en Sum Penge, har han begæret, at Marqvar Bilde maa faa Tilhold om af disse Penge og af Landgilden af hendes Gods at lade Anders Bilde faa saa meget, at Hovedstolen og de forfaldne Renter dermed kan blive betalt. Da det i sig selv er rimeligt, at de Folk, der have noget at kræve hos hans Søster, faa deres Betaling, saalænge hun har Midler at betale med, befales det ham at betale Hr. Anders Bilde de Penge, som han aarlig skal udrede til sin Søster, og ligesaa lade ham faa Landgilden af det af hendes Gods, hvori ikke allerede andre ere indførte ved Rigens Ret, indtil Anders Bilde har faaet sine udlagte Penge med paaløbende Renter betalt. F. T. 3, 546.

— (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn [Jens] af afdøde Pouel Nielsen, forhen Borge-mester i Vejle, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 492.

— Mageskifte mellem Jesper Gjøe til Esperød og Kronen. Sk. R. 4, 159 b. (Se Kr. Sk.).

13. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Knud Gyldenstjerne og Bispen i Viborg. Da Kongen har bevilget, at Thøsted i Løfvel maa indtages i Hospitalet i Viborg, skulle de, naar de besøges med dette Brev, give Hospitalsforstanderen Ordre til

at indtage ham i Hospitalet og forholde sig mod ham som mod andre Hospitalslemmer. J. T. 7, 12.

13. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk. Som han af vedlagte Supplikation nærmere vil kunne erfare, har denne Brevviser Morten Andersen, Kronens Tjener i hans Len [Antvorskov], berettet, at hans Gaard og en Del af hans Bo og Boscab skal være brændt, og anmodet om, at der maa bevilges ham nogen Forskaansel paa Landgilde, Ægt og Arbejde og Hjælp af Skoven til Bygningstømmer. Saafremt Morten Andersen har lidt saadan Skade, skal Ebbe Munk lade ham være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i 1 Aar og forunde ham mulig Hjælp af Skovene til Bygningstømmer. Sj. T. 21, 492.

14. Febr. (—). Lignende Miss. til samme angaaende Hans Knudsen i Dalbye, som det ogsaa er brændt for. Udt. i Sj. T. 21, 492.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, for saa billig en Pris som muligt, at købe til Kongen 6 Fade Potaske og 6 Amer Melonsaft, saasntart der kommer Skibe i Sundet, der have saadanne Varer inde. K. Udt. i Sj. T. 21, 492 b.

— Miss. til Christoffer Basse om at gøre sig Flid for at faa Kronens Gaard Bandebierggaard¹ i Kronborg Len besat. Kongen bevilger, at den, som han kan faa til at overtage Gaarden, maa være fri for Landgilde, Ægt og Arbejde i 3 Aar. Orig. K. Udt. i Sj. T. 21, 492 b.

— Miss. til Otte Marsvin om at lade Laden paa Kullebierggaard, som Kongen har tilforhandlet sig af de Duer, gøre saaledes i Stand, at Kongen siden kan lade den opsætte ved København, og lade den føre ned til Aarhus, naar den er hugget færdig. Ligeledes skal han lade det Hus paa Kullebierggaard, som sidst blev bygget, føre ned til Stranden. Han skal give den Tømmermand, med hvem der er sluttet Kontrakt om den Stald, som skal opsættes ved Frederiksborg, Ordre til, at han straks til Foraaret skal forføje sig hid og opsætte Stalden. Han skal erklære sig til Kongen om, ved hvilke Midler den Perlefangst i hans Len bedst kan bruges. Sk. T. 4, 311.

¹ Sj. T. har ved en Fejlskrift: Bradbierggaard.

14. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len], Otte Marsvin [Kristianstad Len] og Tage Thott Andersen [Laholm Len] om, at de i deres Len med synderlig Flid og af godt sejgt Jærn, som kan staa Skippundvægt, skulle lade smede hver 100,000 Søm af den mindste Slags, 13,000 af de middelmaadige og 14,000 af de største (Otte Marsvin: 14,000 af hver Slags), efter den Længde og Tykkelse, som de Søm, der nu sendes dem, og ved første Lejlighed sende dem til Bremerholm. Sk. T. 4, 311 b.

— Miss. til Tage Thott paa Sølvitsborg¹. Kongen har bevilget Mester Daniel Sinklar, Kongens Skibsbygger, at han i Tage Thotts Len i Blekinge ved Søsiden maa udse og lade hugge Krumholter, som kunne bruges til det Skib, han skal opsætte i Lenet, hvilke han igen til tilkommende Vinter skal tilbagelevere Kongen. Tage Thott maa derfor ikke gøre Daniel Sinklar Hinder paa at hugge disse Krumholter, men skal flittigt føre Tilsyn med, hvor mange Krumholter Daniel Sinklar hugger, optegne, hvor mange det er og hvad ethvert kan være værdt, for at Kongen ikke skal komme til kort, naar Daniel Skibsbygger skal levere dem tilbage. Han skal ogsaa hjælpe Mester Daniel ved Forhandlingen med Bønderne, saa disse for en rimelig Betaling føre det Tømmer, som er eller bliver hugget, til det Sted, hvor Skibet skal opsættes, og iøvrigt være Mester Daniel behjælpelig ogsaa i andre Maader, saa Skibet desto snarere kan blive færdigt. Sk. T. 4, 312.

15. Febr. (—). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Morten Jacobsen Møller, Indbygger i Norden i Friisland, om, at han paa egen Bekostning i Nederlændene skal ophugge en Vejrmølle efter den samme Skabelon som den Vejrmølle, han nu nylig har opsat for København, hvilken Vejrmølle skal være i Stand til Dag og Nat at kunne male lige saa meget som den allerede opsatte Mølle. Han skal siden føre Møllen hid og opsætte den paa et belejligt Sted for København, hvor det anvises ham. For Møllen, gjort ganske færdig med Møllesten og alt Tilbehør, skal han have 2000 Rdlr., hvoraf de 1600 Rdlr. skulle betales ham i Rigsdalere in specie,

¹ Sk. T. har ved en Fejlskrift: paa Laugholm.

de 400 Rdlr. i Mønt efter Rigsdalernes Værd og som de ere gangbare i Danmark. Sj. R. 17, 2 b.

15. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har sluttet Kontrakt med denne Brevviser, Morten Jacobsen Møller, Indbygger i Norden i Frisland, om, at han i Nederlændene skal tilhugge en Vejrmølle, som han siden skal føre hid og opsætte her, hvorfor han skal have 2000 Rdlr. Da han har begæret, at han af denne Sum maa faa 1000 Rdlr. in specie her i Sundet, skulle de, naar han ved sine fuldmægtige Skipper lader denne Sum kræve hos dem, betale Skipperne Pengene, dog skulle Skipperne sætte Borgen eller selv være Borgen, hvis de ere sikre nok, for de 1000 Rdlr. in specie, indtil den med Kongen sluttede Kontrakt er bleven fuldkommet. Sj. T. 21, 492 b. K.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Da der er klaget til Kongen over, at hans Visiterer Baldtzer Bitter understaar sig til at opbryde Købmændenes Breve paa de Skibe, som han visiterer, hvilket ikke vedkommer hans Bestilling, skulle de give ham alvorligt Tilhold om, at han ikke uden nærmere kongelig Ordre maa befatte sig med at opbryde Købmændenes Breve, men, som hans Bestilling lyder, indskrænke sig til alene at visitere Skibene, som det sig bør. Sj. T. 21, 492 b. K.

16. Febr. (Frederiksborg). Miss. til nedennævnte Lensmænd om af Købstæderne i deres Len at udtage N Pligtskarle og med det allerførste sende dem til Frederiksborg. — Mogens Pax [Roskilde Len] 3; Palli Rosenkrantz [Vordingborg Len] 6; Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len] 6; Sten Brahe [Kallundborg Len] 4; Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] 10; Christoffer Basse [Frederiksborg Len] 6; Hr. Anders Sinklar [Landskrone Len] 5; Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] 4; Jacob Ulfeldt [Nyborg Len] 7; Holgier Rosenkrantz [Odensegaard Len] 6; Jørgen Brahe [Hagenskov Len] 3; Otte Brahe [Koldinghus Len] 6; Mandrup Parsberg [Aalborghus Len] 8; Hr. Albret Skeel [Riberhus Len] 8; Eske Brock [Dronningborg Len] 4; Fru Dorette Juel [Aarhus Len] 4; Ernst Normand [Stjernholm Len] 3; Mogens Kaas [Mariager Len] 3; Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len] 4. Sj. T. 21, 493. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Som han af indlagte Sed-

del vil kunne se, have Kronens Bønder i Udeliunge¹ begæret at maatte bruge de smaa Kværne, som ere byggede paa deres Gaardes Grund. Han skal snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. Sk. T. 4, 312.

16. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe. Da det er berettet Kongen, at Bønderne nogle Steder i hans Len [Koldinghus] fange Perler, skal han forordne en Bonde til at paase, at de Perler, der fanges, komme Kongen til Bedste. J. T. 7, 12.

17. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Christoffer van der Heyde som Sukkerraffinerer i København. Sj. R. 17, 3. (Tr.: KD. II. 614 f.).

— Miss. til Lensmændene over alt Danmark om at sørge for, at de Kamre, i hvilke Folk ere døde af den graserende Sygdom, og de dødes Klæder renses godt, før de bruges paany. Sj. T. 21, 493. (Tr.: CCD. III. 608).

19. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om at lade hugge 20 Stykker Valbirk, som kunne bruges til Krudtflasker, og siden sende dem til Slotsherren paa Kronborg. Udt. i Sk. T. 4, 312 b.

20. Febr. (—). Miss. til Otte Marsvin. Da det er berettet Kongen, at der i hans Len [Kristianstad] er fængslet en Person for Tyveri, og det formenes, at det er den Person, som begik det Drab her i Lenet paa Præsten, hans Hustru og Folk, skal han sende denne Person til Frederiksborg Slot, men vel forvaret, saa han ikke bortkommer under Vejs, sammen med de Vidnesbyrd, der ere gaaede i den Sag, han nu er anholdt for, og hvad andet, der kan bindes paa ham og hvorefter han kan dømmes. Sk. T. 4, 312 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Kongen har begæret noget Gods paa Møen og i Vordingborg Len til Mageskifte af Jomfru Sidsel Gjedde og hun til Vederlag derfor har begæret noget Krongods i Helsingborg Len i Skaane, nemlig 2 Bønder i Brekke i Vesbye Sogn i Kulden, Vesbye Hovgaard, 4 Bønder og 1 Gadehus i Vesbye, Bachegaard, i Høysgaard 10 Bønder, 3

¹ Oderljunge, N. Asbo H.

² De opregnes alle med deres Len.

Bønder i Marup¹, 1 i Lønskouf, 1 i Vaademosse, 2 i Holteboe, 4 Bønder i Flønderup i Grønbye Sogn og 1 Bonde i Møllehals², skal han erklære sig om, hvorvidt dette Krongods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sk. T. 4, 312 b.

21. Febr. (Kbhvn.). Bestalling for Cornelius Cuscort som Sukkerraffinerer i København. Sj. R. 17, 4. (Tr.: KD. II. 615 f.).

— Privilegium paa 10 Aar for Hans Røper, Sæbesyder og Borger i København, paa Sydning og Salg af Sæbe. Sj. R. 17, 5. (Tr.: KD. II. 616 f.).

— Privilegium for Professorerne i København, der maatte være forlenede med noget Præbendegods i Roskilde Domkirke, at de maa nyde den i Universitetsfundatsen indførte Artikel: Qvod liberum sit omnibus prælatis . . . si sacerdotia talia habent, saaledes at de i alle Punkter, særlig med Hensyn til Kirkeværgedømmet till St. Lucii Kirke i Roskilde, maa nyde den lige med de residerende Prælater, Kanniker og Vikarer, naar der bliver noget ledigt. Sj. R. 17, 6.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København, hvorved den tidligere Befaling om Udvidelse af Vognene indskærpes, da den ikke er bleven tilbørlig efterkommet. Sj. T. 21, 494. K. (Tr.: KD. V. 36 f.).

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Køge. Udt. i Sj. T. 21, 494 b.

— Ligelydende Miss. til Keye Rantzau om at føre Tilsyn dermed i Køge. Udt. i Sj. T. 21, 494 b.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Basse om at føre Tilsyn dermed i Helsingør. Udt. i Sj. T. 21, 494 b.

— Miss. til Jacob Mikkelsen, Tolder i København, om at opkræve Havnepenge til Vedligeholdelse af den lange Bro over til Christianshavn og Brokarrene under den. Sj. T. 21, 494 b. K. (Tr.: KD. V. 37).

22. Febr. (—). Søpas for Hans Tancken, Borger i Haderslev, der i den tilkommende Sommer med sit Skib paa 20 Læster vil sejle fra Haderslev til Sverrig for der at sælge de

¹ Morup, Luggude H. ² Mølle-Hessel, samme H.

Varer, han har med sig, og igen købe de Varer, han kan faa der, og dermed fremdeles søge sin Næring og Bjærgning, hvor det synes ham selv bedst. Sj. R. 17, 7.

22. Febr. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Theodorus Rotenburg, Ridder af den Orden af det Hus Burgundien, Folqvart Fugertzen og deres Konsorter, der have berettet, at de ikke i det kommende Foraar kunne stille det Saltværk, som Kongen har undt dem i Bratsbjerg Len i Norge, i Værk, saaledes som det sig bør, nu i dette Foraar og for denne ene Gang, i Stedet for maa hente hvidt Salt fra Holland og sælge det paa de Steder i Kongens Lande og Provinser, hvor saadant Salt tidligere er ført hen, dog Kongens Rettighed i alle Maader ukrænket. Sj. R. 17, 7 b.

— Privilegium for Theodorus Rotenburg paa at lade opsætte 2, 3 eller flere Oliemøller ved København. Sj. R. 17, 8. (Tr.: KD. II. 617).

— Miss. til Mogens Pax. Hoslagt sendes ham en Bekendelse, som en af Smedesvendene i den store Smedje har bekendt angaaende noget stjaalet Jærn, som hans Kvinde, Johane Christensdatter, boende paa Hestemarkedet ved den røde Port i Roskilde, skal have set, at en anden Smedesvends Pige skal have solgt, saaledes som han nærmere kan se af Bekendelsen. Han skal lade Johane Christensdatter kalde for sig i Nærværelse af en af Borgemestrene og Byfogden, forhøre hende flittigt efter Bekendelsen, give hende alvorligt Tilhold om, at hun under Ed bekender, hvad hun ved om denne Sag, og siden indsende Bekendelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 494 b. K.

— Miss. til Lensmændene i Sjælland. Da Kongen har bevilget Hans Kønning, Urtefrøkræmmer, at han alene, paa forskellige Steder i Sjælland, hvor det gøres nødvendigt, maa sælge allehaande Slags Urtefrø, som ere fornødne her i Landet og kunne vokse her, skulle de i deres Len forbyde alle andre, baade indlændiske og udlændiske, at understaa sig til at sælge noget Slags Urtefrø, og lade dem, der gøre det, tiltale og straffe. Sj. T. 21, 495. K.

— Miss. til Olluf Rosensparre. Kongen bifalder, at han paa Draxholm Slot lader udføre det Arbejde og den Bygning, som gøres nødvendigt efter den af ham overleverede Fortegnelse, og lader det føre til Udgift i Regnskabet. Sj. T. 21, 495. K.

22. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Nogle af Kongens Undersaatter i Halmstad, der før Ildebranden have boet omkring Torvet, have klaget over, at de ved den foretagne Afpøling af Torvets Størrelse have mistet al den Plads og den Ejendom, hvorpaa deres Gaarde tidligere stod, og derhos begæret, at der i Stedet maa udlægges dem anden belejlig Byggested og Plads. Da det er blevet berettet Kongen, at nogle andre Borgere, der nu bo ved Torvet og der nærmest omkring og ellers i belejlige Gader og Stræder, have Haver ved deres Pladser, skal han saa ligeligt som muligt se at ordne og lempe det saaledes, at de Borgere, der have mistet deres Byggesteder, faa de Pladser, som ere belejlige, og som Ejerne dog ikke ville eller kunne bebygge, og at de, der miste Haver eller Pladser, faa Vederlag derfor nærmest ved Volden, hvor det bekvemtest og bedst kan ske, saafremt der ingen Byen tilhørende Jord findes udenfor Portene, der er saaledes beliggende, at der deri kan gøres dem Udlæg til Haver uden Fare for Fæstningen. Sk. T. 4, 313 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Bispem i Ribe. Da Henrik Lange til Oldagger har begæret at maatte faa 2 Hospitalet i Ribe tilhørende Gaarde, den ene i Deibjerg, den anden i Sandagger, til Mageskifte for 2 ham tilhørende Gaarde i Skads Herred, den ene i Libstrup, den anden i Seden, skulle de med det første udførligt erklære sig, om Hospitalets Gods for Belejligheds, Herligheds og anden Lejligheds Skyld kan bevilges ham til Mageskifte, og om Mageskiftet kan være til Gavn for Hospitalet eller ej, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 12.

— Miss. til Eske Brock. Da Knud Gyldenstjerne til Tiem, Embedsmand paa Hald Slot, har begæret 8 Kronens Gaarde i Grandsleuf i Huolbjerg Herred i Dronningborg Len, som Manderup Parsberg til Hagisholm, Embedsmand paa Aalborghus, er forlenet med, til Mageskifte for Vederlag af sit Gods i Dronningborg Len, skal Eske Brock udførligt erklære sig, om det af Knud Gyldenstjerne begærede Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 12 b.

— Miss. til afdøde Frederik Friis's Arvinger om, at de maa føre de Fisk og andre Varer, der kan tilkomme

dem paa Island paa Frederik Friis's Vegne, til Bremen og sælge dem der. J. T. 7, 12 b.

22. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at levere Oluf Rosensparre til Skarolt, Embedsmand paa Draxholm Slot, 56 Læster Kalk, naar denne henvender sig til ham med dette Brev, og føre dem til Regnskab. J. T. 7, 13.

— Miss. til Hr. Uldrik Sandberg. Da det er berettet Kongen, at der mellem Ribe og Kolding findes en Bro, hvorover den rette Alfar- og Landevej gaar, og at denne Bro ikke holdes ved Magt, skal han begive sig derhen, stævne dem, der bør holde Broen i Stand, for sig, faa at vide af dem, hvorledes det forholder sig, og siden indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 13.

— Mageskifte mellem Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler, og Kronen. Sj. R. 17, 8 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bevilget Hr. Christian Friis til Kraggerup, Kansler, et til Skieldeberg Kirke hørende Stykke Skov til 100 Svins Olden, liggende ved Sovberg Vænge og Skov i Løve Herred i Sæbygaards Len, til Mageskifte, udlægger Skieldeberg Kirke en ligesaa god Skovpart igen i Skieldeberg Sogn, saaledes som Ebbe Munk til Fiellebroo, Embedsmand paa Antvorskov Slot, udlægger den. Sj. R. 17, 13.

23. Febr. (—). Miss. til Ebbe Munk om at lægge noget Gods i Løf Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Hr. Christian Friis til Kragerup, Kansler, nemlig 1 Gaard i Bielse Sø i Stilling Sogn, hvori Kronen i Forvejen har 3 Tdr. Byg Landgilde, med frit Fiskeri og Tørveskær, 1 Gaard i Hjøng i Finderup Sogn, 1 Gaard i Dalbye og 2 Tdr. 2 Skpr. Rug i 1 Gaard i Giørløf By og Sogn, medens den øvrige Landgilde og al Ejendom og Herlighed skal følge ham og hans Arvinger, ind under Antvorskov Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten deraf. Da Kongen har bevilget, at Hr. Christian Friis maa faa et til Skieldebierig Kirke hørende Stykke Skov til 100 Svins Olden, liggende ved Soubierig Vang og Skov, til Mageskifte og evig Ejendom, og Kongen vil gøre Skieldebierig Kirke Fyldest paa andre Steder, skal Ebbe Munk snarest muligt af Kronens Skove i Skieldebierig Sogn udlægge Skieldebierig Kirke ligesaa god Skov igen som den Skov, den har mistet. Sj. T. 21, 495 b. K.

23. Febr. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at tage Adolf Bremmers Søn, ved Navn N. N.¹, som er indforordnet i Skolen, til sit eget Bord og lade ham faa den samme Kost, som han selv daglig faar. K. Udt. i Sj. T. 21, 496.

— Miss. til samme om at indtage Jacob Nielsen og Erik Nielsen, Sønner af M. Niels Madtsen i Tølløs, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 496.

— Miss. til samme om at indtage Davidt Christensen, Søn af Christen Davidtsen i Helsingør, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 496.

24. Febr. (—). Miss. til samme om at indtage en af M. Peder Skiellerups Sønner, ved Navn N. N. [Jørgen], i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 496.

— Miss. til samme om at indtage Jens Pedersen, Søn af Hr. Peder i Vordgaard i Hammerum Herred, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 496 b.

— Miss. til Ebbe Munk. Af hosføjede Supplikation vil han kunne se, at Kronens Tjenere i Antvorskov Len have beklaget sig over, at man en Tid lang har nægtet dem at faa nødtørftigt Bygningstømmer, Gærdsel og Ildebrændsel i Kronens Skove efter Kongens Befaling, saaledes som det altid har været sædvanligt. Han skal med det første erklære sig til Kongen om Grunden til, at man nu forholder Kronens Bønder det Tømmer og den Ildebrændsel, som de altid have faaet. Sj. T. 21, 496. K.

— Miss. til Palle Rosenkrantz om, at han, saa snart Vandet bliver aabent og siden fremdeles efterhaanden, skal fremsende saa mange Mursten, som han kan skaffe, til København til Kongens Bygnings Behov, saa Kongen ikke kommer til at lide nogen Mangel derpaa. K. Udt. i Sj. T. 21, 496 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at give Peder-Skriver, Jørgen Høck, Christen Ifversen, Raadmand, Christopher Pedersen i Svendborg og Rasmus Jensen i Teglgården ved Hesselagger Tilhold om at fremsende saa mange Mursten, som de kunne skaffe,

¹ Der er ladt Plads aaben til Navnet. Han hed Adolf.

til København og siden efterhaanden flere. Udt. i F. T. 3, 548.

24. Febr. (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz om at give Hans Brun i Odense Tilhold om det samme. Udt. i F. T. 3, 548.

— Ligelydende Miss. til Envold Kruse om at give Meinert Povelsen, Niels Jørgensen og Staffen Olsen Tilhold om det samme. Udt. i F. T. 3, 548.

Miss. til Peder Galt om at fremsende saa mange Mursten, han kan skaffe, til København. Stenene skulle betales ham som sædvanligt. Udt. i F. T. 3, 548.

— Ligelydende Miss. til Knud Stensen og Fru Pernille Gyldestjerne. Udt. i F. T. 3, 548.

— Miss. til Ifver Jul. Som han af den hosføjede Supplikation nærmere kan erfare, har denne Brevviserske, Anne Pedersdatter, Borgerske i Lemvig, klaget over, at en Skriver, ved Navn Laurits Gregersen, medens han var Byskriver i Lemvig, har skrevet nogle falske Tingsvidner, der ere komne hende til stor Skade. Ifver Jul skal flittigt undersøge, om Laurits Gregersen har gjort sig skyldig i saadan Falskhed, og hvis saa er, lade ham tiltale derfor, tage Dom over ham, lade ham straffe derefter og iøvrigt hjælpe hende til Rette, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. J. T. 7, 13.

— Miss. til Mogens Kaas, der tidligere har faaet Ordre til at fremsende et vist Antal Læster Kalk til Frederiksborgs Bygnings Behov, om at sende den ene Halvpart deraf til København, da Kongen ikke behøver saa megen Kalk til Bygningen paa Frederiksborg, og kun sende den anden Halvpart til Frederiksborg til Midsommer. J. T. 7, 13 b.

25. Febr. (—). Miss. til Peder Basse og Axel Urne. Af deres Besigtelse af det Gods, som Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har begæret til Mageskifte af Kronen, har Kongen set, at de have lignet 120 Rylter Hø mod 60 Læs Hø. Det befales dem i den Anledning med det allerførste udtrykkeligen at erklære sig om nævnte Rylter og Læs Hø, om de ikke bør regnes for saa mange hele Læs Hø, da der ellers altid ved Besigtelser plejer at tales om Læs Hø og ikke om Rylter Hø. Sj. T. 21, 496 b. K.

— Miss. til Ebbe Munk. Peder Basse til Siørup, Befalings-

mand paa Møen, og Axel Urne til Aasmærk, Landsdommer i Sjælland, have besigtet den Gaard [Sandlynggaard] i hans Len [Antvorskov], som Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har begæret til Mageskifte af Kronen, og Kongen har af Besigtelsen set, at den til Kronens Gaard liggende Skov er takseret til 900 Svins Olden, skønt den, da Kongen for nylig¹ tilskiftede sig den af afdøde Statholder Breide Rantzau, takseredes til 1000 Svins Olden. Ebbe Munk skal i den Anledning med det allerførste udførligt erklære sig til Kongen, om Skoven til Gaarden i Mellemtiden er bleven saaledes forringet ved Skovhugst, at den nu ikke kan takseres til 1000 Svins Olden, naar der er Olden, da Skovhugst ikke bør finde Sted uden af fornede Træer og Vindfælder og ikke med saadan mærkelig Skade for Skoven. Sj. T. 21, 496 b. K.

25. Febr.² (Kbhvn.). Miss. til Ebbe Munk. Da Kongen har bragt i Erfaring, at man omgaas rundeligen med Skoven i hans Len [Antvorskov], befales det ham at have Opsyn hermed, saaledes som han vil forsvare. Han skal paa det alleryderste lade de Bønder tiltale og forfølge, der for nogen Tid siden have overfaldet og beskadiget nogle af Kongens Tjenere, da de have gjort det ved Nattetid og i Maaneskin, og da en saa grov Sag ikke skal henregnes til 40 Marks Sager. Sj. T. 21, 497. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar. Kongen, der med Danmarks Riges Raads Samtykke har forlagt Trelleborg under Malmø, har nu erfaret, at der i Trelleborg ligger mange Jorder, som de, der have boet i Byen, have tilforhandlet sig, saa de nu ere deres egen Arv og Eje. Da Kongen nu har bevilget, at de, der saaledes have tilforhandlet sig Jorder, maa beholde disse fri for sig selv og deres Arvinger, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Trelleborg, undersøge, hvad Rettighed enhver har til sine Jorder, og hvad enhver, der har saadanne Jorder, aarlig bør give deraf til Kronen, eller hvad hele Byen bør give, og indsende Erklæring der-

¹ 19. Sept. 1616. ² I Sj. T. er Brevet dateret 25. Jan.; K. har oprindelig ogsaa været dateret 25. Jan., men Jan. er rettet til Febr. I Sj. T. er Brevet indført mellem Breve af 25. og 26. Febr.

om til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sk. T. 4, 313 b.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar. Den i Kongens Bestilling udenfor Riget værende Skibshovedsmand Jøns Munks Hustru har berettet, at hendes Husbonde har anvendt en Sum Penge paa afdøde Jørgen Daas Begravelse, hvilken Sum dog Jørgen Daas Børns Værge, Knudt Gabrielsen til Krenkerup, nu vægrer sig ved at betale, fordi han mener, at der er anvendt større Bekostning paa Begravelsen, end det var nødvendigt. De skulle ved første Lejlighed indstævne begge Parter for sig, gennemse, hvad der er opskrevet angaaende Begravelsen, enten forlige Parterne i Mindelighed eller afsige endelig Dom mellem dem om, hvor meget der bør betales af Begravelsesomkostningerne, og give deres Afgørelse eller Dom beskreven. Sk. T. 4, 314.

— Miss. til Holger Rosenkrantz Axelsen. Det er berettet Kongen, at en, ved Navn Niels Lassen, i Frøsiøe i hans Len for nogle Aar siden er bleven slaaet ihjel, hvorefter der er opkrævet 15 Mænd, der have dømt Bendt Staffensen i Frøsiøe til at være Niels Lassens Banemand og at miste sin Fred, men denne Dom er bleven underdømt af nogle gode Mænd for adskillige Aarsagers Skyld og fordi de 15 Mænd ikke have rettet sig efter Recessen og fuldendt deres Tov og Lovmaal inden 6 Uger, hvorfor de skulle staa til Rette efter den kallundborgske Recesses 7. Kapitel og der skal opkræves andre 15 Mænd til at dømme i Sagen. Disse have nu gjort deres Tov og dømt Bendt Staffensen til sin Fred, hvilket Tov dog ikke menes at være gjort saa retfærdigt, som det burde være. Kongen har nu bestemt, at de sidste 15 Mænds Dom skal indstævnes for Moens Gyldenstjerne til Fulletofte, Befalingsmand paa Varberg Slot, og Morten Moensen til Østeredt og paadømmes af dem, fordi Claus Machabeus til Etterødt, Landsdommer i Halland, er interesseret i Sagen, da baade den dræbte og Manddraberen er af hans Forleningsbønder. De to nævnte gode Mænd have faaet Ordre til at dømme paa de 15 Mænds Dom, hvorfor han skal indstævne Dommen for dem og forfølge Sagen til Lovsens Ende. Sk. T. 4, 314 b.

— Miss. til Morten Moensen og Moens Gyldenstjerne om

at dømme paa den ovennævnte 15 Mænds Dom. Udt. i Sk. T. 4, 315.

25. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Envold Kruse. Da Jomfru Anne Pors til N har anmodet om Tilladelse til at maatte sælge noget af sit Gods til Betaling af sin Gæld, skal Envold Kruse undersøge, hvor megen vitterlig og bevislig Gæld hun har, om Gælden er anvendt til hendes Nødtørfte eller er tilfalden hende som Arv eller ej, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, ledsaget af rigtige Beviser. F. T. 3, 548.

— Miss. til Eiller Qvitzov. Fru Judte Gyldenstjerne, Christopher Grefven til Fidebands Enke, har berettet, at han efter sin udgivne Haandskrift skal være hendes afdøde Husbonde en Sum Penge skyldig, som han vil undslaa sig for at betale under Henvisning til, at han har sluttet en Kontrakt med Knud Gyldenstjerne til Aagaard, Embedsmand paa Bergenhus, angaaende denne Gælds Betaling, hvilken Kontrakt han dog ikke hidtil har villet lade hende se. Det befales ham nu enten, som billigt er, at fyldestgøre sin Haandskrift eller at fremlægge Kontrakten eller andet, hvormed han mener at kunne forholde hende Betalingen. F. T. 3, 549.

— Mageskifte mellem Hr. Albret Skeel til Fussinge, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, og Kronen. J. R. 7, 290 b. (Se Kr. Sk.).

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Jørgen Keelsen og Mattis Klaussen, Borgere i Flensborg, om, at de paa deres egen Omkostning skulle lade bygge et Skib til Kongen i Flensborg paa omtrent 120 Læster, hver Læst beregnet til 24 Tdr. Skibet skal være 37 sjællandske Alen i Kølen, 13 sjællandske Alen i Bjælkerne, med Overløb, Kobrygge, Arkeli, Køjer, Porte og alt andet Tilbehør baade af Billedsnider- og Snedkerværk og af andet. De skulle lade Gallionen paa Skibet anstryge og lade Kongens Vaaben sætte og male bagpaa. De skulle levere Sejl, Takkel, Trisser, Ankere, et Varpanker og 3 Tov med Kordeler med Blokker og Redskaber og lade Skibet drive „dicht“, som det sig bør. Endvidere skulle de lade lave en Baad dertil med alt Tilbehør, som kan bruges til et saadant Skib, og som spanske Koffardiskibe ere forsynede med, efter den Angivelse, som Kongens Skibsbygger Mester David Balfur medgiver dem; af denne skal Mester David give dem

en Kopi og indlevere en anden paa Rentekammeret, begge underskrevne med hans Haand. De skulle saa snart som muligt begynde med at bygge Skibet. Naar Skibet er helt færdigt, vil Kongen lade det modtage i Flensborg, saa de ikke skulle have videre Besværing dermed. For hele Skibet, fuldt færdigt, skulle de have 5500 Dlr., hver beregnet til 80 Sk. danske, hvoraf de straks skulle have 2000 Dlr. paa Haanden og Resten, efterhaanden som Arbejdet gaar for sig. J. R. 7, 296. K.¹

25. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Manderup Parsberg og Bispen i Aalborg. Kongen har bragt i Erfaring, at Otte Skeel til Hammelse, Befalingsmand i Dueholms Kloster, og Niels Arenfeldt til Knifholt ikke kunne enes om at kalde en Sognepræst til et Sogn [Flade] i Vendsyssel, hvori deres 2 Hovedgaarde, Bangsboe og Knifholt, ligge. Da Sognet ikke længere kan være uden Sognepræst, har Kongen af synderlig Betænkende foresat sig at beskikke dem en Sognepræst og dertil forordnet nærværende Pofvel Nielsen Tanch, som Kongen selv har hørt. De skulle derfor, hvis han ellers har forfremmet sig saaledes i sin Bog og er saaledes i Liv og Levnet, at han kan anses for dygtig til at være Sognepræst i Sognet, forordinere ham dertil og befale Sognefolket at holde ham for deres Sognepræst. J. T. 7, 13 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne og Bispen i Aalborg. Der er Strid mellem Mogens Krag til Sønderriis, Erik Kaas til Hvidberregaard og Thamis Kaas til Ørndrup og de andre Sognemænd i de Sogne², hvori de nævnte 3 Adelige bo, om Kaldelsen af en Sognepræst i den afdøde Præsts Sted. Da den Person, som de 3 Adelige ville have til Præst, og som Kongen selv har hørt, ikke behagede Kongen, resolverede denne den Gang, at han selv snarest muligt vilde sende dem en Sognepræst. Denne Brevviser Jørgen Nielsen Næstved sendes nu derover til dem med Ordre til at forordne ham til Sognepræst i Sognene, saafremt han har forfremmet sig saaledes i sin Bog og er saaledes i Liv og Levnet, at han kan anses for dygtig til at være

¹ Derefter findes indført Jørgen Keelsens og Mattis Klausens Forpligtelse, dateret samme Dag og af samme Indhold. ² Karby, Hvidberg og Rested, Sønder H., Mors. Jvfr. 11. Jan. 1620.

Sognepræst i Sognene, og til at befale Sognefolkene at holde ham for deres Sognepræst. J. T. 7, 14.

25. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Otte Skeel og Hans Dyre. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til, at de for Jørgen Arenfeldt til Vorgaard, der er Værge for sine umyndige Søskende, skulle sætte disses aarlige visse Indkomst og Landgilde for en bestemt Afgift, og Jørgen Arenfeldt har nu yderligere anmodet om, at Øksenfodringen paa hans Broder Mogens Arenfeldts Gaard Rugaard ligeledes maa blive sat for en bestemt aarlig Afgift, og at det, som Landgilden og Øksenfodringen maatte blive sat til, maa blive beregnet og godkendt ham i Regnskaberne fra hans første Overtagelse af Værgemaalet, indtil han efterhaanden leverer det fra sig. Det befales dem herved at taksere baade den visse aarlige Indkomst og Landgilde og Øksenfodringen til saa meget, som han med Billighed i det højeste aarlig bør give sin Broder og sine Søskende derfor, give deres Taksation klarlig beskreven under deres Signeter og levere Jørgen Arenfeldt den. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde til den bestemte Tid, skal den anden have Fuldmagt til at tage en anden god Mand til i hans Sted og alligevel udføre denne Befaling. J. T. 7, 14 b.

26. Febr. (Kbhvn.). Miss. til Palli Rosenkrantz om at overtage de paa medfølgende Fortegnelse opførte Gaarde, som Hr. Albret Skeel til Fussingøe, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, har udlagt Maribo Kloster til Mage-skifte, og indskrive dem i Klosters Jordebog. Sj. T. 21, 497. K.

— Miss. til Ebbe Munk. Kongen har bragt i Erfaring, at Frederik Parsberg til Harsted har nogen Trætte med en af Kronens Selvejrbønder, Olluf Baad i Hylling, der svarer sin aarlige Landgilde til Korsør Slot, medens afdøde Tønne Parsberg med Kongens Faders Tilladelse har tilhandlet sig Herligheden af Gaarden. Det befales Ebbe Munk at forsvare Olluf Baad, saa vidt det kan ske med Lov og Ret. Sj. T. 21, 497 b. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn [Jør-

gen] af afdøde M. Hermand¹, forhen Sognepræst til Kremmes², i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 497 b.

26. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Jacob Beck. Da Kongen har erfaret, at han er villig til at lade Kongen faa hans Gaard Beldringe i Vordingborg Len til Mageskifte for Kronens Gaard Høygstrup, men forlanger selv at være til Stede, naar Mageskiftet skal foretages, befales det ham straks i Sommer at begive sig her til Landet og bringe Mageskiftet til Ende; dog skal han i Forvejen ordne alt paa Fæstningen [Arnsborg] saaledes, at intet bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse. Sj. T. 21, 497 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at lægge 6 Gaarde, 1 lille Bolig og 1 Hus i Hannes By og Sogn i Ingelstedt Herred og 3 Aaledræt ved Sandhammeren, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jesper Gjøe til Esperød, Befalingsmand i Brunlaug Len, ind under Gladsaxe Len, indskrive dem i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for Indkomsten af dem. Sk. T. 4, 315.

— Miss. til Jørgen Brahe og Axel Urne. Da Fru Elline Marsvin til Ellinsborg til Vederlag for noget af hendes Gods paa Møen, som Kongen har begæret til Mageskifte, nemlig 2 Gaarde og 1 Gadehus i Aalebek i Borre Sogn, 1 Gaard i Vestuedt og 1 Gaard og 2 Gadehuse i Koxebye, har begæret 4 Gaarde i Frørup By i Vinding Herred i Nyborg Len paa Fyen, skulle de med det allerførste besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. F. T. 3, 550.

— (Kbhvn.). Privilegium for Johannes Egnotus, Rektor for Skolen i Haderslev, til i de næste 10 Aar paa egen eller fremmedes Bekostning at lade trykke, hvorsomhelst han vil, et af ham udarbejdet Værk: Dictionarium Latino-Danicum og sælge det i Kongens Lande. Det forbydes alle andre i nævnte Tid at lade dette Værk eftertrykke uden Forfatterens Tilladelse eller at lade det trykke andensteds og indføre det i Kongens Lande, under Konfiskation af Bøgerne og Straf for

¹ Herman Jørgensen Lipper.

² Kregome, Strø H.

Foragtelse af Kongens Forbud. J. R. 7, 298 b. K. (Paa Latin).

26. Febr. (Kbhvn.). Lignende Privilegium paa 15 Aar for Mag. Paul¹, Præst i Vindinge, paa Trykningen af et Dictionarium, hvori det danske Sprog ogsaa er indført. Udt. i J. R. 7, 298 b. (Paa Latin).

27. Febr. (—). Miss. til Keye Rantzau og Palli Rosenkrantz. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at dømme mellem de højlærde og Lauridts Hansen, Borger i København, angaaende de højlærdes Besværinger over Lauridts Hansen med Hensyn til Frue Kirkes Regnskab. Da det nu er tilkendegivet Kongen, at Lauridts Hansen ogsaa har forskellige Punkter at angive mod de højlærde vedrørende nævnte Regnskab, skulle de, naar de tage Sagen for, ogsaa dømme angaaende disse sidstnævnte Punkter. Sj. T. 21, 498. K.

— (**Frederiksborg**). Miss. til Knud Urne og Peder Basse om snarest at begive sig til afdøde Jens Bildes to Hovedgaarde her i Sjælland, Giørløf og Valdbyegaard, taksere, hvor højt Bygningerne derpaa bør tages for rede Penge i Søskendskiftet, og give det beskrevet fra sig, saaledes som de ville forsvare, en Gang, førend Skiftet skal foretages mellem Jens Bildes Børn. Sj. T. 21, 498. K.

— Miss. til Vindtsens Bilde. Kongen har bragt i Erfaring, at han har paataget sig at forestaa Værgemaalet for sine umyndige Søskende før Udstedelsen af Kongens Forordning² om Værger og den Alder, disse bør have, førend de maa være Værger for nogen. Kongen er tilfreds dermed, men befaler ham dog ved første Lejlighed at holde Skifte og Deling om det, som arveligen er tilfaldet ham og hans Søskende efter deres afdøde Fader og Moder³, og i alt Fald førend han rejser ud af Riget igen, saa enhver kan faa sin Arvepart. Der er udgaaet Befaling til to gode Mænd om at være til Stede paa Skiftet, og der er beskikket enhver af hans umyndige Søskende en Værg, medens Skiftet staar paa. Sj. T. 21, 498 b.

— Miss. til Stien Bilde om at være til Stede, naar der

¹ Povl Jensen Kolding.
Ellen Juel Vincensdatter.

² 1. Juli 1619.

³ Jens Bilde g. m.

med det første skal foretages Skifte efter afdøde Jens Bilde til Giørsløf og hans afdøde Hustru, paatage sig Værgemaalet for Ofve Bilde, en af Jens Bildes Sønner, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares ham, hvad Ret er. Naar Skiftet er forbi, skal han overlevere de Lødder, der maatte tilfalde Ofve Bilde, til Vindtsens Bilde til Giørsløf som hans rette Væрге. Sj. T. 21, 499.

27. Febr. (Frederiksborg). Ligelydende Miss. til Marqvord Bilde og om at være Væрге for Rønov Bilde paa Skiftet. Udt. i Sj. T. 21, 499.

— Ligelydende Miss. til Palli Rosenkrantz om at være Væрге for Jomfru Elsebe Bilde paa Skiftet. Udt. i Sj. T. 21, 499.

— (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Nielsen, Landstingsskriver i Fyen, der nu bor i Odense, maa blive boende i Odense og være fri for al borgerlig Tyngde og Besværing, saalænge han betjener Landstingsskriverbestillingen og ikke bruger anden borgerlig Næring. F. R. 3, 281. K.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at der ikke er henlagt nogen bestemt Benaadning til Landstingsskriverbestillingen i Fyen, som Peder Nielsen i Odense nu forestaar, bevilger, at Peder Nielsen for sædvanlig Afgift maa faa den første ledige Kronens Part af en Korntiende ved Odense, som bliver ledig. Det befales Lensmanden paa Odensegaard at bortfæste den første ledige Kronens Part af en Korntiende i Odensegaards Len til Peder Nielsen, dog skal det paases, at Tienden ikke ligger for langt borte fra Odense, for at Bønderne ikke skulle beklage sig derover. F. R. 3, 281 b. K.

— Forleningsbrev, fra St. Hans Dag 1620 at regne, for Holger Rosenkrantz Byrgesen paa Island [ligelydende med Forleningsbrevet af 23. Marts 1619]. N. R. 4, 99.

— Følgrebrev for samme til Indbyggerne paa Island. N. R. 4, 102 b.

28. Febr. (Frederiksborg). Oprejsningsbrev for Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus, til, som om Gerningen nylig var sket, at forny og forfølge Sagen angaaende Drabet paa Maren Weiues, der for nogen Tid siden er bleven slaaet ihjel af en i Tyge Brahes Len, ved Navn Peder Thomissen i Dalgaard. De opkrævede Sandemænd have svoret Pe-

der Thomissen fra hans Fred, men da Eftermaalsmanden i Sagen har været delt og lovforvunden, er Sandemændstovet blevet dømt magtesløst paa Landstinget, dog skulde de i Sagen gaaede Vidnesbyrd og Syn staa ved deres fulde Magt. For at Manddraberen kan blive tilbørligt straffet for sin Gerning, har Tyge Brahe begæret Sagen fornyet. J. R. 7, 299.

28. Febr. (Frederiksborg). Miss. til Laurits Ebbesen. Da Kongen har bevilget, at nogle af Indbyggerne i Skanderup ved Skanderborg maa faa den gamle Kro, der skal deles mellem dem, bebygges af enhver af dem og forsynes med gode Losementer og Stalde, og da Kromanden derfor ikke behøver at bebo den mere, skal Laurits Ebbesen give Kromanden Ordre til at tilstille ham den Bestalling, han har faaet af Kongen, hvilken Bestalling Laurits Ebbesen siden skal indsende til Kancelliet. Den Jord og de Tiender, som Kromanden har haft, skal lægges ind under Ladegaarden og bruges dertil. Da det Hus, hvori Kromanden bor, er nyt og der nylig er gjort Bekostning derpaa, saa det ikke kan bortgives ligesom de gamle Stalde, skal han forhandle med Kromanden, om han vil købe det med den tilliggende Gaard og Have for rede Penge, og han maa sælge det til ham for en rimelig Pris. Han skal med det allerførste til Kancelliet indsende en rigtig Fortegnelse under sin egen Haand og sit eget Segl over de Personer, til hvem Staldene ere uddelte, med Oplysning om Bredden og Længden paa den Plads, som enhver skal bebygge; Kongen vil saa give dem Skøder efter denne Fortegnelse. J. T. 7, 15.

29. Febr. (—). Aab. Brev om, at Rasmus N maa fange saa mange Oddere, han kan overkomme, i Frederiksborg og de nærmest omliggende Len. Sj. R. 17, 13 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København. Da Kongen har bevilget Theodorus af Rottenburg, Ridder af det burgundiske Hus, at han maa faa en Plads til en Have lige udenfor København, skulle de udvise ham en Plads lige udenfor København, dog indenfor de Søer, der ligge uden om Byens Forstæder, omtrent ved den Plads, hvor Kongen har ladet den Grøft grave fra Kongens Have i Søerne; Pladsen skal være saa lang, som han vil bygge Boder paa ud til Vejen, dog skal der i det ringeste holdes 24 Al. Vej fri mellem Kongens Have og Theodorus af Rottenburgs Plads. Sj. T. 21, 499. K.

29. Febr. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen, der har bragt i Erfaring, at Borgemestre og Raad i Malmø, Helsingør, Lund, Landskrone, Laholm, Helsingborg, Skanør, Falsterbo, Ystad, Sømmershavn, Ronneby og Sølvitsborg ikke have villet udgive deres Borgeleje penge fra den 1. Nov. af, der er den sædvanlige Termin, men først have villet betale fra den 10. Nov., da Brevet om Borgelejepengene er dateret, alvorligt paabyder Borgemestre og Raad i de nævnte Byer, at de, saafremt de ikke allerede have udgivet Pengene fra den sædvanlige Termin, den 1. Nov., af, skulle rette sig efter denne Termin med Udgivelsen. Sk. R. 4, 164 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Tyge Brahe til Tostrup, Embedsmand paa Skivehus, har berettet, at Holger Rosenkrantz paa hans flittige Begæring er gaaet ind paa at ville være Værge for Børnene efter afdøde Hendrik Gjøe og Fru Birette Brahe til Tureby, for hvem ellers Tyge Brahe efter Loven burde være Værge, da Tyge Brahe paa Grund af, at han bor saa langt borte fra Børnenes Gods, ikke mener bekvemt at kunne forestaa Værgemaalet. Kongen bifalder dette og befaler Holger Rosenkrantz med al Flid at paatage sig Værgemaal for sin Hustrus Søsters Børn, føre Tilsyn baade med deres Hovedgaarde og deres øvrige Gods, sælge Fordelen af deres Hovedgaarde, det være sig Øksne, Korn, Smør og andet, og Landgilden af deres øvrige Gods til samme Pris som sit eget og ellers i andre Maader fremme deres Gavn med Indtægt og Udgift. F. T. 3, 551.

— Miss. til Abbedissen i Maribo Kloster om at indtage Jomfru Mette Lykke, Datter af afdøde Erik Lykke til Skougaard, i Maribo Kloster, lade hende være den om Jomfruene udgaaede Regel og Ordinans undergIVEN og forholde sig imod hende som imod de andre Jomfruer. Sm. T. 6, 163.

— Ligelydende Miss. til samme om at indtage Jomfru Anne Rosenkrantz, afdøde Christopher Rosenkrantz's Datter, i Klosteret. Udt. i Sm. T. 6, 164.

— Miss. til Mogens Kaas om at gøre sig den største Flid for, at der, saasart Vandet til Foraaret bliver aabent, bliver sendt saa megen Kalk som muligt til København af den Kalk, som er bestilt dertil, da det er Kongen meget magtpaaliggende for hans Bygning der. Han skal ogsaa sørge for, at den Kalk,

som han har faaet Ordre til at sende andenstedshen, fremkommer i Tide. J. T. 7, 15 b.

1. Marts (Frederiksborg). Pas for Hr. Johan Casimir, Pfaltzgreve ved Rhinen, der paa sin Rejse til Sverrig vil rejse gennem Danmark. Det befales alle at lade ham og hans Følge frit passere og skaffe ham de nødvendige Heste og Vogne og fri Færger over Færgestederne. Sj. R. 17, 14.

— (Kbhvn.). Forpagtningsbrev for de næste 3 Aar til Jørgen Danielsen, Borger i København, og hans Konserter paa Kronens Rettighed, Licent og Told af alt Rostocker og andet fremmed Øl, som opskibes og forhandles i København, for en aarlig Afgift af 15,000 Rdlr. in specie eller deres Værdi, de 3 Parter i Rigsdaler in specie og den fjerde Part i enkende Dalere, den ene Halvpart til Mikeldag, den anden til 1. Marts. Det forbydes ham at forurette eller utilbørligt at opholde nogen eller at besvære Adelen eller nogen, der har Kongens Privilegium, med Told. I Forpagtningssummen skal kvitteres de af Adelen og andre privilegerede Personer udgivne Sisesedler. Sj. R. 17, 14. (Tr.: KD. II. 617 f.).

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Johan Villumbesen, Borgemester i Helsingør, Peder Svendsen og Christen Davitsen sammesteds paa Ølaccisen i Helsingør. Aarlig Afgift 3600 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 17, 15.

— Ligelydende Forpagtningsbrev paa 3 Aar til Holger Olsen, Byfoged i Helsingør, paa Ølaccisen i Roskilde. Aarlig Afgift 200 Rdlr. Udt. i Sj. R. 17, 15.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Claus Bagger og Eenvoldt Rasmussen, Borgere i Køge, paa Ølaccisen i Køge. Aarlig Afgift 2500 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 17, 15.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Niels Matsen, Borgemester i Helsingør, Heyne Friis, Borgemester i Slangerup, og Johan Bøgvadt, Skriver i Hilleret, paa Sundby Færgeres Told. Aarlig Afgift 200 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 17, 15.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Claus Lauertsen paa Ølaccisen i Kallundborg. Aarlig Afgift 380 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 17, 15 b.

1. Marts (Kbhvn.). Ligelydende Forpagtningsbrev til Bertel Nielsen, Borgemester i Korsør, paa Ølaccisen i Skelskør. Aarlig Afgift 530 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 17, 15 b.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Hans Durich og Jacob Andersen paa Ølaccisen i Næstved. Aarlig Afgift 550 Rdlr. in specie. Udt. i Sj. R. 17, 15 b.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Erik Nielsen, Borger i Vordingborg, paa Ølaccisen i Vordingborg og Præstø. Aarlig Afgift 500 Rdlr. in specie af Ølaccisen i Vordingborg og 80 Rdlr. in specie af Ølaccisen i Præstø. Udt. i Sj. R. 17, 40.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Johan Petersen paa Selsegaard og Lorents Hock, Borger i Odense, paa Ølaccisen i Kerteminde. Aarlig Afgift 150 Rdlr. in specie. F. R. 3, 286.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Lorents Hock alene paa Ølaccisen i Nyborg. Aarlig Afgift 801 Rdlr. Udt. i F. R. 3, 286 b.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Jørgen Holst paa Ølaccisen i Rudkøbing. Aarlig Afgift 90 Rdlr. Udt. i F. R. 3, 286 b.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Hans Uttermarck, Tolder i Assens, paa Ølaccisen i Assens, Svendborg og Faaborg. Aarlig Afgift 170 Rdlr. in specie af Accisen i Assens og 130 Rdlr. in specie af Accisen i Svendborg og Faaborg. Udt. i F. R. 3, 286 b.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Mads Rafn, Tolder i Køge, paa Ølaccisen i Nakskov. Aarlig Afgift 750 Rdlr. in specie. Sm. R. 6, 69.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Jørgen Ploug, Niels Christensen og Frans Hansen paa Ølaccisen i Sakskøbing, Nysted og Rødby eller i Drexminde og Haarminde Havne, der ligge under Rødby. Aarlig Afgift 150 Rdlr. in specie af Sakskøbing Told, 100 Rdlr. af Nysted Told og 110 Rdlr. in specie af Rødby Told. Udt. i Sm. R. 6, 69 b.

— Ligelydende Forpagtningsbrev til Pouil Jacobsen

paa Ølaccisen i Stubbekøbing. Aarlig Afgift 80 Rdlr. in specie. Udt. i Sm. R. 6, 69 b.

3. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde om fra sit Len [Helsingborg] eller fra Sverrig at skaffe Kongen 2 Læs Bark af unge Birke af samme Slags som den herhos føjede Prøve og siden lade Barken føre over til Kronborg Slot, hvorfra den siden kan hentes hid. Sk. T. 4, 316.

4. Marts (—). Kvittans til Johan Bøgvad, der nu har gjort Kongen Regnskab for de rede Penge, som han har oppebaaret til Byggeriet paa Frederiksborg fra Nytaarsdag 1619, til hvilken Tid han sidst gjorde Regnskab og fik Kvittans af Kongen selv, til Nytaarsdag 1620. Heri er beregnet de 2231 $\frac{1}{2}$ Dlr. 9 Sk., som han blev skyldig paa sit forrige Regnskab, og desuden 7939 Dlr. 39 $\frac{1}{2}$ Sk., som han til forskellige Tider har oppebaaret af Kongens eget Kammer, saa at al hans Indtægt beløber sig til 10,171 Dlr. 9 Sk. Heraf har han betalt Haandværksfolk, Fragt for Kalk og anden Udgift samt indbetalt 2231 $\frac{1}{2}$ Dlr. 9 Sk. i Kongens eget Kammer efter Kongens egen Kvittans af 25. Jan. 1619, hvoraf Kopi findes vedlagt Regnskabet. Hele Udgiften beløber sig til 10,171 Dlr. 8 $\frac{1}{2}$ Sk., saa at han aldeles intet bliver skyldig. Sj. R. 17, 15 b.

6. Marts (—). Miss. til Anders Blome. Da Kongen af den Fortegnelse, som er bleven forfattet i Rentekammeret over afdøde Hofmønsterskriver Hans Simensens tilstaaende Gæld, har erfaret, at Anders Blomes Hustrus forrige Husbonde, afdøde Henning Walsdorff til Kamboe, er bleven Kongen 441 Dlr. skyldig efter 3 af ham underskrevne Beviser, befales det ham med det allerførste at gøre klart for disse Penge i Rentetriet. Sj. T. 21, 499 b.

— Ligelydende Miss. til Jørgen Brockenhuus om at betale 150 Dlr., som Johan Brockenhuus paa egne og sin Broder Frandts Brockenhuus's Vegne er bleven Kongen skyldig. Udt. i Sj. T. 21, 499.

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas til Restrupgaard om at betale 100 Dlr. som han er bleven skyldig. Udt. i Sj. T. 21, 499 b.

— Miss. til Stien Brahe om at give Ifver Hansen, Tolder og Borgemester i Kallundborg, Tilhold om at betale 50 Dlr., som han er bleven skyldig. Udt. i Sj. T. 21, 499 b.

6. Marts (Frederiksborg). Miss. til Otte Brahe. Fru Maren Skram, Jacob Hardenberg til Faarups Enke, har begæret at maatte faa det gamle Kapel, som staar ud af Jelling Kirke, til en Begravelse og har tilbudt at ville give Kirken saa mange Mursten derfor, som hele Kirken kan blive hvælvet med. Han skal til Kancelliet indsende Erklæring om, hvorvidt hendes Begæring kan opfyldes uden Skade for Kirken. Saafremt han mener, at det kan ske, skal han forhandle med hende paa den ovennævnte Betingelse og se, om hun ikke desforuden vil give den Kalk og Arbejdsløn, som er nødvendig til Hvælvingen. J. T. 7, 15 b.

7. Marts (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at give Byfogden i N Tilhold om straks at lægge Beslag paa alle de tomme Rostockerøltønder, som ere at faa til Købs i Byen, og lade dem henlægge i Forvaring indtil nærmere Ordre. Han skal med det allerførste indberette til Rentekammeret, hvor mange Læster han kan skaffe. — Christoffer Basse i Helsingør, Mogens Pax i Roskilde, Keye Rantzau i Køge, Hr. Anders Bilde i Helsingborg, Hr. Anders Sinklar i Landskrone, Sigvort Grubbe i Malmø. Sj. T. 21, 500. K.

8. Marts (—). Aab. Brev, hvorved Kongen stadfæster Valget af M. Madts Jensen, Kongens Hofprædikant, til Superintendent i Lunde Stift efter afdøde M. Povel Mortensen, da han nu har aflagt Ed paa at ville forestaa sit Embede trofast, gudsfrygtigt og ustraffeligt efter sin yderste Formue. Han maa nyde den til Superintendentembedet henlagte Rente og Rettighed og skal være forpligtet til at forestaa sit Embede tilbørligt, have Tilsyn med, at Guds Ord prædikeres rent og purt alle vegne i Stiftet, at Skolerne forsynes med duelige Personer til Skolemestre, og at alting med Religionen gaar efter Ordinansen, ligesom han skal forholde sig flittigt med Visitats og anden Bestilling. Det befales alle Provster, Sognepræster, Sognedegne og andre gejstlige at holde M. Madts Jensen for deres Superintendent. Sk. R. 4, 165.

— Aab. Brev til Fogder, Lensmænd, menige Adel og Ridderskab i Lunde Stift om at bistaa den til Superintendent i Lunde Stift udnævnte M. Madts Jensen, saafremt han har deres Bistand behov i Embedssager, og haandhæve og beskærme ham. Sk. R. 4, 166.

9. Marts (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre [Dragsholm]. Da Kongen har affærdiget disse Brevvisere, Søfren Marqvordsen og Jens Jacobsen Oslo, Skippere paa den lybske Krejert og Saxkøbing Skude, med 10 af Kongens Baadsmænd til begge Skibe, skal han levere hver af disse Skippere sædvanlig Rejsefetalje paa en Maanedstid til dem selv og deres Baadsmænd og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 500. K.

— Lignende Miss. til Palli Rosenkrantz paa Vordingborg Slot om at skaffe Peder Læsø, Skipper paa Kongens Skib Samson, Fetalje til sig selv fjortende. Udt. i Sj. T. 21, 500. K. (i Udt.).

10. Marts (—). Bestalling for Otte von Hadelen som Skibskaptejn med en aarlig Løn af 200 Rdlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden, fra dette Brevs Dato at regne. Han skal lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor Kongen behøver ham. Sj. R. 17, 17.

— Miss. til Axel Urne. Da Peder Basse til Siørup, Befalingsmand paa Møen, har begæret at faa en under Ringsted Kloster hørende øde Jord i Markisløf, som Peder Basses Tjener, Jens Ollufsen i Vettersløf, har fæstet, og som svarer 12 Skpr. Korn i Landgilde til Ringsted Kloster, samt et gammelt øde Hus paa samme Jord til Mageskifte for noget Gods, han vil udlægge til Kronen, skal Axel Urne med det allerførste erklære sig, om nævnte Jord og Hus kan undværes fra Ringsted Kloster, og indsende Erklæringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 500 b. K.

— Miss. til Peder Basse og Axel Urne. Da Kongen har erfaret, at Sandlynggaard i Merløse Herred i Stienlille Sogn, som Frederik Reedtz til Tyrestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, har begæret til Mageskifte for noget Gods i Kallundborg Len, som Kongen for nogen Tid siden har begæret til Mageskifte af ham, skal ligge i Kronens Frihed og Vildtbane, skulle de begive sig til Sandlynggaard, tage en af Kongens Jægere til sig, flittigt undersøge, om nævnte Gaard med noget af dens tilliggende Skov og Ejendom ligger i Kongens Frihed og Vildtbane, og indsende udførlig Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. Sj. T. 21, 500 b. K.

— Miss. til Peder Basse. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Stege Slot paa Møen skal staa 3 Huse, en

Smedje, et Bagers og et Salthus, der skulle være ganske byg-fældige og ubrugelige, tillades det ham med det allerførste at lade dem nedbryde. Sj. T. 21, 501. K.

10. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Kongen har bragt i Erfaring, at en af Raadmændene i Helsingør, ved Navn Dirik Meyer, har forkommet Størsteparten af sin Formue. Da det nu er berettet Kongen, at nævnte Dirik Meyers Hustrus Moder nylig er død, og det kan formodes, at han ligeledes vil forkomme og til Unytte fortære hvad der arveligen kan tilfalde ham efter hende, skal Christoffer Basse give dem, der efter Kongens Mandat skulle have Tilsyn i Helsingør med umyndige Børns Formyndere, Tilhold om, at de skulle registrere det Gods, der kan tilfalde Dirik Meyer efter hans Hustrus Moder, rigtigt og passe paa, at han ikke uden særlig Tilladelse af Kongen sælger noget deraf, men kun nyder saa meget deraf, som han kan have fornøden til sin egen og sin Hustrus nødtørftige Underholdning, for at hans Hustru, hvis han en Gang skulde dø, kan have saa meget af sit eget, som hun kan leve af. Sj. T. 21, 501. K.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel til Soustrup og Tyge Brahe til Gundestrup, Embedsmænd paa Kalø Slot og Skivehus. Da Hans Skade til Roelsegaard har begæret Kronens Gaard og Gods [Andrup] i Roelse Sogn, som nu ligger under Skanderborg Slot, men tidligere har ligget under Kalø Len til Roelsegaard, til Mageskifte for noget af sit Gods i Salling i Skivehus Len, nemlig Dalsgaard, 1 Gaard i Øster Lybye, 1 Gaard i Vester Lybye, 4 Bønder i Borstrup Kiersgaard, 1 Gaard i Vester Grøning, 1 Bol i Ørby¹ By og Sogn og, hvis det ikke beløber sig til saa meget som Kronens Gaard, 1 Gaard i Basballe i Agre Sogn, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, først udlægge Kronen passende Vederlag af Hans Skades Gods for Herligheden af Kronens Gaard i Roelse Sogn, da Kronen i Forvejen har Herligheden af det Gods, som Hans Skade vil udlægge Kronen, ligne og lægge Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 16.

¹ Ørby er sikkert en Fejlskrift for: Jebiørg. Der findes ikke noget Ørby Sogn. Jvfr. ogsaa Mageskiftetrevet af 10. Juli 1622.

11. Marts (Kbhvn.). Kontrakt med Villumb Povelsen, Indbygger i København, om Opmuringen og Forfærdigelsen af den Plads, som Kongen har ladet gennembryde fra Købmagergade ud til Pilestræde [Silkegade]. Sj. R. 17, 17 b. (Tr.: KD. II. 618 f.).

— Miss. til Ebbe Munk om at tage Dom over de Personer, som have ladet den Bødker i Slagelse undkomme, og sende dem fængslede til København med Dommen. Sj. T. 21, 501. K.

— Miss. til nogle Lensmænd i Skaane. Kongen sender dem hermed den af Kongens og Sverrigs Kommissærer den 9. [3: 19.] Sept. 1603 gjorte Afsked om Grænsen mellem Danmark og Sverrig med Ordre til ved forefaldende Lejlighed at rette sig derefter, saa den i alle Maader bliver holdt og agtet. De skulle holde den i god Forvaring sammen med Lenets andre Breve, saa deres Eftermænd i lige Maade kunne vide at rette sig efter den. Sk. T. 4, 316.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Kongen har bevilget hans Begæring om paa Grund af Alderdom og Svaghed at maatte blive forløvet fra den Ritmesterbestilling, som han i nogle Aar har forestaaet, og vil med det første beskikke en anden dertil. J. T. 7, 17.

12. Marts (—). Miss. til Frederik Reedtz, Ritmester, om straks at avisere Kongens Raader og Lensmænd, der holde deres Rostjeneste under den sjællandske Fane, om, at de til førstkommende 1. April skulle lade den Rostjeneste, som de ere pligtige at holde af deres Len, møde i Kolding vel stafferet med Liveri. Det er ikke nødvendigt, at de selv begive sig derhen, medmindre de faa speciel Befaling derom. Han skal derimod selv møde med sine Folk og Heste. Sj. T. 21, 501 b.

— Miss. til Mogens Pax og Palli Rosenkrantz om at møde hos Kongen den 1. April i Kolding, hvor de skulle faa nærmere Besked om Kongens Vilje. Kongen har skrevet til Frederik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, om, at han skal lade dem vide, at de skulle lade den Rostjeneste, som de ere pligtige at holde af deres Len, møde i Kolding til samme Tid. Sj. T. 21, 502. K.

— Miss. til Eske Brock og Jacob Ulfeldt om at møde hos Kongen i Kolding den 1. April, hvor de skulle faa nær-

mere Besked om Kongens Vilje. De skulle samtidig lade de Folk og Heste, som de ere pligtige at holde af deres Len, møde i Kolding, alene udstafferede med Liveri. J. T. 7, 17. Orig. (til Jakob Ulfeldt).

12. Marts (Kbhvn.). Miss. til nogle af Lensmændene i Jylland om at møde hos Kongen i Kolding den 1. April, hvor de skulle faa nærmere Besked om Kongens Vilje. De skulle medtage Rostjenesten af deres Len, hvorom Kongen har befalet Ritmesteren at avisere dem. J. T. 7, 17 b.

— Miss. til Ritmestrene i Jylland, Hr. Jørgen Skeel, Hr. Ulrik Sandberg og Knud Gyldenstjerne, om straks at tilkende-give de Raader og Lensmænd, der holde deres Rostjeneste under deres Faner, at de skulle lade deres pligtige Rostje-neste møde i Kolding den 1. April. De, der endnu have det Liveri, som de lod gøre, da de vare ude med Kongen til Hamborg, skulle tage det med, de andre deres sædvanlige Liveri. Det er ikke nødvendigt, at Lensmændene selv møde i Kolding, undtagen de, der faa speciel Befaling dertil. (I Brevet til Hr. Jørgen Skeel tillige: Han skal selv møde med sine Folk og Heste; i Brevene til Hr. Ulrik Sandberg og Knud Gyldenstjerne: De forskaanes for Rejsen, men skulle lade deres Folk og Heste møde). J. T. 7, 17.

13. Marts (—). Miss. til Niels Bild. Christian Holck til Soeboe, Embedsmand paa Silkeborg, Claus Belov til Spøtterup, Jørgen Belov til Hastrup og Fru Sophie Belov til Boltinggaard, Christen Thotts Enke, afdøde Henrik Belovs Arvinger, have berettet, at de alle for nogen Tid siden have udlagt en Sum Penge i Holsten for Otte Banner og dermed indløst hans Hovedbrev til sig, ligesom de ogsaa paa denne Sum Penge have anvendt nogle Aars Rente og anden stor Interesse, Kost og Tæring. De ere nu komne saa vidt, at de efter Rigens Ret og lovlig Forfølgning ere indførte i noget Gods til Løgitmossen, hvori der efter deres Formening er tilfalden Otte Banner en Arvepart efter hans Hustrus¹ Moder, Niels Bilds afdøde Hustru Fru Margrete Urne. Det befales i den Anledning Niels Bild med det allerførste at skifte det efter hans afdøde Hustru faldne Arve-

¹ Jytte Nielsdatter Bild.

gods med sine Børn, for at Henrik Belovs Arvinger kunne vide, hvad der kan tilkomme Otte Banner efter hende enten i Løgitsmose og dets tilliggende Gods eller paa andre Steder, saa de deri kunne søge Erstatning for deres udlagte Penge og derpaa anvendte Interesse, Kost og Tæring samt Skade og Forsømmelse, som de have lidt ved i saa lang Tid at have mistet deres Penge. F. T. 3, 552.

13. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen. Af hosføjede Supplikation vil han kunne se, hvad Bønderne i Gangsted og Elbek have andraget. Han skal paase, at der kun vederfares Supplikanterne, hvad Lov og Ret er. J. T. 7, 17 b.

15. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om at være rede til at marchere med sit Regiment Knægte den 1. April, hvis han bliver tilsagt dertil. J. T. 7, 17 b.

16. Marts (Kbhvn.). Bestalling for Carl von Nach som Krudtmager i Krudtmøllen i Københavns Len. Han skal gøre det Krudt, som bliver ham befalet, baade i Møllen og andensteds, hvor han bliver sendt hen, men maa ellers ikke, hverken for sig selv eller for andre, gøre noget Krudt eller foretage sig noget hans Haandværk vedkommende Arbejde, ej heller tillade sine Svende at gøre det eller bruge dem til andet Arbejde end Kongens. Han skal, naar og hvor Kongen befaler det, anrette Krudtmøllen paa den Manér og Vis, som nu er brugelig i Nederlandene. Han skal i aarlig Løn have 200 Dlr. Courant, 1 sædvanlig Hofklædning, fri Bolig, naar han skal arbejde paa andre Steder end paa Møllen, samt Møllen med alt Tilbehør, Haverum og Vang, kvit og frit. Kongen vil holde Møllen i Stand og frit levere ham de Redskaber, som han behøver til sit Arbejde, den Materie, han skal forarbejde, og nødtørfdig Ildbrændsel, alt leveret frit paa Stedet uden nogen Bekostning for ham. Endvidere vil Kongen, eftersom det gøres behov og han har Arbejde til, skaffe ham Svende og Arbejdsfolk, der skulle være paa Kongens egen Underholdning. Hans Besolding skal regnes fra dette Brevs Dato af. Sj. R. 17, 20.

— (**Frederiksborg**). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Mester Hans Reymand, Kongens Brøndmester, om at sætte et Taarn og Spir paa det nymurede Taarn over Porten paa Frederiksborg Slot. Han skal tilhugge, forfærdige og opsætte det hele paa sin egen Bekost-

ning, baade hvad angaar Kost og Løn til Svendene og Folkene og Redskaberne. Han skal straks begynde paa Arbejdet, der skal være efter det murede Taarns Størrelse, Bredde og Proportion efter den ham tilstillede Skabelon, kun med den Forandring, at der ikke skal være Gavt paa Taarnet, saaledes som der er paa Skabelonen, men det skal være, som Kongen har befalet ham. Taarnet skal heller ikke korsvis forbindes med Tømmer paa Grund af den Skorsten, der skal opføres midt igennem det, men det skal dog have i Agt, at han ellers forbinder det til Gavns. For dette Arbejde, saa vidt en Tømmermand kan udføre det, skal han have 1000 Dlr. Courant, der skulle betales ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. De Materialier af Tømmer og Træværk, Deler og andet, som maatte behøves, skulle skaffes ham paa Stedet. Sj. R. 17, 18 b¹.

16. Marts (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Kongen har bestemt, at der skal henlægges et gammelt Skib i Øresund til at udlosse de fremmede Skibe i, der komme i Sundet og ville gøre Forsøg paa at underslaa Tolden. Der gives Balthazar Bitter, Kongens Visiterer i Øresund, Fuldmagt til at omlade saadanne Skibe; dog maa han ikke besvære nogen fremmed med saadan Lossen og Laden, medmindre han bestemt véd, at de ville bedrage Kongen for hans Told, saafremt han ikke vil erstatte de uskyldige, som han saaledes sigter og lader udlade, uden at der findes Skyld hos dem, den Bekostning og Skade, de have haft, og iøvrigt vil staa til Rette efter Recessen og Loven. Sj. R. 17, 19 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om at gøre sig Flid for at tilhandle sig et gammelt Skib til saa billig en Pris som muligt, som altid kan ligge der nede til at udlosse de fremmede Skibe i, der komme i Sundet og findes med Underfundighed at ville underslaa Kronens Told. Af den Sum, som dette gamle Skib og de fremmede Skibes Lossen og Laden koster, skulle de paa Kongens Vegne betale de 4² Parter og lade Visitatoren betale den femte Part, da han faar den femte Part af den Profit, der kan komme deraf, og det derfor kun er billigt, at han og-

¹ Tr.: Hist. Tidsskr. IV. 585 f.
fjerde Part.

² Sj. T. har fejlagtigt: den

saa betaler sin Part af Omkostningen derved. Sj. T. 21, 502. K.

16. Marts (Frederiksborg). Mandat om, at ingen Varer maa føres i Land fra Skibe i Øresund, førend Tolden er bleven berigtiget. Sj. R. 17, 20 b. (Tr.: CCD. III. 609 f.).

— Miss. til Christoffer Basse om at lade det hermed følgende Mandat om, at Gods og Varer ikke maa føres i Land fra de fremmede Skibe, som komme i Sundet, forkynde paa Raadstuen i Helsingør og hvor han ellers agter det fornødent, og siden paase dets Overholdelse, Sj. T. 21, 502. K.

— Miss. til Ifver Vind og Axel Arenfeldt om at indrette deres Lejlighed efter at være til Stede paa Draxholm Slot den 28. Marts eller paa et andet belejligt Sted i Lenet, indkalde de Personer for sig, der have vidnet over Niels Vogenssen i Eggeberig, Herredsfoged i Odts Herred, og som de hosføjede Supplikationers Indlæg og Bekendelser melde om, og i Herredsfogdens Nærværelse spørge dem, om de ville vedstaa hvad de have bekendt om ham, lade dem aflægge Ed derpaa, give Parterne deres Vidnesbyrd og Bekendelse beskrevne under deres Segl og indlægge Genpart deraf i Kancelliet. Sj. T. 21, 502 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre angaaende det samme. Han skal give de Personer, der ere indførte i de hosføjede Supplikationers Indlæg og Bekendelser, Tilhold om at give Møde til samme Tid og bekende, hvad de vide om den Sag. Sj. T. 21, 501 b.¹

— Miss. til Lauge Urne om at paatage sig Værgemaal for afdøde Asmus von Ahlefeldts Børn, medens Skiftet staar paa efter Niels Bilds afdøde Hustru, Fru Margrette Urne. Udt. i F. T. 3, 554.

17. Marts (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Peder Ibsen i den kommende Sommer skal ligge som Udligger i Bæltet med Kongens Skib Gribben mellem Sjælland og Fyen, hvor

¹ Dette Brev har i Registranten oprindelig været dateret: København den 12. Marts; 12. er siden rettet til 16., men man har glemt at rette København til Frederiksborg.

Vinden vil føje ham, og føre Tilsyn med, at ingen forløbe Kongens Told og Rettighed eller løbe igennem med uangivet og ufortoldet Gods. For bedre at vaage herover, skal han besøge de Skibe, der løbe igennem, flittigt undersøge, om der findes ufortoldet Gods i dem, og om de efter deres Toldsedlers Lydende have Ret til at sejle dermed. Han skal blive liggende med Kongens Skib paa de bekvæmme Steder paa Strømmene, hvor han bedst kan forrette sin Bestilling. Han maa ikke opholde sig ved Knudtshovet under Fyen eller paa andre ufordodne Steder, men skal holde Søen saa meget som muligt og passe paa de Skibe, der løbe igennem, at Kronen ikke kommer til kort paa sin Told og Rettighed, da Kongen alene af den Grund har sendt ham did med sit Skib. Han skal flittigt paase, at ingen fremmede Nationers Skibe, franske eller engelske, løbe igennem, naar de ikke have rigtig Besked eller Bevis med sig, men henvis dem til, som sædvanligt, at løbe gennem Øresund, medmindre de ville besøge nogen af Kongens Købstæder i Nørrejylland. Han skal forholde sig som hidtil ligeoverfor Kongens egne Undersaatter, som sejle gennem Strømmene. Han maa ikke opholde noget Skib, indenlandsk eller udenlandsk, utilbørligt eller tilføje Folkene derpaa nogen Gevalt med Ord eller Gerning, saafremt de ikke vægre sig ved at gøre det, som med Billighed forlanges af dem. Han maa ikke, under den højeste Straf, selv tage eller tillade sine Folk at tage nogen Skænk eller Gave, af hvad Navn nævnes kan, eller Æde eller Drikke paa noget af de Skibe, som han eller hans Folk komme paa, ligesom han heller ikke maa se gennem Fingre med nogen, men skal lade dem staa til Rette, hos hvem der findes nogen Brøst. Kongen befaler alle, der have nogen Befaling paa Kongens Vegne, at være Peder Ibsen behjælpelig med at udføre denne Kongens Befaling. Sj. R. 17, 21 b.

17. Marts (Frederiksborg). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Hr. Andrees Sinklar til Sinklarsholm, Rigsraad, paa Landskrone Slot og Len. Han skal svare 3 Læster Byg, 10 fede Køer, 30 Bolsvin, 1 Td. Smør og 50 Faar og Lam i aarlig Afgift af den visse Indkomst af Lenet og Stiftets visse Indkomst, alt at levere paa hans egen Bekostning paa Københavns Slot. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Slottets Ladegaard. Han maa

endvidere selv oppebære Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artickl. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 166 b. K.

17. **Marts (Frederiksborg).** Miss. til Sigvardt Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, og Knud Grubbe til Røgle om at være til Stede, naar Tage Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, leverer Landskrone Slot og Len fra sig til Hr. Anders Sinklar, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og andet, som bør overleveres med Lenet, besigte Bygningerne paa Slottet og Ladegaarden og de i Lenet liggende Skove og give Hr. Anders Sinklar Besigtelsen beskreven. Sk. T. 4, 316 b.

— Miss. til Lauge Urne. Da han paa sidste Kieler Omslag af Kongens Statholder har laant 2000 Rdlr. in specie af Kongens Penge, men endnu ikke har givet Kongen nogen synderlig Forvaring derpaa, befales det ham nu snarest muligt at sætte Kongen nøjagtige og gode Forlovære for Pengene, saafremt Kongen ikke skal se sig foraarsaget til at opsigte ham disse. Sk. T. 4, 317.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at lade bage Kavringbrød af Toldmelet i sit Len [Nyborg] og sende det til København. Udt. i F. T. 3, 554.

— Miss. til Eiller Gyldenstjerne. Kongen har bragt i Erfaring, at Nille Baltzers, Borgerske i København, har optaget 3000 Rdlr. in specie hos Kongens Statholder paa sidste Omslag i Kiel. Da Kongen nu har opskrevet hende Pengene og Eiller Gyldenstjerne er Forlover for disse, befales det ham, saafremt hun ikke i rette Tid betaler Pengene, da selv at betale dem til Kongens Statholder paa Kongens Vegne paa det førstkommende Omslag. Sm. T. 6, 164.

— Miss. til Christen Holck. Paa hans Forespørgsel om, hvor han skal hen med de Mursten, der ligge brændte ved Teglovnene i hans Len [Silkeborg], befales det ham at sende 11,000 Mursten til Drotningborg Slot til Reparation af Bygningen der og Resten til Skanderborg Slot til Reparation af Bygningen der. Der sendes ham et Missive til Fru Dorrete Juel om, at enhver af Harballegaards Tjenere skal fremføre 3 Læs af disse Sten, og ligesaa et Missive til Hr. Ulrik Sandberg

til Qvelstrup, Embedsmand paa Lundenis Slot, at de nærmest-boende Lundenis Tjenere ligeledes hver skulle fremføre 3 Læs Sten. Da han har indberettet, at Fodstykkerne paa to Huse paa Silkeborg Slot ere ganske forraadnede og at Tagene paa nogle af Slottets Huse absolut maa skelnes, tillades det ham at lægge nye Fodstykker under de to Huse og lade Tagene skelne paa de Huse, hvor det ikke kan undgaas, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Der sendes ham et Missive¹ til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus, om at skaffe ham de 100 Tylter Deler, som han har begæret til Lofterne paa Slottet, naar han sender Skibe efter dem. Den Rug, der ligger usolgt paa Slottet, og som han begærer at blive fri for, skal han sende til København og fragte Skuder til at fremføre den. Alle Bekostninger til Fodstykker, Skelning af Tage og Fragt skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 17 b.

17. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len] og Fru Dorrete Juel [Aarhusgaard Len] om paa nærmere Meddelelse fra Christen Holck at glve de nærmest ved Silkeborg Len boende Bønder i deres Len Ordre til, at enhver Helgaardsmand skal age 3 Læs Mursten fra Teglovnene i Silkeborg Len til Dronningborg eller Skanderborg Slot, hvorhen Christen Holck befaler, dog maa de ikke besværes dermed i deres Pløjnings eller Sædens Tid. J. T. 7, 18 b.

— Miss. til Eske Brock. Af hans Erklæring angaaende Reparation af Bygningen paa Dronningborg Slot har Kongen set, at han under Forbehold af Kongens Samtykke har sluttet Kontrakt med en Bygmester om, at han i det store Hus, hvorigennem Porten op til Slottet gaar, skal hvælve Kælderne, udtage de forraadnede Bjælker, indlægge nye og forandre dem, hvor det gøres nødvendigt, udbryde Skillerrummene og igen tilmure dem, lægge Gulvet med Astrag og udføre andet Murermesterarbejde paa Huset for en Betaling af 200 Dlr. Courant, 12 Tdr. Rug, 12 Tdr. Malt, $\frac{1}{2}$ Td. Smør og $\frac{1}{2}$ Skippd. Flæsk. Kongen bifalder denne Kontrakt og befaler Eske Brock at føre

¹ Se Norske Rigsregistr. V. 79.

det til Udgift i sit Regnskab, men han skal paase, at Huset bliver forfærdiget til Gavns. J. T. 7, 18 b.

18. Marts (Kbhvn.). Forordning om Stadfæstelse paa Borgemestre og Raads Anordning i København om Gardernes Renholdelse. Sj. R. 17, 23. (Tr.: KD. II. 619—25).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Christian Tomissen, Prinsens Hofmester, om at beskikke Domherre i Bremen Adolf Bremers Søn til at tage Vare paa Kongens Søn, Prinsen, som Edelknabe og om at sørge for, at han ellers bliver oplært („institueris“) ligesom de andre Edelknaber, saafremt han ellers for Opvartningens Skyld kan være borte („af vare“). K. Udt. i Sj. T. 21, 502 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at sende Adolf Bremers Søn, der i nogen Tid har gaaet i Sorø Skole, over til Skanderborg til Kongens Søns Hofmester. Der sendes ham hermed et Pas og et Brev til Prinsens Hofmester. K. Udt. i Sj. T. 21, 502 b.

19. Marts (—). Aab. Brev, hvorved det alvorligt befales alle, der maatte være Esaias Fleischer nogen Gæld skyldig, straks uden videre Forhaling at betale denne, da Esaias Fleischer er tilforordnet til at anrette et fuldt Apothekeri i Bergen, men har berettet, at han har en stor Restance udestaaende og stadig bliver holdt hen, skønt han Tid efter anden har mindet om Betaling, og nu vil lide ikke ringe Skade, da han har faaet Ordre til straks at begive sig op til Bergen. Sj. R. 17, 29 b.

— Aab. Brev om, at Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Embedsmand paa Landskrone Slot, paa Grund af forskellig Bekostning, som han har gjort paa sin sidste Rejse til England, i nærværende Aar maa nyde Landskrone Slot og Len kvit og frit, baade hvad vis og uvis Indkomst angaar, naar undtages, at Kongen forbeholder sig alene al Told, Sise og Vrag. Sk. R. 4, 170 b.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre og Hr. Anders Bilde. Da Niels Arenfeldt til Gundertved er angivet for Kongen for adskillige grove Forseelser, hvilke Angivelser herhos sendes dem, skulle de snarest lade Niels Arenfeldt stævne for sig, høre hans Erklæring paa disse Angivel-

ser, lade Erklæringen affatte skriftlig og siden indsende den til Kancelliet. Sj. T. 21, 503.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christian Friis, Stien Brahe, Olluf Rosensparre og Hr. Anders Bilde om snarest, i denne Sommer, at samles i København og forhøre Rentemestrene Sigvort Beck til Førsløfs og Christoffer Urne til Aasmarks Regnskaber. Sj. T. 21, 503. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en af M. Christian Lomborigs Sønner, ved Navn Søfren Christensen, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 503.

— Miss. til Rentemestrene om at betale Lauridts Mikelsen af Seyrøe, der var fragtet til at løbe fra Mariager herover med 29 Læster Kalk, men i Storm og Uvejr mistede sin Skude og Kalken under Halsnes Land, Halvdelen af den Fragt, han skulde have, og føre det til Udgift i deres Regnskab. Sj. T. 21, 503.

— Miss. til Sigvord Grubbe. Fru Anne Brahe til Borrebye, Otte Lindenovs Enke, har berettet, at hendes afdøde Husbondes Skriver paa Sølvitsborg Slot, ved Navn Jens Thamissen, er død og hans Gods hensat i god Forvaring under Dannemænds Forsegling; deriblandt skal der efter hendes Formening findes Jens Thamissens uforklarede Regnskaber til hendes Husbonde, medens han var Skriver paa Slottet, samt Kvittanser og andre magtpaaliggende Breve. Hun har meddelt dette til Jens Thamissens Arvinger, der ere uden Riget, og anmodet dem om at komme ind i Riget for at modtage de forseglede Breve og Regnskaber med Tilbehør og svare dertil, hvilket de dog ikke godvillig have villet gøre. Da Tiden fluks forløber, er hun bange for, at der derved skal tilføjes hende Skade, og har derfor begæret, at der maa tilforordnes to Mænd, Jens Lauridtsen, Borger i Ystad, og Christen Nielsen, Borger i Malmø, til at optage og registrere de forseglede Regnskaber, Breve og det efterladte Gods og give det klarlig beskrevet. Sigvord Grubbe skal give de to Mænd Tilhold om med det allerførste at gøre dette, saa Arvingerne, hvis hun tager Godset til sig, kunne vide hvad de have at kræve, naar de indstille sig. Sk. T. 4, 317 b.

— Miss. til Tage Thott. Fru Anne Brahe til Borrebye,

Otte Lindenovs Enke, har begæret, at hun maa blive hjulpen til at faa den Restance i Sølvitsborg Len, som maatte vedkomme den forrige Skriver, afdøde Jens Thomissens Regnskaber, og hvad andet Tilgodehavende Jens Thomissen maatte have, saafremt hans Arvinger ikke ville vedgaa at forklare og svare til hans Regnskaber. Tage Thott skal hjælpe hende til at faa den Restance, som vedkommer Jens Thomissens Regnskaber, og Jens Thomissens øvrige Tilgodehavende. Sk. T. 4, 318.

20. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel om i Sommer at blive til Stede i sit Len [Riberhus] og ikke rejse langt derfra. Han skal nærmere erfare Kongens Vilje. J. T. 7, 19.

— (**Frederiksborg**). Kgl. Beskærmelsesbrev for Rasmus Brock. Denne har nemlig berettet, at han af sin Husbonde, Eiller Gyldenstjerne til Nielstrup, paa Nielstrup Birke-ting er bleven forfulgt for adskillige Sager, som hans Husbonde har tiltalt ham for, hvilke han dog haaber at kunne fralægge sig ved Retten og forsvare sig imod, saafremt han frit og sikkert maa søge Ting og Stævne om Vidnesbyrd og andet, hvor- med han skal forsvare sig, og ikke skal blive overilet og anholdt, hvorfor han har anmodet om kongeligt Brev derpaa. For at han ikke skal have Grund til at beklage sig over, at han er bleven holdt fra Retten, og for at han kan have fri Adgang til Rettens lovlige Proces, bevilger Kongen herved, at han i alle Maader maa være fri og umolesteret, medens han kalder og stævner i sin Sag, uden at blive anholdt eller søgt med Gevalt af Eiller Gyldenstjerne eller nogen anden, dog skal han straks tage Stævning i Sagen og maa ikke forhale den. Saafremt Sagen gaar ham imod og den over ham afsagte Dom bliver stadfæstet paa Landstinget, og han for sine Gerningers Skyld bliver dømt til at straffes paa sit Liv, skal denne Benaadning ikke mere kunne hjælpe ham, men hans Modpart skal da blive ham mægtig; dog skal det staa ham frit for at maatte indstævne Landsdommerens Dom for den første almindelige Herredag, som bliver holdt her i Riget, men hans Modpart skal saa være pligtig at holde ham til Stede, hvis han ikke kan stille nøjagtig Borgen for at ville blive til Stede. Sm. R. 6, 68.

21. Marts (Kbhvn.). Miss. til Laurits Mogensen, Byfoged

i København. Da Christoffer Urne til Aarsmark, Rente-
mester, har berettet, at han har tilhandlet sig den Gaard i
København, hvori afdøde Morten Wetzel boede, skal
Laurits Mogensen straks sammen med Kæmneren og 4 Borgere
i København registrere alt det Gods. som findes i Gaar-
den, straks lade Godset udføre af Gaarden og henlægge paa et
andet Sted, hvor det kan være i god Forvaring, indtil Morten
Wetzels Kreditorer komme til Stede, og lade Gaarden gøre
helt ryddelig, saa Christoffer Urne kan begive sig ind i den.
K. Udt. i Sj. T. 21, 503 b.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til M. Hans Staffensen
om at indtage 2 Sønner [Erik og Albert] af Hr. Anders
Bredal, Sognepræst i Rudkøbing, i Sorø Skole, naar der bli-
ver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 503 b.

— Miss. til Mogens Pax. Denne Brevviser Lauridts Jen-
sen Bager har berettet, at han er bleven udskreven til Kon-
gens Arbejde fra Roskilde, skønt han brugte sit Haandværk
dér med Bagen og tilmed har en vanfør Kvinde, der ikke kan
hjælpe eller ernære sig selv. Mogens Pax skal erklære sig om
Grunden til, at Lauridts Jensen er bleven udskreven, da Kongen
vel kan tænke, at der af Byen kunde være udskrevet unge og
ledige Karle, der ikke have haft Hustru, og indsende Erklærin-
gen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Lauridts Jen-
sen tilbørligt Svar. Sj. T. 21, 503 b.

— Miss. til Olluf Rosensparre. For kort Tid siden har
Kongen skrevet til Hr. Giert Rantzau til Bredenberig, Stat-
holder i Fyrstendømmerne og Embedsmand paa Haderslevhus, at
han hos sig skulde beholde 500 Rdlr. in specie af de Penge,
hvorfor den paa Draxholm fængslede Friherres¹ Datters² Mand
har solgt noget af Friherrens Gods til Hr. Giert Rantzau, saa-
ledes at Renten af Pengene skulde bruges til Klæder og an-
det nødvendigt til Friherren og Hovedsummen blive staaende
til Bedste for hans Arvinger til sin Tid. Hr. Giert Rantzau
vil dog nu ikke længere beholde Pengene hos sig og har
anmodet Kongen om at forordne en til at modtage Hovedstolen.

¹ Sigfried Reinschatt.
Lykke til Rugaard.

² Regina Reinschatt g. m. Jørgen Eriksen

Det befales i den Anledning Olluf Rosensparre at modtage de 500 Dlr., naar Giert Rantzau leverer ham dem, sætte dem paa Rente hos sikre Folk og anvende Renten deraf til Friherrens Tarv og Nødtøft. Hovedsummen skal dog blive staaende hel og urørt, til Bedste for hans Arvinger, naar han en Gang dør. Han skal meddele Friherrens Datters Mand denne Befaling og hvis det forlanges af ham, give ham Bevis for, at saadant skal blive efterkommet af ham. Sj. T. 21, 504. K.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Jørgen Lykke. Kongen sender ham Kopi af et Missive til Oluf Rosensparre til Skarholt, Embedsmand paa Draxholm, hvoraf han kan se, hvorledes Kongen vil have det ordnet med de 500 Dlr., der, saalænge hans Hustrus Fader, Friherren, der nu sidder anholdt paa Draxholm, lever, skulle blive staaende paa Rente til dennes Frømtarv, saaledes at Friherren nyder Renten, medens Hovedsummen skal forblive urørt og efter hans Død tilfalde hans Arvinger. Han skal derfor igen tilstille Hr. Giert Rantzau det Brev, som han har faaet af denne paa Pengene, da Giert Rantzau nu skal overlevere Pengene til Oluf Rosensparre. J T. 7, 23.

—¹ Miss. til Landsdommerne om, at ingen maa dømmes fredløs for ringe Aarsag, naar han straks vil rette for sig, og at særlig ikke vornede Bøndersønner, som opholde sig paa fremmed Stavn, maa dømmes fredløse. K. Sj. T. 21, 504. (Tr.: CCD. III. 610 f. Hist. Tidsskr. 5. R. VI. 426 f.).

— Miss. til Adolf Frederik Grabow. Kongen har befalet, at Soldaterne under det skaanske Regiment skulle reparere og igen opsætte nogle Stykker af Volden paa Befæstningen omkring Christianstad, der ere faldne ned. Arbejdet vil kunne udføres i en 6 Ugers Tid, og der vil ikke kunne arbejde mere end 200 Mand derpaa paa én Gang. Da der behøves forskellige Redskaber hertil, skal han ved første Lejlighed sende saa mange Hjulbøre, Skuffer, Planker, hvis de da ikke kunne faas deroppe, Jærnstænger, Hakker og Spader derop, som han paa det knappest kan cragte nødvendigt til Arbejdets Udførelse. Der sendes ham et Missive til Lensmanden i Christian-

¹ I Sj. T. er Brevet udateret.

stad om at modtage og forvare disse Redskaber. Sj. T. 21, 505. K.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Otte Marsvin om at skaffe en Muremester, der igen kan opmure og opsætte, saa vidt det vedkommer en Muremester, hvad der maatte være nødvendigt paa de nedfaldne Stykker af Volden og Befæstningen omkring Christianstad, som Soldaterne under det skaanske Regiment skulle reparere. Ligeledes skal han skaffe en Sodenstikker og en Sodensætter til at udføre det Arbejde, der maatte være nødvendigt, saafremt Soldaterne ikke selv kunne udføre det. Sk. T. 4, 318 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Kongen har givet Ordre til, at der fra Tøjhuset i København skal sendes Hjulbøre, Skuffer, Planker, saafremt disse ikke bedre kunne faas oppe hos ham, Jærnstænger, Hakker og Spader op til det Reparationsarbejde, som skal udføres paa den nedfaldne Del af Befæstningen omkring Christianstad. Naar disse Ting komme, skal han tage imod dem, levere dem til de Soldater, der skulle arbejde paa Befæstningen, kræve dem tilbage, naar de have brugt dem, og opbevare dem vel, indtil der igen bliver Brug for dem. Sk. T. 4, 319.

— Aab. Brev om, at Hr. Knud¹, Sognepræst til Ore Sogn i Ore Birk i Fyen, for nogen Tid siden har beklaget sig over sit Kalds Ringhed og over, at han ikke kan underholde sig deraf, dels fordi han ikke har nogen Præstegaard saaledes som andre Sognepræster, dels fordi Kronens Part af Tjenden af Ore Sogn, som hans Formænd og han selv i langsomme Tid have nydt, ved Lov og Dom for nogen Tid siden er fravunden ham at skulle følge Kronen. Kongen gav i den Anledning Marquar Bilde til Hvidkiøld, Befalingsmand paa Rugaard, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, Ordre til at undersøge og erklære sig, om der ikke ved Ore Sogn skulde ligge et enligt Sogn, hvor Sognepræsten var en bedaget Mand, hvilket Sogn saa ved Præstens Død kunde annekteres til Ore Sogn, saa begge Sognene herefter kunde betjenes af Hr. Knud og hans Efterfølgere. Disse have ogsaa efterkommet Kongens

¹ Knud Eriksen.

Befaling og erklæret, at Brenderup Sogn i Vends Herred, der ikke ligger langt fra Ore Sogn, og hvis Sognepræst er en meget bedaget Mand, bekvemt vil kunne annekeres til Ore Sogn. Kongen forordner nu herved, at saasnart den gamle Præst i Brenderup Sogn dør, skal Brenderup Sogn herefter altid være Anneks til Ore Sogn og betjenes af Sognepræsten i dette Sogn, og at det skal staa Sognepræsten frit for at residere i Brenderup Sogn, hvis hans Lejlighed bedre kan falde der, da han ingen Residens har i Ore Sogn. F. R. 3, 282. K.¹

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas. Naar Jørgen Brahe til Hvedholm, Embedsmand paa Hagenskouf Slot, gør Anfordring hos ham om en eller to Læster Kalk til Reparation paa Hagenskouf Slot, skal han lade Jørgen Brahes Fuldmægtig faa Kalken. J. T. 7, 21.

— Miss. til Jørgen Brahe. Han har indberettet, at Bygningen paa Hagenskouf Slot er meget bygfældig og at en Reparation er højst fornøden. Kongen bifalder, at han paa Kongens Bekostning lader de Huse reparere, som absolut behøves til hans og de følgende Lensmænds Fornødenhed og ingenlunde kunne undværes, men ogsaa kun disse og med den mindst mulige Bekostning, baade hvad angaar de Materialier, der skulle købes, og Muremestre, Tømmermænd og andre, der skulle holdes til Arbejdet. Da Kongen erindrer, at en af de Hardenberger² i lang Tid har haft Hagenskouf Slot uden at svare noget deraf til Kronen, og Bygningen paa Slottet i hans Tid er forfalden meget, idet han aldeles intet eller kun saare lidt har bygget derpaa eller holdt det vedlige, saaledes som han efter sit Forleningsbrev burde have gjort, skal Jørgen Brahe fittigt lade den Sag undersøge, lade Besigtelsen opsøge, hvoraf man kan se, hvorledes Bygningen paa Hagenskouf Slot var holdt vedlige, da nævnte Hardenberg døde og hans Arvinger leverede Slottet fra sig, og snarest muligt erklære sig til Kongen derom. F. T. 3, 554.

— Miss. til Holger Rosenkrantz om at lade Dr. Hans Mikkelsens Residens istandsætte, saavidt det gøres nød-

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. VI. 765 f. ² Erik Hardenberg.

vendigt, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Udt. i F. T. 3, 554.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Envold Kruse og Dr. Hans Mikkelsen. Borgemestre og Raad i Rudkøbing paa Langeland have berettet, at Byens Kirke er meget forfalden og Borgerskabet ikke saa formuende, at det ved egen Hjælp kan istandsætte og opbygge den, hvorfor de have anmodet Kongen om at bevilge, at de andre Kirker paa Langeland, som skulle have temmelig Formue, maa komme dem til Hjælp med noget af deres Forraad, enhver efter sin Formue, til Kirkens Reparation. De skulle ved første Lejlighed erklære sig til Kongen, om Kirkerne paa Langeland have en saadan Formue, at de af deres Forraad, som de ikke behøve til deres egen Reparation, kunne bidrage en 2—300 Rdlr. til Rudkøbing Kirkes Reparation, hvilke Kirker der kunne udrede Hjælpen og hvor meget enhver Kirke kan udrede, og indsende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. F. T. 3, 555.

— Miss. til Jørgen Brahe. Da de Gaarde, Boder og Huse i Assens, som ere tilvurderede Kongen, med Tiden helt forfalde og koste meget at holde vedlige, skal han gøre sig Flid for at sælge disse Gaarde, Boder og Huse til den Pris, som de ere tilvurderede Kongen for, eller noget mindre, saa Kongen ikke lider stor Skade derved. Hvis han ikke kan afhænde dem saaledes, maa han lade dem istandsætte, saaledes som det efterhaanden gøres nødvendigt og kan ske med den mindst mulige Bekostning, og holde dem saaledes vedlige, at Kongen kan faa en rimelig Husleje deraf. Ligeledes skal han gøre sig den yderste Flid for at afhænde de Jorder og Ejendomme udenfor Assens, som ligeledes ere tilvurderede Kongen, og som han tidligere har faaet Ordre til at lade drive af Kronens Tjenere og gøre nyttige for Kronen ved Avl, til den Værdi, som de ere tilvurderede Kronen for. Hvis han ikke kan gøre det, maa han bortfæste og udleje disse Jorder til Borgerne i Byen eller Bønderne deromkring, hvem de nu ligge belejligst for, og hvem der vil give mest for dem, saa Kongen kan faa det mest mulige i Leje af dem. Da han paa Assens Indbyggers Vegne har andraget for Kongen, at det falder dem meget besværligt alene at udstaa de Ægter og Førsler, der paakomme

dem, naar Kongen selv er ovre i Fyrstendømmet, og at de have begæret at maatte faa nogen Assistance af Kronens Bønder, som kunde beordres til at undsætte dem enten med Holdsvogne eller paa anden Maade, skal han, naarsomhelst Kongen med sin Hoflejr er i Fyrstendømmet, men ellers ikke, give Kronens Bønder i en By eller to nærmest ved Assens Ordre til at hjælpe Assens Borgere med Ægter og Førsler, naar de blive tilsagte dertil og Fornødenheden kræver det. Den eller de to Byer, der blive forordnede dertil, skal han saa, medens Kongens Hofholdning bliver i Fyrstendømmet, forskaane for andre Ægter og Kørsler. F. T. 3, 556.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Eske Brock til Estrup og Hr. Jørgen Skeel til Soustrup, Embedsmænd paa Dronningborg og Kalø Slotte. Da Hr. Giert Rantzau til Bredenberg, Statholder i Fyrstendømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, har begæret at maatte faa noget Kronens selvegent Gods i Gissing Sogn og By i Hald Herred i Kalø Len til Mageskifte for 2 Gaarde i Biøstrup i Breining Sogn i Kalø Len og 1 Gaard i Stieno¹ i Skiøstrup Sogn i Aarhus Len, i hvilken Gaard Kronen har Halvparten og Hr. Giert Rantzau den anden Halvpart, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Jørgen Skeel skal paase, at Kronen faar tilbørlig Fyldest for dens Selvejrbolig, og de maa, hvis det Gods, som Hr. Giert Rantzau udlægger til Kronen, er ligesaa godt som Kronens Gods og beløber sig højere end dette, udlægge ham Fyldest derfor af Kronens Gods ved hans Hovedgaard Gissingholm. J. T. 7, 19 b.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup og Knud Gyldenstjerne til Tiem, Embedsmænd paa Lundenis og Hald Slotte. Da Hr. Giert Rantzau til Bredenberg, Statholder i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten og Embedsmand paa Haderslevhus, har begæret noget Kronens Gods i Lundenis Len, nemlig 1 Gaard i Hedagger² med et Stykke Eng derved, som Peder Gyldenstjerne har vundet fra Friherren, og 4 halve Boliger i Honning³

¹ Stenaagaard (nu Hjortshøj S.), Ø. Lisbjærg H. Hammerum H.

² Hedeager, Herning, samme H.

³ Hedeager,

By og Sogn, 1 Gaard i Lund i Giellerup Sogn og 1 Gadehus i Suns By og Sogn i Hammerum Herred og Nørgaard i Hommelum Sogn i Skodborg Herred, til Mageskifte for noget af hans Gods i Lundenis Len, nemlig 1 Gaard i Skiern By og Sogn, 1 Gaard i Handbiørg¹, 1 Gaard i Bølling By og Sogn, 1 Gaard i FASTERKIER, 1 Gaard i Lille Alder i Vorgod Sogn, 1 Gaard i Nauer By og Sogn i Hierrum Herred, 1 Gaard i Vemb By og Sogn, 2 Gadehuse i Schlockeby² i Giøring Sogn og 2 Bønder i Ofverholt i Ikast Sogn, skulle de ved første Lejlighed besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 20 b.

21. Marts (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albret Skeel til Fusingøe og Otte Brahe til Krogholm, Embedsmænd paa Riberhus og Koldinghus. Da Hr. Giert Rantzau har begæret at maatte faa 1 Otting Jord i Høxbroe i Hvidding Sogn i Haderslevhus Len, der hører til Hospitalet i Ribe og bruges af Jørgen Hansen, til Mageskifte mod at udlægge Hospitalet ligesaa godt Gods i Nør Farup i Riberhus Len, [skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet]. J. T. 7, 22.

— Miss. til M. Christen Reff. Det er blevet berettet Kongen, at han skylder Skolen i Hillerød 100 Rdlr., som han i langsommelig Tid har haft staaende paa Rente hos sig. Skønt de for nogen Tid siden ere blevne opskrevne ham til Betaling, har han dog ikke efterkommet Opskrivningen, og han resterer ovenikøbet med nogle Aars Rente. Det befales ham nu straks her paa Stedet at betale Skolen den Sum, han skylder den, med resterende Rente, da Skolens Nødtørft kræver det og det i sig selv kun er billigt. J. T. 7, 22 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel. Da det er berettet Kongen, at Superintendentens Residens i Ribe er bygfældig og i Tide maa istandsættes, skal han, saafremt Kongen og ikke Kapitlet eller Domkirken er forpligtet til at lade den istandsætte, lade det reparere, som findes at være bygfældigt i Gaarden, men dog ikke mere, end der gøres nødven-

¹ Hannerup, Bølling H. ² Slykaa, Hjerm H.

digt. Han skal paase, at det sker med den mindst mulige Bekostning, og føre denne til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 21 b.

21. Marts (Kbhvn). Miss. til Tønne Friis. Da Fru Anne Maltisdatter til Odden, Oufve Lunges Enke, har begæret 3 Kronens Gaarde i Bodum By i Refs Hærrød, der ligge til Ørum Slot, til Mageskifte, skal han erklære sig, om dette Gods kan undværes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 21 b.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Axelsen. Da Fru Anne Maltisdatter til Odden, Ofve Lunges Enke, har begæret 6 Gaarde i Frøsløf paa Mors, der høre under Hald Slot, 5 Gaarde i Frøsløf, hvoraf Herligheden hører under Hald Slot, og 2 Gaarde paa Bodem¹ i Thye, der ogsaa høre under Hald Slot, til Mageskifte, skal han snarest erklære sig, om disse Gaarde for Belejligheids Skyld kunne undværes fra Hald Slot, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 19.

— Miss. til Otte Skeel. Da det er berettet Kongen, at der i Aalborghus Len findes en Præst, som vil sigte Jomfru Christentse Axelsdatter, skal han hemmeligen forarbejde det saa vidt, at Præsten fremfarer i sit Forsæt, saafremt han da synes at kunne have nogen billig Aarsag dertil. J. T. 7, 19 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og Otte Skeel. Da det er berettet Kongen, at Jomfru Christentse Axelsdatter, der bor i Aalborg, nogle Gange skal være bleven udlagt for Trolddom, skulle de straks lade hende anholde, saafremt hun ikke kan stille Borgen for at ville blive til Stede til Sagens Uddrag, og siden med al Flid forfare om Vidnesbyrd. Otte Skeel skal holde hende i Forvaring og maa aldrig lade hende være alene, men skal altid lade en være hos hende. Han skal ogsaa lade nogle Troldkvinder i Aalborg, der ligeledes ere udlagte, anholde og procedere mod dem, saa vidt han kan gøre det med Retten. Da det er forebragt Kongen, at nogle med Magt have forhindret en Troldkvindes Forhør paa Raadhuset i Aalborg, skulle de lade disse tiltale og straffe, da Kongen ikke vil lade en saadan Rettens Forkrænkelse passere. J. T. 7, 22.

— Miss. til Christoffer Basse, Befalingsmand paa Kronborg,

¹ Boddum, Refs H.

om den Tynge, som i Henhold til Forordning af 7. April 1619 skal hvile paa Borgemestre, Raadmænd, Toldere og Toldskrivere i Helsingør. Sj. T. 21, 505. K. (Tr.: CCD. III. 611. Aarsberetn. fra Geheimearch. III. Till. S. 94).

22. Marts (Kbhvn.). Forleningsbrev for Willichius Westhovius paa det Vikarie i Roskilde Domkirke, som nu er ledigt efter afdøde M. Hans Aalborg. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sj. R. 17, 30.

— Miss. til Dr. Thomas Fincke om, at han skal modtage den Genant, som er bevilget af Københavns Slot til 12 Skolebørn, og deraf bespise disse ved en særlig Disk for dem selv, saa vidt den kan strække til. Sj. T. 21, 505 b. K.

— Miss. til Fru Hylleborg Krafse, Mogens Gjões Enke, og Mogens Gjões andre Arvinger om, at de inden førstkommende St. Hans Dag i en samlet Sum skulle betale Herloufsholm Skole hvad de paa Mogens Gjões Vegne ere blevne den skyldige for de Mangler, der ere blevne gjorde dem, saafremt Kongen ikke skal gribe til andre Midler. K. Sj. T. 21, 505 b.

— Miss. til Mogens Pax. Da det er at formode, at Salpetersyderen i Roskilde Len ikke omgaas saa oprigtigt med alt, som det sig bør, skal Mogens Pax lade Jorden ommaale efter ham, saa man deraf kan erfare, om han gør sig skyldig i Urigtighed. Hvis han gør det, skal Mogens Pax lade ham tiltale og straffe. K. Udt. i Sj. T. 21, 506.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Helsingør om ved første Løjlighed at sende 2 Bødkere, der kunne være dygtige til Kongens Arbejde her, til Steen Villumsen, Tilsynsmand paa Bremerholm. K. Udt. i Sj. T. 21, 506.

— Ligelydende Miss. til Borgemestre og Raad i Køge og Malmø, hver om 1 Bødker. Udt. i Sj. T. 21, 506. K. (i Udt.).

— Miss. til Christoffer Basse. Det er blevet berettet Kongen, at naar Slotsfolket eller andre af Kongens Tjenere forse sig med Lejermaal eller paa anden Maade, ville de unddrage sig Kirkens Disciplin. Da Ordinansen bør holdes ligesaa vel som Landsloven, skal han give dem, der saaledes forse sig, Tilhold om at forholde sig efter Ordinansen og som det er sædvanligt. Da der skal købes en Præstegaard til Sognepræsten i Slangerup og da Kirken i Slangerup ikke

skal være ved den Formue, at den nu straks kan formaa at udgive Penge dertil, bifalder Kongen, at de andre Kirker i Lenet yde Forstrækning dertil, dog skal Forstrækningen siden efterhaanden betales dem tilbage af Slingerup Kirkes Indkomst. Sj. T. 21, 506. K.

22. Marts (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ over alt Danmark, hvor der er Forstrand, om Tilsyn med, at Forbrydere, som have fortjent Livsstraf, ikke rømme bort. Sj. T. 21, 506 b. K. (Tr.: CCD. III. 612).

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Jomfru Margrette Norby af Øvrigheds Magt bevilger, at hun med sin Lavværges Raad og Vidende maa sælge sit Gods til den højstbydende. F. R. 3, 282 b. K.

— Aab. Brev om, at Hans Abel Jacobsen, Sognepræst i Mariager, indtil videre aarlig maa oppebære 20 Tdr. Rug og 20 Tdr. Byg til sin Underholdning af Lensmanden paa Mariager Kloster, da han har et saa ringe Kald, at han ikke kan underholde sig deraf. K.² Udt. i J. R. 7, 299 b.

— Miss. til Claus Daa. Da Mogens Kaas til Liøngholm har klaget over, at noget Fiskeri i Claus Daas Len [Vestervig], hvortil han dog efter Domme skal være berettiget, forholdes ham, skal Claus Daa undersøge den Sag, og hvis Mogens Kaas findes at have fuld Rettighed til Fiskeriet, uhindret lade ham faa det. J. T. 7, 23.

— Miss. til Manderup Parsberg. Saafremt der efter rigtigt Regnskab for det, som han paa Axel Galts Vegne har oppebaaret af Aastrup Len, bliver noget tilovers, skal han tilstille Mogens Grefve, Borger i Ribe, det, men mod rigtig Reversal, saafremt nogen anden skulde have noget at kræve derpaa. J. T. 7, 23 b.

—³ Miss. til Lensmændene og Kapitlerne over alt Danmark. Da der daglig rettes Anmodninger til Kongen om, at bygfældige Kirker maa hjælpes af andre Kirkers Forraad, og Kongen deraf maa faa den Tanke, at der ikke haves saa flittigt Opsyn med

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Tr.: Hofman, Foundationer IX. Append. til Aarhus Stift S. 19. ³ I Sj. T. er Brevet udateret. Brevene til Aarhus og Viborg Kapitler er dateret 22. Marts.

Kirkens Indkomst, som der bør have, befales det dem at indsende de sidste 6 Aars Kirkeregnskaber og Kirkestole af de Kirker, som de bør have Tilsyn med, til Renteriet til førstkommende 1. Maj og deri lade indføre Kirkens Indkomst, hvor højt den er afhændet og hvortil den er anvendt, for at Kongen, for i Fremtiden at forekomme allehaande Uorden, kan træffe nærmere Anordning med Kirkerne. Saafremt der i Lenene findes Regnskabsprovster eller andre gejstlige, der bør have Inspektion med Kirkerne, men ikke ere Medlemmer af Kapitlet, skulle Lensmændene tilkendegive dem Kongens Vilje, saa de kunne vide at rette sig derefter. Sj. T. 21, 512 b. K. Orig. (til Kapitlerne i Aarhus og Viborg) i Landsark. i Viborg.

22. Marts (Kbhvn.). Forordning, hvorved det forbydes Skippere, Styrmand, Baadsmænd og gemene Skibsfolk, som besejle Island og Færøerne, at have Gods til Føring, til Skade for det islandske Kompagni. N. R. 4, 108. (Tr.: Pontoppidan, Orig. Hafniens. S. 357 ff. Stephensen og Sigurðsson, Lovsamling for Island I. 199 ff.).

— Forordning om, hvorledes herefter skal forholdes med Manddrab, som sker i ufrigt Folks Nærværelse og Paa-syn. Sj. T. 21, 507 b. (Tr.: CCD. III. 613 f. Paus, Forordninger for Norge S. 593 f.).

— Miss. til Lensmændene om at lade de trykte Forordninger om Præstekald og Manddrab forkynde allevegne i deres Len, hvor det gøres nødvendigt, og siden paase, at de blive tilbørligt overholdte. Sj. T. 21, 508 b. K.

— Miss. til Landsdommerne om at lade Forordningerne om Præstekald og Manddrab læse paa Landstinget og siden opbevare dem ved Landstinget. Sj. T. 21, 508 b. K.

— (**Frederiksborg**). Mageskifte mellem Fru Sophie Belov, Christen Thott til Boltinggaards Enke, og Kronen. F. R. 3, 284. K. (Se Kr. Sk. under 29. Marts 1620).

23. Marts (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at lade Hertug Uldrik af Stettin-Pommerns Fuldmægtig passere toldfrit gennem Sundet i Aar med 12 Fuder Vin, som er købt til Hertugens eget Behov. Sj. T. 21, 509. K.

— Ligelydende Miss. til de samme om at lade Hertuginde Erdtmudt af Stettin-Pommerns Fuldmægtig passere toldfrit med 12 Fuder Vin, Hertug Frandts af Stettin-Pommerns Fuld-

mægtig med 12 Fuder Vin og Hertug Frederik af Lifland, Kurland og Semigaliens Fuldmægtig med 12 Fuder Vin. Udt. i Sj. T. 21, 509. K. (i Udt.).

23. Marts (Frederiksborg). Miss. til Ebbe Munk og Dr. Hans Reisener. Kongen vil have, at denne Person, Jacob Christoffersen Meisner, skal være Sognepræst i de Sogne [Hyllested og Venslev] i Antvorskov Len, hvor Hovedsognet og Annekset, i hvilket Trolldholm Hovedgaard ligger, ikke kunne enes om at kalde en Sognepræst, da Sognene ikke længere kunne være uden en saadan. De skulle forordne ham dertil, men paase, at i alle andre Maader alt gaar efter Ordinansen. Sj. T. 21, 509. K.¹

— Miss. til Knud Urne. Saafremt Kromanden i Vindbyholt Kro ikke vil holde Kroen vedlige, som det sig bør, skal han bortleje Kroen til en Bonde, der kan og vil holde den ved Magt. Han skal ved første mulige Lejlighed lade Kroen flytte op til Vejen. K. Udt. i Sj. T. 21, 509 b.

— Miss. til Frederik Reedtz. Han skal med det første meddele Peder Basse til Siørup, Befalingsmand paa Møen, og Axel Urne til Aasmark, Landsdommer i Sjælland og Befalingsmand i Ringsted Kloster, hvad Gods han vil udlægge til Kronen for de 100 Svins Olden, som Sandling Skov nu er takseret ringere, end den tidligere er takseret til. Sj. T. 21, 509. K.

Miss. til Peder Basse og Axel Urne. Da Kongen har bevilget, at Frederik Reedtz til Tyggestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, maa faa Kronens Gaard Sandlinggaard i Stenlille Sogn i Merløse Herred til Mageskifte paa den Betingelse, at han skal gøre Kronen Udlæg for de 100 Svins Olden, som Skovene til Sandlinggaard nu ere satte ringere, end de tidligere ere takserede til, hvilket Kongen har underrettet Frederik Reedtz om med Paalæg om at lade dem vide, hvad Udlæg han vil gøre derfor, skulle de, saasart de faa Besked fra ham, begive sig til det Gods, han vil udlægge for de 100 Svins Olden, besigte, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 509 b. K.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 660 f.

23. Marts (Frederiksborg). Miss. til Falk Lykke og M. Mads Jensen om at forordne Hr. Jacop Christensen til Sognepræst i Christianopol. Udt. i Sk. T. 4, 319 b.

— (Kbhvn.). Forordning om Præsters Kaldelse. Sj. T. 21, 507. (Tr.: CCD. III. 615. Dsk. KL. III. 72 f. Kirkehist. Saml. 3. R. II. 182 f. Ketilson, Forordninger til Island II. 316 f. Paus, Forordninger for Norge S. 595 f. (med Aarstal 1617)).

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Allexander Rabe von Papenheim til Liebenau paa Holbæk og Ilsøe Len. Han skal svare 245 gode enkende Dalere i aarlig Afgift af Lenets visse Indkomst og maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Lade-gaarden. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18]. Sj. R. 17, 31. K.

— Miss. til Peder Basse og Axel Urne om at levere Alexander Rabbe von Papenheim Holbæk Slot. Udt. i Sj. R. 17, 35.

— Miss. til Lensmændene i Fyen om at føre Tilsyn med Landstingsriderne. F. T. 3, 559. (Tr.: CCD. III. 614 f.).

— Miss. til Hans Kaas om at levere Torben Gabrielsen Landekisten med de Breve og Mandater, som findes deri og bør blive ved Landstinget, med en rigtig Registrering derover. Udt. i F. T. 3, 559.

— Miss. til Henning Valkendorf og Marqvar Bilde om at være til Stede, naar Hans Kaas leverer Torben Gabrielsen Landekisten i Fyen. Udt. i F. T. 3, 559.

— Miss. til Otte Brahe. Da Hans Ifversen, Borger i Kolding, der er kommen i Trætte med Borgemestre og Raad i Kolding, har klaget over, at han stødes fra Hovedsagen og forfølges for Bisager, skal Otte Brahe, da det i sig selv kun er billigt, at der først dømmes i Hovedsagen, sørge for, at det sker, men han skal samtidig, da det nok kan formodes, at Hans Ifversen, for at kunne undfly Retten og den billige Tiltale, som Borgemestre og Raad maatte have til ham, vil forlænge Processen, give Borgemestre og Raad Tilhold om at fordre paa Hovedsagen, for at han siden kan blive tiltalt for

de andre Sager og komme til at staa til Rette, hvor hans Ulæmpe findes. J. T. 7, 23 b.

23. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Jørgen Skeel om snarest muligt at sende den Rug, som findes paa Kalø Slot, til København. Udt. i J. T. 7, 24.

— Miss. til Otte Skeel til Hammermoes, Embedsmand i Duholms Kloster, og Mogens Kaas til N om at være til Stede, naar Fru Sophie Brahe til Oden, Hr. Jørgen Lunges Enke, leverer Vestervig Kloster fra sig til Claus Daa, overlevere denne Inventarium, Breve, Registre, Jordebøger og alt andet, som bør overleveres, besigte Bygningerne paa Klosteret og Ladegaarden og give Claus Daa deres Forretning klarlig beskrevet. J. R. 7, 299 b. K.

24. Marts (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Claus Daa til Rafvenstrup paa Vestervig Klosters Len. Han maa til Underhold for sig selv, sine egne Folk og Klosterets og Ladegaardens daglige Folk oppebære følgende aarlige Genant: 300 Dlr., 350 Tdr. Byg og Malt, 140^{1/2} Td. Mel, 11 Tdr. Smør, 8 Skippd. Flæsk, 57 Skovsvin, 188 Faar og Lam, 223 Gæs, 384 Høns, 6000 Hvillinger, 5 Tdr. Aal og 312 Tdr. Havre eller ¹/₂ Dlr. for hver Td. Havre, saafremt Jordebogen ikke kan yde saa megen Havre. Han maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde af Ladegaarden, og Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal gøre Regnskab for de Tiender og den gejstlige Rente, der falder i Lenet, hvilket altsammen skal tilfalde Kongen. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Artikl. 1—4, 8—12, 18, 20]. J. R. 7, 300.

— Bestalling for Godtfridt Mikkelsen som Tøjhus-skriver i Tøjhuset ved Københavns Slot med en aarlig Løn af 60 Rdlr. Courant, 10 Rdlr. til Husleje, en sædvanlig Hofklædning og for 50 Rdlr. Fetalje af Provianthuset til Underholdning, alt at regne fra den 4. Febr. 1618. [Iøvrigt ligelydende med Bestallingen af 29. Marts 1618 for samme]. Sj. R. 17, 33 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen — i Anledning af, at Cornelius Hamsfort, Apotheker i Odense, paa Grund af Alderdom og Svaghed ikke kan forestaa sit Apothek tilbørligt, og at denne Brevviser Christianus Navclerus har tilbudt at ville holde

Apotheket vedlige sammen med Cornelius Hamsfort, saafremt det kan ske med Kongens Tilladelse og haa efter Cornelius Hamsforts Død maa faa Privilegium paa at holde Apotheket — til Gavn for Undersaatterne i Odense og deromkring bevilger, at Christianus Navclerus sammen med Cornelius Hamsfort maa holde Apotheket vedlige og siden efter Cornelius Hamsforts Død holde Apothek i Odense, dog skal han saa være forpligtet til altid at holde gode, friske og ustraffelige Varer i Forraad og saadanne Materialia, Urter, Speceri og andet, som bør findes paa et velordnet Apothek, og sælge dem for en rimelig Pris efter den Takst, som nu nylig er gjort her i Kongens Lande, saa ingen med Billighed kan beklage sig derover. Da der til at drive et saadant Apothek, særlig i Begyndelsen, behøves et temmeligt Forlag, har Kongen bevilget, at Christianus Navclerus indtil videre maa være forskaanet for al aarlig Byskat, og at ingen anden af Borgerne i Odense eller af Indbyggerne i andre Købstæder i Fyen nu eller siden, uden Kongens særlige Tilladelse, maa holde noget Apothek eller sælge saadanne Varer, som bør findes paa et velordnet Apothek, til Skade og Afbræk for ham, hvis vedkommende ikke vil have forbrudt de Varer, han har med at fare; dog skal det ikke hermed være forbudt dem, der sælge gemene Urter og Speceri, at drive deres Næring derved. F. R. 3, 283. K.

24. Marts (Kbhvn.). Miss. til Henning Valkendorf. Torben Gabrielsen til Kringerup, Landsdommer i Fyen, har berettet, at der er Trætte mellem ham og Niels Denissen i Estrebøl angaaende noget Stedsmaal, og at der er Trætte mellem ham og nogle Vidnesbyrd og Synsmænd i Bog Herred, der have vidnet og synet mellem hans Gaard Kringerup¹ og Tommerup Skel. Ligeledes er en Bonde, Laurits Lauritsen i Kierte i Bog Herred, bleven forfulgt og svoren Vold over, saa der nu staar tilbage at kende paa Landstinget over hans Fred og de over ham erhvervede Domme. Saafremt Torben Gabrielsen findes at være interesseret i den sidste Sag ligesom i de to førstnævnte, saa han ikke bør eller kan være Dommer i disse Sager, skal Henning Valkendorf stævne de stridende Parter i

¹ Krengerup (nu Frederikslund), Baag H.

Rette for sig og skille dem endeligt ad enten ved Underhandling eller efter Loven ved retmæssig Dom. F. T. 3, 560.

24. Marts (Frederiksborg). Miss. til Tolderne i Helsingør. Af Hensyn til Generalstaterne i de unerede Provinser har Kongen bevilget, at deres nærværende Kommissarius paa de interesseredes Vegne igen maa faa Halvparten af den Rinskvind og Franskvind, som i Oktober forrige Aar blev konfiskeret paa et hollandsk Skib, hvorpaa Adrian Mudtz von Skeiden var Skipper. De skulle lade ham faa Vinen, naar han forlanger det. Sj. T. 21, 510.

25. Marts (—). Bestalling for Peder Andersen, Landsdommer i Blekinge, tillige at skulle være Tolder i Ronneby og oppebære hvad Told, Sise og anden Rettighed, som kan tilfalde Kronen dér. Han maa oppebære samme Løn som hans Formand. [Med Art. 4—6]. Sk. R. 4, 171.

26. Marts (—). Miss. til Palli Rosenkrantz om at lade Jørgen Hundrup faa 2 store Stykker Vildt og 5 Raadyr til hans Bryllup. Udt. i Sj. T. 21, 510.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at han af Kongens Vildtbane skal lade M. Mads Jensen faa 3 Raadyr til hans Biskopskost. Udt. i Sk. T. 4, 319 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at gøre sig Flid for at skaffe saa mange Stenørreder som muligt, sætte dem i den Dam, hvori de pleje at sættes, og lade dem gaa der, indtil Kongen kræver dem sendt til Frederiksborg. Sk. T. 4, 319 b.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke. Han har sendt en ung Person herved for at blive ordineret til Guds Ords Tjener i Christianopol og Provst i Herredet, hvilken Person dog paa Grund af sin Alder ikke endnu burde ordineres til noget Kald, saafremt der var andre at faa. Det paalægges ham herefter at have bedre Opsigt med saadanne Forfremmelser og at ordinere denne Person, ved Navn¹, til at være Guds Ords Tjener i Christianopol. Sk. T. 4, 319 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om endnu engang at lade undersøge i afdøde Arild Hvitfeldts Dokumenter („Skaa-

¹ Der er derefter ladet Plads aaben til Navnet. Som det ovenfor anførte Brev af 23. Marts 1620 viser, var Navnet Jakob Kristensen (Ravn).

techer“) og Breve, om der skulde findes noget, som vedkommer den danske og norske Historie, da allehaande Ting, som berettes tidligere at have været til Stede, nu ikke mere findes blandt det overleverede. Han skal tilsende Professorerne det, som endnu er forhaanden, mod en nøjagtig Revers, og disse skulle være forpligtede til igen at levere ham det tilbage, naar det kræves. Sk. T. 4, 321.

27. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Hertvig Brun og hans Medarvinger efter afdøde Fru Anne Friis til Kiersgaard og Fru Karen Friis, Niels Kaas til Damsgaards Enke, skal han være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Niels Brun og Anders Brun, medens Skiftet staar paa, og paase, at der vederfares dem hvad Lov og Ret er. J. T. 7, 24.

— Miss. til Iver Friis og Niels Krag. Da der med det første skal foretages Skifte mellem Arvingerne efter afdøde Fru Anne Friis til Kiersgaard og afdøde Fru Karen Friis, Niels Kaas's Enke, og de alle have betroet dem til at indsige i Skiftet og bilægge de Stridigheder, der maatte opstaa mellem dem, særlig Stridighederne angaaende det Gods, som ikke er skiftet mellem Fru Anne Friis og Fru Karen Friis, enten i Mindelighed eller ved Dom, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet og give deres Afgørelser beskrevne fra sig under deres Signeter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den anden have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet, saa denne Befaling ikke forsømmes. J. T. 7, 24.

28. Marts (—). Miss. til Christoffer Basse. Han skal til Bedste for Kongen lade vurdere og købe de Sengklæder, som afdøde Mouridts Skrædder, forhen Kromand i Runstie Kro, har efterladt sig, og som ere Kongen tjenlige. Pengene, som han giver derfor, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Da Kongens Mølle i Kronborg Len har staaet ufærdig forrige Sommer, fordi der blev bygget paa den, maa Mølleren i den forskaanes for et halvt Aars Landgilde. Han maa ogsaa lade Dronningens Mølle i Kronborg Len istandsætte og slutte Kontrakt med en, der vil paatage sig at istandsætte den, til saa billig en Pris som muligt. Sj. T. 21, 510.

— Miss. til samme. Da der skal være nogen Mangel paa

den lange Hvælving over Porten paa Kronborg Slot, saa Vandet siver gennem Jorden og Muren, naar det regner, skal han lade det Ler, som er lagt paa Hvælvingen, optage og paany lade det saaledes støde eller træde, at Vandets Siven gennem Hvælvingen kan blive forhindret. Han skal lade Casper Graver udføre dette Arbejde og give ham Løn derfor. Udgiften skal han indføre i sit Regnskab. K. Udt. i Sj. T. 21, 510 b.

29. Marts (Kbhvn.). Bestalling for M. Peder Sture som Kongens Hofprædikant, da han nu har lovet i alle Maader at ville skikke sig efter Ordinansen og den Ed, han har svoret Kongen. Han skal være forpligtet til altid personlig at følge Kongen, naar denne rejser og tilsiger ham dertil. Han skal i aarlig Løn have 300 Rdlr. in specie, 16 Dlr. Courant om Maaneden i Kostpenge, 2 sædvanlige Hofklædninger aarlig, 30 Dlr. til Husleje og 20 Dlr. Courant hver Maaned til 2 Vognheste, at regne fra dette Brevs Dato. Sj. R. 17, 34 b.

— Pas for Hieronimus N. og Wienandt, Udsendinge fra den evangeliske Forsamling, som bekender sig til den rette augsburgske Konfession og har sit Tilhold i Grefvenhagen og Delft i Holland, der ere sendte her til Riget for at anmode om nogen Hjælp til Kirkernes Bygning i disse to Byer. Kongen befaler alle at være dem behjælpelig og skaffe dem god Befordring med Heste og 2 Vogne og fri Færger over Færgestederne, saa de iligen og uden Forsømmelse kunne komme afsted. Sj. R. 17, 35.

— Mageskifte mellem Peder Basse til Sørup, Embedsmand paa Stege Slot, og Kronen. Sj. R. 17, 35 b. (Se Kr. Sk.).

— Skøde til Povel Rumler, Maler, og hans Arvinger paa et Stykke Jord med en Dam, som Povel Rumler har ladet grave, lige udenfor Hillerød ved Frederiksborg Slot, næst op til den Ejendom, som Johan Bøgvad, Skriver, nu har i Brug. Ejendommen og Dammen er 180 Roder i Omkreds, hver Rode regnet til 8 sjællandske Alen, efter det Maal, som Hans Beystrup, Foged paa Frederiksborg Slot, og Hans Berchman, Snedker sammesteds, have gjort. Sj. R. 17, 39.

— Aab. Brev, hvorved Povel Rumler, Maler, forpligter sig til at male og anstryge med alle de Farver, som han faar Ordre om, hele det Hus paa Frederiksborg Slot, hvori Kancelliet er, naar Kongen giver ham Ordre dertil, til Gen-

gæld for, at Kongen har tilskødet ham en Jord med en Dam udenfor Hillerød. Sj. R. 17, 39 b.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Han skal altid herefter afkorte Mølleren i Ofre Mølle i Frederiksborg Len 4 Pd. Mel af hans aarlige Skyld, da Møllen er sat saa højt, at Mølleren ellers ikke kan blive ved, og lade Jordebogen forandre i Overensstemmelse hermed. Han skal slutte Kontrakt med en Tømmermand, som kan tilhugge og færdiggøre de Stenkister, der skulle bruges ved Sundbye Færge, hvortil Tømmeret allerede er hugget i Skovene, dog skal det ske med saa ringe Bekostning som muligt. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 510 b. K.

— Miss. til samme. Da Kongen har bevilget, at Anders Vintapper paa Frederiksborg Slot, fra sidste 1. Maj at regne, maa faa 4 Dlr. Courant i Kostpenge om Maaneden, dog saaledes at Maanedspengene afkortes, naar Kongen bliver der lang Tid, skal Christoffer Basse betale ham disse Maanedspenge. Sj. T. 21, 511. K.

— Miss. til Mogens Pax [Roskilde Len], Axel Urne [Ringsted Len], Ebbe Munk [Antvorskov og Korsør Len], Jacob Ulfeldt [Nyborg Len], Marqvord Bilde [Rugaard Len], Corfidts Rud [Hindsgavl Len] og Holgier Rosenkrantz [Odense Len]. Kongen sender dem hermed en Fortegnelse paa alle hans Tjenere og Folk, der have faaet Ordre til straks at begive sig paa Rejsen over til Nørrejylland med Kongen. De skulle nøje passe paa, at ingen andre faa Vogne og fri Færger over Færgestederne end de paa Fortegnelsen opførte eller Folk, som med nogle af Kongens Følge, der ere Lensmændene bekendte og staa til troende, kunne bevise, at de høre til dem, der skulle over med Kongen. Hvis det viser sig, at andre end Kongens egne Folk følge med og ved den Lejlighed ville tilegne sig Vogne og fri Færger over Færgestederne, saaledes som det gemenlig altid sker, at de, der ingen Besked have, optage Vognene for Kongens egne Tjenere og fylde Færgerne, skulle de straks lade disse Folk paagribe og forvare dem indtil videre. (I Brevet til Ebbe Munk tilføjes: Han skal lade have flittigt Tilsyn, særlig paa Færgestederne). Sj. T. 21, 511. K.

— Miss. til Steen Villumsen. Da det er berettet Kongen, at Skibe eller Skuder, der komme hid med Kongens Proviant

eller anden Skibsladning, blive opholdte og ikke lossede, skal han sørge for, at Skibe eller Skuder, som Kongen bør lade losse med sine Folk, straks blive lossede uden videre Forhaling. K. Udt. i Sj. T. 21, 511 b.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse. Da han har ladet berette Kongen, at den Grundvold af den Pynt („Pyncht“) ved Maren Hermand Rossis i Helsingør, som Kongen har ladet sætte, er ødelagt af Vandet, befales det ham at lade sætte et Stenkar for nævnte Pynt, saa den bliver til Gavns akkommoderet og færdiggjort. K. Udt. i Sj. T. 21, 511 b.

— Miss. til Kannikerne i Lund om ved første Lejlighed at indsende en Fortegnelse over al Lunde Skoles og dens Skolebørns Indkomst til Kancelliet med Oplysning om, hvor mange Personer der aarlig underholdes deraf og hvad enhver kan have til sin Underholdning. Sk. T. 4, 321.

— Miss. til Otte Marsvin. Han har tidligere faaet Befaling om, at Laden paa Kullebjerg skal sendes herved og opsættes her. Da han nu har berettet, at den yderste Del af Laden er Grundmur og den inderste Del af Træ, skal han til den inderste Del af Træværket i Stedet for Muren lade tilhugge saa meget Træværk, som maatte gøres nødvendigt til at mure mellem Stænger, gøre sig Flid for, at den med det første kan blive færdig, og iøvrigt rette sig efter Kongens forrige Skrivelse. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvor lang Laden nu er. Sk. T. 4, 321 b.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Han har indberettet, at han under Forbehold af Kongens Sanktion har sluttet Kontrakt om Reparationen af de to Hvælvinger paa Varberg Slot med den tidligere Bygmester paa Befæstningen Mikkel Jungmand, der vil paatage sig at udføre Arbejdet for 300 Dlr. Courant. Kongen bifalder den sluttede Kontrakt og at de nødvendige Materialier skaffes ham paa Stedet og at der skaffes ham Bønder til at bære dem til. For det Tilfælde, at han ikke kan faa den nødvendige Kalk til Købs der oppe, sendes der ham et Missive til Mogens Kaas om, at denne skal lade ham faa saa megen Kalk, han begærer, naar han sender Skib efter den, dog maa Moens Gyldenstjerne ikke forlange mere, end han paa det nøjeste kan hjælpe sig med, da Kongen behøver en stor Mængde

Kalk til sine Bygninger her i Landet. Hvad Bekostning han har, skal han føre til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 321 b.

29. Marts (Kbhvn.). Miss. til Mogens Kaas om at lade Mogens Gyldenstjerne til Fuletofte, Embedsmand paa Varberg Slot, faa saa mange Læster Kalk, som han behøver til Byggeriet paa Varberg Slot, naar han sender Skibe efter den, dog skal den Kalk, som allerede er forskreven til andre Kongens Bygninger, alligevel fremsendes. J. T. 7, 24 b.

— Miss. til Christen Knudsen. Af hosføjede Supplikation fra denne Brevviser Hans Pedersen vil han nærmere kunne se, at denne har klaget over, at Christen Knudsen mod al Ret og Billighed arresterer og tribulerer ham, saa han derved er kommen i stor Skade og Fordærv, og ikke forfølger sin Sag saa lovligt, som det sig bør. Han skal erklære sig fuldkomment om denne Sags Lejlighed og indsende Erklæringen til Kancelliet. F. T. 3, 560.

— Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Søfren Ornings og Jomfru Sophie Ornings Slægt og Venner bevilger, at disse to maa komme i Ægteskab sammen, skønt de ere beslægtede i 3. Led. J. R. 7, 303.

30. Marts (—). Miss. til Universitetet og Kapitlet i Roskilde om at give deres Tjenere i Københavns og Roskildegaaards Len Tilhold om at hjælpe til med at føre Kalk, Sten, Tømmer og andet fra København eller andensteds, hvilket skal bruges til Bygningen af Kapellet i Roskilde. K. Udt. i Sj. T. 21, 511 b.

— Miss. til Rentemestrene. Da Kongen har eftergivet Else, Anders Hansens Enke, de 1300 Rdlr. 1 Ort 1 Pend., som Anders Hansen er bleven skyldig paa sit Regnskab af Brømerholm til 1. Maj 1615, og de 3232¹/₂ Rdlr. 2 Mk. 3 Sk., som han var bleven skyldig paa de gamle Klokker, han havde modtaget, skulle de kvittere hende derfor. Sj. T. 21, 512. Orig.

— Miss. til Sigvort Grubbe om, at han for saa billigt et Køb som muligt skal købe 300 Høns og snarest sende dem til Ipstrups Ladegaard ved København. Udgiften skal han indføre i Regnskabet. Sk. T. 4, 322.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel. Da Rasmus Andersen Stubbe, der er fremsendt fra hans Len [Kalø], er vanfør

og udygtig til Arbejde, skal han erklære sig, om Rasmus Andersens er udskreven eller er lejet og fremsendt af en anden. J. T. 7, 24 b.

31. Marts (Kbhvn.). Forpagtningsbrev for Hans Vogensen paa Accisen af Rostockerøl og andet fremmed Øl, som indkommer for Korsør, for en aarlig Afgift af 800 Rdlr. in specie, de 600 Rdlr. i Rigsdalere in specie og de 200 Rdlr. i enkende Dalere, den ene Halvpart at betale til Mikkelsdag, den anden til 1. Marts. Udt. i Sj. R. 17, 40.

— Miss. til Hans Mickelborg og Davidt Luct. Christoffer Basse til Urup, Embedsmand paa Kronborg Slot, har berettet, at der findes stor Urigtighed i Inventariet paa Kronborg, idet der findes meget deri, som er aldeles ubrugeligt. Det befales dem i den Anledning at gennemse Inventariet og afskaffe det, som findes at være fordærvet og ganske ubrugeligt, saa det bliver aldeles kastet bort. De skulle give deres Forretning klarlig beskrevet under deres Signeter, da Christoffer Basse derefter skal lade Inventariet forandre i Regnskabet. Sj. T. 21, 512. K.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Thommis Sammuelsen, Søn af M. Sammuels Thommessen, forhen Sognepræst til Gladsaxe Sogn, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 512 b.

— Pas for Niels Møenbo, Skipper paa den gamle Haderslev Skude, der efterhaanden i Sommer paa forskellige Steder her i Riget skal hente noget Tømmer, som Kongen har liggende, og føre det hid. Lensmanden paa de Steder, hvorhen Niels Møenbo bliver sendt med Admiralen paa Bremerholms Bevis, skal skaffe ham Ladning af Tømmeret og med ham tilsende Admiralen paa Bremerholm en Fortegnelse over det Tømmer, som Niels Møenbo faar ind, med Angivelse af, hvad Dag han bliver sejlfærdig og hvorledes han har forholdt sig. Sk. R. 4, 172.

— Ligelydende Pas for Peder Bossen, Skipper paa den ny Haderslev Skude. Udt. i Sk. R. 4, 172 b.

— Lignende Pas for Peder Nielsen, der med Leoparden skal hente Sten i Bosvig paa Gulland. Udt. i Sk. R. 4, 172 b.

— Miss. til Ofve Urup om at være til Stede, naar Fru Ane Skovgaard til Hikkebjerg, Holger Ulfstands Enke, nu med

det allerførste leverer sin Søn Hans Ulfstand til Gunde-
strups Værgemaal, som hun hidtil har forestaaet, fra sig,
og flittigt paase, at Fru Ane Skovgaard bliver tilbørligt ent-
lediget og holdt skadesløs for sin Søns Værgemaal, og at alt
gaar rigtigt til. Sk. T. 4, 322.

31. Marts (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde. Da Chri-
stoffer Gjøe, Befalingsmand paa Augdesiden, der for nogen Tid siden
har faaet Ordre til at lade noget Egetømmer savskære til et Stakit,
har klaget over, at han i sit Len ikke kan skaffe Savskærere, der
kunne skære Tømmeret til Skakit, skal Anders Bilde i sit Len
[Helsingborg] samle 8 gode Savskærere og straks sende dem
derop. Kongen sender ham hermed Pas, hvormed de skulle blive
befordrede undervejs, og har givet Christoffer Gjøe Ordre til at
betale dem deres Løn. Sk. T. 4, 322 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt [Gulland] om at skaffe
følgende Skippere, Peder Læsø paa Jonas, Thomas Nibe paa
Riber Pris og Kield Nielsen paa Vildmanden, deres Ladning
straks, saa de snarest kunne komme tilbage dermed. Sk. T.
4, 323.

— Forleningsbrev for Hans Nielsen, Borgemester i
Middelfart, paa Halvparten af den Afgift, som svares af
nogen Jord i Middelfarts Mark, der tidligere var bevilget
den forrige Byfoged Jep Pedersen, men som Hans Nielsen nu i
nogle Aar har oppebaaret, men ikke gjort Regnskab for. Han
maa svare 1 Rdlr. for hver Td. Korn baade af den Afgift, han
nu skylder, og af den fremtidige Afgift. F. R. 3, 281.

Marts (—). Miss. til Lensmændene over alt Riget om at
sende dem, som for ringe Tyveri dømmes til Galge og
Gren, over til København i Kongens Arbejde. Sj. T.
21, 513. K. (Tr.: CCD. III, 616 f.).

— Miss. til Christoffer Basse. Da det er berettet Kongen,
at Dirik Mehr, Raadmand i Helsingør, har behandlet sin
Hustru helt ilde paa Grund af det Missive, som Christoffer
Basse for kort Tid siden fik om, at han ikke maatte raade for
den Arv, som var tilfalden ham efter hans Hustrus Moder, og
unyttigt forsætte den, skal Christoffer Basse helt flittigt lade
det undersøge og lade ham tilbørligt tiltale og staa til Rette
derfor, hvis han er skyldig deri. Sj. T. 21, 513 b.

— Miss. til samme. Kongen har bevilget Claus Rolluf-

sen Vildtskytte, Indbygger i Helsingør, at han indtil nærmere Ordre maa lade gøre og beholde et Hul i den ny Mur, som skal opmures for hans Grund, saa stort, at en Mand kan stikke en temmelig Stolpe eller Bjælke der igennem, dog skal han lade lave en fast Dør derfor og forvare den med stærk Jærn og Laas. Da Claus Rollufsen endvidere har beklaget sig over, at Borgemestre og Raad i Helsingør besvære ham med borgerlig Skat og Tyngge, skønt han af Kongen er fritaget derfor, skal Christoffer Basse flittigt undersøge den Sag og erklære sig til Kongen derom. Sj. T. 21, 514. K.

Marts (Kbhvn.). Miss. til samme. Da Kongen har bevilget, at Søfren Jensen i Droubye maa være fri for Ægt, Arbejde, Skyld og Landgilde af den Gaard, han bor i, saalænge han er Skovfoged i Abramstrup Len, skal Christoffer Basse fritage ham derfor og indføre det i Regnskabet, hvorefter det skal blive godtgjort ham i Rentekammeret. Sj. T. 21, 514. K.

— Miss. til Manderup Parsberg. Da Kongen har beskikket Jens Andersen Krag til i afdøde Hans Ofvits Sted at forestaa Kongens Sildesalteri ved Nibe, skal Manderup Parsberg, saafremt Hans Ofvit allerede har optaget nogle Penge til Salteriet, give hans Arvinger Ordre til at levere disse Penge fra sig og tilstille Jens Andersen dem. J. T. 7, 25¹.

1. April (—). Bestalling for Hr. Albret Skeel til Fusing, Rigens Admiral og Embedsmand paa Riberhus, at skulle begive sig i Vestersøen med Kongens Skib Patientia i den kommende Sommer for at holde Kronens Strømme rene, saa Kongens Undersaatter og andre Søfarende ikke skulle overfaldes paa deres retfærdige Rejse, Handel og Vandel af Sørøvere, Fribyttere eller andre modvillige. Hvis han træffer saadanne, skal han gøre sig Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 17, 40 b. Orig.

— Ligelydende Bestallinger for Gude Galde, Kaptejn paa Gabriel, Christen Eriksen, Kaptejn paa Fides, og Henrik Vind, Kaptejn paa Spes. Udt. i Sj. R. 17, 41.

— Bestalling for Peder Kiildsen, Skibskaptejn paa Marekatten, at skulle begive sig i Vestersøen til Sommer for

¹ Indført mellem Breve af 30. Marts og 1. April.

at holde Kronens Strømme rene for Sørøvere og særlig under Augdesiden og Vigsiden under Norge føre Tilsyn med, om der mod Kongens Forbud udføres forbudte Varer og Tømmer; saafremt der intet særligt findes her, skal han opholde sig paa Farvandet mellem Bergen og Lindesnes for at tage Vare paa Fribytterne og hvis han træffer saadanne, som gøre enten Kongens egne Undersaatter eller søfarende Folk, Hollændere eller andre, Overlast eller Skade, da gøre sig Flid for at bemægtige sig dem og føre dem til København. Sj. R. 17, 41 b.

1. April (Kbhvn.). Lignende Bestalling for Johan Mortensen, Skibskaptejn paa Jupiter, der særlig skal vare paa Sørøvere under Bergen, Lindenis og deromkring paa de nordlandske og islandske Farvande. Udt. i Sj. R. 17, 42.

— Ligelydende Bestalling for Maurits Prindts, Kaptejn paa Havhesten. Udt. i Sj. R. 17, 42.

— Søpas for Envold Kruse til Tulsted, Skibskaptejn, der med Kongens Skib Hector skal løbe ind i Vestersøen og tilbage igen, naar han har forrettet sit Ærinde. Sj. R. 17, 42 b.

— Ligelydende Søpas for Otte von Hadelen paa Heringsnes. Udt. i Sj. R. 17, 43.

— Bestalling for Erik Urne, Skibskaptejn og Befalingsmand i Udsteen Kloster, der med Kongens Skib Rafael nu til Sommer skal begive sig paa Størort for at holde Kronens Strømme rene [iøvrigt ligelydende med Bestallingen for Hr. Albret Skeel]. Sj. R. 17, 43.

— Ligelydende Bestalling for Niels Hammer, Kaptejn paa Neldebladet, der skal begive sig paa samme Farvand. Udt. i Sj. R. 17, 43 b.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Erik Rosenkrantz til Glimminge paa Halmstad Slot og Len. Han skal holde Befæstningen sammesteds i en fast og tryk Slotslov, Kongen og Danmarks Riges Raad til troer Hænde. Han skal i aarlig Afgift af Slottets og Stiftets visse Indkomst og af Kronens Indkomst af Aasted Herred svare 650 gl. Dlr. uden nogen Afkortning; derimod skal han aarlig gøre Regnskab for Indkomsten af det Gods, som er lagt under Lenet og hvorfor der hidtil er gjort særskilt Regnskab, for den gejstlige Jurisdiktion af Aasted Herred og for Oldengæld, Told, Sise, rodhuggen Skov og Vrag. Han maa selv oppebære Tiendeparten

af den uvisse Indkomst af begge Lenene og skal tjene Riget med 2 geruste Heste. [Med Artickl. 9—11, 13—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 148 b. K.

1. April (Kbhvn.). Miss. til Moens Gyldenstjerne og Claus Machabæus om at overlevere Holger Rosenkrantz Laugholm Slot og Len og Erik Rosenkrantz Halmstad Slot og Len. Udt. i Sk. T. 4, 323.

— Miss. til Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar. Det er berettet Kongen, at der indfalder forskellige Besværinger i Halmstad i Anledning af den sidst gjorte Forordning om Gaderne, idet somme ingen Pladser kunne faa, som de tidligere have haft. Det befales dem i den Anledning at begive sig til Halmstad med det første og saa godt som muligt lempe og lave det saaledes, at enhver bliver tilfredsstillet, saa vidt Lejligheden kan taale det, saaledes at enten 5 faa ligesaa stor og ligesaa belejlig Plads, som tidligere 4 havde, eller ogsaa ordne det paa en anden Maade, som de selv eragte bedst. Sk. T. 4, 323.

— Forleningsbrev, fra førstkommende 1. Maj at regne, for Fru Elline Marsvin til Ellinesborg paa Dallund Klosters Len med tilliggende Gods. Hun skal aarlig, saalænge Christen Knudsen, der tidligere har været forlenet med Odensegaard, lever, betale denne 1500 enkede Rdlr. in specie, som Kongen har bevilget ham til Pension, og tage nøjagtig Kvittans af ham derfor. Hvad Jordebogen maatte indbringe derudover, maa hun selv beholde til sin egen, sine Svendes og sine daglige Folks og Tjeneres Underholdning, ligesom hun ogsaa selv maa beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Hun maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst og skal tjene Riget med 8 geruste Heste. [Med Artickl. 1—12, 16—18, 20]. F. R. 3. 287 b.

— Miss. til Marqvart Bilde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at den for rum Tid siden¹ til ham udgaaede Befaling om at opsætte en Salpeterlade i Vissenbierg Birk i Fyen endnu ikke er bleven efterkommet, befales det ham herved straks at lade Salpeterladen ferfærdige efter Kongens tidligere Befaling, saa den kan komme i Brug i Sommer. F. T. 3, 561.

¹ Marts 1619.

1. April (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra førstkommende 1. Maj at regne, for Holger Rosenkrantz til Rosenholm, Rigsraad, paa Odense Gaard og Len. Han maa til Underhold for sig selv og sine Svende og Folk oppebære følgende aarlige Genant: 550 Dlr., 9 Læster Rug og Mel, 16 Læster Byg, 600 Tdr. Havre, 1½ Læst Smør, 16 Bolsvin, 20 Køer og Slagteøksne, 230 Lam, 300 Gæs og 450 Høns, ligesom han selv maa beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden. Han maa selv beholde Halvparten af den uvisse Indkomst og Femteparten af Oldengælden. Han skal tjene Riget med 6 geruste Heste. [Med Art. 1—14, 16—18, 20]. F. R. 3, 290.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Reinhold Heidenstrup paa Stiernholm Gaard og Len (ligelydende med Forleningsbrevet af 26. April 1615 for Ernst Normand paa Bygholm). Udt. i J. R. 7, 303 b. K. (i Udt.).

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Laurids Lindenov til Orbyegaard paa Aarhus Gaard og Len (ligelydende med Forleningsbrevet af 2. Maj 1614 for Jørgen Kaas). Udt. i J. R. 7, 303 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Otte Brahe Pedersen. Som han af den hosføjede Supplikation nærmere kan erfare, have Kirkeværgerne for Helliggeistkirke i København berettet, at en Person, ved Navn Peder Jensen Ambisbølle, barnefødt i Kolding, har testamenteret 200 Rdlr. til Kirken for sit Lejersted. Han skal hjælpe Kirkeværgerne til Rette, saa vidt Lov og Ret er, saa Kongen kan blive fri for videre Overløb af dem. J. T. 7, 25.

— Gavebrev til Christian Ulrik Gyldenløve og hans ægte Livsarvinger paa en Kronens Gaard paa det nye Torv i København med derhos liggende Boder, Haver og andet Tilliggende. Sj. R. 17, 46. (Tr.: KD. II. 626).

2. April (—). Aab. Brev, hvorved Kongen giver M. Jens Dinissen Fuldmagt til paa Christian Ulrik Gyldenløves Vegne at oppebære Husleje og anden Fordel, som kan falde af den Gaard med tilliggende Boder og Ejendom paa Nytorv, som Kongen nu har givet Christian Ulrik. Sj. R. 17, 47. (Tr.: KD. II. 626 f.).

— Bestalling for Baltser von Thymen som Kongens

Fiskemester i Københavns, Kronborg og Frederiksborg Len. Han skal føre Tilsyn med, at Kongens Fiskeri bliver brugt retteligen, at Søer og Damme i rette Tid blive afladede og igen støvede og besatte med Fisk, som det sig bør, og at de Fisk, som bør forsættes, blive forsatte i rette Tid og til Gavns. Han maa, som hidtil, sælge de Fisk, som Kongen ikke behøver til sin egen Udspisning og Hofholdning, men de Penge, som komme ind derfor, skulle føres til Indtægt for Kronen alene. Han skal have Opsyn med Fiskerne og de andre Folk, som han bruger til Fiskeriet, at enhver med Flid og Troskab forestaar sin Bestilling, som det sig bør, og hvis nogen ikke gør det, sørge for, at han faar sin tilbørlige Straf derfor. Han skal idelig og altid, saa ofte det er ham muligt, være til Stede hos Folkene og paase, at alt gaar rigtigt til. Ligeledes skal han have flittigt Tilsyn med Fiskeredskaberne, store og smaa Vod, Baade og andre saadanne Redskaber, at de blive tilbørligt fre-dede og holdte ved Magt, og at det, der fattes derpaa, i Tide bliver repareret, og iøvrigt forholde sig i sin Tjeneste, som en god Tjener bør. Han skal, fra Paaske 1620 at regne, have 100 Rdlr. i aarlig Løn, 20 Dlr. Courant hver Maaned i Kostpenge, 2 sædvanlige Hofklædninger aarlig, at udrede af Rentekammeret, og frit Foder og Maal paa en Hest, at udrede af Frederiksborg Slot. Sj. R. 17, 44.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe Pedersen om at holde en Postvogn paa Koldinghus og en Postvogn eller anden god Vogn i Haderslev, medens Kongen er ude af Landet, for at de, der have Kongens udtrykkelige Befaling om at skulle befordres, Dag og Nat kunne komme afsted dermed. K. Sj. T. 21, 514 b.

— Ligelydende Miss. til Laurits Ebbesen¹ om altid at holde en Postvogn i Assens. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Holgier Rosenkrantz om altid at holde en Postvogn paa Odensegaard. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. K. (i Udt.).

¹ Laurits Ebbesen maa være en Fejlskrift for: Jørgen Brahe, Lensmand paa Hagenskov.

2. April (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jacob Ulfeldt om altid at holde en Postvogn paa Nyborg Slot. Udt. i Sj. T. 21, 514. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Corfidts Rud om at holde en Postvogn eller en anden god Vogn i Middelfart. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Marqvord Bilde om at holde en Postvogn paa Rugaard. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. (K. i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Ebbe Munk om at holde en Postvogn paa Korsør Slot og en Postvogn paa Antvorskov Slot. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Axel Urne om at holde en Postvogn paa Ringsted Kloster. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax om at holde en Postvogn paa Roskildegaard. Udt. i Sj. T. 21, 514 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Ernst Normand om at lægge Sæbygaards Len under Antvorskov Slot og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf i Rentekammeret, ligesom hans Formand har gjort. Sj. T. 21, 514 b. K.

— Bestalling for Conradt Arrildts som Øverste Anders Sinklars Kaptejnlojtnant over 228 Bønderknægte, der ere udskrevne til Soldater i Malmøhus Len. Han skal i aarlig Løn have 100 Rdlr. og en god Bondegaard, fri for Afgift, Ægt, Arbejde, Skat og al anden Tyngde. Da Kongen ikke saa hurtig kan udvise ham denne Gaard, skal han, indtil han faar den, have 30 Rdlr. aarlig. Hans Bestalling skal regnes fra Mikkelsdag 1619. [Iøvrigt ligelydende med Bestalling af 26. Juni 1915]. Sk. R. 4, 159 b.

— Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Hans Koch, Snedker, om, at han efter det Afrids, som han har indleveret i Rentekammeret, og efter den Skabelon, han selv har hos sig, skal udføre følgende Træværk og Snedkerarbejde i Christianstads Kirke: først et Tralleværk, hvormed Koret skal indelukkes, Kongens eget Stolestade og Stolestaderne til de menige Indbyggere efter den Størrelse, som Afridset og Skabelonen udvise. Det til dette Snedkerarbejde nødvendige Tøm-

mer skal leveres ham paa Stedet, men han skal selv lade det savskære og selv skaffe sig Søm, Lim og alt andet Tilbehør. Han skal i alle Maader udføre Arbejdet efter Afridset og Skabelonen, hvormed Slotsherren i Christianstad skal føre Tilsyn, for at Arbejdet uopholdelig kan have Fremgang, saa det kan blive færdigt i denne eller senest i den kommende Sommer. Han skal for dette Arbejde have 1500 Dlr. Courant, hvilke Lensmanden i Christianstad skal betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 152¹.

2. April (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Kongen har sluttet Kontrakt med Johan Lauritsen, Orgelmager, om, at han efter det Afrids, som han har indleveret i Renteriet, skal opsætte alt det Træværk i Christianstads Kirke, som gøres fornødent i et Orgelværk, og i alle Maader belægge det fast med Ankere. Han skal selv skaffe sig tjenligt Tømmer og alt andet, som behøves til Orgelværket, saa dette kan blive færdigt i Sommer eller senest til næste Sommer i den Størrelse, som Afridset og Skabelonen udvise. Han skal for dette Arbejde have 1600 Dlr. Courant, hvilke Rentemestrene skulle betale ham, efterhaanden som Arbejdet skrider frem. Sk. R. 4, 153².

— Miss. til Hr. Anders Bilde om, at han med det allerførste skal lade det Tømmer, som han tidligere har faaet Ordre til at lade hugge til Skytslader, og som nu ligger paa Herridsvads Kloster, føre ned til Ladestedet og siden med en Skude levere det i Tøjhuset ved Københavns Slot. Sk. T. 4, 323 b.

— Miss. til Tage Thott Andersen om at fragte Skuder, der skulle hente 100 Læster Kalk hos Envold Seefeldt til Visborggaard. Udt. i Sk. T. 4, 323 b.

— Miss. til Envold Seefeldt. Da Kongen har Brug for nogle Læster Kalk til sine Bygninger, anmodes han om at afstaa 200 Læster god Kalk til Kongen og selv fragte Skuder til det ene Hundrede Læster Kalk, der skulle sendes til Laugholm. Det andet Hundrede Læster Kalk skal Tage Thott,

¹ Foran er indført Hans Kochs Revers af samme Dag og af samme Indhold. ² Foran er indført Johan Lauritsens Revers af samme Dag og af samme Indhold.

Befalingsmand paa Laugholm, selv lade hente med Skuder. Betalingen for Kalken og en rimelig Fragt skal blive betalt ham paa Renteriet. J. T. 7, 25 b.

2. April (Kbhvn.). Miss. til Hr. Albret Skeel om at indrette sig paa at være rede til med følgende Flaade: Patientia, hvorpaa han selv skal være, Spes, som Envold Kruse er Kaptejn og Henrik Gyldenstjerne Løjtnant paa, Gabriel, som Gude Galde er forordnet paa, Raphael, som Erik Urne har Befalingen paa, Fides, som Christen Eriksen er forordnet paa, og Neldebladet, som Niels Hammer har Befaling paa, at begive sig ind i Vestersøen og derfra til Størort. J. T. 7, 25 b.

— Miss. til Eiller Kruckov. Jørgen Grubbe til Tostrup, Befalingsmand i Halsted Kloster, har berettet, at der er nogen Trætte mellem ham paa Kongens Moders Vegne og Jesper Grubbe til Tostrup, Landsdommer paa Laaland og Falster. Da Jesper Grubbe selv er interesseret i Sagen og derfor ikke kan sidde i Dommers Sted, skal Eiller Kruckov, naar Sagen skal paadømmes, dømme deri efter Lov og Ret. Sm. T. 6, 165.

4. April (—). Miss. til Eiller Kruckov om at sidde i Landsdommers Sted og dømme i en Sag mellem Jesper Grubbe og Jørgen Grubbe angaaende en Jordeje. Udt. i Sm. T. 6, 165.

6. April (—). Miss. til Sten Brahe og M. Jens Giødsen. Da Kongen har anset M. Elias Iisenberg, Professor ved Universitetet i København, for dygtig til at være Provst paa Samsø og Sognepræst til Vognsberg¹ og Besser Sogne paa Samsø i afdøde M. Hans Bangs Sted, skulle de indsætte ham i dette Kald. K. Udt. i Sj. T. 21, 515.

— Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Holger Rosenkrantz til Glimminge paa Laugholm Slot og Len. Han skal svare 200 gl. Dlr. uden nogen Afkortning i aarlig Afgift af den visse Indkomst, dog skal der fremdeles gøres særskilt Regnskab for Indkomsten af det Gods, hvorfor der hidtil er gjort særskilt Regnskab, og Indkomsten deraf skal tilfalde Kongen alene. Han maa selv nyde al Avl, Affødning

¹ Onsbjærg.

og anden Fordel af Ladegaarden. Han maa selv beholde Halvdelen af Fordelen af de i Lenet liggende Laksefiskerier, mod aarlig selv at afholde al Bekostningen med disse. Han maa selv beholde Tiendeparten af den uvisse Indkomst og han skal tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 153.

6. April (Kbhvn.). Miss. til Hans Lykke. Kongen har bevilget, at han maa forestaa Værgemaalet for de Børn, som han har med sin afdøde Hustru¹, dog skal han gøre Claus Daa til Rafnstrup, Befalingsmand paa Trondhjemgaard, Forsikring for, at hans Børn i ingen Henseende skulle komme til at lide Skade. J. T. 7, 26.

— Miss. til Claus Daa. Meddelelse om, at Hans Lykke til Krabisholm selv maa forestaa Værgemaalet for sine Børn mod at gøre ham Forsikring for, at de i ingen Henseende skulle komme til at lide nogen Skade. J. T. 7, 26.

7. April (—). Miss. til Hospitalsforstanderne i Helsingør om, at de, naar de besøges med dette Brev, skulle indtage Christen Madtsen, der i langsommelig Tid har tjent som Skibstømmermand, men nu paa Grund af Alderdom og Skrøbelighed ikke længere kan forestaa sin Bestilling, i Hospitalet og skaffe ham Underholdning lige med andre Hospitalslemmer. Udt. i Sj. T. 21, 515.

8. April (Haderslevhus). Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at han skal tillade Christoffer v. Gersdorff og Thomas Juel hver at købe en Skibsladning gullandske Sten paa Gulland. Udt. i Sk. T. 4, 323 b.

9. April (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Tagge Hansen, Sognepræst til Gierløf og Drobye Sogne i Horrens Herred i Sjælland, i Sorø Kloster, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 515.

13. April (Koldinghus). Følgrebrev for Erik Rosenkrantz til Bønderne i Halmstad Len efter hans Broder Holger Rosenkrantz. Udt. i Sk. T. 4, 323 b.

¹ Johanne Parsberg.

13¹. April (Koldinghus). Miss. til Mogens Kaas om straks at begive sig paa Vejen ad Flensborg til med hele sit Regiment Knægte. Paa Marchen skal han faa Kongens Vilje at vide. J. T. 7, 29 b.

14. April (—). Miss. til Christoffer Ulfeldt om at lade Hr. Jørgen Skeel og Fru Sophia Brahe hver udføre en Skibsladning gullandske Sten for Betaling. Udt. i Sk. T. 4, 323 b.

15. April (—). Miss. til Fru Dorrete Juel. Da Kongen har bragt i Erfaring, at det Byg og Malt af Kronens Indkomst, som i Aar ligger paa Aarhusgaard, ikke kan sælges til de Høllændere, der komme til Aarhus, fordi Borgerne i Aarhus først sælge deres Korn, skal han paa Kongens Vegne give Ordre til at ingen af Borgerskabet maa sælge noget Byg eller Malt til fremmede, førend Fru Dorrete Juel har faaet Kronens Byg og Malt solgt. Hun skal gøre sig Flid for at sælge Bygget og Maltet til fremmede saa dyrt som muligt og som andre i Egnen sælge deres. J. T. 7, 26.

— Miss. til Christopher Gersdorff. Af hosfølgende Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Peder Jensen i Vraae i hans Len [Lønborg Bispegaard] har suppliceret. Han skal ved første Lejlighed erklære sig udførligt herpaa til Kancelliet J. T. 7, 26 b.

16. April (—). Miss. til Erik Rosenkrantz. Kongen har bevilget, at Hendrik Strenem², Indbygger i Svørrig, maa nedtage den for Falskmøntneri i Halmstad aflivede Misdæders Legeme af Stejlen og lade det begrave i kristen Jord, dog uden Brug af Ceremonier i nogen Maade, hvorfor han har tilbudt at ville betale 200 Dlr. Courant. Erik Rosenkrantz skal dog lade sig disse udbetale, førend Hendrik Strenem maa befatte sig noget med Misdæderens Legeme. Sk. T. 4, 324.

— Mageskifte mellem Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard og Kronen. J. R. 7, 304. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Fru Edel Ulfeldt til Hansted,

¹ Da Brevet er indført mellem Breve af 18. April, er 13. maaske en Fejlskrift for: 18. ² Læsningen af dette Ord er noget usikker.

Kield Brockenhuus's Enke, og Kronen. J. R. 7, 307 b. (Se Kr. Sk.).

16. April (Koldinghus). Miss. til Eske Brock og Ifver Juel. Da Niels Arenfeldt til Kniifholt har begæret noget Kronens Gods i Flad Sogn i Venebjerg Herred i Segelstrup Len, nemlig 1 Bol, kaldet Nør Suderbo, 1 Bol, kaldet Tronderup, og 1 Gadehus, kaldet Vang, til Mageskifte for 1 Bol i Venebjerg By og 1 Bol i Sønder Harritsleuf i Venebjerg Herred, 1 Bol og 2 Gadehuse i Underaar i Serritsleuf Sogn i Jersleuf Herred, 1 Bol og 1 Gadehus i Rasbakken og 1 Bol og 1 Gadehus i Ulhøj, og da den tidligere til nogle gode Mænd udgaaede Ordre¹ til at besigte Godset er bleven forhalet paa Grund af adskillig Lejlighed, der er tilkendegivet om det Gods, som Niels Arenfeldt begærer, skulle de nu ved første Lejlighed undersøge, om det af Niels Arenfeldt begærede Gods kan undværes fra Segelstrup, og om Kronen, hvis saa er, kan faa tilbørligt Vederlag i det Gods, som Niels Arenfeldt tilbyder. Saafremt det ogsaa er Tilfældet, skulle de ligne og lægge Godset og indsende deres Besigtelse til Kancelliet. J. T. 7, 26 b.

— Miss. til Otte Brahe. Han maa forskaane Bodel Søfrens i Svinholt, der har lidt Skade ved Ildebrand, for et Aars Landgilde. Han skal tilbagebetale Morten Hansen, der tidligere boede paa Hielmdrupgaard, og Claus Baldtessen, der boede paa Ølstedgaard, hvilke Gaarde de have maattet rømme, fordi de skulle bebos af Kaptejner, det af dem udgivne Stedsmaal og føre det til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 27 b.

²— Miss. til Mogens Kaas. Saafremt det viser sig at være rigtigt, at disse to Brevvisere, Hans Hansen og Jens Lauritsen i Sandagger i Fyen, der ere udskrevne til at holde Soldater, have lidt Skade ved Ildebrand, saaledes som de i deres Supplikation have berettet, skal han i Aar lade dem være fri for at holde Soldater. J. T. 7, 27 b.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Da Christian Tomissen til Tanderup, Kongens Søns Hofmester, vil udlægge Kronen 1

¹ 30. April 1619.

² I J. T. er Brevet fejlagtigt dateret: København.

Gaard, kaldet Tvingstrup, og 1 Gaard, kaldet Blirup, i Vor Herred i Skanderborg Len til Mageskifte, skal Laurits Ebbesen undersøge, om dette Gods er godt for den Landgilde, som det nu staar for, og indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 7, 28.

16. April (Koldinghus). Miss. til Christian Holck. Da Christian Tomissen til Tanderup, Kongens Søns Hofmester, har begæret noget Kronens Gods i Silkeborg Len, nemlig 1 Gaard i Tørring og $\frac{1}{2}$ Gaard i Aal By, til Mageskifte, skal Christian Holck erklære sig, om dette Gods kan mistes fra Lenet, og indsende Erklæring derom til Kancelliet. J. T. 7, 28.

17. April (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af afdøde Hans Riber, forhen Borgemester i Horsens, i Sorø Skole, naar der bliver nogen Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 515.

18. April (—). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bevilget, at Fru Margrete Lange, Knud Brahe til Engelsthølm Enke, naar hun har gjort Regnskab for det Tømmcr og de Sten, der ere blevne førte til Biugholm Slot, medens hendes afdøde Husbonde var Lensmand der, maa faa den Forpligtelse tilbage, som afdøde Steen Brahe til Knudstrup paa hendes Vegne har indgivet til Renteriet, førend hun kunde faa Kvittansiarum, og være fri for videre Anmodning om den i Forpligtelsen ommeldte Kalk, da Kongen selv har brugt Størstedelen deraf og vil bruge Resten. Naar hun har efterkommet dette, skulle de lade hende faa Forpligtelsen. Sj. T. 21, 515.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Han har forespurgt, hvorledes der skal forholdes med Engelholms Bro, om Pillerne skulle opmures højere og Træværket siden lægges derover. Det befales ham i den Anledning at drage Omsorg for, at Pillerne blive opmurede højere med Sten, saaledes som han kan eragte, at det er nødvendigt. Paa hans Forespørgsel om, hvor Laksene fra Engelholms Fiskeri skulle leveres i Kongens Fraværelse, befales det ham at sende dem til Kronborg, hvorom Lensmanden sammesteds allerede har faaet Befaling. Sk. T. 4, 324.

— Miss. til Jacob Ulfeldt, Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. Corfits Rud til Sandholt, Embedsmand paa Hinds-gaufvel Slot, har berettet, at han har Beskyldning at rette

mod M. Peder¹, Kapellan i Gamborig, for at have angivet forskellige Punkter vedrørende Corfits Rud angaaende Asperop og Roersløf Kald i Vends Herred i Hindsgaufvel Len; M. Peder beraaber sig særlig paa en af dem selv afsagt Dom over den forrige Provst i Vends Herred Hr. Zone, hvilken Dom blandt andet skal formelde, at Hr. Zone skal være bleven afsat fra sit Embede, blandt andet fordi han har holdt M. Peder borte fra disse Sogne. Endvidere har M. Peder angivet, at Corfits Rud har benyttet en Skrivelse, som Kongen naadigst havde meddelt M. Peder, til at straffe Hr. Zone med, og andet mere, som Corfits Rud har at beskyldt M. Peder for. Da Corfits Rud har anmodet om, at de maa blive forordnede til at dømme i Striden mellem ham og M. Peder, gives der dem herved Ordre til ved første Lejlighed at samles paa et belejligt Sted, stævne de stridende Parter i Rette for sig, flittigt forhøre og overveje Corfits Ruds Klagemaal og M. Peders Erklæring og Undskyldning derimod, afsige Dom om, hvad M. Peder, hvis han findes skyldig, bør lide derfor, og give Parterne Dommen beskrevet under deres Signeter. F. T. 3, 561².

18. April (Koldinghus). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Bispen i Ribe. Som de af den hosfølgende Supplikation nærmere kunne erfare, har Oluf Claussen, Sognepræst i Nørborg, berettet, at hans Sogn og ligesaa Sønderborchs Sogn, begge i Lundenis Len, ere saa ringe, særlig siden den store Vandflod overgik dem, at de ikke hver for sig kunne underholde en Sognepræst, hvorfor han har begæret, at de maa blive lagte sammen under én Præst, og at en af Præsterne maa faa begge Sognene og den anden faa det første Kald, som bliver ledigt i Stiftet. De skulle flittigt undersøge denne Sag, hvorledes der bedst kan forholdes dermed og om begge Sognene kunne betjenes af én Sognepræst, og snarest indsende Erklæring herom til Kancelliet. J. T. 7, 28 b.

—³ Miss. til Otte Brahe om at forskaane Jørgen Andersen, Møller i Skofdal Mølle, for ét Aars Landgilde. Udt. i J. T. 7, 28 b.

¹ Peder Arbo. ² Tr.: Kirkehist. Saml. 3. R. V. 589.

³ Dette

Brev er, formentlig ved en Føjtagelse, dateret København.

18. April (Koldinghus). Miss. til Knud Gyldenstjerne Prebensen. Erik Juel til Hundsbeek og Jens Juel til Lindberg, Kongens Hofinder, have berettet, at de ved første Lejlighed ville foretage Skifte efter deres afdøde Broder Hak Juel, og derhos anmodet Kongen om at beskikke en Værge for deres Søstre, der endnu ere Jomfruer og ikke deres egen Værge, til at varetage deres Tarv ved Skiftet. Det befales ham i den Anledning at være til Stede ved Skiftet, paase, at de nævnte Jomfruer ved dette faa hvad der er ret og billigt, og siden overlevere deres Lodder til Erik Juel, der er deres rette Værge. J. T. 7, 29.

— Miss. til Laurits Ebbesen. Han maa give Laurits Murrermeister 11 Dlr. Courant for hver 3 sjællandske Alen Mur, der nu skal opsættes paa Skanderborg Slot nede ved Vandet, dog skal han saa mure og opsætte den baade med Grund og Piller. Muren skal være $5\frac{1}{2}$ Al. høj og 3 Sten tyk. Mursten dertil skulle tages af de paa Silkeborg Len brændte, hvorom Befalingsmanden paa Silkeborg Slot allerede har faaet Befaling. Det Hus, hvori Kromanden bor, skal han sælge til den højstbydende. Han skal lade den lange Bro i Dyrehaven fylde og tage Jorden dertil i Bakken i Dyrehaven. Han skal lade det lille Hus i Urtehaven nedtage, da det er forfaldent, og igen lade opføre et nyt. Bekostningerne ved disse Arbejder skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 29.

— Miss. til Otte Brahe. Da der er Strid mellem Herredsmændene i Malte og Anst Herreder om, hvem der skal holde Anst Bro paa Landevejen mellem Ribe og Kolding i Stand, skal han stævne denne Sag til Doms for dens tilbørlige Dommere, tage Dom om, hvem der skal istandsætte Broen, da den er ganske forfalden, og siden holde den i Stand og rette sig efter den Dom, der bliver afsagt. J. T. 7, 29 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen og Jens Mogensen. Da Kongen i en 3—4 Aars Tid har faaet adskilligt Gods til Mageskifte af Aarhus Kapitel, hvorfor dette endnu intet Vederlag har faaet, skulle de med det første samles og udlægge Kapitlet Vederlag derfor, saa det i alle Maader faar Fyldest. J. T. 7, 30.

19. April (Koldinghus). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 Sønner af afdøde Clemmind Ollufsen i Hor-

sens i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 515 b.

19. April (Koldinghus). Aab. Brev om, at Simmen Nielsen i Rye indtil videre maa sælge Humle, Staal, Salt, Klæde og andre Købmandsvarer, som Præster, Fogder og Bønder behøve, og dermed bruge sin Handel ligesom Borgerne i Købstæderne her i Landet, dog skal han være forpligtet til at sælge sine Varer til en rimelig Pris og til straks for denne Bevilling at betale 100 Rdlr. in specie, hvilke skulle erlægges til Laurids Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot. J. R. 7, 313. K.

— Miss. til Anders Friis. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviserske Kirsten Mikkelsdatter, Indvaanerske i Sæby, har beklaget sig over Erik Ifversen, forhen Foged paa Segelstrup. Anders Friis skal nøje undersøge og i Kancelliet erklære sig udførligt paa alle Punkter i Supplikationen, saa Kongen deraf noksom kan erfare Lejligheden. Saafremt Erik Ifversen findes skyldig i saadanne Punkter, som Supplikatsen formelder om, skal Anders Friis lade ham anholde, tiltale og tilbørligt straffe og hjælpe Kirsten Mikkelsdatter til Rette i alle tilbørlige Maader. J. T. 7, 31.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at fremsende 150 hugne Skullere, 3000 Flyndere, 1500 Hvillinger og 12 Vorder Rokker til Kongens Udspisnings Behov. Udt. i J. T. 7, 31 b.

— Miss. til Borgemestre og Raad i Aarhus. Hr. Ulrik Sandberg til Qvelstrup har berettet, at Villum Orm, Borger i Aarhus, skylder ham en Sum Penge, som han er bange for ikke at kunne faa betalt, medmindre han kan faa Udlæg derfor i Villum Orms Gaarde, Gods og Løsere, som denne har pantsat, men som skal være mere værd end den Sum, hvorfor det er pantsat. De skulle med det første forordne nogle af deres Medborgere til at vurdere, hvormeget Villum Orms Gaarde og Gods kan være værd i Penge, saa Ulrik Sandberg, hvis der bliver noget tilovers ud over Pantessummen, kan faa Betaling deri, saa vidt det er i Overensstemmelse med Lov og Ret. J. T. 7, 31 b.

— Miss. til Ifver Juel, Otte Skeel, Niels Krag og Jost

Friis. For nogen Tid siden have de faaet Ordre til at være til Stede, naar der skal holdes Skifte mellem Johan Brockenhuus til Lierbek og hans Medarvinger efter afdøde Kield Brockenhuus. Da denne Befaling endnu ikke er bleven efterkommet, befales det dem nu at mødes med det allerførste, udføre Kongens Befaling og hjælpe Arvingerne til endelig Ende med denne Arv. J. T. 7, 31 b.

19. April (Koldinghus). Miss. til Holgier Rosenkrantz. Kongen sender ham hermed Rigens Indsegl med Ordre til at bruge det i Rigets Sager og forvalte Rigens Kanslers Bestilling, indtil Jacob Ulfeldt, Rigens Kansler og Embedsmand paa Nyborg Slot, kommer tilbage til Riget fra den Rejse, som Kongen har paalagt ham. J. T. 7, 32 b.

— (Kbhvn.). Miss. til Laurits Ebbesen om at lægge noget Gods i Vor Herred, som Kongen har faaet til Mageskifte af Fru Edel Ulfeldt til Hansted, Kield Brockenhuus's Enke, nemlig 4 Gaarde og 3 Gadehuse i Vedslet¹ By og Sogn, 2 Gadehuse i Assendrup, 2 Gaarde og 1 Bol i Tibstrup² i Ousted Sogn, 1 Gaard i Ellebek i Gongsted Sogn og 1 Bol i Gongsted, ind under Skanderborg Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst deraf. J. T. 7, 30.

— Miss. til Hr. Jørgen Skeel om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Jomfru Helvig Ulfeldt til Østergaard, nemlig 1 Bol i Bøyen i Limb Sogn i Hald Herred, 1 Gaard i Bersballe³ og Fjerdeparten i en Gaard i Grønfeld i Agri Sogn i Mols Herred, ind under Kalø Slot, indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af Godset. J. T. 7, 31.

— Miss. til M. Ifver Ifversen. Da Kield Nielsen har anmodet om at maatte blive Kapellan hos sin Fader og, hvis han overlever denne, siden Sognepræst i dennes Sogne Uldborg og Rested⁴ i Ribe Stift, skal M. Ifver eksaminere denne Person, selv fittigt erkyndige sig om hans Levnet og Lærdom og snarest muligt sende Erklæring til Kancelliet, om

¹ Vedslet, Vor H.
⁴ Raasted, Ulvborg H.

² Tebstrup, samme H.

³ Basballe, Mols H.

Kield Nielsen er saa dygtig, at han kan tilstedes til dette Kald. J. T. 7, 32¹.

19. April (Kbhvn.). Miss. til Otte Brahe. Det er berettet Kongen, at der i København er falden en Arv efter Borger sammesteds Søfren Skrædders Barn og at der nu er Strid om, hvem der er Barnets Arvinger. Otte Brahe skal sørge for, at det tilstedes Num Lauritsen, Borger i Flensborg, paa Tinge i Koldinghus Len at faa de Vidnesbyrd, som han kan føre i den Sag, og hvormed han vil bevise, at Søfren Skrædder ikke har været ægtefødt, saa Arven tilkommer Num Lauritsen og hans Medarvinger fremfor nogen anden. Otte Brahe skal paase, at der ikke for Vild, Venskab eller anden Aarsags Skyld gøres Num Lauritsen nogen Hinder paa at føre disse Vidnesbyrd. J. T. 7, 32.

20. April (—). Gavebrev til Ifver Povelsen, Borge-mester i København, paa en Kronens Plads i København. Sj. R. 17, 45. (Tr.: KD. II. 627).

21. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 af, for Ernst Normand til Palsgaard paa Antvorskov og Korsør Len (ligelydende med Forleningsbrevet for Ebbe Munk). Udt. i Sj. R. 17, 45 b.

23. April (—). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Gabriel Kruse til Tulsted paa Gladsaxe Slot og Len. Han skal svare 100 enkede Rdlr. i aarlig Afgift af den visse Indkomst og maa selv nyde al Avl, Affødning og anden Fordel til Slottets Ladegaard. Han maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst, dog forbeholder Kongen sig alene al Told, Sise, Vrag, Oldengæld og Oppebørsel for rodhuggen Skov samt al Ørredfangst og Aalefiskende til Slottet. Han skal lade sig bruge til Skibs, naar han tilsiges, og tjene Riget med 4 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—18, 20]. Sk. R. 4, 156².

— Miss. til Laxmand Gyldenstjerne og Jesper Gjõe om at levere Gabriel Kruse Gladsaxe Len efter Hr. Andres Sinklar. Udt. i Sk. T. 4, 324.

¹ Tr.: Ny kirkehist. Saml. V. 661 f.
Mogens Kaas's Skrift.

² Udenfor er skrevet: Mo-

23. April (Bredsted). Forleningsbrev for Bendt Hockensen, forhen Lagmand paa Øland i Sverrig, paa et efter afdøde Peder Hansen ledigt Vikarie i Aarhus Domkirke, kaldet Corporis Christi Vikarie. Han skal residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. J. R. 7, 313 b. K.

— Miss. til Christen Holck. Otte Banner har berettet, at han nu har Haab om at komme til en Akkord og Ende med sine Kreditorer og de Forlovere, der have lidt Skade for ham, og at der i den Anledning er bevilget et Møde i Vejle til førstkommende N Dag Maj. Da han derhos har anmodet Kongen om at ville tilskrive Christen Holck, der sammen med sine Medarvinger efter Henrik Belov til Spøttrup ogsaa er interesseret i Sagen, om at give Møde til samme Tid, saa han ogsaa kan komme til Akkord med dem, anmodes Christen Holck om at møde i Vejle til samme Tid, for at Forretningen ikke paa Grund af hans Fraværelse skal blive ødelagt og forhindret. J. T. 7, 32 b.

— Miss. til Otte Brahe Pedersen [Koldinghus] om snarest muligt at sende Ørreder til Bredsted til Kongens Behov. Udt. i J. T. 7, 33.

— Miss. til Eske Brock [Dronningborg Len] om snarest at sende nogle ferske Spegelaks til Bredsted til Kongens egen Udspisning. Udt. i J. T. 7, 33.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Da Erik Juel til Hundsbeck har begæret Herligheden af Annekspræstegaarden i Leborre Sogn i Malt Herred i Riberhus Len til Mageskifte for 2 Bol i Koldinghus Len, skal Albret Skeel nøje undersøge Annekspræstegaardens Lejlighed, erklære sig, om Herligheden af den kan bortskiftes og hvorledes Præsten, der nu har baade Herligheden og Landgilden af Gaarden, bekvemt kan faa Vederlag for Herligheden, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 7, 33.

28. April (—). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Hans Pogwisch til Damsboe paa Kronens og Kirkens Parter af Korntienden af Haarbye Sogn i Fyen, hvoraf der aarlig skal svares 4½ Pd. Rug og 2 Pd. Byg til Kronen og 9 Ørt. Rug, 8 Ørt. Byg, 1 Ørt. Havre og 3 Skpr. Boghvedegryn til Kirken. Kirkens Part er bleven fæstet til ham af Jørgen Brockenhus, da den ligger til dennes Provsti. Udt. i Tb. S. 152 b.

30. April (Bredsted). Miss. til Knud Urne og Peder Basse. Vincents Bilde til Giordtsløf har berettet, at han og hans umyndige Søkende, som han er Værge for, med det første ville foretage Skifte og Deling af det Jordegods, der arveiligen er tilfaldet dem. Da han har tiltaget og tilbetroet dem til at være til Stede ved Skiftet og forhandle dem imellem, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til saasart som muligt først at begive sig til Børnenes fælles Hovedgaard Giordtsløf og sætte den og dens tilliggende Ejendom for en vis aarlig Pengeafgift, af hvilken Vincents Bilde skal give sine Brødre Ofve og Rønnoy Bilde de to Parter og selv beholde den tredje Part, da alle tre Brødre skulle eje lige meget i Gaarden. Endvidere skulle de taksere det Jordegods, som skal skiftes mellem Brødrene, sætte Vincents Bildes to Brødres Lodder for en vis aarlig Afgift, ligesaa deres Søster Jomfru Elsebe Bildes Part, hvilken Afgift Vincens Bilde aarlig skal give dem, hvorhos han skal gøre dem Regnskab for alt det uvisse. Hvad angaar den Rostjeneste, som Arvingerne ere pligtige at gøre Kronen af Godset, skulle de af Godsets Afgift tillægge Vincens Bilde saa meget, han skal have for at holde den, ligesaa skulle de fastsætte, hvor meget han skal have i Værgemaalspenge, medens han er Værge for sine Søkende. Da Vincents Bilde har berettet, at der paa Giordsløfgaard er stor Bygning, som paa adskillige Steder maa istandsættes, skulle de i deres Afsigt forsikre ham, at han for al anvendt nødtørftig Bygningsbekostning skal blive kvitteret efter rigtigt Bevis for sine to Brødres Part. De skulle give alt hvad de anordne skriftligt fra sig under deres Signeter og overlevere det til Vincents Bilde, saa han kan vide at rette sig derefter. Hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan møde, skal den mødte have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden lang Forhaling udføre denne Befaling. Sj. T. 21, 515 b.

[April]¹. Miss. til Holger Rosenkrantz om at paase, at hans Ridefoged Hans Nielsen ikke imod Lov og Ret følger Peder Ibsen, Møller i Dallum Mølle. Udt. i F. T. 3, 563.

¹ Indført mellem Breve af 18. April og 3. Maj.

1. Maj (Kbhvn.). Kvittansiarum til Bertel Holck til Høigaard paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Vilsted By. og Sogn i Nørrejylland fra 18. Juni 1592 til 1. Maj 1597. Han blev aldeles intet skyldig. J. R. 7, 314 b. K.¹

— (**Bredsted**). Miss. til Eske Brock, Holgier Rosenkrantz, Hr. Jørgen Skeel og Niels Krag. Da den tidligere til dem ud-gaaede Befaling til at være til Stede ved Skiftet efter af-døde Fru Sitsel Bjørn Godsleuf Buddes til Rødslet endnu ikke er bleven udført, befales det dem nu straks eller saa snart som muligt at udføre Befalingen, uden at tage Hensyn til nogen af Parternes utilbørlige Udflugter og Uendelighed, saa de én Gang kunne komme til Ende med Skiftet. J. T. 7, 33.

3. Maj (—). Miss. til Mogens Pax. Ernestus Werchmand, tysk Kancellisekretær, har berettet, at hans Foged over det gejstlige Gods i Roskilde Kapitel, som han er forlenet med, er død og staar til Restance med sit Regnskab til ham. Da Ernestus Werchmand ved Kongens Tjeneste er forhindret i selv at være til Stede, skal Mogens Pax drage Omsorg for, at det ikke tilstedes nogen af Fogdens Kreditorer eller andre at faa noget af hans efterladte Gods, førend Ernestus Werchmand selv eller ved sine Fuldmægtige er bleven tilfredsstillet for det resterende Regnskab. Hvis nogen alligevel befatter sig dermed, vil han komme til at staa til Rette derfor. Sj. T. 21, 516 b.

— Aab. Brev om, at Styge Høg til Vang har berettet, at denne Brevviserske Kiersten Jensdatter i Gendrups Husbonde, ved Navn Jens Jensen i Gendrup, Styge Høgs Tjener, forrige Sommer ved Nattetid uskyldigt har dræbt Christen Andersen i Gandrup og derfor er svoren fra sin Fred, og at Gerningen i sig selv skal være saa slem og uhørlig, at det ikke kan formodes, at han nogensinde kan komme til Bod og til sin Fred igen. Han har derfor begæret, at det maa tillades

¹ I J. R. er Brevet dateret 20. Febr. 1619, men indført mellem Breve af 23. April og 3. Maj 1620. Konk. er bagpaa dateret: 1. Maj 1620, medens den af Rentekammeret opsatte Kvittans er dateret 20. Febr. 1619, hvilken Dato saa urigtigt er indført i J. R. som Dato for den endelige Kvittans.

hende igen at komme i Ægteskab med en anden Person, da hun ellers paa Grund af den Armod og Ulejlighed, hun er kommen i, vil blive foraarsaget til at forlade Avl og Bjærgning med sine smaa Børn. Kongen tillader hende af Øvrigheds Magt at gifte sig med en anden. J. R. 7, 315 b.

3. Maj (Kbhvn.). Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Kongen har erfaret, at den tidligere Ordre til ham om at lade Salpeterladen i hans Len [Odensegaard] tække og saaledes forfærdige, at man kan begynde med Salpeterarbejdet i den, endnu ikke er bleven efterkommet, befales det ham snarest muligt at fortfare dermed, saa den kan blive helt færdig i nærværende Sommer, og siden erklære sig i Kancelliet om, hvor snart Salpeterladen kan blive saaledes færdig, at der kan indføres Salpeterjord deri og en Salpetersyder kan sendes derover, hvis der ikke allerede er en. F. T. 3, 563.

4. Maj (Bredsted). Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af, at denne Brevviserske Regina Basileers har anmodet Kongen om at betale hende en Sum Penge, som Dronning Christina af Sverrig, født Hertuginde af Slesvig og Holsten, skylder hende og har henvist hende til at søge betalt hos Kongen, erklærer ikke at ville betale hende denne Sum, da hun ikke har nogen Besked fra Dronning Christina selv til Kongen, men tilbyder, saasnt hun medfører nogen rigtig Besked fra Dronningen, at betale hende saa meget, som han skylder Dronningen paa det Jærn, som er leveret ham paa Dronningens Vegne. Sj. R. 17, 47.

— Miss. til Christoffer Basse. Af Hensyn til sin Svoger, Kongen af Storbritanniens Skrivelse har Kongen løsgivet det Krudt, som i Fjor blev arresteret i Øresund, og som der blev givet Befaling til at indlægge paa Slottet indtil nærmere Ordre. Krudtet var bestilt af Stænderne i Skotland fra Danzig, at skulle sendes ind for Edinburg. Naar denne Skotte Rubbert Bely besøger ham, skal han lade ham faa Krudtet. K. Udt. i Sj. T. 21, 516 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af, at Kongen af Polen og Sverrig har anmodet om, at hans Under-saatter Niels og Lindorm Posse, hvem han har forlenet med sit Arvegods i Halland, uhindret maa nyde dette Gods efter Forleningsbrevets Lydelse, bevilger, at de nævnte Posser

efter Forleningsbrevet maa nyde dette Gods, da det er Kongen af Polens og Sverrigs eget Arvegods, dog skulle de og deres Tjenere forholde sig fredeligt og tilbørligt og hverken indføre og udsprede eller lade indføre og udsprede Breve, Sendebud, nye Tidender eller Patenter i Sverrig eller foretage sig andet, som kan foraarsage Vidtløftighed. Sk. R. 4, 173.

4. Maj (Bredsted). Miss. til Otte Brahe og Bispen i Ribe. Fru Kirsten Juel, Enke efter Niels Vind til Ullerup, har berettet, at hun for et Begravelsessted, som er blevet bevilget hende i Huornstrup Kirke i Koldinghus Len, har foræret Kirken en Prædikestol, men da Prædikestolen i Kirken hidtil har staaet paa et ubelejligt Sted, har hun begæret, at den nu maa blive sat paa et mere belejligt Sted. Det befales dem i den Anledning at begive sig til Kirken ved første Lejlighed, undersøge Forholdene og ordne det saaledes, som de kunne anse det for gavnligt baade for Kirken og for Tilhørerne. Da Fru Kirsten Juel endvidere har berettet, at hun og hendes Nabo, Fru Else Høg, Jacob Vind til Grundets Enke, i Huornstrup Kirke kun have et Stolestade i hver Rad baade til dem selv og deres Folk, hvormed de ikke kunne nøjes, da de begge nu holde Hus i Sognet, hvorfor hun har begæret, at de maa faa endnu et Stolestade i hver Rad, skulle Otte Brahe og Bispen tillægge dem endnu et Stolestade paa hver Side paa et belejligt Sted i Kirken, saaledes som de maatte anse det for mest forsvarligt, ligesom de ogsaa, hvis der ellers findes nogen Uskikkelighed og Uorden i Kirken, skulle afhjælpe det saa godt som muligt. J. T. 7, 33 b.

9. Maj (Kbhvn.). Privilegium for de islandske Participanter paa Anlægget af en Reberbane i København. Sj. R. 17, 47 b. (Tr.: KD. II. 628).

10. Maj (—). Miss. til Axel Urup om herefter at paa tage sig Værgemaalet for Jomfru Else Ulfstand, da Tage Thott til Egede paa Grund af sin Forlening med Trondhjemsgaard ikke kan forestaa det, saaledes som han hidtil har gjort. Sk. T. 4, 324 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe om at lægge 5 Gaarde og Fæster i Harrebiørg By, som i afdøde Hans Spiegels Tid blev lagte fra Malmøhus under Gladsaxe Len, ind under Malmø-

hus, lade dem indskrive i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for Indtægten af dem. Sk. T. 4, 324 b.

10. Maj (Kbhvn.). Miss. til Sigvort Grubbe og Knudt Grubbe. Da der efter den afsagte Dom med det første skal forhøres nogle Regnskaber mellem Tage Thott til Egede, Befalingsmand paa Trondhjemsgaard, og Johan Thryp, Borger i Malmø, skulle de rette sig efter at være til Stede ved den Lejlighed og, hvis Parterne ikke selv kunne forliges i Mindelighed, skille dem ad ved en Dom i de mellem dem opstaaende Stridigheder, og passe nøje paa, at der ikke bliver forhandlet noget i Modstrid med den af Kongen og Danmarks Riges Raad paa den sidste Herredag afsagte Dom. Sk. T. 4, 324 b.

12. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af, at Zirich Foogertz, der med sine Konsorter havde faaet Bevilling paa i 10 Aar at maatte føre allehaande levende Strandfisk til Købs i Watterskibe, nu er død, bevilger, at Johan Etersen, der har været en af Konsorterne, sammen med sine Konsorter, der, saa vidt ses, ere Borgere i København, i de næste 10 Aar efter dette Brevs Datum maa nyde det samme Privilegium paa alene at maa fiske paa Kronens Strømme og føre levende Strandfisk til Købs i disse Skibe, dog maa de ikke fiske i de Have og paa de Steder, hvor nogen har særligt Privilegium, ej heller skal det være Fiskerne i København, der pleje at udføre deres Fiskeri med Baade eller Færger, forment fremdeles at gøre det. Sj. R. 17, 48 b.

13. Maj (—). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Steen Villumsen, Tilsynsmand paa Bremerholm, bevilger, at han maa sælge 2 af sin Hustrus Gaarde med tilliggende Gods, den ene i Antvorskov Len paa Sjælland, den anden paa Langeland, til hvem han vil, da baade han og hans Hustru mene, at de kunne have langt større Fordel af de Penge, de kunne faa for Gaardene, end af Indkomsten af Gaardene. Han skal dog sætte Pengene paa Rente til Fordel for sin Hustru for det Tilfælde, at hun skulde overleve ham, medmindre han siden for Pengene kan købe noget samlet Gods, som kan være hende til større Fordel og Nytte. Sj. R. 17, 51.

— Miss. til Christen Høg. Da der førstkommende 19. Juni skal holdes Skifte mellem Fru Else Høg til Grundet, Jacob Vinds Enke, og hendes Børn, skal han give Møde ved Skif-

tet, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Berte Vind ved dette og paase, at hun faar Skel og Fyldest. J. T. 7, 34.

13. Maj (Kbhvn.). Ligelydende Miss. til Jørgen Krag om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Else Vind. Udt. i J. T. 7, 34.

— Kvittansiarum til Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Embedsmand paa Aggershus Slot, paa hans Regnskab som Rentemester fra 1. Maj 1609, da han først blev forordnet til at forestaa Rentemesterbestillingen sammen med Sigvort Beck til Førsløf, til 1. Maj 1611, da han fik Ordre til at følge Kongen paa Toget i den sidste svenske Fejde, fra hvilken Tid og indtil 1. Maj 1614 han havde Ordre til at besolde Kongens Krigsfolk, i hvilken Tid Sigvord Beck alene forestod Rentemesterbestillingen, medens han fra 1. Maj 1614 igen har forestaaet Rentemesterbestillingen sammen med Sigvord Beck indtil 1. Maj 1617, da han blev Rentemesterbestillingen kvit. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 17, 49.

15. Maj (—). Kvittansiarum til Sigvort Beck til Førsløf, der i Overværelse af Steen Brahe til Knudstrup, afdøde Hr. Breyde Rantzau til Rantzovholm, forhen Statholder i København, og Olluf Rosensparre til Skarroldt har gjort Kongen Regnskab for sin Indtægt og Udgift som Rentemester fra 1. Maj 1611, til hvilken Dag Jens Juel til Kieldgaard, Statholder i Norge og Hovedsmand paa Aggershus, har gjort Regnskab sammen med Sigvort Beck, til 1. Maj 1614, heri beregnet alt hvad der var i Forraad i Rentekammeret den 1. Maj 1611, da Jens Juel fik Ordre til at følge Kongen paa Toget ind i Sverrig, [medens Sigvort Beck alene forestod Rentemesterbestillingen. Endvidere have Jens Juel og Sigvort Beck i Overværelse af Hr. Christen Friis til Kraggerup, Kongens Kansler, Steen Brahe til Knudstrup, afdøde Hr. Breyde Rantzau, Olluf Rosensparre og Hr. Anders Bilde til Rosendal gjort Kongen Regnskab for deres Indtægt og Udgift som Rentemestre fra 1. Maj 1614, til hvilken Tid Sigvort Beck alene lod gøre Regnskab, til 1. Maj 1617, heri beregnet hvad der var i Forraad paa Rentekammeret den 1. Maj 1614. De bleve paa disse 6 Aars Regnskab skyldige: 2345 Rosenobler, 4 $\frac{1}{2}$ Karat 3 $\frac{27}{32}$ Gran fint Guld, 1074 Kroner 1 $\frac{1}{2}$ Ort i nye Guldkæder, 87 $\frac{1}{3}$ Lod 1 Kvintin smeltet Kroneguld, 46 Lod 1 Kvintin smeltet

rinsk Guld, 78,619 Rdlr. 9 Sk. 2 Pend., 47 $\frac{1}{2}$ Pd. Sterling i engelsk Sølv mønt, 1 Guldring med 11 Diamanter, vurderet til 400 Dlr., en Modalia med Krigsrustning, hvori der er 36 Diamanter, vurderet til 170 Dlr., et rundt Smykke, vurderet til 120 Dlr., et stort Klenodie med Rubiner, vurderet til 115 Dlr., en Guldring af Kroneguld med en Smaragdsten i, vurderet til 15 slette Dlr. og vejende 3 Kroner med Guldvægten, en Guldring af Kroneguld med en Granatsten i, vurderet til 15 Mk. dansk slet Mønt og vejende 2 $\frac{1}{2}$ Krone med Guldvægten, en Guldring af Kroneguld med en Granatsten i, som vejer 2 Kroner 1 Ort med Guldvægten, 2 smaa Guldringe af Kroneguld med en Rubin i hver, begge vurderede til 15 Mk. dansk slet Mønt og vejende tilsammen 1 $\frac{1}{2}$ Krone 1 Ort med Guldvægten, 50 Kontrafejer af Kongen af Kroneguld, hvert stafferet med en emaljeret Guldkrans, 52 slette Kontrafejer af Kongen af Kroneguld, 3 store forgyldte Sølvkredensbægere, hvert med et Dæksel, som er forgyldt overalt, der tilsammen veje 535 $\frac{1}{2}$ Lod, 4 Sølvkander, som ere forgyldte udenpaa og veje tilsammen 546 Lod, 147 $\frac{1}{2}$ Lod 1 $\frac{1}{2}$ Kvintin forgyldt Sølv, 1124 $\frac{1}{2}$ Lod $\frac{1}{2}$ Kvintin hvidt Rusølv, 1 Lod smaa gamle Perler, en Hue af Guldtraad med forgyldt Flitter og 2 gamle Perlelader, hvilken Beholdning Sigvort Beck og Christoffer Urne, der nu er forordnet til Rentemester, skulle føre til Indtægt i Regnskabet fra 1. Maj 1617 til 1. Maj 1618 og fremdeles gøre Regnskab for. Sj. R. 17, 51 b.

16. Maj (Krempe). Instruks for Erik Urne, Befalingsmand i Udsteen Kloster, hvorefter han skal rette sig som Admiral paa Kongens Orlogsskibe Raphael og Neldebladet: Naar han med Kongens Orlogsskibe er ankommen til Størørdt paa Elben, skal han have fittigt Tilsyn med Skibene, Folk, Munition og andet Tilbehør, saa der i alt forholdes med dem efter de ham tilstillede Skibsartikler. Han skal blive paa Strømmene, indtil Kongen giver anden Ordre. Han skal paa dette Farvand tilbørligt paase, at de Skibe, der sejle forbi, som sædvanligt stryge for Kongens Orlogsskibe og bevise disse den Ære og Respekt, som de bør. Hvis nogen findes uvillig dertil og Orlogsskibene foraarsages til at skyde efter dem, skal han, naar de komme ombord til ham, kun lade dem betale saa mange Skud, som ere affyrede efter dem. Det gøres dog ikke nødvendigt, at Kongens Skibe fyre efter de smaa Skibe og Smakker, som sejle

forbi der og ikke komme Kongens Skibe saa nær. Iøvrigt maa Admiralen ikke molestere eller gravere nogen, der sejler ind eller ud, men skal lade dem uhindret passere, naar de præstere den tilbørlige Ære og Reverens. Hvis det mod al. Forhaabning skulde ske eller erfares, at nogen vilde angribe Kongens Orlogsskibe eller foretage sig noget mod dem med hemmelige eller aabenbare Anslag, skal han gøre sig al mulig Flid for i Tide at kunne have rigtig Kundskab om alle saadanne Forehavender og efter saadan Lejlighed have sin Sag saaledes i god Agt og bruge alle de Midler og Raad, hvorved saadant Attentat kan forekommes og afvendes. Iøvrigt skal han ved al forefaldende Lejlighed forholde sig saaledes, som den ham betroede Bestilling udkræver. Sj. R. 17, 59.

16. Maj (Krømpe). Miss. til Sigvort Beck om at ordne det saaledes, at nærværende Caspar Smed, født i Rensborg, bliver modtaget i Tugthuset i København, hvor han paa Grund af adskillig begaaet Modvillighed og Skalkhed skal blive en Tidlang og arbejde lige med de andre. Udt. i Sj. T. 21, 517.

17. Maj (—). Miss. til Hr. Albret Skeel om snarest at begive sig til Crempe til Kongen. Udt. i J. T. 7, 34.

18. Maj (—). Forordning om Forbud mod, at beredte Huder og Skind indføres i Riget. Sj. R. 17, 60. (Tr.: CCD. III. 617).

— Miss. til nogle Lensmænd i Sjælland og Borgemestre og Raad i København om at lade det aabne Mandat om, at beredte Huder og Skind ikke maa indføres i nogle af Kongens Lande og Stæder, forkynde i Købstæderne og hvor det ellers gøres nødvendigt og siden paase dets Overholdelse. — Kansleren (København og Køge), Christoffer Basse (Helsingør og Slangerup), Mogens Pax (Roskilde), Ernst Normand (Slagelse, Korsør og Skelskør), Palli Rosenkrantz (Næstved, Vordingborg og Præstø), Alexander Papenheim (Holbæk), Key Rantzau (Kallundborg), Olluf Rosensparre (Nykøbing), Knud Urne (Storeheddinge), Peder Basse (Stege). Sj. T. 21, 517 b. K.

— Miss. til Axel Urne og Dr. Hans Reisener. Olluf Rosensparre til Skaroldt, Embedsmand paa Draxholm Slot, har forestillet Kongen, at han har Tiltale til en Præst i sit Len, Hr. Jens Hvid i Egebierig, og mener, at denne herefter ikke mere bør eller kan tilstedes at forestaa sit Embede, da han

den 7. April af Knud Urne til Aasmark og Palli Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmænd paa Trygeveldegaard og Vordingborg Slot, og Dr. Hans Reisener, Superintendent i Sjællands Stift, skal være dømt fra sit Kald for en Pasqvil, som han skal have stileret og løgnagtigen sammensat, saa vidt det angaar, der formeldes deri og kan være Olluf Rosensparre for nær. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til med det allerførste at mødes paa et belejligt Sted, stævne begge Parter for sig, dømme dem imellem om dette Punkt og give deres Dom beskreven fra sig. Det befales begge de stridende Parter at give Møde for dem, naar de tilsiges. Sj. T. 21, 517.

18. Maj (Krempe). Miss. til Lensmændene i Nørrejylland om, at de ved første Lejlighed og saa snart som muligt allevegne i deres Len, baade i Købstæderne og paa Landsbyerne, skulle opsøge og optage alle de unge Dreng og Piger, 12, 13 eller 14 Aar gamle og saa omtrent, som løbe omkring og betle og aldeles intet have at leve og ernære sig af, og med et paalideligt Bud sende dem til Aarhus til Laurits Lindenov til Vorgaard, Embedsmand sammesteds, der skal sende dem med Skib til København. — Postscriptum i Brevene til Manderup Parsberg [Aalborghus Len], Hr. Ulrik Sandberg [Lundenæs Len], Tyge Brahe [Skivehus Len], Knud Gyldenstjerne [Hald Len], Hans Dyre [Lundegaard p. Mors], Claus Daa [Vestervig Len], Godsleuf Budde [Børglum Len], Tønne Friis [Ørum Len], Eske Brock [Dronningborg Len], Otte Skeel [Dueholm Len] og Anders Friis [Sejlstrup Len]: De skulle sende de optagne Dreng og Piger til Befalingsmanden paa Mariager Kloster, ikke til Aarhus, da Kongen mener, at de bekvemmere kunne komme med Skib til København fra Mariager. J. T. 7, 34 b.

— Pas til alle Lensmændene, hvorved Kongen befaler alle sine Fogder, Embedsmænd og andre, som Lensmændenes Bud komme til paa Rejsen til Aarhus (Mariager) med Børnene, om at skaffe dem god Befordring med Heste og Vogn, fri Færger over Færgestæderne og fri og nødtørfdig Underholdning med Mad og Øl, saa de velbefordrede kunne komme afsted med Børnene. De skulle ogsaa skaffe Budene Heste og Vogn paa Tilbagereisen fra Aarhus (Mariager). J. T. 7, 35.

— Miss. til Laurits Lindenov. Da Kongen har befalet Lensmændene i Nørrejylland at opsøge Tiggerbørn i deres Len

og sende dem til Aarhus til ham, skal han, naar Børnene komme til Aarhus, give dem Mad og Drikke, indtil han enten kan fragte en eller to Skuder, som det nu gøres behov, til at føre dem til København eller, efterhaanden som de komme, kan faa dem sendt over med andre Skibe, hvis der gives saadan Lejlighed, og lade dem levere til paalidelige Folk i Tugthuset. Han skal fremsende Børnene med et paalideligt Bud, saa de ikke undkomme, og give dem Fetalje med til Underhold paa Vejen. J. T. 7, 34.

18. Maj (Krømpø). Miss. til Mogens Kaas om at modtage de optagne Tiggerbørn, som af Lensmændene sendes til Mariager, forvare dem vel og forsyne dem med Mad og Drikke, indtil han med sit eget paalidelige Bud kan faa dem sendt velforvarede til København enten med Kalkskuder eller anden Skibsløjlighed. Børnene skulle leveres i Tugthuset. Han skal forsyne dem med nødtørfdig Fetalje paa Vejen. Han skal ogsaa selv i sit Len efterkomme den kongelige Ordre om Optagelsen af Tiggerbørn. J. T. 7, 35.

19. Maj (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Christen N, Sognepræst i Barmer, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 517 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Lauridts Frandtsen i Ballerup i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 518.

— Miss. til Laurits Ebbesen om at lade Reinholt Heidenstrup faa ligesaa meget Ved af [Skanderborg] Lens Skove, som hans Formænd aarlig have faaet. Udt. i J. T. 7, 35 b.

20. Maj (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene i Skaane. Da Kongen agter det for raadeligt at anordne de nuværende Krigsordinanser til en bekvemmere og til Udførelsen af dette Værk har forordnet Hr. Anders Bilde til Rosendal og Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm, Rigsraader og Lensmænd paa Helsingborg og Landskrone Slotte, og Sigvord Grubbe til Hofdal og Tage Thott til Eriksholm, Lensmænd paa Malmøhus og Sølvitsborg Slotte, skulle de straks ved deres Fogder, Præster og andre lade affatte klare og rigtige Mandtal over, hvor mange Kron-, gejstlige, Kapitels-, Præste- og Kirke-

bønder, kun Adelens Arvegods undtaget, der er bosiddende i de Sogne og Herreder, som de have i Befaling, og flittigt paase, at ingen blive forskaanede under Paaskud af at bo paa halve Gaarde, Udbyggere eller Bol, der ikke bør forskaanes. De skulle have Mandtallene færdige til den Tid, Kommissærerne bestemme, og iøvrigt være dem følgagtige ved Efterkommelsen af Kongens Befaling. Sk. T. 4, 325.

22. Maj (Krempe). Miss. til Holger Rosenkrantz. Kongen har for nogen Tid siden bevilget denne Brevviser Christianus Navclerus, at han sammen med den gamle Apotheker i Odense Cornelius Hamsfort maa holde det Apothek vedlige, som Cornelius Hamsfort hidtil har holdt i Odense, og efter Cornelius Hamsforts Død selv holde et Apothek sammesteds, saaledes som det ham givne Brev ydermere formelder. Som Holger Rosenkrantz af hoslagte Supplikation nærmere kan se, har Christianus Navclerus nu beklaget sig over, at han ikke kan komme til nogen Ende med Cornelius Hamsfort om at holde Apotheket vedlige i dennes Levetid, hvorfor det befales ham at hjælpe Christianus Navclerus og paa Kongens Vegne paase, at han straks nyder det, som Kongens Benaadningsbrev giver ham. Saafremt Cornelius Hamsfort ikke med det gode vil indgaa paa saadanne Vilkaar, skal Holger Rosenkrantz ved Retten fordre, at Christianus Navclerus nyder Kongens Privilegium, som det sig bør. F. T. 3, 564.

— Miss. til Otte Skeel. Som han vidtløftigere kan se af den hosføjede Supplikation, har Hermand Eggenou, Borger i Aalborg, anmodet om at maatte faa sin Hustru, der er berygtet og udlagt for Trolddom og af den Grund efter Kongens Befaling er bleven anholdt af Otte Skeel, ud af Fængselet mod Borgen. Otte Skeel skal straks erklære sig til Kongen om, hvor vidt han er kommen med denne Sag, om der ikke allerede er overgaaet og bevist Hermand Eggenous Hustru saa meget, at hun deraf kan eragtes for at være kyndig i Trolddomskunsten og derfor strafværdig, saa hun af den Grund ikke kan slippes ud, og om hendes Løsladelse ikke vil kunne skade og tilbage-drive ved Retten noget af det, som han behøver til Processen mod den Jomfru¹ af Adel, der ogsaa er mistænkt for Trold-

¹ Kristence Kruckov.

domskunsten og ligeledes er fængslet af Otte Skeel. J. T. 7, 35 b.

26. Maj (Krempe). Aab. Brev om, at Tage Thott Andersen, Embedsmand paa Trondhjemsgaard, maa, saalænge han er i Kongens Bestilling i Norge, holde den Rostjeneste, som han skylder af sit Arvegods og Jordegods her i Riget og burde holde under den sjællandske Fane, under den skaanske Fane, og maa være fri for at lade sin Rostjeneste fremkomme, naar der paabydes Mønstring, dog skal han, naar der kommer et Tog paa, være forpligtet til ligesom andre af Rigets Adel at udgøre sin Rostjeneste, som det sig bør. Sk. R. 4, 173 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da Hans Oldeland til Trelleup nogle Gange har anmodet Kongen om at bevilge, at han for en bestemt Afgift maa faa Kronens Gaard Skenderup¹ med tilliggende Ejendomme og Bønderlandgilde i Forpagtning, skal Holger Rosenkrantz paa Kongens Vegne akkordere med Hans Oldeland om, hvor meget denne aarlig kan og vil give Kongen af Skenderupgaard og tilliggende Ejendom og Gods, dog skal han, førend han slutter nogen endelig Akkord med Hans Oldeland, erklære sig til Kongen derom og tilkænde-give sin Mening, om Afgiften kan være uden Skade for Kongen. F. T. 3, 565.

— Mageskifte mellem Trude Bryske til Hærridskier og Kronen. J. R. 7, 316. K. (Se Kr. Sk.).

— Mageskifte mellem Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland, og Kronen. J. R. 7, 320. K. (Se Kr. Sk.).

27. Maj (—). Miss. til Oluf Rosensparre og Kapitlet i Roskilde om at lade Kronens og Kapitlets Bønder i Draxholm Len hver straks fremage saa megen Kalk, som de pleje at fremage ad Gangen, fra Sundby Færge til Frederiksborg. K. Udt. i Sj. T. 21, 518.

— Miss. til Tage Thott. Han skal med dette Kancellibud erklære sig til Kongen om, hvor nær det er med det Plankeværk, som han har faaet Ordre til at hugge Tømmer til og lave i sit Len [Sølvitsborg]. Saafremt hele Plankeværket endnu

¹ Skinderup (nu Ulriksholm), Bjærgø H., Fyen.

ikke er ført ned til Stranden, skal han snarest muligt lade det komme derved, og straks lade Kongen vide, til hvilke Havne det bliver nedført, saa Kongen kan give Ordre til at hente det med Skib. Sk. T. 4, 325 b.

29. Maj (Krempe). Miss. til Otte Marsvin. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvor nær det er med den Lade paa Kullebjerg, som han har faaet Ordre til at lade tilfly, og sende Kongen et bestemt Maal paa Længden og Bredden af Laden, Højden fra Gulvet til Bjælkerne og Højden af Spæret. Han skal tillige lade Kongen vide, hvor den bedst kan hentes derfra til Vands. Han skal sørge for, at den Tømmermand, som skal rejse Stalden paa Frederiksborg, snarest muligt begiver sig derover for at rejse Stalden. Sk. T. 4, 325 b.

— Miss. til Torben Gabrielsen om at erklære sig paa Fru Anne Krafses Supplikation, hvori hun klager over, at han ikke har dømt endeligt i Sagen mellem hende og Styge Høg, men at de Vidnesbyrd, som hun har indstævnet for ham, have været forgæves. Udt. i F. T. 3, 565.

1. Juni (Kbhvn.). Kvittansiarum til Tage Thott Ottensen til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Landskrone Slot og Len fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1619, for de i samme Tid oppebaarne Pengeskatter og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 174.

5. Juni (—). Aab. Brev om, at Povel Skinkel til Østrup, der efter Loven er Værge for sine umyndige Søskende, Broderen Dirik Skinkel og to Søstre¹, har berettet, at der efter deres afdøde Fader² er tilfalden dem en temmelig stor Gæld, og at denne ikke kan forrentes af Indkomsten af det dem tilfaldne Gods, hvorfor han har anmodet om Tilladelse til at maatte sælge saa meget af deres Gods, som maatte være fornødent. Da Kongen allerede har udstedt aabent Brev herom, befaler han ham herved alvorligt med det allerførste at efterkomme dette Brev til Bedste for sine Søskende og med deres nærmeste Venners Raad udbyde deres Gods til dem, der ville give mest

¹ Sidsel og Ide. ² Morten Skinkel.

for det, saa det kan blive vitterligt for dem, der ville købe det, og for hvem det ligger mest belejligt. F. R. 3, 293. K.

6. Juni (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage to Sønner af Christoffer Ulfeldt, Arrild og Knud, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 520.

7. Juni (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd. Da der endnu aldeles intet er ankommet af det Ved, som de tidligere have faaet Ordre til at fremsende til København, paalægges det dem at have den Sag i Agt og sørge for, at Veddet aarlig fremkommer, saafremt Kongen ikke skal se sig forarsaget til selv at lade Veddet indkøbe og siden lade dem betale det. De skulle ogsaa paase, at Bønderne fremføre Veddet mellem deres Høst og Vinteren, paa hvilken Tid det er dem mindst til Hinder. — Peder Basse (Møen) 1000 Læs; Palli Rosenkrantz (Vordingborg Len) 1500 Læs; Key Rantzau (Kallundborg Len) 500 Læs; Ernst Normand (Antvorskov Len) 2500 Læs; Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len) 1000 Læs; Otte Brahe (Koldinghus Len) 1000 Læs; Laurids Ebbesen (Skanderborg Len) 1000 Læs; Holgier Rosenkrantz (Laugholm Len) 500 Læs; Gabriel Kruse (Gladsaxe Len) 1000 Læs; Tagge Thott (Sølvitsborg Len) 2000 Læs; Falk Lykke (Christianopol Len) 1000 Læs. Sj. T. 21, 518. K.

— (**Krømpé**). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Abraham de la Qvene fra Diepen i Frankrig, hvis Fuldmægtig Pierre de Wal, da han i 1615 under Andenes i Norge fangede Hvalfisk, blev opbragt med Skib og Gods af Kaptejn Joachim Skomager og ført til København, hvor Skib og Gods blev fradømt ham af Borgemestre og Raad, at lade sine Fuldmægtige søge om Vidnesbyrd i Danmark og Norge, da han vil indstævne Borgemestre og Raad i København for Kongen og Rigsraadet paa den første almindelige Herredag. Sj. R. 17, 61. (Tr.: KD. II. 628 f.).

8. Juni (—). Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen har bevilget, at Generalstaterne i Nederlandene maa faa en Del Salpeter toldfrit gennem Øresund, og befaler dem at lade Salpeteret passere toldfrit, naar det kommer til Sundet. Sj. T. 21, 518 b. K.

10. Juni (—). Miss. til Mogens Pax om at gøre sig den yderste Flid for at faa 3 indsyltede Asparges og levere dem

til nærværende Kongens Apotheker, der skal skaffe dem herover til Kongen. Udt. i Sj. T. 21, 518 b.

10. Juni (Krømpe). Miss. til Laurits Lindenov. Kongen har for nogen Tid siden skrevet til Fru Dorrete Juel, Jørgen Kaas til Gielskoufs Enke, om, at Bønderne i Aarhus Len skulle hjælpe til med at age Mursten fra Teglovnene i Silkeborg Len. Da denne Skrivelse endnu findes ubrudt hos Lensmanden paa Silkeborg, befales det Laurits Lindenov at tage Skrivelsen til sig, bryde den og rette sig efter den. J. T. 7, 35 b.

— Miss. til Christen Holck. Han har berettet, at noget af Laden paa Vindisleufgaard er falden ned, og at de andre Huse baade paa Borggaarden og paa Ladegaarden ere meget bygfældige. Da han derhos har begæret at faa Kongens Resolution herom at vide, skal han straks erklære sig til Kongen om, hvor meget det vil koste at reparere Laden og de andre Huse, der ere aldeles nødvendige og for Avlens Skyld ikke kunne undværes. Kongen vil saa siden erklære sig derpaa. J. T. 7, 36.

13. Juni (—). Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og Bispem i Ribe. Hr. Ulrik Sandberg har berettet, at Oden¹ Sogn i hans Len [Lundenæs] en 20 Ugers Tid har været uden Sognepræst, da Sognemændene, uagtet en 5 eller 6 Personer have ladet sig høre for dem, ikke have villet kalde nogen af dem, men ville have en Person, som behager den forrige Præsts Hustru vel, hvilken Person dog ikke kan antages paa Grund af forskellige Beskyldninger med Hensyn til hans Levnet. De skulle ved første Lejlighed sende den dygtigste og til Kaldet værdigste af de præsenterede 6 Personer eller en anden smuk, lærd og dygtig Person til Kongen, hvor denne er at træffe, for at denne Person kan lade sig høre for Kongen selv. Kongen vil saa siden træffe nærmere Anordning. J. T. 7, 36.

— Miss. til Ifver Dyre og Niels Lange. Borgerskabet i Sæby har klaget over, at Borgemestre og Raad have paalagt dem adskillige Skatter, saa mange af dem forarmes dermed. Ifver Dyre og Niels Lange skulle i den Anled-

¹ Oddum, N. Horne H.

ning begive sig til Sæby ved første Lejlighed, forhøre Borgemestrene og Raads Regnskab, føre Tilsyn med, hvilke Skatter der ere paalagte Borgerskabet, hvorledes Indtægten er anvendt, og om man har omgaaedes tilbørligt med alt, og dømme om de fremsatte Beskyldninger og om den Strid, som er eller kan opstaa mellem Borgemestrene og Raad og Borgerskabet angaaende den Sag. De skulle give deres Kendelse og Dom beskrevet fra sig. J. T. 7, 36 b.

14. Juni (Kbhvn.). Mageskifte mellem Fredrik Reedtz til Tygestrup, Befalingsmand paa Svenstrupgaard, og Kronen. Sj. R. 17, 62. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Key Rantzau om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Frederik Reedtz til Tygestrup, nemlig 1 Gaard i Killeklint i Udbye Sogn i Ards Herred med Skov til 200 Svins Olden og 1 Gaard i Høfvit¹ i Tudtse Herred, ind under Slottet [Kallundborg], indskrive det i Jordebogen og aarlig gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst af det. Sj. T. 21, 518 b. K.

— Ligelydende Miss. til Axel Urne om at lægge 1 Gaard i Gyrstinge By og Sogn i Ringsted Herred ind under Ringsted Kloster. Udt. i Sj. T. 21, 519. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Mogens Pax om at lægge 1 Gaard i Uglestrup i Lynbye Sogn i Valburs Herred ind under Roskildegaard. Udt. i Sj. T. 21, 519. K. (i Udt.).

— Ligelydende Miss. til Ernst Normand om at lægge 2 Gaarde i Giersløf Sogn i Løf Herred, nemlig Knudstrup Hovgaard, hvori Kronen i Forvejen havde Hovedlandgilden, naar undtages den Part, 14 Skpr. Byg, som Frederik Reedtz nu har udlagt til Kronen, og 1 Gaard sammesteds, hvori Frederik Reedtz har udlagt Kronen 5¹/₂ Td. 1 Fjerdingskar ¹/₂ Ottingkar i hart Landgildekorn, ind under Antvorskov Slot. Udt. i Sj. T. 21, 519. K. (i Udt.).

— Aab. Brev om, at Laurits Jørgensen, Borgemester og Tolder i Visby, Hans Kruse, Raadmand sammesteds, og deres Konsorter indtil videre maa holde offentlig Vinkælder i Visby, dog saaledes at de altid holde den vel forsynet

¹ Høed.

med god, uforfalsket og ublandet Vin, saa baade Indbyggerne, fremmede og andre, der gæste Byen, for en rimelig Pris kunne faa Vin til Købs i Kælderen. For at de bedre kunne holde Vinkælderen ved Magt, maa hverken Indbyggerne i Byen eller andre udtappe Vin i Kande-, Stobe- eller Pottetal udenfor deres Huse, medmindre nogen kan bevise at have Kongens Faders eller Kongens Bevilling derpaa eller andre Privilegier, der utvivlsomt tillade dem saadant. Handler nogen herimod, skal han have forbrudt det Fad eller den Ane Vin, hvoraf der tappes, til Kongen, dog skal det ikke hermed være forbudt nogen Borger at sælge hele eller halve Amer eller at udtappe Vin i deres eget Hus til deres eget eller deres Gæsters Behov. De skulle paase, at der ikke nogen Tid mangler Vin i Byen og i alle Maader rette sig efter den om Salg og Forhandling af Vin udgaaede Forordning, saafremt de ikke ville have denne Benaadning forbrudt og ville straffes tilbørligt. De skulle være forpligtede til at købe og hente den Vin, de ville sælge, i København og ikke andensteds, under Fortabelse af denne Benaadning, Kronens Told i alle Maader uforkrænket. Sk. R. 4, 175.

14. Juni (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar. Da der er nogen Trætte mellem Herlof Daa til Snedinge og hans Søster Fru Anne Daa, og hun har anmodet om, at der maa blive tilforordnet hende en Værge, der kan hjælpe hende til Rette, medens Trætten staar paa, befales det ham at forsvare hendes Sag og hjælpe hende til Rette, saa vidt Lov og Ret er. Sk. T. 4, 326.

15. Juni (Krempø). Bestalling for Jørgen Vind til Grundet som Kaptejn til Lands og til Vands, hvor og naar Kongen befaler. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn, hvormed han skal holde sig paa sin egen Underholdning, undtagen naar han bruges paa Skibene, da der saa, som sædvanligt, skal medgives ham Fetalje paa Skibene. Sj. R. 17, 65.

— Ligelydende Bestalling for Byrge Jul som Løjtnant til Lands og til Vands med en aarlig Løn af 200 Dlr. og 2 Hofklædninger. Udt. i Sj. R. 17, 65 b.

— Miss. til Ernst Normand om at lade Laden paa Antvorskov underlægge med Langhalm under Taget, saa

den kan blive færdig, førend Kornet i Aar kommer ind i den. K. Udt. i Sj. T. 21, 519.

15. Juni (Krømpe). Aab. Brev, hvorved Kongen, der for nogen Tid siden¹ har ladet udgaa Forbud mod at udføre Havre fra Skaane af Riget, bevilger Borgerskabet i Malmø, at dette Forbud indtil videre skal være opgivet for Malmøs Vedkommende, saa det skal staa Indbyggerne i Malmø frit for at udføre Havre, hvorhen det lyster dem, dog Kronens sædvanlige Told og Rettighed hermed uforkrænket. Sk. R. 4, 176.

— Kvittansiarum til Sivert Grubbe til Hofdal, Embedsmand paa Malmøhus, der nu paa sin Hustrus afdøde Fader Knud Grubbe til Alslefs Vegne har gjort Kongen Regnskab for Knud Grubbes Indtægt og Udgift af Sølvitsborg Len fra 1. Maj 1597 til 1. Maj 1601, for den til Mortensdag 1600 oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 178.

— Miss. til Erik Rosenkrantz om at fragte nogle Skuder, der kunne fremføre de ved Gryden staaende Mursten til Halmstad. Udt. i Sk. T. 4, 326.

— Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar og M. Mads Jensen, Biskop i Skaane. Da Kongens deputerede Kommissarier, Mænd og Raader, have anset det for fornødent, at Kirkerne i Skaane, Halland og Blekinge skulle kontribuere til Kirkens og Skolens Opbyggelse i Halmstad, og at Præsterne, Kapellanerne og Degnene ligesaa, efter Proportion og Billighed, skulle kontribuere til Opbyggelsen af Præstens, Kapellanens og Degnens Boliger i Halmstad, der ere helt nedbrændte i den sidste Brand, skulle de med det første samles og gøres Anordning om, hvor meget enhver skal kontribuere og til hvad Tid det skal udredes. Sk. T. 4, 337 b.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen om at sende en god, lærd og dygtig Mand til Crempe for at betjene et Kald, som Kongen vil have ham forordnet til. Udt. i F. T. 3, 565.

16. Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Hr. Christian Friis, Kongens Kansler, paa

¹ 8. Okt. 1619.

Københavns Slot og Len (ligelydende med det Forleningsbrev [20. Juni 1614], som han tidligere har haft derpaa). K. Udt. i Sj. R. 17, 66.

19. Juni (Kbhvn.). Miss. til Holgier Gagge og Peder Galt. Afdøde Johan Ruds Arvinger have berettet, at Johan Ruds Fogder og Skrivere hidtil ikke have villet gøre dem Regnskab efter hans Død, og at det har staaet saaledes hen i langsommelig Tid, uanset at de have begæret disse Regnskaber til Forhør. De skulle derfor ved allerførste Løjlighed, inden August Maaned, begive sig til Næstved, stævne begge Parter i Rette for sig, være til Stede, medens Regnskaberne blive forhørte, og hvis der i nogen Maade opstaar Strid om Regnskaberne, enten bilægge den i Mindelighed eller skille dem ad ved Dom, inden de begive sig derfra. Jacob Jørgensen i Møllerup, der i mange Aar har været Johan Ruds Ridefoged, og Christen Christensen, forhen Skriver paa Ørum, skulle møde med deres Regnskaber til samme Tid og paa samme Sted og uden videre Forhaling gøre dem klare. Sj. T. 21, 519.

— Aab. Brev om, at Kongen har bevilget, at Christoffer Ulfeldt til Svenstrup, Embedsmand paa Visborg, og hans Konsorter, nemlig Niels Jørgensen, Borgemester og Tolder i Visby, Hans Kruse, Raadmand, og Hercules Briondt sammesteds, paa egen Bekostning maa opbygge eller lade opbygge to Savmøller paa den Strøm, som ligger i Lommelunds Ting, dog skulle de være forpligtede til først at tilbyde Kongen det, som bliver skaaret paa disse Møller, og til at svare tilbørlig Told af det, som ikke bliver købt til Kongens Behov. Det forbydes alle andre at lade opsætte nogen Savmølle paa Gulland i de følgende 8 Aar. Sk. R. 4, 176 b.

— Forleningsbrev for M. Niels Jørgensen, Læsemester i Lund, paa det efter afdøde Vilhielm Dresselberg ledige Degnedømme i Lund Domkirke. Han skal residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 177 b.

— (**Krømpø**). Miss. til Lensmændene i nedennævnte Len. Kongen har bragt i Erfaring, at en hel Hob af Soldaterne under det jyske Regiment ere bortløbne eller have holdt sig tilbage, siden Regimentet efter Kongens Befaling begyndte at drage paa Vejen herud. Da der blandt de saaledes bortrømte findes følgende fra deres Len, skulle de gøre sig Flid for

at faa fat i disse Soldater, lade dem tiltale for deres Gerning, tage Dom over dem og siden sende dem over til København for at trælle og arbejde i nogle Aar. — Postscriptum: Kongen vil, at de skulle lade de bortrømte Soldater, som de faa fat i, forvare, indtil Regimentet igen kommer tilbage til Landet, derefter lade dem tiltale efter Krigsretten og siden sende dem herover med Dommen. — Fortegnelse over de Soldater, der ere bortløbne fra adskillige Kompagnier eller have holdt sig tilbage: Fra Kaptejn Johan Anreps Kompagni: Jørgen Nielsen Busch, der gik for Jørgen Lassen i Rostved, Peder Andersen, Korporal, der gik for Niels Bous i Kolling¹, Søfren Nielsen i Hemmed, Jens Nielsen Saumand, der gik for Søfren Baggi i Karlbye, Søfren Worm, som gik for Peder Søfrensen i Albye², og Elias Hansen, som gik for Niels Christensen i Olsroede af en Gaard i Fladstrup, alle fra Kalø Len; Søfren Nielsen, som gik for Madts Harboe i Tang, fra Silkeborg Len. — Fra Peder Bruens Kompagni: Søfren Vind, Soldat for Christen i Hinderup, Henrik von Brening, Soldat for Niels Ollufsen i Frammersløu, Jens Søfrensen Skrædder, Soldat for Hans Broutmand i Viborg, Jens Jensen Nieb, Soldat for Søfren i Rybjerg, Frederik Hahn i Kolding, Soldat for Thomis Poulsen i Lybye, alle fra Skivehus Len; Niels København, Soldat for Birritte i Ulstrup i Rinds Herred, Peder Jacobsen Viborg, Soldat for Peder Jensen i Lendum i Salling, Jacob Gregersen Baggi, Soldat for Christen Svernigsen i Tiersløu³, Johan Thimsen, Soldat for Anders i Solbjerg, og Oluf Jensen Sværdfejer, Soldat for Peder Christensen i Drobye paa Mors, alle fra Hald Len. — Af Jens Rasmussens Kompagni: Søfren Christensen Smed, Soldat for Jens Gregersen, Henrik Nicolaussen i Gesten, Soldat for Oluf Lauritsen i Jarup⁴, Hans Pedersen København, Soldat for Christen Madsen i Reusinghoed, Niels Rasmussen, Soldat for Niels Jensen i Binneballe, Søfren Christensen Skrædder, Soldat for Oluf Lassen i Reusinghoed, Frants Henriksen, Soldat for Christen Nielsen i Giessing, og Jokim Fich, Soldat for Hans Nielsen i Spiarup, alle fra Koldinghus Len. — Af Kaptejn Laurits

¹ Kolind, Sønders H., Randers Amt. ² Albøge, samme H. ³ Vistnok Føjlskrift for: Eiersløu. ⁴ Hjarup, Anst H.

Christensens Kompagni: Hans Thamissen af Astrup, Laurits Johansen af Ornsel og Søfren Christensen, Trommeslager, af Hvidding fra Dronningborg Len; Jens Pedersen af Stienild, Anders Lauritsen af Muorum, Anders Terkilsen af Veistrup, Knud Bertelsen af Skader og Mikkel Christensen af Fandrup, alle fra Mariager Klosters Len. — Af Peder Halmstads Kompagni: Søfren Søfrensen, Soldat for Knud Christensen i Klim, Jens Holdensen Snedker, Soldat for Thamis Christensen i Teling, og Frederik Haen Kolding, Soldat for Niels Søfrensen i Beistrup i Han Herred; Jens Madsen, Soldat for Niels Madsen i Gandrup i Kier Herred, Jens Nielsen Aars, Soldat for Bertel Jensen i Holdt, og Søfren Søfrensen, Soldat for Staffen Griis i Jers[lef] Herred; Casper Koch, Soldat for Christen Jensen i Terundrup i Hellum Herred, Jacob Jensen Hjøring, Soldat for Niels Knudsen i Hvorum i Aars Herred, Christen Ifversen Skagen, Soldat for Peder Andersen i Gislum By og Herred; Selvejere: Jens Pedersen Aars, Soldat for Jens Kielsen i Grundrup¹ i Fløskum Herred, Peder Lemvig, Soldat for Niels Søfrensen Munk i Niesborg² i Slet Herred, Seyer Lauritsen, Soldat for Hustru Bendit i Hvamstrup, og Jens Christensen Læsø, Soldat for Niels Nielsen i Hylleberg i Aars Herred, alle fra Aalborghus Len. — Af Kaptejn Hans Andersens Regiment: Hans Hansen Koch, Soldat for Eski Pedersen i Vibek, Knud Pedersen, Trommeslager, Soldat for Peder Jessen i Lundt, Laurits Faaborg, Soldat for Niels Tomssen i Darum, og Gundi Pedersen, Soldat for Oluf Tomissen i Darum; Jens Jensen, Soldat for Christen Jensen i Diuatsgaard³, Christopher Pedersen, Soldat for Anne Nielskone i Kielst, Christen Christensen, Soldat for Mads Jensen i Rerup, Jørgen Jensen, Soldat for Jes Jørgensen i Skedtsbøl, Frants Christensen, Soldat for Eski Lauritsen i Lund, og Rasmus Jensen, Soldat for Peder Nielsen i Nebel i Vester Herred, alle fra Riberhus Len; Jens Pedersen, Soldat for Christen Jepsen i Tranberg, Peder Jespersen, Soldat for Pouel Christensen i Hessel, Pouel Lassen, Soldat for Niels Lauritsen i Skierbek, Christen Jensen, Soldat for sin Fader Jes Brevig, Jens Madsen, Soldat for Oluf Lauritsen i Biøstrup, Anders Nielsen, Soldat for Las Balsum i Sybe-

¹ Gunderup.² Næsborg.³ Dybvadgaarde, V. Horne H.

gaard¹, Christen Nielsen, Soldat for Christen Nielsen i Dalgaard, Morten Hansen, Soldat for Hans Christensen i Staustrup, Niels Christensen, Soldat for Paaske Christensen i Brøstrup, alle fra Lundenæs Len; Mads Lauritsen, Soldat for Thomis Nielsen i Mølgaard, Christen Skaresen, Soldat for Dorrete i Haufmay, Anders Jepsen, Soldat for Peder Bendsen i Randum², Peder Jensen Sneberg, Soldat for Niels Jensen i Nørgaard i Husbye Sogn, Morten Lauritsen, Soldat for Jens Mikkelsen i Kallusøe, alle fra Bøuling Len. — Af Kaptejn Eyler Gabrielsens Kompagni: Bertel Rasmussen Koch, Soldat for Christen Jensen i Ring, Niels Giermandtsen, Soldat for Jørgen Poulsen i Ring, Poul Jensen, Soldat for Søfren Nielsen i Ring, alle fra Skanderborg Len. — Af Kaptejn Axel Strichs Kompagni: Eski Rasmussen, Soldat for Rasmus Pedersen i Loyenkier, og Niels Søfrensen, Soldat for Morten Poulsen i Aaboe, i Ning Herred, Simen Andersen, Soldat for Jens Søfrensen i Skeibye, og Søfren Jensen i Harsleuf Herred, Peder Jensen, Soldat for lille Jens Søfrensen i Tryge, Anders Jensen, Soldat for samme Jens Søfrensen i Tryge, og Christen Jacobsen, Soldat for Niels Tomissen i Eysløf³, i Vester Lisbjerg Herred, alle fra Aarhus Len; Peder Madsen, Soldat for Søfren Pedersen i Ølsted, Per Lauritsen i Hiemsted⁴, Soldat for sin Fader Laurits Jensen, Knud Andersen i Stenderup og Jens Christensen i Norbye⁵, alle fra Biugholms Len. J. T. 7, 37.

27. Juni (Krempe). Miss. til Axel Urne om at paatage sig Værgemaalet for Fru Karen Gyldenstjerne, Godske Lindenov til Lindisvolds Enke, medens Skiftet mellem hende og hendes Søn⁶ staar paa, og paa hendes Vegne paase, at alt gaar rigtigt til. Udt. i Sj. T. 21, 519 b.

— Miss. til Torben Gabrielsen. Fru Anne Krafse til Brolykke har for nogen Tid siden berettet, at hun har indstævnet og fremdeles agter at indstævne for ham nogle Vidnesbyrd, der have vidnet i Sagen mellem hende og Stygge Høg til Vang og hans Medarvinger angaaende nogle Breve

¹ Søbygaard, Hammerum H. ² Rindom, Hind H. ³ Elev, V. Lisbjærg H. ⁴ Hedensted, Hatting H. ⁵ Vel Nørby, Bjærg H. ⁶ Kristoffer Lindenov.

efter afdøde Fru Margrette Høg. Han har nu erklæret sig til Kongen angaaende hendes Supplikation og anmodet om at faa Kongens Resolution at vide, hvorledes han videre skal forholde sig i denne Sag, da Hovedsagen allerede er indstævnet i Rette for Kongen og Danmarks Riges Raad paa den førstkommande Herredag. Kongen befaler ham i den Anledning, at han, saa vidt Lov og Ret er, skal dømme paa de Vidnesbyrd, der i den Sag lovligen ere indstævnedes eller blive indstævnedes for ham af Fru Anne Krafse eller hendes Modpart, uden Hensyn til, at der i Hovedsagen er taget kongelig Stævning, hvilken Hovedsag siden efter Stævningens Indhold kan procederes paa den førstkommende Herredag. F. T. 3, 565.

27. Juni (Krømpe). Miss. til Marqvart Bilde og Jørgen Aschersleben. Hans Lindenov til Hundslund, Embedsmand paa Hammershus, har berettet, at adskillige Breve vedrørende hans Gaard og Gods Hindemadt staa under Forsegling i Skellerup Kirke, og at han nu storligen har Brug for en Del af disse Breve til at forsvare sin Ejendom med. De skulle derfor snarest begive sig til Skellerup Kirke, aabne Kisterne, deraf udtage de Breve, der maatte angaa Hindemadt Gods, og levere dem til Hans Lindenov eller hans Fuldmægtige mod nøjagtig Reversal. Denne tillige med de øvrige Breve skulle de igen indlægge i Kisten og atter forsegle denne. De skulle i Forvejen tilkendegive Hans Lindenovs Medarvinger paa hans Hustrus¹ Vegne, naar de ville udføre Kongens Befaling, for det Tilfælde, at disse skulle være interesserede deri og ville være til Stede. F. T. 3, 566.

— Miss. til Eiller Kruckov. Saasart Fru Karen Gyldenstjerne til Lindesvold, Godske Lindenovs Enke, har stillet Jomfru Sophie Lindenov nøjagtig Forsikring for det, som hun bliver hende skyldig i Arveskiftet efter afdøde Christopher Lindenov og Fru Sophie Pletz, hvorom de nu ere blevne forligte, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Sophie Lindenov, indtil der kan gøres et endeligt og rigtigt Afkald mellem Fru Karen Gyldenstjerne, hendes Søn Christopher Lindenov og Jom-

¹ Sofie Rantzau.

fru Sophie Lindenov, saa det en Gang kan komme til en endelig Ende. Sm. T. 6, 166.

27. Juni (Krempe). Opvejsningsbrev for Knud Gyldenstjerne Axelsen, Embedsmand paa Hald, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge Sagen angaaende Drabet paa Mikkel Nielsen Skomager i Tistrup By og Sogn, der for omtrent et Aar siden er bleven slaaet ihjel af Niels Andersen i Lieedt¹ Sogn og By i Medelsom Herred, der nu sidder fængslet paa Hald Slot. Sagen er dog ikke bleven forfulgt paa fersk Fod straks efter Gerningen paa Grund af Eftermaalsmandens Forsømmelse. J. R. 7, 334 b.

30. Juni (—). Miss. til Erik Urne. Han skal nu begive sig til København med Kongens Orlogsskib Raphael, som han selv er Admiral paa, og give dem, der kommandere paa det ny Skib, som er bygget ved Itzehoe, Ordre til ogsaa at begive sig til København med dette Skib. Det tredje Skib, Neldebladet, skal indtil nærmere Ordre blive liggende paa Elben. K. Udt. i Sj. T. 21, 519.

— Miss. til Ernst Normand. Da han har begæret at faa at vide, hvorledes han skal forholde sig med adskillig Bygning i Ladegaarden paa Antvorskov Slot, meddeles ham, at Kongen vil have Smedjen opbygget og opmuret af Grund og alene tækket med et Halvtæg; Vindeltrappen skal ogsaa opmures af Grund og tækkes med Spaan. Da han har indberettet, at Grunden til den ene Stald, der nu skal sættes, skal være 3 Al. lavere („sidere“) ved den søndre Ende end den er henimod den gamle Smedje, anser Kongen det for rigtigt, at der bliver forkortet noget paa Højden af de Stolper op mod Smedjen, og at Grundvolden bliver forhøjet paa den søndre Ende, at begge Tagene kunne komme overens med hinanden, saa Stalden inden i bliver ens høj ligesom den anden ny Stald efter Kongens forrige Befaling. Der skal laves 2 Døre derpaa, en imod hver Ende ud ad Pladsen, og en bag ude. Han kan lade Stalden vente („forbiede“)², saaledes som han kan eragte, at det bedst kan skikke sig. Kongen vil ikke have noget Loft lagt i Ridehuset.

¹ Lee, Middelsum H. ² Sj. T.: forbinde, der muligvis er det rigtige.

Der skal laves en lille Trætrappe paa den vestre Ende af Ridehuset, hvor Kongens Gang er ned til Haven. Sj. T. 21, 520. K.

30. Juni (Krømpe). Forleningsbrev for Gunde Skriver, Renteriskriver, paa det efter afdøde Vildhielm Dresselberg ledige Vikarie i Lund Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens daglige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Artikl. 1—2]. Sk. R. 4, 179.

— Miss. til Laurits Grubbe. Da Rasmus Jørgensen i Rødby har anholdt om at maatte blive Tolder i Rødby paa Laaland i den afdøde Tolders Sted, skal Laurits Grubbe, hvis Rasmus Jørgensen kan stille nøjagtig Sikkerhed for den aarlige Betaling af sin Oppebørsel og for at ville forholde sig troligen i Bestillingen, forordne ham til Tolder og lade ham nyde den til Tolderiet henlagte Løn, som hans Formand har haft. Da Christen Skrædder i Erringeløf, der var sendt herover af Rasmus Jørgensen, fik et med dette enslydende Missive tilbage med sig til Laurits Grubbe, men undervejs har ladet dette Missive bortkomme, maaske med Vilje, skal Laurits Grubbe lade Christen Skrædder tiltale derfor, tage Dom over ham og, hvis han kan faa fat i ham, sende ham til København for at arbejde sammen med andre Fanger. Sm. T. 6, 167.

— Miss. til Hr. Albret Skeel om at lade bage saa meget Brød, som behøves til Orlogsskibet Neldebladet paa en 3 Maaneders Tid, og lade det føre til Neldebladet paa Elben. Udt. i J. T. 7, 38 b.

Juni (Kbhvn.). Forleningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne, for Key Rantzau til Rantzovholm paa Kallundborg Slot og Len. Til Underhold for sig selv, sine egne Folk, Slotets og Ladegaardens daglige Folk og de 4 Skolepersoner, der hidtil have været underholdte paa Slottet, skal han have følgende aarlige Genant: 347 $\frac{1}{2}$ Dlr., 8 Læster Rug, 12 $\frac{1}{2}$ Læst 5 Pd. Byg, 700 Tdr. Havre, 12 $\frac{1}{2}$ Td. Smør, 25 $\frac{1}{2}$ Ko, 14 Bolsvin, 69 Fedesvin af Jordebogen til 2 Dlr. Stykket, 281 Lam, 281 Gæs og 320 Par Høns. Han maa selv beholde al Avl, Affødning og anden Fordel, der kan falde paa Ladegaarden, og maa selv oppebære Tiendeparten af den uvisse Indkomst. Han skal tjene Riget med 12 geruste Heste. [Med Artikl. 1—14, 16—20]. Sj. R. 17, 66. K.

1. Juli (Kbhvn.). Miss. til Rentemestrene. Kongen har bragt i Erfaring, at der skal være nogen Vanskelighed i Regnskabet mellem Knud Gabrielsen, Værge for afdøde Jørgen Daas Børn, paa den ene og Simen Suerbeck, Raadmand i København, paa den anden Side angaaende nogle Penge, som Jørgen Daa efter Simen Suerbecks Regnskabsbogs Lydelse har været denne skyldig. For at forebygge al vidtløftig Proces, skulle de ved første Lejlighed forhandle dem imellem om denne Gæld og faa sluttet en Overenskomst derom, saa ingen af Parterne kommer til kort. Sj. T. 21, 520.

3. Juli (—). Kgl. Stadfæstelse paa et i Henhold til Sivort Grubbes og Otte Marsvins Besigtelse, dateret Sinklarsholm den 1. April 1620, afsluttet Mageskifte mellem Hr. Anders Sinklar til Sinklarsholm og Præsteembedet i Gumløse. Sk. R. 4, 180. (Se Kr. Sk.).

4. Juli (—). Miss. til Claus Brockenhuus om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Anne Pors paa Skiftet efter afdøde Jomfru Margrette Pors, som var indgivet i Maribo Kloster. Udt. i F. T. 3, 567.

— Miss. til Hans Kaas om at paatage sig Værgemaalet for Rudbeck Pors's Enke Fru Kirsten Norbys Børn paa Skiftet efter afdøde Jomfru Margrette Pors. Udt. i F. T. 3, 568.

6. Juli (Bredsted). Miss. til Hr. Albret Skeel om at give Borgerskabet, Provster, Præster, Fogder, Degne, Kronens Bønder, de udskrevne Bønder og de gejstliges Bønder i Riberhus Len Tilhold om, at de straks og herefter skulle rette sig efter at bruge saadanne brede og vide Vogne, som det allerede er paabudt at bruge i Skanderborg og Koldinghus Len og andendets i Jylland, under den i de tidligere Breve paabudte Straf. Han skal føre Tilsyn med, at dette Paabud overholdes, og lade de efterladende tilbørligt straffe. J. T. 7, 39.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne Henriksen. Som han nærmere kan se af den hosføjede Supplikation, har Mouritz Høcken, en Adelsmand fra Holsten, berettet, at Knud Gyldenstjerne har været i et Løfte til ham for afdøde Henning Bilde til Vreiløf, men, skønt han efter sin Forpligtelses Indhold er bleven anmodet om som Forlover at holde Indlager for Pen-

gene, dog hverken villet rette for sig eller holde noget Indlager. Han skal erklære sig til Kancelliet herpaa. J. T. 7, 39.

8. Juli (Bredsted)¹. Beskærmelsesbrev for Søfren Jensen, Indbygger i Randers, der har berettet, at han, da han sidste Vinter rejste i Fyen i sin Husbondes Ærinde, er bleven forvildet fra Vejen om Natten i stort Uvejr, og at den Mand, der har kørt for ham, er kommen bort fra Slæden og nogen Tid efter er bleven funden død en halv Mils Vej derfra. Søfren Jensen er siden af Sandemænd dømt til at være Banemand og er bleven svoren fra sin Fred, men han agter nu at udføre Sagen videre med Retten. Da han imidlertid er bange for Overvold imod Retten, har han anmodet Kongen om Beskærmelsesbrev. Kongen tager ham herved i sin Beskærmelse, saalænge samme Rettergang og lovlige Proces varer, men hvis Sagen gaar ham imod, skal han staa sin Ret efter Loven. J. R. 7, 274 b.

9. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage to af Sognepræst i Rensborg Gerhard Culemanns Søner [Gerhard og Povl] i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 520 b.

10. Juli (—). Miss. til Jacob Ulfeldt om, at de Borgere i Faaborg, der ere komne til Agters ved den sidste Ildebrand, i 3 Aar maa være fri for al borgerlig, kongelig og Bys Tyng. Udt. i F. T. 3, 568.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg og M. Ifver Ifversen, Superintendent i Ribe Stift. Da Oden² Sognemænd have stillet sig modvilligt med Kaldelsen af en Sognepræst i den afdøde Præsts Sted, hvilket har foranlediget, at Kaldet i nogen Tid har staaet ledigt, har Kongen nu bestemt, at denne Person, ved Navn Mikkel Søfrensen, skal forordnes til at betjene Kaldet, hvorfor det befales dem at forordne ham dertil, saafremt han ellers kan kendes duelig, hvad Lærdom og Levnet angaar. J. T. 7, 39.

— Miss. til Manderup Parsberg og Otte Skeel. Det er berettet Kongen, at der for nogen Tid siden paa Raadhuset i Aalborg ved et pinligt Forhør af en Misdæder er begaaet adskillig Overvold og Uform af inden- og udenbys

¹ Indført mellem Breve af 1619. ² Oddum, N. Horne H.

Folk mod dem, der havde faaet Befaling til at forhøre Mis-dæderen. Da Envold Clemendsen, Slotsfoged, Jens Andersen Hals og Hermand Eggenou imidlertid formene, at de ikke have begaaet saa stor en Forseelse, som de i denne Sag gaade Vidnesbyrd formelde, men der dog i disse Vidnesbyrd udtrykkelig berettes, at nogle med Vaaben, Trusler og onde Ord paa Raadhuset have overfaldet dem, hvem Retten har været befalet, skulle Manderup Parsberg og Otte Skeel med det allerførste paa Bytinget i Aalborg give de Mænd, der have vidnet, Tilhold om at forklare deres Vidnesbyrd, saa vidt det er dem bevidst i den Sag, og derefter erhverve endelig Dom i Hovedsagen efter Loven. J. T. 7, 39 b.

10. Juli (Bredsted). Miss. til Otte Brahe Pedersen om at lade en af Kongens Skovridere i hans Len [Koldinghus] skyde et stort Stykke Vildt og et Raadyr, som Kongen mod Betaling har undt Ifver Lange til hans Bryllup. J. T. 7, 39 b.¹

— Miss. til Mogens Kaas, Hans Dyre og Otte Skeel om ved første Lejlighed at begive sig til Rønnohvsholms Hovedgaard i Vendsyssel, taksere, hvor meget Bygningen derpaa kan være værd i rede Penge, og give deres Taksation beskrevet under deres Signeter til Parterne, Markurd Bilde til Hvidkiede, Befalingsmand paa Rugaard, Niels Lange til Skrumsagger og Jørgen Kaas til N. J. T. 7, 40.

14. Juli (Kbhvn.). Miss. til nedennævnte om at købe Nødkød og sende det til København til Mads Davidsen: Christoffer Ulfeldt [Gulland] 20 Læster; Knudt Jørgensen, Tolder i Visby, 24 Læster; Frandts Hammer, Tolder i Laholm, 12 Læster; Albret Pedersen, Tolder i Halmstad, Niels Hansen, Tolder i Christianopel, og Peder Andersen, Tolder i Ronneby, hver 6 Læster; Samuel Hansen, Tolder i Sølvitsborg, 4 Læster. Udt. i Sk. T. 4, 326 b.

— (Bredsted). Miss. til Anders Friis om med det allerførste at fremsende al den Havre, som kan undværes fra Segelstrup Len, hans Genanthavre undtagen, til København. Udt. i J. T. 7, 40.

16. Juli (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg, Otte Skeel

¹ Tr.: Hvass, Personer og Familier af Navnet Hvass. II. 5.

og Anders Friis. Denne Brevviser, Hans von Klefve, har berettet, at hans Broder for nogen Tid siden er bleven myrdet i Aalborg af en Person, ved Navn Christian, hvorm han selv eller hans Fuldmægtig skal give dem nærmere Beretning, og at denne Christian undertiden skal opholde sig i deres Len. Det befales dem flittigt at spørge efter denne Person, se at faa fat i ham, tage Dom over ham og lade ham straffe derefter. J. T. 7, 40.

18. Juli (Frederiksborg). Miss. til Dr. Hans Reisener. Da disse to Præstemænd, Hr. Torben N. og Hr. N. N., Sognepræst og Kapellan i Balderup, have berettet, at der for nogen Tid siden er tilføjet dem den allerstørste Skade og yderste Fordærvelse af Ildebrand, og derhos anmodet om, at Kongen vil betænke nogle Midler, hvorved de kunne hjælpes noget, skal han forhandle med Præsterne i Stiftet om, at enhver af dem, efter sin Formue, Lejlighed og gode Vilje, skal give de to Præstemænd noget, som de kunne have Hjælp af, da det i sig selv er billigt, at Præsterne komme hinanden til Hjælp, naar Nødvendigheden saaledes kræver det. Sj. T. 21, 520 b.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Denne Brevviserske, Berritte Lauridsdatter, har i vedlagte Supplikation beklaget sig over, at han har eftertragtet hendes Mand, holdt ham fængslet i en 22 Ugers Tid og ladet hende udvise af Gaarden ved St. Hans Dags Tid. Han skal snarest muligt erklære sig til Kongen om disse Klager og indsende saavel Erklæringen som hendes Supplikation til Kancelliet. Sk. T. 4, 326 b.

— (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev paa Livstid for M. Elias Eissenberg, Provst paa Samsø og Sognepræst til Bedser og Onsbierig Sogne, paa Kronens og Kirkens Parter af Korn-tienden af Onsbierig Sogn, hvoraf der aarlig skal svares 20 Rdlr. in specie af Kronens Part til Bispem i Aarhus, til hvis Underholdning den er henlagt, og 9 Ørt. Rug, 14 Ørt. Byg og 5 Ørt. Havre af Kirkens Part til Onsbierig Kirke. Udt. i Tb. S. 16.

19. Juli (Frederiksborg). Miss. til Ernst Normand [Antvorskov] om at opmaale og gøre Afregning med den Gra-ver, som rydder dér, og vise ham hid med hans Folk, da Kongen indtil videre ikke vil lade mere rydde dér. Udt. i Sj. T. 21, 521.

19. Juli (Frederiksborg). Miss. til Erik Urne. Saafremt han ikke allerede er sejlet fra Størort eller fra Elben, skal han indtil nærmere Ordre blive liggende dér med det Skib, som han er Admiral paa, og det andet nye Skib. Det Skib, som Niels Hammer er Kaptejn paa, skal efter Kongens forrige Befaling ligeledes blive liggende dér. Sj. T. 21, 521. K.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd. De skulle sælge alt det Rug, Mel og Byg, som kan undværes af Lenets Indkomst, til paalidelige Købmænd saa dyrt som muligt og saaledes som de selv eller Adelen sælger deres dyrest, saa Kongen kan nyde al Fordelen derved. De skulle, indtil nærmere Ordre, gøre dette hvert Aar, og hvis noget af Kornet ligger usolgt efter 1. Maj, naar Regnskabet afsluttes, ville de selv komme til at betale det, saafremt de ikke kunne bevise, at de ikke have kunnet faa det solgt. — Sjælland: Olluf Rosensparre (Draxholm Len), Keye Rantzau (Kallundborg Len), Palli Rosenkrantz (Vordingborg, Lekkinge og Jungshofvit Len), Ernst Normand (Antvorskov, Korsør og Sæbygaards Len), dog skal han holde nogle Læster Rug og Byg i Forraad til Betaling af Teglblænderen, Axel Urne (Ringsted Kloster), Peder Basse (Ermelundgaard og Stege Len). — Fyen: Jacob Ulfeldt (Nyborg Len), Holgier Rosenkrantz (Odensegaards Len), Jørgen Brahe (Hagenskov Len) og Marqvordt Bilde (Rugaards Len). — Jylland: Otte Brahe (Koldinghus Len), Hr. Albret Skeel (Riberhus og Møgeltønder Len), Hr. Uldrik Sandberg (Lundenes Len), Lauridts Ebbesen (Skanderborg og Aakier Len), Reinholt Heidenstrup (Biugholm Len), Eske Brock (Drotningborg Len), Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len), Lauridts Lindenov (Aarhusgaards Len), Christian Holck (Silkeborg Len), Mandrup Parsberg (Aalborghus og Aastrup Len), Anders Friis (Seigelstrup Len), Knud Gyldenstjerne (Hald Len), Claus Daa (Vestervig Klosters Len), Mogens Kaas (Mariager Klosters Len). — Skaane: Sigvort Grubbe (Malmøhus Len), Otte Marsvin (Christianstads Len), Mogens Gyldenstjerne (Varberg Len), Hr. Jens Sparre (Bahus Len). Sj. T. 21, 521. K.

— Miss. til Otte Marsvin om at sende en Pige, ved Navn Ane Thyggisdatter, der har foregivet at have haft en Aabenbarelse, til København. Udt. i Sk. T. 4, 327.

— Miss. til Corfits Rud, Jørgen Brockenhuus og Dr. Hans

Mikkelsen. Da det er berettet Kongen, at Balslund¹ Kirke-
tiende i Vends Herred er sat for højt i Afgift, saa den nu
er ledig og ingen vil fæste den, skulle de i Forening undersøge
Sagen og, hvis Tienden er sat for højt, slaa saa meget af i Af-
giften, som de kunne eragte billigt, saa den siden kan blive bort-
fæstet til paalidelige Folk for den Afgift, som de sætte den for.
F. T. 3, 568.

21. Juli (Frederiksborg). Miss. til Rigsraaderne Hr.
Albret Skeel, Manderup Parsberg, Oluf Rosensparre, Eske Brock,
Christen Holck, Jacob Ulfeldt, Envold Kruse, Ifver Juel, Hr.
Anders Bilde, Holger Rosenkrantz og Hr. Andreas Sinklar om at
møde hos Kongen i Odense den 16. Aug., hvor Kongen har
noget at tale med dem om, som er magtpaaliggende for Riget.
K. Udt. i Sj. T. 21, 522.

22. Juli (—). Miss. til Ernst Normand. Denne Brevviser
Peder Suer, Borger i Slagelse, har berettet, at han er kommen
i stor Trætte med sin afdøde Broder Niels Suers Enke
om den efter Niels Suer faldne Arv og endnu ikke har
kunnet komme til nogen Ende med hende, skønt han ofte med
stor Omkostning har appelleret i Sagen. Da der endnu er nogle
Stridspunkter mellem dem, som maa afgøres ved Retten, skal
han, naar disse Stridspunkter blive indstævnedes for Borgemestre
og Raad eller Byfogden i Slagelse eller Skelskør, hvor deres Ret
falder, give disse Ordre til uden Udflygt eller Ophold at dømme
i Sagen, saafremt det da er Sager, som de bør dømme i. Han
skal iøvrigt hjælpe Peder Suer, saa der kun vederfares ham
hvad Lov og Ret er. Sj. T. 21, 522.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at købe nogle
gode Øksne i deres Len til saa billig en Pris som muligt og
sende dem til Frederiksborg, hvor Kongen vil have dem op-
staldet paa Ladegaarden. — Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len]
og Hr. Anders Sinklar [Landskrone Len] hver 15 Øksne; Otte
Marsvin [Christianstad Len] og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len]
hver 40 Øksne. Sk. T. 4, 327.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. Da han har tilkendegivet,
at Prammene, som bruges ved Laholm Slot, ikke mere kan

¹ Balslev, Vends H.

bruges til at føre Kalk og Sten paa til Bygningens Behov, og har anmodet om Tilladelse til at lade en ny Pram bygge, tillades det ham at lade en ny Pram bygge, dog med saa ringe Bekostning som muligt, og at føre Bekostningen til Udgift i sit Regnskab. Sk. T. 4, 327 b.

22. Juli (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde. Han har indberettet, at der er stor Brøstfældighed paa Tag og Lofter baade paa Kongens eget Gemak og paa Kornlofterne paa Helsingborg Slot, hvilket dog formentlig nu kan istandsættes med en ringe Bekostning, og at Slotsbroen ogsaa er ganske forraadnet og fordærvet. Kongen bifalder i den Anledning, at han med saa ringe Bekostning som muligt lader Tag og Lofter skelne og istandsætte og lader hugge Tømmer i Kronens Skove til Broens Istandsættelse og istandsætter den. Udgiften skal blive godtgjort ham i Regnskabet. Han skal snarest erklære sig til Kongen om, hvor vidt det er kommet med de Piller i Engelholms Aa, og give dem i Engelholm Ordre til at fremsende de Laks, som de have udlovet af Fiskeriet sammesteds. Sk. T. 4, 327 b.

— Miss. til Envold Kruse. Af hans og Superintendenten i Fyens Stifts Erklæring paa et til dem udgivet Missive har Kongen set, hvor meget Kirkerne paa Langeland uden deres Skade kunne kontribuere til den bygfældige Rudkøbing Kirkes Reparation. Det befales ham nu at give Kirkeværgerne for Kirkerne paa Langeland Ordre til med det allerførste at udrede de 600 Dlr., som deres Erklæring formelder om, til Borgemestre og Råad i Rudkøbing. Kongen bifalder i Overensstemmelse med deres Erklæring, at Kirkerne udrede de 600 Rdlr. paa følgende Maade: Magleby Kirke, Homblet¹ Kirke og Tuollebølle Kirke hver 100 Dlr.; Lindese Kirke og Liungelse² Kirke hver 60 Dlr.; Bøstrup Kirke og Stoense Kirke hver 50 Dlr.; Fodslette Kirke 40 Dlr.; Snøde Kirke 30 Dlr. og Skiøbeløf³ Kirke 10 Dlr. De skulle paase, at Rudkøbing Kirke med det første bliver istandsat. F. T. 3, 568.

— Aab. Brev om, at Kield Nielsen Uldborg maa blive sin Faders, Hr. Niels Pedersen, Sognepræst i Uldborg og Raa-

¹ Humble, ² Longelse. ³ Skrøbelev.

sted Sogne i Ribe Stift, Kapellan og succedere ham efter hans Død. K. Udt. i J. R. 7, 325.

22. Juli (Kbhvn.). Miss. til Moens Gyldenstjerne. Han har tidligere faaet Ordre til at være til Stede, naar Fru Ane Skovgaard leverer det Værgemaal fra sig, som hun hidtil har forestaaet for hendes Søn Høns Ulfstand, og paase, at alt gaar rigtigt til. Da Kongen har bragt i Erfaring, at denne Befaling endnu ikke er efterkommet, befales det ham paany at rette sig efter Kongens Befaling, naar Fru Ane Skovgaard vil levere Værgemaalet fra sig, og at drage Omsorg for, at der i hans Fraværelse ikke bliver forsømt noget hverken paa Slottet eller i Lenet. Sk. T. 4, 328.

25. Juli (—). Forleningsbrev for Arnoldus de Fine, Kongens Instrumentist, paa det Vikarie i Roskilde Domkirke, som er ledigt efter afdøde Hr. Peder Arnoldissen. Udt. i Sj. R. 17, 69 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, der har erfaret, at Jomfru Ingeborg Ulfstand, Datter af afdøde Holger Ulfstand til Heckeberg, er behæftet med saa stor en Gæld, som er tilfalden hende efter hendes afdøde Fader og hendes afdøde Broder, at det hende arveligen tilfaldne Gods ikke kan strække til til Gældens Forrentning, bevilger, at hendes Væрге, Tage Thott til Eriksholm, Befalingsmand paa Sølvitsborg Slot, maa sælge hendes Gods til den højstbydende og dermed betale hendes Gæld. De Penge, der maatte blive tilovers, skal han sætte paa Rente hos sikre Folk til Bedste for hende eller derfor købe et samlet Stykke Gods. Saafremt det er muligt, skal dette ske før hendes Bryllup. Sk. R. 4, 182 b.

— Miss. til Otte Marsvin om straks at sende den Lade, der skal sendes hened fra Kullebjerg, ned til Aarhus Lade-
sted. Udt. i Sk. T. 4, 328 b.

26. Juli (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 Sønner af Hr. Christen Madtsen, Sognepræst til Giørstinge Kirke, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 522 b.

— Forleningsbrev for Frederik Günther paa det efter afdøde Frederik Friis til Hesselagger ledige Kannikedømme i Lund Domkirke. Naar han ikke er forhindret i Kongens dag-

lige Tjeneste ved Hove, skal han residere ved Domkirken. [Med Art. 1—2]. Sk. R. 4, 181 b.

26. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Berent Besling, Indbygger i Nyborg, i den nuværende Bevillingshaver Johan Hermandsens Sted, der har afstaaet Bevillingen til ham, maa holde aaben Vinkælder i Nyborg indtil videre, dog skal han være forpligtet til altid at holde Vinkælderen vel forsynet med god, uforfalsket og ublandet Vin, saa Kongens Folk og Tjenere, saa ofte Kongen kommer til Byen, og fremmede og andre, der gæste Byen, kunne faa Vin til Købs i Kælderen til en rimelig Pris. For at han saa meget desto bedre kan holde Vinkælderen ved Magt, paabyder Kongen, at hverken Indbyggerne i Nyborg eller nogen anden maa udtappe Vin i Kande-, Stobe- eller Pottetal udenfor deres Huse, medmindre de kunne bevise, at de have særlig Benaadning derpaa enten af Kongens Fader eller Kongen selv. Handler nogen herimod, skal han have forbrudt det Fad eller den Ane med Vin, hvoraf han tapper. Dog skal det hermed ikke være forbudt nogen Borger at sælge hele eller halve Ane eller i sit eget Hus at tappe Vin til sit eget eller sine Gæsters Behov. Berent Besling skal flittigt paase, at der ikke nogen Tid bliver Mangel paa Vin i Byen og i alle Maader rette sig efter den om Salg og Forhandling af Vin udgaede Forordning. Han skal være forpligtet til at købe og tilforhandle sig den Vin, han sælger og udtapper, paa de Steder, hvor Vinen vokser, og siden føre den her til Landet med sit eget Skib eller Kongens egne Undersaatters Skibe, men ikke med andres, eller ogsaa skal han købe Vinen enten i København eller Helsingør af Kongens egne Undersaatter, Byens Borgere, saafremt han ikke vil have denne Benaadning forbrudt og straffes tilbørligt. F. R. 3, 286 b. K.

— Skøde- og Gavebrev til Morten Søfrensen paa det Stykke Grund og Ejendom i Skanderup By ved Skanderborg Slot, som han nu har bygget paa, og som ligger paa den østre Gade mellem Anders Rasmussens og Søfren Tømmermands Vaaninger og strækker sig 20 Al. i Syd og Nord og 27 Al. sjællandsk Maal i Øst og Vest. Han og hans Arvinger skulle være forpligtede til at sætte god Købstadsbygning derpaa og holde den vedlige, saa han deri kan logere Kongens Hofsinder og Tje-

ner, naar Kongen holder Hof der og det bliver befalet ham. J. R. 7, 325 b. K.

26. Juli (Kbhvn.). Lignende Skøde- og Gavebrev til Hans Søfrensen Murmand paa en Ejendom nærmest syd for Hofprædikantens Residens, strækkende sig 14 Al. i Syd og Nord og 56 Al. i Øst og Vest ned ad Bakken til Søen. Udt. i J. R. 7, 326. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Pouel Nielsen Hjulmand paa en Ejendom nærmest syd op til Hans Søfrensens Ejendom, strækkende sig i Syd og Nord 16 Al. og i Øst og Vest 56 Al. ned ad Bakken til Søen. Udt. i J. R. 7, 326 b. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Anders Jensen, Tømmermand, paa en Ejendom nærmest sønden op til Pouel Niensens, strækkende sig i Syd og Nord 20 Al. og i Øst og Vest 56 Al. ned ad Bakken til Søen. Udt. i J. R. 7, 326 b. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Christen Pedersen, Slagter, paa en Ejendom vest for Jægergaarden, strækkende sig i Nord og Syd 40 Al. og i Øst og Vest 35 Al. sjællandsk Maal fra Jægergaarden til Søen. Udt. i J. R. 7, 326 b. K. (i Udt.).

— Skøde- og Gavebrev til Jens Rasmussen paa en Part af Kroeriet ved Skanderborg Slot, som er 9 Gulv Hus af den vestre Side fra det Hus, hvori Claus Kromand nu bor, og syd paa, strækkende sig i Syd og Nord 21 Al. 1 Kvarter og i Øst og Vest 53 Al. sjællandsk Maal. Han maa indtage 8 Al. af Gaden ud fra Huset til Skure og Kældere til Vaaning, dog saaledes, at det ikke i nogen Maade kommer til at skade Gaden. Han og Arvinger og de, der ellers faa Huset i Brug, skulle være forpligtede til at holde god Købstadsbygning derpaa, saa de deri kunne logere Kongens Hofsinder og Tjenere, naar Kongen holder Hof der og det paalægges dem. De skulle være forpligtede til altid at have godt Staldrum til 10 Heste. J. R. 7, 326 b. K.

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Søfren Jensen paa 9 Gulv Hus af den vestre Side fra Jens Rasmussen af og sydpaa, strækkende sig 20 Al. 3¹/₂ Kvarter i Syd og Nord og

53 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 10 Heste. Udt. i J. R. 7, 328. K. (i Udt.).

26. Juli (Kbhvn.). Lignende Skøde- og Gavebrev til Jacob Jensen paa 9 Gulv Hus af den vestre Side fra Søfren Jensen og sydpaa, strækkende sig 21 Al. i Syd og Nord og 53 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 10 Heste. Udt. i J. R. 7, 328. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Anders Bertelsen paa 11 Gulv Hus af den vestre Side og 23 Gulv Hus af den søndre Side, strækkende sig fra Jacob Jensen 37 $\frac{1}{2}$ Al. i Syd og Nord og 54 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 15 Heste. Udt. i J. R. 7, 328. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Peder S[t]egemand paa 23 Gulv Hus af den søndre Side og 8 Gulv Hus af den østre Side, strækkende sig 30 $\frac{1}{2}$ Al. 1 $\frac{1}{2}$ Kvarter i Syd og Nord og 53 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 15 Heste. Udt. i J. R. 7, 328.

— Lignende Skøde- og Gavebrev til N. N. paa 8 Gulv Hus af den østre Side fra Peder Stegemand og nordpaa, strækkende sig 19 Al. i Syd og Nord og 53 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 8 Heste. Udt. i J. R. 7, 328 b. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Just Handtelmand, Gartner, paa 8 Gulv Hus af den østre Side og nord paa, strækkende sig 19 Al. 1 Kvarter i Syd og Nord og 53 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 8 Heste. Udt. i J. R. 7, 328 b. K. (i Udt.).

— Lignende Skøde- og Gavebrev til Anders Rasmussen paa 8 Gulv Hus af den østre Side fra Just Handtelmand og nord paa, strækkende sig 19 $\frac{1}{2}$ Al. $\frac{1}{2}$ Kvarter i Syd og Nord og 53 Al. i Øst og Vest. Han skal holde Staldrum til 8 Heste. Udt. i J. R. 7, 328 b. K. (i Udt.).

— Skøde til Claus Hendriksen paa en Kronens Bolig ved Skanderborg Slot, som er 10 Gulv Hus, med Skur, Kældere og alt Tilbehør samt Have og Gaardsrum, strækkende sig 55 $\frac{1}{2}$ Al. i Syd og Nord og 59 Al. i Øst og Vest, med derpaa staaende Bygninger, som Kongen nu har solgt til ham. J. R. 7, 329. K.

— Miss. til Hr. Albret Skeel og Otte Brahe. Da Erik

Juel til Hundsbeek har begæret Herligheden af en Præstegaard i Gammelbye i Leheborg Sogn i Malt Herred til Mageskifte for 2 Boliger i Skierbek i Taufle Sogn i Eild Herred i Koldinghus Len, skulle de ved første Lejlighed begive sig til Mageskiftegodset, undersøge, om Kronen kan faa Fyldest derved, og hvis saa er, bringe Mageskiftet i Orden og indsende det til Kancelliet til kongelig Konfirmation. Saafremt Mageskiftet kommer i Stand, skal Albret Skeel tilfredsstille Præsten med Korn eller Arbejde af en anden Gaard for den Herlighed, han mister, altid at følge ham og hans Efterfølgere, saaledes som det kan være Kronen belejlighst, og saaledes at han billigen kan nøjes dermed. J. T. 7, 40 b.

27. Juli (Kbhvn.). Bestalling for Gabriel Kruse til Tulsted, Embedsmand paa Gladsaxe Slot, at skulle begive sig ind i Vestersøen til Størordt paa Elben med Kongens Skib Spes, hvor han skal forblive og kommandere som Admiral over de Skibe, Kongen har liggende dér. Han skal rette sig efter den Instruks, som er givet Erik Urne. Sj. R. 17, 69 b.

— Aab. Brev om, at alle de Bønder, der nu ere bosatte eller herefter bosætte sig i Antvorskov Len, men ere barnefødte paa andre Kronens Len, indtil videre frit maa bo i Antvorskov Len uden at kunne tiltales eller tvinges til at henflytte til de Len, hvori de ere fødte. Sj. R. 17, 70 b.

— Bestalling for Claus Reymartsen som Kaptejn, at skulle lade sig bruge til Lands og til Vands, hvor og naar Kongen behøver og tilsiger ham. Han skal, fra sidste 12. Maj at regne, have 200 Dlr. og sædvanlig Hofklædning til sig selvanden i aarlig Løn. Sj. R. 17, 70 b.

— Miss. til Knud Urne og Palli Rosenkrantz. Da Kongens Moder har begæret noget Jordegods paa Falster til Mageskifte af Hr. Christian Friis til Kragerup, Kongens Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, nemlig 2 Gaarde i Toruppe¹ i Tyltestrup Sogn med underliggende Jord og Gadehus og 1 Gaard i Dukkerup i Nørre Herred og 1 Gaard i Ørre² i Sønder Herred, hvorhos han, hvis hans Gods ikke beløber sig til saa meget som det Gods, der udlægges ham, tillige vil udlægge Kongens Moder noget Gods paa Laaland, nemlig 1 Gaard

¹ Taarup, Torkildstrup S. ² Ore, Sønder H., Falster.

i Sølstoft¹, 2 Gaarde i Biernes, 1 øde Jord i Fulsøe og 1 Bol i Vedbye, skulle de hos Kongens Moder faa at vide, hvad Gods paa Laaland, af Kronens eller Nykøbing Hospitals; hun vil udlægge til Hr. Christian Friis, ligne og lægge alt Mageskiftegodset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 522 b. K.

27. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne og Palli Rosenkrantz. Da Kongens Moder har begæret alt det Gods, som Lauridts Grubbe til Gammelgaard har paa Falster, til Mageskifte for noget af Kronens Gods paa Laaland, hvor de mene, at Kronen bedst kan miste det, men ikke anderledes, skulle de med det første udlægge saa meget af Kronens Gods paa Laaland, som Lauridts Grubbes Gods beløber sig til, af Gods, som kan mistes fra Kronen, siden ligne og lægge alt Godset og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 523. K.

— Miss. til Laurits Grubbe og Jørgen Grubbe. Da Kongens Moder har begæret 1 Gaard i Grenge paa Laaland og 1 øde Jord i Gunslefmagle paa Falster til Mageskifte af Eyller Gyldenstjerne til Nielstrup og paa Nykøbing Hospitals Vegne 1 Gaard i Veggerløse By paa Giedsøe paa Falster til Mageskifte af Knud Urne til Aasmark, skulle de hos Kongens Moder faa at vide, hvad Krongods paa Laaland hun vil udlægge til Eyller Gyldenstjerne, som kan ligge ham belejligt, og hvad Nykøbing Hospitals Gods hun vil udlægge til Knud Urne, siden ligne og lægge Godset, saa begge Parter faa Skel og Fyldest, særskilt for Landgilde og særskilt for Ejendom, da Kongen vil have ligesaa megen Landgilde og ligesaa megen Ejendom igen, som han bortskifter, og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sm. T. 6, 168.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, paa Begæring af Borger-skabet i Sølvietsborg om nogle Aars Frihed for kongelig Tynge og Besværing i Anledning af den for nogen Tid siden Byen overgaaede Ildebrand, hvorved Størsteparten af Byen brændte, bevilger, at alle de Indbyggere i Sølvietsborg, som det er brændt for, og som have lidt saa stor Skade, at de billigvis bør forskaanes, i de næste 3 Aar efter Ildebrandens Dato maa

¹ Sjelstoft, Fuglsø H.

være fritagne for al kongelig og Bys Paabud, Tynge og Besværing, for at Byen igen kan tiltage og blive opbygget og forbedret. Sk. R. 4, 183.

27. Juli (Kbhvn.)¹. Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Borgerskabet i Faaborg, der har berettet, at Størsteparten af Byen for nogen Tid siden er brændt ved en hastig Ildebrand, bevilger, at de Borgere i Byen, som det er brændt for, og som have lidt saa stor Skade ved Branden, at de bil­ligvis bør forskaanes for saadan Tynge, i de næste 3 Aar, fra Ildebrandens Dato at regne, maa være fri for al kongelig og Bys Paabud, Tynge og Besværing, intet undtaget i nogen Maade, for at Byen igen kan tiltage og blive bebygget. F. R. 3, 293 b. K. Orig. i Landsark. i Odense².

— Miss. til Sten Bilde og Knud Grubbe. Da de tidligere have faaet Ordre til at skulle være til Stede, naar Værgemaal­et for Moens Krabbe til Vegholms Børn bliver overleveret til Laxmandt Gyldenstjerne, befales det dem nu ved allerførste Lejlighed at begive sig til Vegholm, besigte Bygningerne og den Brøstfældighed, der findes derpaa, og give Laxmandt Gyldenstjerne det beskrevet under deres Haand og Segl. Sk. T. 4, 328 b.

— Miss. til Otte Marsvin. Fru Vyvekke Griis til Sandbygaard har berettet, at en Svensk, ved Navn Jens Ollufsen, undertiden lader sig finde der i Lenet, drager omkring der, hindrer hende og hendes Folk med Trusler og andet og tilføjer hende og dem alt ondt, saa hun ikke sikkert kan blive paa sin Gaard. Det befales ham saa vidt muligt at forsvare Fru Vyvekke Griis mod Jens Ollufsens Trusler og skaffe hende Fred, saa hun sikkert kan rejse til og fra sin Gaard. Sk. T. 4, 329.

— Miss. til Axel Urup. Kongen har for nogen Tid siden givet Moens Gyldenstjerne Ordre til at være til Stede, naar Fru Ane Skovgaard leverer det Værgemaal fra sig, som hun en Tid har forestaaet for hendes Søn Hans Ulfstand, og paase, at alt gaar rigtigt til. Da Hans Ulfstand paa Grund

¹ F. R. har fejlagtigt: 1618. Brevet er dog indført mellem Brevene fra 1620. ² Tr.: Aktst. etc., udg. af Fyens lit. Selsk. II. 14.

af den Gæld, der arveligen var tilfalden ham, eller som han selv havde gjort til sin egen Nødtørft, nødsagedes til at sælge noget af sit Gods, hvilket han dog ikke maatte gøre, da han ikke har den i Kongens Forordning paabudte Alder, fik Axel Urup Ordre til at have Tilsyn med, at han fik fuld Værdi for det Gods, han solgte, og at Pengene blev anvendte til Betaling af hans Gæld og anden hans Nødtørft, saa hans Moder igen kunde faa hendes Haand og Segl, som hun havde udsat paa den ham arveligen tilfaldne Del af Gælden. Da Kongen nu har bragt i Erfaring, at Moens Gyldenstjerne paa Grund af forskellige Kongens Bestillinger ikke har kunnet udføre Kongens Befaling, og Kongen heller ikke vil forløve ham saa lang Tid fra Varberg Befæstning, skal Axel Urup rette sig efter at være til Stede, naar Fru Ane Skovgaard vil levere Værgemaalet fra sig, paase, at alt gaar rigtigt til dermed, og siden paase, at Hans Ulfstand faar fuld Værdi for det Gods, han sælger. Han skal tillige herefter forestaa Værgemaalet for Jomfru Helle Ulfstand, da Laxmandt Gyldenstjerne, der hidtil har forestaaet Værgemaalet for hende, paa Grund af sin Bestilling ikke mere kan forestaa det. Sk. T. 4, 329.

27. Juli (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Fru Elline Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Enke, indtil videre maa oppebære alt hvad der bør regnes for uvis Indkomst til Dallund Klosters Len for en aarlig Afgift af 800 Dlr. Courant, at regne fra sidste 1. Mai, dog maa hun ikke tage højere Stedsmaal og Sagefald af Bønderne, end der er rimeligt og ret og sædvanligt i andre Len. Der maa aarligt kun sælges 800 Læs af Skoven til Bønderne baade til Ildebrændsel og andet Behov og det af Vindfælder og fornet Skov. F. R. 3, 295 b.

— Miss. til Dr. Hans Mikkelsen om, at Kongen har forordnet nærværende Hr. Laurits Gorm til at være Sognepræst i Reinge og Heringe Sogne. F. T. 3, 570. Orig. i Landsark. i Odense. (Tr.: Dsk. KL. III. 73 f.).

— Mageskifte mellem Anders Friis til Hungstrup, Embedsmand paa Segelstrup, og Kronen. J. R. 7, 330. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Laurits Ebbesen til Tulstrup, Embedsmand paa Skanderborg Slot, og Jens Mogensen til Sinddinggaard. Da Christen Tomissen til Tanderup, Kongens Søn Hertug Chri-

stians Hofmester, har begæret 1 Gaard i Tørringe og $\frac{1}{2}$ Gaard i Oelbye¹ af Kronens Gods i Silkeborg Len til Mageskifte for 1 Gaard i Tvingstrup og 1 Gaard i Blirup i Skanderborg Len, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. J. T. 7, 40 b.

31. Juli (Kbhvn.). Miss. til Knud Urne til Aasmærk og Mogens Pax til Torup, Embedsmænd paa Trygeveldegaard og Roskildegaard. Da Jacob Beck til Beldringe, Embedsmand paa Arnsborig Slot, har bevilget Kongen sin Gaard Beldringe med tilliggende Gods til Mageskifte for Fyldest i Kronens Gaard Høgstrup og dens tilliggende Gods, dog saaledes, at hvis noget af Kronens Gods i Sognene ved Høgstrup ligger belejliger for ham og kan undværes fra noget af Lenene mod Udlæg af noget af Høgstrup Gods, skulle Kommissærerne erklære sig særskilt derom til Kongen, skulle de besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Sj. T. 21, 523 b. K.

— Miss. til Stien Villomsen. Da denne Brevviser, Abraham de la Quesne fra Diepen i Frankrig, har berettet, at Stien Villomsen skal vide noget om, at et ham tilhørende Skib for nogen Tid siden blev optaget af Kaptejn Jokim Skøemager under Andenes Len i Norge og ført til København, fordi han har brugt Hvalfangst der under Landet, skal Stien Villomsen snarest give beskrevet fra sig, hvad han ved om den Sag, saaledes som han vil vedstaa det i Nærværelse af Abraham de la Quesnes Modpart. Sj. T. 21, 523 b. K.

— Miss. til Hertvig Bilde. Denne Brevviser, Abraham de la Qvesne fra Diepe i Frankrig, har berettet, at hans Fuld-mægtig, Pierre de Wal, medens Hertvig Bilde var forlenet med Nordlandene, er kommen ind under Andenes i Norge for at fange Hvalfisk der, hvortil ogsaa Hertvig Bilde og Fogden paa Kongens Vegne skulle have givet ham Tilladelse, som han be- raaber sig paa, men siden er han alligevel bleven optaget med Skib og Gods af Kaptejn Joakim Skomager og ført til Kø- benhavn, hvor Skib og Gods er blevet konfiskeret. Hertvig Bilde

¹ Aale, Vrads H.

skal give hvad han ved om den Sag beskrevet, saaledes som han siden vil vedstaa det paa de tilbørlige Steder. J. T. 7, 41 b.

Juli (Kbhvn.). Forpagtningsbrev paa 3 Aar, fra sidste 1. Maj at regne, for Niels Hansen, Tolder og Byfoged i Christianopol, paa Kronens Rettighed, Licent og Told af alt Rostocker- og andet fremmed Øl, som opskibes og forhandles i Christianopol. Han skal aarlig til hver 1. Maj svare 250 Rdlr. in specie eller deres Værdi i Afgift i Rentekammeret, de 3 Parter i Rigsdalere in specie og den fjerde Part i enkede Rdlr., i hvilken Sum dog skal kvitteres de Accisesedler, som Adelen og andre privilegerede Personer udgive. Orig.

5. Aug. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at købe N gode færdige Staldøksne i deres Len til saa billig en Pris som muligt og inden Mikkelsdag sende dem til København, hvor Kongen vil have dem sat paa Foder paa Ladegaardene ved Københavns Slot. — Mogens Pax [Roskildegaaards Len] og Keye Rantzau [Kallundborg Len] hver 50 Staldøksne; Hr. Christian Friis [Københavns Len], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør Len] og Sigvort Grubbe [Malmøhus Len] hver 40; Axel Urne [Ringsted Len] 30 og Olluf Rosensparre [Dragsholm Len] 20. Sj. T. 21, 524 b. K.

6. Aug. (Bredsted). Miss. til Ifver Juel. Denne Brevviserske Anne Pedersdatter, Indvaanerske i Lemvig, har klaget over, at hendes Gaard i Lemvig er bleven fradømt hende efter et Vurderingsvidne, som efter hendes Mening falskeligen og uretfærdeligen er skrevet af en, ved Navn Laurits Gregersen, i Lemvig. Det befales ham at lade Laurits Gregersen tiltale med Retten, tage endelig Dom i Sagen, paase, at der vederfares hende Lov og Ret mod ham, og ikke tilstede, at hun besværes for sit Fredløsmaal, førend Sagen er endt. J. T. 7, 41 b.

7. Aug. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger Lisbet Pedersdatter, Trommeter Henrik Lübecks Enke, der har berettet, at der ikke findes nogen, som med Rette kan tilholde sig Arven efter hendes afdøde Husbonde, hvorfor den vil tilfalde Kronen, og at hele hans efterladte Arv kun beløber sig til en 80 Dlr., at hun maa beholde Arven til sin og sine Børns og Arvingers Nytte, saafremt den hjemfalder til Kronen. Sj. R. 17, 71 b.

10. Aug. (Bredsted). Miss. til Niels Hammer om at begive sig paa Rejsen til København med Kongens Skib Neldebladet, saasnart Vinden føjer ham. K. Udt. i Sj. T. 21, 524 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Søfren N., Sognepræst til Echter¹, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 524 b.

— Miss. til samme om at indtage to Sønner af Hans Berider i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 524 b.

— Miss. til Bispen i Fyen om at hjælpe Hr. Jørgen Jacobsen, forhen Kapellan i Reininge og Heringe Sogne, til et godt Kald i Fyens Stift, dog skal alt gaa efter Ordianansen og enhver have sin Rettighed. Udt. i F. T. 3, 570.

15. Aug. (Odense). Miss. til Ernst Normand. Ebbe Munk til Fiellebro har berettet, at hans tidligere Skriver paa Antvorskov Slot, Peder Mortensen, der nu er i Ernst Normands Tjeneste som Ridefoged, endnu ikke har gjort Rede for det, som var betroet ham saa vel paa Kongens som paa hans Husbondes Vegne, medens han betjente Bestillingen som Skriver. Da Kongen selv er interesseret i, at Ebbe Munks forrige Skriver snarest muligt gør klart i Renteriet, skal Ernst Normand give ham alvorligt Paalæg om straks og uden videre Forhaling og Undskyldning at gøre sit Regnskab til Ebbe Munk saa vel paa dennes egen som paa Kronens Vegne klart. Han maa ikke bruge Peder Mortensen i sin Bestilling, førend denne aldeles har tilfredsstillet sin forrige Husbonde med sit Regnskab, da det i sig selv er billigt. Sj. T. 21, 524 b.

17. Aug. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om paa Erik Brahes Vegne at være til Stede, naar der skal holdes Skifte efter afdøde Sten Brahe. Udt. i Sk. T. 4, 330.

— Ligelydende Miss. til Verner Parsberg om at være Væрге for Jomfru Helvig Brahe. Udt. i Sk. T. 4, 330.

Forpagtningsbrev paa 3 Aar, fra sidste 1. Maj at regne, for Niels Andersen Bøgvad, Borger i Kolding, og hans Konsorter paa Kronens Rettighed, Licent og Told af alt Rostocker- og andet fremmed Øl, som opskibes og forhand-

¹ Egtved, Jerlev H.

les i Middelfart. De skulle aarlig til hver 1. Maj svare 60 Rdlr. in specie i Afgift og paa egen Bekostning levere dem i Rentekammeret, i hvilken Sum dog skal kvitteres de Accisesedler, som Adelen og andre privilegerede Personer udgive. Orig.

17. Aug. (Odense). Miss. til Jacob Ulfeldt om at paa tage sig Værgemaaliet for Fru Sophie Rostrup, medens Skiftet staar paa efter hendes afdøde Husbonde Sten Brahe. Udt. i F. T. 3, 571.

— Miss. til Hans Kaas og Peder Straale. Pouel Skinkel til Østrup har faaet kongelig Bevilling til at sælge noget af sin Broder Dirik Skinkels Gods for dermed at betale hans bevislige Gæld, og han har nu begæret, at de Regnskaber paa Indtægt og Udgift, der ere ham og hans Broder imellem, maa blive overslagne og gennemsete. De skulle derfor med det første samles paa et belejligt Sted, gennemse Regnskaberne og siden under deres Haand og Segl give beskrevet, hvor meget af Dirik Skinkels Gods der bliver tilbage, naar Gælden er betalt. De skulle flittigt paase, at der forholdes tilbørligt dermed paa begge Sider. F. T. 3, 571.

— Miss. til Hr. Ulrik Sandberg om, indtil nærmere Ordre, som Væрге at bistaa Fru Kirsten Sandberg med Raad og Daad i alle lovlige og billige Sager, da hendes Husbonde, Giert Bryske, paa Grund af Rigens Forfølgning og andre Aarsager ikke ved forefaldende Lejlighed kan svare for hende og gaa i Rette for hende. J. T. 7, 42.

18. Aug. (—). Miss. til Marqvar Bilde om at erklære sig paa en Supplikation fra nogle jordegne Bønder i hans Len til Kongen, hvori de klage over, at han for nogle Aar siden har paalagt og tvunget dem til, at enhver af dem skal yde 2 Læs Hø af deres Avl paa Rugaard, hvilket hidtil ikke har været brugeligt. Udt. i F. T. 3, 572.

— Aab. Brev om, at Hr. Jørgen Jacobsen, forhen Kapellan i Reininge¹ og Heringe Sogne, maa være Kapellan hos Hr. Simen Andersen, Guds Ords Tjener til Viersløf og Vøflinge Sogne i Fyen, og maa succedere Hr. Simen, naar

¹ Ringe, Gudme H.

denne dør, saafremt han i Levnet og Lærdom forholder sig, som en gudfrygtig og ærlig Præstemand bør. Udt. i F. T. 3, 572.

18. Aug. (Odense). Miss. til Marqvart Bilde, Embedsmand paa Rugaard, og Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, om at forordne Hr. Jørgen Jacobsen til Kapellan i Viersløf og Vøflinge Sogne hos Hr. Simen Andersen og forhandle dem imellem, hvad Hr. Simen skal give Hr. Jørgen for hans Tjeneste, medens han er hans Kapellan, saa alt kan gaa ligeligt og ret til, da Hr. Jørgen paa Grund af Hr. Simens Alderdom og Svaghed skal forestaa al Tjenesten. Orig. i Landsark. i Odense. Udt. i F. T. 3, 572.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at lade Husene paa Landskrone Slot skelne og lade lægge Blyrender, hvor det gøres fornødent paa Tagene; ligeledes skal han lade Husene forbedre med Fodstykker og hvad andet, der gøres behov, alt dog med saa ringe Bekostning som muligt. Sk. T. 4, 330.

— Miss. til Manderup Parsberg og Otte Skeel. Kongen tillader, at de paa Kongens Vegne aftinge Sagen med de Borgere i Aalborg og andre, som have været i Selskab med dem og for nogen Tid siden paa Raadhuset i Aalborg have begaaet allehaande Gevalt og Modvillighed, saaledes som de mod dem erhvervede Vidnesbyrd formelde, dog undtages Enevold Clemenssen, over hvem der skal tages Dom, hvorefter han skal sendes til København, vel forvaret i Jærn, sammen med Dommen. J. T. 7, 42.

19. Aug. (—). Miss. til Morten Jensen og Hans Meckelborg. Toldere i Helsingør, om at levere Jakob Freville 8 Falke, deriblandt 2 hvide, hvilke denne har faaet Befaling til at føre til Kongen af Frankrig. De skulle endvidere rette sig efter at have endnu 8 andre Falke i Forraad, som kunne være til Stede, naar Kongen lader dem kræve, da de skulle sendes til Kongen af England. K. Udt. i Sj. T. 21, 525.

— Miss. til Borgemestre og Raad i København om at paa-dømme Gyldigheden af et af afdøde Peder Frandtsen i København 6. Sept. 1604 til Feder og Troels Nielsen i Astrup paa Astrup Gods udgivet Skøde. Sj. T. 21, 525. (Tr.: KD. V. 38).

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Jørgen

Christensen i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 525 b.

19. Aug. (Odense). Miss. til Jacob Ulfeldt om at give Bønderne i Alberre¹ og Orre² i Fyen Tilhold om at tilskifte Claus Brockenhuus nogle Agre og Enge, der ligge helt belejligt for ham til hans Hovedgaard Broholm, dog saaledes, at det, som Bønderne bortskifte, ikke ligger saaledes, at det bliver deres Gaarde til Fortrængsel, og at de faa fuldt og ligesaa belejligt Vederlag derfor. Han skal selv paase, at alt gaar ligeligt til. Udt. i F. T. 3, 572.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at give dem i hans Len [Nyborg], der have Skuder, Ordre til for en rimelig Fragt at føre Mursten fra Fyen og Langeland til København til Bygningens Behov og paase, at de fremkomme saa snart som muligt, for at Kongen ikke skal lide Skade paa sit Byggeri for deres Forsømmeligheds Skyld. Orig. Udt. i F. T. 3, 573.

— Ligelydende Miss. til Envold Kruse om at give Skuderne i sit Len [Langeland] Tilhold. Udt. i F. T. 3, 573.

— Miss. til Niels Krag og Christopher Gersdorff. Da Knud Gyldenstjerne til Tiim, Befalingsmand paa Hald Slot, har begæret noget Kronens Gods, nemlig 7 Gaarde i Grandtsleuf By og Sogn og 1 Gaard i Haufrum By og Sogn i Houlberg Herred i Dronningborg Len og 1 Gaard i Løng By og Sogn i Saugbro Herred i Skanderborg Len, hvilken Gaard dog ligger til Mariager Kloster, til Mageskifte for noget af sit Jordegods, nemlig 6 Gaarde og 3 Gadehuse i Ølnestop³ ved Skiernebek i Viskum Sogn, 3 Gaarde med 1 Gadehus og 1 Stykke Eng i Huolbek⁴ ved Skiernebek i Ørum Sogn og 1 Gaard i Reistrup i Sønderby Sogn ved Skiernebek i Dronningborg Len, 1 Gaard og 2 Gadehuse i Nøreager Sogn og By og 2 Gaarde i Tustrup i Sønderhald Herred i Kalø Len og 1 Gaard i Kleitrup i Rinds Herred, skulle de med det første besigte begge Parters Gods, ligne og lægge det og indsende Besigtelsen til Kancelliet. Hvad den til Mariager Kloster liggende Gaard i Skanderborg Len angaar, skal det vel haves i Agt, om den for Belejligheds og anden

¹ Albjærg, Gudme H.

² Ovre, samme H.

³ Øby, Sønderlyng H.

⁴ Hulbæk, samme H.

Herligheds Skyld kan bortskiftes mod Knud Gyldenstjernes Gaard i Rinds Herred, i hvilket Tilfælde den skal lignedes og lægges lige med de andre, men ellers ikke. Hvis Kronens Gods beløber sig til mere end Knud Gyldenstjernes Gods, skulle de sørge for, at der bliver gjort Kronen Fyldest for det manglende i lige saa godt Gods i Kalø Len. J. T. 7, 42.

19. Aug. (Odense). Miss. til Hr. Albret Skeel og Dr. Ifver Ifversen. Da Frederik Munk til Krogsgaard har begæret Sneum Præstegaard i Sneum Sogn i Skadts Herred til Mageskifte for en Gaard i Allerup, der i alle Maader er lige saa god som Præstegaarden i Sneum, skulle de først undersøge Forholdene og, hvis Mageskiftet kan ske uden Skade for Kronen eller Præsten, ligne og lægge Godset saaledes, at Præsten med Hensyn til Ejendom, Landgilde, Herlighed og Bygning kan blive lige saa vel akkommoderet med det, han faar, som han var med det, han mister, og indsende Besigtelsen til Kancelliet, saa Kongen derefter kan give Frederik Munk tilbørligt Svar. J. T. 7, 43.

— Miss. til Manderup Parsberg, Lensmand paa Aalborghus, om at paase, at Urtekræmmerne i Aalborg ikke sælge Apothekerverer. J. T. 7, 43 b. (Tr.: CCD. III. 618 f.).

23. Aug. (Bredsted). Miss. til Sigvort Grubbe om, at han i Kronens Skove i sit Len [Malmøhus], hvor der sker mindst Skovskade, straks skal lade slaa 1000 Egesteger, hver 4 sjællandske Al. lang, og lade dem føre ned til Stranden, straks naar Bønderne have høstet. Der sendes ham et Missive til Kapitlet i Lund om, at dets Bønder skulle hjælpe til med at føre Stegerne ned til Stranden. Sk. T. 4, 330.

— Miss. til Kapitlet i Lund om at lade dets Bønder hjælpe til med at føre Stegerne ned til Stranden. Udt. i Sk. T. 4, 330 b.

— Miss. til Eske Krafse. Da Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, agter at gøre en endelig Ende mellem sig og sine Børn, Eyller Holck, kgl. Sekretær, og Jomfru Margrete Holck, angaaende det Jordegods, Løsøre og andet, som arveligen er tilfaldet dem efter deres afdøde Moder Fru Karen Krafse, skal han paatage sig Værgemaalet for Jomfru Margrete Holck, medens Skiftet staar paa, og paase, at

der ved dette vederfares hende hvad ret og billigt er. Sj. T. 21, 525 b.

23. Aug. (Bredsted). Miss. til N. N.¹ Da Christian Holck til Bustrup, Embedsmand paa Silkeborg Slot, med det første vil skifte med sine Børn med sin første Hustru, Fru Karoline Krafse, hvad der arveligen kan tilfalde dem efter hende, gives der dem herved Ordre og Fuldmagt til at være til Stede ved Skiftet, bilægge de Stridigheder, der maatte opstaa, i Mindelighed eller afgøre dem ved Dom og give deres Afgørelse klarlig beskrevet under deres Signeter. J. T. 7, 44.

[Aug.]² (—). Miss. til Mogens Kaas om straks at begive sig til Bredsted med hele sit Regiment Knægte med Undtagelse af et Kompagni, som skal blive liggende. Hans Dyre til Boller, Øversteløjtnant, skal indtil nærmere Ordre blive ved dette Kompagni. J. T. 7, 44.

4. Sept. (Haderslevhus). Aab. Brev om, at Fru Dorrette Banner, Christopher Krafses Enke, i sin Sognekirke paa egen Bekostning maa udbygge et Kapel til en Begravelse, hvilket hun og hendes Arvinger siden maa beholde til evig Ejendom, dog skal det være uden Skade for Kirken og hun skal med Bygningen forholde sig efter den om Bygning af Begravelser udgaaede Forordning. Sj. R. 17, 72.

— Miss. til Hr. Christian Friis. Da Kongen har givet Skipperen paa det Skib, som i Sommer har ligget i Bæltet, Ordre til straks at begive sig til København med det, skal Christian Friis, naar som helst Skibet kommer til København, straks sætte en af Kongens Kaptejner derpaa, skaffe ham de nødvendige Folk og Fetalje for nogle Maaneder og give ham Ordre til straks at begive sig ind paa Elben og paa Støreordt med Skibet. Sj. T. 21, 526. K.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at give Skipperen, der ligger i Bæltet, Ordre til at begive sig til København med Skibet. Udt. i F. T. 3, 573.

6. Sept. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage

¹ Der er i J. T. ladet Plads aaben til Navnene. ² Brevet er uden Datum i J. T., men indført mellem Breve af 23. Aug. og 6. Sept.

en Søn af M. Jens Vandel, Sognepræst til Bascharis (!), i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 526.

6. Sept. (Haderslevhus). Miss. til Christoffer Basse. Da Kongen har befalet nærværende Brygger, der lige er kommen fra England, at begive sig over til Frederiksborg og Kronborg Slotte for at brygge, skal Christoffer Basse, saasnart Bryggeren kommer, skaffe denne hvad han har Brug for, og tilholde ham at brygge paa Slottene, som det maatte være nødvendigt. K. Udt. i Sj. T. 21, 526.

— Miss. til Laurits Lindenov [Aarhus Len], Laurits Ebbesen [Skanderborg Len] og Reinholt Heidenstrup [Bygholm Len] om straks at lade alle de Geder opfange, som findes paa Kronens, Kapitlets, Kirkernes og de udskrevne Bønders Skove i deres Len, og som efter Forordningen og Recessen ikke maa holdes, lade dem slagte og salte og siden sende Kød det saaledes nedlagt i Salt til København sammen med Huderne. J. T. 7, 44 b.

7. Sept. (—). Miss. til Hr. Albret Skeel om at forhandle med Terkel i Giedsted, der omgaas med adskillig Lægedom, om at give de Salver, som han bruger, fra sig og lære, hvorledes de tilberedes. Albret Skeel maa love ham 500 Dlr. og endnu mere derfor. Han skal give Peder Orlouf i Ribe Ordre til straks at begive sig over til Sjælland med sine Folk til de Steder, han er bestilt paa. J. T. 7, 44 b.

12. Sept. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at der herefter kun skal holdes 2 Apotheker i København og at Hans Steen og Esaias Fleyscher skulle være Apothekere her. Sj. R. 17, 72 b. (Tr.: KD. II. 629 ff.).

— Miss. til Knud Urne og Mogens Pax. Da Kongen har bragt i Erfaring, at der paa Høgstrupgaard, som Jacob Beck skal have til Mageskifte for sin Sædegaard Beldring, ikke findes nogen synderlig Bygning, medens der paa Beldring er temmelig Bygning, skulle de med det allerførste taksere Bygningen paa begge Gaardene for rede Penge og siden indsende Takseringen til Kancelliet. Sj. T. 21, 526. K.

— Aab. Brev til Bønderne over alt Riget om, at Kongen til Afholdelse af forskellige Udgifter og Bekostninger i Aar med Rigsraadets Samtykke har paalagt en Skat, saaledes at hver 10 jordegne Bønder skulle lægges i Læg sammen og give 20

enkende Dlr., hver 10 Bønder, der ikke have frit Jordegods, men have fæstet deres Gaarde, skulle lægges i Læg sammen og give 10 enkende Dlr., overalt skal den rige hjælpe den fattige; hver Smed, Skomager, Skrædder, Murermester og Møller, der bor paa Landsbyen og bruger Avl, skal give 1 enkende Dlr., og de, der ikke bruge Avl, $\frac{1}{2}$ Dlr. Hver Tjenestedreng, som tjener for fuld Løn, hvad enten han har Kornsæd eller ej, skal give $\frac{1}{2}$ Dlr., og den, der ikke tjener for fuld Løn, 1 Ortsdlr. Hvor der bor flere Bønder paa én Gaard, hvad enten det er jordegent Gods eller Fæstegods, saafremt de da bruge Avl, skal Hovedmanden, der bor i Gaarden, skrives for hel Skat og de andre regnes som Indester. De Ugedagsmænd, der bo for Kongens egne Slotte, Klostre eller Gaarde, skulle hver give $\frac{1}{2}$ Dlr. Ingen, hverken Fogder, Skrivere eller andre, skulle være fri for Skatten, naar undtages Adelens egne Ugedagsbønder, der bo ved dens Sædegaarde, hvorpaa den selv holder Avl, og ligge i Sognet, hvor Sædegaarden ligger, og have været fri fra Arilds Tid, og de, der ere udskrevne som Soldater til Rigens Tjeneste, hvad enten de selv møde eller sende en anden for sig, dog maa ikke mere end én holdes fri som udskreven Soldat. Lensmændene skulle paase, at kun de regnes som Ugedagsmænd, der bør regnes derfor. Hvis Bønderne ikke kunne betale med enkende Dalere, maa de i Stedet for give saa mange Smaapenge, som en Rigsdaler in specie gælder. Skatten skal være ude senest til Mortensdag. Sj. T. 21, 526 b¹.

12. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene² over hele Riget om at lade det medfølgende Skattebrev forkynde for Bønderne i deres Len, lade Skatten skrive og lægge og paase, at alt gaar rigtigt til, saa den rige hjælper den fattige og ingen bliver forskaanet for Skatten, hverken Herredsfogder, Delefogder, Skrivere eller andre, som bør udgive den. De skulle særlig paase, at Aagerkarle og Folk, der bruge stort Køb, Forprang og Handel med Korn, Øksne eller paa andre Maader, blive lagte i Skat og komme til at give efter deres Formue og Handel. De

¹ Efter Brevet er tilføjet: Udi de skaanske, hallandske och blegindske brefve blef ikke meere indført om den punkt om soldaterne (for officierne under soldaterne). ² De opregnes alle med deres Len.

skulle indsende Skatten til Rentemestrene til Mortensdag, ledsaget af klare Registre og Mandtal, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor, da det er meget magtpaaliggende. Sj. T. 21, 527 b.

12. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Manderup Parsberg (Aalborg og Aastrup Len), Iver Juel (Bøvling Len), Anders Friis (Segelstrup Len), Mogens Kaas (Mariager Len), Eske Brock (Dronningborg Len), Knud Gyldenstjerne (Hald Len), Hr. Albret Skeel (Riberhus og Møgeltønder Len), Otte Brahe (Koldinghus Len), Hr. Ulrik Sandberg (Lundenis Len), Tønne Friis (Ørum Len), Claus Daa (Vestervig Len), Laurits Ebbesen (Skanderborg og Aakier Len), Laurits Lindenov (Aarhus Len), Reenholt Heidenstrup (Stiernholm Len), Christen Holck (Silkeborg Len), Tygge Brahe (Skivehus Len) og Hr. Jørgen Skeel (Kalø Len). Da Kongen til Bedste for den vejfarende Mand og af synderlige Aarsager har anmodet Adelen i Jylland om, at dens Bønder maa holde og bruge vide Vogne, hvilket Adelen ogsaa har bevilget, skulle de med det allerførste lade Vejene, Broerne og Leddene i deres Len gøre vide og sætte saaledes i Stand, som de ville forsvare. De skulle endvidere give Borgerskabet, Vognmændene og alle Kronens, Kapitlets og andre gejstlige Personers Tjenere i deres Len Tilhold om at forandre deres Vogne i Vidden og lade dem gøre 2 sjællandske Alen vide mellem Inderkanterne af Fjælene og alvorligt paabyde dem og Adels Tjenere at have deres Vogne saaledes forandrede inden 2 Maaneder efter Forkyndelsen af denne Forordning, hvilken skal forkyndes paa Herredsting, Birketing og andensteds i Lenet, hvor det gøres behov, saa alle, ingen undtagne, kunne vide at rette sig derefter. De skulle flittigt paase, at ingen i deres Len, hverken i Købstæderne eller andensteds, hvor de paa Kongens Vegne have at kommandere, faa Lov til at holde andre Vogn end de ovenfor paabudte. De skulle ogsaa lade deres egne Post- og Arbejdsvogne, der bruges i Lenet, forandre paa Vidden. Kronens Bønder maa faa Tømmer til Akslerne. Hvis nogen ikke vil rette sig herefter, skulle de uden al Forhaling lade dem tiltale og straffe. J. T. 7, 44 b.

13. Sept. (—). Miss. til Moens Gyldenstjerne om, at han i sit Len [Varberg] skal opsamle saa mange Multebær samt

Træer og Ris, som de gro paa, med Rødderne og sende dem velforvaret til København. Udt. i Sk. T. 4, 330 b.

13. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar, Sigvort Grubbe og Tage Thott. Da Kongen har fundet det raadeligt at forandre den Krigsordinans, som hidtil har været her i Riget, skulle de snarest muligt i Skaane, Halland og Blekinge lægge alle Kronens, Klostrenes, Kapitlernes, Præsternes, Kirkernes og alle andre Bønder, Adelens Jordegods alene undtaget, i Læg sammen, saa at der beregnes 9 i hvert Læg, hvilke 9 Bønder skulle underholde en ugift Tjenestekarl, der skal tjene som Soldat i 2 eller 3 Aar efter den hermed følgende Forordning. De skulle straks sætte denne i Værk og tildele enhver Kaptejn hans Knægte og de Herreder, som skulle skaffe hans underhavende Soldater. De skulle, saa vidt gørligt, flittigt paase, at ingen, som bruger Jord, giver Landgilde deraf og ikke bør fritages, bliver forskaanet under Paaskud af, at de besidde Bolsudbyggere eller halve Gaarde, men at saadanne lægges i Læg sammen med de rigeste og bedste Bønder, og at enhver, for at forebygge videre Vidtløftighed, nu straks sættes for den Part, han skal udgive, hvilket dog ikke skal være saaledes ment, at der ikke, efterhaanden som Gaardene mærkelig forbedres eller forværres, kan tages noget af den ene og lægges paa den anden efter Kongens Bevilling og efter nøjagtig Underretning. Skønt i Forordningen de Bønder, der allerede holde udskrevne Knægte, beregnes med, vil Kongen hermed ikke have forandret Knægteholdet, førend denne Ordinans kan stilles i Værk, for at Riget i denne sølsomme Tilstand ikke skal findes helt blottet for Defensionsmidler, hvilket de ogsaa skulle iagttage ved denne deres Kommissionsforretning og advare Lensmændene om. Sk. T. 4, 330 b.

14. Sept. (—). Krigsordinans paa Fodfolket i Skaane, Halland og Blekinge. Sk. R. 4, 184. (Se CCD. III. 619, 645 ff.).

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at Fru Pernille Gyldenstjerne til Areskov, Jacob Rosenkrantz's Enke, maa faa 12 Læster Byg af Antvorskov Lens Indkomst i Betaling for Mursten, som hun har leveret til Kongens Behov, skal han levere hende Bygget, naar hun anmoder om det. Sj. T. 21, 528 b. K. Jvfr. 16. Sept.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Frederik Reedtz og Tygge Brahe. Da Holgier Rosenkrantz til Rossenholm, Befalingsmand paa Odensegaard, har faaet Ordre til at paatage sig Værgemaallet for afdøde Fru Birgitte Brahes Børn, skulle de være til Stede, naar Holgier Rosenkrantz efter rigtig og klar Registrering tager det Boskab og Løsøre til sig, som Fru Birgitte Brahe, Hendrik Gjões Enke, har efterladt sig, og som enten paa Grund af den smitsomme Sygdoms Farligheds Skyld efter hendes Død er bleven i Forvaring paa Turebyegaard eller med Børnene er ført til Rossenholm, og give Holger Rosenkrantz klarlig beskreven, hvad han tager til sig og herefter skal have Tilsyn med og til sin Tid gøre deres rette Lavvæрге Regnskab for. . Sj. T. 21, 528 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at paatage sig Værgemaallet for afdøde Henrik Gjões Børn og efter deres Moders Død at have Opsigt med deres Gods og Indkomst som med sit eget. Kongen har nu erfaret, at paa Grund af den smitsomme og farlige Skrøbelighed, som efter deres Moders Død har været at befrygte i Husene paa deres Gaard Turebyegaard og ogsaa har grasseret stærkt i de straks hosliggende Bøndergaarde, har ingen uden Fare kunnet begive sig til Gaarden for at forordne noget i Husene med Hensyn til Boskab og Løsøre, men man har kunnet befale Fogden paa Gaarden at holde flittigt Opsyn og Vagt Dag og Nat over alting, saaledes som han vilde forsvare. Efter at han nogen Tid derefter havde modtaget Kongens Skrivelse, har han ved adskillige Rejser og Bestillinger og andre Forhindringer været forhindret i at efterkomme den. Da der nu ikke skal være nogen videre Fare og Skrøbelighed at befrygte, skal han straks i Nærværelse af afdøde Birgitte Brahes Børn, der ere komne til Alder, daglig have været i hendes Hus og derfor have haft bedst Kendskab til alt hendes Løsøre og Boskab, og af Frederik Reedtz til Tygestrup og Tygge Brahe til Tostrup, Embedsmænd paa Svenstrup og Skivehus, lade alt Birgitte Brahes efterladte Boskab og Løsøre, som findes paa Turebyegaard, optage, overse og registrere under de to nævnte gode Mænds Haand og Segl, saaledes som han herefter skal antage det i sin Forvaring og til sin Tid igen skal gøre Børnenes rette Lavvæрге Regnskab for det. Endvidere har Kongen er-

faret, at Birgitte Brahes efterladte Døtre efter Moderens Død paa Grund af den fængsomme Sygdoms Farlighed have ført dels deres egne Klæder, dels forskellige andre Ting, der skulde bruges ved hendes Begravelse i Næstved, med sig fra Turebyegaard, og at der desuden fra et Kammer paa Gaarden, hvor der var Ildfare at befrygte fra de nærmestliggende Huse, er ført nogle Brevskrin samt Liveri og Sølvtoj, som er leveret af Stalden, derfra, dog alt efter underskreven Registrering af nogle Danne-mænd, der i den farlige Tid have villet lade sig bruge til at være til Stede dér. Da der paa denne Tid ikke har været tilforordnet nogen, der i Stedet for Falk Brahe, som efter Loven er Birgitte Brahes Børns rette Lavværge, paa Grund af hans Skrøbelighed og anden Ulejlighed kunde have tilbørlig Opsigt med saadant Løsøre, og da Børnene, der paa Grund af den allevegne grasserende Sygdom fulgte med Holger Rosenkrantz til hans Gaard Rosenholm, ikke kunde efterlade deres medhavende Gods nogensteds, men have ført det med sig til Rosenholm efter den Registrering, som de selv tidligere havde gjort og skrevet derpaa, skal Holger Rosenkrantz ogsaa lade alt dette Gods registrere under de til Registreringen paa Turebyegaard beskikkede to gode Mænds Haand og Segl og siden have tilbørlig Indseende med det, saa der i Fremtiden kan gøres rigtigt Regnskab derfor til Børnenes rette Lavværge. F. T. 3, 573.

14. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Basse om at lade brygge Øl paa Kronborg og lægge det i Forraad sammesteds. K. Udt. i Sj. T. 21, 528 b.

— Miss. til nedennævnte Lensmænd om at give alle de Falkefængere, som findes i deres Len, Ordre til at begive sig til Helsingør med alle de Falke, de have fanget. Tolderne dér skulle afkøbe dem Falkene for rede Penge. — Holger Rosenkrantz (Laugholm Len), Erik Rosenkrantz (Halmstad Len), Moens Gyldenstjerne (Varberg Len), Tage Thott (Sølvitsborg Len), Falk Lykke (Christianopel Len). Sk. T. 4, 331 b.

— Forpagtningsbrev, fra 1. Maj 1620 at regne og indtil videre, for Hans Oldeland til Trellerup paa Skenderup Gaard med tilligende Bønder og Tjenere, vist og uvist, aldeles intet undtaget. Han skal aarlig svare 752 Dlr. Kurant uden nogen Afkortning af den visse og uvisse Indkomst og Avlen til Skenderup Gaard. Han skal holde Gaarden og Ladegaarden

vedlige, saaledes som han har modtaget dem. Han maa, saalænge han beholder Skenderup Gaard, nyde den til Gaarden liggende Kielstrup Kirketiende for den sædvanlige Afgift, som han skal levere til Hospitalsforstanderen i Odense og tage Kvittans af denne for, men han maa ikke beregne Kongen nogen Udgift til Tienden enten til Udtærskning eller andet. Han skal frede de til Gaarden og Godset liggende Skove og kun hugge deri til Gaardens Ildebrændsel, og endda kun det mindst mulige. Oldengælden af Skovene og Ildebrændselen maa han nyde frit under den ovennævnte Afgift. Han skal holde Godset og Bønderne ved god Hævd og Magt og maa ikke besvære Bønderne med usædvanligt Stedsmaal, Sagefald eller mange Ægter og Rejser eller forurette dem mod Loven. F. R. 3, 294 b. K.

15. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Olluf Rosensparre, Hr. Anders Bilde og Hr. Anders Sinklar om ufortøvet at begive sig til København, hvor de nærmere skulle erfare Kongens Vilje. K. Udt. i Sj. T. 21, 529.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 Sønner af M. Jens Jacobsen, Læsemester i Aarhus, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 529.

— Miss. til Ernst Normand om, at han i rette Tid i Kronens Skove i sit Len skal lade det til Laden paa Sæbygaard og til Løngangen paa Antvorskov Slot, som han har faaet Ordre til at opbygge, nødvendige Tømmer hugge. K. Udt. i Sj. T. 21, 529.

— Miss. til samme. Kongen bevilger, at Jep Nielsen i Boeslund Sogn i Slagelse Herred, hvis Gaard er brændt, maa blive forskaanet for et Aars Landgilde. Sj. T. 21, 529.

— Miss. til samme om, at han paa Tinge og allevegne i sit Len, hvor det gøres behov, skal lade paabyde, at ingen af Kronens eller Adelens Bønder herefter maa understaa sig til at sænke eller lægge Hør eller Hamp i de Søer og Fiskevande, der tilhøre Kronen alene, for at rødnes, ej heller maa i de Søer og Vande, hvor Kronen har Fællig med Adelen, nogensteds for Kronens Grund og Forland forskrevne Røder lægges; handler nogen herimod, skal han have forbrudt Hør og Hamp og desuden straffes for Modvillighed. Sj. T. 21, 529. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Af hosfølgende Supplikation vil han kunne se, hvad Anders Andersen i Vester Brøn-

dersløuf har suppliceret. Han skal undersøge Sagen og ordne den, som han finder det billigt og ret. J. T. 7, 45 b.

16. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at Fru Pernille Gyldenstjerne til Arreskov, Jacob Rosenkrantz's Enke, maa faa 12 Læster Byg af Antvorskov Lens Indkomst i Betaling for Mursten, som hun har leveret til Kongens Behov, skal han levere hende disse 12 Læster Byg i Korsør, naar hun anmoder derom. Sj. T. 21, 529 b. K. Jvfr. 14. Sept.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad denne Supplikantinde har suppliceret. Han skal flittigt undersøge, hvorledes det hænger sammen med hendes Sag, og hjælpe hende til Rette, saa vidt han kan gøre det med Lov og Ret. Sk. T. 4, 331 b.

— Miss. til Moens Gyldenstjerne. Af hosføjede Supplikation vil han nærmere kunne se, at denne Brevviser, Mads Jonsen af Falkenberg, har klaget over, at noget af hans Gods uden Lov og Dom er frataget ham af Borgemestrene i Falkenberg og en Borger sammesteds. Han skal hjælpe Mads Jonsen til Rette, saa vidt Lov og Ret er, og endelig sørge for, at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af ham. Sk. T. 4, 332.

17. Sept. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Peder Nielsen, Borgemester i Nyborg, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 529 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hr. Johan Skroder, Sognepræst til Bierte, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 529 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hr. Berndt, tysk Præst i København, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 529 b.

— Miss. til samme om at indtage en Søn af Hr. Peder Mand, Sognepræst til Jersig og Sollerød Sogne i Sjælland, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 529 b.

— Miss. til samme om at indtage Niels Lauridtsen, Søn af Hr. Lauridts Olsen, Sognepræst til Røde Sogn paa Born-

holm og Provst sammesteds, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 529 b.

17. Sept. (Kbhvn.). Miss. til samme om at indtage Tøger Nielsen, Søn af Hr. Niels Førsløf i Ørested, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 530.

— Miss. til Ernst Normand. Da Kongen har bevilget, at Hans Brun, Raadmand i Odense, maa faa 20 Læster Byg af Antvorskov Slots Indkomst paa Regnskab for de Mursten, som han har ladet levere til Kongens Bygning ved København, skal han levere Hans Brun disse 20 Læster Byg i Korsør inden førstkommende Mortensdag. Sj. T. 21, 530. K.

— Miss. til Knud Gyldenstjerne. Han har tidligere faaet Ordre til at paatage sig Værgemaalet for Jomfruerne Ingeborg og Sitsel Galt, medens Skiftet efter deres afdøde Forældre staar paa. Da samtidig Arven efter deres afdøde Broder Mogens Galt skal skiftes mellem dem og deres andre Søkende, skal han ogsaa paa de to Jomfruers Vegne være til Stede ved dette Skifte, gøre sig den største Flid for, at alt snarest kan komme til en endelig Ende, og paase, at der vederfares dem hvad Ret er ved Skiftet. J. T. 7, 45 b.

— Ligelydende Miss. til Mogens Kaas om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Sophie Galt ved Skiftet. Udt. i J. T. 7, 45 b.

— Miss. til Anders Friis og Jørgen Ernst Worm om straks at begive sig til Aggersborregaard ved Aggersund i Nørrejylland for at registrere hvad der findes dér og siden give det beskrevet under deres Signeter til dem, som det vedkommer. J. T. 7, 46.

— Miss. til Mogens Kaas. Han har til Kancelliet indsendt den Dom, som nylig for Krigsretten er bleven afsagt over Kaptejnlojtnant Peder Halmstad for hans adskillige grove Forseelser, hvorved der er dømt paa hans Ære og Liv og han er dømt i Kongens Naade og Unaade. Da Kongen vil, at han ogsaa skal straffes paa sit Liv efter Dommen, skal Mogens Kaas ordne det saaledes, at Peder Halmstad bliver arquebuseret og tilforordne 50 Musketerer til at foretage Eksekutionen paa ham, hvilke skulle stilles 30 Skridt fra ham. Den Del af Peder Halmstads efterladte Gods, der med Rette tilkommer Kongen, skal Mogens Kaas lade vurdere og siden føre Pengene til Ind-

tægt for Kongen. Øversteløjtnant Hans Dyre til Boller, Befalingsmand paa Lund Gaard paa Mors, har begæret den fynske Kaptejn Hans Cosmus til sin Kaptejnløjtnant i Peder Halmstads Stød, men Kongen mener ikke, at han kan forordnes fra den Kaptejnsbestilling, han nu har, til en anden Bestilling, førend han lovligt har erklæret sig paa de Klagemaal, som de ham undergivne Bøndersoldater have rejst mod ham. Kongen er ellers tilfreds med, at han forordner enten Sacharias Roggen, Jens Rasmussens Løjtnant, eller en anden dygtig Person til Kaptejnløjtnant hos Øversteløjtnanten. J. T. 7, 46.

18. Sept. (Kbhvn.). Bestalling for Villumb Carmicel som Direktør, Angiver og Raadfører i den ostindiske Handel, hvor og naar Kongen eller det ostindiske Kompagni tilsiger ham. Han skal være Kongen og hans Riger og Lande huld og tro, saaledes som han har lovet med sin Ed og sin udgivne Revers, og skal, fra sidste Pinsedag at regne, have 1000 hollandske Gylden i aarlig Løn, at betale med 250 hollandske Gylden hvert Fjerdingaar af Rentekammeret, hvoraf han skal holde sig paa sin egen Bekostning. Sj. R. 17, 74¹.

— Aab. Brev, hvorved Kongen, i Anledning af Beretning fra Jørgen Meyer, Borger i København, om, at en Skipper, Hans Wrampe fra Rostock, som han for nogen Tid siden har sendt med sit Skib til Blekinge, er løben paa sin egen Fortjeneste med Skibet, befaler alle at være Jørgen Meyer eller hans Fuldmægtig behjælpelig med at bemægtige sig ovennævnte Skipper, hvor han kan træffe denne og Skibet, saa han igen kan komme til sit Skib og Gods. Sj. R. 17, 75 b. Orig.

— Miss. til Christoffer Basse om at give Hans Krit Ordre til straks at begive sig til Frederiksborg med sine Folk for at forfærdige Møllen der ved Slottet. Da der er tilvurderet Kongen en Gaard i Helsingør, fordi Bygmesteren, hvem denne Gaard tilhørte, ikke har opmuret og forfærdiget Engel-

¹ Bestillingen er indført paany lige bagefter, med samme Dato, og er overensstemmende med den ovenstaaende, naar undtages, at det tilføjes, at hver Gylden skal regnes til 32 Sk. dansk, at Bestemmelsen om den fjerdingaarlige Betaling er udeladt og at Lønnen skal betales af det ostindiske Kompagnis Forvaltere.

holms Bro, som det burde sig, skal han sælge Gaarden saa dyrt som muligt og føre Pengene til Indtægt i Regnskabet. Sj. T. 21, 530. K.

18. Sept. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Eyller Grubbe, Søn af Jørgen Grubbe, i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 530.

19. Sept. (—). Miss. til Borgemestre og Raad i København om at dømme mellem Mester Ernst Millen, Kongens Livskrædder, og Villom Dop angaaende en Arvesag efter Mette Jonsdatter Villom Dops. Sj. T. 21, 530 b. (Tr.: KD. V. 38 f.).

— Miss. til Tage Thott. Denne Brevviserske, Ane Richardus's i Malmø, har berettet, at der paa hendes Husbondes Vegne er tilfalden hende en Arv i Sølvietsborg efter en Pige, som skal være død dér, men at der gøres hende Hinder paa Arven, efter hendes Formening mod Lov og Ret. Han skal paase, at der ikke i den Sag vederfares Ane Richardus's andet, end hvad Ret er, og sørge for, at Kongen kan blive forskaanet for videre Overløb af hende. Sk. T. 4, 332.

— Miss. til Pouel Skinkel om at gøre sig den største Flid for, at Henrik Villumsen Kop af Arnem kan faa sin Betaling for de Penge, hvormed han efter hans Broder Dirik Skinkels udgivne Brev har forstrakt denne i Holland for nogen Tid siden. Udt. i F. T. 3, 577.

20. Sept. (—). Miss. til Tolderne i Helsingør om at afbetale Biscaierne og give dem hvad de have fortjent. Endvidere skulle de hemmeligt uden [Johan] Brams Vidende forhandle med de bedste Harpunerere blandt Biscaierne om at nedsætte sig her i Landet. Kongen vil lade dem sidde fri for kongelig Tynge, give dem fri Husleje og en aarlig Genant. Sj. T. 21, 530 b. K.

— Miss. til Otte Marsvin om at sende den Morian, som han for nogen Tid siden har haft hos sig, herved og ligesaa at nedsende den Erts, som er fundet i hans Len [Kristianstad]. Udt. i Sk. T. 4, 332 b.

— Miss. til Mogens Kruse til Balle. Da afdøde Fru Kirsten Munks Arvinger med det første ville skifte den dem efter hende tilfaldne Arv, skal han være til Stede ved Skiftet, paatage sig Værgemaalet for Jomfru Birgete Krag ved dette

og nøje paase, at der vederfares hende Ret og Billighed. J. T. 7, 46 b.

20. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Otte Marsvin og Axel Arenfeldt. Jørgen Arenfeldt til Vorgaard har berettet, at han agter at tilhandle sig det Gods, som er tilfaldet hans Søstre, Jomfruene Karren og Elline Arenfeldt efter deres afdøde Forældre¹, og som ligger i Vore, Skiefve og Albek Sogne i Vorgaards Birk i Børlum Herred i Vendsyssel, og han har anmodet Kongen om at forordne nogle gode Mænd til at taksere Godset og paa Søstrenes Vegne sælge det til ham. Der gives dem i den Anledning Ordre og Fuldmagt til inden førstkommende Mortensdag at begive sig til det ovennævnte Gods, taksere dette med al dets Ejendom, Herlighed, Rente og rette Tiliggende for Hartkorn efter den i den Egn brugelige Takst og sælge det til Jørgen Arenfeldt saa dyrt som muligt, eftersom fremmede højst ville give for det, da Godset ligger mere belejligt for ham end for nogen anden, og da Kongen heller ikke vil, at de skulle sælge Godset til ham, med mindre det kan være til mærkelig Gavn og Fordel for Karren og Elline Arenfeldt. De skulle tage god Forvaring for den Købesum, som de blive enige med Jørgen Arenfeldt om, baade for Hovedstolen og for Renten, enten saa Pengene blive staaende hos ham eller blive satte paa Rente andre Steder. De skulle i alle Maader paase, at Karren og Elline Arenfeldt faa Fordel og ikke Skade af Salget, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. Hvis de blive enige med Jørgen Arenfeldt om Købet, skulle de give ham nøjagtigt Skøde paa Godset under deres Haand og Segl. J. T. 7, 46 b.

21. Sept. (—). Miss. til Christian Friis, Kansler, og alle andre Arvinger efter afdøde Jørgen Friis og afdøde Fru Lissebet Galde. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu ikke have gjort hinanden Afkald for den Arv, som er tilfalden dem efter Jørgen Friis til Krastrup og Fru Lissebet Galde, befales det dem alle personlig at møde i København den 13. Nov. for at gøre klart med hinanden om de Punkter i Arvesagen, der endnu ere uklarede, og give hinanden fuldt Afkald. De skulle

¹ Hans Akselsen Arenfeldt g. m. Anne Jørgensdatter Marsvin.

medtage alle de Lodder og Domme, som vedrøre Arven. Sj. T. 21, 531.

21. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Sinklar om at sørge for, at et af Kompagnierne under hans Regiment snarest begiver sig til Engelholm og der retter sig efter de Ordre, som Hr. Anders Bilde paa Kongens Vegne giver det. Sk. T. 4, 332 b.

22. Sept. (—). Bestalling for Bartholomæus Hogensen som Skriver over Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør. Han skal have flittigt Tilsyn med, at Mesteren paa Kobbermøllen i alle Maader forholder sig tro og ikke, enten med Kongens eget eller fremmed Kobber, arbejder for andre end for Kongen og til Kongens Fordel, og at han heller ikke køber noget af fremmede til at forarbejde udover det, Kongen selv leverer ham og befaler ham at lade forarbejde. Bartholomæus Hogensen skal endvidere have Opsigt med Mestersvenden og Drengene paa Kobbermøllen, at enhver tilbørligt forretter det, som han bør forrette, saa Kongens Arbejde ikke bliver forsømt paa Grund af Ufiid. Han skal flittigt give Agt paa Hammermølleren og Mestersvenden, at de forholde sig tro i deres Bestilling og ikke paatage sig noget fremmed Arbejde. Finder han, at noget Jærn, lidet eller meget, bortkommer fra Smedjen, skal han give det tilkende, ligesaa, hvis Kobbersmeden drister sig til at sælge noget Kobber i færdiggjort Arbejde eller i andet Kobber. Han skal til Inventarium annamme det Gar- og Rukobber, gammelt Kobber, færdiggjort Arbejde og Jærn, som findes til Leverance, saaledes som det allerede er sket efter den forrige Skriver Christen Mortensen. De Redskaber og det Værktøj, som findes i Kobbermøllen, Hammermøllen og Gjethuset, skal Bartholomæus Hogensen inventere en Gang aarlig og føre til Udgift, hvor meget det bliver forbedret. Han skal, Tid efter anden, levere paa Kobbermøllen og Gjethuset det Rukobber og gammelt Kobber, som skal forarbejdes, og Kobbersmeden skal være forpligtet til for hver 24^{1/2} Lispd. Rukobber, der leveres ham, igen at levere 20 Lispd. Garkobber eller rent Kobber, for hver 23 Lispd. gammelt Kobber, der leveres ham, 20 Lispd. rent og godt Kobber. For det færdiggjorte Arbejde, som Skriveren befaler Kobbersmeden at udføre, skal Kongen give denne 20 Dir. for hvert Skippd. fortinnet Kedelkobber; saafremt han laver no-

get graveret eller fortinnet Værk for Kongen, skal han, hvis Kongen forlanger det, være forpligtet til for hvert Skippd. Rukobber, der leveres ham, at levere 14 Lispd fortinnet og graveret Arbejde og selv lægge Tinet til, og Kongen vil saa betale ham 10 Rdlr. for hvert Skippd. saadant færdiggjort Arbejde. For hvert Skippd. ufortinnet Kedelkobber skal Kongen give ham 10 Rdlr., for hvert Skippd. Tækkekobber 8 Rdlr. og for hvert Skippd. smeltet Kobber 6 Rdlr., hvorhos Kobbersmeden skal være forpligtet til at svare aarlig Afgift af Kobbermøllen, saaledes som Kongen siden lader forordne. Skriveren maa sælge til enhver, som maatte behøve saadant Kobberarbejde, til følgende Priser: et Skaalpd. fortinnet Kedelkobber for 26 Sk. dansk, et Skaalpd. ufortinnet Kedelkobber for 24 Sk. dansk, et Skippd. Tækkekobber for 87 Dlr., et Skippd. smeltet Kobber for 72 Dlr. in specie eller deres Værdi. Skriveren skal i god Tid tilkønde give Tolderne i Helsingør, hvor meget Jærn der skal købes til Hammermøllen, ligesaa hvor meget Stenkul Tolderne skulle købe, og han skal selv se Maalet derpaa. Han skal aarlig betale Mestersmeden hans Løn efter Bestallingens Lydelse, endvidere Mestersvenden maanedlig 6 Dlr. Courant og en Dreng 4 Dlr. Courant, tage rigtigt Bevis derfor og afkorte Mesterens og Svendens Forsømmelse deri. De to Karle, der følge Rustvognene til og fra Møllen med Jærn, Kedler og andet, som gøres fornødent, skulle hver have 4 Dlr. Courant maanedlig. Hvis nogen af dem, som han betaler Løn, forsømme deres Arbejde, skal Forsømmelsen afkortes i deres Løn og Kostpenge. Han skal levere Rotgieterne i Kongens to Gjethuse i København og paa Kronborg Rukobber, gammelt Kobber og Tin. Kongen har bevilget Rotgieteren paa Kronborg $2\frac{1}{2}$ Lispd. paa hvert Skippd. Rukobber og 2 Lispd. paa hvert Skippd. gammelt Kobber og hvert Skippd. Tin. Skriveren skal gøre rigtig Afregning med Rotgieteren og i aarlig Løn give ham 6 Dlr. Courant for hvert Skippd., han støber. Kongen har befalet Skriveren at sælge enhver Kirke, der behøver Klokker, saadanne til en Pris af 95 Rdlr. in specie for hvert Skippd. Skriveren skal til saa billig en Pris som muligt købe det Tømmerværk, der gøres fornødent, og hvad der ellers behøves til Istandholdelse af Møllernes Bygninger og føre det til Udgift i sit Regnskab. Han skal modtage de Penge, han behøver, af Tolderne i Helsingør og indføre Udgiften i sit Regn-

skab med rigtige Beviser. Han skal, fra 26. Okt. 1618 at regne, have 45 $\frac{1}{2}$ Dlr. i aarlig Løn, 5 $\frac{1}{2}$ Dlr. om Maaneden i Kostpenge til sig selv og 4 Dlr. i Kostpenge til en Dreng, alt at udbetale af Rentemestrene, samt Hellebekgaard, som allerede er tillagt ham, kvit og frit. Sj. R. 17, 76.

22. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Palli Rosenkrantz. Han skal straks med Kongens Smed paa Vordingborg Slot fremsende den Hest, som for nogen Tid siden er kommen did fra Kongens Broder Hertug Uldrik, Biskop i Schwerin Stift, til København og give Smeden Ordre til at levere den til Markus N i Kongens Have ved København. K. Udt. i Sj. T. 21, 531.

23. Sept. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Tolderne og Toldskriverne i Helsingør paa deres Regnskab fra 1619 til 1620. Udt. i Sj. R. 17, 79.

— (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Anne von der Nahe, Morten Knudsens Enke, Borgerske i Helsingør, indtil videre maa oppebære Afgiften af Viig Sognetiende i Draxholm Len, som Bønderne i Sognet have i Fæste. Sj. R. 17, 79.

— (Kbhvn.). Miss. til Jacob Ulfeldt om inden førstkomende Mortensdag at lade Otte Knudsen i Odense faa det Byg, som i dette Aar kan afhændes af Nyborg Slots Indkomst. Udt. i F. T. 3, 577.

— Ligelydende Miss. til Holger Rosenkrantz om det Byg, som kan afhændes paa Odensegaard. Udt. i F. T. 3, 577.

— (Frederiksborg). Forleningsbrev for Peder Mortensen paa Kroen ved Frederiksborg Slot, uden Afgift og Tynge. Han maa aarlig faa 200 Læs Ved af Kronens Skove efter Udvisning af Lensmanden, Foder til 2 Heste og til 2 Køer og fri Olden til sine egne hjemmefødte Svin i Kronens Skove til Slottet, naar der er Olden. Han skal have fri Vogne til det Øl og Vin, han kan bruge i Kroen, dog maa han ikke sælge Øl i Tøndetal eller Vin i Ametal udenfor Kroen. Kongen vil sørge for, at han for en rimelig Pris faar det Flæsk, Fisk, Salt og andet, som han har Brug for til Udspisningen. Ingen andre, enten i Hillerød, Ølskiøbing eller her omkring Slottet, maa udtappe Øl eller Vin videre end til deres egen Husholdnings Behov, medmindre de have eller herefter faa særlig kongelig Bevilling derpaa. Peder Mortensen skal til Gengæld være forpligtet til at holde Kro med Senge og Kamre for Kongens Hoftje-

ner baade i Gaarden og Kancelliet og deres medhavende Folk, og med Hø, Havre og Straafoder til Hestene, hvis de forlange det, saa de fremfor andre skulle have deres Losementer og Værelser deri, medens de ligge der. Han skal skaffe dem og de fremmede og andre, der gæste Kroen, god Redelighed med Mad og Øl, Hø, Havre og Straafoder til en rimelig Betaling, saa ingen med Billighed skal have noget at klage over. Sj. R. 17, 79 b.

23. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse. Da der paa Kronborg sidder en Kvinde, der er sigtet for Trolddom, men den Person, der har sigtet hende, ikke er saa formuende, at han kan udføre Sagen, skal Christoffer Basse tage sig af Sagen og udføre den. Udt. i Sj. T. 21, 531.

24. Sept. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Christen Friis, Kansler, om straks at lade hugge 10 Knæer til Kongens Skibsbygnings Behov i Skovene i sit Len [København], saa de med det allerførste kunne blive leverede til Befalingsmanden paa Bremerholm. K. Udt. i Sj. T. 21, 531 b.

— Ligelydende Miss. til Christoffer Basse om at lade 20 Knæer hugge i Kronborg og Frederiksborg Lens Skove. K. (i Udt.). Udt. i Sj. T. 21, 531.

25. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Envold Kruse. Denne Brevviser, Jens Holm, har berettet, at han, da Envold Kruse var forlenet med Aggershus Slot, efter Envold Kruses Begæring har opladt noget Gods, som var pantsat til ham, til Kongen og Norges Krone til Kongens Jærnhytters Behov i Aggershus Len, men intet Udlæg har faaet derfor af Kronen. Envold Kruse skal straks erklære sig til Kongen, om Kronen har faaet noget Gods af Jens Holm, saaledes som denne beretter, og om der ikke er givet Vederlag derfor i Gods eller Penge, samt iøvrigt om alle Omstændigheder ved Sagen, og indsende Erklæringen til Kancelliet, saa Kongen kan vide at give tilbørligt Svar paa Jens Holms videre Anfordring. F. T. 3, 577.

— Miss. til Niels Krag. Da Erik Juel til Hundsbek og hans Søkende ved første Lejlighed ville skifte efter deres afdøde Broder Hak Juel og deres Broder Jens Juel til Lindberg, Kongens Hofjunker, paa Grund af sin daglige Opvartning ved Hove ikke kan være til Stede ved Skiftet, skal Niels Krag være til Stede ved Skiftet og paase, at Jens Juel ved dette faar hvad Ret er. J. T. 7, 47.

25. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Ofve Urup. For nogen Tid siden har han faaet Ordre til at være til Stede, naar Fru Ane Skovgaard overleverer det Værgemaal, som hun hidtil har forestaaet for hendes Søn Hans Ulfstand, til denne, og paa hendes Side paase, at alt gaar rigtigt til. Da Fru Ane Skovgaard nu med det allerførste vil levere Værgemaal fra sig, skal han endelig rette sig efter at være til Stede og forholde sig efter Kongens forrige Befaling. Sk. T. 4, 333.

— Miss. til Sigvort Grubbe og Knudt Grubbe. For kort Tid siden har Kongen ladet udgaa Befaling til Axel Ugerup om, at han skal overtage Værgemaal for Jomfru Helle Ulfstand, Holger Ulfstand til Hikkebjergs Datter, for hvem Laxmandt Gyldenstjerne hidtil har været Væрге. Det befales dem i den Anledning at være til Stede, naar Laxmandt Gyldenstjerne overleverer Værgemaal til Axel Ugerup. Hvis der opstaar Misforstaaelse mellem Laxmandt Gyldenstjerne og Axel Ugerup om Værgemaalets Overlevering, skulle de have Fuldmagt til at bilægge Striden i Mindelighed eller ved Dom. De skulle give deres eventuelle Afgørelse beskrevet under deres Signeter, og hvis en af dem paa Grund af lovligt Forfald ikke kan være til Stede, skal den, der møder, have Fuldmagt til at tiltage en anden god Mand i Stedet og uden videre Forhaling udføre Kongens Befaling. Sk. T. 4, 333.

26. Sept. (—). Miss. til Sigvort Grubbe om at modtage de 20 Foler, der tilsendes ham, og skaffe dem hvad de have fornøden. Udt. i Sk. T. 4, 333 b.

— Miss. til Tolderne i Helsingør. Kongen billiger den Kontrakt, som de have sluttet med en Falkefænger om at føre nogle Falke til Paris, hvorefter han for sin Umage og til sin og Falkenes Underholdning skal have 50 Dlr. in specie. Sj. T. 21, 532. K.

— (Kbhvn.). Forpagtningsbrev paa 3 Aar, fra sidste 1. Maj at regne, for Christoffer von Norden i Vindbyholt paa Kronens Licent og Told af al Smaatold af de forskellige Varer, som ind- og udskibes for Præstø og bør fortoldes, med Undtagelse af Tolden af de Øksne, der udskibes, hvilken skal føres særskilt til Regnskab. Han skal aarlig til hver 1. Maj betale 40 Rdlr. in specie eller deres Værdi i Rente-

kammeret, de 3 Parter i Rdlr. in specie og den fjerde Part i enkende Rdlr. Orig.

26. Sept. (Kbhvn.). Miss. til nogle af Lensmændene. Da nedennævnte N. N., der vare udskrevne fra Købstaden N til Arbejdet paa Frederiksborg Slot, ere undvegne uden Forlov, skulle de lade dem eftertragte, tage Dom over dem, hvis de faa fat i dem, og saafremt de findes skyldige og blive dømte til Kongens Arbejde, straks efter Dommens Afsigelse sende dem til Frederiksborg Slot. — Rasmus Christensen, Jacob Pouelsen, Niels Pedersen og Hans Christoffersen fra Næstved (Sj. T.: Ny-sted); Christen Rasmussen fra Præstø; Peder Thorsen og Jens Barfoed fra Malmø; Lauridts Jacobsen og Frederik Mikkelsen fra Horsens; Peder Pedersen fra Hagenskof Len; Melsen Jensen fra Aalborg; Christen Lauridtsen, Madts Pedersen og Christen Pedersen fra Ribe; Niels Hansen og Lauridts Mortensen fra Ystad; Rasmus Jensen fra Lund; Peder Christensen og Niels Nielsen fra Landskrone; Mikkil Nielsen og Hans Ibsen fra Kolding; Niels Pallissen fra Randers; Hans Jensen, Jørgen Ollufsen og Jens Nielsen fra Roskilde; Christoffer Hansen fra Møen; Rasmus Slagelse fra Korsør. K. Sj. T. 21, 531 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Elissebedt von der Høye har berettet, at hun har haft et Stykke Kirkejord ved Visby i Fæste, men at det siden er frataget hende og lagt til Kapellanen i Visby. Christoffer Ulfeldt skal undersøge denne Sag og, hvis hun lovligt kan bevise, at Jorden bør bortfæstes til hende og ingen anden, igen lade hende faa Jorden. Hvis hun ikke kan bevise det, skal hun have den Indfæstning tilbagebetalt, som hendes afdøde Husbonde har udgivet, og Kapellanen skal saa beholde Jorden for den sædvanlige Afgift til Kirken. Sk. T. 4, 334.

27. Sept. (—). Privilegier for Silkehandlerne i København. Sj. R. 17, 80 b. (Tr.: KD. II. 631 ff.).

29. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Just Høg. Naar han i Nederlandene har forrettet det, som Kongen har givet ham Ordre om, skal han sende Erklæring derom til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden, og derefter hurtigst begive sig til Bremen, blive der, rette sig efter Kongens forrige Befaling og lade Kongen vide, hvad der forefalder, som endelig bør haves i Agt. K. Udt. i Sj. T. 21, 532.

29. Sept. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Albret Skeel og Jacob Ulfeldt. Da Kongen har bragt i Erfaring, at de endnu ikke have afgivet nogen skriftlig Erklæring om deres sidste Forretning paa Kongens Vegne i Husum, befales det dem med det allerførste at indsende deres Erklæring og Protokol, underskrevet og beseglet, til Kancelliet til Martinus von der Meden. J. T. 7, 47 b.

30. Sept. (—). Miss. til Hr. Anders Bilde. Af hosføjede Supplikation vil han se, hvad den i hans Len [Helsingborg] boende Ludse Boesdatter har suppliceret paa hendes Søsters Vegne. Han skal flittigt paase, at der kun vederfares Søsteren, hvad Ret er, og hvis nogen har forurettet hende mod Loven, lade ham tiltale og straffe derfor. Sk. T. 4, 334.

1. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at Jacob Skotte, Borger i Halmstad, indtil videre maa holde Vinkælder i Halmstad og i den holde adskillige Slags Vin fal, baade rinsk, fransk og spansk Vin, uden at lide nogen Tiltale derfor efter Kongens udstedte Forordning [28. Juni 1617]. Sk. R. 4, 186 b.

5. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Keye Rantzau om inden førstkommende Mortensdag at levere Johan de Willom, Borger i København, 30 Læster Byg af Kallundborg Lens Indkomst og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 532 b. K.

— Ligelydende Miss. til Peder Basse om at levere Johan de Willom 20 Læster Byg af Møens Lens Indkomst. Udt. i Sj. T. 21, 532 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Sigvort Grubbe om at lade det Ved, som er hugget i Gladsaxe Len, føre til København. Udt. i Sk. T. 4, 334 b.

— Miss. til Holger Rosenkrantz. M. Henrik Mikkelsen, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, har berettet, at Kongens Fader, Kong Frederik II, har bevilget, at hans Formænd til deres Underholdnings Forbedring aarligt maatte oppebære nogle Jordskyldspenge af nogle Gaarde i St. Hans Sogn, saaledes som Kong Frederik II's Brev¹ videre skal indeholde. Disse Penge ydes dog nu, som han beretter, ikke til

¹ 28. Sept. 1584.

Sognepræsten, fordi der ikke findes nogen rigtig Fortegnelse over Gaardene, hvor mange det er, hvor de ligge, hvem de tilhøre og hvor meget de skyldte. Holger Rosenkrantz skal derfor give alle, saavel adelige som andre, der have Gaarde i St. Hans Sogn, Tilhold om at fremlægge deres Skøder og Adkomstbreve paa Gaardene, baade gamle og ny, for at man deraf kan erfare, om der gaar nogen Jordskyld af deres Gaarde eller ej. F. T. 3, 578.

6. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Hr. Anders Bilde [Helsingborg Len] og Moens Gyldenstjerne [Varberg Len] om, at de skulle lade samle Hjortebærsris i deres Len og sende den ene Halvpart deraf til København, den anden til Frederiksborg. Udt. i Sk. T. 4, 334 b.

7. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Tage Thott Andersens til Egidt, Embedsmand paa Trondhjemsgaard, paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Laugholms Slot og Len i Halland fra 1. Maj 1612 til 1. Maj 1620, for Stiftets Jurisdiktion og Rettighed, for de i samme Tid oppebaarne Penge-skatte og Kirkepenge og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Han blev aldeles intet skyldig. Sk. R. 4, 186 b.

— (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Borgerskabet i Thisted har berettet, at de tre Parter af Byen for største Delen ere brændte ved en uforvarende Ildebrand sidste Bartholomæi Nat, hvorved de have mistet deres Huse og Gaarde med deri værende Bo, Boskab og al deres Ejendom. Da de i den Anledning have anmodet om at maatte sidde fri for kongelig Skat og Tynge nogle Aar for bedre at kunne komme paa Fode igen og faa Byen genopbygget, har Kongen bevilget, at de Borgere i Byen, der have lidt Skade ved Branden, maa være fri for kongelig Skat og Tynge i 3 Aar. J. R. 7, 335. K.

— Miss. til Christen Holck. Da han har indberettet, at Laden, det vestre Fæhus og det store lange Fæhus paa Vindisleugaard ere ganske forfaldne og forraadnede, men at det alt-sammen kan istandsættes for 125 Dlr., hvis han maa faa Langhalm af Bønderne dertil, tillades det ham at istandsætte Husene for de 125 Dlr., men han skal dog se, om det ikke kan gøres for mindre. De til Gaarden liggende Bønder skulle og-

saa bidrage til Husets Tag, hver hel Gaard 1 Læs og hver halv Gaard $\frac{1}{2}$ Læs Halm. J. T. 7, 47 b.

9. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Christoffer Basse om inden førstkommende Mortensdag at levere Niels Madtsen, Borgemester i Helsingør, 10 Læster Byg af Frederiksborg Lens Indkomst og føre det til Udgift i sit Regnskab. Sj. T. 21, 532 b. K.

— Miss. til Dr. Mathies Jacobsen om straks at begive sig til Kolding for at blive der indtil videre og tage Vare paa den udvalgte Prins og de andre unge Herrer, Kongens Sønner. K. Udt. i Sj. T. 21, 532 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Naar Thomas Nold, Hopmand paa Kronborg, besøger ham med dette Brev, skal han i sit Len [Helsingborg] lade hugge 100 Avnbøge og skaffe dem til Helsingør. Han skal sammen med Bøgene sende 4 Savskærere til Helsingør, der skulle rette sig efter Thomas Nolds Ordre. Sk. T. 4, 334 b.

— Miss. til Christen Holck. Kronens Bønder i Vrats By og Sogn i Vrats Herred under Silkeborg Slot have berettet, at de i langsommelig Tid, Aar efter Aar, og særlig sidste Vinter have lidt stor Skade paa deres Mark- og Toftejorder af Sandfog, og de have i den Anledning anmodet Kongen om at faa noget Afslag i Landgilde, ligesom de Kronens Bønder i samme By, der høre under Skanderborg Slot, for nogen Tid siden have faaet. Kongen har i den Anledning bevilget, at de under Silkeborg Slot hørende Bønder i Vrats maa faa ligesaa stort et Afslag i Landgilde, som Bønderne, der høre under Skanderborg Slot, have faaet, og befaler ham at lade det indføre i Jordebogen og siden føre det saaledes til Regnskab. Da han endvidere har berettet, at Kronens Part af Korntienden af Vrats Sogn er ledig, men at ingen paa Grund af den af Sandfoget anrettede Skade vil fæste den for den Afgift, der hidtil er svaret af den, og at Sognemændene, der have fæstet Kirkens Part af Korntienden, af samme Grund ikke ville beholde den længere for den nuværende Afgift, skal han lade nogle uvildige Dannemænd udenfor Sognet taksere baade Kronens og Kirkens Part af Korntienden af Vrats Sogn for en passende Afgift, saa man desto bedre kan faa dem bortfæstede. J. T. 7, 48.

9. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Hr. Christen Friis til Kragerup, Kansler og Embedsmand paa Københavns Slot, og Kronen paa Nykøbing Hospitals Vegne. Sm. R. 5, 69 b. K. (Se Kr. Sk.).

10. Okt. (—). Aab. Brev om Vagt om Vinteren paa Orlogsskibene. Sj. R. 17, 83. (Tr.: CCD. III. 619 f.).

— (**Frederiksborg**). Miss. til Manderup Parsberg. Hans Søfrensen, der har forpagtet Ølaccisen i Aalborg, har klaget over, at Borgemestre og Raad i Aalborg, naar Øllet ankommer, sætte det lavere, end det koster, hvilket han beretter at kunne bevise, hvoraf Følgen bliver, at Øllet bliver liggende øg at han lider stor Skade. Manderup Parsberg skal paase, at Hans Søfrensen ikke kommer til kort herved, for at han bedre kan svare sin Rettighed til Kronen. J. T. 7, 48 b.

11. Okt. (—). Forleningsbrev for Kirstine Hansdatter, Bernt Fockis Enke, paa Kuldgaarden og det øvrige Gods i Kulden, som er henlagt til Lygtens Istandholdelse, saaledes som hendes afdøde Husbonde tidligere har haft det, at nyde kvit og frit. Ligeledes maa hun, ligesom hendes Husbonde, aarlig oppebære 200 Rdlr. af Tolden i Helsingør til Lygtens Vedligeholdelse, hvilke 200 Rdlr. skulle leveres hende i rette Tid af Tolderne i Helsingør. Hun skal herfor være forpligtet til at holde Lygten paa Kulden i Stand og lade den blusse fra den Tid af, da den plejer at tændes, og siden Vinteren over saa vel som om Sommeren, saa den søfarende Mand kan sejle som sædvanligt og saa der ikke kommer Klage over, at den søfarende Mand har lidt Skade ved hendes Forsømmelse, da hun saa vil komme til at staa til Rette derfor. Hun skal holde Bygningen paa Lygten og paa Kuldgaarden i god Stand. [Med Artickl. 16 og 18]. Sk. R. 4, 187 b.

12. Okt. (Kbhvn.). Mageskifte mellem Laurits Grubbe til Gammelgaard, Embedsmand paa Aalholm Slot, og Kronen. Sm. R. 5, 73. K. (Se Kr. Sk.).

— Miss. til Ifver Jul til Villestrup, Rigsraad og Embedsmand paa Bøfling Slot, Niels Krabbe til Torstelund, Jost Høg til Biørnholm og Niels Krag til Aggerkrog, Landsdommer i Nørrejylland. Ifver Lykke til Hafvenø har berettet, at der paa hans Gaard Hessel efter hans Broder Mogens Lykkes Død findes staaende et stort Staalskrin, der siges for nogle Aar

siden at have været af Giert Bryskes Løsøre. Da Ifver Lykke har sagt god for Giert Bryske i Holsten og hans Part i Løftet beløber sig til mere end 2500 Rdlr., hvorfor han tiltaler Giert Bryske med Lov og Ret, har han nu anmodet om, at Staatskrinet maa blive taget op og hvad, der findes deri, blive registreret. Der gives dem herved Ordre og Fuldmagt til med det første at begive sig til Hessel, optage Staatskrinet, passe paa, hvorledes det forefindes, om det er forsynet tilbørligt med Lukkelse og Laas eller det er aabent, indlægge en af dem underskrevet og beseglet Reversal over det, som de finde i Skrinet og registrere, og, hvis Ifver Lykke begærer det, give ham en rigtig Kopi af det, der findes deri, som vedkommer ham. Siden skulle de forsegle Skrinet, saa det kan være uden Forfang for dem, som ere berettigede til det. J. R. 7, 335 b. K.

12. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Christoffer Ulfeldt om paa Gulland at lade hugge 20 Tylter Bjælker, 20 Al. lange, 40 Tylter Bjælker, 18 Al. lange, 100 Tylter Bjælker, 16 Al. lange, 40 Tylter Tømmer, 12 Al. langt, og 600 Tylter gullandske Bord. Udt. i N. T. 4, 183 b.

— Miss. til Christen Holck og M. Jens Giødsen. Morten Pax til Bierig har anmodet om at faa nogle særlige Stolestader til sig selv, sin Hustru og sine Folk udvist i sin Sognekirke, Aal Kirke, da han har sin Sædegaard Bierig liggende der i Sognet og han i langsommelig Tid ingen særlige Stolestader har haft. De skulle begge ved første Lejlighed begive sig til Aal Kirke og udvise ham saa mange og saadanne Stolestader, som han maatte have Brug for til sig selv, sin Hustru og sine Folk. J. T. 7, 48 b.

— Mageskifte mellem Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, og Kronen. Sk. R. 4, 188 b. (Se Kr. Sk.).

13. Okt. (—). Miss. til Peder Basse om at lægge noget Gods, som Kongen har faaet til Mageskifte af Tagge Thott til Eriksholm, Embedsmand paa Sølvitsborg Slot, nemlig 1 Gaard i Kieldbyelille i Kieldbyemagle Sogn med Skov til 100 Svins Olden og fri Underskov til Gærdsel, 1 Gaard og 1 Gadehus i Frenderup i Stege Sogn, 1 Gadehus i Nøbølle¹ og 2 Gaarde i

¹ Nebbele.

Paarlup¹, hvoraf den ene har Skov til 30 Svins Olden og fri Underskov til Gærdsel, ind under Stege Len, indskrive dem i Jordebogen og gøre Regnskab for den visse og uvisse Indkomst. Sj. T. 21, 532 b. K.

13. Okt. (Frederiksborg). Miss. til Eiller Gyldenstjerne. Af hoslagte Supplikation vil han kunne se, hvad Fredrik Lindegaard, Borger i Næstved, har beklaget sig over ham. Han skal med det allerførste erklære sig herpaa og indsende sin Erklæring til Kancelliet, saa Kongen deraf kan erfare, hvorledes Sagen forholder sig. Sm. T. 6, 170.

14. Okt. (—). Miss. til Otte Marsvin om straks i sit Len [Kristianstad] at lade hugge Tømmer til 16 Bindinger til at forlænge den til Frederiksborg Slot sendte Kullebiørgs Lade med og straks lade Tømmeret føre ned til Vandet, saa det kan komme hid før Vinteren. Sk. T. 4, 335.

15. Okt. (—). Miss. til nedennævnte Lensmænd om at sørge for, at der i deres Len staar Vogne færdige til Kongen og hans Følge (i Brevet til Ernst Normand tillige: Han skal give Færgemændene i Korsør Tilhold om at holde deres Skuder færdige). — Mogens Pax [Roskildegård], Axel Urne [Ringsted Kloster], Ernst Normand [Antvorskov og Korsør], Jacob Ulfeldt [Nyborg], Holgier Rosenkrantz [Odensegaard], Marquord Bilde [Rugaard], Otte Brahe ved Snoghøj. Sj. T. 21, 533². K.

17. Okt. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage 2 Sønner af Hr. Nilaus Pouelsen, Slotspræst paa Københavns Slot, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 533 b.

— Miss. til Christoffer Basse. Da Baldtzar de Bitter, Visitator i Øresund, har klaget over, at det ufortoldede Gods, der i Sundet tilfalder ham for hans Part, anslaaes ham for højt hos Tolderne, skal Christoffer Basse nøje undersøge den Sag hos Tolderne og paase, at Varerne ikke anslaaes Baldtzar de Bitter højere end tilbørligt, og at han ikke i nogen Maade kommer til kort. Sj. T. 21, 533 b.

¹ Pollerup. ² Det indførte Brev, hvori paabydes, at Vognene skulle staa rede førstkommande Fredag, er sikkert til Mogens Pax.

17. Okt. (Kbhvn.). Stadfæstelsesbrev for Håns Søfrensen i Obdrup og Rasmus Lassen i Saldrup paa menige Sognemænds Vegne i Lyngbye Sogn paa Kronens Part af Korntienden af Lyngbye Sogn, saalænge de aarlig, senest til Fastelavn, svare 12 Ørt. Rug, 12 Ørt. Byg og 2 Tdr. Gryn i godt rent Korn og Gryn paa Kalø Slot. Udt. i Tb. S. 113.

— Stadfæstelsesbrev paa Livstid for Mikkell Rasmussen i Feuvel¹ paa menige Sognemænds Vegne i Lyngbye Sogn paa Kirkens Part af Korntienden af Lyngbye Sogn, hvoraf der aarlig skal svares Kirkevægerne for Kirken den sædvanlige Afgift i godt, rent og ustraffeligt Korn. Udt. i Tb. S. 113.

— Miss. til Niels Krag og Gunde Lange, Landsdommere i Nørrejylland. Da Kongen har erfaret, at Pestilensen begynder at grassere i Viborg, og det kan befrygtes, at den ogsaa skal spredes til andre Steder paa Grund af den Almue, som begiver sig til Landstinget, bevilger han efter deres Begæring, at de maa henflytte og holde Landstinget i Holstebro, indtil Sygdommen holder op. J. T. 7, 49.

18. Okt. (—). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage Frederik Christensen, Søn af M. Christen, forhen Sognepræst i Slangstrup, i Sorø Skole, naar der bliver en Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 533 b.

19. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen tillader Herlof Daa, der har berettet, at han har tilhandlet sig noget Gods i Sjælland, og har anmodet om til Gengæld at maatte sælge noget af sin Hustrus² Gods, at han maa sælge noget af sin Hustrus Gods, dog skal han i Forvejen stille Jesper Grubbe til Alsted, Landsdommer paa Laaland og Falster, nøjagtig Forvaring for det Gods, som han vil udlægge sin Hustru i Stedet for det af hendes Gods, som han sælger; sker Udlægget i Købegods, skal det ske af hans Part af Købegodset. udenfor hendes Part, og af hans bedste Jordegods. Sj. R. 17, 83 b.

— Privilegium for Jacob von Neste fra Harlem paa i de næste 10 Aar at anlægge og bruge Traadmøller i København. Sj. R. 17, 84. (Tr.: KD. II. 640 f.).

¹ Fævejle, Sønder H., Randers A. ² Karen Grubbe.

19. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Lensmændene¹ i Danmark og Norge. Da Kongen har bestemt, at der skal holdes almindelige Bededage i Danmark og Norge den 4., 5. og 6. Marts, skulle de i deres Len sørge for, at der ikke holdes Ting, Stævne eller anden verdslig Forsamling paa disse Dage, men at Bededagene blive holdte med tilbøflig Reverens og kristelig Andagt og Alvorlighed. Sj. T. 21, 533 b.

— Miss. til Tage Thott. Da denne Brevviserske Dina, Enke efter forhenværende Tolder i Ronneby Erik Rasmussen, er bleven Kongen en Sum Penge skyldig paa hendes afdøde Husbondes Regnskab og har beklaget sig over, at hendes Formue ikke er saa stor, at hun kan udrede dem, skal han tage alt, hvad der tilhører hende og hun har faaet efter sin Husbonde, til sig paa Kongens Vegne og kvittere hende for Gælden. Sk. T. 4, 335.

— Miss. til Kapitlet i Lund. Christen Pedersen, danske Kancellis Tjener, har berettet, at han for nogen Tid siden uden sit Vidende har faaet en ganske bygfældig Residens udlagt i Lund, og at hans Fuldmægtig i Lund straks efter har skrevet til ham om at lade den bygge og forbedre med det første. Da han erfarede, at den var bygfældig, skrev han tilbage til sin Fuldmægtig, at denne ikke paa hans Vegne skulde befatte sig videre med Residensen, men levere den af ham eventuelt oppebaarne Husleje fra sig, indtil Christen Pedersen kunde faa at vide, om Residensen var udlagt ham saa lovligt, som det burde sig. Kapitlet skal undersøge alle Omstændigheder, „hvem feldit derpaa“², hvor meget der er modtaget af afdøde Apitius Grønebergs Arvinger, og hvorledes det Mageskifte lyder, som M. Ludvich Munte, Ærkedegn i Lunde Domkirke, og Apitius Grøneberg have gjort med hinanden om deres Residenser, og om Residensen er tilfalden Christen Pedersen saa lovligt med hans mensa, som det burde sig, og med det første erklære sig udførligt til Kongen derom. Da Christen Pedersen tillige har klaget over, at han udelukkes fra de til Kapitlet liggende Engparter, naar saadanne blive ledige, skal Kapitlet ligeledes indsende Erklæring til Kancelliet om, hvorvidt de, der daglig residere

¹ De opregnes alle med deres Len. ² Rimeligvis er udfaldet et Ord som „skyldes“, saa at Meningen skal være: hvem Bygfældigheden skyldes.

ved Kapitlet, have særlige Privilegier paa dem eller ej, og hvorledes det hænger sammen dermed. Sk. T. 4, 335 b.

19. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Fru Sophia Brahe, Hr. Jørgen Lunge til Oddens Enke, paa hendes Husbondes Regnskab for hans Afgift af Vestervig Kloster og Len fra 1. Maj 1618 til 1. Maj 1620, for det i Lenet strandede Vrag, for den til Mortensdag 1618 oppebaarne Pengeskat og for det modtagne og igen overleverede Inventarium. Hun blev intet skyldig. J. R. 7, 336 b. K.

20. Okt. (—). Aab. Brev, hvorved Kongen eftergiver Joachim Brun, Foged paa Samsø og boende paa Kongens Gaard sammesteds, der er dømt til at staa Kongen til Rette for en Okse, som han skal have modtaget af en Bonde paa Samsø, den Tiltale, han kunde have til ham derfor, da Joachim Brun igen har leveret Bonden Oksen og det viser sig, at han ikke har faaet den for at skulle fordre eller krænke Retten, men alene for et Forligelsesmaal, som han har gjort mellem to Bønder. Sj. R. 17, 85 b.

— Bestalling for Anthonius Meyding fra Augsburg som Kongens Hofsnedker. Han skal have 60 Dlr. Courant i aarligⁿ Løn, 5 Dlr. Courant i Kostpenge til sig selv hver Maaned, 8 Dlr. aarlig til Husleje og 4 Dlr. om Maaneden i Kostpenge til en Dreng. Endvidere skal han have følgende Dagløn til sine Svende: til en Billedsnider paa egen Kost 28 Sk., 26 Sk. dansk og mindre, som de kunne fortjene, for hver Søgnedag, til en almindelig Snedkersvend paa egen Kost 20 Sk. dansk for hver Søgnedag, alt at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 85 b.

— Bestalling for Klemind Blomme som russisk Tolker. Han skal stedse være til Stede og gøre Tjeneste, naar Kongen vil bruge ham enten inden eller uden Riget, enten til Lands eller til Vands. Han skal, fra dette Brevs Dato at regne, aarlig have 200 Dlr. Courant til Løn, Kostpenge og Klædning. Sj. R. 17, 86 b.

— Miss. til Rentemestrene. Rasmus Jensen, Byfoged i Vordingborg, har berettet, at hans Gaard med alt hvad han ejede er brændt forledent Aar og deriblandt ogsaa hans Regnskaber vedrørende hans Bestilling, og han har samtidig anmodet Kongen om at betænke hans Lejlighed og bevilge, at der i Rentekammeret maa blive gjort et Overslag over de forrige

Byfogders Regnskaber af Vordingborg, saa man deraf kan beregne, hvad Indtægten omtrent kan beløbe sig til aarlig, hvorefter han saa skal rette sig og siden blive kvitteret. Kongen har bevilget hans Begæring og befaler Rentemestrene at rette sig herefter. Sj. T. 21, 534 b. K.

20. Okt. (Kbhvn.). Miss. til Tolderne i Helsingør. Naar Madts Pofvelsen eller Cort Busch, Borgere i København, enten selv eller ved deres Fuldmægtige henvende sig til dem, skulle de meddele dem en rigtig Fortegnelse over det Rostocker- og andet fremmed Øl, som passerer gennem Sundet med Bergen som Bestemmelsessted. K. Udt. i Sj. T. 21, 534 b.

— Miss. til Sigvort Beck og Tagge Thott. Kongen har for nogen Tid siden befalet dem, at de skulle tiltage 4 eller 6 Assessorer af det ostindiske Kompagnis Participanter og i Forening med dem forhøre Kompagniforvalternes Regnskaber. Det befales dem nu, at de sammen med de Assessorer, der have overværet Regnskabsforhøringen, paa menige Participanters Vegne skulle give enhver af Kompagniforvalterne fuldkommen og tilbørlig Kvittans efter rigtig aflagt Regnskab. Sj. T. 21, 535. K.

— Miss. til Tolderne i Helsingør om, at de saa snart som muligt skulle købe for 500 Dlr. Courant Knapholt, som er godt og tørt og kan bruges til Oksehoveder, efter det Maal, som hermed sendes dem. De skulle straks fra Holland forskrive 100 Knipper Vidjer til at binde Baand af til Oksehovederne. K. Udt. i Sj. T. 21, 535.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Sognepræsten ved Kalø i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 535.

— Miss. til Knud Urne og Mogens Pax. Da Kongen har bevilget Jacob Beck til Beldring, Embedsmand paa Arnsborig Slot, Kronens Gaard Svenstrup til Mageskifte for hans Gaard Beldring, skulle de begive sig til Svenstrup, udlægge ham fuldt Vederlag for Beldring Gaard og Gods af Svenstrup Gaard og Gods af det nærmest ved Svenstrup liggende Gods, som ikke ligger i Kongens Vildtbane, og indsende en rigtig Fortegnelse under deres Haand og Segl over det Gods, som de udlægge ham, til Kancelliet. Sj. T. 21, 535.

20. Okt. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Herlof Daa paa hans Regnskab for Indtægt og Udgift af Island fra St. Hans Dag 1606 til St. Hans Dag 1619. Udt. i N. R. 4, 134 b.

21. Okt. (—). Miss. til Ifver Juel, Hr. Ulrik Sandberg, Niels Krag og Otte Skeel. De have tidligere faaet Ordre til at være til Stede ved Skiftet mellem afdøde Anders Skrams Arvinger og enten forlige dem i Mindelighed om de Trætter, som kunne opstaa mellem dem, eller skille dem ad ved Dom. Da Fru Elline Hundermark, Anders Skrams Enke, nu har beberettet, at hun endnu ikke er kommen overens med Henrik Lange til Oldagger om alle de mellem dem værende Stridigheder, skulle de med det første og i alt Fald inden Jul enten forlige de stridende Parter i Mindelighed eller skille dem ad med Retten, saa Parterne kunne komme til en endelig Ende dermed og Kongen blive forskaanet for videre Molestering. J. T. 7, 49.

22. Okt. (Antvorskov). Aab. Brev om, at Cornelius Cuscort, Kongens Sukkerraffinerer, alene skal og maa indlevere det Sukker i Apotheket, som Kongen har Brug for.¹ Han skal være forpligtet til at levere godt, uforfalsket Sukker til den Pris, som Kongen kan faa det for i Holland. Sj. R. 17, 87.

— Aab. Brev, hvorved Kongen giver Axel Arenfeldt til Liusholt, kgl. Sekretær, Fuldmagt til at tiltale og tage Dom over Dr. Christoffer Dybvad, hvem Kongen agter at lade indstævne for Rektor og menige Professorer ved Universitetet i København for nogen Ubeskedenhed, han har begaaet, hvorved han efter Kongens Mening har forsét sig højliggen mod Kongen. Sj. R. 17, 87¹.

— Miss. til de højlærde i København. Da Kongen forsaarsages til ved Axel Arenfeldt til Lysholdt, Sekretær, at lade Dr. Christoffer Dybvad indstævne for dem og lade ham tiltale for adskillige Ubeskedenheder, som han har begaaet, skulle de meddele Axel Arenfeldt Stævning over ham, naar han begærer det, og siden dømme i Sagen og give Dommen beskrevet under deres Haand og Segl. Sj. T. 21, 536².

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 252. ² Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 252 f.

22. Okt. (Antvorskov). Miss. til Axel Arenfeldt. Da Kongen ikke kan undlade at lade Dr. Christoffer Dybvad tiltale for den Ubeskedenhed, han har begaaet, skal Axel Arenfeldt ved første Lejlighed lade Dr. Christoffer Dybvad indstævne for Rektor og Professorer ved Universitetet for den nævnte Ubeskedenhed, hvorom han skal faa nærmere Information, og tage Dom over ham. Sj. T. 21, 535 b¹.

— Miss. til Peder Basse. Kongen har bevilget, at Kronens Undersaatter paa Møen indtil videre maa udføre gamle Heste og Køer fra Møen til Tyskland og andre Steder, hvor det er dem mest bekvemt, dog maa de ikke føre Varer med sig tilbage, men kun de rede Penge, som de faa for Hestene og Øksnene; Kronens Told hermed i alle Maader uforkrænket. Sj. T. 21, 535.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Kongen har bragt i Erfaring, at Hr. Knud, forhen Sognepræst i Risløf Sogn i Vordingborg Len, der for sin Forseelse er bleven dømt fra Embedet, for kort Tid siden igen har villet indtrænge sig i dette og gøre Tjeneste der, ligesom han ogsaa har vist Provsten anden modvillig Forhindring i dennes Embedsforretning i Sognet. Palli Rosenkrantz skal forbyde Hr. Knud Prædikestolen og Kaldet og igen lade en dygtig Person blive kaldet til Sognet i Overensstemmelse med Ordinansen. Sj. T. 21, 536.

— Miss. til Ernst Normand. Hans Ollufsen i Store Valdbye og unge Peder Lauridtsen i Faadrup i Antvorskov Len have berettet, at deres Gaarde for nogen Tid siden ere brændte, og i den Anledning begæret Forskaansel for dette Aars Landgilde og Hjælp med noget Bygningstømmer. Kongen befaler ham at forskaane dem for dette Aars Landgilde og skaffe dem noget Bygningstømmer. Sj. T. 21, 536.

— Miss. til Dr. Henning Arniseus, Kongens Livmedicus, Dr. Olluf Worm, Professor i København, og Dr. Jens Mulle om ved første Lejlighed at begive sig til Odense og Kolding for at visitere Apothekerne i disse Byer og undersøge, om der i dem findes hvad der bør være i et Apothek og hvorledes de holdes, hvorom de skulle give Kongen Beretning. Apothekerne

¹ Tr.: Dsk. Mag. 4. R. II. 252.

skulle betale dem hvad de med Billighed fortære paa denne Rejse. Orig. K.

22. Okt. (Antvorskov). Ligelydende Miss. til Dr. Mattias¹ og Dr. Caspar² om at visitere Viborg Apothek. K. (i Udt.).

— Miss. til Laurits Grubbe og Dr. Hans Mikkelsen. Da Knud Urne til Aasmark, Befalingsmand paa Tryggeveldegaard, har ønsket at akkordere med sin Sognepræst til Aasmark³ om nogle Bønder, der blev fradømte ham paa sidste Herredag, og i Stedet for betale Præsten en bestemt aarlig Afgift, befales det dem at være til Stede, naar nævnte Akkord skal finde Sted og Knud Urne vil gøre Sognepræsten Fyldest for nævnte Gaarde, og nøje paase, at Sognepræsten ikke kommer til kort, saa han i nogen Maade kan have noget at klage over. Hvad de forhandle imellem dem, skulle de lade indskrive i Stiftsbogen under deres Haand og Segl og levere en Kopi deraf til Kancelliet og en til Knud Urnes Sognepræst, ligesaa under deres Haand og Segl. Sm. T. 6, 170.

23. Okt. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at Indbyggerne i Købstaden og Befæstningen Christianstad maa være fri for den paabudte Skat, som Byen i 2 Aars Tid skulde udgive, da de 7 Aars Privilegier, som Kongen har givet dem, endnu ikke skulle være ude, dog skal hermed ikke være ment den Told, som de skulle erlægge af adskillige Slags Varer og Vin. Sk. R. 4, 193 b.

— (Antvorskov). Miss. til Otte Brahe om at gøre sig den største Flid for, at afdøde Christen Bernekovs Børn kunne komme til Ende med Skiftet efter deres Fader, førend han igen begiver sig til Kolding Slot. J. T. 7, 49 b.

26. Okt. (Kbhvn.). Aab. Brev om, at nedennævnte Købstæder skulle udgive Borgeleje penge. Det befales Borgelestre og Raad at sørge for, at Borgelejepengene blive betalte til de sædvanlige Terminer i god gangbar Mønt saaledes som hidtil, den første Termin nu straks, saafremt de ikke ville staa til Rette derfor. — I Jylland: Ribe og Aalborg hver 50 Mand;

¹ Matthias Jakobsen. ² Kasper Bartholin. ³ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Aastrup. Der menes Sognepræsten i Hundseby Jens Olufsen Riber.

Randers og Aarhus hver 26; Kolding 22; Horsens 18; Skagen og Vejle hver 12; Lemvig og Thisted hver 11; Grenaa, Æbeltoft, Ringkøbing, Sæby og Hjørring hver 9; Skive 8; Varde 7; Hobro og Holstebro hver 6. — I Fyen: Odense 28; Svendborg 18; Kerteminde og Nyborg hver 16; Faaborg 14; Bogense 13; Assens 11; Middelfart 10; Rudkøbing 6. — I Sjælland: Køge 22; Næstved 17; Kallundborg og Slagelse hver 14; Holbæk og Slangstrup hver 13; Skelskør 12; Nykøbing i Aadts Herred 11; Heddinge, Præstø og Vordingborg hver 7; Stege 6 og Ringsted 4. — Paa Laaland og Falster: Nakskov 22; Maribo 14; Stubbe-købing 10; Nysted og Saks-købing hver 9. Sj. R. 17, 87 b.

26. Okt. (Koldinghus). Miss. til Jacob Ulfeldt om at forskaane Jørgen Pedersen i Sandagger for dette Aars Landgilde, da hans Gaard er brændt. Udt. i F. T. 3, 579.

— Oprejsningsbrev for Peder Knap, Borgemester i Grenaa, til, som om Gerningen nylig var sket, paany at forfølge Sagen angaaende det Drab, som hans Søn Rasmus Knap for 11 Aar siden har begaaet og er bleven svoren fredløs for af Sandemænd, da han nu erklærer at ville føre Bevis for, at Drabet er sket af Vaade. J. R. 7, 337 b. K.

— Miss. til Mogens Kaas. Da de udskrevne Bønder i Fyen i nogle Punkter have besværet sig over deres Kaptejn, skal Mogens Kaas ved første Lejlighed lade disse Punkter forhøre, lade Kaptejnen tiltale, tage Dom i Sagen og siden sende Kongen Beretning derom. J. T. 7, 49 b.

— Miss. til Mogens Kaas. Da 2 selvegne Bønder, Mads Nielsen og Niels Lassen i Hierup¹ i Koldinghus Len, der ere udskrevne for at holde Soldater, have berettet, at deres Gaarde for nogen Tid siden ere brændte, og derhos have anmodet om, at Kongen i Betragtning af deres elendige Vilkaar i nogen Tid vil forskaane dem for at holde Soldater, for at de bedre igen kunne komme for sig, har Kongen bevilget, at de i et halvt Aar efter dette Brevs Datum maa være fri for at holde Soldater, hvorefter han skal rette sig. J. T. 7, 49 b.

— Miss. til [Otte Brahe] om, at Ifver Nielsen og Niels Hansen i Hiarderup i Koldinghus Len, hvis Gaarde ere brændte,

¹ Hjarup, Anst H.

maa være fritagne for dette Aars Landgilde. Udt. i J. T. 7, 50.

26. Okt. (Koldinghus). Miss. til Godsleuf Budde, Guddi Galde, Jørgen Ernst Worm og Ifver Friis. Da Kongen, der har bragt i Erfaring, at de endnu ikke ere komne til Ende med Skiftet efter afdøde Fru Sitsel Biørn, finder det utilbørligt, at Skiftet forhales saa længe, befales det dem alvorligt, at de allersenest inden Jul skulle samles paa belejlig Tid og Sted og bringe Skiftet til Afslutning. Saafremt nogen af dem undslaar sig og ikke møder, skulle de mødte have Fuldmagt til fuldkomment at skifte, saa vidt det ikke allerede er sket; de skulle give deres Deling skriftlig fra sig under deres Haand og Segl. Saafremt Godsleuf Budde til Rydslet ikke kan møde til den Tid eller han som Udlænding ikke mener at være erfaren i dette Lands Lov, skal han bede en anden god Mand om paa hans Vegne at møde til den bestemte Tid for at bringe Skiftet til Afslutning og give det beskrevet sammen med de andre. J. T. 7, 50.

31. Okt. (Flensborg). Miss. til Niels Bild om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborre Rosenkrantz paa det Skifte, som hendes Fader, Otte Christoffer Rosenkrantz, agter at holde med sine Børn efter deres afdøde Moder¹, og fremdeles forvalte Værgemaalet, da Otte Christoffer Rosenkrantz er behæftet med store Besværinger for Løfter og andet. Udt. i F. T. 3, 580.

— Ligelydende Miss. til Hertvich Bilde om at være Værge for Jomfru Vivikke Rosenkrantz. Udt. i F. T. 3, 580.

— Ligelydende Miss. til Henrik Bilde om at være Værge for Jomfru Sophie Rosenkrantz. Udt. i F. T. 3, 580.

1. Nov. (Frederiksborg). Aab. Brev om, at de nedennævnte Købstæder skulle holde Bøsseskytter. Det befales Borgemestre og Raad at sørge for, at Borgelejpengene uden al Undskyldning blive erlagte til de to sædvanlige Terminer, saafremt de ikke selv ville staa til Rette derfor. — Malmø 47 Bøsseskytter; Ystad 24; Helsingør 20; Landskrone og Helsingborg hver 15; Lund 14; Ronneby 9; Sømmershavn 8; Skanør,

¹ Gisel Podebusk.

Falsterbo og Laugholm hver 5; Sølvitsborg som den plejer. Sk. R. 4, 194. Jvfr. 1. Dec.

2. Nov. (Flensborg). Miss. til Palli Rosenkrantz. Da Kongens Moder, Dronning Sophie, med det første vil begive sig til Vordingborg Slot og vil blive der nogen Tid, skal Palli Rosenkrantz straks lade Gemakkerne paa Slottet gøre i Stand og, naar Dronningen kommer, i Køkkenet skaffe hvad der nødtørfiligen behøves af Vildt og andet. Hvis han ikke kan faa det nødvendige hos sig selv, skal han gøre Anfordring derom hos Hr. Christian Friis til Kragerup, Raad og Embedsmand paa Københavns Slot. Han skal i Tide lade age saa meget Ved, som han kan skaffe, til Slottet. Han skal indlogere de Herremænd, Dronningen har med sig, sammen i ét Gemak paa Slottet. Hvis Jochim Barnewitz er med Dronningen, skal han dog skaffe ham et Kammer for sig selv. Sj. T. 21, 536 b. K.

3. Nov. (—). Miss. til Hr. Albret Skeel om, at Ifver Christensen i Riberhus Len, hvis Gaard for nogen Tid siden er brændt, maa være fritaget for dette Aars Landgilde. J. T. 7, 50 b.

6. Nov. (Frederiksborg). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hr. Anders Krag, der for nogen Tid siden af menneskelig Skrøbelighed har forsét sig med et Lejermaal og derfor er bleven dømt fra sit Embede, eftergiver ham denne Forseelse og bevilger, at han igen maa faa det Kald, som han efter Ordinansen lovligt kan blive kaldet til. J. T. 7, 50 b.

— (Flensborg). Miss. til Hr. Albret Skeel og Jacob Ulfeldt om straks til Kancelliet at indsende den Protokol, som blev forfattet ved den sidste Forhandling i Husum og efter Kongens Befaling tilstillet dem i Odense af Nicolaus Eggebert. De skulle egenhændig underskrive den, forsegle den og fremsende den med nærværende Kancellibud, da Kongen nu behøver den og det er storligen magtpaaliggende. J. T. 7, 51.

8. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Borckart Rud om at dømme i en Sag mellem Jesper Grubbe, Landsdommer i Laaland¹, og en af hans Bøndersønner. Udt. i Sm. T. 6, 171.

¹ Sm. T. har ved en Fejlskrift: Halland.

8. Nov. (Kbhvn.). Forpagtningsbrev paa 3 Aar, fra sidste 1. Maj at regne, for Hans Andersen, Borger i Horsens, paa Kronens Rettighed, Licent og Told af Vin og Smaatold af andre Varer, der indskibes eller udskibes for Horsens og bør fortoldes, med Undtagelse af Tolden af Øksne, hvorfor der skal gøres særskilt Regnskab. Han skal aarlig til hver 1. Maj svare 350 Rdlr. in specie eller deres Værdi i Afgift, de 3 Parter i Rdlr. in specie og den 4. Part i enkede Dlr. Orig.

13. Nov. (—). Miss. til nogle Adelsmænd om at paa tage sig Værgemaalet for afdøde Johan Urnes Børn, medens Skiftet staar paa. — Jens Bonde for Palle Urne, Knudt Gabrielsen for Lauge og Johan Urne, Gabriel Kruse for Folmer Urne, Borchard v. Weyden og Hertvich Lindenov for Jomfruerne Ellin, Sidtsel og Edel Urne. Udt. i Sk. T. 4, 336.

14. Nov. (Flensborg). Miss. til Sigvort Grubbe. Af hoslagte Supplikation vil han nærmere kunne se, hvad Peter Karacher, Skibsbygger i Flensborg, har suppliceret. Han skal undersøge Sagen og hjælpe ham til Rette, saa vidt det er muligt og Retten kræver det. Sk. T. 4, 336 b.

17. Nov. (Haderslevhus). Miss. til Christoffer Ulfeldt. Naar Hr. Giert Rantzau til Bredenburg sender Skibe efter dem, skal han lade ham faa 400 Render til Kongens Behov, som han skal bruge dér. Sk. T. 4, 336 b.

26. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Eiller Gyldenstjerne. Da han har lovet Kongens Moder at ville bevilge hende 1 Gaard i Grønge¹ paa Laaland og et Stykke øde Jord i Gundlefmagle paa Falster af sit Gods til Mageskifte for noget af Kronens Gods, befales det ham nu straks at erklære sig til Kancelliet om, hvad Krongods han begærer til Vederlag, som kan undværes fra Kronens Len, saa Kongen derefter kan træffe nærmere Anordning og forordne nogle gode Mænd til at besigte begge Parters Gods. Sm. T. 6, 171.

28. Nov. (—). Miss. til Ernst Normand. Sidst paa Antvorskov fik han Kongens Mening at vide om Anlæggelsen af en ny Vej fra Antvorskov Slot ned til Korsør, saafremt den ikke vilde komme Kongens Tjenere i Lenet til altfor stor

¹ Grønge, Musse H.

Skade og Afbræk paa deres Avl og Bjærgning. Førend han foretager sig noget andet med Vejen, skal han paa Tinge lade opkræve 8 Mænd, der kunne undersøge, hvor Vejen bekvæmest kan gaa, og hvor meget Bønderne derved ville miste af deres Marker og Enge, og hvor meget der bør afkortes i deres Landgilde, hvis Vejen skal have Fremgang. Han skal tage de 8 Mænds Afsigelse beskrevet og indsende den til Kancelliet, hvorefter Kongen vil erklære sig nærmere. Da Dammene ved Slottet skulle være meget forgroede og forfaldne paa Poster og Vandværk, skal han give Kronens Bønder Ordre til at rense Dammene og lade dem istandsætte med Tømmer, hvor det gøres nødvendigt. Han skal lade nogle skallede og forfornede Ege hugge og deraf lade lave en ny Pram til Korsør Slot og lade Dæmningen sammesteds reparere. Han skal lade en Lade tilhugge og opsætte paa Sæbygaard paa samme Måner, som andre Lader ere gjorte, som det kan være Stødet tjenligt. Han skal lade dette udføre snarest med saa ringe Skade for Skoven og Bekostning som muligt. Sj. T. 21, 537. K.

28. Nov. (Kbhvn.). Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af Hr. Peder Jensen, Sognepræst til Førsløf¹ i Horns Herred i Sjælland, i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 537 b.

— Miss. til Christoffer Basse. Da denne Brevviser, Richard Nøitbon, har meddelt Kongen, at han forstaar at gøre Byg i Malt paa en særlig Vis og Maner, skal Christoffer Basse sende ham til Esserum, skaffe ham $\frac{1}{2}$ Læst Byg at gøre i Malt og hvad der behøves til at forsøge, om han kan passere for det, han udgiver sig for. Sj. T. 21, 537 b. K.

— Miss. til Ernst Normand. Han skal efterhaanden af forfornede Træer lade hugge saa mange Stolper, som maatte behøves til et Gærde af Enebærstager, som Kongen vil have opsat i Antvorskov Len mellem Kronens og Frederik Parsberg til Harrestedgaards Skov og Ejendom for Kongens Vildtbanes Skyld. Skovrideren sammesteds husker nok, paa hvilket Sted der er talt om, at Gærdet skal gaa, og Ernst Normand skal faa det at vide af ham. Sj. T. 21, 537 b. K.

¹ Førsløv.

28. Nov. (Kbhvn.). Miss. til Falk Lykke om, at han nu i Vinter skal skaffe det Tømmer og anden Trælast, som han maatte have faaet Befaling til at lade udføre af sit Len [Kristianopol Len], ned til Ladestederne i sit Len. Sk. T. 4, 336 b.

— Miss. til Hr. Albret Skeel (Riberhus), Reinholt Heidenstrup (Stiernholm), Laurits Ebbesen (Skanderborg) og Corfidts Rud (Hindtsgavl) om af Lenets Indkomst at holde Lam, Gæs og Høns i Forraad til Kongens Sønners Hofholdning paa Koldinghus og levere dem efterhaanden som de kræves. J. T. 7, 51.

29. Nov. (—). Miss. til Otte Brahe Pedersen og Hans Bernekov. Disse Brevvisere, Kronens Bønder i Skulderløse i Ringsted og Tryggvælde Len, have berettet, at de ere blevne forfulgte for deres Overdrev, som de have indlukket, og efter lang Rettergang blevne afkrævede 950 Dlr., hvilke det vil falde disse fattige Mænd altfor tungt at betale. Kongen anmoder dem derfor om at eftergive Bønderne denne Sag og lade dem være fri for videre Tiltale baade for disse Penge og for deres 3 Mark. Kongen vil igen være dem bevaagen med al kongelig Gunst og Naade. J. T. 7, 51 b.

1. Dec. (—). Aab. Brev til Indbyggerne over alt Danmark om, at Kongen og Danmarks Riges Raad have bestemt, at der til næste Aar skal holdes Herredag i København Trefoldigheds-søndag den 27. Maj, paa hvilken Kongen selv og Danmarks Riges Raad ville sidde Retterting og hjælpe enhver til Ret i de Sager, som ere eller herefter blive indstævnedes for dem. Det befales alle, der ville have Sager i Rette for Kongen og Rigsraadet og ikke allerede have udtaget Stævning, med det første at henvende sig til Kancelliet om Stævning, dog maa ingen Sager indstævnes for Herredagen, som ikke forinden ere blevne paadømte paa Herredsting og Landsting, medmindre det er Sager, som bør paadømmes af Kongen og Rigsraadet. Sj. T. 21, 538. Orig. (til Odense Len) i Landsark. i Odense.

— Miss. til Stiftslensmændene om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Herredstingene og i Købstæderne i deres Len, saa alle kunne vide at rette sig derefter. — Manderup Parsberg (Vendelbo Stift), Knud Gyldenstjerne (Viborg Stift), Lauridts Lindenov (Aarhus Stift), Hr. Albret Skeel

(Riberhus Stift), Holgier Rosenkrantz (Fyens Stift), Mogens Pax (Sjællands Stift), Sigvort Grubbe (Skaane Stift), Hans Lindenov (Bornholm). Sj. T. 21, 539.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Landsdommerne om at lade det aabne Brev om Herredagen forkynde paa Landstinget og holde det til Stede ved Landstinget. — Niels Krag og Gundi Lange i Jylland; Torben Gabrielsen i Fyen; Axel Urne i Sjælland; Jesper Grubbe paa Laaland og Falster; Niels Gaas paa Langeland; Laxmand Gyldenstjerne i Skaane; Claus Machabæus i Halland og Jens Koefoed paa Bornholm. Sj. T. 21, 539.

— Miss. til Rigsraaderne Hr. Albret Skeel, Mandrup Parsberg, Eske Brock, Olluf Rosensparre, Christian Holck, Jacob Ulfeldt, Envold Kruse, Ifver Juel, Hr. Anders Bilde, Holgier Rosenkrantz og Hr. Anders Sinklar. Da Kongen vil holde almindelig Herredag i København Hellig Trefoldighedssøndag den 27. Maj, skulle de møde hos Kongen til samme Tid for at raadslaa om Rigets Bestillinger og Anliggender. Sj. T. 21, 538 b.

— Miss. til Frederik Reedtz om at tage Dom over den Fange, som han har siddende for adskillig Modvillighed og Tyveri, og som ellers truer og undsiger dem, der have forarsaget hans Fængsling, hvis han kommer løs, og rette sig efter Dommen. Udt. i Sj. T. 21, 539 b.

— Miss. til Axel Urne om at lade den Fange, som han har siddende, fordi han har strøget Landet igennem og haft adskillig Modvillighed om sit Fødested, og som siden har gjort sig Skade i Fængslet, tiltale med Retten, tage Dom over ham og siden sende ham til Bremerholm med Dommen. Udt. i Sj. T. 21, 539 b.

— Miss. til M. Hans Staffensen om at indtage en Søn af afdøde Hr. Christen Christensen i Kogrød i Sorø Skole, naar der bliver Plads ledig. Udt. i Sj. T. 21, 539 b.

— Miss. til samme om at indtage en af Claus Lauridsens Sønner i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 539 b.

— Aab. Brev om, at Borgerskabet i Malmø i Aar maa nøjes med at holde 33 Bøsseskytter, skønt de have faaet Ordre til at holde flere. Det befales dem, der skulle opskrive Bøsseskytteholdet, ikke at kræve mere af Malmø, Sk. R. 4, 194 b. Jvfr. 1. Nov.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde, Hr. Anders Sinklar, Sigvort Grubbe og Tage Thott. Da de med nærværende Kaptejn N. N. have forespurgt, hvorledes der skal forholdes med Underofficererne i den nu ny anrettede Krigsordinans, befales det dem at tillægge enhver af disse, Fændrikker, Sergeanter, Korporaler samt Pibere og Trommeslagere, en god Gaard af dem, der tidligere have holdt Soldater, som de maa nyde for deres Bestilling med de samme Vilkaar, hvorpaa de andre tidligere have haft dem. Fanen og Geværet, som de tidligere udskrevne Soldater have haft, skulle gives de nu nylig tilforordnede, da Kompagnierne kun forandres, men ikke kasseres. Kompagnierne i Halland og Blekinge skulle anrettes og være ligesaa mange som hidtil, uanset at der bliver færre Soldater. Sk. T. 4, 337.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om, at han skal lade det til Engelholms Bros Bygnings Behov fornødne Tømmer hugge i Herridsvad Klosters Skove, hvor Hugningen er mindst til Skade for Skoven, og siden lade saa meget Tømmer savskære, som behøves til Broen. Da Tømmermanden har berettet, at der til Broen behøves 2 Tylter Egetræer, 24 Al. lange, som ikke kunne faas i Herridsvad Klosters Skove, men at der kan bruges store Fyrrebjelker i Stedet, skal Anders Bilde lade dette Fyrretømmer købe i Sverrig og lade det udføre i Vinter. Sk. T. 4, 338 b.

— Aab. Brev, hvorved Kongen bevilger, at Jomfru Anne Pors paa Langeland med Embedsmand paa Trankier Envold Kruse til Hiermidsløfgaards Vidende og Raad maa sælge noget af sit Jordegods paa Fyen for dermed at betale dels det, som hun skylder for Underhold, hun hidtil har haft, dels hvad hun ellers rigtigt skylder bort. Envold Kruse skal paase, at Godset bliver solgt til den højstbydende, at Pengene, som hun faar derfor, blive anvendte til Betaling af hendes Gæld og videre nødtørftig Fremtarv, og at der ikke bliver solgt mere af Godset, end der er nødvendigt. Sm. R. 5, 81. K.

— Miss. til Tygge Brahe. Da det er berettet Kongen, at Hans Skade til Rolfsegaard tilholder sig noget Gods i Salting i Tygge Brahes Len [Skivehus], hvoraf Herligheden med Rette tilkommer Kronen, der endda formenes at have større Rettighed deri, skal Tygge Brahe med Retten gøre Fordring paa

dette Gods, tage Dom for, hvor meget der tilkommer Kronen af Godset og hvor meget Hans Skade, og siden tilsende Kongen Dommen, saa Kongen deraf kan erfare al Lejligheden. J. T. 7, 51 b.

1. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tønne Friis om at paatage sig Værgemaalet for Jomfru Ingeborg Rosenkrantz, Datter af Otte Christopher Rosenkrantz til Boller, medens Skiftet efter hendes afdøde Moder¹ staar paa, paase, at Jomfru Ingeborg ved Skiftet faar, hvad ret og billigt er, og siden forestaa Værgemaalet for hende. J. T. 7, 51 b.

2. Dec. (—). Miss. til Sigvort Grubbe. Da Kongen, der for kort Tid siden har bortforpagtet den Smaatold, som kan falde i Malmø, til Jacob Clausen, Borger i Malmø, nu har undt Borgemester og Tolder i Malmø Christen Hansen denne Told, skal Sigvort Grubbe kræve Kongens Brev tilbage fra Jacob Clausen og indsende det til Kancelliet. Sk. T. 4, 338 b.

— Aab. Brev om, at Simmen Rasmussen Skriver, Borger i Middelfart, Hans Nielsen West i Ladegaarden og Niels Jørgensen West i Brede paa egne og menige afdøde Jørgen Wests Slægt og Frænders Vegne have berettet, at nævnte Jørgen West for nogen Tid siden er funden død og at hans Banemand af Sandemænd er svoren fra sin Fred, hvilket Sandemændstov siden er indstævnet for Landsdommeren i Fyen, der imidlertid hverken udtrykkelig har rejst eller fældet Sandemændene, men har kendt deres Ed og Tov magtesløst, indtil der igen eftermæles og lovlig procederes. Paa deres Begæring har Kongen nu givet dem Oprejsningsbrev i Sagen, saa de maa lade den forfølge med Sandemænd, som om den nylig var sket. F. R. 3, 296.

3. Dec. (—). Miss. til Sigvordt Grubbe. Da Indbyggerne i Falsterbo og Skanør siden Afskaffelsen af Borger-skabet i Trelleborg skulle drive større Handel og Købmandskab baade med Indskiben og Udskiben og det særlig med fremmedes Penge, end de med Rette bør, hvilket skader Borgerne i Malmø paa deres Næring, skal han flittigt lade den Sag

¹ Gisel Podebusk.

undersøge og erklære sig skriftligt og udførligt derom til Kongen. Sk. T. 4, 339.

3. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen forordner, at Øster Hessing og Hillerslef Sogne i Fyen skulle annekteres, naar den ene af de nuværende Sognepræster dør eller kommer derfra. F. R. 3, 296 b. K. (Tr.: Dsk. KL. III. 74 f.).

— Miss. til Jacob Ulfeldt og Dr. Hans Mikkelsen om at hjælpe Hr. Mads Jensen Lumborg, Sognepræst i Hillerslef Sogn i Fyen, til det første Kald, der bliver ledigt i Fyens Stift, dog skal alt gaa efter Ordinansen og enhver beholde sin Ret. Udt. i F. T. 3, 580. (Tr.: Dsk. KL. III. 75 f.).

— Miss. til M. Hans Staffensen om straks at indtage Niels Krags Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 539 b.

4. Dec. (—). Miss. til samme om straks at indtage Niels Krag Hendriksen til Søndergaards Søn i Sorø Skole. Udt. i Sj. T. 21, 540.

— Forpagtningsbrev for Elcken Nam af Grøningerland paa den Vejmølle, der nylig er bygget paa Skansen ved Vesterport. Sj. R. 17, 88 b. Orig. (Tr.: KD. II. 641 f.).

— Miss. til Axel Rosenkrantz til Glimminge. Kongen har bragt i Erfaring, at en af hans Tjenere, ved Navn Jesper, skal have understaaet sig til at skyde nogle Agerhøns paa Hesteedtvester Kirkegaard udenfor København. Han skal lade denne Person anholde, saa han ikke undkommer, men kan komme til at svare til sin Gerning. Sk. T. 4, 339.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Kongen sender ham hermed en af to Rigsraader efter Kongens Befaling affattet Takst paa den Landgilde og de Penge, som Indbyggerne i Trelleborg herefter skulle give af de Jorder og Ejendomme, som de bruge der for Byen. Han skal aarlig lade Landgilden og Pengene oppebære og lade dem indføre i Jordebogen, dog har Kongen bevilget, at Indbyggerne i de næste 3 Aar maa være fri for Ægt og Arbejde. Postscriptum: Han skal med det første erklære sig om Sognepræstens Indkomst, om han kan underholde sig af det, han har, eller hvorledes der kan forordnes ham noget videre til Underhold. Sk. T. 4, 339 b.

— Livsbrev for Karren Johan Borckersens, Borgerske i Odense, paa en Kronens Gaard i Beldring i N. Len i

Fyen mod i rette Tid aarlig at svare Lensmanden 20 Rdlr. in specie uden nogen Afkortning, saafremt hun ikke vil have denne Benaadning forbrudt. [Med Artikl. 16 og 18]. F. R. 3, 297.

5. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Moens Gyldenstjerne. Erik Rosenkrantz til Glimminge, Embedsmand paa Halmstad Slot, har berettet, at han har to Sager at udføre paa Hallandsfar Landsting mod nogle Bønder i hans Len, men at Claus Machabæus til Etterup, Landsdommer i Halland, selv er interesseret i Sagen og derfor ikke kan dømme i den. Naar Sagen skal forliges og paadømmes paa Landstinget, skal Moens Gyldenstjerne afsige Dom i den. Sk. T. 4, 340.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Paa hans Forespørgsel om, hvorvidt de Borgere, der hidtil have boet i Halmstad, efter deres egen Vilje maa flytte derfra og bosætte sig paa andre Steder, meddeles ham, at Kongen af synderlig Betænkning og for adskillige Aarsagers Skyld ikke vil tilstede nogen af Borgere at flytte derfra, da menige Borgerskab i Byen har svoret samme Befæstning og med deres Ed er forpligtet til den. Han skal derfor foreholde dem, der have i Sinde at flytte, denne Kongens Vilje og befale dem at rette sig derefter. Saafremt nogen allerede er flyttet derfra, skal han give ham Tilhold om at vende tilbage. Da Borgerskabet nu fluks begynder at bygge igen, skal han give det Tilhold om [ikke]¹ at tække deres Huse med andet end Tegl. Sk. T. 4, 340.

— Miss. til Erik Rosenkrantz. Kongen har ladet udgaa Befaling om, at Kirkerne i Skaane Stift hver skal betale en Sum Penge til Reparation og Opbyggelse af Kirken i Halmstad, eftersom enhver har Formue til. Han skal modtage Pengene af Kirkeværgerne, anvende dem til Kirkens Bygning og nu i Tide bestille Tømmer, Deler og andet nødvendigt, saa han straks til Foraaret kan begynde med Bygningen. Han skal flittigt paase, at Kirken bliver forfærdiget og opbygget til Gavns. Han skal ligeledes modtage de Penge, som det er paalagt Præsterne i Skaane Stift at udgive til Opbyggelse af Kirketjenernes Huse i Halmstad, og lade bygge gode og bekvemme Huse derfor, eftersom Pengene kunne strække til.

¹ Ordet „ikke“ maa formentlig være glemt.

Tømmer, Deler og andet saadant til Bygningerne fornødent Træværk skal indkøbes i Sverrig eller hvor det lettest kan faas. Naar Arbejdet med Raadhusets Genopbyggelse fortinges med Mester Hans, som har hugget Laugholms Bro, kan der dertil tages saa mange Penge af den Skat, som menige Købstæder i Riget have kontribueret til Borgerskabet i Halmstad, og det dermed igen opbygges. Hvad angaar Vagten i Fæstningen, vil Kongen ikke have gjort anden Forordning derom, da der Gud ske Lov nu ingen Fare er at befrygte. Da han har begæret en Lademager¹. Sk. T. 4, 340 b.

7. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Claus Lydersen som Salpetersyder i Draxholm Len. Han maa grave og opsøge saa megen Materie til at syde Salpeter af, som han kan faa baade paa Kronens, Kapitlets og de gejstlige Bønders og de udskrevne Bønders Gaarde, og siden lade den indføre i Salpeterladen. Der skal skaffes ham de nødvendige Redskaber til at fulddrive hans Haandværk med, saafremt de ikke allerede findes ved Værket, ligesaa Ildebrændsel, der skal skaffes ham ved Salpeterladen, derimod skal han selv skaffe sig den Aske, han behøver. Han skal anvende den yderste Flid paa at skaffe saa meget Salpeter som muligt og skal levere det til Arkelimesteren i Tøjhuset ved København i hele og halve Læster, men ikke plukvis, dog skal han være forpligtet til efterhaanden at indlægge det Salpeter, han syder, paa Draxholm Slot, indtil han kan fremsende det til Tøjhuset i hele eller halve Læster, og maa intet beholde hos sig selv. Lensmanden paa Draxholm Slot maa efterhaanden forstrække ham med Penge paa det Salpeter, han indleverer paa Slottet. For hver 70 Tønder Jord, som han lader grave og indføre i Salpeterladen, skal han have 1 Rdlr. Courant og for hvert Centner rent vel lutret Salpeter 6 Rdlr., hvilke skulle betales ham af Rentekammeret, naar han leverer det i Arkeliet, dog skal der først afkortes heri hvad der maatte være forstrakt ham. Naar han gør Anfordring derom i Kancelliet eller hos Statholderen i København, skal der gives ham Pas paa Vogne til Fremførsel af det lutrede Salpeter. Han skal i den Plads, hvor han har gravet, igen fylde god Jord, som

¹ Herefter maa en Eftersætning være udfaldet.

er tjenlig til Salpeter. Ingen maa skaanes for Gravning og der skal holdes Register over Byerne. Der maa ikke uden Præsternes Tilladelse kastes i Præsternes Studerekamre eller Stuer, hvor de selv holde Hus. Lensmanden skal paase, at Salpetersyderen forholder sig tilbørligt mod Kongens Undersaatter og aarlig leverer saa meget Salpeter fra sig som muligt, hvorpaa han i Rente-kammeret og Arkeliet skal indlevere Lensmandens Kundskab, saa vidt det er denne vitterligt. Det skal under den højeste Straf være Claus Lydersen forbudt at udføre Salpeter af Riget eller sælge det til nogen her i Riget; alt skal indleveres i Arkeliet. [Med Artikl. 2—3]. Sj. R. 17, 89 b.

7. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Axel Urne om at lade Lauridts Ølmand, Jens Olsen og Lauridts Andersen i Baalstrup og Lauridts Nielsen i Tørnetved i Ringsted Herred, der i den forgangne Sommer have lidt Skade ved Ildebrand, være fri for ét Aars Landgilde. Sj. T. 21, 540.

— Miss. til Mogens Kaas om at lade Jørgen Brahe, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, faa 50 Læster Kalk, naar han sender Skib efter dem. J. T. 7, 52.

9. Dec. (—). Kontrakt med Tomas Berntzen von Magdeburg og Tomas Hocke von Kalfve, Tømmermænd, om Opførelsen af en stor Lade paa 100 Bindinger paa den ny Ladegaard. Sj. R. 17, 91 b. Orig. (Tr.: KD. II. 642 f.).

— Miss. til Kapitlet i Roskilde. Da Emikke Sparre har anmodet Kongen om at maatte faa noget gejstligt Gods til Mageskifte, nemlig 1 Gaard i Voldersløf i Trygevelde Len, der aarlig skylder 1½ Pd. Byg til et Vikarie i Roskilde Kapitel, som Anders Aagesen er forlenet med, 1 lille Gaardsæde sammesteds, der svarer 3 Mk. Penge til Voldersløf Kirke, medens Herligheden deraf ligger til Provstegaarden i Roskilde, og 1 Gaard sammesteds, der svarer aarlig 2 Pd. Byg og ligger til Vor Frue Kirke i København, hvis Sognepræst har Landgilden og Herligheden deraf, og har tilbudt at ville udlægge Kapitlet 1 Gaard i Gamblebye og 1 Gaard i Togerup i Trygevelde Len til Vederlag derfor, skal Kapitlet med det første erklære sig, om dette Mageskifte kan ske uden Skade for Kapitlet. Sj. T. 21, 540. K.

— Miss. til Christoffer Basse om, at han skal lade det Byg, der kan falde i Lenene i Aar, gøre i Malt paa Esserom, Hørsholm og Abrahamstrup. Sj. T. 21, 540 b. K.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Hr. Anders Bilde, Christoffer Urne og Thomas Nold. For nogen Tid siden begærede Kongen noget af Jomfru Sidsel Gjeddes Gods i Vordingborg Len til Mageskifte, hvorfor der paa hendes Vegne til Vederlag begæredes noget Krongods i Helsingborg Len, hvoraf dog en Del for Herligheds og anden Belejligheds Skyld ikke kan mistes fra Lenet. De skulle derfor, Hr. Anders Bilde paa Kronens Vegne og Christoffer Urne og Thomas Nold paa Jomfru Sidsel Gjeddes Vegne, med det første samles paa et belejligt Sted og blive enig med hinanden om, hvad Gods Sidsel Gjedde skal have i Helsingborg Len, som Kronen kan miste og som kan være belejligt for hende. De skulle indsende skriftlig Beretning til Kancelliet om, hvad de blive enige om, saa Kongen siden kan forordne gode Mænd til at besigte Godset. Sk. T. 4, 341.

— Aab. Brev om, at Kongen har eftergivet de udskrevne Bønder under det jyske Regiment Knægte den Forseelse, som Lensmændene for kort Tid siden have tiltalt dem for, idet de ikke havde holdt deres Soldater eller ladet dem møde, da de bleve tilsagte, saaledes at denne Tiltale og de over dem erhvervede Domme ikke skulle komme dem til nogen Skade. Det befales Lensmændene, der have tiltalt Bønderne og faaet Domme over dem paa deres Bondeje og Gaardfæstning, og ligesaa de Officerer, der kommandere over dem, at lade de udskrevne Bønder være utiltalte for den Sag. J. R. 7, 338 b.

— Miss. til Manderup Parsberg og M. Christen Hansen. Kongen har tidligere befalet Tønne Friis til Hesselagger, Embedsmand paa Ørum Slot, at lade 2 Kirker i Ørum Len, der høre under Mariager Kloster, nemlig Hillersløf og Kaastrup Kirker, istandsætte. Da Kongen endvidere har bestemt, at de andre Kirker i Vendelbo Stift skulle komme dem til Hjælp med det, som behøves til Istandsættelsen, skulle de snarest bestemme, hvor meget enhver Kirke endnu skal bidrage til de to Kirkers Reparation, under Hensyn til, hvad enhver Kirke kan undvære, og give Kirkeværgerne Ordre til at betale de paaliggede Penge til Tønne Friis. J. T. 7, 52.

— Miss. til Mogens Kaas. Da Kongen, der for nogen Tid siden gav afdøde Jørgen Kaas til Gielskouf, da Lensmand paa Haurballegaard, Ordre til at genopbygge og istandsætte Vindbles og Glendstrup Kirker under Mariager Kloster, nu har

bragt i Erfaring, at der ikke er gjort noget synderligt ved Glendstrup Kirke og at der i Vindbles Kirke endnu mangler Stole, Bænke, Messeklæder og andet saadant, befales det nu Mogens Kaas selv at lade Glendstrup Kirke reparere og istandsætte, lade lave Stole og Bænke til Vindbles Kirke og skaffe Messeklæder og andet dertil, alt med saa ringe Bekostning som muligt. Han skal straks lade gøre et Overslag over, hvor meget der vil behøves til Bygningen, og sende det til dem, som Kongen har beskikket til at taksere, hvor meget enhver Kirke i Aarhus Stift skal bidrage til de to Kirkers Istandsættelse, tillige med det hermed følgende Missive. Han skal siden modtage Pengene af Stiftets Kirker efter den derom gjorte Takst og anvende dem til Istandsættelsen af de to Kirker. J. T. 7, 52 b.

9. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Eske Brock, Laurits Lindenov og M. Jens Giødsen. Da Kongen har bestemt, at Kirkerne i Aarhus Stift, enhver efter sit Forraad og sin Evne, skulle bidrage til Istandsættelsen af Vindbles og Glendstrup Kirker i Mariager Klosters Len, skulle de, saasnt de faa at vide, hvor meget det vil koste at reparere Kirkerne, taksere, hvor meget enhver Kirke i Aarhus Stift endnu skal bidrage dertil, hvorefter Kirkeværgerne skulle betale de deres Kirker paa-lignede Penge til Mogens Kaas. J. T. 7, 52 b.

— Miss. til Niels Krag, Las Navl og Baggi Griis. Saa-fremt der blandt Brevene i den Arv, som nu er tilfalden dem, findes nogle Breve, der angaa Kronens Ejendom under Mariager Kloster, skulle de levere dem til Mogens Kaas til Støvringgaard, Befalingsmand i Mariager Kloster. J. T. 7, 53.

— Miss. til Mogens Kaas om at give Borgerskabet i Mariager Tilhold om, at ingen maa tække deres Huse med andet end Tegl, og lade Taget rive af, hvis nogen understaar sig til at tække med andet. Han skal ved Fjordsiden i sit Len, ved Fladberg eller Assens, lade opføre et Hus, hvori der kan bo en, som kan have Opsyn med Kalkmaalet og de Folk, der komme ud med Kalkskuderne. Huset kan opføres af nogle gamle Huse, der staa ved Klosteret, naar undtages Bjælker, Tagsten og nogle Deler dertil. Bekostningen skal han føre til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 53.

10. Dec. (—) Miss. til Knud Gyldenstjerne og Christopher

Gersdorff. Det er blevet berettet Kongen, at Jacob Ulfeldt Mogensens en ganske rum Tid har været og endnu er anholdt i Grafvenhagen i Holland for en Gæld, som han er kommen i dér, og som efter hans egen Skrivelse og andres Beretning skal beløbe sig til en 15,000 Rdlr. Da hans Kreditorer, skønt der er foreslaaet dem adskillige andre Midler, paa ingen Maade ville lade Jacob Ulfeldt slippe ud af Arresten, førend de faa deres fuldkomne Betaling, hvilket vil medføre, at der maa sælges saa meget af hans Jordegods, som behøves til Gældens Betaling, og da han paa Grund af sin Mindreaarighed og anden Ulejlighed ikke selv kan gøre noget, ej heller kan give en anden Fuldmagt, giver Kongen dem herved Ordre og Fuldmagt til ved første Lejlighed enten at pantsætte eller sælge saa meget af Jacob Ulfeldts Arvegods, som behøves for at betale hans Gæld i Holland. De skulle gøre sig Flid for at pantsætte eller sælge hans Gods saa dyrt som muligt og iøvrigt, saa vidt gørligt, ogsaa i andre Maader ramme hans Gavn og Bedste. Siden skulle de med de Penge, som de faa ind, udløse ham af Fængselet, saa han snarest muligt kan komme ud. J. T. 7, 53 b.

11. Dec. (Kbhvn.). Bestalling for Anders Lauritsen som Skriver over det store Bryggers ved Københavns Slot. Han skal altid være til Stede i Bryggerset og med Troskab og Flid forestaa sin Bestilling. Han skal modtage alt det, som findes i Bryggerset og bruges til Bryggen og Maltgøren, til Inventarium, paase, at det holdes og bruges tilbørligt og bliver istandsat, naar det gøres nødvendigt. Han skal af Proviantskriveren modtage alt det Byg, som skal gøres i Malt i Bryggerset, og hvoraf der skal brygges Øl, og fittigt paase, at der omgaaes rigtigt dermed. Han skal med Dag og Tid opskrive, hvor meget Byg han modtager, hvor meget der deraf bliver udgivet paa Malten, hvor mange Brygninger der finder Sted, hvor meget Malt der tages til hver Brygning, hvor meget Øl der brygges deraf, og hvor mange Penge han faar for Øllet, hvis han ellers faar Ordre til at sælge det, hvor han lader det levere efter Kongens Befaling og hvor Masken deraf bliver af. Han skal aarlig gøre Regnskab for Indtægt og Udgift og tillige have Tilsyn med Veddet, at der ikke bruges mere deraf, end der gøres nødvendigt. Han maa hverken selv bruge eller tillade andre at

bruge nogen Fordel og Genant med Bryggen og Maltgøren, men alle skulle nøjes med deres Løn, og han skal føre Tilsyn med, at enhver forholder sig tilbørligt i sin Bestilling. Han skal i aarlig Løn have 50 Dlr. Courant, 5¹/₂ Dlr. Courant om Maaneden i Kostpenge og 1 sædvanlig Hofklædning til sig selv, 16 Dlr. Courant i aarlig Løn og 4 Dlr. Courant hver Maaned i Kostpenge til en Dreng, at regne fra dette Brevs Dato og at udrede af Rentekammeret. Sj. R. 17, 92 b.

12. Dec. (Kbhvn.). Pas for N. N., der er udskreven som Baadsmand og er bleven forløvet efter at have været i Kongens Tjeneste i den Tid, Forordningen paabyder, saa han derfor maa nyde de ham i Forordningen bevilgede Privilegier. Det forbydes alle at hindre ham heri; tværtimod skulle de haandhæve ham derved og forsvare ham. — Steen Villumbsens Indlæg, dat. Bremerholm 4. Dec., om de Baadsmænd, der nu have tjent deres 5 Aar paa Holmen: fra Bahus Len Niels Hansen (Molsund), Joun Tostensen (Oddevald), Rasmus Pedersen (Marstrand), Børge Matsen (Hiissing), Erik Gundesen (Bahus), Rasmus Olsen (Marstrand), Olluf Marqvartsen (Stavanger), Svend Mogensen (Hollern), Niels Jensen (Vigen), Hans Nielsen (Oddevald), Halvard Pedersen (Norvig), Niels Svendsen (Marstrand), Anders Hansen (Marstrand), Peder Svendtsen (Oddevald), Arfved Svendtsen (Marstrand), Jens Nielsen (Marstrand); fra Bergenhus Len Niels Olsen, Sigvard Olsen, Malte Maltesen, Rasmus Johansen, Niels Søfrensen, Jacob Federsen, Svend Mikkelsen, Staffen Mikkelsen, Niels Pedersen, Rasmus Pedersen, Brønnild Povelsen, Dirik Olsen, Daniel Rasmussen, Knud Eingebretsen, Joen Sigvortsen, Jacob Olsen Giersetter; fra Stavanger Len Johan Knudtsen, Rasmus Tostensen. Olle Jørgensen, Anders Christensen og Olle Olsen fra Stavanger og Hermand Andersen (Kalsund); fra Nenis Len Joun Tolsen, Olle Olsen og Aund Thorildsen fra Nenis Len, Kield Nielsen (Stamsøe), Ludvig og Peder; fra Mandals Len Anders Valtersen og Børge Rasmussen; fra List Len Sigvort Jensen (Valle Sogn), Jan Villumsen (Bergen); fra Bradtsbierge Len Toridt Ingvordsen (Bande), Svend Amundsen (Skien) og Mikkell Hansen (Bradtsbierge); fra Brunlag Len Biørn Søfrensen (Brunlag Len), Olle Knudtsen (Torrestad) og Laurits Lauritsen (Laurvig); fra Aggershus Len Hans Hansen (Oslo), Anders Andersen (Frederikstad), Jens Rasmussen (Frederikstad)

og Olle Christensen (Oslo); fra Tønsberg Len Hans Jensen (Tønsberg); fra Aalborg Len Tord Andersen, Christen Pedersen og Hans Tommesen, Skagboer, Mikkel Ambrousen (Læsø) og Olluf Rasmussen (Aalborg); fra Riberhus Len Knud Hansen (Ribe), Olluf Jacobsen (norsk), Hans Nielsen og Thomas Nielsen (Ribe); fra Kallø Len Søfren Olsen (Æbeltoft); fra Københavns Len Morten Hansen, Tygge Jørgensen, Henrik Hansen, Laurits Eylertsen, Jens Pedersen og Christoffer Søfrensen, alle fra København, Laurits Jensen (Køge), Peder Hoggensen (Baadsted) og Mikkel Nielsen (Amager); fra Kronborg Len Christen Christensen, Peder Rasmussen og Thomas Andersen fra Helsingør; fra Kallundborg Len Morten Clemendts (Samsø); fra Aalholms Len Peder Jørgensen Lollik, Ingvor Mortensen (Nysted); fra Nykøbing Len Rasmus Hansen Færgekarl; fra Halsted Klosters Len Søfren Lauritsen (Nakskov); fra Halmstad Len Olluf Gundersen (Halmstad); fra Landskrone Len Axel Svendtsen og Niels Jensen fra Landskrone. Sj. R. 17, 94.

13. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Otte Marsvin om at give den Tømmermand, som har tilhugget og arbejdet paa den Lade, som er sendt hened der fra Lenet [Kristianstad], Ordre til straks at begive sig hid, hvor han skal faa nærmere Besked om Kongens Vilje. Sk. T. 4, 342.

18. Dec. (—). Kvittansiarum til Jørgen Hundorff, forrige Fiskemester, der nu har gjort Kongen Regnskab for de ferske Fisk, som han har solgt paa Frederiksborg, Kronborg og Københavns Len fra 27. Nov. 1618 til 16. April 1620, foruden de Fisk, som han har leveret til Kongens daglige Udspising. De Penge, som han har faaet ind ved Salget, har han nu indleveret i Kongens eget Kammer til Kongen selv. Sj. R. 17, 95 b.

— (**Kbhvn.**). Gavebrev til Mogens Berentsen, Klejnsmed i Skanderup ved Skanderborg Slot, paa en Bolig sammesteds, der strækker sig 15½ Al. i Øst og Vest østen for Kanslerens Gaard og 45 Al. i Syd og Nord. Han og hans Arvinger og følgende Brugere af Huset skulle være forpligtede til at sætte god Købstadbygning derpaa og holde den vedlige, saa han kan logere Kongens Hofsinder og Tjenere deri, naar Kongen ligger der med sine Hofsinder. J. R. 7, 339. K.

— Lignende Gavebrev til N. N. paa en Plads og

Vaaning sammesteds, der strækker sig 15 Al. i Øst og Vest vesten for Hofprædikantens Residens og 45 Al. i Syd og Nord. Udt. i J. R. 7, 339 b. K. (i Udt.).

19. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Holgier Gagge. Han har indberettet, at der paa Hafversløf Kirkegaard under det Provsti i Han Herred, som han er forlenet med, skal staa et gammelt Stykke Mur, der tidligere skal have været brugt til en Kirkelade, men nu bedre kan sælges til Fordel for Kirken. Han skal lade dette Stykke Mur, saa vidt det uden Skade for Kirkemuren kan mistes, taksere af Folk, der have Forstand derpaa, sælge det efter Vurderingen og anvende Pengene til Kirkens Fordel. Sj. T. 21, 540 b. K.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar om at give Ordre til, at Christen Knudsen, forhen Ladefoged paa Esserum, straks bliver indtaget i Landskrone Hospital og bliver holdt dér ligesom de andre Hospitalslemmer. Han fik for 2 Aar siden Kongens Bevilling derpaa, men den er bortkommen. Sk. T. 4, 342.

— Miss. til Hr. Anders Sinklar. Som han af hosfølgende Supplikation nærmere kan erfare, har denne Brevviserske, en Kvinde i Landskrone, klaget over, at Øvrigheden i Landskrone har tilføjet hende adskillig Uret. Han skal flittigt undersøge den Sag og, hvis hun i nogen Maade er bleven forurettet, hjælpe hende til Rette, saa der kan vederfares hende Ret og Billighed og Kongen blive fri for videre Overløb af hende. Sk. T. 4,, 342 b.

— Miss. til Hr. Anders Bilde. Da han har meddelt, at de Fyrrebjelker, som han har faaet Ordre til at købe til Engelholms Bro, ikke kunne faas til Købs, medmindre de skulle hentes 8 Mil indenfor den svenske Grænse, befales det ham alligevel at lade dem hente de 8 Mil indenfor Grænsen, da de ere absolut nødvendige. Han skal med det allerførste og saasnart Føret bliver dertil lade alt det Tømmer, som efter Kongens Befaling er blevet hugget i Kronens Skove i hans Len i de sidste 3 Aars Tid til Lader med Tilbehør til de store Stykker, føre ned til Helsingborg. Sk. T. 4, 342 b.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt. Kongen har paa Anmodning af Hr. Carl Philip, Sverrigs Riges Arvefyrste, bevilget, at han i de næste 3 Aar maa tilforhandle sig saa

mange gullandske Sten paa Gulland, som han har Brug for til sit forehavende Byggeri. Christoffer Ulfeldt skal tillade hans Fuldmægtige at indkøbe og udføre Stenene, dog saaledes, at de Sten, som forskrives til Kongens Bygning, bestemt fremkomme og af den Grund ikke blive tilbage. Sk. T. 4, 343.

19. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Niels Bild og Otte Banner. Fru Anne Munk, Børge Trolle til Trollisholms Enke, har berettet, at hun har en Gæld at kræve hos Otte Banner, og hun har, da Niels Bild og Otte Banner nylig have skiftet med hinanden efter deres afdøde Hustru¹ og Moder² og hun ikke kan vide, hvad Gods der kan være tilfaldet Otte Banner paa hans Lod, saa hun ved Rigens Ret, der allerede skal være erhvervet, kan lade sig indføre deri og faa sin Betaling, anmodet Kongen om dette Missive til dem. Det befales dem, naarsomhelst hun gør Anfordring hos dem, at levere hende eller hendes Fuldmægtig et rigtigt Skifte og Lod under rigtig Haand og Segl paa den Lod, som er tilfalden Otte Banner efter hans Hustrus³ afdøde Moder, saa hun saavel som hans andre Kreditorer kunne rette sig derefter. F. T. 3, 580.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om, at han i Odense den 20. Dag Jul skal foreholde Adelen i Fyen, at den vil bevilge og give sine Bønder Tilhold om at forandre deres Vogne og gøre dem ligesaa vide, som Kongen har befalet Kronens Bønder at gøre deres Vogne, saa Vognene over det hele Land kunne blive ens og Vejene siden blive desto bedre. F. T. 3, 581.

— Oprejsningsbrev for Jens Lauridsen, Foged paa Lynderup, til, som om Gerningen nylig var sket, at forfølge en Sag angaaende hans Morbroder Peder Andersen, forhen Borger i Sæby, der for nogen Tid siden er funden død i Skielinge Aa og formenes at være slaaet ihjel. Sagen er nemlig ikke bleven forfulgt paa fersk Fod med Sandemænd, saaledes som den burde have været. J. R. 7, 340.

— Miss. til Mogens Kaas om, at han med det allerførste for Retten skal udføre de Klagemaal, som de udskrevne Bønder have fremført over nogle af Kaptejnerne under

¹ Margrete Urne g. m. Niels Bild. ² ♂: Svigermoder. ³ Jytte Bild.

hans Regiment, og bringe Sagen til Ende, hvorefter han skal indsende Erklæring om den til Kancelliet. J. T. 7, 54.

19. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Stygge Høg om at paatage sig Værgemaalet for Søstrene, Jomfruerne Lehene, Marren og Margrete Juel, naar der skal foretages Skifte efter deres afdøde Broder, Hak Juel til Alsted, paase, at der ved dette vederfares dem hvad billigt og ret er, og siden overlevere deres Lodder til deres rette Lavvæрге. J. T. 7, 54.

[Omtr. 19. Dec.]¹ (—). Miss. til Hr. Anders Bilde om straks uden videre Forhaling at fremsende de Enebær, hvorom han tidligere har faaet Ordre. Sk. T. 4, 342.

20. Dec. (—). Miss. til Olluf Rosensparre om at sørge for, at de Skuder i hans Len [Dragsholm], der aarlig pleje at sejle ind i Mariager Fjord, ogsaa begive sig did i det kommende Foraar og den kommende Sommer. Sj. T. 21, 540 b. K.

— Ligelydende Miss. til Hr. Jørgen Skeel [Kalø Len]. Udt. i Sj. T. 21, 540 b. K. (i Udt.).

— Miss. til Christoffer Basse om, at han straks efter Heligdagene lader det Smaatømmer, som skal bruges til den lille Ladegaard ved Frederiksborg, føre hid af Kronborg Lens Bønder. K. Udt. i Sj. T. 21, 541.

— Aab. Brev om, at Jesper Grubbe til Aalstrup, Landsdommer paa Laaland, for nogen Tid siden har solgt det Jordegods, som var tilfalden ham med hans Hustru, Fru Anne Wittorp, og samtidig forpligtet sig til at gøre hende Udlæg derfor af sit Arvegods, saa hun og hendes Arvinger i alle Maader skulle nøjes dermed. Kongen lod derefter Befaling udgaa til Sigvort Beck til Førsløf, Rentemester, og Ofve Gjedde til Tommerup, Sekretær, at de skulde være til Stede, naar Jesper Grubbe gjorde sin Hustru Udlæg, og paase, at hun fik fuldkommen Fyldest. Denne Befaling blev dog dels paa Grund af Jesper Grubbes Sygdom, dels for anden Ulejligheds Skyld ikke straks udført, men opsat til en anden belejlig Tid. Jesper Grubbe har nu gjort sin Hustru Fyldest for det solgte Gods i sin egen Gaard Aalstrup og noget af det dertil liggende Gods efter et Pergamentsbrevs Lydelse, dateret Aalstrup den 25. Okt. 1620, og

¹ Indført mellem Breve af 19. Dec.

Sigvort Beck har i Henhold til Kongens Befaling ved sit Brev, dateret Kbhvn. 1. Nov. 1620, da Ofve Gjedde er uden Riget i Kongens Ærinde, befundet Udlægget rigtigt. Kongen stadfæster derefter det af Jesper Grubbe udstedte Brev. Sm. R. 5, 81 b. K.

20. Dec. (Frederiksborg). Miss. til Mogens Kaas om nu i Tide at indrette sin Lejlighed saaledes, at han til Foraaret og til Sommer kan sende 4000 Læster Kalk til København, 1000 Læster til Helsingør og 500 Læster til Sundbye Færge til Kongens Bygnings Behov i København, Helsingør og paa Frederiksborg. J. T. 7, 54 b.

23. Dec. (Kbhvn.). Kvittansiarum til Eyller Urne til Aasmærk, Befalingsmand over Bratdsbjerggaards Len i Norge, paa hans Regnskab for hans Afgift og den uvisse Indkomst af Holbæk Len fra 1. Maj 1619 til 1. Maj 1620, for Stiftets Indkomst og for det Mageskiftegods, som er lagt under Lenet, hvorfor der er aflagt særskilt Regnskab. Han blev aldeles intet skyldig. Sj. R. 17, 96.

— Miss. til Christoffer Ulfeldt om, at han paa nogen Tid maa begive sig fra Gulland til Danmark. Udt. i Sk. T. 4, 343.

26. Dec. (—). Aab. Brev om, at Theodorus Rodenburg, Jan von der Ende og Peyter Ditrichsen von Ey-mund og deres Konsorter fra Holland efter en mellem dem oprettet Kontrakt maa faa en Plads paa Kronens Grund her i Sjælland, hvor det er dem mest belejligt og hvor den bliver anvist dem af Kongen, hvor de paa egen Bekostning skulle opføre en Teglgård og Tegllade, som de siden ogsaa skulle holde vedlige paa deres egen Bekostning. De maa bruge Teglgården og Laden kvit og frit i de næste 10 Aar, men skulle være forpligtede til at overlade Kongen saa mange af de Tegl og Sten, de brænde deri, som han behøver, til en Pris, der er 10 pCt. lavere end den, hvortil de fremmede Hollændere sælge Tegl og Sten her; til Kongens Undersaatter skulle de sælge Tegl og Sten 5 pCt. billigere end Hollænderne. Sj. R. 17, 96 b.

— Miss. til Palli Rosenkrantz. Kongen har bevilget Hr. Knud Jensen, Sognepræst i Risløf og Fensmark Sogne, at han maa nyde saa meget af Tienden i hans Sogne, som han havde fortjent, førend han imod Forbuddet understod sig til at

befatte sig med sit Kald, der var forbudt ham, og at hans Fæmon maa tære det Foder ud, han har, hvorefter Palle Rosenkrantz skal rette sig. Sj. T. 21, 541.

26. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Tage Thott Ottesen om at lade hugge 1000 Pæle i sit Len [Sølvitsborg] og straks lade dem nedføre til Ladestedet, saa de straks kunne hentes derfra. Udt. i Sk. T. 4, 343 b.

— Miss. til Sigvort Grubbe. Da Christen Hansen, Borge-mester i Malmø, har anmodet om at faa den øde Plads, hvorpaa den gamle Toldbod tidligere skal have staaet, til Købs, skal Sigvort Grubbe undersøge, om denne Plads kan undværes og hvad Christen Hansen i saa Fald højest vil give for den, og siden erklære sig til Kongen derom. Sk. T. 4, 343 b.

— Miss. til Jacob Ulfeldt om at skaffe Ernst Normand 8 sjællandske Læster Byg til Sædekorn. Udt. i F. T. 3, 582.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Hans Mikkelsen. M. Hendrik, Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, har berettet, at der findes et af Kong Christian III udstedt Brev om, at Sognepræsten til St. Hans Kirke skal nyde Bispetienden af Lunde Kirke udenfor Odense, indtil der bliver en Landsbykirke ledig udenfor Odense, som kan annekteres til St. Hans Sogn, og at der nu er et enligt Sogn ledigt en halv Mils Vej fra Odense, ved Navn Liungbye¹ Sogn, som bekvemt kan annekteres til St. Hans Kirke, saa Tienden af Lunde Sogn igen kan komme til Kronen. De skulle flittigt undersøge Sagen, hvad der kan være gavnligest, snarest muligt erklære sig derom til Kongen og opsætte at forordne en anden Sognepræst til Liungbye Sogn, indtil Kongen har resolveret paa deres Erklæring. F. T. 3, 582. Orig. i Landsark. i Odense.

— Miss. til Envold Kruse om at skaffe Ernst Normand 60,000 Mursten af dem, som brændes i hans Len [Tranekær], til Kongens Bygnings Behov, dog skal Ernst Normand selv fragte Skuder til at hente dem. Udt. i F. T. 3, 583.

— Miss. til Mogens Kaas om at sende 2 Skuder Kalk

¹ Lumby, Lunde H.

til Korsør til Kongens Bygnings Behov paa Antvorskov Slot. Han skal selv skaffe Skuder dertil og føre Fragten til Udgift i sit Regnskab. J. T. 7, 54 b.

26. Dec. (Kbhvn.). Miss. til Reinholt Heidenstrup. Da Kongen har bevilget, at Maren Buggis, Borgerske i Horsens, der er bleven sendt til Tugthuset, fordi hun har brugt en falsk Stævning, maa komme ud derfra og maa aftinge sin Forseelse, skal Reinholt Heidenstrup aftinge Sagen med hende for Tredjedelen af hendes egen Formue. J. T. 7, 54 b.

— Miss. til Verner Parsberg. Det er berettet Kongen, at Fru Elsebe Juel, Hans Lindenov til Ødtsleufs Enke, vil forære sin Søn, den nu paa den ostindiske Rejse værende Hans Lindenovs Børn noget Gods. Da man samtidig har anmodet om, at der maa blive beskikket en Værge til at ramme Børnenes Gavn med Godset, befales det ham at være Værge for Hans Lindenovs Børn, i alle Maader varetage deres Bedste og beholde Værgemaalet, indtil de blive myndige eller der bliver givet anden Ordre. J. T. 7, 55.

30. Dec. (—). Aab. Brev om, at Johan Eriksen, Borger i København, indtil videre maa besidde den Kronens Gaard i Høybrostræde, som Kongen for kort Tid siden har købt af Fru Elline Marsvin til Ellinesborg, Knud Ruds Enke. Han skal være forpligtet til at holde Herberg der. Sj. R. 17, 97. (Tr.: KD. II. 643 f.).

— Bestalling for Peder Holdst som Kongens Bøssemager paa Frederiksborg Slot i den forrige Bøssemager Christen Mulles Sted. Han skal holde Kongens Rustkammer paa Frederiksborg Slot vedlige og istandsætte og færdigholde hvad der findes deri, efterhaanden som det gøres nødvendigt, hvortil Kongen vil give ham nødtørftig Kul og Jærn. For det helt nye Arbejde, han laver for Kongen, vil Kongen lade ham betale, ligesom der er betalt den forrige Bøssemager. Han skal til sig selv og en Dreng have 8 Dlr. Courant om Maanednen til Løn og Kost, at regne fra dette Brevs Datum og at betale til de Tider, da Kongens andre Tjenere faa deres Maanedspenge. Sj. R. 17, 98.

— Miss. til Palli Rosenkrantz om, at han til Kancelliet

skal indsende en Fortegnelse over, hvor mange Jomfruer der nu er i Maribo Kloster, med Angivelse af enhvers Alder¹ og af hvor længe enhver har været i Klosteret. K. Sj. T. 21, 541.

30. Dec. (Kbhvn.). Miss. til samme om, at han paa Kongens Vegne med det allerførste skal meddele Abbedissen og Jomfruerne i Maribo Kloster, at de skulle rette sig efter helt at begive sig ud af Klosteret straks til Foraaret og i Tide se sig om efter en anden Lejlighed, da Kongen efter samtlige Rigsraaders Begæring og Bevilling har bestemt, at Klosteret, der tidligere er forordnet til et Jomfrukloster, men nu misbruges, herefter skal bruges til heri at optugte og lære den adelige Ungdom i Gudsfrygt, gode Sæder og adelige Exercitia, til Bedste for Adelstanden her i Riget. Sj. T. 21, 541. K.

— Miss. til Hr. Anders Bilde om at give Kobbersmedene i sit Len [Helsingborg] Ordre til, at de i Vinter, mens Føret paaastaar, skulle lade alt det Kobber og Arbejde, som de have færdigt, komme ned til Helsingborg Slot. Han skal skaffe dem Befordring dertil. Udt. i Sk. T. 4, 343 b.

— Miss. til Laurits Grubbe om at give Forstanderne for Nykøbing Hospital paa Falster Ordre til at lægge 1 Gaard i Veggerløse paa Giedtsøer og 1 Gaard i Øster Kippinge i Nørre Herred, som Hospitalet har faaet til Mageskifte af Knud Urne til Aasmark, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, ind under Hospitalet, indskrive dem i Hospitalets Jordebog og aarlig gøre Hospitalet Regnskab for Indkomsten deraf. Sm. T. 6, 172.

31. Dec. (—). Mageskifte mellem Knud Urne til Aasmark, Embedsmand paa Tryggeveldegaard, og Kongen paa Nykøbing Hospitals Vegne. Sm. R. 5, 83. K.

— Miss. til Holger Rosenkrantz og Dr. Mads Jensen om, at de skulle lade Hans Mortensen succedere i hans Faders Kald, Vindinge² og Tierebye Sogne, dog skal det gaa efter Ordinansen. Udt. i Sk. T. 4, 344.

— Miss. til Falk Lykke. Kongen har for nogen Tid

¹ Sj. T. har: Navn. ² Veinge, Høgs H.

siden forstrakt ham med 9000 Dlr., og han gav da Kongen Brev paa, at han inden sidst afvigte Paaske vilde give Kongen nøjagtig Forvaring derfor med vederhæftige Forlovare, hvilket dog, til ikke ringe Forundring for Kongen, endnu ikke er sket. Det befales ham nu straks at skaffe Kongen nøjagtig Forvaring for Pengene, saafremt Kongen ikke skal tænke paa andre lovlige Midler. Sk. T. 4, 344.

31. Dec. (Kbhvn.). Aab. Brev, hvorved Kongen paa Begæring af Hr. Mouridts, Prins af Oranien og Greve af Nassau, tillader Johan Werbrugen, Prinsens Falkefænger, Marcus og Johan Momme i de følgende 12 Aar at fange saa mange gamle og unge Falke, som de og deres Fuldmægtige kunne overkomme, i Thingeyar Syssel for Norden paa Island, dog kun saafremt ingen anden tidligere har faaet Bevilling derpaa af Kongen eller den, der raader derfor. De skulle svare Kronen sædvanlig Told og Rettighed deraf. N. R. 4, 137 b.

— Miss. til Manderup Parsberg. Mogens Grefve, Raadmand i Ribe, har paany suppliceret til Kongen angaaende de Penge, der skulde erlægges til ham af Aastrup Len for hans Tilgodehavende hos afdøde Bendix Rantzau, og hvorm han tidligere har faaet kongelig Skrivelse til Manderup Parsberg. Manderup Parsberg skal med det første erklære sig om, hvorledes det forholder sig hermed, saa Kongen kan give Mogens Grefve Svar. J. T. 7, 55.

— Miss. til Hr. Albret Skeel. Mogens Grefve, Raadmand i Ribe, har berettet, at han har solgt en ham tilhørende Gaard i Ribe til Hans Vandel, Borgemester i Aalborg, men at denne nu undslaar sig for Købet. Da Salget er sket i mange fornemme Godtfolks Nærværelse og Mogens Grefve vil overbevise Hans Vandel derom, men han ikke véd, for hvem han skal indstævne en Del af dem, der vare til Stede, da Købet blev sluttet, eftersom det er gejstlige Personer, skal Hr. Albret Skeel indstævne dem, der have været til Stede ved Købet, for sig og lade dem vidne deres Sandhed derom, dog skal Hans Vandel have at vide, naar Vidnesbyrdene skulle aflægges. Siden skal han give Parterne disse Vidnesbyrd beskrevne. Saafremt Sagen kommer til Paadømmelse i Ribe, skal han hjælpe Mogens Grefve til Rette, saa vidt Billighed og Ret udkræver det. J. T. 7, 55 b.

U. D. (Haderslevhus). Miss. til Ofve Ugerup om at træde i Tage Thott Andersens Sted i en Befaling angaaende Skiftet efter afdøde Christian Barnekov. Udt. i Sk. T. 4, 334 b¹.

Supplement.

1618. 10. Nov. (Mortensaften, Haderslevhus). Miss. til Raadet. Da der er Trætte mellem Hertug Frederik af Slesvig og Holsten og Adelen i Hertugdømmet Slesvig ved Slistrømmen om Fiskeri og Rettighed i Slistrømmen og da saadan Højhed og Rettighed angaar Kongen og Kronen, skulle de, naar de have fuldragt den dem betroede Kommission i Segeberg, paa Hjemrejsen begive sig til Slistrømmen med nogle af Hertugens Raader, nøje besigte de omtrættede Aasteder og gøre sig Flid for, at Striden mellem Hertugen og Adelen kan blive forliget i Mindelighed. Saafremt det ikke kan ske, skulle de rette sig efter at møde i Kolding den 1. Dec. for sammen med 4 af Hertugens Raader, som denne maatte deputerere dertil, at tage Striden for i Overensstemmelse med den mellem Kongeriget Danmark og Hertugdømmerne oprettede Union og deri handle og procedere efter Unionen. J. T. 6, 402².

¹ Indført mellem Breve af 30. Sept. og 5. Okt. I Aaret 1620 var Kongen paa Haderslevhus 7.—9. April, 20.—22. April, 30.—31. Juli, 11.—12. Aug., 20.—21. Aug., 1.—8. Sept., 15.—18. Nov. (Chr. IV's Skrivekalender 1620 i Nyerup, Mag. for Rejseagttagelser IV. 480—509). ² Brevet er dateret 1618, men indført mellem Breve af 20. Aug. og 13. Okt. 1619. Hverken i 1618 eller 1619 var Kongen dog paa Haderslevhus Mortensaften. Der maa derfor enten være en Fejl i Datoen eller i Dateringsstedet. Efter Indholdet maa Brevet sikkert henføres til 1618, da Hr. Albret Skeel, Eske Brock, Jakob Ulfeldt og Holger Rosenkrantz den 20. Sept. 1618 havde faaet Ordre til at deltage i et Møde i Segeberg den 1. Nov. og den 16. Okt. havde faaet Fuldmagt af Kongen til at møde i Kolding 1. Dec. for at afgøre nogle Stridigheder mellem Hertug Frederik og Adelen om Fiskeri og Rettighed i Slistrømmen. (Erslev, Rigsraadets og Stændermødernes Hist. I. 245).

Rettelser og Trykfejl.

- S. 84 L. 11 f. n. Ting er muligvis en Fejlskrift i Registranten for: Ring (Hjelmslev H.).
- 231 - 13 — } Jørgen Kaas, læs: Hans Kaas.
 - 231 - 16 — }
 - 333 - 11 f. o. Gyldenstjernes er en Fejlskrift i Registranten for: Bilds.
 - 433 - 9 og 14 f. n. Kiersten Fadersdatter er sikkert en Fejlskrift i Registranten for: Kiersten Pedersdatter [Galt].
 - 450 - 3 — Jacob er en Fejlskrift i Registranten for: Isak.
 - 518 - 1 f. n. Niels er en Fejlskrift i Registranten for: Christen.
 - 520 - 3 f. o. til ikke Skade, læs: til ikke ringe Skade.
 - 527 - 15 f. n. Tage Thott Eriksen, læs: Tage Thott Ottesen.
 - 575 Note 1 rettes til: Revninge, Bjærge H.
 - 625 L. 2 f. n. Vidtskøfte, læs: Vidtskøfle.
 - 696 - 14 f. o. Sm. R. 6, 68, læs: Sm. R. 5, 68.
 - 730 - 14 f. n. Waldkirch er vistnok en Fejlskrift i Registranten for: Rotkirch.
 - 745 - 1 f. o. Hans Mikkelsen, læs: Hans Steffensen.
 - 794 - 9 f. n. Sm. R. 6, 69, læs: Sm. R. 5, 69.
 - 794 - 2 — Sm. R. 6, 69 b, læs: Sm. R. 5, 69 b.
 - 795 - 2 f. o. Sm. R. 6, 69 b, læs: Sm. R. 5, 69 b.
 - 809 - 2 f. n. Sm. R. 6, 68, læs: Sm. R. 5, 68.
 - 869 - 19 — Niels Jørgensen, læs: Laurits Jørgensen.
-

Navneregister.¹

A. ∴ Amt, H. ∴ Herred, S. ∴ Sogn, Dat. ∴: at Stedet forekommer som Dateringssted for Kongebreve paa de anførte Steder. — Parenthes om Tallet betyder, at vedkommende Person eller Sted omtales paa Siden uden at selve Navnet nævnes.

- Aabenraa 585. — Borgemester se Klavs Esmarck.
 Aabenraa Len 686.
 Aabo, Ning H., 872.
 Aaby, Hasle H., 346.
 Aabygge Fogderi, Norge, 733.
 Aadum se Oddum.
 Aage, Præst i Fjære H., 285. — i Gundestrup 318. — Engelsen i Espholt 277. — Jensen fra København 622.
 Aagerup, Albo H., 550.
 —, Sømme H., 420.
 Aarhus 317 ff., 409 f.; nævnes 178, 180, 199 f., 343, 372, 416, 609, 773, 883. — Hospital 103, 179 f.
 — Slot og Len 6, 33, 55, 64, 66 f, 412. — Dat. 55 f.
 Aakær Slot og Len 140 f., 143 f., 148, 478, 692; nævnes 2, 96, 123, 164, 268, 352, 354, 476, 492, 526, 676, 695, 762, 880, 901. — Svend Feldings Ridebane 141.
 Aalborg, Hans, Mag., 464, 818. — Hans Hansen, i Sorø Skole 464. — Niels Mikkelsen, Mag., Præst paa Bremerholm. 310, 340. — Pedler, i Helsingør 592.
 Aalborg 131, 139, 204, 375 f., 490, 687, 736, 759, 817, 877ff., 895, 897, 920, 929; nævnes 2, 43 f., 379, 478, 691, 732, 745 f., 767. — Borgemester og Tolder se Hans Vandel. — Raadmand se Jens Andersen Krag. — Borgere 46, 164, 357, 388, 402, 426, 435, 461, 484, 487, 619, 768, 861, 916, 947. — Hospital 458.
 — Stift 41, 153, 374, 589, 935, 943. — Superintendent se Kristen Hansen.
 Aalborghus Slot og Len 380, 523, 655, 692, 746; nævnes 2, 41, 97, 107, 112, 117, 131, 133, 269, 296, 304, 349, 399, 482, 491, 493, 535, 537, 607, 611, 697, 703, 707, 716, 732, 775, 859, 880, 901.
 Aale, Ginding H., 616.
 —, Vrads H., 844, 891, 921.
 Aalebæk, Møen, 655, 788.
 Aalholm Slot og Len 12, 24, 281, 305, 538.
 Aalsrode, Sønder H., Randers A. 870.
 Aalstrup, Sønder H., Laaland, 186, 950.

¹ Ved Personer eller Steder, som forekomme tit, anføres først de Steder, som ere af særlig Betydning, derefter de Steder, hvor jaageldende Person eller Sted kun nævnes. — Kun hvor man ved Personer med samme Navn har ment at have fuld Sikkerhed for deres Identitet, ere de førte sammen i Registret.

- Aalum, Sønderlyng H., 666, 705.
- Aarhus 126, 130, 139, 204, 246, 490, 677, 736, 842, 930; nævnes 2, 11, 59 f., 88, 118, 125, 129, 149, 155, 361, 390, 395, 526 f., 611, 673, 758, 859 f., 905. — Borgemester se Hans Grønbæk. — Raadmand se Søren Frost. — Borgere 60, 144, 388, 488, 619, 754, 847. — Hospital 106, 121, 147 f., 626, 760. — Domkirke (St. Klemens Kirke) 80, 119, 129, 503, 636, 648, 655, 676, 687, 699, 850. — Kapitel 80, 111 f., 137, 148, 151 f., 155, 184, 287, 343, 346, 371, 402, 460, 506, 610, 654 f., 676, 698 f., 819 f., 846. — Mølle 390, 447, 547. — Skole 346 f. — St. Klemens Sogn 503. — Stift 150, 152, 223, 375, 761, 879, 935, 944. — Superintendent se Jens Gødesen.
- Aarhusgaard og Len 137, 375, 380, 692, 836; nævnes 2, 78, 96, 107, 112, 130, 133, 154, 268, 296, 304, 348 f., 362, 476, 478, 482, 493, 535, 537, 584, 607, 655, 707, 754, 769, 775, 806, 842, 865, 880, 899, 901. — Da t. 76.
- Aarloug, Peder, Svinesnider i Ribe, 899.
- Aarre, Skads H., 705.
- Aars, Jens Andersen, Bøsseskytte, 224.
- Aarslev, Hasle H., 80, 144.
- , Vinding H., 651.
- Aarstad Herred 173, 834.
- Aas, Store, Varberg Len. 285.
- Aasmark (nu Knuthenborg), Musse H., 929.
- Aasted, Horns H., Jylland, 357.
- , Kvang S., V. Horne H., 672.
- Aastrup Slot og Len 132, 655, 692, 819; nævnes 472, 732, 880, 901, 955.
- Abbeltved, Voldborg H., 68, 485.
- Abel, Hans Jakobsen, Præst i Mariager, 819.
- Abelone Smeds i Aalborg, 768. — Sørensdatter i Sæby 768.
- Abildgaard, Eggert, 633.
- Abildgaard, Børglum H., 1.
- Abildøre, Ods H., 717.
- Abraham Nielsen i Vannebjerg 318.
- Abrahamstrup Gaard og Len 128, 310, 320, 557 f., 625, 833, 942.
- Achtings (Achtvicht), Jacob, Kobbersmed ved Kronborg, 288, (328).
- Adrian Kornelissen, Skjipper, 450.
- Adser Nielsen i Yding 417.
- Agerskov, Lavrids, i Viborg 49.
- Agerup, Ø. Flakkebjerg H., 586.
- Agger, Refs H., 289.
- Aggersborg, Ø. Han H., 525.
- Aggersborggaard, Ø. Han H., 907.
- Aggershus Slot og Len 733, 914. — Da t. 66.
- Agnes Hedvig, Hertug Hans d. yngres Gemalinde, 455.
- Agnete Gertsdatter i Aalborg 461.
- Agri, Mols H., 610.
- Ahlefeldt, Asmus, 803. —, Baltser, Lensmand p. Rensborg, 132, 197, 238, 472. — Karl 373. — Margrethe. Alexander Sehesteds, 373.
- Ahnen, Klavs von, Lensmand p. Frederiksborg og Abrahamstrup, 532.
- Aix, Jakob von, Mester for Kobbermøllen i Helsingborg Len, 552 f., 631, 663, 716, 724, 731.
- Ajstrup, Kær H., 426.
- , Ning H., 704.
- , Slet H., 235, 254.
- Akeleje, Ejler Gabrielsen, Kaptajn, 164, 280, 286, 352, 471, 575, 872. — Henning Gabrielsen, Skibskaptajn, 172, 316, 374. — Jakob Gabrielsen, 496. —

- Knud Gabrielsen, kgl. Sekretær, 4, 274, 536, 540, 661, 784, 876, 933. — Kristen Knudsen, 1616 Lensmand p. Odensegaard, 12, 17 f., 31, 40 f., 298, 383, 400, 415, 443, 830, 835; nævnes 29, 74, 100, 103, 117, 138 f., 161, 170, 194, 205, 208, 236, 266, 282, 293* f., 297, 305, 342 f. — Sivert Gabrielsen, Skibskaptajn, Lensmand p. Vernø Kloster, 23, 316, 502; jvfr. Else Galde. — Torben Gabrielsen, Landsdommer i Fyen, 325 f., 499, 822, 824, 863, 872, 936.
- Aksel Svendsen, Baadsmand fra Landskrone, 947.
- Albjærg, Gudme H., 896.
- AlboHerred 7, 101, 181, 206, 396 f., 405, 505, 534, 583, 702.
- Albrekt (Albert) Pedersen, Tolder i Halmstad, 878. — Pedersen, Birkefoged i Kregome Birk, 9.
- Albuen, Ø, Sønder H., Laaland, 160.
- Albæk, Dronninglund H., 910.
- Albøge, Sønder H., Randers A., 646 f., 870.
- Allegaard, Lille-, Bølling H., 672, 816.
- Allerslev, Baarse H., 36, 606. —, V. Horne H., 760.
- Allerup, Skads H., 897.
- Allerød, Veinge S., Høgs H., 1.
- Alling, Gern H., 83.
- Als, Hindsted H., 152, 375.
- Alslev, N., Falster, 171, 244.
- Alsted, Nørre H., Mors, 53.
- Amager 290, 425, 562, 576, 743, 947.
- Ambisbølle, Peder Jensen, 836.
- Amrom, Ø, 669, 695.
- Amsterdam. Borgere 69, 207, 431, 685, 770 f.
- Audenæs Len, Norge, 93, 864, 891.
- Anders (Andreas), Hr., i Vedby, 16. — i Solbjærg 870. — Guldsmed i Aalborg 46. — Hofmand, Bonde under Dueholm Kloster, 50 f. — Kræmmer i Nykøbing, 717. — Skriver i Trelleborg 555. — Tømmermand i Marstrand 488. — Vintapper p. Frederiksborg 828. — Aagesen i Vollerslev 942. — Abrahamsen, Baadsmand, 732. — Andersen, Borgemester i Rudkøbing, 754. — Andersen i Sorø Skole 759. — Andersen, Baadsmand fra Frederikstad, 946. — Andersen paa Strynø, Baadsmand, 733. — Andersen i V. Brønderslev 905. — Andersen, Store, i Hobro 676. — Bertelsen, Kannik i Aarhus, 129. — Bertelsen, Skriver p. Skanderborg Slot, 755, 886. — Bogensen, Kongens Skipper, 355. — Eriksen, Skibstømmermand i Stubbekøbing, 488. — Eriksen i Vandkier 180. — Eskildsen 417. — Frandsen i Slagelse Hospital 739. — Haagensen, Pligtskarl fra Sølvitsborg Len, 449. — Hansen, Kannik i Lund, 512. — Hansen, Skriver paa Bremerholm, 830. — Hansen i Sorø Skole 388. — Hansen fra Marstrand, Baadsmand, 946. — Hansen paa Omø, Baadsmand, 733. — Hansen paa Romø 95. — Hansen i Bjært, Soldat, 461. — Hansen, Skibstømmermand i Bogense, 388. — Hansen i Favraas 191. — Hansen i Viiby 270. — Hansen 427. — Hermansen, Pligtskarl fra Riberhus Len, 449. — Jakobsen, Baadsmand fra Langeland, 733. — Jensen, Skriver i Aalborg, 426 f., — Jensen, Soldat, 872. — Jensen, Tømmermand i Skanderup.

885. — Jensen, Skibstømmermand i Varberg, 389. — Jensen, Pligtskarl fra Vestervig Len, 450. — Jensen i Hobro 676. — Jensen i Krabbesbro 39. — Jensen i Ulstrup 717. — Jepsen, Soldat, 872. — Jespersen i Gandrup 761. — Jonsen i Vissingkloster 82. — Jørgensen, Borgemester i Horsens, 171. — Klavsen, Skibstømmermand i Ronneby, 619. — Kristensen, Baadsmand fra Stavanger, 946. — Kristensen i Helsingør 233. — Kristensen i Smøllerup 370, 607. — Lavridsen, Bryghusskriver, 945. — Lavridsen af Morum, Soldat, 871. — Lavridsen i Sidinge 717. — Lavridsen i Viborg 49. — Laursen, Skibstømmermand i Horsens, 488, 619. — Mikkelsen, Skibstømmermand i Landskrone, 388. — Mikkelsen, Pligtskarl fra Lundenæs Len, 449. — Mikkelsen, Pligtskarl fra Rugaards Len, 449. — Mogensen se Vognsen. — Mortensen, Skibstømmermand i Kolding, 143, 388. — Mortensen, Skibstømmermand i Kongelf, 488. — Nielsen, Borgemester i Næstved. 276. — Nielsen, Kaptajn i Nørre Haldland, 678. — Nielsen, Salpetersyder i Skanderborg Len, 321, 759, (762). — Nielsen, Skibstømmermand i Ronneby, 488. — Nielsen, Baadsmand, 732. — Nielsen, Soldat, 871. — Nikkelsen, Raadmand i Kristianstad, 32. — Olsen i Læstrup 717. — Olufsen, Renteskriver, 116. — Olufsen, Kaninvogter, 160. — Ovesen 201. — Pallesen, Præst i Torning, 65. — Pedersen, Præst i Vinding, 759. — Peder-

sen, Skovrider, 109. — Pedersen, Baadsmand fra Strømmen, Norge, 733. — Povlsen, Præst i Ø. Ulslev, 388. — Rasmussen i Skanderup 884, 886. — Rasmussen i Skanderborg Len 288. — Svendsen, Aarsknægt p. Københavns Slot, 640. — Svendsen i Jønkøping 747. — Sørensen i Yding 124. — Terkilsen af Vestrup, Soldat, 871. — Thomsen, Præst i Holme, 129. — Thomsen, Raadmand i Rudkøbing, 754. — Thomsen, Ridefoged i N. Asbo H., 165. — Thorbjørnsen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Troelsen i Hjortshøj 286. — Valtersen, Baadsmand fra Mandals Len, 946. — Villadsen i Vesterby 444.

Andrup, Mols H., 798.

Andsager, Ø. Horne H., 760.

Angel, Markvard Jørgensen, Husfoged i Svabsted, 669.

Anholt 389.

Anna, Dronning af England, Christian IV's Søster, (560).

—, Enke efter Hertug Ulrik af Meklenborg, 463.

Anna (Anne), Erik Bruns i Assens, 105, 131. — Skomagere i Flenstoft 335. — Hansdatter se Baden. — Jensdatter i Aalborg 357. — Jensdatter i Hindberg 76. — Markusdatter, Kristoffer Andersens, 350, 618, 682. — Nielskone i Kjelst 871. — Pedersdatter i Lemvig 782, 892. — Rasmusdatter 711. — Richardus's i Malmø 909. — Tygesdatter i Kristianstad Len 880.

Anrep, Johan, Kaptajn, 296, 870.

Ånst Bro mellem Ribe og Kolding 846.

— Herred 846.

- Antou Günther, Greve af Oldenborg og Delmenhorst, 418.
- Antonius Henriksen, Grev Movrids af Nassaus Falkefænger, 390.
- Antvorskov Slot og Len 13—16, 78, 172 f., 210, 248, 311, 360, 379, 410, 464, 510, 525 f., 570 f., 613, 670 ff., 688 f., 693, 709, 743 f., 770, 783, 838, 849, 866 f., 874, 887, 905, 933 f.; nævnes 12, 25, 70, 112, 157, 159, 194, 215, 221, 260, 268, 295, 297, 304, 310, 338, 345, 376, 391, 393, 437, 455, 471, 475, 478 f., 482, 507, 509, 511, 534, 537, 548, 565, 580, 604, 614, 680, 706, 717, 724, 730, 732, 750, 773, 775, 780 f., 828, 855, 864, 879 f., 892 f., 902, 906 f., 922, 953. — Da t. 10—21, 157, 322, 496, 503, 509—519, 627—646, 667, 672 f., 695, 927 ff.
- Birk 14.
- Aratz, Henrik, 614.
- Arctander, Niels Lauridsen, Mag., Superintendent i Viborg, 62, 88 f., 116, (152), 206.
- Areboe, Peder, Mag., Præst i Gamburg, 713 f., 845.
- Arenfeldt, Aksel, Sekretær i Danske Kancelli, 48, 250, 263, 402, 421 f., 736, 803, 910, 927 f. — Jfr. Elline Hansdatter 910. — Hans Akselsen 910; jvfr. Anne Jørgensdatter Marsvin. — Jørgen 354, 391, 518, 687, 787, 910. — Jfr. Karen Hansdatter, 910. — Mogens, 787. — Niels 391, 525, 612, 786, 807, 843.
- Arent, Ebert, af Holland 306.
- Arent Villumsen i Amsterdam 69.
- Areslev, Gyngø H., 179.
- Arne Ottesen p. Island 358.
- Arngrim Jonsson, Præst p. Island, 369.
- Arnhem, Nederlandene, 909.
- Arninge, Sønder H., Laaland, 330.
- Arniseus, Henning, Dr., Kongens Livmedikus, 928.
- Arnsberg, Hans, Hans Pogwischs Foged, 461.
- Arnsborg Slot paa Øsel 298, 788.
- Arnø ved Odense (?) 341.
- Arrildts, Konrad, Kaptajnløjt-nant, 838.
- Arvid Arntsen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Svendsen fra Marstrand, Baadsmand, 946.
- Asbo, Nørre-, Herred 7, 102. Ridefoged se Anders Thomsen.
- , Sønder-, Herred 102.
- Aschersleben, Jørgen v., 873.
- Asdal, Vennebjerg H., 605.
- Asmindrup, Merløse H., 428.
- , Ods H., 717.
- Asmundtorp, Ø., Rønnebjerg H., 432.
- Asnæs, Ods H., 717.
- Aspedybesund, Blekinge, 418.
- Asperup, Vends H., 633, 713, 845.
- Assenbølle, Fuglse H., 330.
- Assendrup, Tybjerg H., 726.
- , Vor H., 98, 848.
- Assens 139, 224, 490, 736, 794, 814 f., 930; nævnes 2, 239, 405 f., 455, 837. — Tolder og Sisemester se Jens Bang, Hans Uttermarch. — Borgere 31, 105, 131, 633. — Mølle (Strandmøllen), 633, 669.
- Provsti 463.
- , Onsild H., 721, 944.
- Assing, Hammerum H., 165.
- Astrup, Hovlbjerg H., 871.
- , Ning H., 760.
- , Skippinge H., 895.
- Atseberg (?), Silkeborg Len, 45.
- Augdesiden, Norge, 23, 61 f., 427, 832, 834.
- Augsburg, David von, 406, 680, 715.
- Augsburg, Tyskland, 925.

- Augustinus, Hr., se Sandt. — Hansen i Sorø Skole, 323.
- Aund Thorildsen, Baadsmand fra Nedenæs Len, 946.
- Ausum, V., Hjerm H., 524, 616.
- Avderød, Strø H., 3, 436.
- Avernakø 733.
- Aversi, Tybjerg H., 726.
- Avnslev, Vinding H., 651.
- Avnsø, Skippinge H., 568.
- Baad, Oluf, i Hyllinge 787.**
- Baag Herred 110.
- Baagskær, Hammerum H., 166.
- Baahus, Thomas, Skipper, 23.
- Baahus Slot og Len 29, 245, 278, 305, 311, 405, 521, 715, 880. — D a t. 4 f.
- Baastad, Bjørge H., Skaane, 676, 746, 947.
- Baastrup, Lysgaard H., 85.
- , Vor H., 26.
- Bachen, Bjørn Trudsen, fra Brunlaug Len. 603.
- Baden, Anne Hansdatter, Eustachius von Thümens, 209, 530, 586, 606. — Hans Lavridsen se Karen Gyldenstjerne. — Margrethe Hansdatter, Sten Laxmands, 25. — Kristen Hansen, Lensmand p. Kronborg, 25, 36, 47, 93, 349, 457 f., 544; nævnes 3 f., 7 f., 10, 16, 29, 64, 68, 71, 86, 102, 112, 138, 190, 203, 211, 232—235, 244, 258, 260, 267 ff., 281, 283, 288, 297, 310, 321, 331, 333, 347, 360, 371, 379, 391, 411 f., 425, 427, 449, 452, 455 f., 462, 468 f., 471, 475, 479, 491, 494, 497.
- Bager (Bagger), Eggebret, 233. — Klavs, i Køge, 793. — Niels 231. — Oluf, Mag., i Odense, 115, 232. — Oluf Olufsen, i Sorø Skole 232. — Povl Olufsen, i Sorø Skole 232.
- Bagge, Hans Andersen, Baadsmand, 732. — Jakob Gregersen, Soldat, 870. — Søren i Karleby 870.
- Bagnkop, Langeland, 733.
- Bakke, Island, 27.
- Bakkegaard, Luggude H., 645, 776.
- Bakkendrup, Løve H., 587.
- Balchusen, Johan, i Varberg 117.
- Baldringetorp, Herrestad H., 4.
- Balfour, David, Skibsbygger, 46, 96, 216, 357, 785.
- Balkager, Ljunits H., 65.
- Balle, Hids H., 446.
- Ballerup, Smørum H., 298, 860, 879.
- Ballum, Lø H., 668.
- Balslev, Vends H., 278, 881.
- Balstrup, Ringsted H., 942.
- Balsum, Las, i Søbygaard. 871.
- Baltzer, Dyrevogter i Silkeborg Len, 474.
- Bande, Bratsberg Len, 946.
- Bandebjærggaard, Valby S., Holbo H., 773.
- Bang, Hans, Mag., Præst ved Helliggeist Kirke i Kbhvn., senere Provst p. Samsø og Præst i Besser og Onsbjærg, 66, 161, 840. — Hans Nielsen, Borgemester og Tolder i Middelfart, 79, 113, 139, 351, 635. — Henrik Hansen, i Sorø Skole 161. — Jens, Tolder i Assens, 57, 108, 224, 401, 405 f. — Kristen 285.
- Bangsbo, Horns H., Jylland, 786.
- Banner, Dorthe, Kristoffer Kræses, 898. — Karen Fransdatter, Henrik Lykkes, 30, 48, 63. — Mette Andersdatter, Jørgen Kaas's, 384. — Otte 800 f., 850, 949; jvfr. Jytte Nielsdatter Bild.
- Barbara Skolemesters i Helsingør 168 f. — Ludvig Kompasmagers i Helsingør 168. — Oluf Knogs paa Skabersø (?) 253.

- Barchman, Hans, Snedker p. Frederiksborg, 34, 653, 827.
- Bardestrand Syssel, Island, 390.
- Barfod, Jens, Arbejder fra Malmø, 916. — Kristen Hansen 475.
- Barholt, Frederiksborg Len, 371.
- Barleben, Kort v., Lensmand p. Hveen, 41, 378, 413.
- Barner, Slet H., 860.
- Barnekov, Hans, 624, 935. — Johan se Anne Bilde. — Kristen 334, 382, 624 f., 929, 956; jvfr. Margrethe Brahe. — Jfr. Sofie 28, 37, 93.
- Barnewitz, Jokum, 932.
- Barsebæk, Harager H., 200.
- Bartholin, Kaspar, Dr., Professor, 668, 929.
- Bartholomæus Haagensen, Skriver p. Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør, 681, 911 f.
- Bartofofte, Sønder H., Laaland, 330.
- Basballe, Mols H., 493, 741, 798, 848.
- Bascharis (?) 899.
- Basileers, Regina, 853.
- Basse, Anne Eriksdatter, Korffits Thotts, 241, 606, 664. — Anne Nielsdatter, i Maribo Kloster 430. — Hans 629. — Inger, Hans Iversen Ulvsaks's, 182, 220, 327. — Jesper Nielsen 447. — Kristoffer, Lensmand p. Frederiksborg og Abrahamstrup, 1619 til lige paa Kronborg, 556 ff., 769; nævnes 3, 10, 16, 20, 63, 68, 70, 100, 112, 135, 160, 181 f., 210, 252, 259 f., 266, 268, 288, 297, 320, 371, 376, 379, 414, 416, 429, 436, 449, 469, 471, 500, 508, 519, 537 f., 541, 576, 582, 592 f., 611, 615, 624 f., 630 f., 640, 643, 650, 655, 661, 675, 677, 683 f., 690, 693, 706, 710 f., 714, 717 f., 724, 744, 766, 771 ff., 775, 777, 796, 798, 803, 817 f., 826, 828 f., 831 ff., 853, 858, 899, 904, 908, 914, 919, 922, 934, 942, 950; jvfr. Abel Norby. — Margrethe Klavsdatter, Johan Norbys, 182, 327. — Niels, Skibskaptajn, 33, 45, 164, 430, 482; jvfr. Kristence Eriksdatter Krag. — Peder, Lensmand p. Svendstrup, 1618 p. Stegehus, 25, 260, 269, 303, 349, 364, 366, 385, 407, 412, 621, 726, 797; nævnes 29, 35 f., 38, 57, 69, 71, 196, 198, 202 f., 209 f., 220, 244, 273, 281, 287, 291, 305, 307 f., 310, 327, 329, 345, 376, 379, 475, 500, 502, 514, 534, 538, 561, 565 f., 572, 581, 604, 611, 613, 619 f., 622, 657, 663, 673, 675, 695, 706, 715 f., 739, 744, 782, 789, 821 f., 827, 851, 858, 864, 880, 917, 921, 928.
- Bastian, Vagtmester paa Varberg, 524.
- Bastrup, Arts H., 529.
- Bavelse, Tybjerg H., 740.
- Bay, Jens, Løjtnant, 191. — Jens, i Randers, 508 f., 696 f. — Søren, Tolder i Korsør, 373.
- Beck, Jakob, Befalingsmand p. Arnsborg, 241, 255, 298, 575, 614, 630, 788, 891, 899, 926. — Sivert, Rentemester, 68, 241, 527, 808; nævnes 4, 43, 86, 109, 135, 177, 185, 188, 197, 202, 290, 322, 331, 350, (381, 393, 399, 452), 481, (484, 486, 489, 497), 498, (508), 529, (532, 534, 591), 593, (626), 627, 632 f., 640, 671, (675, 681), 682, (684, 696, 721, 756, 830, 844), 856 ff., (876, 925), 926, 950 f.
- Bejstrup, Ø. Han H., 871.
- Beldringe, Baarse H., 630, 788, 891, 899, 926. — Lunde H., 939.
- Belov, Henrik, 800 f., 850. — Jør-

- gen, 800. — Klavs, 800. — Sofie, Kristen Thotts, 276, 304, 670, 800, 820.
- Bely, Robert, Skotte, 853.
- Bendeberg, Kronborg Len, 655.
- Renderup, Else Nielsdatter, Kristoffer Lavridsen Seefelds, 347.
- Bendiks Olsen, Lagmand i Augdesiden, 62.
- Benløse, Ringsted H., 10.
- Bent Andersen, Hallandsfarer i Holbæk, 603. — Gundesen, Skibstømmermand i Halmstad, 619. — Hacksen, (Hockensen), Lagmand p. Øland, senere Vikar i Aarhus, 648, 850. — Hansen, Lunde Kapitels Tjener, 661. — Klavsen, fredløs Manddraber, 553. — Mogensen fra Halmstad Len 622. — Olufsen, Baademand i Landskrone, 608. — Staffensen i Frøsøj 784. — Sørensens, Jæger, 376. — Thorsen, Skibstømmermand i Varberg, 488, 733. — Troelsen i Hjortshøj 285 f.
- Berchman, Hans, se Barchman.
- Bergen 62, 469, 566 f., 807, 834, 926. — Borgemester se Søren Sørensens. — Borgere 127, 946. — — Stift. — Superintendent se Niels Paaske.
- Bergmand, Margrethe Thomasdatter, 702. — Thomas 702.
- Bernt Mogensen, Klejnsmed p. Skanderborg, 144. — Nielsen i Gunnerlunde 165.
- Bertel N., Mag., Præst i Løderup og Hørup, 625, 667. — Eskildsen, Præst i Højby, 740. — Hansen, Forstander i Duebrødre Hospital i Roskilde, 370. — Hansen, Hospitalsforstander i Slagelse, 496, (500). — Jensen i Holt 871. — Nielsen, Borgemester i Korsør, 794. — Nielsen, Skipper, 356, 398. — Rasmussen Koch, Soldat, 872.
- Besling, Berent, Vinhandler i Nyborg, 884.
- Besser, Samsø, 66, 840, 879.
- Bessestad, Island, 26 f.
- Beystrup, Hans, Foged p. Frederiksborg, 827.
- Bierckholt se Birkelse.
- Eigum, Nørlyng H., 447, 524, 615.
- Bild, Jytte Nielsdatter, Otte Banners, 800, 949. — Niels 484, 800, 931, 949; jvfr. Margrete Urne. — Predbjørn, se Anne Kaas.
- Bilde, Anders Eriksen, 306. — Anders Stensen, Lensmand p. Helsingborg, 9, 32, 47, 52, 68, 90, 165, 173, 195, 258, 260, 315, 364, 382, 386, 412, 501, 509, 527, 555, 570, 629, 645, 649 f., 688, 743, 769, 772, 881, 936; nævnes 1, 5, 7, 17, 25, 33, 35, 56, 60, 63, 92, 103, 139, 157, 159, 161 f., 180, 190 f., 200, 205 f., 211, 217 f., 220, 225, 242, 244, 248 f., 259, 267, 283—289, 293, 299, 301 f., 305, 309, 321, 328, 334, 345, 352, 376 f., 381, 391, 394, 400, 406, 414, 417, 432, 449, 455 f., 458, 470, 475 f., 492 ff., 507 ff., 511 f., 530 ff., 536 f., 562, 568, 572, 583, 586, 596, 603 f., 606, 625, 641, 654, 663, 666, 679, 681, 686, 692 f., 706, 713—716, 718, 727, 731, 734, 742 f., 747, 771, 774 ff., 783 f., 795 f., 807 f., 825, 832, 835, 839, 844, 856, 860, 868, 882, 893, 902, 905, 911, 917 ff., 937, 943, 948, 950, 954. — Anne, Johan Barnekovs, 28, 385 f., 512, 525. — Anne, Ejler Brockenhuuses, 193, 772. — Jfr. Elsebe Jensdatter 790, 851. — Erik 263. — Eske Jørgensen, Lensmand p. Mariager Kloster, 91, 241, 354, 382.

- 538, 605, 646, 756; nævnes 34 f., 41, 65, 78, 84 f., 87, 94, 130, 133, 139, 149, 152 f., 193, 200, 211, 232, 234 f., 243, 253, 256, 266, 294, 304, 330 f., 342, 348, 375, 380, 394, 406, 413, 448 f., 456, 458, 460, 474, 485, 493, 522, 526 f., 537. — Eske Pedersen 138. — Hartvig, Lensmand i Nordlandene, 61, 891, 931. — Henning 43 f., 47, 150 f., 306 f., 324, 876. — Henrik 157, 931. — Holger 186, 446, 683. — Jfr. Ingeborg 661. — Jens Eriksen, 306, 629, 645. — Jens Jensen 391, 789 f.; jvfr. Ellen Vincensdatter Juel. — Klavs 164, 382, 431, 462, 625. — Jfr. Margrethe 438, 701. — Markvard, Lensmand p. Odensegaard, 1616 p. Rugaard, 18, 40, 192, 265, 412, 772, 878; nævnes 19, 31, 47, 149, 170, 194, 208, 236, 297, 305, 323, 338 f., 351, 361, 379, 449 f., 467, 491, 499, 561, 571, 603, 653, 670, 706, 758, 790, 812, 822, 828, 835, 838, 873, 880, 894 f., 922. — Ove, i Sorø Skole 681, 790, 851. — Peder, kgl. Sekretær, 90 f., 315, 362, 542. — Peder Eskesen, i Sorø Skole 138. — Rønnov Jensen, i Sorø Skole 681, 790, 851. — Sten 65, 192, 306, 391, 789, 889. — Vincens Jensen 789, 851.
- Bildsø, Slagelse H., 57, 670, 780.
 Bilotte, Skads H., 134, 157.
 Billinge, Onse H., 604, 657.
 Bindeballe, Tørrild H., 870.
 Birgitte, Vaagekvinde paa Skabersø, 253. — i Ulstrup 870. — Lasdatter i Gern 85. — Lavridsdatter 879.
 Birke, Luggude H., 165.
 Birkede, Ramsø H., 622.
 Birkelse (Birkholt), Kær H., 433.
 Birkholm (nu Løvenborg), Merløse H., 625.
 Birkerød, Luggude H., 165.
 Birket, Musse H., 330.
 Bisgaard, Malling S., Ning H., 704.
 Bistrupgaard, Sømme H., 515. — Mølle 577.
 Bitter, Balthasar de, Skibsvisitør, 455, 459, 566 f., 572, 775, 802, 922.
 Bjelke, Jens, Norges Kansler, 650. — se Godske.
 Bjerg, Niels, Raadmand i Varde, 127.
 Bjernæs, Fuglse H., 330, 888.
 Bjerre, Arts H., 513, 682 f. — Gerlev H., 331. — Vradis H., 921.
 Bjerregrav, Sønderlyng H., 666, 705.
 Bjerremose, Ø. Horne H., 636, 760.
 Bjerring, Middelsom H., 109.
 Bjert, Brusk H., 461. — S., N. Tyrstrup H., 906.
 Bjerød Mølle, Førs H., 554.
 Bjærgby, Horns H., Jylland, 74. —, Munke-, Alsted H., 265. —, Ny-, Tudse H., 513.
 Bjærge Herred, Jylland, 757. — Herred, Skaane, 475.
 Bjærggaard, Hjerm H., 523, 616.
 Bjødstrup, Hammerum H., 871. —, Ø. Lisbjerg H., 815.
 Bjørn, Jakob, se Anne Krabbe. — Sidsel, Gotslaf Buddes, 613, 674, 694, 852, 931.
 Bjørn Sørensen, Baadsmand fra Brunlaugs Len, 946. — Tollesen, islandsk Adelsmand, 767.
 Bjørnemosgaard, Sunds H., 453.
 Bjørup, Falster, 410 f.
 Blangs, Sønder H., Laaland, 183.
 Blangslev, Hammer H., 248.
 Blasius Bartskeer 571.
 Blekinge 5 f., 49, 56, 58, 64, 105,

- 127, 159, 188, 194, 212, 225 f., 236, 442, 444, 552, 554, 568 f., 664, 727, 733, 753, 868, 900, 902, 908, 937.
- Blekinge Landsting 198 f., 201. — Landsdommer se Peder Andersen.
- Bleld, Vor H., 766.
- Blenstrup, Gerlev H., 149, 152.
- Blenterup, Torne H., 35, 524.
- Blich, Otte, Mag., Skolemester i Viborg, 116.
- Bliруп, Vor H., 502, 844, 891.
- Bloch, Hans, Skibstømmermand i Rensborg, 488.
- Blome, Anders, 795; jvfr. Bodil Galde.
- Blomme, Klemens, russisk Tolk, 925.
- Blyestrup, Anders, Skibstømmermand i Varberg, 488.
- Blæsinge, Løve H., 586.
- Bobøl, Malt H., 705.
- Boddum, Refs H., 817.
- Bodel Søren i Svinholt 843.
- Boe Præstegaard i Sverrig 555.
- Boel Nielsdatter i Vrøgum 636.
- Boesgaard (?) 20.
- Boealunde, V. Flakkebjerg H., 248.
- , Slagelse H., 323, 905.
- Bogense 138, 490, 736, 930; nævnes 2, 78, 82. — Borgere 388.
- Bogenæs, Sømme H., 235, 356, 376.
- Bohl, Styring, Lensmand i Mandal, Nedenæs og Lister Len, 61, 518; jvfr. Margrethe Galt.
- Bokult (nu Carlshamn), Blekinge, 395.
- Bolbro, Odense H., 341.
- Bollerup, Hind H., 120.
- Bollested, N. Asbo H., 9.
- Bolstrup (Bjestrup?), Skanderborg Len, 78.
- Bommerhede, Vandfuld H., 616.
- Bona Esperanza, Capo di, se Gode Haabs Forbjærg.
- Bonde (af Adel), Jens, 475, 933.
- Bonde, Jørgen, Pligtskarl fra Vordingborg Len, 450.
- Bonde Tømmermand i Flensborg, 488. — Jensen, Skibstømmermand i Flensborg, 619.
- Bonderup, Merløse H., 513.
- Borchgrevinck, Melchior, Kapelmester, 313.
- Bordum, Peder, i Skanderborg 146.
- Bork, N., N. Horne H., 105, 111, 845.
- , S., N. Horne H., 845.
- Borkardt Hansen 470, 472.
- Borkholm, Øland, 264.
- Bornholm 9, 167, 242, 360, 372, 403, 421—424, 442, 608, 936.
- Borre, Niels Hansen, Præst i Elmelunde, 500.
- Borrebygaard, Torne H., 537.
- Borrevejle Skov, Voldborg H., 227f.
- Borris, Bølling H., 166, 234.
- Borristorp, Bølling H., 166, 234, 289.
- Bortum, Peder, i Viborg 49.
- Borum, Framlev H., 151.
- Borup, N. Asbo H., 9.
- , Bare H., 734.
- , Børglum H., 230, 639.
- Bostrup, Nørre H., Salling, 798.
- Bosvig, Gulland, se Bursvig.
- Bottrup, Hatting H., 393.
- Bous, Niels, i Kolind, 870.
- Bovense, Vinding H., 142, 209, 242.
- Braade (?), Ods H., 717.
- Braaviken, Syerrig, 620.
- Brachrogge, Hans, Sanger, 119.
- Bragenæs Fogderi, Norge, 733.
- Brahe, Aksel Ottesen, Lensmand p. Dalum, 40, 74, 89, 174, 219 f.; jvfr. Kirsten Hardenberg. — Aksel Pedersen, se Lisbet Olufsdatter Rosensparre. — Anne Tygesdatter. Otte Lindenovs, 463, 504, 515, 519, 527 (?), 547,

- 559, 565, 569, 582, 701, 808 f. — Anne, Sten Maltesen Sehesteds, 230, 382, 470, 494, 527 (?). — Birgitte, Henrik Gjões, 30, 89, 606, 792, 903 f. — Jfr. Birgitte Akselsdatter, 89 f. — Else, Henrik Ramels, 110, 162, 164, 169, 230, 382. — Erik, 893. — Falk Akselsen, 89, 250, 322, 373, 647, 757, 904. — Jfr. Helvig, 893. — Jørgen, 1616 Lensmand p. Sæbygaard, 1617 p. Hagenskov, 14, 29, 123, 170, 172, 174, 228, 237, 412; nævnes 15, 18, 48, 55, 70, 73, 112, 163, 208, 224, 236, 239, 262, 305, 323, 380, 401, 405 f., 449, 453, 455, 491, 493, 511, 516, 538, 561, 612, 628, 633, 669 f., 706, 775, 788, 813 f., 837, 880, 942. — Jfr. Karen Akselsdatter, 89 f. — Knud, Lensmand p. Bygholm, 42, 411, 614; jvfr. Margrethe Lange. — Margrethe, Kristen Barnekovs, 16, 39, 164, 230, 625. — Mette, Peder Marsvins, 74 f. — Otte Pedersen, 1617 Lensmand p. Koldinghus, 8, 61, 168, 172, 175 f., 260, 382, 385, 391, 529, 605, 675, 929; nævnes 63, 194, 228, 236, 268, 280, 284, 296 f., 304 f., 313, 334, 336, 338, 346, 349, 354, 361, 380, 386, 408, 418, 421, 430, 449, 456, 458, 460 f., 464, 471, 478, 482, 492 f., 495, 530, 537, 565, 579, 585, 592, 603, 606, 623 f., 631, 637, 649, 668, 677, 686, 692, 695, 697 f., 707 ff., 750, 766, 775 f., 796, 816, 822, 836 f., 843, 845 f., 849 f., 854, 864, 878, 880, 886, 901, 922, 930, 935. — Otte Stensen, 89, 260. — Ove, se Karen Thott. — Sofie Akselsdatter, Holger Rosenkrantz's. (792), 842 (?). — Sofie, Jørgen Lunges, 745, 823, 842 (?), 925. — Sofie, Peder Munks, 419, 678, 687, 842 (?). — Jfr. Sofie, 164, 382. — Sten Ottesen, Lensmand p. Kallundborg, 35, 93, 260, 363 f., 391, 411 f., 501, 509, 570, 606, 613, 743, 795, 808, 893 f.; nævnes 20, 42, 47, 68 f., 112, 138, 190, 220 f., 268, 296, 300, 304 f., 308, 327, 333, 338, 345, 379, 386, 393, 433, 449, 471, 475, 479, 482, 491 f., 507, 510, 513, 538, 544, 564 f., 568, 572, 614, 643, 691, 693, 706, 715, 721 f., 724 f., 744, 757, 775, 840, 844, 856; jvfr. Sofie Rostrup. — Tyge, Hofsinde, 1619 Lensmand p. Skivehus, 208, 232, 261, 563, 790 ff.; nævnes 537, 745, 798, 859, 901, 903, 937.
- Brande, Nørvang H., 764.
- Brandenburg. Kurfyrste se Johan Sigismund; Markgreve se Christian Vilhelm, Georg Vilhelm.
- Brandhuset, N. Asbo H., 258.
- Brarup, Falster, 171, 244.
- Bratsberg Len, Norge, 734, 778.
- Bredal, Albert, i Sorø Skole 810. — Anders, Præst i Rudkøbing, 254, 272, 810. — Erik, i Sorø Skole 810.
- Brede, Sokkelund H., 938.
- Bredsted, Bredsted Amt, 668, 850, 898. — D a t. 669—672, 850—854, 876 ff., 892 f., 897 f.
- Bredvad Mølle, Tyrsting H., 703.
- Bregne Herred 160, 259, 546.
- Bregninge, Skippinge H., 284, 475, 682 f.
- Lille-, Musse H., 330.
- Bremen 97, 407, 641, 752, 780, 916. — Borgere 97, 421, 495
- Bremer, Adolf, Domherre i Bremen, 781, 807. — Adolf, Edelknabe, 781, 807.
- Bremersvold, Fuglse H., 324.
- Brems, Lavrids, Sølejtant, 23.

- Brenderup, Vends H., 813.
 Brening, Henrik von, 870.
 Brestenbro, Nim H., 755.
 Brevig, Jes, 871.
 Briondt, Hercules, i Visby, 869.
 Brobjerg Bro ved Aarhus 754.
 Broby, S. Asbo H., 52.
 Brobygaard, Salling H., 561.
 Brochman, Hans, Mag., 263. —
 Jesper, Dr. theol., Professor,
 201.
 Brock, Eske, Lensmand p. Dron-
 ningborg, 26, 261, 340, 362, 382,
 501, 538, 540, 570, 704, 799, 881,
 936, 956; nævnes 65, 74 f., 78,
 81, 85, 89, 105, 107, 112, 122,
 124, 130, 133, 139, 167, 189, 214,
 220, 224, 251, 268, 296, 304,
 330 f., 353, 361, 371, 375, 378,
 380, 390, 401, 404, 435, 438 f.,
 443, 446, 449, 453, 467 f., 476,
 478, 482, 493, 498, 508 f., 523,
 535, 537, 551, 573, 606, 615, 633,
 642, 644 f., 653, 655, 682, 692,
 697 f., 707, 745, 749, 754 f., 757,
 775, 779, 806, 815, 843, 850, 852,
 859, 880, 901, 944. — Lave, 391.
 — Rasmus, 809.
 Brockenhuus, Jfr. Alhed, 634. —
 Ejler, se Anne Bilde. — Frans,
 Viceadmiral, 23, 287, 289 f., 299,
 577, 615, 632, 795. — Johan, 347,
 634, 636, 659, 795, 848. — Jost,
 659. — Jørgen, Lensmand i
 Halsnø Kloster og Hardanger
 Len, 463 f., 615, 617, 632, 795,
 850; nævnes 880. — Karine,
 Hans Pogvischs, 462. — Keld,
 84 f., 123, 128, 183 f., 484, 551,
 659, 848; jvfr. Edel Ulfeldt. —
 Klavs, 650 f., 876, 896. — Lav-
 rids, se Karen Skram. — Jfr.
 Rigborg, 54.
 Brogaard, Luggude H., 52.
 Broholm, Gudme H., 896.
 Brorup Mølle, Ø. Flakkebjerg H.,
 496.
 Brotmand (Broutmand), Hans, i
 Viborg 49, 870.
 Brun (af Adel), Anders, 826. —
 Hartvig, 44, 826. — Movrids, se
 Anne Friis. — Niels, 826.
 — Peder, Kaptajn, 870. — Anders, i
 Kolding 92. — Erik, Ridefoged
 p. Hagenskov, 105, 131. — Hans,
 Raadmand i Odense, 342, 583,
 613, 782, 907. — Jakob (Joakim),
 Foged paa Samsø, 613,
 752, 925. — Jesper Kristoffer-
 sen, Præst i Nebbelunde, 57. —
 Joakim, Sølvpop, 215. — Jør-
 gen Jespersen, i Sorø Skole 57.
 — Kristoffer Jespersen, i Sorø
 Skole, 57. — Peder, Klavs Ma-
 chabæus's Tjener, 562.
 Brundby, Samsø, 733.
 Brunlaug Len, Norge, 603.
 Brunsbüttel, Holsten. — D a t.
 687 f.
 Brunsvig-Lyneborg. Hertug se
 Christian, Filip; Hertuginde se
 Sofie Hedvig.
 Bryde, Jens, i Kundby 312.
 Bryske, Jfr. Abel, 334, 756 f. —
 Gert, 112, 148, 274, 756, 894,
 921; jvfr. Kirsten Sandberg. —
 Karl, 748. — Lisbet, Mogens
 Krabbes, 42 f., 62, 65. — Truid,
 149, 274, 862.
 Brække, Luggude H., 52, 645, 776.
 Brændekilde, Vends H., 279.
 Brændholt, Merløse H., 513.
 Brøderup, Baarse H., 641, 664.
 Brøms, Øster H., Blekinge, 37.
 Brøndbjerg, Hindsted H., 523,
 616
 Brønderslev, V., Børglum H., 905 f.
 —, Ø., Børglum H., 338.
 Brøndum, St., Høllum H., 616.
 Brønnild Povlsen, Baadsmand fra
 Bergenhus Len, 946.
 Brørup, Vor H., 26, 761.
 Brøstrup, Bøvling Len, 872.
 Budde, Frederik, 225, 613 f., 674.

- Gotslaf, Lensmand p. Børglum, 147, 613, 694, 931; nævnes 1, 92, 380, 745, 756, 859; jvfr. Sidsel Bjørn.
- Budtz, Hans, Arkelimester i Tøjhuset, 315.
- Buerup, Løve H., 228.
- Bugge, Maren, i Horsens 953. — Søren, Rigens Profos, 203, 236, 762 f.
- Bukkehave, Fuglse H., 330.
- Bukkerup, Merløse H., 464.
- Burggrafing, Melchior, se Borchgrevinck.
- Burmand, Jens, i Viborg 49.
- Bursvig, Gulland, 347, 831.
- Busch (Busk), Jørgen, Renteskriver, 654. — Jørgen Nielsen, Soldat, 870. — Jørgen, 232. — Klavs, i Helsingør 67. — Kort, i København 926. — Niels, i Sorø Skole 232.
- Bussemark, Møen, 620.
- Bustrup, Rødding H., 364.
- Bygholm Slot og Len 42, 81 f., (98), 107, 128, 141, 149, 393, 634, 692; nævnes 39, 77 ff., 113, 116, 130, 133, 236, 268, 304, 411, 464, 476, 482, 652, 704, 707, 732, 758, 844, 880, 899.
- Mølle, Hatting H., 646.
- Bygum, Rinds H., 41.
- Bülów, Adam, Kongens Staldmester, 203. — Jokum, Lensmand p. Vordingborg, 4, 30, 203; jvfr. Else Grubbe.
- Bystrup, Kristen, i Hobro 676.
- Bækkeskov, Baarse H., 248. — Mølle 263.
- , Villands H., 623.
- Bøgebjærg, Odense H., 361.
- , Ø. og V., Slagelse H., 196, 510.
- Bøgvad, Jep, Borgemester i Kolding, 386. — Johan, Skriver p. Frederiksborg, 531, 793, 795, 827. — Niels Andersen, i Kolding 893.
- Bøjen, S. Hald H., 848.
- Bølling, Bølling H., 166, 234, 272, 289, 816.
- Børge, sjællandsk Røver, 237. — Andersen i Rydsgerde 541. — Børgesen i Varberg Len 648. — Madsen fra Hising, Baadsmand, 946. — Mikkelsen, Skibstømermand i Varberg, 488. — Pedersen i Væ 541. — Rasmussen, Baadsmand fra Mandals Len, 946.
- Børglum Kloster og Len (92), 180, 745, 859.
- Børringe Kloster og Len, Vemmenhøgs H., 70, 77, 351, 631.
- Bøstrup, Langeland, 882.
- , Løve H., 517.
- Bøvling Slot og Len 135, 171 f., 227, 273, 380, 436, 637, 745; nævnes 130, 133, 296, 304, 439, 537, 901.
- Carlshamu se Bokult.
- Carmickel, Villum, Direktør for den ostindiske Handel, 908.
- Carolus, Joris, Styrmand, Lærermester for Kongens Søfolk, 618.
- Carron, William, Kongens Herold, 48, 233.
- Cenvirad Adassin, Kejser af Ceylon, 477.
- Ceylon 477. — Kejser se Cenvirad Adassin.
- Charisius, Jonas, Dr., i Tyske Kancelli, 263, 282 f., 442, 736.
- Christian III, Konge, 73.
- Christian IV, Konge, 101, 258, (390, 649).
- Christian, Hertug, Christian IV's Søn, 11, 57, 70, 125, 135, (164), 201, 258, 360, 437, (807, 919).
- Christian, Hertug af Brunsvig-Lyneborg, 79, 641.
- Christian, Morder, 879.
- Christian Ulrik se Gyldenløve.
- Christian Vilhelm, Markgreve af

- Brandenburg, Administrator i Magdeborg, 17, 130.
- Christianshavn — Strandgade 585.
- Christin, Edvard, Kaptajn, Direktør for det østindiske Kompagni, 664.
- Christine af Holsten-Gottorp, Carl IX af Sverrigs Dronning, 853.
- Cimbrishamn se Sømmershavn.
- Claredam, Kronborg Len, 558.
- Claudi, Kongens Enspænder, 340.
- Condevin, Klavs, i København 187, 534, 555, 748.
- Cosmus, Hans, Kaptajn, 908.
- Cuscort, Kornelius, Sukkerraffinører i København, 777, 927.
- Daa**, Anne, Henrik Aagesen Geres, 159, 867. —, Dorte, Klavs Hundermarks, 647 f. — Herluf, Lensmand p. Island, 102, 159, 188, 357 f., 647 f., 923, 927; nævnes 193, 228, 275, 368 f., 385, 643, 867; jvfr. Karen Grubbe. — Jørgen Hansen, Skibshøvedsmand, Lensmand p. Holbæk, 22 f., 260, 428, 536, 539 f., 587, 784, 876; nævnes 25, 34, 55, 138, 197, 291, 305, 323 f., 327, 345, 373, 376, 379, 382, 393, 408, 448 f., 464, — Klavs, Lensmand p. Skivehus, 1617 p. Trondhjemgaard, 1620 p. Vestervig Kloster, 31, 185, 696, 823, 841; nævnes 61, 731, 819, 859, 880, 901. — Kristen Jørgensen, i Sorø Skole 587. — Lisbet Herlufsdatter, Johan Schults, 102. — Oluf Klavs, i Sorø Skole 31.
- Dagelykke, Lyng-Kronborg H., 3, 211, 259, 310, 470, 540, 581 f., 608.
- Dal, Las, i Hobro, 676.
- Dal (?), Jylland, 116.
- Dalby, Løve H., 248, 587, 670, 773, 780.
- Dalby, N., Bjørge H., Fyen, 453. — Kloster og Len, Skaane, 300. — Skove, Malmøhus Len, 532 f.
- Dalgaard, Hammerum H., 872.
- Dallen, Arne, norsk Baadsmand, 733.
- Daller, Lucas, Skipper i Danzig, 612.
- Dalsgaard, V. Han H., 41. —, Nørre H., Salling, 798.
- Dalum Kloster og Len 123, 170, 174, 299, 339, 379, 588, 835, 890; nævnes 33, 74, 89, 219, 236, 282, 571.
- Mølle, Odense H., 851.
- Damianus Albertsen, Præst i Hervelev, 443.
- Daniel, Mester, se Sinklar. — Jensen, Skriver paa Visborg, 627, 737. — Rasmussen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946.
- Dannemare, Sønder H., Laaland, 160, 330.
- Dansk, Hans Andersen, i Kolding 678.
- Danzig 40, 206, 383, 421, 534 f., 611, 853. — Borgere 231, 465, 484 f., 612.
- Darum, Gørding H., 871.
- Davbjerg, Fjends H., 109, 133. — Gaard 109, 133. — Mølle 109, 133.
- David, Bygmester, se Nyborg. — Jakobsen i Helsingborg 454. — Kristensen i Sorø Skole 781. — Jvfr. Augsburg.
- Davinde, Aasum H., 31, 400. — Skov 415.
- Debelmose, Bølling H., 166, 234, 289.
- Decken, Herman von der, Slotsfoged paa Kronborg, 481.
- Deden, Dorte Ejlersdatter von, Henrik Jespersen Myltings, 496.
- Deegen, Gamle Kristen, i Hobro

676. — Lille Kristen, i Hobro 676.
- Degner, Henrik, 305.
- Dejbjerg, Bølling H., 779.
- , Gærs H., 432.
- Delft, Nederlandene, 827.
- Dettenhammer, Filip, Hofprofos, 203.
- Didrik Olsen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946.
- Dieppe, Frankrig, 93, 864, 891.
- Diernisse, Salling H., 279, 755.
- Dina, Erik Rasmussens i Ronneby, 924.
- Dines Rasmussen, Pligtskarl fra Roskildegaaards Len, 449.
- Dirstein, Villum Fransen v., Foged p. Søholt, 250.
- Diubing, Niels Lavridsen, norsk Baadsmand, 734.
- Diur, Lavrids, Foged p. St. Knuds Kloster, 133 f.
- Diwers, Sigwart van, 569.
- Dolman, Arent, Skipper, 349.
- Dons, Brusk H., 462.
- Donslund, Slavs H., 701.
- Dop, Villum, Kongens Kammer-tjener, 909; jvfr. Mette Jonsdatter.
- Dorthe, Bastian Vagtmesters Enke paa Varberg, 524. — i Haufmay 872. — Jensdatter i Ribe 147. — Knudsdatter 66.
- Draaby, Horns H., 833, 841.
- , Mols H., 177, 367.
- , Nørre H., Mors, 870.
- Dragsholm Slot og Len 216, 379, 588, 613, 644, 693, 744, 778; nævnes 16, 24, 46, 68, 108, 112, 157, 177, 202, 211, 229, 243, 268, 283, 290, 304, 308 f., 320, 327, 338, 345, 357, 393, 408, 413, 455, 471, 479, 481, 507 ff., 517, 538, 559, 569, 614, 670, 673, 706, 714, 717, 725, 733, 750, 756, 769, 803, 810 f., 862, 880, 892, 941, 950.
- Dragsminde, Laaland, 794.
- Drammelstrup, Ning H., 287, 371.
- Dramstrup, Merløse H., 55.
- Dresselberg, Anders, Lensmand p. Holbæk, 254; jvfr. Karen Skinke. — Hans, se Berte Galde. — Vilhelm, 869, 875.
- Drobin, Bertel, i Køningsberg 159.
- Dronningborg Slot og Len 352, 371, 375, 380, 446, 468, 642, 692, 698, 745, 805 f.; nævnes 2, 78, 87, 107, 112, 122, 130, 133, 156, 189, 268, 296, 304, 361, 404, 476, 478, 482, 493, 509, 523, 535, 537, 546, 573, 606, 652, 655, 707, 775, 850, 859, 880, 901.
- Dronningens Mølle, Kronborg Leu, 826.
- Dronningholm, Strø H., 3.
- Drøby, Bjærge H., Fyen, 670.
- Ductos, Nicolaus, Boldmester, 186.
- Due, Anders, i Frostrup 717. — Mikkel Sørensen, i Sorø Skole 10. — Søren Mikkelsen, Præst i Benløse, 10. — se Taube.
- Dueholm Kloster og Len 20, 349, 380, 745, 859.
- Dukkerup, Falster, 887.
- Durich, Hans, i Næstved 794.
- Dybe, Vandfuld H., 273, 436.
- Dybehavn, Øster H., Blekinge, 37.
- Dybvad, Kristoffer, Dr., Kongens Mathematicus, 332 f., 927 f.
- Dybvadgaard, Hads H., 286.
- Dybvadgaarde, V. Han H., 871.
- Dyrby, Nørhald H., 41.
- Dyre, Hans, Lensmand p. Lunde-gaard p. Mors, Øverstelejtant, 19, 100 f., 150, 898; nævnes 45, 51, 77, 207, 224, 263, 381, 439, 601, 612, 629, 687, 745, 787, 859, 878, 908. — Iver, 33 f., 41, 45, 150, 347, 466, 865. — Kristence, Erik Høgs, 54. — Movrids, i Sorø Skole 41. — Thomas, i Sorø Skole 41.

- Dyrehaven mellem København og Frederiksborg 674.
- Dømmestrup, Aasum H., 299.
- Døne Pettersen, Skipper af Skellinge, 511.
- Døssing, Lysgaard H., 85.
- Døstrup, Hindsted H., 201.
- , Lø H., 668.
- Ebbe Tømmermand i Aarhus 488.**
— Lavridsen, Præst i Visby, Lø H., 187, 668. — Sørensen, Skibstømmermand i Aarhus, 619.
- Ebbel, Augustinus, i Odense 403.
- Eblings, Elsabe, se Elbing.
- Edinburg 853.
- Egebjærg, Ods H., 717, 803, 858.
- , Vor H., 128, 762, 766.
- Egebro, S. Asbo H., 102.
- Egelev, Falster, 410.
- Egenov, Herman, i Aalborg 861, 878. — Johannes, Rektor i Haderslev, 788.
- Egens, Mols H., 610.
- Egesborg, V., Hammer H., 36.
- Egeslevlille, V. Flakkebjærg H., 587.
- Eggebrecht, Nicolaus, tysk Kancelliforvandt, 932.
- Egnotus, Johannes, se Egenov.
- Egtved, Jerlev H., 893.
- Eis, Jochim (Jakob), von, Kobbersmed, se Jakob von Aix.
- Eisenberg, Elias, Mag., Præst i Besser og Onsbjærg, 840, 879.
- Ejerslev, Nørre H., Mors, 870.
- Ejerød, Ø., Gyngø H., 1.
- Ejler paa Lie, norsk Baadsmand, 733 f. — Gabrielsen se Akeleje.
- Elben 874 f., 880, 898.
- Elbing, Elsebet, i Visby 245, 423.
- Elbing 240.
- Elbo Hered 351.
- Elbæk, Vor H., 766, 801, 848.
- Elev, V. Lisbjærg H., 872.
- Elsborg Slot og Len, Sverrig, 102 f., 324, 457, 475, 497, 521, 527 f.
- Elias Hansen, Pligtskarl fra Hald Len, 449. — Hansen, Soldat, 870.
- Elkær, N., Horne H., Jylland, 20.
- Elleholms Len 657.
- Ellekøbing, Villands H., 319, 342.
- Ellen (Elline) Povlsdatter i Hundstrup 256. — Svendsdatter se Spend.
- Ellensborg (nu Holckenhavn), Vinding H., 584.
- Ellinge, Harager H., 605.
- , Vinding H., 142, 209, 242.
- Elmelundgaard se Ermelundgaard.
- Elmue, Fakse H., 36.
- Elsborg, Lysgaard H., 85.
- Else, Anders Hansen Skrivers, 830. — Lavridsdatter i Viborg 49. — Nielsdatter, Jakob Klavsens, i Søholmsgaard 456. — Nielsdatter se Benderup.
- Eltang, Brusk H., 59.
- Embden 671.
- Emmitslev, Gyngø H., 319.
- Ende, Jan von der, 951.
- Endelave 619.
- Enevold Klemenssen, Slotsfoged i Aalborg, 878, 895. — Nielsen Kolding, Skibstømmermand i Aalborg, 488. — Rasmussen i Køge 793.
- Engelbrecht, Herman, i Helsingør 233.
- Engelbret Sørensen, norsk Baadsmand, 733.
- Engelholm, Skaane, 406, 494, 654, 724, 771 f., 882, 911.
- Engelholms Aa 596, 625, 882.
— Bro, Skaane, 162, 205, 414, 475, 642, 713, 734, 742, 844, 908 f., 937, 948.
- England 22 f., 26, 258, 425, 452, 630, 807, 899. — Konge se Jakob. — Dronning se Anna. — Prins af Wales se Karl.

- Enslev, Nørre H., Rauders A., 85, 109.
 Enø, Ø. Flakkebjerg H., 657.
 Erdmut, Hertuginde af Stettin-Pommern, 820.
 Erik Skomager i Viborg 49. — Andersen i Sorø Skole 427. — Gundersen fra Baahus, Baadsmand, 946. — Hansen, Mag., se Juul. — Hieronymussen, Degn i Helsingør, 619. — Iversen, Foged p. Sejlstrup, 589 f., 704 f., 847. — Jensen, Tolder og Sisemester i Rødby, 183. — Johansen i Roskilde 473 f. — Movridsen, Præst i Tersløse, 388. — Nielsen, Student, 763. — Nielsen i Sorø Skole 781. — Nielsen i Vordingborg 794. — Pedersen i Hjortshøj 286. — Pedersen i Tegelund 637. — Rasmussen, Tolder i Ronneby, 924. — Svendsen, Baadsmand, i Slagelse Hospital 496. — Sørensen i Sorø Skole 24.
 Erland Pedersen, Skibstømmermand i Helsingør, 389.
 Ermelund Sogn, Møen, 500.
 Ermelundgaard, Møen, 366, 500, 620, 716, 880.
 Ernst, Greve af Schaumburg, 194.
 Erridsø, Elbo H., 456.
 Errindlev, Fuglse H., 875.
 Erslev, Nørre H., Mors, 53.
 Esbern Lavridsen, Præst i Holbæk, (382).
 Eske Jensen i Odder 82, 84. — Kristensen i Gudum 639. — Lavridsen, født i Kolding, Arbejder paa Frederiksborg, 622. — Lavridsen i Lund 871. — Pedersen i Vibæk 871. — Rasmussen, Soldat, 872.
 Eskebjerg, Skippinge H., 48.
 Eskild Bertelsen, Præst i Højby, 740.
 Eskildstrup, Ods H., 259.
 Esmark, Jørgen, 150. — Klavs, Borgemester i Aabenraa, 150.
 Espholt, Gærs H., 9, 277.
 Esrom Ladegaard, Holbo H., 233, 336, 934, 942, 948.
 Esterbølle, Skovby H., 824.
 Estland 575.
 Estrup, Ulvborg H., 616.
 Ethersen, Johan, Købmand i København, 855.
 Eum, Marcus von, 340.
 Even, Baarse H., 606, 643.
 Everdrup, Baarse H., 555 f.
 Everslev, Torne H., 524.
 Everød, Gærs H., 69, 92.
 —, Tryde S., Herrestad H., 543.
 Eys, Jakob von, se Aix.
F
 Fauborg 490, 650, 689, 736, 794, 877, 889, 930.
 Faardrup, V. Flakkebjerg H., 73, 928.
 Faarup, Nørhald H., 41.
 — Mølle, Tørrild H., 134, 157.
 Fabricius, Frederik Kristensen, i Sorø Skole 923. — Hans Kristensen, i Sorø Skole 63. — Kristen Rasmussen, Mag., Præst i Slangerup, 63, 923.
 Facke, Bernt, Toldskriver i Helsingør, 33, 194 f., 343, 546; jvfr. Kirstine Hansdatter.
 Fadder Madsen, Borgemester i Malmø, 288, 328, 724.
 Fajstrup, Sabro H., 676.
 Fakse, Hans Jørgensen, Præst i Aagerup og Kirkerup, 420.
 Fakse, Fakse H., 604.
 Fakserød, Bjerge H., Skaane, 258.
 Falck, Peder, Underarkelmester ved Tøjhuset, 313 f.
 Falkenberg 139, 199. — Borgere 389, 906.
 Falslev, Onsild H., 149, 152.

- Falster 3, 33, 105, 189 f., 209, 216, 651.
- Landsting 61, 936. — Landsdommer se Jesper Grubbe.
- Falsterbo 486, 539, 709, 713, 792, 932, 938.
- Fandrup, Gislum H., 871.
- Fangel, Odense H., 670.
- Farringløse, Ringsted H., 36, 590.
- Farstrup, Slet H., 135, 232.
- Farup, N., Hvidding H., 816.
- Fasterkær, Bølling H., 672, 816.
- Favraasgaard, Favraas H., 191.
- Favrby, Fakse H., 604.
- Favrholm Ladegaard, Lyng-Frederiksborg H., 674.
- Feder Nielsen i Astrup 895.
- Feggesund, V. Han H., 687.
- Felle, Albert von der, i Nyløse 285, 297.
- Femern 96.
- Fensmark, Tybjerg H., 951.
- Ferringtofte, N. Asbo H., 165.
- Ferritslev, Aasum H., 142, 209, 242.
- Ferslev, Niels Pedersen, Præst i Orsted, 907. — Tøger Nielsen, i Sorø Skole 907.
- Ferslev, Horns H., Sjælland, 934.
- Fieh! Jokim, Soldat, 870.
- Filip III, Konge af Spanien og Portugal, (303).
- Filip Davidsen i Viborg 49.
- Filip Julius, Hertug af Pomern, (31), 410, 419, 574.
- Filip Sigismund, Hertug af Brunsvig—Lyneborg, Biskop af Osnabrück og Verden, 194, 362 ff., 391, 412 f.
- Fincke, Thomas, Professor, 428, 818.
- Findstrup (nu Holstenshus), Salling H., 279, 561.
- Fine, Arnoldus de, Kongens Instrumentist, 883. — Kristoffer Arnoldissen de, Præst i Marvede, 14, 21. — Peder Arnoldissen de, Vikar i Roskilde, 883.
- Fiskerhoved, Fakse H., 724.
- Fjaltring, Vandfuld H., 273, 408, 436, 438, 477.
- Fjand, Ulvborg H., 616.
- Fjeldberg Skibrede, Norge, 734.
- Fjelkestad, Villands H., 32.
- Fjellestrup, Luggude H., 52.
- Fjerrested, Luggude H., 52.
- Fladbjerg, Onsild H., 944.
- Flade, Horns H., Jylland, 612, 786, 843.
- , Nørre H., Mors, 53.
- Fladstrup, Sønder H., Randers A., 756, 870.
- Flakkebjerg, Flakkebjerg H., 196, 510.
- Flakkebjerg Herred 237, 335. Herredsfoged se Jens Hansen.
- Flakkerup, Bare H., 24, 283.
- Fleischer, Esaias, Apoteker i København, 807, 899.
- Fleninge, Luggude H., 52.
- Flensborg 26, 113, 139, 473, 785 f., 842. — Borgere 282, 340, 389, 426, 488, 619, 685, 785, 849, 933. — Slot og Len 176, 442. — D a t. 931 ff.
- Flenstofte, Ø. Flakkebjerg H., 335.
- Flinterup, Alsted H., 237.
- Floris (Flos), Antonio, Løjtnant, 230, 404.
- Flunderup, Brunby S., Luggude H., 645, 777.
- Flødstrup, Vinding H., 575, 651, 653.
- Foet, Villum, 696.
- Fogstrup, Vrads H., 59.
- Folenkamp, Henrik, Arkelimester p. Borkholm, 264.
- Foogertz, Zirich, hollandsk Skipper, 305, 649, 855.
- Forsby, S. Asbo H., 659 f.
- Forse Mølle, Albo H., 681.
- Forsinge, Arts H., 529.

- Forvad ved Rugaard (?) 338.
- Foss, Hans, i Danzig 231. — Kristen, Mag., i Aarhus 144. — Niels, Mag., 667.
- Fougessen, Sierch, se Foogertz.
- Fovslet, N. Tyrstrup H., 226.
- Framlev Herred 147, 151.
- Frammerslev, Hindborg H., 870.
- Frankfurt a. M. 122.
- Frankrig 452. — Konge se Ludvig XIII.
- Frans, Hertug af Pommern, 527, 820.
- Frans Redesvend, Kromand i Vindbyholt, 564. — Hansen, Acciseforpagter p. Laaland, 794. — Henriksen, Soldat, 870. — Kristensen, Soldat, 871. — Lavridsen, Præst, 336. — Nielsen se Munk.
- Franzburg, Pommern, 410.
- Freckov se Frøhof.
- Frederik II, Konge, 73.
- Frederik (III), Hertug, Christian IV's Søn, 202, 212 f., 215 f., 258, 360, 407, 457, 495, 708.
- Frederik III, Hertug af Gottorp, 90, 95, 210, 378, (429), 444, 468, 592, 686, 956.
- Frederik, Hertug af Lifland, 574, 821.
- Frederik Kristensen se Fabricius. — Mikkelsen fra Horsens, 916. — Nielsen, Præst i Kirke-Hvalsø, 232. — Pedersen, Dr. med., Læge i Flensborg, 282.
- Frederiksborg Slot og Len 25, 37, 63, 84, 86, 130, 210 f., 244, 266, 315 f., 379, 413, 458, 494, 506, 519, (532), 535, 537, 540 f., 557 f., 570, 622, 640, 693, 714 f., 744, 773, 782, 795, 801, 827, 863, 908, 922; nævnes 4, 10, 12, 16, 34, 38, 42, 67 f., 70, 112, 135 f., 161, 168, 170, 172, 197, 215, 234, 249, 252, 259, 268 ff., 280, 284, 297, 299 f., 310 f., 320, 376, 412, 414, 416, 419, 429, 433, 441, 444, 451, 455 f., 469, 489, 491, 500, 508, 512, 530, 538, 580 ff., 626, 649, 671, 675, 677, 679 f., 688 ff., 694, 706, 716, 724, 750, 775 f., 825, 837, 862, 881, 899, 914, 918 f., 947, 950. — Dyrehave 471, 675. — Kro 913. — Dat. 3 f., 7 f., 24 ff., 29, 34, 37, 42, 63, 67, 159 ff., 167 f., 196 f., 210—218, 226—229, 232, 236—240, 243 ff., 249, 254 f., 259 f., 262, 269 f., 281—284, 303, 310 f., 318 ff., 364, 391 f., 412 f., 416 f., 428 ff., 436, 440 ff., 447—452, 454, 457—460, 468—471, 478 f., 490 ff., 508, 528—533, 544—554, 556—560, 564—571, 579 ff., 584—588, 601, 605, 608 ff., 617, 622, 624—627, 632, 646—664, 705—715, 769—773, 775 f., 786—793, 795 f., 801—807, 809—816, 820 ff., 825, 879—882, 913—920, 922, 929, 931 f., 947—951.
- Frederikslund se Krengerup.
- Frederikstad, Norge, 62, 603. — Borgere 946.
- Fredlev Sørensen i Viborg 49.
- Fredsgaarde, Ringsted H., 590.
- Fremmelev, Lunde H., 453.
- Frenderup, Møen, 657, 921.
- Frendved, Løve H., 228.
- Freske, Henrik, Raadmand i Køge 215, 345.
- Freundt, Nikolaus de, i Bergen 127.
- Freville, Jakob de, den udvalgte Prinses Tjener, 151, 164, 258, 895.
- Frich, Henrik, Kongens Smed, 12.
- Friis (Vaaben: 3 Egern), Dorthe Henriksdatter, Oluf Daas, 239. — Frederik, kgl. Sekretær, 1619 Lensmand p. Island, 367 ff., 402, 564, 779 f.; nævnes 384,

- 578, 598 ff., 612 f., 883. — Johan 182, 499, 646; jvfr. Karen Krabbe. — Kristian, til Borreby, Kansler, 114, 133, 161, 197, 239, 294, 333, 384, (395), 401 f., 741; jfr. Mette Hardenberg. — Lisbet, Jakob Hvitfeldts, 239, 527, 740 f. — Niels, Lensmand p. Tranekær, 174, 365. — Tønne, 1619 Lensmand p. Ørum, 601, 637, 658, 688, 745, 817, 859, 901, 938, 943.
- Friis (Vaaben: 1 Egern), Jost Jørgensen 659, 847 f. — Jørgen Godskesen 84, 150, 474. — Kristoffer Jørgensen 254, 391. — Laurids 474. — Palle 39.
- (Vaaben: Skaktavl), Anders, 1618 Lensmand p. Sejlstrup, 366, 456, 615, 890; nævnes 44, 125, 152, 380, 398, 449, 458, 482, 525, 560, 612, 700, 705, 745, 767, 847, 859, 878 ff., 901, 907. — Jfr. Anne Jørgensdatter 250 f. — Anne Nielsdatter, Movrids Bruns, 826. — Jfr. Elisabeth 637. — Jfr. Ingeborg Jørgensdatter 250 f. — Iver, kgl. Sekretær, 104, 125, 766, 826, 931. — Jørgen, Lensmand p. Sejlstrup, 14, 104, 118, 123 ff., 156, 167, 213 f., 250, 544, 910; nævnes 45, 53, 399; jvfr. Lisbet Galde. — Karen Nielsdatter, Niels Kaas's, 826. — Kristian, til Kragerup, Kansler, Lensmand p. Kbhvns. Slot, 1617 p. St. Knuds Kloster, 11, 57, 70, 73, 114, 182, 226, 264, 382, 593, 670, 780, 808, 868, 887 f., 910, 920; nævnes 192, 197, 236, 331, 377, 380, 473, 684, 694, 856, 858, 892, 898, 914. — Jfr. Lisbeth 14, 45, 53. — Niels Jørgensen, Sekretær i Danske Kancelli, 39, 115, 135, 215, 391, 556, 691. — Sofie Albertsdatter, Frederik Munk's,
637. — Sofie Jørgensdatter, Tage Krabbes, 104, 125.
- Friis, Anders, Renteskriver, 655. — Heine, Borgemester i Slangerup, 304, 793. — Markus, i Sorø Skole 304.
- Friisland 54, 576.
- Frisdal, Hindsted H., 485.
- Frits, Guldsmed i Aalborg, 484.
- Frode, Konge, 73.
- Frost, Søren, Raadmand i Aarhus, 279, 392.
- Froste Herred og Len 64, 101, 206, 240 ff., 272, 328, 356, 381, 396 f., 405, 657; nævnes 181, 432, 457, 505, 568, 583, 702, 706.
- Frostrup, Ods H., 717.
- Fruering, Hjelmlev H., 761 (?).
- Frøbølle, Bredared S., Tønnersø H., 1.
- Frøhof, Rommerike, Norge, 733 (?).
- Frøkærgaard, Vandfuld H., 616.
- Frølund, Slagelse H., 513.
- Frørup, Tyrstrup H., 226.
- , Vinding H., 40, 558, 788.
- Frøsø (?) , Halmstad Len, 784.
- Frøslev, Sønder H., Mors, 817.
- Fugertzen, Folkvard, Nederländer, 778. Jvfr. Foogertz.
- Fuglede, Store-, Arts H., 48, 475, 528, 682 f.
- Fuglesang, Rønnebjerg H., 6.
- Fuglse, Fuglse H., 888.
- Fuglslev, Sønder H., Randers A., 177, 367.
- Fuldbro Mølle, Hjelmlev H., 758.
- Fulden, Lille-, Ning H., 137.
- , Store-, Ning H., 137, 154, 184, 286 f., 371, 492, 741.
- Fultofter, Froste H., 217.
- Funder, Hids H., 132, 136.
- Futtrup, Refs H., 245.
- Fyen 3, 93, 105, 117, 156, 161, 190 ff., 276, 282, 293, 322 f., 351, 363 f., 379, 393, 412, 416, 497,

- 516, 530, 552, 554, 652, 761, 767, 877, 896, 930, 937, 949.
- Fyen Landsting 61, 325 f., 822, 936, 938. — Landsdommer se Torben Akeleje, Hans Kaas.
- Stift 17, 383, 415 f., 767, 936. — Biskop se Hans Knudsen, Hans Mikkelsen.
- Færlev, Ø. Gyngø H., 32.
- Færs Herred 396 f., 405, 505, 532 f., 583, 702.
- Færø 11, 22 f., 127, 384 f., 646, 820.
- Fævejle, Sønder H., Randers A., 923.
- Følleslev, Skippinge H., 48, 475, 682 f.
- Før, Vesterlands-, 695.
- G**aabense Færgested, Falster, 507.
- Gaarderup, Froste H., 238.
- Gaas, Niels, Landsdommer p. Langeland, 61, 100, 496, 936.
- Gaasevad, Fjære H., 454.
- Gadbjerg, Tørrild H., 764.
- Gagge, Holger, 169, 539, 605, 632, 869, 948. — Klavs, Lensmand p. Vardøhus, 61, 202, 606.
- Galde, Berte, Hans Dresselbergs, 118, 409, 502. — Bodil, g. m. 1. Henning Walstorp, 2. Anders Blome, (795). — Else, Sivert Gabrielsen Akeleyes, 118, 374, 409. — Gude, Skibskaptajn, 673, 833, 840, 931. — Kristoffer 44, 118, 374, 606, 643, 740. — Lisbet, Jørgen Friis's, 118, 125, 156, 167, 213 f., 250, (374), 544, 910.
- Galt, Aksel, 132, 819; jvfr. Mette Rantzau. — Ebbe 250, 309, 322. — Gjord Pedersen 52; jvfr. Regitze Rosenkrantz. — Jfr. Ingeborg, 114, 907. — Kirsten Pedersdatter, Erik Kaases, 433 (jvfr. 957.) — Margrethe, Styrring Bohls, 518, 627. — Mogens 907. — Peder 114, 169, 270, 340, 349 f., 457, 481, 488, 502, 554, 608, 782, 869. — Jfr. Sidsel 502, 907. — Jfr. Sofie 52, 907.
- Galten, Galten H., 704, 750, 757. — Herred 330 f.
- Galtrup, Nørre H., Mors, 53.
- Gamborg, Vends H., 845.
- Gammelby, Fakse H., 942.
- , Malt H., 887.
- Gammesig, Hammerum H., 166.
- Gandløse, Ølstykke H., 519.
- Gandrups, Kær H., 852, 871.
- , Tyrsting H., 761.
- Gangsted, Vor H., 152, 766, 801, 848.
- Gasse, Ø., Hviding H., 40.
- Gastrup (? Bastrup). Arts H., 529.
- Gaukelmand, Peter, Hofapoteker, 576.
- Geddal, Ginding H., 616.
- Gedser, Falster, 888.
- Gedsted (?) 899.
- Gefi, Hr., p. Skanne 332.
- Geide, Søren, i Glostrup 717.
- Geis, Mikkel Albretsen, i Nakskov 183.
- Geist, Bernt, Kongens Hofskænk, 203.
- Gelleruplund, Hammerum H., 672, 816.
- Gelsted, Tybjerg H., 57, 73.
- Gelstrup, Koldinghus Len, 471.
- , Ods H., 717.
- Gemshøj, Lister H., 179, 366, 505, 702.
- Gendrup, Børglum H., 852.
- Generalstaterne se Nederlandene.
- Georg Vilhelm, Markgreve af Brandenburg, 685.
- Gere, Henrik Aagesen, 159; jvfr. Anne Daa.
- Gerlev, Horns H., 841.
- Herred 153.
- Gern, Gern H., 85, 118.

- Gern Herred 83, 147.
- Gerschow, Peder, Kurfyrsten af Brandenburgs Fuldmægtig, 38, 187.
- Gersdorff, Kristoffer, 78, 85, 91, 94, 105, 136, 188 f., 218, 380, 634, 645, 697, 741, 841 f., 896, 944 f.
- Gerslev, Løve H., 57, 640, 866.
- Gert von Gyllich, Salpetersyder, 14 f. — Petersen Hollænder, Vinhandler i Korsør, 19.
- Gessing, Sønderhald H., 672, 815.
- Gessingholm, Sønderhald H., 815.
- Gesten, Anst H., 870.
- Gevninge Skov, Voldborg H., 376.
- Gilleleje, Holbo H., 269.
- Gimsing, Hjerm H., 616.
- Ginding Herred 120.
- Gislum, Gislum H., 871.
— Herred 563.
- Gisselfeld, Ringsted H., 63 f.
- Give, Nørvang H., 764.
- Givskud, Nørvang H., 764.
- Gjedde, Brostrup, 265, 478. — Ove, Sekretær i Danske Kancelli, 35, 81 f., 115, 183, 185, 241, 265, 465, 478, 493, 572, 673, 950 f. — Jfr. Sidæl 572, 673, 776, 943.
- Gjorslev, Stævns H., 789, 851.
- Gjøe, Jfr. Dorte, 8. — Falk († 1594), 99. — Falk Falksen, Lensmand i Kristianopol Len, 99, 123, 151, 155, 176, 188, 260, 332, 367, 391, 610. — Henning, Lensmand p. Højstrup, 196, 204. — Henrik 729, 792; jvfr. Birgitte Brahe. — Jfr. Inger Mogensdatter 34 f. — Jesper 246, 260, 281, 370, 391, 416 f., 550, 554, 603, 772, 788, 849. — Kristoffer Mogensen, Lensmand p. Tryggevalde, 1619 i Nedenæs og Augdesiden Len, 34 f., 196, 204, 209, 260, 303, 679, 832; nævnes 16, 38, 58, 69, 112, 221, 247, 263, 268, 277, 291, 302, 304 f., 345 f., 349, 351, 376, 379, 398, 401 f., 416, 440, 449, 469, 486, 538, 564, 566, 574, 741. — Margrethe Falksdatter, Erik Lykkes, 99. — Jfr. Margrethe Mogensdatter 35. — Mogens Falksen, Lensmand p. Sæbygaard, 14, 34 f., 43, 58, 414; jvfr. Hilleborg Krafse. Glad, Hans, Lagmand i Bergen, 62. Gladsakse, Sokkelunds H., 831. — Slot og Len 242, 272, 370, 381, 405, 788, 849, 854; nævnes 64, 159, 180, 241, 305, 338, 415, 457, 532 f., 537, 550, 565, 568, 583, 628, 864, 917.
- Glambæk, Niels, i Viborg 49.
- Glenstrup, Nørhald H., 152, 375, 547, 943 f.
- Glibstrup, Anst H., 109.
- Glimager Ørken, Kristianstad Len, 301.
- Glimminge, Ingelstad H., 8.
- Glostrup, Ods H., 717.
- , Smørum H., 420.
- Gludsted, Vrads H., 86.
- Glænø, V. Flakkebjærg H., 349.
- Gode Haabs Forbjærg 12.
- Godske (Bjelke), Mogens, Kannik i Viborg, 89, 144.
- Gordon, Villum, Styrmand, 568.
- Gorm, Lavrids, Præst i Ringe og Herringe, 890.
- Gosmer, Hads H., 526.
- Gotfred Mikkelsen, Tøjhuskriver, se Gotthardt Mikkelsen.
- Gotskalk Tømmermand 450. — Jonsen, Svensker, 747.
- Gotthardt Klejnsmed se Ranni. — Skriver 429. — Mikkelsen, Skriver p. Tøjhuset, 567, 823.
- Gottorp Amt 340, 378.
- Slot og Len 26, 113, 121, 197, 238, 592.
- Hertug se Frederik III.
- Goudes, Kristian, Købmand, 464.
- Graaskovgaard, Lysgaard H., 58.

- Grabow, Adolf Frederik, Arkeli-
mester i Tøjhuset, 315, 729, 811.
- Granslev, Hovlbjærg H., 779, 896.
- Gravlev, Sønder H., Randers A.,
151, 155, 177, 367, 610.
- Grebstad Sogn, Norge, 734.
- Gregers Klejnsmedsvend i Roskil-
de 270. — Tøgersen, Baads-
mand, 732.
- Grenaa 86, 130, 139, 294, 480, 490,
601, 736, 930. — Borgemester se
Peder Knap. — Borgere 389,
488.
- Greve, Mogens, Raadmand i Ribe,
132 f., 819, 955. — Morten, Skibs-
tømmermand i Rendsborg, 488.
- Greve, Tune H., 281.
- Greven, Kristoffer, se Grøben.
- Grevinge, Ods H., 733.
- Griis, Arild, 241. — Bagge 944. —
Vibeke, Peder Munds, 76, 382,
549, 889.
- Steffen, i Jerslev Herred, 871.
- Grim, Ulvborg H., 616.
- Grinderslev, Nørre H., Salling,
276.
- Grindløse, Skam H., 575, 653.
- Groningen, Nederlandene, 939.
- Gronnete, Saane, Præst, se Sone
Lavridsen.
- Grubbe, Jfr. Anne, 511. — Ejler
Jørgensen, i Sorø Skole 909. —
Else, Jokum Bülow's, 11, 17, 25,
29, 70 f., 185, 188, 217. — Erik,
Kaptajn, 69, 260, 316. — Jes-
per, 1616 Landsdommer paa Laa-
land og Falster, 33, 167 f., 185 f.,
333, 446, 511, 840, 923, 950 f.;
nævnes 61, 100, 275, 324, 445, 507,
647, 932, 936; jvfr. Anne
Wittrup. — Jørgen Ejlersen,
Lensmand p. Halsted Kloster,
186, 769 f., 840, 909; nævnes 160,
170, 216, 221, 244, 281, 324, 329,
383, 449, 491, 504, 507, 526, 538,
613, 644, 673, 888; jvfr. Kir-
sten Venstermand. — Karen,
Herluf Daas, 923. — Knud Ja-
kobsen 65, 158, 230, 274, 277,
337, 502, 519, 542, 554, 605, 621,
656, 673, 682, 751, 805, 855, 889,
915. — Knud Lavridsen 868.
— Kristen, 71, 185, 260, 385,
511, 525, 527, 603; jvfr. Jytte
Gyldenstjerne Predbjørnsdatter.
— Laurids, Lensmand p. Aal-
holm, 27 f., 167 f., 170 f., 244, 888,
920; nævnes 33, 187, 216, 250,
305, 322, 343, 373, 386, 410, 449,
491, 495, 507, 526, 538, 612, 638,
673, 683, 740, 875, 929, 954. —
Peder 526. — Sivert, Lensmand
p. Malmøhus, 158, 241, 260, 274,
382, 631, 769, 868; nævnes 6, 21,
31, 35, 42 ff., 46, 56, 60, 64, 68,
70, 77, 106, 139, 159, 164, 180,
185, 230 f., 242, 253, 262,
264, 269, 283, 288 f., 305,
308 f., 312, 328, 331, 335 f., 351,
376, 381, 394, 396, 415, 449,
456, 459, 469, 482, 493 f., 501,
506 f., 519, 523 f., 533, 535, 537,
540 f., 544, 555, 559, 561, 568,
570, 576, 578, 591 f., 601, 603 f.,
611, 623 ff., 627 f., 653 f.,
657, 661, 667, 677, 687, 690 f.,
693, 702, 706, 711—714, 716,
724 f., 734, 775, 796, 805,
808, 825, 830, 854 f., 860, 876,
880 f., 892, 897, 902, 906, 915,
917, 933, 936—939, 952.
- Grumstrup, Vor H., 98, 123, 155,
610.
- Gryden ved Båstad 345, 406, 868.
- Grünenberg, Apitz von, tysk Kan-
celliforvalter, 924.
- Grysted, Hornum H., 522 f., 615 f.
- Grænge, Musse H., 888, 933.
- Grøben, Kristoffer von der, Kon-
gens Jægermester, 162, 785;
jvfr. Jytte Gyldenstjerne.
- Grødstrup, Jerrestad H., 432.

Grøn, Søren, Bygholm Len, 280.
 Grønbæk, Hans Borgemester i Aarhus, 279, 392, 426. — Isak, Mag., Superintendent i Trondhjem, 62, 450.
 Grønderup, Gislum H., 616.
 Grønfeld, Mols H., 493, 732, 741, 848.
 Grønland 177, 187, 599.
 Grønning, Nørre H., Salling, 798.
 Gudbrand Thorlaksen, Biskop paa Holum, (357, 600, 602).
 Gudena 97, 155, 361.
 Gudmand Olesen, Skibstømmermand i Ronneby, 389. — Pedersen, Baadsmand i Landskrone, 608.
 Gudmanstrup, Tudse H., 513.
 Gudme, Gudme H., 650.
 -- Herred 768.
 Gudmund Jonsen, Præst p. Island, 26. — Narvesen, Islænder, 27.
 Gudrun Magnusdatter, Islænderinde, 27.
 Gudse, Elbo H., 110.
 Gudum, Fleskum H., 639.
 — Kloster og Len, Skodborg H., 222 f., 381, 537, 745.
 Gule Skibrede, Norge, 733.
 Gulland 6, 64, 159, 206, 231, 240, 257, 259, 265, 274, 293, 324, 347 f., 356, 372, 400, 403, 409, 419, 421—424, 429, 437, 442, 452, 457, 468, 495, 499, 564, 605, 617, 621 f., 627, 639, 644, 685, 693, 695, 737—741, 831, 841, 869, 878, 921, 949, 951.
 Gumløse, Gyng H., 666, 687, 876.
 Gummerup, Sølvitsborg Len, 312.
 Gunde Bøcker i Skanderup 239. — Skriver, Renteskriver, 875. — Skriver, Landstingshører i Viborg, 49, 516. — Pedersen, Soldat, 871.
 Gundele Svendsdatter 596.
 Gundelund, Fjends H., 370, 607.
 Gunder Ennersen, Præst p. Island, 578. — Gylliksen, norsk Baadsmand, 734

Gunderup, Fleskum H., 871.
 Gunderød, Onse H., 604, 657.
 Gundestrup, Aars H., 523, 616.
 —, Gyng H, 318.
 Gundslevmagle, Falster, 888, 933.
 Gunnerlunde, Luggude H., 165.
 Gurre Sø, Kronborg Len, 558.
 Gustav II Adolf, Konge af Sverrig, 92, 233, (416), 497, (528, 575).
 Gutfeld, Salomon, Bartskeer, 576.
 Gylck, se Jülich.
 Gyldenhielm, Karl Karlsen, svensk Friherre, 395.
 Gyldenløve, Christian Ulrik, 162, 258, 730, 836.
 Gyldenstjerne, Ejler, kgl. Sekretær, 31, 260, 384, 402, 512, 526 f., 771, 805, 809, 922, 933. — Hannibal, se Helvig Kaas. — Henrik Prebensen 200, 519, 661, 840. — Hilleborg, Knud Ruds, 643 f. — Jytte, Kristoffer von der Grøbens, 785. — Jytte, Peder Juels, 36, 81, 93. — Jytte Predbjørnsdatter, Kristen Grubbes, 604. — Karen Knudsatter, Hans Lavridsen Badens, 25. — Karen, Godske Lindenovs, 683, 872 f. — Karen, Holger Ottesen Rosenkrantzes, 106. — Knud Akselsen, Lensmand p. Hald, 43, 251 f., 382, 438, 440 f., 637, 715, 779, 800, 896 f.; nævnes 51, 76, 78, 80 f., 85, 88, 100, 104 f., 118, 124, 131, 133, 135 ff., 139, 155, 171, 200, 204, 207, 234 f., 255 f., 304 f., 333, 349, 374, 380, 406 (?), 430, 434 (?), 449, 454, 462, 464, 469, 482, 493, 501, 506, 518, 524, 537, 544, 563, 573, 607, 615, 635, 641, 653, 655, 676, 692, 694, 707, 745, 749, 765, 772, 786, 815, 817, 859, 874, 880, 901, 907 (?), 935, 944 (?); jvfr. Øllegaard Hvitfeldt. — Knud Henriksen, Lensmand p. Vester-

- vig, 1618 p. Skivehus, 1619 p. Bergenhus, 186, 324, 367, 469, 651, 679, 785, 876; nævnes 19, 45, 130, 133, 184, 200, 245, 256, 304 f., 333, 380, 406 (?), 433, 434 (?), 449, 483, 907 (?), 944 (?). — Knud Predbjørnsen 149, 766, 846. — Knud 164. — Kristen 434; jvfr. Abel Kaas og Dorthe Rud. — Laxmand, 1617 Landsdommer i Skaane, 1618 Lensmand i Helnekirkes Len, 1619 i Froste Herred, 217 f., 356, 657; nævnes 62, 65, 195, 244, 248, 257, 277, 295, 381, 454, 623 f., 656, 658, 673, 702, 706, 849, 889 f., 915, 936. — Mogens, Lensmand p. Varberg, 235, 328, 432, 434, 497, 545; nævnes 5, 106, 117, 139, 159, 170, 191, 197, 230 f., 242, 246, 249 f., 253, 273 f., 278, 285, 297, 301, 329, 344, 348 f., 381, 399 f., 405, 418, 449, 457, 463, 479, 483, 488, 509, 514, 517, 521, 524, 532, 537, 555, 562, 569, 648, 677, 708, 712, 714, 734, 747, 784, 829 f., 835, 879 f., 883, 889 f., 901, 904, 906, 918, 940; jvfr. Sofie Rantzau. — Mogens, den unge, 217. — Niels 48 f., 156, 185, 519 (jvfr. 957). — Peder, 815. — Pernille, Jakob Rosenkrantz 110, 138, 281, 329, 717, 782, 902, 906. — Preben, Lensmand p. Bøvling, 81, 172, 634; jvfr. Mette Hardenberg.
- Gyllich se Gert.
- Gylling, Hads H., 83, 97, 761.
- Gyllingnæs, Hads H., 97.
- Gynge Herred 7, 33, 55, 159, 181, 205 f., 278, 396 f., 405, 509, 573, 582 f., 753.
- Günther, Frederik, Sekretær i Ty-ske Kancelli, 883.
- Gyrstinge, Alsted H., 237, 689, 691, 866, 883.
- Gærs Herred 7, 28, 181, 206, 396 f., 405, 532 f., 583.
- Gøde Eriksen i Skanderborg Len 585. — Lavridsen, Mag., Rektor i Ribe, 125. — Madsen i Landskrone Hospital 658.
- Gødstrup, Snejbjerg S., Hamme-rum II., 74.
- Gødvad, Hids H., 446.
- Gørlev, Løve H., 780.
- Haag**, Nederlandene, 827, 945.
- Haagen i Mattered 180.
- Haarby, Baag H., 850.
- Haarbølle, Møen, 618.
- Haarminde Havn, Laaland, 794.
- Haarslev, V. Flakkebjerg H., 513.
- Haarup, Gern H., 143.
- Haaslev, Villands H., 7.
- Haastrup, Salling H., 142, 209.
- Hack, Jørgen, se Hock.
- Hadbjærg, Galten H., 704, 757.
- Hadelen, Otto von, Skibskaptajn, 797, 834.
- Haderslev 351, 363, 633, 749, 788, 837. — Raadmand se Niels Thomesen. — Borgere 11, 16, 135, 349, 394, 549, 762, 777, 831.
- Haderslevhus Slot og Len 86, 96, 100, 393, 427, 429, 474, 748. — D a t. 97 ff., 105, 471—475, 656, 673, 677 ff., 748, 841, 898 f., 933, 956.
- Hads Herred. — Herredsfoged se Morten Jørgensen.
- Haen se Hahn.
- Hagenskov Slot og Len 13, 88, 123, 170, 174, 239, 380, 392, 516, 588, 813; nævnes 131, 236, 305, 455, 491, 493, 538, 669, 706, 733, 775, 837, 880, 916.
- Mølle, Baag H., 669.
- Hagested, Ingelstad H., 432.
- Hahn, Frederik, i Kolding. Sol-dat, 870 f.
- Halberstadt Stift 641. — Biskop se Christian.

- Hald, Niels, i Aalborg 484.
- Hald Slot og Len 50, (85), 133, 137, 139, 204, 380, 463 f., 518, 524, 692, 745, 817; nævnes 78, 118, 131, 304, 349, 430, 469, 482, 493, 537, 584, 607, 641, 655, 707, 859, 874, 880, 901. — Gammel Hald 463.
- , Hald H., 523.
- Herred 153.
- Haldan Svendsen 562.
- Haldrup, Vor H., 83.
- Halkevad, V. Flakkebjerg H., 586.
- Halland 3, 5, 64, 105, 119, 159, 194, 212, 236, 259, 344, 364, 391, 442, 552, 554, 568 f., 727, 732 f., 853, 868, 900, 902, 937.
- Landsting 61, 249 f., 936, 940.
- Landsdommer se Klavs Machabæus.
- Hallandsaas 7.
- Hallebyore, Løve H., 682 f.
- Halmstad, Peder, Kaptajn, 871, 907 f.
- Halmstad 139, 358 ff., 404, 411, 483, 497, 542 f., 548 ff., 613, 695, 722, 728f., 731, 779, 835, 868, 917, 940f.; nævnes 249, 345, 420, 492, 509, 516, 519, 521, 525, 528, 532, 535, 541, 565, 568, 578, 607, 676, 686, 733, 842. — Tolder se Albret Pedersen. — Borgere 295, 376, 619, 917, 947.
- Herred og Len (Halmstadgaard) 123, 170, 173, 197, 242, 274, 329, 372, 381, 513 f., 541, 835, 841; nævnes 159, 278, 309, 349, 360, 376, 400, 418, 463, 509, 512, 521, 537, 569, 579, 729, 747, 904. — D a t. 536—544.
- Hals, Kær H., 107.
- Halsnæs, Strø H., 808.
- Halsted, Nørre H., Laaland, 295.
- Klosters Len (170 f.), 383, 504, 538.
- Halvard Pedersen fra Norvigen, Baadsmænd, 946.
- Hamborg 429, 498, 679, 721, 800.
- Borgere 265, 508.
- Hammelmose, Berglum H., 605.
- Hammer, Frans, Tolder i Laholm, 878. — Jens, i Bollested 9. — Lavrids, Købmand, 362. — Niels, Søkaptajn, 316, 437, 497, 834, 840, 880, 893. — Niels, Murermeister i Helsingør, 169.
- Hammer, Hammer H., 28, 36, 335.
- Hammergaard og Len, Villands H., 242, 246, 272 f., 312, 365, 412; nævnes 92, 164, 181, 205, 331, 457. — D a t. 5 ff.
- Hammerlund, Froste H., 101.
- Hammermøllen se Kronborg.
- Hammershus Slot og Len 360, 424.
- Hammershøj, Sønderlyng H., 86, 189.
- Hamsfort, Kornelius, Apoteker i Odense, 823 f., 861.
- Han Herred 249.
- Hanbjerg, Hjerm H., 135, 672.
- Handest, Nørhald H., 698.
- Handelmand, Just, i Skanderup 886.
- Hanerup, Bjørge H., Skaane, 283.
- , Merløse H., 55.
- Hanne, Henning, Lademager i Helsingør, 325.
- Hannerup, Bølling H., 816.
- Hannes, Ingelstad H., 788.
- Hans, Konge, 58, 341.
- Hans den yngre, Hertug, 322.
- Hans, Hr., i Tyelse 734. — Berider 893. — Bygmester i Kolding 8, 202. — Bygmester i Skaane 941. — Bøsemager i Helsingør 169. — Guldsmed i Laholm 249. — Klaudit i Helsingør 169. — Ladefoged i Viborg 49. — Skomager 11. — Tømmermand i Marstrand 488. — Hollænder, Skibstømmermand i Flens-

borg, 488. — Albretsen, Hr., i Aarhus 126. — Andersen, Kap-
tajn, 296, 871. — Andersen, Fo-
ged paa Arnsborg, 298. — An-
dersen, Toldforpagter i Horsens,
933. — Andersen i Hvorlund 120.
— Andersen i Vilstrup 284. —
Arnesen Oppedal, norsk Baads-
mand, 733. — Boesen, Skibs-
tømmermand i Kolding, 488. —
Danielsen i Sorø Skole 388. —
Frandsen Onsøen, norsk Baads-
mand, 733. — Frederiksen i So-
rø Skole 232. — Hansen, Præst
i Opager og Flakkerup, 24. —
Hansen, Hr., 388. — Hansen,
Skibstømmermand i Flensborg,
488. — Hansen, Stenhugger i
Børringe Kloster, 351. — Han-
sen, Baadsmand fra Oslo, 946.
— Hansen i Aalborg 164. —
Hansen i Albøge 646 f. — Han-
sen i Sandager 843. — Henri-
ksen, Skibskaptajn, 620. — Hen-
riksen, Baadsmand, 732. — Hen-
riksen i Fjelkestad 32. — Her-
mansen, Kaninvogter og Rotte-
jæger, 580. — Hermansen i
Bredvad Mølle 703. — Ibsen p.
Langeland 103, 211. — Ibsen,
Arbejder fra Kolding, 916. — Ibsen
fra Sønderup 162. — Iver-
sen, Præst i Boeslunde, 323. —
Iversen, Pligtskarl fra Antvor-
skov Len, 449. — Iversen i Kol-
ding 111, 294 f., 678, 822. — Ja-
kobsen, Præst i Harrested (Ha-
raldsted), 487. — Jensen, Præst
i Vallensved, 21. — Jensen, San-
demand, 259. — Jensen, Baads-
mand fra Tønsberg, 947. — Jen-
sen i Grønfeld, Baadsmand, 732.
— Jensen, Arbejder fra Ros-
kilde, 916. — Jensen i Ribe 147.
— Jespersen 290. — Jørgensen,
Kapellan i Ønnestad, 319. —

Jørgensen, Student, 452. — Jør-
gensen, Skibstømmermand i
Flensborg, 389. — Jørgensen,
Skibstømmermand i Nyborg,
389. — Jørgensen Fæmø, Skibs-
tømmermand i Vordingborg, 388.
— Klavsen, Raadmand i Kri-
stianstad, 32. — Knudsen,
Mag., Biskop i Fyen, 1, 56. —
Knudsen, Aarsknægt p. Køben-
havns Slot, 500. — Knudsen i
Dalby 773. — Kristensen i Kø-
ge 282. — Kristensen i Næst-
ved 392. — Kristensen i Stav-
strup 872. — Kristensen se Fa-
bricius. — Kristoffersen, Arbej-
der fra Næstved, 916. — Lav-
ridsen, Byfoged i Ringsted, 498.
— Lavridsen, Skibstømmermand
i Flensborg, 619. — Madsen,
Pligtskarl fra Kallundborg Len,
449. — Madsen i Vesternæs 160.
— Madsen i Ørslev 11. — Mar-
korsen, Skibstømmermand i Ny-
borg, 389. — Mikkelsen, Dr.,
Hofpræst. 1616 Superintendent
i Fyen, 8 f., 56, 62, 117,
121, 140, 149, 160, 163, 177, 206,
262, 281, 293, 297, 336, 342 f.,
395, 415, 456, 501, 504, 507, 521,
529, 579, 628, 648, (666), 701,
725, 755, 767, 812 ff., 844, 868,
880 f., (882), 890, (893), 895,
929, 939, 952. — Mikkelsen,
Pligtskarl fra Svendborg, 450. —
Mortensen, Præst i Veinge og Tjæ-
reby, 954. — Nielsen, Borgeme-
ster og Tolder i Middelfart, se
Bang. — Nielsen, Holger Ro-
senkrantz's Ridefoged, 851. —
Nielsen, Skibstømmermand i
Marstrand 143, 389. — Nielsen,
Skibstømmermand i Nyborg,
389. — Nielsen, Pligtskarl fra
Holbæk Len. 449. — Nielsen,
Pligtskarl fra Vordingborg Len,

450. — Nielsen fra Oddevald, Baadsmænd, 946. — Nielsen, Baadsmænd fra Ribe, 947. — Nielsen Lollik, Baadsmænd fra Kristianopol, 733. — Nielsen, Tugthusfange, 428. — Nielsen i Aarhus Hospital 626. — Nielsen i Blangs 183. — Nielsen i Ribe 603. — Nielsen i Spjarup 870. — Nielsen se Skade. — Olsen, Skibstømmermand i Landskrone, 388. — Olsen i Næsby 586. — Olufsen, Mag., Lektor i Ribe, 438. — Olufsen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Olufsen i Malmøhus Len 158. — Olufsen i St. Valby 928. — Pedersen, Mag., Skolemester i Aarhus, 11. — Pedersen, Præst i Vesterborg, 295. — Pedersen, Hjulmand, 360. — Pedersen, Køkkenskriver, 407. — Pedersen, Kristen Knudsen Akelejes Tjener, 830. — Pedersen, Skibstømmermand i Helsingør, 389. — Pedersen, Skibstømmermand i Kolding, 143, 388. — Pedersen København, Soldat, 870. — Pedersen i Halmstad 295. — Pedersen i Lidemark 460. — Pedersen i Sorø Skole 232. — Pedersen i Yding 124. — Rasmussen, Kæmner i Trelleborg, 555. — Rasmussen i Knudsby 219. — Rasmussen paa Kørupgaard 699. — Simonsen, Hofmønsterskriver, 795. — Simonsen i Abbeltved 485. — Stefensen se Stephanus. — Svendsen, Skibstømmermand i Halmstad, 619. — Sørensen, Præst i Ølgod, 682. — Sørensen, Acciseforpagter i Aalborg, 920. — Sørensen, Murmand i Skanderup, 885. — Sørensen i Albøge 646. — Sørensen i Bygholm Len 393. — Sørensen i Obdrup 923. — Sørensen i Rørs 703. — Thomsen i Nibe, Baadsmænd, 602. — Thomsen af Astrup, Soldat, 871. — Thomesen, Baadsmænd fra Skagen, 947. — Troelsen i Hjortsøj 286. — Troelsen i Skørring 76. — Villandsen i Kolding, Baadsmænd, 732. — Vogensen i Korsør 831. Hans, St., Kloster, se under Viborg. Hans Albert, Hertug af Meklenborg, se Johan Albrecht. Hansted, Vor H., 82, 279. Haraldsted se Harrested. Harboe, Mads, i Tange 870. Harbou, Jens Mogensen, 84, 104, 155, 234, 434, 581, 676, 735, 741, 766, 846, 890. — Kirsten, Klavs Munds, 581. Hardenberg, Erik, 813; jvfr Anne Rønno. — Jakob se Maren Skram. — Kirsten, Aksel Brahes, 91, 219, — Korfits 394. — Jfr. Margrete, Abbedisse i Maribo Kloster, 123, 306, 333, (430, 792, 954). — Mette Eriksdatter, Preben Gyldenstjernes, 133 f., 139, 171, 227, 278. — Mette Knudsdatter, Kristen Fris's, 133, 377 f., 696. Harlem, Nederlandene, 923. Harrebjærg, Torne H., 854. Harrested, Ringsted H., 487. Harridslev, S., Vennebjerg H., 612, 843. Harslede, Gyngø H. (?), 180. Hartman, Adam, Fuglefænger, 678. — David, Kunstner, Hertug Christians Tegnelærer, 11. Hasle Herred 147. — Herredsfoged se Jens Tamesen. Hatstedkog ved Husum. — D a t. 669. Haufmay, Bøvling Len, 872. Haugaard, Peder, i Skelskør 696.

- Havegaard, Lyng-Kronborg H., 3.
 Have Mølle, Strø H., 3.
 Haven, Skov under Mariager Kloster, 616.
 Haverslev, Ø. Han H., 948.
 Havggaard, Nørre H., Laaland, 33, 167.
 Havnsø, Skippinge H., 721.
 Havreballegaard, Vor H., 805.
 Havrum, Hovlbjerg H., 896.
 Hay, Abraham, de la, Ingeniør, 359, 413, 652, 695, 729.
 Hedeager, Hammerum H., 672, 815.
 Hedensted, Hatting H., 108, 872.
 Hee, Hind H., 39.
 Hegelund, Kristen, Borgemester i Viborg, 441.
 Heiden Andersen, Skibstømmermand i Flensborg, 488.
 Heidenstrup, Erik, 153. — Reinhold, Kongens Køgemester, 1620
 Lensmand p. Stjernholm, 38, 203, 393, 400, 836; nævnes 860, 880, 899, 901, 935, 953.
 Heine Arentsen i Køge 208, 265.
 Heisel, Laurs, Skibstømmermand i Flensborg, 488.
 Hejninge, Slagelse H., 511.
 Hejselt, Dronninglund H., 47.
 Helge Aa, Skaane, 32, 416.
 Helge Olufsen, Baadsmand fra Ry, Norge, 733. — Pedersen, Baadsmand fra Helsingborg, 733.
 Hellebækgaard, Lyng-Kronborg H., 913.
 Hellebækovre, Skov i Sæbygaards Len, 265.
 Helligsgaard, Refs H., 289.
 Hellig Trefoldigheds Sogn, Sønder H., Laaland, (Kappel), 160.
 Hellig Herred. — Herredsskriver se Kristen Madsen.
 Helnekirke Len 64, 242, 277, 356, 381, 492.
 Heluæs, Baag H., 121, 163.
 Helsingborg 56, 139, 403, 486, 579 f., 586, 709, 792, 931; nævnes 2, 25, 42, 90, 103, 267, 285, 288, 331, 379, 391, 539, 584, 603, 662, 718, 731, 733, 771, 796, 948. — Borgere 295, 406, 454, 531.
 Helsingborg Slot og Len 33, 173, 242, 381, 604, 645, 692, 713, 742, 771, 882; nævnes 5. 17, 102, 157, 159, 161 f., 180. 211, 259, 267, 284, 288 f., 305, 309, 321, 334, 345, 376, 394, 400, 417, 455 f., 458, 470, 493, 507 ff., 511 f., 532, 536 f., 568, 584, 586, 596, 606, 641, 654, 659 f., 663, 681, 688, 706, 714 f., 747, 774 ff., 795, 832, 881, 917 ff., 943, 954. — Kobbermølle 663, 716, 724, 731. — Da t. 7, 32.
 Helsing, Kirke, Løve H., 196, 510, 516, 587.
 —, Vinde-, Løve H., 248, 587.
 Helsingør 8, 91, 101, 138, 162, 168 f., 234 f., 403, 411 ff., 417, 437, 451, 469 f., 486, 498 f., 508, 539 f. 542, 576, 578, 580, 683, 709, 731, 792 f., 818, 829, 908, 931; nævnes 2, 25, 30, 38 f., 42, 63 f., 69, 76, 103, 158, 187, 193, 204, 229, 233, 267, 269, 285, 294, 299, 302, (328), 333, 344, 348, 355, 391. 398, 400, 416, 419 ff., 428, 431, 450, 452, 464, 468, 475, 484, 511, 526 f., 529, 532, 548, 565, 575, 582, 584, 610 f., 614, 619, 623, 628, 630, 632, 635, 652, 663, 681, 685, 691, 770, 773, 775, 777, 796, 802 f., 820, 825, 858, 864, 884, 904, 909, 912 f., 915, 919 f., 926, 951. — Borgemestre se Johan Villumsen, Niels Madsen. — Raadmænd se Didrik Mahr, Morten Knudsen. — Byfoged se Holger Olsen. — Toldere se Hans Meckelborg, Morten Jensen Rosenvinge. — Toldskrive-

- re se Bernt Facke, David Lucht, Villum Mortensen Rosenvinge. — Borgere 30, 67, 162, 168 f., 233, 325, 347, 389, 534, 551, 592 f., 607, 610 f., 628, 781, 832 f., 913, 947. — Adelgade 162; St. Annegade 169; Klostergade 169, 546; Kongensgade 168 f., 325, 546; Sjøleboderne 169; Strandstræde 162. — Gethuset 169. — Hospital 9, 90, 325, 440, 841. — Hospitalsforstandere se Jens Nielsen, Kristen Davidsen. — Mariæ Kirke 71. — Olai Kirke 8. — Tyske Kirke 619. — Klosteret 619, 731. — Toldboden 591.
- Helvad, Lavrids Nielsen, i Sorø Skole 16. — Niels, Præst, Astronom, 16.
- Helvodi (Hølløse?) 55.
- Hem, Hindborg el. Onsil H., 610.
- Hemmed, Nørre H., Randers A., 870.
- Hemmet, Iver Iversen, Mag., Biskop i Ribe, 115; nævnes (43), 62, (75), 153, 187, 251 f., (256), 276, 300, 390, 507, 678, (779, 845), 848, 854, 865, 877, 897.
- Henneberg Ladegaard se Hønborg.
- Henning Bosen i Ørslev 11. — Gabriel se Akeleje.
- Henrik, Kongens Bøsseskytte, 98. — Bartskeer i Viborg 49. — Aagesen se Gere. — Hansen, Skovrider i Frederiksborg Len, 161. — Hansen, Underarkelimester i Tøjhuset, 314. — Hansen, Skibstømmermand i Malmø, 389. — Hansen, Baadsmand fra København, 947. — Jespersen se Mylting. — Jørgensen, Pligtskarl fra Kallundborg Len, 449. — Mikkelsen se Tisdorf. — Mogenssen, Vikar i Lund, 344. — Nikolajsen i Gesten 870.
- Herfølge, Bjæverskov H., 72.
- Herlev, Lyng-Frederiksborg H., 508.
- Herluf Skibsbygger i Malmø 389. — Pedersen i Tørrit 761.
- Herlufsholm 58, 276 f., 414, 818.
- Herlufstrup, Bjæverskov H., 275 f.
- Herlø Skibrede, Norge, 733.
- Herman, Mag., Præst i Kregome, se Lipper. — Andersen, Baadsmand fra Kalsund, 946. — Bosen i Rinkeby 7. — Hansen, norsk Præst, 357, 725. — Hansen Lunde, norsk Baadsmand, 734. — Jensen i Aalborg 484.
- Herning, Hammerum H., 166, 672, 815.
- Herrestad, St., Herrestad H., 246. —, Ø., Ingelstad H., 282, 370.
- Herrisvad Kloster 301, 470, 686, 688, 718, 839, 937. — D a t. 180 f.
- Herresvad Mølle, N. Asbo H., 681.
- Herringe, Salling H., 579 f., 890, 893.
- Herslev, Løve H., 655. —, Sømme H., 443. — Krat 376.
- Herstedvester, Smørum H., 939.
- Heseberch, Peder, i Nykøbing p. M. 207.
- Heslekær, Villands H., 32.
- Hesmand, Hans, Kongens Felbereder, 441.
- Hessel, Gislum H., 920 f. —, Hjerm H., 871.
- Hesselager, Gudme H., 583, 613, 781.
- Hesselbjærg, Hammerum H., 86.
- Hesselby, V. Flakkebjærg H., 242, 586.
- Hesselholm, Gyngø H., 625.
- Hessing, Lavrids Kristensen, Kaptein, 438.
- Hestebæk, Peter, 86.
- Heyde, Kristoffer van der, Sukkerraffinerer i København, 776.
- Hjarbirsch, Kristen, i Viborg 49.

- Hibens, Villum, se Hybers.
Hids Herred 118.
Hieronimus, evangelisk Udsending fra Nederlandene, 827. — Torkildsen, Foged p. Møen, 348.
Hillebrand Jørgensen, Renteskriver, 456.
Hillerslev, Hillerslev H., 152, 374, 688, 943.
—, Salling H., 755, 939.
Hillerød 210, 827 f., 913. — Skrivelser se Johan Bøgvad. — Borgere 653. — Skole 816. — D a t. 569.
Himmelev, Sømme H., 376.
Hind Herred 172.
Hindbjerg Lysgaard H., 76, 85.
Hindema, Vinding H., 873.
Hinding, Hillerslev H., 616.
Hindsavil Slot og Len 44, 379, 588; nævnes 194, 236, 297, 305, 349, 363 f., 415, 491, 493, 538, 706, 733, 741, 828, 935.
Hing Herred 435.
Hinnerup, Nørre H., Salling, 870.
Hirtzback, Hans, 340.
Hising, Baahus Len, 946.
Hitterdal, Island, 26.
Hjarbæk, Nørlyng H., 139.
Hjarnø, Bjerge H., Jylland, 97.
Hjarup, Anst H., 870, 930.
Hjelmdrupgaard, Jerlev H., 843.
Hjelmlev Herred 147.
Hjelm søgaard, Merløse H., 625.
Hjelm sølille, Tybjærg H., 269.
Hjermeslev, V., Hvetbo H., 147, 616.
Hjermind, Middelsom H., 109.
Hjort, Niels, i Lundeborg 342.
Hjortdal, V. Han H., 630.
Hjorthede, Middelsom H., 217.
Hjortshøj, Luggude H., 285.
— se Stenaagaard.
Hjulebæk, Tybjærg H., 37.
Hjulerup, Froste H., 454.
Hjærtbjærg, Møen, 500.
- Hjørring 131, 490, 736, 930.
Hobro 50, 131, 139, 490, 563, 676, 736, 930. — Borgemester se Niels Lavridsen. — Borgere 676, 733.
Hoby, Sønder H., Laaland, 330.
Hock, Jørgen, i Svendborg 342, 583, 613, 781. — Lorens, i Odense 794.
Hocke, Thomas, von Kalfve, Tømermand, 942.
Hodsager, Ginding H., 458.
Hoff, Simon Andersen, Præst i Vigerslev, 529 f, 894 f.
Hofmark, Niels, fra Vollerup 622.
Hofver, Paaske Jensen, Præst i Aarhus, 503.
Hogewaldt, Daniel, Kongens Livbadsvær, 546.
Holbo Herred 345.
Holbæk 138, 382, 490, 579, 736, 930; nævnes 25, 62, 323, 724, 858. — Borgere 603, 733.
— Slot og Len 26, 379, 464, 562, 588, 744, 822, 951; nævnes 34, 197, 291, 305, 323, 327, 345, 376, 393, 536, 539 f., 733.
Holck, Bertel, 852. — Ditlev, Lensmand p. Visborg, 336, 400, 580, 606, 621; nævnes 6, 31, 40, 52, 55, 159, 176, 206, 231, 240, 245, 257, 259, 262, 265, 274, 293, 324, 339, 347 f., 351, 353, 356, 372, 398, 403 f., 409, 419, 429, 437, 442, 452, 468, 474, 495, 499, 525, (564), 573. — Ejler, kgl. Sekretær, 575, 636, 644, 696, 897. — Kristen, Lensmand p. Silkeborg, 59, 118, 142 f., 208 f., 242, 261, 364 f., 570, 649 f., 764, 850, 881, 897 f., 936; nævnes 24, 45 f., 60, 76, 78, 81, 83, 85, 92, 94 ff., 99, 105, 109, 112 f., 119 f., 130, 132 f., 136, 154 f., 167, 192, 214, 236, 251, 268, 296, 304, 330 f., 361, 375, 380, 396, 404, 438, 446,

- 449, 458, 461, 474, 476, 482, 501, 517, 531, 536, 607, 622, 633, 642, 645, 647, 654, 692, 707, 741, 749, 751, 758, 768 f., 800, 805 f., 844, 865, 880, 901, 918 f., 921, jvfr. Karen Krafse. — Jfr. Margrete 897.
- Holckendorf, Hans, 198. — Henrik Hansen, i Sorø Skole 198.
- Holckenhavn se Ellensborg.
- Hold, Andreas von, Graver, 709.
- Holger Bentsen, Skibstømmermand i Varberg, 488. — Gabrielsen, Præst i Hylke, 110, 398, 761. — Olsøn, Byfoged i Helsingør, 793.
- Holk, Luggude H., 52.
- Holland se Nederlandene.
- Hollern, Baahus Len, 946.
- Holleskov, Malt H., 705.
- Holløse (?), Merløse H., 55.
- Holm, Jens, 914.
- Holme, Knud Andersen, i Frørup 40.
- Holme, Ning H., 129.
- Holmegaard, Langeland, 496.
- Holmstrup, Skippinge H., 42.
- Holst, Hans, i Kallundborg 107. — Jens, paa Rønnbæksholm Gods (71), 79. — Jens, Skomager paa Bornholm, 423. — Jens 242. — Jørgen, Tolder og Sisemester i Rudkøbing, 183, 794. — Niels, i Slagelse Hospital 739. — Peder, Bøsemager paa Frederiksborg, 953. — Peder 232. — Rasmus, i Sorø Skole 232.
- Holstebro 130, 373, 490, 736, 923, 930.
- Bispegaard 458.
- Holsteinborg se Trolholm.
- Holsten 110, 339, 363, 491, 800.
- Holstenshus se Findstrup.
- Holstrup, Luggude H., 52.
- Holtebo, Luggude H., 645, 777.
- Holts Mølle (? Holløse Mølle, Tybjerg H.) 237.
- Holum Stift p. Island 193. — Domkirke 600, 602. — Superintendent se Gudbrand Thorlaksen.
- Homaa, Sønder H., Randers A., 492, 741.
- Hondorf, Jørgen, Kongens Fiskemester, 311, 825, 947.
- Horne, Ø. Horne H., 59.
- , Salling H., 689.
- , Nørre, Herred. — Herredsfoged se Las Lavesen.
- Horneby Sø, Kronborg Len, 558.
- Hornstrup, Nørvang H., 764, 854.
- Hornum, Aars H., 871.
- , Hornum H., 357.
- Horreby, Falster, 411.
- Horsens 94, 98, 106, 128, 130, 139, 490, 736, 930; nævnes 2, 91, 97, 104, 171, 231, 518, 554, 700, 706 ff., 732. — Borgemester se Anders Jørgensen, Hans Riber. — Borgere 488, 619, 846, 916, 933, 953. — Dansk Skole 299.
- Horslerød, Lyng-Kronborg H., 267.
- Houssen, Bol i Bøvling Len, 477.
- Hov Havn, Hads H., 526 f., 761.
- Hovedskov, Møen, 620.
- Hover, Hind H., 637.
- Hovgaard, Strø H., 436.
- Hude, Hans van der, i Viborg 49.
- Huen, Peder, Kaptajn, 642. —, Peder, Profos over det jyske Regiment Knægte, 207, 477.
- Hulbæk, Sønderlyng H., 896.
- Hulegaard, Fleninge S., Luggude H., 165.
- Humble, Langeland, 882.
- Hundermark, Ellen, Anders Skrams, 573, 768, 927. — Klavs, se Dorthe Daa.
- Hunderup, Odense H., 341.
- Rundrup, Jørgen, se Hondorf.
- Hundsæk, Malt H., 2.

- Hundstrup, Hillerslev H., 256.
 Hune, Hvetbo H., 441.
 Hunseby, Musse H., 81, 177, 587, 678, 929.
 Husby, Ulvborg H., 158.
 Husen, Thomas, Skibstømmermand i Vejle, 388 f.
 Hustofte, Luggude H., 645.
 Hustru Bendit i Hvamstrup 871.
 Husum 197, 682, 917, 932.
 — Slot og Amt 113, 121, 238, 340, 376.
 Hvalsø, Kirke-, Voldborg H., 203, 232, 635, 655 f.
 —, N.-, Voldborg H., 635, 655.
 Hvamstrup, Gislum H., 871.
 Hvas, Jfr. Inger, 634. — Jens Mikkelsen 634; jvfr. Ingeborg Kruse. — Kristoffer Jensen 634. — Tøger Mortensen, Præst i Viborg, 89.
 Hvedstrup, Somme H., 577.
 Hvejsel, Nørvang H., 408, 764.
 Hvellinge, Skyts H., 711 f.
 Hven 41, 425.
 Hverring, Lavrids, 119.
 Hvid, Jens, Præst i Egebjerg, 858. — Jon. Svensker, 747. — Mette, 637.
 Hvidbjærg, Refs H., 11, 42.
 —, Sønder H., Mors, 765, 786.
 Hvidinge, N.-, Harager H., 604, 657.
 Hvidsten, Nørhald H., 456, 615, 871 (?).
 Hvilsted, Hads H., 760.
 Hvingel, Hind H., 76, 80, 119.
 Hvitfeldt, Arild, 266, 825. — Beate, Knud Ulfeldts, 9, 28, 394, 706. — Henrik, Lensmand i Froste Herred, 260, 356, 382; nævnes 7, 64, 68, 101, 106, 164, 181, 241 f., 246, 272, 625. — Jakob Kristoffersen, se Lisbet Henriksdatter Friis. — Øllegaard, Knud Gyldenstjernes. 715.
 Hvor se Vargaarde.
 Hvorlund se Urlund.
 Hybers, Villum, i Helsingør 607, 628.
 Hylke, Vor H., 26, 97, 110, 398, 703, 761.
 Hyllebjærg, Aars H., 871.
 Hyllested, V. Flakkebjærg H., 821.
 Hyllinge, Ø. Flakkebjærg H., 14, 21.
 Hæggenæs, Froste H., 246.
 Hæsinge, Ø.-, Salling H., 939.
 Hæstenge, Froste H., 246.
 Høcken, Movrids, 876.
 Høed, Tudse H., 866.
 Høfden, Jens Pedersen, 732. — Niels Ibsen, Baadsmand, 732.
 Høg, Else, Jakob Vinds, 854 f. — Erik, se Kristence Dyre. — Gregers 575, 653. — Jens 260. — Just 19, 203, 641, 752, 916, 920. — Kristen, 256, 302 f., 855. — Margrethe, Kristen Qvitzovs, 19, 873. — Mette, Jakob Trolles, 336. — Stygge 214 f., 336, 458, 694, 852, 863, 872, 950.
 Høgs Herred 96, 102, 277.
 Høgsbro, Hvidding H., 672, 816.
 Højbjærg, Lysgaard H., 85, 94. — Mølle 85.
 Højby, Bare H., 541.
 —, Ods H., 740.
 Højelse, Ramsø H., 269.
 Højen, Horns H., 732.
 Højgaard, Luggude H., 645, 776.
 Højreby (?), Sønder H., Laaland, 170, 244.
 Højstrupgaard og Len, Stævns H., 196, 221, 566, 604, 630, 679, 788, 891, 899.
 Hølkerup, Ods H., 717.
 Hønborg (nu Henneberg Ladegaard), Elbo H., 351.
 Høng, Løve H., 670, 780.
 Hønske, Ramsø H., 36.
 Hør, S. Asbo H., 572.

Hørby, Froste H., 751.
 —, Tusse H., 8.
 Hørret, Ning H., 754.
 Hørrød, Førs H., 208, 232.
 Hørsholm (Ladegaard), Lynge-
 Kronborg H., 8, 336, 615, 942.
 Hørsted, Hassing H., 134.
 Hørup, Ingelstad H., 640, 667.
 Høye, Elisabeth von der, 916.
 Høygevig (Højreby?) 170, 244.

Ibstrup (nu Jægersborg), Sokke-
 lunds H., 677, 689 f., 830.
 Idestrup, Falster, 171, 244.
 Idom, Ulvborg H., 428.
 Igelse Len, Merløse H., 562, 822.
 Illerup, Hjelmlev H., 761.
 Ilsøgaard, Middelsom H., 86, 189.
 Ingeberg, Oluf Vistisen, i Hald
 Len, 430.
 Ingelstad Herred 532 f.
 Ingemand, Søren, Tolder i Køben-
 havn, 114 ff.
 Intiema und Worckum, Friederick
 von, Kaptajn, 30, 39.
 Irland 26.
 Isacius, Johannes, Historiograf,
 se Pontanus.
 Isafjord Syssel, Island, 390.
 Isak, Skytte 373.
 Island 22, 26 f., 193, 357 f., 367—
 370, 498 f., 564, 597—600, 602,
 612, 632 f., 927, 955; nævnes 23,
 384 f., 390, 468, 529, 578, 593,
 683, 780, 790, 820.
 Itzehoe 874.
 Iver Skrædder i Kollekolle 515. —
 Andersen i Bjært, Soldat, 461.
 — Hansen, Borgemester og Tol-
 der i Kallundborg, 225, 322, 795.
 — Hansen i Sorø Skole 323. —
 Iversen, Mag., Superintendent,
 se Hemmet. — Kristensen i Ri-
 berhus Len 932. — Kristoffer-
 sen i Køge 689. — Nielsen i
 Hjarup 930. — Pedersen i Dan-

ske Kancelli 576. — Povlsen,
 Borgemester i København, 849.

Jakob I, Konge af England, (76,
 560), 612, 691, (853, 895).
 Jakob, Hr., i Otterup 512. — Gry-
 destøber i Viborg 49. — Kræm-
 mer i Kallundborg 484. — Skri-
 ver i Viborg 49. — Snedker i
 Nykøbing p. S. 717. — Skotte i
 Halmstad 917. — Andersen,
 Skriver p. Ringsted Kloster,
 475, 487. — Andersen i Næst-
 ved 794. — Bertelsen i Løgager
 24. — Boesen, Skibstømmer-
 mand i Skelskø, 488, 619. —
 Feddersen, Baadsmand fra Ber-
 genhus Len, 946. — Gabrielsen
 se Akeleje. — Gregersen, Møl-
 ler i Hav Mølle, 3. — Hansen
 Drejer i København 117. —
 Hansen, Slotsnedker i Hel-
 singør, 169. — Henriksen i
 Sorø Skole 332. — Isbrantsen,
 Visitor, 459. — Jensen, Rente-
 skriver, 687. — Jensen, Ridefo-
 ged i Aakør Len, 123. — Jen-
 sen, Ridefoged p. Aarhusgaard,
 754. — Jensen i Sigerslevvester,
 Birkefoged i Kregome Birk, 67.
 — Jensen, Plihtskarl fra Dron-
 ningborg Len, 449. — Jensen,
 Skibstømmermand i Halmstad,
 619. — Jensen Hjørring, Sol-
 dat, 871. — Jensen i Skanderup
 886. — Jensen i Sorø Skole 24,
 63. — Johansen København,
 Skovrider i Elbo H., 351, 354.
 — Jørgensen i Møllerup, Ride-
 foged, 869. — Klavsen i Malmø
 938. — Klavsen i Søholmsgaard
 456. — Klavsen i Tavlov 418. —
 Knudsen i Sorø Skole 29. —
 Kristensen i Ringsted 498. —
 Kristensen se Ravn. — Lavrid-
 sen, Præst i Kvindinge og Søn-

- derlev, 217 f. — Mikkelsen, Rendemester p. Frederiksborg, 37. — Mikkelsen, Tolder i København, 494, 506, 589, 626, 744, 777. — Mikkelsen, Skibstømmermand i Aalborg, 487, 619. — Mogensen i Viborg 49. — Narvesen, Islænder, 27. — Nielsen, Remmesnider i Viborg, 49. — Nielsen i Sorø Skole 781. — Olsen Giersetter, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Pedersen, Kaptajn i Nørre Halland, 677 f., 734. — Pedersen, Lagmand i Trondhjem, 62. — Pedersen, Pligtskarl fra Riberhus Len, 449. — Pedersen, Skibstømmermand i Aalborg, 487, 619. — Peiters von Nieuwendam, Skipper, 431. — Povlsen fra Næstved 916. — Rasmussen, Skibstømmermand i Æbeltoft, 389.
- Jan Willumsen, Baadsmand fra Bergen, 946.
- Jannicke, Hans, i Kalmar 684 f.
- Jebjærg, Nørre H., Salling. 616, 798.
- Jedsted, Haderslevhus Len, 622.
- Jegindø, Refs H., 10, 19.
- Jeksen, Hjelmslev H., 761.
- Jelling, Tørrild H., 796.
- Jellinge, S., V. Flakkebjærg H., 248.
- Jens, Hr., Præst i Ramdale, 248. — Degn i Glostrup 717. — Fisker i Hobro 676. — Fisker, Skibstømmermand i Varberg, 488. — Kusk hos Jørgen Vestermand 295. — Skibsbygger i Malmø 389. — Skrædder i Aalborg 484. — Smed i Hjulerup 454. — Tyskølstører i Køge 716. — Tækkemand i Viborg 49. — Tømmermand i Skagen 488. — Grønhave i Glostrup 481, 717.
- Akselsen se Kruckov. — Albretsen i Bjeret 643. — Andersen i Atseberg 45. — Andersen, Pligtskarl fra Kallundborg Len, 449. — Andersen Hals i Aalborg 878. — Andersen Hjortø, Baadsmand, 733. — Bertelsen, Købmand i Skaane, 603. — Bertelsen, Skriver paa Visborg, 621 f. — Bertelsen i Vejle 89, 764 f. — Dinesen se Jersin. — Eriksen, Borgemester i Skelskør, 640. — Farsen, Hospitalsforstander i Vejle, 126. — Gregersen 870. — Gødesen, Mag., Superintendent i Aarhus, 62, 66, 150, (152), 279, 321, 447, 503, 507, 704, 750, 761, 840, 921, 944. — Hansen, Mag., Provst p. Møen, 63. — Hansen, Landsdommer paa Møen, 620. — Hansen i Haarslev, Herredsfoged i Flakkebjærg H., 513. — Hansen i Landskrone 325. — Hansen i Sorø Skole 295. — Hansen i Starup 111. — Hansen, Røver, 414. — Holdensen Snedker, Soldat, 871. — Iversen, Grovsmed i Skanderborg, 145 f., 755. — Jakobsen, Mag., Læsemester i Aarhus, 905. — Jakobsen Oslo, Skipper, 797. — Jensen, Kannik i Aarhus, 129. — Jensen, Præst i Aarhus, 80. — Jensen, Præst i Dover og Venge, 95. — Jensen, Kapellan i Galten, 704, 750, 757. — Jensen, Skolemester i Kongens Kantori, 338. — Jensen, Møller i Holts Mølle, 237. — Jensen, Møller i Ry Mølle, 145. — Jensen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Jensen, Sandemand, 259. — Jensen, Soldat, 871. — Jensen, Malerlærling p. Frederiksborg, 67. — Jensen i Gendrup 852. — Jensen i Vil-

strup 284. — Jørgensen, Degn, 207 f. — Jørgensen i Barholt 371. — Jørgensen i Gandrup 761. — Jørgensen i Illerup 761. — Karlens i Næsby 586. — Kaspersen i Ørslev 11. — Keldsen i Gunderup 871. — Kristensen, Lagmand i Vigen, 62. — Kristensen, Pligtskarl fra Lundenæs Len, 449. — Kristensen Læse, Soldat, 871. — Kristensen i Lundenæs Len 433. — Kristensen i Nørby 872. — Kristensen i Ring (Frueing?) 761. — Kristensen i Søndervraa 230. — Lavesen, Tolder og Raadmand i Ribe, 147. — Lavridsen, Foged paa Lynderup, 949. — Lavridsen, Pligtskarl fra Saksøbing, 449. — Lavridsen fra Stege 622. — Lavridsen i Sandager 843. — Lavridsen i Vig 717. — Lavridsen i Ystad 808. — Madsen, Skibstømmermand i Landskrone, 388. — Madsen, Soldat, 871. — Madsen i Ullerup 49 f. — Maltesen i Nybo 180. — Mikkelsen, Rørmester p. Skanderborg, 144. — Mikkelsen, Pligtskarl fra Koldinghus Len, 449. — Mikkelsen i Fjaltring 438. — Mikkelsen i Hobro 676. — Mikkelsen i Kallese 872. — Mogensen se Harbou. — Mortensen, Baadsmand, 732 f. — Mortensen fra Slangerup 249. — Nielsen, Raadmand i Kristianstad, 32. — Nielsen, Hospitalsforstander i Helsingør, 9. — Nielsen, Lagmand i Frederiksstad, 62. — Nielsen, Skibstømmermand i Svendborg, 389. — Nielsen fra Marstrand, Baadsmand, 946. — Nielsen fra Roskilde 916. — Nielsen Aars, Soldat, 871. — Nielsen i Aarhus

Hospital 626. — Nielsen i Bottrup 393. — Nielsen i Haaslev 7. — Nielsen i Maadelod (?) 717. — Nielsen i Tolstrup 228. — Nielsen i Ørslev 11. — Olsen i Balstrup 942. — Olsen i Dræby 670. — Olsen i Solbjerg 511. — Olufsen, Præst, 456. — Olufsen, Svensker, 889. — Olufsen i Ullerød 86. — Olufsen i Veterslev 797. — Pedersen, Foged paa Gaasevad, 454. — Pedersen, Baadsmand fra København, 947. — Pedersen Aars, Soldat, 871. — Pedersen af Stenild, Soldat, 871. — Pedersen, Soldat, 871. — Pedersen i Bøstrup 517. — Pedersen i Oddersbjerg 32. — Pedersen i Rudkøbing 754. — Pedersen i Sorø Skole 781. — Povlsen, Skibstømmermand i Helsingør, 389. — Povlsen i Sorø Skole 772. — Rasmussen, Kaptajn, 382, 870, 908. — Rasmussen, Bygningsskriver i Kristianstad, 465. — Rasmussen, Baadsmand fra Frederikstad, 946. — Rasmussen paa Avernakø, Baadsmand, 733. — Rasmussen Boeslund, Skibstømmermand i Æbeltoft, 488, 619. — Rasmussen i København 744. — Rasmussen i Skanderborg Len 288. — Rasmussen i Skanderup 885. — Rasmussen i Viborg 49. — Svendsen i Fjaltring 438. — Svendsen i Tørnestrup 7. — Sørensen i Kallundborg, Baadsmand, 733. — Sørensen Skrædder, Soldat, 870. — Sørensen i Mesing 703. — Sørensen i Skejby 872. — Sørensen i Trige 872. — Sørensen i Yding 703. — Thomsen i True, Heredsfoged i Hasle H., 754. — Thomesen, Skriver p.

- Sølvitsborg, 808 f. — Thomesen, Plihtskarl fra Riberhus Len, 449. — Thomesen, Baadsmand, 732. — Thomesen i Viborg 49. — Thomesen i Bygholm Len 126. — Thomesen til Abildgaard se Orning. — Troelsen i Hjortshøj 286. — Villadsen, Rørmeister p. Skanderborg, 144. — Villandsen i Malmø, Baadsmand, 733.
- Jenstrup, Fakse H., 35.
- Jep Tømmermand i Ronneby 488. — Finsen p. Langeland 103, 211. — Hansen i Gelstrup 471. — Hansen i Glibstrup 109. — Hansen i Glostrup 717. — Hansen i Vestenskov 160. — Henningsen i Antvorskov Len 10. — Henningsen i Vilsted 237. — Jørgensen, Skibstømmermand i Ronneby, 619. — Nielsen i Boeslunde 905. — Nielsen i Vinderød 4. — Olsen i Næsby 586. — Olufsen i Lemvig 254. — Pedersen, Byfoged i Middelfart, 832. — Pedersen i Horserød 267.
- Jerrestad Herred 52, 240, 405, 583.
- Jersie, Tune H., 906.
- Jersin, Jens Dinesen, Mag., Christian Ulrik Gyldenløves Tugtemester, Professor, 162, 667, 725, 836.
- Jes Jørgensen i Skjedsbølle 871.
- Jesper Skomager i Viborg 49. — Jensen fra Visby 622. — Kristoffersen, Præst i Nebbelunde, se Brun. — Nielsen se Basse.
- Jieromus, Thomas, Skipper, 159.
- Jochimsthal, Tyskland, 735.
- Johan Malers Søn 340. — Andersen i Nørrevraa 639. — Borkersen i Odense 939. — Christian i Slingerup 577. — Cornelissen, Skipper i Zaardam, 425. — Eriksen i København 953. — Hermansen, Vinhandler i Nyborg, 763, 884. — Jostsen, Remmesnider, 715. — Knudsen, Baadsmand fra Stavanger, 946. — Lavridsen, Orgelmager, se Lorents. — Mortensen, Skibskaptajn, 547, 710, 834. — Petersen paa Selsegaard 794. — Robertsen, Skipper af London, 389. — Thimsen, Soldat, 870. — Tønnen, Skipper, 710, 717 f. — Villumsen, Borgemester i Helsingør, 158 f., 193, 213, 427, 683, 793.
- Johan Adolf, Hertug af Gottorp, 26, 340.
- Johan Albrecht, Hertug af Mecklenborg, 31, 257.
- Johan Kasimir, Pfaltzgreve, 793.
- Johan Sigismund, Kurfyrste af Brandenburg, 37, (186 f.), 409.
- Johanne Knivsmeds, Troldekvinde, 40. — Knuds i Vitved 106. — Kristensdatter i Roskilde 778. — Mikkelsdatter, Kristen Andersens i Gundelund, 370, 607.
- Johaunes Mikkelsen i Maarslet 754.
- Jon Grundtsen, Præst p. Island, 26. — Jonsen, Plihtskarl fra Landskrone, 449. — Mogensen 767. — Narvesen, Islænder, 27. — Olufsen i Favraas 191. — Povlsen, Svensker, 747. — Sigvartsen, Baadsmand fra Bergenhushus Len, 946. — Tolsen, Baadsmand fra Nedenæs Len, 946. — Torstensen fra Oddevald, Baadsmand, 946.
- Jonas, Gotskalk, Kongen af Polens Sendebud, 106.
- Jordbjærg, Sønder H., Laaland, 330.
- Jordløse, Salling H., 142, 209.
- Josef Hansen, Bonde under Lunds Domkirke, 313. — Jensen,

- Pligtskarl fra Tryggevælde Len, 450.
- Jost se Just.
- Juel (Vaaben: en Stjerne), Børge, Løjtnant, 867. — Ellen Vincensdatter, Jens Bildes, 789. — Elsebe, Hans Kristoffersen Lindenovs, 953. — Erik Pedersen, kgl. Sekretær, 2, 391, 705, 760, 846, 850, 886 f., 914. — Hak Pedersen 846, 914, 950. — Jens Hermansen, Rentemester, 1617 Lensmand paa Tranekær, 1618 Statholder i Norge, 102 f., 170, 173 f., 203, 210, 212 f., 261, 263, 332, 391, 398, 407, 459, 649, 684, 749, 856; nævnes 4, 86, 109, 135, 209, 220 f., 242, 254, 305, 342, 345, 362, (381), 529, (550), 603, 623, 806. — Jens Pedersen, Hofjunker, 846, 914. — Jens 391. — Kirsten, Niels Vinds, 53, 854. — Kirsten, Just Vasspyds, 428. — Jfr. Lene 950. — Jfr. Maren 950. — Maren, Erik Rosenkrantz, 127 f. — Jfr. Margrethe 950. — Peder Vincentsen, se Jytte Gyldenstjerne. — Thomas 232, 240, 326, 841. — Erik Hansen, Mag., Præst i Bregninge, 284. — Peder, i Svinninge 717.
- Juellinge se Valbygaard.
- Julerup, Gynge H., 69, 92.
- Julsgaard, Ulvborg H., 80, 135.
- Jungmand, Mikkell, Bygmester, 829.
- Jungshoved Slot og Len 29, 217, 447, 880. — D a t. 220.
- Just (Jost) i Lovsæl 180. — Andersen, Skibstømmermand i Nykøbing p. M., 488. — Lavridsen i Sorø Skole 322. — Melkørsen, Ingeniør, 413. — Moritsen i Ajstrup 704.
- Juul (Vaaben: en Lilie), Dorthe, Jørgen Kaas's, 655, 692, 704, 707, 758, 769, 775, 805 f., 842, 865. — Frans 630. — Iver, Landsdommer i Nørrejylland, 1617 Lensmand p. Bøvling, 50, 171 f., 222 ff., 261, 362, 403, 421 f., 428, 501, 523 f., 570, 615, 651, 881, 936; nævnes 13, 61, 100, 109, 130, 154 f., 184, 197, 210, 227, 238, 251 f., 254 f., 271, 273, 304, 354, 380, 401, 434 ff., 438 f., 449, 458, 477, 483, 512, 537, 633, 637, 659, 668, 694, 745, 749, 782, 843, 847, 892, 901, 920, 927. — Jørgen Fransen, i Sorø Skole 630. — Ove Fransen, i Sorø Skole 630.
- Jydstrup, Ringsted H., 577.
- Julich, Tyskland, 470.
- Jylland 3, 93, 105, 154, 156, 276, 296, 364, 379, 463, 478, 584, 649, 682, 685, 761, 800, 828, 876, 901.
- Jægergaarden, Skanderup, Hjelmlev H., 885.
- Jægersborg se Ibstrup.
- Jønköping. — Borgere 747.
- Jørgen, Hr., Præst i Katstrup, 759. — Sadelmager 334. — Gaesevaag 572. — Andersen, Præst i Ønnestad, 319. — Andersen, Møller i Skovdal Mølle, 127, 845. — Andersen i Helsingør 498. — Bentsen, Byfoged i Visby, 621, 738 f. — Bentsen, Pligtskarl fra Landskrone, 449. — Bertelsen, Skibstømmermand i Kolding, 143, 388. — Danielsen i København 793. — Hansen, Kapellan i Malmø, 469. — Hansen i Høgsbro 816. — Haagensen, Raadmand i Kristianstad, 32. — Ibsen i Bolstrup 78. — Jakobsen, Kapellan i Ringe og Herringe, 893 ff. — Jensen, Præst i Vestenskov, 160. — Jensen, Pligtskarl fra Aalborg Len, 449. —

Jensen, Soldat, 871. — Jensen se Urlev. — Jørgensen i Fjaltring 477. — Jørgensen i Kolding 131. — Keldsen i Flensborg 785 f. — Keldsen i Helsingborg 295. — Kristensen i Sorø Skole 895 f. — Kristoffersen i Sorø Skole 295. — Lassen i Rostved 870. — Lavridsen i Kværndrup 245, 261. — Nielsen, Hører i Malmø Skole, 21. — Olufsen, Arbejder fra Roskilde, 916. — Pedersen, Skibstømmermand i Flensborg, 619. — Pedersen i Sandager 930. — Povlsen i København 78, 171. — Povlsen i Ring 872. — Rasmussen, Skrædder paa Holmen, 723. — Sivertsen, Skibstømmermand i Rendsborg, 389. — Svendsen i Landskrope 426, 431. — Sørensen i Kolding, Skibsbygger, 88, 92 f., 131, 143, 388, 452, 495, 574, 592. — Thimsen, Skibstømmermand i Flensborg, 619. — Vintertsen i Lerdrup 82, 84.

Jørgensbjerg, St., Sømme H., 515.

Kaagerød, Luggude H., 936.

Kaas (Vaaben: en Sparre), Abel, Kristen Gyldenstjernes, 275, 434. — Anne, Predbjørn Bilds, 333, (jvfr. 957), 485. — Erik Nielsen 786. — Erik, til Støvringgaard, se Kirsten Pedersdatter Galt. — Jfr. Helvig 518 f. — Helvig, Hannibal Gyldenstjernes, 698. — Ingeborg Eriksdatter, Mogens Krags, 434. — Jørgen Eriksen til Birkelse, Lensmand over Jæderen, Dalerne og Ryfylke Len, 44, 101, 130, 263, 384, 466, 629; jvfr. Mette Andersdatter Banner. — Klavs 434. — Mogens Eriksen, Lensmand p.

Ørum, 1619 paa Mariager Kloster, 44, 82 f., 87, 93, 101, 217, 404, 540, 563, 601, 668, 749, 795, 801, 898; nævnes 10 f., 19, 25, 38, 52, 59, 104, 111, 113, 120, 125, 129 f., 133, 139, 151 f., 156, 164, 168, 191 f., 207, 230, 256, 279, 289, 304, 333, 349, 352, 374 f., 380, 382, 406, 433, 438, 449, 464, 474, 477, 491, 503, 537, 544, 546 f., 550 f., 560, 562, 573, 585, 629, 634, 652, 662, 680, 688, 694, 703, 745, 752, 756, 758, 761, 767, 775, 780, 782, 792, 813, 823, 829 f., 842 f., 860, 878, 880, 901, 905, 907, 930, 942 ff., 949, 952. — Mogens Eriksen til Aas og Tide- mandsholm 605. — Mogens Eriksen, til Lyngholm 88, 92, 123, 819. — Mogens Jensen til Frøstrup 434. — Niels Eriksen 150, 391. — Otte Eriksen 434. — Thomas 434, 765, 786.

Kaas (Vaaben: en Mur), Jfr. Anne Emmikesdatter 123, 429 (?). — Eggert 391. — Emmike 123. — Hans Andersen, Landsdommer i Fyen, 18 f., 61, 100, 170, 182, 231, 325 f., 412, 822, 894, 957. — Hartvig Eriksen 302. — Jørgen Eriksen, til Gelskov, Lensmand p. Aarhus- gaard, 878; nævnes 78, 107, 112, 126, 133, 137, 139, 144, 147, 152, 154 ff., 184, 246, 268, 279, 286, 294, 296, 304, 348 f., 362, 375, 380, 390, 392, 394 f., 426, 447, 449, 474, 476, 478, 482, 493, 501, 503, 506, 535, 537, 547, 579 f., 584, 607, 611, 615, 754, 836, 943; jvfr. Dorthe Juul. — Niels Eriksen, se Karen Nielsdatter Friis (af Haraldskær). — Staller 260.

Kaas, Hvetbo H., 147.

Kaase, Hillerslev H., 51.

- Kaastrup**, Hillerslev H., 152, 374, 688, 943.
- Kagerup**, Merløse H., 55.
- Kalholt**, Gyngø H., 180.
- Kalkøerup**, Tybjerg H., 37.
- Kallehave**, Baarøse H., 385, 500, 620.
- Kallesø**, Skodborg H., 872.
- Kallundborg** 47, 138, 445, 490, 722, 736, 793, 930; nævnes 62, 724, 858. — Borgemester og Tolder se Iver Hansen. — Borgere 484, 733. — Hospital 725 f.
- Slot og Len 48, 70, 379, 386, 475, 482, 513, 528 f., 544, 588, 605 f., 613, 644, 682 f., 691, 693, 744, 866, 875; nævnes 112, 221, 268, 296, 304, 308, 327 f., 333, 338, 393, 408, 455, 471, 479, 507, 510, 538, 564 f., 568, 572, 614, 706, 715, 733, 775, 864, 880, 892, 917. — D a t. 475.
- Kalmar**. — Borger 684 f.
- Kals Mølle ved Assens** 669.
- Kalsund**, Stavanger Len, 946.
- Kalø Slot og Len** 367, 375, 380, 610, 672, 692, 745, 798, 848; nævnes 78, 107, 112, 118 f., 130, 133, 177, 268, 296, 304, 338, 348 f., 362, 404, 413, 458, 475 f., 478, 482, 490, 493, 537, 565, 607, 652, 655, 695, 707, 732, 756, 775, 823, 830, 864, 880, 901, 926, 950.
- Kaninbjørget ved Frederiksborg Slot** 508.
- Kanneskov**, Ning H., 122, 184, 287, 371.
- Kappel**, Sønder H., Laaland, se Hellig Trefoldigheds Sogn.
- Kappelgaard**, Tune H., 281.
- Karacher**, Peter, Skibshygger i Flensborg, 933.
- Karby**, Sønder H., Mors, 765, 786.
- Kare**, Rugse H., 124.
- Karen** (Karine) Andersdatter, forlenet med Hven, 41, 425, 456. — Hansdatter 253. — Jakobs i Næs 11, 219. — Jensdatter 253. — Jens Olufsens i Ullerød 86. — Johan Borkersens i Odense 939. — Knudsdatter i Hobro 676. — Madsdatter, Tugthusefange, 428. — Nielsdatter, Lavrids Tønders i Viborg, 441. — Sørensdatter i Viborg 641. — Terkelsdatter, Kristen Pedersens, i Søndervraa 230.
- Karl**, Prins af Wales, (560).
- Karl Tømmermand i Helsingør** 169.
- Karl Filip**, Hertug af Sødermanland, Nerike og Värmeland, 293, 297, 948.
- Karlby**, Morten, i Hobro 676.
- Karlby**, Nørre H., Randers A., 870.
- Karlebo**, Lynge-Kronborg H., 29, 646.
- Karsbæk**, Bølling H., 166.
- Karsholm**, Villands H., 200.
- Karsten Johansen**, Skibstømmermand i Aalborg, 388. — Mortensen, Tolder i Korsør, 372.
- Karup**, Lysgaard H., 65.
- Birk, Lysgaard H. — Birkefoged se Laurids Pedersen.
- , Torne H., 394, 524.
- Kaspar Graver** 827. — Smed i Haderslev 762, 858.
- Kassemose**, Strø H., 3, 436.
- Kastkær**, V. Horne H., 760.
- Katterød**, Salling H., 279.
- Kattrup**, Vor H., 759.
- Kedelbankel**, Erik, Skibstømmermand i Marstrand, 488.
- Keld Jensen**, Præst i Aarslev og Tilst, 80. — Jørgensen, Tolder i Ribe, 651. — Nielsen, Præst i Ulvborg og Raasted, 848 f., 882. — Nielsen, Kongens Skipper, 348, 832. — Nielsen, Baadsmand fra Stamsø, 946.
- Keldby**, Møen, 513.
- Keldbylille**, Møen, 657, 921.

- Kelder, V., Skodborg H., 616.
 Keldsgaard, Ovre S., Gudme H., 651.
 Keldstrup, Luggude H., 258.
 Kelleklinte, Arts H., 327, 528 f., 688, 691, 866.
 Kelst, V. Horne H., 871.
 Kelstrup, Fuglse H., 324.
 Kerte, Baag H., 824.
 Kerteminde 2, 138, 490, 736, 794, 930.
 Kertinge, Bjerge H., 651.
 Kidefjeld, N. Mule Syssel, Island, 27.
 Kiel 225, 617.
 Kierbekgaard, St. Jørgensbjerg S., Sømme H., 376.
 Kildin, Lapland, 22, 385.
 Kippinge, Ø., Falster, 954.
 Kirkeby, Staby S., Ulvborg H., 135.
 —, S., Sønder H., Laaland, 171, 244.
 Kirkebygaard, Ulvborg H., 616.
 Kirkerup, Sømme H., 420.
 Kirkeskoven, Nyborg Len, 612.
 Kirketorp, Peder, i Hobro 676.
 Kirsten (Kirstine) Smedkone 691.
 — Bendsdatter 479. — Fadersdatter, se Kirsten Pedersdatter Galt. — Hansdatter, Bernt Fackes, 920. — Jensdatter i Gendrup 852. — Jensdatter i Viborg 49. — Mikkelsdatter i Sæby 589 f., 704 i., 847.
 Kissendrup, Vinding H., 651.
 Kiuse, Peder Hemmingsen, Mag., Præst i Bregninge, 284, 335.
 Kivik, Albo H., 282.
 Klant, Erik, Skibstømmermand i Vordingborg, 488.
 Klarup, Fleskum H., 54.
 Klavs Baadsmand i Varberg 488.
 — Sadelmager i Viborg 49. — Baldesen paa Ødstedgaard 843. — Hansen, Skibstømmermand i Flensborg, 488. — Hansen, Skibstømmermand i Malmø, 389.
 — Henriksen, Kromand paa Skanderborg, 885 f. — Jensen, Student, 700. — Karstensen, Skibstømmermand i Rendsborg, 488. — Kristoffersen se Lyskander. — Lavridsens Søn i Sorø Skole 936. — Laursen i Kallundborg 793. — Lydersen, Salpetersyder, 941 f. — Nielsen 158. — Nielsen se Tornekrans. — Pedersen, Styrmand, 362. — Povlsen 203. — Reymartsen, Kaptajn, 887. — Rollufsen, Vildtskytte i Helsingør, 832 f.
 Klejtrup, Rinds H., 896.
 Klemens Ibsen i Sæby, Baadsmand, 732. — Olufsen i Horsens 846. — Sørensen, Borgemester i Vejle, 125, 764.
 Kleve, Hans von, 879.
 Klim, V. Han H., 871.
 Klinerup, S. Asbo H., 35, 572.
 Klippede, Ringsted H., 209, 586.
 Kloverup, Luggude H., 258.
 Klynne, Frederik Andersen, Slotsprædikant p. Frederiksborg, 233 f.
 Kløcker, Johan, Borgemester i Trelleborg, 555, 578, 591.
 Knabe, Jens, 479.
 Knabstrup, Merløse H., 55.
 Knap, Peder, Borgemester i Grenaa, 930. — Rasmus i Grenaa 930.
 Knebel, Mols H., 148, 288.
 Knivholt, Horns H., Jylland, 786.
 Knop, Oluf, 253.
 Knopf, Hans, Mag., Hertug Frederiks Tugtemester, 202.
 Knud Kræmmer i Viborg 49. — Kusk paa Koldinghus 106. — Skriverdreng hos Klavs Machabæus 562. — Andersen i Stenderup 872. — Bertelsen af Skader, Soldat, 871. — Bjørnsen Sinni-

- kedal, norsk Baadsmænd, 734. — Eriksen se Kraft. — Gabrielsen se Akeleje. — Hansen, Baadsmænd fra Ribe, 947. — Ingebretsen, Baadsmænd fra Bergenshus Len, 946. — Jensen, Præst i Fensmark og Rislev, 928, 951. — Jørgensen, Tolder i Visby, 878. — Jørgensens Søn i Sorø Skole 403. — Jørgensen, Pligtskarl fra Lundenæs Len, 449. — Kristensen, Præst i Vilsted, 758. — Kristensen, Møller i Kongens Mølle ved Kronborg, 321. — Kristensen i Klim 871. — Madsen i Serup 42. — Madsen Aalborg, Baadsmænd, 611. — Pedersen, Trommeslager, 871. — Pedersen i København 337. — Pedersen, Pligtskarl fra Rugaards Len, 449. — Rasmussen i Malling Bisgaard 704. — Sørensens, Præst i Roskilde, 565, 574.
- Knudsby, Hammer H., 219.
- Knudstrup, S. Asbo H., 572.
- , Løve H., 57, 655, 866. — Gaard 57.
- Knuthenborg se Aasmærk.
- Knærød, Høks H., 529, 535.
- Koch, Hans, Snedker i Kristianstad, 568, 838 f. — Hans Hansen, Soldat, 871. — Hans, se Møller. — Kasper, Soldat, 871. — Peder i Laholm 249.
- Kochen, Anne, i Ystad 685.
- Koch, Gerhardt, Degn p. Kronborg og ved den tyske Kirke i Helsingør, 731.
- Kofod, Jens, Landsdommer p. Bornholm, 61, 100, 167, 242, 423, 936.
- Kogisskov ved Rugaard (?) 338.
- Kogsbøl, Emmerlev S., Slesvig, 633 f.
- Kogseby, Møen, 788.
- Kolding, Kristian Povlsen, i Sorø Skole 609. — Niels, Skovriider i Koldinghus Len, 336, 354. — Niels Mortensen, Instrumentist i Kongens Kantori, 439. — Povl Andersen, Præst i Skanderborg, 609. — Povl Jensen, Præst i Vindinge, 789.
- Kolding 90, 130, 139, 142, 204, 362 f., 386, 490, 649, 667, 736; nævnes 2, 23, 54, 88, 92 f., 96, 106, 194, 281, 361, 379, 390, 398, 478, 526, 592, 678, 680, 682, 697, 758, 766, 780, 799 f., 836, 919, 928, 930, 956. — Borgemester se Jep Bøgvad. — Raadmand se Niels Iversen. — Borgere 92 f., 111, 131, 143, 202, 294, 388, 488, 495, 592, 622, 678, 732, 822, 870, 893, 916.
- Koldinghus Slot og Len, 122, 133 f., 172, 175 f., 280, 283, 380, 585, 649, 692, 935; nævnes 2, 11, 28, 79, 106 f., 109, 112, 130, 154, 194, 236, 268, 284, 295 ff., 304, 313, 336, 338, 349, 354, 361, 382, 393, 413, 421, 430, 458, 464, 471, 479, 482, 492 f., 526, 537, 565, 579, 606, 631, 707, 732, 750, 775 f., 837, 850, 864, 876, 878, 880, 901, 929. — D a t. 82, 100—106, 156 f., 460 f., 471, 668, 673, 677, 688 f., 762—766, 841—848, 930 f.
- Koldingsmand, Søren, i Helsingør 593.
- Kolind, Sønder H., Randers A., 870.
- Kollekolle, Smørum H., 515.
- Kollerup, Salling H., 279.
- , Tørrild H., 698.
- Kongelf 4, 139. — Borgere 389, 468.
- Kongens Led, Rugaards Len, 31. — Møller, Arts H., 20.
- Ore, Skov i Albo Herred, 532 f.
- Kongsbakke 139, 243.
- Kop, Henrik Villumsen, af Arnhem 909.

- Korkendrup, Vinding H., 651.
- Kornelius Damianussen i Sorø Skole 443. — Jakobsen, Skipper fra Hemb, 610. — Petersen i Franzburg 410.
- Kornerup Lund, Sømme H., 376.
- Korsebølle, Langeland, 342.
- Korsgaard, Refs H., 639.
- Korsør 19, 138, 189, 497, 561, 682, 831; nævnes 11, 362, 364, 393, 509, 526, 529, 671, 717, 858, 907, 922, 933, 953. — Borgemester se Bertel Nielsen. — Tolder se Søren Bay, Karsten Mortensen. — Borgere 19. 916. — Hospital 467.
- Slot og Len 3 f., 21, 242, 379, 517, 613, 682, 693, 744, 770, 849; nævnes 14 f., 16, 112, 157, 194, 268, 270, 297, 304, 333, 338. 376, 393, 455, 509 f., 706, 732, 775, 787, 828, 838, 880, 892, 922, 934.
- Skov 682.
- Korterup, Sønder H., Laaland, 170, 244.
- Kost, Hans, Tøjmester p. Københavns Slot, 264.
- Koster, Peder Thorgiersen, i Nordvigen 603.
- Krabbe (Vaaben: en Bjælke), Anne, Jakob Bjørns, 546. — Jfr. Else Tagesdatter 104, 125. — Erik 364 f., 391. — Gregers Nielsen, kgl. Sekretær, 76. — Iver Tagesen 104, 125, 499. — Jakob Tagesen, 104, 125, 499. — Karen Tagesdatter, Johan Friis's, 499. — Kristen 391. — Jfr. Magdalene 546. — Mogens Nielsen, Kaptajn, 42 f., 548, 889; jvfr. Lisbet Bryske. — Mogens Tagesen 103 f., 124 f., 345, 451, 499, 544, 656. — Niels Keldsen 374, 920. — Niels Mogensen 36; jvfr. Birgitte Skave. — Niels Tagesen i Sorø Skole 121, 125, 451. — Palle Tagesen 104, 125, 451. — Tage Mogensen 104, 121, 125, 248, 345, 544; jvfr. Sofie Friis.
- Krabbe (Vaaben: to Skraabjælker), Jakob Godskesen, 755.
- Mogens, Skibstømmermand i Varberg, 488.
- Krabbesbro, Kær H., 39, 426.
- Krafse, Anne, Jakob Vifferts, 863, 872 f. — Ejler Kristoffersen, i Sorø Skole 16. — Eske 28, 36 f., 42, 93, 157, 198, 209, 228, 260, 434, 445, 644, 726. — Hans 391. — Hilleborg, Mogens Gjøes, 43, 57, 818. — Karen, Kristen Holcks, 897 f. — Kristoffer 16, 35, 260, 275, 323; jvfr. Dorthe Banner. — Jfr. Sofie 36, 157, 198, 646.
- Kraft, Hans, Mag., Præst i København. 1. — Knud Eriksen, Præst i Ore, 748, 812.
- Krag, Jfr. Birgitte, 100, 909. — Else, Lavrids Lunovs, 39, 75. — Erik, se Kirsten Lavridsdatter Kruse. — Henrik, se Kirsten Munk. — Jørgen, 412, 856. — Kristen 442. — Kristence Eriksdatter, Niels Basses, 34. — Jfr. Margrete 412. — Mogens 434, 786; jvfr. Ingeborg Kaas. — Niels Eriksen 100. — Niels Henriksen 939. — Niels Mogensen, Landsdommer i Jylland, 76, 80, 119, 420, 614, 636, 641, 760, 862, 939; nævnes 2. 13, 39, 45, 61, 98, 100, 103 f., 111, 125, 130 f., 134, 167, 184, 214, 223 f., 227, 251, 294, 381, 406, 434, 439, 447, 460, 484, 518, 527, 544, 659, 705, 745, 826, 847, 852, 896, 914, 920, 923. 927, 936, 944.
- Anders, Præst 932. — Bodil, i Læstrup 717. — Jens Andersen, Raadmand i Aalborg. Kongens Sildesalter i Nibe, 751, 833, —

- Lave, i Roskilde 433. — Iver Nielsen, Præst i Ovre og Vejstrup, 121. — Thomas, i Roskilde 433.
- Kragelund, Hids H., 118.
- Kragerup, Løve H., 57.
- Krapperup, Luggude H., 200.
- Krastrup, Slet H., 156, 214 f.
- Kregome, Strø H., 63, 788.
- Birk. — Foged se Albert Pedersen, Jakob Jensen.
- Krempe 858, 868. — D a t. 688, 857—865, 867—875.
- Krengerup (nu Frederikslund), Baag H., 824.
- Krid, Hans, Tømrermester, 360, 908.
- Kristen, Præst i Barmer, Sebber S., 860. — Hr., i Slangerup se Fabricius. — Kedelsmed i Viborg 49. — Kræmmer i Viborg 49. — Skriver i Hobro 676. — Skrædder i Errindlev 875. — Skrædder i Viborg 49. — Vognsvend i Viborg 49. — i Hinnerup 870. — Siesten, Skibstømmermand i Kolding, 488. — Albretsen, Borgemester i København, 529. — Andersen, Skipper, 343, 620. — Andersen i Gandrup 852. — Andersen i Gundelund 370, 607. — Andersen i Hobro 676. — Bendsen i København 315. — Bertelsen, Skibstømmermand i Skagen, 488. — Davidsen, Hospitalsforstander i Helsingør, 9, 781, 793. — Eriksen til Erikstrup, Skibskaptajn, 28, 833 (?), 840. — Hansen, Mag., Superintendent i Aalborg, 20, 30, 62, 134, 152, 321, (338), 390, 501, 507, (765, 786). 943. — Hansen, Borgemester i Malmø, 938, 952. — Hansen, Skibstømmermand i Marstrand, 143, 389. — Hansen, Pligtskarl fra Koldinghus Len, 449. —
- Hansen, Pligtskarl fra Lundenæs Len, 449. — Hansen i Lundenæs Len 433. — Hansen se Baden. — Iversen, Vikar i Aarhus, 129. — Iversen, Fyrbøder i Tyske Kancelli, 648. — Iversen, Raadmand i Svendborg, 342, 583, 781. — Iversen Skagen, Soldat, 871. — Jakobsen, Soldat, 872. — Jensen, Kongens Skipper, 348. — Jensen, Skibstømmermand i Flensborg, 488. — Jensen, Skibstømmermand i Kolding, 143, 388. — Jensen, Soldat, 871. — Jensen, Tjenestekarl i Gundelund, 370, 607. — Jensen i Bøvling Len 271. — Jensen i Dybvadgaarde 871. — Jensen i Hune 441. — Jensen i Ring 872. — Jenøen i Terndrup 871. — Jepsen i Tranbjerg 871. — Knudsen, Ladefoged paa Esrom, 948. — Knudsen se Akeleje. — Kristensen, Præst i Kaagerød, 936. — Kristensen, Skriver p. Ørum, 869. — Kristensen, Baadsmand fra Helsingør, 947. — Kristensen, Portner og Vægter paa Bremerholm, 524. — Kristensen, Soldat, 871. — Kristensen fra Nykøbing p. Mors 622. — Lavridsen, Herredsfoged i Vester H., Møen, 618. — Lavridsen, Baadsmand, 732. — Lavridsen, Arbejder fra Ribe, 916. — Lavridsen i Hobro 676. — Madsen, Præst, 388. — Madsen, Præst i Aarhus, 80. — Madsen, Præst i Gyrestinge, 883. — Madsen, Herredsskriver i Hellum H., 458. — Madsen, Sandemand, 259. — Madsen i Nibe, Baadsmand, 602. — Madsen, Baadsmand, 732. — Madsen, Skibstømmermand, i Helsingør Hospital 841. — Madsen i

Rævsinghoved 870. — Mordsen i Slagelse Hospital 739. — Mortensen, Skriver p. Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør, 911. — Nielsen, Præst i Snejbjerg, 74, 254. — Nielsen, Præst i Vejrum, 186. — Nielsen, Skipper, 383, 404. — Nielsen, Skrædder, Pligtskarl fra Silkeborg Len, 450. — Nielsen, Pligtskarl fra Vestervig Len, 450. — Nielsen, Soldat, 872. — Nielsen i Dalgaard 872. — Nielsen i Giesing 870. — Nielsen i Malmø 808. — Nielsen i Sorø Skole 74. — Olsen i Skagen, Baadsmænd, 602. — Olufsen, Skibstømmermand i Marstrand, 143, 389. — Olufsen Tursted, Baadsmænd, 732. — Pallesen i Hobro 676. — Pedersen, dansk Kancellitjener, 114, 924. — Pedersen, Slagter i Skanderup, 885. — Pedersen, Baadsmænd fra Skagen, 947. — Pedersen fra Ribe. 916. — Pedersen i Boesgaard 20. — Pedersen i Søndervraa 230. — Povlsen i Hobro 676. — Povlsen i Viborg 49. — Rasmussen fra Præstø 916. — Rasmussen i Stillinge 10. — Rasmussen i Skanderborg Len 288. — Rasmussen, Mag., se Fabricius. — Skammelsen, kgl. Vinskænk, 59, 120, 466, 753. — Skaresen, Soldat, 872. — Svenningens i Ejerslev 870. — Sørensen i Hobro 676. — Sørensen i Kristianstad 342. — Thomesen i Helsingør 233. — Thomesen se Sehested.

Kristen Staffen Mortensen 691.

Kristence Akselsdatter se Krukov.

Kristianopol 65, 115, 139, 160, 308, 316 ff, 515, 684, 892; nævnes

233, 249, 733, 822, 825. — Byfoged se Niels Hansen. — Tolder og Sisemester se Niels Hansen. — Borgere 317 f., 344 f.

Kristianopol Len 37, 242, 274, 308, 381, 411, 515; nævnes 64 f., 127, 159, 201, 278, 306, 332, 338, 349, 448, 463, 545 f., 565, 569, 741, 747, 864, 904, 935.

Kristianstad 7, 32 ff., 55, 60, 66 ff., 80, 101, 106, 163, 178—181, 199 f., 206, 218, 241 f., 247, 272, 291 ff., 312, 318 f., 373, 377, 382, 394, 396 f., 399, 405 ff., 409, 420 f., 457, 459, 465, 483, 489, 504 f., 536, 547, 570, 582 f., 609, 627, 684, 702, 771, 811 f., 838 f., 929; nævnes 284, 325. — Borgemester se Niels Lavridsen. — Byfoged se Johan Nyborg. — Raadmænd se Anders Nikkelsen, Hans Klavsen, Jens Nielsen, Jørgen Høngensen, Oluf Svendsen, Peder Povlsen. — Borgere 342, 568. — Da t. 55, 177—180.

— Len 198, 242, 273, 365 f., 381; nævnes 159, 181, 241, 278, 301, 361, 418, 483, 485, 511, 536, 540, 568, (572), 686, 706, 715, 747, 763, 774, 776, 880 f., 909, 922, 947.

Kristoffer Andersen se Anne Markvardsdatter. — Andersen 618. — Arnoldsen, Præst, se Kristoffer Arnoldsen de Fine. — Hansen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Hansen fra Møen 916. — Holgeraen, Birkefoged i Nibe Birk, 149 f. — Iversen, Renteskriver, 258, 429. — Jørgensen, Præst i Halsted, 295. — Keldsen, Tolder i Ribe, 652. — Lavridsen se Seefeld. — Nielsen, Præst i Astrup, Tulstrup og Hvilsted, 760. — Pedersen, Soldat, 871. — Pedersen i Svend-

- borg 781. — Sørensen, Baadsmand fra København, 947. — Sørensen i Trelleborg 555.
- Krit, Hans, se Krid.
- Krogsdal, Ulvborg H., 766.
- Kronborg Slot og Len 103, 235, 336, 371, 379, 412, 481, 556 ff., 588, 631, 718, 744, 827, 831; nævnes 1, 3, 10, 12, 16, 29, 68, 112, 162, 168 f., 203, 211, 229, 268, 285, 288f., 291, 293, 297, 299 f., 303, 309 f., 455, 460, 469, 471, 477, 508, 565, 580, 582, 619, 661, 663, 675, 690—693, 714, 731, 769, 771, 776, 795, 837, 899, 904, 914, 947, 950. — Gethuset 912 f. — Hammermøllen 321, 911 f. — Kobbermøllen 288, 299, 321, 650, 724, 911 f. — Kongens Mølle 321, 826. — Smedien 643. — Dat. 4, 63 ff., 102—177, 182 f., 192—195, 205—212, 215, 230—237, 240—243, 249—253, 257 f., 267, 284—302, 304—309, 312 f., 316 ff., 324—329, 349, 414 ff., 480—490, 534 ff., 557.
- Krop, Luggude H., 52, 165.
- Krossener, Frederik, Profos over det skaanske Regiment Knægte, 205.
- Kruch, Abraham, Tømmermand, 659.
- Kruckow, Ejler, 526, 840, 873. — Jens Akselsen 617. — Jfr. Kristence Akselsdatter 767, 817, 861.
- Krummerup, Ø. Flakkebjærg H., 586.
- Krungerup, Musse H., 330.
- Kruse, Enevold Kristoffersen, Skibskaptajn, 544, 548, 620. — Enevold Tygesen, Statholder i Norge og Lensmand p. Aggershus, 1618 p. Tranekær, 30, 365, 501, 570, 684 f., 834, 881, 936; nævnes 61, 311, 380, 402, 408, 449, 538, 583, 603, 617, 689, 706, 753 f., 763 f., 782, 785, 814, 840, 882, 896, 914, 937, 952. — Gabriel, Lensmand i Stavanger Len, 1620 p. Gladsakse, 61, 95, 650, 849, 864, 887, 933. — Ingeborg, Jens Hvas's, 634. — Jørgen 347. — Kirsten Lavridsdatter, Erik Krag's, 100. — Kristofer 347. — Mogens 100, 149, 165, 347, 352, 909.
- Hans, Mag., Præst i Helsingør, 663. — Hans, Raadmand i Visby, 866, 869. — Lavrids, Pligtskarl fra Malmøhus Len, 449.
- Kuhlmann, Gerhard, Præst i Rendsborg, 877. — Gerhard, i Sorø Skole 877. — Povl, i Sorø Skole 877.
- Kuldt, Lavrids, Skibstømmermand i Vordingborg, 388.
- Kulholt, Gyngø H., 180.
- Kullebjærggaard, Froste H., 291, 384, 409, 506, 773, 829, 863, 883, 920, 922.
- Kullen, Luggude H., 52, 60, 173, 195, 269, 920. — Fyr 195.
- Kundby, Tudse H., 312.
- Kurtz, Mikkell, 340.
- Kustrup, Vandfuld H., 439.
- Kuur, Jørgen, Kaptajn, 151, 164.
- Kvandløse, Merløse H., 428.
- Kvasse, Albo H., 246, 282.
- Kvidinge, S. Asbo H., 217, 572.
- Kvindevads Mølle, Torne H., 520.
- Kvinge, Gyngø H., 69, 92.
- Kvols, Fjends H., 485.
- Kværndrup, Sunds H., 245, 261, 453.
- Kyffel, Jesper Movridsen, Baadsmand, 732.
- Kyringe, Alsted og Merløse H., 487, 513.
- Kyse, Ø. Flakkebjærg H., 731 f.
- Kær, Jens, i Ting (Ring?) 84. — Mikkell, Pligtskarl fra Dronningborg Len, 449.

Kærby, Arts H., 529.

København, Jakob, Skovrider i Koldinghus Len, 336.

København 290, 331, 334, 381, 456, 468, 486, 498, 528, 539 f., 542, 570 f., 576, 585, 649, 737, 791, 793, 807, 849, 854, 899, 916, 923, 935; nævnes 1 ff., 11, 22 f., 26, 30, 46, 57, 59, 61, 63 f., 67 f., 71, 82, 86, 94, 96, 101, 105, 111 f., 122, 124, 133, 138, 149, 155 f., 161, 171, 185, 188, 205, 221, 230, 235 f., 240, 247, 260, 269, 285, 295, 299, 303, 312 f., 316, 321 ff., 333, 338, 342, 355 f., 360, 364, 371 ff., 376, 379, 385, 387, 391 ff., 400, 403, 413, 418, 421, 426 f., 431, 441, 472 f., 476 f., 487, 491, 494, 499 f., 504, 509—512, 523, 535 f., 538, 554 f., 561 f., 564, 570, 578, 584, 599, 608, 614, 623, 626 ff., 635, 652, 655, 665, 672 f., 684, 686, 688, 694, 704—708, 714, 735, 742 ff., 749 f., 751, 753, 769 f., 773 f., 777 f., 781 f., 792, 799, 805 f., 808, 823, 830, 832 f., 858 ff., 864, 867, 874, 878, 880, 884, 891 ff., 895 f., 898 f., 902, 905, 907, 910, 918, 951. — Borgemestere se Iver Povlsen, Kristen Albertsen, Mikkil Vibe. — Raadmænd se Thomas Lorck, Simon Surbeck. — Byfoged se Lavrids Mogensen. — Tolder se Jakob Mikkelsen. — Borgere 78, 102, 117, 119, 122, 127, 171, 187 f., 240, 264, 281, 300, 315, 337, 339, 400, 431, 454, 457, 475, 552, 569, 573, 611, 622, 629, 642, 684, 714, 748, 751, 757, 770, 776 f., 789, 793, 805, 810, 849, 855, 908, 926, 947, 953. — St. Anne Bro 701. — Den lange nye Bro 562, 777. — Børsen 617 f. — Højbrostræde 953; Købmagergade 751, 799; Kongens nye Torv 836;

Nørreport 583; Pilestræde 799; Silkegade 799; Vandkunsten 413; Vesterport 413, 513, 589, 708, 939; Østerport 31. — Gethuset 912. — Holmen ved Københavns Slot (Bremerholm) 115, 138, 142, 282, 290, 297, 310, 340, 387, 394, 457, 482, 497, 524, 538, 596, 689, 705, 723, 741 f., 744, 746, 774, 936, 946; Admiral se Sten Villumsen Rosenvinge. — Hospital 513. — Vor Frue Kirke 605, 665, 708, 724, 789, 942. — Hellig Gejst Kirke 66, 248, 836. — St. Peders Kirke 1, 116. — Den tyske Kirke 224, 287. — Kongens Lysthave udenfor Byen 298, 700 f., 791, 913. — Frue Skole 74. — Skydebane 589. — Lersøen 586. — Peblingesø 586, 791. — St. Jørgens Sø 586, 708. — Sortedam 586, 791. — Tugthuset 70, 95, 582, 590, 632, 656, 858, 860. — Tøjhuset 15, 297, 313 ff., 339, 404, 428, 430, 464, 466, 475, 496, 510, 567, 723, 812, 823, 839, 941. — Universitetet (de Høj lærde. Professorerne) 10, 15, 73, 79, 255 f., 266 f., 300, 307, 358, 441, 487, 501, 506 f., 521, 528, 531, 565, 573, 644, 665, 667, 708, 723, 749 f., 763, 777, 789, 826, 830, 927 f. — Kommunitetet 14 f., 506, 510. — De 100 Studenter 428. — Slot og Len 226, 379, 541, 588, 609, 744, 818, 869; nævnes 10, 16, 28, 47, 63, 68, 70, 75, 112, 190, 264, 268, 288, 297, 311, 335, 340, 376, 381, 415, 444, 465 f., 482, 500, 537 f., 559, 574, 580, 582, 640, 653, 672, 677, 690—693, 705, 724, 727, 749 f., 753, 769, 804, 830, 837, 892, 914, 947. — Bryghuset 945. — Ladegaarden 345, 942. — Da t. 1 ff., 8 ff.,

- 21—63, 65 f., 68 f., 107, 157 ff., 167, 172, 181 f., 184—192, 194—205, 211, 216 f., 219—230, 233, 237 f., 245—249, 253, 255 f., 259—281, 290, 296, 310 f., 313—316, 320—324, 326, 329—390, 392—414, 417—428, 430—435, 437—447, 450—458, 462—468, 472, 475—478, 492—509, 519—530, 554—564, 572—579, 581—585, 587—600, 602—608, 610—621, 623—626, 632, 640, 642, 665 ff., 710—748, 751, 769, 772, 774—785, 787, —790, 793 f., 796—801, 803, 807 ff., 816—820, 822—841, 845 f., 848 f., 852—856, 860, 863 f., 866—869, 875 f., 878f., 883—892, 899—918, 920—927, 929, 932—947, 951—955.
- Køge, Morten, Murermester i København, 13, 339. — Rasmus, Skipper, 398.
- Køge 138, 346, 352, 403, 409, 413, 490, 559, 561, 578, 580, 736, 793, 930; nævnes 2, 64, 208, 282, 385 f., 539, 582, 611, 623, 730, 777, 796, 818, 858. — Tolder se Mads Ravn. — Raadmand se Henrik Freske. — Borgere 208, 282, 345, 689, 716, 793, 947.
- Kølstrup, Bjarge H., Fyen, 443, 905.
- König, Hans, Købmand, 743, 778. — Meinert, i Helsingør 168 f.
- Königsberg. — Borger 159.
- Kønning, Hans, Skibskaptajn, 23, 425, 427.
- Kørup, Skam H., 201.
- Kørupgaard, Skam H., 699.
- Kørvoge, Lapland 22.
- Laaland 3, 33, 105, 189 f., 209, 220, 343, 651.
- Landsting 33, 61, 446, 936. — Landsdommer se Jesper Grubbe.
- Laholm, 139, 486, 709, 792, 932; nævnes 516, 539, 548 f., 839. — Tolder se Frans Hammer. — Borgere 249, 515, 734. — Bro 562, 941.
- Slot og Len 7, 96, 102, 242 f., 273, 376 f., 381, 426, 545 f., 549, 613, 675, 681, 835, 840, 918; nævnes 64, 159, 278, 285, 345, 405, 418, 463, 475, 509, 512, 514, 521, 535, 565, 569, 579, 774, 864, 881, 904. — Da t. 5.
- Lamb, Hans, i Hamborg 265.
- Lambert Jansen, Skipper i Amsterdam, 431.
- Lammehaven ved Antvorskov 210.
- Lancke, Martin, Salpetersyder, 722.
- Landskrone 139, 204, 403, 413, 486, 578, 580, 625, 709, 792, 931; nævnes 2, 325, 426, 459, 539, 796, 948. — Tolder og Sisemester se Niels Madsen. — Borgere 325, 388, 426, 431, 608, 916, 947. — Hospital 586, 654, 658, 702, 771, 948. — Slot og Len 242, 261, 381, 415, 605, 692, 804 f., 807, 863, 895; nævnes 64, 161, 180, 285, 305, 309, 321, 336, 338, 376, 457, 483, 493, 507, 509, 537, 568, 584, 607, 741, 775, 881.
- Langaa, Gudme H., 701.
- Langdal, Aars H., 117.
- Lange (Vaaben: 3 Roser), Gunde Hansen, Lensmand i Tønsberg, 1617 p. Sejlstrup, Landsdommer i Jylland, 35, 46, 123 f., 174, 208, 222 f., 306, 394, 519, 524; nævnes 39, 51, 61, 76, 80, 127, 131, 133, 139, 147, 214 f., 258, 263, 294, 304, 364, 381, 447, 460, 518 f., 527, 537, 745, 760, 923, 936. — Hans Gundesen, i Sorø Skole 208. — Jfr. Ingeborg Gundesdatter 306. — Margrete, Knud Brahes, 42, 95, 844. — Peder 218, 588.

- (Vaaben: en Rose) Hans Kristensen 634. — Henrik 218, 588, 768, 779, 927. — Iver 878. — Niels 384, 466, 634, 865, 878.
- Langeland 103, 105, 211, 219, 345, 378, 402, 538, 583, 603, 617, 685, 733, 763 f., 814, 855, 882, 896, 937.
- Landsting 61, 936. — Landsdommer se Niels Gaas.
- Langemake, Jokim, i København 684.
- Langerød, Gyngé H., 1.
- Langesund, Norge, 398, 419.
- Langet, Musse H., 330.
- Langevejle Bro, Hald Len, 137.
- Langø, Sønder H., Laaland, 160.
- Lasse Jeppe, Svensker, 747 f.
- Laugurvátn, Arnes Syssel, Island, 27.
- Laurentz, Henrik, Falkefænger hos Markgreven af Brandenburg, 685.
- Laurvig, Norge, 946.
- Lauterbach, Tobias, tysk Kancellisekretær, 185. — Tobias, i Sorø Skole 185.
- Lave, Mads, i Aalborg 484. — Thomsen i Sorø Skole 74.
- Lavindsøbning se Rudkøbing.
- Lavrids (Lars, Las), Hr., i Ølmevælle 322. — Fisker p. Skanderborg 191 f. — Murermester p. Skanderborg 846. — Smed i Rinds H. 201. — Snedker i Viborg 49. — Væver i Trelleborg 555. — Ølmand i Balstrup 942. — Alleby, Skibstømmermand i Kongelv, 488. — Blaalund i Aalborg 484. — Faaborg, Soldat, 871. — Jude i Kyringe 487. — svensk Præst, 555. — Morder, 491. — Aagesen, Skibstømmermand i Malmø, 389. — Andersen, Møller i Assens, 633. — Andersen, Baadsmand, 732. — Andersen, Skipper i Aarhus, 60. — Andersen, Skipper, 452. — Andersen i Balstrup 942. — Ebbesen se Udsen. — Ejlersen, Baadsmand fra København, 947. — Eriksen (af Adel) 241. — Eskildsen, Tingfoged i Halland, 257. — Fransen i Ballerup 860. — Gregersen, Byskriver i Lemvig, 782, 892. — Hansen, Raadmand i Nykøbing p. S., 717. — Hansen, Ridefoged i Gyngé H., 32. — Hansen, Anders Billes Foged, 285 f. — Hansen Skriver, Kirkeværge for Vor Frue Kirke i København, 723 f. — Hansen i Assens 31. — Hansen i København 789. — Hansen i Ravnholt 77. — Hansen i Ribe 473. — Hemmingsen, Herredsfoged i Øster H., Møen, 620. — Ibsen, Pligtskarl fra Aalborghus Len, 449. — Iversen i Brørup 761. — Jakobsen, Præst i Udby, 322. — Jakobsen fra Horsens 916. — Jakobsen i København 240. — Jensen, Murermester i Skanderborg, 145 f. — Jensen, Baadsmand fra Køge, 947. — Jensen, Baadsmand fra Læsø, 444. — Jensen, Pligtskarl fra Ringsted Len, 449. — Jensen, Bager i Roskilde, 810. — Jensen, Dyrevogter p. Frederiksborg, 581. — Jensen Uldborg, Baadsmand, 732. — Jensen i Fiskerhoved 724. — Jensen i Haldrup 83. — Jensen i Hedensted 872. — Jensen se Trane. — Johansen af Onsild, Soldat, 871. — Jonsen Lysekil fra Søndervigen 603. — Jørgensen, Mag., Løsemester i Lund, 869, 957. — Jørgensen, Skibstømmermand i Aalborg, 487, 619. — Jørgensen, Borgemester og Tolder i Visby, 457,

866, 869. — Klavsen, Skibstømmermand i Sæby, 488, 619. — Kristensen, Kaptajn, 546, 870 f. — Kristensen, Skibstømmermand i Aalborg, 388. — Kristensen p. Gulland 274. — Kristensen i Helsingør 233. — Kristensen i Korsgaard 639. — Kristensen i Tegelund 637. — Lavesen i Bork, Herredsfoged i N. Horne H., 111. — Lavridsen, Kapellan i Brønderslev, 338. — Lavridsen, Præst i Brønderslev, 338. — Lavridsen, Baadsmand fra Laurvig, 946. — Lavridsen, Baadsmand, 733. — Lavridsen i Hvidbjerg 42. — Lavridsen i Kerte 824. — Madsen, Møller i Luggude H., 249. — Madsen, Pligtskarl fra Dragsholm Len, 449. — Madsen, Skovfoged i Braade, 717, 727. — Madsen i Asnæs 717. — Madsen i Hølkerup 717. — Madsen i Rohult 520. — Mikkelsen, Skipper af Sejro, 808. — Mogensen, Byfoged i København, 809 f. — Nielsen, Møller i Næsbyhoveds Mølle, 383. — Nielsen i Tjørnetved 942. — Olsen, Præst i Rø, 906. — Olsen, Byfoged i Stege, 620. — Olsen, Pligtskarl fra Antvorskov Len, 449. — Olsen, Pligtskarl fra Vordingborg Len, 450. — Olsen, Møller i Brorup Mølle, 496. — Olsen i Braade 717. — Pallesen, Skibstømmermand i Skagen, 488. — Pedersen, Kapellan i Aarhus, 129. — Pedersen, Kapellan, 447. — Pedersen i Graaskovgaard, Birkefoged i Karup Birk, 58. — Pedersen i Duebrødre Hospital i Roskilde, 370. — Pedersen, Pligtskarl fra Kallundborg Len, 449. — Pedersen i København 337. — Peder-

sen. Pligtskarl fra Dronningborg Len, 449. — Rasmussen, Skibstømmermand i Aarhus, 388. — Rasmussen Kok i Skanderborg 146. — Simonsen, Pligtskarl fra Odensegaards Len, 449. — Sørensen, Pligtskarl fra Ringsted Len, 449. — Sørensen i Bjeret 643. — Sørensen i Sorø Skole 24.

Laxmand, Jfr. Helle Stensdatter, 544. — Peder Madsen, Lensmand p. Vernø Kloster, 542, 556; jvfr. Kirsten Sparre. — Jfr. Sidsel Stensdatter 544. — Sten Madsen 25, 472, 544; jvfr. Margrethe Baden.

Lee, Middelsom H., 874.

Leet, Povl, Lagmand i Stavanger, 62.

Lejre Skov, Voldborg H., 376.

Lekkende, Baarse H., 217, 530, 632, 880.

Lellinge, Bjæverskov H., 346, 385 f. — Gaard 346.

Lem, Bølling H., 166.

—, Rødding H., 59.

Lemtorp, Skodborg H., 254.

Lemvig, Villum Hansen, Præst i Strøby og Varpelev, 486.

Lemvig 130, 139, 408, 439, 490, 512, 736, 930; nævnes 892. — Byskriver se Lavrids Gregeresen. — Borgere 254, 782.

Lendum, Nørre H., Salling, 870.

Lene Jensdatter i Ribe 147.

Lercke, Jens, Skipper i Sakskebing, 395.

Lerdrup, Hads H., 82, 84.

Lervad, Malt H., 232.

Lervadskær, Hammerum H., 166, 234.

Lestrup, Fakse H., 187.

Let, Thomas, i Stavanger 95.

Levring, Lysgaard H., 85.

Liborius Andersen 294.

- Libstrup, Skads H., 779.
 Lidemark, Bjæverskov H., 460, 605 f.
 Lifland. — Hertug se Frederik.
 Lillebrænde, Følster, 171, 244, 411.
 Lime, Sønderhald H., 741.
 Limfjorden 759.
 Linaa, Gern H., 84, 353.
 Lindballe, Tørrild H., 764.
 Lindbjærg, Hjerm H., 760.
 Lindeborg, Søren Mikkelsen, Herredsfoged i Sønder H., Langeland, 378, 617.
 Lindegaard, Frederik, i Næstved 922. — Mads, Pligtskarl fra Malmøhus Len, 449.
 Lindelse, Langeland, 882.
 Lindenborg se Næs.
 Lindenov, Godske, 683; jvfr. Karen Gyldenstjerne. — Hans Hansen († 1620), til Ørslev Kloster, 608, 953; jfr. Else Thott. — Hans Hansen († 1642), Lensmd. p. Hammershus, 410, 574, 604, 656, 750, 873; nævnes 242, 360, 372, 501, 527, 537, 608, 936; jvfr. Lisbet Sofie Rantzau. — Hans Kristoffersen, se Elsebe Juel. — Hartvig 5, 933. — Holger 683. — Kristoffer Godskesen 683, 872 f. — Kristoffer Kristoffersen 873; jvfr. Sofie Pless. — Lavrids, Lensmand p. Aarhusgaard, 750, 836; nævnes 859, 865, 880, 899, 901, 935, 944. — Jfr. Magdalene 5. — Otte, Lensmand p. Sølvitsborg, 5 f., 241, 260, 273, 297, 382, 537; nævnes 55 f., 58, 64, 101, 127, 139, 159 f., 180 f., 188, 201, 206, 225, 242, 259, 272, 281, 305, 308, 312, 315 f., 329, 331, 338, 344, 349, 360, 366, 381, 396, 405 f., 418, 431 f., 448 f., 485, 664, 709; jvfr. Anne Brahe. — Jfr. Sofie 5, 485, 873 f.
 Lindenæs Skibrede, Norge, 733, 834.
 Lindholm, Bare H., 6, 70, 77, 631. —, Voldborg H., 68.
 Lindskov, Salling H., 279.
 Lindved, Nørvangs H., 35.
 Linteloe, Henrik van, i Amsterdam 207.
 Lipper, Herman Jørgensen, Mag., Præst i Kregome, 63, 788. — Jørgen, i Sorø Skole 787 f.
 Lisbet Billedsniders i Helsingør 168. — Lavridsdatter, Mag., Kristen Foss's i Aarhus, 144. — Pedersdatter, Henrik Lübeck Trommeters, 892.
 Lisbjærg, V. Lisbjærg H., 757.
 Lister Herred 101, 240, 259, 272, 396 f., 405, 505, 582, 702. — Len, Norge, 566 f.
 Lodal, Belling H., 166.
 Lodwitz, Jakob, i Helsingør 233.
 Ioldrup, Niels, i Viborg 49.
 Lombjærg, Gudme H., 670.
 Lomborg, Kristen. se Longberg. — Mads Jensen, Præst i Hillerslev, 755, 939.
 Lommelund, Gulland, 869.
 Lommerup, Gyngø H., 66.
 London 250. — Borger 389.
 Longberg, Kristen, Mag., Astro- nom, 808. — Søren Kristensen, i Sorø Skole 808.
 Longelse, Langeland, 882.
 Lorck, Thomas, Raadmand i København, 647.
 Lorents, Johan, Orgelbygger i København, 569, 839.
 Lovsal, Gyngø H. (?), 180.
 Lucht, David, Toldskriver i Helsingør, 33, 194, 343, 546, 831.
 Ludse Boesdatter i Helsingborg Len 917. — Jens Smeds i Hjulerup 454.
 Ludvig XIII. Konge af Frankrig, 895.

- Ludvig Kompassmager i Helsingør 168.
- Ludvig, Otto, Husfoged p. Frederiksborg, 694.
- Lugestrup, Luggude H., 283.
- Luggude Herred 249.
- Lugsted, Jokum, Bøsssemager i Helsingør, 168 f.
- Lumby, Hjerm H., 523.
- , Lunde H., 952.
- Lumsmark, Hjerm H., 523, 616.
- Lund, Jens, i Ribe 472 f. — Niels, i Ris 143.
- Lund 204, 486, 579, 709, 792, 829, 931; nævnes 2, 147, 158, 442, 539. — Borgere 916. — Domkirke 114 f., 197, 204, 230, 313, 332, 340, 344, 402, 450, 488, 512, 685 f., 869, 875, 883. — Kapitel 4, 65, 72, 161, 229 f., 238, 247, 273, 283, 297, 302, 332, 370, 397, 452, 488, 532 f., 543, 642, 661, 711, 897, 924 f. — St. Peders Kloster 381, 472, 706. — Kollegium (Akademi) 522. — Skole 72.
- Gaard og Len p. Mors 10, 19, 77, 745, 859.
- , V. Horne H., 871.
- Lundby, Hammer H., 36, 335. — Mølle 219.
- , Hjerm H., 616.
- Lundbytorp, Hammer H., 286.
- Lunde, Lunde H., 952.
- Lundeborg, Gudme H., 342.
- Lundegaarde, Fuglse H., 330.
- Lundehave og Lundegaard (nu Marienlyst) ved Helsingør 3, 451, 481, 557.
- Lundehede, Gyngø H., 69, 298.
- Lundenæs Slot og Len 54, 289, 380, 459, 806; nævnes 97, 130, 133, 166, 296, 304, 433, 482, 523, 741, 769, 859, 865, 880, 901.
- Lundumskov, Vor H., 766.
- Lunge, Erik, 2, 20. — Jørgen, Lensmand i Baahus Len, 1618 p. Vestervig Kloster, 90, 102 f., 260, 366, 433, 501, 570, 694; nævnes 61, 69, 139, 243, 245, 278, 305, 380, 449, 464, 490; jvfr. Sofie Brahe — Ove Kristoffersen, se Anne Maltedatter Sehested.
- Lunov, Kristoffer, 41. — Lavrids, se Else Krag. — Otte 75.
- Luther, Morten, 122.
- Lutter, Lavrids, i Viborg 49. — Lademager i Helsingør 169.
- Lübeck, Henrik, Trommester, 108, 892.
- Lyby, Froste H., 751.
- , Nørre H., Salling, 798, 870.
- Lybæk 429, 721. — Borger 696 f.
- , Hind H., 76, 80, 636, 760.
- Lydestad, Luggude H., 258.
- Lydik von Minden, Kongens Berider, 727 f.
- Lye (Løje), Hven (?), 378, 413.
- Lykke, Erik († 1592), 99, 792; jvfr. Margrethe Falksdatter Gjæe. — Falk, Lensmand i Kristianopol, 58, 159 f., 305, 308, 463, 545 f., 662, 954; nævnes 37, 64, 115, 139, 201, 225, 233, 242, 248, 260, 274, 278, 317, 338, 344, 381, 418, 444, 448 f., 515, 565, 569, 661, 741, 747, 822, 825, 864, 904, 935; jvfr. Kirsten Rantzau. — Frans Henriksen 63, 391, 606, 632. — Hans 492, 731, 841; jvfr. Johanne Parsberg. — Henrik 241; jvfr. Karen Banner. — Ide, Valdemar Parsbergs, 638. — Iver 546, 920 f. — Jakob, Lensmand p. Lund Gaard p. Mors, 10, 43, 150, 306 f., 324. — Jørgen Eriksen 53, 243, 283, 662. 810 f.; jvfr. Regina Rindschatt. — Jørgen Henriksen 48, 64. — Kristen Henriksen 48 f., 64. — Jfr. Mette 98 f., 504, 661 f., 792. — Mogens 391, 920.

- Lynderupgaard, Rinds H., 949.
 Lyneborg se Brunsvig.
 Lyngaa, Sabro H., 896.
 Lyngby, N. Asbo H., 258.
 —, Bare H., 734.
 —, V. Flakkebjerg H., 586.
 —, Gærs H., 298.
 —, Sønder H., Randers A., 923.
 — (Kongens), Sokkelunds H., 711.
 —, Lille-, Strø H., 3, 436. Store-, 3, 436.
 Lyng, Gyng H., 66.
 —, Lyng-Frederiksborg H., 508.
 Lysgaard Herred 55, 118.
 Lyskander, Klavs Kristoffersen, Mag., Præst i Herfølge, kgl. Historiograf, 72 f.
 Lystbæk, Hind H., 616.
 Løborg, Malt H., 850.
 Læstrup, Ods H., 717.
 Læssø, Anders, Skipper, 26. — Peder, Kongens Skipper, 356, 797, 832.
 Læssø 444, 699, 732, 947.
 —, Sønder H., Laaland, 741.
 Lø Herred. — Herredsfoged se Peder Tøgersen.
 Løderup, Ingelstad H., 640, 667.
 Løgager, Vrads H., 24.
 Løgismose, Baag H., 800 f.
 Løgstør 491, 688.
 Løjenkær, Ning H., 872.
 Lønborg Bispegaard (Len), N. Horne H., 380, 842.
 Lønskov, Luggude H., 645, 777.
 Løve Herred 515.
 Løvel, Nørlyng H., 144 f., 772.
 Løvenborg se Birkholm.
 Løvskal, Middelsom H., 86, 189.
- M**aadelod (?), Ods H., 717.
 Maarslet, Ning H., 474, 754.
 Machabæus, Johannes, 340. — Klavs, Landsdommer i Halland, 241, 257, 562 f., 784, 940; nævnes 61, 100, 298, 515, 835, 936.
- Macke, Hans, i Danzig 465.
 Mads Kræmmer i Viborg 49. — Skomager i Gyrstinge 237. — Jyde i Flakkebjerg H. 335. — Andersen, Præst i Hedensted, 108. — Davidsen, Proviantskriver for Københavns Slot, 693, 878. — Gertsen i Aalborg 484. — Hansen, Skovrider i Kronborg Len, 12. — Hansen i Ribe 425, 427 f. — Hansen fra Ribe, Fange, 640. — Jakobsen, Dr., se Matthias Jakobsen. — Jensen i Rørup 871. — Jensen, Mag., Hofprædikant, se Middelfart. — Jonsen i Falkenberg 906. — Jørgensen paa Stier 234. — Kristensen, Landfoged paa Færøerne, 646. — Kristensen, Foged i Holstebro Bispegaard, 458. — Kristensen i Fjaltring 438. — Kristensen i Frørup 40. — Lavridsen, Soldat, 872. — Mortensen i Hobro 676. — Nielsen i Hjarup 930. — Nielsen i Holmstrup 42. — Nielsen til Østergaard se Skade. — Olufsen, Soldat, 308. — Pedersen fra Ribe 916. — Pedersen i Marslev 91. — Pedersen i Torrild 82, 84. — Povlsen, Kannik i Lund, 402. — Povlsen, Renteskriver, 534— Povlsen i København 926. — Povlsen, Skibstømmermand i Kolding, 143, 388. — Simonsen, Præst i Falkenberg, 199. — Sørensen i Dalsgaard 41.
 Madum, Ulvborg H., 251.
 Magdeborg, Ærkebispedømme, 17. — Administrator se Christian Vilhelm.
 Magellans Stræde 12.
 Magleby, Langeland, 174, 209, 242, 764, 882.
 Mahr, Didrik, Raadmand i Helsingør, 798, 832.

- Majbølle, Musse H., 58, 330.
 —, Sønder H., Laaland, 330.
 Malle, Gyngø H., 180.
 Mallegård, Sønder-, Øster H., Blekinge, 37.
 Malmø, Niels, Skipper, 344.
 Malmø 139, 204, 403, 413, 469, 486, 499, 519, 576, 578, 580, 590 ff., 627, 709, 711 f., 783, 792, 868, 931, 936, 938, 952; nævnes 2, 288, 331, 428, 494, 532 f., 539, 611, 623, 625, 632 f., 673, 796, 818. — Borgemestre se Fadder Madsen, Kristen Hansen. — Borgere 389, 603, 609, 724, 733, 808, 855, 909, 916, 938. — Færgebro 591. — Skole 21, 658, 711.
 Malmøhus Slot og Len 55, 242, 262, 300, 381, 604, 691, (734), 854; nævnes 8, 44, 64, 159, 180, 269, 305, 308 f., 312, 335, 351, 376, 455 f., 459, 482, 493, 507, 532 f., 537, 559, 561, 568, 570, (601), 628, 653, 677, 706, 714, 716, 775, 838, 880 f., 892, 897. — Dat. 218.
 Malt, Malt H., 240, 326.
 — Herred 846.
 Malte Maltesen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946.
 Mammen, Middelsom H., 217.
 Mand, Peder Andersen, Præst i Jersie og Solrød, 906.
 Mandal Len, Norge, 566 f.
 Mandrich, Hans, 712.
 Mardal, S. Asbo H., 52.
 Maren (Marine) Bugges i Horsens 953. — Hansdatter, Peder Hansens i Ørritslevgaard, 270. — Herman Rosses, i Helsinger 829. — Jensdatter i Nipgaard 642. — Jensdatter i Næs 11. — Jensdatter 253. — Knudsdatter (af Adel, Tredje-Slægten), Jesper Nielsen Basses, 447. — Kristensdatter i Møgelbjerg 370, 607. — Niels Baggers 231. — Pedersdatter, Oluf Hansens i Odense, 517 f. — Søren Lindeborgs 617. — Villadsdatter i Haarup 143.
 Margrethe Henriksdatter, Borgemester Kristen Albretsens i København, 529. — LavridsPaaskes 597. — Torlofsdatter, Mads Jensen Middelfarts, 649.
 Mariager, Hans, tysk Degn i København, 654.
 Mariager 130, 139, 944; nævnes 294, 460, 645, 753, 808, 819, 859 f. — Fjord 84, 86, 413, 539, 601, 629, 676, 753, 756, 758, 950. — Kloster og Len 41, 85, 149, 153, 232, 242, 330, 375, 381, 456, 485, 538, 540, 563, 573, 615 f., 635, 745, 753, 896; nævnes 78, 130, 133, 234, 304, 493, 526, 537, 544, 546 f., 732, 756, 775, 859, 880, 901, 943 f.
 Maribo 2, 490, 736, 930. — Borger 309. — Hospital 220. — Kirke 220. — Kloster 123, 220, 306, 333, 430, 485, 666, 705, 731 f., 787, 792, 876, 954. — Abbedisse se Margrete Hardenberg.
 Markaryd, Sverrig, 293.
 Markdanner, Frederik, kgl. Sekretær, 261, 301. — Hans, Kaptajn, 116. — Kasper, Lensmand p. Koldinghus, 1617 over Brunlaug og Nummedals Len, 172, 283; nævnes 21, 28, 78, 92, 106 f., 109—112, 122, 125 ff., 130, 133 f., 139, 175.
 Markeslev, Tudse H., 726, 797.
 Markus, Gartner i Kongens Have, 700 f., 913. — Skaaning, Ridefoged p. Malmøhus, 580. — Hansen i Malmø, Baadsmand, 733.
 Marskærgaard, Hjern H., 523, 616.

- Marslev, Bjørge H., Fyen, 91, 529.
- Marstrand 4, 139. — Borgere 143, 389, 488, 946.
- Marsvin, Anne Jørgensdatter, Hans Arenfeldts, 910. — Birgitte, Frederik Ulfeldts, 65, 519, 642. — Ellen, Knud Ruds, 1620 forlenet med Dalum Kloster, 48, 77, 390, 527, 558, 730, 788, 835, 890, 953. — Otte, Lensmand i Kristianstads Len 1618, 365, 684; nævnes 361, 373, 381, 383, 394, 396, 400, 405, 407, 409, 416, 418, 420 f., 449, 457, 459, 465, 483, 485, 505 f., 509, 511, 519, 533, 536, 540, 550, 568, 572 f., 583, 609, 623 f., 627, 658, 666, 686 f., 706, 715, 747, 763, 773 f., 776, 812, 829, 863, 876, 880 f., 883, 889, 909 f., 922, 947. — Peder, se Mette Brahe.
- Martin Jacobs, Møller i København, 575 f.
- Marvede, Ø. Flakkebjærg H., 14, 21.
- Mastrupgaard, Hind H., 637.
- Matterød, Gyngø H., 180.
- Matthias Andersen, Sølvpop, 215. — Eriksen, Baadsmand fra Vigen, 733. — Jakobsen, Dr., Hofmedikus, 472 f., 654, 919, 929. — Jørgensen i Sorø Skole 759. — Klavsen i Flensborg 785 f. — Kristoffersen, Skibstømmermand i Æbeltoft, 619. — Pedersen i Sorø Skole 232. — Vistesens i Sorø Skole 530.
- Meckelborg, Hans, Tolder i Helsingør, 33, 194, 343, 546, 624, 661, 700, 831, 895. — Johannes, i Haderslev 135. — Karsten, i Haderslev 11, 135, 349. — Klavs, Proviantskriver, 268, 455, 469, 580, 685, 687.
- Medelstad Herred 160, 259, 547, 746. — Ridefoged se Peder Madsen.
- Mehr, Didrik, se Mahr.
- Meinike, Villum Villumsen Falk-fængers, 64.
- Meisner, Jakob Kristoffersen, Præst i Hyllested og Venslev, 821.
- Mejlby, Hind H., 637.
- Mejnert Skrædder i Helsingør 546. — Povlsen, Teglbærder p. Langeland, 583, 782.
- Meklenborg. — Hertug se Johan Albrecht. — Hertuginde se Anna.
- Melby, Albo H., 282, 550. —, Gyngø H., 1, 69, 298.
- Melkior Instrumentist 481.
- Melsen Jensen fra Aalborg 916.
- Merløse, Merløse H., 187, 248. — Herred 325, 448.
- Mesing, Hjelmlev H., 224, 703.
- Mette Jensdatter i Ribe 147. — Jonsdatter, Villum Dops, 909. — Kristensdatter i Visby 442. — Pallis i Hobro 676. — Sørensdatter i Viborg 49. — Sørensdatter, Jens Hansens, i Starup 111.
- Metzner, Leonhard, Dr., tysk Kancelliforvalter, Professor ved Universitetet, 26, 736.
- Meyding, Antonius, Hofsnedker, 925.
- Meyer, Bernt, Præst i København, 116, 287, 906. — Didrik, se Mahr. — Henrik, i Ystad 465. — Jørgen, i København 908. — Markus, Forstander for Aarhus Hospital, 106, 121.
- Meyners, Borkart, i København 642.
- Middelfart, Mads Jensen, Mag., Hofprædikant, 1620 Superintendent i Lund, 796, 825; nævnes 84, 114, 481, 632, 649, 822, 868, 954.
- Middelfart 138, 490, 736, 832, 894, 930; nævnes 363, 504, 628. —

- Borgemester se Hans Nielsen Bang. — Byfoged se Jep Pedersen. — Tolder se Hans Nielsen Bang. — Borger 938.
- Middelsom Herred 204.
- Midstrup, Lysgaard H., 85.
- Mikkel, Hr., Præst i Grinderslev, 276. — Maler i Aalborg 484. — Skrædder i Hobro 676. — Snedker i Skanderup 755. — i Futtrup 245. — Ambrosiussen, Baadsmand fra Læsø, 947. — Andersen, Præst i Døstrup, 668. — Gefiissen i Sorø Skole 332. — Gertsen, Salpetersyder, 267, 510. — Hansen, Skibstømmermand i Nyborg, 389. — Hansen, Baadsmand fra Bratsberg, 946. — Jensen i Gangsted 152. — Jørgensen, Baadsmand, 530. — Jørgensen i Strandhuse 603. — Kristensen af Fandrup, Soldat, 871. — Nielsen, Præst i Hee, 39. — Nielsen, Baadsmand fra Amager, 947. — Nielsen, Skomager i Tistrup, 874. — Nielsen i Haarup 143. — Nielsen fra Kolding 916. — Nielsen se Tornekrans. — Olufsen Siel, norsk Baadsmand, 733. — Pedersen, Pligtskarl fra Riberhus Len, 449. — Pedersen Udgaard, Baadsmand fra Nordvigen, 733. — Rasmussen Grenaa, Baadsmand, 530. — Rasmussen, Snedker i Skanderborg, 145 f. — Rasmussen i Fævejle 923. — Sørensen, Præst i Oddum, 877. — Sørensen paa Kaninbjærget 508.
- Millen, Ernst, Kongens Livskrædder, 909.
- Mjallerup, Slet H., 616.
- Mogens Andersen paa Kullen 60. — Berntsen, Klejnsmed i Skanderup. 947. — Bertelsen, Vikar i Lund, 344. — Gudmansen i Vannebjerg 318. — Henriksen se Rosenvinge. — Ibsen, Baadsmand, 530. — Ibsen i Glostrup 420. — Ibsen i Strandhuse 603. — Jakobsen Smed 494. — Jespersen i Helsingør 233. — Jonsen i Kalholt 180. — Lavridsen, Pligtskarl fra Malmøhus Len, 449. — Lavridsen i Borup 230. — Mogensen se Vognsen. — Olsen, Pligtskarl fra Sølvitsborg Len, 449. — Olufsen i Vandstadtorp 270. — Olufsen Askum, norsk Baadsmand, 733. — Pedersen, Underkapelmester, 260, 320 f., 722.
- Mogenstrup, Oksie H., 323.
- Moland Sogn, Nedenæs Len, Norge, 734.
- Molgær, Nim H., 148.
- Molsund, Baahus Len, 946.
- Momme, Johan, Falkefænger, 955. — Markus, Falkefænger, 955.
- Mormand, Erik, 485. — Mogens Mortensen 663. — Morten Mogens 241, 663, 784.
- Morten Andersen, Skibstømmermand i Flensborg, 389. — Andersen, Pligtskarl fra Hagenskov Len, 449. — Andersen i Antvorskov Len 773. — Bertelsen, Skibstømmermand i Ronneby, 619. — Hansen, Pligtskarl fra Roskildegaard's Len, 449. — Hansen, Baadsmand fra København, 947. — Hansen, Soldat, 872. — Hansen i Hjelmdrup 843. — Henriksen i Holbæk, Baadsmand, 733. — Jakobsen, Rustvognssvend, 714. — Jakobsen, Møller i Norden, 774 f. — Jensen se Rosenvinge. — Jørgensen i Randlev, Herredsfoged i Hads H., 81. — Klemensen, Baadsmand fra Samsø, 947. — Knudsen, Kongens Herold, Raad-

- mand i Helsingør, 302, 548, 913.
 — Kristensen i Gandrup 761. —
 Kristensen i N. Sønderup 586.
 — Kristensen Gulland i Malmø
 603. — Lavridsen, Soldat, 872.
 — Madsen i Brørup 761. — Mo-
 gensen se Mormand. — Nielsen,
 Præst i Lundum og Hansted,
 82, 279. — Nielsen i Køben-
 havn 281. — Povlsen i Aabo
 872. — Salmonsen i Rudkøbing,
 Baadsmand, 733. — Sørensen i
 Skanderup 884. — Troelsen i
 Nørre Opmana 7. — Tuesen,
 Borgemester i Nykøbing, 24.
- Morum, Gislum H., 871.
 Morup, Luggude H., 645, 777.
 Mosebølle, Fakse H., 187, 248, 604.
 Mosegaard, Vends H., 278.
 Moskva 770.
 Mossemølle, Villands H., 315.
 Mostrupgaarde, Nørhald H., 523.
 Mov, Fleskum H., 152, 375.
 Movrids, Prins af Oranien, Greve
 af Nassau, 390, 955.
 Movrids Skrædder, Kromand i
 Rungsted, 826. — Andersen,
 Baadsmand, 732. — Andersen i
 Viborg 49. — Jostsen i Tøm-
 merby 41. — Kristensen, Skibs-
 tømmersmand i Nykøbing p.
 Mors, 389. — Lavridsen, Kapel-
 lan, 20.
- Mudtz, Adrian, von Schiedam,
 hollandsk Skipper, 825.
 Mule, Bertel, Lagmand i Oplan-
 dene, 62. — Jens, Dr., 928. —
 Kristen, Bøssemager paa Fre-
 deriksborg, 953. — Niels, Mag.,
 Provst p. Samsø, 66.
- Mund, Henrik, 581.* — Iver 755.
 — Jørgen 581. — Klavs 581;
 jvfr. Kirsten Harbou. — Peder,
 Lensmand p. Skanderborg, 239,
 252; jvfr. Vibeke Griis. — Sø-
 ren, i Sorø Skole 755.
- Munk (Vaaben: 3 Roser), Anne
 Kristensdatter, Mogens Ulfeldts,
 653. — Anne Povlsdatter, Børge
 Trolles, 696, 949. — Frederik,
 43, 45, 51, 53, 251 f., 588 f., 637,
 897; jvfr. Sofie Albertsdatter
 Friis. — Hans 28, 39, 51, 78,
 127 f., 218, 588 f., 656. — Iver
 Frederiksen, kgl. Sekretær, 208.
 — Jørgen 391, 588 f. — Jfr.
 Kirsten 77. — Magdalene, Si-
 vert Rindschats, 283. — Peder
 Ludvigsen 224, 306, 419, 439;
 jvfr. Sofie Pedersdatter Brahe. —
 — (Vaaben: en Vinranke), Kir-
 sten Nielsdatter, Henrik Krag's,
 153, 909.
- (Vaaben: en Bjørnelab), Ebbe,
 Lensmand p. Korsør og Ant-
 vorskov, 1617 tillige p. Sæ-
 bygaard, 123, 172, 229, 260,
 363 f., 412, 579 f., 606, 647 f.,
 695; nævnes 3, 10, 14 ff., 21, 25,
 35 f., 38, 57, 68, 70, 78, 112, 138,
 157, 159, 187, 194, 196, 198,
 202, 210, 220 f., 237, 242, 244,
 247, 265, 267 ff., 281, 287,
 297, 304 f., 310, 329, 331, 333,
 335, 338, 340, 345, 360, 376, 379,
 386, 393, 400, 419, 437, 441, 449,
 455, 467, 471, 475, 482, 491, 496
 f., 507, 509 ff., 513, 516, 519, 525,
 529, 534, 536 f., 561, 565, 586,
 593, 604, 611, 671 f., 680, 682,
 690 f., 693, 706, 709, 717, 724,
 730, 743 f., 770, 773, 775, 780—783,
 787, 799, 821, 828, 838, 849, 893.
- (Vaaben: 3 Haner), Jens Eriks-
 en, Søløjtnant, Skibskaptajn,
 23, 536, 580, 620, 784. — Jens
 Jensen, i Sorø Skole 580. —
 Knud Jensen, i Sorø Skole 580.
- (Vaaben: 3 Kugler), Frans
 Nielsen, 550.
- Anders Nielsen. Præst i
 Højbjerg, 94 f., — Jens, i

- Viborg 49. — Niels, Kongens russiske Tolk, 240. — Niels, i Aalborg 402 f. — Niels Sørensen, i Næsborg 871.
- Munkegaardsdam, Kronborg Len, 558.
- Munkelyngby, N. Asbo H., 248.
- Munkholm, Tørrild H., 698.
- Munthe, Ludvig, Mag., Ærkedegn i Lund, 313, 924.
- Mur, Johan, Kaptajn, 111.
- Mylting, Henrik Jespersen, 496; jvfr. Dorthe Ejlersdatter von Deden.
- Myrup, Hammer H., 36.
- Mødruvold Kloster, Island, 358.
- Møen 63, 338, 348, 360, 500, 504, 527, 534, 538, 556, 558, 565, 581, 604 ff., 618, 632, 635, 656, 664, 673, 716, 730, 740, 776, 788, 916, 928. — Færgested 620. — Landsting 622. — Landsdommer se Jens Hansen.
- Møgelbjærg, Fjends H., 607. — Gaard 370.
- Møgeltønderhus og Len 175, 880, 901.
- Mølgaard, Bøvling Len, 872.
- Mølhøve, Gern H., 764 (?).
- Mølle-Hessel, Luggude H., 645, 777.
- Møllemand, Gert, 633 f.
- Møller (Koch), Hans, Kongens Instrumentist, 427. — Niels, Skibstømmermand i Kolding, 488.
- Møllerup, Vrads H., 869.
- Møllerød, Villands H., 608. — Dat. 315.
- Mønge, S.-. Rønnebjærg H., 622.
- Mønnicke, Mikkel, Kongens Vognmester, 556.
- Mørkholt, Veinge S., Høgs H., 1.
- Mørum, Lister H., 6.
- Nach, Karl von, Krudtmager, 801.
- Nahe, Anne von der, Morten Knudsens i Helsingør, 913.
- Nakskov 490, 736, 794, 930; nævnes 2, 27, 383, 504. — Borgere 183, 947.
- Nam, Elcken, fra Groningen 939.
- Narva 213.
- Nassau. Greve se Movrids.
- Navclerus, Christian, Apotheker i Odense, 823 f., 861
- Navl, Las, 944
- Navlerup, Bjærg H., Skaane, 258.
- Navr, Hjerm H., 672, 816.
- Nebbe, Møen, 657, 921.
- Nebbelunde, Fuglse H., 57, 330.
- Nebel, V. Horne H., 871.
- , Vor H., 491, 514, 703.
- Nedenæs Len, Norge, 566 f.
- Nederlandene (Holland, Generalstaterne) 306, 493, 576, 685, 774 f., 778, 825, 864, 909, 916, 926 f., 945, 951.
- Nedermølle, Hatting H., 646.
- Neste, Jakob von, fra Harlem 923.
- Nibe, Thomas, Kongens Skipper, 398, 429, 832.
- Nibe 150, 751, 833. — Borgere 374, 602, 732. — Birk. — Foged se Kristoffer Holgersen.
- Nieb, Jens Jensen, Soldat, 870.
- Niels Sejermager i Aalborg 484. — Skibsbygger i Aarhus 619. — Skrædder i Ørslev 11. — Jyd i Egebjærg 717. — København, Soldat, 870. — Langeland, Skibstømmermand i Sæby, 488, 619. — Læsø, Skibstømmermand i Kongelf, 389. — Møenbo, Skipper i Haderslev, 394, 831. — Mag., Præst ved Bremerholm, se Aalborg. — Præst i Ullensager 408. — Præst i Ullerup og Vejlbjby 559. — Hr., se Niels Hansen Borre. — Albretsen i Ørslev 11. — Andersen, Baadsmand fra Læsø, 444. — Andersen, Skibstømmermand i Kongelf, 488. —

Andersen i Helsingør 233. — Andersen i Lee 874. — Andersen i Sorø Skole 16. — Bertelsen, Maaler i Trelleborg, 555. — Dinesen i Esterbølle 824. — Frandsen, Mag., Hertug Ulriks Tugtemester, 201. — Germandsen, Soldat, 872. — Hansen, Byfoged, Tolder og Sisemester i Kristianopol, 182, 892. — Hansen fra Molsund, Baadsmand, 946. — Hansen fra Ystad 916. — Hansen, Pligtskarl fra Antvorskov Len, 449. — Hansen i Blåsinge 586. — Hansen i Hjarup 930. — Hansen i Varminggaard 417. — Hermansen i Viborg 49. — Iversen, Raadmand i Kolding, 59. — Jakobsen, Borgemester i Randers, 754. — Jensen, Skibstømmermand i Aalborg, 487. — Jensen fra Vigen, Baadsmand, 946. — Jensen, Baadsmand fra Landskrone, 947. — Jensen i Avderød 3. — Jensen i Bindeballe 870. — Jensen i Bjeret 643. — Jensen i Nørgaard 872. — Jensen i Sorø Skole 281. — Jørgensen, Mag., Lektor i Lund, 197, 204, 442, 725, 869. — Jørgensen, Teglbriander p. Langeland, 583, 782. — Jørgensen i Korsebølle 342. — Klavsen, Mag., Superintendent i Oslo, 62. — Knudsen, Møller i Nymølle, 164 f. — Knudsen i Hornum 871. — Kristensen, Acciseforpagter paa Lolland, 794. — Kristensen, Kapellan i Ry, 121. — Kristensen Hals, Skibstømmermand i Aalborg, 488. — Kristensen, Soldat, 872. — Kristensen i Aalsrode 870. — Kristensen i Orup 228, 270 f. — Kristensen i Sorø Skole 74. — Kristensen i Søn-

dervraa 230. — Kristensen i Tovstrup 121. — Lassen, Skibstømmermand i Æbeltoft, 488, 619. — Lassen i Aalborg 435. — Lassen i Frøsø 784. — Lassen i Hjarup 930. — Lavridsen, Borgemester i Hobro, 563, 676. — Lavridsen, Borgemester i Kristianstad, 32. — Lavridsen, Tingskriver i Skanderborg, 146. — Lavridsen, Skibstømmermand i Kolding, 143. — Lavridsen i Grevinge, Baadsmand, 733. — Lavridsen, Skibstømmermand i Kolding, 388. — Lavridsen, Pligtskarl fra Dragsholm Len, 449. — Lavridsen i Landskrone Hospital 702. — Lavridsen i Skjærbæk 871. — Lavridsen i Sorø Skole 906. — Lavridsen se Arctander. — Ludvigsen i Vejby 639. — Madsen, Borgemester i Helsingør, 793, 919. — Madsen, Mag., Præst i Tølløse, 781. — Madsen, Præst i Asperup, se Ryberg. — Madsen, Tolder og Sisemester i Landskrone, 183. — Madsen Tursted, Baadsmand, 732. — Madsen i Gandrup 871. — Mikkelsen i Hørret, Herredsfoged i Ning H., 754. — Mikkelsen i Egebjerg 762. — Mortensen i Sorø Skole 281. — Mortensen i Ørslev 11. — Nielsen i Fogstrup, Herredsfoged i Vrads H., 59. — Nielsen fra Landskrone 916. — Nielsen i Hyllebjerg 871. — Nielsen i Møgelbjærggaard 370, 607. — Nielsen i Rudkøbing 753. — Nielsen i Sorø Skole 559. — Olsen, Skibstømmermand i Sæby, 619. — Olsen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Olsen, Pligtskarl fra Mariager Len, 449. — Olsen i Fjelkestad

32. — Olufsen i Frammerslev 870. — Pallesen fra Randers 916. — Pedersen, Præst i Bjærgby, 74. — Pedersen, Præst i Ulvborg og Raasted, 882. — Pedersen i Nybygd, Herredsfoged i Nørre H., Laaland, 167 f. — Pedersen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Pedersen, Pligtskarl fra Hindsgavls Len, 449. — Pedersen fra Næstved 916. — Pedersen i Tjæreby 519. — Povlsen, Pligtskarl fra Landskrone, 449. — Povlsen i Hobro 676. — Povlsen i Skaarup 760. — Rasmussen, Skibstømmermand i Grenaa, 389. — Rasmussen, Pligtskarl fra Dragsholm Len, 449. — Rasmussen, Baadsmand, 732. — Rasmussen, Soldat, 870. — Rasmussen i Frørup 40. — Rasmussen i Illerup 761. — Rasmussen i Viborg 646 f. — Simensen, Skipper i Helsingør, 213. — Svendsen fra Marstrand, Baadsmand, 946. — Sørensen, Pligtskarl fra Kalø Len, 449. — Sørensen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Sørensen, Soldat, 872. — Sørensen i Bejstrup 871. — Sørensen i Testrup 754 f. — Thomesen, Raadmand i Haderslev, 753. — Thomesen i Darum 871. — Thomesen i Elev 872. — Troelsen i Espholt 277. — Truelsen i Braade 717. — Villadsen, Mag., Præst i Aarhus, 503. — Vognsen i Abildøre 717. — Vognsen i Braade 717. — Vognsen i Egebjerg, Heredsfoged i Ods Herred, 717, 727 f., 803.
- Nielsby, Førs H., 432.
Nielstrup, Musse H., 771.
- Nilaus Povlsen, Slotspræst i København, 922.
- Nille, Klavs Condevins, i København 748, 757. — Baltersdatter, Klavs Condevins Stiftdatter, 555, 805.
- Nim Herred 755. — Herredsfoged se Peder Lassen.
- Ning Herred 147, 754. — Herredsfoged se Niels Mikkelsen.
- Nipgaard, Lysgaard H., 477.
- Nivaa Bro, Lynge-Kronborg H., 3. No, Hind H., 76, 80.
- Noll, Thomas, Skibshovedsmand, Hopmand p. Kronborg, 1, 47, 68, 91 f., 203, 245 f., 298, 331, 337, 382, 386, 673, 769, 919, 943.
- Norby (af Skovgaarde), Abel, Kristoffer Basses, 182. — Johan 182; jvfr. Margrete Basse. — Jfr. Margrete 182, 819.
- (af Uggerslev), Jfr. Elise, 528.
- Kirsten, Rudbeck Pors's, 876.
- Nordbyvester, Møen, 675.
- Norden, Kristoffer von, Kromand i Vindbyholt, 564, 724, 915.
- Nordlandenes Len 22, 62, 113, 385.
- Nordrup, Ringsted H., 586.
- Nordvigen, Baahus Len, 603, 733, 946.
- Norge 22 f., 316, 343, 408, 452, 455, 473, 569, 635, 649 f.
- Normand, Erik, 186. — Ernst, Lensmand p. Bygholm, 91, 98, 849; nævnes 77 ff., 81 f., 94, 104 f., 107, 113, 116, 126, 128, 130, 133, 139, 141, 143, 148, 172, 194, 231, 236, 268, 277, 279 f., 296, 298, 304 f., 322, 380, 393, 411, 449, 464, 476, 482, 492, 518, 537, 554, 587, 592, 607, 634, 646, 676, 692, 704, 706 f., 758, 775, 836, 838, 858, 864, 866 f., 874, 879 ff., 892 f., 902, 905 ff., 922, 928, 933 f., 952.

- Norre, Fuglse H., 330.
 Northem, Frisland, 576, 774 f.
 Num Lavridsen i Flensborg 849.
 Nunnæs, Froste H., 246.
 Nybo, Gyngø H., 180.
 Nyborg, David, Bygmester, 33, 291 ff., 399, 407, 583, 609, 627, 684.
 — Johan, Byfoged i Kristiansstad, 32. — Oluf, Skipper, 343 f.
 Nyborg 138, 204, 490, 662, 736, 794, 930; nævnes 2, 322, 362, 379, 413, 584, 697. — Borgemester se Peder Nielsen. — Borgere 389, 763, 884. — Vandmølle 309, 445 f. — Kronens Mølle 446.
 Nyborg Slot og Len 142, 174, 242, 453, 588, 650 f., 692, 730; nævnes 112, 194, 268, 278, 296 f., 305, 349, 379, 455, 491, 493, 538, 606, 706, 708, 775, 805, 828, 838, 880, 896, 913, 922. — D a t. 766—769.
 Nyborre, Møen, 675.
 Nybygd (Nøbbet), Nørre H., Laaland, 167.
 Nybølle, Salling H., 54.
 —, Sønder H., Laaland, 170, 244.
 Nygaard, Brusk H., 106. — D a t. 674 ff.
 Nykirke, Nørvang H., 678 f., 764.
 Nykøbing p. Falster 27, 183, 552.
 — Hospital 888, 920, 954. — D a t. 58.
 — p. Mors 86, 131, 139. — Borgere 207, 389, 488, 619, 622.
 — paa Sjælland 108, 490, 579, 724, 736, 858, 930. — Borgemester se Morten Tuesen. — Raadmand se Lavrids Hansen.
 — Slot og Len p. F. 25, 410 f.
 Nyløse, Sverrig. — Borger 285, 297.
 Nymø, Villands H., 342.
 Nymølle, Roskilde Len, 164 f.
 —, Slagelse H., 21.
 Nysted 2, 27, 490, 736, 794, 930. — Borger 947.
 Næs, Hammer H., 11, 219.
 — (nu Lindenborg), Helligum H., 324.
 —, Onsjø H., 323.
 Næsbjerg, Skads H., 134.
 Næsborg, Slet H., 871.
 Næsby, Førs H., 4.
 —, Sorterup S., Slagelse H., 586.
 —, Stillinge S., Slagelse H., 586.
 —, Sønder H., Laaland, 330.
 —, Ø. Gyngø H., 32.
 — Bro, Tybjerg H., 229. — Aa 456.
 Næsbyhoveds Mølle, Odense H., 383, 612.
 Næstved, Jørgen Nielsen, Præst i Karby, Hvidbjerg og Redsted, 786.
 Næstved 138, 490, 579, 636, 711, 736, 794, 930; nævnes 2, 17, 25, 276 f., 611, 671, 858, 869, 904. — Borgemester se Anders Nielsen. — Borgere 116, 392, 739, 916, 922. — Skole 740.
 Næsum, Villands H., 179.
 Nøbbelev, Gærs H., 178, 298, 319, 432.
 Nøbbet se Nybygd.
 Nøjtbø, Rikard, 934.
 Nørager, Sønderhald H., 896.
 Nørby, Bjærgø H., Jylland, 872.
 Nørgaard, Humlum S., Skodborg H., 672, 816.
 —, Ulvborg H., 616, 872.
 Nørholms Provsti ved Viborg Domkirke 749.
 Nørhoved, Vrads H., 86.
 Nørlem, Skodborg H., 254.
 Nørlund, Aars H., 77.
 Nørlyng Herred 204.
 Nørre Herred, Laaland. — Herredsfoged se Niels Pedersen.
 — Herred se N. Asbo H.

- Nørrehalne, Kær H., 147.
 Nørrestrand Syssel, Island, 390.
 Nørrevraa, Børglum H., 639.
 Nørreøkse, Ø. Han H., 411.
 Nørvang Herred 764.
 Nøsdal, Gyngø H., 298.
- O**bdrup, Sønder H., Randers A., 923.
- Obel, Jørgen Pedersen, Præst p. Skanderborg, 353 f.
- Odby, Refs H., 42.
- Odder, Hads H., 82, 84.
- Oddersbjerg, Villands H., 32.
- Oddum, N. Horne H., 865, 877.
- Oddur Einarsson, Biskop paa Skalholt (for sønden paa Island), (358, 602).
- Odense 204, 490, 570, 736, 881, 930; nævnes 2, 54, 266, 281, 341 f., 364, 395, 646, 928, 932, 949. — Borgemester se Mogens Henriksen Rosenvinge. — Raadmand se Hans Brun. — Borgere 231 f., 342, 403, 517, 583, 613, 656, 790, 794, 823 f., 861, 913, 939. — Akademi (Gymnasium) 521 f. — Apothek 823 f. — Bispegaard 29. — Hospital 18, 341, 383, 648, 905. — St. Albani Kirke og Sogn 341 f., 394 f. — Graabrødre Kirke 115. — St. Hans Kirke 18, 74, 103, 117, 161, 282, 383, 917 f., 952. — St. Knuds Kirke 239, 293 f., 341 f., 395 f., 444 f., 479. — St. Hans Kloster og Lea 341, 571, (jvfr. Odensegaard). — St. Knuds Kloster og Len 133, 182, 197, 236, 341, 380, 445, 571. — Skole 206. Rektor se Knud Seblad; Konrektor se Svend Pedersen.
- Odensegaard og Len (St. Hans Kloster) 18, 31, 74, 265, 270, 382 f., 400, 415, 453, 588, 836; nævnes 194, 236, 297, 305, 450, 491, 493, 507, 538, 571, 706, 775, 828, 837, 853, 880, 913, 922, 935. — D a t. 893—897.
- Oderlunge, N. Asbo H., 258, 776.
- Ods Herred 42, 161. — Herredsfoget se Niels Vognsen.
- Okkels, Hammerum H., 166.
- Oldeland, Hans, 670, 862, 904.
- Oldenborg. — Greve se Anton Günther.
- Olstorp, Gyngø H., 32.
- Oluf, (Ole), Hr., i Kristianopol 249. — Savskærer i Helsingør 169. — Smed i Brundby, Baadsmænd, 733. — Andersen i Store Aas 285. — Andersen i Lille Tvede 219. — Børgesen i Væby 541. — Eriksen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Gudmandsen, Styrmand i Helsingør, 347. — Gundersen, Baadsmænd fra Halmstad, 947. — Hansen, Møller i Ny Mølle, 21. — Hansen i Bottrup 393. — Hansen i Odense 231, 517. — Henningsen i Paarup 333. — Jakobsen, norsk Baadsmænd, 947. — Jensen Sværdfejer, Soldat, 870. — Jensen i Eskildstrup 259 f. — Jørgensen, Baadsmænd fra Stavanger, 946. — Jørgensen i Gandrup 761. — Jørgensen i Lyngby 711. — Klavsen, Præst i Nørre Bork, 845. — Knudsen, Baadsmænd fra Torrestad, 946. — Kristensen, Pligtskarl fra Kallundborg Len, 449. — Kristensen, Baadsmænd fra Oslo, 947. — Kristensen i Visby 442. — Lavridsen, Præst i Marslev, 529. — Lavridsen, Kapellan i Vigerslev, 603. — Lavridsen fra Tønsberg, Baadsmænd, 733. — Lassen, Skibstømmermand i Kongelf, 389. — Lavridsen i Bjødstrup 871. — Lassen i Ræv-

- singhoved 870. — Lavridsen i Hjarup 870. — Madsen, Murermester i Kristianopol, 317 f. — Madsen Svensk, norsk Baadsmand, 733. — Madsen i Sorø Skole 108. — Markvardsen fra Stavanger, Baadsmand, 946. — Nielsen i Hobro 676. — Olsen, Baadsmand fra Nedenæs Len, 946. — Olsen, Baadsmand fra Stavanger, 946. — Olufsen i Hagenskov Len 262. — Olufsen Frederiksstad i Slagelse Hospital 739. — Ottesen i Balderup 120. — Pedersen, Skibstømmermand i Aalborg, 388. — Pedersen, Baadsmand fra Sømmershavn, 733. — Pedersen i Braade 717. — Pedersen i Kvindevads Mølle 520. — Pedersen i Munkholm 698. — Rasmussen, Baadsmand fra Aalborg, 947. — Sandersen Tved, norsk Baadsmand, 733. — Stigsen, Mag., 204. — Strangesen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Svendsen, Raadmand i Kristiansstad, 32. — Sørensen i Lille Tvede 219. — Thomsen i Darum 871.
- Omø, V. Flakkebjerg H., 733.
- Onsbjærg, Samsø, 66, 840, 879.
- Onse Herred 102.
- Onsild, Onsild H., 871.
- Herred 153.
- Onsøen, Hans Frandsen, i Frederikstad 603.
- Opager, Bare H., 24, 283.
- , Sønder H., Laaland, 170, 244.
- Ophusum, Bredsted Amt. — D a t. 668.
- Oplandene, Norge, 62.
- Opmanna, N., Villands H., 7.
- Opstrup, Hind H., 637.
- Oranien. — Prins se Movrids.
- Orderup (Uderup), Skaane (Ottarp eller Oretorp?), 489, 523.
- Ordrup Sø ved København 585.
- Ore, Skovby H., 748, 812 f.
- Birk, Fyen, 747.
- Oreby, Sønder H., Laaland, 330.
- , Ingelstad H., 432.
- Skov, Stenlille S., Merløse H., 682 f.
- Orelund, Baag H., 153.
- Orlouf se Aarloug.
- Orm, Villum, i Aarhus 847.
- Ormb, Hans, i København 751.
- Orning, Jfr. Berte, 302 f. — Jens Thomesen 1. — Jørgen 303. — Jfr. Sofie 830. — Svend 130. — Søren 303, 830. — Vil 303.
- Orup, Voldborg H., 228, 270.
- Osen, Nederlandene, se Ostzaen.
- Oslo 62, 74, 566, 733. — Borgere 603, 946.
- Stift. — Superintendent se Niels Klavsen.
- Osnaabrück, Bispedømme. — Biskop se Filip Sigismund.
- Ossensfeld, Peder, i Viborg 49.
- Oster Hansen i Viborg 49.
- Ostindien 12, 473, 478, 493.
- Ostzaen, Nederlandene, 607, 628, 677.
- Osvald, Kongens Jæger, 21, 584, 677.
- Otte Guldsmid i København 454.
- Knudsen se Seebled. — Pedersen, Skibstømmermand i Aalborg, 487. — Sørensen i Udstrup 97.
- Otterup, Luggude H., 512.
- Ottestrup, Ringsted H., 209.
- Otto, Hans, Kaptajn, 546.
- Oubygaard, Balslev S., Vends H., 278.
- Ovdrup, Slet H., 616.
- Ove Andersen i Døstrup 201.
- Overholt, Hammerum H., 672, 816.
- Ovid, Hans, Kongens Salter i Nibe, 751, 833.
- Ovre, Gudme H., 121, 651, 896.
- , Sønder H., Falster, 887.

- Oxenstierna, Gabriel, Guvernør i Estland, 575.
- Oxholm, Ø. Han H., 765.
- Paarup, Fuglse H., 333.**
- , Hammerum H., 165, 234.
- Paaske, Lavrids, 597. — Niels, Dr., Superintendent i Bergen, 62. — Rasmus, i Skanderborg 146.
- Paaske Jensen se Hofver. — Kristensen i Brøstrup, 872.
- Palle Andersen, Præst i Tversted, 20.
- Palsgaard, Bjørge H., Jylland, 502.
- Paludan, Johannes, Dr. med. i Viborg, 9, 116. — Lukas, Dr. med. i Viborg, 9. — Villum, Mag., Præst og Kannik i Viborg, 89.
- Pandrup, Hvetbo H., 147.
- Pandum, Hornum H., 50, 222 f.
- Pandumgaard, Hornum H., 50, 428, 537, 745.
- Papenheim, Alexander Raabe von, Lensmand i Bratsberg Len, 1620
Lensmand p. Holbæk Slot 61, 648, 822, 858.
- Paris 915.
- Parsberg, Frederik, 14, 21, 731 f., 787, 934. — Johanne Valdemarsdatter, Hans Lykkes, 492, 731, 841. — Jørgen, Hofsinde, 637 f., 731. — Manderup, Lensmand p. Aalborghus, 1619 tillige p. Aastrup, 31, 132, 261, 501, 570, 635, 655, 767, 779, 881, 936; nævnes 97, 106, 112, 117, 131, 133, 139, 152, 154 f., 164, 249, 253 f., 269, 296, 304, 329, 333, 349, 374 f., 380, 398 f., 402, 426, 438, 449, 458, 461 f., 472, 478, 482, 484, 491, 493, 506, 523, 530, 535, 537, 602, 607, 611, 688, 692, 697, 699, 707, 716, 746, 775, 786, 817, 819, 833, 859, 877 f., 880, 895, 897, 901, 920, 935, 943, 955. — Niels, se Lisbeth Sehested. — Tønne 787. — Valdemar 638; jvfr. Ide Lykke. — Verner til Lyndrupgaard 224, 354, 364, 492, 634, 637 f., 893 (?). — Verner til Sødal 492, 752, 893 (?), 953.
- Parup, Gærs H., 318.
- Pas, Hans, Pligtskarl fra Riberhus Len, 449.
- Paselick, Frederik, 70 f., 79, 303, 310, 536, 539, 606.
- Pax, Karen, Erik Vasspyds, 471. — Mogens, 1617 Lensmand p. Roskildeggaard, 123, 170, 172, 260, 303, 329, 574, 799; nævnes 139, 159, 194, 211, 227 f., 235, 255, 268 ff., 273, 277, 281, 288 ff., 297, 305, 307—310, 320, 323, 333, 345, 350, 355, 373, 376, 379, 381, 393, 416, 430, 445, 449, 455, 467, 469, 485, 487, 501, 504, 506, 515, 530, 537 f., 541, 554, 556, 561, 565, 577, 582, 588, 605 f., 615, 618, 624, 626, 628, 635, 655, 670, 672 f., 690, 693, 706, 714 f., 724, 728, 744, 749, 771, 775, 778, 796, 810, 818, 828, 838, 852, 858, 864, 866, 891 f., 899, 922, 926, 936. — Morten, 921.
- Peder (Peter) Løber i Skelskør 377 f. — Møller i Nyborg Mølle 445. — Møller i Halkevad 586. — Portner paa Kronborg 460. — Remmesnider 716. — Skomager i Braade 717. — Skomøger i Hobro 676. — Skriver, Teglbænder p. Langeland, 583. — Skriver i Svendborg 342, 781. — Snedker i Skanderup 755. — Tømmermand i Flensborg 458. — Lemvig, Soldat, 871. — Angesen i Gandløse 519. — Abrahamsen i Svendborg 342, 583. — Andersen, Landsdommer i Bl-

kinge, Tolder i Ronneby, 825. — Andersen af Havnsø, Skipper, 721. — Andersen i Yderby, Baadsmænd, 733. — Andersen, Korporal, 870. — Andersen i Funder 132. — Andersen i Gislum 871. — Andersen i Sæby 949. — Andersen i Viborg 49. — Arnoldissen, Vikar i Roskilde, se Fine. — Bendtsen i Rindom 872. — Bertelsen, Landstingshører i Viborg, 516. — Boesen, Skibstømmermand i Kolding, 488. — Boesen, Skipper i Haderslev, 394, 831. — Ditrichsen von Eymund 951. — Engelbretsen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Eriksen i Borup 639. — Eriksen i Lindved 35. — Eskildaen i Heselekær 32. — Fransen i København 895. — Gregersen, Præst i Vorgod, 781. — Gregersen i Strandhus, Baadsmænd, 733. — Gudmandsen i Jønkøping 747. — Haagen, Baadsmænd fra Baastad, 947. — Haagen, Baadsmænd i Orderup 489, 523. — Hansen, Vikar i Aarhus, 850. — Hansen i Sorø Skole 388. — Hansen, Pligtskarl fra Svendborg, 450. — Hansen i Lille Tvede 219. — Hansen i Ørritslevgaard 270. — Ibsen, Hospitalsforstander i Slagelse, 419. — Ibsen, Skipper, 362, 803 f. — Ibsen, Møller i Dalum, 851. — Ibsen, Baadsmænd, 224. — Ibsen i Gangsted 152. — Ibsen i Skanderup 755. — Ibsen i Ulstrupgaard 643. — Iversen, Dr. og Kannik i Viborg, 89, 629. — Iversen, Skibstømmermand i Svendborg, 389. — Jakobsen, Skomagervend, 717. — Jakobsen Viborg, Soldat, 870. — Jakobsen 280, 437.

— Jensen, Præst i Ferslev, 934. — Jensen Sanger i København 119. — Jensen, Hjulmand, 360. — Jensen, Møller i Hustofte, 645. — Jensen, Skibstømmermand i Flensborg, 389. — Jensen, Skibstømmermand i Nykøbing p. M., 488, 619. — Jensen, Pligtskarl fra Ringsted Lø., 449. — Jensen, Soldat, 872. — Jensen Sneberg, Soldat, 872. — Jensen i Lendum 870. — Jensen i Vraa 842. — Jensen i Ørslev 11. — Jensen 494. — Jensens Sønner i Sorø Skole 530. — Jespersen, Soldat, 871. — Jessen i Lund 871. — Jonsen, Skibstømmermand i Kongelf, 389. — Jørgensen, Lagmand i Oslo, 62. — Jørgensen, Pligtskarl fra Helsingborg Len, 449. — Jørgensen Lollik, Baadsmænd fra Nysted, 947. — Jørgensen i Gandrup 761. — Jørgensen i Sorø Skole 14. — Kejlse i Hejninge 511. — Keldsen, Skibskaptajn, 833. — Klemensen, Baadsmænd, 732. — Klemensen i Asmintrup 717. — Knudsen i Nør Opmana 7. — Knudsen i Skanderborg Len 361. — Kristensen i Trønninge, Herredsfoged i Tudse H., 312. — Kristensen i Sorø Skole 388. — Kristensen fra Landskrone 916. — Kristensen i Draaby 870. — Kristensen i Nibe 374. — Lassen i Vorbjerg, Herredsfoged i Nim H., 587. — Lavridsen, Skibstømmermand i Ronneby, 619. — Lavridsen fra Birkede, 622. — Lavridsen i Braade 717. — Lavridsen i Faardrup 928. — Lavridsen i Hedensted 872. — Lavridsen i Laholm 249, 515. — Madsen, Ridefoged i Medelstad

H., 746. — Madsen, Soldat, 872. — Madsen i Ø. Gasse 49 f. — Madsen se Laxmand. — Melchiorssen, Præst i Gødvad og Balle, 446. — Mikkelsen i Ring (Frueing?), 761. — Mikkelsen i Ulstorp 318. — Mikkelsen, Skibstømmermand i Æbeltoft, 488. — Mortensen, Skriver p. Antvorskov, 893. — Mortensen, Kromand ved Frederiksborg, 913. — Nielsen, Præst i Volstrup, 700. — Nielsen, Borgemester i Nyborg, 309, 906. — Nielsen, Landstingsskriver i Odense, 790. — Nielsen, Foged i Ballum, 668. — Nielsen, Søkaptajn, 23, 477, 621, 831. — Nielsen, Snedker i Skanderborg, 146. — Nielsen Sølvitsborg, Skibstømmermand i Sølvitsborg, 388. — Nielsen i Hobro, Baadsmand, 733. — Nielsen i Haugaard 167. — Nielsen i Nebel 871. — Nielsen, dræbt i Sejlstrop Len, 259. — Nielsen i Søndervraa 230. — Offersen, Skibstømmermand i Aalborg, 388. — Olufsen Skien, norsk Baadsmand, 733. — Olufsen i Favraas 191. — Pedersen, Borgemester i Ringkøbing, 401, 435 f. — Pedersen, Fodermarskal, 203. — Pedersen, Ridefoged paa Ringsted Kloster, 645. — Pedersen, Skibstømmermand i Svendborg, 389. — Pedersen fra Hagenskov Len 916. — Pedersen, Malerlærling p. Frederiksborg, 67. — Pedersen i Aalborg 484. — Pedersen i Duebrødre Hospital i Roskilde 370. — Pedersen i Fjaltring 438. — Pedersen, Pligtskarl fra Landskrone, 449. — Pedersen i Erridsø 456. — Pedersen i Harslede 180. — Povlsen, Raadmand i

Kristiansstad, 32. — Povlsen, Sandemand, 259. — Povlsen i Thisted 631. — Rasmussen, Baadsmand fra Helsingør, 947. — Rasmussen i Mesing 703. — Rasmussen i Ørslev 11. — Stafensen, Købmand, 452. — Svendsen, Præst i Farstrup, 232. — Svendsen fra Oddevald, Baadsmand, 946. — Svendsen, Baadsmand, 530. — Svendsen, Baadsmand, 732. — Svendsen fra S.-Mønge, 622. — Svendsen i Helsingør 534, 793. — Svendsen Skaum, Baadsmand, 732. — Svenningsen, Foged i Hodsager, 458. — Sørensen i Albøge 870. — Sørensen i Gandrup 761. — Sørensen i Viborg 49. — Thomesen, Tage Thotts Foged, 489. — Thomesen, Skibstømmermand i Flensborg, 488. — Thomesen i Dalgaard 790 f. — Thomesen i N. Vissing 703. — Thordsen fra Malmø 916. — Thordsen i Næstved 739. — Tøgersen, Herredsfoged i Lø H., 668. — Tøgersen Koster, Baadsmand fra Nordvigen, Norge, 733. — Valdemarsen i Oddersbjerg 32. — Vistesen i Sorø Skole 530. — Woltersen i Helsingør 610 f.

Peders, St., Kloster, se Lund.
 Pedholt, Ning H., 137.
 Pejrup, Salling H., 279.
 Peling, Peter Peytersen, Skipper i Zaardam, 425.
 Pholl, Matthias, i Rendsborg 46.
 Pickerow, Adam, Instrumentist, 724.
 Piicker, Salomon, 340.
 Piledam ved Kolding 280.
 Pless, Sofie, Kristoffer Kristoffersen Lindenovs, 873.
 Ploug, Jørgen, i Rødby 696, 794.
 Podebusk, Gisel, Otte Kristoffer

- Rosenkrantz's, 931, 938. — Henrik 200 f., 382, 699. — Klavs 60, 173, 195, 256, 290 f.; jvfr. Sofie Ulfstand. — Jfr. Lisebet 200, 256. — Jfr. Margrete 200, 256, 290. — Movrids 200, 256, 274, 291. — Jfr. Vibeke 200, 256.
- Pogwisch, Bartram, 225, 435, 472, 617. — Hans 117, 167 f., 186, 201, 461 f., 463 f., 474, 850; jvfr. Karine Brockenhuus. — Otte 462.
- Pohl, Frans, 99; jvfr. Dorthé Skram.
- Polen. — Konge se Sigismund III.
- Pollerup, Møen, 621, 657, 675, 922.
- Polstrup, Førs H., 46.
- Pommering, Anders, 110.
- Pommern. — Hertuger, se Filip Julius, Frans, Ulrik, Hertuginde se Erdmunth.
- Pontanus, Johan Isaksen, kgl. Historiograf, 352.
- Pors, Jfr. Anne, 785, 876, 937. — Erik Klavsen, i Sorø Skole 16. — Jørgen Klavsen, i Sorø Skole 16. — Klavs 16, 680. — Jfr. Margrethe, i Maribo Kloster 876. — Otte, i Sorø Skole 680. — Rudbeck, se Kirsten Norby. — Rudbeck Klavsen, i Sorø Skole 16.
- Mads Andersen, Mag., Præst i Ribe, 51, 75.
- Posse, Lindorm, i Halland 853. — Niels, i Halland 853.
- Post, Johan, Møntmester, 362, 576, 625.
- Povl Skomager i Aalborg 484. — Skriver, Borgemester i Slagelse, 441. — Sværdfejer i Viborg 49. — Tømmermand i Marstrand 488. — Andersen, Præst i Skanderborg, 95, 354, 402. — Andersen i Skegrie 589. — Andersen i Sorø Skole 16. — Hansen, Skibstømmermand i Aalborg, 388. — Jakobsen i Stubbekebing 794. — Jensen, Soldat, 872. — Kristensen i Hessel 871. — Kristensen i København 431 f. — Lassen, Soldat, 871. — Mortensen, Mag., Superintendent i Lund, (725), 796; nævnes (24), 62, 179, 217 f., 283, (318 ff), 442 f., 450, 452, (469), 507, 549, 555, 640, 658, 667. — Mortensen, Tømmerskriver paa Bremerholm, 742. — Movridsen i Korsebølle 342. — Nielsen, Borgemester i Vejle, 772. — Nielsen, Hjulmand i Skanderup, 885. — Olufsen i Helsingør 233. — Pedersen, Mag., Kannik i Roskilde, 114, 116. — Pedersen, Præst i Vindinge, 266. — Pedersen i Hjortshøj 286. — Pedersen i Hylke 398, 703. — Pedersen i Lundenæs Len 433. — Pedersen, Pligtskarl fra Lundenæs Len, 449. — Pedersen i Lye (Løje) 378, 413. — Pedersen i Thisted 631. — Pedersen i N. Torup 630. — Svendsen fra Jedsted 622. — Sørensen, Baadsmand fra Stavanger, 733. — Theophilussen, Præst i Slagelse, 710.
- Povlstrup, Førs H., 208, 232.
- Printz, Movrids, Sølejtant, 23, 834.
- Provstgaard, Hjerm H., 524, 616.
- Præstbro mellem Aalborg og Sejstrup Len 399.
- Præstø 138, 490, 636, 736, 794, 915, 930; nævnes 25, 858. — Borgere 916.
- Pugedal, Elbo H., 559.
- Quesne, Abraham de la, fra Dieppe 864, 891.
- Quidz, Hans, i Haderslev 549.
- Qvalen, Otto von, Lensmand p.

- Flensborg, 176, 442.
- Qvitzov, Ejler, 170, 201, 499, 636, 785. — Frederik 662. — Kristen, se Margrethe Høg.
- R**
- Raabelev, Villands H., 32, 315.
- Raadvad, Sokkelunds H., 677.
- Raasted, Ulvborg H., 848, 882 f.
- Radsted, Musse H., 58, 330.
- Ragebo, Villands H., 32.
- Rahtcoppe, Jesper, se Steenback.
- Raickel, Martin, Murermester, 659 f.
- Ramdale, Øster H., Blekinge, 248.
- Ramel, Jfr. Ane, 623. — Henrik 412, 623, 709, 751; jvfr. Else Brahe. — Jfr. Lene 623, 709. — Povl 623, 709. — Jfr. Sofie 623.
- Ramløse, Holbo H., 29, 345 f.
- Ramme, Vandfuld H., 227, 616. — Mølle 616.
- Rammegaard, Vandfuld H., 227.
- Randau, Antonius von, brandenborgsk Gesandt, 17.
- Randbøl, Tørrild H., 764.
- Randers 139, 204, 490, 736, 930; nævnes 2, 331, 361, 435, 498, 551, 653, 749. — Borgemester se Niels Jakobsen. — Borgere 488, 508, 696, 877, 916.
- Fjord 444, 498.
- Randlev, Hads H., 81.
- Ranni, Gotthardt, Kongens Klejnsmed, 162.
- Ransborg, Hjerm H., 616.
- Rantzau, Anne, Gabriel Skinkels, 632. — Bendiks, Lensmand p. Aastrup, 132, 472, 475, 955. — Bendiks Bendiksen 475. — Brejde, Statholder i Kbhvn. og Lensmand p. Møen, 68, 78, 187, 222, 323 f., 332 f., 410, 530, 783; nævnes 3, 5, 12, 48, 65, 91, 95, 101 f., 108, 128, 161, 205, 225, 346, 400, 856. — Ditlev, Lensmand p. Steinburg, 238, 679. — Erik 629, 638. — Frans 143, 630, 638, 655; jvfr. Anne Rosenkrantz. — Frans 323. — Gert, Statholder i Hertugdømmerne, 103, 324, 527, 548, 633, 672, 815 f.; nævnes 100, 197, 225, 229, 302, 339, 362, 427 ff., 474, 491, 500, 686, 729, (805), 810 f., 933. — Godske 668 f. — Johan 640. — Kaj, Lensmand p. København Slot, 1620 p. Kallundborg, 63, 530, 625, 875; nævnes 10, 16, 64, 68, 112, 138, 162, 196, 200, 256, 268, 288, 297 f., 331, 338, 376, 379, 381, 414, 448 f., 469, 482, 498, 515, 537 f., 541, 548, 556, 558 f., 561, 582, 611, 640, 672, 675, 677, 689, 693, 700, 705, 711, 723 f., 730, 744, 753, 766, 777, 789, 796, 858, 864, 866, 880, 892, 917. — Kirsten, Falk Lykkes, 545. — Lisbet Sofie, Hans Hansen Lindenovs, 410, 873. — Margrethe, Peder Rantzaus, 259. — Mette Bendiksdatter, Aksel Galts, (132). — Peder, se Margrete Rantzaus. — Povl 150. — Sofie, Mogens Gyldestjernes, 514, 545.
- Rasch, Bo, i Stubbekøbing 386.
- Rasmus Pandesvend, Opsynsmand ved Dyrehaven, 674. — Skrædder, Skipper, 403. — Skytte hos Ejler Gyldenstjerne 333, 384, 401 f. — Tømmermand i Randers 488. — Islænder i København 770. — Slagelse fra Korsør 916. — Aagesen, Pligtsskarl fra Landskrone, 449. — Bertelsen, Skibstømmermand i Grenaa, 389. — Boesen, Pligtsskarl fra Odensegaards Len, 419. — Halvorsen i Oslo, Baadsmand, 603, 733. — Hansen, Kongens Skipper, 347, 403. — Hansen,

Førgekarl fra Nykøbing Len, 947. — Hansen i Rudbjærg 411. — Ibsen i Næs 11, 219. — Jensen, Mag., Hertug Frederiks Informator, 708. — Jensen, Byfoged i Vordingborg, 925. — Jensen, Soldat, 871. — Jensen, Teglbærder i Lundeborg, 342, 583, 613, 781. — Jensen fra Lund 916. — Jensen i Skanderup 145. — Johansen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Jørgensen, Tolder i Rødby, 875. — Klavsen, Stenhugger, 399. — Kristensen i Frølund, Herredsfoged i Slagelse H., 513. — Kristensen fra Næstved 916. — Lassen i Saldrup 923. — Madsen, Baadsmand fra Langeland, 603, 733. — Madsen i Magleby 764. — Mikkelsen, Præst i Grenaa, 480. — Moritsen i Mesing 703. — Mortensen i Skanderborg 145 f. — Nielsen i Aarhus Hospital 121. — Nielsen, Skibstømmermand i Æbeltoft, 488, 619. — Nielsen, Væver i Skanderborg, 145 f. — Nielsen af Endelave 619. — Olsen fra Marstrand, Baadsmand, 946. — Pedersen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Pedersen, Skibstømmermand i Aalborg, 488, 619. — Pedersen, Foged paa Nielstrup, 771. — Pedersen fra Marstrand, Baadsmand, 946. — Pedersen, Pligtskarl fra Tryggevalde Len, 450. — Pedersen i Lundenæs Len 433. — Pedersen i Løjenkær 872. — Pedersen i Vestenskov 160. — Sørensen i Brørup 761. — Sørensen i Kare 124. — Thomesen i Skanderborg 146. — Torstensen, Baadsmand fra Stavanger, 946. — Villumsen,

Pligtskarl fra Hagenskov Len, 449.

Ravlunde, Albo H., 532 f.

Ravn, Iver, Degn og Klokker i Kbhvn., 224. — Jakob Kristensen, Præst i Kristianopol, 822, 825. — Mads, Tolder i Køge, 271, 794.

Ravnholt, Bjerger H., Jylland, 77. Redsted, Sønder H., Mors, 765, 786.

Reedtz, Frederik, 1619 Lensmand p. Svendstrup, 260, 303, 327, 337, 497, 516, 562, 688, 691, 769, 782 f., 797, 821, 866; nævnes 334, 445, 606, 624, 636, 661, 682, 695, 698, 706, 756, 799, 903, 936. — Peder, se Karen Rostrup.

Reersø, Løve H., 324.

—, Musse H., 330.

Reff, Kristen, Mag., 816. — Niels, i Viborg 49.

Refstrup, Tørrild H., 2.

Reimiche, Lodt, i Helsingør 233.

Reinschatt, Siegfried, se Sivert Rindschatt.

Rejnhold Hansen, Mønsterskriver, 287.

Rejstrup, Sønderlyng H., 896.

Rendsborg 858. — Borgere 46, 389, 488. — D a t. 668.

Rerslev, Løve H., 587.

—, Onse H., 604, 657.

Resen, Hans, Dr., Superintendent i Sjælland Stift, 62, 284, 290, 507, 538, 635, 722, 740, 821, 858 f., 879. — Kristen Povlsen, Præst i Vestervig, 289.

Resen Bro, Gern H., 108.

Resendal, Hids H., 108.

Reval, Kristoffer, Korduanmager, 735.

Reval. — Borger 450.

Revl, Lysgaard H., 642.

Revninge, Bjerger H., Fyen, 575 (jvfr. 957). 653.

- Reykjavik, Island, 27.
- Reymand, Hans, Kongens Brøndmester p. Kronborg, 169, 801.
- Rheden, Nicolaus von, Raadmand i Bremen, 421, 428.
- Ribe 130, 139, 204, 490, 601, 736, 929, 955; nævnes 2, 51, 54, 75, 89, 147, 189, 438, 440, 451, 780. — Raadmænd se Mogens Greve, Jens Lavesen, Bertel Struck. — Toldere se Jens Lavesen, Keld Jørgensen, Kristoffer Keldsen. — Borgere 425, 472 f., 603, 640, 819, 899, 916, 947. — Bispegaard 816. — Hospital 672, 779, 816. — Domkirke 115, 243, 254, 326. — Kapitel 75, 119, 343, 374, 636, 760. — Skole 256. — Raadmandsvejle, Aa, 440.
- Stift 153, 240, 300, 936. — Superintendent se Iver Iversen Hemmet.
- Riber, Hans, Borgemester i Horsens, 844. — Jens Olsen, Præst i Hunseby, 81, 177, 587, 678, 929. — Oluf, Skipper, 398.
- Riberhus Slot og Len 8, 175, 202, 243, 374, 380, 551, 876; nævnes 2, 107, 130, 133, 156, 296, 304, 349, 417, 482, 493, 512, 535, 537, 652, 732, 775, 809, 880, 901, 935.
- Riga 302, 452, 456.
- Rikard Rikardsen i Næstved 116.
- Rindom, Hind H., 872.
- Rindschatt, Regina, Jørgen Lykkes, 53, (283), 810 f. — Sivert, Friherre, 229, 243, 283, 548, 672, 810 f., (815); jvfr. Magdalene Munk.
- Ring, Hammer H., 35, 335, 606.
- , Tyrsting H., 83, 761, 872.
- Kloster, Vor H., 84, (jvfr. 957), 141, 143, 271 f.
- Ring, Gudme H., 890, 893.
- Ringkøbing 54, 130, 139, 271, 490, 736, 930. — Borgemester se Peder Pedersen.
- Ringsebølle, Fuglse H., 330.
- Ringsted 445, 475, 487, 490, 539, 736, 930. — Byfoged se Hans Lavridsen. — Borger 498.
- Herred 16, 188.
- Kloster (Len) 188, 287, 379, 513, 517, 586, 588, 590, 744, 797, 866; nævnes 159, 194, 209, 237, 255, 273, 297, 304, 307 f., 310, 376, 455, 467, 475, 530, 537, 554, 645, 672, 690, 714 f., 828, 838, 880, 892, 922.
- Rinkeby, Villands H., 7, 319.
- Ris, Kristian, Ridefoged p. Bygholm, 116.
- Ris, Lysgaard H., 762.
- , Vor H., 143.
- Rislev, Tybjærg H., 928, 951.
- Rix, Johan Cornelissen, von Delft, Saltsyder, 156.
- Robert Plattenslager 647.
- Rodenburg, Theodorus, Ridder, Nederländer, 778, 791, 951.
- Rodsten, Jfr. Anne, 654. — Knud 654. — Palle 45, 183 f., 466, 484, 551, 654. — Sten 45, 391.
- Roed, Niels, i Kollerup 698.
- Roggen, Zakarias, Løjtnant, 430, 461, 908.
- Rohult, Lister H., 520.
- Rollandzer, Anders, Byfoged i Viborg, 109.
- Rollefinck, Herman, Stenhugger, 617 f.
- Rolse, Mols H., 131. — Gaard 131, 798.
- Romler, Povl, Maler p. Frederiksborg, 67, 827.
- Romø ved Ribe 95.
- Ronneby 38, 139, 486, 539, 709, 792, 931. — Tolder se Peder Andersen, Erik Rasmussen. — Borgere 389, 488, 619.
- Rorslev, Vends H., 713, 845.

Rosendal, Luggude H., 555.
 Rosenholm, Ø. Lisbjærg H., 903 f.
 Rosenkrantz, Aksel, 117, 238, 241, 299, 302, 370, 377, 382, 939. — Anne, Frans Rantzaus, 36, 93, 123, 137, 247, 277, 323, 503, 545, 561, 630, 638. — Jfr. Anne Kristoffersdatter 792. — Børge 634. — Erik Akselsen, 1620
 Lensmand p. Halmstadgaard, 23, 763, 834 f., 841 f., 868, 904, 940; jvfr. Maren Juel. — Herman 187, 569. — Holger Akselsen, Lensmand p. Roskildegaard, 1617 p. Halmstadgaard, 1620 p. Laholm, 47, 123, 169 f., 173, 260, 497, 835, 840; nævnes 14, 25, 29, 38, 63, 68, 112, 137, 164 f., 197, 257, 259, 273 f., 278, 295, 305, 309, 345, 349, 359 f., 371 f., 376, 381, 392, 400, 418, 449, 463, 483, 492, 512 f., 528, 537, 541 f., 549 f., 555, 565, 569, 578 f., 676, 686, 695, 713, 728 f., 731, 747, 779, 784, 841, 864, 881, 904, 954; jvfr. Lene Gyldenstjerne. — Holger Børgesen, Lensmand paa Island, 23, 316, 790. — Holger Jørgensen, 1617 Lensmand p. Dalum, 1618 p. Odensegaard, 48, 123, 170, 174, 219, 261, 263, 311, 340, 362 f., 382 f., 403, 412, 421 f., 501, 509, 570, 792, 836, 848, 881, 903 f., 936; nævnes 167, 190 f., 209, 214, 220 f., 224, 236, 242, 251, 281 f., 293, 299, 322, 339, 378 f., 395, 415 f., 439, 443 f., 449 f., 453, 467 f., 479 f., 489, 491, 493, 504, 507, 521, 538, 571, 575, 579 f., 583, 612 f., 628, 648, 651, 653, 656, 682, 701, 706, 729, 767, 775, 782, 813, 828, 837, 844, 851 ff., 861 f., 880, 913, 917 f., 922, 928, 952, 956; jvfr. Sofie Akselsdatter Brahe. — Holger Ottesen, se Karen Gyldenstjerne.

ne. — Jfr. Ingeborg 931, 938.
 — Jakob, Lensmand p. Hagenskov, 13, 31; jvfr. Pernille Gyldenstjerne. — Karsten 473 f. — Kristoffer 792. — Margrethe, Fru, 517 f. — Niels, Søkaptajn, 316, 384 f., 477 f. — Otte Kristoffer 88, 91, 94, 98, 104, 106, 124, 150 f., 406, 575, 581, 592, 634, 931, 938; jvfr. Gisel Podebusk. — Palle Akselsen, 1616 Lensmand p. Vordingborg, 29 f., 260, 543, 585, 769, 799; nævnes 38, 57, 69 f., 73, 78, 112, 138, 166 f., 196, 199, 215 f., 219 f., 237, 268 f., 276, 304 f., 320, 323, 333 ff., 338, 340, 351, 360, 376, 379, 385, 392 f., 409, 411, 419 f., 429, 447, 449, 457, 476, 479, 482, 491, 501, 507, 530, 538, 545, 555 f., 565 f., 572, 590, 604 f., 610 f., 613 f., 620 f., 632, 636, 641, 643, 646, 656, 663, 666, 670, 673, 675, 683, 688, 690 f., 693, 706, 711, 715, 723 f., 726, 731 f., 739 f., 744, 775, 781, 787, 789 f., 797, 825, 858 f., 864, 880, 887 f., 913, 932, 951—954. — Regitze Folmersdatter, Gjord Pedersen Galts, 114, 406, 628. — Jfr. Sofie 931. — Jfr. Vibeke 931.
 Rosensparre, Lisbet Olufsdatter, Axel Brahes, 221, 263. — Oluf, Lensmand p. Dragsholm, 58, 63, 221, 238, 364, 382, 391, 412, 501, 509, 527, 570, 649 f., 654, 743, 769, 858 f., 936; nævnes 12, 16, 42, 46, 68, 108, 112, 138, 157, 161, 177, 190, 202, 211, 259, 268, 289 f., 300, 304 f., 308 f., 320, 327, 338, 345, 357, 373, 379, 393, 413, 420, 433, 449, 471, 479, 481 f., 492, 507 f., 510, 517, 538 f., 548, 559, 564, 569, 613 f., 670, 673, 693, 706, 714, 717, 724 f., 727 f., 740, 744, 750, 752, 756, 778, 780, 797, 803, 807 f., 810 f., 866, 862,

- 880 f., 892, 905, 950.
- Rosenvinge, Mogens Henriksen, Borgemester i Odense, 453. — Morten Jensen, Tolder i Helsingør, 32, 194, 343, 546, 624, 661, 700, 769 f., 895. — Morten Mortensen 770. — Sten Villumsen, Tilsynsmand (Admiral) p. Bremerholm, 98, 282, 387, 395, (403, 405, 418, 429), 441, (444, 468, 564, 573, 632), 633, 643, 686, 708, (739, 763), 818, 828, (831), 855, 891, (914), 946. — Villum Mortensen, Toldskriver i Helsingør, 33, 194, 343, 546.
- Rosilde, Vinding H., 142, 209, 242, 651.
- Roskilde 403, 413, 420, 539, 578, 580, 793; nævnes 2, 25, 228, 270, 281, 333, 352, 373, 433 f., 554, 574, 577, 582, 615, 623, 736, 796, 858. — Borgere 430, 433 f., 473 f., 810, 916. — Bispegaard 188, 287, 376. — Ringstedgade 574. — Hospital (Duebrødre) 90, 370; Hospitalsforstander se Bertel Hansen. — Domkirke (St. Lucii) 1, 74, 114, 116, 203, 252, 287, 414, 420, 457, 565, 574, 654, 777, 818, 883; Klippestrup Præbende 252; Kongens Kapel 114, 128, 161, 625, 830; Kapitel 14 ff., 63, 72, 114, 161, 177, 247, 252 f., 255, 266, 307, 310, 320 f., 416, 420, 481, 484, 495, 508, 510, 605, 708, 726, 749 f., 830, 852, 941 f. — Provstegaarden 942. — Skole 72, 334, 700. — Hestemarkedet 778.
- Gaard (Bispegaard) og Len 123, 137, 170, 172, 188, 226, 379, 541, 556, 588, 606, 626, 635, 693, 744, 866; nævnes 38, 63, 68, 112, 165, 194, 211, 255, 268, 273, 288, 290, 297, 305, 307—310, 320, 345, 350, 376, 393, 416, 455, 467, 485, 504, 530, 537 f., 565, 618, 628, 672 f., 690, 706, 714 f., 724, 728, 749 f., 775, 818, 828, 830, 838, 892, 922. — D a t., 322, 663, 681 ff., 691 ff., 695 f.
- Roskildevejen 162.
- Roslakke, (? Rosbakken), Vendsyssel, 612, 843.
- Ross, Herman, i Helsingør 829.
- Rostock 183, 399, 499, 737. — Borgere 24, 908.
- Rostrup, Albret, 454, 474, 698. — Eline, Tyge Sandbergs, 111 f., 148, 288, 334, 756. — Gunde 96, 235, 698. — Jørgen 454. — Karen, Peder Reedtz's, 29, 310, 346, 379, 356, 744. — Sofie, Sten Brahes, 894.
- Niels, i Viborg 49.
- Rostved, Ø. Lisbjærg H., 870.
- Rotenburg, Theororus, se Rodenburg.
- Rotenburg, Tyskland, 407.
- Rothkirk, Henrik, Berider, 391, 730 (jvfr. 957).
- Rottenberg, Kasper, Bartskaar, 608.
- Rovnborg, Hjerm H., 523, 616.
- Rud, Jfr. Anne Knudsatter, 644. — Borkard 671, 932. — Dorthe Jørgensdatter, Kristen Gyldenstjernes, 275 f., 445, 518 f., 957. — Ejler 30, 203, 275, 286. — Johan 645, 869. — Knud Eriksen, Lensmand p. Odensegaard, 696; jvfr. Ellen Marsvin. — Knud Jørgensen 228, 275, 643 f.; jvfr. Hilleborg Gyldenstjerne. — Korfits, Lensmand p. Hinds-gavl, 30, 412, 504, 628 f., 844 f.; nævnes 79, 138, 170, 190, 194, 236, 297, 305, 349, 379, 415, 449, 491, 493, 496, 516, 538, 633, 706, 713 f., 740, 828, 838, 880, 934.
- Rudbjærg, Sønder H., Laaland, 330, 411, 741. — Gaard 77.

- Rudkøbing (Lavindskøbing) 490, 689, 736, 763 f., 794, 814, 882, 930; nævnes 254, 272, 402, 810. — Borgemester se Anders Andersen. — Raadmand se Anders Thomesen. — Tolder og Sisemester se Jørgen Holst. — Borgere 733, 753 f.
- Ruegaard, Balslev S., Vends H., 278.
- Rugaard og Len 18, 29, 31, 47, 228, 338 f., 380, 588; nævnes 194, 236, 297, 305, 450, 467, 491, 571, 706, 828, 838, 880, 894, 922. —, Sønder H., Randers A., 787.
- Rugballegaard, Hatting H., 82.
- Rulle Mølle, Vinding H.?, 651.
- Rumler, Povl, Maler, se Romler.
- Rungsted, Lyng-Kronborg H., 826.
- Rusborg, Hjerm H., 616.
- Rusland 213.
- Ry, Hjlemslev H., 54, 84, 271 f. —, Løve H., 587. —, Tyrsting H., 121, 294, 847. — Mølle 145. —, Vernø Klosters Len, Norge, 733
- Ryberg, Niels Madsen, Præst i Asperup, 633.
- Ryde, Sønder H., Laaland, 170, 244.
- Rydsgerde, Aarstad H., 541.
- Ryegaard, Voldborg H., 525.
- Rügen 334.
- Rygge Sogn, Norge, 733.
- Ryrmand, Hans, se Reymand.
- Rytsebæk, Møen, 622.
- Rytter, Anders, 212. — Jfr. Edel 212, 550.
- Rærup, V. Horne H., 871.
- Rævsgaarde, V. Horne H., 760.
- Rævsinghoved, Anst H., 870.
- Rø, Bornholm, 906.
- Rødby 269, 457, 794. — Tolder og Sisemester se Erik Jensen, Rasmus Jørgensen. — Borgere 696.
- Rødning, Rødning H., 516.
- Rødemis ved Husum 113, 121, 134, 197, 210, 238, 311, 340.
- Røde Mølle, Helsingborg Len, 681.
- Rødslet, Kær H., 756.
- Røgelunds Krat, Roskildegaaards Len, 376.
- Røjkær, Ulyborg H., 616.
- Rømmos se Rødemis.
- Rønge, Froste H., 246.
- Rønnov, Anne, Erik Hardenbergs, 219.
- Rønnovsholm se Tjæredgaard.
- Røper, Hans, Sæbesyder i København, 777.
- Rørbæk, Musse H., 58.
- Rørt, Hads H., 703.
- Røttinge, St., Baarse H., 606, 643, 664, 675.
- Saaderup, Vinding H., 142, 242.
- Sabro Herred 147.
- Sakskøbing 490, 736, 794, 930; nævnes 2, 27, 797. — Borgere 395, 449.
- Sakstrup, Harjager H., 482.
- Salby, Bjørge H., Fyen, 278. —, Lille-, Ramsø H., 606.
- Saldrup, Sønder H., Randers A., 923.
- Sall, Kristen Jensen, Pligtskarl fra Hald Len, 449.
- Sallerup, Oksie H., 734.
- Salling, Slet H., 616. —, Jylland, 937.
- Sallingsund Bro, Hald Len, 137.
- Salshøj, Ingelstad H., 543.
- Salterne se Seltjarnarnæs.
- Salto, Ø. Flakkebjerg H., 675, 743. — Slot og Len 29, 310, 346, 379, 657, 744.
- Samsø 66, 221, 613, 752, 840, 879, 925, 947.
- Samuel Hansen, Dr., 74. — Hansen, Tolder i Sølvitsborg, 878. — Thomsen, Mag., Præst i Glad-sakse, 831.

- Sand, Augustinus, tysk Præst i Helsingør, 162, 229, 234, 663.
- Sandager, Bølling H., 779.
- , Gudme H., 930.
- , Gyngø H., 572, 645.
- , Fyen, 843.
- Sandberg, Kirsten, Gert Bryskes, 334, 756, 894.—Tyge, se Eline Rostrup.—Ulrik, Lensmand p. Lundenæs, 633, 799 f.; nævnes 16, 45, 54, 65, 79, 83, 96, 111, 119 f., 130, 133, 153, 155, 157, 165, 171, 186, 223 f., 234, 289, 304, 326, 349, 380, 433, 439, 449, 458 f., 482, 523, 607, 640, 672, 741, 751, 766, 768 f., 780, 805 f., 815, 826, 845, 847, 859, 865, 877, 880, 894, 901, 927.
- Sandby, Tybjerg H., 199.
- , Gyngø H., 554. — Gaard 77.
- , Tudse H., 513.
- Sandhammeren, Ingelstad H., 788.
- Sandlynggaard, Merløse H., 68, 78, 688, 691, 783, 797, 821.
- Sandlyng Skov, Stenlille S., Merløse H., 682 f.
- Sanderumgaard, Aasum H., 412.
- Sandvig Havn, Gulland, 356.
- Sappe, Hans, i Stuby 219.
- Sartorius, Salomon, Bogtrykker i København, 300.
- Saumand, Jens Nielsen, Soldat, 870.
- Saxo Grammaticus 73.
- Scaffer, Johan, Toldvisitor, 459.
- Schaumburg, Grevskab. — Greve se Ernst.
- Schiot, Oluf, i Kirke Flinterup 237.
- Schlechting, Elias, Bjergværksbestyrer i Bleking, 5 f., 56, 226, 664, 710.
- Schott, David, Kongens Trommeter, 108.
- Schratt, Peder Olsen, Pligtskar fra Silkeborg Len, 450.
- Schritter, Hans, se Skrøder.
- Schrøder, Hans, i Helsingør 529, 593. — Johan, Præst i Bjert, 906.
- Schult, Johan, i København 102, 188; jvfr. Lisbet Daa. — Jørgen, Hertug Frederiks Kammerjunker, Domherre i Bremen, 457, 495.
- Schwabe, Nicolaus, Møntmester, 362, 625, 718—721.
- Schwiss, Lorens, i Amsterdam 685.
- Schütte, Zacharias, 473.
- Schönefeldt, Wolf von, 454.
- Seebled, Knud Rikardsen, Mag., Rektor i Odense, (666). — Otto Knudsen, i Odense 913.
- Seefeld, Jfr. Anne Kristoffersdatter, 347. — Enevold 94, 839. — Hans 225, 435, 472. — Jakob, til Visborg 472. — Jakob, i Sorø Skole 94. — Jørgen 391. — Kristoffer Lavridsen 347; jvfr. Else Nielsdatter. — Jfr. Maren Kristoffersdatter 347. — Oluf, i Sorø Skole 94. — Viffert 391.
- Segeberg 468, 956.
- Sehested (dansk Slægt), Anne Maltesdatter, Ove Lunges, 817. — Kristen Thomesen, Hertug Christians Kammerjunker, 135, 165 f., 192, 234, 289, 371 (?), 527, 708, 807, 843 f., 890. — Sten Maltesen, se Anne Brahe.
- Sehestedt (tysk Slægt), Alexander, se Margrethe Ahlefeldt. — Bendix 394. — Lisbeth Mikeldsdatter, Niels Parsbergs, 590.
- Sejer Lavridsen, Soldat, 871.
- Sejerslev, Nørre H., Mors, 53.
- Sejlggaard, Hids H., 136.
- Sejling, Hids H., 646 f.
- Sejlstrup Slot og Len 123 f., 174, 214 f., 366, 380, 745; nævnes 131, 133, 304, 399, 482, 525, 700, 704, 843, 859, 878, 880, 901.

- Sejrø 539, 564, 808.
 Selsegaard (?), Fyen, 794.
 Selsø, Horns H., Sjælland, 653, 766.
 Seltjarnarnæs, Guldbringe Syssel, Island, 27.
 Semb, Johan, Søløjtnant, Ingeniør, 23, 218, 290, 465.
 Serdam se Zaardam.
 Seridon, Gabriel, Franskmand, 47.
 Serup, Refs H., 42.
 Setubal se St. Yves.
 Sibeck, Jens, 609.
 Sidinge, Ods H., 717.
 Sidsel Hans Holstes i Kallundborg 107. — Herman Jørgensen Lip-pers 63. — Peders i Gandrup 761.
 Sidseldam, Kronborg Len, 558.
 Sigerslevvester, Lyngø-Frederiks-borg H., 67.
 Sigismund III, Konge af Polen, (106, 299, 485, 495, 565, 632, 695, 853 f.).
 Sigvard Jensen, Baadsmand fra Valle Sogn, 946. — Olsen, Baads-mand fra Bergenhus Len, 946.
 Siick, Jokum, Skibstømmermand i Rendsborg, 389.
 Siim, Hjeltslev H., 145.
 Sild, Ø, 669.
 Silkeborg Slot og Len 59 f., 92, 119, 375, 380, 446, 622 f., 645, 647, 692, 805 f., 919; nævnes 78, 96 f., 99, 112, 118, 130, 132 f., 236, 268, 296, 304, 330, 361, 458, 461, 474, 476, 482, 517, 531, 536, 584, 607, 652, 703, 707, 741, 751, 764, 768, (844), 865, 880, 901. — Møllen 60.
 Simon Degn i Gylling 761. — Hakkelseskærer i Helsingør 169. — Kongens Fuglefænger, 310. — Kok i Helsingør 325. — Skri-ver, Byskriver i Viborg, 440. — Andersen i Sorø Skole 388. — Andersen, Soldat, 872. — An-dersen se Hoff. — Kristensen i Lemvig 254. — Nielsen i Ry 847. — Rasmussen Skriver i Middelfart 938.
 Sindbjærg, Nørvangs H., 35, 764.
 Sinklar, Anders, Lensmand p. Gladsakse, 1619 i Landskrone Len, 44, 52, 90, 101, 260, 312, 382, 399, 462, 560, 666, 687, 743, 769, 804 f., 807, 876, 881, 936; nævnes 7, 34, 64, 66, 68, 106, 139, 159 f., 164, 180 f., 218, 241 f., 246, 272, 291, 305, 309, 338, 370, 372, 381, 388, 405 f., 415 f., 418, 449, 455, 457, 483, 503, 525, 533, 537, 541, 554, 565, 568, 583, 677 f., 686, 692, 702, 727, 734, 771, 775, 783 f., 788, 796, 835, 838, 849, 860, 867 f., 895, 902, 905, 911, 937, 948. — Daniel, Skibs-bygger, 169, 216, 529, 554, 697, 774. — Erik i Sorø Skole 399. — Kristian i Sorø Skole, 399.
 Sinklarsholm, V. Gyngø H., 876.
 Sivert Gabrielsen se Akeleje. — Povlsen i Gelstrup 717.
 Six Jacobs, Visitør, 459.
 Sjelle, Framlev H., 235.
 Sjelleskovgaard (nu Vedelslund), Framlev H., 96.
 Sjolte, Baarse H., 643.
 Sjælland 3, 64, 105, 148, 189 f., 209, 236, 247, 269, 276, 290, 341, 364, 379, 478, 552, 554, 564, 680, 743, 778, 899, 923.
 — Landsting 16, 61, 210, 484, 487, 498, 936.
 — Stift 215, 936. — Superinten-dent se Hans Resen.
 Sjelstøfte, Fuglse H., 888.
 Sjørup, Lysgaard H., 461.
 Skaane 3 f., 21, 32, 64, 90, 105 f., 119, 148, 159, 190, 194, 212, 222, 236, 276, 364, 379, 386, 391, 452 f., 469 f., 502, 535, 549, 552, 554,

- 568 f., 577 f., 666, 680, 727, 733, 770, 799, 860, 868, 900, 902.
- Skaane Landsting 61, 217 f., 936.
- Stift 443, 796, 936, 940. — Superintendent se Povl Mortensen, Mads Jensen Middelfart.
- Skaaningstorp, S. Asbo H., 35, 572.
- Skaarup, Hjelmlev H., 760.
- Skabersø, Bare H., 230.
- Skabo, Lavrids, Mag., Superintendent i Stavanger, 62.
- Skade, Hans Nielsen, 131, 798, 937 f. — Kristoffer 759. — Mads Nielsen 474. — Otto i Sorø Skole 759.
- Skader, S. Hald H., 871.
- Skagen 131, 139, 490, 736, 930. — Borgere 488, 602, 947.
- , Horns H., 732.
- Skalholt Stift p. Island (358, 602) — Domkirke 602. — Biskop se Oddur Einarsson.
- Skalkendrup, Vinding H., 651.
- Skallerup, Baarse H., 36, 335, 606.
- Skalmstrup, Fjends H., 485.
- , Nørhald H., 456, 615.
- Skals, Rinds H., 39.
- Skamstrup, Tudse H., 513.
- Skanderborg 95, 145 f., 609, 673, 678, 884 ff. — Borgere 145 f., 884 ff., 947.
- Slot og Len 40, 74, 88, 92, 98, 140, 143 f., 148, 191 f., 223, 247, 271 f., 351—354, 371, 375, 380, 438, 492, 503, 526 f., 610, 638, 652, 692, 699, 707, 735, 741, 758 f., 798, 805 f., 846, 848, 896, 919; nævnes 2, 11, 26, 39, 77, 81, 110, 112, 118, 126, 128, 130, 133, 164, 268, 279 f., 290, 295 f., 338, 351, 385, 411, 433, 458, 464, 471, 476, 478, 482, 507, 536, 565, 582, 584, 587, 606, 649, 655, 676, 695, 701, 749, 755, 762, 807, 860, 864, 876, 880, 899, 901, 935. — Kroen 758, 765, 791, 846, 885. — Jægergaarden 758. — Dat. 70—97, 106—156, 699—705, 749—762.
- Skanderup, Hjelmlev H., 145, 239, 353 f., 755, 791, 884 ff., 947.
- Skanne (?), Norge, 332.
- Skånør 486, 539, 709, 713, 792, 931, 938.
- Skarpenberg Gods i Salling 367.
- Skave, Birgitte, Niels Krabbes, 36, 157, 196, 287, 315, 510.
- Skedala, Tønnersø H., 605.
- Skedsbølle, V. Horne H., 871.
- Skeel, Albrekt Kristensen, Lensmand p. Riberhus og Møgeltønderhus, Rigens Admiral, 10, 41, 175, 261, 340, 362, 429, 444, 501, 570, 592, 705, 785, 787, 809, 833, 840, 881, 936; nævnes 8, 51 f., 66, 78 f., 95, 107, 113, 121 f., 127, 130, 133 f., 139, 161, 202, 204, 238, 240, 243, 276, 290, 304 f., 326 f., 349, 374, 378, 380, 390, 406, 417, 425, 438, 440, 449, 451, 468, 482, 493, 506, 512, 535, 537, 551, 601, 603, 627, 633, 651 f., 656, 666, 669, 672, 681 f., 690, 694, 701, 775, 779, 816, 847, 850, 858, 875 f., 880, 886 f., 897, 899, 901, 917, 932, 935, 955 f. — Jørgen, Lensmand p. Kalø, 85, 109, 129, 133, 235, 490, 639, 800; nævnes 65, 78 f., 86, 107, 112, 118 f., 130, 139, 148, 155, 176, 194, 204, 268, 288, 294, 296, 304 f., 338, 348 f., 362, 367, 375, 380, 404, 413, 444, 449, 458, 475 f., 478, 482, 492 f., 537, 565, 601, 607, 610, 614, 653, 655, 672, 692, 704 f., 707, 745, 756, 775, 798, 815, 822, 830, 842, 848, 852, 864, 880, 901, 927, 950. — Jfr. Kirsten 84, 183, 484, 551. — Kristen 659. — Otte Kristensen, Lensmand p. Dueholm Kloster, 786; nævnes 20, 43, 50 f., 150, 184,

- 306 f., 324, 349, 380, 433, 484, 601, 605, 654, 659, 687, 694, 745, 767, 787, 817, 823, 847, 859, 861 f., 877 f., 895.
- Skegrie, Skyts H., 589.
- Skejby, Hasle H., 757, 872.
- Skelby, Tybjærg H., 740.
- Skellebjærg, Løve H., 57, 780.
- Skellerup, Vinding H., 651, 873.
- Skellinge, N. Asbo H., 248, 345, 451, 511, 656.
- Aa (Ellinge Aa i Vendsyssel?) 949.
- Skellingsted, Tudse H., 513.
- Skelskør 138, 490, 561, 579, 682, 698, 736, 794, 930; nævnes 73, 858, 881. — Borgemester se Jens Eriksen. — Borgere 377, 488, 619, 696. — Skole 73.
- Skærn, Bølling H., 672, 816. — Bro 120.
- , Middelsom H., 189. — Hovedgaard 189. — Ladegaard 86, 189. — Mølle 86, 189.
- Skibbelund, Sønder H., Laaland, 330.
- Skibbinge, Baarse H., 606.
- Skiedsel, Niels Pedersen, i Malmø, Baadsmænd, 733.
- Skien, Norge, 62, 332. — Borger 946.
- Skinderholm, Eng i Hammerum H., 254.
- Skinkel, Didrik, 863, 894, 909. — Gabriel, se Anne Rantzau. — Jfr. Ide 863. — Karen, Anders Dresselbergs, 26, 428. — Morten 863. — Povl 391, 863, 894, 909. — Jfr. Sidsel 863.
- Skinnerup (Ulriksholm), Bjærg H., Fyen, 17, 29, 383, 416, 443, 862, 904 f.
- Skive 139, 432 f., 490, 736, 930.
- Skivede, Ringsted H., 586.
- Skivehus Slot og Len 367, 380, 469, 563, 679, 745; nævnes 78, 131, 133, 304, 537, 859, 901, 937.
- Skjellerup, Jørgen, i Sorø Skole 781. — Peder Jensen, Mag., Præst i København, 605, 781.
- Skodsebølle, Sønder H., Laaland, 170, 244, 330.
- Skomager, Johan (Joakim), Kaptejn, 94, 864, 891.
- Skotland 853.
- Skov, Peder, Byfoged i Trelleborg, 555.
- Skovby, Falster, 171.
- , Sønder H., Laaland, 330.
- Skovdal Mølle, Tørrild H., 127, 845.
- Skovgaard, Anne, Holger Ulfstads, 158, 195, 257, 337, 734, 831 f., 883, 889 f., 915. — Jfr. Margrethe 31.
- Skovlænge, Sønder H., Laaland, 330, 446.
- Skovmølle, Hammer H., 36.
- Skovsgaard, Salling H., 279.
- Skram (Vaaben: en Enhjørning), Anders, 573, 640, 927; jvfr. Mette Skram og Ellen Hundermark. — Dorthe, Frans Pohls, 39, 98 f. — Karen, Lavrids Brockenhuus's, 54.
- (Fasti), Erik, se Anne Vind. — Iver se Ellen Spend. — Maren, Jakob Hardenbergs, 131, 134, 157, 165, 757, 796. — Mette Iversdatter, Anders Skrams, 573.
- Skrams Eng, Vejrum S., Hjerm H., 524, 616.
- Skre, Aarstad H., 199.
- Skringstrup, Rinds H., 133.
- Skrobelev, Langeland, 254, 272, 882.
- Skrøder, Gert, i Sorø Skole 16. — Gotfred, i Haderslev 16. — (eller Skreiter, Schritter). Hans. Fiskemester og Slotsfoged p. Kronborg, 162, 481; hans Enke

- Dorthe 451. — Jørgen, Lagmand i Tønsberg, 62.
- Skudderløse, Ringsted H., 16, 935.
- Skytt, Jørgen, 150.
- Skærbæk, Elbo H., 887.
- , Hammerum H., 871.
- Mølle, Vrads H., 86.
- Skæve, Dronninglund H., 910.
- Skørpinge, V. Flakkebjerg H., 586.
- Skørring, Framlev H., 76.
- Slagelse 419, 490, 497, 561, 579, 642, 682, 710, 730, 736, 930; nævnes 2, 208, 473, 510, 571, 611, 630, 640, 799, 858, 881. — Borgemester se Povl Skriver. — Borgere 208, 265, 419, 510, 642, 881. — Skovsøgade 510. — Hospital 90, 419, 496, 500, 739; Forstander se Bertel Hansen, Peder Ibsen. — St. Mikkel Kirke 71 f. — Skole 71 f. — Sygestue 72.
- Herred. — Herredsfoged se Rasmus Kristensen.
- Slangerup 490, 579, 624, 736, 818 f., 930; nævnes 63, 288, 539, 577, 858, 923. — Borgemester se Heine Friis. — Borger 249.
- Slemminge, Lille-, Musse H., 330.
- Slesvig, By, 26.
- , Hertugdømme, se Sønderjylland.
- Slide Havn, Nørre H., Gulland, 404.
- Slien 956.
- Slykaa, Hjerm H., 672, 816.
- Smedis, Gert, i Flensborg 340.
- Smidt, Hans, Hertug Ulriks Tjerner, 49. — Joen, i Helsingborg 531.
- Smith, Edvard, engelsk Skipper, 630.
- Smollerup, Fjends H., 370, 607.
- Snappenborg, Rugaards Len, 31.
- Snedede, Ø., Nørvang H., 764.
- Snedsted, Hassing H., 134.
- Snebjerg, Hammerum H., 254.
- Snesere, Baarse H., 632, 643.
- Sneseretorp, Baarse H., 641, 664.
- Sneum, Skads H., 897.
- Snevre, Merløse H., 187, 513.
- Snoghøj, Elbo H., 922.
- Snorup, Ø. Horne H., 636, 760.
- Snorupgaard, Hornum H., 222 f.
- Snøde, Langeland, 882.
- Sobjærg, Løve H., 780.
- Sofie, Frederik II's Dronning, (28), 38, 187, 221 f., (248, 263), 281, 410 f., 416, (741, 887 f.), 932, (933).
- Sofie, Hertuginde af Pommern, (527), 610.
- Sofie Hedvig, Hertuginde af Brunsvig, 574.
- Sohl, Klavs, Skriver p. Holmen, 114, 387, 403.
- Solbjerg, Løve H., 57, 248, 511, 655.
- , Nørre H., Mors, 870.
- , Vemmenhøg H., 56.
- Solrød, Tune H., 906.
- Solte Len se Saltø.
- Sommer, Jørgen, Hutstafferer i Odense, 656. — Peder Jørgensen, Soldat, 470 f.
- Sone Lavridsen, Præst i Middelfart, 504, 628, 713, 845.
- Sorø Skole og Len 379, 708, 745, 750; nævnes 10, 12, 14 ff., 24, 29, 31, 39, 41, 45, 63, 74, 94 f., 108, 121, 125, 135, 138, 161, 185, 198, 232, 237, 260, 266, 281, 295, 304, 311, 322—325, 332, 388, 399, 403, 427, 443, 464, 475, 509 ff., 530, 554, 559, 580, 587, 601, 608 f., 630, 632, 646, 680 f., 690, 700, 715, 724, 755, 758 f., 772, 781, 788, 807 f., 810, 831, 844, 847, 860, 864, 877, 883, 893, 896, 899, 905 ff., 909, 922, 926, 934, 939.
- Spanien. — Konge se Filip.

- Sparre, Emmike, 942. — Gabriel 300; jvfr. Lisbeth Trolle. — Jens, Lensmand p. Aarhus, 1617 i Kristianstads Len, 65, 90, 177, 198, 260, 272, 284, 329; nævnes 7, 9, 33, 42, 52, 55, 64, 66, 68, 70, 76, 79, 92, 101, 103, 106, 115, 127, 139, 159, 163, 165, 178—181, 190 f., 199 f., 205 f., 211, 241 f., 244, 246 f., 273, 278, 281, 286, 291 ff., 298 f., 301, 305, 312, 318 f., 325, 328, 331, 337, 343, 349, 374, 409, 411, 432, 457, 475, 521, 603, 715, 880. — Johan 300, 661, 696.
- (i Skaane), Kirsten, Peder Madsen Laxmands, 502, 542, 621. — Klare Hansdatter, Tage Andersen Thotts, 514.,
- Sparresholm, Hammer H., 284.
- Sparvoldt, Jokum, paa Gulland 740.
- Spejlsby (Spedalsby) Kloster, Møen, 504, 513, 716.
- Spend, Ellen Svendsdatter, Iver Skrams, 227.
- Spenstrup, Niels, Mag., Præst i Aarhus, 126.
- Spiegel, Hans, 854.
- Spjarup, Jerlev H., 870.
- Splid, Ellen, i Ribe 601.
- Spreckelsen, Peter von, i Hamborg 508 f.
- Spørring, V. Lisbjærg H., 579.
- Staby, Ulvborg H., 76, 80, 153, 243, 326.
- Stafsnæs, Øster H., Blekinge, 37.
- Stakkerup, S. Asbo H., 35, 572.
- Stallmeister, Henrik, Dr., Hertug Ulriks Kansler, 52, 452.
- Stamsø, Nedenæs Len, 946.
- Starup, Ø., Brusk H., 111.
- Starupgaard, Skads H., 98 f.
- Stavanger 62, 566 f., 733. — Borgere 95, 946. — Len 733.
- Stavanger Stift. — Superintendent se Lavrids Skabo.
- Staveren, Frisland, 624.
- Steen, Hans, Apoteker i København, 899.
- Steenback, (Rahtcoppe), Jesper, i København 552, 554.
- Steffen (Staffen) Skomager i Kristianopol 344 f. — Mikkelsen, Baadsmand fra Bergenhus Len, 946. — Olsen, Teglbærder p. Langeland, 583, 782. — Olufsen i Korsebølle 342.
- Stavnstrup, Baarse H., 740.
- Stege 490, 500, 611, 736, 858, 930. — Byfoged se Lavrids Olsen. — Borger 622.
- Stegehus Slot og Len 366, 588, 675, 744, 797, 922; nævnes 475, 538, 565, 706, 715, 880, 917.
- Stegemand, Peder, i Skanderup 886.
- Stejlebjærg, Rugaards Len, 31.
- Sten Madsen se Laxmand. — Maltesen se Sehested. — Villumsen se Rosenvinge.
- Stenaagaard (nu Hjortshøj), Ø. Lisbjærg H., 815.
- Stenby, Ingelstad H., 432.
- Stenderup, Hatting H., 872. —, Malt H., 705.
- Stenholt, Hids H., 474.
- Stenild, Gislum H., 871.
- Stenkelstrup, Ramse H., 606.
- Stensballegaard, Vor H., 502.
- Stensen, Jfr. Anne, 638. — Hans 638. — Knud 340, 496, 613, 638, 782. — Jfr. Maren 638. — Vincens, i Danske Kancelli, 33, 40.
- Stenwinckel, Hans, Bygmester, 8 (?), 535, 741. — Lavrids, Stenhugger, 617 f. — Villum, Bygmester, 376, 549.
- Stephanus, Hans, Mag., Forstander for Sorø Skole, 10, 14 ff., 24,

- 29, 31, 39, 41, 45, 57, 63, 74, 94 f., 108, 121, 125, 135, 138, 161, 185, 197, 208, 229, 232, 237, 255, 260, 266, 281, 295, 304, 311, 322 f., 325, 332, 379, 388, 402 f., 427, 443, 456, 464, 475, 496, 509 f., 517, 530, 554, 559, 580, 587, 601, 608 f., 630, 632, 646, 680, 682, 690, 700, 715, 724, 745, 750, 755, 758 f., 772, 781, 787, 807 f., 810, 831, 841, 844, 846, 860, 864, 877, 883, 893, 895, 898, 905 ff., 909, 922 f., 934, 936, 939, 957.
- Stercke, Erhardt, Kongens Trommeter, 108, 718.
- Stier, Bølling H., 166, 234, 289.
- Stierb, Jep, 494.
- Stilling, Hjelmlev H., 353 f.
- Stillinge, Slagelse H., 10.
- Stistrup, Gislum H., 485.
- Stjærholm, Nim H., 94, 98, 104 ff., 128, 141.
- Len 380, 646, 707, 836; nævnes 296, 298 f., 492, 537, 592, 607, 775, 901, 935.
- Stoense, Langeland, 882.
- Storebælt 322, 355, 455, 566 f., 803, 898.
- Storeheddinge 302, 490, 736, 858, 930.
- Storevangen, Flade S., 525.
- Storm, Mogens, i Hobro 676.
- Stovby, Falster, 244.
- Straale, Peder, 894.
- Strandhus, Hindsgavl Len, 733.
- Strandhuse, Brusik H., 603.
- Strandmøllen se under Assens.
- Strands, Mols H., 610.
- Strange Madsen i København, Foged paa Færø, 127. — Olufsen, Skibstømmermand i Marstrand, 488.
- Strenem, Henrik, Svensker, 842.
- Strich, Aksel, Kaptajn, 872.
- Strovstrup, Ulvborg H., 616, 872 (?)
- Struck, Bertel, Raadmand i Ribe, 66.
- Strynø 174, 219 f., 733.
- Strø, Strø H., 63, 252 f., 266.
- Strøby, Stævns H., 36, 247, 277, 486.
- , Tune H., 137.
- Strømmen, Norge, 733.
- Stuart, Frederik, 534. — Vilhelm 534.
- Stubbe, Rasmus Andersen, af Kalø Len 830 f.
- Stubbekøbing 27, 386, 411, 490, 736, 795, 930. — Borger 488.
- Stubbemalle, Øster H., Blekinge, 37.
- Stubberup, Fakse H., 604.
- Len, Luggude H., 173.
- Stuby, Hammer H., 219.
- Sture, Peder, Mag., Hofprædikant, 827.
- Stygge, Jfr. Berte, 607. — Enevold, Søkaptajn, 23. — Hans 438. — Tyge, Kaptajn, 473, 475.
- Styre, Bølling H., se Stier.
- Styrrød, Færs H., 208, 232.
- Stævns Herred 302, 349, 574.
- Klint 574.
- Størhof, Peder Jansen, Skibshovedsmand, 269.
- Størort, Steinburg A., Holsten, 834, 840, 857, 880, 887, 898.
- Sudderbo, Flade S., Horns H., 525, 612, 843.
- Suer, Niels, i Slagelse 208, 265, 419, 510, 642, 881. — Peder, i Slagelse 642, 881.
- Sundby, Falster, 411.
- Færge, Lyngø-Frederiksborg H., 42, 87, 119, 170, 211, 249, 266, 268 f., 300, 320, 322, 416, 436, 508, 540, 570, 626, 653, 671, 692, 750, 793, 828, 862, 951.
- Sunds, Hammerum H., 254, 672, 816.
- Herred 768.

- Surbeck, Simon, Raadmand i København, 876.
 Surd, Peder, i Solbjærg 511.
 Svanholm, Horns H., 48, 323, 625.
 —, Vemmenhøg H., 661.
 Svaning, Jakob, Mag., Kannik i Lund, 147.
 Svavsted Slot og Len 197, 238, 340.
 — Stift 113, 121, 378, 651, 686 f.
 — Husfoged se Markvard Jørgensen Angel.
 Svejstrup, Dover S., Hjelmlev H., 95.
 Svenck, Kristoffer, Arkelimester 203, 314.
 Svend i Kulholt 180. — Amundsen, Baadsmænd fra Skien, 946.
 — Hansen fra Rytsebæk 622.
 — Hansen i Viby 7. — Henningsen i Næs 11, 219. — Jonsen i Barholt 371. — Kristensen i Lemvig 254. — Lavridsen i Rinkeby 7. — Mikkelsen, Baadsmænd fra Bergenhus Len, 946.
 — Mogensen fra Hollern, Baadsmænd, 946. — Pedersen, Mag., Konrektor i Odense, (666). — Pedersen, Skibstømmermand i Falkenberg, 389. — Pedersen i Kvindevads Mølle 520.
 Svend, Povl, i Hobro 676.
 Svendborg 2, 138, 410, 490, 733, 736, 794, 930. — Raadmand se Kristen Iversen. — Borgere 342, 389, 450, 583, 613, 781. — D a t. 462.
 Svenning Amundsen, Skibstømmermand i Kongelf, 488.
 Svenstrup Gaard og Len, Ramsø H., 349, 379, 407, 562, 588, 606; nævnes 273, 291, 307 f., 310, 345, 376, 467, 530, 706, 926.
 Sverrig 11, 46, 260, 278, 293, 332, 340, 349, 443, 450, 455, 468, 505, 545, 550, 562, 577, 611, 620, 746 f., 777, 793, 795, 799, 856, 937, 941. — Konge se Gustav II Adolf. — Dronning se Christine.
 Svinebjærg, Albo H., 550.
 Svinholt, Holmans H., 843.
 Svinninge, Ods H., 717.
 —, Tudse H., 57.
 Sværborg, Hammer H., 36.
 Sæby, Niels, i Slagelse Hospital 739.
 Sæby 131, 139, 226, 439, 490, 639, 736, 865 f., 930. — Borgemester se Søren Mikkelsen. — Borgere 488, 589 f., 619, 732, 768, 847, 949.
 Sæbygaard, Dronninglund H., 639, 700.
 — Løve H., 496.
 — og Len, Sjælland, 14 f., 48, 73, 123, 172 f., 210, 237, 613, 693, 838, 905, 934; nævnes 70, 112, 221, 265, 268, 304, 510, 880.
 Sædding, Skuds H., 779.
 Sæder, Bjæverskov H., 689.
 Søborg, Holbo H., 233.
 Søby, Gjærn H., 645.
 Søbygaard, Hammerum H., 871 f.
 Søbysøgaard, Aasum H., 410.
 Søfde, Færs H., 35, 46, 524.
 Søholm, Stævns H., 323, 545, 561.
 — Sø, Kronborg Len, 558.
 Søholmgaard, Elbo H., 456.
 Søholt, Fuglse H., 250.
 —, Skov, N. Asbo H., 9.
 Søllergaard, Hjerm H., 523, 616.
 Søllested, Baag H., 31.
 Sølvager, Torne H., 46, 394.
 Sølvitsborg 139, 486, 709, 792, 888, 932; nævnes 431 f., 539, 909. — Tolder se Samuel Hansen. — Borger 388.
 — Slot og Len 6, 56, 127, 242, 308, 315 f., 344, 366, 381, 411, 515, 657 f., 690, 862, 868; nævnes 64, 159, 180, 201, 241, 305, 332, 338, 349, 360, 400, 448, 463, 470, 494, 504, 537, 559, 565, 569, 581 f.,

- 693, 746, 763, 808 f., 864, 904, 952. — D a t. 312.
- Sømmershavn 486, 539, 565, 709, 733, 792, 931.
- Sønder Herred, Langeland, 378.
- Sønderaaßen, Skov i Helsingborg Len, 90.
- Sønderborg, Thomas Hieronymus, i Elbing 240.
- Sønderby, Baag H., 163.
- , Hillerslev H., 616.
- , Hind H., 636, 760.
- , Hjerm H., 76, 80, 135.
- Sønderbygaard, Ulvborg H., 616.
- Sønderhaa, Hassing H., 134.
- Sønderho, Skads H., 732.
- Sønderjylland (Slesvig) 90, 96, 491, 956.
- Sønderskov, Skanderborg Len, 76.
- Sønderslev, S. Asbo H., 572.
- , Gørs H., 69, 92, 298.
- Sønderup, Slagelse H., 162, 586.
- Søndervigen, Norge, 603.
- Søndervraa, Børglum H., 230.
- Sønnike Hansen, Stadsbud i Flensborg, 426.
- Sørby, Gyngø H., 666.
- Sørbymagle, V. Flakkebjerg H., 441.
- Søren Skibsbygger i Aalborg 487. — Skriver 16. — Skrædder i København 849. — Smed i Helsingør 169. — Smed i Viborg 49. — Tømmermand i Skanderup 884. — Vægter i Viborg 49. — »halte«, i Roskilde 373. — i Rybjerg 870. — Andersen, Mag., se Vedel. — Andersen, Skibstømmermand i Varberg, 488. — Andersen i Helsingør 551. — Bertelsen, Præst i Lisbjerg og Skejby, 757. — Bertelsen i Dons 462. — Dinesen i N. Vissing 703. — Hansen i Kare 124. — Hellesen, Møller i øverste Ørkils Mølle, 240. — Ibsen i Kare 124. — Jensen, Skibstømmermand i Aalborg, 619. — Jensen i Æbeltoft, Baadsmand, 732. — Jensen i Draaby 833. — Jensen i Favraas 191. — Jensen i Gerslev 640. — Jensen i Hasle H. 872. — Jensen i Kelleklinte 327. — Jensen i Skanderup 885 f. — Jensen i Spørring 579. — Jensen i Mølhof 764. — Jensen i Randers 877. — Knudsen (af Adel, Tredje-Slægten) 447. — Kristensen af Hvidding, (Hvidsten?), Trommeslager, 871. — Kristensen Skrædder, Soldat, 870. — Kristensen Smed, Soldat, 870. — Kristensen i Hobro 676. — Lavridsen, Baadsmand fra Nakskov, 947. — Markusen, Skipper, 398, 797. — Mikkelsen, Præst i Benløse, se Due. — Mikkelsen, Borgemester i Sæby, 399. — Mikkelsen Skomager i Hobro 676. — Nielsen, Skibstømmermand i Aarhus, 388. — Nielsen, Skibstømmermand i Grenaa 488. — Nielsen, Soldat, 870. — Nielsen i Hemmed 870. — Nielsen i Ring 872. — Olsen, Baadsmand fra Æbeltoft, 947. — Olsen, Pligtkarl fra Ringsted Len, 449. — Pedersen, Skovrider i Frederiksborg Len, 37. — Pedersen, Pligtskarl fra Hald Len, 449. — Pedersen i Gandrup 761. — Pedersen i Laholm 249. — Pedersen i Ølsted 872. — Povlsen, Præst i Egtved, 893. — Rasmussen, Kongens Skipper, 418. — Rasmussen, Skibstømmermand i Bogense, 388. — Rasmussen i Mesing 703. — Sørensen, Borgemester i Bergen, 127, 515, 558 f. — Sørensen, Pligtskarl fra Aalborghus Len, 449.

- Sørensen, Soldat, 871. — Sørensen i Maribo 309. — Sørensen 24. — Thomesen i Greve 281. — Thomesen i Malmø 609.
- Sørup, Ringsted H., 385.
- Søvind, Vor H., 514.
- Taabberup, Hindsted H., 616.
- Taaderup, Løve H., 57, 593, 670.
- Taagerup, Fakse H., 942.
- Taars, Musse H., 330.
- Taarup, Mols H., 112, 148.
- , Torkildstrup S., Falster, 887.
- , Vinding H., 40.
- Tage Heiderider 246. — Hansen, Præst i Gerlev og Draaby, 841.
- Tanch, Povl Nielsen, Præst i Flade, 786.
- Tanken, Hans, i Haderslev 777.
- Tange, Lysgaard H., 870.
- Tarup (Taarup eller Torup?), Silkeborg Len, 474.
- Taube (Due), Slægt, 773, — Frans 260, 291, 312, 329, 391, 454, 748. — Frans Jørgensen 764 f. — Johan 300. — Peder 409, 454.
- Tavlov, Elbo H., 418, 457.
- Tebstrup, Vor H., 766, 848.
- Tegelund se Tejlum.
- Teglggaard, Peder, Skibstømmermand i Aarhus, 388.
- Teglggaard, Kongens, ved Hesselager 583, 613, 781.
- Teglstrup Ladegaard, Lyng-Kronborg H., 557, 661.
- Tejlum, Hylke S., Vor H., 637 (?).
- Telling, Ø. Han H., 871.
- Terkel Bartskaar i Roskilde 430. — i Gedsted, Kvaksalver, 899.
- Terndrup, Hellum H., 871.
- Terp, Middelsom H., 86, 189.
- Terslev, Ringsted H., 586.
- Tersløse, Merløse H., 388, 513, 721.
- Testrup, Ning H., 754.
- Thembstol, Jørgen, Skibstømmermand i Flensborg, 488.
- Theus Jensen, Odderjæger, 67.
- Thikersløf, Thi, i Rostock 24.
- Thilling, Hans, Raadmand i Ystad og Ridefoged p. Malmøhus, 8.
- This Madsen, Kongens Vognmager, 119.
- Thisted 130, 139, 280, 490, 736, 759, 918, 930; nævnes 687. — Borgere 631.
- Bispegaard 659.
- Thistrup, Niels, i Slagelse Hospital 739.
- Thomagger, Oluf Nielsen, i Holstebro 373.
- Thomas, Præst i Oslo, 74. — Portner i Kolding 92. — Remmesnider 430, 716. — med Krykken i Duebrødre Hospital i Roskilde 370. — Lollik, Skipper, 456. — Andersen, Baadsmand fra Helsingør, 947. — Andersen i Revl 642. — Berntsen von Magdeburg, Tømmermand, 942. — Jensen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Jensen i Ulstrup 762. — Jørgensen, Kongens Skipper, 452, 564. — Jørgensen i Haaslev 7. — Kristensen i Telling 871. — Mikkelsen i Dal 116. — Nielsen, Præst i Astrup, Tulstrup og Hvilsted, 760. — Nielsen, Præst i Langaa og Øksendrup, 701. — Nielsen, Baadsmand fra Ribe, 947. — Nielsen i Aalborg Len 329. — Nielsen i Mølgaard 872. — Peitersen af Ostzaen 628. — Pedersen i Ris 762. — Povlsen i Lyby 870. — Povlsen i Lybæk 696 f. — Samuelsen i Sorø Skole 831. — Thuesen 392.
- Thorbrøgge, Hans, Snedker i Helsingør, 168.
- Thorn, Kasper, i København 611.

- Thornboe, Niels, Skibstømmermand i Horsens; 488.
- Thott, Anders, 230. — Else, Hans Lindenovs, 230, 608. — Karen, Ove Brahes, 230, 241, 253. — Korfits, se Anne Basse. — Kristen Pedersen, Lensmand paa Skivehus, 59, 78, 123, 131, 133 f., 136, 139, 156; jvfr. Sofie Belov. — Jfr. Margrete 226, 230 f., 253. — Jfr. Sidsel 46, 230. — Tage Andersen, Lensmand p. Laholm, 1620 p. Trondhjemgaard, 30, 226, 230, 241, 260, 311, 324 (?), 489 (?), 497, 516, 555, 572, 641, 664, 673, 683, 712, 743, 855, 862, 918; nævnes 7, 46, 60 (?), 64, 139, 159, 170, 195, 197, 242 ff., 249, 257, 273, 277 f., 283, 285, 289, 293, 305, 376, 381, 386, 400, 405, 418, 449, 463, 494, 509, 512, 514, 521, 523 f. (?), 527, 535, 542 (?), 545 f., 549, 562, 565, 568, 579, 583, 605, 611, 623 f., 661, 675 f., 680, 686, 746, 774, 839, 854, 956; jvfr. Klare Sparre. — Tage Ottesen, Lensmand p. Landskrone, 1619 p. Sølvitsborg, Ritmester, 30, 230, 241, 260, 311, 324 (?), 426, 489 (?), 497, 516, 529, 604, 657 f., 682, 708, 805, 863, 921; nævnes 46, 52, 60 (?), 64, 139, 165, 180, 190, 195, 200, 208, 217, 232, 242, 244, 257 f., 261, 277, 285, 289, 293, 305, 309, 325, 331, 335, 338, 352, 376, 381, 394, 415, 431, 449, 451, 457, 462, 482 f., 493, 507, 509, 523 f., (?), 527, 533, 537, 542 (?), 553, 555 (?), 565, 568, 584, 593, 606 f., 617, 623 ff., 664, 666, 677, 680, 683, 686, 690, 693, 702, 709 f., 741, 746 f., 763, 774, 808 f., 860, 862, 864, 883, 902, 904, 909, 924, 926, 937, 952, 957.
- Thryp, Johan, i Malmø 855.
- Thümen, Baltser von, Fiskemester, 836. — Eustachius von, se Anne Baden. — Kasper von 474.
- Thøste i Løvel 772.
- Tibirke, Holbo H., 29.
- Tillebar, Johan, Skipper i Bremen, 97.
- Tillitze, Sønder H., Laaland, 160, 330.
- Tilst, Hasle H., 80.
- Tim, Hind H., 43, 251.
- Tindbæk, Middelsom H., 86, 189.
- Ting se Ring.
- Tinget, Hjerm H., 523, 616.
- Tingeyar Syssel, Island, 955.
- Tinning, Sabro H., 654, 676, 699.
- Tisdorph, Henrik Mikkelsen, Mag., Præst i Odense, 266, 281, 298, 917, 952.
- Thistrup, Ø. Horne H., 636, 760, 874.
- Tjæreby, Høgs H., 954.
- , Slagelse H., 519.
- Tjæredgaard (nu Rønnovsholm), Berglum H., 263, 878.
- Tjornved, Merløse H., 513, 942.
- Tjørring, Hammerum H., 254.
- Tjærrød, Luggude H., 645.
- Tjæstrup Sø se Tøjstrup.
- Toberup, Niels, i Hobro 676. — Søren, i Hobro 676.
- Tocqueville, Jakob, i København 264.
- Tofte, Fuglse H., 330.
- Toften, Bølling S., Bølling H., 289.
- Tollerup, Strø H., 508.
- Tolsgaard, Hjerm H., 523, 616.
- Tolstrup, Baarse H., 28, 36, 335, 606.
- , Voldborg H., 228.
- Tommerup, Jerrestad H., 432.
- , Odense H., 824.
- Tommestrup, Stævns H., 574.
- Torben Skibsbygger i Malmø 389.
- Gabrielsen se Akeleje. — Jen-

- sen, Præst i Ballerup, 879. —
Olufsen i Helsingør 593.
- Tord paa Trappen, Skibstømmermand i Marstrand, 488. — Tømmermand i Marstrand 488. — Andersen, Baadsmand fra Skagen, 947. — Ingvardsen, Baadsmand fra Bande, 946. — Jensen i Hobro 676. — Keldsen i Hobro 676.
- Toreby, Sønder H., Laaland, 330.
- Torkil Gamalielsen p. Island 357.
- Torlund, Vrads H., 105.
- Torløv Knudsen 649.
- Tornebo, Niels, Skibstømmermand i Horsens, 619.
- Tornekrans, Klavs Nielsen, 117. — Mikkel Nielsen 235, 254.
- Torning, Lysgaard H., 65.
- Torp, Nim H., 107.
- Torpeskov, Baag H., 88.
- Torrestad, Brunlaug Len, 946.
- Torrild, Hads H., 82, 84.
- Torsebro, Ø. Gyngø H., 70. — Mølle 681.
- Torslundelille, Tune H., 574.
- Torup, Aasum H., 278.
- , Bare H., 274 f., 540.
- , N., Han H., 630.
- Tovstrup, Gern H., 121.
- Tran, Kristen, i Viborg 49. — Niels, i Viborg 49.
- Tranbjerg, Hammerum H., 871.
- Trane, Klavs, Skibstømmermand i Skelskør, 488, 619. — Lavrids Jensen, Præst i Mariager, 460, 660.
- Tranekær Slot og Len 170, 173 ff., 242, 271, 365, 380, 399, 459, 588; nævnes 293, 305, 362, 378, (538), 706, 952.
- Tranerup, S. Asbo H., 572.
- Trans, Vandfuld H., 273, 436.
- Tredje, Bølling H., 447.
- Trehov, Gregorius, i Helsingør, Kapelmester, 325, 655.
- Trelleborg 6, 139, 486, 523, 579, 590 f., 712 f., 783, 938 f.; nævnes 539, 658. — Borgemester se Johan Kløcker. — Byfoged se Peder Skov. — Kæmner se Hans Rasmussen. — Maler se Niels Bertelsen, Johan Kløcker. — Borgere 555, 702.
- Trige, V. Lisbjerg H., 872.
- Troels i Parup 318. — Nielsen i Astrup 895. — Nielsen i Malle 180. — Pedersen i Trelleborg 555, 702.
- Trolholm (nu Holsteinborg), V. Flakkebjerg H., 377, 821.
- Trolle, Børge, se Anne Munk. — Jakob, se Mette Høg. — Lisbeth, Gabriel Sparres, 300, 661. — Niels 696.
- Tronderup, Flade S., Horns H., 525, 612, 843.
- Trondhjem 62, 569.
- Stift 531. — Superintendent se Isak Grønabæk.
- Trude Bendsen i Ferringtofte 165.
- True, Hasle H., 754.
- Tryggevalde Gaard og Len 58, 196, 247, 263, 336, 379, 410, 416, 527, 586, 622, 632, 679, 744; nævnes 112, 268, 291, 304, 345 f., 351, 376, 538, 566, 706, 714, 741. — D a t. 21, 38.
- Tryghuse, Sønder H., Laaland, 741.
- Træholt, Lysgaard H., 85.
- Trøninge, Tudse H., 312.
- Tudse Herred 408, 448. — Herredsfoged se Peder Kristensen. — Mølle, Tudse H., 445, 565. — Næs, Tudse H., 248.
- Tulle Mølle, Fakse H., 248, 263.
- Tullebølle, Langeland, 689, 882.
- Tulstrup, Ning H., 760.
- Tune Fogderi, Norge, 733.
- Tunge, Morten, i København 744.
- Turebygaard, Fakse H., 662, 903 f.

- Tustrup, Luggude H., 165.
 —, Sønderhald H., 896.
 Tvede, Nørhald H., 456, 615.
 Tvede, Lille-, Hammer H., 219.
 Tversted, Horns H., Jylland, 20,
 732.
 Tvilum Birk, Gern H., 118.
 Tvindelstrup, Ringsted H., 269.
 Tvingstrup, Vor H., 502, 844, 891.
 Tvis Kloster, Hammerum H., 766.
 Tyelse, Oksie H., 734.
 Tyge Snedker i Aalborg 484. —
 Jørgensen, Baadsmand fra Kø-
 benhavn, 947. — Nielsen, Møller
 i Luggude H., 249. — Pedersen
 i Tustrup 165.
 Tygestrup, Alsted H., 265.
 Tyregod, Nørvang H., 764.
 Tyrsting Herred 755.
 Tyrstrupgaard, Tyrstrup H., 225f.
 Tyskland 17, 188 f., 226 f., 293,
 297, 426, 500, 569, 651, 738, 928.
 Tystofte, V. Flakkebjerg H., 586.
 Tystrup, Arts H., 513.
 Tøger Mortensen se Hvas. — Niel-
 sen se Ferslev.
 Tøjstrup Sø, St. Hans Klosters
 Len, 467, 571.
 Tølløse, Merløse H., 625, 781.
 Tømmerby, V. Han H., 41.
 Tømmerup, Arts H., 107.
 —, Merløse H., 513.
 Tønder, Lavrids, i Viborg 441.
 Tønnersø Herred 96, 102, 277.
 Tønnes Kaldbjørnsen, Baadsmand
 fra Rygge Sogn, Norge, 733. —
 Petersen i Ostzaen 607.
 Tønninggaard, Ø. Horne H., 636,
 760.
 Tønsberg 62. — Borger 947.
 — Len 733.
 Tørnestrup, Gørs H., 7.
 Tørringe, Vrads H., 135, 844, 891.
 Tørrit, Hjelmlev H. (?), 761.
 Tøttrup, Hassing H., 637.
- Ubbing, Herman, i Danzig 484 f.
 Ubeneus, Hans, Mag., 140.
 Udby, Arts H., 48, 475, 682 f.
 —, Baarse H., 28, 36, 322, 335, 574,
 606.
 Uddevalle 4, 139, 946.
 Udsen, Lavrids Ebbesen, Lens-
 mand p. Skanderborg, 673, 676,
 698; nævnes 26, 39, 74, 78, 82—
 85, 92, 97 f., 104 f., 112, 128, 130,
 133, 136, 140, 143 f., 148 f., 151
 f., 155 f., 172, 184, 191 f., 194,
 223 f., 235 f., 239, 268, 271, 277,
 279, 286, 288, 290, 295 f., 299,
 305, 322, 338, 351 f., 354, 367,
 371, 373, 375, 380, 385, 398, 406,
 411, 417, 433, 438, 449, 458, 464,
 471, 476, 478, 482, 492, 502 f.,
 507, 514, 522, 526 f., 536, 563,
 575, 582, 584, 587, 606, 610, 619,
 627 f., 634, 638 f., 649, 652, 654
 f., 678, 692, 695, 703, 707, 735,
 741, 757 f., 760 ff., 765 f., 791,
 801, 837, 843 f., 846, 848, 860,
 864, 880, 890, 899, 901, 935.
 Udsten Kloster, Norge, 336.
 Udstrup, Ulvborg H., 766.,
 —, Vor H., 26, 97.
 Ugelstrup, Voldborg H., 689, 691,
 866.
 Ugerup, Aksel, 84, 270, 323, 337,
 462, 854, 889 f., 915. — Ove 158,
 164, 257, 315, 382, 462, 709, 831,
 915, 956.
 Uggestrup, Musse H., 330.
 Uglodie, Baarse H., 248, 606.
 Ulfeldt, Arild Kristoffersen, i Sorø
 Skole, 864. — Edel, Keld Bro-
 ckenhuuses, 184, 279, 522, 659,
 735, 766, 842, 848. — Frederik,
 se Birgitte Marsvin. — Jfr.
 Helvig 122, 137, 184, 287, 371,
 474, 492, 741, 842, 848. — Ja-
 kob Jakobsen, Rigens Kansler,
 Lensmand p. Nyborg, 40, 44,

- 105, 107, 131 f., 174, 261, 263, 271, 311, 340, 362 ff., 392, 412, 429, 444, 453, 467, 486, 497, 501, 509, 570, 592, 652, 799, 848, 881, 936; nævnes 43, 61, 88, 103, 112 f., 117, 121, 134, 138, 142, 190 f., 194, 197, 210, 220 f., 238, 240, 242, 245, 268, 278, 293, 296 f., 305, 322, 333, 339, 342, 344, 349, 378 f., 390 f., 395, 399, 410, 426, 445 f., 449, 455, 462, 468, 474, 491 ff., 504, 521, 530, 538, 558, 561, (571), 579 f., 583 f., 606, 613, 626, 628, 650 f., 662, 682, 689, 692, 696 f., 701, 706 ff., 730, 752, 755, 763, 767, 775, 781, 806, 828, 838, 844, 877, 880, 894, 896, 898, 913, 917, 922, 930, 932, 939, 949, 952, 956. — Jakob Korfitsen, kgl. Sekretær, 94, 561, 766. — Jakob Mogensen 758, 766, 945. — Jørgen 519. — Jfr. Kirsten 122, 137, 154, 286, 370 f. — Knud se Beate Hvitfeldt. — Knud Kristoffersen, i Sorø Skole 864. — Kristoffer, Lensmand i Helnekirke Len, 1617 Ritmester over den skaanske Fane, 1618 i Froste Herred, 1619 p. Visborg, 178, 260, 356, 382, 492, 581, 593—96, 605, 864, 869; nævnes 64, 164, 181, 190, 195, 206, 217, 225, 232, 242, 257, 266, 274, 277, 291, 298, 323, 331, 337, 352, 381, 383, 386, 396, 405, 432, 449, 451, 457, 462, 497, 516, 519, 540, 550, 555, 568, 575, 583, 603, 611, 617, 621, 629, 631, 639, 642, 644, 646, 693, 695, 726, 737 f., 741, 757, 825, 832, 841 f., 878, 916, 921, 933, 948 f., 951. — Mogens, Lensmand p. Tranekær, Rigens Admiral, 103, 170, 271, 561, 652 f., 758, 766; jvfr. Anne Munk.
- Ulfbæk, Laholm Len, 509, 516, 529.
- Ulfstand, Jfr. Anne, 195, 257. — Jfr. Else 195, 257, 854. — Hak Holgersen 337. — Hans 195, 257, 337, 832, 883, 889, 915. — Jfr. Helle 195, 257, 890, 915. — Holger 158, 257, 337, 883, 915; jvfr. Anne Skovgaard. — Jfr. Ingeborg 195, 257, 883. — Melkior 195, 257. — Sofie, Klava Podebusks, 164, 200 f., 241, 256, 274, 291, 592, 699.
- Ullensager, Øvre Rommerikes Fogderi, Norge, 408.
- Ullerslev, Vinding H., 575, 653.
- Ullerup, Elbo H., 457, 559.
- , Hviding H., 50.
- Ullerød, Lyng-Kronborg H., 86.
- Ulrik, Hertug, Christian IV's Broder, Biskop af Schwerin, 49, 52, 106, 437, 913.
- Ulrik, Hertug, Christian IV's Søn, 202, 360.
- Ulrik, Hertug af Pommern, 527, 820.
- Ulriksholm se Skinnerup.
- Ulslev, Ø-, Musse H., 388.
- Ulsted, Kær H., 39.
- Ulstorp, Gyngø H., 318.
- Ulstrup, Hindsted H., 41.
- , Ods H., 717.
- , Rinds H., 870.
- , Tyrsting H., 762.
- , Vennebjerg H., 147.
- Ulstrupgaard, Løve H., 643.
- Ulvborg, Ulvborg H., 149, 848, 882.
- Herred 172.
- Ulvsaks, Hans Iversen, se Inger Basse. — Iver Hansen 182, 220, 241, 257, 327.
- Ulvsløv (Ulhøj) (?) Vendsyssel, 612, 843.
- Underaare, Børglum H., 525, 612, 843.
- Urlev, Jørgen Jensen, Sognepræst i Tim og Madum, 251 f.

Urlund, Hammerum H., 120.
 Urne, Aksel, Landsdommer i Sjælland, 188, 209, 260, 303, 364, 391, 412, 487, 590, 769; nævnes 16, 29, 48, 61, 100, 159, 194, 237, 255, 269, 273, 297, 304, 307 f., 310, 312, 327, 376, 379, 385, 414, 434, 437, 449, 455, 467, 475, 513, 517, 525, 530, 537, 554, 586, 613, 621, 624, 643, 655, 670, 672, 688, 690, 714 f., 726, 744, 752, 782 f., 788, 797, 821 f., 828, 838, 858, 866, 872, 880, 892, 922, 936, 942.
 — Aksel Erikseh, i Sorø Skole 45. — Jfr. Anne Jørgensdatter 253, 653. — Jfr. Edel Johansdatter 933. — Ejler, 1619 Lensmand p. Holbæk, 562, 603, 682, 698, 717, 724, 744, 951. — Jfr. Ellen Johansdatter 933. — Erik, Lensmand p. Udsten Kloster, Admiral, 410, 834, 857, 874, 880; nævnes 12, 45, 840, 887. — Folmer Johansen 933. — Johan 520, 535, 933. — Johau Johansen, 933. — Jørgen 253, 653; jvfr. Margrete Viffert. — Klavs Eriksen, i Sorø Skole 45. — Knud Lensmand p. Bergenhush, 1619 p. Tryggevælde og Højstrup, 12, 24, 30, 177, 566, 769, 929, 954; nævnes 27, 61, 81, 285, 297, 603 f., 622, 632, 683, 706, 714, 724, 744, 789, 821, 851, 858 f., 887 f., 891, 899, 926. — Kristoffer, 1617 Rentemester, 203, 749, 808, 810; nævnes 25, 197, 202, 291, 322, 331, 350, (393, 399), 428, 430, (452, 484, 486, 489, 497, 508, 532, 534, 591, 626), 627, 632, (671, 675, 681), 682, (684, 696, 721, 756, 830, 844), 857, (876, 925, 943). — Lage Johansen 933. — Lage Klavsen til Beltebjerg, Landsdommer i Skaane, 217, 805;

nævnes 4, 61, 100, 198, 295, 406, 462. — Lage Klavsen, til Sellebjerg, 18, 101, 412, 803. — Margrete, Niels Bilds, 800, 803, 949. — Palle Johansen 933. — Jfr. Sidsel Johansdatter 933.
 Utrecht, Simon, i Lære som Instrumentist, 260.
 Uttermarch, Hans, Tolder og Sise-mester i Assens, 183, 794.
Vaalshave, Sønder H., Laaland, 330.
 Vaatamose, Luggude H., 645, 777.
 Vach, Bernt, se Facke.
 Vadensø, Rønnebjerg H., 208, 232, 261.
 Wal, Pierre de, fransk Hvalfan-ger, 93 f., 864, 891.
 Valby, Halland (?), 5.
 —, Skaane, 302.
 —, Store-, Slagelse H., 928.
 Valbygaard (nu Juellinge), Stævns H., 789.
 Valdemar, Konge, 624.
 Valden, Høgs H., 605.
 Waldkirch, Henrik, Bogfører i København, 122, 125. — Henrik Henriksen, i Sorø Skole 125.
 Valentin Hopmand 298. — Tøm-mermand 315 f.
 Wales, Prins af, se Karl.
 Valkendorf, Henning, 40, 391, 412, 462, 474, 499, 822, 824.
 Valkærre, Torne H., 580.
 Valle Sogn, Lister Len, 946.
 Vallebærg, Ingelstad H., 432.
 Vallensved, Ø. Flakkebjerg H., 21.
 Vallerum, Færs H., 432.
 Vallø, Bjæverskov H., 48.
 Valsbøl, Bredsted A. — D a t. 664, 679—687, 689 ff., 694—699.
 Walstorp, Henning, 795; jvfr. Bo-dil Galde.
 Valter Kortsen 117.
 Vandal (Vandel), Hans Iversen,

- Præst i Odense, 1617 Superintendent i Viborg, 115, 206 f., 276, 507, 762, (772). — Hans, Borgemester og Tolder i Aalborg, 701, 955. — Jens, Mag., Præst til Bascharis (!), 899.
- Vandkier se Vankive.
- Vandstadtorp, Førs H., 270.
- Vang, Horns H., Jylland, 612, 843.
- , Hundborg H., 41.
- , Ulvborg H., 616.
- Vankive, Gyngge H., 180 (?).
- Vannebjærg, Gyngge H., 318.
- Vantinge, Salling H., 579 f.
- Varberg 139, 196, 241, 300 f., 405.
- Borgere 117, 389, 488. — Kirke 274.
- Slot og Len 241 f., 273, 300 f., 381, 712, 714; nævnes 106, 119, 159, 249, 253, 278, 297, 299, 344, 349, 418, 457, 463, 483, 488, 509, 517, 521, 524, 532, 537, 545, 562, 569, 648, 677, 729, 747, 829 f., 880, 890, 901, 904, 918. — D a t. 5.
- Varde 127 f., 130, 139, 189, 490, 656, 736, 930; nævnes 51, 78, 218, 588 f. — Raadmand se Niels Bjerg.
- Vardøhus Slot og Len 22, 202, 384.
- Vargaarde, Hammerum H., 120.
- Varho, Gørding H., 412.
- Varminggaard, Ribe H., 417.
- Warnemünde 183, 432, 744.
- Varpelev, Stævns H., 486.
- Vartov Hospital, Sokkelund H., 504, 585, 708, 750.
- Vasspyd, Erik, se Karen Pax. — Just, se Kirsten Juel.
- Vedby, Nørre H., Laaland, 888.
- , N., Falster, 411.
- , Ruds-, Løve H., 16 (?).
- Vedbygaard, Løve H., 643 f.
- Vedel, Anders Sørensen, Mag., Historiker, 115, 266. — Søren Andersen, Mag., Præst i Ribe, 266.
- Vedelslund se Sjelleskovgaard.
- Vedslet, Vor H., 123, 766, 848.
- Weérdt, Kornelius de, Kobbermøller, 577.
- Veflinge, Skovby H., 529, 603, 894 f.
- Veggerløse, Falster, 888, 954.
- Vegholm, S. Asbo H., 889.
- Weier, Andreas, Skipper, 630.
- Weines, Maren, 790.
- Veinge, Høgs H., 954.
- Vejby, Børglum H., 639.
- Vejerslev Birk, Hovlbjærg H. 118.
- Vejlby, Elbo H., 559.
- Vejle 2, 126, 130, 139, 490, 698, 736, 850, 930. — Borgemester se Klemens Sørensen, Povl Nielsen. — Borgere 89, 388, 764. — Hospital 126 f.; Forstander se Jens Farsen.
- Vejleby, Fuglse H., 330.
- Vejlgaard, Hammerum H., 165, 234.
- Vejringe, Falster, 411.
- Vejrum, Hjerm H., 186, 616.
- , Sønderlyng H., 185, 286 f., 371.
- Vejstrup, Gudme H., 121, 651.
- Veller, Gaard under Holum Stift p. Island, 193.
- Vellerød, Førs H., 208, 232.
- Velling, V., Middelsom H., 189.
- Vemb, Hjerm H., 672, 816.
- Vendelbo, Kristen, Drabant, 203.
- Vendelbo Stift se Aalborg Stift.
- Vendsyssel 458, 699.
- Venge, Hjelmslev H., 223.
- Vennebjærg, Vennebjærg H., 525, 612, 843.
- Venslev, V. Flakkebjærg H., 242, 821.
- Venstermand, Jfr. Anne, 584, 680. — Johan 769 f. — Jørgen 295, 584, 617, 625 f., 680. — Kirsten, Jørgen Grubbes, 769 f.

- Wenzel Kromand i Hillerød 653.
 Werbrugen, Johan, Prinsen af Oraniens Falkefænger, 955.
 Werchman, Ernst, tysk Kancellisekretær, 852.
 Verden, Bispedømme, 407. — Biskop se Filip Sigismund.
 Werffsten, Olaf, 695.
 Vernø Klosters Len, Norge, 733.
 Vesby, se Væsby.
 Vespene 23, 384 f., 600.
 Vessige, Aarstad H., 199, 541.
 West, Hans Nielsen, i Ladegaarden 938. — Jørgen 938. — Niels Jørgensen, i Brede 938.
 Veste Nesesen, Plichtskarl fra Glad-saxe Len, 449.
 Vestenskov, Sønder H., Laaland, 160, 262, 330.
 Vester Herred, Møen. — Herredsfoged se Kristen Lavridsen.
 Vesterborg, Nørre H., Laaland, 295.
 Vesterby, Læsø, 444.
 Vestergarn, Havn p. Gulland, 564.
 Vesterland se Før.
 Vesterlund, Nørvang H., 113, 120.
 Vesternæs, Sønder H., Laaland, 160.
 Vesterssen 22 f., 105, 427, 620, 649, 833 f., 840, 887.
 Vestervig, Refs H., 289, 679.
 — Kloster og Len 366, 380, 464, 679, 745, 819, 823, 925; nævnes 130, 133, 304, 491, 688, 859, 880, 901.
 Westhow, Willich, Kannik i Lund, 512, 818.
 Vestrup, Gislum H., 871.
 Vestud, Møen, 675, 788.
 Vetaldi, Johan Baptista, Lutenist, 452.
 Veterslev, Ringsted H., 556, 621, 797.
 Vetersløs (?), Løve H., 514.
 Wetzl, Morten, i København 810.
 Weyden, Borchard von, 933.
 Weyer, Morten, Kongens Trommeter, 108.
 Vibe, Mikkel, Borgemester i København, 31, 187, 442, 585, 589.
 Vibolt Teltmager 334.
 Viborg 49, 131, 204, 401, 438, 635, 641, 923; nævnes 9 f., 89, 116, 167, 213 f., 307, 374, 544, 629, 633 f., 653, 681, 929. — Borgemester se Kristen Hegelund. — Byfoged se Anders Rollandzer. — Byskriver se Simon Skriver. — Borgere 49, 441, 646, 870. — Bispegaard 255. — Hospital 772 f. — Domkirke 9, 115, 144, 307, 503, 518, 749; Skals Præbende 222. — Kapitel 88, 116, 343, 507, 629, 819 f. — St. Hans Kloster 381, 745. — Skole 116.
 — Landsting 61, 126, 218, 284, 514, 516, 551, 923, 936.
 — Stift 152, 375, 935. — Superintendent se Niels Lavridsen Arc-tander, Hans Vandal.
 Viby, Rømsø H., 270.
 —, Villands H., 7, 319.
 Vibæk, Gørding H., 871.
 Vidskøfle, Gørs H., 416, 418, 625.
 Vidstrup, Ø., Vennebjærg H., 147.
 Vidsø, Skaane, 92.
 Wienandt, evangelisk Udsending fra Nederlandene, 827.
 Viffert, Jakob, se Anne Krafse. — Margrete, Jørgen Urnes, 253.
 Vig, Ods H., 8, 717, 913.
 Vigen, Norge, 62, 733, 946.
 Vigerslev, Skovby H., 149, 529, 603, 894 f.
 Vigsiden, Norge, 23, 427, 834.
 Villads Krømmer i Viborg 49. — Nielsen, Mag., Lektor i Viborg, 115. — Pedersen i Frørup 40.
 Villands Herred 7, 101, 159, 181, 206, 240, 396, 405, 583, 686.
 Willem. Johan de, i København

- 346, 400, 457, 475, 482, 573, 629, 714 f. — Povl de, i Amsterdam 770 f.
- Villum Bygmester i Laholm 734.
— Fuglefænger i Aalborg 484.
— Fransen se Dirstein. — Klavsen, Skibstømmermand i Kolding, 143, 388. — Kornelissen, Bygmester, 358 ff., 376, 404, 542 f., 713, 728, 734, 742. — Mikkelssen i Helsingør 233. — Mortensen se Rosenvinge. — Povlsen i København 799. — Villumsen, Falkefænger, 64. — Villumsen i Malmø 724 f.
- Vilsted, Alsted H., 237.
—, Slet H., 758, 852.
- Vilstrup, Brusk H., 284.
- Vind, Anne, Erik Skrams, 227, 408. — Jfr. Berte 856. — Jfr. Else 856. — Henrik, Skibshøvedsmand, 2, 23, 384 f., 497, 620, 833. — Iver 48, 650, 803. — Jakob, se Else Høg. — Jørgen, kgl. Sekretær, Kaptajn, 367 ff., 384, 685, 867. — Niels, se Kirsten Juel.
- Bent, Skriver p. Helsingborg, 596. — Søren, Soldat, 870.
- Vindblæs, Gerlev H., 152, 375, 547, 943 f.
- Vindbyholt, Fakse H., 564, 724, 821, 915.
- Vindekilde, Ods H., 138.
- Vinderslevgaard, Lysgaard H., 865, 918.
- Vinderød, Strø H., 4, 63.
- Vinding, Tyrsting H., 759.
- Vindinge, Tune H., 266.
- , Ø. Flakkebjerg H., 789.
- , Over-, Hammer H., 36, 335, 606.
- Ving, Anders, Pligtskarl fra Sølvitsborg Len, 449.
- Vinstrup, Peder, Dr., Biskop i Sjællands Stift, 608. — Peder Pedersen, i Sorø Skole 608.
- Vinstrup, Ø. Flakkebjerg H., 682.
- Virket, Falster, 171, 187, 244, 411.
- Virkie, Harager H., 604, 657.
- Visborg Slot og Len 262, 424, 478, 581, 593, 605, 738 f.; nævnes 573, 621, 627, 629.
- Visby 245, 348, 419, 423, 595 f., 737 f., 866, 916. — Byfoged se Jørgen Bentsen. — Raadmand se Hans Kruse. — Borgemester og Tolder se Knud Jørgensen, Lavrids Jørgensen, Niels Jørgensen. — Borgere 622, 646, 737, 869.
- , Hassing H., 442.
- , Lø H., 187, 668.
- Len, Luggude H., se Væsby.
- Viske Herred 5.
- Visker, Hans, i Flensborg 685.
- Vissenbjerg Birk, Odense H., 18, 361, 834.
- Vissing, Galten H., 704, 757.
- , Nørre-, Hjemslev H., 703.
- , S., Tyrsting H., 82.
- Vissingkloster, Tyrsting H., 82.
- Viste Jensen i Vesterlund 113, 120 f.
- Vistøye se Visby.
- Wittrup, Anne Hansdatter, Jesper Grubbes, 185, 950.
- Vitved, Hjemslev H., 106, 122 f., 184, 277, 286, 371, 503.
- Vogel, Salomon de, Skipper i Amsterdam, 431.
- Vognsen, Anders Mogensen, 47. — Jfr. Dorte Mogensdatter 47. — Jfr. Margrete Mogensdatter 47. — Jfr. Mette Mogensdatter 47. — Mogens Mogensen 47.
- Voldbjærggaard, Hind H., 131.
- Voldby, Gern H., 150, 654, 676, 699.
- , Nørre H., Randers A., 223.
- Vollerslev, Bjæverskov H., 942.
- Vollerup, Møen, 622.
- Volstrup, Dronninglund H., 700.

- Wolthers, Peder, i Helsingør 30, 39.
 Vomb, Færs H., 273.
 Won, Werner van, Visitør, 459.
 Vor, Dronninglund H., 910.
 Vorbjærg, Nim H., 107, 587.
 Vordingborg 138, 490, 636, 736, 769, 794, 925, 930; nævnes 2, 25, 216, 419, 585, 858. — Byfoged se Rasmus Jensen. — Borgere 388, 488.
 — Slot og Len 29 f., 38, 57, 69, 73, 188, 199, 217, 219, 269, 335, 379, 385, 447 f., 479, 545, 556, 605 f., 610, 641, 675, 691, 693, 723 f., 740, 744, 932; nævnes 12, 17, 70, 112, 157, 166 f., 177, 215, 268, 273, 304, 308, 320, 333, 338, 351, 360, 376, 393, 407, 455, 476, 483, 501, 507, 530, 538, 565, 604, 614, 664, 673, 688, 690, 706, 775 f., 864, 880, 913.
 — Færgested 670.
 Vorgod, Bølling H., 781.
 Worm (af Adel), Jørgen Ernst, 104, 125, 324, 613 f., 673, 764 f., 907, 931.
 — Hans, Skovrider i Lysgaard H., 55, 474. — Hans, i Sjørup, Dyrevogter, 461, 531. — Knud, Skriver p. Bremerholm, 387. — Oluf, Dr., Professor, 928. — Søren, Soldat, 870.
 Vorret, Vrads H., 676, 699.
 Vraagaard, N. Horne H., 842.
 Vrads, Vrads H., 919.
 — Herred. — Herredsfoged se Niels Nielsen.
 Vram, V., Gørs H., 7
 Wrampe, Hans, Skipper i Rostock, 908.
 Vrangal, Hans, Lagmand i Nordlandene, 62.
 Vrangs, Maren, i Næs 219.
 Wreder, Oluf, i Ørslev 11.
- Vrejlev Kloster, Børglum H., 44, 306 f.
 Vrenderup, Skads H., 705.
 Vridsløse, Smørum H., 574.
 Vrold, Hjelmlev H., 271 f.
 Vrøgum, V. Horne H., 636.
 Vrøding, Nim H., 77.
 Væ 178 f., 273, 318 f., 393. — Da t. 32.
 Væby, Vessige S., Aarstad H., 541.
 Værebø Mølle, Nedre, Sømme H., 445.
 Værsløv, Skippinge H., 346.
 Væsby, Luggude H., 173, 645.
 — Hovgaard, Luggude H., 645, 776.
- Y**
 Ydby, Refs H., 92, 659.
 Yderby, Ods H., 733.
 Yding, Vor H., 124, 417, 703.
 Ystad 56, 139, 204, 264, 403, 413, 486, 579, 709, 713, 792, 931; nævnes 2, 539, 611, 653. — Raadmand se Hans Thilling. — Borgere 465, 685, 808, 916.
 Yttergaard i Væby, Aarstad H., 541.
 Yves, St., (Setubal), Portugal, 468.
- Z**
 Zaardam (Serdam), Nederlandene, 425.
 Zernikow, Matthias, Saltsyder i Vordingborg, 419.
 Zitman, Peter, 86.
 Zitzewitz, Thomas, 241, 663.
- Æ**
 Æbeltoft 86, 130, 139, 294, 490, 601, 736, 930. — Borgere 389, 488, 619, 732, 947.
 Æbelø i Skanderborg Sø 140.
 Ægidius Lavridsen, Mag., Provst, 51, 266. — Lavridsen se Gøde Lavridsen.

- Ødstedgaard, Jerlev H., 843.
 Ødum, Galten H., 506.
 Øeby, Sønderlyng H., 896.
 Øksendrup, Gudme H., 701.
 Øland 264, 850.
 Ølgod, Ø. Horne H., 682.
 Ølmevalle, Fjære H., 322.
 Ølskøb se Østenskøb.
 Ølskøbing, Strø H., 913.
 Ølsted, Hatting H., 116, 872.
 —, Salling H., 142, 209.
 Ølstykke, Ølstykke H., 508.
 Ømes Lund og Krat, Roskilde-
 gaards Len, 376.
 Ønder Keldsen i Borup 9.
 Ønnestad, Gyngø H., 291, 312, 319,
 329.
 Ørby, Luggude H., 258.
 Øresund 33, 38, 69, 76, 187, 194,
 299, 343, 354 f., 391, 419 f., 431,
 437, 450, 455, 469, 477, 485, 511
 f., 527, 546, 565 f., 574, 610 f.,
 630, 632, 685, 691, 718, 731, 770,
 773, 775, 802 ff., 820, 853, 864,
 926.
 Ørkils øverste Mølle, Sunds H.,
 240.
- Ørn, Jakob, Musikant, 654.
 Ørritslevgaard, Lunde H., 270.
 Ørslev, Baarse H., 11.
 —, Ringsted H., 287, 586.
 Ørsted, Rugse H., 907.
 Ørtofte, Harager H., 605.
 Ørum, Anders, Kaptajn, 382.
 Ørum Slot og Len 11, 380, 573, 601,
 637, 658, 745, 817; nævnes 59,
 130, 133, 168, 279, 304, 349, 491,
 537, 688, 859, 869, 901.
 —, Ingelstad H., 432.
 Ørumvold se Ølmevalle.
 Øsel 255, 575.
 Øsjø, N. Asbo H., 258.
 Øsløf, Onse H., 604, 657.
 Østenskøb, Gærs H., 432.
 Øster Herred, Blekinge, 160.
 — Herred, Møen. — Herredsfoged
 se Lavrids Hemmingsen.
 Østerby, Onse H., 605, 657.
 Østergarns Havn, Sønder H., Gul-
 land, 356.
 Østersøen 11, 22, 46, 105, 349, 649.
 Øvids Kloster, Færs H., 472, 701.
 Øvre Mølle, Strø H., 828.

Sagregister.

Ager, Forbud mod, 739.
Accise se Sise.

Adel. Optagelse i Adelsstanden 28 f., 767. Adelsmand skal re-præsentere Kongen ved Begravelse 26. Adelsmænd skulle modtage og ledsage fremmede fyrstelige Personer 91, 194, 293, 297, 362 ff., 412 f., 418, 455; skulle ledsage fremmede Gesandter 303. Adelsfruer skulle drage Værelser 514. Adelsmand, der ikke kan betale sin Gæld, kan sættes i Gældsængsel 61, 225. Adelsdame maa holdes fængslet 652 f. Adelsmand gør sig skyldig i Drab 554. Naar en Adelsmand begaar Voldshandlinger i København, skal han blive i sit Logis, indtil Kongens Resolution foreligger 205. Adelsmand faar Tilladelse til paa visse Betingelser at sælge sin Hustrus Gods 855, 923; til Betaling af Gæld 53, 159. Strid mellem Adelsmænd og Præster 43, 186, 251 f., 460, 504, 555, 628, 844 f.; mellem Adelsmænd og Bønder 60, 670. Jvfr. Gældsængsel.

Admiral, Rigens, se Albrekt Skeel, Mogens Ulfeldt.

Alderdomsforsørgelse af kongelige Tjenere 841. Jvfr. Hospital, Pension.

Almanakker 300.

Apotek 440, 576, 823 f., 861, 899, 927. Apotekere 576, 807, 823 f., 861, 899. Visitation af Apotek 928 f. Urtekræmmere maa ikke sælge Apotekervarer 897.

Arkeli. Kongens Arkeli paa Halmstad Fæstning 197; paa Kronborg 203, 631, 718, 771; paa Visborg 592 f. Jvfr. Skyts, Vaaben.

Arkelimester. Øverste Arkelimester se Adolf Frederik Grabow. Arkelimester se Hans Budtz, Henrik Folenkamp, Kristoffer Svenck; Underarkelimester se Peder Falck, Henrik Hansen.

Arkiv. Stifts- og Kapitelsarkiver 518. Klostres Arkiver 232, 944. Kirkes Arkiv 39, 51, 307, 873. Private adelige Arkiver 2, 39, 44 f., 48, 51, 127, 131, 150 f., 214, 227, 263, 274 f., 307, 364 f., 412, 433, 445, 447, 544, 588 f., 629, 661 f., 873. Registrering af Breve 214, 227, 274 f., 365, 518, 544, 736. Falske Breve 51, 782.

Arrestation af Skibe i Sundet se Beslaglæggelse.

Artilleri se Skyts.

Arv. Arvesager efter adelige 153, 182, 275, 374, 434 f., 445, 518, 770, 910. Arvesager efter uadelige 82, 334, 408, 410, 472 f., 577, 596 f., 649, 694, 702, 849, 881, 892, 909. Gaaen fra Arv og Gæld 126, 731. Forordning

om Førlov af Udlændinges Arv 389. Førlov af Arv, som Udlændinge føre ud af Riget, skal erlægges baade af det Gods, der findes her, og af det Gods, som allerede er udført af Riget, 520, (697). Jvfr. Skifte, Værgemaal. Asparges 34, 197, 864.

Baadsmænd se Flaaden.

Badstue 40.

Band 249.

Bartskærere 204, 430, 546, 571, 576, 608.

Bededage 100, 496, 924.

Befordring af Kongens Fadebur og Folk 5, 828, 922.

Begravelse, Fyrsteligt, 26. Adelige Begravelser 625 f., 715, 784. Tilladelse for adelige til at bygge Begravelseskapel ved Kirke 701, 726, 796, 898.

Berider, kgl., 727 f.

Besigtelser i Anledning af Mageskifte 4, 35 f., 38, 46, 52, 57, 68 f., 76, 80, 85 f., 105, 109, 149, 152, 155, 157, 165, 184 f., 187, 196, 198, 203, 209, 232, 234, 258, 276 f., 283, 286 f., 298, 329 f., 337, 367, 394, 432, 524, 572, 580, 612, 615 ff., 621, 653, 655 ff., 663 f., 670, 676, 687, 689, 691, 705, 735, 740 f., 760, 766, 782, 788, 798, 815 f., 821, 843, 887 f., 890 f., 896 f.

Beskærmelsesbreve, kgl., 809, 877.

Beslaglæggelse. Arrestation af Skibe og Gods i Sundet 69, 630.

Løsgivelse 630, 825, 853.

Bigami 71, 79, 95, 347.

Birk. Birketings Flytning 118.

Birkefoged fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 58 f., 67.

Bjærgværksdrift 225 f., 608. Fund af Erts 909. Jærnhytter i Norge 914. Jærnbjærgværk i Ble-

kinge 5 f., 710. Sølvbjærgværk i Blekinge 5.

Blomster. Indsylning af røde Roser 361.

Bly 550, 685.

Bogtrykkere (Bogførere) 122.

Bogvæsen. Eneret paa Trykning og Forbud mod Eftertryk 122, 300, 788 f. Forordning om danske Bøger, som trykkes paa fremmede Steder og indføres her i Riget, 123, 139 f. Overtrædelse af Forbud mod at lade Bøger trykke udenlands 164. Affattelse af Skolebøger 666 ff., 725. Jvfr. Almanakker.

Bohave. Senge og Tilbehør, Tapet m. m. 78, 91, 389, 514, 749. Indkøb af Dun til Kongen 124, 133, 135.

Boldthus 186, 271 f. Boldtmester 186.

Borgeleje. Købstæder skulle udgive Borgelejpenge 736, 792, 929 f.

Borgere se Købstæder.

Bortrømning af Landet 136; af Kongens Arbejde og Tjeneste 205, 280, 340, 433, 444, 448 ff., 530, 622, 916. Tilsyn med, at Forbrydere, som have fortjent Livsstraf, ikke rømme bort, 819.

Brandlidte Bønder fritages for Landgilde og hjælpes med Bygningstømmer 5, 82, 84 f., 91 f., 124, 143, 224, 259, 267, 284, 398, 417, 456, 508, 511, 703 f., 711, 762, 773, 843, 905, 928, 930 ff., 942; fritages for at holde Soldater 930.

Breve se Arkiv.

Broer: i Sjælland 3, 562; i Skaa-ne, Halland og Blekinge 80, 162, 562, 713, 734, 742, 844, 882, 937, 948; i Jylland 108, 120, 137, 754 f., 758, 846. Istandsettelse

- (Anlæg) af Broer 3, 99—102, 119 f., 137, 151, 162, 181, 202, 204 ff., 237 f., 346, 397 ff., 405, 414, 440, 507, 641 f., 713, 728, 734, 742, 758, 780, 882, 937, 948. Brokorn til Istandsættelse og Vedligeholdelse af Broer 108, 137, 346, 399, 754 f. Strid om Pligten til at holde Broer i Stand 237, 846. Told for Passage over Bro forhøjes 120. Brokar 267, 285, 417, 470, 508, 753. Foranstaltninger for at værges Bro mod Is 80. Skibsbro se Havn.
- Bryllup. Forordning om Bryllupper 233, 267, 666. Adelige Bryllupper 575, 641, 750, 878. Borgerlige Bryllupper 825.
- Brødbagning 112, 268, 509 f., 564, 805, 875.
- Brønd. Jvfr. Vandkunst.
- Byfoged udnævnes 182; fritages for borgerlig Tyngde 656. Regnskab brændt 925. Regnskabsrestancer 109, Klage over Byfoged 484, 609 f.
- Bygmestre se Hans Bygmester, David Nyborg, Hans v. Stenwinkel, Villum v. Stenwinkel, Villum Corneliussen.
- Bygningsarbejder se Fæstningsarbejder, Kirker, Slotte.
- Bønder. Privilegier 324. Bønder tilsiges til offentligt Arbejde 7, 153, 191, 206, 211, 272 f., 295 f., 307 f.; til Fæstningsarbejde 7; skulle give Penge i Stedet 360. Adelens Bønder skulle hjælpe til med Fæstningsarbejder etc. 96, 102, 181, 241, (300 f.), 396 f., 535; skulle give Penge dertil 140, 144, 360. Bønder skulle male Korn og bage Brød se Brødbagning. Bønder skulle spinde Hør og Hamp til Kronen 379 ff., 478, 741, 744 ff. Bønder skulle stille Vogne til Transport af Sten, Kalk, Tømmer og Ved 42, 55, 70, 97, 101 ff., 170, 240 f., 267, 310, 312, 320, 324 f., 405, 408, 457, 491, 505, 508, 532, 546, 582 ff., 688, 702, 749, 756, 768 f., 805 f., 862, 950; maa give Penge i Stedet 161. Bønder skulle stille Skuder til Transport af Kalk, Tømmer etc. 539, 601, 758, 950. Bønder nægte at gøre Ægt og Arbejde 273, 436. Universitets-, Kapitels- og Kirketjenere skulle hjælpe Kronens Bønder m. Ægt og Arbejde 167, 320, 322, 416, 508, 532 f., 644, 708, 749 f., 830. Adelens Bønder skulle hjælpe Kronens Bønder med Ægt og Arbejde 535, 541. Regulering af Hoveri 13, 56. Fritagelse for Hoveri 6, 270, 646. Klager over Hoveri 13. Bønder vise sig ulydige 260 f., 273, 453. Fritagelse for at deles til Stavns 162, 209, 337 f., 643, 696, 887. Vorningsbønder 92.
- Bøndergods. Jordegent Gods. Køb af jordegent Bondegods til Kronen 109, 426, 646, Herligheden af jordegent Gods mageskiftes bort 142, 522. Nedbrydning (Nedlæggelse) af Bøndergaarde 37, 47, 50.
- Bøsser se Vaaben.
- Bøsseskyttehold 486, 539, 709, 712 f., 931 f., 936.
- Censur 123.
- Cordegarden (o: Corps de garde), Vagtstue, 514.
- Daab. Præst forser sig ved Daab af et Barn 276.
- Damme, Rydning af, 141, 191 f., 210, 934.

- Degne 207 f., 215, 224, 619, 689, 731, 740. Underhold 18, 310, 383, 619, 731. Degnebol 385. Klokker 310. Landsbydegne-dømme henlagt til Købstadskole 73. Jvfr. Skoler.
- Digevæsen i Hertugdømmet 668. Domkapitler se Kapitler.
- Drab. Forordning om Manddrab 820. Drabssager 20, 228, 271, 327, 370, 373, 437, 553 f., 784, 877, 930, 938. Drab paa uadelige 49 f., 98, 150, 158, 201, 203, 230, 259, 270, 280, 294, 370, 433, 607, 629, 631, 639, 683, 691, 701, 784, 790, 852, 874. Jvfr. Mord.
- Dragning af Værelser 514.
- Dueller, Forbud mod, 389.
- Duer, tamme, 303, 310.
- Dyr. Hjorte 22 f. Indfangning af levende Hjorte 584, 677.
- Dyrehave 77, 471, 479, 581, 639, 674 f., 677, 758, 846. Dyrevogtere 461, 474, 531, 581.
- Dødsstraf se Livsstraf.
- Ekspektance paa Præsteembede 26; paa Prælatur 197. Ulovlige Ekspektancebreve 193. Jvfr. Kapellan.
- Enke, Forsørgelse af, 63, 577.
- Enspændere 340.
- Falke 390, 612 f., 685, 691, 895, 904, 915, 955. Falkefængere 64, 390, 955. Falkeleje 64.
- Falskmøntneri se Møntvæsen.
- Farveri. Rødt Ler til Farvning 582.
- Fattigforsørgelse 649. Jvfr. Alderdomsforsørgelse, Hospital.
- Finanser se Pengevæsen.
- Fisk. Enkelte Arter af Fisk 595, 627, 700. Jvfr. Hoffet. Handel med levende Fisk i Waterskibe 649, 855.
- Fiskere 210, 385, 391.
- Fiskeri 5 f. Ret til Fiskeri 558, 855. Strid om Fiskeri 819, 956. Aalegaard (-kiste) 788. Laks-fiskeri 586, 654, 771, 844. Fiskeparke (-damme) 512. Fiskeriet ved Malmø 673; ved Nibe 751, 833; under Norge 569; under Grønland 177, 187.
- Fiskemestre se Hans Schrøder, Jørgen Hundorff, Baltser von Thümen. Kvittans 311 f., 947.
- Fjerkræ. Agerhøns 285. Fjerhøns 285. Urhøns 285. Paafugle 400. Paahøns 680.
- Flaaden. Skibes Bygning, Udstyrelse og Istandsættelse 495, 774, 785 f., 874; jvfr. Skibe. Indkøb og Leverancer af Skibsrekvisiter (Tømmer, Tov, Sejl, Søm etc.) 96, 310 f., 324 f., 343, 394 f., 403, 534, 554, 697, 751, 774, 914. Leverancer og Indkøb af Fetalje etc. til Flaaden og Holmen 268 f., 457, 705 ff. Vævning af Sejldug 582. Flaadens Virksomhed 874, 880, 887. Skibes Udrustning og Udsendelse 22 f., 26, 384 f., 477 f., 633, 797, 833 f., 840, 857, 887, 898. Forordning om Deling af det Bytte, Orlogsskibene gøre, 21. Forordning om Vagt paa Skibene om Vinteren 920. Forbud mod Ild paa Skibene ved København 456. Udskrivning af Baadsmænd 3, 105, 316, 538, 611. Baadsmænd rømme 602 f., 732 ff.; forløves 946 f. Udskrivning af Skibsbyggere 138, 388 f., 487 f. Danske og norske Sø- og Baadsfolk maa ikke tjene paa fremmede Skibe 216; Undtagelse herfra 493. Rigens Admiral se Albrekt Skeel, Mogens Ulfeldt. Admiraler se Jørgen Daa, Ove Gjælde,

- Gabriel Kruse, Erik Urne. Sø-officerer 2, 23, 69, 116, 164, 172, 316, 374, 384 f., 425, 427, 430, 477 f., 536, 544 f., 547 f., 620, 797, 833 f., 867, 887, 891, 893; forløves af Tjenesten 481; jvfr. Lønninger. Kgl. Skippere 269, 343 f., 347 f., 355 f., 362, 383, 394 f., 403 f., 418, 429, 452, 456, 564, 620 f., 710, 797, 803, 831 f. Kgl. Styrmand 568. Lærere for Kongens Styrmand, Sø- og Skibsfolk 618 f. — Bremerholm. Admiral se Sten Villumsen Rosevinge. Proviant-skriver se Klavs Sohl. Tømmer-skriver se Povl Mortensen. Pøkerdreng 538. — Kgl. Skibe: Aleksander 355; Archa Rosæ 418. Blaa Ørn 347, 403; Bysen 404; David 477; Elefanten 478. Enhjørningen 22 f., 620; Fides 384, 833, 840; Gabriel 22 f., 620, 833, 840; Gribben 354, 803; Haderslev Skude 394, 831; Havhesten 384, 834; Hektor 834; Heringsnes 23, 834; Jonas 26, 362, 534, 832; Jupiter 22 f., 834; Jægeren 452, 456, 564; Kie-ler Pris 429. Kolding Skib 398; Kolding Skude 356; Krabben 348, 403; Lampreen 620; Lange Hollænder 343, 620; Lange hol-landske Fløjte 621; Leoparden 22 f., 831; Lybske David 22 f.; Lybske Krejert 398, 797; Mare-katten 425, 427, 833; Neldebla-det 834, 840, 857, 874 f., 893; Patientia 833, 840; Rafael 834, 840, 857, 874; Riber Pris 398, 573, 832; Saksøbing Skude 395, 797; Samson 356, 573, 797; Spes 833, 840, 887; Svenske Hek-tor 620. Viktor 22 f.; Vild-manden 348, 573, 832; Ørnen 383, 573.
- Foged. Klager over Foged 285 f., 430, 613, 752.
- Forbrydelse af Skibe, Gods eller Penge til Kronen 94, 432, 498, 737, 770, 891.
- Forbud mod at forlade Riget 309.
- Forbud se Handel, Indførselsfor-bud, Udførselsforbud.
- Forlening med Fyrstendømmet Slesvig 90, (93), 96.
- Forsvarsanstalter og Forsøgtig-hedsforanstaltninger, se Fæst-ning, Fæstningsarbejder, Ud-lændinge.
- Fortæring, Betaling af, se Herberg (Udkvitning af).
- Fredebrev 696.
- Fredejagt se Vildtbane.
- Fredløshed 98, 103, 270, 280, 361, 489, 523, 553, 696, 852, 877. In-gen maa dømmes fredløs for ringe Aarsag, naar han vil ret-te for sig, 811.
- Fremmede se Udlændinge.
- Fribyttere 22 f., 76, 384 f., 833 f.
- Fuglefænger 303, 310, 459, 484, 678.
- Fyr 195 f., 920.
- Fyrstebesøg 91, 194, 362 ff., 391, 412 f., 418.
- Fædrift se Kvægavl.
- Færgvæssen. Færger 137, 409, 416, 418, 500, 507, 828. Færge-bro 591, 620. Ingen Soldater maa føres over Færgstederne uden Pas og Besked 334.
- Fæstninger, Bevogtning af, 278, 483, 729, 941. Tilsyn med Fæst-ninger 274, 284, 311, 515.
- Fæstningsarbejder 7, 66 f., 91, 96, 102, 115, 140, 143 f., 163, 180 f., 202, 234, 241, 272, 290, 312, 358 ff., 373, 396 f., 405, 413 f., 459 f., 465, 483, 505, 542 ff., 549, 579, 583, 609, 613, 702, 728 f., 771, 811 f.

Fødsel i Dølgemaal 226, 231, 253, 329, (555), 636 f.

Gejstlighed se Kapellan, Provst, Præst, Superintendent.

Gesandter til Bremen 916; til England 560; til Gottorp 429, 444, 592; til Nederlandene 916. — Gesandter fra Administratoren i Magdeborg 17; fra Nederlandene 412; fra Rusland 391; fra Spanien 303.

Glas. Flasker 535.

Grynmalen 112, 268.

Grænsen mellem Danmark og Sverrig 799. Stridigheder mellem danske og svenske Bønder ved Grænsen 746 f.

Gudstjeneste 341. Klage over, at Præsten forholder Menigheden Guds Ords Tjeneste paa de fornemste Højtidsdage 160, 262.

Gæld, Kongens, se Pengevæsen.

Gældssager. Adelige Skyldnere 43 f., 100, 102, 117, 132, 150 f., 182, 218, 225, 231, 306, 309, 322, 324, 373, 435, 454, 463 f., 472, 474, 549, 577, 584, 615, 647 f., 680, 748, 757, 768, 770, 772, 784 f., 800; 876, 909, 920 f., 949, 955. — Uadelige Skyldnere 66, 69, 105, 117, 131 f., 207, 426, 441, 465, 508 f., 696 f., 763, 847.

Gældsfængsel for adelige 61, 322, 435, 472 ff.

Gæstebud. Forordning om Gilder paa Landet 389. Forbud mod at bære Bøsser i Brudeskare 748 f. Jvfr. Begravelser, Bryllupper.

Haandværkere. Forskellige Haandværkere, Arbejdere og Industri-drivende [Betegnelsen er for nogle Vedkommende maaske kun et Navn]: Bager 810; Brøndmester 169; Bødker 239, 799,

818; Bøssemager 168 f.; Felbederer 441; Glarmester 739; Graver 210, 709, 770, 879; Grovsmed 145 f.; Guldsmed 46, 454, 484; Hjulmænd 360, 470, 885; Hutstafferer 656; Ingeniører 122, 359, 413, 465, 652, 695, 728 f.; Kedelsmed 643; Klejnsmed 144, 162, 947; Knivsmed 766; Kobbersmed 631; Kompassmager 168; Kontrafejer 437; Korduanmager 735; Lademager 169, 325, 334; Maler 67, 92, 484, 827; Murermestre 13, 145 f., 169, 317, 339, 659; Orgelbygger 569; Plattenslager 647; Remmesnider 430, 715 f.; Savskærer 169, 832, 919; Sejermager 484; Skibsbygger 88, 92, 96, 619, 697, 774, 933; Skibsbyggemestre 216; Skomager 344, 484, 717, 874; Skrædder 484, 546, 723, 909; Smed 12, 169, 913; Snedker 34, 146, 168 f., 484, 568, 653, 717, 755, 838, 925; Stenhugger 351, 399, 414, 535, 548, 579, 617; Sæbesyder 777; Teltmager 334; Tømmermand 169, 315, 450, 495, 574, 659, 697, 884 f., 942; Vognmager 119; Væver 145 f. Udskrivning af Haandværkere og Arbejdere til Kongens Arbejde 304 f., 537 f. Jvfr. Købstæder.

Hammermølle 321, 465, 631, 911 f.

Handel. Bestemmelser om Handel 101, 199, 402, 432 f., 528, 552, 561, 594, 642 f., 687, 737, 743, 759, 842. Indskrænkninger i Handelsfrihed 11, 22, 486, 500, 528, 552, 763, 897, 928. Eneret paa Handel med visse Varer 743, 778; Klager over ulovlig Handel 23 f., 54, 498 f., 621 f., 662, 712 f., 759, 938; Udenlandske Købmænds Handel i Dan-

- mark 101, 395, 425, 499 f., 737, 770 f. Handel paa Island 22 f., 193, 357, 370, 468, 498 f., 534, 597 ff., 632 f., 683, 748, 820; paa Færø 11, 23, 127, 320; paa Vespensø 23, 600; paa Gulland 499 f., 594, 621 f., 737 ff.; paa Nordlandene i Norge 113. Jvfr. Handelskompagnier. Forbud mod Handel 180. Bønders Handel 179, 188, 402, 651. Forprang 54. Ulovligt Landkøb 179, 591, 603, 662, 739, 753. Forbud mod at sælge paa Borg til eller købe af Baadsmænd og Bøsseskytter 486.
- Handelskompagnier. Islandske Kompagni 632 f., 748, 820; maa ikke fragte fremmede Skibe til Farten paa Island 632. Ostindisk Kompagni 12, 442, 493 f., 551, 559, 561, 593, 626 f., 664, 681 f., 729 f., 908, 926.
- Have. Kongens Have ved København 298, 791, 913.
- Havne, Ulovlige, 753. Istandsættelse af Havn 352. Skibsbro (591). Havnepenge til Bros Vedligeholdelse 777. Handelskibe maa ikke henlægges paa ubelejlige Steder i Københavns Havn 290.
- Herberger i Købstad 589, 953. Udkvitning af Herberg 17, 38, 125, 194, 293, 297, 363 f., 391.
- Herolder se William Carron, Morten Knudsen.
- Herredag 1, 501, 570 f., 935; i Norge 649 f., 654.
- Herredsfogder 11, 167. Løn 221, 378. Herredsfogder fritages for Afgift og Tyngde af deres Gaarde 59, 81, 513, 587, 618, 620, 754. Herredsfoged afsat 458. Klage over Herredsfoged 335, 727. Herredsfogeds Dommyndighed 245, 261.
- Herredsting. Herredstings Flytning 118, 120, 278.
- Heste. Kongens Stod 235, 290. Kongens Heste 258, 262, 459, 530, 587, 601, 728, 913, 915. Indkøb af Heste til Kongen 305. Leverance af Havre til Kongens Heste 107, 113, 322, 478, 490, 548, 559 f., 570, 603, 606 f., 653, 690 ff., 695, 704, 878. Uskaarne Heste maa ikke slaas paa Græs 10. Uskaarne Heste under 15 Dlr. Værdi maa ikke holdes paa Fælle 177.
- Historieskrivning 72 f. Universitetet skal levere Klavs Kristoffersen Lyskander historiske Dokumenter 73. Historiske Dokumenter fra Anders Sørensen Vedels og Arild Hvitfeldts Bibliotheker skulle leveres til Universitetsbibliothekaren 266 f., 825 f.
- Historiograf, kgl., se Klavs Kristoffersen Lyskander, Johan Isaksen Pontanus.
- Hjulføre 299, 536, 663.
- Hoffet. Leverancer og Indkøb af Fødevarer o. lign. til Hoffet 12, 77 ff., 100, 112, 118, 122, 258, 268 f., 285, 289, 291, 309, 360 ff., 390 f., 393, 400, 455 f., 471, 476, 478 f., 504, 509, 511, 586, 608 f., 614, 627, 649, 655, 673, 692 f., 700, 705 ff., 714, 749, 847, 850, 878, 935. Bestemmelser om Leveringsmaaden 296. Jvfr. Vin.
- Hofmester, Hertug Christians, se Kristian Friis, Kristen Thomsen Sehested.
- Hofsinder (Hofjunkere) 203, 208, 232, 261, 846.
- Hofskænk, Kongens, se Bernt Geist.

Hospital. Fundats 126 f., 208, 504, 726. Jordebog 725. Tilsyn med Hospital 648. Hospitalsforstanders Løn 18. Henlæggelse til Hospital af Penge 419, 510. Henlæggelse dertil af Sagefald, der svares af dem, der ligge deres Børn ihjel, 223. Mageskifte 672. Regnskab 179 f. Optagelse i Hospital 9, 106, 121, 370, 419, 440, 496, 500, 626, 658, 702, 760, 772, 841, 948. Visse Hospitaler forbeholdes de Bøsseskytter og Baadsmænd, der blive kvæstede i Kongens Tjeneste, 90.

Hospitalsgods mageskiftes bort 779, 816, 954; maa ikke afhændes uden Kongens Samtykke 147.

Hospitaler se Aarhus, Aalborg, Aarhus, Helsingør, Kallundborg, Korsør, København, Landskrone, Maribo, Nykøbing p. F., Odense, Ribe, Roskilde, Slagelse, Vejle, Viborg.

Hoveri se Bønder.

Humlekuler 626.

Hunde 601. Afretning af Hunde 406, 680, 715. Støvere 65.

Huse. Kornhuse 262, 517. Bygning af Huse 494, 506.

Hvalfangst 22 f., 93 f., 177, 187, 608, 864, 891. Harpunerere 909.

Hæren. Høvedsmænd 1. 68. Ritmestre over de adelige Faner se Kristen Hansen Baden, Korfits Rud, Ulrik Sandberg, Albert Skeel, Jørgen Skeel, Tage Andersens Thott, Tage Ottesen Thott, Kristoffer Ulfeldt. Ritmester forløves 799. Sjællandske Fane 519. Skaanske Fane 178, 519, 682, 686. Hallandske Fane 516, 529. 682. 686. Jydske Fane 83. Adelburser 475. De

under Fanerne ridende adelige skulle udstaffere deres Folk med nyt Liveri 79. Krigsret 47. — Landeværn (staaende Hær) 156, 587 f., 734 f., 860 f. Øverst se Mogens Kaaas, Anders Sinklar. Irettesættelse til Øverste 87. Officerer ved Landeværnet 25, 59, 82, 100 f., 111, 164, 230, 280, 296, 352, 372, 382, 403 f., 430, 438, 461, 471, 474, 477, 546, 642, 677 f., 734, 838, 870 ff., 898, 902, 907 f., 937. Officer afsat 164. Udvisning af Gaarde til Officererne 87 f., 109, 111, 191, 205, 207, 404, 477, 642, 677 f., 734, 937. Officererne skulle betales af Lensmændene 159. Bønder paa Alfarvej fritages for at holde Soldater 7, 180, 318. Bønder, der af jordegne Bønder have fæstet Gaarde, hvoraf der skal holdes Soldater, skulle enten fritages for at holde Soldater eller for Landgilde 129. Klager over, at Soldaterne kræve ubillig Løn og Underhold af de Bønder, der skulle holde dem, 87, 503. Fastsættelse af bestemt Tjenestetid 760. Soldaterne skulle udføre Fæstningsarbejder og andet Arbejde 66 f., 191 f., 372, 609, 771, 811 f. Soldater rømme eller undlade at møde 761 f., 869—72, 943. Ny Krigsordinans 902.

Hærværk sværges 262.

Højhedsret, Kongens, i Øresund 420, 630.

Ildebrande i Købstæder: Faaborg 650, 877, 889; Halmstad 695, 722, 868; Hobro 676; Kallundborg 445. 722; Kongelf 4; Kristianopol 65; Ringsted 445;

- Sølvitsborg 888; Thisted 918; Viborg 49.
- Indfæstning (Stedsmaal). Fritagelse for at svare Indfæstning 376, 516, 642. Tilbagebetaling af Indfæstning 47, 120, 191, 254, 281, 338, 439, 461, 843.
- Indførselsforbud 858.
- Indlager (Indmaning) 101 f., 461, 648, 876.
- Injuriesager 89, 116, 257, 265, 325, 425, 427 f., 562 f., 859.
- Instrukser: for Hofmester for Prins Frederik paa dennes Udenlandsrejse 212 f.; for Kommissærer til Island 367—70; for Kommissærer til Gulland og Bornholm 422 ff.; for Admiral paa Tøgt i Vestersøen 22 f., 427; for Admiral ved Størort 857 f.; for Søofficerer paa Tøgt i Nordhavet 384 f.; for Renteskriver paa Rejse til Fyrstendømmerne med Penge 429; for Renteskriver om Indkøb i Danzig 534 f.; for kgl. Skibsbygger 96; for Bryghusskriveren 945 f.; for Skriveren i Kobber- og Hammermøllen ved Helsingør 911 f.; for Skriveren i den store Smedje paa Bremerholm 387.
- Instrumentister 260, 427, 439, 481, 654, 724, 883. Lutenist 452. Taarnmænd 718. Trommetere 108, 204, 718, 892. Jvfr. Lønninger.
- Invalid, Forsørgelse af, 121.
- Inventariums Besigtelse (Optagelse) paa kgl. Slotte og Gaarde 831. Ubrugeligt Inventarium 197, 753, 831. Jvfr. Slotte (Besigtelse af Slotsbygninger).
- Islandske Kompagni se Handelskompagnier.
- Jagt 65, 246 f., 547, 584. Ulovlig Jagt 103, 211, 229, 939. Bønders Jagtret 547. Heiderider 246. Støvere 65. »Vogelherd« 244.
- Jagthuse 161, 271 f., 482.
- Jesuitisme se Katholicisme.
- Jurisdiktion, Gejstlig, 188.
- Jægermester, kgl., se Kristoffer v. Grøben.
- Kalendarier se Almanakker.
- Kalk 6, 12, 33, 42, 68, 84, 86, 106, 170, 193, 211, 234 f., 266, 294, 312, 320, 342, 348, 390, 394, 405 f., 411, 413, 416, 448, 457, 474, 505, 508, 515, 526 f., 540, 544, 546, 550, 562, 573, 582 f., 585, 601, 626, 662, 670, 676, 680 f., 721, 750, 756, 758, 780, 782, 792, 808, 813, 829, 839, 862, 942, 951 f. Kalkovne 66, 115, 308, 405, 465, 505, 582 f.
- Kammer, Kongens, se Pengevæsen.
- Kammerjunker, Hertug Christians, se Kristen Thomesen Sehested.
- Kancelliets Tjenere (Sekretærer osv.) se Knud Gabrielsen Akeleje, Aksel Arenfeldt, Peder Bilde, Jonas Charisius, Nicolaus Eggebrecht, Frederik Friis, Niels Friis, Peder Galt, Ove Gjedde, Ejler Gyldenstjerne, Frederik Günther, Ejler Holck, Iver Pedersen, Erik Juel, Gregers Nielsen Krabbe, Tobias Lauterbach, Frederik Markdanner, Leonhard Metzner, Iver Frederiksen Munk, Vincens Stensen, Jakob Ulfeldt, Aksel Urne, Kristoffer Urne, Ernst Werchman, Iver Vind, Jørgen Vind.
- Kaninmester 160, 508, 580.

- Kansler, Kongens, se Kristian Friis. Rigens Kansler se Jakob Ulfeldt. Midlertidig Bestyrelse af Rigskanslerembedet ved en anden 467, 848.
- Kantori, Kongens, 313, 320 f., 338 f., 722, 767. Kapelmester se Melkior Borchgrevingk. Underkapelmester se Mogens Pedersen. Skolemester se Jens Jensen. Jvfr. Instrumentister, Lønninger.
- Kapellan, Udvælgelse af, 20, 163, 319, 338, 354, 503, 513, 529 ff., 603, 740, 848 f., 882 f., 894 f. Underhold 163.
- Kapitler se Aarhus, Lund, Ribe, Roskilde, Viborg. Forlening med Kannikedømmer: i Aarhus 129, 402, 636, 655, 687; i Lund 204, 332, 402, 488, 512, 869, 883 f.; i Ribe 115; i Roskilde 1, 114, 203, 287, 457; i Viborg 9 f., 115, 222, 749. Residens forfalden 924. Kannik, der er i Kongens daglige Tjeneste, maa nyde samme Ret med Option og andet som de residerende Kanniker 229, 481.
- Kapitelsgods mageskiftes bort 4, 137, 151, 155, 184, 238, 273, 287, 297, 302, 371, 543, 605, 642, 654, 676, 698 f., 846.
- Kapitelsjordebøger 343.
- Kapitelsstatuter 119, 321.
- Kasakker (ø: Kapper) 451, 652.
- Katholicisme (Jesuitisme) 140, 725.
- Kirker. Forfaldne Kirker 26, 150, 152, 240, 282, 293 f., 298, 506, 678, 814. Nedbrydning 6, 115, 178, 220, 319, 716. Istandsettelse af og Byggearbejder paa Kirker: Als (Hindsted H.) 152, 375; Avnsø (Skippinge H.) 568; Bessestad (p. Island) 26 f.; Glenstrup (Nørhald H.) 152, 375, 547, 943 f.; Gosmer (Hads H.) 526; Halmstad 940; Hillerslev (Hillerslev H.) 152, 374, 668, 943; Hobro 50; Kaastrup (Hillerslev H.) 152, 374, 688, 943; Kristianopel 317; Kristianstad 241 f., 247, 291 ff., 399, 407, 420, 504 f., 570, 627, 684, 838 f.; Malt (Malt H.) 240, 326; Mov (Fleskum H.) 152, 375; Nykirke (Nørvangs H.) 678, 764; Odense St. Hans Kirke 74, 103, 117, 161, 282; Odense St. Knuds Kirke 341, 395 f., 444, 479; Ramløse (Holbo H.) 29, 345 f.; Rudkøbing 814, 882; Roskilde Domkirke 128, 161, 414, 625, 830; Staby (Ulvborg H.) 153, 243, 326; Varberg 274; Vindblæs (Gerlev H.) 152, 375, 547, 943 f., Visby 419; Voldby (Gern H.) 223. — Gaver (Laan) til Istandsettelse af Kirker 479 f., 568. Kirker skulle bidrage til andre Kirkers Istandsettelse 26 f., 50, 117, 241 f., 247, 282, 298 f., 345 f., 374 f., 396, 526, 764, 868, 882, 940, 943. Ordning af Stolestand i Kirke 8, 396, 437, 474, 854, 921. Betaling for Lejrested i Kirke 854. Opførelse af adelig Begravelse i Kirke 59. Tilladelse for adelige til at bygge Begravelseskapel ved Kirke 701, 726, 796, 898.
- Kirkegods. Kronens Rettighed til Kirkegods afstaas (pantsettes, bortforpagtes) 524.
- Kirkeinventar mangler 944. Klokker 319, 521, 731. Kirkeklokker skulle bestilles i Kobbermøllen ved Kronborg 299.
- Kirkeregnskaber 239, 266, 665, 723 f., 789. Restancer 645, 665.

- Lensmænd blive Kirkerne
 Penge skyldige 239, 294, 645.
 Insendelse til Rentekammeret
 af Kirkeregnskaber og Kirke-
 stole 820. Strid om Retten til
 at høre Kirkeregnskab 252 f.,
 425.
- Klavdit (o: Slutter) 205, 207.
 Klendier (Guldkæder o. lign.)
 389, 407, 540, 856 f.
- Kloster. Klosterjomfruers Opta-
 gelse 123, 306, 430, 792. Udvis-
 ning af Kloster 429 f. Kloster
 skal ophæves 954.
- Klostergods mageskiftes bort 485.
 Kobber 416, 419, 577, 650, 724,
 731.
- Kobbermølle 288, 299, 321, 552 f.,
 577, 650, 659 f., 716, 724, 731,
 911 f. Ulovligt Salg af Kobber
 derfra 288, 328.
- Kokke 146. Jvfr. Lønninger.
 Koldingsknive 766.
- Kongerejser i Indlandet 649, 922.
 Kontrafejer af kgl. Personer 407,
 437.
- Kontrakter om Udførelse af Ar-
 bejder 13, 140, 144, 291, 315,
 317, 339, 358 f., 376 f., 399, 404,
 413 f., 475, 506, 535, 542 ff.,
 552 f., 569 f., 575 f., 617 f., 627,
 659 f., 690, 774 f., 785 f., 799,
 801 f., 806, 829, 838 f., 846, 942;
 om Leverancer 684.
- Korn. Salg af Kronens Korn 346,
 351 f., 429, 469, 475, 481 f., 512,
 569, 572 f., 585, 622 f., (714 f.),
 842, 880, 913, 917, 919. Køb af
 Sædekorn til Kongen 249, 952.
 Kongen forstrækker Bønderne
 med Sædekorn 70, 386, 482, 610.
 Bønder maa ikke sælge af deres
 Korn, førend det laante Sæde-
 korn er betalt tilbage 70.
- Krebs 535.
- Kroer 564, 821, 826, 913 f. Ned-
 læggelse af Kroer 138, 765 f.,
 791, 846. Forordning om Kroer
 389.
- Krongods i Købstæder bortskødes
 (bortskænkes) 168 f., 325, 386.
 Køb af Bøndergods se Bønder-
 gods.
- Krudt 421, 428, 853. Krudtmølle
 569, 801. Krudtmager 801.
 Krudtflasker 776.
- Kugler se Skyts.
- Kul 225, 521, 710.
- Kvaksalver 899.
- Kvægavl. Købstæders Fædrift 47.
- Købstad. Anlæg og Opbyggelse af
 Købstad 318, 377, 396 f., 405 f.,
 702, 779, 868. Nedlæggelse af
 Købstad 178, 199, 409, 590 f.,
 712. Købstæder skulle bidrage
 til afbrændt Købstads Genop-
 byggelse 722. Købstads Flyt-
 ning 241, 243. Forbud mod at
 Borgere flytte fra en By, da den
 er Fæstning 940. Forordning
 om Øvrighedsbestillinger i
 Købstæderne 579, 611, 818.
 Strid mellem Byøvrighed ind-
 byrdes 279, 392. Strid mellem
 Byøvrighed og Borgere 246,
 401, 438, 712, 822. Entledigelse
 af Borgemester 111. Afsættelse
 af Raadmand 711. Byøvrighed
 mener sig ikke forpligtet til at
 svare til Landstinget for dens
 Domme 126. Optagelse i Borger-
 skab nægtet 117. Optøjer
 og Slagsmaal 276 f., 877 f., 895.
 Købstæder skulle laane Kongen
 Duge, Tallerkener, Sengetøj osv.
 78. 412, 749; skulle stille
 Haandværkere og Arbejdere til
 Kongens Brug 2, 25, 88, 130 f.,
 138, 304 f., 537 f., 578 ff., 623,
 724, 775, 818; skulle udgive
 Baadsmændshold 490; skulle
 holde Bøsseskytter 486, 709.

Købstad maa anvende Byskat (Sise, Skat, Told, særlig Afgift) til Istandsættelse af Byens Gader, Havn, Kirke, Raadhus, Skole, Befæstning 352. Kongens Haandværkere og andre Tjenere fritages for borgerlig Tynge 142, 441, 735. Borgere fritages for Afgift og Tynge 54, 119, 178. Landstingskrivere og Landstingshørere i Viborg fritages for borgerlig Tynge 514. Brandlidte Borgere fritages for Skat og kgl. og borgerlig Tynge 49, 445, 676, 722, 877, 888 f., 918. Folk, der personlig have be- givet sig paa den ostindiske Rejse, fritages for Skat og Tynge 614 f. Fremmede maa ned- sætte sig i Købstad uden at blive besværede med særlige Paalæg 196. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder i Køb- stad 19 f., 866 f., 884, 917. Ind- retning af Herberger 589, 953. Gaders Anlæggelse 396 f., 695, 729, 779, 835. Renligholdelse 528, 807. Byggemaade 642, 695, 729. Forbud mod Straatag 940, 944. Indretning af Akseltorv 500. Ulovlig Nedbrydelse af Huse i Købstad 592. Forbud mod Svinehold i Købstad 590. Jvfr. Skibe.

Købstadgods. Køb af Købstadgods til Kronen 162, 751. Salg af Kro- nens Købstadgods 7 f., 546 f., 653, 755, 814, 836, 849, 884 ff., 909, 947.

Købstadsmark 47, 254.

Købstadprivilegier 38, 318, 576; kasseres 712.

Købstadregnskaber. Forhøring heraf 331, 381, 497 f., 542 f., 624, 636, 682, 698, 865 f. Urig-

tighed i Købstadsregnskaber 576, 635, 865 f.

Køgemester, kgl., se Reinholt Hei- denstrup.

Ladegaarde 37, 68, 128, 189, 249, 336, 338, 463, 478, 515, 519, 623, 689, 830, 874. Jord lægges ind under Ladegaard 338.

Lagmænd i Norge 62.

Landgilde. Ansættelse for Land- gilde 939. Nedsættelse af Land- gilde 3, 51, 83, 116, 149, 152, 219, 420, 761, 764, 828, 919. Mid- lertidig Eftergivelse 4 f., 10 f., 21, 26, 59, 67, 76 ff., 81—85, 91, 123, 127, 143, 165, 179, 240, 278, 381, 393, 436, 496, 516, 586, 646, 703 f., 761, 826, 833, 845. Ud- sættelse med Ydelsen 492, 586. Restancer hos Bønderne efter- gives 10, 482. Landgilde maa betales med Penge 677. Der maa ydes Byg i Stedet for Rug i Landgilde 4, 83, 97, 508.

Landkøb se Handel.

Landløbere se Løsgængere.

Landsdommer udnævnes 33, 218, 222, 325 f.: lønnes med Len 33, 222. 325; med Gaard 620.

Landsdommerkorn 33. Lands- dommer afskediges 217, 222, 326. Klage over Landsdom- mer 167, 231, 242, 250, 298, 423, 563, 863. Adelsmand tilforord- nes til at sidde i Landsdommers Sted, da denne selv er interes- seret i Sagen 16, 167 f., 209 f., 257, 446, 487, 563, 590, 784 f., 824, 840, 932, 940. Landsdom- meren i Blekinges Domme skul- le ikke først paadømmes af Landsdommeren i Skaane, men umiddelbart indstævnes for Kongen og Rigsraadet 198 f., 201.

- Landsdommere se Torben Gabrielsen Akeleje, Niels Gaas, Jesper Grubbe, Laxmand Gyldenstjerne, Jens Hansen, Iver Juul, Hans Kaas, Jens Kofod, Niels Krag, Klavs Machabæus, Peder Andersen, Aksel Urne, Lage Urne.
- Landsforvisning 725.
- Landsting skal holdes paa et andet Sted paa Grund af Sygdom 923.
- Landstingsrider 822.
- Landstingskriver fritages for borgerlig Tynge 790.
- Lavsvæsen. Privilegier for Silkehandlerne i Kbhvn. 916.
- Lejermaal se Utugt.
- Len se Kapitler, Kirkegods, Landsdommere, Tiender, Vi-karier. Len lægges ind under et andet 172 ff., 196, 655, 838. Len udskilles fra et andet 9. Strid om Lens Omraade 453. Lens Omraade forandres: paa Sjælland og Møen 14, 57, 73 f., 78, 242, 248, 334 f., 464 f., 485, 510, 513, 675, 743 f., 780, 866, 921 f.; i Skaane, Halland og Blekinge 9, 33, 55, 92, 261, 312, 329, 366, 370, 788, 854 f.; paa Laaland og Falster 411, 787; i Fyen og Langeland 29, 31, 174, 242, 299, 383; i Jylland 41, 92, 98, 128, 133 f., 189, 288 f., 349, 371, 503, 610, 698 f., 848.
- Lensafgifter. Restancer 265. Lensmænds Regnskaber 65. 188, 202, 693, skulle aflægges i rette Tid 344, 350. Antegnelser 394, 490, 681. Kvittanser: paa Sjælland og Møen 14, 26, 217, 226, 237, 332, 336, 407, 679, 951; i Skaane, Halland og Blekinge 28, 300, 329, 411 f., 426, 472, 492. 862, 868, 918; i Fyen og Langeland 44, 219, 228, 265, 271, 392, 459; p. Laaland og Falster 24 f.; i Jylland 42, 227, 283 f., 411, 428, 679, 852, 925; paa Island 927; p. Øland 264.
- Lensmænd. Irettesættelser 357 f., 489 f. Klager over Lensmænd 29, 357, 413, 613, 621, 894. Strid mellem Lensmænd og Bønder 613.
- Livsfæste 599.
- Livsstraffe 223, 233, 444, 907. Benaadning 77, 129, 245, 249, 346, 559. Jvfr. Bortrømning.
- Læder. Tilberedning af Korduanlæder 735.
- Læger 9 f. Kongens Livlæge se Henning Arniseus, Matthias Jakobsen.
- Lønninger. Regulering af Tjenestefolks Løn 348. Lønninger for: Øverste Arkelimester 314; Arkelimester 203, 314 f.; Bartskær 608; Boldtmester 186; Bryghusskriver 945; Byfoged 620; Bygmester 741 f.; Bøssemager 953; Dyrevogter 581; Fiskemester 837; Kgl. Haandværkere 34, 144, 216, 715 f., 735, 925. Herold 48, 302. Kgl. Historiograf 73, 352. Hofprædikant 8, 84, 827; Instrumentist 439; Kaninmester 160, 508, 580; Kapelmester 313; Underkapelmester 320; Konrektor 72, 74; Krudtmager 801; Lutenist 452; Pligtskarle 177 f.; Profos 205, 207. Rørmester 37, 144; Skolemester i Kantoriet 339; Skibsvisitator 455, 567; Skovridere 12, 37, 55, 162, 336, 351, 354; Skriver paa Kobbermøllen 911 f.; Skriver i Smedjen paa Bremerholm 388 f.; Slotspræst 234, 353; Slotstjener 557; Styrmand 568; Søofficerer 2, 69, 116, 164, 545, 547, 797, 867, 887; Tegne-

- lærer 11; Toldere 182 f.; Tolk 925; Tugtimestre 162, 201; Tøjhusskriver 567 f., 823; Tømmerskriver 742; Vinskænk 466; Vognmester 556, 714.
- Løstgighed** se Utugt.
- Løsgængere**, Forholdsregler mod, 227 f., 236 f., 599 f., 715. Løsgængere skulle arbejde i Tugt-
huset 464.
- Maal**. Kornmaal 173, 175, 198, 365 f., 657.
- Mageskifte**. Kongen begærer Gods til Mageskifte 122 f., 279, 522, 527 ff., 604 ff., 621, 630, 641, 643, 656, 741, 766, 779, 943. Mageskifte mellem Adelsmænd og Bønder 40, 353, 386, 540 f., 896; mellem Adelsmand og Præst 579, 876, 886 f., 897. Lensmand skal afgive Erklæring om, hvorvidt Gods kan mageskiftes bort fra Kronen 1, 8, 58, 85, 88, 107, 119, 134, 137, 142, 147 ff., 151, 154, 165 f., 170 f., 176 f., 208 f., 244—247, 269, 273, 278 f., 281 f., 287, 302, 328, 367, 453, 456, 485, 492 f., 522—525, 543, 550, 556, 558, 572, 575, 586, 593, 604 ff., 632, 635 ff., 641, 643, 645, 651, 654 f., 657, 666, 672, 689, 730 ff., 734, 740 f., 776 f., 797, 817, 843 f., 850, 942. Klage over Forfordeling ved Mageskifte 198. Jvfr. Besigtelse.
- Maler** se Haandværk.
- Malerier** 92.
- Maltgøring** 934, 942.
- Mandhelgsbreve** se Oprejsningsbreve.
- Markeder** 56, 84, 180, 200, 483.
- Markeskel**, Trætter om, 136, 209 f., 224, 277, 439, 462. Markeskels Sættelse 32.
- Marsk**, Rigens, se Jørgen Lunge.
- Melonsaft** 773.
- Messingmølle** 552 f., 659.
- Misfoster** 592.
- Misvækst** 26, 492.
- Mord** 248, 480, 491, 500, 776, 879. Jvfr. Drab.
- Morian** 909.
- Mose**, Rydning af, 691.
- Mursten** 128, 139, 310, 320, 340, 342, 345, 396, 411, 420, 506, 527, 545, 549, 583, 585, 613, 675, 717, 781 f., 805 f., 865, 868, 896, 902, 906 f., 952. Brænding af Mursten 414, 625.
- Myndighedsalder**. Forordning om Mindreaarige og Forpligtelser, som ere imod Loven, 665. Forordning om Salg af umyndige Børns Gods til Betaling af deres Gæld 666.
- Møller**: paa Sjælland og Møen 20 f., 165, 219, 248, 263, 321, 445, 496, 565, 575 f., 826, 828, 908; i Skaane, Halland og Blekinge 248 ff., 405, 451, 482, 520, 554, 681; paa Fyen og Langeland 240, 278, 309, 383, 445 f., 612, 633, 669 f., 851; i Jylland 60, 81, 85 f., 109 f., 127, 134, 145, 153, 157, 189, 390, 447, 485, 547, 634, 646, 703, 845. Møller ere satte for højt i Landgilde 110. Vejrmølle 774 f., 939. Ulovlig Opførelse af Skvatmøller 334, 666. Møllestene 60, 165, 188, 219, 383, 547, 646, 669, 681. Jvfr. Hammermølle, Kobbermølle, Messingmølle, Oliemølle, Savmøller, Traadmøller.
- Mølletvang** 110, 136, 446.
- Mønstring** af Adel 362 ff.; Fritagelse herfor 185, 398, 862. Mønstring af Bønder 703.
- Møntvæsen** 61, 362, 389, 426, 430, 520, 525, 539, 576, 580, 625, 715,

- 718—21. Møntsorter 400, 718—21. Kongens Møntmestre se Johan Post, Nicolaus Schwabe. Falskmøntneri 686, 842.
- Naadensaar** 485.
- Oddere**, Fangst af, 67, 392 f., 791. Olden 92. Fri Olden 111, 913. Kronens Bønder maa kun lade deres Svin indbrænde til Olden paa Kronens Skove 59. Oliemøller 778. Oprensningsbreve for nederfældige 46 f., 76, 116 f., 207, 211, 224, 249, 259, 265, 270, 361, 484, 494, 498, 637, 639 f., 643. Oprensningsbreve til Sags Forfølgelse, uagtet den ikke er paatalt i rette Tid 49 f., 201, 230, 258, 270 f., 280, 294, 370, 373, 437, 442, 607, 629, 631, 636 f., 639, 691, 790, 874, 930, 938, 949. Orgel, Bygning af, 569 f., 839. Orgelbygger 569, 839. Ostindisk Kompagni se Handelskompagnier. Overdrev, ulovlig Indlukning af, 935. Overtro 880. Spaamand 335.
- Pasbreve** 11 f., 83, 100, 340, 611, 619, 686, 793, 827. Jvfr. Søbreve.
- Patronatsret** 14, 21, 153, 189, 248, 283, 420, 757.
- Pengevæsen**. Indbetalinger i Kongens eget Kammer 312, 426, 532, 947. Udbetalinger af Rentekammeret 407, 452, 532. Udbetalinger af Tolden se Tolden i Sundet. Betaling af Kronens Gæld 457, 534, 714 f., 717, 853, 902, 906 f., 917, 919; jvfr. Herberg (Udkvitning). Afregning med Haandværkere 489, 879. Kongens Tilgodehavende (Udlaan) 101 ff., 108, 169, 729, 795, 805, 955. Eftergivelse heraf 109, 471, 830.
- Pension**. 460. Jvfr. Alderdomsunderstøttelse.
- Perlefangst** 773, 776.
- Pestilens** 469, 538 f., 570 f., 684, 707, 903 f., 923. **Foranstaltninger** herimod 541 f., 670, 673, 677, 730, 776.
- Pileplantning** 626, 738.
- Post** se Vandkunst.
- Postvæsen**. **Anskaffelse** af Postvogne og Postheste 837 f. **Postridere** 4, 557.
- Potaske** 773.
- Pramme** 141, 178, 318, 361, 409, 452, 475, 494, 574, 625, 881 f., 934.
- Priser**. **Bly** 684; **Fetalje** 658; **Heste** 305; **Jærn** 684; **Korn** 569, 585, 658; **Krudt** 428; **Mel** 469; **Mursten** 396, 675; **Salpeter** 15, 510, 684, 759, 941.
- Profos** 203, 205, 207, 236 f., 477.
- Provster** 66, 193, 442, 840. **Provstemøder** 276, 390.
- Provstijordebøger** 343.
- Prædikant**. **Hofprædikant** se Hans Mikkelsen, Mads Jensen Middelfart, Peder Sture.
- Præster**. **Forordning** om Præsters Kaldelse 822. **Præsters Kaldelse** og **Udnævnelse** 26, 66, 284, 353, 395, 486, 503, 701, 710 f., 760, 786, 821, 825, 840, 865, 877, 890, 954. **Strid** herom 75, 480, 640, 701, 704, 710 f., 721 f., 750, 765, 786, 821, 845, 865, 877. **Kongelige Befordringskrivelser** til Præstekald 177, 319, 625, 678, 713 f., 757, 822, 893, 939. **Krænkelser** af Bønders Kaldsret 486, 877. **Uddannelse** af Præster til Øsel 255. **Præsters Løn** 310, 515,

819, 917 f. Præster klage over utilstrækkeligt Underhold 80, 199, 382, 446, 748, 755, 757, 812, 819, 845. Præst afsat 248, 284, 845, 858, 928; maa faa Kald igen 24, 121, 129, 186 f., 469, 578, 660 f., 932. Præst gjort sig skyldig i Utugt 121, 187, 248, 932; i utilbørligt Levnet 52; i Mord 248. Præst forser sig ved Daaben 276; ved Begravelse 279. Præst skal sættes i Fængsel paa Dragsholm 357. Strid mellem Præster i Købstad 663. Strid med Kapellan 179, 281; med Adelsmænd 43, 186, 251 f., 460, 504, 555, 628, 844 f.; med Sognemænd 217; med Superintendent 89. Præster skulle hjælpe hinanden med Sygebesøg 538. Landsbypræster maa ikke bo i Købstæderne 420. Jvfr. Gudstjeneste. Skibspræst 635. Slotspræst 234, 353 f., 922. Præstegaarde 71, 120 f., 180, 266, 666, 687, 755, 818 f., Præstegaard brændt 415 f., 761.

Reberbane 854.

Registrering af Bo 536, 539 f., 808, 810, 903 f., 907.

Rejser se Kongerejser.

Rentemestre se Sivert Beck, Jens Juel. Kvittanser til Rentemestre (332), 856 f.

Retsvæsen. Forordning om Herredsting, Birketing og deres Fogder 216. Til Herredsfogder, Herredsskrivere og Sandemænd maa bruges Kronbønder fra andre Len 204.

Rettergang. Forordning om, for hvor høj Gældssag Rigens Dele maa rejses 666. Rømningsbrev brydes over en 117. Forfølgning til Laas 410. For-

følgning til Laas maa fortsættes af Arving 530.

Retterting, kgl., 1, 501, 570 f., 935 f.; i Norge 649 f., 654; paa Gulland 372, 421 ff.; paa Bornholm 422 f.; paa Island 367 f.

Ridebane 141. Ridehus 517, 874 f. Ridefoged 8. 116, 131, 133, 136,

730, 754, 869, 893; fritages for Landgilde, Ægt og Arbejde 123, 165. Klage over Ridefoged 489. Regnskaber 131, 133, 869, 893.

Rigsraadet. Møder 1, 96, 261, 311, 501, 570, 680, 682, 743, 881, 936.

Forhandlinger, Samtykke til Foranstaltninger 525, 587. Rigsraader skulle taksere Adelen for Rustning 189 ff.; skulle forhøre Rentemesterregnskab 68, 808; skulle sidde Retterting paa Gulland og Bornholm 421 --25; skulle sidde Retterting i Norge 649 f.

Rustkammer, Kongens, 953.

Rustning. Taksering af Adelen for Rustning at holde 154 f., 190 f., (727). Klager herover 299. Adel skal møde med Rustning 497, 516, 799 f. Fritagelse for Rostjeneste 651.

Salpeter 684. Opførelse af Salpeterlader 166, 199, 223, 273, 307 f., 322 f., 327 f., 361, 450, 467, 478, 501, 571, 644, 750 f., 759 f., 835, 853.

Salpetersydere 14 f., 166 f., 267, 295, 321, 408, 448, 478, 507, 510, 571, 610, 628, 681, 722 f., 762, 818, 941 f.

Salt 398, 419, 468, 498, 557, 696, 706 ff., 778; Paabud om i visse Dele af Riget kun at bruge norsk Salt 212. Undtagelse herfra 239 f.

Saltværk. Anlæggelse af Saltværk 156 f. Saltsyderi 419.

Sandemænd fritages for Ægt og Arbejde 757; gøre Markeskel 136.

Sandflugt 51, 919.

Savmøller 70, 740, 869.

Sejerværk 292, 557.

Sekretærer, kgl., se Kancelliets Tjenere.

Senge se Bohave.

Sindssyge (329), 489.

Sise 390. Fritagelse for at svare Sise 24, 534. Forpagtningsbrev paa Accisen af Øl 793 ff., 831, 892 ff., (920).

Sisemestre, Udnævnelse af, 182 f.

Skat. Udskrivelse af Konge- og Landeskatter 211 f., 234, 426, 488, 899 f. Begunstigelser 234, 253, 259, 273, 278, 463, 475 f., 485, 929. Restancer eftergives 393 f. Kvittanser 4.

Skibe skulle stilles af Købstæder og andre til Transport af Kalk, Brød etc. 86 f., 149, 294. Fragtning af Skibe 84, 86, 294, 467 f., 839, 868. Bygning af Skibe 98, 131, 495, 526. Skibe maa ikke sælges til fremmede 131.

Skibsbygmestre se David Balfour, David Sinklar.

Skifter efter adelige 19, 25, 33 ff., 42 ff., 48, 63 f., 71, 74 f., 81, 89 f., 103 f., 118, 125, 156, 158, 167, 185 f., 195, 200, 213 ff., 248, 253, 263, 274, 291, 323 f., 337, 347, 406, 409, 462, 474, 492, 496, 499, 502, 511, 519, 526, 537, 545 f., 561, 581, 613 f., 623 f., 627—30, 634, 637 f., 640, 643—46, 653 f., 659, 663, 674, 683, 694, 758, 789 f., 800 f., 826, 846, 848, 851 f., 855, 872 f., 876, 878, 893, 897 f., 907, 909, 914, 927, 929, 931, 949, 956. Skiftetrætter

230, 251, 275, 434, 445, 638. Jvfr. Arv, Vørgemaal. Taksation af Hovedgaardens Bygning i Anledning af Skifte 156, 200 f., 215, 323 f., 451, 561, 605, 623, 625, 656, 766 f., 789, 889.

Skilsmisse 700, 705. Jvfr. Ægteskabssager.

Skoler. Fattige Peblingers Underhold og Almisse 18, 319, 334, 383, 762, 818, 829. Skolemestre 11, 72, 116, 708. Hørere 21, 72, 114, 549. Degnekald henlægges til Skole i Købstad 73. Købstadskoles Ret til at forsyne de omliggende Sogne med Degne 256 f., 300, 549, 658, 689, 711, 740. Degne i Sogne, hvor Kronen og Kleresiet har Patronatsret, skulle svare en Del af deres Indkomst til Skolerne 443. Strid om Ret til at holde Skole i Købstad 601. Indrettelse af Skolebygning 71 f., 299. Affattelse af Skolebøger 666 ff., 725. — Indrettelse af et Kollegium ved Kapitelsskolerne 521 f. Læsemestre 442. Lektor 115 f., 869, 905. Sogne henlægges til Lektorat 442. Ved Kapitelsskoler skal der holdes Konrektor 72, 206, 346 f. Præbende (Vikarie) henlægges til Konrektorat 74, 206, 346. — Optagelse i Sorø Skole 10, 14, 16, 24, 29, 31, 39, 41, 45, 57, 63, 74, 94 f., 108, 121, 125, 135, 138, 161, 185, 197 f., 208, 232, 266, 281, 295, 304, 322 f., 332, 388, 403, 427, 443, 464, 475, 530, 559, 580, 587, 608 f., 630, 632, 646, 680 ff., 700, 724, 755, 758 f., 772, 781, 788, 808, 810, 831, 841, 844, 846 f., 860, 864, 877, 883, 893, 895 f., 898 f., 905 ff., 909, 922 f., 926, 934, 936, 939.

Skorstene 377, 660, 739.

Skove. Undersøgelse af Skoves

Tilstand 18, 124, 170 ff., 189, 196, 223, 424, 554, 556, 566, 601, 613, 658, 805. Tilsyn med Skove paa gejstligt og lignende Gods 506 f. Foranstaltninger for at skaane Skove 37, 161 f., 216 f., 225, 261, 415, 481, 524, 682 f., 738, 899. Udvisning af Ildebrændsel 48, 76, 97, 221, 239, 265, 475, 500, 682 f., 860, 913; af Tømmer 48, 97, 108, 204, 286, 578. Bønder maa hugge i Kronens Skove til Gærdsel, Ildebrændsel, Vogntømmer etc. 76, 97. Ulovlig Skovhugst 31, 192, 261, 371, 487. Skov forhugget 58, 223, 415, 481, 509, 738, 783. Indsamling af Bog 690.

Skovridere 12, 37, 55, 109, 161, 336, 351, 354, 833.

Skrifte, Aabenbart, 187, 271, 578.

Skydebane 589.

Skyts 418, 450, 521. Hjul 301. Lader 301, 418, 686, 839, 948. Lademager 941.

Skælfisk (Schelfisk) o: Kuller 79.

Sløtte (Klostre, Gaarde osv.),

Byggearbejder paa: Aakær 141, 143; Antvorskov 13, 517, 525 f., 671, 874, 905; Børringe Kloster 631; Dragsholm 778; Dronningborg 353, 446, 642, 806; Ermelundgaard 619 f., 716; Flensborghus 176, 442; Frederiksborg 25, 84, 86, 211, 266, 304 f., 315 f., 532, 535, 537 f., 795, 801 f., 827; Haderslevhus 474; Hagenskov 516, 813; Hald 137, 139; Halmstadgaard 358 ff., 411, 549 f., 613; Helsingborg Slot 882; Højstrupgaard 221; Jungshoved 447; Kallundborg Slot 70, 386, 475, 544; Koldinghus 122, 280, 585; Korsør Slot 3 f.; Kronborg

827; Laholm Slot 7, 96, 102, 376 f., 545 f., 549, 613, 675, 681; Landskrone Slot 415, 895; Lellingegaard 632; Lindholm Slot (Skaane) 70; Malmøhus 44; Mariager Kloster 153, 330; Mariibo Kloster 220; Riberhus 8, 202; Ring Kloster 141, 143; Ringsted Kloster 517; Rugaard (Fyen) 339; Silkeborg Slot 60, 119, 531, 806; Skanderborg Slot 40, 140 f., 143 f., 191 f., 271 f., 352, 354, 411, 526, 638 f., 652, 758, 846; Sorø Kloster 750; Stjernholm 141, 646; Tranekær 399; Tryggevælde 58; Varberg Slot 712, 829 f.; Vardøhus 202; Vinderslevgaard 865, 918; Visingborg 262, 739; Vordingborg Slot 199, 447, 545. Nedbrydning af Slotte (Kloster. Gaard) 141, 393, 631. Besigtelse af Slotsbygninger: p. Sjælland og Møen 170, 196, 556, 566; i Skaane, Halland og Blekinge 170, 200, 451, 658, 805; i Fyen og Langeland 18, 170, 200; i Jylland 77, 105, 123 f., 171 f., 223, 601, 823; p. Bornholm 424; p. Gulland 424.

Slotslov 173, 175, 311, 557, 593, 834.

Slotstjenere 176, 210, 557 f., 595 f.

Sogn henlægges som Anneks til et andet 21, (282), 319 f., 812 f., 939, (952). Annekssoigne skilles 14. Sogn nedlægges 178, 319, 341 f.

Staldmester, Kongens, se Adam Bülow.

Statholder i København se Breide Rantzau. Statholder i Hertugdømmerne se Gert Rantzau. Statholder i Norge se Jens Juel, Enevold Kruse.

Stedsmaal se Indfæstning.

- Sten 33, 70. Hugning af Sten 574.
 Bloksten 240, 573, 695, 739 f.
 Gullandske Sten 6, 31, 128, 293,
 347 f. Stævns Klintesten 398,
 574, 622. Tilladelse til Udfør-
 sel af Sten fra Gulland 6, 31, 40,
 52, 55, 159, 206, 231, 257, 259,
 324, 409, 419, 495 f., 611 f., 639,
 644, 685, 695, 841 f., 948 f. Bro-
 sten 561 f.
- Stod, Kongens, se Heste.
- Strandingsgods se Vrag.
- Studier. Understøttelse til Stu-
 dier udenlands 452, 667, 763.
- Sukker. Sukkerraffinerer 776 f.,
 927.
- Superintendent. Udnævnelse 56,
 206 f., 796. Residens forfalden
 255, 813 f., 816. Underhold 17 f.,
 383. Strid med Præst 89. Møde
 af Superintendenter 30.
- Svin, Indkøb og Slagtning af, til
 Kongen 476, 705—08. Ringning
 af Svin 564, 665, 748.
- Svinesnider 451, 690, 899.
- Sydrugter 679.
- Sæbesyding, Privilegium paa,
 777.
- Søbreve 23, 26, 46, 213, 343, 349,
 362, 425, 452, 456, 777.
- Søfart. Forbud mod om Nattetide
 at optænde Ild paa Stranden for
 at vildlede Søfarende 699. Sej-
 lads paa Ceylon 477 f. Jvfr. Han-
 delskompanier.
- Sølvkanmer, Kongens. Sølvpop
 191, 215.
- Tag. Bønder skulle yde Tag 68,
 450, 623, 918 f.
- Tagsten 671.
- Tapet se Bohave.
- Teglovne (-lader) 6 f., 101, 155 f.,
 192, 271, 345, 451, 505, 545,
 583, 805, 865, 951. Teglblænder
 179, 192, 345, 351.
- Tegnelærer, Hertug Christians, se
 Daniel Hartmand.
- Tejer (o: Simer) 695.
- Tiender, Forlening paa: paa Sjæl-
 land og Møen 63, 500, 913; paa
 Fyen og Langeland 635 f., 905;
 i Skaane 199, 751; i Jylland 59,
 120, 149 f. Fæstebreve paa Livs-
 tid paa Tiender mod Kornaf-
 gift: paa Sjælland og Møen 42,
 107, 428, 689, 724, 879; i Skaa-
 ne, Halland og Blekinge 8, 35,
 217, 342, 580; paa Fyen og Lan-
 geland 272, 850; i Jylland 35,
 39, 41 f., 53 f., 65, 82, 97, 118,
 124, 131, 135, 149, 158, 217, 357,
 408, 418, 428, 441, 457, 514, 589,
 630, 923. Fæstebreve forbyrdes
 ved Fraflytning fra Sognet 39;
 ved yderligere Bortfæstning
 467. Tilbagetagelse af bortfor-
 lenede og bortfæstede Tiender
 11, 233, 443; Nedsættelse i Af-
 gift 415, 881, 919. Krontiender
 anvendes til Løn for: Præst 199,
 254, 500; Kapellan 163; Lands-
 tings skriver 790.
- Tiggere skulle indsættes i Tugt-
 huset i Kbhvn. 70, 464, 859 f.
- Tin, Indkøb af, 258.
- Tingbøger 440. Tingbog forfalsket
 136.
- Tjenestefolk. Forordning om Tje-
 nestefolk og Løsgængere 715.
 Regulering af Tjenestefolks Løn
 348.
- Tjære 400, 403, 429, 573, 607, 629.
- Told. Almindelige Bestemmelser
 om Told 139. Klage over uret-
 mæssig opkrævet Told 171. Klag-
 ger over, at der kræves for høj
 Told 160 f. Told i Købstæder:
 Assens 57, 108, 401, 405 f.; Hor-
 sens 171; Kallundborg 225, 322;
 Middelfart 113, 139; Trelleborg
 578. Restance 57, 401, 405 f. For-

- pagtningsbreve paa Smaatold i Købstad 915, 933, 938. Toldbegunstigelser 463, 685, 716, 744. Toldsvig 306, 753. — Told i Sundet. Ingen Varer maa føres i Land fra Skibe i Øresund, før end Tolden er berigtiget 803. Udbetalinger af Tolden 450, 532, 575 f., 920. Kvittans til Tolderne 32 f., 194, 343, 546, 913. Toldsvig 371, 431, 511 f., 710, 718. Fritagelse for at svare Told 12, 38, 187, 299, 322, 485, 527, 565, 574, 610, 632, 820, 864. Sverrigs Toldfrihed i Sundet 450, 468. Visitation af Skibe i Sundet 354 f., 437, 455, 459, 566 f., 710, 775, 802, 922. — Told i Bæltet. Visitation af Skibe i Bæltet 355, 803 f. — Told i Norge 566 f., 572.
- Toldere. Udnævnelse af, 182 f., 271, 372 f., 651 f., 825, 875. Restancer eftergives 924. Jvfr. Lønninger.
- Tolk 240, 925.
- Tortur 877.
- Traadmøller 923.
- Transydning 94.
- Trolddomssager 40 f., 267, 531, 585, 615, 767 f., 817, 861, 914.
- Trolovelse 589 f., 704 f., 847. Trolovelse hæves 700.
- Tugtemester, Hertug Christians, se Jesper Brochmand. Hertug Frederiks Tugtemester se Hans Knopf, Rasmus Jensen. Hertug Ulriks Tugtemester se Niels Frandsen. Christian Ulrik Gyldelevs Tugtemester se Jens Dinesen Jersin.
- Tugthuset. Indsættelse i Tugthuset paa Grund af Uskikkelig-
hed 95, 428, 430, 632, 656, 858;
paa Grund af Lejermaal 466.
Fremsendelse af Betlere til
Tugthuset 70, 464, 859 f.; af
Løsgængere til Arbejde i Tugt-
huset 464, 656; af Børn, der
betle, 859 f. Løsladelse fra Tugt-
huset 953.
- Tvangsarbejde i Jærn 135 f., 466.
- Tyverier 778. Folk, der for ringe Tyveri dømmes til Galge og Gren, skulle i Stedet sendes til København i Kongens Arbejde 832.
- Tøjhuset i København 313 ff., 567.
Tøjhusskriver 567 f., 823.
- Tømmer forskrives fra Norge 550, 806; fra Gulland 176, 339, 356, 442, 474, 525, 564, 642, 726, 757, 921; fra Blekinge 690. Tilladelse til Udførsel af Tømmer fra Gulland 437, 452. Køb af Tømmer i Sverrig 937, 948. Hugning af Tømmer 8, 29, 33, 79, 90, 96, 99, 119, 259 f., 273 f., 301 f., 310 f., 317, 330, 470, 476, 494 f., 504 f., 509, 517, 550, 554, 577, 686, 688, 690, 697, 702, 716, 726, 750, 763, 769, 771, 905, 919, 922, 937. Forskellige Sorter Tømmer 4, 34.
- Udførselsforbud. Forbud mod Udførsel af: Havre 21, 452, 693 (Undt. 31, 106, 494); Havregryn 469 f. Uberedte (raa) Huder 585, 730; saltet Kød (Undt. 334); Staldøkse (Undt. 4 f., 9, 11, 119, 159, 189, 308, 316 f., 457, 585, 738); Ved (Undt. 188). Udførselsforbud maa ikke udstedes uden Kongens Samtykke 231. Udførselsforbud hæves 221 f., 868.
- Udlændinge, Forsigtighedsforanstaltninger overfor, 278, 443.
- Umyndiggørelse 798.
- Universitet. Domsmyndighed 927f. Ophævelse af Universitetets Ret

- til at oppebære 1 Rdlr. af hver Præsts eller Vikars Dødsbo 501.
- Urtegaardsmand 361.
- Utugt 143, 187, 223, 226, 233, 245 f., 248, 253, 267, 285, 442, 460, 480, 515, 558 f., 609, 700, 705, 818, 932.
- Vaaben. Forbud mod at Bønder møde bevæbnede i Kirken eller paa Tinge 194. Bøsemager 168 f., 953.
- Vandflod 54, 436, 845.
- Vandkunst (-ledning) 351. Render (Pipholt)dertil 211, 351, 398, 404, 433, (438), 468, 573, 631, 933. Rørmester 37, 144.
- Varder 107.
- Ved, Leverancer af, 74, 335, 338, 415, 521, 532 f., 562, 565, 746, 864, 917. Jvfr. Udførselsforbud.
- Vej, Istandsættelse og Anlæg af, 6, 56, 64, 159 f., 181, 206, 397 f., 501, 568 f., 933 f.
- Vidnesbyrd, Falske, 51, 233.
- Vikarier, Breve paa: i Aarhus 80, 119, 129, 647, 654, 850; i Lund 115, 332, 340, 344, 450, 685, 875; i Odense 115; i Roskilde 116, 287, 654, 818, 883. Vikarie henlægges til Konrektorat 74; til Professorat 573 f.
- Vikariegods 726.
- Vikariejordebøger 343.
- Vildtbane, Kongens, 69, 247, 279, 376, 401, 606, 630 f., 735, 740, 797, 825, 934.
- Vildttyveri 76, 229, 333, 384, 401 f.
- Vin 38, 86, 187, 299, 322, 485, 527, 565, 610, 820, 825. Tilladelse til at holde aaben Vinkælder 19 f., 866 f., 884, 917. Forordning om Salg af Vin 216. Kongens Vinkælder 466, 578. Vinfade 926. Baandholt dertil 753. Kongens Vinskænk se Kristen Skammelsen.
- Vindebroer 459 f.
- Vogne. Blokvogne 99. Rustvogne 63, 211, 259. Rustvognskurve 313, 579. Hjul 42, 211, 291. Vognmager 119. Kongens Vognmester 556, 714. Vogne skulle gøres videre og have ens Vidde 17, 64, 108, 148, 157, 236, 290, 293, 491 f., 568 f., 578, 777, 876, 901, 949.
- Vognskud 372, 535.
- Vold 136, 151, 164, 414, 417, 435, 696, 824.
- Voldtægt 239, 479.
- Vornedskab 377 f.
- Vrag og Strandingsgods 24, 97, 264, 269, 280, 302, 306, 349, 372, 389, 491, 534, 560, 565 f., 581 f., 650, 685, 699 f., 716, 744.
- Vædderlam skulle kastreres og udskæres 10.
- Værgemaal for adelige 5, 25, 33 ff., 42 f., 45, 49, 52 f., 63—65, 71, 74 f., 81, 84, 89 f., 104, 124 f., 158, 184, 193, 195, 200, 220, 230, 253, 256 f., 274 f., 290 f., 323, 327, 334, 337, 347, 384, 462, 466, 484 f., 492, 499, 502, 511, 536 f., 540, 542, 544, 546, 561, 573, 581, 584, 623 f., 634, 637 f., 644, 646, 653 f., 661, 663, 673, 683, 687, 702 f., 709, 758, 787, 789 f., 792, 803, 826, 831 f., 841, 846, 851, 854 ff., 872 f., 876, 883, 889 f., 893 f., 897 f., 903 f., 907, 909 f., 914 f., 931, 933, 938, 950, 953.
- Værgemaal for uadelige 147, 263, 402 f., 473, 645, 753 f. Værgemaalstrætter 5, 551. Irette-sættelse til Værgе 212. Forordning om Salg af umyndige Børns Gods til Betaling af deres Gæld 666. Tilladelse for Værgе til at sælge adelig Myndlings Gods til Betaling af Gæld osv. 46 f., 75, 77, 114, 250 f.,

- 302 f., 306, 466, 484, 502, 550, 607, 624, 863 f., 883, 937, 944 f.
- Ægt.** Bestemmelser om Ægt 506, 515, 717, 815. Klager over Ægt 126, 438, 547, 554. Fritagelse for Ægt 6, 59, 67, 81, 123, 165, 179, 270, 376, 516, 547, 646, 703 f., 833, 939.
- Ægteskab.** Ægteskabsager 92 f., 95, 102, 143, 357, 369, 460, 495, 522, 609. Ægteskabstilladelse for beslægtede 599, 830. Fredløs's Hustru maa gifte sig med en anden 852 f. Jvfr. Bigami.
- Øde Gaarde** 36, 50, 77, 424, 436, 516, 615, 635. Overtagere af øde Gaarde fritages midlertidigt for Landgilde, Ægt og Arbejde 77, 635.
- Øksne, Handel med,** 4 f., 9, 189, 351, 457, 463, 585, 665, 738, 764 f., 769. Jvfr. Udførselsforbud. Køb af Øksne til Kronen 416, 469, 672, 881, 892. Opstaldning af Øksne 172, 351, 416, 672, 689 f., 881, 892.
- Øl, Brygning af,** 432 f., 514, 899, 904. Forordning om Handel med Rostockerøl 399.

